Postbus 55
8200 AB Lelystad

Telefoon
(0320)-265265
Fax
(0320)-265260
E-mail
provincie@Flevoland.nl
Website
www.flevoland.nl

Verzenddatum *Bijlagen* *Uw kenmerk* *Ons kenmerk*

Onderwerp
Besluit inzake uw Woo-verzoek Stikstof, Ammoniak, NH3, NOx, depostie

Geachte verzoeker,

Op 8 juni 2022 heeft u, met een beroep op de Wet open overheid (hierna; Woo), een verzoek ingediend om openbaarmaking van informatie. U verzoekt, kort samengevat, openbaarmaking van documenten met betrekking tot Stikstof, Ammoniak, NH3, NOx, depostie.

De ontvangst van uw verzoek is schriftelijk bevestigd op 9 juni 2022.

Over de omvang en de reikwijdte van uw Woo- verzoek heeft u op 29 juni 2022 en op 27 juli 2022 een overleg gehad met de medewerkers van de provincie. We hebben tijdens het overleg afgesproken dat u door middel van de aangeleverde inventarisatielijst aangeeft welke documenten betrekken wil hebben bij de boordeling van uw Woo-verzoek. Op 16 september 2022 heeft u de inventarisatielijst van ons ontvangen. U heeft op 25 oktober 2022 aan de hand van de inventarislijst een selectiegemaakt van documenten die bij de afhandeling van uw verzoek betrokken moeten worden. Daarnaast hebben wij de beslistermijn verdaagd tot uiterlijk 31 december 2022.

Wettelijke kader
Uw verzoek valt gedeeltelijk onder de reikwijdte van de Woo. Voor de relevante Woo-artikelen verwijzen wij u naar bijlage A. Hierbij wordt getoetst aan de artikelen 5.1, 5.2 en 5.3 van de Woo waarin is aangegeven wanneer informatie niet openbaar wordt gemaakt.

Een deel van de gevraagde informatie valt buiten het bereik van de WOO omdat deze informatie al openbaar zijn en de WOO is niet van toepassing op reeds openbaargemaakte documenten.

Inventarisatie
Er is uitgebreid onderzoek uitgevoerd aan de hand van trefwoorden of de provincie Flevoland beschikt over de documenten waarop uw Woo-verzoek betrekking op heeft. Hiervoor zijn het (digitaal) archief, de systemen en de betrokken collega's geraadpleegd.

Op basis van uw verzoek en aangeleverde inventarisatielijst heeft u **284** documenten geselecteerd ter beoordeling. Deze documenten zijn opgenomen in een inventarisatielijst, die als Bijlage B bij dit besluit is gevoegd. Middels deze inventarisatielijst wordt per document duidelijk wat is besloten. Tussen de geselecteerde documenten bevinden zich 38 documenten die al openbare zijn.

Besluit
Wij besluiten de door u gevraagde informatie (gedeeltelijk) openbaar te maken. Voor een nadere specificatie per document verwijzen wij u naar de inventarislijst. De reden waarom wij deze informatie gedeeltelijk openbaar maken volgt uit hetgeen wij hieronder hebben opgenomen.

Ten aanzien van de gevraagde informatie, merken wij het volgende op;
Een deel van gevraagde informatie, te weten 38 documenten, zijn al openbaar. De Woo is niet van toepassing op reeds openbare stukken. U kunt deze documenten online raadplegen. Zie bijgesloten inventarisatielijst voor de vindplaats van deze openbare documenten.

Motivering
Allereerst willen wij u wijzen op het volgende.

Ingevolge artikel 4.1, zevende lid, van de Woo, wordt een verzoek om informatie ingewilligd met inachtneming van het bepaalde in hoofdstuk 5 (uitzonderingen) van de Woo. Het recht op openbaarmaking op grond van de Woo dient het publieke belang van een goede en democratische bestuursvoering. Het komt een ieder in gelijke mate toe. Daarom kan ten aanzien van de openbaarheid geen onderscheid worden gemaakt naar de persoon, de bedoeling of de belangen van de verzoeker. Bij de te verrichten belangenafweging worden het algemene belang bij openbaarmaking van de gevraagde informatie en de door de weigeringsgronden te beschermen belangen betrokken, maar niet het specifieke belang van de verzoeker.

Evenmin kent de Woo een beperkte vorm van openbaarmaking. Dit betekent dat openbaarmaking van de gevraagde documenten aan u, volgens de Woo, niet uitsluitend aan u verstrekt worden. Indien wij aan u de betreffende documenten verstrekken, moeten wij deze dan ook in de meeste gevallen aan anderen geven, indien zij daarom verzoeken. In dat licht vindt de afweging dan ook plaats.

De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer
Op grond van artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder e, van de Woo blijft verstrekking van informatie achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang dat de persoonlijke levenssfeer wordt geëerbiedigd.

In verschillende documenten staan (in)direct tot natuurlijke personen herleidbare gegevens. Dit betreft onder meer namen, telefoonnummers en e-mailadressen van de medewerkers van de provincie en die van de bij de aangelegenheid betrokken partijen. Wij wegen het hier bedoelde belang zwaarder dan het belang van openbaarheid. We maken daarom persoonsgegevens in die documenten onleesbaar.

Waar het gaat om de persoonsgegevens van ambtenaren in de documenten merken wij het volgende op.
Indien het gaat om namen van medewerkers die niet wegens hun functie in de openbaarheid treden, weegt het belang van eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van de desbetreffende ambtenaar zwaarder dan het algemeen belang van openbaarheid. Namen zijn immers persoonsgegevens en het belang van eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer kan zich tegen de openbaarmaking daarvan verzetten. Daarbij is van belang dat het hier niet gaat om het opgeven van een naam van een ambtenaar aan een individuele burger die met deze ambtenaar in contact treedt, maar om openbaarmaking van deze persoonsgegevens in de zin van de Woo. Deze persoonsgegevens maken wij dus ook niet openbaar.

Waarvan toepassing hebben wij deze persoonsgegevens in de documenten onleesbaar gemaakt onder vermelding van art. 5.1.2.e. Woo.

Bedrijfs- en fabricagegegevens
Artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder c, van de Woo bepaalt dat het verstrekken van informatie achterwege blijft voor zover dit bedrijfs- en fabricagegegevens betreft, die door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn medegedeeld. Onder bedrijfsgegevens moet blijkens bestendige jurisprudentie worden verstaan: al die gegevens waaruit wetenswaardigheden kunnen worden afgelezen of afgeleid met betrekking tot de technische bedrijfsvoering of het productieproces dan wel met betrekking tot de afzet van producten of de kring van afnemers of leveranciers. Cijfers of gegevens die de financiële bedrijfsvoering en financiële stromen betreffen, worden eveneens als bedrijfs- en fabricagegegevens aangemerkt. Waarvan toepassing hebben de informatie in documenten onleesbaar gemaakt onder vermelding van artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder c, van de Woo.

Informatie ouder dan vijf jaar
Bij een verzoek om informatie die ouder is dan vijf jaar motiveert het bestuursorgaan bij een weigering van die informatie waarom de in de artikelen 5.1, tweede of vijfde lid, of artikel 5.2 bedoelde belangen ondanks het tijdsverloop zwaarder wegen dan het algemeen belang van openbaarheid, dit is opgenomen in artikel 5.3 van de Woo.

Waarvan toepassing hebben wij de documenten openbaar gemaakt onder vermelding van artikel 5.3 Woo.

Wijze van openbaarmaking
De documenten die geheel of gedeeltelijk openbaar worden gemaakt, worden gelijktijdig met het besluit aan u verzonden en kort daarna op de website van de provincie Flevoland gepubliceerd. Op uw verzoek wordt het besluit en de documenten per email aan u toegestuurd.

Plaatsing op het internet
De stukken die met dit besluit voor een ieder openbaar gemaakt worden, zullen geanonimiseerd op https://www.flevoland.nl/loket/wet-open-overheid-(woo) worden geplaatst.

Een afschrift van dit besluit zenden wij aan alle betrokken derde-belanghebbenden.

Rechtsmiddelen
Tegen dit besluit kunt u binnen zes weken na datum van verzending van deze brief schriftelijk bij ons bezwaar maken. Uw bezwaarschrift dient ondertekend te zijn en voorzien van uw naam en adres, de datum, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht en de gronden van het bezwaar.

Nadere informatie over de bezwaarprocedure treft u aan in het hierna volgende informatieblad.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Flevoland,
de secretaris, de voorzitter,

Informatieblad bezwaarprocedure Gedeputeerde Staten van Flevoland

Bezwaar
Tegen onze besluiten kunt u op grond van artikel 7:1 van de Algemene wet bestuursrecht binnen zes weken na datum van verzending ervan bij ons schriftelijk bezwaar maken. Uw bezwaarschrift dient ondertekend en voorzien te zijn van uw naam en adres, de datum, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht en de gronden van het bezwaar. U dient het bezwaar in op onze website https://www.flevoland.nl/loket/loketoverview/bezwaar-tegen-beslissing-provincie-6365

Verzoek om voorlopige voorziening (VOVO):
Wanneer u van mening bent dat, in afwachting van de behandeling van uw bezwaarschrift, een voorlopige voorziening moet worden getroffen, kunt u een verzoek daartoe indienen bij de voorzieningenrechter. Het adres is Rechtbank Midden-Nederland, Afdeling Bestuursrecht, voorlopige voorzieningen. Postbus 16005, 3500 DA Utrecht. Uw verzoek om voorlopige voorziening wordt pas in behandeling genomen wanneer u griffierecht heeft betaald. De rechtbank laat u weten hoe hoog het griffierecht is en op welke wijze u dit kunt overmaken

Overslaan van de bezwaarschriftenprocedure
Op grond van artikel 7:1a van de Algemene wet bestuursrecht kunt u in uw bezwaarschrift aangeven dat u de bezwaarschriftenprocedure wilt overslaan en rechtstreeks in beroep wilt gaan bij de bestuursrechter. In artikel 7:1 a tweede lid van de Algemene wet bestuursrecht is bepaald dat wij een dergelijk verzoek in ieder geval moeten afwijzen wanneer: A) het bezwaarschrift is gericht tegen het niet op tijd nemen van een besluit. B) tegen het besluit door een andere belanghebbende ook een ander bezwaarschrift is ingediend waarin zo' n verzoek niet is gedaan en dit bezwaarschrift ontvankelijk is.
Wij stemmen alleen in met het verzoek om de bezwaarschriftenprocedure over te slaan, wanneer de zaak daarvoor geschikt is. Wanneer dit het geval is, zenden wij het bezwaarschrift door aan de bevoegde rechter.

Proceskostenvergoeding
Tot slot wijzen wij u er nog op dat u op grond van artikel 7:15, tweede lid van de Algemene wet bestuursrecht bij ons - voordat wij een besluit hebben genomen op uw bezwaarschrift - een verzoek kunt indienen om de kosten die u redelijkerwijs in verband met de behandeling van uw bezwaarschrift moet maken, te vergoeden. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om kosten van rechtsbijstand, kosten van een getuige/deskundige; reis- en verblijfkosten, kosten van uittreksels uit openbare registers, telefoongesprekken. Bij het indienen van zo'n verzoek moet u het bedrag van de vergoeding aangeven en stukken overleggen waaruit blijkt dat u deze kosten daadwerkelijk heeft gemaakt. Bij het besluit dat wij op het bezwaarschrift nemen, wordt tegelijkertijd een besluit genomen op een ingediend verzoek om vergoeding van de kosten.

Bijlage A

Ingevolge artikel 4.1, zevende lid, van de Woo, wordt een verzoek om informatie ingewilligd met inachtneming van het bepaalde in artikel 5.

Artikel 5.1. van de Woo luidt, voor zover relevant, als volgt:

1. Het openbaar maken van informatie ingevolge deze wet blijft achterwege voor zover dit:
    a. de eenheid van de Kroon in gevaar zou kunnen brengen;
    b. de veiligheid van de Staat zou kunnen schaden;
    c. bedrijfs- en fabricagegegevens betreft die door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld;
    d. persoonsgegevens betreft als bedoeld in paragraaf 3.1 onderscheidenlijk paragraaf 3.2 van de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming, tenzij de betrokkene uitdrukkelijk toestemming heeft gegeven voor de openbaarmaking van deze persoonsgegevens of deze persoonsgegevens kennelijk door de betrokkene openbaar zijn gemaakt;
    e. nummers betreft die dienen ter identificatie van personen die bij wet of algemene maatregel van bestuur zijn voorgeschreven als bedoeld in artikel 46 van de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming, tenzij de verstrekking kennelijk geen inbreuk op de levenssfeer maakt.

2. Het openbaar maken van informatie blijft eveneens achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:
    a. de betrekkingen van Nederland met andere landen en staten en met internationale organisaties;
    b. de economische of financiële belangen van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen, in geval van milieu-informatie slechts voor zover de informatie betrekking heeft op handelingen met een vertrouwelijk karakter;
    c. de opsporing en vervolging van strafbare feiten;
    d. de inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen;
    e. de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer;
    f. de bescherming van andere dan in het eerste lid, onderdeel c, genoemde concurrentiegevoelige bedrijfs- en fabricagegegevensgegevens;
    g. de bescherming van het milieu waarop deze informatie betrekking heeft;
    h. de beveiliging van personen en bedrijven en het voorkomen van sabotage;
    i. het goed functioneren van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.

3. Indien een verzoek tot openbaarmaking op een van de in het tweede lid genoemde gronden wordt afgewezen, bevat het besluit hiervoor een uitdrukkelijke motivering.
4. Openbaarmaking kan tijdelijk achterwege blijven, indien het belang van de geadresseerde van de informatie om als eerste kennis te nemen van de informatie dit kennelijk vereist. Het bestuursorgaan doet mededeling aan de verzoeker van de termijn waarbinnen de openbaarmaking alsnog zal geschieden.
5. In uitzonderlijke gevallen kan openbaarmaking van andere informatie dan milieu-informatie voorts achterwege blijven indien openbaarmaking onevenredige benadeling toebrengt aan een ander belang dan genoemd in het eerste of tweede lid en het algemeen belang van openbaarheid niet tegen deze benadeling opweegt. Het bestuursorgaan baseert een beslissing tot achterwege laten van de openbaarmaking van enige informatie op deze grond ten aanzien

van dezelfde informatie niet tevens op een van de in het eerste of tweede lid genoemde gronden.

6. Het openbaar maken van informatie blijft in afwijking van het eerste lid, onderdeel c, in geval van milieu-informatie eveneens achterwege voor zover daardoor het in het eerste lid, onderdeel c, genoemde belang ernstig geschaad wordt en het algemeen belang van openbaarheid van informatie niet opweegt tegen deze schade.
7. Het eerste en tweede lid zijn niet van toepassing op milieu-informatie die betrekking heeft op emissies in het milieu.

Artikel 5.2. van de Woo luidt, voor zover relevant, als volgt:

1. In geval van een verzoek om informatie uit documenten, opgesteld ten behoeve van intern beraad, wordt geen informatie verstrekt over daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen. Onder persoonlijke beleidsopvattingen worden verstaan ambtelijke adviezen, visies, standpunten en overwegingen ten behoeve van intern beraad, niet zijnde feiten, prognoses, beleidsalternatieven, de gevolgen van een bepaald beleidsalternatief of andere onderdelen met een overwegend objectief karakter.

2. Het bestuursorgaan kan over persoonlijke beleidsopvattingen met het oog op een goede en democratische bestuursvoering informatie verstrekken in niet tot personen herleidbare vorm. Indien degene die deze opvattingen heeft geuit of zich erachter heeft gesteld, daarmee heeft ingestemd, kan de informatie in tot personen herleidbare vorm worden verstrekt.

3. Onverminderd het eerste en tweede lid wordt uit documenten opgesteld ten behoeve van formele bestuurlijke besluitvorming door een minister, een commissaris van de Koning, Gedeputeerde Staten, een gedeputeerde, het college van burgemeester en wethouders, een burgemeester en een wethouder, informatie verstrekt over persoonlijke beleidsopvattingen in niet tot personen herleidbare vorm, tenzij het kunnen voeren van intern beraad onevenredig wordt geschaad.

4. In afwijking van het eerste lid wordt bij milieu-informatie het belang van de bescherming van de persoonlijke beleidsopvattingen afgewogen tegen het belang van openbaarmaking. Informatie over persoonlijke beleidsopvattingen kan worden verstrekt in niet tot personen herleidbare vorm. Indien degene die deze opvattingen heeft geuit of zich erachter heeft gesteld, daarmee heeft ingestemd, kan de informatie in tot personen herleidbare vorm worden verstrekt.

BIJLAGE B: INVENTARISLIJST						
doc.nr	**onderwerp / inhoud document**	**datum**	**Woo artikel**	**Openbaar / niet**	**Link openbaar document**	**Opmerkingen**
1	Email - Adviesvraag nav gesprek agrariër	16-6-2022	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
2	Email - Bijgevoegde bestanden	29-11-2021	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
3	Bijlage - Brief Verzoek tot intrekking	7-4-2016	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
4	Brief aan Gemeente Noordoostpolder 2-11-2021	2-11-2021	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
5	Email - Niet kopen van stikstofrechten komt later	10-12-2021	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
6	Email - Informatie bladen	4-1-2022	art. 5.1.2.e / art. 5.1.2.f	gedeeltelijk openbaar		
7	Email - Intrekking vergunning	26-1-2022	art. 5.1.2.e / art. 5.1.2.f	gedeeltelijk openbaar		
8	Email - Mogelijkheden ammoniakreductie	1-11-2021	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
12	Bijlage - Milieuvergunning (1)	12-1-2010	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
13	Bijlage - Verzoek om schriftelijke bevestiging uitbreiding	7-4-2009	art. 5.1.2.e / art. 5.3	gedeeltelijk openbaar		
14	Bijlage - Vergunning NBW (3)	28-4-2009	art. 5.1.2.e / art. 5.3	gedeeltelijk openbaar		
15	Email - Ruimte aankopen Noordoostpolder	6-4-2022	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
17	Email - Bevestiging van telefoongesprek van 26 januari over het verzoek om Intrekken	23-5-2022	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
19	Email - Informatie bladen	6-1-2022	art. 5.1.2.e / art. 5.1.2.f	gedeeltelijk openbaar		
20	Email - Stikstof - nertsenfokkerij	25-11-2021	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
21	Email - Stikstofrechten Lelystad Airport	21-3-2022	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
22	Bijlage - Digitaal ondertekende brief	28-2-2022	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
23	Email - Stukken nertsenhouder	8-12-2021	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
24	Email - Stikstofrechten Nertsenhouder	14-12-2021	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
28	Intentie opdrachtverlening OFGV	28-4-2021	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
29	Nota - Toezichtstrategie Stikstof	5-7-2022	n.v.t.	niet openbaar		
30	Bijlage - Toezichtstrategie Stikstof	1-6-2022	n.v.t.	geheel openbaar	https://stateninformatie.flevoland.nl/documenten/ingekomen-stukken/DOCUVITP-2972558-v4-PS-Mededeling-Toezichtstrategie-Stikstof.PDF	
31	Toezichtstrategie stikstof Communicatie- aanpak	29-6-2020	n.v.t.	geheel openbaar	https://stateninformatie.flevoland.nl/documenten/ingekomen-stukken/DOCUVITP-2972558-v4-PS-Mededeling-Toezichtstrategie-Stikstof.PDF	
32	Opdracht toezicht en handhaving Wnb stikstof	14-7-2022	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
33	Mededeling - Toezichtstrategie Stikstof	14-7-2022	n.v.t.	geheel openbaar	https://stateninformatie.flevoland.nl/documenten/ingekomen-stukken/DOCUVITP-2972558-v4-PS-Mededeling-Toezichtstrategie-Stikstof.PDF	
34	Ondertekende opdracht OFGV voor toezicht en handhaving Wnb-stikstof	14-7-2022	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		dubbel zie document 32
35	Woordvoerdersoverleg Stikstof notulen	14-12-2020	n.v.t.	geheel openbaar		
36	Woordvoerdersoverleg Stikstof stand van zaken en vervolg	14-12-2020	n.v.t.	geheel openbaar		
47	Verzoek NRC	20-5-2021	n.v.t.	geheel openbaar	https://stateninformatie.flevoland.nl/documenten/ingekomen-stukken/DOCUVITP-2795223-v2-Verzoek-NRC.PDF	
48	Memo - Bijpraatsessie stikstof 1 sept 2021	23-6-2021	n.v.t.	geheel openbaar		
49	Sessie met PS over stikstof	24-11-2021	n.v.t.	geheel openbaar		
50	Mededeling propositie stikstof	8-12-2021	n.v.t.	geheel openbaar	https://stateninformatie.flevoland.nl/documenten/ingekomen-stukken/DOCUVITP-2881870-v3-Mededeling propositie-stikstof.PDF	
51	Propositie stikstof en natuur	30-11-2021	n.v.t.	geheel openbaar	https://stateninformatie.flevoland.nl/documenten/ingekomen-stukken/DOCUVITP-2881870-v3-Mededeling propositie-stikstof.PDF	
52	Memo - Beeldvorming strategie Flevolandse aanpak stikstof	8-2-2022	n.v.t.	geheel openbaar		

53	Memo beeldvorming Programmatische aanpak stikstof (1)	10-2-2022	n.v.t.	geheel openbaar		
55	Memo - beeldvorming bijpraatsessie stikstof	16-5-2022	n.v.t.	geheel openbaar		
56	PS mededeling juni 2022 innovatiecijfers	27-6-2022	n.v.t.	geheel openbaar	https://stateninformatie.flevoland.nl/documenten/ingekomen-stukken/DOCUVITP-2967624-v4-PS-mededeling-juni-2022-innovatiecijfers.PDF	
57	Mededeling PS richtinggevende stikstofdoelen	27-6-2022	n.v.t.	geheel openbaar	https://stateninformatie.flevoland.nl/documenten/ingekomen-stukken/DOCUVITP-2976529-v3-Mededeling PS-richtinggevende-stikstofdoelen.PDF	
62	Memo - Communicatie-aanpak Stikstof	12-11-2019	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
63	OUD Actielijst Stikstof		art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
65	IPO oplegnotitie bemesten	2-7-2020	n.v.t.	geheel openbaar		
66	Bijlage - IPO Advies redeneerlijn bemesten (1)	19-5-2020	n.v.t	n.v.t		valt buiten het verzoek
67	Bijlage - IPO Redeneerlijn en voorwaarden inzet bemeste percelen bij saldering (2)	20-3-2020	n.v.t.	n.v.t		valt buiten het verzoek
70	Beslisnotitie wijziging beleidsregels extern salderen en verleasen	21-9-2020	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
71	Provinciaal Blad Wijziging beleidsregels intern en extern salderen 2019	10-12-2019	n.v.t.	geheel openbaar	https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2020-7156.pdf	
72	Notulen kernteamoverleg 22 september 2020	22-9-2020	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
73	Mededeling PS wijziging beleidsregels intern en extern salderen 2019	29-9-2020	n.v.t.	geheel openbaar	https://stateninformatie.flevoland.nl/documenten/ingekomen-stukken/DOCUVITP-2673863-v6-Mededeling-PS-wijziging-beleidsregels-intern-en-extern-salderen-2019.PDF	
74	Nota - voorbereiding BO stikstof 1 oktober	25-9-2020	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
75	Geannoteerde agenda Bestuurlijk Overleg Stikstof Breed 1 oktober 2020	1-10-2020	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
76	Bijlage - Opdrachtomschrijving structurele toestemmingverlening (1)	1-10-2020	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
77	Bijlage - Notitie provinciale opgaven (2)	1-10-2020	n.v.t.	geheel openbaar		
79	Bijlage - Notitie extern salderen en intrekking productierechten (4)		n.v.t.	geheel openbaar		
81	Bijlage - Verschilberekening AERIUS (5)	20-10-2020	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
82	Bijlage - AERIUS verschil referentie en beoogde situatie (3)	4-11-2020	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
83	Bijlage - AERIUS (2)	29-10-2020	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
84	Bijlage - AERIUS verschilberekening	4-11-2020	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
85	Nota - Bespreken concept Flevolandse Aanpak Stikstof	24-11-2020	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
86	Milieutekening		art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
87	Aerius verschilberekening	10-11-2020	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
88	Statenvoorstel Flevolandse Aanpak Stikstof	24-11-2020	n.v.t.	geheel openbaar		
89	AERIUS berekening op basis van stikstofemissies	18-11-2020	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
90	Memo - Concept Flevolandse Aanpak Stikstof	19-11-2020	n.v.t.	niet openbaar		
91	Bijlage - Concept Flevolandse Aanpak Stikstof	19-11-2020	n.v.t.	niet openbaar		
92	AERIUS bijlage Baas Groep	27-11-2020	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
93	Informatie betreffende legalisatie PAS-meldingen	8-1-2021	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
94	AERIUS bijlage	9-12-2020	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
102	Definitieve Verzendlijst PAS-melders		art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
103	Correctie informatie betreffende legalisatie PAS meldingen	15-1-2021	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
104	Aanpak stikstof in Flevoland kaders 2021 en verder V2		n.v.t.	geheel openbaar	https://www.flevoland.nl/getmedia/17ee3df2-bfaf-4015-951f-5848fec6b611/Aanpak-stikstof-in-Flevoland.pdf	
107	Bijlage - Verslag Bestuurlijk Overleg Stikstof 1 oktober 2020	1-10-2020	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
108	Bijlage - Interbestuurlijk planningsoverzicht IPO-DGS	27-1-2021	n.v.t.	geheel openbaar		
109	Bijlage - Oplegnotitie Stand van Zaken Gebiedsgerichte Aanpak Stikstof		n.v.t.	geheel openbaar		
110	Bijlage - Notitie Stand van zaken Gebiedsgerichte Aanpak Stikstof	29-1-2021	n.v.t.	geheel openbaar		
111	Bijlage - Notitie Benutten restruimte		n.v.t.	geheel openbaar		
112	Bijlage - Notitie landelijk dekkende stikstofdepositiebank		n.v.t.	geheel openbaar		
113	Bijlage - Bijlage bij notitie RSRS - Drie varianten	31-1-2021	n.v.t.	geheel openbaar		
114	Bijlage - Notitie Stand van zaken meldingen		n.v.t.	geheel openbaar		
115	Bijlage - Overzicht stand van zaken extern salderen	20-1-2021	n.v.t.	geheel openbaar		
150	Brief aan Staten Beantwoording Statenvragen aangaande vergunningen veehouderij	15-3-2021	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
154	Bijlage - Verslag Bestuurlijk Overleg Stikstof van 11 februari 2021	11-2-2021	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
155	Bijlage - Verslag Thematisch Bestuurlijk Overleg Meldingen van 25 maart 2021	25-3-2021	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
156	Bijlage - Prioritering van legalisering meldingen	6-4-2021	n.v.t.	geheel openbaar		
168	Positieve weigering Wet natuurbescherming realisatie Afvalwaterzuiveringsinstallatie	26-5-2021	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar	https://www.flevoland.nl/getmedia/90e2d79f-7b04-4456-8757-0251b3403948/2790705-Positieve-weigering-3e-WKK-afvalwaterzuiveringsinstallatie-Urkerweg-32-Tollebeek-dvo.pdf	
173	Bijlage- Verschil AERIUS 02-11-2020	2-11-2020	n.v.t.	geheel openbaar		

181	Nota - Wijziging Beleidsregels Stikstofbank	29-6-2021	n.v.t.	niet openbaar		
184	Wijzigingsbesluit Beleidsregels RSRS juni 2021	10-12-2019	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
185	Provinciaal Blad 2021-26 SENB - Wijziging Beleidsregels intern en extern salderen 2019	29-6-2021	n.v.t.	geheel openbaar	https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2021-6290.pdf	
186	Mededeling PS - Wijziging Beleidsregels intern en extern salderen 2019	8-6-2021	n.v.t.	geheel openbaar		
187	Actielijst Stikstof start mei 2021	23-7-2021	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
188	Projectplannen Stikstof juni 2021	29-4-2021	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
189	Programmaplanning 2021 en 2022		n.v.t.	geheel openbaar		
190	Vakantieplanning 2021		art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
195	White paper Stikstofbank versie 1.6		n.v.t.	geheel openbaar		
197	Bijlage - Notitie redeneerlijn 01-07-2021	1-7-2021	n.v.t.	geheel openbaar		
198	Bijlage - Redeneerlijn		n.v.t.	geheel openbaar		
199	Bijlage - Notitie Stand van zaken Stikstofbank	1-7-2021	n.v.t.	geheel openbaar		
203	Bijlage - Verslag Bestuurlijk Overleg Stikstof dd 22 april 2021	22-4-2021	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
209	Bijlage - Notitie kosten legaliseren PAS melders	1-7-2021	n.v.t.	geheel openbaar		
212	Notitie propositie stikstof en natuur - GS-en 23 november 2021	16-11-2021	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
213	Propositie stikstof en natuur - GS-en 23 november 2021	11-11-2021	n.v.t.	geheel openbaar		
214	Verslag Bestuurlijke Commissie Stikstof 01-07-2021	1-7-2021	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
215	Verslag Bestuurlijke Commissie Stikstof 10-06-2021	10-6-2021	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
216	Verslag Bestuurlijke Commissie Stikstof 17-06-2021	17-6-2021	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
217	Verslag Bestuurlijke Commissie Stikstof 27-05-2021	27-5-2021	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
218	Geannoteerde agenda Bestuurlijk Overleg Stikstof 9 december 2021	9-12-2021	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
219	Bijlage - Verslag Bestuurlijk Overleg Stikstof 14 oktober 2021	14-10-2021	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
222	Bijlage - Notitie gezamenlijke planning legalisatie	9-12-2021	n.v.t.	geheel openbaar		
223	Bijlage - Provinciale planning legalisatie PAS-meldingen	9-12-2021	n.v.t.	geheel openbaar		
224	Ter informatie - Stand van zaken legalisatie PAS-meldingen en meldingsvrije activiteiten	9-12-2021	n.v.t.	geheel openbaar		
225	Ter informatie - Procesnotitie tussenbalans extern salderen met dierrechten	9-12-2021	n.v.t.	geheel openbaar		
226	Ter informatie - Stand van zaken stikstofbank 09-12-2021	9-12-2021	n.v.t.	geheel openbaar		
227	Ter informatie - Stand van zaken bronmaatregelen 24-04-2020	24-4-2020	n.v.t.	geheel openbaar		
228	Ter informatie - Interbestuurlijke planningsoverzicht 25-11-2021	25-11-2021	n.v.t.	geheel openbaar		
230	Propositie stikstof en natuur - definitieve versie	30-11-2021	n.v.t.	geheel openbaar		
231	Notitie - Propositie stikstof en natuur - GS-en 7 december 2021	1-12-2021	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
232	Bijlage - Bouwstenen PS-brief inzake propositie stikstof en natuur - GS-en 7 december 2021		n.v.t.	geheel openbaar		
238	Memo - beeldvorming strategie Flevolandse aanpak stikstof	8-2-2022	n.v.t.	geheel openbaar		
239	GS besluit 8 maart 2022 tijdelijk aanhouden extern salderen	8-3-2022	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
240	Extern juridisch advies externe saldering	8-2-2022	n.v.t.	n.v.t		valt buiten het verzoek
242	Memo - aan PS over aanbieding voortgangs- en monitoringsrapportage maart 2022	3-3-2022	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
244	Mededeling - PS Uitwerking stikstofstrategie Flevoland	15-3-2022	n.v.t.	geheel openbaar	https://stateninformatie.flevoland.nl/documenten/ingekomen-stukken/DOCUVITP-2930292-v6-Mededeling-PS-Uitwerking-stikstofstrategie-Flevoland.PDF	
245	Voortgangs en monitoringsrapportage stikstof	1-3-2022	n.v.t.	geheel openbaar	https://www.flevoland.nl/getmedia/c1e40bfd-c8a5-4fc6-9df0-56d5093e297c/8196-Stikstof-voortgangs-en-monitoringsrapportage-2022_03DV.pdf	
246	GS besluit aanbieden voortgangs- en monitoringsrapportage aan PS Vernietigingsdatum	22-3-2022	n.v.t.			
247	PS mededeling Aanbieding voortgangs- en monitoringsrapportage Flevolandse Aanpak Stikstof	29-3-2022	n.v.t.	geheel openbaar	https://stateninformatie.flevoland.nl/documenten/ingekomen-stukken/DOCUVITP-2937969-v5-PS-mededeling-Aanbieding-voortgangs-en-monitoringsrapportage-Flevolandse-Aanpak-Stikstof-FAS.PDF	
248	GS besluit voortgangs- en monitoringsrapportage	29-3-2022	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
249	Voortgangs_en_monitoringsrapportage_stikstof (2)	1-3-2022	n.v.t.	geheel openbaar		
250	Stikstof scenario's gebiedsproces en informatie metingen	31-3-2022	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
253	Bijlage - Conceptverslag Bestuurlijk Overleg Stikstof 9 december 2021	9-12-2021	n.v.t.	niet openbaar		
255	Bijlage - Notitie verbreding en versnelling legalisatie PAS-meldingen		n.v.t.	geheel openbaar		
256	Bijlage - Notitie intern salderen	20-1-2021	n.v.t.	geheel openbaar		
257	Bijlage - Notitie latente ruimte		n.v.t.	geheel openbaar		
258	Bijlage - Notitie redeneerlijn intrekkingsverzoeken	1-7-2021	n.v.t.	geheel openbaar		
259	Bijlage - Stappenplan intrekkingsverzoeken	1-3-2022	n.v.t.	geheel openbaar		
260	Bijlage - Fiche werkgroep Duiding rechterlijke uitspraken		art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		

261	Bijlage - Notitie vervolg stikstofbank		n.v.t.	geheel openbaar		
262	Ter informatie - Stand van zaken legalisatie PAS-meldingen en meldingsvrije activiteiten	17-3-2022	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
263	Ter informatie - Overzicht stand van zaken bronmaatregelen	22-4-2022	n.v.t.	geheel openbaar		
264	Memo - Casus referentiesituatie	21-2-2017	n.v.t.	geheel openbaar		
265	Memo - Meldingenlegalisatie	29-5-2022	n.v.t.	geheel openbaar		
266	Geleideformulier - Overleg stikstof Meldingenlegalisatie	30-3-2022	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
267	Memo - Stikstof scenario's gebiedsproces en informatie metingen	31-3-2022	n.v.t.	geheel openbaar	https://stateninformatie.flevoland.nl/documenten/ingekomen-stukken/DOCUVITP-2939771-v3-Toezending-memo-Stikstof-scenario-s-gebiedsproces-en-informatie-metingen.PDF	
269	Bijlage - Tabel met te nemen besluiten per bestuursorgaan		n.v.t.	geheel openbaar		
270	Bijlage - Onderzoeksrapport Doorwerkprogramma stikstofreductie en natuurverbetering	1-3-2022	n.v.t.	geheel openbaar	https://edepot.wur.nl/566635	
271	Bijlage - Resultaten quick scan natuurdoelanalyses	5-4-2022	n.v.t.	geheel openbaar		
273	Bijlage - Notitie Programma stikstof en natuur	14-4-2022	n.v.t.	geheel openbaar		
276	Vaststellen provinciale boodschap inzake aanpak gebiedsdoelen stikstof	12-4-2022	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
277	Op basis van Bestuurlijke Commissie-overleg 7 april aangepast voorstel Boodschap aan het Rijk	7-4-2022	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
278	IPSN-notitie voorstel Boodschap aan het Rijk voorkeursscenario richtinggevende gebiedsdoelen	4-4-2022	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
279	IPSN-notitie voorkeursscenario richtinggevende gebiedsdoelen	1-4-2022	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
286	Geactualiseerde geannoteerde agenda Bestuurlijk overleg Stikstof 11 mei 2022	14-3-2022	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
287	Bijlage - Brief van de Minister voor Natuur en Stikstof aan de colleges van Gedeputeerde Staten	26-4-2022	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
289	Bijlage - Notitie Stappenplan en bouwblokken - redeneerlijn intrekkingsverzoeken	1-7-2021	n.v.t.	geheel openbaar		
291	Discussienota voorbespreking stikstofbank meldingen	10-5-2022	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
292	Provinciaal blad 2022 - Instellingsbesluit doelenbank legalisatie PAS-melders	17-5-2022	n.v.t.	geheel openbaar	https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR677052/1	
293	Instellingsbesluit doelenbank legalisatie voormalige PAS-melders	17-5-2022	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
294	Nota - instellen doelenbank PAS-melders	17-5-2022	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
295	Mededeling vaststellen instellingsbesluit voor een doelenbank inzake de legalisatie van de PAS-melders	17-5-2022	n.v.t.	geheel openbaar	https://stateninformatie.flevoland.nl/documenten/ingekomen-stukken/DOCUVITP-2957681-v4-Mededeling-vaststellen-instellingsbesluit-voor-een-doelenbank-inzake-de-legalisatie-van-de-PAS-melders.PDF	
296	Legalisatie PAS-melders en status casus	2-6-2022	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
298	Gepubliceerd Instellingsbesluit legalisatie voormalige PAS-melders provincie Flevoland	26-5-2022	n.v.t.	geheel openbaar	https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR677052/1	
299	Projectplannen programma Stikstof	29-4-2021	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
300	Actielijst kernteam stikstof		art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
313	Bijlage - Schriftelijke reactie VNG Bestuurlijk overleg Stikstof 11 mei 2022	11-5-2022	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
314	Bijlage - Schriftelijke reactie UvW Bestuurlijk over Stikstof 11 mei 2022	11-5-2022	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
315	Bijlage - Notitie intern salderen 30-06-2022	30-6-2022	n.v.t.	geheel openbaar		
316	Bijlage - Notitie aanpak latente ruimte 30-06-2022	30-6-2022	n.v.t.	geheel openbaar		
317	Bijlage - Notitie opties voor uitbreiden legalisatieprogramma	30-6-2022	n.v.t.	geheel openbaar		
318	Bijlage - IPSN oplegnotitie mogelijkheden legalisatieprogramma	30-6-2022	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
319	Bijlage - Consultatiereactie IPO instellingswet Transitiefonds	25-5-2022	n.v.t.	geheel openbaar		
321	Ter informatie - Stand van zaken bronmaatregelen	30-6-2022	n.v.t.	geheel openbaar		
327	Instemming wijziging ministeriële regeling PAS voorjaar 2019	16-4-2019	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
329	Instemming met wijziging Regeling natuurbescherming	17-4-2019	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
330	Email - Voorstel wijziging Regeling Natuurbescherming	2-4-2019	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
331	Bijlage - Brief met verzoek om instemming met wijziging Regeling natuurbescherming	2-4-2019	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
332	Communicatie-aanpak stikstof	8-11-2019	n.v.t.	geheel openbaar		
333	Communicatie-aanpak stikstof - Stand van zaken	8-11-2019	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
335	Weekbericht Provinciale Staten 18 november 2019	18-11-2019	n.v.t.	geheel openbaar		
336	Weekbericht Provinciale Staten 18 november 2019 BAC-Vitaal platteland	18-11-2019	n.v.t.	geheel openbaar		
357	Opdrachtverstrekking onderzoek Wageningen Universiteit Research	8-7-2020	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
362	Opdracht Louis Bolk Instituut opstellen agrarische kaart Flevoland	9-9-2020	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
363	Offerte Louis Bolk Instituut opstellen agrarische kaart	31-8-2020	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
365	Bijlage - Opdracht EICB - Berekening stikstof emissie en depositie door binnenvaart (1)	14-9-2020	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		

366	Bijlage - Ondertekende opdracht EICB - Berekening stikstof emissie en depositie door binnenvaart (2)	18-9-2020	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
367	Rapportage stikstof 21-09-2020	14-9-2020	n.v.t.	geheel openbaar	https://www.flevoland.nl/getmedia/999bd85e-b0ef-483e-b730-ac355952ba42/Rapportage-stikstof-gebiedstafels-sept20.pdf	
368	E-mail - Opdrachtverlening met Onderzoek naar het effect landschapselementen verspreiding van stikstof	8-10-2020	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
370	Bijlage - Gunning Landschap en stikstof (2)	28-8-2020	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
371	Notitie vervolgvoorstel stikstof 2.0		n.v.t.	niet openbaar		
373	Concept - Aanpak Stikstof in Flevoland Kaders 2021 en verder		n.v.t.	niet openbaar		
375	VTH toezichtstrategie Ammoniak	1-3-2021	n.v.t.	geheel openbaar		
377	Memo - Zon voor Vee	27-1-2021	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
389	NH3 algemene info Special Machines de Boer		n.v.t.	geheel openbaar		
390	Screenshot platform NH3 19 februari 2021	19-2-2021	n.v.t.	geheel openbaar		
391	Meetapparatuur NH3		art. 5.1.2.f	niet openbaar		
396	Aanpak stikstof in Flevoland kaders 2021 en verder Definitieve versie		n.v.t.	geheel openbaar	https://stateninformatie.flevoland.nl/Vergaderingen/Provinciale-Staten/2021/17-februari/15:30/DOCUVITP-2730272-v1-Aanpak-stikstof-in-Flevoland-kaders-2021-en-verder-1.PDF	
398	E-mail	25-3-2021	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
399	Bijlage - Ekoland Familie Keurentjes Van meer naar minder		n.v.t.	geheel openbaar	https://devbbm.nl/wp-content/uploads/2021/03/Ekoland-2020-06_p22-24_Familie-Keurentjes-Van-meer-naar-minder_J-wd.pdf	
401	Eindrapport Wageningen Universiteit Research Effecten van landschapsinrichting in de gebiedsgerichte aanpak	29-1-2021	n.v.t.	geheel openbaar	https://edepot.wur.nl/541014	
407	Concept verslag maatwerkgesprek	8-12-2020	n.v.t.	niet openbaar		
408	Concept verslag maatwerkgesprek	18-12-2020	n.v.t.	niet openbaar		
409	Correspondentieoverzicht maatwerkgesprekken 2021 team stikstof		art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
416	Bijlage - Luttelgeest (1)	28-3-2018	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
417	Bijlage - Luttelgeest (2)	17-12-2014	art. 5.1.2.e / art. 5.3	gedeeltelijk openbaar		
418	Bijlage - Dronten (3)	4-7-2013	art. 5.1.2.e / art. 5.3	gedeeltelijk openbaar		
419	Bijlage - (4)	31-8-2011	art. 5.1.2.e / art. 5.3	gedeeltelijk openbaar		
420	Bijlage - (5)	13-9-2011	art. 5.1.2.e / art. 5.3	gedeeltelijk openbaar		
421	Bijlage - (6)	22-10-2012	art. 5.1.2.e / art. 5.3	gedeeltelijk openbaar		
422	Bijlage - Biddinghuizen (7)	7-10-2014	art. 5.1.2.e / art. 5.3	gedeeltelijk openbaar		
424	Bijlage - Lelystad (9)	30-11-2016	art. 5.1.2.e / art. 5.3	gedeeltelijk openbaar		
425	Bijlage - Luttelgeest (10)	8-11-2016	art. 5.1.2.e / art. 5.3	gedeeltelijk openbaar		
426	Bijlage - Luttelgeest CONCEPT (11)	7-5-2020	n.v.t.	niet openbaar		
427	Bijlage - Zeewolde (12)	4-12-2015	art. 5.1.2.e / art. 5.3	gedeeltelijk openbaar		
428	Bijlage - Top10-Lijst bedrijven voor keukentafelgesprekken beoordeling (13)		art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
448	E-mail - Maatwerkgesprek Kraggenburg	3-12-2020	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
449	Noordermeerpad Creil	25-4-2017	art. 5.1.2.e / art. 5.3	gedeeltelijk openbaar		
450	Maatwerkgesprekken tranche		art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
454	GLO PAS meldingen definitief getekend	11-5-2021	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
468	Communicatie Ondernemers Kraggenburg	1-12-2020	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
473	Communicatie Ondernemers Lelystad 8 juni 2021	8-12-2020	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
474	Communicatie Ondernemers Lelystad 14jun_2021	25-3-2021	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
484	Brief overgangszones aan de Minister van LNV en leden BACVP	3-12-2020	n.v.t.	geheel openbaar		
485	Bestuurlijk overleg Stikstof - ZuiderZeeLand	7-12-2020	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
494	Positionpaper duurzaamheid TLN		n.v.t.	geheel openbaar		
496	Stappenplan Gebiedsgerichte aanpak stikstof	1-2-2020	n.v.t.	geheel openbaar	https://www.flevoland.nl/getmedia/0ecd0111-e169-4bcc-9b67-2e71df367556/Stappenplan-Gebiedsgerichte-aanpak-stikstof_DV.pdf	

497	TLN-positionpaper stikstof		n.v.t.	geheel openbaar		
499	VNO-NCW Midden - Flevoland		art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
503	Beantwoording statenvragen VVD Stikstofgevoelige Natuur 8 december 2021	8-12-2020	n.v.t.	geheel openbaar	https://stateninformatie.flevoland.nl/documenten/ingekomen-stukken/DOCUVITP-2710957-v2-Beantwoording-schriftelijke-vragen-VVD-Stikstofgevoelige-natuur-1.PDF	
504	Brief Biohuis nav Gebiedstafels Stikstof Flevoland 30-07-2020	30-7-2020	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
509	Bestuurlijke procedure vaststelling tussenrapportage 24-07-2020	24-7-2020	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
533	Nota - Besluitvorming GS monitoringsrapportage	7-12-2021	n.v.t.	niet openbaar		
534	Statenvoorstel Monitoringsrapportage op Flevolandse aanpak Stikstof 2021	15-12-2021	n.v.t.	niet openbaar		
535	Mededeling PS monitoringsrapportage 2021	22-11-2021	n.v.t.	geheel openbaar		
536	Memo PS Monitoringsrapportage 2021 op Flevolandse_aanpak Stikstof	16-11-2021	n.v.t.	niet openbaar		
538	Opdrachtbon aankoop systeem 2021		n.v.t.	n.v.t.		valt buiten het verzoek
540	Inhuur Programmamanager gebiedsgerichte aanpak	6-1-2022	n.v.t.	niet openbaar		
541	Beleidsregels salderen Provincie Flevoland definitief	25-1-2022	n.v.t.	geheel openbaar	https://stateninformatie.flevoland.nl/documenten/ingekomen-stukken/DOCUVITP-2904429-v4-Mededeling-vervangen-beleidsregels-januari-2022.PDF	
543	Nota - Vervangen beleidsregels salderen en instellen stikstofbank	25-1-2022	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
544	Mededeling vervangen beleidsregels januari 2022	25-1-2022	n.v.t.	geheel openbaar	https://stateninformatie.flevoland.nl/documenten/ingekomen-stukken/DOCUVITP-2904429-v4-Mededeling-vervangen-beleidsregels-januari-2022.PDF	
545	Provinciaal Blad Beleidsregels salderen Provincie Flevoland	25-1-2022	n.v.t.	geheel openbaar	https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR672023	
546	Provinciaal Blad Instellingsbesluit doelenbank provinciale projecten	25-1-2022	n.v.t.	geheel openbaar	https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2022-977.html	
547	Provinciaal Blad Instellingsbesluit stikstofbank	25-1-2022	n.v.t.	geheel openbaar	https://stateninformatie.flevoland.nl/documenten/ingekomen-stukken/DOCUVITP-2904429-v4-Mededeling-vervangen-beleidsregels-januari-2022.PDF	
551	Conceptverslag maatwerkgesprek	21-12-2021	n.v.t.	niet openbaar		
553	Publicatie Beleidsregels salderen	27-1-2022	n.v.t.	geheel openbaar	https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR672023	
554	Publicatie Instellingsbesluit doelenbank voor doel	27-1-2022	n.v.t.	geheel openbaar	https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR672025	
555	Publicatie Instellingsbesluit stikstofbank	27-1-2022	n.v.t.	geheel openbaar	https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR671995	
556	Begrippenlijst bij mon en voortgangsrapportage	1-3-2022	n.v.t.	geheel openbaar		
557	Opdrachtbon ENVIR-advocaten referentienummer advieswerkzaamheden externe saldering		art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
573	Ondertekende opdrachtbrief provincie Flevoland Busscher milieu advies	29-4-2022	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
574	Offerte provincie Flevoland toetsen agrarische inrichtingen 05-04-2022	5-4-2022	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
576	Extra bijeenkomst aanpak stikstof Noordoostpolder notulen 19 april 2022	19-4-2022	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
581	Opdrachtbrief aanvullende offerte stikstofzaken - Pels Rijcken	2-8-2022	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
582	Verlenging opdracht Pels Rijcken	19-5-2022	n.v.t.	n.v.t.		valt buiten het verzoek
583	Aanvullende offerte-Pels Rijcken	12-4-2022	n.v.t.	n.v.t.		valt buiten het verzoek
585	Notulen kernteam 04-10-2021	4-10-2021	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
586	Notulen kernteam stikstof 18-10-2021	18-10-2021	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
587	Notulen kernteam stikstof 13-11-2021	13-11-2021	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
588	Verslag bijeenkomst klein comite agrariers 25-11-2021	25-11-2021	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
591	Klein comitee agrariers Flevoland 28 februari 2022	28-2-2022	n.v.t.	geheel openbaar		
592	E-mail - Aandeel NOP op Wieden Weerribben	10-5-2022	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
594	Bijlage - Gebiedsgerichte aanpak WWR	21-2-2022	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
597	E-mail - Doorkijk gebiedsgerichte aanpak stikstof	11-3-2022	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
598	Bijlage - Doorkijk gebiedsgerichte aanpak stikstof	9-7-2020	n.v.t.	geheel openbaar	https://www.ipo.nl/media/fa4bwgq0/doorkijk-gebiedsgerichte-aanpak-stikstof.pdf	
601	Bijlage - Brief Uitvraag Gebiedsgericht werken 2022 en 2023 Flevoland	5-4-2022	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
602	E-mail - Verslag Brede Netwerkbijeenkomst Programma Natuur	7-3-2022	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
603	Bijlage - Final Gespreksverslag netwerkbijeenkomst lerende samenwerking Programma Natuur	25-1-2022	n.v.t.	geheel openbaar	https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/2022/02/Gespreksverslag-netwerkbijeenkomst-lerende-samenwerking-Programma-Natuur.pdf	
604	E-mail - Brief stikstofgroep landbouw Flevoland	8-4-2022	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
605	E-mail - Q&A ten behoeve van PS 23-03-22	22-3-2022	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
606	Bijlage - Q&A ten behoeve van PS 23-03-22	23-3-2022	n.v.t.	geheel openbaar		
607	E-mail - PO stukken voor Raad Noordoostpolder 16 mei 2022	10-5-2022	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
610	Opdrachtenbrief juridisch advies stikstof gerelateerde vragen zaken mei 2022	2-6-2022	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
611	Engagement letter Provincie Flevoland	30-5-2022	n.v.t.	n.v.t.		valt buiten het verzoek

612	Antwoordbrief op klacht 09-06-2022	9-6-2022	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
627	E-mail - t.a.v.	27-6-2022	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
629	E-mail - Presentatie Strategische agenda n.a.v. sessie AC Stikstof 6 april 2022	6-4-2022	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
630	Bijlage - Presentatie Strategische AC agenda Stikstof	2-4-2022	n.v.t.	geheel openbaar		
632	E-mail - Programma strategische sessie AC Stikstof 6 april	4 juli 2022	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
642	Toelichting Startnotitie Nationaal Programma Landelijk Gebied en gezamenlijk vervolg	19-7-2022	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
643	Startnotitie Nationaal Programma Landelijk Gebied 10-06-2022	10-6-2022	n.v.t.	geheel openbaar	https://open.overheid.nl/repository/ronl-957152a40e305ec279cee2f0104e86013339b9c1/1/pdf/startnotitie-nplg-10-juni-2022.pdf	
646	Q&A Richtinggevende doelen voor stikstofreductie		n.v.t.	geheel openbaar		
647	Reactie gemeente Zeewolde - Openbaarmaking AO		n.v.t.	n.v.t.		valt buiten het verzoek
648	Kennisgeving LNV - Voorwaarden bij besteding van middelen legalisatieprogramma Pas-melders	4-8-2022	art. 5.1.2.e	gedeeltelijk openbaar		
654	Kernboodschap Landelijk Gebied		n.v.t.	geheel openbaar		
656	Message house Stikstof		n.v.t.	geheel openbaar		
665	Message house MSNF 05-10-2021	5-10-2021	n.v.t.	geheel openbaar		
669	Strategisch Communicatieframe Gebiedsgerichte aanpak		n.v.t.	geheel openbaar		

Art. 5.1.2.e

Van: [redacted]
Verzonden: donderdag 16 juni 2022 11:49
Aan: [redacted]
CC: [redacted]
Onderwerp: FW: adviesvraag n.a.v. gesprek agrariër

Beste [redacted]

Ik heb [redacted] gesproken en terugkoppeling geven zoals hieronder aangegeven. Hij kwam nog met de volgende aanvullende informatie en met een vraag:

Projectontwikkelaar heeft gronden gekocht, maar heeft de stikstofruimte niet nodig.
Gaat om 1500kg ammoniakruimte, waarbij zijn vraag was of dit stikstofruimte is die in de stikstofbank terecht kan komen????
Als de projectontwikkelaar de stal gaat slopen dan is deze ruimte weg.

Ik heb beloofd deze vraag intern uit te zetten en aan hem terugkoppeling te geven.

Hoor graag,

Met vriendelijke groet,

[redacted]

Provincie Flevoland | afdeling Strategie & Beleid
Postbus 55 | 800 AB Lelystad | www.flevoland.nl
0320-[redacted] | 06 – [redacted] | [redacted]@flevoland.nl

Van: [redacted]@flevoland.nl>
Verzonden: donderdag 2 juni 2022 14:10
Aan: [redacted]@flevoland.nl>; [redacted]flevoland.nl>
CC: [redacted]@flevoland.nl>; [redacted]flevoland.nl>
Onderwerp: RE: adviesvraag n.a.v. gesprek agrariër

Beste allemaal,

Allereerst merk ik op dat [redacted] is, vandaar mijn reactie. Ik heb een paar gedachten.

- Provincie heeft in het algemeen geen behoefte aan grond in de omgeving Almere (redelijk recent nog ervaren bij een boerderij aan de Ibisweg). Of de grond ligt in een gebied waar ruimtelijke ontwikkeling is voorzien kan op basis van onderstaande informatie niet beoordeeld worden. In een dergelijk geval ligt het waarschijnlijk voor de hand dat de gemeente dan een dergelijke positie inneemt.
- Het verplaatsen van stikstofemissie van Almere naar Dronten lijkt inderdaad een complexe: betreft waarschijnlijk extern salderen waardoor de 30% opgelost moet worden en dat de stikstofemissie een groter depositie-effect heeft op de stuikstofgevoelige N2000-gebieden. (check [redacted]).
- Of verplaatsing vanuit provinciaal (breder) belang wenselijk is kent diverse aspecten waaronder RO. Onderstaande informatie is daartoe te summier.

[redacted], het lijkt mij goed als je de meneer terugbelt en bovenstaande aangeeft.

Groet,

[redacted]

Van: [redacted]@flevoland.nl>
Verzonden: donderdag 2 juni 2022 08:41
Aan: [redacted]@flevoland.nl>
CC: [redacted]@flevoland.nl>; [redacted]@flevoland.nl>; [redacted]@flevoland.nl>
Onderwerp: FW: adviesvraag n.a.v. gesprek agrariër

Beste [redacted]

Zie de mails hieronder, hoor graag van jou hoe verder en wat gemeld kan worden naar [redacted] en wie dat doet.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

Provincie Flevoland |afdeling Strategie & Beleid
Postbus 55 | 800 AB Lelystad | www.flevoland.nl
0320-[redacted] | 06 – [redacted] | [redacted]@flevoland.nl

Van: [redacted]@flevoland.nl>
Verzonden: donderdag 2 juni 2022 08:25
Aan: [redacted]@flevoland.nl>; [redacted]@flevoland.nl>
Onderwerp: RE: adviesvraag n.a.v. gesprek agrariër

Hoi [redacted]

Eventuele aangeboden stikstofruimte kan naar [redacted] die het opneemt in zijn rondes. Almere is in principe qua afstand niet heel interessant. Maar wellicht dat de ligging zo is dat hij net de ruimte kan leveren op de zuidelijke gebieden (Naardermeer bijvoorbeeld). Dat kan hem wel interessant genoeg maken.

Ruimte overhevelen van Almere naar Dronten gaat gezien de 25 km inderdaad niet. Dan komt hij ergens tekort.

Groet [redacted]

Van: [redacted]flevoland.nl>
Verzonden: woensdag 1 juni 2022 14:12
Aan: [redacted]@flevoland.nl>; [redacted]@flevoland.nl>
Onderwerp: adviesvraag n.a.v. gesprek agrariër

Beste [redacted]

[redacted] (agrariër) belde mij zojuist. Hij heeft melkveehouderij op twee locatie. Dronten en Almere. Dronten melding en Almere oude Hinderwetvergunning als ik me goed herinner uit 1989. Stal in Almere staat leeg. Liefst wil hij die activiteiten overhevelen naar Dronten, maar hij begrijpt dat dit lastig zal liggen. Wel wordt hij benaderd door diverse partijen over de stal in Almere. Hij belde mij met de vraag of de provincie belang en interesse heeft.

Ik heb aangegeven eerst intern te overleggen.

Wat is jullie advies voor een volgende stap.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

Provincie Flevoland |afdeling Strategie & Beleid
Postbus 55 | 800 AB Lelystad | www.flevoland.nl
0320-[redacted] | 06 –[redacted] | [redacted]@flevoland.nl

Van: [redacted]
Aan: [redacted]
Cc: [redacted]
Onderwerp: FW: Bijgevoegde bestanden
Datum: maandag 29 november 2021 18:00:21
Bijlagen: DOCUVITP-2865387.DOCX.DRF
DOCUVITP-2859922.DOCX.DRF
image001.jpg

Dag [redacted]
Hierbij een brief van [redacted] aan het bedrijf [redacted] (2859922) met als bijlage een voorgestelde brief vaan [redacted] aan de gemeente NOP (2865387). Kan jij ajb zorgen dat [redacted] die ondertekent en dat die verzonden wordt.
Dit betreft een vervolgactie ihkv de aankoop v stikstofruimte in Luttelgeest tbv MSNF.
Bvd [redacted]

_____

[redacted]

[redacted]@flevoland.nl
06 [redacted]

Van: [redacted]@flevoland.nl>
Verzonden: vrijdag 26 november 2021 11:34
Aan: [redacted]@flevoland.nl>; [redacted]
[redacted]@flevoland.nl>
CC: [redacted]@flevoland.nl>
Onderwerp: Bijgevoegde bestanden

[redacted]

M.i. zijn de briefteksten akkoord.

Groet

[redacted]

Art. 5.1.2.e

PROVINCIE FLEVOLAND

Postbus 55
8200 AB Lelystad

Telefoon
(0320)-265265
Fax
(0320)-265260
E-mail
provincie@Flevoland.nl
Website
www.flevoland.nl

[redacted]

Verzenddatum	*Bijlagen*	*Uw kenmerk*	*Ons kenmerk*
	1	2838488	2859922

Onderwerp
Verzoek tot intrekking vergunde Activiteit

Geachte directie [redacted]

Zoals overeengekomen in de koopovereenkomst Stikstofemissieruimte kenmerk 2838488 tussen provincie Flevoland en Maarssen Vastgoed b.v. het volgende verzoek.

De provincie Flevoland verzoekt u binnen twee maanden na dagtekening van deze brief - conform artikel 3 van de voornoemde koopovereenkomst - de intrekking van de vergunde Activiteit voor het gebruik als pluimveehouderij bij het bevoegd gezag de gemeente Noordoostpolder te melden.

De Omgevingsvergunning, per 7 april 2016, betrof het houden van 63.000 vleeskuikens en 2 pony's met bijbehorende stikstofemissieruimte. Na beëindiging van het voornoemd gebruik en schriftelijke melding bij het bevoegd gezag de gemeente Noordoostpolder is het de doelstelling van de provincie Flevoland om via de spelregels 'externe saldering' deze Stikstofemissieruimte in de "doelgebonden (stikstof)depositiebank prioritaire projecten Flevoland." te plaatsen.
Deze "doelgebonden (stikstof)depositiebank prioritaire projecten Flevoland" maakt vergunningverlening voor projecten in het kader van de Wet natuurbescherming voor initiatieven met stikstofeffecten (depositie) op Natura 2000-gebieden mogelijk.

Tussen Provincie en de gemeente Noordoostpolder heeft hiertoe vooroverleg plaatsgevonden. Hiertoe treft u bijgevoegd een beschikbaar gestelde model-brief aan. Wij verzoeken u deze toe te sturen aan gemeente Noordoostpolder.

Hoogachtend,

Provincie Flevoland
De Commissaris van de Koning in de provincie Flevoland,
namens deze,

[redacted]

Inlichtingen bij [redacted]

Doorkiesnummer
06-[redacted]

Bezoekadres
Visarenddreef 1
Lelystad

Gemeente Noordoostpolder
t.a.v. Vergunningverlening
Postbus 155
8300 AD EMMELOORD

Datum:

[redacted]

Betreft: Melding gedeeltelijke intrekking Omgevingsvergunning [redacted]

Geachte heer/mevrouw,

Middels deze brief willen wij als recente eigenaar van [redacted] u het navolgende melden.

De provincie Flevoland heeft de stikstofemissieruimte (NH_3 en NO_x) van het 'voormalige' pluimveehouderij [redacted] gekocht. Doelstelling is om via de spelregels 'externe saldering' deze Stikstofemissieruimte in de "doelgebonden (stikstof)depositiebank prioritaire projecten Flevoland." te plaatsen.
Deze "doelgebonden (stikstof)depositiebank prioritaire projecten Flevoland" maakt vergunningverlening voor projecten in het kader van de Wet natuurbescherming voor initiatieven met stikstofeffecten (depositie) op Natura 2000-gebieden mogelijk.

Historie
Op 7 april 2016 is een Omgevingsmilieuvergunning Nr. 391032 afgegeven voor het houden van 2 pony's en 63.000 vleeskuikens op het pluimveehouderij [redacted] in Luttelgeest.

Gezien het niet langer de doelstelling is/was op onderhavige locatie pluimvee te houden is de stikstofemissieruimte verkocht aan de provincie Flevoland. Het gebruik als pluimveehouderij is beëindigd, de voersystemen, silo's, ventilatoren en overige stalinrichtingen zullen op korte termijn worden verwijderd.

Toekomstig gebruik
De 'voormalig pluimveestallen' zullen worden ingezet voor 'langdurige opslag' waarbij de asbesthoudende daken mogelijk zullen worden vervangen met zonnepanelen. Wij verzoeken u de Omgevingsvergunning in te trekken voor zover het de stikstofemitterende activiteiten 'houden van dieren, te weten 2 pony's en 63.000 vleeskuikens' betreft en in de intrekking te vermelden dat deze plaats vindt ten behoeve van externe saldering door de provincie Flevoland en opname in de doelgebonden (stikstof)depositiebank prioritaire projecten Flevoland.

Mogelijk dat de resterende activiteiten niet langer vergunningplichtig maar meldingsplichtig zijn. In dat geval vernemen wij graag of het indienen van een melding noodzakelijk is of dat het resterende deel van de Omgevingsvergunning van rechtswege overgaat in de meldingssfeer.

Vertrouwende u op deze wijze voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend

[redacted]

Gemeente Noordoostpolder
t.a.v. Vergunningverlening
Postbus 155
8300 AD EMMELOORD

Datum:

[redacted]

Betreft: Melding gedeeltelijke intrekking Omgevingsvergunning [redacted]

Geachte heer/mevrouw,

Middels deze brief willen wij als recente eigenaar van [redacted] u het navolgende melden.

De provincie Flevoland heeft de stikstofemissieruimte (NH_3 en NO_X) van het 'voormalige' pluimveehouderij [redacted] gekocht. Doelstelling is om via de spelregels 'externe saldering' deze Stikstofemissieruimte in de "doelgebonden (stikstof)depositiebank prioritaire projecten Flevoland." te plaatsen.
Deze "doelgebonden (stikstof)depositiebank prioritaire projecten Flevoland" maakt vergunningverlening voor projecten in het kader van de Wet natuurbescherming voor initiatieven met stikstofeffecten (depositie) op Natura 2000-gebieden mogelijk.

Historie
Op 7 april 2016 is een Omgevingsmilieuvergunning Nr. 391032 afgegeven voor het houden van 2 pony's en 63.000 vleeskuikens op het pluimveehouderij [redacted] in Luttelgeest.

Gezien het niet langer de doelstelling is/was op onderhavige locatie pluimvee te houden is de stikstofemissieruimte verkocht aan de provincie Flevoland. Het gebruik als pluimveehouderij is beëindigd, de voersystemen, silo's, ventilatoren en overige stalinrichtingen zullen op korte termijn worden verwijderd.

Toekomstig gebruik
De 'voormalig pluimveestallen' zullen worden ingezet voor 'langdurige opslag' waarbij de asbesthoudende daken mogelijk zullen worden vervangen met zonnepanelen. Wij verzoeken u de Omgevingsvergunning in te trekken voor zover het de stikstofemitterende activiteiten 'houden van dieren, te weten 2 pony's en 63.000 vleeskuikens' betreft en in de intrekking te vermelden dat deze plaats vindt ten behoeve van externe saldering door de provincie Flevoland en opname in de doelgebonden (stikstof)depositiebank prioritaire projecten Flevoland.

Mogelijk dat de resterende activiteiten niet langer vergunningplichtig maar meldingsplichtig zijn. In dat geval vernemen wij graag of het indienen van een melding noodzakelijk is of dat het resterende deel van de Omgevingsvergunning van rechtswege overgaat in de meldingssfeer.

Vertrouwende u op deze wijze voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend

[redacted]

Van: [redacted]
Aan: [redacted]@omgevingmanager.nl
Cc: [redacted]
Onderwerp: email over niet kopen van stikstofrechten komt later
Datum: vrijdag 10 december 2021 12:42:59
Bijlagen: image001.jpg

Geachte heer [redacted]
Ik beloofde u net om vandaag nog een email te sturen omtrent ons voornemen om de stikstofrechten van de door u genoemde nertsenfarm niet te kopen.
Hierover wil ik graag even intern overleggen maar dat is vandaag nog niet mogelijk. Ik kan daarom de beloofde email pas volgende week sturen. Excuses voor de vertraging.

Hoogachtend,

[redacted]

[redacted]@flevoland.nl
06 [redacted]

Art. 5.1.2.e
Art. 5.1.2.f

Van: [redacted]
Aan: [redacted]
Cc: [redacted]
Onderwerp: FW: Informatie bladen [redacted] Luttelgeest
Datum: dinsdag 4 januari 2022 14:42:06
Bijlagen: image001.jpg
image002.jpg

[redacted]

Onderstaand verzoek van de [redacted]. Zij stellen dat zij hebben voldaan aan hun verplichtingen en willen derhalve overgaan tot facturatie.

In de overeenkomst worden 3 voorwaarden gekoppeld aan uitbetaling van de tweede termijn:

- Vastelling door koper van de onherroepelijke intrekking van de Vergunde activiteit Pluimvee opfokhennen (als bedoeld in artikel 3);
- Correctie beëindiging van de Vergunde activiteit;
- Verwijderen van de inrichting voor de Stalruimte (als bedoeld in artikel 4).

De vergunde activiteit is verwijderd en de Stalruimte is niet meer geschikt voor het houden van dieren. Wat betreft het eerste voorwaarde is het beeld dat de brief door de [redacted] naar de gemeente is (door)gestuurd. Ik heb echter geen zicht op een ontvangst c.q. besluitvorming door de gemeente.

Kun je beoordelen of de [redacted] daadwerkelijk al kan factureren?

Groet

[redacted]

Van: [redacted]
Verzonden: maandag 3 januari 2022 14:09
Aan: [redacted]@flevoland.nl>; [redacted]
[redacted]
Onderwerp: RE: Informatie bladen [redacted] Luttelgeest

Beste [redacted]

Als eerste nog de beste wensen voor 2022.

M.b.t. de stikstoftransactie was ik even benieuwd of ik inmiddels de resterende [redacted] excl. BTW) aan de Provincie Flevoland kan factureren. We kunnen het geld nu goed gebruiken vanwege de huidige lockdown.

Verneem graag een reactie van jou op korte termijn.

Fijne dag verder toegewenst.

[redacted]

Met vriendelijke groet,
[redacted]

[redacted]

[redacted]

Tel: 0527-[redacted]
Mobiel: 06-[redacted]
E-mail: [redacted]
Website: [redacted]

Van: [redacted]@flevoland.nl>
Verzonden: woensdag 27 oktober 2021 11:05
Aan: [redacted]
Onderwerp: Informatie bladen [redacted] Luttelgeest

Beste [redacted]

Naar aanleiding van ons telefoongesprek gisteren heb ik de mij bekende informatie in kaart gebracht. Tevens heb ik wat [redacted] telefonisch aangaf beknopt proberen te verwerken in de 'beschrijving van het project'.

Graag controleren en aanvullen.

Met vriendelijke groet,

[redacted]
Afdeling Gebiedsprogramma's en Europa
Provincie Flevoland
T 06-[redacted]
W www.flevoland.nl
M [redacted]@flevoland.nl

[redacted]

disclaimer
http://www.flevoland.nl/Informatie/Disclaimer-e-mail

Art. 5.1.2.e
Art. 5.1.2.f

Van: [redacted]
Verzonden: woensdag 26 januari 2022 13:17
Aan: [redacted]
Onderwerp: RE: Intrekking vergunning

Opvolgingsvlag: Opvolgen
Vlagstatus: Voltooid

Heren,

Goed om morgen te bespreken. Laten we dan ook kijken hoe we tempo kunnen houden zodat er wat betreft de beschikbaarheid van stikstof voor MSNF op korte termijn duidelijkheid komt.
We mogen de gemeente best vragen of de voorgestelde route de beste is. Ondermeer vanuit het oogpunt van zekerheid over beschikbaarheid van de betreffende stikstof, maar ook wat betreft het kunnen afhandelen van de afspraken uit de overeenkomst met de [redacted]. De wijziging betreft immers een beperking van het vergunde gebruik en geen ander gebruik. Tot morgen.

Groet
[redacted]

Van: [redacted]@flevoland.nl>
Verzonden: woensdag 26 januari 2022 10:46
Aan: [redacted]@flevoland.nl>; [redacted]@flevoland.nl>
Onderwerp: RE: Intrekking vergunning

Hallo beiden,

Goed nieuws en slechts nieuws. Goede nieuws is dat ik zowaar contact heb gehad met de Omgevingsdienst en het intrekkingsverzoek in behandeling is genomen.

Slechte nieuws is dat de intrekking een uitgebreide procedure wordt, waarbij ook nog aanvullingen gevraagd gaan worden. Dat zit hem erin dat ze specifieker moeten weten wat er nu straks aan activiteiten gaan plaats vinden. Helaas precies datgene waar[redacted] en ik voor gewaarschuwd hadden.

Als dat eenmaal rond is komt er een ontwerpvergunning waarop omwonenden nog bezwaar kunnen maken. En daarna vindt de feitelijke intrekking pas plaats. Alsin: dat gaat nog gauw enige maanden duren.

We zouden dit proces kunnen versnellen met een milieuadviseur, maar dat is in principe niet aan ons.

Groet[redacted]

Van: [redacted]@flevoland.nl>
Verzonden: dinsdag 18 januari 2022 14:30
Aan: [redacted]@flevoland.nl>
CC: [redacted]@flevoland.nl>
Onderwerp: FW: Intrekking vergunning

[redacted]

[redacted] heeft contact opgenomen met de gemeente. De brief is boven water. [redacted] heeft dat gemaild aan [redacted]

Achterliggende vraag is of het resterende bedrag uit de overeenkomst over gedragen kan worden door de Provincie. Dat is -zoals eerder besproken- aan jou en [redacted] om daar een keuze in te maken.

Groet

[redacted]

Van: [redacted]
Verzonden: dinsdag 18 januari 2022 12:16
Aan: [redacted]@flevoland.nl>
CC: [redacted]
Onderwerp: Intrekking vergunning

Beste [redacted]

Ik heb vanmorgen gesproken met de heer [redacted] van de afdelingen vergunningen Gemeente Noordoostpolder. Ze hebben de aangetekende brief ontvangen en deze doorgestuurd naar de omgevingsdienst, die de vergunning moet intrekken. Ik heb gevraagd of de heer [redacted] contact op wil nemen met de Omgevingsdienst om te vragen naar de status van de intrekking en met het verzoek van mij dat de intrekking van de vergunning z.s.m. wordt geregeld, zodat wij de resterende [redacted] van de stikstofrechten kunnen factureren. Hij zou mij hierover vandaag of morgen over terugbellen.

Dan ben je even op de hoogte. Als er nieuwe ontwikkelingen zijn, zal ik je hierover informeren.

Fijne dag verder toegewenst.

[redacted]

Met vriendelijke groet,

[redacted]

[redacted]

[redacted]

Tel: 0527-[redacted]
Mobiel: 06-[redacted]
E-mail: [redacted]
Website: [redacted]

Van: [redacted]
Aan: [redacted]
Onderwerp: FW: Mogelijkheden ammoniakreductie [redacted] te Kraggenburg
Datum: maandag 1 november 2021 09:22:54
Bijlagen: image002.png

Hoi heren,

Dit gaat over de varkenshouder in Kraggenburg die bereid is om te investeren in een luchtwasser op zijn varkensstallen om zo ruimte vrij te maken voor de MSNF. [redacted] heeft hem gesproken samen met [redacted] in het afgelopen voorjaar. Daarna hebben wij niets meer van hem vernomen tot nu deze onderstaande mail vorige week is binnengekomen bij [redacted].

Voor de MSNF hebben we hier niets meer aan, maar wellicht is dit iets om 1 van de doelenbanken te vullen?

Met vriendelijke groet,

[redacted]
[redacted]
Afdeling Strategie en Beleid
Provincie Flevoland
M 06-[redacted]
T 0320-[redacted]
E [redacted]@flevoland.nl
W www.flevoland.nl

Van: [redacted]@flevoland.nl>
Verzonden: vrijdag 29 oktober 2021 12:15
Aan: [redacted]@flevoland.nl>
CC: [redacted]@agrifirm.com>
Onderwerp: FW: Mogelijkheden ammoniakreductie [redacted] te Kraggenburg

Hoi [redacted]

Trof dit aan in mijn e-mail vandaag. Stuur het maar gauw door naar jou. Jij weet vast wel wie dit nu behartigt.

Stuur zo ook nog even het password door dat nodig is om de bestanden te downloaden.

Groetjes,

[redacted]

Van: [redacted]@agrifirm.com>
Verzonden: vrijdag 29 oktober 2021 12:02
Aan: [redacted]@flevoland.nl>
Onderwerp: Mogelijkheden ammoniakreductie [redacted] te Kraggenburg

Agrifirm Secure Delivery

Dear Sir/Madam,

[redacted]@agrifirm.com has sent you a message with one or more files. The content or files contains information that cannot be sent by regular e-mail. You can read the message, and download the files by clicking the link below.
You will receive the corresponding password in a separate e-mail.

The following file(s) have been sent to you:

20211029 Mogelijkheden beperken ammoniakemissies.pdf	734,41 KB
AERIUS berekening beoogde situatie scenario 1.pdf	468,43 KB
AERIUS berekening beoogde situatie scenario 2.pdf	464,66 KB
AERIUS berekening beoogde situatie scenario 3.pdf	454,68 KB

Wet milieubeheer
Verleende vergunningen

Wij hebben aan:
- Veehouderij [redacted] aan de [redacted] een oprichtingsvergunning verleend voor een landbouwproductiebedrijf en melkrundveehouderij
  Er zijn geen zienswijzen ingediend over de ontwerpvergunning.

- [redacted] een veranderingsvergunning verleend voor een landbouwproductiebedrijf met vleeseenden aan het [redacted]
  Er zijn zienswijzen ingediend over de ontwerpvergunning

De mogelijk nadelige gevolgen voor het milieu worden voorkomen, dan wel tot een aanvaardbaar niveau beperkt door in de vergunningen voorschriften op te nemen.

Zeewolde

De vergunningen zijn ten opzichte van de ontwerpvergunningen enigszins gewijzigd.

U kunt de desbetreffende stukken vanaf 13 januari 2010 t/m 24 februari 2010 **inzien** bij de Servicebalie van het gemeentehuis tijdens openingstijden.
Tijdens deze periode (van 14 januari t/m 24 februari 2010) kunt u *schriftelijk* **beroep** instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (postbus 20019, 2500 EA Den Haag), wanneer u:
- bezwaar heeft tegen de wijzigingen die in de beschikking ten opzichte van de ontwerpvergunning zijn aangebracht.
- belanghebbende bent en
- tijdig een zienswijze naar voren hebt gebracht over de ontwerpvergunning of aantoont dat u hiertoe redelijkerwijs niet in staat bent geweest.

De vergunningen treden een dag na afloop van de beroepstermijn in werking, tenzij tijdens deze termijn beroep wordt ingesteld en tevens een verzoek om een **voorlopige voorziening** is gedaan bij de Voorzitter van de genoemde Afdeling. De vergunning treedt niet in werking voordat op dat verzoek is beslist.
Voor het instellen van beroep en het verzoek om een voorlopige voorziening bent u griffierecht verschuldigd.

Bijlage
behorende bij bouwvergunning tweede fase 08/313B2
ten name van de heer [redacted]

Wellicht ten overvloede wijzen wij u op de volgende punten:

1. Met nadruk wordt onder uw aandacht gebracht dat de aanwijzingen van het bouw- en woningtoezicht, met betrekking tot de bouwvergunning en de hierop betrekking hebbende bepalingen, stipt moeten worden opgevolgd.

2. De houder van de bouwvergunning moet ervoor zorgdragen dat de vergunning en de daarbij behorende gewaarmerkte bescheiden, te allen tijde op het werk aanwezig zijn en op verzoek van het bouwtoezicht ter inzage worden gegeven.

Zeewolde

3. De bouwvergunning kan worden ingetrokken indien:
   - blijkt dat de vergunning ten gevolge van een onjuiste of onvolledige opgave is verleend;
   - binnen 26 weken na het onherroepelijk worden van de bouwvergunning de bouwwerkzaamheden nog niet zijn aangevangen of na aanvang van de bouwwerkzaamheden, deze langer dan een aaneengesloten periode van 26 weken stilliggen;
   - de vergunninghouder dit verzoekt.

4. De vergunninghouder dient het college van burgemeester en wethouders direct schriftelijk in kennis te stellen van:
   - wijzigingen van zijn correspondentieadres;
   - verkoop van het perceel, voorafgaande aan, of gedurende de uitvoering van de bouwwerkzaamheden.

5. Het is niet toegestaan zonder een daartoe strekkende vergunning:
   - reclameteksten of -voorwerpen, te plaatsen of aan te brengen. Reclameaanduidingen kleiner dan 0,5 m^2 en kleiner dan 1 m^3 op of aan een gebouw zijn vrijgesteld van de vergunningplicht.
   - een, op de openbare weg aan te sluiten, in- of uitrit aan te (laten) leggen.
   - gebruik te maken van openbaar terrein, achterpad(en), parkeerplaats(en) en groenstrook.

   De aanvraagformulieren zijn van de gemeentelijke website www.zeewolde.nl te downloaden of telefonisch op te vragen bij de servicetelefoon, nummer 036 - 522 95 22.

6. Ingevolge de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (WVO) is het zonder een daartoe strekkende vergunning niet toegestaan afvalwater (waaronder bronnering, kavel- en erfsloten) op het oppervlaktewater te lozen. Wij adviseren u vroegtijdig een vergunning aan te vragen bij het Waterschap Zuiderzeeland, postbus 229, 8200 AE te Lelystad (telefoonnummer 0320 - 274 911).

Wanneer u een bezwaarschrift heeft ingediend, kunt u de voorzieningenrechter te Zwolle verzoeken een voorlopige voorziening te treffen. De voorzieningenrechter gaat hiertoe alleen over indien, gelet op de betrokken belangen, onverwijlde spoed dat vereist.

Het verzoekschrift tot het treffen van een voorlopige voorziening, moet u richten tot de voorzieningenrechter van de rechtbank te Zwolle, sector Bestuursrecht, Postbus 10067, 8000 GB Zwolle.
Aan de indiener van het verzoek wordt door de griffier van de rechtbank een griffierecht geheven.

11. Algemene informatie en aanbevelingen:

a. Ter voorkoming van onnodig hak- en breekwerk ten behoeve van de inrichting van meterkasten en de aanleg van loze leidingen en dozen is het raadzaam voor aanvang van de bouw contact op te nemen met de volgende nutsbedrijven:
   - water: Vitens Flevoland klantenservice 0900 - 0650;
   - centrale antenne: U.P.C. klantenservice 0900 - 1580 (€ 0,10/min.);
   - in verband met de vrije markt dient u zich voor de overige aansluitingen in verbinding te stellen met de door u gekozen leverancier.

Zeewolde

b. Ter voorkoming en bestrijding van diefstal vanaf het bouwterrein wordt u aangeraden de Regiopolitie, basiseenheid Zeewolde, telefonisch (036-5218333) in kennis te stellen van:
   - het tijdstip van plaatsing van kostbare materialen;
   - de opleverdatum;
   - het telefoonnummer van de uitvoerder/opzichter;
   - eventueel gepleegde diefstallen.

c. Het kan voorkomen dat als gevolg van de bodemsamenstelling, er wateroverlast in met name de kruipruimtes onder de beganegrondvloeren kan ontstaan. Ter voorkoming hiervan wordt aangeraden een goede bodemdrainage aan te (laten) leggen.

d. U wordt aangeraden uw woning en/of bedrijfsruimte(n) te voorzien van een bliksemafleiderinstallatie.

WET MILIEUBEHEER

Veehouderij [redacted]

Oprichtingsvergunning voor een landbouwproductiebedrijf en melkrundveehouderij

MV 08/04

Zeewolde

Inhoud

Aanvraag	**3**
De voorgeschiedenis en huidige situatie	**3**
Reikwijdte en andere procedurele bepalingen	**4**
Procedures en coördinatie	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Coördinatie met de Woningwet	**6**
Overwegingen / motivering	**5**
Bodem en grondwater	6
Omgevingsplan Flevoland.	7
PM Oostvaarderswold	7
Afvalstoffen (niet de mest)	7
Afvalwater	7
Agrarische aspecten	8
Mest	8
Wet ammoniak en veehouderij (Wav)	8
Regeling ammoniak en veehouderij (Rav)	8
Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij	8
Wet geurhinder en veehouderij	9
Regeling geurhinder en veehouderij	9
Luchtkwaliteit	**9**
Besluit niet in betekende mate bijdragen (luchtkwaliteitseisen)	10
Regeling niet in betekende mate bijdragen (luchtkwaliteitseisen)	10
Regeling beoordeling luchtkwaliteit	10
Grenswaarden voor zwevende deeltjes (PM10)	10
Vaststellen achtergrondconcentratie	10
Bijdrage van fijn stof door de uitbreiding	11
Zeezoutcorrectie	11
Conclusie luchtkwaliteit	11
Geluid	**11**
Lokale akoestische situatie	11
Geluid in oprichtingsvergunning HW 92/08	12
Maximale geluidsniveaus	12
Verkeersbewegingen	13
Energie	**13**
Water	**14**
Overige voorschriften	14
Te verwachten ontwikkelingen	14
Andere wetten en verordeningen	15
IPPC richtlijn	15
Vogel- en Habitatrichtlijn	15
Koelapparatuur	15
Ongewone voorvallen	**15**
Conclusie	15
Besluit	**16**

Zeewolde

WET MILIEUBEHEER
BESLUIT

Nr.: MV 08/04
Milieucat. 3
Inrichting type: C

Aanvraag
Op 12 juni 2008 hebben wij een aanvraag ontvangen van [redacted] om een veranderingsvergunning voor een landbouwproductiebedrijf met melkrundveehouderij gelegen aan de [redacted] in Zeewolde.
De aanvraag gaf niet voldoende inzicht in de gevolgen voor het milieu.
Op 27 juni 2008 is de aanvrager verzocht een revisievergunning aan te vragen in plaats van een veranderingsvergunning, waarbij ook delen uit de aanvraag om een veranderingsvergunning verduidelijking behoefden. Op 15 mei 2009 hebben wij een aantal gecorrigeerde pagina's van de aanvraag ontvangen, en op 27 mei 2009 een rapport naar de gevolgen voor de luchtkwaliteit. De aanvraag was nog niet ontvankelijk.
Op 29 september 2009 hebben wij een aangepaste aanvraag om een revisievergunning, inclusief nieuwe tekeningen, ontvangen. Dit omdat voortschrijdend inzicht bij de aanvrager heeft geleid tot een andere opzet van het bedrijf.
De aanvraag is ontvankelijk.

Zeewolde

Omdat minder dan 200 koeien worden gehouden is sinds 6 december 2006 het Besluit landbouw milieubeheer van toepassing. In juridische zin is sprake van een oprichtingsvergunning.

Wij hebben deze aanvraag ingeschreven onder nummer MV 08/04.
De aanvraag bestaat uit een aanvraagformulier, een tekening, schaal 1:200, een luchtfoto (Google Earth) en een onderzoek naar de gevolgen voor de luchtkwaliteit, opgesteld door Polinder Advies.

De activiteiten binnen de inrichting bestaan hoofdzakelijk uit het houden van melkrundvee, jongvee en het opslaan van voer en mest.
De aanvraag is ingediend voor de gehele inrichting in verband met uitbreiding van de inrichting met een nieuwe stal voor de huisvesting van 733 stuks melkrundvee en kalfkoeien ouder dan 2 jaar en een mestplaat voor de opslag van 1950 m^3 vaste mest. Het gebruik van de bestaande stal voor volwassen vee wordt gewijzigd in huisvesting voor 271 stuks jongvee. In de bestaande jongveestal worden onder andere vier stieren gehuisvest. Ook worden een aantal iglo's bijgeplaatst voor jongvee huisvesting.
De vergunning is aangevraagd voor onbepaalde tijd.

De inrichting ligt aan de [redacted] in Zeewolde, kadastraal bekend gemeente Zeewolde, [redacted]

De voorgeschiedenis en huidige situatie
Op 21 juli 1992 is een oprichtingsvergunning op grond van de Hinderwet verleend voor een melkrundveehouderij met 125 melkkoeien (HW92/08).

Naast deze oprichtingsvergunning is in 1997 een veranderingsvergunning afgeven (MV92/08/V97) voor het veranderen van de werktuigenberging, de jongveestalling en de aanleg van een mestplaat voor de opslag van vaste mest.
Op 24 maart 1998 is een melding 8.19 Wm geaccepteerd voor het veranderen van de inrichting. Op 6 december 2006 is het Besluit landbouw milieubeheer in werking getreden, zodat van rechtswege de vergunningen zijn vervallen; de algemene regels dit Besluit zijn van toepassing.
Nu een grote stal wordt bijgebouwd, waardoor de inrichting aanzienlijk uitbreidt, moet een vergunning voor het gehele bedrijf conform artikel 8.1 2e lid Wm., te weten een oprichtingsvergunning, worden aangevraagd.

Op 10 oktober 2000 is vergunning gevraagd voor een windturbine. Lopende de procedure om een vergunning is het Besluit voorzieningen en installaties milieubeheer van kracht geworden. Dit Besluit was op de turbine van toepassing. De aanvraag is als melding aangemerkt.
Op de windturbine is vanaf 1 januari 2008 het Besluit algemene regels voor inrichten milieubeheer van toepassing.
De windturbine vormt een zelfstandige inrichting die buiten het zicht van deze vergunning blijft.

Zeewolde

Reikwijdte en andere procedurele bepalingen

Procedures en coördinatie
De activiteiten binnen de inrichting vallen onder andere onder categorie 7 en 8 van bijlage I van het Inrichtingen- en vergunningenbesluit milieubeheer (Ivb). De aanvraag voldoet aan de wettelijke eisen zoals gesteld in hoofdstuk 5 van het Ivb. De aanvraag is ontvankelijk en daarom door ons in behandeling genomen.

Procedure
Voor de totstandkoming van het besluit wordt de procedure overeenkomstig afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht en de hoofdstukken 8 en 13 van de Wet milieubeheer gevolgd.

Ontwerpbesluit
De aanvraag en het ontwerpbesluit hebben vanaf 4 november 2009 ter inzage gelegen.
Vanaf deze datum kon een ieder, gedurende 6 weken - tot en met 15 december 2009 – gemotiveerde mondelinge of schriftelijke zienswijzen tegen de aanvraag en de ontwerp vergunning indienen bij Burgemeester en wethouders van Zeewolde.
De bekendmaking van de terinzagelegging heeft plaats gevonden in de Zeewolde Actueel en op de website van de gemeente.

Zienswijzen en/of adviezen naar aanleiding van het ontwerpbesluit
Er zijn geen adviezen en/of adviezen ingediend naar aanleiding van de ontwerpvergunning.

Besluit
Het besluit (de vergunning) en andere van belang zijnde stukken liggen vanaf 13 januari 2010 inzage.
Gedurende 6 weken na de dag van terinzagelegging, van 14 januari 2010 tot en met 24 februari 2010, kan er beroep worden ingesteld bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, Postbus 20019, 2500 AE Den Haag, door:
belanghebbenden die:
- kunnen aantonen dat zij redelijkerwijs niet in staat zijn geweest zienswijzen in te brengen tegen de ontwerpvergunning;
- zienswijzen hebben ingebracht tegen het ontwerp van het besluit.
- het niet eens zijn met de wijzigingen die zijn aangebracht ten opzichte een van de ontwerpbeschikking.

Zeewolde

In de "Zeewolde Actueel" en op de website van de gemeente wordt van dit besluit kennisgegeven.

Overwegingen / motivering
De aanvraag is getoetst aan de doelstellingen van de Wet milieubeheer, als bedoeld in de artikelen 8.8, 8.9 en 8.10, te weten de bescherming van het milieu, zoals de zorg voor de doelmatige verwijdering van afvalstoffen, het beschermen van de bodem, de zorg voor een zuinig gebruik van energie en grondstoffen, enz.

De indeling van de inrichting in milieucategorie 3 is mede gebaseerd op de vng - richtlijn 'Bedrijven en milieuzonering', de omvang van het bedrijf en de mogelijke milieubelasting.

Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer (Activiteitenbesluit)
(Activiteitenbesluit en Activiteitenregeling)
Op 1 januari 2008 zijn het Besluit, en de bijbehorende ministeriële Regeling algemene regels voor inrichtingen milieubeheer (verder genoemd het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling) in werking getreden.

Binnen de inrichting vinden activiteiten plaats die genoemd worden in bijlage 1 van het Activiteitenbesluit. De inrichting is een landbouwinrichting en dus op grond van het Activiteitenbesluit een type C inrichting. Het bedrijf valt niet onder het Besluit landbouw milieubeheer. Daarom betreft het hier een vergunningplichtig bedrijf.

Daarnaast is het Activiteitenbesluit op delen van de inrichting rechtstreeks van toepassing. Dit houdt in dat bepaalde voorschriften uit het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling rechtstreeks van toepassing zijn.
Het betreft de krachtens artikel 1.4 lid 3 en 5 van het Activiteitenbesluit genoemde activiteiten. Daarom worden aan deze beschikking geen voorwaarden verbonden die betrekking hebben op wat door het Activiteitenbesluit geregeld wordt. Het betreft het lozen van niet verontreinigd hemelwater. De exacte reikwijdte is te lezen in artikel 1.4 van het Activiteitenbesluit.

Coördinatie met de Woningwet
Voor het veranderen van de inrichting, waarvoor nu vergunning wordt gevraagd, is ook een bouwvergunning vereist. Er is sprake van de nieuwbouw van een melkrundveestal met mestkelder en een mestplaat.
De coördinatieregeling volgens artikel 8.5 tweede lid Wm is van toepassing. Artikel 20.8 Wm bepaalt dat de vergunning niet eerder in werking treedt dan nadat de betrokken bouwvergunning is verleend. Er geldt op grond van artikel 52 Woningwet een aanhoudingsplicht voor de beslissing op de bouwaanvraag in verband met het verlenen van de Wm-vergunning.

Om duidelijkheid te verschaffen over de inpassing van de bouwplannen in het toen geldende bestemmingsplan is de aanvraag om een bouwvergunning gesplitst in twee fasen. De aanvraag om een eerste fase bouwvergunning is door ons ontvangen op 2 juni 2008. De eerste fase bouwvergunning is verleend op 5 december 2008.

Zeewolde

Ligging van de inrichting
De inrichting ligt in het buitengebied van de gemeente Zeewolde. De dichtstbijgelegen woning van derden is de woning aan de Ibisweg 10 op circa 800 meter afstand van de grens van inrichting. Dit is een agrarische bedrijfswoning. Ook ligt het bedrijf binnen de (geluid en stof) invloedsfeer van rijksweg A6 die op minder dan 500 m afstand langs het bedrijf ligt.

Bodem en grondwater
Ter bescherming van de bodem en het grondwater zijn voorschriften aan de vergunning verbonden. Bodembedreigende activiteiten zijn in hoofdzaak de opslag van en de handelingen met meststoffen en olieproducten. Met de reeds aanwezige voorzieningen en een aantal voorgeschreven maatregelen is op grond van de Nederlandse richtlijn bodembescherming (NRB) sprake van een verwaarloosbaar risico voor bodemverontreiniging.

Voor de opslag en het gebruik van landbouwdieselolie (gasolie) in een bovengrondse enkelwandige tank in een lekbak, is aangesloten bij de richtlijn PGS 30 (voorheen CPR 9-6). In de voorschriften wordt verwezen naar de relevante voorschriften uit de PGS 30. In deze vergunning zijn ook gedragsregels en voorzieningen met het oog op de bescherming van de bodem voorgeschreven.

Op het bedrijf is een grondwaterbron aanwezig met een diepte van 26m-mv. Ter plaatse geldt een boringsvrije zone vanaf 40 m-mv. Het grondwater onder een groot deel van Zuidelijk Flevoland is gereserveerd voor drinkwatervoorziening. Daarom mag de afsluitende kleilaag die dit water scheidt van andere watervoerende pakketten, niet doorboord worden. In de Verordening voor de Fysieke Leefomgeving zijn kaarten opgenomen die de diepte van de boringsvrije zones aangeven. Het provinciebestuur heeft een nieuwe kaart vastgesteld die in december 2009 van kracht is geworden. Op de nieuwe kaart is de ondergrond nauwkeuriger in beeld gebracht. Dan geldt ter plaatse van Ibisweg 14 een boringsvrije diepte vanaf 44 meter -NAP. Het maaiveld ter plaatse ligt ongeveer 3 m-mv. De onderkant van de boorput reikt dus tot op ongeveer 29 m-NAP. De bron is bij de provincie bekend. De beschermde status van de ondergrond geeft geen probleem voor de op het bedrijf aanwezige bron.

Omgevingsplan Flevoland.
In dit plan zijn onder andere de ecologische verbindingszones als onderdeel van de ecologische hoofdstructuur (EHS) vastgelegd. Op een afstand van ruim 1,5 kilometer ten noorden van de inrichting ligt natura-2000 gebied De Oostvaardersplassen. Dit is een vogelrichtlijngebied van ca. 5500 ha. dat deel uitmaakt van de EHS.
Gelet op de bedrijfsactiviteiten en de afstand van het bedrijf tot het natuurgebied is er geen hinder te verwachten.

PM Oostvaarderswold
Provincie Flevoland heeft een strook van ongeveer 1,8 km breed en 10 km lang dwars door Zuidelijk Flevoland heen bestemd als verbindingszone tussen de natuurgebieden Oostvaardersplassen aan de westzijde van Flevoland en het Horsterwold aan de zuidoostkant. Het Oostvaarderswold, zoals dit gebied genoemd is, krijgt een EHS status en wordt ingericht als groen-blauwe verbindingszone. Naast de ecologische functie krijgt het gebied een recreatieve functie. Of het bedrijf kan worden gehandhaafd in die situatie is op dit moment niet te voorzien. Wel is bekend dat alle andere bedrijven binnen het Oostvaarderswold door de provincie worden uitgekocht of onteigend.

Zeewolde

De aanvraag om een bouwvergunning en de aanvraag om een milieuvergunning zijn van voor de datum dat Provincie Flevoland haar voorbereidingsbesluit voor het Oostvaarderswold heeft bekendgemaakt.

Afvalstoffen (niet de mest)
In de inrichting komen voor deze bedrijfstak de gebruikelijke afvalstoffen vrij. Deze moeten zo veel mogelijk naar soort gescheiden worden gehouden en afgevoerd. Het betreft hier hoofdzakelijk papier en karton en landbouwplastic afval enz. Er zijn ook voorschriften opgenomen over de opslag en afvoer van deze stoffen.
In hoofdstuk 10 van de Wet milieubeheer is geregeld aan wie afvalstoffen mogen worden afgegeven.

Op de methode en de duur van de opslag en de afvoer van dode dieren is de Regeling dierlijke bijproducten 2008 van toepassing. De Regeling heeft haar grondslag in de Gezondheids- en welzijnwet voor dieren. De minister van LNV is in deze het bevoegde gezag. De minister heeft haar controlerende en toezichthoudende bevoegdheden die uit de Regeling voortvloeien gedelegeerd aan de Voedsel en Waren Autoriteit (VWA). Daarom zijn aan deze milieuvergunning geen voorschriften verbonden voor de bewaring en afvoer van dode dieren.

Afvalwater
Binnen de inrichting worden grond- en leidingwater gebruikt. Het vrijkomende afvalwater uit de melkstal en het tanklokaal wordt op de mestkelder geloosd. Percolaat van de voer- en mestopslagen wordt opgevangen in een opvangput die wordt geleegd op de mestkelder. Het huishoudelijke afvalwater wordt via een septic tank op het oppervlaktewater geloosd. Hemelwater

van daken wordt naar de kavelsloot afgevoerd en het afstromende hemelwater van verhardingen wordt op de bodem geloosd. Om waterverbruik en afvalwaterlozingen te beperken wordt het water uit de melk-voorkoeler als drinkwater voor het vee gebruikt.

Agrarische aspecten

Mest
Meststoffen moeten zodanig worden opgeslagen en behandeld dat ze geen verontreiniging veroorzaken. De dunne mest wordt opgeslagen in de mestkelders onder de stallen. De nieuwe stal wordt onderkelderd met een 9000m³ grote opslagvoorziening.
De vaste mest wordt opgeslagen op een mestopslagplaat. Percolaat wordt afgevoerd naar de mestkelder. De mest wordt over het land uitgereden.

Zeewolde

Wet ammoniak en veehouderij (Wav)
De Wet Ammoniak en veehouderij (Wav) beschermt (zeer) kwetsbare natuur tegen depositie van ammoniak uit dierverblijven in de nabijheid van deze natuur. Binnen 250 meter van de inrichting bevindt zich géén 'zeer kwetsbaar gebied' of gebied dat deel uitmaakt van de ecologische hoofdstructuur. De Wav is hierdoor niet rechtstreeks van toepassing. In dit kader zijn er, wat betreft de ammoniakemissie, geen beperkingen waar rekening mee moet worden gehouden.

Regeling ammoniak en veehouderij (Rav)
Voor het bepalen van de ammoniakemissie zijn de getallen uit deze Regeling bepalend. Omdat de inrichting niet in de nabijheid (binnen 250 meter) van een zeer kwetsbaar gebied ligt, is de ammoniakemissie niet bepalend voor de vergunningverlening. In de inrichting worden de melk- en kalfskoeien (733 stuks) gehouden in een natuurlijk geventileerde loopstal met sleufvloer en mestschuif. Het melkvee staat permanent op stal. In de Rav is dit huisvestingssysteem A 1.5.2., met een bijbehorende emissie van 9,2 kg NH_3 per dierplaats per jaar. Het vrouwelijk jongvee tot 2 jaar (271 stuks) wordt gehouden in de bestaande stal. Dit is een natuurlijk geventileerde traditionele ligboxenstal met roostervloer. Voor jongvee is huisvestingssysteem A 3 van toepassing, met een bijbehorende emissie van 3,9 kg NH_3 per dierplaats per jaar. Ook worden 4 stieren gehouden in een aparte box bij de jongveestal.
Door de wijziging ten opzichte van de huidige situatie neemt de ammoniakemissie van 2746 kg/jr met 5093 kg/jr toe naar 7838 kg/jr.

Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij
(Besluit huisvesting) / Best beschikbare technieken (BBT)
Het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij (Besluit huisvesting) is op 1 april 2008 in werking getreden. In dit Besluit wordt de maximaal toegestane ammoniakemissie uit dierverblijven voor rundvee, varkens en pluimvee geregeld. De in het Besluit voorgeschreven huisvestingssystemen worden aangemerkt als de best beschikbare technieken (BBT). Het Besluit huisvesting regelt per wanneer een huisvestingssysteem aan de emissie-eisen moet voldoen. In bijlage 1 van dit Besluit worden de maximale emissiewaarden aangegeven waar de huisvestingssystemen van dierenhouderijen aan moeten

voldoen. Voor de categorie 'Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar' geldt een maximale emissiewaarde van 9,5 kg NH_3 per dierplaats per jaar.

Uit de aanvraag blijkt dat voor de nieuw te bouwen stal een emissiefactor van 9,2 kg NH_3 per dierplaats per jaar geldt. De huisvestingssysteemcode volgens de Regeling ammoniak en veehouderij (Rav) is A.1.5.2. De bestaande stal wordt in gebruik genomen voor de huisvesting van 271 stuks jongvee. Voor jongvee en de huisvesting van de stieren zijn geen voorgeschreven emissiearme systemen in de regeling opgenomen.
De huisvestingssystemen binnen de inrichting worden volgens de best beschikbare technieken uitgevoerd daarom vormt het Besluit huisvesting geen aanleiding de vergunning te weigeren.

Wet geurhinder en veehouderij

Zeewolde

De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) vormt vanaf 1 januari 2007 het toetsingskader voor de milieuvergunning, als het gaat om geurhinder uit dierenverblijven van veehouderijen.
De Wgv stelt normen aan de geurbelasting die een veehouderij mag veroorzaken op een voor geur gevoelig object (bijvoorbeeld een woning).
De wet maakt onderscheid tussen diercategorieën waarvoor wel en waarvoor geen emissiefactor is vastgesteld. Voor diercategorieën waarvoor geen emissiefactor is vastgesteld gelden uniforme afstanden van de buitenzijde van het dierenverblijf tot een voor geur gevoelig object. Voor melkrundvee is geen geuremissiefactor vastgesteld, zodat voor deze inrichting de minimaal aan te houden afstanden gelden zoals opgenomen in de Regeling geurhinder en veehouderij. In afwijking van het landelijke beleid met uniforme afstanden kunnen bij gemeentelijke verordening andere waarden of afstanden voor geur uit dierenverblijven van toepassing worden gesteld. Gemeente Zeewolde heeft geen geurverordening vastgesteld zodat de uniforme afstanden uit de Regeling gelden.

Regeling geurhinder en veehouderij

In bijlage I van de Regeling staan de vastgestelde geuremissiefactoren per diercategorie vermeld. Voor melkrundvee is geen emissiefactor vastgesteld zodat voor melkrundvee bedrijven uniforme afstanden gelden tot voor geur gevoelige objecten. Het aangevraagde voldoet aan deze afstanden. De inrichting ligt in het buitengebied. De dichtstbijzijnde woning van derden ligt op een afstand van ongeveer 800 m, dit betekent dat ruim aan de afstand van 50 m wordt voldaan.
De inrichting voldoet aan de afstanden uit de Regeling. Daarom is geur geen aspect om de vergunning te weigeren.

Luchtkwaliteit

De Wet luchtkwaliteit zoals titel 5.2 "Luchtkwaliteitseisen" van de Wet milieubeheer wordt genoemd geeft grenswaarden voor de concentraties van diverse verontreinigende stoffen die in acht moeten worden genomen. Bij vergunningverlening voor de agrarische sector speelt met name de productie van fijn stof uit dierenverblijven een rol. Fijn stof is een verzamelnaam voor zwevende deeltjes in de lucht. De fractie fijn stof wordt de PM10 fractie genoemd, deeltje kleiner dan of gelijk aan 10 micrometer.

Besluit niet in betekende mate bijdragen (luchtkwaliteitseisen)
Op grond van artikel 5.16 van de Wet moet het bevoegd gezag ervoor zorgen dat bij vergunningverlening in het kader van onder andere de Wet milieubeheer, aan luchtkwaliteiteisen wordt voldaan. Hiervan kan worden afgeweken (eerste lid onder c) als blijkt dat het project niet in betekenende mate bijdraagt aan verslechtering van de luchtkwaliteit. In het "Besluit niet in betekende mate bijdragen (luchtkwaliteitseisen)" staat vermeld wanneer geen sprake is van een verslechtering van de luchtkwaliteit.

Regeling niet in betekende mate bijdragen (luchtkwaliteitseisen)
In de "Regeling niet in betekenende mate bijdragen (luchtkwaliteitseisen)", volgens het vierde lid van artikel 5:16 Wm, worden categorieën van projecten aangewezen die niet in betekenende mate bijdragen aan een verslechtering van de luchtkwaliteit.
Omdat veehouderijen geen deel uitmaken van deze projecten, moet het effect op de luchtkwaliteit van de gevraagde uitbreiding worden onderzocht.

Zeewolde

Regeling beoordeling luchtkwaliteit
De emissie van stof uit stallen bestaat uit huid-, mest-, voer-, en strooiseldeeltjes, die met de ventilatielucht naar buiten wordt geblazen.
Van invloed op de stofemissie uit dierverblijven zijn de gehouden diersoort, het huisvestingssysteem, de voersoort, het voersysteem en het toegepast soort strooisel. Op grond van de artikelen 66 en 67 van de Regeling beoordeling luchtkwaliteit 2007 moet voor de berekening van concentraties van fijn stof gebruik worden gemaakt van de emissiefactoren die door de minister van VROM zijn vastgesteld.
Op 15 maart 2009 heeft het ministerie van VROM op haar website de tabel "Emissiefactoren fijn stof voor de veehouderij versie maart 2009" gepubliceerd.
De emissiefactoren zijn per diercategorie en huisvestingssysteem weergegeven, op dezelfde wijze als het systeem van bijlage 1 van de Regeling ammoniak en veehouderij. In de gevraagde vergunning is sprake van de volgende huisvestingssystemen, dieraantallen en emissiefactoren in grap per dier en per jaar:

A1.5.2:	733 stuks melkrundvee (stal 2, nieuwbouw)	430 gr/dier/jr
A3:	271 stuks jongvee (stal 1, bestaand)	098 gr/dier/jr
A7:	4 stuks Fokstieren (jongveestal, bestaand)	496 gr/dier/jr

Het uitbreiden van de inrichting leidt tot een toename van de fijn stof emissie van het bedrijf zodat onderzocht moet worden of voldaan wordt aan de grenswaarden van bijlage 2 van de Wet milieubeheer.

Grenswaarden voor zwevende deeltjes (PM10)
De grenswaarde voor de jaargemiddelde concentratie van fijn stof (PM10) in de lucht 40 µg/m³. De dagnorm voor PM10 bedraagt 50 µg/m³. De dagnorm mag niet meer dan 35 keer per jaar worden overschreden.
Dit staat in bijlage 2 voorschrift 4.1 van de Wet milieubeheer

Vaststellen achtergrondconcentratie

De achtergrondconcentratie fijn stof in de omgeving van de inrichting bedroeg in 2007: 22,1 µg/m³. De achtergrondconcentratie is voor deze locatie aangegeven door het op het Nieuw Nationaal Model gebaseerde rekenprogramma ISL 3a versie 2009. Hierin zijn de achtergrondconcentraties verwerkt gebaseerd op metingen en berekeningen van het RIVM.

Bijdrage van fijn stof door de uitbreiding
Door middel van het verspreidingsmodel ISL 3a versie 2009 is het effect van het bedrijf met 733 melkkoeien en 271 stuks jongvee doorgerekend.
Uit de resultaten blijkt dat op een afstand van 250 meter rond de inrichting geen overschrijdingen plaats vinden. De hoogste jaargemiddelde concentratie fijn stof bedraagt 22,91 µg/m³ op de meest nabij gelegen woning in de omgeving. De waarde is ruim lager dan de grenswaarde van 40 µg/m³, en nauwelijks te onderscheiden van de natuurlijke achtergrondconcentratie. Met maximaal 12 overschrijdingsdagen dagen voldoet de inrichting aan het criterium van maximaal 35 overschrijdingsdagen van de dagnorm van 50 µg/m³.

Zeewolde

Zeezoutcorrectie
Natuurverschijnselen mogen op basis van EG-richtlijn 2008/50 van 30 mei 2008, die op 11 juni 2008 in werking is getreden, bij het vaststellen van de verontreiniging van de lucht met zwevende deeltjes buiten beschouwing worden gelaten. Zeezout is een stof die zich van nature in de lucht bevindt en niet (mede) door de mens in de lucht wordt gebracht. Hierdoor mag, op basis van artikel 5.19 tweede lid van de Wet in samenhang met artikel 35, zesde lid van de Regeling beoordeling luchtkwaliteit 2007 en de procedure zoals beschreven in de bij de regeling behorende bijlage 4, de bijdrage van zeezout in de achtergrondconcentratie gecorrigeerd worden. Voor Zeewolde geldt een correctiefactor voor de jaargemiddelde concentratie van 4 µg/m3

Zowel met als zonder zeezoutcorrectie is de bijdrage aan de jaargemiddelde concentratie fijn stof in de lucht veroorzaakt door de uitbreiding van de inrichting gering.

Conclusie luchtkwaliteit
De bijdrage door de inrichting aan de hoeveelheid fijn stof in de lucht is gering. Omdat de bijdrage op een aantal immissiepunten groter is dan 3% moet worden beschouwd of de inrichting voldoet aan de grenswaarden voor de jaargemiddelde concentratie (50 µg/m3) en dagnorm van 40 µg/m3 niet vaker dan 35 maal per kalenderjaar wordt overschreden. De inrichting voldoet aan beide grenswaarden.
De bijdrage aan fijn stof door de uitbreiding van de inrichting vormt geen aanleiding de gevraagde vergunning te weigeren.

Geluid

Lokale akoestische situatie
Gemeente Zeewolde heeft geen gemeentelijke Nota geluidbeleid vastgesteld.
Autosnelweg A6 ligt op een afstand van 400 meter noordelijk vanaf de inrichting. Op ongeveer 120 meter westelijk van de inrichting staat de eigen windturbine.

Uit indicatieve berekeningen blijkt dat ter plaatse van de inrichting de etmaalwaarde circa 53 dB(A) zal bedragen ten gevolge van het wegverkeerslawaai van rijksweg A6.
Om deze reden heeft het geen zin aansluiting te zoeken bij de Handreiking industrielawaai en vergunningverlening. In de Handreiking worden drie gebiedstypen onderscheiden te weten: landelijk gebied, rustige woonwijk en de woonwijk in de stad. Deze gebiedstypen komen niet in voldoende mate overeen met de situatie ter plaatse.

Op ieder aangrenzend perceel, van het perceel waarvoor nu vergunning voor wordt gevraagd, is een agrarisch bedrijf gevestigd. Het betreft zowel akkerbouwbedrijven als veehouderijen. Gezien de afstanden van 750 meter en verder tot de omringende bedrijven is geen hinder van en naar andere bedrijfswoningen te verwachten.
De meest nabij gelegen geluidgevoelige bestemming is de woning van Ibisweg 10 op meer dan 750 meter van de inrichting. Deze afstand is te groot om metingen te verrichten. Daarom worden referentiepunten op een afstand van 50 meter van de grens van de inrichting gelegd.

Zeewolde

Geluid in oprichtingsvergunning HW 92/08
De representatieve geluidemissie van de inrichting wordt voornamelijk veroorzaakt door de installaties en werkzaamheden op het erf en door het aan- en afrijdend verkeer dan wel landbouwvoertuigen.
Het betreft een bestaande inrichting die al eerder geluidproducerende activiteiten vergund heeft gekregen.
In voorschrift 22 van de oprichtingsvergunning is uitgegaan van de niveaus 50, 45 en 40 dB(A) in respectievelijk de dag-, avond- en nacht-periode op 50 m van de inrichting.

Op 6 december 2006 is het Besluit landbouw milieubeheer van toepassing geworden op de inrichting. Volgens artikel 8 van dit besluit blijven de voorschriften, gedurende drie jaar na het tijdstip van inwerkingtreding van het Besluit landbouw gelden als maatwerkvoorschrift.
Wij hebben besloten, gezien de overwegingen die hiervoor zijn genoemd, deze geluidvoorschriften over te nemen in deze beschikking. Voor wat betreft de indeling van de etmaalindeling zoeken wij aansluiting bij het Besluit landbouw milieubeheer, te meer omdat het hier een grote melkrundveehouderij betreft waarvan al voor 07:00 's ochtends stationair opgestelde geluidproducerende machines in werking zijn.

Maximale geluidsniveaus
Om tot een redelijke normering van de maximale geluidniveaus (LAmax) te komen worden dezelfde referentiepunten gebruikt als voor de normstelling bij het langtijd gemiddelde beoordelingsniveau. Voor de waarden wordt aansluiting gezocht bij het Besluit landbouw milieubeheer. Deze normen komen overeen met de waarden die vergund zijn aan de omringende bedrijven, 70, 65, 60 dB(A) in respectievelijk de dag-, avond- en nachtperiode. Uitgezonderd van deze norm zijn de geluidniveaus veroorzaakt door het laden en lossen en het rijden met landbouwwerktuigen (tractoren, shovels e.d.) op het terrein van de inrichting. Deze norm is toereikend voor de aangevraagde situatie.

Verkeersbewegingen
Volgens de circulaire van de minister van VROM van februari 1996, inzake "Geluidhinder veroorzaakt door het wegverkeer van en naar de inrichting; beoordeling in het kader van de vergunningverlening op basis van de Wet milieubeheer" en de jurisprudentie op dit punt behoeven de aan- en afvoerbewegingen ten behoeve van de inrichting buiten de inrichting niet aan voor de inrichting geldende LAmax te worden getoetst. Wel moet aan de streefwaarde van 50 dB(A) LAr, LT worden getoetst. Van belang daarbij is wel dat geluidhinder van verkeer van en naar de inrichting aan de inrichting moet worden toegerekend, zolang het akoestisch herkenbaar is ten opzichte van het overige verkeer. Dit is niet het geval. De inrichting is gelegen aan een landelijke weg waar enkel lokaal verkeer, voornamelijk personenauto's rijden, veelal bestemmingsverkeer en agrarische verkeer. Gelet op het verkeer van de overige agrarische bedrijven is het verkeer van deze inrichting niet akoestisch herkenbaar als zijnde verkeer ten behoeve van de inrichting dan wel het overige verkeer. Er is geen sprake van indirecte geluidhinder van aan- en afrijdend verkeer.

Zeewolde

Geen controlevoorschriften
In de overwegingen van het ontwerp van deze beschikking was opgenomen dat er controlevoorschriften aan de vergunning zouden worden verbonden die de vergunninghouder verplichten tot het (laten) uitvoeren van een akoestisch onderzoek om aan te tonen dat de inrichting voldoet aan de in deze vergunning gestelde doelvoorschriften.
Op 15 juli 2009 is de tekst van artikel 8.12 vierde lid van de Wet milieubeheer zodanig gewijzigd dat de verplichting tot het opleggen van controlevoorschriften uitsluitend geldt voor bedrijven waar binnen een zogenaamde GP-BV installatie aanwezig is. In alle andere gevallen is het opleggen van controlevoorschriften een bevoegdheid. In dit geval is de meest nabijgelegen geluidgevoelige bestemming de agrarische bedrijfswoningen op perceel Ibisweg 10 op ongeveer 750 meter afstand van de inrichting. Deze woning ligt voornamelijk binnen de invloedsfeer van het eigen bedrijf en rijksweg A6. Wij vinden de verplichting tot het uitvoeren van een akoestisch onderzoek een te zware last die geen recht doet aan de doelmatigheid van deze vergunning. Wij maken geen gebruik van de bevoegdheid tot het opleggen van een akoestisch onderzoek. Daarom worden in dit besluit geen controlevoorschriften ten aanzien van geluid opgenomen.

Energie
De voorschriften met betrekking tot energie zijn gebaseerd op de circulaire "Energie in de milieuvergunning" (bron: Ministerie van VROM/ministerie van EZ).
Conform deze circulaire is energie een relevant thema bij een jaarlijks verbruik van 25.000 m^3 aardgas of 50.000 kWh elektriciteit. Het elektriciteitsverbruik van het bedrijf ligt met circa 60.000 kWh in 2007 (inclusief privégebruik) boven de waarde van 50.000 kWh. Het is in de aanvraag niet duidelijk gemaakt wat de inschatting van het energieverbruik in de toekomstige situatie zal zijn.

In de aanvraag is aangegeven dat het bedrijf enkele inspanningen verricht om energie te besparen. In de nieuw te bouwen ligboxenstal wordt rekening gehouden met energie-efficiëntie van verlichting. Hiervoor wordt de nieuwe stal voorzien van HD-natriumlampen; De buitenverlichting wordt in hoogfrequente TL uitgevoerd.

Omdat het hier gaat om de uitbreiding van het bedrijf, waarbij nieuwbouw plaats vindt zal het energieverbruik een grove inschatting zijn. Daarom vinden wij het op dit moment niet noodzakelijk of redelijk om verdere energiebesparende maatregelen voor te schrijven. Om wel zicht te kunnen houden op het energieverbruik binnen de inrichting wordt in de voorschriften bij deze beschikking een jaarlijkse registratieverplichting van het energieverbruik opgenomen.

Zeewolde

Water

Waterbesparing is een relevant thema wanneer het jaarverbruik hoger is dan 5.000 m^3, blijkens de handreiking"Wegen naar preventie bij bedrijven"(Bron: InfoMil). De inrichting gebruikt twee soorten water: leidingwater en grondwater. Het leidingwaterverbruik bij deze inrichting bedroeg in 2007 circa 1600 m^3/jr. Het privégebruik is hierin betrokken. In 2007 is 6000 m^3 grondwater gebruikt. In de aanvraag is niet omschreven hoe het water gebruikt wordt. Enige waterbesparing wordt bereikt door het water van de voorkoeler van de melktank te gebruiken als drinkwater voor het vee.
De waarde van 5.000 m^3 wordt overschreden maar is gebruikelijk voor de bedrijfsprocessen. Doordat gebruikswaterstromen al gesplitst worden naar gebruik voor diverse toepassingen achten wij het besparen redelijkerwijs niet mogelijk, daarom zijn er geen voorschriften opgenomen met betrekking tot waterbesparing. Wel is een registratieverplichting opgenomen.

Brandveiligheid

Brandveiligheid in gebouwen.
Op 1 november 2008 is het "Besluit brandveilig gebruik van bouwwerken" (Gebruiksbesluit) in werking getreden. Hiermee is de brandveiligheid binnen bouwwerken tot het domein van de bouwregelgeving gaan behoren. Het gebruiksbesluit ziet ook op de opslag in gebouwen van brandbare niet milieugevaarlijke stoffen. Daar waar de opslag in gebouwen milieugevaarlijke stoffen betreft valt de opslag onder het domein van de milieuregelgeving. Binnen de nieuwe gebouwen van de inrichting worden geen milieugevaarlijke stoffen opgeslagen, zodat brandveiligheid tot het domein van de bouwregelgeving behoort.

Overige voorschriften

Alle overige voorschriften, die ook tot doel hebben de nadelige gevolgen voor het milieu te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken, behoeven geen nadere toelichting.

Te verwachten ontwikkelingen

Voor het gebied waar de inrichting is gelegen staan belangrijke ontwikkelingen op stapel die van belang zijn met het oog op de bescherming van het milieu maar die bij de beslissing op de aanvraag niet kunnen worden betrokken. Een en ander is al besproken in de paragraaf over het Oostvaarderswold.

Andere wetten en verordeningen
Europese regelgeving

IPPC richtlijn
Naast een toets aan nationale wetgeving moet een aanvraag om een vergunning ook getoetst worden aan Europese wetgeving. Omdat alleen melkrundvee wordt gehouden valt de inrichting niet onder de IPPC- richtlijn.

Vogel- en Habitatrichtlijn
Sinds de inwerkingtreding van de Natuurbeschermingswet 1998 vindt de toets die uit de Vogelrichtlijn volgt, plaats door degene die op grond van de Natuurbeschermingwet bevoegd is vergunningen te verstrekken. Dit betekent dat voor de vergunningverlening op grond van de Wet milieubeheer er geen aparte toets meer nodig is. De provincie is hiervoor het bevoegd gezag.

Zeewolde

De habitatgebieden zijn nog niet definitief aangewezen. De toetsing op grond van de habitatrichtlijngebieden dient daarom nog steeds op grond van de habitatrichtlijn te worden uitgevoerd. Deze toetsing hoeft alleen plaats te vinden als een derde zich hierop beroept.

Koelapparatuur
Op het gebruik van koudemiddelen zijn rechtstreeks werkende regels van toepassing. R507 waarmee de melkkoelinstallatie is gevuld (16,4 kg) is een zogenaamde HFK. Hierop zijn de "EU verordening 842/2006 inzake bepaalde gefluoreerde broeikasgassen"(Europese F-gassen verordening) en het "Besluit gefluoreerde broeikasgassen milieubeheer"van toepassing. Hierin zijn controle- en onderhoudseisen opgenomen voor onder meer stationaire koelinstallaties met HFK's. Het warenwetbesluit drukapparatuur ziet op ontwerp en installatie van de koelapparatuur. R 505 waarmee de koelinstallatie is gevuld is geen koudemiddel dat wordt uitgefaseerd volgens Europese regelgeving.

Ongewone voorvallen
Op ongewone voorvallen binnen de inrichting is hoofdstuk 17 van de Wet milieubeheer van toepassing. Ter informatie treft u hoofdstuk 17 (gedeeltelijk) aan in bijlage 2 bij deze vergunning.

Algemeen
Het verlenen van deze milieuvergunning betekent niet, dat daarmee wordt voldaan aan andere wetten en verordeningen.

Conclusie
De door de inrichting mogelijk te veroorzaken nadelige gevolgen voor het milieu, zoals bedoeld in de Wet milieubeheer en de provinciale milieuverordening, kunnen worden voorkomen, dan wel tot een aanvaardbaar niveau worden beperkt door de aan de vergunning te verbinden voorschriften.

Besluit
Gelet op de overwegingen die hiervoor staan, verlenen wij de gevraagde vergunning en verbinden daaraan voorschiften die staan in bijlage 1.

Tot de vergunning behoren de volgende bescheiden:
Aanvraagformulier d.d. 12 juni 2009, laatst gewijzigd op 29 september;
Plattegrondtekening, tekeningnummer 0804 blad M1.

Datum: 12 JAN 2010
Namens burgemeester en wethouders
van Zeewolde,

[redacted]

Zeewolde

---###e###---

Bijlage 1

VOORSCHRIFTEN

die horen bij de ontwerpbeschikking MV08/04

van

[redacted]

Voor een melkrundveehouderij en landbouwproductiebedrijf
gelegen aan

[redacted]

[redacted]

INHOUD

1. ALGEMEEN 3
2. Registratie 4
3. GELUID 4
4. AFVALSTOFFEN 5
5. BODEMBESCHERMING 5
Algemeen 5
Het onttrekken van grondwater 6
Afleverplaats motorbrandstoffen 7
6. HET HOUDEN VAN DIEREN 7
Opslag van voer 7
Mest, algemeen 7
Dunne mest en perssappen in opslagvoorzieningen 8
Opslag van vaste mest en voerresten op een mestplaat en kuilvoer in sleufsilo's 8
7. Opslag van (Motor) brandstoffen 9
Bovengrondse tank voor de opslag van (diesel)olie 9
Afleverpomp voor dieselolie 9
8. Opslag in silo's 9
9. Energie en water 10
BEGRIPPENLIJST 11

VOORSCHRIFTEN

1. ALGEMEEN

Opmerking:

Naast het gestelde in de voorschriften van deze milieuvergunning zijn er ook nog andere regels waaraan in ieder geval voldaan moet worden. In artikel 1.1a van de Wet milieubeheer is onder andere het volgende bepaald:
- Een ieder neemt voldoende zorg voor het milieu in acht.
- De zorg, bedoeld in het voorschrift, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs had kunnen weten dat door het in werking zijn dan wel het al dan niet tijdelijk buiten werking stellen van de inrichting nadelige gevolgen voor het milieu ontstaan of kunnen ontstaan, die niet of onvoldoende worden voorkomen of beperkt door naleving van de bij of krachtens dit besluit gestelde regels, voorkomt die gevolgen of beperkt die voor zover voorkomen niet mogelijk is en voor zover dit redelijkerwijs van hem kan worden gevergd.

1.1 De inrichting moet in overeenstemming zijn met de bij deze vergunning behorende bescheiden, tenzij de aan deze vergunning verbonden voorschriften anders bepalen. Tot de vergunning behoren de volgende bescheiden:
- Deze beschikking;
- Aanvraagformulier d.d. 12 juni 2008; Laatst gewijzigd op 29 september 2009 in verband met wijziging van het stalsysteem (met mestkelder i.p.v. losstaande mestsilo)
- Plattegrondtekening, laatst gewijzigd d.d. 29 september 2009 (tekeningnummer 0804 blad MI;

1.2 De gehele inrichting, inclusief het buitenterrein, moet schoon en ordelijk worden gehouden en in goede staat van onderhoud verkeren.

1.3 Het aantrekken van insecten, knaagdieren en ander ongedierte moet worden voorkomen. Zo vaak de omstandigheden daartoe aanleiding geven, moet doelmatige bestrijding van insecten, knaagdieren en ander ongedierte plaatsvinden.

1.4 Wanneer er in de voorschriften wordt verwezen naar NEN-normen of andere richtlijnen dan wordt bedoeld:
- bij nieuwe installaties e.d.: de laatst uitgebrachte c.q. gewijzigde normen of richtlijnen die bij het verlenen van de beschikking van kracht zijn;
- bij bestaande installaties e.d.: die normen en voorschriften die al van kracht waren op de inrichting, tenzij hierdoor ongewenste situaties ontstaan.

1.5 De elektrische installatie moet voldoen aan de voorschriften, zoals aangegeven in de norm NEN 1010: 2007 + C1: 2008 nl.

1.6 De in de inrichting aangebrachte of gebruikte verlichting en de uit te voeren werkzaamheden moeten zodanig zijn afgeschermd, dat géén

directe lichtstraling buiten de inrichting komt. De duisternis en het donkere landschap moet worden beschermd tegen lichtuitstraling naar buiten de inrichting.

1.7 Installaties of onderdelen ervan die buiten gebruik zijn gesteld en of stoffen die niet meer worden toegepast, moeten uit de inrichting worden verwijderd, tenzij ze in een goede staat van onderhoud worden gehouden.

2. REGISTRATIE

2.1 Er moet een milieulogboek worden bijgehouden, waarin vanaf het van kracht worden van deze vergunning ten minste de volgende zaken zijn opgenomen;
- deze beschikking en overige relevante (milieu) vergunningen;
- de bewijzen, resultaten en/of bevindingen van de in deze vergunning voorgeschreven inspecties, onderzoeken, keuringen, onderhoud en/of metingen en registraties;
- datum, tijdstip en alle van belang zijnde gegevens van voorgevallen incidenten die van invloed zijn op het milieu, met vermelding van de genomen maatregelen;
- overzichten van het water- en elektraverbruik op jaarbasis;
- overzichten van het dieselolieverbruik op jaarbasis.

Een logboek kan uit meerdere (losse) delen bestaan (zoals installatieboeken e.d.).

3. GELUID

3.1. Het langtijdgemiddelde beoordelingsniveau (LAr,LT), veroorzaakt door de in de inrichting aanwezige toestellen en installaties, alsmede door de in de inrichting verrichte werkzaamheden en de daarin plaatsvindende activiteiten, mag, op enig punt 50 meter van de grens van de inrichting, niet meer bedragen dan:

- 50 dB(A) tussen 06.00 en 19.00 uur (dagperiode);
- 45 dB(A) tussen 19.00 en 22.00 uur (avondperiode);
- 40 dB(A) tussen 22.00 en 06.00 uur (nachtperiode).

3.2. Onverminderd het gestelde in voorschrift 3.1 mag het maximale geluidsniveau (LAmax), voor zover deze een gevolg zijn van de in de inrichting aanwezige toestellen en installaties, alsmede van de in de inrichting verrichte werkzaamheden en de daarin plaatsvindende activiteiten, ter plaatse van de in voorschrift 3.1 genoemde vergunning punten, niet groter zijn dan:

- 70 dB(A) tussen 06.00 en 19.00 uur (dagperiode);
- 65 dB(A) tussen 19.00 en 22.00 uur (avondperiode);
- 60 dB(A) tussen 22.00 en 06.00 uur (nachtperiode).

3.3. Controle op de in voorschrift 3.1 en 3.2 vastgelegde geluidniveaus, moet plaats vinden overeenkomstig de "Handleiding meten en rekenen industrielawaai", uitgave 1999 (de Handleiding).

3.4. Onverminderd het gestelde in de voorschriften 3.1 en 3.2 mogen radio's en andere geluid- of omroepinstallaties, inclusief die van auto's van bezoekers of bevoorradingsauto's, buiten de inrichting niet hoorbaar zijn.

3.5. Voorschrift 3.2 is niet van toepassing op het laden en lossen in de periode tussen 06.00 uur en 19.00 uur, en op het in en uit de inrichting rijden van tractoren of motorrijtuigen met beperkte snelheid.

4. AFVALSTOFFEN

4.1. Afvalstoffen mogen niet in de bodem worden gebracht of terecht kunnen komen.

4.2. Afvalstoffen moeten, zoveel als redelijkerwijs mogelijk is, gescheiden worden bewaard en afgevoerd.

4.3. Dit geldt in ieder geval voor de volgende afvalstoffen:
- papier en karton;
- gevaarlijke afvalstoffen;
- landbouwfolie/-plastic;
- overige bedrijfsafvalstoffen.

4.4. Gevaarlijke afvalstoffen, waaronder gasontladingslampen (Gasontladingslampen, Tl-buizen e.d.), moeten, in afwachting van vervoer uit de inrichting, gescheiden naar soort worden bewaard in een doelmatige verpakking.

4.5. Gevaarlijke afvalstoffen moeten zo vaak als nodig en tenminste één maal per jaar uit de inrichting worden afgevoerd.

4.6. Het bewaren en het afvoeren van afvalstoffen moet op ordelijke en nette wijze geschieden. Van afvalstoffen afkomstige geur mag zich niet buiten de inrichting kunnen verspreiden.

4.7. Het bewaren en afvoeren van afvalstoffen moet zodanig geschieden dat zich geen afval in of buiten de inrichting kan verspreiden.

4.8. Afvalstoffen (inclusief mest) mogen in de inrichting, met inbegrip van het bij de inrichting behorende open terrein, niet worden verbrand.

4.9. Spoel- en schrobwater afkomstig uit stallen, mestopslagen en/of veetransportwagens moet worden afgevoerd naar een mestdichte opslagruimte.

5. BODEMBESCHERMING

Algemeen

5.1. Een riolering voor de afvoer van afvalwater uit de bedrijfsruimtes (met name de stallen) moet, met inbegrip van alle daarop aangesloten afvoerroosters, schrobputten en afscheiders en bijbehorende verbindingen en afsluiters, vloeistofdicht zijn uitgevoerd. Onderdelen moeten

blijvend vloeistofdicht op elkaar aansluiten. De gebruikte materialen moeten bestand zijn tegen het af te voeren afvalwater.

5.2. Indien bestrating / erfverharding (opnieuw) wordt aangebracht, moet deze zo zijn aangelegd dat het hemelwater naar de zijkanten kan afstromen. Voorkomen moet worden dat er door het afstromen puntbronnen ontstaan, waardoor verontreiniging van de bodem kan optreden.

5.3. Stoffen moeten zodanig worden bewaard en worden gebruikt dat geen verontreiniging van de bodem optreedt.

5.4. Gemorste oliën, vetten en chemicaliën moeten direct worden opgeruimd. Hiertoe moeten absorptiemateriaal en neutraliserende stoffen in voldoende mate en gebruiksgereed aanwezig zijn. Gebruikte absorptie- of neutralisatiemiddelen moeten worden bewaard en afgevoerd als gevaarlijk afval.

5.5. Vloeibare chemicaliën, oliën en/of andere vloeibare gevaarlijke (afval) stoffen moeten worden bewaard in goed gesloten emballage. Tenzij in deze vergunning anders bepaald is moet de emballage staan opgesteld boven een lekbakconstructie met een opvangcapaciteit van ten minste de inhoud van de grootste boven de lekbakconstructie opgeslagen emballage vermeerderd met 10% van de overige boven de lekbakconstructie opgeslagen vloeistoffen.

5.6. Stoffen die met elkaar kunnen reageren of in geval van calamiteiten voor gevaarlijke situaties kunnen zorgen mogen niet naast elkaar en niet boven dezelfde lekbak worden bewaard.

5.7. Als emballage lekt, moet de lekkage direct worden verholpen of moet de inhoud van de lekkende emballage onmiddellijk worden overgebracht in niet lekkende emballage dan wel moet de lekkende emballage worden overgebracht in overmaatse emballage, dat bestand is tegen de lekkende vloeistof.

5.8. De bodembeschermende voorzieningen moeten in goede staat van onderhoud zijn.

Het onttrekken van grondwater

5.9. De bron en de installatie voor het onttrekken van grondwater moet in goede staat van onderhoud verkeren, zodanig dat geen verontreiniging van de bodem en ondergrondse watervoerende pakketten kan optreden.

5.10. Als de installatie voor het onttrekken van grondwater gebreken vertoond moet de onttrekking worden gestaakt tot de gebreken zijn verholpen.

5.11. Gebreken aan de bron of de installatie worden binnen ten hoogste twee weken na het constateren van het gebrek verholpen.

5.12. Als de bron definitief buiten gebruik wordt gesteld moet het boorgat worden gedicht op een zodanige wijze en met daarvoor geschikt materiaal (bv. Bentoniet) dat het scheidende vermogen van doorboorde lagen wordt hersteld.

5.13. Als het vermoeden bestaat dat het grondwater verontreinigd is geraakt wordt van dit vermoeden onmiddellijk melding gedaan aan het bevoegd gezag.

Afleverplaats motorbrandstoffen

5.14. Het tanken van motorvoertuigen mag alleen plaatsvinden op de daarvoor bestemde afleverplaats voor motorbrandstoffen.

5.15. De vloer van de afleverplaats moet zich uitstrekken over een afstand van ten minste de lengte van de afleverslang + 1 meter, met een minimum van 5 meter vanaf de afleverpomp.

5.16. De vloer moet ter plaatse van het afleverpunt voor motorbrandstoffen over een oppervlakte van 3 m x 5 m zijn voorzien van een aaneengesloten verharding. Gemorst product moet met behulp van absorptiemateriaal direct worden verwijderd. Gebruikt absorptiemateriaal moet worden afgevoerd als gevaarlijk afval.

6. HET HOUDEN VAN DIEREN

Opslag van voer

6.1. Een kuilvoeropslag moet aan alle zijden, met uitzondering van de snijkant zijn afgedekt. De snijkant van de opslag moet zo spoedig na het uithalen van het dagrantsoen worden afgedekt.

6.2. Kuilvoer dat tijdens het transport van de opslag naar de stal gemorst is moet zo spoedig mogelijk te worden opgeruimd. Ten minste één maal per dag wordt de route van de kuil naar de voerplaats ontdaan van gemorste voerresten.

6.3. Autobanden en (afval)landbouwplastic wordt op een afstand van ten minste 3 meter van de erfgrens opgeslagen en moet zodanig zijn vastgezet dat het opgeslagen materiaal niet buiten de inrichting kan geraken.

6.4. Bij het vullen van (voeder)silo's moet stofverspreiding worden voorkomen door het via de ontluchting ontwijkende stof op doeltreffende wijze op te vangen, bijvoorbeeld door middel van een doekenfilter of een gelijkwaardige voorziening.

Mest, algemeen

6.5. De nieuwe stal moet een stalsysteem hebben met een mestschuif.

6.6. De mestschuifinstallatie en de vloer moeten zodanig worden geïnstalleerd en onderhouden dat te allen tijde de goede werking is gewaarborgd.

6.7. De mestschuif moet voldoen aan de volgende constructie-eisen:
- de schuif moet goed op de vloer aangepast zijn. De schuif moet hiertoe onder andere dezelfde vorm hebben als de vloer;
- het schuifvlak onderaan de mestschuif moet zo hard zijn dat het niet wijkt bij obstakels;
- de schuif moet zelfstellend zijn;
- tijdens de schuifbeweging moet ook de giergoot worden gereinigd.

6.8. De mestschuiven moeten automatisch in werking treden.

6.9. Bij het verwijderen van de mest met de mestschuif mogen geen of nagenoeg geen mestresten op de vloer of op de mestschuif achterblijven. Het aankoeken en versmeren van de mest moet worden voorkomen.

6.10. Mest en gier mogen niet in een greppel, gegraven put of open bassin kunnen geraken of daar op andere wijze in worden geloosd.

6.11. Bij verwijdering van mest en gier mag de omgeving niet worden verontreinigd. Transport van dunne mest en gier uit de inrichting, waarbij dit transport niet bedoeld is om de huiskavel te bemesten mag uitsluitend door middel van gesloten tankwagens of door getrokken giertanks plaats vinden. De tankwagens of giertanks moeten in een deugdelijke staat verkeren.

6.12. Vaste mest moet worden getransporteerd met behulp van daartoe geschikte transportmiddelen, die op correcte wijze zijn beladen.

Dunne mest en perssappen in opslagvoorzieningen

6.13. Mestkelders moeten zijn voorzien van een vloeistofkerende en mestdichte vloer, die vloeistofkerend en mestdicht aansluit op de wanden.

6.14. De vloerplaten met de iglo's moeten zijn voorzien van een vloeistofkerende en mestdichte vloer, die vloeistofkerend en mestdicht aansluit op de wanden en putten.

6.15. Een mestkelder mag geen direct verdampend oppervlak in de buitenlucht hebben, met uitzondering van de zuig- en/of mixput.

6.16. Behalve tijdens het legen moeten de zuig- en/of mixputten door middel van goed sluitende deksels, luiken of daaraan gelijkwaardige voorzieningen, gesloten worden gehouden.

6.17. De inhoud van een mestkelder mag niet hoger staan dan 10 cm onder de rand.

Opslag van vaste mest en voerresten op een mestplaat en kuilvoer in sleufsilo's

6.18. De opslag van vaste mest buiten de stal moet op een mestplaat gebeuren. De mestplaat moet mestdicht zijn en zijn voorzien van een opstaande rand of een gelijkwaardige voorziening.

6.19. De mest op de mestplaat moet zo worden opgeslagen dat uitzakkend mestvocht niet van de mestplaat kan vloeien.

6.20. Uitzakkend mestvocht van de mestplaat mag niet op of in grond kunnen komen, maar door middel van een gesloten, mestdichte riolering, worden afgevoerd naar een mestdichte opslagruimte of opslagput. De opslagruimte moet van voldoende inhoud zijn om ook het hemelwater dat binnen de mestplaat valt te kunnen bergen.

6.21. De riolering moet in goede staat van onderhoud worden gehouden en te allen tijde vloeistofdicht zijn.

6.22. Perssappen mogen niet door lekkage of een overstort buiten riolering of opslagvoorzieningen kunnen geraken.

7. OPSLAG VAN (MOTOR) BRANDSTOFFEN

Bovengrondse tank voor de opslag van (diesel)olie

7.1. Voor de buitenopslag van vloeibare aardolieproducten in een bovengrondse tank is de richtlijn PGS 30, getiteld "Vloeibare aardolieproducten, buitenopslag in kleine installaties, van 10 juni 2005 van toepassing. Voor zover geregeld in richtlijn PGS 30 worden in deze vergunning geen voorschriften opgenomen voor de uitvoering van tanks en appendages voor de opslag van dieselolie.

7.2. Buiten toepassing blijven de volgende paragrafen van PGS 30:
§ 4.6, Aanvullende voorschriften voor de opslag in dubbelwandige tanks;
§ 4.8, Aanvullende voorschriften voor inpandige opslag;
§ 4.9, Aanvullende voorschriften voor tijdelijke niet-stationaire opslaginstallaties en afleverinstallaties;

7.3. Het logboek dat is voorgeschreven in artikel 4.4.8 van PGS 30 mag deel uitmaken van het logboek dat is voorgeschreven op basis van deze vergunning.

7.4. Het verplichte jaarlijkse onderhoud en de keuring zoals genoemd in voorschrift 4.4.6. van PGS 30 moet worden gelezen als keuring en onderhoud van eens per twee jaar zoals genoemd in artikel 2.4.2. lid 3 van het Besluit brandveilig gebruik van bouwwerken.

Afleverpomp voor dieselolie

7.5. De afleverinstallatie moet zodanig zijn ingericht dat deze uitsluitend in werking treedt bij een opzettelijke bediening, dan wel dat de aflevering van brandstof automatisch stopt als het reservoir waaraan wordt afgeleverd, vrijwel gevuld is. In het laatste geval moeten aan het vulpistool voorzieningen zijn getroffen, waardoor deze sluit door een lichte schok, bijvoorbeeld ten gevolge van vallen. Het vulpistool mag tijdens de aflevering van brandstof niet kunnen worden vergrendeld.

7.6. Aan de pompkast mogen geen wandcontactdozen zijn aangebracht.

8. OPSLAG IN SILO'S

8.1. De silo's moeten zijn vervaardigd van kunststof of metaal en constructief voldoende sterk zijn uitgevoerd.

8.2. De silo's moeten zijn voorzien van een ontluchting met een voldoende grote diameter, zodanig dat bij het aftappen geen onderdruk in de silo kan ontstaan.

8.3. De elektrische installatie in het inwendige van de silo's moet zijn aangelegd overeenkomstig NEN 1010:2005 ("Aanvullende voorschriften voor installaties in ruimten met stofontploffingsgevaar") en NEN-EN-IEC 60079-15:2003 ("Elektrisch materieel voor plaatsen, waar ontploffingsgevaar kan heersen").

8.4. Installaties met stofontploffingsgevaar, zoals silo's, die uitsteken boven de omringende bedrijfsgebouwen en installaties, moeten tegen blikseminslag zijn beveiligd met een bliksem beveiligingsinstallatie overeenkomstig de norm NEN-EN-IEC 62305 van 1 maart 2006, tenzij de voorziening al voor deze datum was geïnstalleerd. Dan geldt de norm zoals die gold op het moment van installatie van de voorziening.

8.5. Installaties en delen daarvan, die onder elektrische spanning kunnen komen te staan door statische oplading van het product, moeten zijn voorzien van een deugdelijke aardverbinding. Isolerende verbindingsgedeelten dienen met soepele aarddraden te worden overbrugd.

8.6. Op de pneumatische transportsystemen, en op de silo's die pneumatisch kunnen worden gevuld dienen zodanige ontlastvoorzieningen te zijn aangebracht dat de maximale explosiedruk de barstdruk van het toestel of van de ruimte niet overschrijdt. De ontlastvoorzieningen moeten in de buitenlucht uitmonden. De ontlastvoorzieningen moeten voldoen aan de berekeningsgrondslagen van de richtlijn VDI 3673 (richtlijn van Verein Deutscher Ingenieurn). Ontluchtingen en afzuigingen van verschillende stof bevattende procesapparaten en de silo's moeten waar mogelijk gescheiden zijn uitgevoerd.

9. ENERGIE EN WATER

9.1. Als verlichtingsbron, moet zoveel mogelijk gebruik worden gemaakt van spaar/gasontladingslampen.

9.2. Lekverliezen van water en inefficiënt watergebruik moet worden voorkomen.

——###e###——

BEGRIPPENLIJST

BODEMBESCHERMENDE VOORZIENING
: Fysieke voorziening die de kans op emissies of immissies van bodembedreigende stoffen reduceert.

GEVAARLIJKE STOFFEN
: Stoffen en voorwerpen, waarvan het vervoer volgens het ADR is verboden of slechts onder daarin opgenomen voorwaarden is toegestaan, dan wel stoffen, materialen en voorwerpen aangeduid in de IMDG-Code.

LANGTIJDGEMIDDELD BEOORDELINGSNIVEAU (LAr,LT)
: Het gemiddelde van de afwisselende niveaus van het ter plaatse in de loop van een bepaalde periode optredende geluid, waarbij tevens rekening wordt gehouden met de afzonderlijke geluidsbijdragen tijdens de verschillende bedrijfstoestanden van de inrichting, alsmede het karakter van het geluid (impulsachtig, tonaal, muziek) en variaties van het immissieniveau als gevolg van verschillende weersomstandigheden (meteocorrectie), vastgesteld overeenkomstig de "Handleiding meten en rekenen industrielawaai, 1999" .

LEKBAK
: Vloeistofdichte opvangvoorziening met een beperkte opvangcapaciteit, waarvan de bodembeschermende werking door gericht toezicht en doelmatig ledigen wordt gewaarborgd.

MAXIMAAL GELUIDNIVEAU (LAmax)
: Maximaal geluidniveau, gemeten in de meterstand "F" of "fast".

MESTDICHT
: Een zeer beperkte en acceptabele hoeveelheid mest als vloeistof doorlatend vanuit het mestbassin naar het buitenmilieu.

MESTKELDER
: Een beneden het maaiveld gelegen reservoir van beton of metselwerk bestemd voor de opslag van dunne mest.

MESTPLAAT
: Opslagplaats van vaste mest buiten de stal.

NEN
: Een door het Nederlandse Normalisatie Instituut (NNI) uitgegeven norm. In deze beschikking wordt onder de genoemde norm verstaan de versie zoals deze ten tijde van het verlenen van deze vergunning, inclusief eventuele correctiebladen, van kracht is.

NEN 1010
: De Nederlandse norm NEN 1010: 2007+C1:2008 nl, getiteld: "Veiligheidsbepalingen voor laagspanningsinstallaties".

NEN 2559:2001/A2:2004 nl
: De Nederlandse norm NEN 2559:2001/A2:2004 nl, getiteld: "Onderhoud van draagbare blustoestellen".

PGS
: Publicatiereeks Gevaarlijke Stoffen; richtlijnen voor opslag, gebruik en vervoer van gevaarlijke stoffen, uitgegeven door de Adviesraad Gevaarlijke Stoffen.

PGS 30

Publicatiereeks Gevaarlijke Stoffen 30, Vloeibare aardolieproducten, Buiten opslag in kleine installaties, juni 2005.

REOB

Regeling Erkend Onderhoudsbedrijf Blusmiddelen (REOB).

RIOLERING

Bedrijfsriolering of voorziening voor de inzameling en het transport van afvalwater.

VLOEISTOFKERENDE VLOER OF VOORZIENING

Een vloer of voorziening die niet volledig vloeistofdicht is maar voldoende dicht om bij calamiteiten te voorkomen dat de vloeistoffen direct aan de niet met vloeistofbelaste zijde van die voorziening of de bodem kunnen komen.

Besteladressen

CPR-bladen zijn te verkrijgen bij: SDU Uitgeverij, Plantijnstraat, Afdeling Verkoop Arbeidsinspectie, K 2301, Postbus 20014, 2500 EA Den Haag, tel. 070-3789880.

NVN-, NEN-, NEN-EN-, NEN-ISO-normen zijn te verkrijgen bij het Nederlands

NEN Centrum van normalisatie
Bezoekadres: Vlinderweg 6, 2623 AX Delft;
Postadres: Postbus 5059, 2600 GB Delft;
Telefoon: (015) 2 690 390, fax: (015) 2 690 190
internetsite: www.nen.nl

PGS-richtlijnen zijn te downloaden van de website van het Ministerie van Volksgezondheid, Ruimtelijke Ordening en Milieu (VROM). (www.vrom.nl , dossier Externe Veiligheid, Publicaties). De PGS-bladen zijn niet te bestellen.

Informatieadressen
Infomil: www.infomil.nl;
Telefoon: 070-3735575
Wetteksten e.d. www.overheid.nl

Bijlage 2

Hoofdstuk 17 Wm (gedeeltelijk).

Maatregelen in bijzondere omstandigheden

Opmerking: Deze bijlage dient ter informatie en maakt géén deel uit van de vergunning.

Art. 17.1.

Indien zich in een inrichting een ongewoon voorval voordoet of heeft voorgedaan, waardoor nadelige gevolgen voor het milieu zijn ontstaan of dreigen te ontstaan, treft degene die de inrichting drijft, onmiddellijk de maatregelen die redelijkerwijs van hem kunnen worden verlangd, om de gevolgen van die gebeurtenis te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, zoveel mogelijk te beperken en ongedaan te maken.

Art. 17.2.

1. Degene die een inrichting drijft, waarin zich een voorval, als bedoeld in artikel 17.1, voordoet of heeft voorgedaan, meldt dat voorval zo spoedig mogelijk aan het bestuursorgaan dat bevoegd is een vergunning krachtens artikel 8.1 voor een inrichting te verlenen, dan wel ingevolge artikel 8.41, tweede lid, onder a, het orgaan is waaraan de melding wordt gericht dan wel, in andere gevallen, aan burgemeester en wethouders.
2. Hij verstrekt dat bestuursorgaan tevens, zodra zij bekend zijn, de gegevens met betrekking tot:
   - de oorzaken van het voorval en de omstandigheden waaronder het voorval zich heeft voorgedaan;
   - de ten gevolge van het voorval vrijgekomen stoffen, alsmede hun eigenschappen;
   - andere gegevens die van belang zijn om de aard en de ernst van de gevolgen voor het milieu van het voorval te kunnen beoordelen;
   - de maatregelen die zijn genomen of worden overwogen om de gevolgen van het voorval te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken;
   - de maatregelen die worden overwogen om te voorkomen dat een zodanig voorval zich nogmaals kan voordoen.
3. Het bestuursorgaan dat een melding als bedoeld in het eerste of tweede lid ontvangt, geeft van die melding en de daarbij verstrekte gegevens onverwijld kennis aan:
   a. de burgemeesters van de betrokken gemeenten;
   b. de inspecteur;
   c. de commissarissen van de Koningin in de betrokken provincies in de gevallen dat de gevolgen van het voorval zich voordoen dan wel kunnen voordoen buiten de grenzen van de gemeente waar de inrichting geheel of in hoofdzaak is gelegen;
   d. gedeputeerde staten van de betrokken provincie in de gevallen dat het voorval verontreiniging of aantasting van de bodem tot gevolg heeft;
   e. andere bestuursorganen of overheidsdiensten, die direct belang hebben bij een onverwijlde mededeling.

Art. 17.3.

Het bevoegd gezag ziet er op toe dat de nodige gegevens worden verzameld om een ongewoon voorval, als bedoeld in artikel 17.1, te analyseren en de oorzaken ervan te achterhalen. Om herhaling te voorkomen wijzigt het zo nodig de vergunning met toepassing van de artikelen 8.22 of 8.23, of doet het zo mogelijk daarop gerichte aanbevelingen.

Polinder Advies

College van Gedeputeerde Staten van Flevoland
Postbus 55
8200 AB Lelystad

Uw referentie:
Onze referentie: LP[redacted]
Onderwerp: noodzaak vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet (Nbw)

Doornspijk, 7 april 2009

Geachte heer / mevrouw,

Cliënt, de heer [redacted] exploiteert op zijn locatie een melkrundveehouderij. Hij is voornemens om het bedrijf verder uit te breiden. De bouwvergunning 1e fase voor de uitbreiding is inmiddels verleend en de aanvraag om milieuvergunning is in procedure.

Het bedrijf van cliënt ligt in de omgeving van het Natura2000 gebied Oostvaardersplassen. Op vrijdag 27 maart 2009 heb ik telefonisch overlegd met één van uw medewerkers over de consequenties die de ligging nabij Natura2000 gebieden voor de uitbreidingsplannen heeft. Uit het telefoongesprek bleek dat geen vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet (Nbw) is vereist voor bedrijven die hun melkrundveestapel willen uitbreiden. Ook de toename van de ammoniakemissie maakt een bedrijf niet vergunningplichtig, zo bleek tijdens het gesprek.

De uitbreiding van het bedrijf brengt grote investeringsverplichtingen met zich mee. Voordat cliënt investeringsverplichtingen aangaat zou hij, hetgeen in het telefoongesprek is besproken graag schriftelijk bevestigd willen zien. Ik verzoek u daarom in een officieel schrijven nogmaals te bevestigen dat voor de uitbreiding van het bedrijf van cliënt geen vergunning in het kader van de Nbw noodzakelijk is.

Hoogachtend,

[redacted]

Glindeweg 19
8085 SN Doornspijk
tel 0525 [redacted]
fax 0525 [redacted]
www.polinderadvies.nl
[redacted]@polinderadvies.nl
Rabobank nr. [redacted]
Kvk nr. [redacted]
BTW NL [redacted]

Glindeweg 19
8085 SN Doornspijk
info@polinderadvies.nl

Polinder
Advies

NEDERLAND

schrijven
zegt meer

Provincie Flevoland
ONTVANGEN
19 APR. 2019

I 205PP 8200AB 55

Art. 5.1.2.e

PROVINCIE FLEVOLAND

Postbus 55
8200 AB Lelystad

Telefoon
(0320)-265265
Fax
(0320)-265260
E-mail
provincie@Flevoland.nl
Website
www.flevoland.nl

Polinder advies
De heer [redacted]
Glindeweg 19
8085 SN DOORNSPIJK

Datum	*Bijlagen*	*Uw kenmerk*	*Ons kenmerk*
28 april 2009		LP-[redacted]	824507

Onderwerp
vergunning NBW

Geachte heer [redacted]

In uw brief d.d. 7 april 2009 verzoekt u te bevestigen dat voor het uitbreiden van het bedrijf van uw cliënt de heer [redacted], [redacted] geen vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet (Nbw) noodzakelijk is.

Navraag binnen de organisatie leert het volgende. De betreffende locatie is gelegen in de nabijheid van het Natura2000-gebied Oostvaardersplassen. Dit gebied is echter niet aangewezen als verzuringsgevoelig gebied. Dit betekent dat de instandhoudingsdoelstellingen van dit gebied niet in het geding zijn. Concluderend kan daarom worden medegedeeld dat de onderhavige ontwikkeling niet vergunningplichtig is op grond van de Natuurbeschermingswet.

Wellicht ten overvloede merk ik op dat het bedrijf van uw cliënt dat gevestigd is aan de Ibisweg 14, binnen de begrenzing van het OostvaardersWold ligt. Voor dit gebied is een structuurvisie gemaakt en wordt een bestemmingsplan opgesteld gericht op de realisatie van een groen blauwe verbindingszone tussen de Oostvaardersplassen en het Horsterwold. Binnen deze groen blauwe zone zal geen plaats meer zijn voor melkveehouderij. De realisatie zal conform de huidige planning starten in 2011 en worden afgerond in 2014. In opdracht van de provincie vind op dit moment de verwerving van de benodigde gronden en opstallen plaats. Indien noodzakelijk zal het huidige traject van minnelijke verwerving worden gevolgd door onteigening.

Gezien het voorgaande zal een uitbreiding van het bedrijf van uw cliënt op deze locatie slechts voor een zeer korte periode effectief kunnen zijn. Ik stel u dan ook voor om op korte termijn een overleg te starten om informatie over de wederzijdse plannen en planning uit te wisselen en te zoeken naar een oplossing die recht doet aan de belangen van uw cliënt en de belangen van het project OostvaardersWold.

Op korte termijn zal contact met u worden opgenomen met het verzoek de situatie te bespreken.

Voor vragen kunt u contact opnemen met de projectorganisatie OostvaardersWold, telefoon 0320-[redacted]

Hoogachtend,

[redacted]

Inlichtingen bij	*Doorkiesnummer*	*Verzonden d.d.*	*Bezoekadres*
[redacted]	[redacted]	28 APR. 2009	Visarenddreef 1 Lelystad

Art. 5.1.2.e

Van: [redacted]
Verzonden: woensdag 6 april 2022 10:26
Aan: [redacted]
Onderwerp: N ruimte aankopen NOP

Beste mensen van het aankoopteam stikstof,
Ik heb zonet een telefoontje gekregen van de heer [redacted] (telefoonnummer 0527-[redacted], [redacted]@KPNplanet.nl) in de Noordoostpolder die zegt dat die al jaren stikstofruimte te koop heeft. Daarnaast kent hij een soort stikstof bemiddelingsbureau te weten Natura2000 Afrius ([redacted], 085-[redacted]) die wellicht ook stikstofruimte heeft. Ik heb beloofd dat ik deze informatie aan jullie doorgeef en dat jullie mogelijk op een later moment contact met hem opnemen.
Mvg [redacted]

[redacted]

[redacted]@flevoland.nl
06 [redacted]

PROVINCIE FLEVOLAND

Van: [redacted]@ofgv.nl>
Verzonden: maandag 23 mei 2022 12:31
Aan: [redacted]
Onderwerp: RE: bevestigign van telefoongesprek van 26 januari over het verzoek om Intrekken vergunning voor de locatie [redacted] Luttelgeest

Beste [redacted]

Tegen de tijd dat het definitieve advies is verzonden zal ik een kopie toezenden.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

OMGEVINGSDIENST
FLEVOLAND & GOOI EN VECHTSTREEK

Botter 14-15
Postbus 2341
8203 AH Lelystad
E. [redacted]@ofgv.nl
T. 06 – [redacted]
W. www.ofgv.nl

De OFGV is CRKBO gecertificeerd

[redacted] *bereikbaar*

Van: [redacted]@flevoland.nl>
Verzonden: maandag 23 mei 2022 10:16
Aan: [redacted]@ofgv.nl>
Onderwerp: RE: bevestigign van telefoongesprek van 26 januari over het verzoek om Intrekken vergunning voor de locatie [redacted] Luttelgeest

Beste [redacted]

Dank. Uiteraard krijg ik graag een kopie van het definitieve besluit.

Met vriendelijke groet,

[redacted]
Afdeling Strategie & Beleid
Provincie Flevoland
T 06-[redacted]
E [redacted]@flevoland.nl

PROVINCIE FLEVOLAND

Van: [redacted]@ofgv.nl>
Verzonden: woensdag 18 mei 2022 15:17
Aan: [redacted]@flevoland.nl>
Onderwerp: RE: bevestigign van telefoongesprek van 26 januari over het verzoek om Intrekken vergunning voor de locatie [redacted] Luttelgeest

Beste [redacted]

Er zijn naast de zienswijze van de provincie geen andere zienswijzen binnengekomen.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

OMGEVINGSDIENST
FLEVOLAND & GOOI EN VECHTSTREEK

Botter 14-15
Postbus 2341
8203 AH Lelystad
E [redacted]@ofgv.nl
T. 06 – [redacted]
W. www.ofgv.nl

De OFGV is CRKBO gecertificeerd

[redacted] *bereikbaar*

Van: [redacted]@flevoland.nl>
Verzonden: woensdag 18 mei 2022 15:13
Aan: [redacted]@ofgv.nl>

CC: [redacted]@flevoland.nl>
Onderwerp: RE: bevestigign van telefoongesprek van 26 januari over het verzoek om Intrekken vergunning voor de locatie [redacted] Luttelgeest

Beste [redacted]

Zijn er nog zienswijzen binnen gekomen (behalve die van provincie zelf over wat tekstuele opname)?

Met vriendelijke groet,

[redacted]
Afdeling Strategie & Beleid
Provincie Flevoland
T 06-[redacted]
E [redacted]@flevoland.nl

PROVINCIE FLEVOLAND

Van: [redacted]@ofgv.nl>
Verzonden: woensdag 4 mei 2022 09:50
Aan: [redacted]@flevoland.nl>
Onderwerp: RE: bevestigign van telefoongesprek van 26 januari over het verzoek om Intrekken vergunning voor de locatie [redacted] Luttelgeest

Beste [redacted]

De 6 weken lopen af op 11 mei. Er zijn tot zover geen zienswijzen binnen gekomen.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

OMGEVINGSDIENST
FLEVOLAND & GOOI EN VECHTSTREEK

Botter 14-15
Postbus 2341
8203 AH Lelystad
E. [redacted]@ofgv.nl
T. 06 – [redacted]
W. www.ofgv.nl

De OFGV is CRKBO gecertificeerd

[redacted] *bereikbaar*

Van: [redacted]@flevoland.nl>
Verzonden: dinsdag 3 mei 2022 09:23
Aan: [redacted]@ofgv.nl>
CC: [redacted]@flevoland.nl>
Onderwerp: RE: bevestigign van telefoongesprek van 26 januari over het verzoek om Intrekken vergunning voor de locatie [redacted] Luttelgeest

Beste [redacted]

Is de 6 weken periode al voorbij? Zijn er nog zienswijzen binnengekomen?

Met vriendelijke groet,

[redacted]
Afdeling Strategie & Beleid
Provincie Flevoland
T 06-[redacted]
E [redacted]@flevoland.nl

PROVINCIE FLEVOLAND

Van: [redacted]@ofgv.nl>
Verzonden: maandag 11 april 2022 15:02
Aan: [redacted]@flevoland.nl>
Onderwerp: RE: bevestigign van telefoongesprek van 26 januari over het verzoek om Intrekken vergunning voor de locatie [redacted] Luttelgeest

Beste [redacted]

Hierbij ontvang je een afschrift van het ontwerpbesluit en de bijlage waar in het besluit over gesproken wordt. Is dit voldoende informatie?

Met vriendelijke groet,

[redacted]

OMGEVINGSDIENST
FLEVOLAND & GOOI EN VECHTSTREEK

Botter 14-15
Postbus 2341
8203 AH Lelystad
E. [redacted]@ofgv.nl
T. 06 – [redacted]
W. www.ofgv.nl

De OFGV is CRKBO gecertificeerd

[redacted] *bereikbaar*

Van: [redacted]@flevoland.nl>
Verzonden: vrijdag 8 april 2022 10:22
Aan: [redacted]@ofgv.nl>
Onderwerp: RE: bevestigign van telefoongesprek van 26 januari over het verzoek om Intrekken vergunning voor de locatie [redacted] Luttelgeest

Beste [redacted]

Net telefonisch van u gehoord dat het concept intrekkingbesluit is genomen. Zouden wij een afschrift mogen ontvangen?

Met vriendelijke groet,

[redacted]
Afdeling Strategie & Beleid
Provincie Flevoland
T 06-[redacted]
E [redacted]@flevoland.nl

PROVINCIE FLEVOLAND

Van: [redacted]@ofgv.nl>
Verzonden: maandag 14 maart 2022 17:01
Aan: [redacted]@flevoland.nl>
CC: [redacted]@ofgv.nl>; [redacted]@flevoland.nl>; [redacted]@flevoland.nl>

Onderwerp: RE: bevestigign van telefoongesprek van 26 januari over het verzoek om Intrekken vergunning voor de locatie [redacted] Luttelgeest

Beste heer [redacted]

We hebben de benodigde aanvullingen ontvangen. Op dit moment werken we aan het ontwerpbesluit voor de intrekking van de Omgevingsvergunning.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

OMGEVINGSDIENST
FLEVOLAND & GOOI EN VECHTSTREEK

Botter 14-15
Postbus 2341
8203 AH Lelystad
E. [redacted]@ofgv.nl
T. 06 – [redacted]
W. www.ofgv.nl

De OFGV is CRKBO gecertificeerd

[redacted] *bereikbaar*

Van: [redacted]@flevoland.nl>
Verzonden: maandag 14 maart 2022 10:48
Aan: [redacted]@ofgv.nl>
CC: [redacted]@ofgv.nl>; [redacted]@flevoland.nl>; [redacted]@flevoland.nl>
Onderwerp: RE: bevestigign van telefoongesprek van 26 januari over het verzoek om Intrekken vergunning voor de locatie [redacted] Luttelgeest

Beste [redacted]

Graag wil ik informeren naar de stand van zaken betrekkende dit intrekkingsverzoek. Zijn de benodigde aanvullingen inmiddels geleverd?

Met vriendelijke groet,

[redacted]
Afdeling Strategie & Beleid
Provincie Flevoland

T 06-[redacted]
E [redacted]@flevoland.nl

PROVINCIE FLEVOLAND

Van: [redacted]@ofgv.nl>
Verzonden: dinsdag 1 februari 2022 15:25
Aan: [redacted]@flevoland.nl>
CC: [redacted]@ofgv.nl>
Onderwerp: bevestigign van telefoongesprek van 26 januari over het verzoek om Intrekken vergunning voor de locatie [redacted] Luttelgeest
Urgentie: Hoog

Goedemiddag meneer [redacted]

Hierbij bevestig ik het telefoongesprek dat ik afgelopen woensdag 26 januari 2022 met u heb gehad over het verzoek van de heer [redacted] om de vergunning voor de locatie [redacted] in Luttelgeest, in te trekken

Tijdens het telefoongesprek is het volgende met u besproken:

- Dat het schriftelijke intrekkingsverzoek van de heer [redacted] inmiddels is ontvangen van de gemeente Noordoostpolder (zie bijlage mail);
- Dat de uitgebreide voorbereidingsprocedure (afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb)) van toepassing is op het besluit op het verzoek (e (beslistermijn van maximaal 6 maanden) ;
- Er eerst een ontwerpbesluit wordt opgesteld, dit gedurende 6 weken ter inzage wordt gelegd, gedurende deze periode kunnen zienswijzen worden ingebracht op het ontwerpbesluit, vervolgens kan het definitieve besluit worden opgesteld (met een beroepstermijn van 6 weken)
- Dat het verzoek niet concreet genoeg is om een goede beoordeling uit te kunnen voeren (, welke delen er dan ingetrokken moeten worden van de vergunning) er daarom een verzoek om aanvulling op het verzoek zal worden verzonden naar de heer [redacted] zodat hij in de gelegenheid wordt gesteld, het verzoek nader te concretiseren.

Het verzoek tot intrekking van de vergunning is inmiddels ingeboekt in ons zaaksysteem, onder kenmerk : : Z2022-001482
Deze zaak is in behandeling bij mevrouw [redacted], e-mailadres: [redacted]@ofgv.nl

Hopende u voldoende te hebben geïnformeerd voor dit moment.

Met vriendelijke groet,
[redacted]

[redacted]
Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek
Botter 14-15A
8232 JP Lelystad
Telefoonnummer 06-[redacted]
e-mailadres: [redacted]@ofgv.nl
werkdagen: [redacted]

Van: [redacted]@flevoland.nl>
Verzonden: dinsdag 25 januari 2022 11:39
Aan: [redacted]@ofgv.nl>
CC: [redacted]@noordoostpolder.nl>
Onderwerp: RE: Intrekken vergunning Oosterringweg 37 Luttelgeest

Beste [redacted]

Graag wil ik je herinneren aan onderstaand bericht.

Met vriendelijke groet,

[redacted]
Afdeling Strategie & Beleid
Provincie Flevoland
T 06-[redacted]
E [redacted]@flevoland.nl

PROVINCIE FLEVOLAND

Van: [redacted]
Verzonden: woensdag 19 januari 2022 14:14
Aan: [redacted]@ofgv.nl' [redacted]@ofgv.nl>
Onderwerp: FW: Intrekken vergunning [redacted] Luttelgeest
Urgentie: Hoog

Beste [redacted]

Ik mail u aangaande het intrekken van de vergunning voor de agrarische inrichting aan de [redacted] te Luttelgeest. Wij hebben de stikstofrechten van dit bedrijf gekocht. Voor wij de transactie kunnen afronden, hebben wij bevestiging nodig dat de intrekking ook feitelijk heeft plaats gevonden of op het punt staat plaats te vinden, waarbij in de intrekking bij voorkeur de overdracht van stikstofrechten richting de provincie genoemd wordt. Als het goed is heeft de ondernemer u daarover een brief gestuurd. Klopt dat? En is de intrekking gelukt/wanneer is de intrekking onherroepelijk?

Met vriendelijke groet,

[redacted]
Afdeling Strategie & Beleid
Provincie Flevoland
T 06-[redacted]
E [redacted]@flevoland.nl

PROVINCIE FLEVOLAND

Van: [redacted]@noordoostpolder.nl>
Verzonden: dinsdag 18 januari 2022 15:31
Aan: [redacted]@flevoland.nl>
CC: [redacted]@flevoland.nl>; [redacted]@noordoostpolder.nl>; [redacted]@noordoostpolder.nl>
Onderwerp: RE: Intrekken vergunning [redacted] Luttelgeest

Hoi [redacted]

Dat is [redacted]@ofgv.nl , 06[redacted]

Met vriendelijke groet,
[redacted]
06[redacted]

Van: [redacted]@flevoland.nl>
Verzonden: dinsdag 18 januari 2022 14:34
Aan: [redacted]@noordoostpolder.nl>
CC: [redacted]@flevoland.nl>
Onderwerp: RE: Intrekken vergunning [redacted] Luttelgeest

Beste [redacted]

Inmiddels heb ik begrepen dat de ondernemer contact heeft gemaakt. Hij zou de heer [redacted] van de afdelingen vergunningen Gemeente Noordoostpolder gesproken hebben die heeft bevestigd dat de brief is binnengekomen en doorgezet naar de omgevingsdienst. Wie kan ik bij de omgevingsdienst benaderen om de status te checken?

Met vriendelijke groet,

[redacted]
Afdeling Strategie & Beleid
Provincie Flevoland
T 06-[redacted]
E [redacted]@flevoland.nl

PROVINCIE FLEVOLAND

Van: [redacted]@noordoostpolder.nl>
Verzonden: vrijdag 14 januari 2022 10:46
Aan: [redacted]@flevoland.nl>; [redacted]@flevoland.nl>
CC: [redacted]@flevoland.nl>; [redacted]@flevoland.nl>; [redacted]

[redacted]@noordoostpolder.nl>
Onderwerp: RE: Intrekken vergunning [redacted] Luttelgeest

Hoi [redacted] en [redacted]

Ik heb het even nagevraagd maar bij ons is daar niks over binnengekomen.

Het is dus even wachten op de reactie van de omgevingsdienst.

Met vriendelijke groet,
[redacted]
06 [redacted]

Van: [redacted]@flevoland.nl>
Verzonden: donderdag 13 januari 2022 16:20
Aan: [redacted]@flevoland.nl>; [redacted]@noordoostpolder.nl>
CC: [redacted]@flevoland.nl>; [redacted]@flevoland.nl>
Onderwerp: RE: Intrekken vergunning [redacted] Luttelgeest

[redacted] en [redacted]

Precieze naam ondertekenaar/afzender weet ik niet. Het gaat om de [redacted] We zijn benaderd door de heer [redacted]

Met vriendelijke groet,

[redacted]
Afdeling Gebiedsprogramma's en Europa
Provincie Flevoland
T 06-[redacted]
M [redacted]@flevoland.nl
W www.flevoland.nl

Van: [redacted]@flevoland.nl>
Verzonden: donderdag 13 januari 2022 11:30
Aan: [redacted]@noordoostpolder.nl>; [redacted]
[redacted]@flevoland.nl>
CC: [redacted]@flevoland.nl>; [redacted]@flevoland.nl>
Onderwerp: RE: Intrekken vergunning [redacted] Luttelgeest

Hoi [redacted]

Ik heb begrepen dat een en ander aangetekend naar de gemeente gestuurd zou moeten zijn. @[redacted]
Weet jij wie de officiële afzender was?

Met vriendelijke groet,

[redacted]
Afdeling Strategie & Beleid
Provincie Flevoland

T 06-[redacted]
E [redacted]@flevoland.nl

PROVINCIE FLEVOLAND

Van: [redacted]@noordoostpolder.nl>
Verzonden: dinsdag 11 januari 2022 12:36
Aan: [redacted]@flevoland.nl>
CC: [redacted]@flevoland.nl>; [redacted]@flevoland.nl>; [redacted]@flevoland.nl>
Onderwerp: RE: Intrekken vergunning [redacted] Luttelgeest

Hoi [redacted]

Ik heb nog geen reactie. Ik heb de vraag doorgezet naar onze contactpersoon met de OFGV. Die behandelen de milieuvergunningen.
Zodra ik reactie heb, hoor je van me.

Met vriendelijke groet,
[redacted]
06 [redacted]

Van: [redacted]@flevoland.nl>
Verzonden: dinsdag 11 januari 2022 11:31
Aan: [redacted]@noordoostpolder.nl>
CC: [redacted]@flevoland.nl>; [redacted]@flevoland.nl>; [redacted]@flevoland.nl>
Onderwerp: RE: Intrekken vergunning [redacted] Luttelgeest

Beste [redacted]

Heb je nog een reactie van de Omgevingsdienst gekregen? Ik hoor graag van je.

Met vriendelijke groet,

[redacted]
Afdeling Strategie & Beleid
Provincie Flevoland
T 06-[redacted]
E [redacted]@flevoland.nl

PROVINCIE FLEVOLAND

Van: [redacted]
Verzonden: donderdag 6 januari 2022 11:05
Aan: [redacted]@noordoostpolder.nl' [redacted]@noordoostpolder.nl>
CC: [redacted]@flevoland.nl>; [redacted]@flevoland.nl>; [redacted]@flevoland.nl>
Onderwerp: Intrekken vergunning [redacted] Luttelgeest
Urgentie: Hoog

Geachte mevrouw [redacted], beste [redacted]

Allereerst de beste wensen voor 2022! Ik kreeg u telefonisch niet bereikt, maar wellicht heeft u nog vakantie.

Ik mail u aangaande het intrekken van de vergunning voor de agrarische inrichting aan de [redacted] te Luttelgeest. U als het goed is bekend hebben wij de stikstofrechten van dit bedrijf gekocht. Voor wij de transactie kunnen afronden, hebben wij bevestiging nodig dat de intrekking ook feitelijk heeft plaats gevonden, waarbij in de intrekking bij voorkeur de overdracht van stikstofrechten richting de provincie genoemd wordt. Als het goed is heeft de ondernemer u daarover een brief gestuurd. Klopt dat? En is de intrekking gelukt/wanneer is de intrekking onherroepelijk?

Ik begrijp daarnaast van [redacted] dat u mogelijk nog vragen heeft over de op locatie resterende activiteiten. Uiteraard sta ik u daarover graag te woord.

Ik hoor graag van u!

Met vriendelijke groet,

[redacted]
Afdeling Strategie & Beleid
Provincie Flevoland
T 06-[redacted]
E [redacted]@flevoland.nl

PROVINCIE FLEVOLAND

disclaimer
http://www.flevoland.nl/Informatie/Disclaimer-e-mail

disclaimer
http://www.flevoland.nl/Informatie/Disclaimer-e-mail

disclaimer
http://www.flevoland.nl/Informatie/Disclaimer-e-mail

disclaimer
http://www.flevoland.nl/Informatie/Disclaimer-e-mail

Disclaimer: De inhoud van deze e-mail inclusief eventuele bijlage(n) is uitsluitend bedoeld voor de geadresseerde. Er kunnen geen rechten aan worden ontleend, tenzij schriftelijk overeengekomen. De proclaimer en algemene voorwaarden van de OFGV vindt u op https://www.ofgv.nl/algemeen/proclaimer

disclaimer
http://www.flevoland.nl/Informatie/Disclaimer-e-mail

Disclaimer: De inhoud van deze e-mail inclusief eventuele bijlage(n) is uitsluitend bedoeld voor de geadresseerde. Er kunnen geen rechten aan worden ontleend, tenzij schriftelijk overeengekomen. De proclaimer en algemene voorwaarden van de OFGV vindt u op https://www.ofgv.nl/algemeen/proclaimer
disclaimer
http://www.flevoland.nl/Informatie/Disclaimer-e-mail

Disclaimer: De inhoud van deze e-mail inclusief eventuele bijlage(n) is uitsluitend bedoeld voor de geadresseerde. Er kunnen geen rechten aan worden ontleend, tenzij schriftelijk overeengekomen. De proclaimer en algemene voorwaarden van de OFGV vindt u op https://www.ofgv.nl/algemeen/proclaimer
disclaimer
http://www.flevoland.nl/Informatie/Disclaimer-e-mail

Disclaimer: De inhoud van deze e-mail inclusief eventuele bijlage(n) is uitsluitend bedoeld voor de geadresseerde. Er kunnen geen rechten aan worden ontleend, tenzij schriftelijk overeengekomen. De proclaimer en algemene voorwaarden van de OFGV vindt u op https://www.ofgv.nl/algemeen/proclaimer
disclaimer
http://www.flevoland.nl/Informatie/Disclaimer-e-mail

Disclaimer: De inhoud van deze e-mail inclusief eventuele bijlage(n) is uitsluitend bedoeld voor de geadresseerde. Er kunnen geen rechten aan worden ontleend, tenzij schriftelijk overeengekomen. De proclaimer en algemene voorwaarden van de OFGV vindt u op https://www.ofgv.nl/algemeen/proclaimer
disclaimer
http://www.flevoland.nl/Informatie/Disclaimer-e-mail

Disclaimer: De inhoud van deze e-mail inclusief eventuele bijlage(n) is uitsluitend bedoeld voor de geadresseerde. Er kunnen geen rechten aan worden ontleend, tenzij schriftelijk overeengekomen. De proclaimer en algemene voorwaarden van de OFGV vindt u op https://www.ofgv.nl/algemeen/proclaimer

Art. 5.1.2.e
Art. 5.1.2.f

Van: [redacted]
Verzonden: donderdag 6 januari 2022 09:08
Aan: [redacted]
Onderwerp: RE: Informatie bladen [redacted] Luttelgeest

Opvolgingsvlag: Opvolgen
Vlagstatus: Voltooid

Dag [redacted]
Gezien het belang dat we hierbij hebben (met het oog op de RvS-procedure MSNF) zou het fijn zijn als je bij wijze van uitzondering contact zoekt met de gemeente.
Bvd [redacted]

[redacted]

[redacted]@flevoland.nl
06 [redacted]

PROVINCIE FLEVOLAND

Van: [redacted]@flevoland.nl>
Verzonden: donderdag 6 januari 2022 08:31
Aan: [redacted]@flevoland.nl>
Onderwerp: RE: Informatie bladen [redacted] Luttelgeest

Hoi [redacted]

Twee opties:

1. We nemen zelf contact op met de gemeente (wil ik best doen)
2. We vragen de [redacted] naar de bevestiging van de gemeente en de reactie op de gestuurde correspondentie

De tweede optie lijkt me de nette weg, maar ik heb geen bezwaar om zelf naar de gemeente te gaan.

Groet [redacted]

Van: [redacted]@flevoland.nl>
Verzonden: dinsdag 4 januari 2022 15:24
Aan: [redacted]@flevoland.nl>
Onderwerp: FW: Informatie bladen [redacted] Luttelgeest

Dag [redacted]
Kan je ajb hier even naar kijken?
Bvd [redacted]

Van: [redacted]@flevoland.nl>
Verzonden: dinsdag 4 januari 2022 14:42
Aan: [redacted]@flevoland.nl>
CC: [redacted]@flevoland.nl>
Onderwerp: FW: Informatie bladen [redacted] Luttelgeest

[redacted]

Onderstaand verzoek van de [redacted]. Zij stellen dat zij hebben voldaan aan hun verplichtingen en willen derhalve overgaan tot facturatie.

In de overeenkomst worden 3 voorwaarden gekoppeld aan uitbetaling van de tweede termijn:

- Vastelling door koper van de onherroepelijke intrekking van de Vergunde activiteit Pluimvee opfokhennen (als bedoeld in artikel 3);
- Correctie beëindiging van de Vergunde activiteit;
- Verwijderen van de inrichting voor de Stalruimte (als bedoeld in artikel 4).

De vergunde activiteit is verwijderd en de Stalruimte is niet meer geschikt voor het houden van dieren.
Wat betreft het eerste voorwaarde is het beeld dat de brief door de [redacted] naar de gemeente is (door)gestuurd. Ik heb echter geen zicht op een ontvangst c.q. besluitvorming door de gemeente.

Kun je beoordelen of de [redacted] daadwerkelijk al kan factureren?

Groet

[redacted]

Van: [redacted]
Verzonden: maandag 3 januari 2022 14:09
Aan: [redacted]@flevoland.nl>; [redacted]
Onderwerp: RE: Informatie bladen [redacted] Luttelgeest

Beste [redacted]

Als eerste nog de beste wensen voor 2022.

M.b.t. de stikstoftransactie was ik even benieuwd of ik inmiddels de resterende [redacted] aan de Provincie Flevoland kan factureren. We kunnen het geld nu goed gebruiken vanwege de huidige lockdown.

Verneem graag een reactie van jou op korte termijn.

Fijne dag verder toegewenst.

[redacted]

Met vriendelijke groet,

[redacted]

[redacted]

Tel: 0527-[redacted]
Mobiel: 06-[redacted]
E-mail: [redacted]
Website: [redacted]

Van: [redacted]@flevoland.nl>
Verzonden: woensdag 27 oktober 2021 11:05
Aan: [redacted]
Onderwerp: Informatie bladen [redacted] Luttelgeest

Beste [redacted]

Naar aanleiding van ons telefoongesprek gisteren heb ik de mij bekende informatie in kaart gebracht.
Tevens heb ik wat [redacted] telefonisch aangaf beknopt proberen te verwerken in de 'beschrijving van het project'.

Graag controleren en aanvullen.

Met vriendelijke groet,

[redacted]
Afdeling Gebiedsprogramma's en Europa
Provincie Flevoland
T 06-[redacted]
W www.flevoland.nl
M [redacted]@flevoland.nl

PROVINCIE FLEVOLAND

disclaimer
http://www.flevoland.nl/Informatie/Disclaimer-e-mail

Van: [redacted]
Verzonden: donderdag 25 november 2021 17:57
Aan: [redacted]
CC: [redacted]
Onderwerp: Re: Stikstof - nertsenfokkerij (VERTROUWELIJK)

Dag [redacted]
We gaan de aankoop v ruimte vd nettshouder voorleggen aan [redacted]. Binnen enkele dagen horen we daarvan. We hebben [redacted] de stukken gevraagd zodat we ze aan [redacted] kunnen voorleggen. Zou fijn als [redacted] intussen contact opneemt met de ondernemer. Er was al begreep ik van [redacted] overeenstemming over de prijs mot de jur check ok is namelijk [redacted]. Er was al een concept contract dat we nog moesten bekijken.
Ok ?

Mvg [redacted]
06[redacted]

Op 22 nov. 2021 om 14:00 heeft [redacted]@flevoland.nl> het volgende geschreven:

VERTROUWELIJK

[redacted]

Vanmorgen hebben we met Jan Nico overlegd over het al dan niet aankopen van stikstofrechten van de nertsenfokkerij om het risico voor MSNF verder te minimaliseren.
Jan Nico is hiermee akkoord onder de volgende voorwaarden:

- De stikstofruimte die wordt aangekocht is juridisch hard (juridische toets op het daadwerkelijk kunnen inzetten van de stikstofrechten valt positief uit)
- De kosten voor aankoop van de rechten zijn relatief beperkt (orde grootte 35.000,- heb ik genoemd)
- De rechten worden geplaatst in de doelenbank voor prioritaire projecten, zodat de stikstofrechten – mochten ze niet nodig blijken voor de MSNF – aan andere provinciale doelen ten goede kunnen komen.

Zou jij ons kunnen informeren naar de resultaten van de juridische toetst en aangeven wanneer er van de kant van [redacted] actie wordt gevraagd?

Alvast hartelijk dank!

Ps. Vanwege het Corona-virus is het provinciehuis beperkt beschikbaar en is het provinciemedewerkers slechts met terughoudendheid toegestaan bij overleggen aanwezig te zijn.

Met vriendelijke groet,

[redacted]
Afdeling Gebiedsprogramma's en Europa (GE)
T 0320-[redacted]

M 06-[redacted]
E [redacted]@flevoland.nl
W www.flevoland.nl

Van: [redacted]@lelystad-airport.nl>
Verzonden: maandag 21 maart 2022 11:57
Aan: [redacted]
CC: [redacted]
Onderwerp: RE: stikstofrechten: Lelystad Airport

Hallo [redacted]

Dank voor je bericht. Op dit moment zijn wij met niemand n gesprek over kopen van rechten. Ik zit zelf aan tafel binnen RSG over dit onderwerp en wat eventueel de mogelijkheden zijn.
Ik zal jouw bericht daar delen, zodat we er rekening mee kunnen houden als we wel in gesprek gaan (overigens weet ik niet of dat überhaupt gaat gebeuren). Ik zal je op de hoogte houden.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

Emoeweg 7
8218 PC Lelystad

T 088-[redacted]
M 06-[redacted]

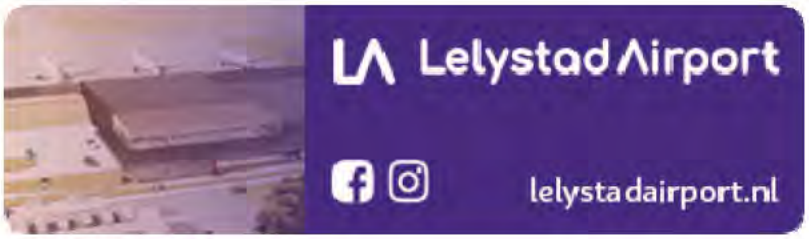

Van: [redacted]@flevoland.nl>
Verzonden: maandag 21 maart 2022 11:44
Aan: [redacted]@lelystad-airport.nl>
CC: [redacted]@flevoland.nl>; [redacted]@flevoland.nl>; [redacted]@flevoland.nl>
Onderwerp: stikstofrechten: Lelystad Airport

Hoi [redacted]

Zojuist liep [redacted] (zie CC) bij mij binnen om even bij te praten. [redacted] werkt voor de provincie Flevoland en hij onderhandelt o.a. met agrariërs over aankoop van stikstofrechten. Zo heeft hij de benodigde rechten voor de servicehaven bij Urk gekocht.
Nu moet de Schiphol Group natuurlijk haar eigen stikstofrechten regelen, maar het is wel goed om af te stemmen met welke partijen de Schiphol Group in gesprek is. Het kan namelijk goed zijn dat een agrarische ondernemer met meerdere stikstofzoekers in gesprek is en op die manier de prijs aan het opdrijven is.
Dat is marktwerking en ook niet altijd wat aan te doen, maar het kan handig zijn om hierover af te stemmen.

Zou jij aan kunnen geven wie er vanuit de Schiphol Group bezig is met het aankopen van de stikstofrechten (voor LA en Schiphol), zodat er – indien gewenst – afstemming plaats kan vinden?

Met vriendelijke groet,

[redacted]
Afdeling Gebiedsprogramma's en Europa (GE)
T 0320-[redacted]
M 06-[redacted]
E [redacted]@flevoland.nl
W www.flevoland.nl

Van: [redacted]@lelystad-airport.nl>
Verzonden: dinsdag 8 maart 2022 11:05
Aan: [redacted]@minienw.nl>; [redacted]@lelystad.nl>; [redacted]@flevoland.nl>; [redacted]@flevoland.nl>; [redacted]@lvnl.nl>
Onderwerp: FW: De uitkomst van de verificatie van uw PAS-melding RicTnv6foqtn

Fyi

Met vriendelijke groet,

[redacted]

Emoeweg 7
8218 PC Lelystad

T 0320-[redacted]
M 06-[redacted]

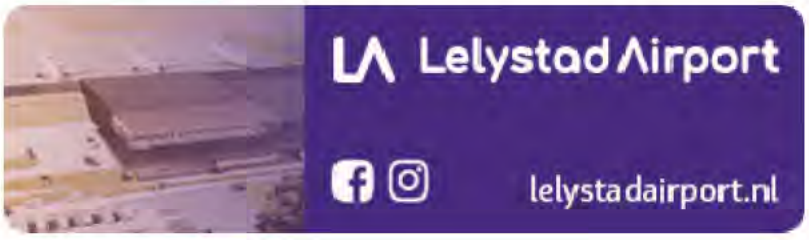

• •

Van: [redacted]@schiphol.nl>
Verzonden: maandag 7 maart 2022 11:47
Aan: [redacted]@schiphol.nl>; [redacted]@schiphol.nl>; [redacted]@schiphol.nl>; [redacted]@schiphol.nl>; [redacted]@lelystad-airport.nl>
CC: [redacted]@debrauw.com>; [redacted]@schiphol.nl>
Onderwerp: FW: De uitkomst van de verificatie van uw PAS-melding RicTnv6foqtn

Hi all,

Ik krijg zojuist de afwijzing van onze PAS-melding binnen. Heb de brief nog niet uitgebreid gelezen, maar komt erop neer dat het huidige project te veel afwijkt van de melding uit 2019 (warmte-inhoud en verkeersaantrekkendewerking).

Ik ben nog niet up-to-date dus hoor graag als het nodig is hier (direct) een meeting voor in te plannen.

Groet,

[redacted]

[redacted]
+31 (0)6 [redacted]
[redacted]
Corporate Legal

Have you already seen the Corporate Legal communication site? Find all the answers to your questions here.

Friday out of office

Evert van de Beekstraat 202, 1118 CP Schiphol, The Netherlands
P.O. Box 7501, 1118 ZG Schiphol, The Netherlands, schiphol.nl

Follow us on: Facebook Twitter Linkedin Youtube Instagram

From: [redacted]@minlnv.nl>
Sent: Monday, 7 March 2022 11:40
To: [redacted]@schiphol.nl>
Cc: [redacted]@minlnv.nl>
Subject: De uitkomst van de verificatie van uw PAS-melding RicTnv6foqtn

Geachte heer [redacted]

Hierbij ontvangt u de schriftelijke bevestiging van de uitkomst van de verificatie met betrekking tot uw PAS-melding met kenmerk RicTnv6foqtn.

Met vriendelijke groeten,

[redacted]

Ministerie van LNV, DG NVLG, Cluster Natuurvergunningen
[redacted]
Tel. 06 [redacted]

TIP Onze nieuwe vergunningbesluiten worden gepubliceerd op: https://puc.overheid.nl/natuurvergunningen/ Neem een abonnement op automatische notificatie van voor u relevante besluiten zodra zij gepubliceerd worden! Klik op https://puc.overheid.nl/natuurvergunningen/zoeken/resultaat/s/relevantie/# , vul uw zoekcriteria in, en klik op 'Abonneer mij op dit zoekresultaat'.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.
De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.
The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Please consider the environment before printing this e-mail

This email contains privileged information. It is intended only for the above-named recipient(s). You are requested not to disclose, copy or distribute the information contained within. If you have received this email in error, please notify the sender and delete it immediately. We assume no liability for damages related to data and/or documents which are communicated by electronic mail.

---

disclaimer
http://www.flevoland.nl/Informatie/Disclaimer-e-mail

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

NV Luchthaven Lelystad
t.a.v. dhr. [redacted]
Postbus 2201
8203 AE LELYSTAD

Directoraat-generaal Natuur, Visserij en Landelijk gebied

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/lnv

Behandeld door
[redacted]

T 070 [redacted]
[redacted]@minlnv.nl

Ons kenmerk
[redacted]

Uw kenmerk

Bijlage(n)

Datum 28 februari 2022
Betreft Verificatie van uw PAS-melding voor Lelystad Airport met kenmerk RicTnv6foqtn

Geachte heer [redacted]

Op 9-6-2021heeft u bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) gegevens doorgegeven over uw PAS-melding. Wij hebben uw gegevens gecontroleerd. In deze brief leest u onze beoordeling.

Welke PAS-melding?
Deze brief gaat over de volgende PAS-melding:

Kenmerk:	RicTnv6foqtn
Datum berekening:	16 mei 2019
Project:	Lelystad Airport (exploitatie)
Locatie:	Lelystad Airport, Arendweg 7, 8218 PE Lelystad

Beoordeling
Uw melding voldoet niet aan artikel 2.8b criterium f. van de Regeling natuurbescherming (zoals gepubliceerd op 10 januari 2022, Staatscourant 713): *als het project substantieel afwijkt van het gemelde project, veroorzaakt het gewijzigde project niet meer stikstofdepositie op een of meer voor stikstof gevoelige habitats in Natura 2000-gebieden dan het gemelde project.*

Uitleg bij onze beoordeling
De door u bij RVO voor legalisatie aangemelde situatie (het project) wijkt ten aanzien van de emissiefactor warmte-inhoud en de ingevoerde gegevens voor verkeer aantrekkende werking substantieel af van de in 2019 berekende situatie.

In het ADECS-rapport 'Uitgangspunten stikstofdepositieberekening' van 1 maart 2019 ten behoeve van het MER Lelystad Airport, is aangegeven dat de in Aerius ingevoerde warmte-inhoud van 43 MW het gemiddelde is van een diversiteit van vliegtuigmotoren in de verschillende vluchtfasen. Deze 43 MW is gebruikt in de in 2019 ingediende PAS-melding. In de nu voor legalisatie aangeboden berekening is de volgens TNO (R. Dröge e.a., 2010) en MER-commissie correcte 0 MW gebruikt voor de warmte-inhoud. Het verschil tussen het invullen van wel of geen warmte-inhoud kan alleen als een substantiële afwijking worden opgevat.

In de berekening van de PAS-melding is het verkeersgebied beperkt tot de provincie Flevoland. In de ter legalisatie aangeboden berekening zijn aanvullend

echter extra snelwegtrajecten opgenomen, zoals het traject tussen Muiden (A1 P&R Muiden) en Almere (A6 aansluiting met N702) en de A27 tussen Utrecht Noord (nabij Blauwkapel) en de Stichtse brug. Ook dit kan alleen als een substantiële wijziging worden opgevat.

Deze substantiële wijzigingen leiden tevens in meerdere N2000-gebieden tot aanzienlijk meer stikstofdepositie dan het in 2019 gemelde project:
De maximale depositietoename in de gemelde situatie was 0,59 mol/ha/jr op N2000-gebied de Veluwe, in de nieuwe situatie is dit voor de Veluwe 1,04 mol/ha/jr. De nieuwe maximale depositietoename bedraagt 4,12 mol/ha/jr op N2000-gebied Naardermeer, in de gemelde situatie was dit voor het Naardermeer 0,19 mol/ha/jr. Dit betekent niet alleen dat de wijzigingen op zichzelf substantieel zijn, maar ook het effect daarvan.

Op basis van het bovenstaande is mijn conclusie dat uw melding hierdoor niet voldoet aan artikel 2.8b criterium f. van de Regeling natuurbescherming. Legalisatie van het project Lelystad Airport op basis van de PAS-melding met kenmerk RicTnv6foqtn ligt daarom niet in de rede.

Dit betekent echter niet automatisch dat uw project hierdoor geen doorgang kan vinden. Het betekent alleen dat voor uw project geen ruimte beschikbaar gesteld zal worden vanuit het landelijk legalisatieprogramma. Voor toestemming op grond van de Wnb voor ingebruikname van Lelystad Airport voor groot handelsverkeer dient u een reguliere vergunningprocedure te doorlopen. Binnen deze procedure dient u zelf zorgt te dragen voor projectspecifieke maatregelen.

Meer informatie

Heeft u een specifieke vraag over uw situatie? Neem dan contact op met dhr [redacted]. Dit kan op telefoonnummer 06- [redacted] of via het e-mailadres [redacted]@minlnv.nl

Met vriendelijke groet,

De Minister voor Natuur en Stikstof,
namens deze:
[redacted]

Art. 5.1.2.e

Van: [redacted]@pelsrijcken.nl>
Verzonden: woensdag 8 december 2021 13:19
Aan: [redacted]
CC:
Onderwerp: RE: stukken nertsenhouder

[redacted]

Dit is een lastige. Algemene voorwaarde voor externe saldering is dat er een onmiddellijke samenhang bestaat tussen beëindiging van de saldogever en de verlening van de vergunning voor de nieuwe activiteit. Juridisch is er wel een samenhang omdat de milieuvergunning voor de nertsenhouder wordt ingetrokken met het oog op jullie plannen, maar feitelijk is die samenhang er niet. De nertsenhouderij is immers niet meer in bedrijf, en kan ook niet meer in bedrijf worden genomen in verband met de Wet verbod pelsdierhouderij.

Ik denk dan ook dat er een aanzienlijk risico is dat de Raad van State zal oordelen dat hier geen sprake is van echte saldering, maar alleen van een theoretische vorm daarvan.

Als het enigszins kan, zou ik deze vergunning dus niet gebruiken voor de saldering.

Bij de koopovereenkomst heb ik geen kanttekeningen.

Groet,

[redacted]

[redacted] | advocaat | Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V. | Bezuidenhoutseweg 57 | Postbus 11756, 2502 AT Den Haag | 070 [redacted] | 06 [redacted] | | [redacted]@pelsrijcken.nl | www.pelsrijcken.nl

---

Van: [redacted]@flevoland.nl>
Verzonden: dinsdag 30 november 2021 13:25
Aan: [redacted]@pelsrijcken.nl>
CC: [redacted]@flevoland.nl>
Onderwerp: FW: stukken nertsenhouder

Beste [redacted]

Weer een kleine vraag in het kader van de lopende afspraken met provincie Flevoland.

Graag willen we jouw blik op een aankomende aankoop van stikstofruimte door de provincie Flevoland in navolging van de eerdere aankopen. Met deze aankoop is de mitigatie van het MSNF project rond.

Het betreft echter een nertsenhouderij die, zoals je wellicht weet, vroegtijdig beëindigd zijn in het kader van Corona risico's. Zover ons bekend levert dat geen juridische belemmering op voor het gebruik van de stikstofruimte, maar we horen graag als er aandachtspunten zijn.

Verder graag een check op de koopovereenkomst. Ook deze stikstofruimte willen we graag opnemen in de eigen doelenbank voor prioritaire projecten. Dat moet voor lange tijd houdbaar zijn, omdat MSNF slechts een zeer klein

deel benodigd en de rest beschikbaar komt voor andere toekomstige projecten. De toelichtende stukken zijn eveneens bijgevoegd.

Bij voorbaat dank.

Met vriendelijke groet,

[redacted]
Afdeling Strategie & Beleid
Provincie Flevoland
T 06-[redacted]
E [redacted]@flevoland.nl

PROVINCIE FLEVOLAND

disclaimer
http://www.flevoland.nl/Informatie/Disclaimer-e-mail

Dit bericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Het bericht kan vertrouwelijke informatie bevatten waarvoor het beroepsgeheim van advocaat of notaris geldt. Als u dit bericht per abuis hebt ontvangen, wordt u verzocht het te vernietigen en de afzender te informeren. Alle werkzaamheden worden verricht op grond van een overeenkomst van opdracht als bedoeld in artikel 7:400 van het Burgerlijk Wetboek met de naamloze vennootschap Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V., gevestigd te Den Haag en ingeschreven in het Handelsregister onder nr. 27283716. Op de overeenkomst zijn de algemene voorwaarden van toepassing, die zijn gedeponeerd ter griffie rechtbank Den Haag onder nr. 36/2020. Daarin is een aansprakelijkheidsbeperking opgenomen. De algemene voorwaarden zijn te raadplegen op www.pelsrijcken.nl/algemene-voorwaarden en worden op verzoek langs elektronische weg of op andere wijze kosteloos aan u toegezonden.

This message is solely intended for the addressee and may contain information that is confidential and legally privileged. If you are not the intended recipient please notify the sender immediately and delete this message. All our services are performed by virtue of an agreement for the supply of services as referred to in Section 7:400 of the Dutch Civil Code between Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V. and the client. Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V. is a public limited company that is based in The Hague and registered with the Chamber of Commerce Haaglanden under number 27283716. All services provided are subject to our general terms and conditions which include a limitation of liability clause and are deposited with the District Court of The Hague under number 36/2020. Our general terms and conditions can be found on our website www.pelsrijcken.nl/en/general-terms-and-conditions and upon request we will provide you with a copy, free of charge.

Van: [redacted]
Verzonden: dinsdag 14 december 2021 08:22
Aan: [redacted]@omgevingmanager.nl
CC: [redacted]
Onderwerp: stikstofrechten Nertsenhouder

Geachte heer [redacted]
Hierbij bevestig ik u dat we de stikstofrechten van de door u genoemde Nertsenfarm niet zullen gaan kopen.
De reden hiervoor is dat er een aanzienlijk risico is dat de Raad van State zal oordelen dat hier geen sprake is van feitelijke (echte) saldering, maar alleen van een juridische (theoretische) vorm daarvan. Dat risico willen wij niet lopen.

Deze inschatting is gebaseerd op een juridische toets die door een door ons ingeschakelde jurist (van de landsadvocaat) is uitgevoerd. Algemene voorwaarde voor externe saldering is dat er een onmiddellijke samenhang bestaat tussen beëindiging van de saldogever en de verlening van de vergunning voor de nieuwe activiteit. Juridisch is er wel een samenhang omdat de milieuvergunning voor de nertsenhouder wordt ingetrokken met het oog op onze plannen, maar feitelijk is die samenhang er niet. De nertsenhouderij is immers niet meer in bedrijf, en kan ook niet meer in bedrijf worden genomen in verband met de Wet verbod pelsdierhouderij.
Uiteraard gaat het hier niet om de uitspraak van een rechter of de Raad van State en dus niet om een rechterlijke uitspraak maar om een risico inschatting van een jurist.

We begrijpen dat dit voor uw client en u teleurstellend is. Dat geldt ook voor ons.
Hoogachtend:

[redacted]

[redacted]@flevoland.nl
06 [redacted]

PROVINCIE FLEVOLAND

Art. 5.1.2.e

PROVINCIE FLEVOLAND

Postbus 55
8200 AB Lelystad

Telefoon
(0320)-265265
Fax
(0320)-265260
E-mail
provincie@Flevoland.nl
Website
www.flevoland.nl

Omgevingsdienst Flevoland en Gooi en Vechtstreek
De heer [redacted]
Postbus 2341
8203 AH Lelystad

Verzenddatum 28 APR. 2021 | *Bijlagen* | *Uw kenmerk* | *Ons kenmerk* 2772340

Onderwerp
Intentie opdrachtverlening OFGV

Geachte heer [redacted], beste [redacted]

Zoals u weet werkt de provincie Flevoland hard aan het oplossen van de stikstofproblematiek. Onderdeel van de Flevolandse Aanpak Stikstof is het op orde brengen van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Wij zijn voornemens om daarvoor de OFGV in te schakelen. In deze brief lichten wij dit voornemen toe.

Doordat regelgeving rondom stikstof in het verleden meermaals is gewijzigd is een situatie ontstaan met een diversiteit aan toestemmingen voor het veroorzaken van stikstofuitstoot. Een deel van de Flevolandse bedrijven heeft een natuurvergunning, een deel opereert op basis van een PAS-melding, een deel op basis van historische rechten, enzovoorts. Het legaliseren van o.a. de PAS-meldingen vraagt extra inzet van vergunningverleners, toezichthouders en handhavers. Vanwege de impact en urgentie van de stikstofproblematiek en het belang van hoogwaardige natuur vinden wij het daarnaast belangrijk om via toezicht beter zicht te krijgen op de activiteiten waarbij stikstof vrijkomt, in hoeverre voldaan wordt aan de Wet natuurbescherming en wat eventueel de legaliseringsmogelijkheden zijn.

Gezien de noodzakelijke extra werkzaamheden hebben Provinciale Staten bij het vaststellen van de Flevolandse Stikstofaanpak extra budget beschikbaar gesteld. Het gaat om € 300.000,- per jaar. Vooralsnog zijn wij voornemens vergunningverlening voor natuurvergunningen zelf uit te blijven voeren en onze capaciteit daartoe uit te breiden. Wel vragen wij extra inzet van de OFGV voor toezicht en handhaving, en mogelijk ook voor advies en ondersteuning bij het opleiden van onze nieuwe vergunningverlener(s). Onze inschatting is dat ca. eenderde van het beschikbare budget noodzakelijk is voor uitbreiding van de capaciteit van vergunningverlening bij de provincie en ca. tweederde voor uitbreiding van capaciteit voor toezicht, handhaving en advies bij de Omgevingsdienst.

Wij willen graag nadere afspraken met u maken over de uitbreiding van de inzet van de OFGV en de bijbehorende budgetten. Wij vragen u daarom alvast voorbereidingen te treffen in de vorm van het maken van een voorstel voor de benodigde bezetting om deze activiteiten uit te voeren en het opstellen van functieprofielen ten behoeve van de werving. Wij stellen voor de functieprofielen van uw en onze werving goed af te stemmen om te komen tot een optimale bezetting (bijvoorbeeld in de balans tussen ervaring vs. op te leiden mensen). Wij nemen binnenkort contact op om hierover tot afspraken te komen. Wij hechten belang aan het snel oppakken van de benodigde capaciteitsuitbreidingen en het extra werk.

Inlichtingen bij [redacted]

Doorkiesnummer

Bezoekadres
Visarenddreef 1
Lelystad

Naast afspraken over de organisatorische kant, mensen en middelen betrekken wij u binnenkort ook inhoudelijk bij het bepalen van uitgangspunten en focus in de strategie voor toezicht en handhaving op het gebied van stikstof.

We vertrouwen op een voortzetting van de prettige samenwerking.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Flevoland,
namens deze,

PROVINCIE FLEVOLAND

Postbus 55
8200 AB Lelystad

Telefoon
(0320)-265265
Fax
(0320)-265260
E-mail
provincie@Flevoland.nl
Website
www.flevoland.nl

Omgevingsdienst Flevoland en Gooi en Vechtstreek
De heer [redacted]
Postbus 2341
8203 AH LELYSTAD

Verzenddatum 14 JULI 2022 | *Bijlagen* 1 | *Uw kenmerk* OFGV 2022-08 | *Ons kenmerk* 2954338

Onderwerp
Opdracht toezicht en handhaving Wnb-stikstof

Geachte heer [redacted]

Op ons verzoek heeft u op 4 april 2022 een offerte uitgebracht voor de uitvoering van toezicht en handhaving op het aspect Stikstof in het kader van de Wet natuurbescherming. Hierin vraagt u een structurele uitbreiding van de huidige capaciteit die bij de OFGV beschikbaar is. Het gaat hierbij om de inzet van twee toezichthouders die voorzien worden van de benodigde juridische ondersteuning. Voor de capaciteitsuitbreiding wordt vanaf juni 2022 structureel een bedrag van € 227.180,- per jaar gevraagd.

Door de provincie is de toezichtstrategie stikstof in dit kader vastgesteld. Dit is het kader waarbinnen de uitvoering van deze taak door u vorm kan worden gegeven. Deze strategie is als bijlage opgenomen bij deze opdracht.

Wij verlenen u hierbij opdracht voor de uitvoering van bovengenoemde taak conform uw offerte van 4 april 2022. De opdracht start op 1 september 2022. Bij de uitvoering van de opdracht is de toezichtstrategie stikstof het kader.

De OFGV factureert per kwartaal vooruit. De provincie voldoet de verschuldigde bedragen binnen 30 dagen na ontvangst en goedkeuring van de betreffende factuur. De factuur dient te voldoen aan de wettelijke vereisten en bevat een specificatie van de kosten. De provincie verzoekt u om de facturen te verzenden naar het volgende e-mailadres: crediteur@flevoland.nl.

De provincie vergoedt geen kosten die uit meerwerk voortkomen, tenzij de provincie aan de uitvoering van bedoelde extra diensten of werkzaamheden daartoe schriftelijk opdracht heeft verstrekt. Bij dreigende overschrijding van het budget dient u tijdig contact op te nemen met de accountmanager van de provincie.

Inlichtingen bij [redacted]
Doorkiesnummer 0320-[redacted]
Bezoekadres
Visarenddreef 1
Lelystad

Als [redacted] zal mevrouw [redacted] optreden. Zij is telefonisch bereikbaar op 0320-[redacted] en 06-[redacted] of per e-mail [redacted]@flevoland.nl.

Wij vertrouwen op een constructieve samenwerking bij de uitvoering van deze opdracht.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Flevoland,
de secretaris, de voorzitter,

[redacted]

drs. D.J. Tijl - L. Verbeek

Bijlage: Toezichtstrategie stikstof provincie Flevoland

PROVINCIE FLEVOLAND

Toezichtstrategie Stikstof

Datum: juni 2022
Status: Definitief

Inleiding

De provincie is het bevoegd gezag voor alle activiteiten die een effect hebben op Natura 2000-gebieden, waaronder activiteiten die leiden tot stikstofdeposities in deze gebieden. Deze activiteiten zijn vergunningplichtig in het kader van de Wet natuurbescherming. De provincie geeft vergunningen af, houdt toezicht op deze vergunningen en is bevoegd handhavend op te treden bij onvergunde activiteiten of bij overtredingen van de voorwaarden in de vergunning. Dat geldt zowel voor (bedrijfs)activiteiten waarbij sprake is van NOx[1]-emissies (voornamelijk industrie) als voor (bedrijfs)activiteiten waarbij sprake is van NH3[2]-emissies (voornamelijk veehouderijen).

Voor het toezicht op NOx-emissies geldt dat de provincie een toezichtstrategie hanteert op het gebied van bedrijven die veel energie verbruiken (gas/elektra), waaronder dus ook de door de provincie vergunde industriële activiteiten die NOx uitstoten. Daarnaast zijn er bedrijven die veel energie uitstoten waarvoor de gemeente het bevoegde gezag is. Vanuit onze regieverantwoordelijkheid worden er afspraken gemaakt met gemeenten voor toezicht op deze bedrijven. De gemeenten zijn zich hierop aan het voorbereiden in aansluiting op de gemaakte afspraken in de RES. Daarnaast wordt in de vergunningverlening de ruimte die er is in de normering conform best bestaande techniek de meest strenge norm toegepast. Deze afspraak is gemaakt in het kader van het Schone Lucht Akkoord (SLA). In het kader van de mobiliteit zijn er flinke stappen gezet in het terugdringen van de emissies door het overschakelen naar elektrisch rijden.

De conclusie is daarom dat NOx-uitstoot van industrie en bedrijven goed meelift met het klimaatbeleid en dat aanvullend provinciaal stikstoftoezicht niet nodig is, conform het beleid dat is vastgesteld in de Flevolandse aanpak stikstof (2021).
De landbouw heeft een aandeel van 89% in de NH3-emissies in Flevoland. Deze emissies liften niet mee met het klimaatbeleid. Daarom wordt in deze toezichtstrategie verder gefocust op de NH3-emissies van de landbouw.

Een belangrijke bron van ammoniak is de bijdrage van de oppervlakte-emissies van de Flevolandse akkerbouw. Voor deze activiteit, het beweiden en bemesten, geldt echter geen vergunningplicht. De focus ligt daarom op het toezicht op stalemissies van de Flevolandse veeteelt.

Voor het toezicht op ammoniak is nog geen strategie vastgesteld, terwijl de problematiek rond stikstof en de Flevolandse Stikstofaanpak daartoe wel aanleiding geven. Dit stuk bevat daarom de toezichtstrategie voor vergunningplichtige activiteiten waarbij NH3 (ammoniak) vanuit stallen en industrie wordt uitgestoten. Daarnaast zijn alle vergunde activiteiten waarbij emissie van stikstof (waaronder NOx en ammoniak) meegenomen in de toezichtstrategie stikstof.

In 2021 waren er 1651 landbouwbedrijven in Flevoland, waarvan 500 veehouderijen. Daarnaast is er een tweetal industriële bedrijven die een significant hoeveelheid ammoniak uitstoten. De toezichtstrategie richt zich op deze ruim 500 bedrijven.

De provincie houdt alleen toezicht op activiteiten die onder het bevoegd gezag van de provincie vallen. Op Rijksactiviteiten is geen sprake van toezicht en handhaving door de provincie en daarom stelt de provincie hiervoor geen toezichtstrategie op.

---

[1] stikstofoxiden
[2] ammoniak

Achtergrond: een diffuse vergunningssituatie
Op 10 juni 1994 zijn de eerste N2000-gebieden in Nederland aangewezen onder de Habitatrichtlijn. Sindsdien zijn activiteiten die stikstofdepositie veroorzaken in deze gebieden vergunningplichtig. Destijds is afgesproken dat dat alleen geldt voor activiteiten die ná aanwijzing van de N2000-gebieden zijn gestart, activiteiten die daarvoor al bestonden hebben zogenaamde 'historische rechten'.

Er zijn ook bedrijven die activiteiten zijn gestart voordat de Europese richtlijnen waren vertaald in landelijke wetgeving. Er was dus geen landelijke vergunningplicht. Ook deze bedrijven dienen alsnog voorzien te worden van een vergunning.

Daarna is de regelgeving rond natuurvergunningen sindsdien meermaals gewijzigd. Aanvankelijk werd een rekensystematiek gebruikt waarbij alleen N2000-gebieden binnen een straal van 10 km werden meegenomen. Er is daarom een groep bedrijven die bij het starten van hun activiteit te horen hebben gekregen dat een natuurvergunning gezien hun afstand tot het dichtstbijzijnde N2000-gebied niet nodig was. Een belangrijke aanpassing in de regelgeving kwam voort uit de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS): daarbij gold een drempelwaarde van 0,05 mol/ha/jaar.

Onder de drempelwaarde gold er geen vergunningplicht. Daarnaast konden bedrijven met een uitstoot tussen de 0,05 mol/ha/jaar en de grenswaarde van 1 mol/ha/jaar een PAS-melding indienen[3].
Naast aanpassingen in de regels rond vergunningverlening hebben ook diverse aanpassingen plaatsgevonden in de rekensystematiek en in de invulling van Habitattypekaarten. Voorafgaand aan het tegenwoordig gebruikte rekenprogramma AERIUS zijn er andere rekenprogramma's geweest (AAgro-Stacks 1.0 en daarvoor Habimoniak). Bij deze rekentools werden alleen Natura 2000-gebieden binnen een straal van 10 kilometer meegenomen. In AERIUS zijn er periodieke aanpassingen die kunnen leiden tot hogere (of lagere) berekenende deposities dan in het verleden. Aan de habitattypekaarten zijn de leefgebieden van soorten toegevoegd.

Na de uitspraak van de Raad van State in mei 2019 is de status van PAS-meldingen en de vrijstellingsdrempel komen te vervallen. Daarmee zijn álle activiteiten die leiden tot stikstofdepositie in N2000-gebieden vergunningplichtig. Ook activiteiten die voorheen onder het regime van de PAS-meldingen vielen of activiteiten die onder de drempelwaarde bleven. In de Wet Stikstofreductie en Natuurherstel (2021) is een verplichting voor het Rijk opgenomen om deze bedrijven alsnog te legaliseren. Voor de overige bedrijven die te goeder trouw hebben gehandeld is deze verplichting in de wet er niet, het is nog onduidelijk hoe om te gaan met legalisatie van deze categorie bedrijven. Bedrijven met historische rechten hebben deze nog steeds, maar deze rechten zijn niet door middel van een vergunning op grond van de Wet natuurbescherming vastgelegd.

Voor Flevoland geldt specifiek dat de provincie pas sinds de inwerkingtreding van de Wet natuurbescherming op 1 januari 2017 bevoegd gezag is voor natuurvergunningen. Dat komt omdat tot 2017 de provincies waarin de gevoelige gebieden zijn gelegen bevoegd gezag voor de vergunningverlening waren en in Flevoland liggen geen stikstofgevoelige N2000-gebieden. In 2017 is deze situatie gewijzigd en is de provincie Flevoland bevoegd gezag voor vergunningen in Flevoland. Eerder afgegeven vergunningen uit Gelderland en Overijssel zijn overgedragen. Deze zijn echter niet allemaal goed herleidbaar in de Flevolandse systemen terecht gekomen.

[3] De grenswaarde was 1,00 mol/ha/jaar zolang er ontwikkelruimte beschikbaar was in het AERIUS-Register. Zodra de ontwikkelruimte op was, werd de grenswaarde teruggebracht naar 0,05 mol/ha/jaar. In Flevoland had men ontwikkelingsruimte gereserveerd door landbouw als prioritair project aan te melden. Hierdoor is de grenswaarde voor prioritaire projecten altijd 1,00 mol/ha/jaar gebleven.

Dit alles leidt tot een diffuus beeld van de vergunningsituatie. Deze ziet er in een overzicht als volgt uit (met aantallen per categorie):

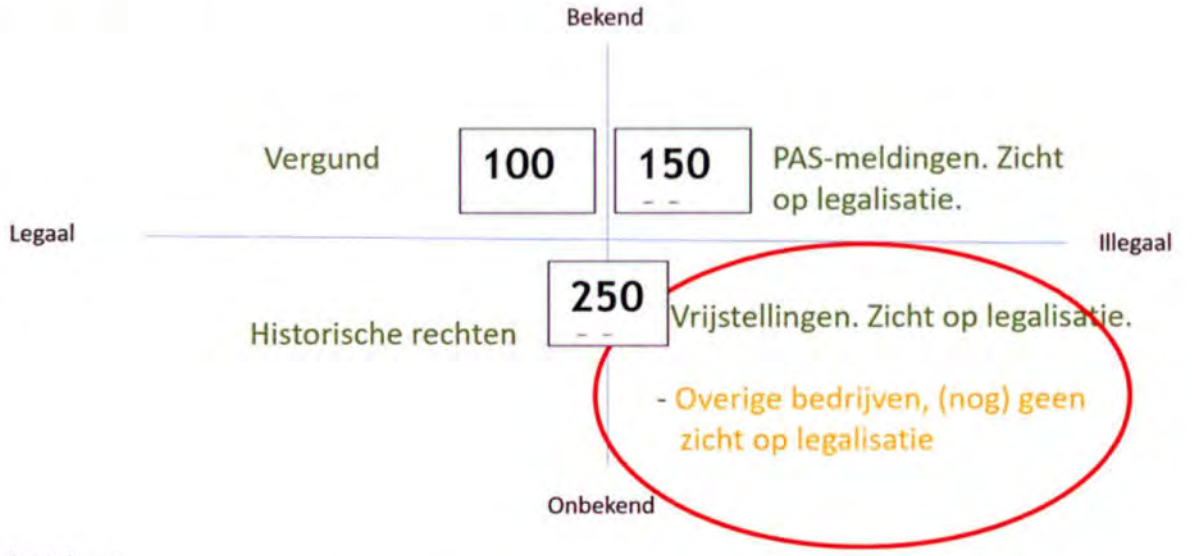

Afbeelding 1

Legalisatie van PAS-meldingen en vrijstellingen
Een vergunning dient verleend te worden aan bedrijven die stikstof in de vorm van NH3 of NOx uitstoten vanuit de provincie Flevoland en een depositie van stikstof veroorzaken op de Natura 2000-gebieden. Inmiddels zijn er in de provincie ca 100 bedrijven vergund en zijn er 147 aanmeldingen van bedrijven via een PAS-melding in de periode tot mei 2019. Het gaat daarbij voor een groot deel om veehouderijen.

Over illegale activiteiten met uitzicht op legalisatie (PAS-melders en activiteiten onder de voormalige vrijstellingsdrempel) is interprovinciaal afgesproken dat er vooruitlopend op legalisatie niet handhavend wordt opgetreden. Dat geldt niet voor de overige activiteiten rechts onderin het schema. Hiervoor is een toezicht- en handhavingsstrategie nodig. Toezicht en handhaving van bedrijven die te goeder trouw hebben gehandeld vraagt de nodige tact. Deel I van deze strategie geeft een analyse van de feiten. Deel II schetst de toezichtstrategie. Deel III van dit voorstel schetst een stappenplan.

Leeswijzer
Deze toezichtstrategie is opgebouwd uit drie delen. Het eerste deel bevat een analyse van de huidige situatie op het gebied van ammoniak: het aantal bedrijven in Flevoland dat ammoniak uitstoot, de bestaande vergunningen en de PAS-meldingen, de vergunde en benodigde depositieruimte. Deel twee van deze toezichtstrategie bevat de uitgangspunten en keuzes van de provincie ten aanzien van de te volgen strategie. Deel drie van dit document bevat een concreet stappenplan.

Deel I: Analyse van de feiten

Geen volledig beeld van alle activiteiten die (mogelijk) vergunningplichtig zijn
Door de diffuse vergunning situatie (zie inleiding) is er geen volledig zicht op alle activiteiten die (mogelijk) vergunningplichtig zijn. Wel in beeld zijn vergunninghouders en PAS-melders. Niet in beeld zijn activiteiten met historische rechten, interimmers, activiteiten onder de voormalige vrijstellingsdrempel, illegale activiteiten te goeder trouw (zij die destijds te horen hebben gekregen dat een vergunning niet nodig was) en illegale activiteiten te kwader trouw (zij die willens en wetens niet aan de wet voldoen). Verderop in deze feitenanalyse leggen we uit hoe we tot een zo volledig mogelijk beeld komen van bedrijven/activiteiten die mogelijk in één van deze categorieën vallen.

Vergunningen en PAS-meldingen met betrekking op ammoniak
Op dit moment zijn er ca. 100 verleende vergunningen bij de provincie Flevoland in beeld. Op 1 na hebben zij betrekking op een activiteit waarbij (vooral) ammoniak wordt uitgestoten. Doorgaans zijn dit veehouderijbedrijven (96), maar ook een mestdrogerij en een composteerder vallen hieronder. Incidenteel komt er een nieuwe vergunning aan het licht die in het verleden is afgegeven door Gelderland of Overijssel en die bij de overdracht destijds tussen wal en schip is geraakt.
Naast de 100 vergunningen zijn er 147 PAS-meldingen geregistreerd, waarvan er 145 betrekking hebben op veehouderijen, hiervan hebben zich 133 gemeld bij RVO voor legalisatie.

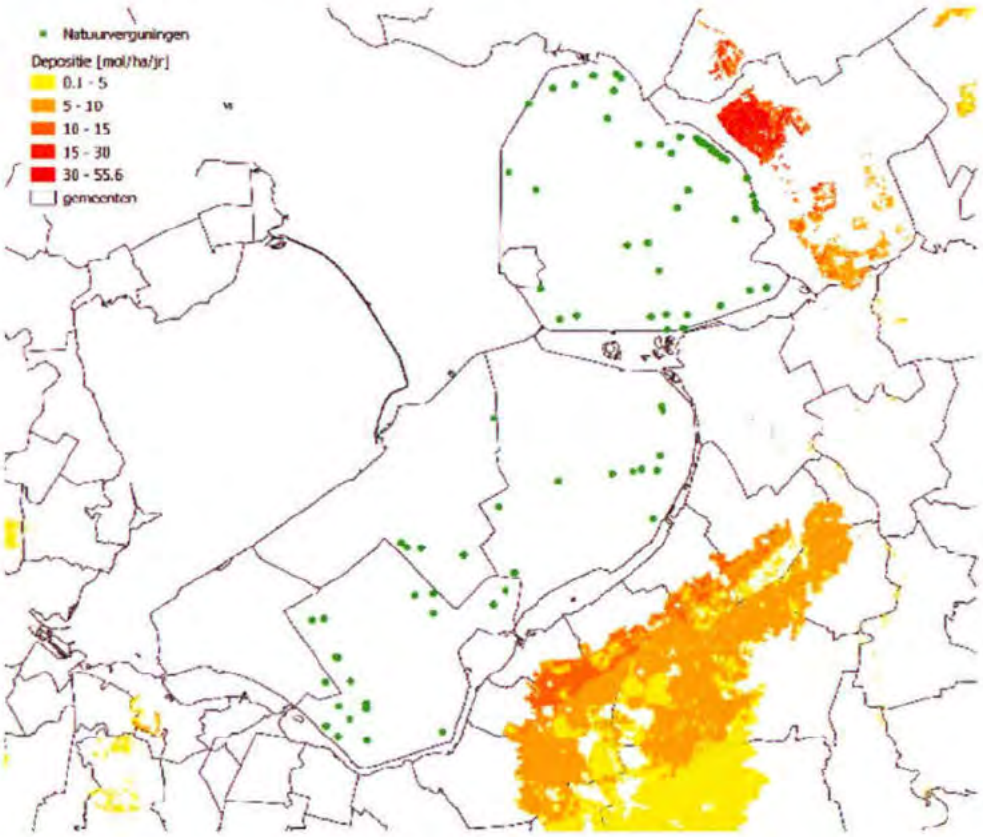

Afbeelding 2: Natuurvergunningen in Flevoland en bijbehorende depostie op dichtstbijzijnde N2000-gebieden

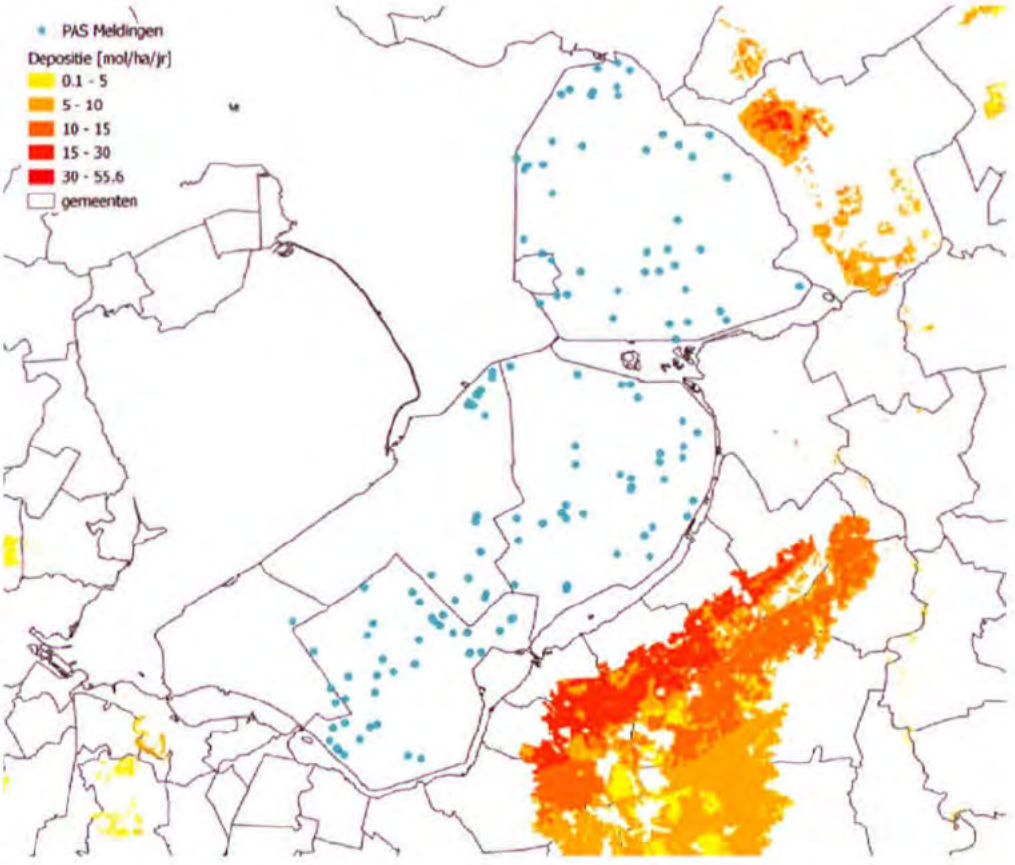

Afbeelding 3: PAS-meldingen in Flevoland en bijbehorende depositie op dichtstbijzijnde N2000-gebieden

In beeld brengen van mogelijk vergunningplichtige activiteiten

In Nederland zijn verschillende databestanden beschikbaar die informatie bevatten over agrarische activiteiten. Een belangrijke bron van informatie vormen de jaarlijkse meitellingen, waarbij elk agrarisch bedrijf opgeeft welke activiteiten zij ondernemen (dieraantallen, teeltplannen etc.). Deze gegevens zijn echter privacygevoelig en mogen niet zomaar op individueel bedrijfsniveau gebruikt worden ten behoeve van een toezichtstrategie. We keken daarom naar bruikbare openbare informatie om de mogelijk vergunningplichtige agrarische activiteiten in de provincie Flevoland te reconstrueren. We zijn uitgegaan van de lijst van alle bedrijven met een omgevingsvergunning voor een activiteit waarbij sprake is van het houden van vee. Vervolgens schrapten we bepaalde activiteitcodes van activiteiten waar in principe geen natuurvergunning voor nodig is (dierenartsen, kinderboerderijen, hobbypaardenhouderij, etc.). Deze lijst hebben we gelegd naast de gegevens van agrarische natuurvergunningen en PAS-melders. Resultaat is een lijst van circa 250 bedrijven die wél een WABO-vergunning hebben, maar geen natuurvergunning of PAS-melding. In deze toezichtstrategie ammoniak gaan we ervan uit dat dit de bedrijven zijn die potentieel vergunningplichtig zijn.

Wanneer is een bedrijf niet vergunningplichtig?

- Er is een milieuvergunning voor het in werking treden van de Natuurbeschermingswet 1998 (1 oktober 2005) waarin is getoetst aan de Habitatrichtlijn.
- Er is een besluit milieuvergunning of Hinderwetvergunning van voor de aanwijzingsdatum van de Natura 2000-gebieden. Echter, indien er sprake is van een latere milieutoestemming met een lagere emissie, dan zijn de laagste rechten rechtsgeldig.

Voorwaarde is wel dat de vigerende veebezetting een gelijke of lagere depositie veroorzaakt dan de vergunde situatie. De veebezetting is dus niet bepalend, maar de depositie.

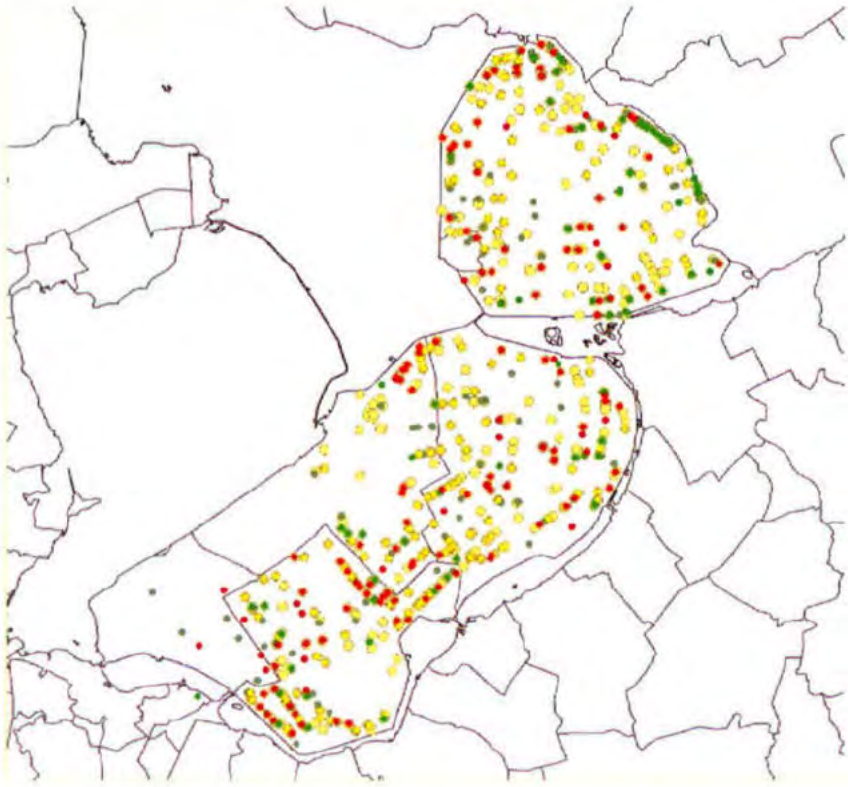

Afbeelding 4: WABO-vergunningen afgezet tegen natuurvergunningen en PAS-meldingen
Geel = Wabo vergunning/melding
Groen = Wnb vergunning
Rood = PAS melding

Emissies en deposities van activiteiten in Flevoland
De totale Flevolandse ammoniakemissie in 2019 bedroeg 874 ton. Deze emissie is gebaseerd op de gegevens van het Bestand Agrarische Bedrijven (BAB). Vervolgens is op basis van deze gegevens de ammoniakdepositie vanuit Flevoland op alle stikstofgevoelige N2000-gebieden in Nederland berekend. De totale depositie betreft 26 ton/jaar, dit komt overeen met 1,5 miljoen mol/jaar.

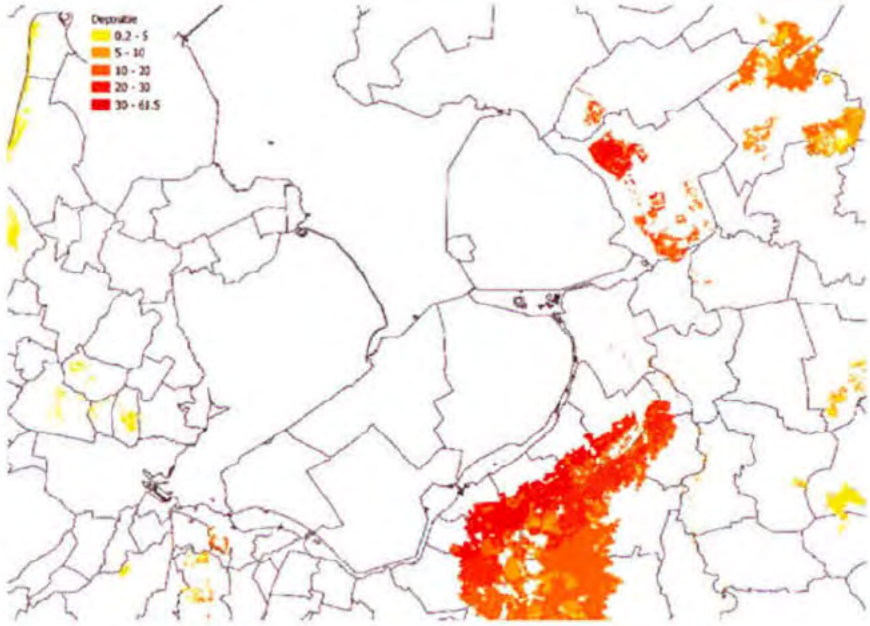

Afbeelding 5: Flevolandse ammoniakdeposities op N2000

In totaal is de vergunde ammoniakruimte in Flevoland circa 346 ton, dit komt overeen met 10 ton/jaar aan depositie. Na legalisatie van de PAS-melders komt daar bovenop 468 ton emissie, overeenkomend met 13 ton/jaar aan depositie. Van de te legaliseren activiteiten onder de voormalige vrijstellingsdrempel van 0,05 mol/ha/jr is niet duidelijk om hoeveel emissie en depositie het gaat.

	emissie [ton]	Depositie[kMol/Jaar]	Depositie [ton/Jaar]
Vergund	346	580	10
PAS	468	788	13
Pas + Vergund	**814**	**1.368**	**23**
BAB	874	1.539	26

Afbeelding 6: Totale emissie en depositie per categorie in Flevoland

Deel II: De toezichtstrategie

Inleiding
Toezicht houden en handhaven op de Wet natuurbescherming is een wettelijke taak van de provincie. Het is van belang om in ieder geval de bedrijven die een Wnb-vergunning hebben regelmatig te controleren op het voldoen aan de gestelde voorwaarden.

Een groot aantal bedrijven zal conform de Wet Stikstofreductie en Natuurverbetering (WSN) de komende drie jaar worden gelegaliseerd. Het gaat hier om de zogenoemde PAS-melders en de destijds vrijgestelden. Zodra deze bedrijven zijn vergund, worden deze meegenomen in het toezichtsregime van de vergunde bedrijven. Tot die tijd zal er bij deze bedrijven niet worden gehandhaafd, aangezien het in deze gevallen niet proportioneel is (kleine bijdrage aan de depositie) en er zicht is op legalisatie.

Daarnaast zijn er een aantal bedrijven waarbij de situatie onbekend is. Deze bedrijven worden bezocht en getoetst aan de Wet natuurbescherming. Waar het interimmers en anderen die te goeder trouw hebben gehandeld betreft die een vergunning nodig hebben, worden deze in de gelegenheid gesteld alsnog deze vergunning aan te vragen om zich te legaliseren.

Bedrijven die zich hebben gevestigd of zijn uitgebreid na 1 januari 2015 vallen niet onder overgangsrecht of -regelingen. Zij moeten zo spoedig mogelijk hun situatie legaliseren. Hierop zal worden gehandhaafd.

Risicogerichte aanpak
In totaal gaat het om ca 500 bedrijven met een mogelijk relevante ammoniakuitstoot:
100 bedrijven met een vergunning Wet natuurbescherming.
147 bedrijven die zich destijds hebben gemeld met een PAS-melding.
250 bedrijven waarvan de situatie niet bekend is.

Aansluitend bij de algemene handhaving strategieën is er gekozen voor een risicogerichte aanpak. De capaciteit ontbreekt om alle locaties op korte termijn te bezoeken. Er is 2 fte beschikbaar gesteld om toezicht te houden. Het is reëel om te veronderstellen dat daarmee circa 80-100 bedrijven per jaar bezocht kunnen worden. Met dit tempo kan binnen 7 jaar elk bedrijf zijn bezocht. Daarmee zullen vóór 2030 alle bedrijven zijn bezocht.

De uitvoering van het toezicht en de handhaving wordt belegd bij de OFGV die als uitvoeringsorganisatie deze werkzaamheden namens de provincie zal uitvoeren.

Er worden jaarlijks 40-50 bedrijven bezocht die voorzien zijn van een vergunning.

Er worden jaarlijks 40-50 bedrijven die nog niet beschikken over een vergunning, maar er mogelijk wel één nodig hebben.

Om tot een goede volgorde te komen, wordt er door de OFGV een risico-analyse gemaakt die gebaseerd is op de volgende prioriteiten:

- Bedrijven met een grote impact op de voor stikstof gevoelige gebieden aan de hand van de stikstof depositie vermogen kaart. Bedrijven dichtbij gevoelige Natura 2000 gebieden hebben een grotere impact.
- Potentiële illegale nieuwvestigingen of uitbreidingen van na 1 januari 2015 kunnen niet achteraf worden gelegaliseerd. Deze moeten alsnog een vergunning aanvragen of hun activiteiten beëindigen.
- Bedrijven die binnen het gebiedsproces vallen in de Noordoostpolder, worden in eerste instantie nog niet bezocht. Voor deze bedrijven wordt eerst de uitkomst van het gebiedsproces afgewacht. De provincie zoekt in het gebiedsproces samen met deze bedrijven naar de wijze waarop de emissie in het gebied kan worden verlaagd. Na het maken van gebiedsafspraken die individueel worden doorvertaald wordt deze situatie in een vergunning vastgelegd. Na het afgeven van deze vergunningen gaat de OFGV op de gemaakte afspraken toezien.

Deel III: Stappenplan

Inleiding
Het laatste deel van deze toezichtstrategie bevat een concreet stappenplan voor het op orde brengen van het toezicht op (en in een vervolgstadium: de handhaving van) activiteiten waarbij stikstofdepositie op stikstofgevoelige N2000-gebieden voorkomt.

Stap 1: Bekendmaken van de strategie in Flevoland
De toezichtstrategie Stikstof wordt bekendgemaakt aan de direct betrokken partijen bij de Flevolandse Aanpak Stikstof (FAS).

Stap 2: Toezicht houden
Voor de provincie wordt het toezicht op de verleende Wnb-vergunningen waarin de stikstofuitstoot is gereguleerd uitgevoerd door de OFGV. Daarnaast voeren zij toezicht uit bij overige bedrijven met een relevante ammoniakuitstoot. Hiervoor maakt de OFGV een risicoanalyse en bepaalt daarmee de volgorde van de uit te voeren toezichtbezoeken.

Stap 3: Handhaven
Voor de handhaving sluiten wij aan bij het "Regionaal beleidskader Vergunningen Toezicht en Handhaving 2019-2022". Dit is het beleidskader dat de OFGV is meegegeven voor de taken die zijn ondergebracht door de provincie bij de OFGV. Onderdeel van dit kader is de landelijke handhaving strategie (LHS).

Art. 5.1.2.e

PROVINCIE FLEVOLAND

Provincie Flevoland
ONTVANGEN
14 JULI 2022

Postbus 55
8200 AB Lelystad

Telefoon
(0320)-265265
Fax
(0320)-265260
E-mail
provincie@Flevoland.nl
Website
www.flevoland.nl

Omgevingsdienst Flevoland en Gooi en Vechtstreek
De heer [redacted]
Postbus 2341
8203 AH LELYSTAD

Verzenddatum 14 JULI 2022 | *Bijlagen* 1 | *Uw kenmerk* OFGV 2022-08 | *Ons kenmerk* 2954338

Onderwerp
Opdracht toezicht en handhaving Wnb-stikstof

Geachte heer [redacted]

Op ons verzoek heeft u op 4 april 2022 een offerte uitgebracht voor de uitvoering van toezicht en handhaving op het aspect Stikstof in het kader van de Wet natuurbescherming. Hierin vraagt u een structurele uitbreiding van de huidige capaciteit die bij de OFGV beschikbaar is. Het gaat hierbij om de inzet van twee toezichthouders die voorzien worden van de benodigde juridische ondersteuning. Voor de capaciteitsuitbreiding wordt vanaf juni 2022 structureel een bedrag van € 227.180,- per jaar gevraagd.

Door de provincie is de toezichtstrategie stikstof in dit kader vastgesteld. Dit is het kader waarbinnen de uitvoering van deze taak door u vorm kan worden gegeven. Deze strategie is als bijlage opgenomen bij deze opdracht.

Wij verlenen u hierbij opdracht voor de uitvoering van bovengenoemde taak conform uw offerte van 4 april 2022. De opdracht start op 1 september 2022. Bij de uitvoering van de opdracht is de toezichtstrategie stikstof het kader.

De OFGV factureert per kwartaal vooruit. De provincie voldoet de verschuldigde bedragen binnen 30 dagen na ontvangst en goedkeuring van de betreffende factuur. De factuur dient te voldoen aan de wettelijke vereisten en bevat een specificatie van de kosten. De provincie verzoekt u om de facturen te verzenden naar het volgende e-mailadres: crediteur@flevoland.nl.

De provincie vergoedt geen kosten die uit meerwerk voortkomen, tenzij de provincie aan de uitvoering van bedoelde extra diensten of werkzaamheden daartoe schriftelijk opdracht heeft verstrekt. Bij dreigende overschrijding van het budget dient u tijdig contact op te nemen met de accountmanager van de provincie.

Als [redacted] zal mevrouw [redacted] optreden. Zij is telefonisch bereikbaar op 0320-[redacted] en 06-[redacted] of per e-mail [redacted]@flevoland.nl.

Wij vertrouwen op een constructieve samenwerking bij de uitvoering van deze opdracht.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Flevoland,
de secretaris, de voorzitter,

[redacted]

drs. D.J. Tijl - L. Verbeek

Bijlage: Toezichtstrategie stikstof provincie Flevoland

PROVINCIE FLEVOLAND

Toezichtstrategie Stikstof
Datum: juni 2022
Status: Definitief

Inleiding

De provincie is het bevoegd gezag voor alle activiteiten die een effect hebben op Natura 2000-gebieden, waaronder activiteiten die leiden tot stikstofdeposities in deze gebieden. Deze activiteiten zijn vergunningplichtig in het kader van de Wet natuurbescherming. De provincie geeft vergunningen af, houdt toezicht op deze vergunningen en is bevoegd handhavend op te treden bij onvergunde activiteiten of bij overtredingen van de voorwaarden in de vergunning. Dat geldt zowel voor (bedrijfs)activiteiten waarbij sprake is van NOx[1]-emissies (voornamelijk industrie) als voor (bedrijfs)activiteiten waarbij sprake is van NH3[2]-emissies (voornamelijk veehouderijen).

Voor het toezicht op NOx-emissies geldt dat de provincie een toezichtstrategie hanteert op het gebied van bedrijven die veel energie verbruiken (gas/elektra), waaronder dus ook de door de provincie vergunde industriële activiteiten die NOx uitstoten. Daarnaast zijn er bedrijven die veel energie uitstoten waarvoor de gemeente het bevoegde gezag is. Vanuit onze regieverantwoordelijkheid worden er afspraken gemaakt met gemeenten voor toezicht op deze bedrijven. De gemeenten zijn zich hierop aan het voorbereiden in aansluiting op de gemaakte afspraken in de RES. Daarnaast wordt in de vergunningverlening de ruimte die er is in de normering conform best bestaande techniek de meest strenge norm toegepast. Deze afspraak is gemaakt in het kader van het Schone Lucht Akkoord (SLA). In het kader van de mobiliteit zijn er flinke stappen gezet in het terugdringen van de emissies door het overschakelen naar elektrisch rijden.

De conclusie is daarom dat NOx-uitstoot van industrie en bedrijven goed meelift met het klimaatbeleid en dat aanvullend provinciaal stikstoftoezicht niet nodig is, conform het beleid dat is vastgesteld in de Flevolandse aanpak stikstof (2021).
De landbouw heeft een aandeel van 89% in de NH3-emissies in Flevoland. Deze emissies liften niet mee met het klimaatbeleid. Daarom wordt in deze toezichtstrategie verder gefocust op de NH3-emissies van de landbouw.

Een belangrijke bron van ammoniak is de bijdrage van de oppervlakte-emissies van de Flevolandse akkerbouw. Voor deze activiteit, het beweiden en bemesten, geldt echter geen vergunningplicht. De focus ligt daarom op het toezicht op stalemissies van de Flevolandse veeteelt.

Voor het toezicht op ammoniak is nog geen strategie vastgesteld, terwijl de problematiek rond stikstof en de Flevolandse Stikstofaanpak daartoe wel aanleiding geven. Dit stuk bevat daarom de toezichtstrategie voor vergunningplichtige activiteiten waarbij NH3 (ammoniak) vanuit stallen en industrie wordt uitgestoten. Daarnaast zijn alle vergunde activiteiten waarbij emissie van stikstof (waaronder NOx en ammoniak) meegenomen in de toezichtstrategie stikstof.

In 2021 waren er 1651 landbouwbedrijven in Flevoland, waarvan 500 veehouderijen. Daarnaast is er een tweetal industriële bedrijven die een significant hoeveelheid ammoniak uitstoten. De toezichtstrategie richt zich op deze ruim 500 bedrijven.

De provincie houdt alleen toezicht op activiteiten die onder het bevoegd gezag van de provincie vallen. Op Rijksactiviteiten is geen sprake van toezicht en handhaving door de provincie en daarom stelt de provincie hiervoor geen toezichtstrategie op.

---

[1] stikstofoxiden
[2] ammoniak

Achtergrond: een diffuse vergunningssituatie
Op 10 juni 1994 zijn de eerste N2000-gebieden in Nederland aangewezen onder de Habitatrichtlijn. Sindsdien zijn activiteiten die stikstofdepositie veroorzaken in deze gebieden vergunningplichtig. Destijds is afgesproken dat dat alleen geldt voor activiteiten die ná aanwijzing van de N2000-gebieden zijn gestart, activiteiten die daarvoor al bestonden hebben zogenaamde 'historische rechten'.

Er zijn ook bedrijven die activiteiten zijn gestart voordat de Europese richtlijnen waren vertaald in landelijke wetgeving. Er was dus geen landelijke vergunningplicht. Ook deze bedrijven dienen alsnog voorzien te worden van een vergunning.

Daarna is de regelgeving rond natuurvergunningen sindsdien meermaals gewijzigd. Aanvankelijk werd een rekensystematiek gebruikt waarbij alleen N2000-gebieden binnen een straal van 10 km werden meegenomen. Er is daarom een groep bedrijven die bij het starten van hun activiteit te horen hebben gekregen dat een natuurvergunning gezien hun afstand tot het dichtstbijzijnde N2000-gebied niet nodig was. Een belangrijke aanpassing in de regelgeving kwam voort uit de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS): daarbij gold een drempelwaarde van 0,05 mol/ha/jaar.

Onder de drempelwaarde gold er geen vergunningplicht. Daarnaast konden bedrijven met een uitstoot tussen de 0,05 mol/ha/jaar en de grenswaarde van 1 mol/ha/jaar een PAS-melding indienen[3].
Naast aanpassingen in de regels rond vergunningverlening hebben ook diverse aanpassingen plaatsgevonden in de rekensystematiek en in de invulling van Habitattypekaarten. Voorafgaand aan het tegenwoordig gebruikte rekenprogramma AERIUS zijn er andere rekenprogramma's geweest (AAgro-Stacks 1.0 en daarvoor Habimoniak). Bij deze rekentools werden alleen Natura 2000-gebieden binnen een straal van 10 kilometer meegenomen. In AERIUS zijn er periodieke aanpassingen die kunnen leiden tot hogere (of lagere) berekenende deposities dan in het verleden. Aan de habitattypekaarten zijn de leefgebieden van soorten toegevoegd.

Na de uitspraak van de Raad van State in mei 2019 is de status van PAS-meldingen en de vrijstellingsdrempel komen te vervallen. Daarmee zijn álle activiteiten die leiden tot stikstofdepositie in N2000-gebieden vergunningplichtig. Ook activiteiten die voorheen onder het regime van de PAS-meldingen vielen of activiteiten die onder de drempelwaarde bleven. In de Wet Stikstofreductie en Natuurherstel (2021) is een verplichting voor het Rijk opgenomen om deze bedrijven alsnog te legaliseren. Voor de overige bedrijven die te goeder trouw hebben gehandeld is deze verplichting in de wet er niet, het is nog onduidelijk hoe om te gaan met legalisatie van deze categorie bedrijven. Bedrijven met historische rechten hebben deze nog steeds, maar deze rechten zijn niet door middel van een vergunning op grond van de Wet natuurbescherming vastgelegd.

Voor Flevoland geldt specifiek dat de provincie pas sinds de inwerkingtreding van de Wet natuurbescherming op 1 januari 2017 bevoegd gezag is voor natuurvergunningen. Dat komt omdat tot 2017 de provincies waarin de gevoelige gebieden zijn gelegen bevoegd gezag voor de vergunningverlening waren en in Flevoland liggen geen stikstofgevoelige N2000-gebieden. In 2017 is deze situatie gewijzigd en is de provincie Flevoland bevoegd gezag voor vergunningen in Flevoland. Eerder afgegeven vergunningen uit Gelderland en Overijssel zijn overgedragen. Deze zijn echter niet allemaal goed herleidbaar in de Flevolandse systemen terecht gekomen.

---

[3] De grenswaarde was 1,00 mol/ha/jaar zolang er ontwikkelruimte beschikbaar was in het AERIUS-Register. Zodra de ontwikkelruimte op was, werd de grenswaarde teruggebracht naar 0,05 mol/ha/jaar. In Flevoland had men ontwikkelingsruimte gereserveerd door landbouw als prioritair project aan te melden. Hierdoor is de grenswaarde voor prioritaire projecten altijd 1,00 mol/ha/jaar gebleven.

Dit alles leidt tot een diffuus beeld van de vergunningsituatie. Deze ziet er in een overzicht als volgt uit (met aantallen per categorie):

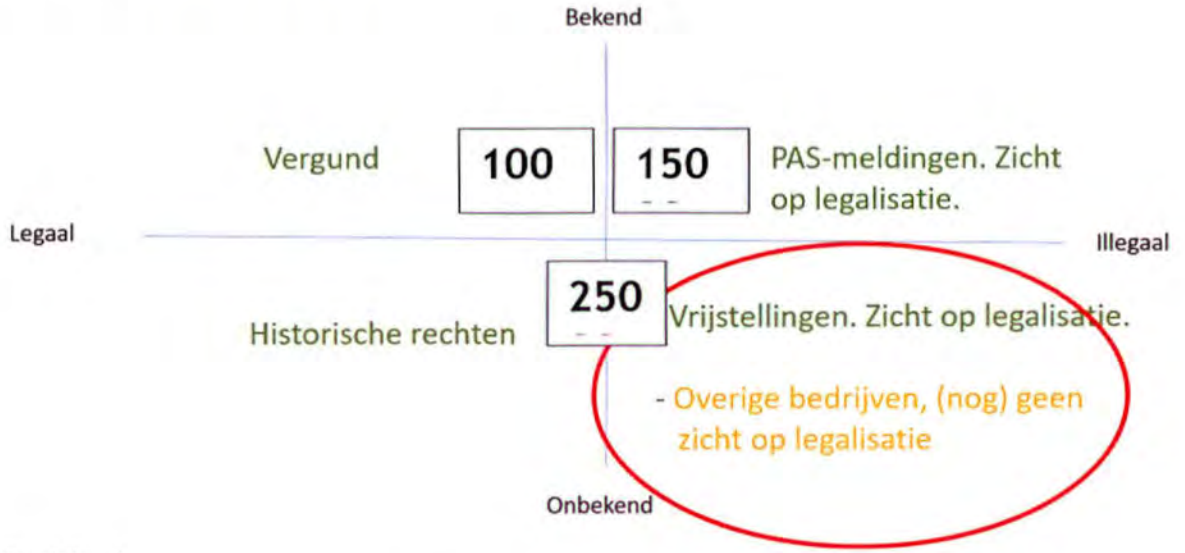

Afbeelding 1

Legalisatie van PAS-meldingen en vrijstellingen
Een vergunning dient verleend te worden aan bedrijven die stikstof in de vorm van NH3 of NOx uitstoten vanuit de provincie Flevoland en een depositie van stikstof veroorzaken op de Natura 2000-gebieden. Inmiddels zijn er in de provincie ca 100 bedrijven vergund en zijn er 147 aanmeldingen van bedrijven via een PAS-melding in de periode tot mei 2019. Het gaat daarbij voor een groot deel om veehouderijen.

Over illegale activiteiten met uitzicht op legalisatie (PAS-melders en activiteiten onder de voormalige vrijstellingsdrempel) is interprovinciaal afgesproken dat er vooruitlopend op legalisatie niet handhavend wordt opgetreden. Dat geldt niet voor de overige activiteiten rechts onderin het schema. Hiervoor is een toezicht- en handhavingsstrategie nodig. Toezicht en handhaving van bedrijven die te goeder trouw hebben gehandeld vraagt de nodige tact. Deel I van deze strategie geeft een analyse van de feiten. Deel II schetst de toezichtstrategie. Deel III van dit voorstel schetst een stappenplan.

Leeswijzer
Deze toezichtstrategie is opgebouwd uit drie delen. Het eerste deel bevat een analyse van de huidige situatie op het gebied van ammoniak: het aantal bedrijven in Flevoland dat ammoniak uitstoot, de bestaande vergunningen en de PAS-meldingen, de vergunde en benodigde depositieruimte. Deel twee van deze toezichtstrategie bevat de uitgangspunten en keuzes van de provincie ten aanzien van de te volgen strategie. Deel drie van dit document bevat een concreet stappenplan.

Deel I: Analyse van de feiten

Geen volledig beeld van alle activiteiten die (mogelijk) vergunningplichtig zijn
Door de diffuse vergunning situatie (zie inleiding) is er geen volledig zicht op alle activiteiten die (mogelijk) vergunningplichtig zijn. Wel in beeld zijn vergunninghouders en PAS-melders. Niet in beeld zijn activiteiten met historische rechten, interimmers, activiteiten onder de voormalige vrijstellingsdrempel, illegale activiteiten te goeder trouw (zij die destijds te horen hebben gekregen dat een vergunning niet nodig was) en illegale activiteiten te kwader trouw (zij die willens en wetens niet aan de wet voldoen). Verderop in deze feitenanalyse leggen we uit hoe we tot een zo volledig mogelijk beeld komen van bedrijven/activiteiten die mogelijk in één van deze categorieën vallen.

Vergunningen en PAS-meldingen met betrekking op ammoniak
Op dit moment zijn er ca. 100 verleende vergunningen bij de provincie Flevoland in beeld. Op 1 na hebben zij betrekking op een activiteit waarbij (vooral) ammoniak wordt uitgestoten. Doorgaans zijn dit veehouderijbedrijven (96), maar ook een mestdrogerij en een composteerder vallen hieronder. Incidenteel komt er een nieuwe vergunning aan het licht die in het verleden is afgegeven door Gelderland of Overijssel en die bij de overdracht destijds tussen wal en schip is geraakt.
Naast de 100 vergunningen zijn er 147 PAS-meldingen geregistreerd, waarvan er 145 betrekking hebben op veehouderijen, hiervan hebben zich 133 gemeld bij RVO voor legalisatie.

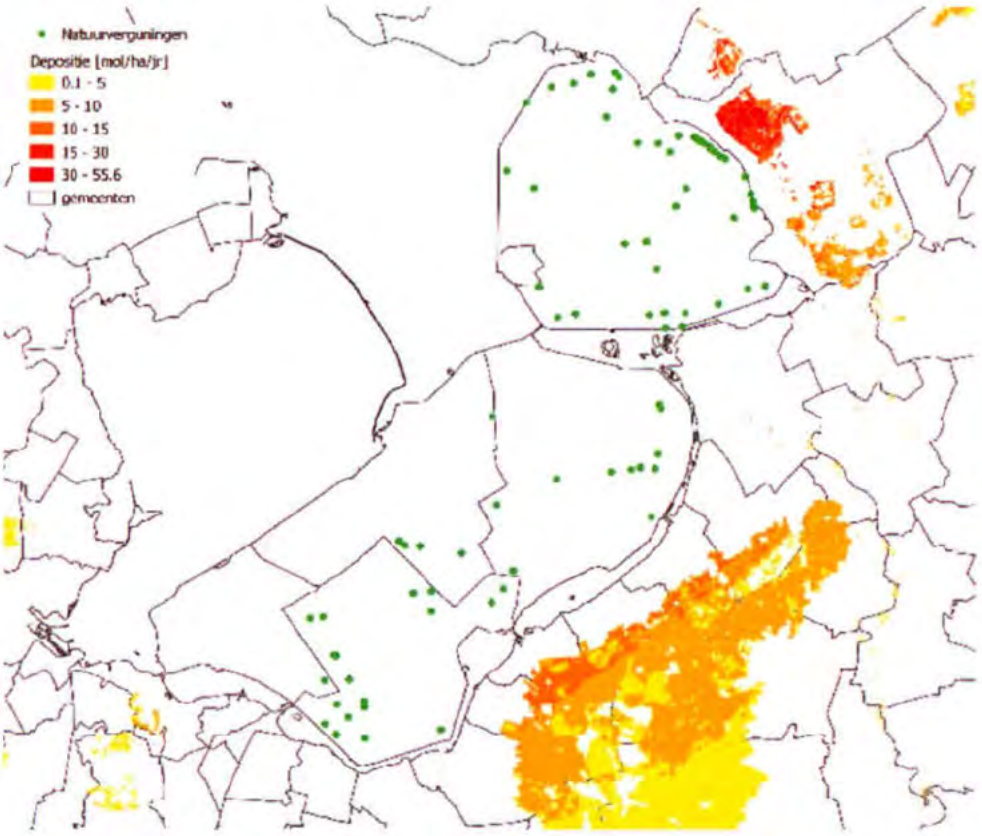

Afbeelding 2: Natuurvergunningen in Flevoland en bijbehorende depostie op dichtstbijzijnde N2000-gebieden

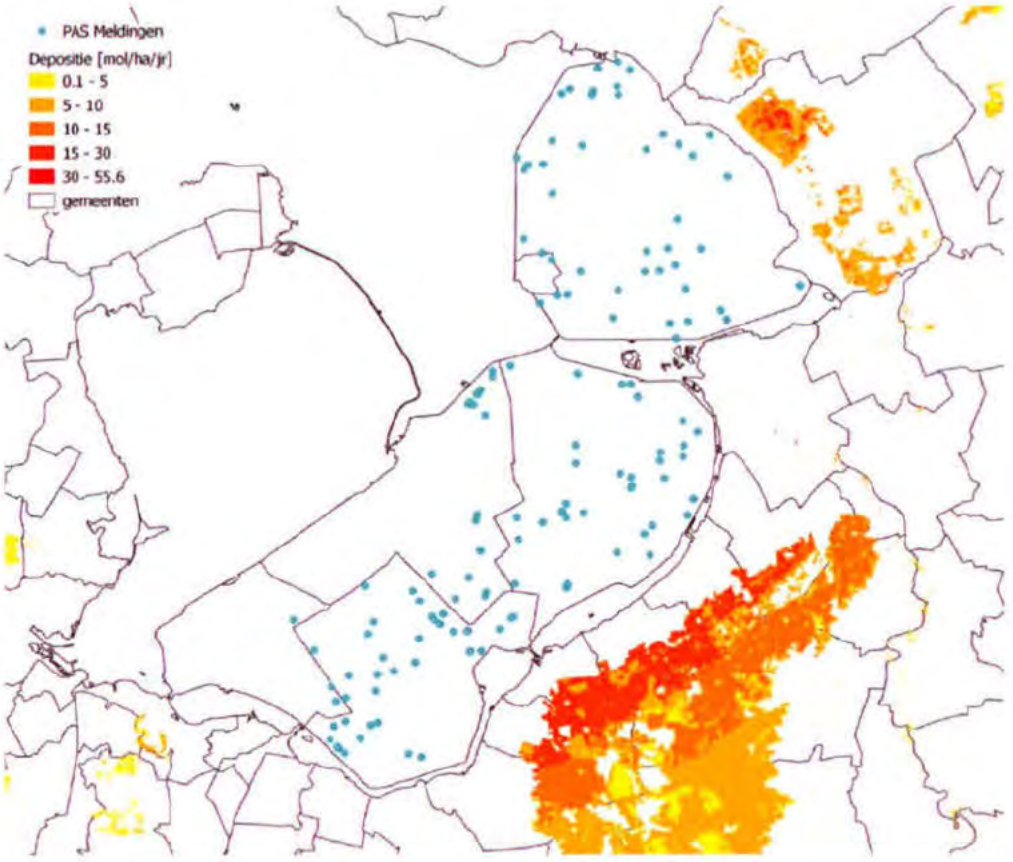

Afbeelding 3: PAS-meldingen in Flevoland en bijbehorende depositie op dichtstbijzijnde N2000-gebieden

In beeld brengen van mogelijk vergunningplichtige activiteiten

In Nederland zijn verschillende databestanden beschikbaar die informatie bevatten over agrarische activiteiten. Een belangrijke bron van informatie vormen de jaarlijkse meitellingen, waarbij elk agrarisch bedrijf opgeeft welke activiteiten zij ondernemen (dieraantallen, teeltplannen etc.). Deze gegevens zijn echter privacygevoelig en mogen niet zomaar op individueel bedrijfsniveau gebruikt worden ten behoeve van een toezichtstrategie. We keken daarom naar bruikbare openbare informatie om de mogelijk vergunningplichtige agrarische activiteiten in de provincie Flevoland te reconstrueren. We zijn uitgegaan van de lijst van alle bedrijven met een omgevingsvergunning voor een activiteit waarbij sprake is van het houden van vee. Vervolgens schrapten we bepaalde activiteitcodes van activiteiten waar in principe geen natuurvergunning voor nodig is (dierenartsen, kinderboerderijen, hobbypaardenhouderij, etc.). Deze lijst hebben we gelegd naast de gegevens van agrarische natuurvergunningen en PAS-melders. Resultaat is een lijst van circa 250 bedrijven die wél een WABO-vergunning hebben, maar geen natuurvergunning of PAS-melding. In deze toezichtstrategie ammoniak gaan we ervan uit dat dit de bedrijven zijn die potentieel vergunningplichtig zijn.

Wanneer is een bedrijf niet vergunningplichtig?

- Er is een milieuvergunning voor het in werking treden van de Natuurbeschermingswet 1998 (1 oktober 2005) waarin is getoetst aan de Habitatrichtlijn.
- Er is een besluit milieuvergunning of Hinderwetvergunning van voor de aanwijzingsdatum van de Natura 2000-gebieden. Echter, indien er sprake is van een latere milieutoestemming met een lagere emissie, dan zijn de laagste rechten rechtsgeldig.

Voorwaarde is wel dat de vigerende veebezetting een gelijke of lagere depositie veroorzaakt dan de vergunde situatie. De veebezetting is dus niet bepalend, maar de depositie.

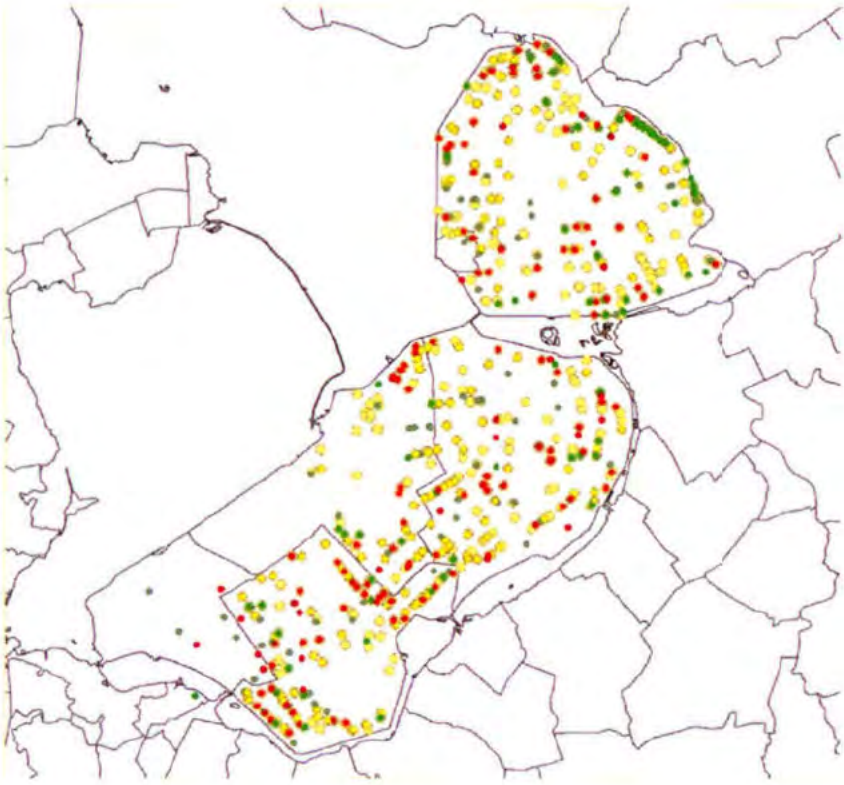

Afbeelding 4: WABO-vergunningen afgezet tegen natuurvergunningen en PAS-meldingen
Geel = Wabo vergunning/melding
Groen = Wnb vergunning
Rood = PAS melding

Emissies en deposities van activiteiten in Flevoland
De totale Flevolandse ammoniakemissie in 2019 bedroeg 874 ton. Deze emissie is gebaseerd op de gegevens van het Bestand Agrarische Bedrijven (BAB). Vervolgens is op basis van deze gegevens de ammoniakdepositie vanuit Flevoland op alle stikstofgevoelige N2000-gebieden in Nederland berekend. De totale depositie betreft 26 ton/jaar, dit komt overeen met 1,5 miljoen mol/jaar.

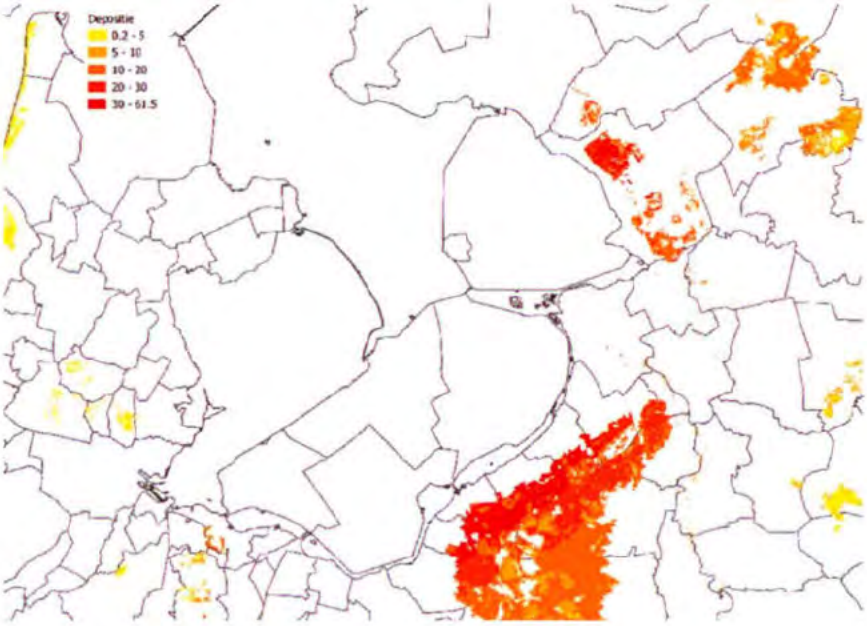

Afbeelding 5: Flevolandse ammoniakdeposities op N2000

In totaal is de vergunde ammoniakruimte in Flevoland circa 346 ton, dit komt overeen met 10 ton/jaar aan depositie. Na legalisatie van de PAS-melders komt daar bovenop 468 ton emissie, overeenkomend met 13 ton/jaar aan depositie. Van de te legaliseren activiteiten onder de voormalige vrijstellingsdrempel van 0,05 mol/ha/jr is niet duidelijk om hoeveel emissie en depositie het gaat.

	emissie [ton]	Depositie[kMol/Jaar]	Depositie [ton/Jaar]
Vergund	346	580	10
PAS	468	788	13
Pas + Vergund	**814**	**1.368**	**23**
BAB	874	1.539	26

Afbeelding 6: Totale emissie en depositie per categorie in Flevoland

Deel II: De toezichtstrategie

Inleiding
Toezicht houden en handhaven op de Wet natuurbescherming is een wettelijke taak van de provincie. Het is van belang om in ieder geval de bedrijven die een Wnb-vergunning hebben regelmatig te controleren op het voldoen aan de gestelde voorwaarden.

Een groot aantal bedrijven zal conform de Wet Stikstofreductie en Natuurverbetering (WSN) de komende drie jaar worden gelegaliseerd. Het gaat hier om de zogenoemde PAS-melders en de destijds vrijgestelden. Zodra deze bedrijven zijn vergund, worden deze meegenomen in het toezichtsregime van de vergunde bedrijven. Tot die tijd zal er bij deze bedrijven niet worden gehandhaafd, aangezien het in deze gevallen niet proportioneel is (kleine bijdrage aan de depositie) en er zicht is op legalisatie.

Daarnaast zijn er een aantal bedrijven waarbij de situatie onbekend is. Deze bedrijven worden bezocht en getoetst aan de Wet natuurbescherming. Waar het interimmers en anderen die te goeder trouw hebben gehandeld betreft die een vergunning nodig hebben, worden deze in de gelegenheid gesteld alsnog deze vergunning aan te vragen om zich te legaliseren.

Bedrijven die zich hebben gevestigd of zijn uitgebreid na 1 januari 2015 vallen niet onder overgangsrecht of -regelingen. Zij moeten zo spoedig mogelijk hun situatie legaliseren. Hierop zal worden gehandhaafd.

Risicogerichte aanpak
In totaal gaat het om ca 500 bedrijven met een mogelijk relevante ammoniakuitstoot:
100 bedrijven met een vergunning Wet natuurbescherming.
147 bedrijven die zich destijds hebben gemeld met een PAS-melding.
250 bedrijven waarvan de situatie niet bekend is.

Aansluitend bij de algemene handhaving strategieën is er gekozen voor een risicogerichte aanpak. De capaciteit ontbreekt om alle locaties op korte termijn te bezoeken. Er is 2 fte beschikbaar gesteld om toezicht te houden. Het is reëel om te veronderstellen dat daarmee circa 80-100 bedrijven per jaar bezocht kunnen worden. Met dit tempo kan binnen 7 jaar elk bedrijf zijn bezocht. Daarmee zullen vóór 2030 alle bedrijven zijn bezocht.

De uitvoering van het toezicht en de handhaving wordt belegd bij de OFGV die als uitvoeringsorganisatie deze werkzaamheden namens de provincie zal uitvoeren.

Er worden jaarlijks 40-50 bedrijven bezocht die voorzien zijn van een vergunning.

Er worden jaarlijks 40-50 bedrijven die nog niet beschikken over een vergunning, maar er mogelijk wel één nodig hebben.

Om tot een goede volgorde te komen, wordt er door de OFGV een risico-analyse gemaakt die gebaseerd is op de volgende prioriteiten:

- Bedrijven met een grote impact op de voor stikstof gevoelige gebieden aan de hand van de stikstof depositie vermogen kaart. Bedrijven dichtbij gevoelige Natura 2000 gebieden hebben een grotere impact.
- Potentiële illegale nieuwvestigingen of uitbreidingen van na 1 januari 2015 kunnen niet achteraf worden gelegaliseerd. Deze moeten alsnog een vergunning aanvragen of hun activiteiten beëindigen.
- Bedrijven die binnen het gebiedsproces vallen in de Noordoostpolder, worden in eerste instantie nog niet bezocht. Voor deze bedrijven wordt eerst de uitkomst van het gebiedsproces afgewacht. De provincie zoekt in het gebiedsproces samen met deze bedrijven naar de wijze waarop de emissie in het gebied kan worden verlaagd. Na het maken van gebiedsafspraken die individueel worden doorvertaald wordt deze situatie in een vergunning vastgelegd. Na het afgeven van deze vergunningen gaat de OFGV op de gemaakte afspraken toezien.

Deel III: Stappenplan

Inleiding
Het laatste deel van deze toezichtstrategie bevat een concreet stappenplan voor het op orde brengen van het toezicht op (en in een vervolgstadium: de handhaving van) activiteiten waarbij stikstofdepositie op stikstofgevoelige N2000-gebieden voorkomt.

Stap 1: Bekendmaken van de strategie in Flevoland
De toezichtstrategie Stikstof wordt bekendgemaakt aan de direct betrokken partijen bij de Flevolandse Aanpak Stikstof (FAS).

Stap 2: Toezicht houden
Voor de provincie wordt het toezicht op de verleende Wnb-vergunningen waarin de stikstofuitstoot is gereguleerd uitgevoerd door de OFGV. Daarnaast voeren zij toezicht uit bij overige bedrijven met een relevante ammoniakuitstoot. Hiervoor maakt de OFGV een risicoanalyse en bepaalt daarmee de volgorde van de uit te voeren toezichtbezoeken.

Stap 3: Handhaven
Voor de handhaving sluiten wij aan bij het "Regionaal beleidskader Vergunningen Toezicht en Handhaving 2019-2022". Dit is het beleidskader dat de OFGV is meegegeven voor de taken die zijn ondergebracht door de provincie bij de OFGV. Onderdeel van dit kader is de landelijke handhaving strategie (LHS).

PROVINCIE FLEVOLAND

Woordvoerdersoverleg Stikstof | 14 december 2020

Harold Hofstra (gedeputeerde)
Yvonne den Boer (D66)
Sjaak Simonse (SGP)
Frans Mulckhuijse (SP)
Corina Straatsma (GL)
Henri van Ulsen (VVD)
Paul van der Starre (50PLUS)
Jesse Luijendijk (PvdD)
Johan van Slooten (CDA)
Lubbert Schenk (CU)

Later deze avond wordt er een persconferentie gegeven door Mark Rutte. De vraag wordt gesteld of we daar rekening mee kunnen houden en het overleg kunnen inkorten indien mogelijk. Harold Hofstra geeft aan dat vragen eventueel ook later per email gesteld kunnen worden om iedereen de mogelijkheid te bieden de persconferentie bij te wonen.

Opening door Harold Hofstra
Met dit woordvoerdersoverleg wil ik u bijpraten in de laatste stand van zaken. De stikstofwet wordt later deze week behandeld in de tweede kamer en daarnaast zijn er stappen gemaakt in het stikstofregistratiesysteem. Vooraf is aangegeven dat er behoefte is aan kaartmateriaal, ook daar gaan we in de presentatie gehoor aan geven. Het zijn gegevens die wij nog maar kort in bezit hebben en vragen jullie om deze vertrouwelijk te behandelen.

Programma overleg:
- Stand van zaken landelijk
- Stand van zaken Flevoland & knelpunten
- Kaartmateriaal en andere vragen vooraf vanuit woordvoerders
- Flevolandse aanpak stikstof
- Vragen/discussie

Stand van zaken landelijk
Vorige week is de stikstofwet in de tweede kamer behandeld. De aanpassingen die we kunnen verwachten zijn enerzijds het legaliseren van de PAS melders en de vrijstelling die hiervoor komt. Anderzijds worden er hogere ambities ingezet: in 2050 moet 74% van de natuurgebieden onder de kritische depositie waarde vallen. Dit is een waarde die is overgenomen uit het rapport van Remkes. Deze nieuwe ambities zijn nog niet opgenomen in de vervolgaanpak die u reeds in bezit heeft. In samenspraak met de staten gaan wij kijken wat de wijzigingen in de wet betekenen voor de Flevolandse ambities.
Daarnaast is het verzoek gekomen om per provincie een gebiedsplan te maken. Hierin moet worden opgenomen hoe er per natura2000 gebied aan de omgevingswaarde wordt voldaan. Wat hierin verwacht wordt vanuit Flevoland is nog onduidelijk en gaan we de komende tijd concreet maken.

Met alle provincies zijn we druk om vorm te geven aan het regionaal stikstofregistratiesysteem. Het doel van dit systeem is dat je als initiatiefnemer eerst zelf je vergunning kunt regelen, is dit niet toereikend moet er gekeken worden of er ruimte uit het systeem gehaald kan worden. Dit houdt wel in dat er eerst stikstofruimte in het systeem gebracht moet worden. Dit kan bijvoorbeeld doordat bedrijven salderen en er restruimte vrijvalt. Daarnaast is het ook mogelijk om actief ruimte vrij te maken door bijvoorbeeld een bedrijf op te kopen of te verduurzamen. Provincies zoeken o.m. naar een oplossing microdeposities: activiteiten die leiden tot kleine stikstofdeposities in grote delen van Nederland. Vanwege de lage hoeveelheden is het niet efficiënt dit met extern salderen vrij te spelen. Er wordt nu gekeken om deze microdeposities vanuit een grotere ‘pot’ te vergeven. De

discussie die nog loopt is de precieze invulling hiervan; komt er één pot voor iedereen of een systeem met een 'kluis' per provincie? Het voordeel van een landelijke pot is dat vrijgemaakte ruimte efficiënter wordt vergeven en projecten met kleine hoeveelheden stikstofdepositie doorgang kunnen vinden. Daarnaast zijn we nog in gesprek over hoe de vrijgekomen ruimte beschikbaar gesteld wordt aan nieuwe ontwikkelingen. Het systeem wordt momenteel wel gebruikt om de vrijgekomen ruimte bij te houden (te registreren) en in januari/februari 2021 is er meer duidelijkheid over het vergeven van die ruimte.
Overigens is het zo dat 30% van de vrijgespeelde ruimte sowieso ten gunste van de natuur komt. Maar 70% kan worden ingezet voor nieuwe ontwikkelingen.

Morgen wordt in de tweede kamer gestemd over een aantal moties en amendementen, waaronder het voorstel om het legaliseren van de PAS meldingen wettelijk te verankeren. Hier hebben we de afgelopen tijd veel aandacht aan besteed in contacten met het Rijk vanwege de onzekerheden die bij bedrijven spelen. De minister is aan zet om stikstofruimte vrij te maken. De eerste maatregelen die daaraan bijdraagt is de warme varkenshouderij. Dit geeft echter vooral ruimte in Brabant en de directe omgeving daarvan. We verwachten in Flevoland niet direct vergunningen af te kunnen geven op basis van deze maatregel.

Stand van zaken Flevoland & knelpunten
Momenteel zitten er enkele vergunningen voor woningbouw in Almere 'in de pijplijn'. Dit is mogelijk gemaakt door de landelijke maatregel van het omlaag brengen van de maximale snelheid op de snelwegen.

Ook in Flevoland hebben wij recent onze eerste vooraankondiging gekregen van een bedrijf dat wil salderen. De aankondiging is pas net binnen, die gaan we nu bestuderen.

Verder zijn er enkele projecten die vast lopen op het bestemmingsplan omdat er geen stikstof ruimte vrij is. Ook verwachten we nog veel aandacht te moeten besteden aan de bedrijven die momenteel geen vergunning hebben. Zoals bedrijven met historische rechten, bedrijven die onder de meldingsplicht vielen of bedrijven die ten onrechte niet over een natuurvergunning beschikken. Dat laatste geeft ook een handhavingsvraagstuk.

Maritieme Servicehaven Noordelijke Flevoland (MSNF): We hebben ons best gedaan om dit onder de aandacht te brengen van de Kamerleden. Tijdens het debat is dit voorbeeld ook aangegrepen door partijen en zijn hier vragen aan de minister over gesteld. Er is geen directe zeggenschap gedaan, maar heeft wel een opening gegeven voor een gesprek.

Verder voeren we diverse maatwerkgesprekken met bedrijven om te zien of er binnen de vergunning ruimte is voor verduurzaming of andere maatregelen om op die manier ruimte vrij te spelen. Deze gesprekken lopen. Ook hier zien wij aanknopingspunten om gezamenlijk verder stappen te ondernemen.

Kaartmateriaal en andere vragen vooraf vanuit woordvoerders
In de provincie Flevoland ligt een gebiedsopgave om de stikstofuitstoot terug te dringen. De cijfers laten zien dat de grootste winst te halen is in de uitstoot van ammoniak in de landbouw (89%). Dat is de reden waarom wij momenteel naar deze specifieke sector kijken; daar valt de meeste winst te halen. De sectoren industrie en verkeer moeten maatregelen treffen om de doelstellingen uit het klimaatakkoord te halen. Met de invoering van die maatregelen, neemt ook door de stikstofuitstoot af.

De eerste afbeelding hebben wij u eerder laten zien. Dit toont aan in welke gebieden het wegnemen van stikstofuitstoot het meeste effect heeft op de Nederlandse natuur. Waar kunnen wij het beste onze energie op zetten om maatregelen te treffen met een zo groot mogelijk effect.

Sinds 1,5 week analyseren wij gegevens gebaseerd op de mei-tellingen. Vanwege de privacygevoelige informatie vragen wij om deze informatie niet te spreiden, deze kaarten zijn vertrouwelijk. Het geeft ons meer inzicht in de precieze gegevens van de bedrijven, nauwkeuriger dan de KvK gegevens. De derde afbeelding geeft een overzicht van de bedrijven die een PAS-melding gedaan hebben en bedrijven die nog geen melding gedaan hebben (Nota bene: dit zijn **niet** per definitie illegale bedrijven!). Dit kunnen bedrijven zijn die bijvoorbeeld al bestaande rechten

hadden (historische rechten) of bedrijven die onder de vrijstellingsdrempel vielen. De gegevens uit dit kaartmateriaal zijn voor ons nieuw en moeten nog verder geanalyseerd worden. Eerst moeten we onderzoeken of en welke bedrijven ten onrechte geen natuurvergunning hebben en daar moet een handhavingsstrategie voor komen. Wel geeft het een beeld dat er kansen liggen in gebieden waar ingrijpen zeer effectief is.
Harold Hofstra vult aan dat het stoppen van niet vergunde activiteiten ten goede komt aan de natuur. Maar dat je er geen nieuw ontwikkelingen mee mogelijk kunt maken, zoals het legaliseren van de PAS melders of de MSNF.

Er zijn verschillende loketten waar een ondernemer terecht kan bij vragen of voor informatie:
- stikstof@flevoland.nl
- Landbouw meerdere smaken; voor iedereen die een pilot wil doen
- Vergunningen loket (natuur) bij de provincie
- Vergunning loket (omgeving) bij de gemeente
- Helpdesk BIJ12
- Diverse subsidie RVO, Horizon, POP3

Afhankelijk van de regeling verschilt het welk loket benaderd dient te worden. Erkent wordt dat er een veelheid aan regelingen zijn. Dit komt deels doordat sommige subsidies niet voor stikstof zijn bedacht maar wel een stikstofcomponent bezitten waardoor ze interessant zijn.

Flevolandse aanpak stikstof
De vervolgaanpak is inmiddels met u gedeeld. De aanpak staat geagendeerd voor het beeldvormingsoverleg op 6 januari. Het is gericht op een beter balans tussen ecologie en economie. Hier zijn vier subdoelen aan gekoppeld, te weten:
1. Handhaving op orde
2. Mogelijk maken ontwikkelingen
3. Stikstof reductie
4. Natuurinclusieve samenleving

De provincie neemt hierin verschillende rollen aan: initiatiefnemer, regisseur, beleidsbepaler, vergunningverlener.

Vervolgproces
Zoals eerder gezegd staat de vervolgaanpak geagendeerd voor 6 januari. Door de stikstofwet dienen er mogelijk nog aanpassing in het voorstel gemaakt te maken. Op 6 januari zetten wij voor u op een rij welke keuze er te maken valt. Op 3 februari is de oordeelsvorming en op 17 februari wordt het besluit genomen. Op dit moment gaat het om de kaders vast te stellen. Wat is de rol van de provincie? Welke kant gaan we op? Welke dingen gaan we eerst doen en wat op de langere termijn. Het is belangrijk om daar als PS uitspraak over te doen. Ook willen we de inzet van financiële middelen mandateren aan GS. Dat geeft GS de mogelijkheid dat wanneer zich kansen voordoen, de middelen in te zetten. Ook daar komen we op terug op 6 januari.

Vragen / discussie
Dhr. Mulckhuijse (SP). Harold Hofstra gaf een toelichting over de zak met stikstofrechten en een verdeling van 30% en 70%. Wat wordt hier mee bedoeld?
Bij het vastleggen van de regels voor intern en extern salderen is er landelijk afgesproken dat indien er iets gerealiseerd moet worden dit ten koste moet gaan van iets dat vergund is. Van alle rechten die vrijkomen komt 30% ten gunste voor de natuur. De overige 70% mag vrijkomen voor nieuwe ontwikkeling.

Mw. den Boer (D66). In de memo is omschreven dat Flevoland weinig ruimte kan sparen en stikstof bij het Rijk kan lenen. Klopt het dat wanneer je iets leent, je hier ook iets voor moet terugbetalen?
Het Rijk heeft een aantal bronmaatregelen waarmee stikstofruimte vrijgespeeld wordt, zoals bijvoorbeeld de snelheidsverlaging. Daarmee wordt ruimte op de korte termijn gecreëerd. In Flevoland willen wij ook ontwikkelingen op de korte termijn mogelijk maken, zoals de MSNF. Het Rijk is hierin als het ware een voorfinancierder.

Mw. den Boer (D66). In de vorige presentaties werden ook piekbelasters in de industrie getoond. Ik hoor je nu zeggen dat dit een Rijksaangelegenheid is. Welke toezicht houden wij daarop vanuit de omgevingsdienst, wiens verantwoordelijkheid is het om de industrie aan zijn jasje te trekken?

De afbeelding toont de totale ammoniak depositie. Alle belasters hebben de verantwoordelijkheid dit terug te brengen. Het is aan het Rijk om de diffuse belaster op te lossen, dit kunnen wij niet als provincie zijnde. Daar is een gezamenlijke pot voor nodig.
Hier wordt aanvullend aan toegevoegd dat de industriële bedrijven die ammoniak uitstoten meegenomen worden in onze maatwerkgesprekken.

Mw. den Boer (D66). Het Rijk gaat morgen een wet vaststellen waarmee de ambitie hoger wordt. Deze ambitie staat nog niet in de vervolgaanpak. Kun je als provincie zeggen dat je niet mee gaat met deze ambitie?
Het is een Rijksdoelstelling die gezamenlijk met de verschillende gebiedspartners bereikt moet worden. Als partners kun je wel bepalen wat je kunt bijdragen.

Dhr. Van Sloten (CDA). Bij de bedrijven die nu niet gegund zijn werd er gesproken over handhaving en ingrijpen. Wat moet ik daar onder verstaan? Worden bedrijven stilgelegd op gevoelige plekken?
Dit is een vraagstuk waar we met elkaar voor staan. Eerst willen we inzichtelijk maken hoe het nu zit. Op basis van wet- en regelgeving moeten ze worden vergund. Het is niet de intentie de bedrijven te sluiten. Op termijn moeten we dit bespreken.

Dhr. Van Sloten (CDA). Ik kreeg de indruk dat de Flevolandse PAS melders achteraan staan wat betreft het verlenen van de vergunningen omdat er in Flevoland minder knelpunten zijn dan andere provincies.
Men kijkt waar de bronmaatregelen van het Rijk, voorfinancieren, het meest effectief is en het hardst nodig is. Eerste melders worden vergund in april/mei, daar is nog geen duidelijkheid over. Maar hier zit geen voorkeursscenario in. Het blijft spannend, maar het geeft ook rust dat het gaat gebeuren. Veel bedrijven willen uitbreiden en naar de bank. De zekerheid is niet gegeven, maar met het aannemen van de wet wel groter. Hoe geldverstrekkers daar mee omgaan is ook voor ons nog een vraag.
Er moet gecompenseerd worden in de gebieden waar de depositie neerslaat. Voor Flevoland geldt dat depositie met name plaatsvindt in Overijssel, Gelderland en Friesland. Meldingen kunnen gelegaliseerd worden op het moment dat het Rijk bronmaatregelen treft die in die gebieden effect hebben.

Dhr. Simonse (SGP). Om alle adressen te legaliseren moet er veel ruimte vrijgemaakt worden. Is die zak met vergunde ruimte er?
De eerste berekeningen zijn gemaakt vanuit het Rijk. Zij moeten ruimte vrijmaken om de PAS meldingen te legaliseren. Het Rijk heeft aangegeven dat de bronmaatregelen de benodigde ruimte oplevert. De vraag is alleen wanneer die ruimte vrijkomen. Dat vragen we aan het Rijk.

Dhr. Simonse (SGP). Momenteel zijn veel provincies bezig alle nertsenhouderijen van de kaart te vegen. Daarmee ontstaat ook stikstofruimte, wordt dit ook meegenomen?
Als daar stikstofruimte vrij komt dan vervalt het aan de Nederlandse bronmaatregelen.

Dhr. Van Ulsen (VVD). Ik vermoed dat de PAS melders vanuit de provincie worden geïnformeerd omtrent de legaliseringen? Dat ze geborgd zijn in de wet en dat de onrust wordt weggenomen.
Vanwege de juridische vraagstukken heeft een brief voor de PAS melders lang op zich laten wachten. De geruststelling is inderdaad nodig. Dit sturen wij niet vanuit de provincie. We voelen ons verantwoordelijk voor het probleem maar niet de oplossing, die komt vanuit het Rijk. Verwachten dat de brief na het wijzigen van de wet ook verstuurd kan worden.

Dhr. Van Ulsen (VVD). Ik hoop niet dat we een heksenjacht op onze bedrijven willen gaan voeren. Maar dat we ze benaderen met zachte landing, dat we met elkaar in gesprek gaan. Is het mogelijk om het kaartmateriaal vertrouwelijk weg te leggen zodat we dit wel kunnen bekijken?
We zijn inderdaad niet van plan om te handhaven op dit moment. We willen het kaartmateriaal eerst verder analyseren zodat we er ook iets mee kunnen en hier intern met GS naar kijken. In dit dossier gaat zorgvuldigheid boven snelheid.
Dhr. Van Ulsen geeft aan deze informatie in de commissie graag terug te zien. Dit gaat over de ruimte in Flevoland en toedeling als het gaat om agrarische bedrijven. Daar heb je een ruimtelijke kaart en een plan voor nodig. *Daar is GS nu ook mee bezig. Als we zover zijn komen we met een integraal plan terug.*

Dhr. Van Ulsen (VVD). Er zijn verschillende loketten voor verschillende sectoren. Is het niet handig om één loket te hebben waar iedere sector terecht kan? We moeten ze op weg helpen, inzicht geven waar ze terecht kunnen en maximaal op innovatie inzetten.
De sectoren weten vaak goed waar ze terecht kunnen. Hiervoor kijken we ook naar andere provincies. Zo is provincie Noord-Holland hier al iets verder mee. Daar willen we gezamenlijk naar kijken. Met het voeren van de maatwerkgesprekken geven wij ook informatie om de juiste richting te geven.

Mw. Straatsma (GL). Is het bekend hoeveel stikstofdepositie de bedrijven uitstoten die geen vergunning hebben? Of is de inschatting dat zij kleine hoeveelheden uitstoten? Kan hierdoor de totale stikstofdepositie voor Flevoland nog hoger uitvallen?
Dit moeten we inderdaad nog verder uitkristalliseren. Wel hebben we van alle locaties de gegevens om de emissie te bepalen en daarmee kunnen we de depositie berekenen. Momenteel zijn we bezig dat verder te analyseren om een beter beeld van de depositie te krijgen.

Dhr. Luijendijk (PvdD). Ik vind de geheimzinnigheid wat opvallend en wil pleiten om zoveel als mogelijk in de openbaarheid te bespreken. Waarom die voorzichtigheid? Als iemand zich niet aan de wet houdt moeten we toch optreden. Graag wil ik bij de beeldvormingssessie meer duidelijkheid van de mate van illegaliteit.
Er is geen sprake van geheimzinnigheid maar van zorgvuldigheid. Wij willen jullie graag meenemen in de problematiek maar op 6 januari hebben wij die duidelijkheid nog niet. Dan hebben we het over de hoofdlijnen van het beleid en de uitvoering daarvan, de ruimte die dat vraagt.
Dhr. Luijendijk (PvdD): dit heeft wel invloed op het beleid dat we gaan uitvoeren, hoe groot het probleem is. Ik vind het dan ook schokkend dat het probleem zo ver onder de radar is gebleven.
Dhr. Van Ulsen (VVD): laten we niet vooruitlopen op dingen die er wel of niet zijn. Eerst moeten we de details duidelijk krijgen en daarna moeten we het oplossen.
Dhr. Luijendijk (PvdD): dit is een vraagstuk waar we al een tijd om vragen. We willen dat inzicht wel krijgen om de omvang van het probleem te kennen.
Dhr. Hofstra: we moeten inderdaad de volle omvang in beeld krijgen. Maar het is wel een probleem dat we in stukjes moeten aanpakken.
Dhr. Luijendijk (PvdD): waarom die voorzichtigheid met handhaving? Als iets duidelijk illegaal is waarom dan niet handhaven? Dat draagt ook bij om het probleem op te lossen.
Het Rijk heeft aangegeven dat de bedrijven onder de meldingsplicht vielen. Door wetgeving toen der tijd was een vergunning niet nodig. Deze bedrijven hebben ten goeder trouw gehandeld. Het Rijk zegt een oplossing te zoeken voor deze bedrijven, ook dat is onderdeel van de stikstofwet. Als er inderdaad een bedrijf zit waar geen vergunning op zit dan gaan we inderdaad handhaven. Maar dat moment is nu nog niet want dit hebben we niet in beeld.
Dhr. Van Ulsen (VVD): we moeten hier inderdaad in de openbaarheid over praten. Laten we daar ook de ruimte voor nemen.
Dhr. Hofstra: het is de verantwoordelijkheid van GS om de juiste informatie voor PS aan te leveren om een goed gesprek te kunnen voeren.

Dhr. Hofstra geeft aan dat indien er nabranders zijn deze per email nog gesteld kunnen worden.

PROVINCIE FLEVOLAND

FLEVOLAND INNOVATIEF EN ONDERNEMEND

Stand van zaken en vervolg stikstof in Flevoland

Woordvoerdersoverleg

14 december 2020

PROVINCIE FLEVOLAND

Programma

FLEVOLAND INNOVATIEF EN ONDERNEMEND

1. Stand van zaken landelijk
2. Stand van zaken Flevoland & knelpunten
3. Kaartmateriaal en andere vragen vooraf vanuit woordvoerders
4. Flevolandse Aanpak Stikstof
5. Vragen/discussie

PROVINCIE FLEVOLAND

Stand van zaken (landelijk)

FLEVOLAND INNOVATIEF EN ONDERNEMEND

- Stikstofwet
- RSRS
- Legalisering meldingen
  - Overleggen met IPO en LNV vanuit motie PAS-meldingen

PROVINCIE FLEVOLAND

Stand van zaken (Flevoland)

FLEVOLAND INNOVATIEF EN ONDERNEMEND

- VTH en extern salderen
- Knelpunten: bestemmingsplannen en onvergunde bedrijven
- MSNF
- Maatwerkgesprekken

PROVINCIE FLEVOLAND

Kaartmateriaal

FLEVOLAND INNOVATIEF EN ONDERNEMEND

Doelgroep	Nederland NH3 (kg)	Flevoland NH3 (kg)	Aandeel Flevoland t.o.v. NL in %	Aandeel in totaal emissies Flevoland in %
Afvalverwijdering	542.137	31.322	5,78	**0,75**
Bouw	5.806	105	1,81	0,00
Chemische industrie	725.984	0	0,00	0,00
Consumenten	7.981.748	222.723	2,79	**5,36**
Energiesector	22.037	0	0,00	0,00
Handel, Diensten en Overheid (HDO)	3.903.857	65.542	1,68	**1,58**
Landbouw	113.954.966	3.695.261	3,24	**89,01**
Overige industrie	796.746	5.649	0,71	**0,14**
Raffinaderijen	11.395	0	0	0
Verkeer en vervoer	4.457.160	131.025	2,94	**3,16**
Totaal	132.401.836	4.151.627	3,14	100,00

Tabel 2: stikstofemissies in Flevoland (2018) Bron: doorberekening landelijke emissieregistratie 2018 door Gispoint

PROVINCIE FLEVOLAND

Kaartmateriaal

FLEVOLAND INNOVATIEF EN ONDERNEMEND

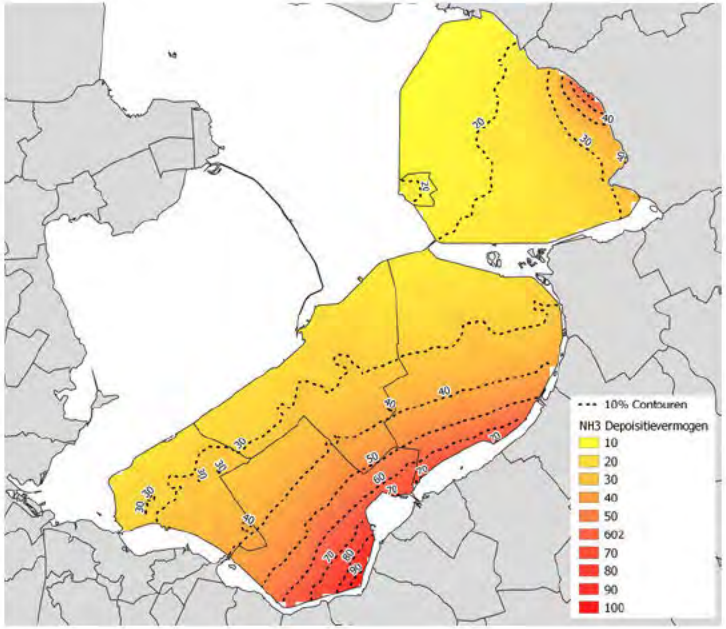

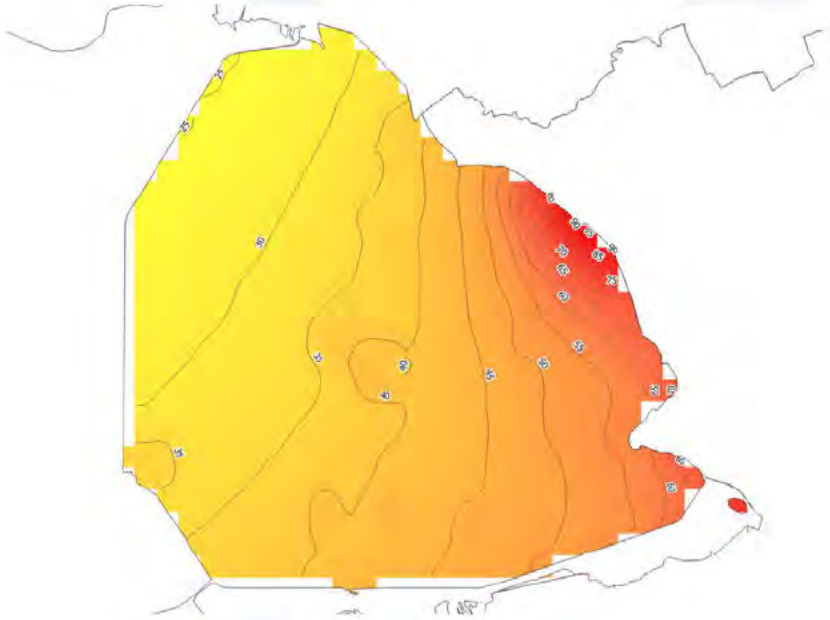

PROVINCIE FLEVOLAND

Loketten

FLEVOLAND INNOVATIEF EN ONDERNEMEND

- Stikstof@Flevoland.nl
- Landbouw Meerdere Smaken
- Vergunningloket provincie (natuurvergunning)
- Vergunningloket gemeenten (omgevingsvergunning)
- Helpdesk Stikstof en Natura2000 BIJ12
- Diverse (subsidie)regelingen: RVO, Horizon, POP3

Voorbeelden van regelingen

- EU POP3 o.a. Regeling Fysieke Investeringen voor Innovatie en Modernisering van Agrarische Ondernemingen (er komt een nieuwe openstelling met meer aandacht voor stikstofreductie)
- Horizon Voucher Kennis en Expertise Flevoland
- Horizon TMI-POC (*Proof Of Concept*) Flevoland fonds (Innovatie) RVO Subsidiemodules brongerichte verduurzaming stal- en managementmaatregelen (Sbv),
- RVO Subsidiemodule agrarische bedrijfsadvisering en educatie (SABE) ‘Omschakelprogramma duurzame landbouw’ (voorheen: ‘Omschakelfonds’).
- Rijkssubsidieregeling sanering varkenshouderijen (gesloten)
- Rijksregeling Gerichte opkoop en Rijksregeling generieke opkoop (in ontwikkeling)

PROVINCIE FLEVOLAND

Vervolgaanpak: inhoud

FLEVOLAND INNOVATIEF EN ONDERNEMEND

PROVINCIE FLEVOLAND

Vervolgaanpak: proces

FLEVOLAND INNOVATIEF EN ONDERNEMEND

- 6 januari: beeldvormende bespreking in Commissie

-----Waar nodig: aanpassen voorstel----

- 3 februari: oordeelsvormende bespreking in Commissie
- 17 februari: besluitvorming in PS
  - Kaders vaststellen (uitgangspunten en strategie)
  - Inzet financiele middelen mandateren aan GS

PROVINCIE FLEVOLAND

FLEVOLAND INNOVATIEF EN ONDERNEMEND

Vragen en discussie

PROVINCIE FLEVOLAND

Kaartmateriaal

FLEVOLAND INNOVATIEF EN ONDERNEMEND

Doelgroep	Nederland NOx (kg)	Flevoland NOx (kg)	Aandeel Flevoland t.o.v. NL in %	Aandeel in totaal emissies Flevoland in %
Afvalverwijdering	3.873.546	7.928	0,20	0,12
Bouw	631.074	3.833	0,61	0,06
Chemische industrie	9.099.348	5.642	0,06	0,08
Consumenten	9.134.502	187.556	2,05	**2,81**
Drinkwatervoorziening	6.904	154	2,23	0,00
Energiesector	17.225.551	261.257	1,52	**3,91**
Handel, Diensten en Overheid (HDO)	6.314.226	108.797	1,72	**1,63**
Landbouw	41.395.196	1.488.349	3,60	**22,30**
Natuur	1.134.217	41.938	3,70	0,63
Overige industrie	15.769.626	67.599	0,43	**1,01**
Raffinaderijen	4.760.262	0	0	0
Riolering en waterzuiverings-installaties	346.208	4.968	1,43	0,07
Verkeer en vervoer	228.526.413	4.497.588	19,7	**67,37**
Totaal	338.217.073	6.675.609	1,97	100,00

Tabel 1: stikstofemissies in Flevoland (2018) Bron: doorberekening landelijke emissieregistratie 2018 door Gispoint

PROVINCIE FLEVOLAND

Memo
Beeldvorming

Registratienummer:
2811079

Datum
23 juni 2021

Afdeling
GRF

Betreft
Memo - Bijpraten stikstof

Naam commissie	Beeldvormende sessie RND
Onderwerp	Bijpraatsessie stikstof
Datum beeldvorming	1 september 2021
Wat is de reden/aanleiding voor beeldvorming? Let op: deze beeldvormende ronde moet meerwaarde hebben t.o.v. bijvoorbeeld schriftelijke informatie of een filmpje	Feitelijk informeren mede op verzoek van PS
Wat moet de beeldvorming opleveren / Wat is het doel?	De Commissie bij te praten over de laatste stand van zaken ten aanzien van het in februari 2021 vastgestelde Aanpak Stikstof in Flevoland en actuele ontwikkelingen rondom stikstof. Deze bespreking is geen onderdeel van een besluitvormingsproces.
Hoe wordt de beeldvormende ronde vormgegeven? Gebruik het stroomschema Beeldvorming voor inspiratie over vorm en type (max. 1/3e van de behandeltijd kan benut worden voor presentaties, wanneer meer tijd nodig is graag motiveren via deze memo)	Een korte presentatie door de gedeputeerde waarna gelegenheid is tot het stellen van vragen.
Hoeveel tijd wordt geschat nodig te zijn? Let op: tijdsduur gaat altijd in overleg met de Procedurecommissie	60 minuten
Wat is de historie van het onderwerp in de Staten? Geef inzicht in bijvoorbeeld eerdere behandeling of toezeggingen.	Flevoland werkt samen met het Rijk, andere provincies en maatschappelijke partners aan oplossingen voor de stikstofproblematiek. Tot nu toe vinden acties plaats binnen het mandaat van GS. Provinciale Staten worden regelmatig geïnformeerd over de voortgang. De Flevolandse Aanpak Stikstof is in februari vastgesteld. Deze beeldvormende bespreking is bedoeld om PS te informeren over de voortgang van het genoemde programma. De volgende onderwerpen komen onder andere aan de orde: de stikstofbank, het gebiedsproces, de legalisering van PAS-melders en recentelijke rechterlijke uitspraken.
Welke informatie wordt voorafgaand aan de beeldvorming, als bijlage van dit memo, aangereikt? Kan de beeldvorming hierdoor korter?	Voorafgaand aan de bespreking wordt de presentatie met de statenleden gedeeld.
Wie verzorgt de beeldvorming? Let op: functietitel ipv. Naam.	Harold Hofstra (Gedeputeerde) i.s.m. ambtelijke ondersteuning

Memo

Is de betreffende Gedeputeerde aanwezig?	Ja
Wat is het vervolg van deze beeldvorming? Geef een zo smart mogelijke planning.	N.v.t.

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de WOB (ja/nee aangeven)

Memo

PROVINCIE FLEVOLAND

Memo
Beeldvorming

Registratienummer:
2876381

Datum
24 november 2021

Afdeling
CZ

Betreft
Sessie stikstof december 2021

Naam commissie	Beeldvormende sessie RND
Onderwerp	Bijpraatsessie stikstof
Datum beeldvorming	Woensdag 22 december 2021
Wat is de reden/aanleiding voor beeldvorming? Let op: deze beeldvormende ronde moet meerwaarde hebben t.o.v. bijvoorbeeld schriftelijke informatie of een filmpje	Feitelijk informeren mede op verzoek van PS
Wat moet de beeldvorming opleveren / Wat is het doel?	De Commissie bij te praten over de laatste stand van zaken ten aanzien van het in februari 2021 vastgestelde Aanpak Stikstof in Flevoland en actuele ontwikkelingen rondom stikstof. Deze bespreking is geen onderdeel van een besluitvormingsproces.
Hoe wordt de beeldvormende ronde vormgegeven? Gebruik het stroomschema Beeldvorming voor inspiratie over vorm en type (max. 1/3e van de behandeltijd kan benut worden voor presentaties, wanneer meer tijd nodig is graag motiveren via deze memo)	Een korte presentatie door de gedeputeerde waarna gelegenheid is tot het stellen van vragen.
Hoeveel tijd wordt geschat nodig te zijn? Let op: tijdsduur gaat altijd in overleg met de Procedurecommissie	60 minuten
Wat is de historie van het onderwerp in de Staten? Geef inzicht in bijvoorbeeld eerdere behandeling of toezeggingen.	Flevoland werkt samen met het Rijk, andere provincies en maatschappelijke partners aan oplossingen voor de stikstofproblematiek. Tot nu toe vinden acties plaats binnen het mandaat van GS. Provinciale Staten worden regelmatig geïnformeerd over de voortgang. De Flevolandse Aanpak Stikstof is in februari vastgesteld. Deze beeldvormende bespreking is bedoeld om PS te informeren over de voortgang van het genoemde programma. De volgende onderwerpen komen onder andere aan de orde: de stikstofbank, het gebiedsproces, de legalisering van PAS-melders en recentelijke rechterlijke uitspraken.
Welke informatie wordt voorafgaand aan de beeldvorming, als bijlage van dit memo, aangereikt? Kan de beeldvorming hierdoor korter?	Voorafgaand aan de bespreking wordt de presentatie met de statenleden gedeeld.
Wie verzorgt de beeldvorming? Let op: functietitel ipv. Naam.	Harold Hofstra (Gedeputeerde) i.s.m. ambtelijke ondersteuning.

Memo

Is de betreffende Gedeputeerde aanwezig?	Ja
Wat is het vervolg van deze beeldvorming? Geef een zo smart mogelijke planning.	N.v.t.

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de WOB (ja/nee aangeven)

Memo

PROVINCIE FLEVOLAND

Memo
Beeldvorming

Registratienummer:
2916033

Datum
8 februari 2022

Afdeling
SENB

Betreft
Memo beeldvorming strategie Flevolandse aanpak stikstof

Naam commissie	Beeldvormendecommissie RND
Onderwerp	Memo beeldvorming strategie Flevolandse aanpak stikstof
Datum beeldvorming	2 en 23 maart 2022
Wat is de reden/aanleiding voor beeldvorming? Let op: deze beeldvormende ronde moet meerwaarde hebben t.o.v. bijvoorbeeld schriftelijke informatie of een filmpje	De aanleiding voor deze beeldvorming is de geplande besluitvorming op 20 april. In deze sessie wordt u geïnformeerd over de voorgestelde strategie.
Wat moet de beeldvorming opleveren / Wat is het doel?	Verheldering van de uitwerking van de strategie die in Flevolandse aanpak Stikstof is opgenomen en waarover PS op 20 april 2022 een besluit over neemt.
Hoe wordt de beeldvormende ronde vormgegeven? Gebruik het stroomschema Beeldvorming voor inspiratie over vorm en type (max. 1/3e van de behandeltijd kan benut worden voor presentaties, wanneer meer tijd nodig is graag motiveren via deze memo)	De beeldvorming begint met een presentatie van de voorgestelde strategie Flevolandse aanpak stikstof van maximaal 10 minuten. Hierna is er gelegenheid om vragen te stellen.
Hoeveel tijd wordt geschat nodig te zijn? Let op: tijdsduur gaat altijd in overleg met de Procedurecommissie	30 minuten.
Wat is de historie van het onderwerp in de Staten? Geef inzicht in bijvoorbeeld eerdere behandeling of toezeggingen.	In februari 2021 is de Flevolandse aanpak stikstof vastgesteld. In het najaar zijn er daaropvolgend twee informerende sessies voor PS georganiseerd. Waarop op 1 september 2021 de volgende onderwerpen zijn besproken: stikstofbank, het gebiedsproces, de legalisering van PAS-melders en recentelijke rechterlijke uitspraken. Waarop op 22 december 2021 een nadere uitwerking van de stikstofstrategie, gebiedsproces en het vervolg van beide sporen is besproken.
Welke informatie wordt voorafgaand aan de beeldvorming, als bijlage van dit memo, aangereikt? Kan de beeldvorming hierdoor korter?	Voorafgaand wordt het statenvoorstel meegestuurd en zal de powerpoint presentatie beschikbaar worden gesteld.
Wie verzorgt de beeldvorming? Let op: functietitel ipv. Naam.	Gedeputeerde Stikstof, Programmamanager Stikstof en evt. gebiedsregisseur stikstof
Is de betreffende Gedeputeerde aanwezig?	Ja

Memo

Wat is het vervolg van deze beeldvorming? Geef een zo smart mogelijke planning.	Oordeelsvorming in de Statencommissie RND van 6 of 13 april Besluitvorming in de PS vergadering van 20 april 2022

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de WOB (ja/nee aangeven)
Statenvoorstel strategie Programmatische aanpak stikstof		Ja

Memo

PROVINCIE FLEVOLAND

Memo
Beeldvorming

Registratienummer:
2918252

Datum
10 februari 2022

Afdeling
CZ

Betreft
Memo beeldvorming Programmatische aanpak stikstof

Naam commissie	Beeldvormendecommissie RND
Onderwerp	Memo beeldvorming strategie Flevolandse aanpak stikstof
Datum beeldvorming	2 en 23 maart 2022
Wat is de reden/aanleiding voor beeldvorming? Let op: deze beeldvormende ronde moet meerwaarde hebben t.o.v. bijvoorbeeld schriftelijke informatie of een filmpje	De aanleiding voor deze beeldvorming is de geplande besluitvorming op 20 april. In deze sessie wordt u geïnformeerd over de voorgestelde strategie.
Wat moet de beeldvorming opleveren / Wat is het doel?	Verheldering van de uitwerking van de strategie die in Flevolandse aanpak Stikstof is opgenomen en waarover PS op 20 april 2022 een besluit over neemt.
Hoe wordt de beeldvormende ronde vormgegeven? Gebruik het stroomschema Beeldvorming voor inspiratie over vorm en type (max. 1/3e van de behandeltijd kan benut worden voor presentaties, wanneer meer tijd nodig is graag motiveren via deze memo)	De beeldvorming begint met een presentatie van de voorgestelde strategie Flevolandse aanpak stikstof van maximaal 10 minuten. Hierna is er gelegenheid om vragen te stellen.
Hoeveel tijd wordt geschat nodig te zijn? Let op: tijdsduur gaat altijd in overleg met de Procedurecommissie	30 minuten.
Wat is de historie van het onderwerp in de Staten? Geef inzicht in bijvoorbeeld eerdere behandeling of toezeggingen.	In februari 2021 is de Flevolandse aanpak stikstof vastgesteld. Daaropvolgend zijn er het najaar van 2021 twee informerende sessies voor Provinciale Staten georganiseerd (1 september en 22 december 2021). Waarop op 1 september 2021 de volgende onderwerpen zijn besproken: stikstofbank, het gebiedsproces, de legalisering van PAS-melders en recentelijke rechterlijke uitspraken. Waarop op 22 december 2021 een nadere uitwerking van de stikstofstrategie, gebiedsproces en het vervolg van beide sporen is besproken.
Welke informatie wordt voorafgaand aan de beeldvorming, als bijlage van dit memo, aangereikt? Kan de beeldvorming hierdoor korter?	Voorafgaand zal de powerpoint presentatie beschikbaar worden gesteld.
Wie verzorgt de beeldvorming? Let op: functietitel ipv. Naam.	Gedeputeerde Stikstof, Programmamanager Stikstof en evt. gebiedsregisseur stikstof
Is de betreffende Gedeputeerde aanwezig?	Ja

Memo

Wat is het vervolg van deze beeldvorming? Geef een zo smart mogelijke planning.	Oordeelsvorming in de Statencommissie RND van 6 of 13 april Besluitvorming in de PS vergadering van 20 april 2022

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de WOB (ja/nee aangeven)

Memo

PROVINCIE FLEVOLAND

Memo
Beeldvorming

Registratienummer:
2958347

Datum
16 mei 2022

Afdeling
SENB

Betreft
Bijpraatsessie stikstof

Naam commissie	Statencommissie NRD
Onderwerp	Bijpraatsessie stikstof
Datum beeldvorming	15 juni 2022 en 6 juli 2022
Wat is de reden/aanleiding voor beeldvorming? Let op: deze beeldvormende ronde moet meerwaarde hebben t.o.v. bijvoorbeeld schriftelijke informatie of een filmpje	Feitelijk informeren. De statenleden hebben aangegeven regelmatig te willen worden bijgepraat over het onderwerp stikstof. Middels deze beeldvorming wordt daar invulling aan gegeven.
Wat moet de beeldvorming opleveren / Wat is het doel?	De Commissie bij te praten over de laatste stand van zaken ten aanzien van het in februari 2021 vastgestelde Aanpak Stikstof in Flevoland en actuele ontwikkelingen rondom stikstof en transitie landelijk gebied in het kader van Nationaal Programma Landelijk Gebied. Vanuit de wet stikstof en natuur worden in 2023 gebiedsplannen stikstofreductie en natuurverbetering worden opgesteld. In oktober 2022 beoogt het rijk indicatieve doelen voor de maatschappelijke opgave in het kader van het Nationaal Programma Landelijk Gebied te delen met de provincies. Aan de provincies wordt gevraagd om deze doelen door te vertalen in een gebiedsplan waar het gebiedsplan stikstofreductie en natuurverbetering onderdeel van moet zijn. Op basis van de doelen en budget, zoals door het Rijk geformuleerd, heeft Provincie Flevoland tot de zomer van 2023 de gelegenheid krijgen de afspraken te verrijken en regionale opgaven te koppelen. Deze bespreking is geen onderdeel van een besluitvormingsproces.
Hoe wordt de beeldvormende ronde vormgegeven? Gebruik het stroomschema Beeldvorming voor inspiratie over vorm en type (max. 1/3e van de behandeltijd kan benut worden voor presentaties, wanneer meer tijd nodig is graag motiveren via deze memo)	Een korte presentatie door de gedeputeerde waarna gelegenheid is tot het stellen van vragen.
Hoeveel tijd wordt geschat nodig te zijn?	60 minuten

Memo

Let op: tijdsduur gaat altijd in overleg met de Procedurecommissie	
Wat is de historie van het onderwerp in de Staten? Geef inzicht in bijvoorbeeld eerdere behandeling of toezeggingen.	Flevoland werkt samen met het Rijk, andere provincies en maatschappelijke partners aan oplossingen voor de stikstofproblematiek. Tot nu toe vinden acties plaats binnen het mandaat van GS. Provinciale Staten worden regelmatig geïnformeerd over de voortgang. De Flevolandse Aanpak Stikstof is in februari 2021 vastgesteld. Deze beeldvormende bespreking is bedoeld om PS te informeren over de voortgang van het genoemde programma. De volgende onderwerpen komen onder andere aan de orde: de stikstofbank, het gebiedsproces, de legalisering van PAS-melders, recentelijke rechterlijke uitspraken en Nationaal Programma Landelijk Gebied en Nationaal Transitiefonds Landelijk Gebied.
Welke informatie wordt voorafgaand aan de beeldvorming, als bijlage van dit memo, aangereikt? Kan de beeldvorming hierdoor korter?	Voorafgaand aan de bespreking wordt de presentatie met de statenleden gedeeld.
Wie verzorgt de beeldvorming? Let op: functietitel ipv. Naam.	Harold Hofstra (Gedeputeerde) i.s.m. ambtelijke ondersteuning.
Is de betreffende Gedeputeerde aanwezig?	Ja
Wat is het vervolg van deze beeldvorming? Geef een zo smart mogelijke planning.	N.v.t.

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de Woo (ja/nee aangeven)
PS mededeling nationaal programma landelijk gebied	2950943	Ja

Memo

Memo Communicatie-aanpak stikstof

Auteur [redacted]

Datum 12 november 2019

T.b.v. Kernteam Stikstof

Opgave
Flevoland staat voor een aantal groeiopgaven zoals woningbouw, economische ontwikkeling en natuurontwikkeling. Door de uitspraak van de Raad van State kunnen vergunningen Wet Natuurbescherming en ruimtelijke plannen niet meer volgens de oude methode vastgesteld worden. Zowel ruimtelijke plannen als vergunningen moeten voldoen aan de eisen van de Wet natuurbescherming. Dit vergt meestal ook een onderbouwing hoe wordt omgegaan met de stikstofdepositie.

Opdracht
Hoe kan communicatie bijdragen aan de opgave van de Provincie Flevoland m.b.t. het dossier stikstof?

Doel
De communicatie met belanghebbenden op optimaal niveau. Dat doen we door middel van samenwerken, informeren, betrekken en serieus nemen.

Uitgangspunten
- Show, don't tell: door de constructieve opstelling laat Flevoland zien de problematiek echt zo snel mogelijk te willen oplossen.
- Van onwetende naar wetende stakeholder: stakeholders voelen zich serieus genomen, betrokken en geïnformeerd.

-

-

Context

Ervaringen in de omgeving, kenmerken omgeving, wetgevende kaders, etc.

Issues

Onderwerpen waar stakeholders mogelijk verschil van mening over hebben

Stakeholders

Direct of indirect belanghebbenden

Kansen

Op welke manier kan onze opgave kansen betekenen voor anderen?

Communicatiestrategie

Prioriteiten, stappen, belangen, perspectieven, dialoog

Prioriteiten:

Informatie verschaffen!

- IPO: wat is er allemaal in het nieuws?
- Website up to date
- PS: elke week mailing
- GS: rechtstreeks berichten
- Zichtbaarheid
- Verbinden, duiding geven, afstemmen
- Met doelgroepen in gesprek! Bouwers, agrariërs

Organisatie

Organisatie om het proces in te vullen zoals we het voor ogen hebben

Tijdlijn Communicatie

Acties Stikstof

Doelen **Algemeen (ALG)**
Vergunningverlening, toezicht en handhaving op orde (VTH)
Provinciale projecten realiseren (PPR)
Emissiereductie/depositiereductie (EMR)
Natuurinclusieve ruimtelijke inrichting (NIR)

Doel	Thema
ALG	Communicatie
ALG	Excursies/inspiratie
ALG	Interne organisatie
ALG	Communicatiekalender
VTH	Oplossing casus Hulsman
VTH	Gesprek McCain
VTH	Biomassacentral
VTH	Data op orde
VTH	Meldingen legaliseren
VTH	Uitbesteding vergunningen en toezicht bij de OFGV

PPR	Casus MNSF
PPR	Bestemmingsplan de Munt
EMR	Het goede voorbeeld
EMR	Inspiratieplatform
EMR	Onderzoek binnenvaart
EMR	Onderzoek landschapselementen WUR
EMR	Verkenning kansen IJskoud
EMR	Subsidie innovatie
EMR	Maatwerkgesprekken
EMR	Stikstofscan

EMR	POP-3
EMR	Start up challenge
EMR/GT	Boeren niet als collectief benaderen
EMR/GT	Doorzettingsmacht in beeld brengen
EMR/GT	Opdracht gebiedstafels resultaatverplichting
EMR/GT	Alternatief plan 26% reductie
NIR	Visievorming en ruimtelijke kaart Flevoland
NIR	Afspraken met RVB en SBB over pachtvoorwaarden

Subacties
Opnemen filmpje Salderingsregeling en verleasen
Opnemen filmpje Vergunning aanvragen
Opnemen filmpje juridische context RvS
Strategisch communicatieplan
Werkbezoek Boerderij van de toekomst kernteam + Harold + [redacted] + [redacted]
Plan opstellen om interne organisatie mee te krijgen in stikstof
Updaten communicatiekalender
In beeld brengen kans en omvang schadeclaim
Een beslissing op bezwaar opstellen
Locatiebezoek McCain inplannen zodra Corona het toelaat
Beoordelen vergunningaanvraag biomassacentrale
Brief aan alle potentiele uitstoters in Flevoland
Nagaan bij het RIVM hoe alle vergunningen in hun systeem kunnen komen
Even afwachten wat Rijk doet en wanneer actie nodig is
Voorfinancieren' legalisatie PAS-meldingen
Toezicht door OFGV: planning en plan van aanpak
Meerwerkaanbieding (offerte) opvragen
Opdracht verlenen
Casus oppakken/bijeenkomst plannen
Namen deelnemers resterende provincies
Checken bij [redacted] of er rekening wordt gehouden met stikstof bij MITC
Beoordelen of het bestemmingsplan van de Munt juridisch houdbaar is
Contacten projectgroep om te onderzoeken hoe we kunnen aansluiten vanuit stikstof op o.a. emissiearm aanbesteden
Verder uitbouwen en doorontwikkelen
Voorstel webinar o.i.d. in september
Promotie van platform
Lijst met innovaties opstellen voor de website
Meedoen en voortgang monitoren
Contact onderhouden met [redacted] over de voortgang en terugkoppelen aan het kernteam
Zicht krijgen op datum resultaat en kosten
Begeleiden onderzoek
Nieuwsbericht schrijven over onderzoek WUR
Contact opnemen en techniek bespreken
Zoeken naar toepassingsmogelijkheden Flevoland
Uitzoeken samen met [redacted] of de innovatie van DE-on ingezet mag worden in Flevoland
Met Horizon nadenken wat geschikte regelingen zijn op het gebied van innovatie
Brieven versturen naar de grootste depositie bedrijven
Afspraken plannen met agrariërs
Nagaan wat er mogelijk is om datagestuurd bedrijven in kaart te brengen waar de meeste stikstof te reduceren
Opzetten stikstofscan

Bespreken met Horizon vanuit hen een persoon als opvolging van de keukentafelgesprekken een stikstofscan afneemt bij agrariërs
Zoeken of er synergie is vanuit stikstof met inzet POP3: bellen met [redacted]
Bijwonen validatiesessie
Voorstel in AC brengen
Uitwerken challenge(s)
Keukentafelgesprekken laten voeren door rentmeester in NOP?
Hoe 'bondgenoten zoeken???
Planologische instrumenten en beperkingen: [redacted] vragen
Onteigening
Wat mogen gemeenten?
Opdracht aan gebiedstafels verstrekken
Scenario's uitwerken met daarin opgenomen mogelijkheden voor de stok
Organiseren gebiedstafel landbouw en innovatie om lijst [redacted] te bespreken
Wat als partners met niets komen? Vraag neerleggen bij o.a. [redacted] Instituut i.c.n. agrarische kaart en voorbereiding GS-sessie
Begeleiden onderzoek

Actiehouder	Input nodig van	Deadline/Mijlpaal
[redacted]	[redacted]	31-8-2020
		31-8-2020
		31-8-2020
		10-9-2020
		28-9-2020
		28-9-2020
[redacted]	[redacted]	26-10-2020
		26-10-2020
		26-10-2020
		30-9-2020
		30-10-2020
		1-1-2021
[redacted]		
		6-7-2020
[redacted]		31-8-2020
		31-8-2020
		26-10-2020
		31-8-2020
		31-8-2020
		17-8-2020
		19-10-2020
		26-10-2020
		26-10-2020
		26-10-2020

[redacted]		26-10-2020
	[redacted]	31-8-2020
	[redacted]	26-10-2020
	[redacted]	22-10-2020
		30-12-2020
	[redacted]	30-10-2020
	[redacted]	30-10-2020
	[redacted]	31-8-2020
	[redacted]	31-8-2020
	[redacted]	31-8-2020
	[redacted]	24-7-2020
	[redacted]	31-8-2020
	[redacted]	30-10-2020
	[redacted]	31-8-2020
		30-12-2020
	[redacted]	

Stand van zaken
90% versie besproken. Opm verwerken, delen in kernteam en met Harold
On hold, wachten we weer fysiek bij elkaar mogen komen
[redacted] gaan in augustus een afspraak met deze persoon maken.
McCain staat open voor bedrijfsbezoek door Harold. Onderzoek nog of Jop vanuit energie ook aan zou moeten s
Is opgelost. Vallen onder de <0,05 bedrijven die tzt worden gelegaliseerd door Rijk
On hold, afhankelijk van de aanpak van het Rijk
Zit op 1/3e van alle meldingen
OFGV is aan de slag met opstellen offerte. Doen eerst nog wat ervaring op met vergunningen.
3 juli contact gehad met [redacted]. Opnieuw contact met haar zoeken
Afstemming met andere thema's, nog contact leggen. Eerste ruwe opzet van tekst is er
Is opgepakt met [redacted]. Bedrijfsbezoek in oktober
Afspraak wordt gepland in augustus
Contact gelegd, afspraak volgt samen met Sander

Komt vanuit een verzoek van de staten
Deze week (20 juli) gaat de brief eruit

Beslisnotitie ´Bemesten´

Aan: BC Stikstof 2 juli 2020
Van: IPS, Thema VTH (trekker beweiden & bemesten)
Datum: 29 juni 2020
Beslispunt: Instemmen met de beslispunten

- Toepassen van de onder punt 2 genoemde redeneerlijn in alle zaken waarin provincies als gevolg van handhavingsverzoeken procedures moeten voeren
- Toepassen van de onder punt 2 genoemde redeneerlijn op salderen met bemeste percelen
- Adresseren van de vraag naar een langetermijnoplossing in het BO van 9 juli
- In de openbare besluitenlijst opnemen van de beslispunten, doch vertrouwelijk houden van de onderliggende beslisnotitie

1. Integrale vrijstelling WNb-vergunningplicht voor bemesten niet haalbaar

Naar aanleiding van het advies ‘Bemesten en beweiden in 2020’ van de commissie Remkes was het de bestuurlijke wens om bemesten en beweiden als WNb-vergunningvrij te kunnen hanteren. Daarbij kwam de wens om geen extra administratieve lasten op te leggen en om de bedrijfsvoering voor grondgebonden agrariërs hanteerbaar te houden. Voor het vergunningvrij houden van beweiden hebben de provincies een redeneerlijn ontwikkeld. Voor het vergunningvrij houden van bemesten treft u bij punt 2) een redeneerlijn.

De wens om bemesten zonder risico vergunningvrij te houden, is niet 100% haalbaar. Er is geen juridische argumentatie gevonden die integraal regelt dat bemesten vergunningvrij is. De landsadvocaat ziet evenmin een redenering om een vergunningplicht compleet te voorkomen.
Een integrale vrijstelling is dus niet haalbaar. Dit terwijl het vergunningvrij houden van bemesten een maatschappelijk gevoelige opgave is, die ook in juridische zin minder gemakkelijk te realiseren is dan bij beweiden. Verder is een vergunningplicht voor bemesten voor provincies administratief moeilijk uit te voeren.
Dat wringt. Daarom geldt (net als bij beweiden) dat een langetermijnoplossing nodig is in de vorm van een nieuw mestbeleid. We constateren dat het kabinet het advies ‘Niet alles kan overal’ van de commissie Remkes vooralsnog niet omzet in een nieuw mestbeleid. Hierdoor lijken de provincies de in deze notitie genoemde oplossing langer te moeten hanteren dan wenselijk is.

2. Redeneerlijn bestaande toestemming levert mogelijke oplossing

In lopende handhavingszaken heeft de provincie Overijssel een argumentatie ontwikkeld die benut kan worden om zo veel mogelijk bedrijven buiten de WNb-vergunningplicht voor het bemesten te kunnen houden. De lijn komt er samengevat op neer dat voor bemesten geen WNb-vergunning nodig is als:

1. het perceel op de relevante referentiedatum legaal kon worden bemest;
2. het perceel sindsdien de agrarische bestemming heeft behouden;
3. het aannemelijk is dat het perceel op en sinds de referentiedatum agrarisch in gebruik was, en
4. de toegestane emissie van bemesting ten opzichte van de referentiedatum niet is toegenomen.

Wie ten tijde van de VHR-referentiedata (1994, 2004) een agrarisch bedrijf had, hoefde voor het bemesten van zijn percelen geen toestemming te hebben als de agrarische bestemming daarvan maar vaststond. Bemesten op agrarisch bestemde percelen is dus al sinds heel lang toegestaan. Voor agrarische percelen die binnen deze voorwaarden blijven, is geen WNb-vergunning nodig voor bemesten. Zie bijlage 2 voor de juridisch-technische toelichting op de redeneerlijn.

3. Uitzondering op redeneerlijn
In het advies ‘Bemesten en beweiden in 2020’ noemt de commissie Remkes twee uitzonderingen op het WNb-vergunningvrij bemesten:
a. de omzetting van het gebruik van percelen van een overige naar een agrarische functie;
b. de (structurele) omzetting van akkerland naar grasland.
In beide gevallen zou een emissietoename aan de orde zijn die ervoor zorgt dat de redeneerlijn waarschijnlijk niet van toepassing is.

In opdracht van LNV (in samenwerking met IPS) doet het RIVM onderzoek om te bepalen of deze uitzonderingen veelvuldig aan de orde zijn. Hierbij zal het verschil tussen structurele uitbreidingen van grasland en tijdelijke gewasrotaties aan bod komen.

4. Risico’s en beheersmaatregelen
1. Er zijn enkele zaken onder de rechter over de vraag of bemesten vergunningplichtig is. Hierin passen diverse provincies (Overijssel, Drenthe, Fryslân) de bij punt 2) genoemde redeneerlijn toe. Daarnaast loopt bij de Afdeling Bestuursrechtspraak een zaak van de provincie Noord-Brabant waarin de vraag aan bod komt of (intern) salderen vergunningplichtig is. De provincies stemmen onderling af over de verdediging in deze zaken. Ook stemmen provincies en Rijk hierover af. Gelet op de Covid19-crisis kan het tot eind van het jaar duren voor de uitspraken bekend zijn. Als de Afdeling Bestuursrechtspraak oordeelt dat voor bemesten toch een Wnb-vergunning nodig is, betrekken de provincies dit in de afstemming met LNV over de koers die dit oplevert ten aanzien van ondernemingen waar dit speelt.
2. De provincies communiceren de redeneerlijn niet breed, doch hanteren deze in concrete handhavingszaken. Hiermee verkleinen zij de kans dat derdebelanghebbenden die het met de lijn niet eens zijn méér handhavingsverzoeken gaan doen. De terughoudende lijn houdt verband met de omstandigheid dat over dit onderwerp rechtszaken lopen. De uitkomst daarvan kan reden zijn tot actieve communicatie over te gaan.
3. De redeneerlijn maakt salderen met bemeste percelen mogelijk. Provincies die WNb-vergunningaanvragen ontvangen waarbij dit speelt, gaan hier zorgvuldig mee om. Zij onderzoeken nauwgezet of de betrokken percelen onder de redeneerlijn passen, of dat een van de onder punt 3) genoemde uitzonderingen van toepassing is. Daarnaast verzekeren zij zich ervan dat geborgd is dat de bemesting niet langer plaatsvindt. Denk daarbij aan wijziging van het bestemmingsplan: mocht er sprake zijn van externe saldering, dan gaat de agrarische bestemming van het perceel af.

5. Beslispunt
1. Stemt u ermee in de onder punt 2 genoemde redeneerlijn direct toe te passen in alle zaken waarin provincies als gevolg van handhavingsverzoeken procedures moeten voeren?
2. Stemt u ermee in de onder punt 2 genoemde redeneerlijn direct toe te passen op salderen met bemeste percelen?
3. Stemt u ermee in de vraag naar de langetermijnoplossing te adresseren in het BO van 9 juli?
4. Stemt u ermee in de beslispunten mee te nemen in de openbare besluitenlijst, doch de onderliggende beslisnotitie vertrouwelijk te houden vanwege de juridische gevoeligheid, en daarom ook geen actieve woordvoering op dit onderwerp te houden?
NB de beslispunten liggen niet vóór het zomerreces ter besluitvorming in alle GS’en. De provincies waar dit speelt, kunnen vooruitlopend op besluitvorming in GS de redeneerlijn vast hanteren.

Bijlagen (blijven na behandeling vertrouwelijk)
1. advies landsadvocaat
2. redeneerlijn plus voorwaarden inzet bemeste percelen bij saldering

Art. 5.1.2.e

PROVINCIE FLEVOLAND

Agenda
Gedeputeerde Staten
-

Nota besluitvorming

Onderwerp
Beslisnotitie wijziging beleidsregels extern salderen en verleasen 2019

Registratienummer
2672865

Datum
21 september 2020

Afdeling/Bureau
SENB

P&C medewerker

Datum:
29 september 2020
Agendapunt

Categorie
-
Bevoegdheid
-

Openbaarheid
Openbaar

Portefeuillehouder
Hofstra, H.J.

Routing

Bestispunten
1. De gewijzigde Beleidsregels intern en extern salderen 2019 vast te stellen, waarmee extern salderen met dierhoudende bedrijven en het tijdelijk verleasen van stikstofruimte mogelijk wordt.
2. Gezien het spoedeisende karakter in afwijking van de Inspraakverordening Flevoland 2006 op deze wijziging van de Beleidsregels intern en extern salderen 2019 geen inspraak te verlenen
3. De gewijzigde Beleidsregels te publiceren in het provinciaal blad en in werking te laten treden direct na de release van de nieuwe versie van AERIUS, doch uiterlijk op 1 november 2020.
4. Provinciale Staten middels bijgevoegde mededeling over het vorenstaande te informeren.

Kern voorstel
In december 2019 hebben Gedeputeerde Staten de gewijzigde Beleidsregels voor intern en extern salderen vastgesteld in overeenstemming met andere provincies en het Ministerie van LNV. Deze vaststelling is gevolgd door een technische wijziging van de Beleidsregels op 12 juni 2020. Destijds bestond over het openstellen van extern salderen met dierhoudende bedrijven en het tijdelijk verleasen van stikstofruimte nog geen overeenstemming tussen Rijk en Provincies. Inmiddels is het Bestuurlijk Overleg (BO) met de Minister op 9 juli jl. besloten om de provinciale beleidsregels op de volgende punten te wijzigen:

a. Het verbod voor extern salderen met veehouderijen met dier- of fosfaatrechten te verwijderen.
b. Het regelen van een meldingsplicht voor initiatiefnemers voorafgaand aan een natuuraanvraag met extern salderen.
c. Het verleasen (lenen) van stikstofruimte mogelijk maken.

Ad a. Het eerder ingesteld verbod voor extern salderen met veehouderijen met dier- of fosfaatrechten wordt hiermee verwijderd en daarmee wordt extern salderen met ook deze veehouders mogelijk. Dit verbod was eerder op verzoek van de Minister opgenomen in het kader van een mogelijke wijziging van de (mest)wet- regelgeving. Deze wetswijziging werd alsnog niet nodig geacht. Wel is er met de Minister gesproken over randvoorwaarden en mogelijke beheersmogelijkheden in het kader van het ruimtelijk spoor en prijsopdrijving. Hierover zijn afspraken gemaakt in het genoemde Bestuurlijke Overleg op 9 juli jl.

Ad b. In de Kamerbrief van 24 april jl. heeft de Minister de meldingsplicht voor initiatieven reeds aangekondigd. Deze meldingsplicht heeft als doel om zicht te houden op de aanvragen die ingediend gaan worden met gebruikmaking van extern salderen. Dit beeld kan gebruikt worden door provincies in het licht van de gebiedsgerichte aanpak.

Besluit

Datum besluit

Akkoord:

Afdeling
Hoofd financiën
Portefeuillehouder

Ad c. Afgesproken is om verleasen van stikstofruimte onder voorwaarden mogelijk te maken voor tijdelijke en beperkte deposities. Dit geeft vooral tijdelijke projecten de mogelijkheid om op een redelijke wijze saldering in te zetten met een leenconstructie om vervolgens een natuurvergunning te verkrijgen. In het Bestuurlijk Overleg op 25 maart 2020 is ook afgesproken om de verleasingsregeling na een jaar te evalueren, gevolgd door een besluit om verleasen n.a.v. de evaluatie (aangepast) voort te zetten dan wel te stoppen.

Besluitvorming over de bovenstaande wijzigingen vindt in bijna alle GS-en vanaf september plaats. Enkel Gelderland in niet voornemens extern salderen open te stellen. De overige provincies stellen extern salderen niet tegelijk open vanwege de specifieke situatie ten aanzien van het openstellen van extern salderen met veehouderijen met productierechten. Bijvoorbeeld de gebiedsgerichte situatie en of de vraag naar de mogelijkheid om extern te salderen. Dit betekent daarnaast dat in sommige gevallen maatwerk zal plaatsvinden, bijvoorbeeld ten aanzien van zonering, waarbij in sommige zones extern salderen met veehouderijen wordt uitgesloten. De provincies houden elkaar onderling goed op de hoogte van hun besluitvorming over het openstellen van extern salderen met veehouderijen en respecteren elkaars besluiten ter zake. Dat is ook nodig voor werkbare uitvoeringspraktijk, omdat extern salderen al snel over provinciegrenzen heen gaat. Als provincies een zone instellen, wordt zo'n zone bij vergunningverlening door andere provincies in beginsel altijd gerespecteerd.

Argumenten

1.1 *Instemmen met de gewijzigdeBeleidsregels voor intern en extern salderen 2019*

1.1.1 Het verwijderen van het verbod voor extern salderen met veehouderijen met productierechten is nodig om extern salderen over de hele breedte mogelijk te maken.
Dit geeft meer mogelijkheden om ontwikkelingen te kunnen toestaan en er wordt geen onderscheid meer gemaakt in sectoren. Er bestaat geen juridische grondslagen om dit verbod nog langer te laten bestaan. Belangrijk is ook dat externe saldering zoveel mogelijk gecontroleerd en zorgvuldig gebeurt. Hierin hebben we gezamenlijk opgetrokken met andere provincies en uitvoerig gesproken over de randvoorwaarden en mogelijke beheers mogelijkheden. Inmiddels zijn deze randvoorwaarden voldoende uitgekristalliseerd en is het niet opportuun deze vorm van extern salderen nog langer uitte sluiten. Als we het nu niet openstellen heeft dat het risico in zich dat er ongecontroleerd gebruik van wordt gemaakt. Extern salderen is altijd op basis van vrijwilligheid. De eerste evaluatie (september 2021) zullen provincies aangrijpen om het instrument extern salderen in z'n geheel te evalueren. Hiermee houden we een 'hand aan de kraan' mede in het licht van de structurele aanpak en het advies van de Commissie Remkes.

1.1.2 Het opnemen van de meldingsplicht voor extern salderen kan meer inzicht leveren in te verwachten aanvragen met gebruikmaking van extern salderen.
Met deze wijziging komen we de afspraak met de Minister na om de meldingsplicht op te nemen in de provinciale beleidsregels. Het doen van een melding via de beleidsregels is echter niet handhaafbaar, omdat het geen indieningsvereiste volgens de Wet betreft. Dat was echter niet handhaafbaar, omdat het geen indieningsvereiste volgende de Wet betreft. Dat was wel een wens, maar is niet haalbaar. Als een initiatiefnemer deze niet vooraf of slechts enkele dagen vooraf indient nemen we de aanvraag niet in behandeling. Daar waar we de melding wel ontvangen hebben we echter eerder zicht op de voorgenomen saldering en kunnen we des gewenst vooraf nog extra informatie inwinnen dan wel advies geven over dit voornemen.

1.1.3 Het verleasen (lenen) van stikstofruimte geeft tijdelijke projecten meer mogelijkheden voor het verkrijgen van een natuurvergunning.

Door te werken met een verleasingscontract tussen saldo gever en saldonemer en een tijdelijke inperking van de vergunning van de saldogever is verleasen een goed beheersbaar instrument. In het BO op 25 maart 2020 is afgesproken om ook de verleasingsregeling na één jaar te evalueren, gevolgd door een besluit om verleasen n.a.v. de evaluatie (aangepast) voort te zetten dan wel te stoppen. Ook hierbij houden een 'hand aan de kraan'.

1.2 *Gezien het spoedeisende karakter in afwijking van de Inspraakverordening Flevoland 2006 op deze wijziging van de Beleidsregels intern en extern salderen 2019 geen inspraak te verlenen*
Rijk en provincies hebben afgesproken om tussen 1 september en 31 oktober te besluiten over de wijzigingen in de beleidsregels. Dat maakt dat er geen ruimte (tijd) is voor inspraak. Het voornemen om het extern salderen open te stellen is desondanks vanaf eind 2019 (vaststellen van de oorspronkelijke beleidsregels) uitgebreid aangekondigd bij - en besproken met de belanghebbenden, en in het bijzonder met de agrarische sector. De landbouwsector is bang dat industrie en luchtvaartbedrijven op grote schaal boerenbedrijven gaan opkopen en dat daarmee stikstofruimte weglekt uit de agrarische sector. Mede daarom is een meldplicht opgenomen en hanteren we het 'hand aan de kraan'-principe, waarbij we goed in de gaten houden wat er gebeurt rond extern salderen.

1.3 *De wijzigingsregeling tegelijk met de release van de nieuwe versie van AERIUS en uiterlijk op 1 november 2020 te publiceren.*
Per 15 oktober(verwachte datum) treedt een nieuwe release van AERIUS in werking. Daardoor kan de berekende stikstofdepositie van projecten veranderen. Om te voorkomen dat er vergunningaanvragen worden ingediend met een 'oude' berekening en dat de vergunning vervolgens verleend moet worden op basis van de nieuwe release is het voorstel om het extern salderen open te stellen op het moment dat de nieuwe versie van AERIUS in werking treedt. Mocht dat onverhoopt uitgesteld worden (op dit moment niet de verwachting) dan wordt het extern salderen conform afspraak in het BO per 1 november 2020 opengesteld en zullen we nieuwe vergunning aanvragers informeren dat mogelijk gaandeweg de behandeling van de aanvraag een nieuwe berekening nodig is.

1.4 *Provinciale Staten middels bijgevoegde mededeling over het vorenstaande te informeren*
Extern salderen is een gevoelig onderwerp in de agrarische sector. Met de Mededeling worden PS geïnformeerd.

Kanttekeningen
Extern salderen met dierhoudende bedrijven ligt gevoelig in de agrarische sector: men is bang dat industrie en luchtvaartbedrijven op grote schaal boerenbedrijven gaan opkopen en dat daarmee stikstofruimte weglekt uit de agrarische sector. Bovendien wil men dat eerst de PAS-meldingen worden gelegaliseerd. De nodige weerstand vanuit de agrarische sector is daarom te verwachten.

Verleasen is een nieuw instrument waar juridische risico's aan kleven. Bij regulier salderen met vergunde activiteiten gaat het om definitieve intrekkingen van vergunningen. Bij verleasen worden vergunningen van saldo gevende activiteiten tijdelijk beperkt. Het is uiterlijk aan de Raad van State of je een vergunning tijdelijk kunt beperken. Daarbij gaat het om de vraag of je een vergunning tijdelijk kunt intrekken met een 'briefbesluit, maar ook of dat kan worden gedaan op grond van een overeenkomst tussen saldogever en saldo-ontvanger. Voorkomen moet worden dat saldo dubbel gebruikt zou kunnen worden. Dit zullen we bij een eventuele rechtszaak moeten afwachten.

Financiële impact
Er zijn geen financiële consequenties aan dit voorstel.

Personele impact
Er zijn geen personele consequenties aan dit voorstel.

Externe communicatie
Communicatie vindt plaats via een persbericht en de nieuwsbrief stikstof.

Samenvatting voor de publieksvriendelijke besluitenlijst
Uitstellen van publicatie tot het moment dat de gewijzigde Beleidsregels worden gepubliceerd (naar verwachting 15 oktober).

Op 29 september hebben Gedeputeerde Staten van Flevoland besloten om gewijzigde Beleidsregeld voor intern en extern salderen vast te stellen. Hiermee is extern salderen opengesteld voor alle sectoren en is het tijdelijk verleasen van stikstofruimte mogelijk gemaakt.

Bijlagen

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de WOB (ja/nee aangeven)
Provinciaal Blad wijziging beleidsregels intern en extern salderen 2019	2673583	Ja
Mededeling aan Provinciale Staten	2673863	Ja

PROVINCIE FLEVOLAND

Gedeputeerde Staten

Dossiernummer	665
Extern Zaak ID	2674408
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	29 september 2020
Agendapunt	11
Omschrijving	Beslisnotitie wijziging beleidsregels extern salderen en verleasen 2019
Organisatieonderdeel	Strategie en Beleid

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Gedeputeerde Staten	**29 september 2020**

Parafering			
[redacted]	Akkoord	gaat deze hierna naar [redacted] voor akkoord?	24-09-2020 09:23
Hofstra, H.J.	Akkoord		24-09-2020 16:33

Toelichting

Op 29 september hebben Gedeputeerde Staten van Flevoland besloten om gewijzigde Beleidsregeld voor intern en extern salderen vast te stellen. Hiermee is extern salderen opengesteld voor alle sectoren en is het tijdelijk verleasen van stikstofruimte mogelijk gemaakt.

Besluit

1. De gewijzigde Beleidsregels intern en extern salderen 2019 vast te stellen, waarmee extern salderen met dierhoudende bedrijven en het tijdelijk verleasen van stikstofruimte mogelijk wordt.
2. Gezien het spoedeisende karakter in afwijking van de Inspraakverordening Flevoland 2006 op deze wijziging van de Beleidsregels intern en extern salderen 2019 geen inspraak te verlenen
3. De gewijzigde Beleidsregels te publiceren in het provinciaal blad en in werking te laten treden direct na de release van de nieuwe versie van AERIUS, doch uiterlijk op 1 november 2020.
4. Provinciale Staten middels bijgevoegde mededeling over het vorenstaande te informeren.

Toelichting

Conform.
De portefeuillehouder is gemandateerd tot het doen van redactionele aanpassingen.

Notulen Kernteamoverleg stikstof 22 september 2020

Aanwezig: [redacted]

Agenda

1. Opening en mededelingen
2. Algemeen
    - Voorstel vervolg aanpak stikstof
    - Sesse PS – 30 september 2020
    - Voorbespreken DT
    - Communicatie
        - Communicatiekalender
        - Filmpjes
3. Vergunningverlening, toezicht en handhaving
4. Provinciale projecten realiseren
5. Emmissiereductie/ depositiereductie
    - Plan van aanpak keukentafelgesprekken
6. Natuurinclusieve ruimtelijke inrichting

Verslag

1. **Opening, mededelingen en vaststellen agenda**
    - [redacted] gaat per 16 oktober het project verlaten, [redacted] is bezig met een vervanger.
    - [redacted] is waarschijnlijk [redacted]
2. **Doornemen actielijst**
    - Zie actielijst
3. **Algemeen**
    - Voorstel vervolg aanpak stikstof: [redacted] heeft een stuk opgesteld voor GS over het vervolg van het programma stikstof.
    - Sessie PS 30 september: De beeldvormende sessie op 30 september wordt gestart met een gezamenlijke aftrap waarbij we ook deelnemers van de gebiedstafels wat laten vertellen over hun ervaringen. Als onderdeel van de aftrap wordt de complexiteit van het stikstofprobleem besproken. Daarna gaan we uiteen in meerdere tafels waar we verschillende onderwerpen bespreken. Het is belangrijk dat PS het stuk van de gebiedstafels voor het weekend al heeft, zodat ze zich kunnen voorbereiden. Suggesties voor vragen aan de Staten zijn welkom.
    - Voorbespreken DT: [redacted] en [redacted] zitten vandaag in het directieteam waarin ze een doorkijk gaan geven hoe we nu verder gaan met stikstof. Ook op bestuurlijk niveau.
    - Communicatie
        i. Communicatiekalender: Het is een kalender met mijlpalen op het gebied van communicatie. Iedere vrijdag update [redacted] deze kalender. Er kan nog toegevoegd worden dat we de gemeenten gaan informeren over stikstof en dat we intern langs verschillende afdelingen gaan om ze te informeren over stikstof. Tot slot kunnen de keukentafelgesprekken en communicatie rondom, aanvulling op het inspiratieplatform, de onderzoeken en de PAS-meldingen nog worden toegevoegd aan de kalender.
        ii. Filmpjes: de filmpjes en [redacted] en [redacted] komen binnenkort online. De filmpjes worden ook benoemd in de nieuwsbrief en op social media.
4. **Vergunningverlening, toezicht en handhaving**
    - Geen bijzonderheden

5. **Provinciale projecten realiseren**
    - Gisteren hadden [redacted] en [redacted] een overleg met [redacted] en [redacted]. Het gesprek gingen over het probleem m.b.t. diffuse belasters. Er zijn afspraken gemaakt wie wat gaat doen rondom de casus Maritieme Servicehaven. Een aandachtspunt voor de komende periode is intern bewustzijn creëren voor stikstof. [redacted] gaat kijken hoe we de interne organisatie kunnen meenemen in stikstof. De klankbordgroep pakt nog niet de rol om de afdeling waarin ze werken mee te nemen in stikstof. Voor de volgende klankbordgroep zet Leonie rol klankbordgroep op de agenda.
6. **Emmissiereductie/depositiereductie**
    - Plan van aanpak keukentafelgesprekken: er worden zo snel mogelijk keukentafelgesprekken gepland met de landbouw en industrie. [redacted] plaatst een oproep op de website met daarin dat bedrijven zich vrijwillig kunnen aanmelden voor de keukentafelgesprekken.
    - Voor de keukentafelgesprekken is bij de omgevingsdienst informatie over de milieuvergunningen opgevraagd. [redacted] is aanwezig bij alle keukentafelgesprekken samen met een steeds wisselende collega uit het kernteam.
    - Data: [redacted] heeft nieuwe databerekeningen waaruit blijkt dat, gekeken naar depositie in Natura 2000 gebieden, het vele malen effectiever is om in Gelderland te investeren in het terugdringen van de stikstofuitstoot als je kijkt naar depositie. Belangrijk daarom dat we in Flevoland een goed verhaal hebben waarom we bepaalde maatregelen uitvoeren.
7. **Natuurinclusieve ruimtelijke inrichting**
    - [redacted] heeft donderdag een startgesprek met de WUR.

Art. 5.1.2.e

PROVINCIE FLEVOLAND

Agenda

Gedeputeerde Staten

-

Nota besluitvorming

Onderwerp
Nota voorbereiding BO stikstof 1 oktober

Registratienummer
2675902

Datum
25 september 2020

Afdeling/Bureau
SENB

P&C medewerker

Datum:
29 september 2020
Agendapunt

Categorie
-

Bevoegdheid
-

Openbaarheid
Openbaar

Portefeuillehouder
Hofstra, H.J.

Routing

Beslispunten
1. Kennis te nemen van de agenda van het BO en de bijbehorende stukken
2. In te stemmen met de voorgestelde inbreng ten aanzien van agendapunt 4 'opdrachtomschrijving verkenning structurele toestemmingsverlening' (bijlage 5 van de stukken voor het BO van 26 maart).
3. Bovenstaande besluit te bespreken tijdens het BO Stikstof van 1 oktober 2020.
4. Kennis te nemen van de overige agendapunten en de bijbehorend stukken

Kern voorstel
Op 1 oktober a.s. vind een bestuurlijk overleg plaats over stikstof. Op de agenda staat als punt 4 'opdrachtomschrijving verkenning structurele toestemmingsverlening'. De toestemmingsverlening wordt in gezamenlijk opdrachtgeverschap van DGS en IPS vormgegeven. Het project richt zich op het ontwikkelen van een visie op en een aanzet voor nieuwe vormen van juridisch houdbare en operationeel uitvoerbare structurele toestemmingsverlening. De uitkomsten van het project maken bestuurlijke afwegingen inzichtelijk. De BC heeft reeds op 10 september ingestemd met de notie bij agendapunt 4. Aan GS wordt nu gevraagd in te stemmen met de opdrachtomschrijving 'verkenning structurele toestemmingsverlening'.

Aan GS wordt nu besluitvorming gevraagd om de BC Stikstof te mandateren voor het BO met de Minister.

Argumenten
1.1 *Er is behoefte aan een structureel systeem voor toestemmingsverlening. Dat vraagt om zowel een strategische visie om de verschillende belangen en afwegingen goed in kaart te brengen als een systematiek voor toestemmingsverlening dat juridisch houdbaar en operationeel uitvoerbaar is.*
1.2 *Gezamenlijk optrekken tussen Rijk en provincies is belangrijk, maar dit laat onverlet dat provincies te zijner tijd op basis van hun eigenstandige rol als bevoegd gezag hun eigen afwegingen kunnen maken.*

Kanttekeningen
De verkenning is gericht op het creëren van een structurele systematiek voor toestemmingsverlening die voldoende waarborgen voor continuïteit biedt en is er niet op gericht om vraagstukken te adressen die spelen op de korte termijn.

Financiële impact
Er zijn geen financiële consequenties aan dit voorstel.

Personele impact
Er zijn geen personele consequenties aan dit voorstel

Externe communicatie

Besluit

Datum besluit

Akkoord:

Afdeling
Hoofd financiën
Portefeuillehouder

Voorstel is om dit GS-besluit pas extern te communiceren na het BO van 1 oktober, en daarbij afspraken te maken over een gezamenlijke communicatielijn.

Samenvatting voor de publieksvriendelijke besluitenlijst
Uitstellen van publicatie tot na het BO op 1 oktober a.s..

Interne Besluitenlijst: GS hebben kennisgenomen van de agenda en stukken voor het BO op 1 oktober 2020. Ten aanzien van het onderwerp opdrachtomschrijving verkenning structurele toestemmingsverlening hebben GS besloten in te stemmen met de beslisnotitie.

Bijlagen

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de WOB (ja/nee aangeven)
Geannoteerde agenda Bestuurlijk Overleg Stikstof Breed 1 oktober	2676002	Ja
Bijlage 1 opdrachtomschrijving structurele toestemmingverlening	2676003	Ja
Bijlage 2 Notitie provinciale opgave	2676004	Ja
Bijlage 3 DGS-notitie meldingen tbv BO 1 oktober	2676005	Ja
Bijlage 4 Notitie extern salderen en intrekking productierechten	2676006	Ja

PROVINCIE FLEVOLAND

Gedeputeerde Staten

Dossiernummer	681
Extern Zaak ID	2676007
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	29 september 2020
Agendapunt	16.E
Omschrijving	Voorbereiding BO stikstof 1 oktober
Organisatieonderdeel	Strategie en Beleid

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Gedeputeerde Staten	**29 september 2020**

Parafering			
[redacted]	Akkoord		25-09-2020 16:33
Hofstra, H.J.	Akkoord		25-09-2020 17:01

Toelichting

GS hebben kennisgenomen van de agenda en stukken voor het BO op 1 oktober 2020. Ten aanzien van het onderwerp opdrachtomschrijving verkenning structurele toestemmingsverlening hebben GS besloten in te stemmen met de beslisnotitie.

Besluit

1. Kennis te nemen van de agenda van het BO en de bijbehorende stukken
2. In te stemmen met de voorgestelde inbreng ten aanzien van agendapunt 4 'opdrachtomschrijving verkenning structurele toestemmingsverlening' (bijlage 5 van de stukken voor het BO van 26 maart).
3. Bovenstaande besluit te bespreken tijdens het BO Stikstof van 1 oktober 2020.
4. Kennis te nemen van de overige agendapunten en de bijbehorend stukken

Toelichting

Conform.

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

agenda

Omschrijving	BO Stikstof Breed
Technisch voorzitter	[redacted]
Vergaderdatum en -tijd	1 oktober 2020, 16:00 – 17:00 uur
Locatie	Webex

BO Stikstof 1 oktober 2020

Dit betreft de geannoteerde agenda met de hierin verwerkte voorgestelde inbreng van de BC aan de GS-en ter bespreking in de GS-en van 29 september 2020. Het centrale agendapunt is agendapunt 5. De GS-en wordt gevraagd in te stemmen met de door de BC voorgestelde inbreng ten aanzien van agendapunt 5 en de inbreng op de overige agendapunten voor kennisgeving aan te nemen.

1. Opening

2. Notulen vorige BO vergaderingen d.d. 9 juli
   Ter vaststelling

3. Mededelingen *Mondeling*
   Stand van zaken extern salderen
   Woordvoerder BC: [redacted]

   Doel mededeling
   Inzicht bieden in de door de provincies bepaalde resp. beoogde momenten voor het openstellen van extern salderen en in de tot op heden met het openstellen van extern salderen opgedane ervaringen.

   Achtergrond voorstel
   De GS-en van Noord-Brabant hebben op 1 september en de GS-en van Zeeland op 8 september besloten tot het openstellen van extern salderen per 15 september. Op 15 september hebben de GS-en van Overijssel besloten tot het openstellen van extern salderen per medio oktober. Een aantal andere provincies hebben voornemens tot het openstellen van extern salderen in oktober en november. De woordvoerder geeft een korte toelichting op de stand van zaken en het achterliggende gezamenlijke proces.

Ter conclusie

4. Opdrachtomschrijving structurele toestemmingsverlening *Bijlage 1*
Woordvoerder BC: [redacted]

Doel bespreking
Vaststellen van de opdrachtomschrijving 'verkenning structurele toestemmingsverlening'.

Samenvatting voorstel
De 'verkenning structurele toestemmingsverlening' wordt in gezamenlijk opdrachtgeverschap van DGS en IPS vormgegeven. Het project richt zich op het ontwikkelen van een visie op en een aanzet voor nieuwe vormen van juridisch houdbare en operationeel uitvoerbare structurele toestemmingsverlening. De uitkomsten van het project maken bestuurlijke afwegingen inzichtelijk.

Inbreng in het BO
a. instemmen met de opdrachtomschrijving 'verkenning structurele toestemmingsverlening; en
b. benadrukken dat gezamenlijk optrekken tussen Rijk en provincies hierbij belangrijk is, maar dat dit onverlet laat dat provincies te zijner tijd op basis van hun eigenstandige rol als bevoegd gezag hun eigen afwegingen maken.

Ter bespreking

5. Uitgebreide kabinetsreacties op het advies van het Adviescollege Stikstofproblematiek, het advies van de commissie Hordijk en de Beleidsevaluatie PAS, in combinatie met het wetsvoorstel stikstofreductie en natuurverbetering *Bijlage 2*
Woordvoerder BC: [redacted]

Doel bespreking
Kennis nemen van de mondelinge toelichting met betrekking tot de stand van zaken van het wetsvoorstel stikstofreductie en natuurverbetering en bespreken van de opzet voor de *verkenning* van de provinciale opgaven.

Samenvatting voorstel
- In de wet Stikstofreductie en natuurverbetering wordt - zoals het er nu naar uitziet - conform advies van de Raad van State de opgave van het Rijk verankerd als omgevingswaarde, en wordt een

drempelwaarde voor de bouwsector geregeld. De bronmaatregelen worden in de MvT opgenomen.

- Het voorstel is een gezamenlijke verkenning te doen naar provinciale doelstellingen (lees: provinciale opgaven) en over de uitkomsten eind 2020 en begin 2021 stapsgewijs nadere afspraken te maken. Een dergelijke verkenning zal veel helderheid geven over wat er nodig is voor de verschillende provinciale opgaven en geeft provincies een 'stuur' in handen om met het Rijk om afspraken te maken over wat hiervoor nodig is. Tegelijkertijd biedt dit ook de mogelijkheid om een propositie te doen vanuit de provincies richting Rijk, mede gericht op de komende kabinetsperiode. In de BC is daarbij aangegeven dat het uitgangspunt de huidige verantwoordelijkheidsverdeling is. Er kan geen sprake zijn van het 'over de schutting gooien' van opgaven; juist bij de stikstofopgave is er sprake van wederzijdsheid. Met betrekking tot de natuuropgave zijn de recent gemaakte afspraken vanuit de BAC VP het uitgangspunt; er is geen aanleiding deze te herzien.

<u>De BC adviseert de GS-en:</u>

a. ten aanzien van de 'Stikstofwet' op te merken:
   1) dat verankering op wetsniveau niet conform de uitgangspunten van de omgevingswet is, maar de keuze hiervoor uiteindelijk bij de minister ligt;
   2) dat het positief is dat de drempelwaarde voor de bouwsector is opgenomen in de wet;
   3) zorgen te hebben over de effectiviteit en de stevigheid van de bronmaatregelen, mede in het licht van de provinciale opgave;
b. in te stemmen met het voorstel om tot een gezamenlijke verkenning te komen van de provinciale opgaven, maar te benadrukken dat daarbij wordt uitgegaan van de bestaande bestuurlijke verhoudingen en verantwoordelijkheden. Provincies nemen de resultaatsverplichting van het Rijk op dit punt niet over maar willen graag afspraken maken over de wederzijdse inzet om de provinciale opgaven te realiseren.
c. gezien het belang van de keuzes die in deze verkenning worden gemaakt hechten de provincies aan een bestuurlijke betrokkenheid – aan de voorkant - gedurende de hele verkenning; dit zal door IPS worden vormgegeven;
d. ten aanzien van het eindrapport van de commissie Remkes geen aanvullende opmerkingen te maken op de eerder ingediende IPO-reactie.

Ter informatie

6. Stand van zaken meldingen *Bijlage 3*
   Woordvoerder BC: [redacted]

   Doel bespreking
   Tot stand brengen van een gezamenlijk beeld van de stand van zaken van de legalisatie van de meldingen en bespreken van de bij de provincies hierbij bestaande zorgpunten.

   Samenvatting voorstel
   De door DGS opgestelde voortgangsnotitie geeft de stand van zaken weer van de legalisatie van de meldingen. De notitie gaat in op de planning van de legalisatie (eerste meldingen kunnen eind mei 2021 worden gelegaliseerd), de lopende en nog uit te voeren activiteiten, de vraag waar de voor legalisatie benodigde depositieruimte vandaan moet komen, het opgestarte overleg met de financiële sector over het oplossen van de problematiek dat niet-gelegaliseerde bedrijven lastiger financiering krijgen en op de voor legalisatie noodzakelijke capaciteit bij bevoegde overheden en initiatiefnemers en de acties om hierin te voorzien.

   Inbreng in het BO
   a. naar de minister uitspreken van waardering voor de uit de voortgangsnotitie sprekende serieuze aanpak en het aanbod van DGS om de provincies op bestuurlijk niveau nader te informeren door middel van het verzorgen van een technische briefing;
   b. zorg uitspreken over een aantal in de notitie opgenomen punten en te verzoeken deze punten in ieder geval aan de orde te stellen in de technische briefing. Deze zorgpunten betreffen:
      1) de totale doorlooptijd van de legalisatie, die op basis van de notitie meerdere jaren lijkt te kunnen omvatten. Als dit juist is, vinden de provincies dit moeilijk uitlegbaar, zeker ook gelet op de met de agrarische sector gevoerde overleggen over het openstellen van extern salderen en de weerstand bij de sector om extern salderen open te stellen zonder dat de legalisatie van de meldingen geregeld is;
      2) de onzekerheid over de voor legalisatie beschikbare depositieruimte en de gerede verwachting dat diverse genoemde bronnen kunnen tegenvallen, waaronder de warme sanering varkenshouderij (tegenvallende deelname) en de opmerking over vrijvallende ruimte bij extern salderen (de provincies zijn hier in principe op tegen en ook het hiervoor noodzakelijke RSRS moet nog worden ontwikkeld en geïmplementeerd en is dus niet op korte termijn voor dit doel beschikbaar);

3) de legalisatie in tranches, de noodzakelijke keuzes die deze legalisatie met zich meebrengt en de wijze waarop en door wie deze keuzes moeten worden gemaakt.

Afsluiting

7. Rondvraag *Bijlage 4*

a. Dier- en fosfaatrechten in relatie tot extern salderen
Woordvoerder BC: [redacted]

Doel bespreking
Gedachtewisseling over de vraag of dier-/fosfaatrechten bij extern salderen moeten worden doorgehaald.

Samenvatting voorstel
Voor de landelijke opkoopregeling is de koppeling tussen opkoop en het doorhalen van dier-/fosfaatrechten met de provincies besproken, maar voor andere transacties zoals extern salderen niet. Die discussie is recent ontstaan. Ambtelijk is hierover van gedachten gewisseld. De provincies hebben daarbij argumenten aangedragen tegen het intrekken van dier-/fosfaatrechten bij extern salderen (zie bijlage 4). LNV toonde begrip maar ook terughoudendheid, vanwege de eis dat Nederland moet voldoen aan het gestelde fosfaatplafond. Zorg van de minister is, dat als extern salderen hiervan wordt uitgezonderd, er geen sprake zou zijn van gelijke behandeling en er perverse prikkels kunnen ontstaan. Dit punt wordt op dit moment door LNV bekeken. Aanbod van provincies kan zijn dat net als overige zaken, dit punt kan worden meegenomen in de evaluatie van extern salderen en provincies en Rijk hier vinger aan de pols over kunnen houden.

Inbreng in het BO
1) benoemen van de argumenten van de provincies tegen het intrekken van dier-/fosfaatrechten bij extern salderen en de minister te verzoeken deze argumenten bij de verdere uitwerking te betrekken en hierover op korte termijn uitsluitsel te geven.

b. **Actualisatie AERIUS**
Woordvoerder BC: [redacted]

Doel bespreking
Onder de aandacht van de minister brengen van de negatieve effecten van de nieuwe AERIUS-release voor een aantal provincies.

Samenvatting voorstel
Op 15 oktober wordt een nieuwe release van AERIUS vrijgegeven. De release is jaarlijks noodzakelijk en geeft andere rekenkundige resultaten. Over de hele linie leidt deze actualisatie tot een beter beeld; voor een aantal provincies zijn er negatieve effecten op het gebied van de ontwikkelruimte in het SSRS en de natuuropgaven.

Inbreng in het BO
1) signaleren van de negatieve effecten van de nieuwe AERIUS-release voor verschillende provincies; en
2) benadrukken dat het noodzakelijk is om in het kader van de structurele aanpak te komen tot een versimpeling van het AERIUS-model waardoor dit soort neveneffecten worden voorkomen.

c. Planning stikstofanalyses
Woordvoerder BC: [redacted]

Doel bespreking
Berichten over de stand van zaken van de stikstofanalyses.

Samenvatting voorstel
Voor de stikstofanalyses zetten de provincies zich in om eind 2020 een feitendocument van deposities weer te geven waarin de achtergronddepositie, de autonome daling tot 2030 en de opbrengst van de genomen en te nemen bronmaatregelen tot 2030 worden gepresenteerd. Op basis van de eerste beelden voor de invulling van het feitendocument kan voor het onderdeel te legaliseren meldingsruimte niet vóór het eind van dit jaar de volledige informatie worden opgehaald. Dit vanwege de van de benodigde, door de ondernemer aan te leveren, informatie over de emissies op de referentiedatum zoals deze geldt na de uitspraak van de Raad van State van 29 mei 2019. Een beoordeling van de (nabije) herkomst van de depositie is afhankelijk van de beschikbaarheid van de RVO-brondata. Indien deze dataset niet kan worden vrijgegeven, kunnen alleen generieke uitspraken worden gedaan.

Inbreng in het BO
1) aangeven dat de provincies aan de slag zijn met het opstellen van stikstofanalyses. Inzet is deze analyses eind 2020 af te ronden, maar mogelijk zullen een aantal analyseonderdelen (zoals informatie over de meldingen) pas later beschikbaar zijn.

8. **Sluiting**

Opdrachtomschrijving 'Verkenning structurele toestemmingsverlening'

Advies
Het BO wordt geadviseerd om de onderstaande opdrachtomschrijving vast te stellen.

Inleiding en probleemstelling
De Raad van State heeft geoordeeld dat het gehanteerde systeem om de negatieve gevolgen van stikstofuitstoot aan te pakken, het Programma Aanpak Stikstof (PAS), niet voldoende waarborgen voor natuurbehoud en -herstel bood om toestemmingverlening op te kunnen baseren. De structurele aanpak die in de kamerbrief van 24 april 2020 is gepresenteerd, biedt daarentegen een omvangrijk pakket aan maatregelen dat primair gericht is op natuurbehoud en -herstel. In aanvulling op het structurele pakket is er ook behoefte aan een structureel systeem voor toestemmingsverlening. Dat vraagt om zowel een strategische visie om de verschillende belangen en afwegingen goed in kaart te brengen als een systematiek voor toestemmingsverlening dat juridisch houdbaar en operationeel uitvoerbaar is.

Opdracht, aanpak en producten

Opdracht
Ontwikkel een visie voor toestemmingsverlening op de lange termijn. Werk op basis van deze visie een navolgbare toekomstbestendige systematiek uit voor het verlenen van vergunningen en toestemmingsbesluiten. De mate van toekomstbestendigheid zal onder andere worden gedefinieerd op grond van juridische robuustheid, financiële en operationele uitvoerbaarheid (voor zowel initiatiefnemers als Bevoegde Gezagen) en de samenhang met andere beleidsdoelstellingen.

Aanpak
Volgend op deze opdrachtomschrijving, werkt het kernteam in de zomer een plan van aanpak uit. Onderdeel hiervan is ook de strategie voor het betrekken van stakeholders (zie pagina 3 voor een nadere toelichting). Vervolgens wordt er gestart met de ontwikkeling van een strategische visie over de structurele systematiek voor toestemmingsverlening. Bij het ontwikkelen van deze visie krijgen het kernteam en andere betrokken gremia de vrijheid om na te denken over (nieuwe) mogelijkheden voor toestemmingsverlening, waarbij er bijvoorbeeld ook kan worden geleerd van andere wetten zoals de WABO en de Wet milieubeheer (waarin sprake is van doelvoorschriften en prikkels om binnen de verkregen vergunning te blijven innoveren). Het is dan ook de insteek om een systeem te ontwikkelen waarbij prikkels worden ingebouwd om initiatiefnemers te stimuleren om te blijven innoveren en op deze manier goed om te gaan met stikstofbesparing in plaats van te streven naar maximaal gebruik van stikstofruimte.

Het uitwerken van deze visie leidt o.a. tot een aantal randvoorwaarden en een 'meetlat' (bestaande uit juridische, operationele en financiële aspecten) waaraan instrumenten kunnen worden getoetst. Daaropvolgend wordt er onderzocht hoe bestaande dan wel nieuw te ontwikkelen mogelijkheden en instrumenten - of combinaties daarvan - scoren op de gestelde aspecten uit de 'meetlat', zowel bezien vanuit de rol van bevoegd gezag als de rol van initiatiefnemer. Bovendien wordt er ook gekeken of het nodig/ wenselijk is om instrumenten of arrangementen voor specifieke belangen/ typen activiteiten te ontwikkelen. Dit kan zowel publieke als private activiteiten/ sectoren betreffen.

Deze verkenning resulteert uiteindelijk in een beslisnotitie (visiedocument) waarin de visie en verschillende beschikbare oplossingsrichtingen om activiteiten mogelijk te maken, worden voorgelegd aan de bestuurders. De onderliggende analyses, overwegingen en verschillende oplossingsrichtingen worden hierbij op hoofdlijnen omschreven. Met het oog op draagvlak voor de uitkomsten van de verkenning zal er tussentijds een aantal zaken op bestuurlijk niveau worden besproken en ter besluitvorming worden aangeboden. Hierbij kan er worden gedacht aan een conceptversie van de te ontwikkelen visie of een eerste toets van een aantal instrumenten. Afhankelijk van de resultaten uit deze verkenningsfase en de ontwikkelingen binnen de huidige systematiek van toestemmingsverlening – gericht op korte termijn oplossingen – wordt gezocht

naar een passende wijze om één of meerdere oplossingsrichtingen verder uit te werken en de overgang in te zetten naar een systeem van structurele toestemmingsverlening die toekomstbestendig, juridisch houdbaar en operationeel uitvoerbaar is.

Fase	**Periode**
Fase 1: Formuleren en vaststellen van de opdracht, projectdefinitie en probleemanalyse	Mei - juli 2020
Fase 2: Uitwerken en vaststellen plan van aanpak (incl. strategie stakeholdermanagement) en praatplaat	Juli – augustus 2020
Fase 3: Visieontwikkeling voor toestemmingsverlening lange termijn Fase 3a: Uitwerken visie, randvoorwaarden en 'meetlat' (juridisch, operationeel, financieel) Fase 3b: In kaart brengen en toetsen van de mogelijkheden en instrumenten voor het uitvoeren van activiteiten die stikstof uitstoten. Fase 3c: Visiedocument met oplossingsrichtingen (op hoofdlijnen) voorleggen aan bestuurders	September – December 2020
Fase 4: Nader uitwerken gekozen oplossingsrichtingen	Januari – juni 2021
Fase 5: Uitwerken en vaststellen implementatieplan gekozen variant a) Programma van eisen b) Procesbeschrijving c) Procesontwerp	NTB
Fase 6: Realisatie/ implementatie (buiten scope) a) Aanpassing AERIUS b) Handreikingen ontwikkelen c) Regelgeving aanpassen d) Opzetten implementatieplan e) Opzetten en uitvoeren pilots f) Communicatie	NTB

NB: Voor fase 5 en 6 zal te zijner tijd worden besloten of deze binnen of buiten de scope van dit project vallen, er moet namelijk eerst worden bezien in hoeverre de resultaten uit de verkenning bruikbaar zijn voor directe implementatie. Aan het einde van fase 4 wordt een voorstel gedaan over het vervolg van dit traject.

Tussenproducten

De beoogde resultaten van dit project zijn:

- Plan van Aanpak
- Praatplaat
    - De praatplaat weerspiegelt de eerste gedachten omtrent de te ontwikkelen visie en wordt opgezet door het kernteam (uitgebreid met enkele collega's). Deze wordt vervolgens gebruikt als hulpmiddel om het gesprek met andere samenwerkingspartners, stakeholders en eventueel bestuurders aan te gaan en wordt aan de hand van deze gesprekken steeds verder verfijnd.
- Visiedocument voor toestemmingsverlening lange termijn
- Vervolgnotitie 'Kansrijke oplossingsrichtingen voor toestemmingsverlening lange termijn'
    - Nadere uitwerking van de oplossingsrichtingen die in het visiedocument op hoofdlijnen zijn beschreven.

Afbakening

Binnen scope
Het ontwikkelen van een strategische visie omtrent structurele toestemmingsverlening, en de daaruit volgende randvoorwaarden en 'meetlat', staat centraal in deze verkenning. Deze visie richt zich onder andere op thema's zoals belangenafweging, verantwoordelijkheidsverdeling, (perverse) prikkels, de integraliteit tussen verschillende beleidsterreinen en de wijze van bepalen en ecologisch beoordelen van depositiebijdragen van plannen en projecten. Daarbij dient ook te worden nagedacht of de te ontwikkelen systematiek een uniform en verplicht systeem wordt voor alle bevoegde gezagen of dat, indien dit wenselijk blijkt te zijn, het voor hen mogelijk wordt om hun eigen aanvullingen op deze systematiek te ontwerpen.

Na het ontwikkelen van de strategische visie, worden zowel bestaande als nieuwe mogelijkheden van toestemmingsverlening getoetst aan deze visie en 'meetlat'. Afstemming met andere trajecten binnen DGS en IPS rondom toestemmingsverlening is hierbij van belang, waarbij het vooral noodzakelijk is om te leren van de opgedane kennis in deze projecten. Het gaat nadrukkelijk niet om het naar binnen halen van de korte termijnproblematiek.

Buiten scope
De verkenning is gericht op het creëren van een structurele systematiek voor toestemmingsverlening die voldoende waarborgen voor continuïteit biedt en is er niet op gericht om vraagstukken te adressen die spelen op de korte termijn. Dit betekent dat onderdelen zoals de inzet op de korte termijn van de ontwikkelreserve, het Stikstofregistratiesysteem en vrijvallende ruimte bij extern salderen buiten de scope van dit project vallen.

Betrokken samenwerkingspartners en stakeholders
In het veld van vergunningverlening zijn veel partijen betrokken, zoals de provincies, waterschappen, gemeenten, IenW, BZK, EZK en LNV. Zij hebben allen een directe rol en/ of belang in het vergunningsverleningsproces en betrokkenheid van deze groep is dan ook zeer wenselijk. Dergelijke partijen worden in dit verband samenwerkingspartners genoemd. Daarnaast zijn er ook verschillende externe maatschappelijke organisaties (zoals natuur- en brancheorganisaties) waarvan het belangrijk is om hen in dit project te betrekken, dit zijn stakeholders. Betrokkenheid vanaf de start van het project is van belang. Hierin zal worden voorzien middels een te ontwikkelen stakeholdermanagementstrategie.

Verantwoording en overlegstructuur

Gedeeld opdrachtgeverschap en inrichting project
De provincies zijn bevoegde gezagen voor de Wnb op decentraal niveau. Vanwege een daaruit voortvloeiend gedeeld belang in de haalbaarheid en uitvoerbaarheid van dit project, is er gekozen voor gedeeld opdrachtgeverschap. Bij de provincies is onlangs het thema team Structurele Aanpak Stikstof gestart, waar structurele toestemmingsverlening onderdeel van uit maakt.

Opdrachtgevers zijn [redacted] (LNV-DGS; per 1 september) namens het Rijk en [redacted] (IPO) namens de provincies.

Governance
De gekozen organisatievorm van dit project wordt ingepast in de bestaande organisatiestructuur en maakt daarbij ook gebruik van de Stuurgroep Toestemmingsverlening. Beide opdrachtgevers nemen hieraan deel. Gezien de rol van DGS als gedelegeerd opdrachtgever namens het gehele Rijk, is het van belang dat DGS ook namens het Rijk kan spreken. Dit wordt mogelijk gemaakt door stukken de bestaande lijnen van besluitvorming te laten volgen en te bespreken in het interdepartementaal Directeuren Overleg en het interdepartementaal DG Overleg. Het IPO volgt de gebruikelijke besluitvormingslijnen binnen het IPS-programma, waarbij het Thema team Structurele Aanpak en het Thema team VTH de toeleveranciers van de stukken zijn die uit het project voortkomen.

Bespreeknotitie bij agendapunt 5 'Uitgebreide kabinetsreacties op het advies van het Adviescollege Stikstofproblematiek, het advies van de commissie Hordijk en de Beleidsevaluatie PAS, in combinatie met het wetsvoorstel stikstofreductie en natuurverbetering'

Advies

Het Bestuurlijk Overleg wordt geadviseerd:

- Kennis te nemen van een mondelinge toelichting met betrekking tot de stand van zaken van het wetsvoorstel en hierover van gedachten te wisselen.
- De onderstaande opzet voor de verkenning van provinciale opgaven te bespreken.

Inleiding

Samen met de medeoverheden geeft het Rijk vorm aan een robuuste aanpak stikstof. Het Rijk en de provincies hebben een gezamenlijk belang om de doelstellingen te halen. Rijk en provincies werken in de gebiedsgerichte aanpak binnen de bestaande verantwoordelijkheidsverdeling gezamenlijk aan het behalen van deze doelstellingen. De maatregelen zijn onderdeel van het programma.

Het Adviescollege Stikstofproblematiek geeft in het Adviesrapport 'niet alles kan overal' aan dat alleen met voldoende juridische borging van maatregelen geloofwaardig uitvoering kan worden gegeven aan de PAS-uitspraak van de Raad van State en pleit voor een wettelijke verankering van de doelstelling voor stikstofreductie als resultaatsverplichting. Deze doelstelling zou zich volgens het Adviescollege moeten richten op emissies, met een uitsplitsing per provincie. Het Kabinet wordt door het Adviescollege geadviseerd om aan de slag te gaan met een integrale en gewaarborgde programmatische aanpak waarbij de benodigde overheidsmaatregelen als resultaatsverplichting bindend worden vastgelegd, inclusief de vertaling van deze doelstelling naar provinciale reductiedoelstellingen.

Inmiddels heeft de afdeling advisering van de Raad van State (hierna: RvS of Raad) advies uitgebracht over het wetsvoorstel Stikstofreductie en natuurherstel. Uit dit advies volgt onder meer dat het voor het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen essentieel is dat niet alleen de noodzakelijke instandhoudingsmaatregelen en passende maatregelen in de beheerplannen worden beschreven, maar dat daaraan ook daadwerkelijk uitvoering wordt gegeven door de betrokken bestuursorganen. Dit geldt ook voor de bronmaatregelen. De afdeling adviseert om duidelijker op te nemen in de toelichting bij de wet hoe de uitvoering van het programma door de betrokken bestuursorganen wordt verzekerd. In navolging van het eindadvies van Remkes en het advies van de RvS verkennen we als Rijk en provincies diverse vormen van provinciale opgaven die bijdragen aan een robuuste aanpak ten behoeve van het behalen van de opgave. Daarnaast wordt er in het kader van het wetsvoorstel gekeken naar de mogelijkheid van een wettelijke uitvoeringsplicht voor de maatregelen in het programma. Bestuursorganen die daarvoor in het programma zijn aangewezen en met de maatregelen hebben ingestemd, zijn verplicht om de maatregelen uit te voeren binnen de daarbij gestelde termijn. Daaraan wordt de mogelijkheid gekoppeld om maatregelen bijvoorbeeld te vervangen onder voorwaarde dat het doel nog steeds wordt gehaald.

Verkenning provinciale opgaven

Om de stikstofreductie van de (bron)maatregelen die gebiedsgericht toegepast worden te maximaliseren hebben Rijk en provincies afgesproken dat er op basis van de analyses van de gebieden een gezamenlijke implementatiestrategie wordt opgesteld. In navolging van het eindadvies van de adviescommissie Remkes willen het Rijk en provincies de komende tijd diverse vormen van provinciale opgaven onderzoeken die bijdragen aan een robuuste aanpak ten behoeve van het behalen van de opgave. Daarbij zal ook onderzocht worden welke vorm van borging van de provinciale opgaven benut kan worden. Het gaat hierbij onder andere om de uitwerking van hoe de wederzijdse afhankelijkheid en de wederzijdse inspanningsverplichtingen zo goed mogelijk vastgelegd kunnen worden. Dit wordt meegenomen in de volgende verkenningsvragen.

Verkenningsvragen

De vragen die in deze verkenning centraal kunnen staan, zijn:

1. **Waar ziet de opgave op toe?** Natuurdoelen, deposities, emissies, of de inzet van (bron) maatregelen.
   Gedacht kan worden aan een opgave:
   - gebaseerd op de bijdrage van een provincie aan de instandhoudingsdoelen voor een gunstige staat van de natuur, waarbij er afspraken worden gemaakt over natuurbehoud, stikstofreductie en ruimtelijke inrichting;
   - op basis van de inzet van het totale pakket. Hierbij volgt de opgave per Provincie uit het handelingsperspectief per gebied. Bestaande uit een optelsom van de inzet van landelijke bronmaatregelen, regionale bronmaatregelen, natuurherstel en eventuele andere ontwikkelingen binnen een gebied.
   - met afspraken over de inzet en optimalisering van bronmaatregelen.
2. **Wat zijn de voordelen van het werken met provinciale opgaven en hoe kunnen deze bijdragen aan een robuuste structurele aanpak?**
   Om een breed draagvlak te creëren voor regionale opgaven, is het van belang om per optie goed te verkennen wat de mogelijke voordelen zijn voor de betrokken partijen. Daarnaast moet het gekozen scenario optimaal bijdragen aan een robuuste structurele aanpak en aan de wederkerigheid tussen Rijk en provincies van opgaven en daarvoor benodigde instrumentarium.
3. **Hoe komt men tot een opgave per gebied?** Los van de gekozen invulling, zoals wordt onderzocht onder punt 1, is het ook de vraag hoe men komt tot een opgave per provincie. In dit kader zullen verschillende scenario's worden bekeken. Zo zouden provincies gezamenlijk een bod kunnen doen dat optelt tot de landelijke resultaatsverplichting. Daarnaast is het denkbaar om het doel af te leiden vanuit de benodigde natuurmaatregelen. Om te bezien of een scenario ook zou kunnen werken, is het een optie om (een deel van de scenario's) uit te werken aan de hand van een pilot.
4. **Hoe wordt deze opgave geborgd?** Vanuit het adviescollege en de advisering van RvS is duidelijk dat de uitvoering van de structurele aanpak een stevige borging moet krijgen. Het verankeren van provinciale opgaven draagt hier aan bij. Deze verankering kan zowel landelijke als provinciale acties betreffen. Voor de wijze van verankering bestaan verschillende mogelijkheden. Dit varieert van het wettelijk vastleggen van deze opgaven tot het maken van (nadere) bestuurlijke afspraken. Daarbij zal ook gekeken worden naar de invulling van monitoring en bijstelling en de rol- en verantwoordelijkheidsverdeling hierin. Daarnaast geldt dat in het wetsvoorstel naar verwachting een uitvoeringsplicht wordt opgenomen. Deze plicht bestaat al voor de natuurmaatregelen die onderdeel zijn van beheerplannen en wordt op deze wijze uitgebreid naar eventuele regionale maatregelen voor stikstofreductie mits bestuursorganen met opname in het programma hebben ingestemd.

Het Rijk en provincies werken deze vragen uit vanuit een gezamenlijk belang om tot een robuuste aanpak te komen, daarbij rekening houdend met de bestaande verantwoordelijkheden. Provincies zijn daarbij van mening dat de verantwoordelijkheid ten aanzien van stikstofreductie anders is dan ten aanzien van natuurherstelmaatregelen. Provincies kunnen aanvullend de landelijke bronmaatregelen ten behoeve van stikstofreductie van het Rijk implementeren en/of optimaliseren en daarnaast in aanvulling beperkt eigen bronmaatregelen uitvoeren.

Voorstel werkgroep provinciale opgaven:

Er zal vanuit de gebiedsgerichte aanpak een interbestuurlijke werkgroep worden gevormd om deze verkenning verder uit te werken. Wij stellen voor dat hier zowel verschillende provincies als verschillende partijen vanuit het Rijk aan deelnemen. Vanuit Rijkszijde nemen hier in ieder geval aan deel DGS, LNV-Natuur, BZK (interbestuurlijke tak) en I&W. Vanuit provinciezijde zal ambtelijk actief geschakeld worden met betrokken bestuurders om aan de voorkant ook de bestuurlijke verbinding te leggen. Het voorstel is dat deze werkgroep eerst verschillende opties verkent en

nagaat welke opties haalbaar lijken, vervolgens volgt dan een uitwerking van de meest aannemelijke opties en een haalbaarheidscheck qua invulling op basis van onder meer stikstofanalyses. In de verkenning wordt ook onderzocht welke randvoorwaarden daarbij belangrijk zijn. Op basis hiervan legt de werkgroep een voorstel neer bij de stuurgroep, dat begin 2021 ook bestuurlijk kan worden afgestemd. In het Bestuurlijk Overleg van 10 december 2020 zal een tussenstand worden voorgelegd.

Notitie extern salderen en intrekking dier-/fosfaatrechten

In de Kamerbrief van 7 februari 2020 staat een passage over extern salderen, opkoop en het doorhalen van dier-/fosfaatrechten. In overleg met de coalitie is deze passage in de Kamerbrief opgenomen, onder meer vanwege de huidige overschrijding van het voor Nederland geldende fosfaatplafond en de wens om de veestapel in te krimpen. In relatie tot de landelijke opkoopregeling is de koppeling tussen opkoop en het doorhalen van dier-/fosfaatrechten uitdrukkelijk besproken met de provincies, maar voor andere typen van transacties – waaronder extern salderen – (nog) niet.

Na vragen hierover vanuit de sector, heeft de provincie Noord-Holland onlangs aan het ministerie van LNV om schriftelijk uitsluitsel gevraagd, dat er bij extern salderen geen sprake is van het doorhalen van dier-/fosfaatrechten. Het ministerie heeft daarop aangegeven hier nu nog geen uitspraak over te kunnen doen.

Op 18 september jl. was er vervolgens overleg van DGS, LNV en IPS over de mogelijke intrekking van dier-/fosfaatrechten bij extern salderen. Vanuit IPS zijn daarbij de op 17 september door de AC Stikstof vastgestelde argumenten tegen intrekking ingebracht (zie onderstaand tekstkader).

LNV en DGS hebben kennis genomen van deze argumenten van de AC tegen intrekking bij extern salderen en willen die argumenten betrekken bij een nadere uitwerking. In die nadere uitwerking willen LNV en DGS kijken naar de gevolgen van een knip tussen enerzijds opkoopregelingen (inclusief intrekking) en anderzijds extern salderen en verleasen (exclusief intrekking). LNV en DGS toonden tijdens het overleg namelijk begrip voor de argumenten van de provincies tegen intrekking van dier-/fosfaatrechten bij extern salderen, maar willen de gevolgen en met name ook eventuele perverse prikkels wel eerst gezamenlijk in beeld hebben, vooraleer hierover besluitvorming te hebben. Dit onderwerp wordt daarom niet ter bespreking/besluitvorming geagendeerd voor het BO van 1 oktober.

De terughoudendheid van LNV wordt mede gevoed door de eis dat Nederland moet voldoen aan het gestelde fosfaatplafond. Zolang dit plafond niet wordt gehaald, vindt LNV dat in principe alle mogelijkheden moeten worden benut om dier-/fosfaatrechten uit de markt te halen.

Het doorhalen van dier-/productierechten bij extern salderen moet volgens de AC Stikstof van 17 september worden ontraden op grond van de volgende argumenten:

1. Bij opkoopregelingen die tot doel hebben om emissieplafonds te halen en/of de veestapel in te krimpen is het intrekken van dier-/fosfaatrechten evident. Extern salderen is echter een instrument voor een initiatiefnemer die stikstofruimte nodig heeft en die ruimte overneemt/koopt van een saldogever; dier-/fosfaatrechten staan daar los van. Een koppeling tussen extern salderen en het intrekken van dier-/fosfaatrechten is daarom niet opportuun.

2. De provincies zijn juridisch niet bevoegd en hebben derhalve geen mogelijkheid om dier-/fosfaatrechten door te halen bij extern salderen. Als intrekking van rechten aan de orde is (wat in algemene zin ook volgens de provincies van belang kan zijn voor emissiereductie) dan is dat een zaak van de minister.

3. Stikstofruimte en dier-/fosfaatrechten hebben allebei een eigenstandige financiële waarde voor de ondernemer. Extern salderen wordt veel duurder als daarbij ook de financiële waarde van dier-/fosfaatrechten moet worden betaald aan saldogevers, zeker aangezien de financiële waarde van dier-/fosfaatrechten enkele malen hoger ligt dan de financiële waarde van stikstofruimte.

4. Voor de gebiedsgerichte aanpakken van de provincies gaat het om stikstof en is het doorhalen van dier-/productierechten niet nodig, want je kunt bedrijven vanwege hun stikstofimpact ook verplaatsen. Bovendien worden de gebiedsgerichte aanpakken tegengewerkt als de dier-/fosfaatrechten bij extern salderen moeten worden doorgehaald, omdat er dan veel minder mogelijk is met de voor de gebiedsgerichte aanpakken beschikbare budgetten (zie punt 3: de financiële waarde van de dier-/fosfaatrechten moet ook worden gecompenseerd als deze bij extern salderen worden ingetrokken!).

5. Flexibiliteit en maatwerk zijn essentieel. In de gebiedsgerichte aanpak zal per situatie bekeken moeten worden wat er past en kan. Het is ook mogelijk dat zittende boeren willen extensiveren, of willen verplaatsen. Bij verplaatsing zullen de fosfaatrechten in bezit moeten blijven. Bij extensiveren zouden de fosfaatrechten deels kunnen worden ingetrokken. Hier moeten de provincies maatwerk in kunnen toepassen.

6. De koppeling tussen extern salderen en het intrekken van dier-/fosfaatrechten zal bij de sector (opnieuw) tot veel beroering leiden o.a. i.v.m. reeds aangegane transacties en de beperking die zo aan extern salderen wordt gesteld, omdat extern salderen zo veel duurder wordt en er fosfaat- en/of dierrechten uit de markt worden gehaald waardoor de ontwikkelruimte van de sector afneemt. Dat extern salderen duurder wordt voedt tevens de zorg over grootschalige opkoop door kapitaalkrachtige partijen (lees: de industrie).

7. Verleasen is een tijdelijke vorm van extern salderen. Worden dier-/fosfaatrechten hier tijdelijk ingetrokken en is dat mogelijk?

AERIUS CALCULATOR

Dit document bevat rekenresultaten van AERIUS Calculator. Het betreft de hoogst berekende stikstofbijdragen per stikstofgevoelig Natura 2000 gebied, op basis van rekenpunten die overlappen met habitattypen en/of leefgebieden die aangewezen zijn in het kader van de Wet natuurbescherming, gekoppeld aan een aangewezen soort, of nog onbekend maar mogelijk wel relevant.

De berekening op basis van stikstofemissies gaat uit van de componenten ammoniak (NH_3) en/of stikstofoxide (NO_x).

Wilt u verder rekenen of gegevens wijzigen? Importeer de pdf dan in Calculator. Voor meer toelichting verwijzen wij u naar de website www.aerius.nl.

Berekening Referentie en Gewenst
- Kenmerken
- Samenvatting emissies
- Depositieresultaten
- Gedetailleerde emissiegegevens

Verdere toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via: https://www.aerius.nl/handleidingen en leeswijzers.

AERIUS CALCULATOR

Contact

Rechtspersoon	nr cht ngs ocat e
[redacted]	Oud Emmeloorderweg 21, 8308 PJ Nagele

Activiteit

Omschr v ng	AER US kenmerk
[redacted]	RRdKNN6gdZi9

Datum bereken ng	Reken aar	Rekenconf gurat e
20 oktober 2020, 12:15	2020	Berekend voor natuurgebieden

Totale emissie

	S tuat e 1	S tuat e 2	Versch
NOx	69,62 kg/j	69,62 kg/j	
NH3	1.524,18 kg/j	1.435,68 kg/j	88,50 kg/j

Resultaten

Hectare met hoogste verschil (mol/ha/j)

Natuurgeb ed
Uw berekening heeft geen verschillen opgeleverd boven 0,00 mol/ha/jr.

Toelichting

Versch bereken ng van de gewenste s tuat e en de referent es tuat e (vergunn ng H nderwet d d 12 u 1983)

Locatie
Referentie

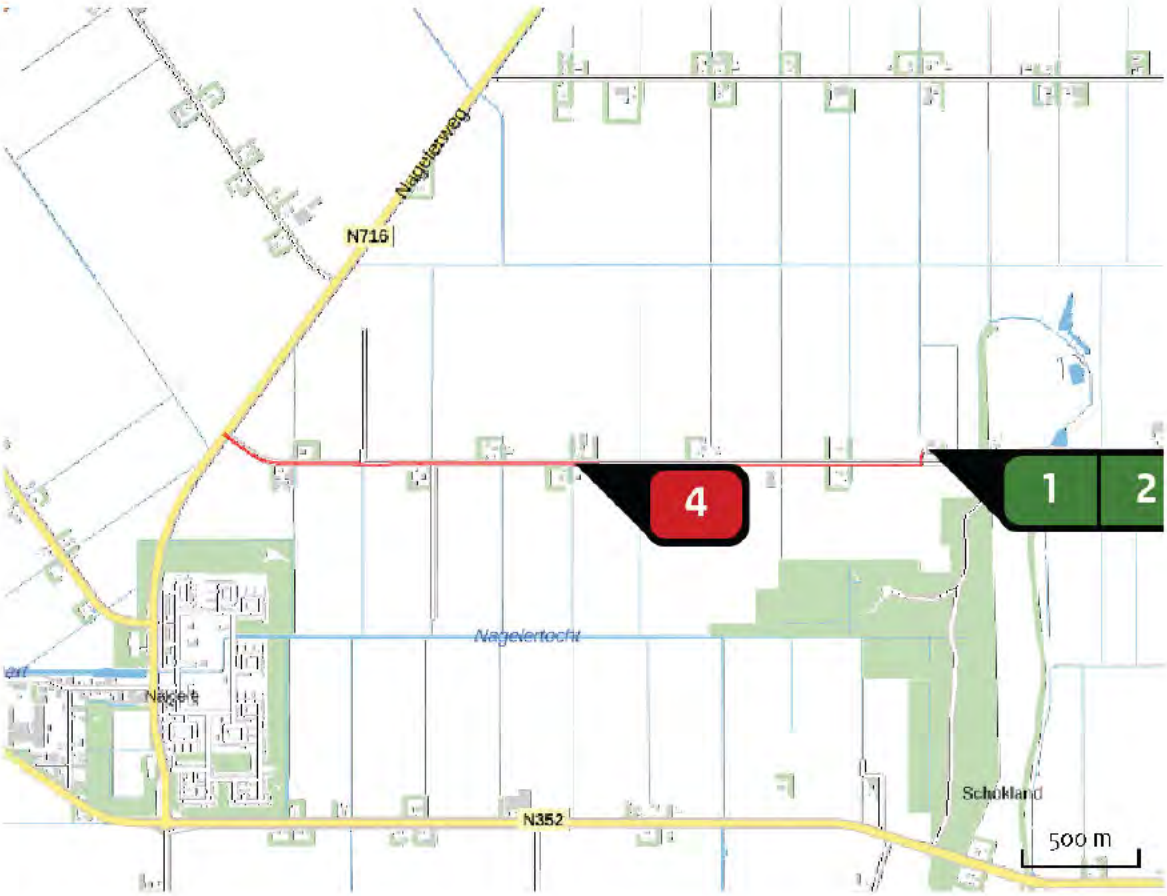

Emissie
Referentie

Bron Sector			Em ss e NH3	Em ss e NOx
1		Stal I Landbouw | Stalemissies	425,80 kg/j	
2		Stal II Landbouw | Stalemissies	182,00 kg/j	
3		Stal III Landbouw | Stalemissies	915,60 kg/j	
4		Transport Wegverkeer | Buitenwegen	< 1 kg/j	11,11 kg/j
5		Mobiele voertuigen Mobiele werktuigen | Landbouw		38,40 kg/j
6		Mobiele voertuigen Mobiele werktuigen | Bouw en Industrie	< 1 kg/j	16,51 kg/j

Bron Sector		Em ss e NH3	Em ss e NOx
7	CV installatie Energie | Energie	< 1 kg/j	3,60 kg/j

Locatie
Gewenst

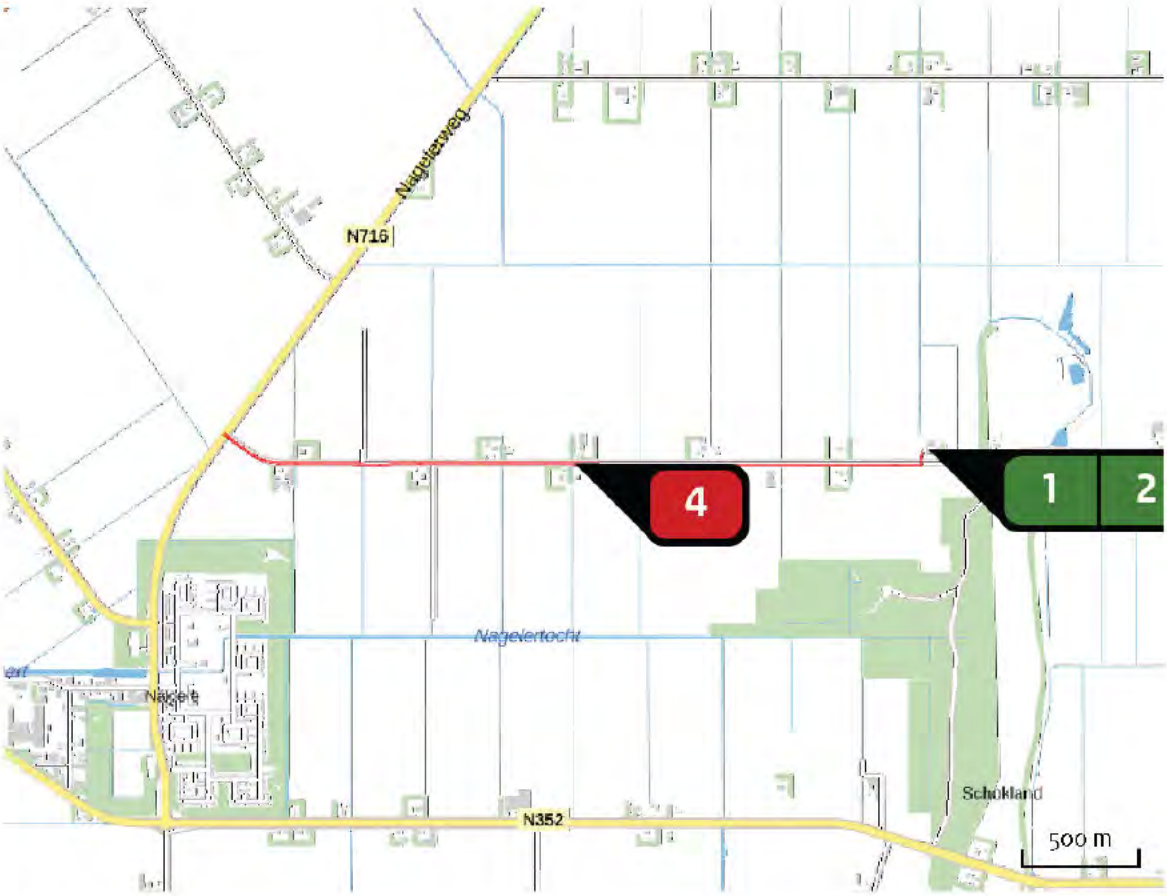

Emissie
Gewenst

	Bron Sector	Em ss e NH3	Em ss e NOx
1	Stal I Landbouw | Stalemissies	425,80 kg/j	
2	Stal II Landbouw | Stalemissies	93,50 kg/j	
3	Stal III Landbouw | Stalemissies	915,60 kg/j	
4	Transport Wegverkeer | Buitenwegen	< 1 kg/j	11,11 kg/j
5	Mobiele voertuigen Mobiele werktuigen | Landbouw		38,40 kg/j
6	Mobiele voertuigen Mobiele werktuigen | Bouw en Industrie	< 1 kg/j	16,51 kg/j

Bron Sector		Em ss e NH3	Em ss e NOx
7	CV installatie Energie | Energie	< 1 kg/j	3,60 kg/j

Resultaten stikstof gevoelige Natura 2000 gebieden (mol/ha/j)

Natuurgeb ed	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
Veluwe	0,01	0,00	0,00	
Naardermeer	0,01	0,00	0,00	
Oostelijke Vechtplassen	0,01	0,00	0,00	
Noordhollands Duinreservaat	0,01	0,00	0,00	
Schoorlse Duinen	0,01	0,00	0,00	
Landgoederen Brummen	0,01	0,00	0,00	
Kennemerland Zuid	0,01	0,00	0,00	
Duinen Terschelling	0,01	0,00	0,00	
Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek	0,01	0,00	0,00	
Zwanenwater & Pettemerduinen	0,01	0,00	0,00	
Duinen Den Helder Callantsoog	0,01	0,00	0,00	
Borkeld	0,01	0,00	0,00	
Duinen Schiermonnikoog	0,01	0,00	0,00	
Lemselermaten	0,01	0,00	0,00	
Springendal & Dal van de Mosbeek	0,01	0,00	0,00	
Wierdense Veld	0,01	0,00	0,00	
Duinen Ameland	0,01	0,00	0,00	
Bargerveen	0,01	0,00	0,00	
Sallandse Heuvelrug	0,01	0,00	0,00	
Lieftinghsbroek	0,01	0,00	0,00	

Natuurgeb ed	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
Rijntakken	0,01	0,00	0,00	
Bergvennen & Brecklenkampse Veld	0,01	0,00	0,00	
Waddenzee	0,01	0,00	0,00	
Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske	0,01	0,00	0,00	
Groote Wielen	0,01	0,00	0,00	
Duinen en Lage Land Texel	0,01	0,00	0,00	
Engbertsdijksvenen	0,01	0,00	0,00	
Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving	0,01	0,00	0,00	
Polder Westzaan	0,01	0,01	0,00	
Drentsche Aa gebied	0,01	0,01	0,00	
Drouwenerzand	0,01	0,01	0,00	
Boetelerveld	0,01	0,01	0,00	
Alde Feanen	0,01	0,01	0,00	
Fochteloërveen	0,01	0,01	0,00	
Vecht en Beneden Reggegebied	0,01	0,01	0,00	
Elperstroomgebied	0,01	0,01	0,00	
Bakkeveense Duinen	0,01	0,01	0,00	
Mantingerzand	0,01	0,01	0,00	
Mantingerbos	0,01	0,01	0,00	
Witterveld	0,01	0,01	0,00	

Natuurgeb ed	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
Van Oordt s Mersken	0,01	0,01	0,00	
Wijnjeterper Schar	0,01	0,01	0,00	
Norgerholt	0,01	0,01	0,00	
Dwingelderveld	0,01	0,01	0,00	
Drents Friese Wold & Leggelderveld	0,01	0,01	0,00	
Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht	0,01	0,01	0,00	
Holtingerveld	0,02	0,02	0,00	
Olde Maten & Veerslootslanden	0,02	0,02	0,00	
Rottige Meenthe & Brandemeer	0,03	0,02	0,00	
De Wieden	0,03	0,03	0,00	
Weerribben	0,03	0,03	0,00	
Zwarte Meer	0,04	0,04	0,00	

* A s de hoogste depos t etoename p aatsv ndt op een hexagoon waar géén sprake s van een (naderende) st kstofoverbe ast ng dan s de hoogste toename op een hexagoon met we een (naderende) st kstofoverbe ast ng n deze ko om weergegeven

Resultaten per habitattype (mol/ha/j)

voor de 10 stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden met het hoogste resultaat

Veluwe

Habitattype	Hectare met hoogste verschil Situatie 1	Situatie 2	Verschil	Verschil op (bij na) overbelaste hexagonen*
Lg14 Eiken en beukenbos van lemige zandgronden	0,01	0,00	0,00	
H9120 Beuken eikenbossen met hulst	0,01	0,00	0,00	
H9190 Oude eikenbossen	0,01	0,00	0,00	
Lg13 Bos van arme zandgronden	0,01	0,00	0,00	
ZGLg13 Bos van arme zandgronden	0,01	0,00	0,00	
H4030 Droge heiden	0,01	0,00	0,00	
H6230 Heischrale graslanden	0,01	0,00	0,00	
L4030 Droge heiden	0,01	0,00	0,00	
ZGL4030 Droge heiden	0,01	0,00	0,00	
H2330 Zandverstuivingen	0,01	0,00	0,00	
Lg09 Droog struisgrasland	0,01	0,00	0,00	
H2310 Stuifzandheiden met struikhei	0,01	0,00	0,00	
ZGH2310 Stuifzandheiden met struikhei	0,01	0,00	0,00	
ZGH2330 Zandverstuivingen	0,01	0,00	0,00	
ZGH9120 Beuken eikenbossen met hulst	0,01	0,00	0,00	
ZGLg14 Eiken en beukenbos van lemige zandgronden	0,01	0,00	0,00	
ZGH4030 Droge heiden	0,01	0,00	0,00	
ZGH6230 Heischrale graslanden	0,01	0,00	0,00	
H3160 Zure vennen	0,01	0,00	0,00	

Veluwe

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,01	0,00	0,00	
H2320 Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	0,01	0,00	0,00	
H3130 Zwakgebufferde vennen	0,01	0,00	0,00	
ZGLg09 Droog struisgrasland	0,01	0,00	0,00	
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	0,01	0,00	0,00	
H91E0C Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	0,01	0,00	0,00	
ZGLg01 Permanente bron & Langzaam stromende bovenloop	0,01	0,00	0,00	
Lg01 Permanente bron & Langzaam stromende bovenloop	0,01	0,00	0,00	
H5130 Jeneverbesstruwelen	0,01	0,00	0,00	
H7110B Actieve hoogvenen (heideveentjes)	0,01	0,00	0,00	
ZGH5130 Jeneverbesstruwelen	0,01	0,01	0,00	
ZGH9190 Oude eikenbossen	0,01	0,01	0,00	
H7140A Overgangs en trilvenen (trilvenen)	0,01	0,01	0,00	
H6410 Blauwgraslanden	0,01	0,01	0,00	
ZGH3130 Zwakgebufferde vennen	0,01	0,01	0,00	
ZGH4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,02	0,02	0,00	

Naardermeer

Habitattype	Hectare met hoogste verschil Situatie 1	Situatie 2	Verschil	Verschil op (bij na) overbelaste hexagonen*
H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	0,01	0,00	0,00	
H3150baz Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	0,01	0,00	0,00	
H91D0 Hoogveenbossen	0,01	0,00	0,00	
Lg05 Grote zeggenmoeras	0,01	0,00	0,00	
H3140lv Kranswierwateren, in laagveengebieden	0,01	0,00	0,00	
H9999:94 Habitattype onbekend/onzeker KDW op basis meest kritische relevante type (H7140B).	0,01	0,00	0,00	
H6410 Blauwgraslanden	0,01	0,00	0,00	
H7140A Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	0,01	0,01	0,00	
ZGH7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	0,01	0,01	0,00	
ZGH3150baz Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	0,01	0,01	0,00	

Oostelijke Vechtplassen

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
H91Do Hoogveenbossen	0,01	0,00	0,00	
ZGH3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	0,01	0,00	0,00	
H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	0,01	0,00	0,00	
H7140A Overgangs en trilvenen (trilvenen)	0,01	0,00	0,00	
H7140B Overgangs en trilvenen (veenmosrietlanden)	0,01	0,00	0,00	
H3140 Kranswierwateren	0,01	0,00	0,00	
H7210 Galigaanmoerassen	0,01	0,01	0,00	

Noordhollands Duinreservaat

Habitattype	Hectare met hoogste verschil in Situatie 1	Situatie 2	Verschil	Verschil op (binnen) overbelaste hexagonen*
H2180A Duinbossen (droog), berken- eikenbos	0,01	0,00	0,00	
H2130B Grijze duinen (kalkarm)	0,01	0,00	0,00	
H2130C Grijze duinen (heischraal)	0,01	0,00	0,00	
H2140A Duinheiden met kraaihei (vochtig)	0,01	0,00	0,00	
H2140B Duinheiden met kraaihei (droog)	0,01	0,00	0,00	
H2160 Duindoornstruwelen	0,01	0,00	0,00	
H2180C Duinbossen (binnenduinrand)	0,01	0,00	0,00	
H2130A Grijze duinen (kalkrijk)	0,01	0,00	0,00	
H2190A Vochtige duinvalleien (open water)	0,01	0,00	0,00	
H2190B Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	0,01	0,00	0,00	
H2180B Duinbossen (vochtig)	0,01	0,00	0,00	
Lg12 Zoom, mantel en droog struweel van de duinen	0,01	0,00	0,00	
H2150 Duinheiden met struikhei	0,01	0,00	0,00	
H2170 Kruipwilgstruwelen	0,01	0,00	0,00	
ZGH2180C Duinbossen (binnenduinrand)	0,01	0,00	0,00	
H2120 Witte duinen	0,01	0,00	0,00	
ZGH2180A Duinbossen (droog), berken- eikenbos	0,01	0,00	0,00	
H2190C Vochtige duinvalleien (ontkalkt)	0,01	0,01	0,00	

Schoorlse Duinen

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
H2180Abe Duinbossen (droog), berken eikenbos	0,01	0,00	0,00	
H2130B Grijze duinen (kalkarm)	0,01	0,00	0,00	
H2140A Duinheiden met kraaihei (vochtig)	0,01	0,00	0,00	
H2120 Witte duinen	0,01	0,00	0,00	
H2140B Duinheiden met kraaihei (droog)	0,01	0,00	0,00	
ZGH2130B Grijze duinen (kalkarm)	0,01	0,00	0,00	
H2190C Vochtige duinvalleien (ontkalkt)	0,01	0,00	0,00	
H2150 Duinheiden met struikhei	0,01	0,00	0,00	
H2130A Grijze duinen (kalkrijk)	0,01	0,00	0,00	
H2170 Kruipwilgstruwelen	0,01	0,00	0,00	
H2190Aom Vochtige duinvalleien (open water), oligo tot mesotrofe vormen	0,01	0,00	0,00	
H2180B Duinbossen (vochtig)	0,01	0,00	0,00	
H2180C Duinbossen (binnenduinrand)	0,01	0,00	0,00	

Landgoederen Brummen

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
H6410 Blauwgraslanden	0,01	0,00	0,00	
H9120 Beuken eikenbossen met hulst	0,01	0,00	0,00	
H3130 Zwakgebufferde vennen	0,01	0,00	0,00	
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,01	0,00	0,00	
H91E0C Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	0,01	0,00	0,00	
H6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,01	0,01	0,00	
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	0,01	0,01	0,00	

Kennemerland-Zuid

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
H2180A Duinbossen (droog), berken eikenbos	0,01	0,00	0,00	
H2130A Grijze duinen (kalkrijk)	0,01	0,00	0,00	
H2130B Grijze duinen (kalkarm)	0,01	0,00	0,00	
ZGH2180A Duinbossen (droog), berken eikenbos	0,01	0,00	0,00	
H2180C Duinbossen (binnenduinrand)	0,01	0,00	0,00	
H2160 Duindoornstruwelen	0,01	0,00	0,00	
Lg12 Zoom, mantel en droog struweel van de duinen	0,01	0,00	0,00	
H2180Abe Duinbossen (droog), berken eikenbos	0,01	0,00	0,00	
H2120 Witte duinen	0,01	0,00	0,00	
H2180B Duinbossen (vochtig)	0,01	0,00	0,00	
ZGH2180C Duinbossen (binnenduinrand)	0,01	0,00	0,00	
ZGH2160 Duindoornstruwelen	0,01	0,00	0,00	
H2190B Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	0,01	0,01	0,00	

Duinen Terschelling

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
H2180Abe Duinbossen (droog), berken eikenbos	0,01	0,00	0,00	
H2180B Duinbossen (vochtig)	0,01	0,00	0,00	
H2140B Duinheiden met kraaihei (droog)	0,01	0,00	0,00	
H2170 Kruipwilgstruwelen	0,01	0,00	0,00	
H2130B Grijze duinen (kalkarm)	0,01	0,00	0,00	

Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
H91E0C Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	0,01	0,00	0,00	
H9160A Eiken haagbeukenbossen (hogere zandgronden)	0,01	0,00	0,00	
H6410 Blauwgraslanden	0,01	0,00	0,00	
H3130 Zwakgebufferde vennen	0,01	0,00	0,00	

Zwanenwater & Pettemerduinen

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
H2180B Duinbossen (vochtig)	0,01	0,00	0,00	
H2130B Grijze duinen (kalkarm)	0,01	0,00	0,00	
H2140A Duinheiden met kraaihei (vochtig)	0,01	0,00	0,00	
H2140B Duinheiden met kraaihei (droog)	0,01	0,00	0,00	
H2150 Duinheiden met struikhei	0,01	0,00	0,00	
H2190C Vochtige duinvalleien (ontkalkt)	0,01	0,00	0,00	
H7210 Galigaanmoerassen	0,01	0,00	0,00	
H2180Abe Duinbossen (droog), berken eikenbos	0,01	0,00	0,00	
ZGH2170 Kruipwilgstruwelen	0,01	0,00	0,00	
H6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,01	0,00	0,00	

* A s de hoogste depos t etoename p aatsv ndt op een hexagoon waar géén sprake s van een (naderende) st kstofoverbe ast ng dan s de hoogste toename op een hexagoon met we een (naderende) st kstofoverbe ast ng n deze ko om weergegeven

Emissie (per bron)
Referentie

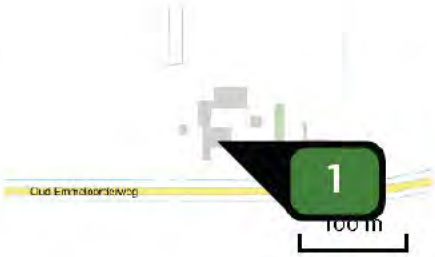

Naam	Stal I
Locat e (X Y)	180991, 518495
U tstoothoogte	11,0 m
Warmte nhoud	0,000 MW
NH_3	425,80 kg/j

D er	RAV code	Omschr v ng	Aanta d eren	Stof	Em ss efactor (kg/d er/)	Em ss e
	A 1.100	overige huisvestingssystemen (Rundvee; melk en kalfkoeien ouder dan 2 jaar) (Overig)	27	NH3	13,000	351,00 kg/j
	A 3.100	overige huisvestingssystemen (Rundvee; vrouwelijk jongvee tot 2 jaar) (Overig)	17	NH3	4,400	74,80 kg/j

Naam	Stal II
Locat e (X Y)	180981, 518521
U tstoothoogte	5,1 m
Warmte nhoud	0,000 MW
NH_3	182,00 kg/j

D er	RAV code	Omschr v ng	Aanta d eren	Stof	Em ss efactor (kg/d er/)	Em ss e
	A 1.100	overige huisvestingssystemen (Rundvee; melk en kalfkoeien ouder dan 2 jaar) (Overig)	14	NH3	13,000	182,00 kg/j

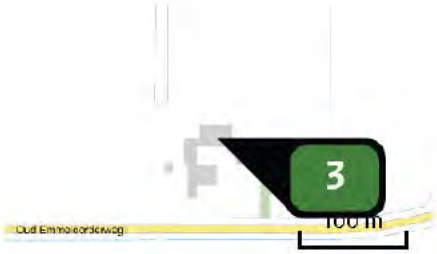

Naam	Stal III
Locat e (X Y)	181004, 518534
U tstoothoogte	5,9 m
Warmte nhoud	0,000 MW
NH3	915,60 kg/j

D er	RAV code	Omschr v ng	Aanta d eren	Stof	Em ss efactor (kg/d er/)	Em ss e
	A 1.100	overige huisvestingssystemen (Rundvee; melk en kalfkoeien ouder dan 2 jaar) (Overig)	64	NH3	13,000	832,00 kg/j
	A 3.100	overige huisvestingssystemen (Rundvee; vrouwelijk jongvee tot 2 jaar) (Overig)	19	NH3	4,400	83,60 kg/j

Naam	Transport
Locat e (X Y)	179468, 518448
NOx	11,11 kg/j
NH3	< 1 kg/j

Soort	Voertu g	Aanta voertu gen	Stof	Em ss e
Standaard	Licht verkeer	906,0 / jaar	NOx	< 1 kg/j
			NH3	< 1 kg/j
Standaard	Zwaar vrachtverkeer	894,0 / jaar	NOx	10,36 kg/j
			NH3	< 1 kg/j

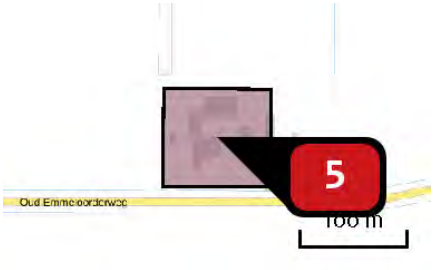

Naam: Mobiele voertuigen
Locat e (X Y): 181000, 518508
NOx: 38,40 kg/j

Voertu g	Omschr v ng	U tstoot hoogte (m)	Spre d ng (m)	Warmte nhoud (MW)	Stof	Em ss e
AFW	Trekker tot 100 kW	3,5	3,5	0,0	NOx	32,82 kg/j
AFW	Trekker 200 kW	3,5	3,5	0,0	NOx	5,58 kg/j

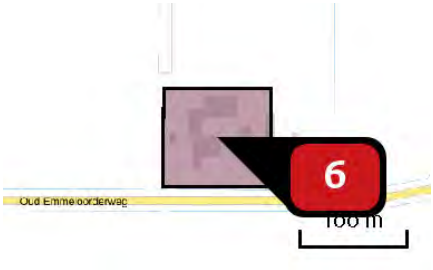

Naam: Mobiele voertuigen
Locat e (X Y): 181000, 518508
NOx: 16,51 kg/j
NH3: < 1 kg/j

Voertu g	Omschr v ng	Brandstof verbru k (/)	Stat ona r bedr f (uren/)	C nder nhoud ( )	Stof	Em ss e
STAGE IIIa, 130 < kW < 300, bouwjaar 2006 (Diesel)	Laden/lossen vrachtwagen	650	20	13,0	NOx NH3	13,23 kg/j < 1 kg/j

Voertu g	Omschr v ng	U tstoot hoogte (m)	Spre d ng (m)	Warmte nhoud (MW)	Stof	Em ss e
AFW	Shovel	4,0	4,0	0,0	NOx	3,28 kg/j

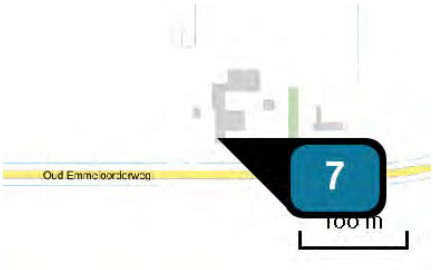

Naam: CV-installatie
Locat e (X Y): 180978, 518483
U tstoothoogte: 2,3 m
Warmte nhoud: 0,220 MW
empore e var at e: Standaard profiel industrie
NOx: 3,60 kg/j
NH3: < 1 kg/j

Emissie (per bron)
Gewenst

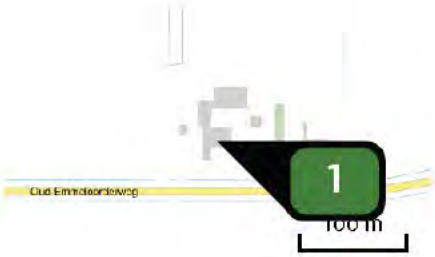

Naam	Stal I
Locat e (X Y)	180991, 518495
U tstoothoogte	11,0 m
Warmte nhoud	0,000 MW
NH_3	425,80 kg/j

D er	RAV code	Omschr v ng	Aanta d eren	Stof	Em ss efactor (kg/d er/)	Em ss e
	A 1.100	overige huisvestingssystemen (Rundvee; melk en kalfkoeien ouder dan 2 jaar) (Overig)	27	NH_3	13,000	351,00 kg/j
	A 3.100	overige huisvestingssystemen (Rundvee; vrouwelijk jongvee tot 2 jaar) (Overig)	17	NH_3	4,400	74,80 kg/j

Naam	Stal II
Locat e (X Y)	180981, 518521
U tstoothoogte	5,1 m
Warmte nhoud	0,000 MW
NH_3	93,50 kg/j

D er	RAV code	Omschr v ng	Aanta d eren	Stof	Em ss efactor (kg/d er/)	Em ss e
	A 2.100	overige huisvestingssystemen (Rundvee; zoogkoeien ouder dan 2 jaar) (Overig)	11	NH_3	4,100	45,10 kg/j
	A 3.100	overige huisvestingssystemen (Rundvee; vrouwelijk jongvee tot 2 jaar) (Overig)	11	NH_3	4,400	48,40 kg/j

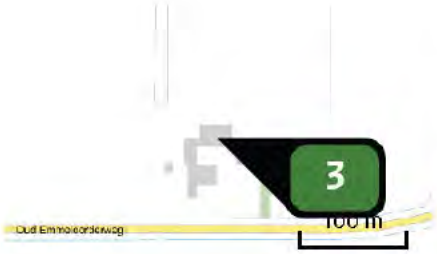

Naam	Stal III
Locat e (X Y)	181004, 518534
U tstoothoogte	5,9 m
Warmte nhoud	0,000 MW
NH3	915,60 kg/j

D er	RAV code	Omschr v ng	Aanta d eren	Stof	Em ss efactor (kg/d er/)	Em ss e
	A 1.100	overige huisvestingssystemen (Rundvee; melk en kalfkoeien ouder dan 2 jaar) (Overig)	64	NH3	13,000	832,00 kg/j
	A 3.100	overige huisvestingssystemen (Rundvee; vrouwelijk jongvee tot 2 jaar) (Overig)	19	NH3	4,400	83,60 kg/j

Naam	Transport
Locat e (X Y)	179468, 518448
NOx	11,11 kg/j
NH3	< 1 kg/j

Soort	Voertu g	Aanta voertu gen	Stof	Em ss e
Standaard	Licht verkeer	906,0 / jaar	NOx	< 1 kg/j
			NH3	< 1 kg/j
Standaard	Zwaar vrachtverkeer	894,0 / jaar	NOx	10,36 kg/j
			NH3	< 1 kg/j

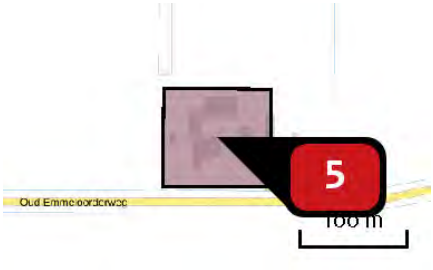

Naam	Mobiele voertuigen
Locat e (X Y)	181000, 518508
NOx	38,40 kg/j

Voertu g	Omschr v ng	U tstoot hoogte (m)	Spre d ng (m)	Warmte nhoud (MW)	Stof	Em ss e
AFW	Trekker tot 100 kW	3,5	3,5	0,0	NOx	32,82 kg/j
AFW	Trekker 200 kW	3,5	3,5	0,0	NOx	5,58 kg/j

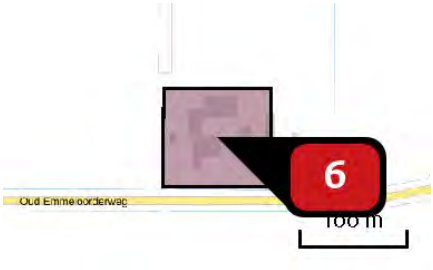

Naam	Mobiele voertuigen
Locat e (X Y)	181000, 518508
NOx	16,51 kg/j
NH3	< 1 kg/j

Voertu g	Omschr v ng	Brandstof verbru k (/)	Stat ona r bedr f (uren/)	C nder nhoud ( )	Stof	Em ss e
STAGE IIIa, 130 < kW < 300, bouwjaar 2006 (Diesel)	Laden/lossen vrachtwagen	650	20	13,0	NOx NH3	13,23 kg/j < 1 kg/j

Voertu g	Omschr v ng	U tstoot hoogte (m)	Spre d ng (m)	Warmte nhoud (MW)	Stof	Em ss e
AFW	Shovel	4,0	4,0	0,0	NOx	3,28 kg/j

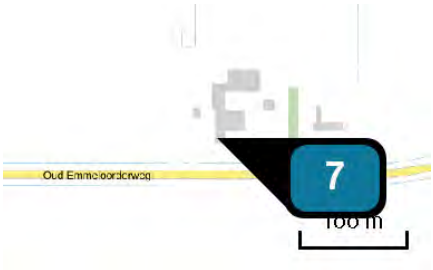

Naam	CV-installatie
Locat e (X Y)	180978, 518483
U tstoothoogte	2,3 m
Warmte nhoud	0,220 MW
empore e var at e	Standaard profiel industrie
NOx	3,60 kg/j
NH3	< 1 kg/j

Disclaimer

Hoewe verstrekte gegevens kunnen d enen ter onderbouw ng van een vergunn ngaanvraag kunnen er geen rechten aan worden ont eend De e genaar van AER US aanvaardt geen aansprake khe d voor de nhoud van de door de gebru ker aangeboden nformat e Bovenstaande gegevens z n enke bru kbaar tot er een n euwe vers e van AER US besch kbaar s AER US s een gereg streerd hande smerk n Europa A e rechten d e n et exp c et worden ver eend z n voorbehouden

Rekenbasis

Deze bereken ng s tot stand gekomen op bas s van

AER US	vers e 2020_20201013_1649cba239
Database	vers e 2020_20201013_1649cba239

Voor meer nformat e over de gebru kte method ek en data z e

https //www aer us n /n /factsheets/re ease/aer us-ca cu ator-2020

AERIUS CALCULATOR

Dit document bevat rekenresultaten van AERIUS Calculator. Het betreft de hoogst berekende stikstofbijdragen per stikstofgevoelig Natura 2000 gebied, op basis van rekenpunten die overlappen met habitattypen en/of leefgebieden die aangewezen zijn in het kader van de Wet natuurbescherming, gekoppeld aan een aangewezen soort, of nog onbekend maar mogelijk wel relevant.

De berekening op basis van stikstofemissies gaat uit van de componenten ammoniak (NH_3) en/of stikstofoxide (NOx).

Wilt u verder rekenen of gegevens wijzigen? Importeer de pdf dan in Calculator. Voor meer toelichting verwijzen wij u naar de website www.aerius.nl.

Berekening Referentiesituatie en Beoogde situatie

- Kenmerken
- Samenvatting emissies
- Depositieresultaten
- Gedetailleerde emissiegegevens

Verdere toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via: https://www.aerius.nl/handleidingen en leeswijzers.

AERIUS CALCULATOR

Contact

Rechtspersoon	nr cht ngs ocat e
[redacted]	Wulpweg 29, 3897 LW ZEEWOLDE

Activiteit

Omschr v ng	AER US kenmerk
[redacted]	RRVGasg4gGUU

Datum bereken ng	Reken aar	Rekenconf gurat e
04 november 2020, 11:20	2020	Berekend voor natuurgebieden

Totale emissie

	S tuat e 1	S tuat e 2	Versch
NOx	161,56 kg/j	98,18 kg/j	63,37 kg/j
NH3	1.608,07 kg/j	1.608,07 kg/j	< 1 kg/j

Resultaten

Hectare met hoogste verschil (mol/ha/j)

Natuurgeb ed
Uw berekening heeft geen verschillen opgeleverd boven 0,00 mol/ha/jr.

Toelichting

versch referent e en beoogde s tuat e

Locatie
Referentiesituatie

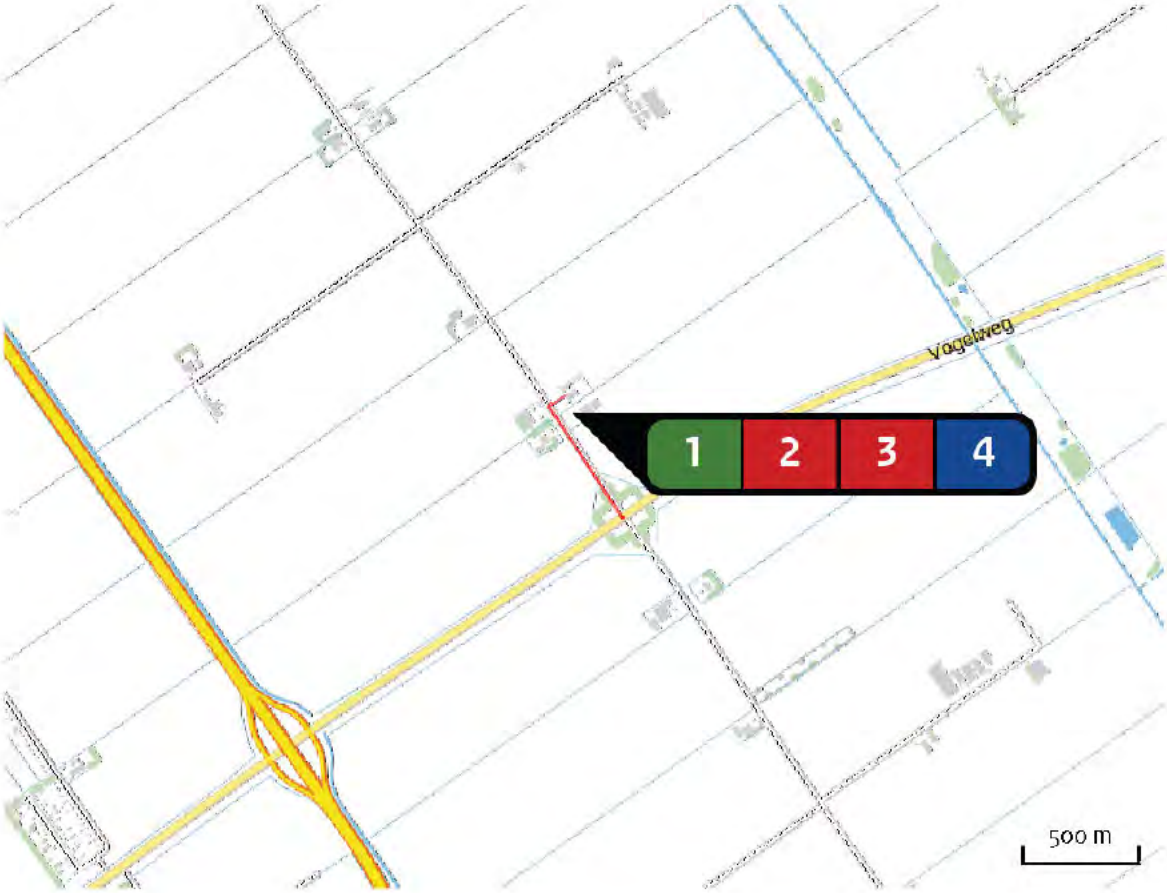

Emissie
Referentiesituatie

Bron Sector			Em ss e NH3	Em ss e NOx
1		Ligboxenstal Landbouw | Stalemissies	1.608,00 kg/j	
2		Bron 2 Wegverkeer | Buitenwegen	< 1 kg/j	< 1 kg/j
3		Bron 3 Mobiele werktuigen | Landbouw	< 1 kg/j	158,63 kg/j
4		Cv ketel Anders... | Anders...		2,20 kg/j

Locatie
Beoogde situatie

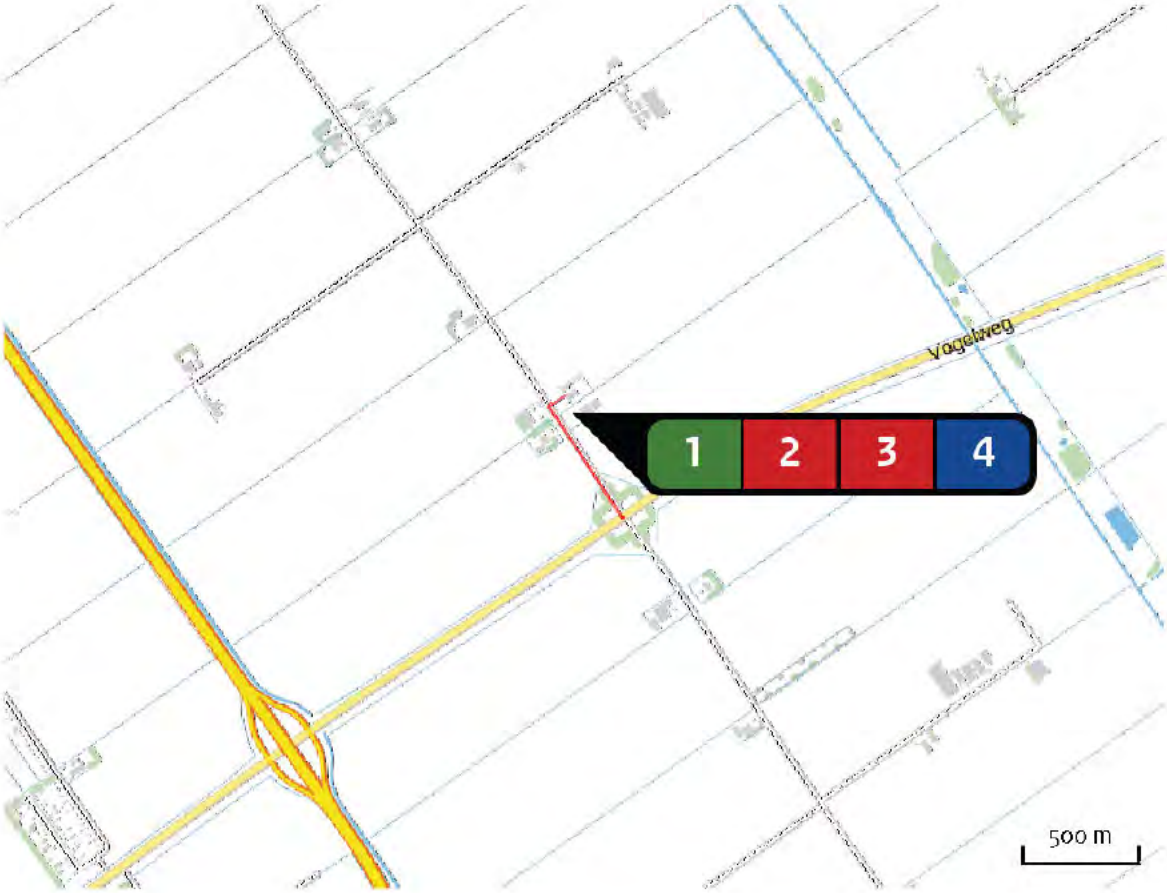

Emissie
Beoogde situatie

	Bron Sector	Em ss e NH3	Em ss e NOx
1	Ligboxenstal Landbouw | Stalemissies	1.608,00 kg/j	
2	Wegverkeer Wegverkeer | Buitenwegen	< 1 kg/j	< 1 kg/j
3	Mobiele werktuigen Mobiele werktuigen | Landbouw	< 1 kg/j	95,22 kg/j
4	Cv ketel Anders... | Anders...		2,20 kg/j

Resultaten stikstof gevoelige Natura 2000 gebieden (mol/ha/j)

Natuurgeb ed	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
Duinen Terschelling	0,01	0,00	0,00	
Duinen Vlieland	0,01	0,01	0,00	
Noordhollands Duinreservaat	0,01	0,01	0,00	
Lingegebied & Diefdijk Zuid	0,01	0,01	0,00	
Rijntakken	0,01	0,00	0,00	
Duinen Den Helder Callantsoog	0,01	0,01	0,00	
IJsselmeer	0,01	0,01	0,00	
Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving	0,01	0,01	0,00	
Zwanenwater & Pettemerduinen	0,01	0,01	0,00	
Schoorlse Duinen	0,01	0,01	0,00	
Meijendel & Berkheide	0,01	0,01	0,00	
Uiterwaarden Lek	0,01	0,01	0,00	
Engbertsdijksvenen	0,01	0,01	0,00	
Kennemerland Zuid	0,01	0,01	0,00	
Duinen Ameland	0,01	0,00	0,00	
Coepelduynen	0,01	0,01	0,00	
Veluwe	0,01	0,01	0,00	
Biesbosch	0,01	0,01	0,00	
Westduinpark & Wapendal	0,01	0,01	0,00	
Nieuwkoopse Plassen & De Haeck	0,01	0,01	0,00	

Natuurgeb ed	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
Alde Feanen	0,01	0,01	0,00	
Solleveld & Kapittelduinen	0,01	0,01	0,00	
Drents Friese Wold & Leggelderveld	0,01	0,00	0,00	
Wormer en Jisperveld & Kalverpolder	0,01	0,01	0,00	
Eilandspolder	0,01	0,01	0,00	
Dwingelderveld	0,01	0,01	0,00	
Borkeld	0,01	0,00	0,00	
Mantingerzand	0,01	0,01	0,00	
Van Oordt s Mersken	0,01	0,01	0,00	
Drentsche Aa gebied	0,01	0,00	0,00	
Fochteloërveen	0,01	0,00	0,00	
Bargerveen	0,01	0,01	0,00	
Elperstroomgebied	0,01	0,01	0,00	
Polder Westzaan	0,01	0,01	0,00	
Witterveld	0,01	0,00	0,00	
Drouwenerzand	0,01	0,01	0,00	
Norgerholt	0,01	0,01	0,00	
Springendal & Dal van de Mosbeek	0,01	0,00	0,00	
Wijnjeterper Schar	0,01	0,01	0,00	
Wierdense Veld	0,01	0,01	0,00	

Natuurgeb ed	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
Vecht en Beneden Reggegebied	0,01	0,01	0,00	
Bakkeveense Duinen	0,01	0,01	0,00	
Sallandse Heuvelrug	0,01	0,01	0,00	
Stelkampsveld	0,01	0,00	0,00	
Landgoederen Brummen	0,01	0,01	0,00	
Mantingerbos	0,01	0,01	0,00	
Holtingerveld	0,01	0,01	0,00	
Binnenveld	0,01	0,01	0,00	
Rottige Meenthe & Brandemeer	0,01	0,01	0,00	
Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske	0,01	0,01	0,00	
Kolland & Overlangbroek	0,01	0,01	0,00	
Boetelerveld	0,01	0,01	0,00	
De Wieden	0,01	0,01	0,00	
Weerribben	0,01	0,01	0,00	
Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht	0,01	0,01	0,00	
Botshol	0,01	0,01	0,00	
Olde Maten & Veerslootslanden	0,01	0,01	0,00	
Zwarte Meer	0,01	0,01	0,00	
Oostelijke Vechtplassen	0,01	0,01	0,00	
Naardermeer	0,02	0,02	0,00	

* A s de hoogste depos t etoename p aatsv ndt op een hexagoon waar géén sprake s van een (naderende) st kstofoverbe ast ng dan s de hoogste toename op een hexagoon met we een (naderende) st kstofoverbe ast ng n deze ko om weergegeven

Resultaten per habitattype (mol/ha/j)

voor de 10 stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden met het hoogste resultaat

Duinen Terschelling

Habitattype	Hectare met hoogste verschil: Situatie 1	Situatie 2	Verschil	Verschil op (basis) na overbelaste hexagonen*
ZGH2180Abe Duinbossen (droog), berken eikenbos	0,01	0,00	0,00	
ZGH2180B Duinbossen (vochtig)	0,01	0,00	0,00	
H2180Abe Duinbossen (droog), berken eikenbos	0,01	0,00	0,00	
H2130B Grijze duinen (kalkarm)	0,01	0,01	0,00	
H2140B Duinheiden met kraaihei (droog)	0,01	0,01	0,00	
H2180B Duinbossen (vochtig)	0,01	0,01	0,00	
H2150 Duinheiden met struikhei	0,01	0,01	0,00	
H6410 Blauwgraslanden	0,01	0,01	0,00	
H2140A Duinheiden met kraaihei (vochtig)	0,01	0,01	0,00	

Duinen Vlieland

Habitattype	Hectare met hoogste verschil: Situatie 1	Situatie 2	Verschil	Verschil op (basis) na overbelaste hexagonen*
H2180Abe Duinbossen (droog), berken eikenbos	0,01	0,01	0,00	
ZGH2180B Duinbossen (vochtig)	0,01	0,01	0,00	
ZGH2180Abe Duinbossen (droog), berken eikenbos	0,01	0,01	0,00	

Noordhollands Duinreservaat

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
H2180A Duinbossen (droog), berken eikenbos	0,01	0,01	0,00	
H2130A Grijze duinen (kalkrijk)	0,01	0,01	0,00	
H2130B Grijze duinen (kalkarm)	0,01	0,01	0,00	
H2140B Duinheiden met kraaihei (droog)	0,01	0,01	0,00	
H2120 Witte duinen	0,01	0,00	0,00	
H2130C Grijze duinen (heischraal)	0,01	0,00	0,00	
H2160 Duindoornstruwelen	0,01	0,01	0,00	
H2190B Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	0,01	0,00	0,00	
H2140A Duinheiden met kraaihei (vochtig)	0,01	0,00	0,00	
H2170 Kruipwilgstruwelen	0,01	0,01	0,00	
H2180C Duinbossen (binnenduinrand)	0,01	0,01	0,00	
H2180B Duinbossen (vochtig)	0,01	0,01	0,00	
H2190A Vochtige duinvalleien (open water)	0,01	0,01	0,00	
H2190C Vochtige duinvalleien (ontkalkt)	0,01	0,01	0,00	
Lg12 Zoom, mantel en droog struweel van de duinen	0,01	0,01	0,00	
H6410 Blauwgraslanden	0,01	0,01	0,00	
H7210 Galigaanmoerassen	0,01	0,01	0,00	
H2150 Duinheiden met struikhei	0,01	0,01	0,00	
ZGH2180C Duinbossen (binnenduinrand)	0,01	0,00	0,00	

Noordhollands Duinreservaat

Habitattype	Hectare met hoogste verschil in situatie 1	Hectare met hoogste verschil in situatie 2	Verschil	Verschil op (binnen) overbelaste hexagonen*
ZGH2180A Duinbossen (droog), berken- eikenbos	0,01	0,01	0,00	

Lingegebied & Diefdijk-Zuid

Habitattype	Hectare met hoogste verschil in situatie 1	Hectare met hoogste verschil in situatie 2	Verschil	Verschil op (binnen) overbelaste hexagonen*
H9999:70 Habitattype onbekend/onzeker KDW op basis meest kritische relevante type (H7230).	0,01	0,01	0,00	
H91E0C Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	0,01	0,01	0,00	
H91E0B Vochtige alluviale bossen (essen-iepenbossen)	0,01	0,00	0,00	

Rijntakken

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
Lg02 Geïsoleerde meander en petgat	0,01	0,00	0,00	
ZGLg02 Geïsoleerde meander en petgat	0,01	0,00	0,00	
ZGLg11 Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland van het rivieren en zeekleigebied	0,01	0,01	0,00	
ZGLg08 Nat, matig voedselrijk grasland	0,01	0,01	0,00	
Lg11 Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland van het rivieren en zeekleigebied	0,01	0,00	0,00	
Lg08 Nat, matig voedselrijk grasland	0,01	0,01	0,00	
ZGH3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	0,01	0,01	0,00	
H6120 Stroomdalgraslanden	0,01	0,01	0,00	
H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	0,01	0,01	0,00	
H91E0B Vochtige alluviale bossen (essen iepenbossen)	0,01	0,01	0,00	
H6510A Glanshaver en vossenstaarthooilanden (glanshaver)	0,01	0,01	0,00	
H6430C Ruigten en zomen (droge bosranden)	0,01	0,00	0,00	
H91F0 Droge hardhoutooibossen	0,01	0,00	0,00	
Lg07 Dotterbloemgrasland van veen en klei	0,01	0,01	0,00	
ZGLg07 Dotterbloemgrasland van veen en klei	0,01	0,01	0,00	
ZGH91F0 Droge hardhoutooibossen	0,01	0,01	0,00	

Rijntakken

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
H6510B Glanshaver en vossenstaarthooilanden (grote vossenstaart)	0,01	0,01	0,00	
H9999:38 Habitattype onbekend/onzeker KDW op basis meest kritische relevante type (H6120).	0,02	0,02	0,00	

Duinen Den Helder-Callantsoog

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
H2120 Witte duinen	0,01	0,01	0,00	
H2130B Grijze duinen (kalkarm)	0,01	0,01	0,00	
H2180Abe Duinbossen (droog), berken eikenbos	0,01	0,01	0,00	
H2180C Duinbossen (binnenduinrand)	0,01	0,01	0,00	
H6410 Blauwgraslanden	0,01	0,01	0,00	

IJsselmeer

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
H7140A Overgangs en trilvenen (trilvenen)	0,01	0,01	0,00	

Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
Lg11 Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland van het rivieren en zeekleigebied	0,01	0,01	0,00	
Lg08 Nat, matig voedselrijk grasland	0,01	0,01	0,00	
Lg07 Dotterbloemgrasland van veen en klei	0,01	0,01	0,00	

Zwanenwater & Pettemerduinen

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
H2130B Grijze duinen (kalkarm)	0,01	0,01	0,00	
H2140B Duinheiden met kraaihei (droog)	0,01	0,01	0,00	
H2180B Duinbossen (vochtig)	0,01	0,01	0,00	
H2190C Vochtige duinvalleien (ontkalkt)	0,01	0,01	0,00	
H6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,01	0,01	0,00	
H2140A Duinheiden met kraaihei (vochtig)	0,01	0,01	0,00	
H2190Aom Vochtige duinvalleien (open water), oligo tot mesotrofe vormen	0,01	0,01	0,00	
H7210 Galigaanmoerassen	0,01	0,01	0,00	
H2150 Duinheiden met struikhei	0,01	0,01	0,00	
H2120 Witte duinen	0,01	0,01	0,00	
H2180Abe Duinbossen (droog), berken eikenbos	0,01	0,01	0,00	
ZGH2170 Kruipwilgstruwelen	0,01	0,01	0,00	

Schoorlse Duinen

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
H2170 Kruipwilgstruwelen	0,01	0,01	0,00	
H2180Abe Duinbossen (droog), berken eikenbos	0,01	0,01	0,00	
H2120 Witte duinen	0,01	0,01	0,00	
H2140B Duinheiden met kraaihei (droog)	0,01	0,01	0,00	
H2130A Grijze duinen (kalkrijk)	0,01	0,01	0,00	
H2130B Grijze duinen (kalkarm)	0,01	0,01	0,00	
H2140A Duinheiden met kraaihei (vochtig)	0,01	0,01	0,00	
H2150 Duinheiden met struikhei	0,01	0,01	0,00	
ZGH2130B Grijze duinen (kalkarm)	0,01	0,01	0,00	
H2180B Duinbossen (vochtig)	0,01	0,01	0,00	
H2190C Vochtige duinvalleien (ontkalkt)	0,01	0,01	0,00	
H2190Aom Vochtige duinvalleien (open water), oligo tot mesotrofe vormen	0,01	0,01	0,00	
H2180C Duinbossen (binnenduinrand)	0,01	0,01	0,00	

* A s de hoogste depos t etoename p aatsv ndt op een hexagoon waar géén sprake s van een (naderende) st kstofoverbe ast ng dan s de hoogste toename op een hexagoon met we een (naderende) st kstofoverbe ast ng n deze ko om weergegeven

Emissie (per bron)

Referentiesituatie

Naam	Ligboxenstal
Locat e (X Y)	152801, 486202
U tstoothoogte	8,7 m
Warmte nhoud	0,000 MW
NH3	1.608,00 kg/j

D er	RAV code	Omschr v ng	Aanta d eren	Stof	Em ss efactor (kg/d er/)	Em ss e
	A 1.100	overige huisvestingssystemen (Rundvee; melk en kalfkoeien ouder dan 2 jaar) (Overig)	100	NH3	13,000	1.300,00 kg/j
	A 3.100	overige huisvestingssystemen (Rundvee; vrouwelijk jongvee tot 2 jaar) (Overig)	70	NH3	4,400	308,00 kg/j

Naam	Bron 2
Locat e (X Y)	152843, 485947
NOx	< 1 kg/j
NH3	< 1 kg/j

Soort	Voertu g	Aanta voertu gen	Stof	Em ss e
Standaard	Middelzwaar vrachtverkeer	20,0 / maand	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j
Standaard	Zwaar vrachtverkeer	2,0 / maand	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j
Standaard	Licht verkeer	4,0 / etmaal	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

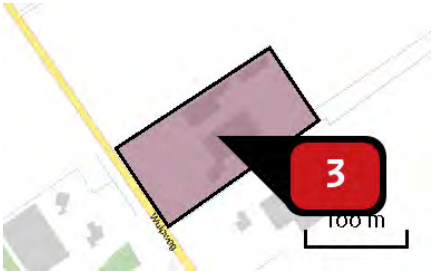

Naam	Bron 3
Locat e (X Y)	152785, 486200
NOx	158,63 kg/j
NH3	< 1 kg/j

Voertu g	Omschr v ng	Brandstof verbru k (/)	Stat ona r bedr f (uren/)	C nder nhoud ( )	Stof	Em ss e
Pre STAGE 1981 1990, 56 < kW < 75 (Diesel)	Trekkers	4.000	300	3,7	NOx NH3	109,12 kg/j < 1 kg/j
Pre STAGE 1981 1990, 18 < kW < 37 (Diesel)	Heftruck	1.000	300	1,6	NOx NH3	49,51 kg/j < 1 kg/j

Naam	Cv-ketel
Locat e (X Y)	152784, 486163
U tstoothoogte	0,0 m
Warmte nhoud	0,000 MW
empore e var at e	Continue emissie
NOx	2,20 kg/j

Emissie (per bron)

Beoogde situatie

Naam	Ligboxenstal
Locat e (X Y)	152801, 486202
U tstoothoogte	8,7 m
Warmte nhoud	0,000 MW
NH3	1.608,00 kg/j

D er	RAV code	Omschr v ng	Aanta d eren	Stof	Em ss efactor (kg/d er/)	Em ss e
	A 1.100	overige huisvestingssystemen (Rundvee; melk en kalfkoeien ouder dan 2 jaar) (Overig)	100	NH3	13,000	1.300,00 kg/j
	A 3.100	overige huisvestingssystemen (Rundvee; vrouwelijk jongvee tot 2 jaar) (Overig)	70	NH3	4,400	308,00 kg/j

Naam	Wegverkeer
Locat e (X Y)	152843, 485947
NOx	< 1 kg/j
NH3	< 1 kg/j

Soort	Voertu g	Aanta voertu gen	Stof	Em ss e
Standaard	Middelzwaar vrachtverkeer	4,0 / maand	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j
Standaard	Licht verkeer	4,0 / etmaal	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j
Standaard	Zwaar vrachtverkeer	14,0 / maand	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

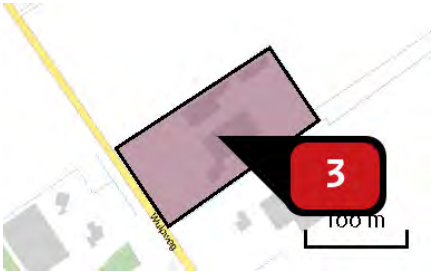

Naam	Mobiele werktuigen
Locat e (X Y)	152785, 486200
NOx	95,22 kg/j
NH3	< 1 kg/j

Voertu g	Omschr v ng	Brandstof verbru k (/)	Stat ona r bedr f (uren/)	C nder nhoud ( )	Stof	Em ss e
Pre STAGE 1981 1990, 75 < kW < 130 (Diesel)	Trekker (Fendt 308)	1.000	0	0,0	NOx NH3	37,52 kg/j < 1 kg/j
STAGE IIIa, 56 < kW < 75, bouwjaar 2008 (Diesel)	Trekker (Fendt 409)	1.000	100	3,7	NOx NH3	15,81 kg/j < 1 kg/j
STAGE IV, 130 < kW < 300, bouwjaar 2014 (Diesel)	Trekker (Fendt (820)	2.000	150	6,6	NOx NH3	15,12 kg/j < 1 kg/j
STAGE IIIa, 18 < kW < 37, bouwjaar 2007 (Diesel)	Heftruck	1.000	200	1,6	NOx NH3	26,77 kg/j < 1 kg/j

Naam	Cv-ketel
Locat e (X Y)	152784, 486162
U tstoothoogte	4,0 m
Warmte nhoud	0,000 MW
empore e var at e	Continue emissie
NOx	2,20 kg/j

Disclaimer

Hoewe verstrekte gegevens kunnen d enen ter onderbouw ng van een vergunn ngaanvraag kunnen er geen rechten aan worden ont eend De e genaar van AER US aanvaardt geen aansprake khe d voor de nhoud van de door de gebru ker aangeboden nformat e Bovenstaande gegevens z n enke bru kbaar tot er een n euwe vers e van AER US besch kbaar s AER US s een gereg streerd hande smerk n Europa A e rechten d e n et exp c et worden ver eend z n voorbehouden

Rekenbasis

Deze bereken ng s tot stand gekomen op bas s van

AER US	vers e 2020_20201103_bed432f8ee
Database	vers e 2020_20201013_1649cba239

Voor meer nformat e over de gebru kte method ek en data z e

https //www aer us n /n /factsheets/re ease/aer us-ca cu ator-2020

AERIUS CALCULATOR

Dit document bevat rekenresultaten van AERIUS Calculator. Het betreft de hoogst berekende stikstofbijdragen per stikstofgevoelig Natura 2000 gebied, op basis van rekenpunten die overlappen met habitattypen en/of leefgebieden die aangewezen zijn in het kader van de Wet natuurbescherming, gekoppeld aan een aangewezen soort, of nog onbekend maar mogelijk wel relevant.

De berekening op basis van stikstofemissies gaat uit van de componenten ammoniak (NH_3) en/of stikstofoxide (NOx).

Wilt u verder rekenen of gegevens wijzigen? Importeer de pdf dan in Calculator. Voor meer toelichting verwijzen wij u naar de website www.aerius.nl.

Berekening referentiesituatie en plansituatie

- Kenmerken
- Samenvatting emissies
- Depositieresultaten
- Gedetailleerde emissiegegevens

Verdere toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via: https://www.aerius.nl/handleidingen en leeswijzers.

AERIUS CALCULATOR

Contact

Rechtspersoon	nr cht ngs ocat e
[redacted]	Voorsterweg 28, 1111AA Marknesse

Activiteit

Omschr v ng	AER US kenmerk
Voorsterweg 28	S6e4mVZdgUN1

Datum bereken ng	Reken aar	Rekenconf gurat e
29 oktober 2020, 12:01	2020	Berekend voor natuurgebieden

Totale emissie

	S tuat e 1	S tuat e 2	Versch
NOx	1.609,27 kg/j	1.555,90 kg/j	53,37 kg/j
NH3	7,99 kg/j	5,27 kg/j	2,72 kg/j

Resultaten

Hectare met hoogste verschil (mol/ha/j)

Natuurgeb ed	Versch
De Wieden	0,00

Toelichting

transformeren kantoorfunct e naar hote funct e

Locatie
referentiesituatie

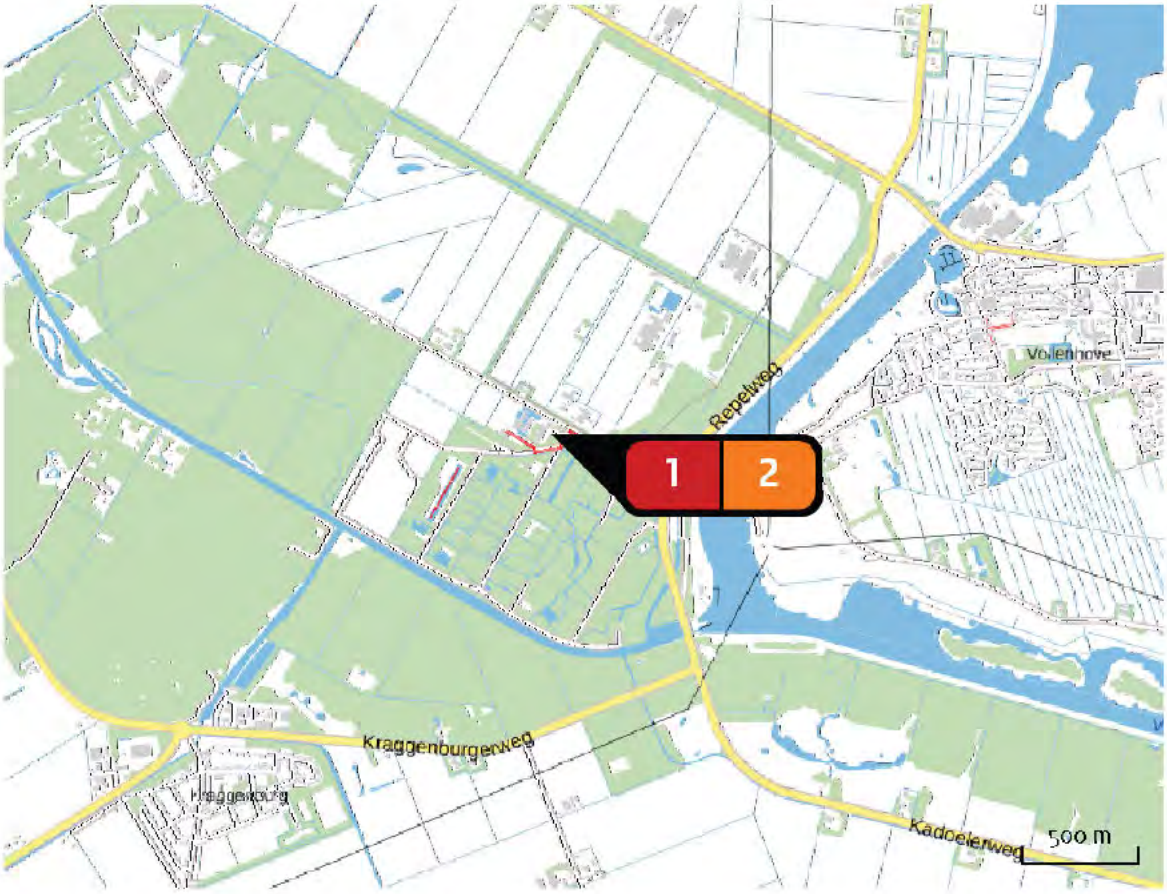

Emissie
referentiesituatie

Bron Sector		Em ss e NH3	Em ss e NOx
1	Wegverkeer Wegverkeer | Buitenwegen	7,99 kg/j	156,27 kg/j
2	Kantoorgebouw Wonen en Werken | Kantoren en winkels		1.453,00 kg/j

Locatie
plansituatie

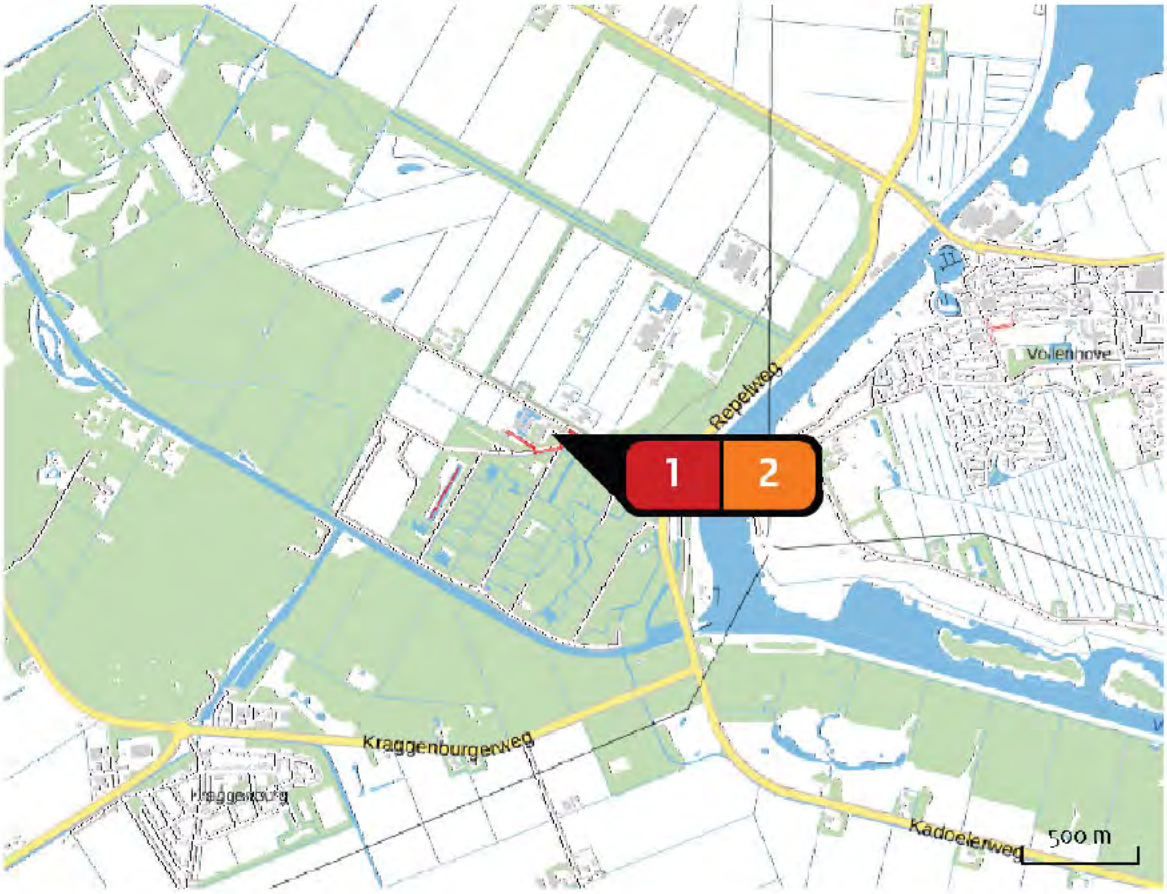

Emissie
plansituatie

Bron Sector			Em ss e NH3	Em ss e NOx
1		Wegverkeer Wegverkeer | Buitenwegen	5,27 kg/j	102,90 kg/j
2		Hotel Wonen en Werken | Recreatie		1.453,00 kg/j

Resultaten stikstof gevoelige Natura 2000 gebieden (mol/ha/j)

Natuurgeb ed	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
De Wieden	0,03	0,03	0,00	
Weerribben	0,02	0,02	0,00	
Rottige Meenthe & Brandemeer	0,01	0,01	0,00	
Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht	0,01	0,01	0,00	
Zwarte Meer	0,01	0,01	0,00	
Drents Friese Wold & Leggelderveld	0,01	0,01	0,00	
Holtingerveld	0,01	0,01	0,00	
Rijntakken	0,00	0,01	0,00	
Veluwe	0,00	0,01	0,00	
Olde Maten & Veerslootslanden	0,01	0,01	0,00	
Dwingelderveld	0,01	0,01	0,00	

* A s de hoogste depos t etoename p aatsv ndt op een hexagoon waar géén sprake s van een (naderende) st kstofoverbe ast ng dan s de hoogste toename op een hexagoon met we een (naderende) st kstofoverbe ast ng n deze ko om weergegeven

Resultaten per habitattype (mol/ha/j)

voor de 10 stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden met het hoogste resultaat

De Wieden

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
H91Do Hoogveenbossen	0,03	0,03	0,00	
H3150baz Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	0,03	0,03	0,00	
Lg02 Geïsoleerde meander en petgat	0,03	0,03	0,00	
Lg05 Grote zeggenmoeras	0,03	0,03	0,00	
Lg10 Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland van het zand en veengebied	0,03	0,03	0,00	
H7140B Overgangs en trilvenen (veenmosrietlanden)	0,03	0,03	0,00	
Lg07 Dotterbloemgrasland van veen en klei	0,02	0,02	0,00	
H9999:35 Habitattype onbekend/onzeker KDW op basis meest kritische relevante type (H7140B).	0,03	0,03	0,00	
H4010B Vochtige heiden (laagveengebied)	0,02	0,03	0,00	
ZGH7140B Overgangs en trilvenen (veenmosrietlanden)	0,03	0,03	0,00	
Lg08 Nat, matig voedselrijk grasland	0,02	0,02	0,00	
ZGH3150baz Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	0,02	0,02	0,00	
H3140lv Kranswierwateren, in laagveengebieden	0,02	0,02	0,00	
ZGH3140lv Kranswierwateren, in laagveengebieden	0,01	0,02	0,00	
H7140A Overgangs en trilvenen (trilvenen)	0,02	0,02	0,00	
H7210 Galigaanmoerassen	0,02	0,02	0,00	
ZGH91Do Hoogveenbossen	0,01	0,01	0,00	

De Wieden

Habitattype	Hectare met hoogste verschil Situatie 1	Situatie 2	Verschil	Verschil op (buiten) overbelaste hexagonen*
H6410 Blauwgraslanden	0,01	0,01	0,00	
ZGH6410 Blauwgraslanden	0,01	0,02	0,00	
ZGH7140A Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	0,01	0,01	0,00	
ZGH4010B Vochtige heiden (laagveengebied)	0,01	0,01	0,00	
Lg03 Zwakgebufferde sloot	0,01	0,01	0,00	
Lg11 Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland van het rivieren- en zeekleigebied	0,03	0,03	0,00	

Weerribben

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
H91Do Hoogveenbossen	0,02	0,02	0,00	
Lgo5 Grote zeggenmoeras	0,02	0,02	0,00	
H7140B Overgangs en trilvenen (veenmosrietlanden)	0,02	0,02	0,00	
Lgo2 Geïsoleerde meander en petgat	0,02	0,02	0,00	
Lgo8 Nat, matig voedselrijk grasland	0,02	0,03	0,00	
H4010B Vochtige heiden (laagveengebied)	0,02	0,02	0,00	
H9999:34 Habitattype onbekend/onzeker KDW op basis meest kritische relevante type (H7140B).	0,02	0,02	0,00	
Lgo7 Dotterbloemgrasland van veen en klei	0,02	0,02	0,00	
ZGH91Do Hoogveenbossen	0,02	0,02	0,00	
ZGH3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	0,02	0,02	0,00	
H7140A Overgangs en trilvenen (trilvenen)	0,02	0,02	0,00	
H7210 Galigaanmoerassen	0,02	0,02	0,00	
H6410 Blauwgraslanden	0,02	0,02	0,00	
H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	0,01	0,02	0,00	
ZGH7140B Overgangs en trilvenen (veenmosrietlanden)	0,01	0,01	0,00	
ZGH7140A Overgangs en trilvenen (trilvenen)	0,02	0,02	0,00	
H3140 Kranswierwateren	0,01	0,01	0,00	

Weerribben

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
ZGH3140 Kranswierwateren	0,01	0,01	0,00	
ZGH4010B Vochtige heiden (laagveengebied)	0,01	0,01	0,00	

Rottige Meenthe & Brandemeer

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
H91D0 Hoogveenbossen	0,01	0,01	0,00	
H7140B Overgangs en trilvenen (veenmosrietlanden)	0,01	0,01	0,00	
Lg07 Dotterbloemgrasland van veen en klei	0,01	0,01	0,00	
Lg05 Grote zeggenmoeras	0,01	0,01	0,00	
H7140A Overgangs en trilvenen (trilvenen)	0,01	0,01	0,00	
H7210 Galigaanmoerassen	0,01	0,01	0,00	
ZGH3150baz Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	0,00	0,01	0,00	
H6410 Blauwgraslanden	0,01	0,01	0,00	
H3150baz Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	0,00	0,01	0,00	
H4010B Vochtige heiden (laagveengebied)	0,00	0,01	0,00	

Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht

Habitattype	Hectare met hoogste verschil Situatie 1	Situatie 2	Verschil	Verschil op (binnen) overbelaste hexagonen*
Lg08 Nat, matig voedselrijk grasland	0,01	0,01	0,00	
Lg11 Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland van het rivieren en zeekleigebied	0,01	0,01	0,00	
Lg07 Dotterbloemgrasland van veen en klei	0,00	0,01	0,00	
H6510B Glanshaver en vossenstaarthooilanden (grote vossenstaart)	0,00	0,01	0,00	
Lg10 Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland van het zand en veengebied	0,01	0,01	0,00	
H6410 Blauwgraslanden	0,00	0,01	0,00	

Zwarte Meer

Habitattype	Hectare met hoogste verschil Situatie 1	Situatie 2	Verschil	Verschil op (binnen) overbelaste hexagonen*
H6510B Glanshaver en vossenstaarthooilanden (grote vossenstaart)	0,01	0,01	0,00	

Drents-Friese Wold & Leggelderveld

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
Lg13 Bos van arme zandgronden	0,01	0,01	0,00	
Lg14 Eiken en beukenbos van lemige zandgronden	0,01	0,01	0,00	
H7110B Actieve hoogvenen (heideveentjes)	0,01	0,01	0,00	
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,01	0,01	0,00	
H4030 Droge heiden	0,01	0,01	0,00	
H3160 Zure vennen	0,01	0,01	0,00	
H2320 Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	0,01	0,01	0,00	
H9190 Oude eikenbossen	0,01	0,01	0,00	
H2310 Stuifzandheiden met struikhei	0,01	0,01	0,00	
H3130 Zwakgebufferde vennen	0,01	0,01	0,00	
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	0,01	0,01	0,00	
H6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,01	0,01	0,00	
H2330 Zandverstuivingen	0,01	0,01	0,00	
Lg04 Zuur ven	0,00	0,01	0,00	
L4030 Droge heiden	0,00	0,01	0,00	

Holtingerveld

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
H9190 Oude eikenbossen	0,01	0,01	0,00	
H4030 Droge heiden	0,01	0,01	0,00	
H2330 Zandverstuivingen	0,01	0,01	0,00	
H2310 Stuifzandheiden met struikhei	0,01	0,01	0,00	
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,01	0,01	0,00	
H91D0 Hoogveenbossen	0,01	0,01	0,00	
H3130 Zwakgebufferde vennen	0,01	0,01	0,00	
H3160 Zure vennen	0,01	0,01	0,00	
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	0,01	0,01	0,00	
H6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,01	0,01	0,00	
H2320 Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	0,01	0,01	0,00	
H7110B Actieve hoogvenen (heideveentjes)	0,00	0,01	0,00	
ZGH4030 Droge heiden	0,00	0,01	0,00	
ZGH6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,00	0,01	0,00	

Rijntakken

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
Lg11 Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland van het rivieren en zeekleigebied	0,00	0,01	0,00	
ZGLg11 Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland van het rivieren en zeekleigebied	0,01	0,01	0,00	

Veluwe

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
Lg14 Eiken en beukenbos van lemige zandgronden	0,00	0,01	0,00	

Olde Maten & Veerslootslanden

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
Lg02 Geïsoleerde meander en petgat	0,01	0,01	0,00	
H7140B Overgangs en trilvenen (veenmosrietlanden)	0,01	0,01	0,00	
Lg05 Grote zeggenmoeras	0,01	0,01	0,00	
H6410 Blauwgraslanden	0,01	0,01	0,00	
H7140A Overgangs en trilvenen (trilvenen)	0,00	0,01	0,00	

* A s de hoogste depos t etoename p aatsv ndt op een hexagoon waar géén sprake s van een (naderende) st kstofoverbe ast ng dan s de hoogste toename op een hexagoon met we een (naderende) st kstofoverbe ast ng n deze ko om weergegeven

Emissie (per bron)
referentiesituatie

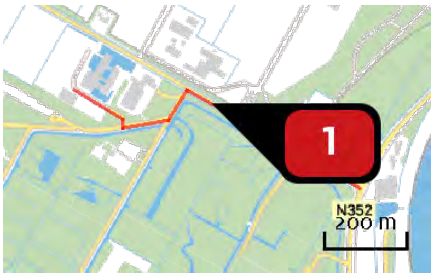

Naam	Wegverkeer
Locat e (X Y)	191291, 521099
NOx	156,27 kg/j
NH3	7,99 kg/j

Soort	Voertu g	Aanta voertu gen	Stof	Em ss e
Standaard	Licht verkeer	900,0 / etmaal	NOx NH3	74,47 kg/j 6,65 kg/j
Standaard	Middelzwaar vrachtverkeer	60,0 / etmaal	NOx NH3	47,25 kg/j < 1 kg/j
Standaard	Zwaar vrachtverkeer	30,0 / etmaal	NOx NH3	34,55 kg/j < 1 kg/j

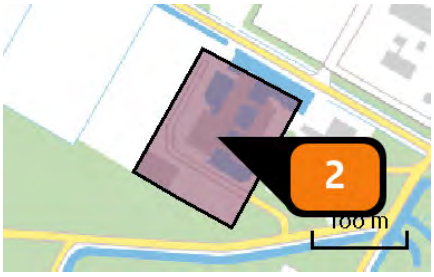

Naam	Kantoorgebouw
Locat e (X Y)	191003, 521147
U tstoothoogte	11,0 m
Opperv akte	1,8 ha
Spre d ng	5,5 m
Warmte nhoud	0,014 MW
empore e var at e	Standaard profiel industrie
NOx	1.453,00 kg/j

Emissie (per bron)
plansituatie

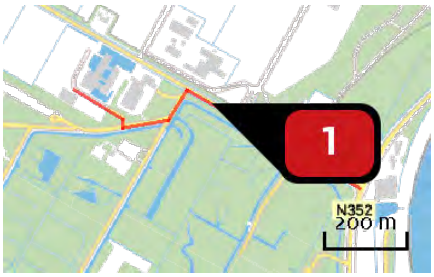

Naam	Wegverkeer
Locat e (X Y)	191291, 521099
NOx	102,90 kg/j
NH3	5,27 kg/j

Soort	Voertu g	Aanta voertu gen	Stof	Em ss e
Standaard	Licht verkeer	594,0 / etmaal	NOx NH3	49,15 kg/j 4,39 kg/j
Standaard	Middelzwaar vrachtverkeer	39,0 / etmaal	NOx NH3	30,71 kg/j < 1 kg/j
Standaard	Zwaar vrachtverkeer	20,0 / etmaal	NOx NH3	23,03 kg/j < 1 kg/j

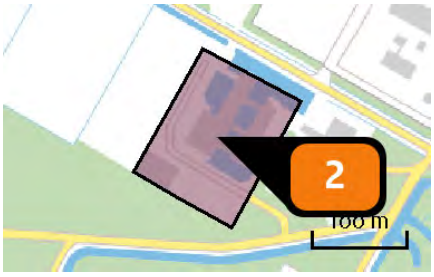

Naam	Hotel
Locat e (X Y)	191003, 521147
U tstoothoogte	11,0 m
Opperv akte	1,8 ha
Spre d ng	5,5 m
Warmte nhoud	0,014 MW
empore e var at e	Continue emissie
NOx	1.453,00 kg/j

Disclaimer

Hoewe verstrekte gegevens kunnen d enen ter onderbouw ng van een vergunn ngaanvraag kunnen er geen rechten aan worden ont eend De e genaar van AER US aanvaardt geen aansprake khe d voor de nhoud van de door de gebru ker aangeboden nformat e Bovenstaande gegevens z n enke bru kbaar tot er een n euwe vers e van AER US besch kbaar s AER US s een gereg streerd hande smerk n Europa A e rechten d e n et exp c et worden ver eend z n voorbehouden

Rekenbasis

Deze bereken ng s tot stand gekomen op bas s van

AER US vers e 2020_20201013_1649cba239

Database vers e 2020_20201013_1649cba239

Voor meer nformat e over de gebru kte method ek en data z e

https //www aer us n /n /factsheets/re ease/aer us-ca cu ator-2020

AERIUS CALCULATOR

Dit document bevat rekenresultaten van AERIUS Calculator. Het betreft de hoogst berekende stikstofbijdragen per stikstofgevoelig Natura 2000 gebied, op basis van rekenpunten die overlappen met habitattypen en/of leefgebieden die aangewezen zijn in het kader van de Wet natuurbescherming, gekoppeld aan een aangewezen soort, of nog onbekend maar mogelijk wel relevant.

De berekening op basis van stikstofemissies gaat uit van de componenten ammoniak (NH_3) en/of stikstofoxide (NO_x).

Wilt u verder rekenen of gegevens wijzigen? Importeer de pdf dan in Calculator. Voor meer toelichting verwijzen wij u naar de website www.aerius.nl.

Berekening Wet Milieubeheer 5 10 1999 en Beoogd

- Kenmerken
- Samenvatting emissies
- Depositieresultaten
- Gedetailleerde emissiegegevens

Verdere toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via: https://www.aerius.nl/handleidingen en leeswijzers.

AERIUS CALCULATOR

Contact

Rechtspersoon	nr cht ngs ocat e
[redacted]	Biddingweg 13, 8255RD Swifterbant

Activiteit

Omschr v ng	AER US kenmerk
[redacted]	RsuFGKmyYfZs

Datum bereken ng	Reken aar	Rekenconf gurat e
04 november 2020, 15:35	2020	Berekend voor natuurgebieden

Totale emissie

	S tuat e 1	S tuat e 2	Versch
NOx	1.902,78 kg/j	1.936,56 kg/j	33,79 kg/j
NH3	1.093,47 kg/j	1.189,99 kg/j	96,52 kg/j

Resultaten

Hectare met hoogste verschil (mol/ha/j)

Natuurgeb ed	Versch
Rijntakken	0,00

Toelichting

Versch bereken ng

Locatie

Wet Milieubeheer
5 10 1999

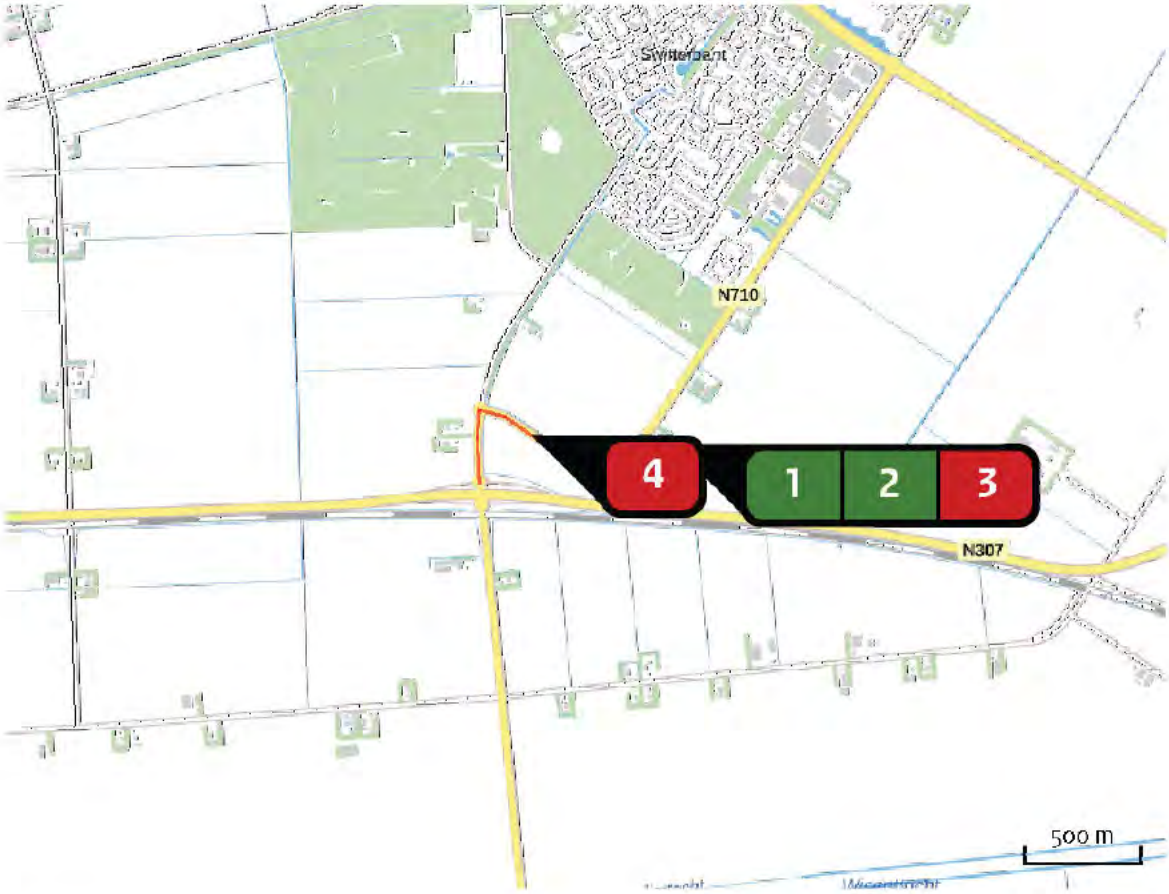

Emissie

Wet Milieubeheer
5 10 1999

Bron Sector		Em ss e NH3	Em ss e NOx
1	Gebouw 4 Landbouw | Stalemissies	546,00 kg/j	
2	Gebouw 5 Landbouw | Stalemissies	546,00 kg/j	
3	Vervoersbewegingen intern Mobiele werktuigen | Landbouw	< 1 kg/j	1.873,36 kg/j
4	Vervoersbewegingen extern Wegverkeer | Buitenwegen	< 1 kg/j	29,42 kg/j

Locatie
Beoogd

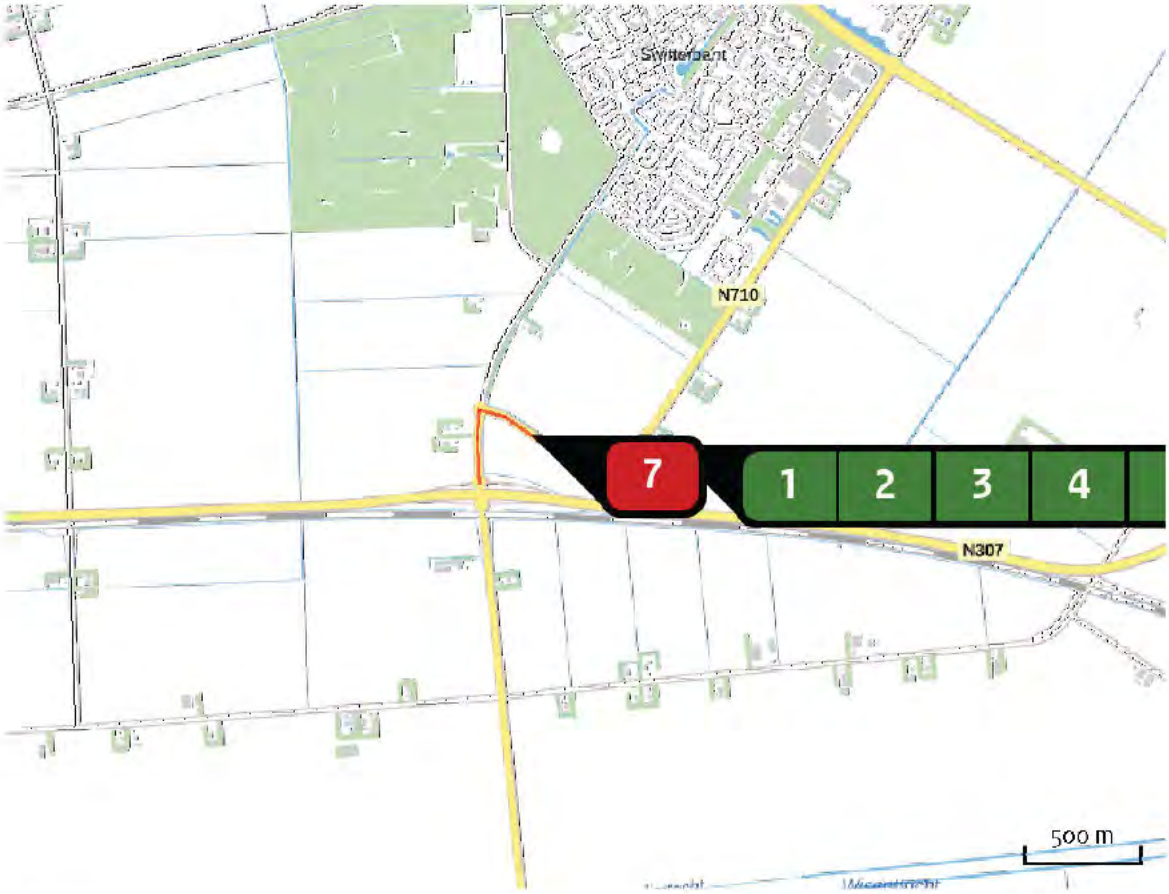

Emissie
Beoogd

Bron Sector		Em ss e NH3	Em ss e NOx
1	Gebouw 4 Landbouw | Stalemissies	546,00 kg/j	
2	Gebouw 5 Landbouw | Stalemissies	296,40 kg/j	
3	Gebouw 1 Landbouw | Stalemissies	180,40 kg/j	
4	Gebouw 3a Landbouw | Stalemissies	159,00 kg/j	
5	Gebouw 3b Landbouw | Stalemissies	6,20 kg/j	
6	Vervoersbewegingen intern Mobiele werktuigen | Landbouw	< 1 kg/j	1.901,46 kg/j

Bron Sector		Em ss e NH3	Em ss e NOx
7	Vervoersbewegingen extern Wegverkeer | Buitenwegen	1,21 kg/j	35,10 kg/j

Resultaten stikstof gevoelige Natura 2000 gebieden (mol/ha/j)

Natuurgeb ed	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
Rijntakken	0,07	0,08	0,00	
Veluwe	0,06	0,06	0,00	
De Wieden	0,05	0,06	0,00	
Weerribben	0,05	0,06	0,00	
Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht	0,04	0,04	0,00	
Rottige Meenthe & Brandemeer	0,03	0,03	0,00	
Zwarte Meer	0,03	0,03	0,00	
Holtingerveld	0,03	0,03	0,00	
Olde Maten & Veerslootslanden	0,02	0,03	0,00	
Drents Friese Wold & Leggelderveld	0,02	0,02	0,00	
Dwingelderveld	0,02	0,02	0,00	
Vecht en Beneden Reggegebied	0,01	0,01	0,00	
Fochteloërveen	0,01	0,01	0,00	
Naardermeer	0,01	0,01	0,00	
Mantingerzand	0,01	0,01	0,00	
Wijnjeterper Schar	0,01	0,01	0,00	
Alde Feanen	0,01	0,01	0,00	
Mantingerbos	0,01	0,01	0,00	
Boetelerveld	0,01	0,01	0,00	
Sallandse Heuvelrug	0,01	0,01	0,00	

Natuurgeb ed	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
Norgerholt	0,01	0,01	0,00	
Bakkeveense Duinen	0,01	0,01	0,00	
Witterveld	0,01	0,01	0,00	
Elperstroomgebied	0,01	0,01	0,00	
Oostelijke Vechtplassen	0,01	0,01	0,00	
Van Oordt s Mersken	0,01	0,01	0,00	
Drentsche Aa gebied	0,01	0,01	0,00	
Noordhollands Duinreservaat	0,01	0,01	0,00	
Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving	0,01	0,01	0,00	
Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske	0,01	0,01	0,00	
Wierdense Veld	0,01	0,01	0,00	
Drouwenerzand	0,01	0,01	0,00	
Kennemerland Zuid	0,01	0,01	0,00	
Schoorlse Duinen	0,01	0,01	0,00	
Engbertsdijksvenen	0,01	0,01	0,00	
Polder Westzaan	0,01	0,01	0,00	
Borkeld	0,01	0,01	0,00	
Landgoederen Brummen	0,01	0,01	0,00	
Bargerveen	0,01	0,01	0,00	
Duinen Schiermonnikoog	0,01	0,01	0,00	

Natuurgeb ed	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
Springendal & Dal van de Mosbeek	0,01	0,01	0,00	
Duinen en Lage Land Texel	0,00	0,01	0,00	
Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek	0,01	0,01	0,00	
Duinen Ameland	0,00	0,01	0,00	
Zwanenwater & Pettemerduinen	0,01	0,01	0,00	
IJsselmeer	0,00	0,01	0,00	
Duinen Den Helder Callantsoog	0,01	0,01	0,00	
Duinen Vlieland	0,00	0,01	0,00	
Botshol	0,00	0,01	0,00	
Lieftinghsbroek	0,01	0,01	0,00	
Kolland & Overlangbroek	0,01	0,01	0,00	
Lemselermaten	0,00	0,01	0,00	

* A s de hoogste depos t etoename p aatsv ndt op een hexagoon waar géén sprake s van een (naderende) st kstofoverbe ast ng dan s de hoogste toename op een hexagoon met we een (naderende) st kstofoverbe ast ng n deze ko om weergegeven

Resultaten per habitattype (mol/ha/j)

voor de 10 stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden met het hoogste resultaat

Rijntakken

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
ZGLg11 Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland van het rivieren en zeekleigebied	0,07	0,08	0,00	
Lg11 Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland van het rivieren en zeekleigebied	0,06	0,06	0,00	
ZGLg07 Dotterbloemgrasland van veen en klei	0,04	0,05	0,00	
Lg02 Geïsoleerde meander en petgat	0,03	0,04	0,00	
ZGLg02 Geïsoleerde meander en petgat	0,03	0,04	0,00	
Lg08 Nat, matig voedselrijk grasland	0,03	0,03	0,00	
H6510B Glanshaver en vossenstaarthooilanden (grote vossenstaart)	0,03	0,03	0,00	
ZGLg08 Nat, matig voedselrijk grasland	0,03	0,03	0,00	
H6510A Glanshaver en vossenstaarthooilanden (glanshaver)	0,03	0,03	0,00	
H91F0 Droge hardhoutooibossen	0,03	0,03	0,00	
H9999:38 Habitattype onbekend/onzeker KDW op basis meest kritische relevante type (H6120).	0,03	0,03	0,00	
H6120 Stroomdalgraslanden	0,03	0,03	0,00	
H91E0B Vochtige alluviale bossen (essen iepenbossen)	0,03	0,03	0,00	
Lg07 Dotterbloemgrasland van veen en klei	0,02	0,03	0,00	
H6430C Ruigten en zomen (droge bosranden)	0,01	0,02	0,00	

Rijntakken

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	0,01	0,01	0,00	
ZGH3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	0,01	0,01	0,00	
ZGH91Fo Droge hardhoutooibossen	0,00	0,01	0,00	

Veluwe

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
H9120 Beuken eikenbossen met hulst	0,06	0,06	0,00	
Lg13 Bos van arme zandgronden	0,05	0,05	0,00	
Lg14 Eiken en beukenbos van lemige zandgronden	0,05	0,05	0,00	
ZGH9190 Oude eikenbossen	0,04	0,05	0,00	
ZGLg13 Bos van arme zandgronden	0,04	0,05	0,00	
H2310 Stuifzandheiden met struikhei	0,04	0,05	0,00	
H2320 Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	0,04	0,05	0,00	
H5130 Jeneverbesstruwelen	0,04	0,05	0,00	
H2330 Zandverstuivingen	0,04	0,05	0,00	
H9190 Oude eikenbossen	0,04	0,05	0,00	
L4030 Droge heiden	0,04	0,05	0,00	
ZGLg14 Eiken en beukenbos van lemige zandgronden	0,04	0,04	0,00	
Lg09 Droog struisgrasland	0,04	0,04	0,00	
ZGL4030 Droge heiden	0,04	0,04	0,00	
H4030 Droge heiden	0,04	0,04	0,00	
ZGH4030 Droge heiden	0,04	0,04	0,00	
ZGH9120 Beuken eikenbossen met hulst	0,04	0,04	0,00	
H3160 Zure vennen	0,04	0,04	0,00	
ZGLg09 Droog struisgrasland	0,04	0,04	0,00	

Veluwe

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
H3130 Zwakgebufferde vennen	0,04	0,04	0,00	
ZGH4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,03	0,04	0,00	
ZGLg01 Permanente bron & Langzaam stromende bovenloop	0,03	0,04	0,00	
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,03	0,04	0,00	
ZGH2310 Stuifzandheiden met struikhei	0,03	0,04	0,00	
H91E0C Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	0,03	0,03	0,00	
H6230 Heischrale graslanden	0,03	0,03	0,00	
Lg01 Permanente bron & Langzaam stromende bovenloop	0,03	0,03	0,00	
ZGH6230 Heischrale graslanden	0,02	0,03	0,00	
H7110B Actieve hoogvenen (heideveentjes)	0,02	0,03	0,00	
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	0,02	0,02	0,00	
ZGH3130 Zwakgebufferde vennen	0,01	0,01	0,00	
H6410 Blauwgraslanden	0,01	0,01	0,00	
H7140A Overgangs en trilvenen (trilvenen)	0,01	0,01	0,00	
ZGH2330 Zandverstuivingen	0,01	0,01	0,00	
ZGH5130 Jeneverbesstruwelen	0,01	0,01	0,00	

De Wieden

Habitattype	Hectare met hoogste verschil: Situatie 1	Situatie 2	Verschil	Verschil op (bij na) overbelaste hexagonen*
H3150baz Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	0,05	0,06	0,00	
H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	0,05	0,06	0,00	
Lg05 Grote zeggenmoeras	0,05	0,06	0,00	
H9999:35 Habitattype onbekend/onzeker KDW op basis meest kritische relevante type (H7140B).	0,05	0,05	0,00	
H91D0 Hoogveenbossen	0,05	0,05	0,00	
ZGH7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	0,04	0,05	0,00	
Lg02 Geïsoleerde meander en petgat	0,05	0,05	0,00	
ZGH3150baz Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	0,05	0,05	0,00	
H4010B Vochtige heiden (laagveengebied)	0,04	0,05	0,00	
Lg10 Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland van het zand- en veengebied	0,04	0,05	0,00	
Lg08 Nat, matig voedselrijk grasland	0,04	0,04	0,00	
ZGH91D0 Hoogveenbossen	0,04	0,04	0,00	
Lg07 Dotterbloemgrasland van veen en klei	0,04	0,04	0,00	
H7140A Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	0,04	0,04	0,00	
ZGH7140A Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	0,04	0,04	0,00	
H6410 Blauwgraslanden	0,04	0,04	0,00	
ZGH6410 Blauwgraslanden	0,04	0,04	0,00	

De Wieden

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
H7210 Galigaanmoerassen	0,03	0,03	0,00	
ZGH3140lv Kranswierwateren, in laagveengebieden	0,03	0,03	0,00	
Lg11 Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland van het rivieren en zeekleigebied	0,03	0,03	0,00	
H3140lv Kranswierwateren, in laagveengebieden	0,02	0,02	0,00	
Lg03 Zwakgebufferde sloot	0,02	0,02	0,00	
ZGH4010B Vochtige heiden (laagveengebied)	0,02	0,02	0,00	

Weerribben

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
H91Do Hoogveenbossen	0,05	0,06	0,00	
H7140B Overgangs en trilvenen (veenmosrietlanden)	0,05	0,05	0,00	
H7210 Galigaanmoerassen	0,05	0,05	0,00	
Lg05 Grote zeggenmoeras	0,05	0,05	0,00	
H4010B Vochtige heiden (laagveengebied)	0,05	0,05	0,00	
ZGH3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	0,05	0,05	0,00	
H6410 Blauwgraslanden	0,05	0,05	0,00	
H7140A Overgangs en trilvenen (trilvenen)	0,05	0,05	0,00	
Lg02 Geïsoleerde meander en petgat	0,05	0,05	0,00	
Lg07 Dotterbloemgrasland van veen en klei	0,05	0,05	0,00	
H9999:34 Habitattype onbekend/onzeker KDW op basis meest kritische relevante type (H7140B).	0,04	0,05	0,00	
H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	0,04	0,05	0,00	
ZGH91Do Hoogveenbossen	0,04	0,05	0,00	
ZGH7140B Overgangs en trilvenen (veenmosrietlanden)	0,04	0,05	0,00	
Lg08 Nat, matig voedselrijk grasland	0,04	0,04	0,00	
ZGH7140A Overgangs en trilvenen (trilvenen)	0,03	0,03	0,00	
H3140 Kranswierwateren	0,03	0,03	0,00	

Weerribben

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
ZGH4010B Vochtige heiden (laagveengebied)	0,03	0,03	0,00	
ZGH3140 Kranswierwateren	0,03	0,03	0,00	

Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
Lg08 Nat, matig voedselrijk grasland	0,04	0,04	0,00	
H6510B Glanshaver en vossenstaarthooilanden (grote vossenstaart)	0,03	0,03	0,00	
Lg07 Dotterbloemgrasland van veen en klei	0,03	0,03	0,00	
Lg10 Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland van het zand en veengebied	0,02	0,03	0,00	
Lg11 Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland van het rivieren en zeekleigebied	0,02	0,02	0,00	
H6510A Glanshaver en vossenstaarthooilanden (glanshaver)	0,02	0,02	0,00	
H91F0 Droge hardhoutooibossen	0,02	0,02	0,00	
H6410 Blauwgraslanden	0,02	0,02	0,00	
H3150baz Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	0,02	0,02	0,00	
H6120 Stroomdalgraslanden	0,02	0,02	0,00	
Lg02 Geïsoleerde meander en petgat	0,02	0,02	0,00	

Rottige Meenthe & Brandemeer

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
H91Do Hoogveenbossen	0,03	0,03	0,00	
H7140B Overgangs en trilvenen (veenmosrietlanden)	0,03	0,03	0,00	
Lg07 Dotterbloemgrasland van veen en klei	0,03	0,03	0,00	
Lg05 Grote zeggenmoeras	0,03	0,03	0,00	
ZGH3150baz Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	0,03	0,03	0,00	
H7140A Overgangs en trilvenen (trilvenen)	0,02	0,03	0,00	
H7210 Galigaanmoerassen	0,02	0,03	0,00	
H6410 Blauwgraslanden	0,02	0,02	0,00	
H3150baz Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	0,02	0,02	0,00	
H4010B Vochtige heiden (laagveengebied)	0,02	0,02	0,00	

Zwarte Meer

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
H6510B Glanshaver en vossenstaarthooilanden (grote vossenstaart)	0,03	0,03	0,00	

Holtingerveld

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
H9190 Oude eikenbossen	0,03	0,03	0,00	
H4030 Droge heiden	0,03	0,03	0,00	
H2330 Zandverstuivingen	0,03	0,03	0,00	
H91D0 Hoogveenbossen	0,02	0,03	0,00	
H2310 Stuifzandheiden met struikhei	0,02	0,03	0,00	
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,02	0,03	0,00	
H3160 Zure vennen	0,02	0,02	0,00	
H3130 Zwakgebufferde vennen	0,02	0,02	0,00	
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	0,02	0,02	0,00	
H6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,02	0,02	0,00	
H2320 Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	0,02	0,02	0,00	
ZGH4030 Droge heiden	0,02	0,02	0,00	
ZGH6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,02	0,02	0,00	
H7110B Actieve hoogvenen (heideveentjes)	0,02	0,02	0,00	

Olde Maten & Veerslootslanden

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
Lg02 Geïsoleerde meander en petgat	0,02	0,03	0,00	
H7140B Overgangs en trilvenen (veenmosrietlanden)	0,02	0,03	0,00	
Lg05 Grote zeggenmoeras	0,02	0,02	0,00	
H6410 Blauwgraslanden	0,02	0,02	0,00	
H7140A Overgangs en trilvenen (trilvenen)	0,02	0,02	0,00	

Drents-Friese Wold & Leggelderveld

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
Lg13 Bos van arme zandgronden	0,02	0,02	0,00	
H7110B Actieve hoogvenen (heideveentjes)	0,02	0,02	0,00	
Lg14 Eiken en beukenbos van lemige zandgronden	0,02	0,02	0,00	
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,02	0,02	0,00	
H4030 Droge heiden	0,02	0,02	0,00	
H3160 Zure vennen	0,02	0,02	0,00	
H2320 Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	0,02	0,02	0,00	
H9190 Oude eikenbossen	0,02	0,02	0,00	
H2310 Stuifzandheiden met struikhei	0,02	0,02	0,00	
H3130 Zwakgebufferde vennen	0,02	0,02	0,00	
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	0,02	0,02	0,00	
H2330 Zandverstuivingen	0,02	0,02	0,00	
H6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,02	0,02	0,00	
L4030 Droge heiden	0,02	0,02	0,00	
H5130 Jeneverbesstruwelen	0,02	0,02	0,00	
Lg04 Zuur ven	0,02	0,02	0,00	
H3110 Zeer zwakgebufferde vennen	0,01	0,01	0,00	
Lg09 Droog struisgrasland	0,01	0,01	0,00	

* A s de hoogste depos t etoename p aatsv ndt op een hexagoon waar géén sprake s van een (naderende) st kstofoverbe ast ng dan s de hoogste toename op een hexagoon met we een (naderende) st kstofoverbe ast ng n deze ko om weergegeven

Emissie (per bron)

Wet Milieubeheer 5 10 1999

Naam	Gebouw 4
Locat e (X Y)	172249, 507198
U tstoothoogte	5,8 m
Warmte nhoud	0,000 MW
NH3	546,00 kg/j

D er	RAV code	Omschr v ng	Aanta d eren	Stof	Em ss efactor (kg/d er/)	Em ss e
	A 4.100	overige huisvestingssystemen (Rundvee; vleeskalveren tot circa 8 maanden) (Overig)	156	NH3	3,500	546,00 kg/j

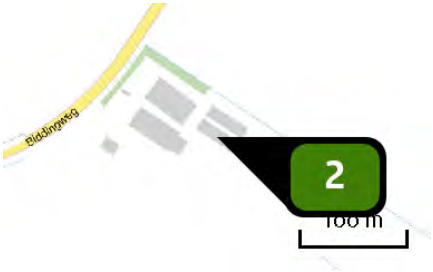

Naam	Gebouw 5
Locat e (X Y)	172240, 507185
U tstoothoogte	5,8 m
Warmte nhoud	0,000 MW
NH3	546,00 kg/j

D er	RAV code	Omschr v ng	Aanta d eren	Stof	Em ss efactor (kg/d er/)	Em ss e
	A 4.100	overige huisvestingssystemen (Rundvee; vleeskalveren tot circa 8 maanden) (Overig)	156	NH3	3,500	546,00 kg/j

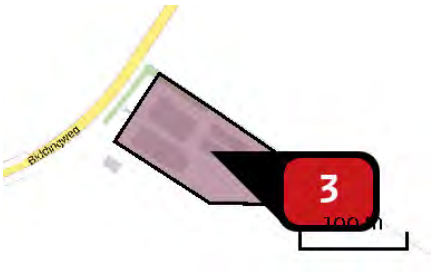

Naam	Vervoersbewegingen intern
Locat e (X Y)	172232, 507189
NOx	1.873,36 kg/j
NH3	< 1 kg/j

Voertu g	Omschr v ng	U tstoot hoogte (m)	Spre d ng (m)	Warmte nhoud (MW)	Stof	Em ss e
AFW	Trekker 2004	3,5	3,5	0,0	NOx NH3	197,47 kg/j < 1 kg/j
AFW	Trekker 2003	3,5	3,5	0,0	NOx NH3	197,47 kg/j < 1 kg/j
AFW	Trekker 2020	3,5	3,5	0,0	NOx NH3	67,72 kg/j < 1 kg/j
AFW	Trekker 1998	3,5	3,5	0,0	NOx NH3	516,19 kg/j < 1 kg/j
AFW	Trekker 1999	3,5	3,5	0,0	NOx NH3	516,19 kg/j < 1 kg/j
AFW	Heftruck 1996	3,5	3,5	0,0	NOx NH3	378,32 kg/j < 1 kg/j

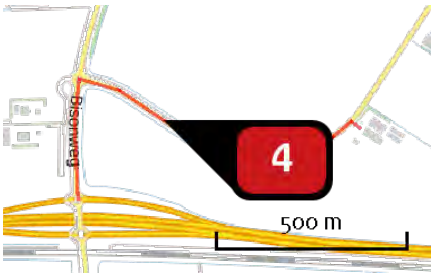

Naam	Vervoersbewegingen extern
Locat e (X Y)	171635, 507233
NOx	29,42 kg/j
NH3	< 1 kg/j

Soort	Voertu g	Aanta voertu gen	Stof	Em ss e
Standaard	Licht verkeer	12.454,0 / jaar	NOx NH3	3,80 kg/j < 1 kg/j
Standaard	Middelzwaar vrachtverkeer	8.170,0 / jaar	NOx NH3	23,75 kg/j < 1 kg/j
Standaard	Zwaar vrachtverkeer	438,0 / jaar	NOx NH3	1,86 kg/j < 1 kg/j

Emissie (per bron)

Beoogd

Naam	Gebouw 4
Locat e (X Y)	172249, 507198
U tstoothoogte	5,8 m
Warmte nhoud	0,000 MW
NH3	546,00 kg/j

D er	RAV code	Omschr v ng	Aanta d eren	Stof	Em ss efactor (kg/d er/)	Em ss e
	A 4.100	overige huisvestingssystemen (Rundvee; vleeskalveren tot circa 8 maanden) (Overig)	156	NH3	3,500	546,00 kg/j

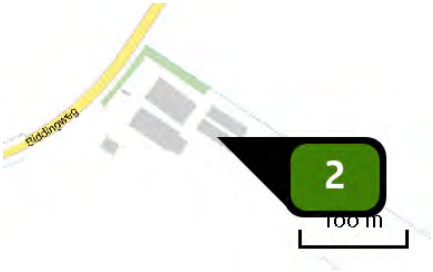

Naam	Gebouw 5
Locat e (X Y)	172240, 507185
U tstoothoogte	5,8 m
Warmte nhoud	0,000 MW
NH3	296,40 kg/j

D er	RAV code	Omschr v ng	Aanta d eren	Stof	Em ss efactor (kg/d er/)	Em ss e
	A 4.8	stal met roostervloer voorzien van een bolle rubber toplaag en afdichtflappen in de roosterspleten (Rundvee; vleeskalveren tot circa 8 maanden) (BWL 2018.04)	156	NH3	1,900	296,40 kg/j

Naam	Gebouw 1
Locat e (X Y)	172202, 507213
U tstoothoogte	6,2 m
Warmte nhoud	0,000 MW
NH3	180,40 kg/j

D er	RAV code	Omschr v ng	Aanta d eren	Stof	Em ss efactor (kg/d er/)	Em ss e
	A 2.100	overige huisvestingssystemen (Rundvee; zoogkoeien ouder dan 2 jaar) (Overig)	44	NH3	4,100	180,40 kg/j

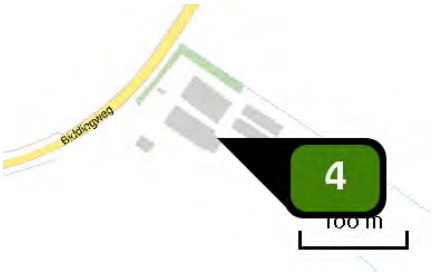

Naam	Gebouw 3a
Locat e (X Y)	172208, 507183
U tstoothoogte	1,9 m
Warmte nhoud	0,000 MW
NH3	159,00 kg/j

D er	RAV code	Omschr v ng	Aanta d eren	Stof	Em ss efactor (kg/d er/)	Em ss e
	A 6.100	overige huisvestingssystemen (Rundvee; vleesstieren en overig vleesvee van circa 8 tot 24 maanden (roodvleesproductie)) (Overig)	30	NH3	5,300	159,00 kg/j

Naam	Gebouw 3b
Locat e (X Y)	172197, 507167
U tstoothoogte	1,4 m
Warmte nhoud	0,000 MW
NH3	6,20 kg/j

D er	RAV code	Omschr v ng	Aanta d eren	Stof	Em ss efactor (kg/d er/)	Em ss e
	K 3.100	overige huisvestingssystemen (Paarden; volwassen pony s (3 jaar en ouder)) (Overig)	2	NH3	3,100	6,20 kg/j

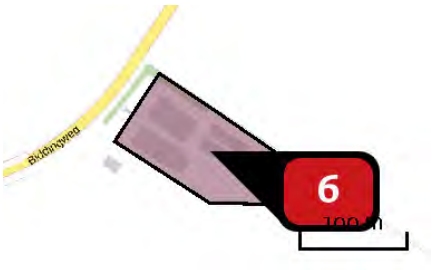

Naam	Vervoersbewegingen intern
Locat e (X Y)	172232, 507189
NOx	1.901,46 kg/j
NH3	< 1 kg/j

Voertu g	Omschr v ng	U tstoot hoogte (m)	Spre d ng (m)	Warmte nhoud (MW)	Stof	Em ss e
AFW	Trekker 2004	3,5	3,5	0,0	NOx NH3	209,81 kg/j < 1 kg/j
AFW	Trekker 2003	3,5	3,5	0,0	NOx NH3	197,47 kg/j < 1 kg/j
AFW	Trekker 2020	3,5	3,5	0,0	NOx NH3	67,72 kg/j < 1 kg/j
AFW	Trekker 1998	3,5	3,5	0,0	NOx NH3	516,19 kg/j < 1 kg/j
AFW	Trekker 1999	3,5	3,5	0,0	NOx NH3	516,19 kg/j < 1 kg/j
AFW	Heftruck 1996	3,5	3,5	0,0	NOx NH3	394,09 kg/j < 1 kg/j

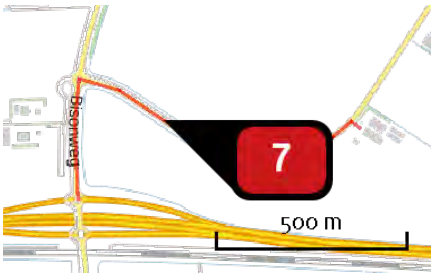

Naam	Vervoersbewegingen extern
Locat e (X Y)	171635, 507233
NOx	35,10 kg/j
NH3	1,21 kg/j

Soort	Voertu g	Aanta voertu gen	Stof	Em ss e
Standaard	Licht verkeer	31.054,0 / jaar	NOx NH3	9,49 kg/j < 1 kg/j
Standaard	Middelzwaar vrachtverkeer	8.170,0 / jaar	NOx NH3	23,75 kg/j < 1 kg/j
Standaard	Zwaar vrachtverkeer	438,0 / jaar	NOx NH3	1,86 kg/j < 1 kg/j

Disclaimer

Hoewe verstrekte gegevens kunnen d enen ter onderbouw ng van een vergunn ngaanvraag kunnen er geen rechten aan worden ont eend De e genaar van AER US aanvaardt geen aansprake khe d voor de nhoud van de door de gebru ker aangeboden nformat e Bovenstaande gegevens z n enke bru kbaar tot er een n euwe vers e van AER US besch kbaar s AER US s een gereg streerd hande smerk n Europa A e rechten d e n et exp c et worden ver eend z n voorbehouden

Rekenbasis

Deze bereken ng s tot stand gekomen op bas s van

AER US	vers e 2020_20201103_bed432f8ee
Database	vers e 2020_20201013_1649cba239

Voor meer nformat e over de gebru kte method ek en data z e

https //www aer us n /n /factsheets/re ease/aer us-ca cu ator-2020

Gedeputeerde Staten

Dossiernummer	913
Extern Zaak ID	2707157
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	24 november 2020
Agendapunt	11
Omschrijving	Bespreken concept Flevolandse Aanpak Stikstof
Organisatieonderdeel	Strategie en Beleid

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Gedeputeerde Staten	**24 november 2020**

Parafering			
[redacted]	Akkoord		19-11-2020 15:13
Hofstra, H.J.	Akkoord		20-11-2020 12:48

Toelichting

GS hebben een conceptversie van de Flevolandse Aanpak Stikstof besproken. De portefeuillehouder is gemandateerd om aanpassingen te doen. Op 8 december nemen GS een definitief besluit over de Flevolandse Aanpak Stikstof en daarna wordt deze aan Provinciale Staten voorgelegd.

Besluit

1. Kennis te nemen van de concept- Flevolandse Aanpak Stikstof en het bijbehorende conceptvoorstel
2. De concept- Flevolandse Aanpak Stikstof aan de Commissie RND te sturen ter beeldvormende bespreking op 2 december
3. Op 8 december de Flevolandse Aanpak Stikstof te agenderen in GS en deze bij positieve besluitvorming via de spoedprocedure voor agendering aan te leveren voor oordeelsvormende bespreking in PS in januari

Toelichting

Beslispunten 2 en 3 als volgt aan te passen:
2. De concept - Flevolandse Aanpak Stikstof aan de Commissie RND te sturen.
3. Na de behandeling in de Commissie RND de Flevolandse Aanpas Stikstof te agenderen in GS.
Voor het overige conform.

Agenda
Gedeputeerde Staten
-
2705564

Nota besluitvorming

Onderwerp
Bespreken concept Flevolandse Aanpak Stikstof

Beslispunten
GS besluiten:
1. Kennis te nemen van de concept- Flevolandse Aanpak Stikstof en het bijbehorende concept-voorstel
2. De concept- Flevolandse Aanpak Stikstof aan de Commissie RND te sturen ter beeldvormende bespreking op 2 december
3. Op 8 december de Flevolandse Aanpak Stikstof te agenderen in GS en deze bij positieve besluitvorming via de spoedprocedure voor agendering aan te leveren voor oordeelsvormende bespreking in PS in januari

Kern voorstel
De concept-Flevolandse aanpak stikstof bevat de uitgangspunten, strategie en een activiteitenplan voor het vervolg van de stikstofaanpak in 2021. Bedoeling is om deze op 24 november oriënterend in GS te bespreken en vervolgens vrij te geven voor een beeldvormende sessie in de Commissie RND op 2 december a.s. (hiervoor is een verzoek gedaan aan de griffie). Daarna stellen GS op 8 december a.s. de definitieve versie van de aanpak en het Statenvoorstel vast en leveren die aan voor besluitvorming in PS in januari 2021 (Commissie 6 januari/PS 27 januari).

Voorafgaand aan dit voorstel hebben hebben GS en PS eind september jl. kennis genomen van de opbrengsten van die gebiedstafels. Die bevatten een analyse van knelpunten en oplossingsrichtingen. Op dit moment is de provincie weer 'aan zet' om te besluiten hoe verder te gaan. Niet alleen voor wat betreft de gebiedsgrichte aanpak, maar voor alle onderdelen van de stikstofaanpak. Daarvoor is de Flevolandse Aanpak Stikstof opgesteld.

Het stikstofdossier is nog volop in beweging: de impact en uitwerking van Rijksbronmaatregelen is nog niet helemaal uitgekristalliseerd, op het moment van opstellen van dit stuk moet de Tweede Kamer de Stikstofwet nog behandelen, de PAS-meldingen en andere knelpunten 'te goeder trouw' zijn nog niet gelegaliseerd, er wordt nog volop gewerkt aan instrumentarium zoals een regionaal stikstofregistratiesysteem, regelmatig verschijnt nieuwe jurisprudentie of nieuwe inzichten over (technische) maatregelen. Ook op lokaal en regionaal niveau is nog niet duidelijk wat verschillende sectoren en ondernemers kunnen bijdragen aan het oplossen van het probleem en wat zij daarvoor nodig hebben van de provincie. Dat betekent dat de Flevolandse Aanpak Stikstof nog niet in beton gegoten is en dat bijsturen op basis van nieuwe inzichten noodzakelijk blijft. Het activiteitenprogramma loopt daarom tot en met de zomer van 2021 en is indicatief: al naar gelang de gang van zaken kunnen activiteiten worden toegevoegd of stopgezet. Na de zomer van 2021 wordt aan PS gerapporteerd over de voortgang en een voorstel voor het vervolg voorgelegd.

Registratienummer
2705564

Datum
16 november 2020

Afdeling/Bureau
SENB

P&C medewerker

Datum:
24 november 2020
Agendapunt

Categorie
-
Bevoegdheid
-

Openbaarheid
Openbaar

Portefeuillehouder
Hofstra, H.J.

Routing

Besluit

Datum besluit

Akkoord:

Afdeling
Hoofd financiën
Portefeuillehouder

Het vervolgproces voor besluitvorming ziet er als volgt uit:

- 24 november: oriënterende bespreking voorlopig concept in GS
- 24 november-1 december: gesprekken met maatschappelijke partners (gemeenten/waterschap, natuurorganisaties, ondernemersorganisaties, landbouw).
- 2 december: beeldvormende bespreking in Commissie RND en ophalen input
- 8 december: definitieve besluitvorming GS
- 9 december: aanlevering definitief stuk voor PS
- 16 december: toelichten Flevolandse Aanpak Stikstof aan provinciale regietafel
- 6 januari 2021: Oordeelsvorvende behandeling Flevolandse Aanpak Stikstof in Commissie
- 27 januari 2021: behandeling Flevolandse Aanpak Stikstof in PS

Argumenten

1.1. De Flevolandse Aaanpak stikstof raakt vele portefeuilles
Nu de gebiedstafels hun resultaten hebben opgeleverd en de contouren van de aanpak van het Rijk bekend zijn, is een natuurlijk moment aangebroken om de Flevolandse Aanpak Stikstof te herijken. Deze aanpak raakt vele portefeuilles (natuur, mobiliteit, woningbouw, landbouw etc.), vandaar dat deze eerst oriënterend in GS wordt besproken.

1.2 De stikstof aanpak gaat een nieuwe fase in
Provinciale Staten zijn het afgelopen jaar geïnformeerd over de stikstofaanpak in Flevoland, maar hebben daarover geen besluiten genomen. Uitvoering van de stikstofaanpak vond tot nu toe plaats in het mandaat van GS. Aangezien de vervolgaanpak raakt aan provinciale kaderstelling (uitgangspunten en strategie) is voorstel om Provinciale Staten te verzoeken de aanpak vast te stellen. Ook het concept voor dit PS voorstel wordt oriënterend besproken in GS op 24 november. Dit concept wordt NIET meegestuurd voor beeldvormende bespreking in de Commissie op 2 december a.s. maar zal worden meegestuurd voor de oordeelsvormende sessie.

2.1 Een snelle procedure is gewenst om zo ook zo senel mogelijk met de uitvoering aan de slag te gaan
Stukken voor de PS-vergadering op 27 januari moeten volgens de procedure uiterlijk 2 december worden aangeleverd bij de Griffie. Aan de griffie is verzocht om de Flevolandse Aanpak Stikstof beeldvormend te mogen bespreken in de Commissie RND op 2 december a.s. Eventuele wijzigingen worden dan op 8 december a.s. ter besluitvorming aan GS voorgelegd. Verzoek aan de griffie is om deze definitieve stukken op 9 december via de procedure spoedagendering aan te mogen leveren voor bespreking in PS in januari 2021.

Kanttekeningen
1.1. We doorlopen ook een zorgvuldig proces met onze maatschappelijke partners
De concept-aanpak moet nog gedeeld worden met maatschappelijke partners en de Commissie. Indien er fundamentele (en terechte) opmerkingen komen zou dat in een uiterst geval kunnen leiden tot vertraging in het proces.

Financiële impact
Over de financiële consequenties van de Flevolandse Aanpak Stikstof is door PS bij de najaarsnota reeds een besluit genomen. Met het voorstel aan PS zullen de geoormerkte middelen stikstof in de BBR worden vrijgegeven ten behoeve van de Flevolandse Aaanpak Stikstof.

Personele impact

Het concept bespreken kent geen personele consequenties. Voor uitvoering van de Flevolandse Aanpak Stikstof is reeds voorzien in een combinatie van interne formatie en budget voor externe inhuur

Externe communicatie
GS hebben een conceptversie van de Flevolandse Aanpak Stikstof besproken. Deze wordt de komende weken besproken met maatschappelijke partners en Statenleden en op basis daarvan mogelijk nog aangepast. Op 8 december nemen GS een definitief besluit over de Flevolandse Aanpak Stikstof.

Samenvatting voor de publieksvriendelijke besluitenlijst
GS hebben een conceptversie van de Flevolandse Aanpak Stikstof besproken. De portefeuillehouder is gemandateerd om aanpassingen te doen. Op 8 december nemen GS een definitief besluit over de Flevolandse Aanpak Stikstof en daarna wordt deze aan Provinciale Staten voorgelegd.

Bijlagen

Naam bijlage:		eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de WOB (ja/nee aangeven)
Concept- Flevolandse Aanpak Stikstof		2707760	Ja
Memo Beeldvorming Commissie RND		2707696	Ja
Concept-Statenvoorstel		2706029	Nee

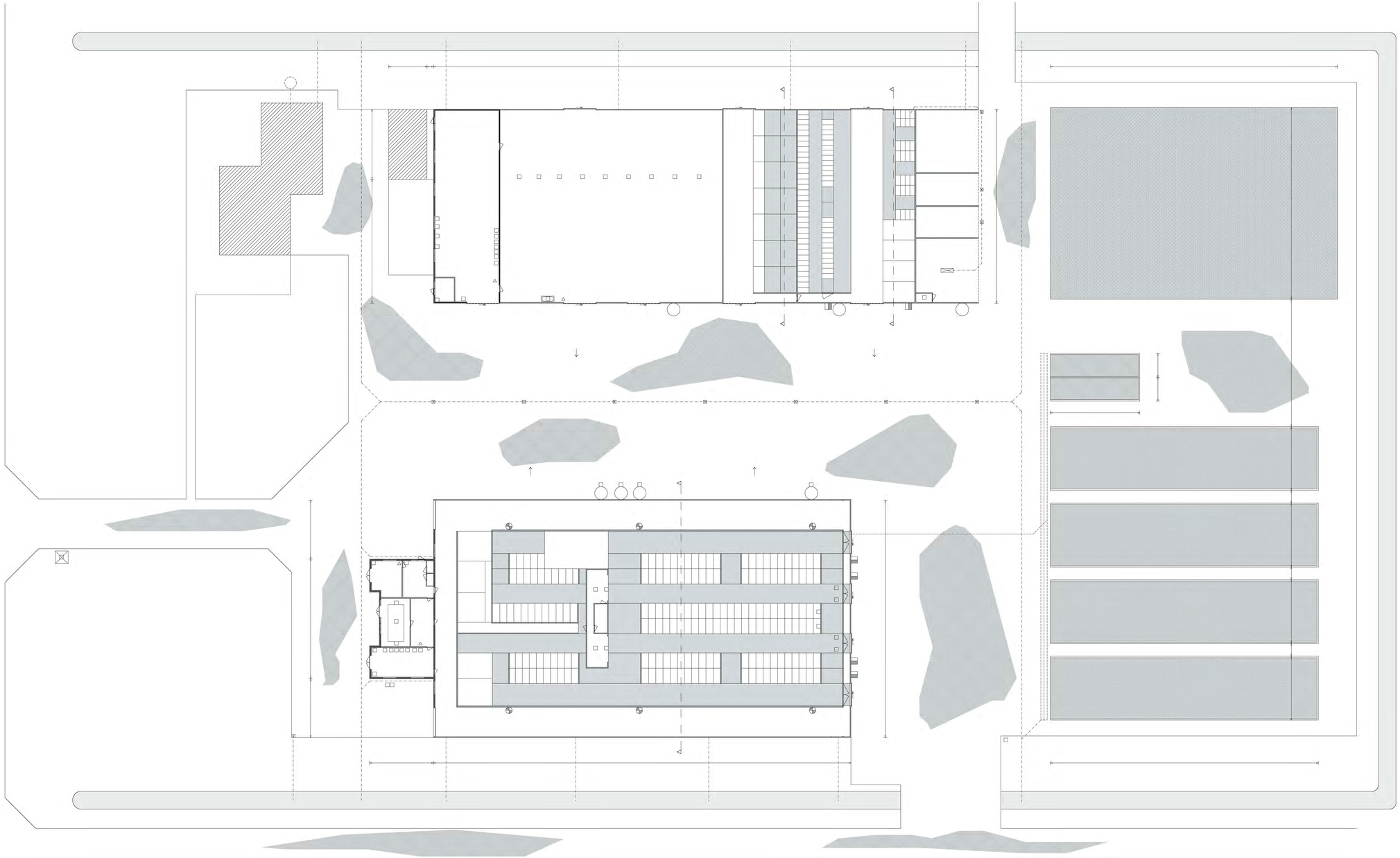

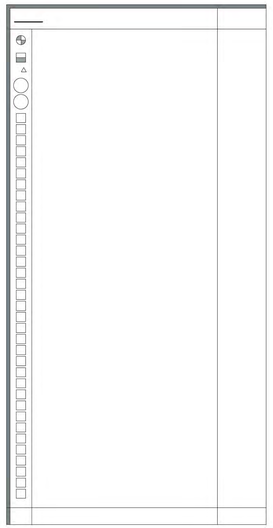

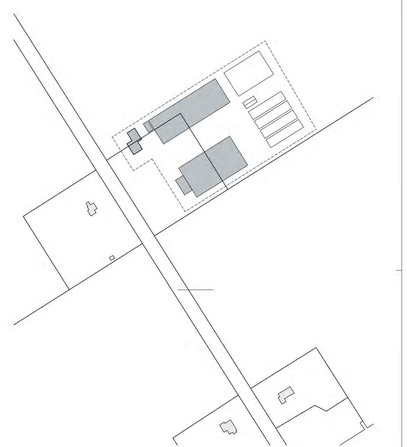

N

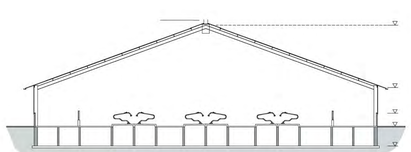

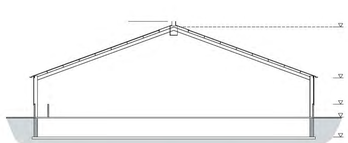

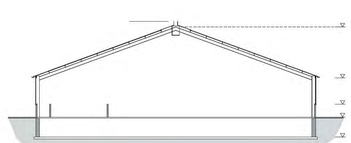

Engberts Adviseurs
Bestrijden en beheersen
www.engberts.nl

BOUWTEKTUUR

0 13 M

AERIUS CALCULATOR

Dit document bevat rekenresultaten van AERIUS Calculator. Het betreft de hoogst berekende stikstofbijdragen per stikstofgevoelig Natura 2000 gebied, op basis van rekenpunten die overlappen met habitattypen en/of leefgebieden die aangewezen zijn in het kader van de Wet natuurbescherming, gekoppeld aan een aangewezen soort, of nog onbekend maar mogelijk wel relevant.

De berekening op basis van stikstofemissies gaat uit van de componenten ammoniak (NH_3) en/of stikstofoxide (NOx).

Wilt u verder rekenen of gegevens wijzigen? Importeer de pdf dan in Calculator. Voor meer toelichting verwijzen wij u naar de website www.aerius.nl.

Berekening Referentie en Gewenst
- Kenmerken
- Samenvatting emissies
- Depositieresultaten
- Gedetailleerde emissiegegevens

Verdere toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via: https://www.aerius.nl/handleidingen en leeswijzers.

AERIUS CALCULATOR

Contact

Rechtspersoon	nr cht ngs ocat e
[redacted]	Drietorensweg 5, 8307PA Ens

Activiteit

Omschr v ng	AER US kenmerk
Actualisatie vergunningen	RiyFTV9DpThc

Datum bereken ng	Reken aar	Rekenconf gurat e
10 november 2020, 21:36	2020	Berekend voor natuurgebieden

Totale emissie

	S tuat e 1	S tuat e 2	Versch
NOx			
NH3	3.432,60 kg/j	3.432,60 kg/j	

Resultaten

Hectare met hoogste verschil (mol/ha/j)

Natuurgeb ed
Uw berekening heeft geen verschillen opgeleverd boven 0,00 mol/ha/jr.

Toelichting

Versch bereken ng

Locatie
Referentie

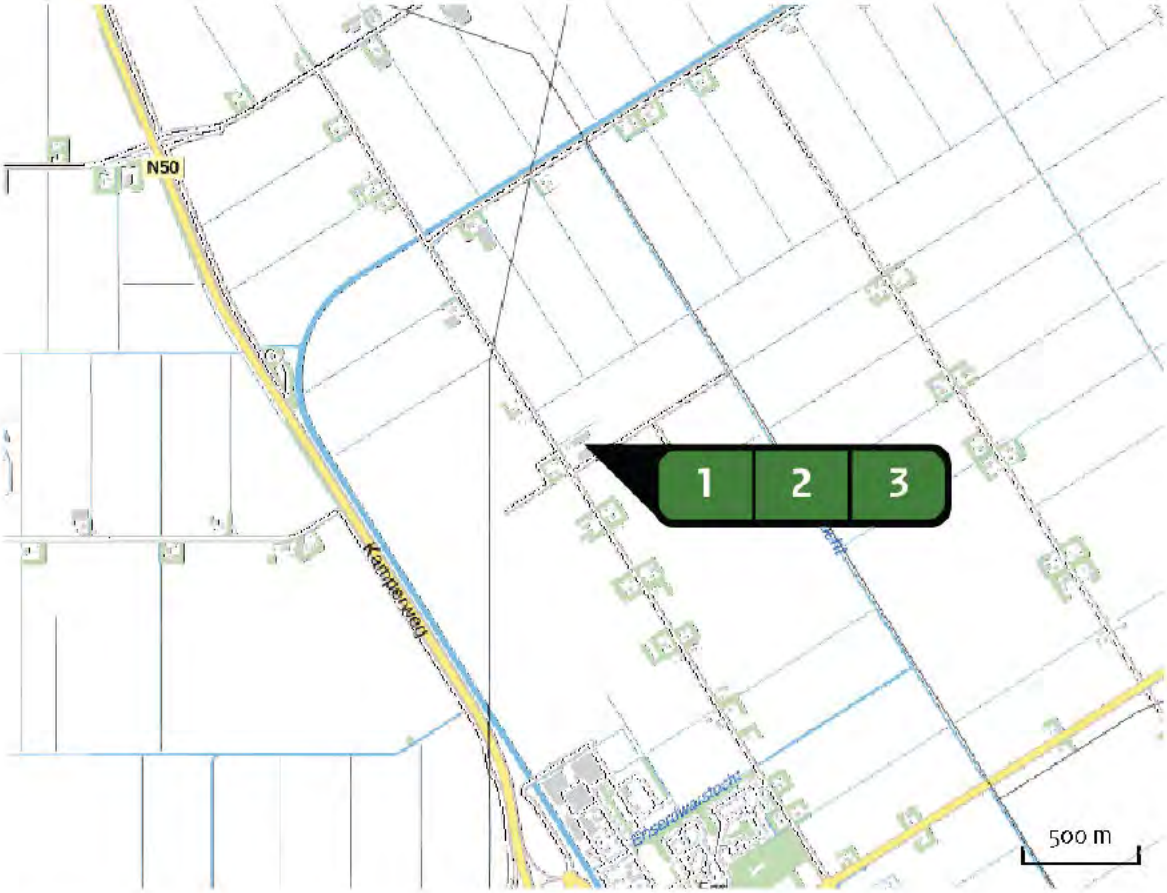

Emissie
Referentie

Bron Sector		Em ss e NH3	Em ss e NOx
1	Stal A Landbouw | Stalemissies	2.727,60 kg/j	
2	stal B1 Landbouw | Stalemissies	440,00 kg/j	
3	Stal B2 Landbouw | Stalemissies	265,00 kg/j	

Locatie
Gewenst

Emissie
Gewenst

Bron Sector	Em ss e NH3	Em ss e NOx
1 Stal A Landbouw | Stalemissies	2.727,60 kg/j	
2 stal B1 Landbouw | Stalemissies	440,00 kg/j	
3 Stal B2 Landbouw | Stalemissies	265,00 kg/j	

Resultaten stikstof gevoelige Natura 2000 gebieden (mol/ha/j)

Natuurgebied	Hectare met hoogste verschil Situatie 1	Situatie 2	Verschil	Verschil op (basis) overbelaste hexagonen*
De Wieden	0,14	0,14	0,00	
Weerribben	0,13	0,13	0,00	
Zwarte Meer	0,13	0,13	0,00	
Rottige Meenthe & Brandemeer	0,09	0,09	0,00	
Drents Friese Wold & Leggelderveld	0,08	0,08	0,00	
Holtingerveld	0,07	0,07	0,00	
Olde Maten & Veerslootslanden	0,07	0,07	0,00	
Veluwe	0,06	0,06	0,00	
Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht	0,06	0,06	0,00	
Bakkeveense Duinen	0,04	0,04	0,00	
Dwingelderveld	0,04	0,04	0,00	
Wijnjeterper Schar	0,04	0,04	0,00	
Vecht en Beneden Reggegebied	0,04	0,04	0,00	
Norgerholt	0,03	0,03	0,00	
Mantingerzand	0,03	0,03	0,00	
Mantingerbos	0,03	0,03	0,00	
Van Oordt s Mersken	0,03	0,03	0,00	
Witterveld	0,03	0,03	0,00	
Fochteloërveen	0,03	0,03	0,00	
Alde Feanen	0,02	0,02	0,00	

Natuurgeb ed	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
Elperstroomgebied	0,02	0,02	0,00	
Drouwenerzand	0,02	0,02	0,00	
Drentsche Aa gebied	0,02	0,02	0,00	
Boetelerveld	0,02	0,02	0,00	
Engbertsdijksvenen	0,02	0,02	0,00	
Wierdense Veld	0,01	0,01	0,00	
Landgoederen Brummen	0,01	0,01	0,00	
Sallandse Heuvelrug	0,01	0,01	0,00	
Lieftinghsbroek	0,01	0,01	0,00	
Bargerveen	0,01	0,01	0,00	
Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving	0,01	0,01	0,00	
Springendal & Dal van de Mosbeek	0,01	0,01	0,00	
Rijntakken	0,01	0,01	0,00	
Groote Wielen	0,01	0,01	0,00	
Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek	0,01	0,01	0,00	
Borkeld	0,01	0,01	0,00	
Lonnekermeer	0,01	0,01	0,00	
Lemselermaten	0,01	0,01	0,00	
Noordzeekustzone	0,01	0,01	0,00	
Bergvennen & Brecklenkampse Veld	0,01	0,01	0,00	

Natuurgeb ed	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
Dinkelland	0,01	0,01	0,00	
Duinen Schiermonnikoog	0,01	0,01	0,00	
Kennemerland Zuid	0,01	0,01	0,00	
Zwanenwater & Pettemerduinen	0,01	0,01	0,00	
Naardermeer	0,01	0,01	0,00	
Buurserzand & Haaksbergerveen	0,01	0,01	0,00	
IJsselmeer	0,01	0,01	0,00	
Stelkampsveld	0,01	0,01	0,00	
Duinen Vlieland	0,01	0,01	0,00	
Korenburgerveen	0,01	0,01	0,00	
Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske	0,01	0,01	0,00	
Duinen Ameland	0,01	0,01	0,00	
Waddenzee	0,01	0,01	0,00	
Eilandspolder	0,01	0,01	0,00	
Botshol	0,01	0,01	0,00	
Landgoederen Oldenzaal	0,01	0,01	0,00	
Schoorlse Duinen	0,01	0,01	0,00	
Aamsveen	0,01	0,01	0,00	
Witte Veen	0,01	0,01	0,00	
Duinen Terschelling	0,01	0,01	0,00	

Natuurgeb ed	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
Wormer en Jisperveld & Kalverpolder	0,01	0,01	0,00	
Polder Westzaan	0,01	0,01	0,00	
Oostelijke Vechtplassen	0,01	0,01	0,00	
Willinks Weust	0,01	0,01	0,00	
Coepelduynen	0,01	0,01	0,00	
Bekendelle	0,01	0,01	0,00	
Meijendel & Berkheide	0,01	0,01	0,00	
Lingegebied & Diefdijk Zuid	0,01	0,01	0,00	
Duinen Den Helder Callantsoog	0,01	0,01	0,00	
Binnenveld	0,01	0,01	0,00	
Noordhollands Duinreservaat	0,01	0,01	0,00	
Nieuwkoopse Plassen & De Haeck	0,01	0,01	0,00	
Kolland & Overlangbroek	0,01	0,01	0,00	
Wooldse Veen	0,01	0,01	0,00	
Duinen en Lage Land Texel	0,01	0,01	0,00	

* A s de hoogste depos t etoename p aatsv ndt op een hexagoon waar géén sprake s van een (naderende) st kstofoverbe ast ng dan s de hoogste toename op een hexagoon met we een (naderende) st kstofoverbe ast ng n deze ko om weergegeven

Resultaten per habitattype (mol/ha/j)

voor de 10 stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden met het hoogste resultaat

De Wieden

Habitattype	Hectare met hoogste verschil Situatie 1	Situatie 2	Verschil	Verschil op (bij na) overbelaste hexagonen*
H4010B Vochtige heiden (laagveengebied)	0,24	0,24	0,00	
Lg11 Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland van het rivieren en zeekleigebied	0,23	0,23	0,00	
H7140B Overgangs en trilvenen (veenmosrietlanden)	0,22	0,22	0,00	
ZGH6410 Blauwgraslanden	0,22	0,22	0,00	
ZGH91D0 Hoogveenbossen	0,21	0,21	0,00	
Lg07 Dotterbloemgrasland van veen en klei	0,21	0,21	0,00	
H91D0 Hoogveenbossen	0,20	0,20	0,00	
ZGH7140A Overgangs en trilvenen (trilvenen)	0,19	0,19	0,00	
Lg05 Grote zeggenmoeras	0,19	0,19	0,00	
ZGH7140B Overgangs en trilvenen (veenmosrietlanden)	0,19	0,19	0,00	
H3140lv Kranswierwateren, in laagveengebieden	0,18	0,18	0,00	
H3150baz Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	0,18	0,18	0,00	
H9999:35 Habitattype onbekend/onzeker KDW op basis meest kritische relevante type (H7140B).	0,17	0,17	0,00	
ZGH3150baz Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	0,16	0,16	0,00	
Lg08 Nat, matig voedselrijk grasland	0,15	0,15	0,00	
H6410 Blauwgraslanden	0,14	0,14	0,00	

De Wieden

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
Lg02 Geïsoleerde meander en petgat	0,13	0,13	0,00	
H7210 Galigaanmoerassen	0,12	0,12	0,00	
ZGH3140lv Kranswierwateren, in laagveengebieden	0,12	0,12	0,00	
ZGH4010B Vochtige heiden (laagveengebied)	0,11	0,11	0,00	
Lg10 Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland van het zand en veengebied	0,11	0,11	0,00	
H7140A Overgangs en trilvenen (trilvenen)	0,11	0,11	0,00	
Lg03 Zwakgebufferde sloot	0,10	0,10	0,00	

Weerribben

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
H6410 Blauwgraslanden	0,36	0,36	0,00	
H7210 Galigaanmoerassen	0,36	0,36	0,00	
ZGH91D0 Hoogveenbossen	0,31	0,31	0,00	
H9999:34 Habitattype onbekend/onzeker KDW op basis meest kritische relevante type (H7140B).	0,30	0,30	0,00	
H7140A Overgangs en trilvenen (trilvenen)	0,27	0,27	0,00	
Lg02 Geïsoleerde meander en petgat	0,26	0,26	0,00	
ZGH7140B Overgangs en trilvenen (veenmosrietlanden)	0,24	0,24	0,00	
Lg05 Grote zeggenmoeras	0,23	0,23	0,00	
H3140 Kranswierwateren	0,23	0,23	0,00	
ZGH7140A Overgangs en trilvenen (trilvenen)	0,19	0,19	0,00	
H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	0,19	0,19	0,00	
Lg07 Dotterbloemgrasland van veen en klei	0,18	0,18	0,00	
H4010B Vochtige heiden (laagveengebied)	0,18	0,18	0,00	
Lg08 Nat, matig voedselrijk grasland	0,17	0,17	0,00	
H7140B Overgangs en trilvenen (veenmosrietlanden)	0,16	0,16	0,00	
ZGH3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	0,16	0,16	0,00	
ZGH4010B Vochtige heiden (laagveengebied)	0,14	0,14	0,00	

Weerribben

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
ZGH3140 Kranswierwateren	0,14	0,14	0,00	
H91D0 Hoogveenbossen	0,11	0,11	0,00	

Zwarte Meer

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
H6510B Glanshaver en vossenstaarthooilanden (grote vossenstaart)	0,14	0,14	0,00	

Rottige Meenthe & Brandemeer

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
H7140A Overgangs en trilvenen (trilvenen)	0,13	0,13	0,00	
H4010B Vochtige heiden (laagveengebied)	0,11	0,11	0,00	
H7210 Galigaanmoerassen	0,11	0,11	0,00	
Lg05 Grote zeggenmoeras	0,11	0,11	0,00	
ZGH3150baz Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	0,10	0,10	0,00	
H6410 Blauwgraslanden	0,10	0,10	0,00	
Lg07 Dotterbloemgrasland van veen en klei	0,10	0,10	0,00	
H7140B Overgangs en trilvenen (veenmosrietlanden)	0,08	0,08	0,00	
H3150baz Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	0,08	0,08	0,00	
H91D0 Hoogveenbossen	0,08	0,08	0,00	

Drents-Friese Wold & Leggelderveld

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
H9190 Oude eikenbossen	0,10	0,10	0,00	
H2320 Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	0,09	0,09	0,00	
Lg14 Eiken en beukenbos van lemige zandgronden	0,08	0,08	0,00	
Lg13 Bos van arme zandgronden	0,08	0,08	0,00	
H5130 Jeneverbesstruwelen	0,08	0,08	0,00	
L4030 Droge heiden	0,07	0,07	0,00	
Lg04 Zuur ven	0,06	0,06	0,00	
H6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,05	0,05	0,00	
H7110B Actieve hoogvenen (heideveentjes)	0,05	0,05	0,00	
H3160 Zure vennen	0,05	0,05	0,00	
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	0,05	0,05	0,00	
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,05	0,05	0,00	
Lg09 Droog struisgrasland	0,05	0,05	0,00	
H4030 Droge heiden	0,04	0,04	0,00	
H3130 Zwakgebufferde vennen	0,04	0,04	0,00	
H3110 Zeer zwakgebufferde vennen	0,04	0,04	0,00	
H2330 Zandverstuivingen	0,04	0,04	0,00	
H2310 Stuifzandheiden met struikhei	0,04	0,04	0,00	

Holtingerveld

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
H9190 Oude eikenbossen	0,13	0,13	0,00	
H2330 Zandverstuivingen	0,12	0,12	0,00	
H91D0 Hoogveenbossen	0,11	0,11	0,00	
H7110B Actieve hoogvenen (heideveentjes)	0,10	0,10	0,00	
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	0,10	0,10	0,00	
ZGH4030 Droge heiden	0,10	0,10	0,00	
H2310 Stuifzandheiden met struikhei	0,09	0,09	0,00	
ZGH6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,09	0,09	0,00	
H3160 Zure vennen	0,09	0,09	0,00	
H4030 Droge heiden	0,09	0,09	0,00	
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,08	0,08	0,00	
H3130 Zwakgebufferde vennen	0,08	0,08	0,00	
H6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,08	0,08	0,00	
H2320 Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	0,07	0,07	0,00	

Olde Maten & Veerslootslanden

Habitattype	Hectare met hoogste verschil Situatie 1	Situatie 2	Verschil	Verschil op (bij na) overbelaste hexagonen*
Lg02 Geïsoleerde meander en petgat	0,08	0,08	0,00	
H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	0,08	0,08	0,00	
H7140A Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	0,07	0,07	0,00	
Lg05 Grote zeggenmoeras	0,07	0,07	0,00	
H6410 Blauwgraslanden	0,07	0,07	0,00	

Veluwe

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
Lg13 Bos van arme zandgronden	0,07	0,07	0,00	
H3130 Zwakgebufferde vennen	0,07	0,07	0,00	
L4030 Droge heiden	0,07	0,07	0,00	
ZGH9120 Beuken eikenbossen met hulst	0,07	0,07	0,00	
ZGH9190 Oude eikenbossen	0,07	0,07	0,00	
H2310 Stuifzandheiden met struikhei	0,07	0,07	0,00	
Lg01 Permanente bron & Langzaam stromende bovenloop	0,06	0,06	0,00	
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,06	0,06	0,00	
H9120 Beuken eikenbossen met hulst	0,06	0,06	0,00	
ZGH4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,05	0,05	0,00	
ZGLg13 Bos van arme zandgronden	0,04	0,04	0,00	
H4030 Droge heiden	0,04	0,04	0,00	
ZGLg01 Permanente bron & Langzaam stromende bovenloop	0,04	0,04	0,00	
H5130 Jeneverbesstruwelen	0,04	0,04	0,00	
ZGH4030 Droge heiden	0,03	0,03	0,00	
H91E0C Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	0,03	0,03	0,00	
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	0,03	0,03	0,00	
H6230 Heischrale graslanden	0,03	0,03	0,00	

Veluwe

Habitattype	Hectare met hoogste verschil Situatie 1	Situatie 2	Verschil	Verschil op (bij na) overbelaste hexagonen*
Lg14 Eiken- en beukenbos van lemige zandgronden	0,03	0,03	0,00	
H2320 Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	0,03	0,03	0,00	
ZGH2310 Stuifzandheiden met struikheide	0,03	0,03	0,00	
Lg09 Droog struisgrasland	0,02	0,02	0,00	
ZGLg14 Eiken- en beukenbos van lemige zandgronden	0,02	0,02	0,00	
H7140A Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	0,02	0,02	0,00	
H6410 Blauwgraslanden	0,02	0,02	0,00	
ZGL4030 Droge heiden	0,02	0,02	0,00	
H2330 Zandverstuivingen	0,01	0,01	0,00	
ZGH6230 Heischrale graslanden	0,01	0,01	0,00	
ZGLg09 Droog struisgrasland	0,01	0,01	0,00	
ZGH5130 Jeneverbesstruwelen	0,01	0,01	0,00	
H9190 Oude eikenbossen	0,01	0,01	0,00	
ZGH2330 Zandverstuivingen	0,01	0,01	0,00	
ZGH3130 Zwakgebufferde vennen	0,01	0,01	0,00	
H7110B Actieve hoogvenen (heideveentjes)	0,01	0,01	0,00	
H3160 Zure vennen	0,01	0,01	0,00	

Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
Lg11 Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland van het rivieren en zeekleigebied	0,10	0,10	0,00	
Lg07 Dotterbloemgrasland van veen en klei	0,09	0,09	0,00	
H6410 Blauwgraslanden	0,08	0,08	0,00	
H6510B Glanshaver en vossenstaarthooilanden (grote vossenstaart)	0,08	0,08	0,00	
Lg10 Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland van het zand en veengebied	0,08	0,08	0,00	
H91F0 Droge hardhoutooibossen	0,07	0,07	0,00	
H3150baz Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	0,07	0,07	0,00	
H6510A Glanshaver en vossenstaarthooilanden (glanshaver)	0,06	0,06	0,00	
Lg02 Geïsoleerde meander en petgat	0,06	0,06	0,00	
Lg08 Nat, matig voedselrijk grasland	0,06	0,06	0,00	
H6120 Stroomdalgraslanden	0,04	0,04	0,00	

Bakkeveense Duinen

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
H2320 Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	0,04	0,04	0,00	
H2310 Stuifzandheiden met struikhei	0,04	0,04	0,00	
H3160 Zure vennen	0,03	0,03	0,00	
ZGH2310 Stuifzandheiden met struikhei	0,03	0,03	0,00	
H2330 Zandverstuivingen	0,03	0,03	0,00	
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,03	0,03	0,00	

* A s de hoogste depos t etoename p aatsv ndt op een hexagoon waar géén sprake s van een (naderende) st kstofoverbe ast ng dan s de hoogste toename op een hexagoon met we een (naderende) st kstofoverbe ast ng n deze ko om weergegeven

Emissie (per bron)
Referentie

Naam	Stal A
Locat e (X Y)	184169, 518868
U tstoothoogte	11,5 m
Warmte nhoud	0,000 MW
NH3	2.727,60 kg/j

D er	RAV code	Omschr v ng	Aanta d eren	Stof	Em ss efactor (kg/d er/)	Em ss e
	A 1.100	overige huisvestingssystemen (Rundvee; melk en kalfkoeien ouder dan 2 jaar) (Overig)	200	NH3	13,000	2.600,00 kg/j
	A 3.100	overige huisvestingssystemen (Rundvee; vrouwelijk jongvee tot 2 jaar) (Overig)	29	NH3	4,400	127,60 kg/j

Naam	stal B1
Locat e (X Y)	184164, 518941
U tstoothoogte	10,4 m
Warmte nhoud	0,000 MW
NH3	440,00 kg/j

D er	RAV code	Omschr v ng	Aanta d eren	Stof	Em ss efactor (kg/d er/)	Em ss e
	A 3.100	overige huisvestingssystemen (Rundvee; vrouwelijk jongvee tot 2 jaar) (Overig)	100	NH3	4,400	440,00 kg/j

Naam	Stal B2
Locat e (X Y)	184153, 518933
U tstoothoogte	10,4 m
Warmte nhoud	0,000 MW
NH3	265,00 kg/j

D er	RAV code	Omschr v ng	Aanta d eren	Stof	Em ss efactor (kg/d er/)	Em ss e
	A 6.100	overige huisvestingssystemen (Rundvee; vleesstieren en overig vleesvee van circa 8 tot 24 maanden (roodvleesproductie)) (Overig)	50	NH3	5,300	265,00 kg/j

Emissie (per bron)
Gewenst

Naam	Stal A
Locat e (X Y)	184169, 518868
U tstoothoogte	11,5 m
Warmte nhoud	0,000 MW
NH3	2.727,60 kg/j

D er	RAV code	Omschr v ng	Aanta d eren	Stof	Em ss efactor (kg/d er/)	Em ss e
	A 1.100	overige huisvestingssystemen (Rundvee; melk en kalfkoeien ouder dan 2 jaar) (Overig)	200	NH3	13,000	2.600,00 kg/j
	A 3.100	overige huisvestingssystemen (Rundvee; vrouwelijk jongvee tot 2 jaar) (Overig)	29	NH3	4,400	127,60 kg/j

Naam	stal B1
Locat e (X Y)	184164, 518941
U tstoothoogte	10,4 m
Warmte nhoud	0,000 MW
NH3	440,00 kg/j

D er	RAV code	Omschr v ng	Aanta d eren	Stof	Em ss efactor (kg/d er/)	Em ss e
	A 3.100	overige huisvestingssystemen (Rundvee; vrouwelijk jongvee tot 2 jaar) (Overig)	100	NH3	4,400	440,00 kg/j

Naam	Stal B2
Locat e (X Y)	184153, 518933
U tstoothoogte	10,4 m
Warmte nhoud	0,000 MW
NH3	265,00 kg/j

D er	RAV code	Omschr v ng	Aanta d eren	Stof	Em ss efactor (kg/d er/)	Em ss e
	A 6.100	overige huisvestingssystemen (Rundvee; vleesstieren en overig vleesvee van circa 8 tot 24 maanden (roodvleesproductie)) (Overig)	50	NH3	5,300	265,00 kg/j

Disclaimer

Hoewe verstrekte gegevens kunnen d enen ter onderbouw ng van een vergunn ngaanvraag kunnen er geen rechten aan worden ont eend De e genaar van AER US aanvaardt geen aansprake khe d voor de nhoud van de door de gebru ker aangeboden nformat e Bovenstaande gegevens z n enke bru kbaar tot er een n euwe vers e van AER US besch kbaar s AER US s een gereg streerd hande smerk n Europa A e rechten d e n et exp c et worden ver eend z n voorbehouden

Rekenbasis

Deze bereken ng s tot stand gekomen op bas s van

AER US	vers e 2020_20201103_bed432f8ee
Database	vers e 2020_20201013_1649cba239

Voor meer nformat e over de gebru kte method ek en data z e

https //www aer us n /n /factsheets/re ease/aer us-ca cu ator-2020

Statenvoorstel

Provinciale Staten
27 januari 2021

Agendapunt

Lelystad
24 november 2020

Registratienummer
2706029

Afdeling/Bureau
SENB

Portefeuillehouder
Hofstra, H.J.

Routing

Commissie Ruimte, Natuur en Duurzaamheid:
Beeldvormend
6 januari 2021

Onderwerp
Flevolandse Aanpak Stikstof

Gedeputeerde Staten stellen voor

1. Beslispunten

GS stellen voor:

1. In te stemmen met de vervolgaanpak Stikstof Flevoland, waaronder de uitgangspunten, de strategie en de voorgestelde acties tot de zomer van 2021.
2. GS te mandateren om binnen de kaders van deze vervolgaanpak de door PS bij Najaarsnota 2020 beschikbaar gestelde middelen te besteden.

Of:
GS stellen voor:

1. Kennis te nemen van de vervolgaanpak stikstof.
2. In te stemmen met de daarin geformuleerde uitgangspunten en strategie.
3. GS te mandateren om binnen de kaders van deze uitgangspunten en strategie de door PS bij Najaarsnota 2020 beschikbaar gestelde middelen te besteden.

2. Doelstelling programmabegroting

Het onderwerp stikstof valt onder de portefeuille natuur. In de programmabegroting 2021 gaat het om het onderdeel Natuur en Landelijk Gebied (2.2).

3. Eerdere behandeling

Tot nu toe zijn de leden van de Commissie RND en de woordvoerders stikstof regelmatig geïnformeerd over de voortgang op het stikstofdossier. Op 30 september jl. heeft een verdiepende bijeenkomst plaatsgevonden met Statenleden op dit dossier. Er heeft nog geen besluitvorming plaatsgevonden in PS, anders dan besluitvorming over budgetten in het kader van de begroting en de najaarsnota 2020.

4. Bevoegdheden PS en doel behandeling

Uitvoering van de stikstofaanpak vond tot nu toe plaats in het mandaat van GS. Aangezien de vervolgaanpak rond stikstof raakt aan provinciale kaderstelling wordt de Flevolandse Aanpak Stikstof aan PS voorgelegd. Gevraagde besluitvorming betreft primair de uitgangspunten en strategie zoals opgenomen in het vervolgvoorstel. De concrete activiteiten vinden plaats binnen het mandaat van GS.

5. Verdere behandeling PS

6. Korte toelichting op voorstel

De stikstofproblematiek speelt landelijk. Provincies en Rijk werken samen aan oplossingen vanuit ieders eigen rol en verantwoordelijkheden. Opgave is om stikstofgevoelige natuur te versterken, om stikstofdepositie te beperken en om tegelijkertijd belangrijke economische ontwikkelingen mogelijk te maken. Een deel

Statenvoorstel

van de oplossingen moet worden gezocht op landelijk niveau (bijv. rijksbronmaatregelen, aanpassen van wet- en regelgeving), een deel op provinciaal niveau (bijv. gebiedsgerichte aanpak, vergunningverlening). Dat resulteert in een landelijke aanpak en een aanpak per provincie.
De provincies werken op een aantal onderwerpen nauw samen om te komen tot een werkbare, robuuste en consistente aanpak. De provincies hanteren bijvoorbeeld op hoofdlijnen dezelfde beleidsregels, bouwen samen een regionaal stikstofregistratiesysteem en werken gezamenlijk aan een nieuwe vergunningensystematiek voor de toekomst. Dat maakt de aanpak juridisch stevig en praktisch uitvoerbaar, ook voor initiatiefnemers die met meerdere provincies te maken hebben. Ook tussen Rijk en provincies vindt intensief afstemming plaats om de samenhang tussen de landelijke en provinciale aanpakken te bewaken.

Flevoland heeft als enige provincie geen eigen stikstofgevoelige Natura2000-gebieden. Bovendien is Flevoland -net als de andere provincies overigens- uniek: in Flevoland speelt een forse verstedelijkingsopgave én een belangrijke rol voor het landelijk gebied, de agrarische sector bestaat uit hoofdzakelijk akkerbouw en ook de ligging centraal in Nederland is medebepalend voor de opgaven (weinig last van zeescheepvaart, wel snel effect op natuur in buurprovincies). Dat betekent dat de Flevolandse aanpak deels dezelfde, maar deels ook andere ingrediënten en accenten kent dan andere provinciale aanpakken.

De aanpak van de stikstofproblematiek in Flevoland bestaat tot nu toe uit meerdere sporen waaronder vergunningverlening, data en feitenonderzoek, het verzamelen en delen van voorbeelden voor reductie, afstemming in interprovinciaal verband en de gebiedsgerichte aanpak. Begin 2019 hebben GS het stappenplan voor de gebiedsgerichte aanpak Flevoland vastgesteld. In de uitvoering van dat stappenplan zijn gebiedstafels georganiseerd. Eind september jl. hebben GS en PS kennis genomen van de opbrengsten van die gebiedstafels. Die bevatten een analyse van knelpunten en oplossingsrichtingen. Op dit moment is de provincie weer 'aan zet' om te besluiten hoe verder te gaan. Niet alleen voor wat betreft de gebiedsgrichte aanpak, maar voor alle onderdelen van de stikstofaanpak. Daarvoor is de Flevolandse Aanpak Stikstof opgesteld. Deze aanpak bevat uitgangspunten, een strategie en een activiteitenplan.

Het stikstofdossier is nog volop in beweging: de impact en uitwerking van Rijksbronmaatregelen is nog niet helemaal uitgekristalliseerd, op het moment van opstellen van dit stuk moet de Tweede Kamer de Stikstofwet nog behandelen, de PAS-meldingen en andere knelpunten 'te goeder trouw' zijn nog niet gelegaliseerd, er wordt nog volop gewerkt aan instrumentarium zoals een regionaal stikstofregistratiesysteem, regelmatig verschijnt nieuwe jurisprudentie of nieuwe inzichten over (technische) maatregelen. Ook op lokaal en regionaal niveau is nog niet duidelijk wat verschillende sectoren en ondernemers kunnen bijdragen aan het oplossen van het probleem en wat zij daarvoor nodig hebben van de provincie. Dat betekent dat de Flevolandse Aanpak Stikstof nog niet in beton gegoten is en dat bijsturen op basis van nieuwe inzichten noodzakelijk blijft. Het activiteitenprogramma loopt daarom tot en met de zomer van 2021 en is indicatief: al naar gelang de gang van zaken kunnen activiteiten worden toegevoegd of stopgezet. Na de zomer van 2021 wordt aan PS gerapporteerd over de voortgang en een voorstel voor het vervolg voorgelegd.

7. Beoogd effect

Hoofddoel van de stikstofaanpak is het vinden van een nieuwe balans tussen ecologie en economie. Hiervoor is noodzakelijk dat enerzijds stikstofemissie en -depositie vanuit Flevoland fors wordt gereduceerd, en anderzijds dat er ruimte wordt vrijgemaakt voor belangrijke economische ontwikkelingen.

8. Argumenten

Op dit moment is er enerzijds sprake van een grote overbelasting door stikstof in Natura2000-gebieden en anderzijds kunnen belangrijke ontwikkelingen geen doorgang vinden vanwege stikstof. Het probleem is groot, complex en er zijn geen 'gemakkelijke' oplossingen. Een belangrijke sleutel voor het oplossen van deze problematiek ligt bij het Rijk, maar ook de provincies hebben een belangrijke

Statenvoorstel

rol om bij te dragen aan (gebiedsgerichte) oplossingen, in samenspraak met maatschappelijke partners. Om de problematiek het hoofd te bieden moet iedere betrokken partij verantwoordelijkheid nemen. De provincie Flevoland doet dat door middel van deze Flevolandse Aanpak Stikstof.

9. Kanttekeningen

Gezien de omvang en complexiteit van de opgave is niet zeker dat de Flevolandse Aanpak Stikstof voldoende effect sorteert. Verwachting is in ieder geval dat de daarvoor nu beschikbare middelen niet toereikend zullen zijn om de ambitie van 26% reductie in 2030 te realiseren. Daarnaast is het nu slechts mogelijk om beperkt vooruit te kijken (zie ook de toelichting op het voorstel).

10. Bijlagen

Naam stuk:	eDocs nummer:	Bijgevoegd of periode ter inzage
Nota GS Bespreken concept Flevolandse Aanpak Stikstof	2705564	Bijlage

Statenvoorstel

AERIUS CALCULATOR

Dit document bevat rekenresultaten van AERIUS Calculator. Het betreft de hoogst berekende stikstofbijdragen per stikstofgevoelig Natura 2000 gebied, op basis van rekenpunten die overlappen met habitattypen en/of leefgebieden die aangewezen zijn in het kader van de Wet natuurbescherming, gekoppeld aan een aangewezen soort, of nog onbekend maar mogelijk wel relevant.

De berekening op basis van stikstofemissies gaat uit van de componenten ammoniak (NH_3) en/of stikstofoxide (NOx).

Wilt u verder rekenen of gegevens wijzigen? Importeer de pdf dan in Calculator. Voor meer toelichting verwijzen wij u naar de website www.aerius.nl.

Berekening Huidige Situatie en Beoogde Situatie

- Kenmerken
- Samenvatting emissies
- Depositieresultaten
- Gedetailleerde emissiegegevens

Verdere toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via: https://www.aerius.nl/handleidingen en leeswijzers.

AERIUS CALCULATOR

Contact

Rechtspersoon	nr cht ngs ocat e
[redacted]	Urkerweg 32, 8309 PP Tollebeek

Activiteit

Omschr v ng	AER US kenmerk
Nieuwe WKK	RsW4BUpbeFHW

Datum bereken ng	Reken aar	Rekenconf gurat e
18 november 2020, 14:37	2020	Berekend voor natuurgebieden

Totale emissie

	S tuat e 1	S tuat e 2	Versch
NOx	3.763,70 kg/j	4.278,70 kg/j	515,00 kg/j
NH3	1,27 kg/j	1,27 kg/j	

Resultaten

Hectare met hoogste verschil (mol/ha/j)

Natuurgeb ed	Versch
Weerribben	0,00

Toelichting

ngebru kname van n euwe WKK

Locatie
Huidige Situatie

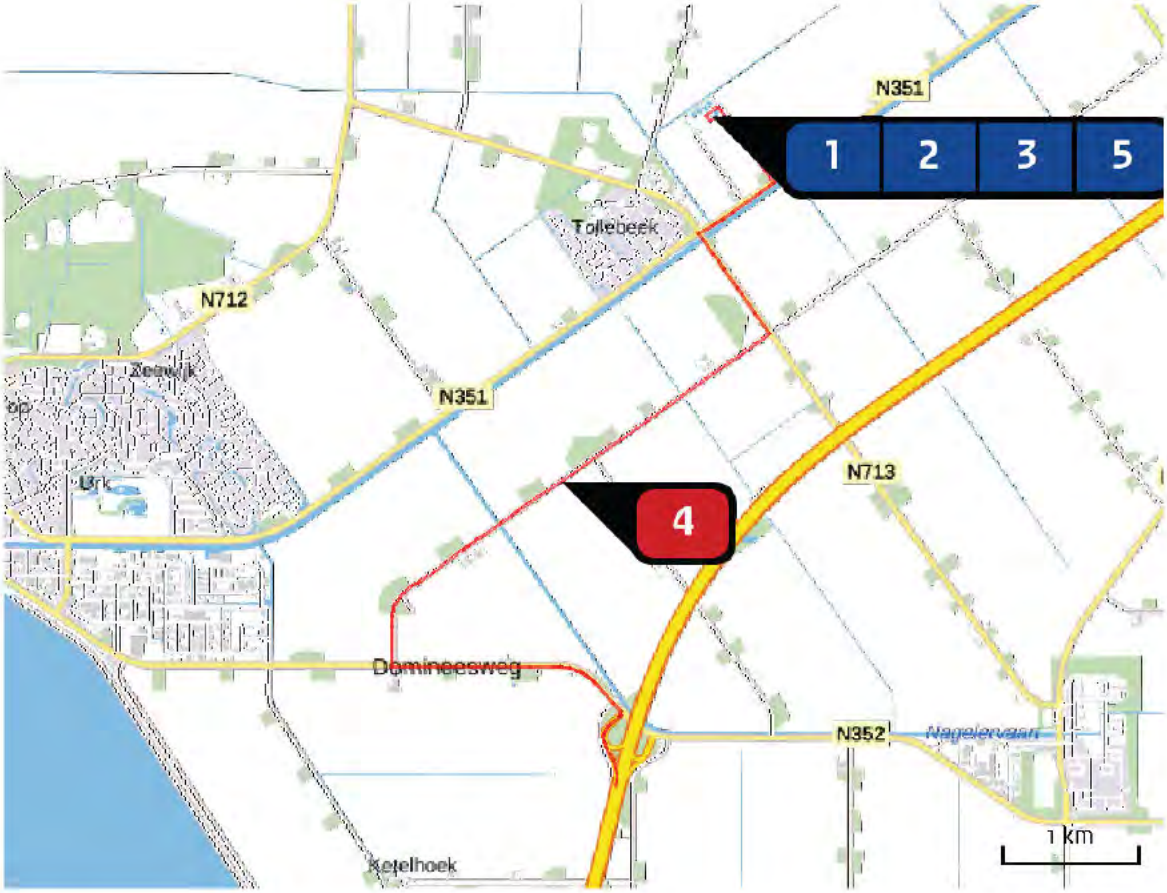

Emissie
Huidige Situatie

Bron Sector			Em ss e NH3	Em ss e NOx
1	•••	WKK1 (Biogas) Anders... | Anders...		1.321,00 kg/j
2	•••	WKK2 (Biogas en aardgas) Anders... | Anders...		2.205,00 kg/j
3	•••	Opstelplaats vrachtwagens Anders... | Anders...		146,00 kg/j
4		Aanrijroute Vrachtwagens extern slib Wegverkeer | Binnen bebouwde kom	1,27 kg/j	83,70 kg/j
5	•••	CV ketel (aardgas) Anders... | Anders...		8,00 kg/j

Locatie
Beoogde Situatie

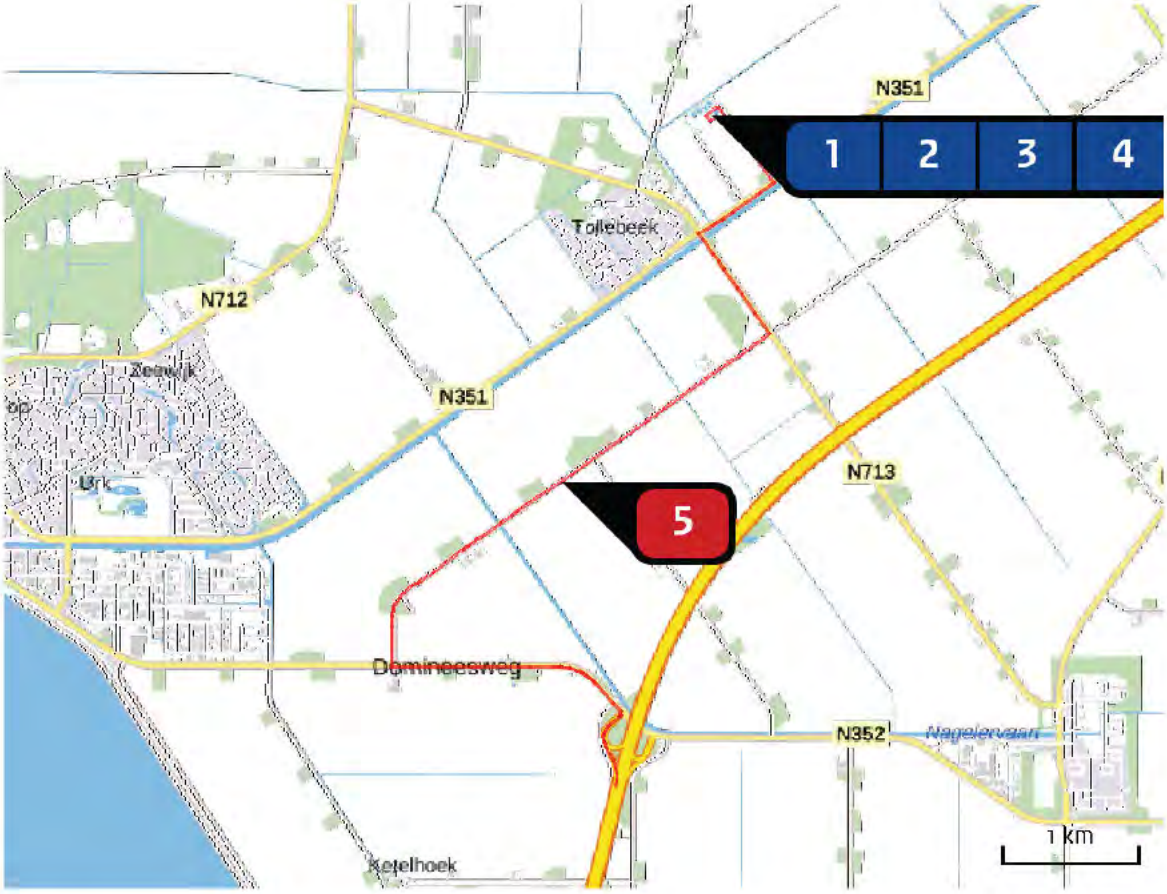

Emissie
Beoogde Situatie

Bron Sector			Em ss e NH3	Em ss e NOx
1	•••	WKK1 (Biogas) Anders... | Anders...		591,00 kg/j
2	•••	WKK2 (Biogas) Anders... | Anders...		2.661,00 kg/j
3	•••	WKK3 (Biogas) Anders... | Anders...		532,00 kg/j
4	•••	Opstelplaats vrachtwagens Anders... | Anders...		146,00 kg/j
5		Aanrijroute Vrachtwagens extern slib Wegverkeer | Binnen bebouwde kom	1,27 kg/j	83,70 kg/j
6	•••	Fakkel Anders... | Anders...		257,00 kg/j

Bron Sector			Em ss e NH3	Em ss e NOx
7	...	CV ketel (Aardgas) Anders... | Anders...		8,00 kg/j

Resultaten stikstof gevoelige Natura 2000 gebieden (mol/ha/j)

Natuurgeb ed	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
Weerribben	0,02	0,03	0,00	
Rottige Meenthe & Brandemeer	0,02	0,02	0,00	
De Wieden	0,02	0,02	0,00	
Drents Friese Wold & Leggelderveld	0,01	0,01	0,00	
Holtingerveld	0,01	0,01	0,00	
Dwingelderveld	0,01	0,01	0,00	
Wijnjeterper Schar	0,01	0,01	0,00	
Veluwe	0,01	0,01	0,00	
Alde Feanen	0,01	0,01	0,00	
Fochteloërveen	0,01	0,01	0,00	
Bakkeveense Duinen	0,01	0,01	0,00	
Mantingerbos	0,01	0,01	0,00	
Rijntakken	0,01	0,01	0,00	
Van Oordt s Mersken	0,01	0,01	0,00	
Zwarte Meer	0,01	0,01	0,00	
Witterveld	0,01	0,01	0,00	
Drentsche Aa gebied	0,00	0,01	0,00	
Olde Maten & Veerslootslanden	0,01	0,01	0,00	
Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht	0,01	0,01	0,00	
Elperstroomgebied	0,00	0,01	0,00	

Natuurgeb ed	Hectare met hoogste versch			
	S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
Mantingerzand	0,01	0,01	0,00	
Vecht en Beneden Reggegebied	0,01	0,01	0,00	
Norgerholt	0,01	0,01	0,00	

* A s de hoogste depos t etoename p aatsv ndt op een hexagoon waar géén sprake s van een (naderende) st kstofoverbe ast ng dan s de hoogste toename op een hexagoon met we een (naderende) st kstofoverbe ast ng n deze ko om weergegeven

Resultaten per habitattype (mol/ha/j)

voor de 10 stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden met het hoogste resultaat

Weerribben

Habitattype	Hectare met hoogste verschil in situatie 1	Hectare met hoogste verschil in situatie 2	Verschil	Verschil op (bijna) overbelaste hexagonen*
H91D0 Hoogveenbossen	0,02	0,03	0,00	
H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	0,02	0,02	0,00	
H7210 Galigaanmoerassen	0,02	0,02	0,00	
Lg05 Grote zeggenmoeras	0,02	0,02	0,00	
H4010B Vochtige heiden (laagveengebied)	0,02	0,02	0,00	
ZGH3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	0,02	0,02	0,00	
H6410 Blauwgraslanden	0,02	0,02	0,00	
H7140A Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	0,02	0,02	0,00	
Lg02 Geïsoleerde meander en petgat	0,02	0,02	0,00	
H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	0,02	0,02	0,00	
Lg07 Dotterbloemgrasland van veen en klei	0,02	0,02	0,00	
ZGH7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	0,02	0,02	0,00	
ZGH91D0 Hoogveenbossen	0,02	0,02	0,00	
H9999:34 Habitattype onbekend/onzeker KDW op basis meest kritische relevante type (H7140B).	0,02	0,02	0,00	
Lg08 Nat, matig voedselrijk grasland	0,02	0,02	0,00	
ZGH7140A Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	0,01	0,02	0,00	
H3140 Kranswierwateren	0,01	0,02	0,00	

Weerribben

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
ZGH3140 Kranswierwateren	0,01	0,02	0,00	
ZGH4010B Vochtige heiden (laagveengebied)	0,01	0,01	0,00	

Rottige Meenthe & Brandemeer

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
H91D0 Hoogveenbossen	0,02	0,02	0,00	
H7140B Overgangs en trilvenen (veenmosrietlanden)	0,02	0,02	0,00	
Lg05 Grote zeggenmoeras	0,01	0,02	0,00	
Lg07 Dotterbloemgrasland van veen en klei	0,01	0,02	0,00	
H7140A Overgangs en trilvenen (trilvenen)	0,01	0,01	0,00	
H7210 Galigaanmoerassen	0,01	0,01	0,00	
H6410 Blauwgraslanden	0,01	0,01	0,00	
ZGH3150baz Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	0,01	0,01	0,00	
H3150baz Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	0,01	0,01	0,00	
H4010B Vochtige heiden (laagveengebied)	0,01	0,01	0,00	

De Wieden

Habitattype	Hectare met hoogste verschil Situatie 1	Situatie 2	Verschil	Verschil op (bij na) overbelaste hexagonen*
H91D0 Hoogveenbossen	0,02	0,02	0,00	
Lg05 Grote zeggenmoeras	0,02	0,02	0,00	
H3150baz Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	0,02	0,02	0,00	
Lg02 Geïsoleerde meander en petgat	0,02	0,02	0,00	
H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	0,02	0,02	0,00	
Lg10 Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland van het zand- en veengebied	0,02	0,02	0,00	
Lg07 Dotterbloemgrasland van veen en klei	0,01	0,02	0,00	
H9999:35 Habitattype onbekend/onzeker KDW op basis meest kritische relevante type (H7140B).	0,01	0,02	0,00	
H4010B Vochtige heiden (laagveengebied)	0,01	0,01	0,00	
ZGH7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	0,01	0,01	0,00	
ZGH3150baz Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	0,01	0,01	0,00	
H7140A Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	0,01	0,01	0,00	
H7210 Galigaanmoerassen	0,01	0,01	0,00	
Lg08 Nat, matig voedselrijk grasland	0,01	0,01	0,00	
ZGH91D0 Hoogveenbossen	0,01	0,01	0,00	
Lg11 Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland van het rivieren- en zeekleigebied	0,01	0,01	0,00	

De Wieden

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
ZGH3140lv Kranswierwateren, in laagveengebieden	0,01	0,01	0,00	
H6410 Blauwgraslanden	0,01	0,01	0,00	
ZGH6410 Blauwgraslanden	0,01	0,01	0,00	
H3140lv Kranswierwateren, in laagveengebieden	0,01	0,01	0,00	
ZGH7140A Overgangs en trilvenen (trilvenen)	0,01	0,01	0,00	
ZGH4010B Vochtige heiden (laagveengebied)	0,01	0,01	0,00	
Lg03 Zwakgebufferde sloot	0,01	0,01	0,00	

Drents-Friese Wold & Leggelderveld

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
Lg13 Bos van arme zandgronden	0,01	0,01	0,00	
Lg14 Eiken en beukenbos van lemige zandgronden	0,01	0,01	0,00	
H7110B Actieve hoogvenen (heideveentjes)	0,01	0,01	0,00	
H3160 Zure vennen	0,01	0,01	0,00	
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,01	0,01	0,00	
H4030 Droge heiden	0,01	0,01	0,00	
H2320 Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	0,01	0,01	0,00	
H3130 Zwakgebufferde vennen	0,01	0,01	0,00	
H2310 Stuifzandheiden met struikhei	0,01	0,01	0,00	
H9190 Oude eikenbossen	0,01	0,01	0,00	
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	0,01	0,01	0,00	
H6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,01	0,01	0,00	
H2330 Zandverstuivingen	0,01	0,01	0,00	
Lg04 Zuur ven	0,01	0,01	0,00	
L4030 Droge heiden	0,01	0,01	0,00	
H5130 Jeneverbesstruwelen	0,01	0,01	0,00	
H3110 Zeer zwakgebufferde vennen	0,01	0,01	0,00	
Lg09 Droog struisgrasland	0,00	0,01	0,00	

Holtingerveld

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
H9190 Oude eikenbossen	0,01	0,01	0,00	
H4030 Droge heiden	0,01	0,01	0,00	
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,01	0,01	0,00	
H2330 Zandverstuivingen	0,01	0,01	0,00	
H3130 Zwakgebufferde vennen	0,01	0,01	0,00	
H3160 Zure vennen	0,01	0,01	0,00	
H2310 Stuifzandheiden met struikhei	0,01	0,01	0,00	
H91D0 Hoogveenbossen	0,01	0,01	0,00	
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	0,01	0,01	0,00	
H6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,01	0,01	0,00	
H2320 Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	0,01	0,01	0,00	
H7110B Actieve hoogvenen (heideveentjes)	0,01	0,01	0,00	
ZGH4030 Droge heiden	0,01	0,01	0,00	
ZGH6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,01	0,01	0,00	

Dwingelderveld

Habitattype	Hectare met hoogste verschil Situatie 1	Situatie 2	Verschil	Verschil op (buiten) overbelaste hexagonen*
Lg13 Bos van arme zandgronden	0,01	0,01	0,00	
Lg14 Eiken- en beukenbos van lemige zandgronden	0,01	0,01	0,00	
H9190 Oude eikenbossen	0,01	0,01	0,00	
H9999:30 Habitattype onbekend/onzeker KDW op basis meest kritische relevante type (H7120).	0,01	0,01	0,00	
L4030 Droge heiden	0,01	0,01	0,00	
L4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,01	0,01	0,00	
H2320 Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	0,01	0,01	0,00	
H7110B Actieve hoogvenen (heideveentjes)	0,01	0,01	0,00	
ZGH2330 Zandverstuivingen	0,01	0,01	0,00	
H4030 Droge heiden	0,01	0,01	0,00	
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,01	0,01	0,00	
H5130 Jeneverbesstruwelen	0,01	0,01	0,00	
H6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,01	0,01	0,00	
H3160 Zure vennen	0,01	0,01	0,00	
Lg04 Zuur ven	0,01	0,01	0,00	
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	0,01	0,01	0,00	
H2330 Zandverstuivingen	0,01	0,01	0,00	
ZGH6230dka Heischrale graslanden, droog kalkarm	0,01	0,01	0,00	
H2310 Stuifzandheiden met struikhei	0,01	0,01	0,00	

Dwingelderveld

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
ZGH6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,01	0,01	0,00	
H7120ah Herstellende hoogvenen, actief hoogveen	0,01	0,01	0,00	
H9120 Beuken eikenbossen met hulst	0,01	0,01	0,00	
H3130 Zwakgebufferde vennen	0,00	0,01	0,00	

Wijnjeterper Schar

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
H4030 Droge heiden	0,01	0,01	0,00	
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,01	0,01	0,00	
H6410 Blauwgraslanden	0,01	0,01	0,00	
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	0,01	0,01	0,00	
H6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,00	0,01	0,00	

Veluwe

Habitattype	Hectare met hoogste verschil in Situatie 1	Situatie 2	Verschil	Verschil op (binnen) overbelaste hexagonen*
Lg14 Eiken- en beukenbos van lemige zandgronden	0,01	0,01	0,00	
Lg13 Bos van arme zandgronden	0,01	0,01	0,00	
H9120 Beuken- eikenbossen met hulst	0,01	0,01	0,00	
ZGLg01 Permanente bron & Langzaam stromende bovenloop	0,01	0,01	0,00	
H9190 Oude eikenbossen	0,01	0,01	0,00	
ZGLg14 Eiken- en beukenbos van lemige zandgronden	0,01	0,01	0,00	
L4030 Droge heiden	0,01	0,01	0,00	
ZGLg13 Bos van arme zandgronden	0,01	0,01	0,00	
H2310 Stuifzandheiden met struikhei	0,01	0,01	0,00	
H4030 Droge heiden	0,01	0,01	0,00	
ZGL4030 Droge heiden	0,01	0,01	0,00	
Lg09 Droog struisgrasland	0,01	0,01	0,00	
ZGLg09 Droog struisgrasland	0,01	0,01	0,00	
H2320 Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	0,01	0,01	0,00	
H5130 Jeneverbesstruwelen	0,01	0,01	0,00	
H2330 Zandverstuivingen	0,01	0,01	0,00	
ZGH9120 Beuken- eikenbossen met hulst	0,01	0,01	0,00	
ZGH4030 Droge heiden	0,01	0,01	0,00	

Veluwe

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
H3130 Zwakgebufferde vennen	0,01	0,01	0,00	
ZGH9190 Oude eikenbossen	0,01	0,01	0,00	
H3160 Zure vennen	0,01	0,01	0,00	
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,01	0,01	0,00	
ZGH4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,01	0,01	0,00	
H91E0C Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	0,00	0,01	0,00	
ZGH2310 Stuifzandheiden met struikhei	0,00	0,01	0,00	
Lg01 Permanente bron & Langzaam stromende bovenloop	0,00	0,01	0,00	
H6230 Heischrale graslanden	0,00	0,01	0,00	

Alde Feanen

Hab tattype	Hectare met hoogste versch			
	S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
H3150baz Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	0,01	0,01	0,00	
H7140B Overgangs en trilvenen (veenmosrietlanden)	0,01	0,01	0,00	
H91D0 Hoogveenbossen	0,01	0,01	0,00	
Lg08 Nat, matig voedselrijk grasland	0,00	0,01	0,00	
Lg10 Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland van het zand en veengebied	0,00	0,01	0,00	
H6410 Blauwgraslanden	0,00	0,01	0,00	

Fochteloërveen

Hab tattype	Hectare met hoogste versch			
	S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
H7120ah Herstellende hoogvenen, actief hoogveen	0,01	0,01	0,00	
ZGH7120ah Herstellende hoogvenen, actief hoogveen	0,01	0,01	0,00	
H4030 Droge heiden	0,01	0,01	0,00	
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,01	0,01	0,00	

* A s de hoogste depos t etoename p aatsv ndt op een hexagoon waar géén sprake s van een (naderende) st kstofoverbe ast ng dan s de hoogste toename op een hexagoon met we een (naderende) st kstofoverbe ast ng n deze ko om weergegeven

Emissie (per bron)

Huidige Situatie

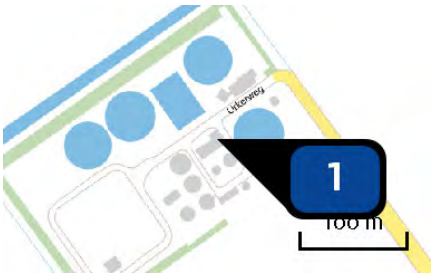

Naam	WKK1 (Biogas)
Locat e (X Y)	175073, 522116
U tstoothoogte	9,0 m
Warmte nhoud	0,117 MW
empore e var at e	Standaard profiel industrie
NOx	1.321,00 kg/j

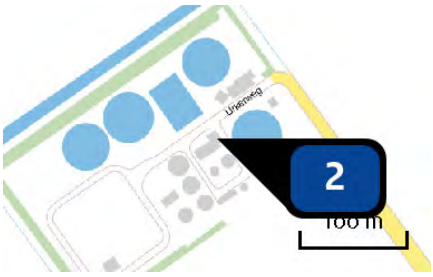

Naam	WKK2 (Biogas en aardgas)
Locat e (X Y)	175075, 522118
U tstoothoogte	9,0 m
Warmte nhoud	0,111 MW
empore e var at e	Standaard profiel industrie
NOx	2.205,00 kg/j

Naam	Opstelplaats vrachtwagens
Locat e (X Y)	175104, 522085
U tstoothoogte	3,0 m
Warmte nhoud	0,000 MW
empore e var at e	Standaard profiel industrie
NOx	146,00 kg/j

Naam	Aanrijroute Vrachtwagens extern slib
Locat e (X Y)	173977, 519412
NOx	83,70 kg/j
NH3	1,27 kg/j

Soort	Voertu g	Aanta voertu gen	Stof	Em ss e
Standaard	Zwaar vrachtverkeer	2.190,0 / jaar	NOx	83,70 kg/j
			NH3	1,27 kg/j

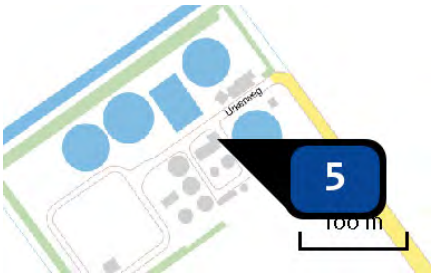

Naam	CV-ketel (aardgas)
Locat e (X Y)	175075, 522118
U tstoothoogte	9,0 m
Warmte nhoud	0,009 MW
empore e var at e	Standaard profiel industrie
NOx	8,00 kg/j

Emissie (per bron)

Beoogde Situatie

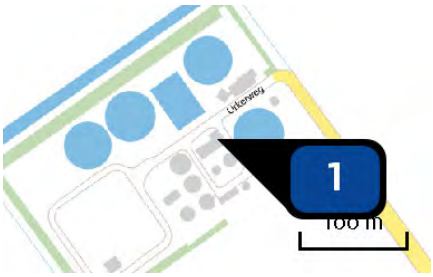

Naam	WKK1 (Biogas)
Locat e (X Y)	175073, 522116
U tstoothoogte	9,0 m
Warmte nhoud	0,117 MW
empore e var at e	Standaard profiel industrie
NOx	591,00 kg/j

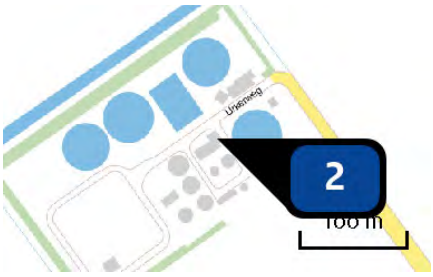

Naam	WKK2 (Biogas)
Locat e (X Y)	175075, 522118
U tstoothoogte	9,0 m
Warmte nhoud	0,111 MW
empore e var at e	Standaard profiel industrie
NOx	2.661,00 kg/j

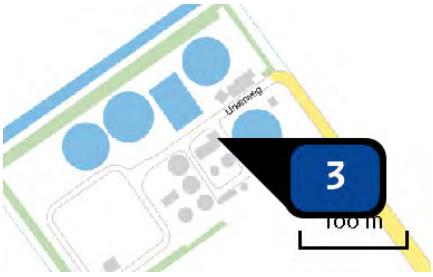

Naam	WKK3 (Biogas)
Locat e (X Y)	175075, 522118
U tstoothoogte	9,0 m
Warmte nhoud	0,147 MW
empore e var at e	Standaard profiel industrie
NOx	532,00 kg/j

Naam	Opstelplaats vrachtwagens
Locat e (X Y)	175104, 522085
U tstoothoogte	3,0 m
Warmte nhoud	0,000 MW
empore e var at e	Standaard profiel industrie
NOx	146,00 kg/j

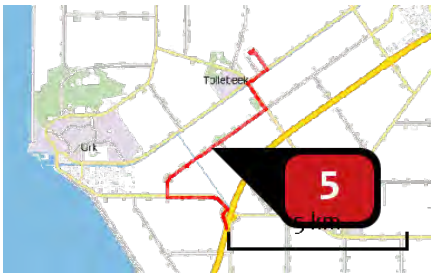

Naam	Aanrijroute Vrachtwagens extern slib
Locat e (X Y)	173977, 519412
NOx	83,70 kg/j
NH3	1,27 kg/j

Soort	Voertu g	Aanta voertu gen	Stof	Em ss e
Standaard	Zwaar vrachtverkeer	2.190,0 / jaar	NOx	83,70 kg/j
			NH3	1,27 kg/j

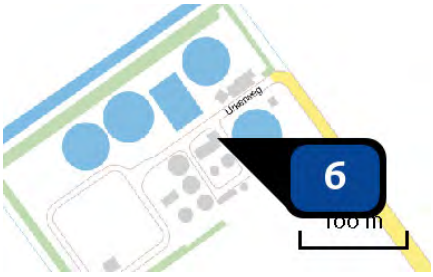

Naam	Fakkel
Locat e (X Y)	175075, 522118
U tstoothoogte	9,0 m
Warmte nhoud	0,363 MW
empore e var at e	Standaard profiel industrie
NOx	257,00 kg/j

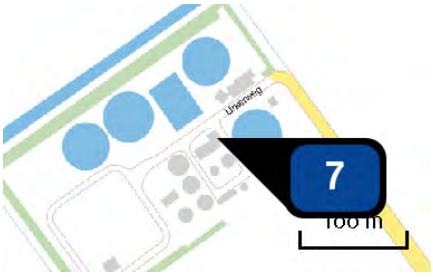

Naam	CV-ketel (Aardgas)
Locat e (X Y)	175075, 522118
U tstoothoogte	9,0 m
Warmte nhoud	0,009 MW
empore e var at e	Standaard profiel industrie
NOx	8,00 kg/j

Disclaimer

Hoewe verstrekte gegevens kunnen d enen ter onderbouw ng van een vergunn ngaanvraag kunnen er geen rechten aan worden ont eend De e genaar van AER US aanvaardt geen aansprake khe d voor de nhoud van de door de gebru ker aangeboden nformat e Bovenstaande gegevens z n enke bru kbaar tot er een n euwe vers e van AER US besch kbaar s AER US s een gereg streerd hande smerk n Europa A e rechten d e n et exp c et worden ver eend z n voorbehouden

Rekenbasis

Deze bereken ng s tot stand gekomen op bas s van

AER US	vers e 2020_20201103_bed432f8ee
Database	vers e 2020_20201013_1649cba239

Voor meer nformat e over de gebru kte method ek en data z e

https //www aer us n /n /factsheets/re ease/aer us-ca cu ator-2020

AERIUS CALCULATOR

Dit document bevat rekenresultaten van AERIUS Calculator. Het betreft de hoogst berekende stikstofbijdragen per stikstofgevoelig Natura 2000 gebied, op basis van rekenpunten die overlappen met habitattypen en/of leefgebieden die aangewezen zijn in het kader van de Wet natuurbescherming, gekoppeld aan een aangewezen soort, of nog onbekend maar mogelijk wel relevant.

De berekening op basis van stikstofemissies gaat uit van de componenten ammoniak (NH_3) en/of stikstofoxide (NOx).

Wilt u verder rekenen of gegevens wijzigen? Importeer de pdf dan in Calculator. Voor meer toelichting verwijzen wij u naar de website www.aerius.nl.

Berekening Situatie met biomassa installaties en beoogde situatie

- Kenmerken
- Samenvatting emissies
- Depositieresultaten
- Gedetailleerde emissiegegevens

Verdere toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via: https://www.aerius.nl/handleidingen en leeswijzers.

AERIUS CALCULATOR

Contact

Rechtspersoon	nr cht ngs ocat e
[redacted]	Enserweg 4, 8307 PC Ens

Activiteit

Omschr v ng	AER US kenmerk
beoogde situatie	RnnJ8iDNQ6hz

Datum bereken ng	Reken aar	Rekenconf gurat e
27 november 2020, 17:17	2018	Berekend voor natuurgebieden

Totale emissie

	S tuat e 1	S tuat e 2	Versch
NOx	23,93 ton/j	16.971,43 kg/j	6.962,98 kg/j
NH3	< 1 kg/j	< 1 kg/j	< 1 kg/j

Resultaten

Hectare met hoogste verschil (mol/ha/j)

Natuurgeb ed
Uw berekening heeft geen verschillen opgeleverd boven 0,00 mol/ha/jr.

Toelichting

Kweker Baas

Locatie

Situatie met biomassa installaties

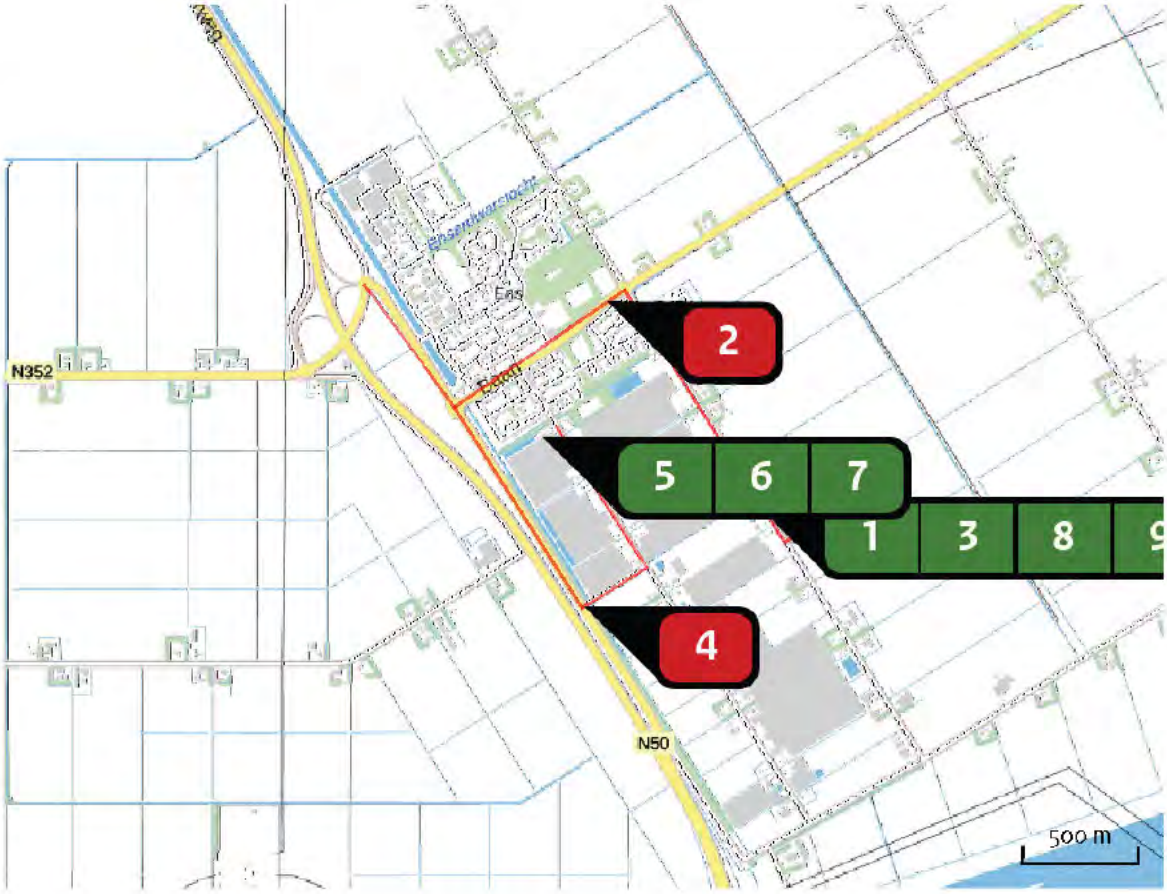

Emissie

Situatie met biomassa installaties

	Bron Sector	Em ss e NH3	Em ss e NOx
1	BioWKK Landbouw | Glastuinbouw		
2	Transport voor bedrijf Wegverkeer | Buitenwegen	< 1 kg/j	9,96 kg/j
3	biomassaketel Landbouw | Glastuinbouw		11.160,00 kg/j
4	verkeer medewerkers Wegverkeer | Buitenwegen	< 1 kg/j	< 1 kg/j
5	ketel 1 EW4 Landbouw | Glastuinbouw		
6	ketel 2 EW4 Landbouw | Glastuinbouw		142,00 kg/j

Bron Sector		Em ss e NH3	Em ss e NOx
7	WKK EW4 Landbouw | Glastuinbouw		3.635,00 kg/j
8	ketel 1 EW5 Landbouw | Glastuinbouw		
9	ketel 2 EW5 Landbouw | Glastuinbouw		997,00 kg/j
10	WKK EW5 Landbouw | Glastuinbouw		7.990,00 kg/j

Locatie
beoogde situatie

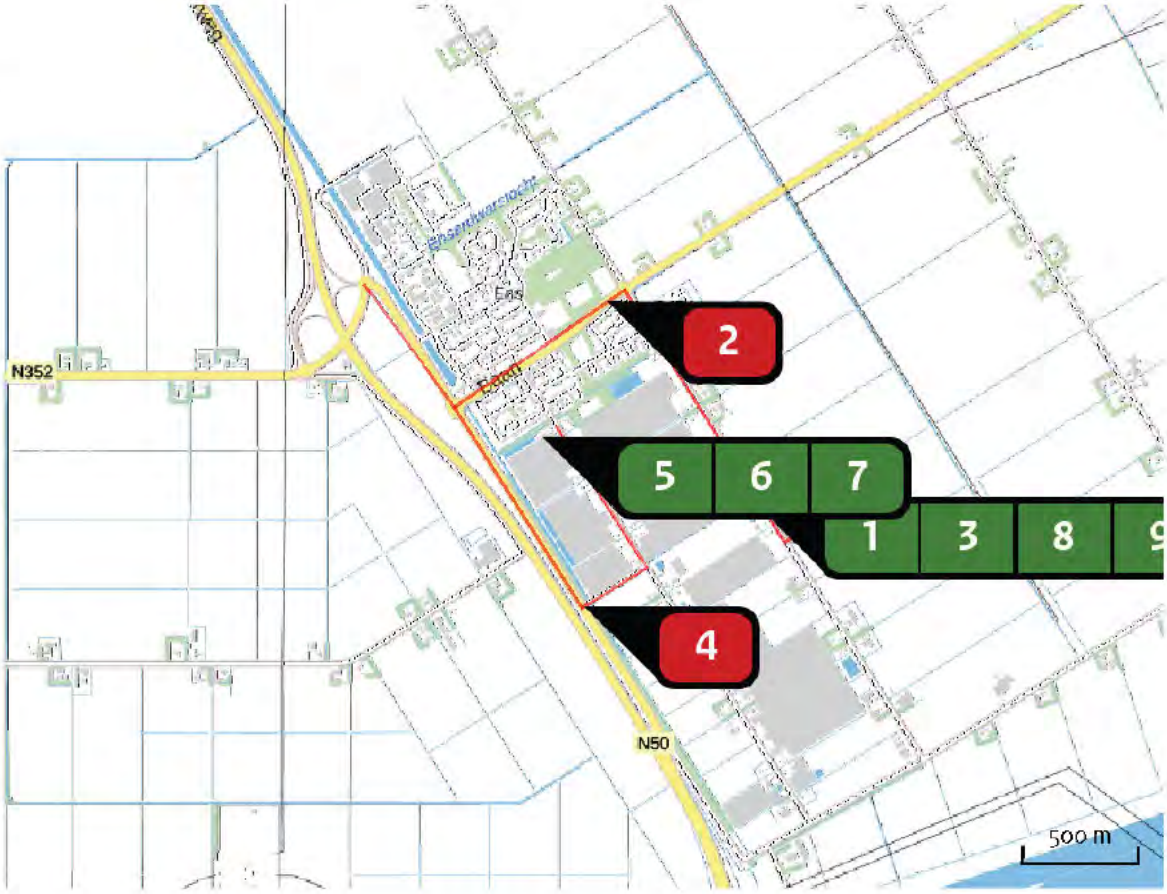

Emissie
beoogde situatie

Bron Sector			Em ss e NH3	Em ss e NOx
1		BioWKK Landbouw | Glastuinbouw		8.598,00 kg/j
2		Transport voor bedrijf Wegverkeer | Buitenwegen	< 1 kg/j	43,98 kg/j
3		biomassaketel Landbouw | Glastuinbouw		8.329,00 kg/j
4		verkeer medewerkers Wegverkeer | Buitenwegen	< 1 kg/j	< 1 kg/j
5		ketel 1 EW4 Landbouw | Glastuinbouw		
6		ketel 2 EW4 Landbouw | Glastuinbouw		

Bron Sector		Em ss e NH3	Em ss e NOx
7	WKK EW4 Landbouw | Glastuinbouw		
8	ketel 1 EW5 Landbouw | Glastuinbouw		
9	ketel 2 EW5 Landbouw | Glastuinbouw		
10	WKK EW5 Landbouw | Glastuinbouw		

Resultaten stikstof gevoelige Natura 2000 gebieden (mol/ha/j)

Natuurgeb ed	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
Meinweg	0,01	0,00	0,00	
Leudal	0,01	0,00	0,00	
Swalmdal	0,01	0,00	0,00	
Maasduinen	0,01	0,00	0,00	
Strabrechtse Heide & Beuven	0,01	0,00	0,00	
Groote Peel	0,01	0,00	0,00	
Deurnsche Peel & Mariapeel	0,01	0,00	0,00	
Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	0,01	0,00	0,00	
Boschhuizerbergen	0,01	0,00	0,00	
Meijendel & Berkheide	0,01	0,00	0,00	
Oeffelter Meent	0,01	0,00	0,00	
Coepelduynen	0,01	0,00	0,00	
Kennemerland Zuid	0,01	0,00	0,00	
Weerter en Budelerbergen & Ringselven	0,01	0,00	0,00	
Duinen Terschelling	0,01	0,00	0,00	
Rijntakken	0,01	0,00	0,00	
Kempenland West	0,01	0,00	0,00	
Grevelingen	0,01	0,00	0,00	
Nieuwkoopse Plassen & De Haeck	0,01	0,00	0,00	
Uiterwaarden Lek	0,01	0,00	0,00	

Natuurgeb ed	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
Kampina & Oisterwijkse Vennen	0,01	0,00	0,00	
Zouweboezem	0,01	0,00	0,00	
Duinen en Lage Land Texel	0,01	0,00	0,00	
Ulvenhoutse Bos	0,01	0,00	0,00	
Noordzeekustzone	0,01	0,00	0,00	
Voornes Duin	0,01	0,00	0,00	
Biesbosch	0,01	0,00	0,00	
Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem	0,01	0,00	0,00	
Solleveld & Kapittelduinen	0,01	0,00	0,00	
Lingegebied & Diefdijk Zuid	0,01	0,00	0,00	
Regte Heide & Riels Laag	0,01	0,00	0,00	
Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen	0,01	0,00	0,00	
Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek	0,01	0,00	0,00	
Krammer Volkerak	0,01	0,00	0,00	
Westduinpark & Wapendal	0,01	0,00	0,00	
Langstraat	0,01	0,00	0,00	
Waddenzee	0,01	0,00	0,00	
Duinen Goeree & Kwade Hoek	0,01	0,00	0,00	
Duinen Vlieland	0,01	0,00	0,00	
Zeldersche Driessen	0,01	0,00	0,00	

Natuurgeb ed	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
Duinen Den Helder Callantsoog	0,01	0,00	0,00	
Zwanenwater & Pettemerduinen	0,01	0,00	0,00	
Duinen Ameland	0,01	0,00	0,00	
De Bruuk	0,01	0,01	0,00	
Noordhollands Duinreservaat	0,01	0,00	0,00	
Botshol	0,01	0,00	0,00	
Sint Jansberg	0,01	0,01	0,00	
Oostelijke Vechtplassen	0,01	0,00	0,00	
Schoorlse Duinen	0,01	0,00	0,00	
Polder Westzaan	0,01	0,01	0,00	
Wormer en Jisperveld & Kalverpolder	0,01	0,00	0,00	
Kolland & Overlangbroek	0,01	0,01	0,00	
Wooldse Veen	0,01	0,01	0,00	
Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske	0,01	0,01	0,00	
Korenburgerveen	0,01	0,01	0,00	
Veluwe	0,01	0,01	0,00	
Naardermeer	0,01	0,01	0,00	
Buurserzand & Haaksbergerveen	0,01	0,01	0,00	
Binnenveld	0,01	0,01	0,00	
Duinen Schiermonnikoog	0,01	0,01	0,00	

Natuurgebied	Hectare met hoogste verschil Situatie 1	Situatie 2	Verschil	Verschil op (bij na) overbelaste hexagonen*
Eilandspolder	0,01	0,01	0,00	
Willinks Weust	0,01	0,01	0,00	
Witte Veen	0,01	0,01	0,00	
Bekendelle	0,01	0,01	0,00	
Aamsveen	0,01	0,01	0,00	
IJsselmeer	0,01	0,01	0,00	
Dinkelland	0,01	0,01	0,00	
Stelkampsveld	0,01	0,01	0,00	
Lonnekermeer	0,01	0,01	0,00	
Landgoederen Oldenzaal	0,01	0,01	0,00	
Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving	0,01	0,01	0,00	
Groote Wielen	0,01	0,01	0,00	
Bergvennen & Brecklenkampse Veld	0,01	0,01	0,00	
Landgoederen Brummen	0,01	0,01	0,00	
Bargerveen	0,01	0,01	0,00	
Lemselermaten	0,01	0,01	0,00	
Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek	0,01	0,01	0,00	
Borkeld	0,01	0,01	0,00	
Springendal & Dal van de Mosbeek	0,01	0,01	0,00	
Alde Feanen	0,01	0,01	0,00	

Natuurgeb ed	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
Engbertsdijksvenen	0,01	0,01	0,00	
Sallandse Heuvelrug	0,02	0,01	0,00	
Wierdense Veld	0,02	0,01	0,00	
Lieftinghsbroek	0,02	0,01	0,00	0,01
Drentsche Aa gebied	0,02	0,01	0,01	
Drouwenerzand	0,02	0,01	0,01	
Boetelerveld	0,02	0,01	0,01	
Fochteloërveen	0,02	0,01	0,01	
Vecht en Beneden Reggegebied	0,02	0,01	0,01	
Van Oordt s Mersken	0,02	0,01	0,01	
Witterveld	0,02	0,02	0,01	
Bakkeveense Duinen	0,02	0,01	0,01	
Mantingerzand	0,02	0,02	0,01	
Elperstroomgebied	0,02	0,02	0,01	
Norgerholt	0,02	0,02	0,01	
Wijnjeterper Schar	0,02	0,02	0,01	
Mantingerbos	0,03	0,02	0,01	
Drents Friese Wold & Leggelderveld	0,02	0,02	0,01	
Dwingelderveld	0,03	0,02	0,01	
Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht	0,03	0,02	0,01	

Natuurgeb ed	Hectare met hoogste versch			
	S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
Rottige Meenthe & Brandemeer	0,03	0,02	0,01	
Holtingerveld	0,04	0,03	0,01	
De Wieden	0,05	0,03	0,02	
Weerribben	0,05	0,03	0,02	
Olde Maten & Veerslootslanden	0,05	0,04	0,02	
Zwarte Meer	0,09	0,06	0,03	

* A s de hoogste depos t etoename p aatsv ndt op een hexagoon waar géén sprake s van een (naderende) st kstofoverbe ast ng dan s de hoogste toename op een hexagoon met we een (naderende) st kstofoverbe ast ng n deze ko om weergegeven

Resultaten per habitattype (mol/ha/j)

voor de 10 stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden met het hoogste resultaat

Meinweg

Habitattype	Hectare met hoogste verschil Situatie 1	Situatie 2	Verschil	Verschil op (basis na) overbelaste hexagonen*
Lg13 Bos van arme zandgronden	0,01	0,00	0,00	
Lg14 Eiken en beukenbos van lemige zandgronden	0,01	0,00	0,00	
H9120 Beuken eikenbossen met hulst	0,01	0,00	0,00	
Lg01 Permanente bron & Langzaam stromende bovenloop	0,01	0,00	0,00	
H4030 Droge heiden	0,01	0,00	0,00	

Leudal

Habitattype	Hectare met hoogste verschil Situatie 1	Situatie 2	Verschil	Verschil op (basis na) overbelaste hexagonen*
H91E0C Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	0,01	0,00	0,00	
H9160A Eiken haagbeukenbossen (hogere zandgronden)	0,01	0,00	0,00	
ZGH9160A Eiken haagbeukenbossen (hogere zandgronden)	0,01	0,00	0,00	

Swalmdal

Habitattype	Hectare met hoogste verschil Situatie 1	Situatie 2	Verschil	Verschil op (basis na) overbelaste hexagonen*
H91E0C Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	0,01	0,00	0,00	
H9999:148 Habitattype onbekend/onzeker KDW op basis meest kritische relevante type (H6120).	0,01	0,00	0,00	

Maasduinen

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
Lg13 Bos van arme zandgronden	0,01	0,00	0,00	
H2310 Stuifzandheiden met struikhei	0,01	0,00	0,00	
H2330 Zandverstuivingen	0,01	0,00	0,00	
H3130 Zwakgebufferde vennen	0,01	0,00	0,00	
Lg04 Zuur ven	0,01	0,00	0,00	
Lg14 Eiken en beukenbos van lemige zandgronden	0,01	0,00	0,00	
H91D0 Hoogveenbossen	0,01	0,00	0,00	
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	0,01	0,00	0,00	
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,01	0,00	0,00	
H4030 Droge heiden	0,01	0,00	0,00	
H3160 Zure vennen	0,01	0,00	0,00	
Lg10 Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland van het zand en veengebied	0,01	0,00	0,00	
H91E0C Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	0,01	0,00	0,00	
H9190 Oude eikenbossen	0,01	0,00	0,00	
L3130 Zwakgebufferde vennen	0,01	0,00	0,00	
ZGH7110B Actieve hoogvenen (heideveentjes)	0,01	0,00	0,00	
H7110B Actieve hoogvenen (heideveentjes)	0,01	0,00	0,00	
H6120 Stroomdalgraslanden	0,01	0,00	0,00	

Maasduinen

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
Lg03 Zwakgebufferde sloot	0,01	0,00	0,00	
Lg09 Droog struisgrasland	0,01	0,00	0,00	
Lg06 Dotterbloemgrasland van beekdalen	0,01	0,00	0,00	
H9120 Beuken eikenbossen met hulst	0,01	0,00	0,00	

Strabrechtse Heide & Beuven

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
H4030 Droge heiden	0,01	0,00	0,00	
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,01	0,00	0,00	
H3160 Zure vennen	0,01	0,00	0,00	
H91E0C Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	0,01	0,00	0,00	
Lg03 Zwakgebufferde sloot	0,01	0,00	0,00	
H2310 Stuifzandheiden met struikhei	0,01	0,00	0,00	
H3130 Zwakgebufferde vennen	0,01	0,00	0,00	
H2330 Zandverstuivingen	0,01	0,00	0,00	

Groote Peel

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
H7120ah Herstellende hoogvenen, actief hoogveen	0,01	0,00	0,00	

Deurnsche Peel & Mariapeel

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
H7120ah Herstellende hoogvenen, actief hoogveen	0,01	0,00	0,00	
ZGH7120ah Herstellende hoogvenen, actief hoogveen	0,01	0,00	0,00	
Lg04 Zuur ven	0,01	0,00	0,00	

Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
H4030 Droge heiden	0,01	0,00	0,00	
Lg09 Droog struisgrasland	0,01	0,00	0,00	
H2330 Zandverstuivingen	0,01	0,00	0,00	
H91E0C Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	0,01	0,00	0,00	
H91D0 Hoogveenbossen	0,01	0,00	0,00	
H2310 Stuifzandheiden met struikhei	0,01	0,00	0,00	
H3160 Zure vennen	0,01	0,00	0,00	
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	0,01	0,00	0,00	
H9190 Oude eikenbossen	0,01	0,00	0,00	
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,01	0,00	0,00	
H7140A Overgangs en trilvenen (trilvenen)	0,01	0,00	0,00	
H3130 Zwakgebufferde vennen	0,01	0,00	0,00	
H9999:136 Habitattype onbekend/onzeker KDW op basis meest kritische relevante type (H3130;H3140).	0,01	0,00	0,00	

Boschhuizerbergen

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
H3130 Zwakgebufferde vennen	0,01	0,00	0,00	
H2310 Stuifzandheiden met struikhei	0,01	0,00	0,00	
H2330 Zandverstuivingen	0,01	0,00	0,00	
H5130 Jeneverbesstruwelen	0,01	0,00	0,00	

Meijendel & Berkheide

Habitattype	Hectare met hoogste verschil in Situatie 1	Situatie 2	Verschil	Verschil op (binnen) overbelaste hexagonen*
H2160 Duindoornstruwelen	0,01	0,00	0,00	
H2130A Grijze duinen (kalkrijk)	0,01	0,00	0,00	
H2180A0 Duinbossen (droog), overig	0,01	0,00	0,00	
H2190Ae Vochtige duinvalleien (open water), (matig) eutrofe vormen	0,01	0,00	0,00	
H2190B Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	0,01	0,00	0,00	
H2120 Witte duinen	0,01	0,00	0,00	
H2130B Grijze duinen (kalkarm)	0,01	0,00	0,00	
Lg12 Zoom, mantel en droog struweel van de duinen	0,01	0,00	0,00	
H2180C Duinbossen (binnenduinrand)	0,01	0,00	0,00	
H2180B Duinbossen (vochtig)	0,01	0,00	0,00	
ZGH2130A Grijze duinen (kalkrijk)	0,01	0,00	0,00	
ZGH2180A0 Duinbossen (droog), overig	0,01	0,00	0,00	
ZGH2160 Duindoornstruwelen	0,01	0,00	0,00	
ZGH2180Abe Duinbossen (droog), berken eikenbos	0,01	0,00	0,00	
ZGH2180C Duinbossen (binnenduinrand)	0,01	0,00	0,00	
ZGH2130B Grijze duinen (kalkarm)	0,01	0,00	0,00	
H2180Abe Duinbossen (droog), berken eikenbos	0,01	0,00	0,00	
H2190A0m Vochtige duinvalleien (open water), oligo tot mesotrofe vormen	0,01	0,00	0,00	

Meijendel & Berkheide

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
ZGH2180B Duinbossen (vochtig)	0,01	0,00	0,00	

* A s de hoogste depos t etoename p aatsv ndt op een hexagoon waar géén sprake s van een (naderende) st kstofoverbe ast ng dan s de hoogste toename op een hexagoon met we een (naderende) st kstofoverbe ast ng n deze ko om weergegeven

Emissie (per bron)

Situatie met biomassa installaties

Naam	BioWKK
Locat e (X Y)	185964, 516010
U tstoothoogte	12,0 m
emperatuur em ss e	50,00 °C
U ttreedd ameter	1,0 m
U ttreedr cht ng	Verticaal geforceerd
U ttreedsne he d	2,3 m/s
empore e var at e	Verwarming van ruimten (zonder seizoenscorrectie)

Naam	Transport voor bedrijf
Locat e (X Y)	185149, 516965
NOx	9,96 kg/j
NH3	< 1 kg/j

Soort	Voertu g	Aanta voertu gen	Stof	Em ss e
Standaard	Zwaar vrachtverkeer	800,0 / jaar	NOx	9,96 kg/j
			NH3	< 1 kg/j

Naam	biomassaketel
Locat e (X Y)	185945, 516035
U tstoothoogte	15,0 m
emperatuur em ss e	50,00 °C
U ttreedd ameter	1,0 m
U ttreedr cht ng	Verticaal geforceerd
U ttreedsne he d	4,2 m/s
empore e var at e	Verwarming van ruimten (zonder seizoenscorrectie)
NOx	11.160,00 kg/j

Naam	verkeer medewerkers
Locat e (X Y)	185046, 515649
NOx	< 1 kg/j
NH3	< 1 kg/j

Soort	Voertu g	Aanta voertu gen	Stof	Em ss e
Standaard	Licht verkeer	2,0 / etmaal	NOx	< 1 kg/j
			NH3	< 1 kg/j

Naam	ketel 1 EW4
Locat e (X Y)	184872, 516387
U tstoothoogte	8,0 m
emperatuur em ss e	50,00 °C
U ttreedd ameter	0,4 m
U ttreedr cht ng	Verticaal geforceerd
U ttreedsne he d	6,1 m/s
empore e var at e	Verwarming van ruimten (zonder seizoenscorrectie)

Naam	ketel 2 EW4
Locat e (X Y)	184870, 516379
U tstoothoogte	8,0 m
emperatuur em ss e	50,00 °C
U ttreedd ameter	0,4 m
U ttreedr cht ng	Verticaal geforceerd
U ttreedsne he d	6,1 m/s
empore e var at e	Verwarming van ruimten (zonder seizoenscorrectie)
NOx	142,00 kg/j

Naam	WKK EW4
Locat e (X Y)	184865, 516374
U tstoothoogte	8,0 m
emperatuur em ss e	50,00 °C
U ttreedd ameter	0,4 m
U ttreedr cht ng	Verticaal geforceerd
U ttreedsne he d	14,3 m/s
empore e var at e	Verwarming van ruimten (zonder seizoenscorrectie)
NOx	3.635,00 kg/j

Naam	ketel 1 EW5
Locat e (X Y)	185624, 516188
U tstoothoogte	8,0 m
emperatuur em ss e	50,00 °C
U ttreedd ameter	0,3 m
U ttreedr cht ng	Verticaal geforceerd
U ttreedsne he d	6,0 m/s
empore e var at e	Verwarming van ruimten (zonder seizoenscorrectie)

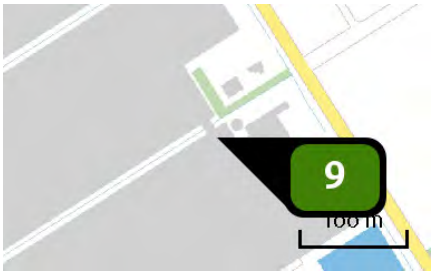

Naam	ketel 2 EW5
Locat e (X Y)	185622, 516191
U tstoothoogte	8,0 m
emperatuur em ss e	50,00 °C
U ttreedd ameter	0,5 m
U ttreedr cht ng	Verticaal geforceerd
U ttreedsne he d	6,1 m/s
empore e var at e	Verwarming van ruimten (zonder seizoenscorrectie)
NOx	997,00 kg/j

Naam	WKK EW5
Locat e (X Y)	185621, 516193
U tstoothoogte	8,0 m
emperatuur em ss e	50,00 °C
U ttreedd ameter	0,3 m
U ttreedr cht ng	Verticaal geforceerd
U ttreedsne he d	14,4 m/s
empore e var at e	Verwarming van ruimten (zonder seizoenscorrectie)
NOx	7.990,00 kg/j

Emissie (per bron)
beoogde situatie

Naam	BioWKK
Locat e (X Y)	185964, 516010
U tstoothoogte	12,0 m
emperatuur em ss e	50,00 °C
U ttreedd ameter	1,0 m
U ttreedr cht ng	Verticaal geforceerd
U ttreedsne he d	2,3 m/s
empore e var at e	Verwarming van ruimten (zonder seizoenscorrectie)
NOx	8.598,00 kg/j

Naam	Transport voor bedrijf
Locat e (X Y)	185149, 516965
NOx	43,98 kg/j
NH3	< 1 kg/j

Soort	Voertu g	Aanta voertu gen	Stof	Em ss e
Standaard	Zwaar vrachtverkeer	800,0 / jaar	NOx NH3	9,96 kg/j < 1 kg/j
Standaard	Zwaar vrachtverkeer	6,0 / etmaal	NOx NH3	27,26 kg/j < 1 kg/j
Standaard	Middelzwaar vrachtverkeer	2,0 / etmaal	NOx NH3	6,76 kg/j < 1 kg/j

Naam	biomassaketel
Locat e (X Y)	185945, 516035
U tstoothoogte	15,0 m
emperatuur em ss e	50,00 °C
U ttreedd ameter	1,0 m
U ttreedr cht ng	Verticaal geforceerd
U ttreedsne he d	4,2 m/s
empore e var at e	Verwarming van ruimten (zonder seizoenscorrectie)
NOx	8.329,00 kg/j

Naam	verkeer medewerkers
Locat e (X Y)	185046, 515649
NOx	< 1 kg/j
NH3	< 1 kg/j

Soort	Voertu g	Aanta voertu gen	Stof	Em ss e
Standaard	Licht verkeer	2,0 / etmaal	NOx	< 1 kg/j
			NH3	< 1 kg/j

Naam	ketel 1 EW4
Locat e (X Y)	184872, 516387
U tstoothoogte	8,0 m
emperatuur em ss e	50,00 °C
U ttreedd ameter	0,4 m
U ttreedr cht ng	Verticaal geforceerd
U ttreedsne he d	6,1 m/s
empore e var at e	Verwarming van ruimten (zonder seizoenscorrectie)

Naam	ketel 2 EW4
Locat e (X Y)	184870, 516379
U tstoothoogte	8,0 m
emperatuur em ss e	50,00 °C
U ttreedd ameter	0,4 m
U ttreedr cht ng	Verticaal geforceerd
U ttreedsne he d	6,1 m/s
empore e var at e	Verwarming van ruimten (zonder seizoenscorrectie)

Naam	WKK EW4
Locat e (X Y)	184865, 516374
U tstoothoogte	8,0 m
emperatuur em ss e	50,00 °C
U ttreedd ameter	0,4 m
U ttreedr cht ng	Verticaal geforceerd
U ttreedsne he d	14,3 m/s
empore e var at e	Verwarming van ruimten (zonder seizoenscorrectie)

Naam	ketel 1 EW5
Locat e (X Y)	185624, 516188
U tstoothoogte	8,0 m
emperatuur em ss e	50,00 °C
U ttreedd ameter	0,3 m
U ttreedr cht ng	Verticaal geforceerd
U ttreedsne he d	6,0 m/s
empore e var at e	Verwarming van ruimten (zonder seizoenscorrectie)

Naam	ketel 2 EW5
Locat e (X Y)	185622, 516191
U tstoothoogte	8,0 m
emperatuur em ss e	50,00 °C
U ttreedd ameter	0,5 m
U ttreedr cht ng	Verticaal geforceerd
U ttreedsne he d	6,1 m/s
empore e var at e	Verwarming van ruimten (zonder seizoenscorrectie)

Naam	WKK EW5
Locat e (X Y)	185621, 516193
U tstoothoogte	8,0 m
emperatuur em ss e	50,00 °C
U ttreedd ameter	0,3 m
U ttreedr cht ng	Verticaal geforceerd
U ttreedsne he d	14,4 m/s
empore e var at e	Verwarming van ruimten (zonder seizoenscorrectie)

Disclaimer

Hoewe verstrekte gegevens kunnen d enen ter onderbouw ng van een vergunn ngaanvraag kunnen er geen rechten aan worden ont eend De e genaar van AER US aanvaardt geen aansprake khe d voor de nhoud van de door de gebru ker aangeboden nformat e Bovenstaande gegevens z n enke bru kbaar tot er een n euwe vers e van AER US besch kbaar s AER US s een gereg streerd hande smerk n Europa A e rechten d e n et exp c et worden ver eend z n voorbehouden

Rekenbasis

Deze bereken ng s tot stand gekomen op bas s van

AER US	vers e 2020_20201124_13fd900ebd
Database	vers e 2020_20201124_13fd900ebd

Voor meer nformat e over de gebru kte method ek en data z e

https //www aer us n /n /factsheets/re ease/aer us-ca cu ator-2020

PROVINCIE FLEVOLAND

Postbus 55
8200 AB Lelystad

Telefoon
(0320)-265265
Fax
(0320)-265260
E-mail
provincie@Flevoland.nl
Website
www.flevoland.nl

Geadresseerde

Verzenddatum 08 JAN. 2021 *Bijlagen* *Uw kenmerk* *Ons kenmerk* 2716190

Onderwerp
Informatie over omzetten PAS-meldingen in vergunningen

Geachte heer/mevrouw,

U ontvangt deze brief omdat u een PAS-melding heeft gedaan. Sinds mei 2019 (uitspraak Raad van State) moet deze melding omgezet worden in een vergunning en bent u in afwachting hiervan. Dit geeft veel onzekerheid en zorgen. Als provincie betreuren we dat deze situatie is ontstaan en werken samen met het Rijk hard aan een oplossing voor u. De Tweede Kamer heeft eind december in de stikstofwet meer zekerheid voor PAS-melders laten vastleggen. Met deze brief willen we u hierover bijpraten, duidelijkheid geven over het proces en op welke manier provincie Flevoland zich inzet.

Wat doet het Rijk, wat doet de provincie?
De minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) heeft meerdere malen aangegeven dat zij zorg zal dragen voor het omzetten van deze PAS-meldingen in een vergunning. Door een wijziging van de ontwerp-wet Wet stikstofreductie en natuurverbetering door de Tweede Kamer is deze belofte nu ook verankerd in de wet. De Eerste Kamer moet nog over deze wet stemmen, maar zal naar verwachting met deze wijziging instemmen.

Om alle PAS-meldingen te legaliseren moet er eerst stikstofruimte vrijgemaakt worden. Dit is een opgave voor de rijksoverheid. Gemiddeld moet voor ongeveer 11 mol/ha/jaar aan stikstofruimte vrijgemaakt worden om alle PAS-meldingen in Nederland 'legaal te kunnen houden'. In haar brief aan de Tweede Kamer van 24 april 2020 heeft de minister aangegeven dat het omzetten van PAS-meldingen in vergunningen de komende jaren zal plaatsvinden. Dit is ook afhankelijk van de snelheid waarmee deze stikstofruimte beschikbaar komt. Zodra deze ruimte er is, zal de provincie vervolgens de vergunning kunnen afgeven.

Er is dus zicht op een vergunning voor uw activiteiten, maar wanneer dat precies zal zijn is afhankelijk van de stikstofruimte die beschikbaar komt uit de bronmaatregelen van het Rijk. Wij begrijpen dat u snakt naar een snellere oplossing, maar die kan de provincie u helaas niet bieden. Wat we wel kunnen en zullen doen, is blijvend druk uitoefenen op het ministerie om meer en stevigere bronmaatregelen te nemen. Daarnaast zullen wij in de tussentijd niet handhavend optreden bij uw bedrijf, omdat er immers zicht is op legalisatie.

Inlichtingen bij [redacted]

Doorkiesnummer
0320 [redacted]

Bezoekadres
Visarenddreef 1
Lelystad

Wat moet u nog doen?
Begin november heeft u van de RVO een brief ontvangen met het verzoek om gegevens aan te leveren als u uw PAS-melding wilt omzetten in een vergunning. Deze gegevens moeten op tijd aangeleverd worden. De uiterste datum is 31 januari 2021. Wacht hier dus niet te lang mee. Hieronder geven we een toelichting op de belangrijkste onderdelen van die RVO-uitvraag.

De RVO-uitvraag heeft drie aspecten:

1. Vragen die betrekking hebben op het al dan niet gerealiseerd hebben van de gemelde situatie. Dit betreft vragen als een bewijs dat een stal gebouwd is, of dat het vee is aangekocht.
2. Vragen die betrekking hebben op de vergunde situatie voorafgaand aan de PAS-melding. Dit zal voor velen een lastige vraag zijn om te beantwoorden.
    a) Heeft u voorafgaand aan de PAS-melding een natuurbeschermingsvergunning aangevraagd en ontvangen, dan dient u deze in te zenden en hoeft u verder niets te doen.
    b) Wanneer u alleen een milieutoestemming heeft, dan moet u een groot deel van de vergunningenhistorie inzenden. De reden hiervoor is dat alle wijzigingen die u gedaan heeft sinds de referentiedatum van Natura 2000-gebieden waar uw bedrijf een effect op heeft, meegenomen worden in de nieuwe vergunning. Veel bedrijven zullen met de laatste versie van AERIUS Calculator ook een effect hebben op gebieden die al op 10 juni 1994 onder de Habitatrichtlijn zijn geplaatst. Het is dan ook aan te raden om de milieutoestemming die gold op die datum mee te zenden net als alle wijzigingen sinds die datum, zodat u niet later alsnog deze gegevens moet aanleveren.
    Mocht u deze gegevens niet in uw administratie hebben, dan kunt u ze opvragen bij de gemeente. Houd er rekening mee dat u niet de enige bent die deze gegevens bij de gemeente opvraagt, waardoor het enige tijd kan duren voordat u de gegevens ook daadwerkelijk ontvangt.
3. Het aanleveren van een recente AERIUS Calculator-berekening van de uitbreiding die gemeld is met:
    a) De wijziging ten opzichte van een eerdere natuurvergunning.
    b) De wijziging ten opzichte van de laagste milieutoestemming de referentiedatum.

Zowel vraag 2 als 3 vergen tijd en aandacht. Wanneer u deze gegevens niet vóór 31 januari 2021 kunt aanleveren, dan raden wij u aan om zich wel alvast aan te melden volgens de procedure zoals vermeld in de RVO-brief. Geef daarbij aan dat u gegevens zult nazenden.

Veel bedrijven hebben al kosten gemaakt voor een adviesbureau toen zij een PAS-melding hebben ingediend. We onderzoeken nog op welke manier wij bedrijven hierin tegemoet kunnen komen.

Vragen?
Heeft u naar aanleiding van deze brief of de brief van RVO nog vragen? Neem dan gerust contact op met de provincie. Wij willen u zo goed mogelijk te helpen. Voor contact met een van onze adviseurs, kunt u mailen naar stikstof@flevoland.nl.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Flevoland,
namens deze,

[redacted]

H.J. Hofstra

Naam	Adres	Postcode	Plaats
[redacted]	[redacted]	[redacted]	Biddinghuizen
			Biddinghuizen
			Zeewolde
			Zeewolde
			Lelystad
			Emmeloord
			Emmeloord
			Biddinghuizen
			Dronten
			Creil
			Dronten
			Zeewolde
			Zeewolde
			Nagele
			Tollebeek
			Veghel
			Ens
			Zeewolde
			Zeewolde
			Zeewolde
			Lelystad
			Dronten
			Biddinghuizen
			Zeewolde
			Rutten
			Rutten
			Rutten
			Uden
			Zeewolde
			Zeewolde
			Dronten
			Nagele
			Dronten
			Rutten
			Rutten
			Ens
			Ens
			Tollebeek
			Swifterbant
			Creil

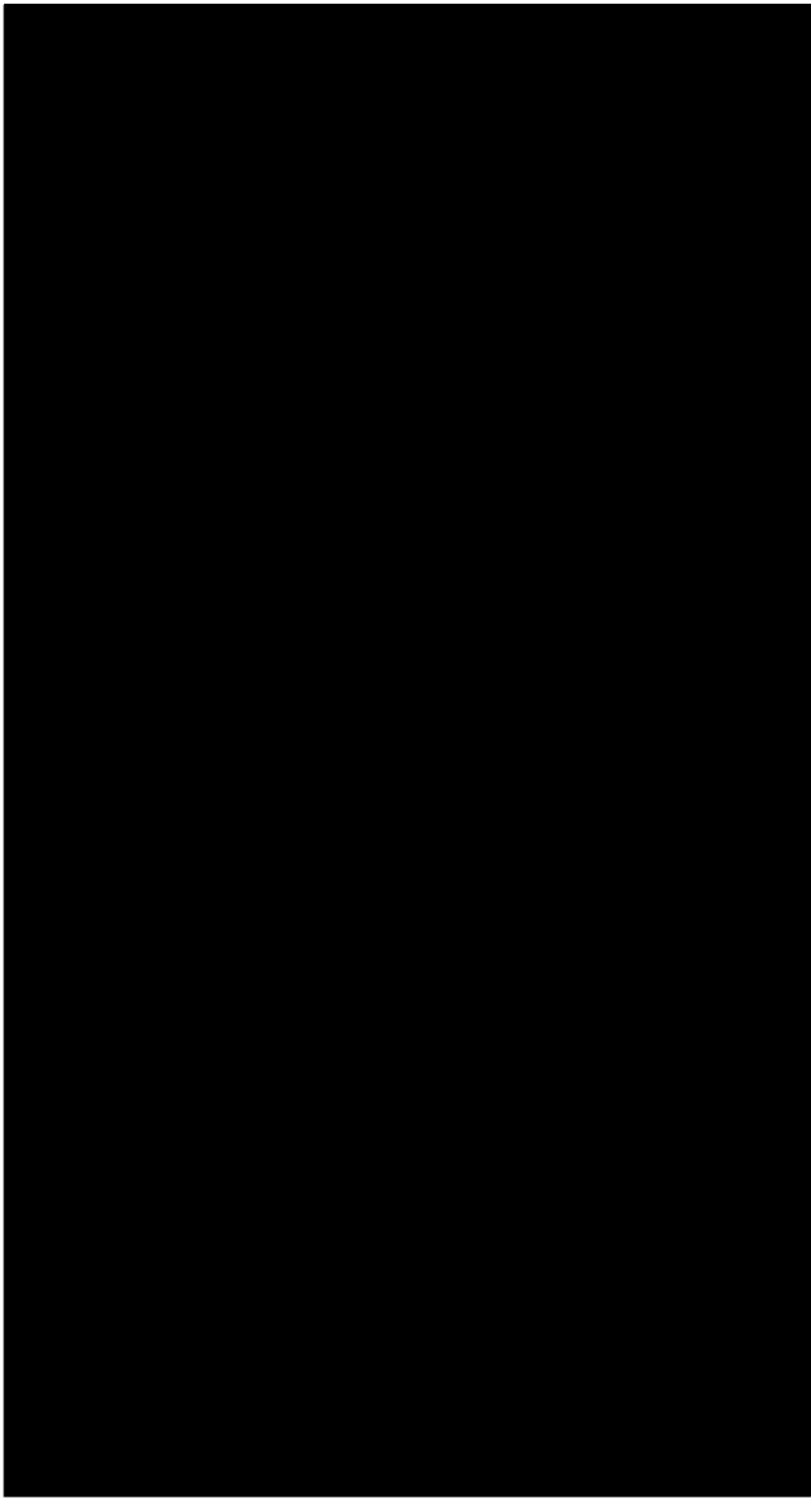

Creil
Almere
Almere
Lelystad
Rutten
Rutten
Zeewolde
Zeewolde
Zeewolde
Lelystad
Emmeloord
Biddinghuizen
Luttelgeest
Zeewolde
Zeewolde
Zeewolde
Moordrecht
Rutten
Creil
Biddinghuizen
Zeewolde
Zeewolde
Luttelgeest
Bant
Bant
Bant
Zeewolde
Zeewolde
Zeewolde
Nagele
Dronten
Dronten
Lelystad
Lelystad
Lelystad
Oldebroek
Zeewolde
Zeewolde
Ens
Dronten
Biddinghuizen
Biddinghuizen

[redacted]
Dronten
Rutten
Rotterdam
Zeewolde
Zeewolde
Zeewolde
Zeewolde
Zeewolde
Zeewolde
Marknesse
Ens
Dronten
Dronten
Zeewolde
Zeewolde
Zeewolde
Zeewolde
Dronten
Dronten
Swifterbant
Almere
Luttelgeest
Luttelgeest
Tollebeek
Lelystad
Lelystad
Lelystad
Lelystad
Lelystad
Lelystad
Lelystad
Biddinghuizen
Biddinghuizen
Nagele
Ens
Lelystad
Lelystad
Marknesse
Tollebeek
Bant
Tollebeek
Creil

[redacted]	Zeewolde
	Zeewolde
	Zeewolde
	Zeewolde
	Dronten
	Zeewolde
	Biddinghuizen
	Biddinghuizen
	Biddinghuizen
	Biddinghuizen
	Kraggenburg
	Ens

AERIUS CALCULATOR

Dit document bevat rekenresultaten van AERIUS Calculator. Het betreft de hoogst berekende stikstofbijdragen per stikstofgevoelig Natura 2000 gebied, op basis van rekenpunten die overlappen met habitattypen en/of leefgebieden die aangewezen zijn in het kader van de Wet natuurbescherming, gekoppeld aan een aangewezen soort, of nog onbekend maar mogelijk wel relevant.

De berekening op basis van stikstofemissies gaat uit van de componenten ammoniak (NH_3) en/of stikstofoxide (NO_x).

Wilt u verder rekenen of gegevens wijzigen? Importeer de pdf dan in Calculator. Voor meer toelichting verwijzen wij u naar de website www.aerius.nl.

Berekening referentie situatie 1994 en Beoogd

- Kenmerken
- Samenvatting emissies
- Depositieresultaten
- Gedetailleerde emissiegegevens

Verdere toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via: https://www.aerius.nl/handleidingen en leeswijzers.

AERIUS CALCULATOR

Contact

Rechtspersoon	nr cht ngs ocat e
[redacted]	Esperlerpad 13, 8311PR Espel

Activiteit

Omschr v ng	AER US kenmerk
[redacted]	RWguh5fMKoXh

Datum bereken ng	Reken aar	Rekenconf gurat e
09 december 2020, 12:15	2020	Berekend voor natuurgebieden

Totale emissie

	S tuat e 1	S tuat e 2	Versch
NOx			
NH3	941,80 kg/j	940,80 kg/j	1,00 kg/j

Resultaten

Hectare met hoogste verschil (mol/ha/j)

Natuurgeb ed	Versch
Weerribben	0,00

Toelichting

Versch bereken ng 1994 en beoogd

Locatie
referentie situatie 1994

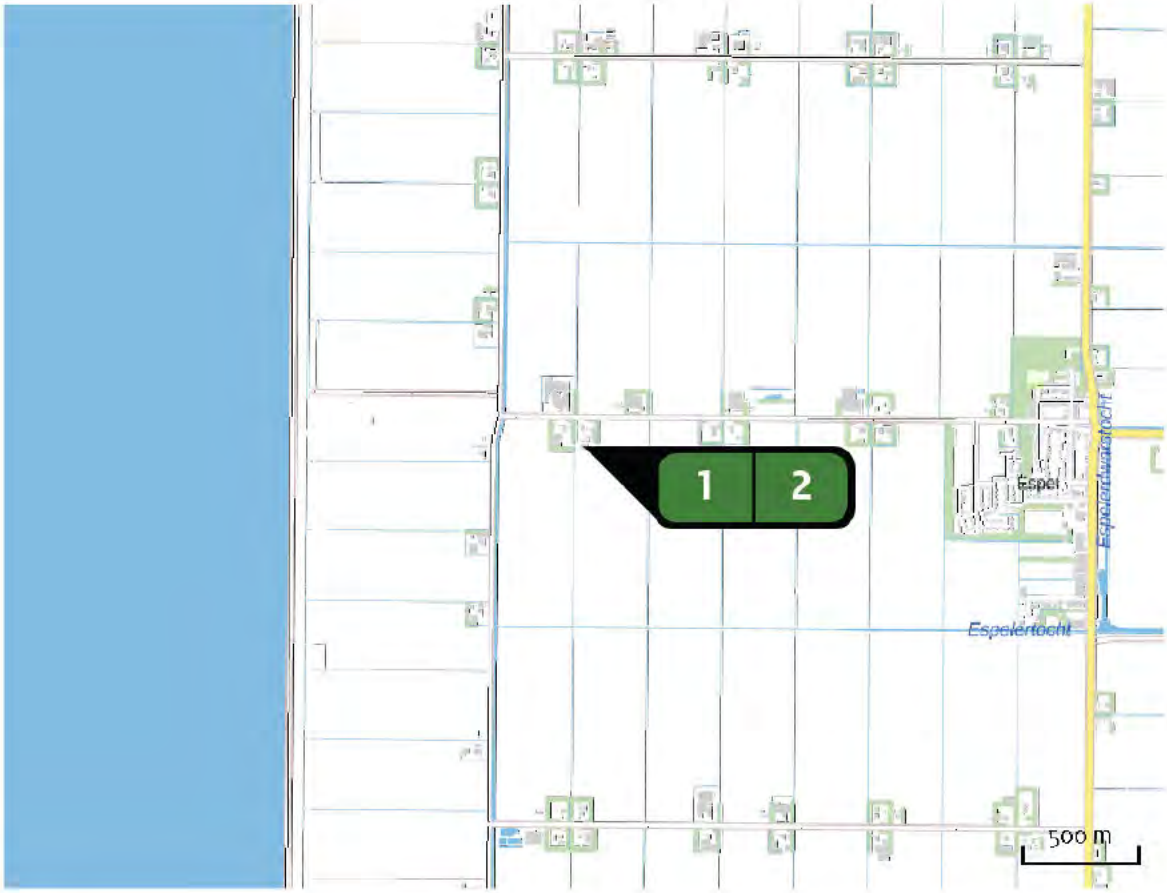

Emissie
referentie situatie 1994

Bron Sector		Em ss e NH3	Em ss e NOx
1	Stal 19 Landbouw | Stalemissies	791,80 kg/j	
2	Stal 1 Landbouw | Stalemissies	150,00 kg/j	

Locatie
Beoogd

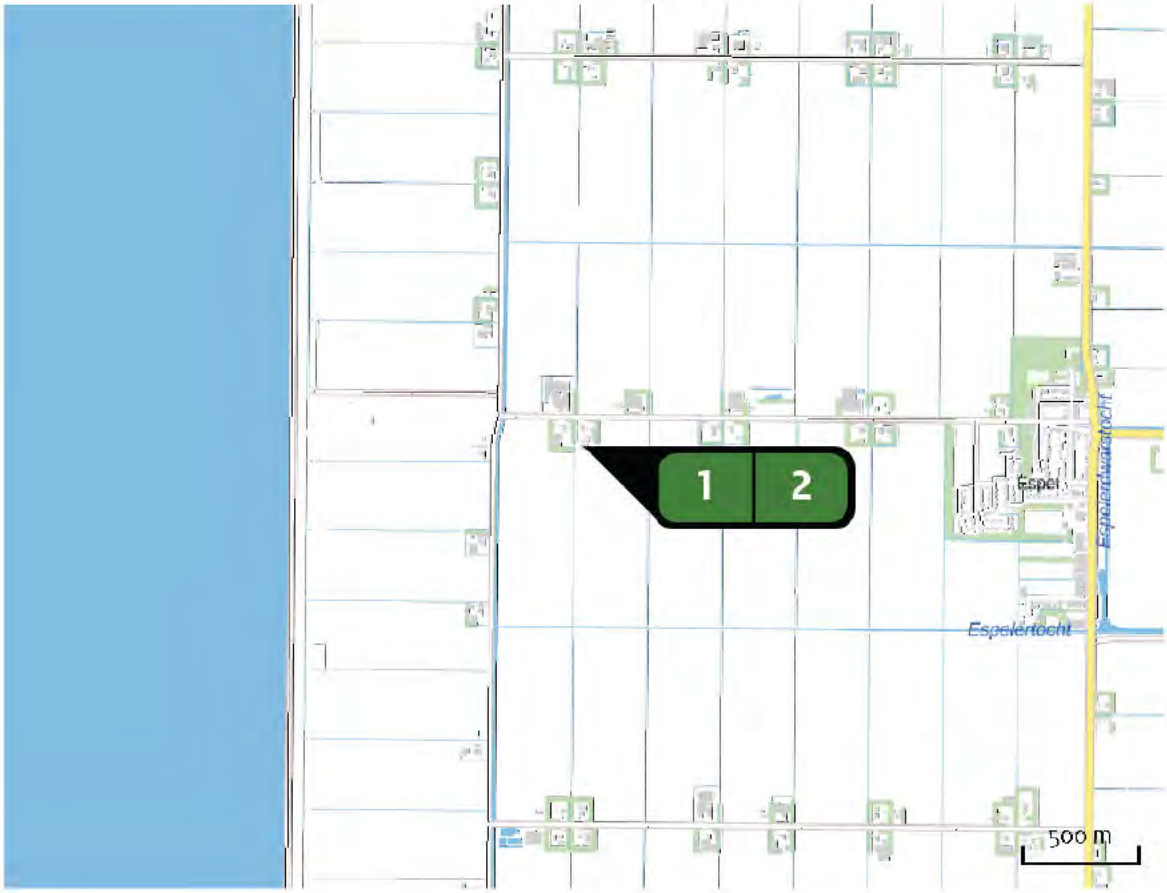

Emissie
Beoogd

Bron Sector		Em ss e NH3	Em ss e NOx
1	Stal 19 Landbouw | Stalemissies	861,60 kg/j	
2	Stal 1 Landbouw | Stalemissies	79,20 kg/j	

Resultaten stikstof gevoelige Natura 2000 gebieden (mol/ha/j)

Natuurgeb ed	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
Weerribben	0,03	0,03	0,00	
Veluwe	0,01	0,01	0,00	
Wijnjeterper Schar	0,01	0,01	0,00	
Fochteloërveen	0,01	0,01	0,00	
Drents Friese Wold & Leggelderveld	0,01	0,01	0,00	
Witterveld	0,01	0,01	0,00	
Van Oordt s Mersken	0,01	0,01	0,00	
Olde Maten & Veerslootslanden	0,01	0,01	0,00	
Dwingelderveld	0,01	0,01	0,00	
Noordhollands Duinreservaat	0,01	0,01	0,00	
Alde Feanen	0,01	0,01	0,00	
Drentsche Aa gebied	0,01	0,01	0,00	
De Wieden	0,01	0,01	0,00	0,00
Holtingerveld	0,01	0,01	0,00	
Bakkeveense Duinen	0,01	0,01	0,00	
Mantingerzand	0,01	0,01	0,00	
Drouwenerzand	0,01	0,01	0,00	
Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht	0,01	0,01	0,00	
Vecht en Beneden Reggegebied	0,01	0,01	0,00	
Groote Wielen	0,01	0,01	0,00	

Natuurgebied	Hectare met hoogste verschil Situatie 1	Situatie 2	Verschil	Verschil op (bijna) overbelaste hexagonen*
Norgerholt	0,01	0,01	0,00	
Rijntakken	0,01	0,01	0,00	
Mantingerbos	0,01	0,01	0,00	
Duinen Ameland	0,01	0,01	0,00	
Elperstroomgebied	0,01	0,01	0,00	
Duinen Schiermonnikoog	0,01	0,01	0,00	
Duinen en Lage Land Texel	0,01	0,01	0,00	
Waddenzee	0,01	0,01	0,00	
Duinen Vlieland	0,01	0,01	0,00	
Naardermeer	0,01	0,01	0,00	
Duinen Den Helder Callantsoog	0,01	0,01	0,00	
Kennemerland Zuid	0,01	0,00	0,00	
Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske	0,01	0,01	0,00	
Schoorlse Duinen	0,01	0,01	0,00	
Zwanenwater & Pettemerduinen	0,01	0,01	0,00	
Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving	0,01	0,01	0,00	
Zwarte Meer	0,01	0,01	0,00	
Rottige Meenthe & Brandemeer	0,02	0,02	0,00	
Polder Westzaan	0,01	0,01	0,00	
IJsselmeer	0,01	0,01	0,00	

* A s de hoogste depos t etoename p aatsv ndt op een hexagoon waar géén sprake s van een (naderende) st kstofoverbe ast ng dan s de hoogste toename op een hexagoon met we een (naderende) st kstofoverbe ast ng n deze ko om weergegeven

Resultaten per habitattype (mol/ha/j)

voor de 10 stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden met het hoogste resultaat

Weerribben

Habitattype	Hectare met hoogste verschil in situatie 1	Hectare met hoogste verschil in situatie 2	Verschil	Verschil op (bij na) overbelaste hexagonen*
H4010B Vochtige heiden (laagveengebied)	0,03	0,03	0,00	
H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	0,03	0,03	0,00	
H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	0,03	0,03	0,00	
H7210 Galigaanmoerassen	0,03	0,03	0,00	
H91D0 Hoogveenbossen	0,03	0,03	0,00	
Lg07 Dotterbloemgrasland van veen en klei	0,03	0,03	0,00	
ZGH91D0 Hoogveenbossen	0,03	0,03	0,00	
Lg05 Grote zeggenmoeras	0,03	0,03	0,00	
H9999:34 Habitattype onbekend/onzeker KDW op basis meest kritische relevante type (H7140B).	0,03	0,03	0,00	
Lg02 Geïsoleerde meander en petgat	0,02	0,02	0,00	
ZGH3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	0,02	0,02	0,00	
H7140A Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	0,02	0,02	0,00	
H6410 Blauwgraslanden	0,02	0,02	0,00	
ZGH4010B Vochtige heiden (laagveengebied)	0,02	0,02	0,00	
Lg08 Nat, matig voedselrijk grasland	0,02	0,02	0,00	
ZGH3140 Kranswierwateren	0,02	0,02	0,00	
H3140 Kranswierwateren	0,02	0,02	0,00	

Weerribben

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
ZGH7140A Overgangs en trilvenen (trilvenen)	0,03	0,03	0,00	
ZGH7140B Overgangs en trilvenen (veenmosrietlanden)	0,02	0,02	0,00	

Veluwe

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
Lg14 Eiken en beukenbos van lemige zandgronden	0,01	0,01	0,00	
H9190 Oude eikenbossen	0,01	0,01	0,00	
H9120 Beuken eikenbossen met hulst	0,01	0,01	0,00	
H4030 Droge heiden	0,01	0,01	0,00	
Lg01 Permanente bron & Langzaam stromende bovenloop	0,01	0,01	0,00	
Lg13 Bos van arme zandgronden	0,01	0,01	0,00	
ZGL4030 Droge heiden	0,01	0,01	0,00	
ZGH9120 Beuken eikenbossen met hulst	0,01	0,01	0,00	
ZGLg01 Permanente bron & Langzaam stromende bovenloop	0,01	0,01	0,00	
L4030 Droge heiden	0,01	0,01	0,00	
H5130 Jeneverbesstruwelen	0,01	0,01	0,00	0,00
H2310 Stuifzandheiden met struikhei	0,01	0,01	0,00	0,00
H2320 Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	0,01	0,01	0,00	
H6230 Heischrale graslanden	0,01	0,01	0,00	
Lg09 Droog struisgrasland	0,01	0,01	0,00	
ZGLg13 Bos van arme zandgronden	0,01	0,01	0,00	
H2330 Zandverstuivingen	0,01	0,01	0,00	
ZGLg14 Eiken en beukenbos van lemige zandgronden	0,01	0,01	0,00	

Veluwe

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
H3130 Zwakgebufferde vennen	0,01	0,01	0,00	
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	0,01	0,01	0,00	
H3160 Zure vennen	0,01	0,01	0,00	
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,01	0,01	0,00	
ZGH2310 Stuifzandheiden met struikhei	0,01	0,01	0,00	
H7110B Actieve hoogvenen (heideveentjes)	0,01	0,01	0,00	
ZGH4030 Droge heiden	0,01	0,01	0,00	
H91E0C Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	0,01	0,01	0,00	
ZGH6230 Heischrale graslanden	0,01	0,01	0,00	
ZGH9190 Oude eikenbossen	0,01	0,01	0,00	
ZGL909 Droog struisgrasland	0,01	0,01	0,00	
ZGH4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,01	0,01	0,00	

Wijnjeterper Schar

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,01	0,01	0,00	
H4030 Droge heiden	0,01	0,01	0,00	
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	0,01	0,01	0,00	
H6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,01	0,01	0,00	
H6410 Blauwgraslanden	0,01	0,01	0,00	

Fochteloërveen

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
H7120ah Herstellende hoogvenen, actief hoogveen	0,01	0,01	0,00	
ZGH7120ah Herstellende hoogvenen, actief hoogveen	0,01	0,01	0,00	
H4030 Droge heiden	0,01	0,01	0,00	
H2320 Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	0,01	0,01	0,00	
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,01	0,01	0,00	
H7110A Actieve hoogvenen (hoogveenlandschap)	0,01	0,01	0,00	

Drents-Friese Wold & Leggelderveld

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
H4030 Droge heiden	0,01	0,01	0,00	
H3130 Zwakgebufferde vennen	0,01	0,01	0,00	
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,01	0,01	0,00	
H2330 Zandverstuivingen	0,01	0,01	0,00	
H2310 Stuifzandheiden met struikhei	0,01	0,01	0,00	
Lg13 Bos van arme zandgronden	0,01	0,01	0,00	
H3160 Zure vennen	0,01	0,01	0,00	
L4030 Droge heiden	0,01	0,01	0,00	
Lg14 Eiken en beukenbos van lemige zandgronden	0,01	0,01	0,00	
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	0,01	0,01	0,00	
H6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,01	0,01	0,00	
H7110B Actieve hoogvenen (heideveentjes)	0,01	0,01	0,00	
Lg04 Zuur ven	0,01	0,01	0,00	
H2320 Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	0,01	0,01	0,00	
H3110 Zeer zwakgebufferde vennen	0,01	0,01	0,00	
Lg09 Droog struisgrasland	0,01	0,01	0,00	
H9190 Oude eikenbossen	0,01	0,01	0,00	
H5130 Jeneverbesstruwelen	0,01	0,01	0,00	

Witterveld

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
H7120ah Herstellende hoogvenen, actief hoogveen	0,01	0,01	0,00	
H4030 Droge heiden	0,01	0,01	0,00	
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,01	0,01	0,00	
H91D0 Hoogveenbossen	0,01	0,01	0,00	
H7110A Actieve hoogvenen (hoogveenlandschap)	0,01	0,01	0,00	

Van Oordt's Mersken

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
Lg10 Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland van het zand en veengebied	0,01	0,01	0,00	0,00
Lg07 Dotterbloemgrasland van veen en klei	0,01	0,01	0,00	0,00
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,01	0,01	0,00	
Lg05 Grote zeggenmoeras	0,01	0,01	0,00	0,00
Lg08 Nat, matig voedselrijk grasland	0,01	0,01	0,00	0,00
H6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,01	0,01	0,00	
H6410 Blauwgraslanden	0,01	0,01	0,00	

Olde Maten & Veerslootslanden

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
Lg02 Geïsoleerde meander en petgat	0,01	0,01	0,00	0,00
H6410 Blauwgraslanden	0,01	0,01	0,00	
Lg05 Grote zeggenmoeras	0,01	0,01	0,00	
H7140B Overgangs en trilvenen (veenmosrietlanden)	0,01	0,01	0,00	
H7140A Overgangs en trilvenen (trilvenen)	0,01	0,01	0,00	

Dwingelderveld

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
Lg13 Bos van arme zandgronden	0,01	0,01	0,00	
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,01	0,01	0,00	
H4030 Droge heiden	0,01	0,01	0,00	
H2320 Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	0,01	0,01	0,00	
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	0,01	0,01	0,00	
H3160 Zure vennen	0,01	0,01	0,00	
H7110B Actieve hoogvenen (heideveentjes)	0,01	0,01	0,00	
Lg04 Zuur ven	0,01	0,01	0,00	
H6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,01	0,01	0,00	
H9190 Oude eikenbossen	0,01	0,01	0,00	
H9999:30 Habitattype onbekend/onzeker KDW op basis meest kritische relevante type (H7120).	0,01	0,01	0,00	
L4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,01	0,01	0,00	
Lg14 Eiken en beukenbos van lemige zandgronden	0,01	0,01	0,00	
H5130 Jeneverbesstruwelen	0,01	0,01	0,00	
H2310 Stuifzandheiden met struikhei	0,01	0,01	0,00	
H3130 Zwakgebufferde vennen	0,01	0,01	0,00	
H7120ah Herstellende hoogvenen, actief hoogveen	0,01	0,01	0,00	
L4030 Droge heiden	0,01	0,01	0,00	

Dwingelderveld

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
ZGH6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,01	0,01	0,00	
ZGH6230dka Heischrale graslanden, droog kalkarm	0,01	0,01	0,00	
ZGH3160 Zure vennen	0,01	0,01	0,00	
ZGH7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	0,01	0,01	0,00	
Lg09 Droog struisgrasland	0,01	0,01	0,00	
H9120 Beuken eikenbossen met hulst	0,01	0,01	0,00	
H2330 Zandverstuivingen	0,01	0,01	0,00	
ZGH2330 Zandverstuivingen	0,01	0,01	0,00	

Noordhollands Duinreservaat

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
H2180C Duinbossen (binnenduinrand)	0,01	0,01	0,00	
H2180A Duinbossen (droog), berken eikenbos	0,01	0,01	0,00	
H2130B Grijze duinen (kalkarm)	0,01	0,01	0,00	
H2130A Grijze duinen (kalkrijk)	0,01	0,01	0,00	
H2160 Duindoornstruwelen	0,01	0,01	0,00	
H2170 Kruipwilgstruwelen	0,01	0,01	0,00	
Lg12 Zoom, mantel en droog struweel van de duinen	0,01	0,01	0,00	
H2180B Duinbossen (vochtig)	0,01	0,01	0,00	
H2190A Vochtige duinvalleien (open water)	0,01	0,01	0,00	
H2190B Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	0,01	0,01	0,00	
ZGH2180C Duinbossen (binnenduinrand)	0,01	0,01	0,00	
ZGH2180A Duinbossen (droog), berken eikenbos	0,01	0,01	0,00	
H2140B Duinheiden met kraaihei (droog)	0,01	0,01	0,00	
H2120 Witte duinen	0,01	0,01	0,00	
H2130C Grijze duinen (heischraal)	0,01	0,01	0,00	
H2140A Duinheiden met kraaihei (vochtig)	0,01	0,01	0,00	
H2150 Duinheiden met struikhei	0,01	0,01	0,00	

* A s de hoogste depos t etoename p aatsv ndt op een hexagoon waar géén sprake s van een (naderende) st kstofoverbe ast ng dan s de hoogste toename op een hexagoon met we een (naderende) st kstofoverbe ast ng n deze ko om weergegeven

Emissie (per bron)
referentie situatie 1994

Naam	Stal 19
Locat e (X Y)	170263, 526339
U tstoothoogte	7,5 m
Warmte nhoud	0,000 MW
NH3	791,80 kg/j

D er	RAV code	Omschr v ng	Aanta d eren	Stof	Em ss efactor (kg/d er/)	Em ss e
	A 3.100	overige huisvestingssystemen (Rundvee; vrouwelijk jongvee tot 2 jaar) (Overig)	47	NH3	4,400	206,80 kg/j
	A 1.100	overige huisvestingssystemen (Rundvee; melk en kalfkoeien ouder dan 2 jaar) (Overig)	45	NH3	13,000	585,00 kg/j

Naam	Stal 1
Locat e (X Y)	170264, 526365
U tstoothoogte	5,8 m
emperatuur em ss e	11,85 °C
U ttreedd ameter	0,5 m
U ttreedr cht ng	Verticaal geforceerd
U ttreedsne he d	0,4 m/s
NH3	150,00 kg/j

D er	RAV code	Omschr v ng	Aanta d eren	Stof	Em ss efactor (kg/d er/)	Em ss e
	D 3.100	overige huisvestingssystemen (Varkens; vleesvarkens, opfokberen van circa 25 kg tot 7 maanden, opfokzeugen van circa 25 kg tot eerste dekking) (Overig)	50	NH3	3,000	150,00 kg/j

Emissie (per bron)
Beoogd

Naam	Stal 19
Locat e (X Y)	170263, 526339
U tstoothoogte	7,5 m
Warmte nhoud	0,000 MW
NH_3	861,60 kg/j

D er	RAV code	Omschr v ng	Aanta d eren	Stof	Em ss efactor (kg/d er/)	Em ss e
	A 3.100	overige huisvestingssystemen (Rundvee; vrouwelijk jongvee tot 2 jaar) (Overig)	44	NH_3	4,400	193,60 kg/j
	A 1.100	overige huisvestingssystemen (Rundvee; melk en kalfkoeien ouder dan 2 jaar) (Overig)	49	NH_3	13,000	637,00 kg/j
	A 7.100	overige huisvestingssystemen (Rundvee; fokstieren en overig rundvee ouder dan 2 jaar) (Overig)	5	NH_3	6,200	31,00 kg/j

Naam	Stal 1
Locat e (X Y)	170264, 526365
U tstoothoogte	5,8 m
emperatuur em ss e	11,85 °C
U ttreedd ameter	0,5 m
U ttreedr cht ng	Verticaal geforceerd
U ttreedsne he d	0,4 m/s
NH_3	79,20 kg/j

D er	RAV code	Omschr v ng	Aanta d eren	Stof	Em ss efactor (kg/d er/)	Em ss e
	A 3.100	overige huisvestingssystemen (Rundvee; vrouwelijk jongvee tot 2 jaar) (Overig)	18	NH_3	4,400	79,20 kg/j

Disclaimer

Hoewe verstrekte gegevens kunnen d enen ter onderbouw ng van een vergunn ngaanvraag kunnen er geen rechten aan worden ont eend De e genaar van AER US aanvaardt geen aansprake khe d voor de nhoud van de door de gebru ker aangeboden nformat e Bovenstaande gegevens z n enke bru kbaar tot er een n euwe vers e van AER US besch kbaar s AER US s een gereg streerd hande smerk n Europa A e rechten d e n et exp c et worden ver eend z n voorbehouden

Rekenbasis

Deze bereken ng s tot stand gekomen op bas s van

AER US	vers e 2020_20201124_13fd900ebd
Database	vers e 2020_20201124_13fd900ebd

Voor meer nformat e over de gebru kte method ek en data z e

https //www aer us n /n /factsheets/re ease/aer us-ca cu ator-2020

Naam	Adres	Postcode	Plaats
[redacted]	[redacted]	[redacted]	Biddinghuizen
			Biddinghuizen
			Zeewolde
			Zeewolde
			Lelystad
			Emmeloord
			Emmeloord
			Biddinghuizen
			Dronten
			Creil
			Dronten
			Zeewolde
			Zeewolde
			Nagele
			Tollebeek
			Veghel
			Ens
			Zeewolde
			Zeewolde
			Zeewolde
			Lelystad
			Dronten
			Biddinghuizen
			Zeewolde
			Rutten
			Rutten
			Rutten
			Zeewolde
			Zeewolde
			Dronten
			Nagele
			Dronten
			Rutten
			Rutten
			Ens
			Ens
			Tollebeek
			Swifterbant
			Creil
			Creil

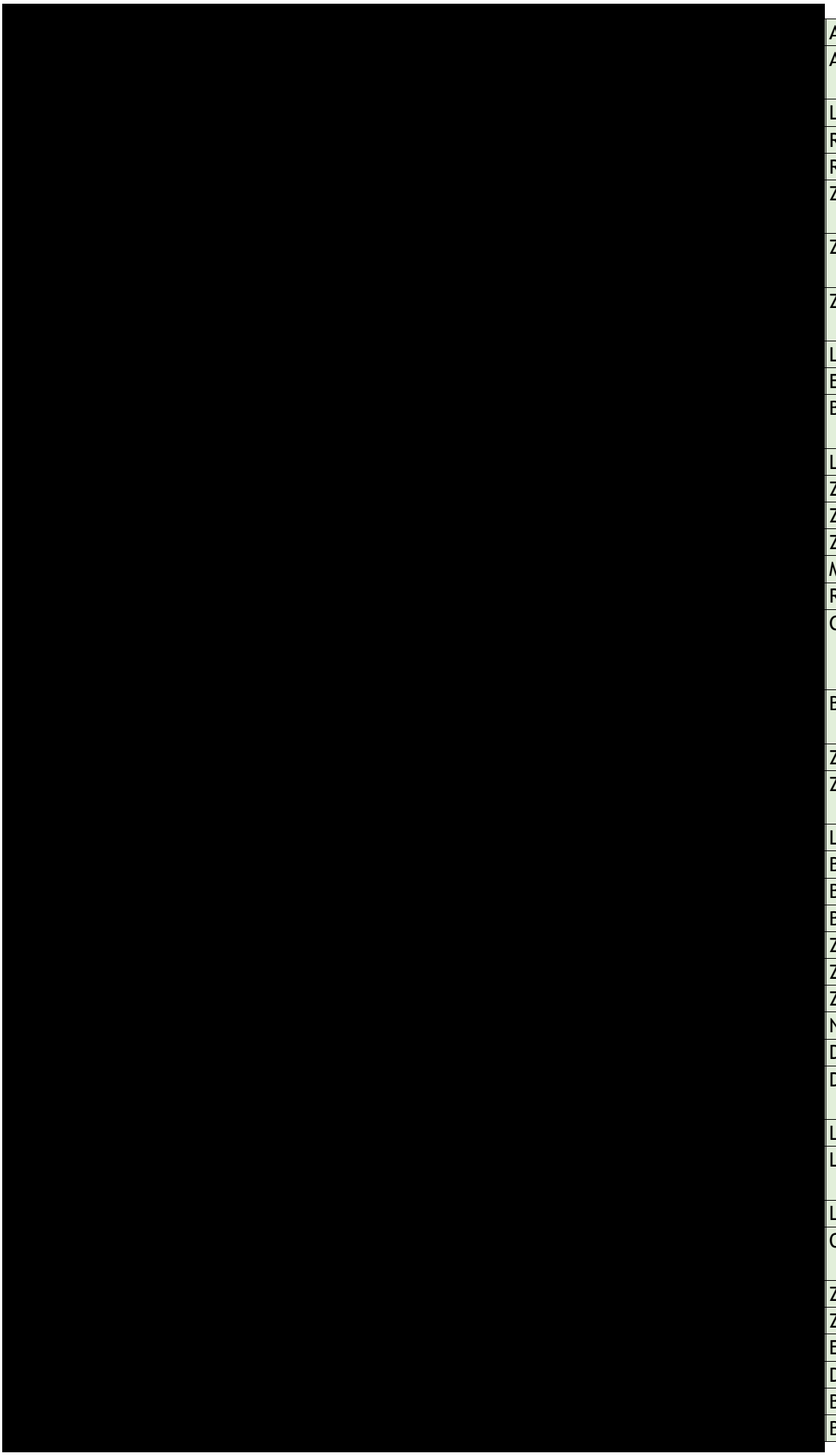

Almere
Almere
Lelystad
Rutten
Rutten
Zeewolde
Zeewolde
Zeewolde
Lelystad
Emmeloord
Biddinghuizen
Luttelgeest
Zeewolde
Zeewolde
Zeewolde
Moordrecht
Rutten
Creil
Biddinghuizen
Zeewolde
Zeewolde
Luttelgeest
Bant
Bant
Bant
Zeewolde
Zeewolde
Zeewolde
Nagele
Dronten
Dronten
Lelystad
Lelystad
Lelystad
Oldebroek
Zeewolde
Zeewolde
Ens
Dronten
Biddinghuizen
Biddinghuizen

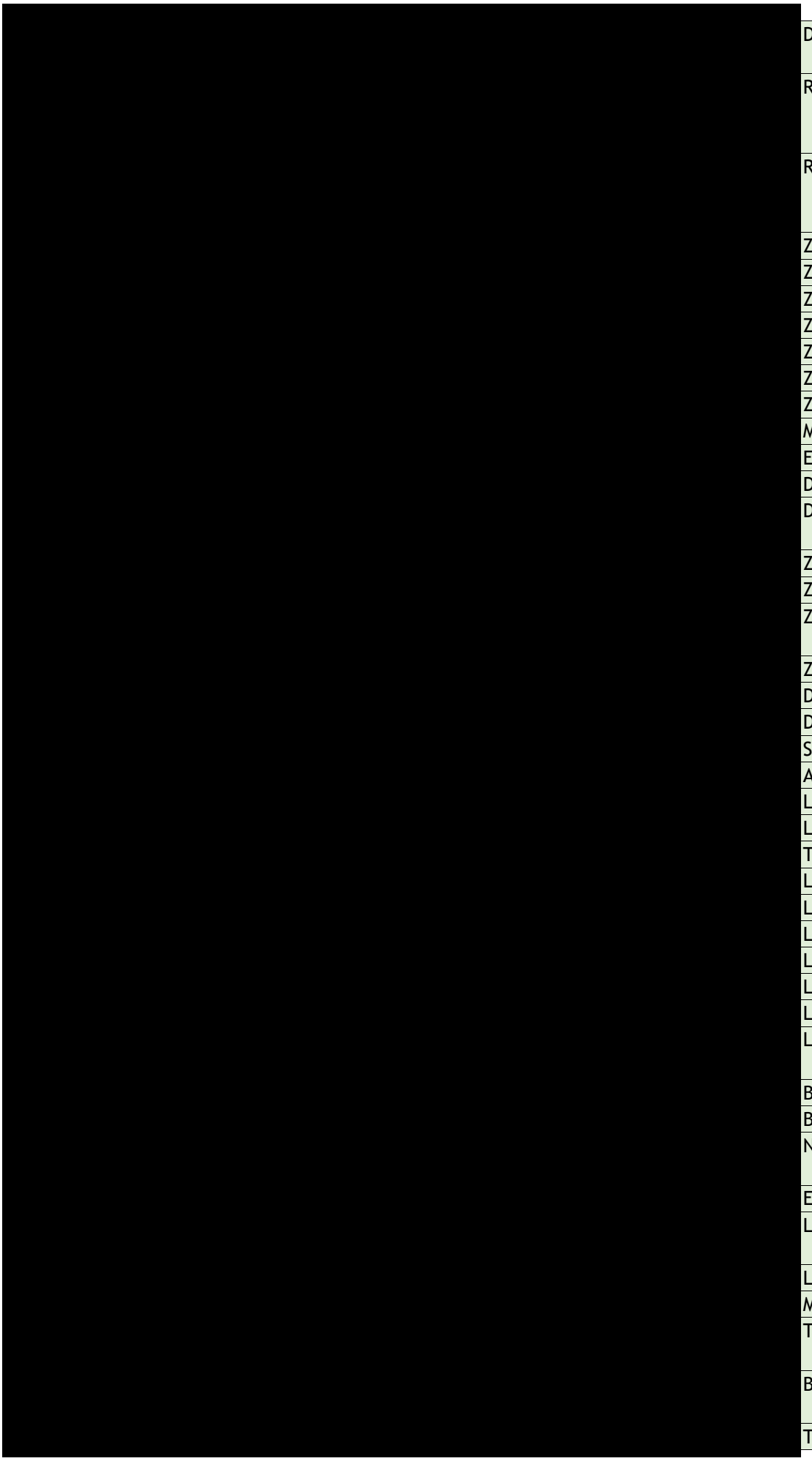

Dronten
Rutten
Rotterdam
Zeewolde
Zeewolde
Zeewolde
Zeewolde
Zeewolde
Zeewolde
Zeewolde
Marknesse
Ens
Dronten
Dronten
Zeewolde
Zeewolde
Zeewolde
Zeewolde
Dronten
Dronten
Swifterbant
Almere
Luttelgeest
Luttelgeest
Tollebeek
Lelystad
Lelystad
Lelystad
Lelystad
Lelystad
Lelystad
Lelystad
Biddinghuizen
Biddinghuizen
Nagele
Ens
Lelystad
Lelystad
Marknesse
Tollebeek
Bant
Tollebeek

Creil
Zeewolde
Zeewolde
Zeewolde
Zeewolde
Dronten
Zeewolde
Biddinghuizen
Biddinghuizen
Biddinghuizen
Biddinghuizen
Kraggenburg
Ens

Art. 5.1.2.e

PROVINCIE FLEVOLAND

Postbus 55
8200 AB Lelystad

Telefoon
(0320)-265265
Fax
(0320)-265260
E-mail
provincie@Flevoland.nl
Website
www.flevoland.nl

Geadresseerde

Verzenddatum 15 JAN. 2021 *Bijlagen* *Uw kenmerk* *Ons kenmerk* 2731457

Onderwerp
Correctie informatie betreffende legalisatie PAS meldingen

Geachte heer/mevrouw,

U heeft de afgelopen week een brief ontvangen van de provincie waarin wij u meer informatie hebben verstrekt over het omzetten van de PAS-meldingen in vergunningen. Per abuis is hierin de verkeerde (oude) datum voor het aanleveren van de gegevens aan het RVO opgenomen. De uiterste datum is niet 31 januari 2021, maar 30 april 2021. Wel geeft het RVO aan dat het de voorkeur heeft de gegevens zo snel als mogelijk aan te leveren.

Onze excuses voor de ontstane verwarring.

Vragen?
Heeft u naar aanleiding van deze brief of de brief van RVO nog vragen? Neem dan gerust contact op met de provincie. Wij willen u zo goed mogelijk helpen. Voor contact met een van onze adviseurs, kunt u mailen naar stikstof@flevoland.nl.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Flevoland,
namens deze,

[redacted]

Inlichtingen bij [redacted] *Doorkiesnummer*

Bezoekadres
Visarenddreef 1
Lelystad

Naam	Adres	Postcode	Plaats
[redacted]			Biddinghuizen
			Biddinghuizen
			Zeewolde
			Zeewolde
			Lelystad
			Emmeloord
			Emmeloord
			Biddinghuizen
			Dronten
			Creil
			Dronten
			Zeewolde
			Zeewolde
			Nagele
			Tollebeek
			Veghel
			Ens
			Zeewolde
			Zeewolde
			Zeewolde
			Lelystad
			Dronten
			Biddinghuizen
			Zeewolde
			Rutten
			Rutten
			Rutten
			Zeewolde
			Zeewolde
			Dronten
			Nagele
			Dronten
			Rutten
			Rutten
			Ens
			Ens
			Tollebeek
			Swifterbant
			Creil
			Creil

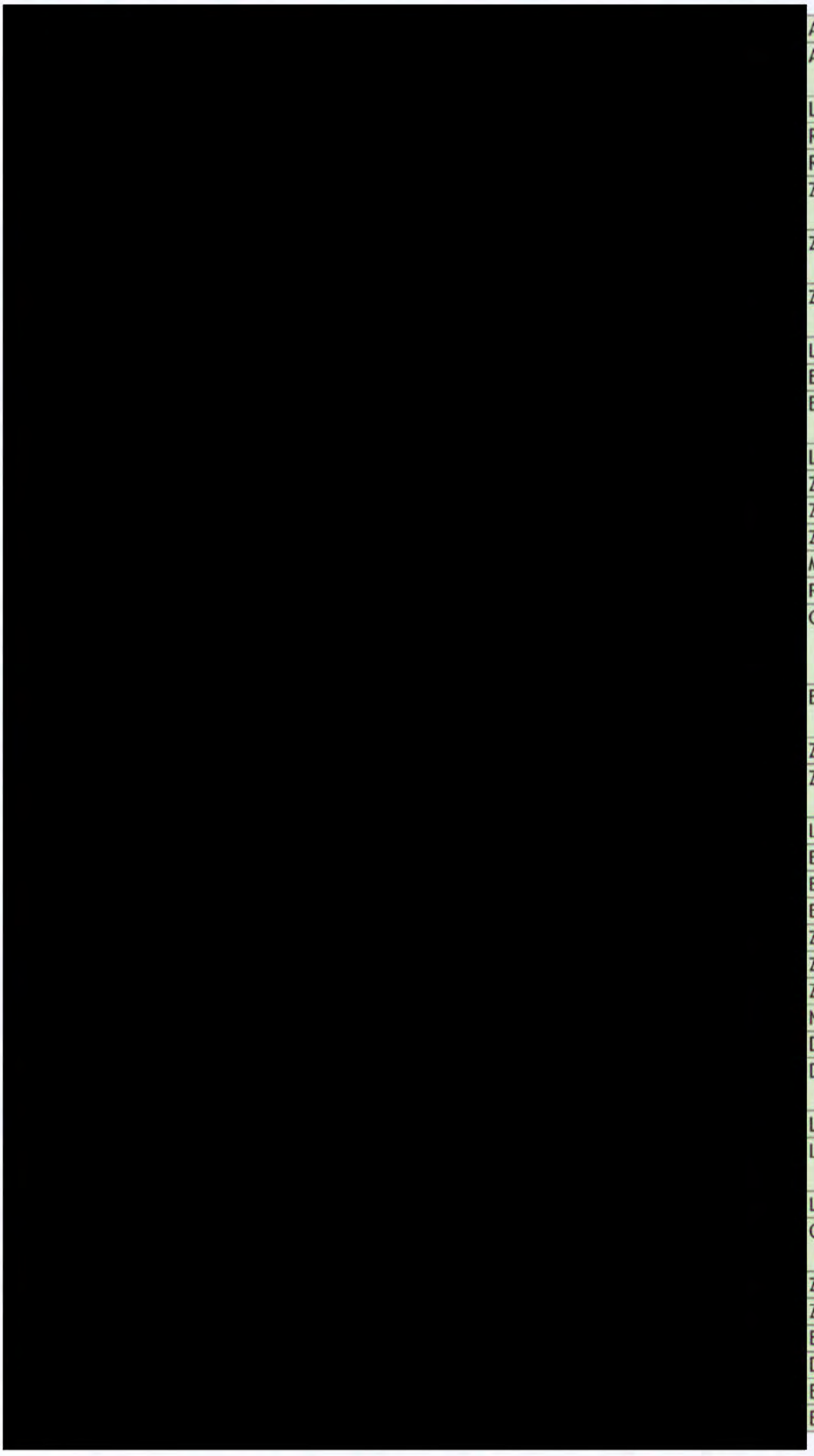

Almere
Almere
Lelystad
Rutten
Rutten
Zeewolde
Zeewolde
Zeewolde
Lelystad
Emmeloord
Biddinghuizen
Luttelgeest
Zeewolde
Zeewolde
Zeewolde
Moordrecht
Rutten
Creil
Biddinghuizen
Zeewolde
Zeewolde
Luttelgeest
Bant
Bant
Bant
Zeewolde
Zeewolde
Zeewolde
Nagele
Dronten
Dronten
Lelystad
Lelystad
Lelystad
Oldebroek
Zeewolde
Zeewolde
Ens
Dronten
Biddinghuizen
Biddinghuizen

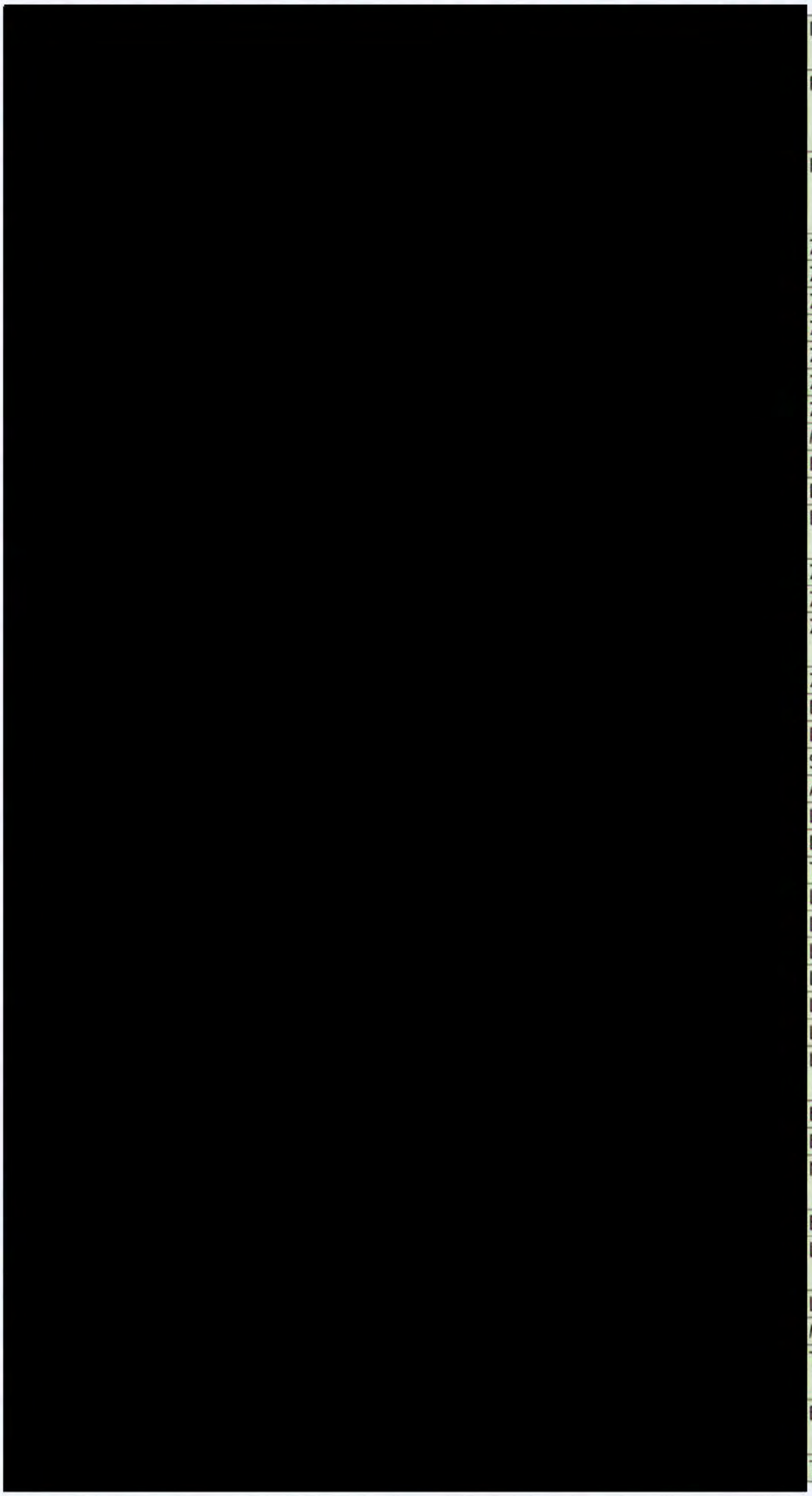

Dronten
Rutten
Rotterdam
Zeewolde
Zeewolde
Zeewolde
Zeewolde
Zeewolde
Zeewolde
Zeewolde
Marknesse
Ens
Dronten
Dronten
Zeewolde
Zeewolde
Zeewolde
Zeewolde
Dronten
Dronten
Swifterbant
Almere
Luttelgeest
Luttelgeest
Tollebeek
Lelystad
Lelystad
Lelystad
Lelystad
Lelystad
Lelystad
Lelystad
Biddinghuizen
Biddinghuizen
Nagele
Ens
Lelystad
Lelystad
Marknesse
Tollebeek
Bant
Tollebeek

Creil
Zeewolde
Zeewolde
Zeewolde
Zeewolde
Dronten
Zeewolde
Biddinghuizen
Biddinghuizen
Biddinghuizen
Biddinghuizen
Kraggenburg
Ens

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Programma DG Stikstof

Behandeld door
[redacted]
T 070 [redacted]
[redacted]@minlnv.nl

Datum
1 okt. 2020

Kenmerk
DGS / 20252380

Kopie aan

Bijlage(n)

verslag

Omschrijving	Bestuurlijk Overleg Stikstof (breed)
Voorzitter	[redacted]
Vergaderdatum en -tijd	1 oktober 2020, 16.00 uur - 17.00 uur
Locatie	Webex
Aanwezig	[redacted]

1. Opening

- [redacted] opent de vergadering.
- [redacted] kan helaas niet bij de vergadering aanwezig zijn. [redacted]. [redacted] zal hem namens het BO Stikstof bedanken voor zijn jarenlange inzet.

2. Notulen vorige BO vergaderingen d.d. 9 juli

- De notulen van de vorige vergadering worden ongewijzigd vastgesteld.
- Naar aanleiding van de notulen vraagt UvW aan de minister van LNV of er wellicht al helderheid geboden kan worden met betrekking tot de vrijstelling voor de bouw en de reikwijdte daarvan. Deze vraag wordt meegenomen bij agendapunt 5.

3. Mededelingen

De provincies geven aan aanwezig te zijn bij het Bestuurlijk Overleg op 14 oktober over de Landelijke Beëindigingsregeling en over nertsenhouderijen.

a. Stand van zaken extern salderen

- In het BO van 9 juli is door de provincies aangegeven dat na de zomer een besluit genomen zou worden over wanneer extern salderen met veehouderijen opengesteld zou gaan worden. De provincies lichten toe dat Noord-Brabant en Zeeland op 15 september extern salderen hebben opengesteld en dat Overijssel en Flevoland hebben aangekondigd dit per 15 oktober te doen. Andere provincies streven ook naar openstelling op 15 oktober. Sommige provincies sluiten hierbij aan bij de nieuwe release van Aerius. In Zuid-Holland wordt nog nader onderzoek gedaan naar het initiatief 'Nieuwkoopse Plassen'. Gelderland heeft aangegeven extern salderen niet open te stellen in 2020.
- De provincies lichten toe dat de sectoren goed worden meegenomen in de gedifferentieerde openstelling van extern salderen.
- UvW geeft aan dat het goed is om te constateren dat extern salderen opengesteld wordt. UvW geeft aan behoefte te hebben aan zoveel mogelijk afstemming met provincies, o.a. over extern salderen over provinciegrenzen heen. Dit zodat de taak rond waterveiligheid goed ingevuld kan worden de komende periode.

Ter conclusie

4. Opdrachtomschrijving structurele toestemmingsverlening

- UvW vraagt aandacht voor robuustheid en een goede verankering voor de lange termijn in de toestemmingsverlening. Dit zodat de langetermijnplanningen van grote projecten overeind gehouden kunnen worden in de tijd.
- VNG verzoekt om de gemeentes vroegtijdig in het proces te betrekken. Daarnaast vraagt VNG aandacht voor grensoverschrijdende afstemming die nodig zal zijn, zowel binnen als over de landsgrenzen heen.
- De provincies geven aan dat ruimtelijke ordening in dit kader, of eventueel in het kader van de NOVI, ook een aspect is om vanuit partnerschap Rijk, provincies, UvW en VNG te bekijken.
- Het BO bedankt de medewerkers voor het werk aan de opdrachtomschrijving voor de verkenning structurele toestemmingsverlening en stemt in met het voorstel. Met dit proces kan aan de slag worden gegaan.

Ter bespreking

5. Uitgebreide kabinetsreacties op het advies van het Adviescollege Stikstofproblematiek, het advies van de commissie Hordijk en de Beleidsevaluatie PAS, in combinatie met het wetsvoorstel stikstofreductie en natuurverbetering

- De minister van LNV deelt een stand van zaken met betrekking tot het wetsvoorstel stikstofreductie en natuurverbetering en de kabinetsreacties op het advies van de commissie Hordijk, het advies van het Adviescollege Stikstofproblematiek en de Beleidsevaluatie PAS en de onderzoeken naar de Natura 2000 gebieden. Tussen de verschillende onderdelen is veel samenhang, daarom worden de stukken als een pakket behandeld.
- Voor de zomer is in het BO reeds gesproken over de contouren van het wetsvoorstel. Het wetsvoorstel is in consultatie geweest en na de zomer is het Advies van de Raad van State over het wetsvoorstel binnengekomen.
- De minister van LNV gaat in op enkele aspecten van het wetsvoorstel:
  - De partiële vrijstelling voor de bouw. De minister van LNV geeft aan het signaal van de UvW te hebben gehoord. Op dit moment wordt bezien hoe de vrijstelling gedefinieerd en afgebakend wordt.
  - De borging van de doelen en het niveau waarop dit wordt vastgelegd. Hoe steviger dit wordt gedaan, hoe groter de kans dat een partiële vrijstelling stand houdt. Daarom is het streven dit vast te leggen op wetsniveau.
  - De aanpak van monitoring en het onderbouwen van het wetsvoorstel met de bronmaatregelen uit de Kamerbrief van 24 april.
- In relatie tot de reikwijdte van de definitie voor de vrijstelling van de bouw vraagt UvW aandacht voor proportionaliteit gezien de kleine bijdrage van de GWW aan de emissies van de bouwsector. Het is van belang om dit te relateren aan de opgave die er ligt en wat GGW kan betekenen hierin in het kader van investeren uit de crisis.
- De provincies geven aan geen aanvullingen te hebben op eerder gegeven reacties op de kabinetsreactie op het eindadvies van het Adviescollege. Met betrekking tot het wetsvoorstel geven de provincies aan het positief te vinden als de drempelwaarde voor de bouw hier in komt. De provincies geven aan de borging van de doelen op wetsniveau te ondersteunen. Wel zal dit leiden tot het vraagstuk hoe dit zich verhoudt tot de manier van werken uit de Omgevingswet. Daar zal dan naar gekeken moeten worden.
- Met betrekking tot de verkenning van provinciale opgaven vragen de provincies aandacht voor duidelijkheid over de rollen en verantwoordelijkheden. De provincies geven aan dat de bronmaatregelen primair bij het Rijk liggen. Dit neemt niet weg dat de provincies waar mogelijk bijdragen willen leveren. Uitgegaan wordt van de bestaande bestuurlijke verhoudingen en verantwoordelijkheden.
- De provincies stemmen in met de gezamenlijke verkenning naar de provinciale opgaven en vragen aandacht voor bestuurlijke betrokkenheid gedurende het proces.

- De minister van LNV bedankt de provincies in de flexibiliteit met betrekking tot het vastleggen van de doelen in relatie tot de Omgevingswet. De minister van LNV geeft aan dat de verantwoordelijkheid voor de implementatie van de landelijke maatregelen bij haar blijft liggen en niet opeens afgeschoven zal worden naar de provincies.
- De minister van LNV uit waardering richting de provincies voor de inzet om gezamenlijk te kijken hoe de landelijke opgave regionaal kan worden door vertaald. De minister van LNV geeft aan ook hier nog steeds aan de lat te staan.
- VNG geeft aan te waarderen aan de voorkant betrokken te zijn geweest bij dit proces en dat inbreng is meegenomen.
- VNG geeft aan nog wel een aantal zorgen te hebben. Het wordt een regulier programma, geen programmatische aanpak. Dit helpt de vergunningverlening nog niet verder. De omgevingswaarde wordt in de wet geregeld, maar hoe de programmaplicht wordt geregeld is nog niet duidelijk. VNG uit de voorkeur voor het vastleggen van de omgevingswaarde en de programmaplicht op hetzelfde niveau, van wet, en dat de verantwoordelijkheden blijven waar ze horen. Daarnaast ziet VNG graag dat er geen instructieregels worden toegepast.
- De minister van LNV geeft aan verantwoordelijk te zijn voor de implementatie van de landelijke maatregelen. Dit zal een doorwerking hebben richting de regio's, maar de minister van LNV blijft verantwoordelijk.
- De vraag van VNG over instructieregels wordt uitgezocht en op een later moment beantwoord.
- Naar aanleiding van een vraag van de provincies over de onderzoeken naar de Natura 2000 gebieden geeft de minister van LNV aan dat gekeken wordt naar wat de mogelijkheden zijn om deze doelen op een effectieve manier te bereiken.

Actie: de verkenning van provinciale opgaven wordt gezamenlijk voortvarend opgepakt door de provincies en LNV. In het proces wordt gezorgd voor bestuurlijke betrokkenheid, onder andere via dit BO. VNG wordt bij de interbestuurlijke werkgroep betrokken.
Actie: de vraag van VNG over instructieregels wordt door LNV uitgezocht en op een later moment beantwoord.

Ter informatie

6. Stand van zaken meldingen

- De provincies geven aan dat dit onderwerp om twee redenen op de agenda staat: 1) omdat het een ingewikkeld onderwerp is waarvan het van belang is dat dit voortvarend wordt opgepakt en 2) omdat er aandachtspunten zijn waarvan het van belang is dat hierover het gesprek wordt gevoerd om het proces zo soepel mogelijk te laten verlopen.

Deze aandachtspunten zijn als volgt. De tijd die dit traject nog gaat duren, hoe komen we tot voldoende bronmaatregelen voor dekking, hoe houden we het behapbaar bij een behandeling in tranches, hoe om te gaan met overige knelpunten en de juridische vormgeving. De provincies willen deze punten in dit BO markeren.

- De minister van LNV geeft aan dat ambtelijk erg hard wordt gewerkt aan meldingen en dat dit een enorme klus is. In de praktijk is het zichtbaar dat er nu o.a. financiele knelpunten ontstaan doordat mensen geen vergunning hebben. LNV voert hierover gesprekken met banken.
- De minister van LNV benadrukt dat het van belang is om ervoor te zorgen dat het dossier niet zó groot wordt, dat er niet meer tot een oplossing gekomen kan worden.
- De minister van LNV geeft aan dat het van belang is om te laten zien dat het ons menens is. Om deze reden gaat gekeken worden of het mogelijk is om een aantal meldingen te legaliseren waar dat praktisch mogelijk is. De drang naar volledigheid mag geen struikelblok worden. De minister van LNV geeft aan de provincies hierbij nog harder nodig te gaan hebben, in een gezamenlijke zoektocht naar mogelijkheden om nu al stappen te zetten.
- De provincies uiten waardering voor deze woorden van de minister van LNV en geven aan open te staan om met elkaar dit proces in gang te zetten.
- Daarbij is het belangrijk om eerlijk te communiceren over onder andere de planning. Dit is een groot traject en het kan niet in een keer. De communicatie wordt gezamenlijk opgepakt. Dit geldt ook voor de communicatie over het wetsvoorstel, hierover zal nauwe afstemming plaatsvinden.

Actie: LNV en de provincies zullen gezamenlijk zorgen voor goede communicatie over meldingen. Hetzelfde geldt voor de communicatie over het wetsvoorstel.
Actie: LNV gaat in samenwerking met de provincies onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om nu al stappen te zetten met betrekking tot meldingen.

Afsluiting

7. Rondvraag

Dier- en fosfaatrechten in relatie tot extern salderen

- De provincies vragen aandacht voor dier- en fosfaatrechten in relatie tot extern salderen en geven aan tegen problemen aan te lopen als deze rechten ingetrokken moeten worden bij extern salderen. Deze koppeling achten zij niet wenselijk. De provincies geven aan dat dit ook geldt bij o.a. verplaatsen.
- De minister van LNV geeft aan dat we qua fosfaatrechten nog niet onder het plafond zitten en geeft aan dat het daarom niet mogelijk is om op te kopen en rechten in de markt te houden.

Actie: de provincies en LNV gaan de geschetste knelpunten gezamenlijk nader uitdiepen aan de hand van casuïstiek van de provincies. Op basis hiervan zal worden gekeken naar wat de beste oplossing is.

Actualisatie Aerius

- Op 15 oktober 2020 staat de actualisatie van Aerius gepland. De provincies lichten toe dat de actualisatie voor een aantal provincies een aantal negatieve effecten meebrengt in de ontwikkelruimte. Het is van belang dat hier goede communicatie over plaatsvindt. De provincies pleiten er daarnaast voor om gezamenlijk inzet te plegen op vereenvoudiging van het Aerius model.
- De minister van LNV geeft aan dat het hebben van dit systeem met zich meebrengt dat je de nieuwste inzichten moet gebruiken, en dit zal eens per jaar moeten zoals bekend. De minister van LNV geeft aan dat communicatie inderdaad belangrijk is zodat vragen die rijzen naar aanleiding van de actualisatie beantwoord kunnen worden.

Actie: communicatie over de actualisatie is in voorbereiding. LNV en de provincies trekken hier gezamenlijk in op.

Planning stikstofanalyses

- De provincies lichten toe te werken aan de stikstofanalyses. Inzet is deze aan het eind van het jaar af te ronden. Deze planning geldt niet voor de legaal te houden meldingsruimte, hier is meer tijd voor nodig.
- De minister van LNV vraagt naar de timing voor meldingen.

Actie: de provincies komen op een later moment terug op de vraag van de minister van LNV. De voortgang van de stikstofanalyses wordt besproken in het BO van 10 december.

8. Sluiting

De minister van LNV sluit de vergadering en bedankt het BO voor de inbreng en het constructieve overleg.

Interbestuurlijke planning IPO - DGS

Versie: 27 januari 2021

			2020									2021																
			November					December				Januari				Februari				Maart					April			
			2-nov	9-nov	16-nov	23-nov	30-nov	7-dec	14-dec	21-dec	28-dec	4-jan	11-jan	18-jan	25-jan	1-feb	8-feb	15-feb	22-feb	1-mrt	8-mrt	15-mrt	22-mrt	29-mrt	5-apr	12-apr	19-apr	26-apr
ID		Weeknr.	45	46	47	48	49	50	51	52	53	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
	Mijlpalen																Bestuurlijk Overleg 11 februari										Bestuurlijk Overleg 22 april	
	BO Stikstof																11-feb										22-apr	
	BO Natuur		5-nov					7-dec																				
	Stuurgroep Toestemmingsverlening				17-nov									19-jan					23-feb			16-mrt					20-apr	
	Stuurgroep Meldingen					15-nov									26-jan													
	Stuurgroep Gebiedsgerichte Aanpak					23-nov									25-jan					1-mrt								
	Stuurgroep Natuur			13-nov		27-nov		11-dec					15-jan		29-jan		11-feb		26-feb		12-mrt		26-mrt		9-apr		23-apr	
	Stuurgroep AERIUS		4-nov		18-nov		2-dec		16-dec						27-jan		10-feb		24-feb		10-mrt		24-mrt		7-apr		21-apr	
	Directeuren Koepeloverleg			11-nov			2-dec							19-jan		3-feb						17-mrt				14-apr		
	Activiteiten	Initiatiefnemer (IPO / DGS / gezamenlijk)																										
Toestemmings-verlening	Openstellen extern salderen	Gezamenlijk	Openstellen extern salderen									Monitoren extern salderen																
	Meldingen	DGS/Rijk																	Half maart: deadline verificatie meldingen eerste tranche door bevoegde gezagen (ovb)						Eind april deadline aanleveren bewijsstukken			
	Meldingsvrije activiteiten	DGS/Rijk						Debat	Uitwerken notitie meldingsvrije activiteiten																		BO (ovb)	
Gebiedsgerichte aanpak	Gebiedsplannen	IPO						Debat				Inventarisatie en opstellen routeplan																
	Stikstofanalyses	IPO	15 december: opleveren concept stikstofanalyses									Uitvoeren definitieve stikstofanalyses (o.b.v. de laatste getallen)																
	Bronmaatregelen	DGS/Rijk	Implementatiestrategie bronmaatregelen									Implementeren bronmaatregelen																
	Casuïstiek	IPO	Casuïstiek en eerste oplossingsrichtingen														BO											
Natuur	Programma Natuur	Gezamenlijk	Uitwerken uitvoeringsprogramma Programma Natuur en vervolgafspraken					BO PN				Uitwerken SPUK's. Verdere concretisering van rapportage, monitoring, onderzoek en programmaorganisatie.																
	Beheerplannen	IPO	PvA actualisering beheerplannen																									
	Natuurbank	DGS/Rijk	Uitwerken Natuurbank (incl. juridische inbedding), opzet uitvoeringsorganisatie bij RVO en pilot bij Staatsbosbeheer.																									
Lange termijn	Structurele toestemmingsverlening	Gezamenlijk	Verkenning structurele toestemmingsverlening																								BO (ovb)	
	Taakopdracht ruimtelijke verkenning	DGS/Rijk	Uitvoeren ruimtelijke verkenning					Dir. ovl. R.V. december				Afronden verkenning				Oplevering verkenning voorzien in februari												
	Taakopdracht normeren en beprijzen	DGS/Rijk	Uitvoeren taakopdracht normeren en beprijzen													Oplevering verkenning voorzien in februari												
	Langetermijnverkenning Stikstofproblematiek	DGS/Rijk	Uitvoeren lange termijn verkenning													Oplevering verkenning voorzien in februari												
	Verkenning governance en participatie	DGS/Rijk	Uitvoeren verkenning governance en participatie													Oplevering verkenning voorzien in februari												
Systeemontwikkeling en monitoring	Stikstofregistratiesysteem (SSRS)	DGS/Rijk	Uitwerken notitie restruimte uit SSRS														BO		Nadere uitwerking								BO (ovb)	
	Ontwikkelen regionaal stikstofregistratiesysteem (RSRS)	Gezamenlijk	Ontwikkelen systeem														BO		Ontwikkelen systeem								BO (ovb)	
	Actualisatie AERIUS	Gezamenlijk	Voorbereiden actualisatie juni 2021																								BO (ovb)	
	Uitwerken monitoringssystematiek	Gezamenlijk	Ontwikkeling monitoringssystematiek (Analyse huidige monitoringssystematiek en behoefte + ontwikkelen systematiek)													Opleveren rapportages van de systematiek												

Stand van zaken Gebiedsgerichte Aanpak Stikstof

Ter bespreking

Aanleiding
Informeren van minister en koepelpartners over de stand van zaken met betrekking tot de provinciale planning van de gebiedsgerichte aanpak. De notitie betreft de stand van zaken en is bedoeld als achtergrondinformatie.

Advies
Op basis van de notitie kunnen tussen de minister, de koepelorganisaties en het Interprovinciaal Overleg enkele aandachtspunten c.q. zorgpunten worden gedeeld.

Kernpunten
In de Bestuurlijke Commissie Stikstof (van het IPO) van 21 januari jl. hebben de gedeputeerden van alle 12 provincies een pitch gehouden waarin zij hebben aangeven welke elementen zij van belang achten bij het opstellen van de gebiedsplannen.

De uitkomsten van deze strategische sessie vormen samen met de uitkomsten van de interviews met alle provincies, DGS, UvW en VNG input om tot een procesaanpak voor de gebiedsplannen te komen. Hierbij zijn de stikstofanalyses (gevalideerde data en kaders) de basis voor de gebiedsplannen. De totstandkoming van de procesaanpak zal volgens de formele route Kwartiermakersoverleg/Interbestuurlijke werkgroepen/AC/BC/ Stuurgroep GGA/BO worden geagendeerd. De andere overheidslagen hebben daarbij hun eigen route naar de Stuurgroep GGA.

Toelichting
Op 9 juli 2020 zijn in het Bestuurlijk Overleg de Bestuurlijke Uitgangspunten Gebiedsgerichte Aanpak Stikstof vastgesteld. Hierbij is afgesproken dat de gebiedsgerichte aanpak op adaptieve werkwijze vorm wordt gegeven in gezamenlijkheid met Rijk en provincies waarbij de VNG, de UvW en verschillende sectoren en belanghebbenden betrokken worden. Daarnaast is in de Wet stikstofdeductie en natuurverbetering (Wsn) en de hierbij door de Tweede Kamer aangenomen moties de aanpak verder vormgegeven. Bij de gebiedsgerichte aanpak wordt interbestuurlijk samengewerkt aan de uitvoering van de structurele aanpak stikstof. Deze structurele aanpak werkt door in de provincies, wordt voor een deel gebiedsgericht ingevuld en is maatwerk. Daarnaast werken de provincies aan verschillende gebiedsopgaven die zij in samenhang met elkaar uitvoeren. Uitgangspunten voor de samenwerking zijn de wederzijdse afhankelijkheid en partnerschap, waarbij de rolverdeling en bevoegdheden ongewijzigd blijven.

Het in de Wsn opgenomen amendement-Futselaar/De Groot (Kamerstuk 35600-50) verplicht provincies om binnen twee jaar een plan voor te leggen met een gebiedsgerichte uitwerking van de landelijke omgevingswaarde en het programma stikstofreductie en verbetering. Tegelijkertijd is reeds voor 2025 een resultaat vastgesteld van 40% van de stikstofgevoelige gebieden die aan de omgevingswaarden en instandhoudingsdoelstellingen moeten voldoen.

Bij het opstellen van de gebiedsplannen hebben de provincies de regie. Het IPO neemt in de uitwerking van het amendement het voortouw en verkent nu bij provincies en bij het Rijk de elementen die in ieder geval onderdeel moeten worden van de gebiedsplannen om een goede basis te vormen voor de gebiedsgerichte aanpak, zoals beoogd in het wetsvoorstel. De definitieve uitwerking van de gebiedsplannen wordt in nauwe samenspraak met het Rijk en de medeoverheden opgesteld. De gebiedsplannen komen uiteindelijk daadwerkelijk tot stand in de gebiedsprocessen waarin de diverse stakeholders zijn vertegenwoordigd. Dit biedt de provincies de mogelijkheid om met de provinciale gebiedsgerichte aanpak aan te sluiten bij de landelijke vereiste om met provinciale gebiedsplannen richting te geven aan de stikstofaanpak.

Waar het nodig is om uniforme kaders te maken voor de uitwerking van de structurele aanpak in de gebieden, zoals bijvoorbeeld voor de benodigde analyses en monitoring, gebeurt dit niet alleen door verdere verankering van deze kaders in de AMvB, maar ook bijvoorbeeld via het vaststellen van het programma Wsn of via bestuurlijke afspraken met de medeoverheden.

Het landelijk gebied waar de gebiedsgerichte aanpak op toeziet is een beleidsterrein waar de komende jaren veel speelt vanuit diverse opgaven. Veel van de grote transities (landbouw, energie) raken het landelijk gebied. Dit vraagt om een brede, integrale benadering vanuit alle overheden. Op dit moment wordt onder meer vanuit het kwartiermakerschap voor een Nationaal Programma Landelijk Gebied gekeken naar meer regie in die integrale opgave. Het programma zal daarbij een evenwicht moeten vinden tussen een richtinggevende strategie op landelijk niveau en voldoende ruimte laten en handvatten ontwikkelen voor regionaal maatwerk. Dit wordt de komende tijd nader uitgewerkt.

Notitie Stand van zaken Gebiedsgerichte Aanpak Stikstof

29-1-2021

Interprovinciaal Overleg
van, voor en door provincies

Stand van zaken Gebiedsgerichte Aanpak Stikstof

Achtergrondinformatie t.b.v. Bestuurlijk Overleg van 11 februari 2021

Op 9 juli 2020 zijn de Bestuurlijke Uitgangspunten Gebiedsgerichte Aanpak Stikstof vastgesteld in het Bestuurlijk Overleg. Er is afgesproken dat de gebiedsgerichte aanpak op adaptieve werkwijze vorm wordt gegeven in gezamenlijkheid met Rijk en provincies waarbij de VNG, de UvW en verschillende sectoren en belanghebbenden betrokken worden. Daarnaast is in de Wet stikstofdeductie en natuurverbetering (Wsn) en de moties die hierbij door de Tweede Kamer zijn aangenomen de aanpak verder vorm gegeven. Bij de gebiedsgerichte aanpak wordt interbestuurlijk samengewerkt aan de uitvoering van de structurele aanpak stikstof. Deze structurele aanpak werkt door in de provincies en wordt voor een deel gebiedsgericht ingevuld en is maatwerk. Daarnaast werken de provincies aan verschillende gebiedsopgaven die zij in samenhang met elkaar uitvoeren. Uitgangspunten voor de samenwerking zijn de wederzijdse afhankelijkheid en partnerschap en waarbij de rolverdeling en bevoegdheden blijft zoals het nu is.

De ‘Doorkijk Gebiedsgerichte Aanpak Stikstof’

Bij de uitwerking van de Gebiedsgerichte Aanpak Stikstof wordt gewerkt op basis van de adaptieve aanpak. De basis van de adaptieve aanpak wordt gevormd door de programmering van de onderling samenhangende bouwblokken. Binnen deze bouwblokken zijn afspraken gemaakt.

Via de Doorkijk Gebiedsgerichte Aanpak Stikstof maken de provincies inzichtelijk hoe ze werken aan de bouwblokken en geven zo vorm aan de gebiedsgerichte aanpak. De aanpak en uitwerking is niet overal hetzelfde, omdat de problematiek en werkwijze van samenwerking per provincie verschilt. Bij de uitwerking wordt de ‘Doorkijk Gebiedsgerichte Aanpak Stikstof’ continu gevuld en zo nodig aangepast. Dit stelt de provincies in staat om de aanpak gezamenlijk te ontwikkelen en de voortgang te bewaken. De bestuurlijke afspraken rondom de gebiedsgerichte aanpak zijn hierbij voorwaarde, maar zij kunnen gedurende het proces worden bijgesteld en verfijnd. Daarnaast fungeert deze Doorkijk als instrument om alle samenwerkende overheden te informeren over de voortgang, hierdoor kan men elkaar makkelijker vinden.

Governance

De brede landelijke Stuurgroep Gebiedsgerichte Aanpak Stikstof structureert de interbestuurlijke ambtelijke samenwerking en draagt zorg dat de gebiedsgerichte aanpak in samenhang en qua voortgang goed functioneert. Deze Stuurgroep - bestaande uit een vertegenwoordiging van provincies, Rijk, gemeenten en waterschappen- rapporteert periodiek (voor de provincies via AC en BC) aan het Bestuurlijk Overleg. Hierbij wordt uitgegaan van de gezamenlijke verantwoordelijkheid en de één overheidsgedachte. De stuurgroep is gestart in juni 2020 en vergadert één maal in de zes weken en wordt voorgezeten door het IPO. De Stuurgroep zal bekijken of haar werkwijze aangepast moet worden nu de

gebiedsgerichte aanpak door de Wsn naar een andere fase gaat waarin de gebiedsplannen opgesteld gaan worden.

Gebiedsgerichte Aanpak Stikstof per provincie
Alle provincies zijn aan de slag met de gebiedsgerichte uitwerking van het programma Stikstof (Doorkijk; clickable pdf). Hierbij werkt iedere provincie vanuit de opgave(n) naar een logische gebiedsindeling binnen de eigen provincie. Er is ruimte voor maatwerk passend bij de kenmerken van een gebied -mede gelet op de verschillen tussen Natura 2000-gebieden- en de uitdagingen die daar liggen. Dit kan dus ook tot verschillen in de uitvoering leiden. Het doel is om via maatwerk tot een integrale en gedragen aanpak per gebied te komen die passend is voor de opgaven in dat gebied.

Vervolg
Het in de Wet stikstofreductie en natuurverbetering (Wsn) opgenomen amendement Futselaar/De Groot (Kamerstuk 35600-50) verplicht provincies om binnen twee jaar een plan voor te leggen met gebiedsgerichte uitwerking van de landelijke omgevingswaarde en het programma stikstofreductie en natuurverbetering. Tegelijkertijd is reeds voor 2025 een resultaat vastgesteld van 40% van de stikstofgevoelige gebieden die aan de omgevingswaarden en instandhoudingsdoelstellingen moet voldoen. Bij het opstellen van de gebiedsplannen hebben de provincies de regie. Het Interprovinciaal Overleg (IPO) neemt in de uitwerking van het amendement 50 het voortouw en verkent nu bij provincies en bij het Rijk de elementen die in ieder geval onderdeel moeten worden van de gebiedsplannen om een goede basis te vormen voor de gebiedsgerichte aanpak, zoals beoogd in het wetsvoorstel. De definitieve uitwerking van de gebiedsplannen wordt in nauwe samenspraak met het Rijk en de medeoverheden opgesteld. De gebiedsplannen komen uiteindelijk daadwerkelijk tot stand in de gebiedsprocessen waarin de diverse stakeholders zijn vertegenwoordigd. Dit biedt de provincies de mogelijkheid om met de provinciale gebiedsgerichte aanpak aan te sluiten bij de landelijke vereiste om met provinciale gebiedsplannen mede richting te geven aan de stikstofaanpak. Uiteindelijk zal zo per gebied de juiste mix van stikstof- natuur- en ruimtelijke maatregelen gevonden worden die passend is bij de opgave.

Waar het nodig is om uniforme kaders te maken voor de uitwerking van de structurele aanpak in de gebieden, zoals bijvoorbeeld voor de benodigde analyses en monitoring, gebeurt dat niet alleen door verdere verankering van deze kaders in de AMvB, maar ook bijvoorbeeld via het vaststellen van het programma Wsn of via bestuurlijke afspraken met de medeoverheden.
Het landelijk gebied waar de gebiedsgerichte aanpak op toeziet is een beleidsterrein waar de komende jaren veel speelt vanuit diverse opgaven. Veel van de grote transities (landbouw, energie) raken het landelijk gebied. Dit vraagt een brede, integrale benadering vanuit alle overheden. Op dit moment wordt er onder meer vanuit het kwartiermakerschap voor een Nationaal Programma Landelijk Gebied gekeken naar meer regie in die integrale opgave. Het programma zal daarbij een evenwicht moeten vinden tussen een richtinggevende strategie op

landelijk niveau en voldoende ruimte laten en handvatten ontwikkelen voor regionaal maatwerk. Dit wordt de komende tijd nader uitgewerkt.

Het uitwisselen van de eerste beelden en vragen over de op te stellen gebiedsplannen zijn inmiddels gestart. Onder meer de conclusies uit de stikstofanalyses zijn van belang om richting te geven aan de gebiedsplannen. De stikstofanalyses zijn een bron van veel feitelijke informatie, op basis waarvan nadere bestuurlijke keuzes kunnen worden gemaakt en richting kan worden gegeven. Dit gaat zowel over de opgave in de eigen provincie als over de gezamenlijke gespreksagenda. Hiermee zijn de stikstofanalyses belangrijke bouwstenen voor de op te stellen gebiedsplannen. Gebiedsplannen zijn pas goed vast te stellen als de geactualiseerde stikstofanalyses (met o.a. de impact van elkaars provinciale bronmaatregelen en de effecten van natuurmaatregelen) er zijn en hierover uniforme spelregels en afspraken zijn over doelen in de gebiedsplannen. Met het opstellen van de stikstofanalyses is er een begin gemaakt met de eerste fase van de gebiedsplannen.

Data en informatie (de stikstofanalyses)
Op 15 december 2020 is de eerste versie van de stikstofanalyses intern gedeeld. Deze versie bevat informatie over de stand van zaken met betrekking tot de stikstofdepositie in de huidige situatie en in de toekomst (2030). De verwachtte depositie in 2030 is in de analyses opgenomen op basis van de autonome ontwikkeling met en zonder de uitvoering van de in de Kamerbrief van april 2020 beschreven bronmaatregelen. Inmiddels is de Wet stikstofreductie en natuurverbetering (Wsn) in de Tweede Kamer behandeld, waarbij aanvullende ambitie(s) zijn toegevoegd (deze moeten nog verwerkt worden in de stikstofanalyes). Na bespreking van de eerste versie vinden aanpassingen en herberekening plaats en wordt de definitieve versie gepubliceerd.

<u>Kernboodschap stikstofanalyses</u>
Uit de stikstofanalyses blijkt dat de Omgevingswaarde zoals die voor 2030 is bepaald van 50% van de stikstofgevoelige hexagonen onder de KDW in N2000-gebieden haalbaar is. Dit onder de voorwaarden dat de autonome daling die nu voor 2030 voorzien is ook daadwerkelijk gerealiseerd wordt en dat de Rijksbronmaatregelen opleveren wat daarvan nu wordt verwacht. De berekeningen zijn gebaseerd op het pakket (bron)maatregelen dat 24 april 2020 is gepresenteerd en er zijn nog geen berekeningen gemaakt voor het tussendoel voor 2025 en het aanvullende doel in 2035 uit de Wsn.

Er zijn tussen provincies en individuele Natura 2000-gebieden zeer grote verschillen. Zowel de mate waarin de achtergronddepositie volgens de huidige verwachting gaat dalen (autonoom en door de bronmaatregelen) als ook het deel van het gebied dat onder de kritische depositiewaarde komt laat grote verschillen zien. Dit kan leiden tot grote verschillen tussen gebieden. In hoeverre de doelstelling om onder de KDW in alle N2000-gebieden te komen echt haalbaar is als we inzomen per gebied, is echt nog maar de vraag.

Dit betekent dat de gemiddelden per provincie ook echt gezien moeten worden als gemiddelden en niet altijd evenveel zeggen over de situatie in de afzonderlijke gebieden. Ook de keuze die in de stikstofanalyses is gemaakt gebieden die in meerdere provincies liggen voor ieder van die provincies als geheel mee te laten tellen heeft invloed op de gemiddelden.

Vervolg
De komende periode vindt met een aantal organisaties een gesprek plaats over de analyses. Onder meer het RIJK, UvW, VNG, RIVM, maar ook verdiepende gesprekken met beleidsmedewerkers van de provincies. Naast een toelichting op de manier waarop de analyses zijn uitgevoerd, wordt daar ook gesproken over de verdere doorontwikkeling van de stikstofanalyses. Verkend wordt op welke manier verdere uitwerking kan aansluiten bij de beleidsvragen van provincies en rijkspartijen. Centraal staat daarbij op welke punten de stikstofanalyses nog moeten worden aangevuld om te kunnen voldoen aan het amendement om de gebiedsplannen te kunnen opstellen (uitwerking Amendement Futselaar en De Groot 35600-50). In dat kader worden ook afspraken gemaakt met Rijk en RIVM over eenduidige analyses en data. Het Rijk heeft behoefte aan dezelfde eenduidige stikstofinformatie als provincies. Door tussen IPO, Rijk en RIVM samen te werken bij het uitwerken van de analyses wordt voorkomen dat er verschillende analyses naast elkaar gaan bestaan, met het risico op verschillende uitkomsten of verschillende interpretaties.

Bronmaatregelen en instrumentarium
De gereedschapskist met (bron)maatregelen en andere instrumenten wordt gezamenlijk nader gevuld door het Rijk en de provincies. Het Rijk heeft in haar Structurele Aanpak Stikstof een set van (bron)maatregelen opgenomen die er toe moeten leiden tot een minimale reductie van depositie stikstof op de stikstofgevoelige N2000-gebieden van 110 mol/ha/jaar, met daarnaast nog 20 ontwikkelreserve. Provincies hebben toegezegd bij te dragen aan optimaal doelbereik door de (bron)maatregelen te helpen ‘gebiedsgericht richten’. Daarnaast is inzicht van belang omdat de maatschappelijke partners in de gebieden waar de provincies acteren, wel met de uitvoering en/of effecten van deze maatregelen te maken krijgen. Voor de uitvoering van de Gebiedsgerichte Aanpak Stikstof is het belangrijk dat provincies inzicht hebben in de voortgang van de bronmaatregelen. Daarnaast is belangrijk dat de provincies mee kunnen denken bij de ontwikkeling van de bronmaatregelen die gebiedsgericht te optimaliseren zijn. Een DGS-IPS Werkgroep Bronmaatregelen en GGA is verantwoordelijk om dit overzicht op te stellen m.b.t. inhoud en tijdsplanning en deze up-to-date houden. Zij hebben ook een gezamenlijk werkproces ingericht, met een expertise team, om de gebiedsgerichte stuurbaarheid per bronmaatregel te bepalen en te bespreken. De eerste bronmaatregelen die hierbij nu worden behandeld zijn die die onder de verantwoordelijkheid van DG – Agro vallen. De totale planning van de uitvoering van de bronmaatregelen is half februari gereed. In lijn met die planning kunnen dan ook de overige (bron)maatregelen behandeld gaan worden.

Vanaf januari 2021 wordt voor iedere Stuurgroep Gebiedsgerichte Aanpak de voortgang geagendeerd.

Vervolg
Provincies en Rijk maken inzichtelijk wat landelijke (bron)maatregelen en regionale (bron)maatregelen voor effect hebben op de afname van de stikstofbelasting. Hierbij geven de stikstofanalyses informatie. In december 2020 is op hoofdlijn een inschatting gemaakt van het effect van de landelijke (bron)maatregelen. Hoe meer inzicht in het pakket van (bron)maatregelen hoe beter er gebiedsgericht geoptimaliseerd kan worden: waar kunnen de landelijke (bron)maatregelen efficiënt en effectief toegepast worden in de gebieden (effectiviteitsmaximalisatie). Ook zal per (bron)maatregel het Rijk helderheid moeten bieden over welk deel van de reductie voor natuurherstel bestemd is (6.1/6.2) en welk deel voor ontwikkelruimte (6.3).
Het amendement van de leden Futselaar en De Groot (Kamerstuk 35 600, nr. 50) biedt provincies de mogelijkheid, indien zij dit aan de hand van analyses inzichtelijk kunnen maken, in een gebiedsplan voorstellen te doen voor aanreiken van betere alternatieven vanuit de gebieden (provincie). Dit kan leiden tot een programmawijziging (wijziging inzet landelijke (bron)maatregelen in gebiedspecifieke en additionele stikstofmaatregelen). Op welke wijze het Rijk dit samen met de provincies zal gaan uitwerken is onderdeel van de aanpak van de gebiedsplannen. Het Rijk heeft aangegeven op korte termijn hierover in gesprek te gaan met de provincies en de Tweede Kamer voor de zomer te informeren over de voortgang.
De komende maanden worden ook het effect van regionale (bron)maatregelen in beeld gebracht. Aanvullend op het inzichtelijk maken van het toekomstig effect van regionale maatregelen wordt er verkend om de landelijke monitoring zo in te richten dat regionale (bron)maatregelen ook daar gemonitord kunnen worden.

Leren uit de praktijk
Casuïstiek Diffuse belasters:
In het Bestuurlijk Overleg op 9 juli 2020 is afgesproken dat Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen gezamenlijk aan de slag gaan met concrete casuïstiek uit de gebiedsgerichte aanpak.
Gestart is met de casuïstiek “Diffuse (micro) Belasters” met daarin de conclusies en het advies om te komen tot mogelijke oplossingsrichtingen. Uit de beschreven casuïstiek en de reflectie in het kader van de problematiek rond de diffuse belasters in het algemeen (‘dekenproblematiek’), zijn zeven mogelijke oplossingsrichtingen aangedragen. Conclusie is echter dat op korte termijn geen oplossing op lokaal, regionaal dan wel (inter-) provinciaal voor handen is voor de projecten Plukmade (Noord-Brabant), Maritieme Servicehaven Urk (Flevoland) en Eemshaven en Oosterhorn (Groningen).
Voor de initiatiefnemers van deze drie projecten (maar ook van de talloze andere projecten met dezelfde problematiek in heel Nederland) is het van groot belang dat er een oplossing komt én dat er perspectief komt.

Vanwege de complexiteit van de problematiek van de diffuse (micro)belasters is het in de praktijk in veel gevallen waarschijnlijk noodzakelijk om elementen van de verschillende oplossingsrichtingen te combineren en een onderscheid te maken in de tijd.

1. voor de middel- en lange termijn: verder in beeld brengen van de aangereikte oplossingsrichtingen;
2. voor de korte- en middellange termijn: aansluiten bij het traject Berenschot bij het ontwikkelen van een Stikstofdepositiebank.

Aan beide oplossingsrichtingen wordt op dit moment in het kader van de Structurele Aanpak Stikstof en het traject Berenschot hard gewerkt. De voortgang van dit instrumentarium wordt besproken in de Stuurgroep Structurele Aanpak en de Stuurgroep Toestemmingsverlening (o.a. RSRS).

Omtrent de oplossingsrichting voor de korte termijn is te melden dat inzetten van de ontwikkelreserve (uit SSRS) ten behoeve van een voorfinanciering dan wel uitruil van stikstofruimte RSRS geen mogelijkheid is. Op dit moment is nog onvoldoende stikstofruimte beschikbaar in het SSRS en zijn deze projecten niet opgenomen als doel. Het kost zeker enkele maanden om dit aan te passen. Daarmee is deze oplossing ongeschikt voor de korte termijn. De ministeries LNV en I&W zijn hierover in gesprek met de provincie Flevoland. Voor het project Plukmade lijkt een oplossing in zicht en voor Eemshaven en Oosterhorn zijn alleen middellange termijn oplossingen.

<u>Nieuwe casuïstiek</u>
Vanuit de provincie Noord-Holland wordt verkend bij partners of nieuwe specifieke lokale (bron)maatregelen ontwikkeld kunnen worden om een oplossing te bieden voor de stikstofproblematiek bij woningbouw. De VNG heeft een uitvraag gedaan m.b.t. woningbouw en de problematiek bestemmingsplannen. Concrete nieuwe casuïstiek is nog niet aangemeld.

Tot slot
Tijdens de Bestuurlijke Commissie Stikstof (IPO) van 21 januari jl. hebben de gedeputeerden van alle 12 provincies een pitch gehouden waarin zij hebben aangeven welke elementen ze van belang achten bij het opstellen van de gebiedsplannen.

Uit deze pitches van de BC kan het volgende worden teruggekoppeld:

- De Stikstofwet geeft duidelijkheid over de doelstelling. Naast de gebiedsgerichte aanpak is het van belang om aan de slag te blijven op nationaal niveau waarbij de inzet op een buitenlandstrategie noodzakelijk is. Het gezamenlijk optrekken in de aanpak van buitenlandse depositie (inclusief de problematiek rondom ammoniak van zee) is een groot gezamenlijk belang;
- Provinciegrensoverschrijdende stikstofproblematiek vraagt om een gezamenlijke aanpak;
- Qua stikstofreductie leveren generieke maatregelen in een provincie meer op dan gebieds-specifieke maatregelen;

- De stikstofanalyses zorgen voor een gedeeld beeld: gevalideerde data en kaders. Dit moet leiden tot dezelfde geaccepteerde uitgangspunten. Dit is van groot belang zodat we ook inzicht krijgen aan welke knoppen we kunnen draaien ten behoeve van het behalen van de doelstellingen uit de Vogelrichtlijn- en Habitatgebieden (systeemherstel);
- De stikstofanalyses vormen de basis voor de gebiedsplannen. Deze analyses kunnen alleen gezamenlijk gedaan worden, zoals nu ook in gang is gezet. Voorwaarde is wel dat gebruik kan worden gemaakt van de gegevens die hiervoor geschikt zijn (RVO);
- Van belang is dat de voor- en nadelen die vast zitten aan het opnemen van het amendement van Futselaar in de regelingen met betrekking tot de Omgevingswet uitgezocht wordt. Wat betekent een planologische/ruimtelijke bescherming van de maatregelen in de gebiedsplannen voor de ontwikkelingen in de gebiedsprocessen/provincie? Ook gaat het om de vraag hoe de haalbaarheid en de doeltreffendheid van de sociaal-economische effecten in beeld wordt gebracht. (ook een element uit het amendement);
- We kunnen niet aan alle knopen draaien. In de kustprovincies laten de stikanalyses zien dat sprake is van hoge depositie uit het buitenland en ammoniak en ammoniak van zee;
- Een deel van de stikstofdepositie kunnen we niet beïnvloeden. Dit leidt tot zorgen over het draagvlak van de agrariërs bij de gebiedsgerichte aanpak stikstof bij de kustprovincies;
- Ruimte op innovatie, verschoning en verduurzaming waarbij getracht zal moeten worden om sectoren ruimte te bieden die kunnen leveren en minder richten op opkoop;
- Agrarische sector heeft een stevige bijdrage in de stikstofdepositie;
- Na sturen op verlagen van stikstofdepositie ook sturen op emissiereductie (transitie in de landbouw en natuur);
- Hoe houd je het in een gebied leefbaar; sociaaleconomische ontwikkeling is een belangrijke opgave waarbij toekomstperspectief voor de agrarische sector een belangrijke rol heeft;
- Natuurverbetering en stikstofreductie maken beide / in samenhang onderdeel uit van een gebiedsplan;
- Invulling gebiedsplannen pas ná stikstofanalyses en in samenhang met programma Natuur bepalen;
- Komen tot afspraken die effect hebben op ieder gebied (inclusief grensoverschrijdende effecten);
- Gebiedsplannen zijn geen contract tussen sec Rijk en provincies, betrokkenheid gebiedspartners -inclusief agrarische sector- is essentieel;
- Provincies hebben bewegingsruimte nodig om de eigen GGA te kunnen doorlopen en naar eigen inzicht te kunnen handelen;

De uitkomsten van deze strategische sessie tezamen met de uitkomsten van de interviews langs alle provincies, DGS, UvW en VNG zijn input om tot procesaanpak voor de gebiedsplannen te komen. Hierbij zijn de stikstofanalyses de basis voor de gebiedsplannen (gevalideerde data en kaders). De totstandkoming van de

procesaanpak zal volgens de formele route Kwartiermakersoverleg/Interbestuurlijke werkgroepen/AC/BC/ Stuurgroep GGA/BO geagendeerd worden. De andere overheidslagen hebben daarbij hun eigen route naar de Stuurgroep GGA.

Benutten van restruimte uit SSRS

Ter conclusie

Aanleiding

- In de Kamerbrief van 13 november 2019 heeft de minister van LNV aangekondigd maatregelen te nemen die structurele ruimte opleveren ten behoeve van 75.000 woningen en 7 MIRT projecten.
- Deze maatregelen worden na afroming van 30% voor natuur, geregistreerd in het stikstofregistratiesysteem (SSRS) en leveren naar verwachting in totaal 7.6 mol op. Hierbij is aangegeven dat eventuele restruimte via de gebiedsgerichte aanpak verdeeld kan worden door provincies, gemeenten en het Rijk.
- In het wetgevingsoverleg van 10 december 2020 is een motie ingediend en aangenomen die vraagt om te bezien of depositieruimte in het stikstofregistratiesysteem die niet gebruikt kan worden voor woningbouw- of infrastructuurprojecten met voorrang kan worden besteed aan reserveringen voor bestemmingsplannen voor woningbouw.

Advies

U wordt geadviseerd:

- In te stemmen met volgorde van besteding van 'restruimte' (de ruimte die niet benut wordt na het verlenen van de vergunningen voor afgesproken woningbouw- en MIRT-projecten):
    - Met voorrang voor bestemmingsplannen woningbouw.
    - Indien dit niet aan de orde is, naar het legaliseren van meldingen.
- In te stemmen met eventuele aanpassing van Regeling Natuurbescherming naar aanleiding van deze besluiten.

Kernpunten

- Kamerbrief van 13 november 2019 geeft aan 'dat eventuele restruimte via de gebiedsgerichte aanpak verdeeld kan worden door provincies, gemeenten en het Rijk'.
- Voorstel is nu om restruimte achtereenvolgens te besteden:
    - aan bestemmingsplannen voor woningbouw (cf. Motie Futselaar) en
    - wat daarvoor niet gebruikt wordt te bestemmen aan legalisatie van meldingen.
- Na instemming met dit voorstel zal via casuïstiek uitwerking gegeven worden aan de verkenning zoals gevraagd in de motie, zodat de (lastige) uitwerkingsvragen aan de hand van praktijkvoorbeelden aan de orde gesteld zullen worden.

Toelichting

Politieke afspraken in TK en Kamerbrieven

De volgende afspraken zijn reeds gemaakt:

- 13 november 2019 heeft de minister van LNV aangekondigd drie maatregelen te nemen die, na afroming van 30% voor natuur, structurele ruimte opleveren ten behoeve van 75.000 woningen en 7 MIRT projecten. Deze maatregelen worden geregistreerd in het stikstofregistratiesysteem (SSRS) en leveren in totaal 7.6 mol op. Hierbij is de toezegging gedaan dat eventuele restruimte via de gebiedsgerichte aanpak verdeeld kan worden door provincies, gemeenten en het Rijk (zie Kamerbrief 13 november 2019)
- Onderdeel van de structurele aanpak is de ontwikkelreserve, waarin 11 mol wordt gemarkeerd voor het legaal houden van meldingen (Kamerbrief 24 april 2020).
- 19 augustus jl. heeft de minister van LNV besloten af te zien van de voorgenomen tijdelijke regeling voor veevoer. Met deze brief is afgesproken om een deel van de opbrengst van de warme sanering, die eigenlijk bedoeld was voor het structurele pakket na 2020, nu voor woningbouw en de zeven MIRT-projecten in te zetten. Het structurele pakket zal gecompenseerd worden in het landbouwdeel van de structurele aanpak.
- In het plenaire debat in de Tweede Kamer over de Wet stikstofreductie en natuurverbetering van 10 december jl. is de Motie Futselaar ingediend (en 17 december aangenomen), die vraagt om te bezien of het mogelijk is om restruimte uit SSRS[1] met voorrang te benutten voor bestemmingsplannen woningbouw in ten minste drie regio's (Waterland-Zaandam, Zwolle en Arnhem-Nijmegen).
- In hetzelfde debat is afgesproken dat de urgentie om meldingen te legaliseren groot is, en dat hiertoe een specifiek programma ontworpen wordt met een looptijd van 3 jaar.

[1] datgene wat niet benut wordt voor projecten uit de brief van 13 november 2019

Stand van zaken SSRS
Het SSRS is operationeel en beschikt op dit moment over depositieruimte afkomstig uit de snelheidsverlaging. Hier zijn inmiddels één tracébesluit en ca 65 vergunningen voor woningbouw op gebaseerd, landelijk verspreid.
Verwacht wordt dat in het voorjaar van 2021 depositieruimte uit de warme sanering varkenshouderij beschikbaar komt. Echter, dit zal naar verwachting niet voldoende zijn om het SSRS aan te vullen tot de volledige 7,6 mol/ha/jr landelijk gemiddeld. Er is afgesproken dat het verschil aangevuld zal worden, zonder dat dit effect heeft op de omvang van het structurele pakket.

Met deze vulling zullen de al eerder verwachte en benoemde regionale verschillen in de beschikbaarheid van en vraag naar depositieruimte niet opgelost worden, waardoor in sommige regio's niet voldaan zal kunnen worden aan de (volledige) depositievraag vanuit woningbouw en infrastructuurprojecten (MIRT).
Het kan dus zijn dat restruimte in regio's waar voldaan is aan de woningbouw/MIRT ambitie wordt ingezet voor bestemmingsplannen woningbouw en/of meldingen, terwijl in andere regio's sprake blijft van forse schaarste en niet voldaan kan worden aan depositieruimte voor woningbouw- en MIRT-projecten.

Restruimte: inzet
Kamerbrief van 13 november 2019 geeft aan 'dat eventuele restruimte via de gebiedsgerichte aanpak verdeeld kan worden door provincies, gemeenten en het Rijk'.

Voorstel is nu om restruimte achtereenvolgens te besteden aan bestemmingsplannen voor woningbouw (cf. Motie Futselaar) en wat daarvoor niet gebruikt wordt te bestemmen aan legalisatie van meldingen. Dit is de snelst mogelijke route om zowel de woningbouwambitie ook op iets langere termijn te kunnen realiseren alsmede te kunnen starten met de structurele legalisatie van meldingen.

Vervolg
Na bespreking in het Bestuurlijk Overleg, zullen de afspraken – samen met betrokken departementen en medeoverheden - nader uitgewerkt worden, ook landend in aanpassing van de Ministeriele Regeling die het SSRS mogelijk maakt.

Belangrijke punten bij uitwerking bestaan onder meer uit op welke manier 'restruimte' bepaald wordt, hoe de relatie is tussen woningbouwprojecten en (specifieke) bestemmingsplannen en ook hoe techniek ondersteunend kan zijn aan vergunningverleners. In deze uitwerking zal uitvoerbaarheid van de principiële keuzen uit het Bestuurlijk Overleg centraal staan.

In eerste instantie zal gekozen zal worden voor een pragmatische, casusgerichte aanpak met die gebieden die in de motie benoemd zijn, alsmede gebieden waar er noch sprake is van depositievraag tav woningbouw noch MIRT.

Bijlage 1 Bestaande politiek gecommuniceerde afspraken

Kamerbrief 13 november 2019 :
'Zoals uw Kamer bericht (Kamerstuk 35 234 nr. 1 en 2) is deze zomer vanuit de middelen die uitvoering moeten geven aan het Urgendavonnis 60 miljoen toegevoegd aan de oorspronkelijke 120 miljoen, zodat het subsidieplafond voor de Subsidieregeling sanering varkenshouderijen 180 miljoen is. De 60 miljoen Urgendamiddelen leveren ook een bijdrage aan de vermindering van de stikstofdepositie van in potentie 2,8 mol/ha/jr. Het kabinet zet deze maatregel in bij dit pakket.'
'In de gebiedsgerichte aanpak kunnen provincies gemeenten en Rijk afspraken maken over de resterende depositieruimte.'
Uitgangspunt is de dat bij de 7,6 mol (en bij volgende stappen) ten minste 30% van de verminderde stikstofdepositie ten goede komt aan de natuur.

Kamerbrief 24 april 2020:
'In deze ontwikkelreserve wordt 11 mol gemarkeerd voor het legaal houden van meldingen. De eerste stap in de legalisatie is het verifiëren of de toenmalig ingevoerde gegevens nog juist zijn: dat is in gang gezet. In totaal zijn er 3637 meldingen ingediend met een totale indicatieve depositiebijdrage van gemiddeld 11 mol/ha/jr. Voor de formele legalisatie dienen weliswaar de effecten van de te nemen bronmaatregelen vast te staan, maar dit is niet belemmerend voor de voortgang van de activiteiten. Het kabinet heeft al aangegeven (Kamerstuk 35 334, nr. 25), gegeven het traject van legalisatie, handhavingsverzoeken te zullen afwijzen.'

Kamerbrief 'bijstelling pakket aanpak stikstof' 19 augustus 2020:
'Om toch te voorzien in de noodzakelijke stikstofruimte voor de woningbouw en de zeven MIRT-projecten, zal ik de beoogde stikstofruimte van 3,6 mol/ha/jr leveren vanuit de bestaande maatregel warme sanering van de varkenshouderij, waarvan al een deel voor 2020 gereserveerd was. Het kabinet heeft besloten om een deel van de opbrengst van de warme sanering – die bedoeld was voor het structurele pakket na 2020 – nu voor woningbouw en de zeven MIRT-projecten in te zetten. Het kabinet zal dit compenseren in het landbouwdeel van de structurele aanpak.'

'Het effect van de warme sanering varkenshouderij staat in het voorjaar van 2021 vast. Dit heeft tot gevolg dat de voorgenomen stikstofruimte wat later beschikbaar komt, maar gezien de doorlooptijden van vergunningaanvragen en overige procedures levert dit naar verwachting geen belemmeringen op om de bouw zoals gepland door te laten gaan. Wel is er sprake van een andere ruimtelijke verdeling (minder in de Randstad, meer in de regio oost en zuid) dan het geval was geweest bij de veevoermaatregel.'

Legalisatieprogramma meldingen
Tijdens de behandeling in de Tweede Kamer van het wetsvoorstel stikstofreductie en natuurverbetering is een amendement op het wetsvoorstel ingediend waardoor een legalisatieprogramma ingesteld zal worden (Kamerstuk 35 600, nr. 19). Daarin is bepaald dat de meldingen en meldingsvrije activiteiten gelegaliseerd zullen worden. Geschat wordt dat die activiteiten gezamenlijk een omvang van (minimaal) 20 mol hebben. De maatregelen daartoe moeten additioneel zijn ten opzichte van wat al nodig is om aan de reductiedoelstellingen te voldoen. Ook moeten de maatregelen getroffen worden uiterlijk drie jaar na instelling van het programma.

Interprovinciaal Overleg
van, voor en door provincies

Rijksoverheid

BO-notitie 11-2 Landelijk dekkende stikstofdepositiebank

Ter conclusie

Aanleiding

Provincies hebben het initiatief genomen om te komen tot een stikstofregistratie-systeem dat bijdraagt aan de vergunningverlening voor economische en maatschappelijke ontwikkelingen die stikstofruimte nodig hebben. Met deze stikstofdepositiebank wordt het mogelijk om vrijvallende ruimte uit extern salderen en vrijgemaakte ruimte uit mitigerende maatregelen (onder artikel 6.3 Hrl) te registreren en (op een later moment) uit te geven aan nieuwe ontwikkelingen. Het is nadrukkelijk geen registratiesysteem voor artikel 6.2 Hrl-maatregelen. De stikstofbank voorziet ook niet in de noodzakelijke maatregelen onder artikelen 6.1 en 6.2. De houdbaarheid van artikel 6.3-ruimte is wel afhankelijk van afdoende maatregelen op grond van artikelen 6.1 en 6.2.[1]

Parallel aan de ontwikkeling van een stikstofdepositiebank wordt er door enkele provincies ook gewerkt aan een matchingstool om vraag en aanbod van ruimte te faciliteren en daarmee om zo efficiënt mogelijk extern te salderen. Het blijft wenselijk het bestaande instrumentarium rond salderen (verder) uit te breiden, omdat intern en extern salderen niet altijd volledige oplossingen zijn (economisch onhaalbaar, ruimte te schaars). Daarom wordt voorgesteld het instrumentarium rond salderen uit te breiden met een interprovinciale en landelijke stikstofdepositiebank. Ook het Rijk heeft behoefte aan een dergelijk instrument, zie ook de Kamerbrief van 24 april jl. (toezegging tot ontwikkeling systeem om vrijvallende ruimte extern salderen later in te kunnen zetten). De maatschappelijke behoefte aan meer mogelijkheden voor toestemmingsverlening is groot.

Momenteel beschikken de provincies over een versie waarmee dergelijke ruimte wel kan worden geregistreerd, maar nog niet kan worden uitgegeven. Streven is om in maart een versie te hebben voor registreren en uitgave (‘quick en dirty’). Van deze “maart-versie” kunnen alle bevoegd gezagen gebruik maken. De volgende versie die beter bruikbaar en meer gebruikersvriendelijk is, komt in Q4 2021 (‘levensvatbaar’) en de beoogde eindversie is gereed in Q2 2022 (‘waardevol’). Deze releases liften mee op de doorontwikkeling van het onderliggende Aerius Register.

NB: deze ontwikkeling voorziet dus niet in een gezamenlijke matchingstool, noch in een gezamenlijke registratie van alle ruimte t.b.v. natuur.

Dit voorstel geeft richting aan ontwikkeling stikstofdepositiebank

Deze notitie incl. bijlagen schetst een concreet gezamenlijk voorstel (Rijk-Provincies) voor de inrichting van een landelijk dekkende stikstofdepositiebank. In Q1 wordt een nadere planning rond ontwikkeling van de stiktofdepositiebank vastgesteld. Die hangt af van het tempo van bestuurlijke besluitvorming, het beschikbaar komen van uitgeefbare ruimte (vulling), de realisatiemogelijkheden van het RIVM en implementatie door bevoegde gezagen.

In de komende maanden zullen de punten/spelregels[2] horend bij de stikstofdepositiebank nader uitgewerkt moeten worden. Zo moet voorzien zijn in een juridische grondslag voor de landelijk dekkende stikstofdepositiebank. Het voorstel is tot slot om een lerende praktijk rond de stikstofdepositiebank te organiseren, die spelregels bij kan stellen o.b.v. praktijkervaringen. Afspraak is dit halfjaarlijks te bezien.

Voorgestelde BO-conclusies

t.a.v. de ontwikkeling van een stikstofdepositiebank concludeert het BO:

1. Dat Rijk en Provincies de verdere uitwerking van een gezamenlijke (van alle bevoegde gezagen), landelijk dekkende stikstofdepositiebank[3] t.b.v. inleg en uitgifte van stikstofruimte onder artikel 6.3 Hrl samen

[1] Dit is onderwerp van een separaat traject. Deze notitie gaat er vanuit dat in de huidige context 6.3 maatregelen mogelijk zijn.
[2] Zie de bijlage voor een eerste uitwerking van de spelregels.
[3] In een depositiebank wordt niet gesaldeerd met een ingetrokken vergunning zelf (zoals bij extern salderen), maar met de bij die (ingetrokken) vergunning horende stikstofdeposities. Het intrekken en verlenen van vergunningen is voorbehouden aan bevoegd gezag.

oppakken. Dit onder voorbehoud van besluitvorming van GS'en en Rijk op basis van de verdere precisering en uitwerking van variant 2.
Gezamenlijke besluitvorming (Rijk en Provincies) over verdere uitwerking vindt plaats in het Bestuurlijk Overleg van april 2021.

2. Bij die verdere uitwerking is variant 2 (conform beschrijving in de bijlage bij deze BO-notitie) het uitgangspunt. Dat betekent dat we inzetten op:
   a. een collectieve stikstofdepositiebank-voorziening gericht op het wegnemen van microdepositie-effecten van aanvragers die niet liggen in de eigen provincie[4], via collectief saldo (hierna microdepositiebank).
   b. doelgebonden stikstofdepositiebank-voorzieningen voor specifieke (gebieds)opgaven (hierna doelgebonden depositiebank).
   c. Bij de nadere uitwerking wordt, binnen de mogelijkheden van de variant, gestreefd naar optimale juridische en uitvoeringstechnische houdbaarheid.
3. De ontwikkeling van de stikstofdepositiebank op te pakken vanuit de samenwerking tussen Rijk en Provincies, en hiertoe via de bestaande ambtelijke gremia (o.a. stuurgroep Aerius) ook bij het RIVM prioriteit aan te geven. De technische ontwikkeling van de stikstofdepositiebank is onderdeel van de herontwikkeling van het bestaande AERIUS systeem (meer specifiek: Register) van het RIVM, onder gezamenlijke regie/opdrachtgeverschap door Rijk en Provincies.
4. De stikstofdepositiebank heeft een beleidsmatige functioneringshorizon tot de ingang van de nieuwe systematiek zoals die nu ontwikkeld wordt in het kader van structurele toestemmingsverlening. Uitgegaan wordt van 3 tot 5 jaar.[5]
5. Rijk en Provincies zullen gezamenlijk communiceren over de vormgeving van de in te richten stikstofdepositiebank naar de samenleving als geheel en in het bijzonder de stikstofsaldo gevende en nemende sectoren.
6. Vóór de zomer zal nogmaals bezien worden of de ontwikkelrichting en instelling van de depositiebank (nog steeds) aansluit bij de dan bestaande beleidsmatige context, o.a. t.a.v. besluitvorming rond 'rapport-Hordijk' en de toekomst van toestemmingsverlening.
7. Rijk en Provincies maken gezamenlijk een nadere uitwerking voor de vulling van de microdepositiebank.

Na instemming van het BO met deze voorgestelde conclusies zullen provincies en Rijk ieder de benodigde formele besluitvorming organiseren in onder andere de GS'en. Deze besluitvorming zal uiterlijk 15-3-2021 rond zijn. Ondertussen wordt vast begonnen met de ontwikkeling van de stikstofdepositiebank.

Context en toelichting keuze 'varianten'
Toestemmingsverlening voor activiteiten die leiden tot een toename in depositie is momenteel vooral afhankelijk van salderingsruimte om de depositietoename te mitigeren. Bestaande mogelijkheden zoals intern salderen en extern salderen bieden niet voor alle activiteiten een uitkomst. Daarom is het wenselijk het instrumentarium rond salderen uit te breiden met een stikstofdepositiebank. De stikstofdepositiebank maakt het mogelijk om juridisch houdbaar ruimte vrij te spelen, deze ruimte enige tijd 'te bewaren' als stikstofsaldo op een 'bank' en daarna in te zetten voor nieuwe ontwikkelingen. Daarmee ontstaat meer vrijheid en flexibiliteit van handelen dan het "rechtstreeks" intern en extern salderen, waar saldering plaatsvindt binnen/tussen vergunningen.

Er zijn verschillende bestuurlijke varianten mogelijk waarlangs een stikstofdepositiebank vorm kan krijgen. Belangrijkste onderscheidende criterium daarin is de mate van collectiviteit van de voorziening: in welke mate is er sprake van 'eigen' ruimte die door actoren individueel opgebouwd (en uitgegeven) kan worden óf in welke mate is er sprake van collectieve ruimte, die van de samenleving is en alleen collectief gespaard (en uitgegeven) kan worden? Vanzelfsprekend leidt een verschil in de mate van collectiviteit van het systeem tot andere prikkels en andere juridische issues rond houdbaarheid.

---

4 Dit als uitgangspunt, we werken ook een rekenkundige analyse uit van een variant waarin dit wél gebeurt. Het BO kan op basis van deze informatie later nog besluiten deze spelregel aan te passen.

[5] De genoemde drie tot vijf jaar is indicatief en ziet op de termijn waarin maatregelen als 'vulling' in het systeem komen. Uitgifte blijft mogelijk, ook na drie jaar (zolang er ruimte is). De functioneringshorizon is dan ook geen hard gegeven. Het systeem kan alleen *mogelijk* in de toekomst haar waarde verliezen, afhankelijk van nog te maken keuzes in het kader van de structurele toestemmingsverlening. Technische functioneringshorizon Aerius Register is 10 jaar.

Nadere uitleg microdepositiebank

In alle varianten geldt het voorstel om een specifieke en collectieve bank voor microdeposities te organiseren. Deze bank is afhankelijk van vulling uit vrijgevallen ruimte en vrijgemaakte ruimte. Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen NOx en NH3. In opzet is deze microdepositiebank in alle varianten hetzelfde.

De microdepositiebank vereist initiële vulling. Daarna geldt dat initiatiefnemers (inclusief publieke actoren) die gebruik willen maken van de microdepositiepot veelal zelf ook ruimte zullen meebrengen (vereiste nog nader uit te werken). Deze verplichting zal leiden tot extern saldeertransacties die weer vrijvallende ruimte opleveren. Die vrijvallende ruimte zal soms veel, soms weinig zijn, maar komt ten goede aan de microdepositiebank. Zo ontstaat een vliegwieleffect: de cyclus van vulling die uitgifte mogelijk maakt, die weer nieuwe vulling veroorzaakt. NB: of de balans daarin vanzelf 'rechttrekt' of dat bijvullen tussentijds nodig is, moet nader blijken uit analyses, maar primair ook uit de praktijk.

De verwachting is dat het wel enige tijd zal kosten voordat deze cyclus 'goed' op gang komt. Denk 1 à 1,5 jaar. Dit hangt met name samen met het tempo waarop het Rijk en de Provincies gezamenlijk de initiële vulling weten te realiseren.

De drie meest voor de hand liggende varianten (op basis van ambtelijke verkenningen, botsproeven met stakeholders/casuïstiek en bestuurlijke verkennende gesprekken) zijn daartoe nader uitgewerkt.
De varianten verschillen naast de verwachte 'omvang' van de microdepositiebank primair in de logica die gehanteerd wordt voor de omgang met de overige ruimte die vrijgespeeld wordt door publieke en private actoren. En in de manier waarop (direct of indirect) prioritering van de schaarse ruimte plaatsvindt: gericht op actoren, gericht op doelen of gericht op projecten.

De varianten worden beschreven in de bijlage. Die bijlage start met een overzicht van de voor- en nadelen van de verschillende varianten en een nadere uitwerking van de voorgestelde BO-conclusies.

- NB1: de voor- en nadelen zijn gebaseerd op inschattingen en verwachtingen van nauw betrokken ambtenaren en adviseurs. Dit zijn geen zekerheden, omdat de effecten voor de marktdynamiek rond schaarse stikstofruimte maar heel beperkt vooraf te doorgronden is.
- NB2: Daarbij geldt bovendien dat voor- en nadelen vanuit algemeen belang niet samen hoeven te vallen met voor- en nadelen bezien vanuit specifieke belangenperspectieven. Kortom: wat goed is voor het collectief, is niet altijd goed voor één van de delen van het collectief.

Ambtelijk advies te kiezen voor variant 2
Op basis van het in de bijlage opgenomen overzicht van voor- en nadelen tussen varianten ontstaat **het ambtelijk advies te kiezen voor variant 2** als maatgevend in de verdere ontwikkeling van de stikstofdepositiebank. Deze variant wordt gezien als de meest optimale combinatie van collectieve logica (in de microdepositiebank) en zeggenschap (doelgebonden banken).

Tijdens de verkennende fase en gesprekken kwam een aantal beleidsmatige vraagstukken nadrukkelijk naar voren. Hieronder wordt kort bij deze punten stilgestaan.

- **Private actoren.** Er is veel discussie over of private actoren (en overigens ook publieke actoren) zelf directe toegang tot de stikstofdepositiebank moeten krijgen. Gegeven de principes uit de onderliggende stukken (geen eigendom, geen handel, geen waarde) is dit niet het geval. Door doelgebonden banken mogelijk te maken, is tegemoet gekomen aan de wens om (ook als sommige private actoren die bijdragen aan het realiseren van publieke doelstellingen zoals bv. een havenbedrijf) middels de bank onder publieke regie stikstofsaldi op te bouwen voor gewenste ontwikkelingsdoelen.
- **Zeggenschap.** De behoefte aan directe zeggenschap over door actoren (publiek/privaat) vrijgemaakte stikstofruimte is groot. De doelgebonden banken zijn een tussenvorm die deels zeggenschap mogelijk maakt (bevoegde gezagen kunnen ze incl. doelformulering vaststellen, ruimte in de doelgebonden bank is in basis exclusief beschikbaar voor dat doel) én collectieve redenering (in basis is ruimte voor de microdepositiebank, tenzij anders aangegeven).

- **Prioritering bij uitgifte.** In variant 3 is prioritering aan de uitgiftekant nodig: uitgifte is namelijk collectief/gezamenlijk en daarmee is er in de verwachte situatie van schaarste behoefte aan een manier van bepalen welk project voorrang krijgt boven andere projecten. In variant 2 is deze vorm van prioriteren niet nodig. De facto is het instellen van doelgebonden banken ook een vorm van prioritering ('t ene 'doel' wel, 't andere 'doel' niet). Voordeel is dat over doelbepaling overeenstemming gemakkelijker te bereiken is dan in de variant 3 benodigde (precieze) besluiten per project. Tegelijkertijd is er wel gezamenlijke regie nodig op het aantal banken en is het daarmee onvermijdelijk dat er ook in variant 2 onderlinge afstemming en afspraken over prioriteiten worden gemaakt. Iedere doelgebonden bank gaat ten koste van alle andere banken, waaronder de microdepositiebank.

Externe communicatie: samen optrekken met een duidelijke boodschap
Externe communicatie tijdens de looptijd/ontwikkeling van de stikstofdepositiebank is een belangrijke kans doordat het toont hoe het Rijk en de Provincies de handen ineen slaan om uit de crisis te komen en lasten voor initiatiefnemers te verlagen.
Communicatie is vanzelfsprekend ook een belangrijk aandachtspunt: vooralsnog is het gezamenlijke standpunt: pas nadat heldere bestuurlijke opvattingen over de richting van het te ontwikkelen systeem zijn geformuleerd, is communicatie aan de orde. In de communicatie is het van belang dat de ontwikkeling geen participatief proces is. Bijzondere aandacht is nodig voor andere overheden (gemeenten en waterschappen) en private stakeholders in de samenleving

NB: zodra vanuit het RIVM helder is welke ICT-ontwikkeling precies wordt ingezet, voorzien we gezamenlijk in een onafhankelijk toetsmoment op die ingezette ontwikkeling, ter validatie.

Interprovinciaal Overleg
van, voor en door provincies

Rijksoverheid

Aan:	Bestuurlijke Commissie Stikstof	**Datum:**	31 januari 2021
Van:	Projectgroep IPO/DGS '11-02'	**Status:**	Vertrouwelijk
Onderwerp:	De drie varianten: werking en voor- en nadelen'		

Bijlage 1: 'De drie varianten: werking en voor- en nadelen'

Leeswijzer bijlagepakket

1. Nadere uitwerking voorstel BO-conclusie
2. Samenvatting: overzicht van de voor- en nadelen per variant
3. Hoofdstuk 1: Inleiding met beschrijving de drie varianten op hoofdlijnen en de belangrijkste bestuurlijke beslissing
4. Hoofdstuk 2: In diepte een beschrijving van de werking van de drie varianten en de verwachte prikkelwerking
5. Hoofdstuk 3: De opgehaalde voor- en nadelen per variant en ingedeeld op de aspecten zeggenschap, houdbaarheid en efficiëntie
6. Hoofdstuk 4: Houdbaarheidsadvies per variant en botsproefanalyse. De taxatie over de houdbaarheid van verschillende varianten op juridisch, technisch en operationeel vlak.
7. Appendix:
   a. 1: Invulling begrippen zeggenschap, efficiëntie en houdbaarheid. Op basis van deze invulling is de samenvattende tabel ingevuld.
   b. 2: Met DGS afgestemd doelbepaling RSRS.

Nadere uitwerking voorstel BO-conclusie

In de BO-notitie wordt het ambtelijk advies gegeven om variant 2 uit te werken. Hieronder leest u spelregels bij deze variant om richting te geven aan de verdere uitwerking komende maanden. Deze spelregels zijn onderdeel van de in het BO uitgesproken ambtelijke voorkeur voor variant 2 als uitwerkingsrichting. Bij alle genoemde punten geldt dat verdere uitwerking en/of juridische borging nodig is. Daaraan geven deze genoemde punten richting.

Algemene uitgangspunten t.a.v. de stikstofdepositiebank

Het BO geeft de volgende algemene uitgangspunten mee rond het instellen van de stikstofdepositiebank:

1. Vulling is enkel afkomstig vanuit mitigerende maatregelen in de zin van art. 6.3 Habitatrichtlijn (hierna: Hrl).
2. Uitgifte is enkel mogelijk bij voldoende beschikbare vulling.
3. De stikstofdepositiebank staat los van de 6.1/6.2 maatregelen die Rijk en provincies nemen.

Spelregels microdepositiebank

Het BO geeft als hoofdlijn de volgende spelregels mee rond het gebruik van de microdepositiebank:

1. Microdeposities worden gedefinieerd als deposities van 0,05 mol/ha/jr of minder[1].
2. Vulling voor de microdepositiebank bestaat uit vrijgevallen ruimte van extern saldeertransacties in Nederland én uit specifiek daartoe aangemerkte (collectieve) bronmaatregelen van bevoegde gezagen.
   a. Of het ook mogelijk/wenselijk is vrijgevallen ruimte toe te laten vallen aan een doelgebonden bank en onder welke condities dan wel/niet, is een nadere uitwerkopdracht. NB: dit zou alleen van toepassing kunnen zijn op transacties die evident gerelateerd zijn aan het geformuleerde doel van de doelgebonden bank.
3. Uitgifte uit de microdepositiebank vindt plaats op volgorde van binnenkomst (geen inhoudelijke prioritering), zolang er ruimte beschikbaar is. Bij ontbreken van ruimte, vormt een wachtrij.

[1] Nadere cijfermatige analyse moet uitwijzen of 0,05 de juiste waarde is. Gestreefd wordt naar een ideale balans tussen te organiseren vulling vs. doelbereik. Het BO wordt hierover nader geïnformeerd.

4. Ruimte is in beginsel beschikbaar voor alle initiatieven/aanvragers die in tenminste 2 provincies depositie effecten hebben en anderszins ook voldoen aan de eisen die gesteld worden aan uitgifte van ruimte uit de bank (nader te bepalen). Ruimte is ook beschikbaar op alle hexagonen van hun aanvraag, i) met inachtneming van het meebrengen van eigen ruimte en ii) pas nadat vast staat dat een aanvrager een zo minimaal mogelijke aanspraak doen op stikstofruimte (onder meer door inzet van best beschikbare technieken). Deze vereisten zijn nader uit te werken.
5. In een passende beoordeling kan een combinatie gemaakt worden tussen saldo uit de doelgebonden depositiebank en de microdepositiebank, evenals bv. het SSRS.

Spelregels doelgebonden depositiebank(en)

Het BO geeft als hoofdlijn de volgende spelregels mee rond het gebruik van de doelgebonden depositiebank(en):

1. Doelgebonden depositiebanken kunnen alleen door een bevoegd gezag ingesteld worden. Als een doelgebonden depositiebank saldi opbouwt in meerdere provincies, is voorafgaande instemming van die provincies vereist.
2. Vulling voor de doelgebonden depositiebank bestaat uit t.b.v. de doelgebonden bestemming genomen specifieke mitigerende maatregelen van publieke en private actoren[2]. Het is mogelijk om met meerdere publieke en private actoren gezamenlijk te zorgen voor vulling van één doelgebonden depositiebank.
   a. NB: ook hier geldt de nog nader uit te werken vraag naar mogelijkheden om (en condities waarbinnen) restruimte van een extern saldeertransactie te laten toevallen aan een doelgebonden bank.
3. Ruimte is beschikbaar voor projecten gerelateerd aan het benoemde specifieke doel van de doelgebonden depositiebank.
4. Ruimte is beperkt ‘houdbaar’, de precieze termijn (en afwijkende motiveringen voor projecten van algemeen belang waarvoor langere spaartermijnen nodig zijn) wordt nader uitgewerkt.
5. In een passende beoordeling kan een combinatie gemaakt worden tussen saldo uit de doelgebonden depositiebank en de microdepositiebank, evenals bv. het SSRS.

Vulling van de microdepositiebank

- Provincies en Rijk werken gezamenlijk een actieplan voor vulling voor de microdepositiebank uit en zijn voorts voornemens om gezamenlijk een eerste voedingsbodem voor de microdepositiebank te realiseren.
- Een onderlinge bestuurlijk afgesproken, maar juridisch niet afdwingbare, collectieve verantwoordelijkheid om, grosso modo, per bevoegd gezag voor evenveel inleg als uitname te zorgen over jaarschijven (geen exacte verrekening, niet per ronde)[3].

Bestuurlijk kader en mogelijkheden andere depositiebanken

Het BO bekrachtigt dat voor de stikstofdepositiebank het volgende bestuurlijke kader als leidend gezien wordt:

1. Inleg en uitgifte van ruimte vindt uitsluitend plaats via bevoegd gezagen. Er is geen eigendom van stikstofruimte, er is geen verhandelbaarheid (in de zin van het doorverkopen) van stikstofsaldi, zowel privaat als tussen overheden onderling. Aan stikstofsaldi in de stikstofbank kennen we geen geldelijke waarde toe. Dit betekent dat voor stikstofsaldi bij uitgifte niet betaald wordt. Overigens is het wel mogelijk om mitigerende maatregelen gezamenlijk te financieren.
2. Bevoegde gezagen spreken onderling af vanaf nu geen andere stikstofdepositiebanken op te richten dan bovengenoemde collectieve en doelgebonden banken, ervan uitgaande dat de maart versie beschikbaar is

[2] NB: in effect maakt dit het ook mogelijk om vrijvallende ruimte bij extern salderen te voorkomen: saldo-ontvanger brengt éérst de gehele vulling in de doelgebonden depositiebank in en haalt daarna (indien gewenst zelfs direct erna) de benodigde vulling voor het nu relevante project uit de doelgebonden depositiebank. Deze manier van werken (het voorkomen van vrijvallende ruimte als vulling voor doelgebonden banken) verhoogt de operationele eenvoud (vrijvallende ruimte = altijd voor microdepositiebank). Of en hoe dat toch wenselijk zou kunnen zijn (vrijvallende ruimte in een doelgebonden bank), is een nadere uitzoekopdracht.

[3] Nader uit te werken hoe dit uitgangspunt zich verhoudt tot eerder inzichtelijk gemaakte dynamiek tussen ‘vragers’ en ‘gevers’ binnen de 12 provincies, e.e.a. ook i.r.t. verhouding Rijkspartners.

voor alle bevoegde gezagen. Voor bestaande banken geldt dat zij waar mogelijk opgaan in de landelijk dekkende stikstofdepositiebank als doelgebonden bank. De juridische houdbaarheid staat daarin voorop. Nieuwe vulling komt in de basis ten goede aan de landelijk dekkende stikstofdepositiebank. Gemotiveerd afwijken van dit besluitpunt t a.v. nu al bestaande banken is mogelijk.

Samenvatting voor- en nadelen drie varianten

	Variant 1: individuele banken met microdepositiebank	Variant 2: microdepositiebank met doelgebonden banken	Variant 3: microdepositiebank met collectieve bank
Voordelen			
Zeggenschap	• Veel mogelijkheden voor partijen met middelen en met meerdere en langjarige projecten (veelgebruikers) • Voor partijen met ruimte: directe zeggenschap (mits voldaan aan procesmatige criteria vergunningsverlening)	• Sparen mogelijk voor (grote/complexe langjarige) ontwikkelingen • Publieke sturing op doelen en verdeling schaarste • Mogelijkheid tot (enige) sturing binnen provincies qua vrijkomen en uitgeven stiktsofruimte.	• Publieke sturing op projecten en verdeling schaarste
Efficiëntie	• (Verwacht): maximale prikkel tot extern salderen voor kapitaalkrachtige partijen / veelgebruikers.	• (Naar verwachting) meer vulling voor microdepositie-bank dan bij variant 1. • Geen complexe inhoudelijke prioriteringspuzzels bij uitgifte op projectniveau	• Maximale stroom van vulling naar microdepositiepot • Beperking snijverliezen, alle saldo direct beschikbaar en kans op vliegwiel-effect van vulling-uitgifte die elkaar in balans houden
Houdbaarheid	• In uitlegbaarheid en governance simpel	• Aansluiting op GGA-logica • Juridisch minder kwetsbaar dan variant 1	• Simpel in opzet: twee banken waar alle ruimte in zit • Minimale coördinatie en afstemming (tussen banken/bevoegde gezagen onderling) • Technische uitvoerbaarheid het beste te overzien • Juridisch minder kwetsbaar dan variant 1 en 2
Nadelen			
Zeggenschap	• Geen bestuurlijke invloed anders dan via geld	• Geen onbegrensde en directe zeggenschap voor de actor die ruimte gefinancierd heeft	• Sparen 'op naam' en voor projecten onmogelijk • Geen individuele zeggenschap voor private en publieke actoren: zeggenschap is collectief voor publieke actoren
Efficiëntie	• Complexe governance op aantallen en soorten banken waarschijnlijk • Ruilen/handel tussen banken onvermijdelijk, met risico's van dien (operationeel/juridisch) • Toename schaarste op korte termijn door veel saldo in banken • Vrijwel geen (verwachte) vrijgevallen ruimte door kunnen sparen • *Potentieel* (bij veel banken): toename van schaarste op korte termijn door veel saldo in banken	• Complexe governance op aantallen en soorten banken waarschijnlijk (minder dan in variant 1) • Coördinatie en afstemmingsopgave tussen banken kleiner dan variant 1 maar wel aanwezig. • Combinatie inzet ruimte uit doelgebonden en collectieve banken onvermijdelijk, met risico's van dien (technisch/operationeel) • *Potentieel* (bij veel banken): toename van schaarste op korte termijn door veel saldo in banken • *Potentieel* Veel werken met doelgebonden banken vermindert kracht microdepositie-bank	• Potentieel remming op bereidheid extern salderen private actoren • Rondesystematiek vergunningverlening potentieel complex (zeker in begin).
Houdbaarheid	• Sturing/controle op aantal banken (wie wel/niet) nodig maar complex • Coördinatie en afstemmingsopgave tussen banken groot en potentieel foutgevoelig • Juridische meest kwetsbaar • Bij meer banken/labels/autorisaties/boekhoudregels neemt techniek, beheer- en procesondersteuning in omvang en complexiteit toe.	• Sturing/controle op aantal banken (door bepaling wat 'doel' is) is nodig, ook centraal. Dat is complex. • Coördinatie en afstemmingsopgave tussen banken groot en potentieel foutgevoelig	• Complexe puzzels over relevante prioriteitencriteria

Inleiding

In het stikstofdossier is, naast het verbeteren van de natuur, een belangrijke doelstelling om zo snel mogelijk en zo veel mogelijk toestemmingsverlening weer op gang te brengen (inzetten beschikbare depositieruimte). Met andere woorden: het mogelijk maken van economische en maatschappelijke ontwikkeling. In de huidige context van schaarste is de wens om de beperkt beschikbare stikstofruimte efficiënt te benutten voor toestemmingsverlening. Een stikstofdepositiebank is in dit verband een middel om twee problemen voor de kortere termijn (looptijd +/- 3 tot 5 jaar)[4] op te lossen:[5]

1. Borgen van stikstofruimte uit mitigerende maatregelen (vrijgemaakte ruimte)
2. Borgen restruimte die ontstaat bij extern salderen (vrijgevallen ruimte)

Een stikstofbank maakt het mogelijk vergunningen te verlenen door te salderen met stikstofsaldi die op de bank gestald zijn. Dit alles binnen de kaders van artikel 6.3 Hrl. Een stikstofbank voorziet dus niet in de noodzakelijke maatregelen onder artikelen 6.1 en 6.2. De houdbaarheid van 6.3-ruimte is mogelijk wel afhankelijk van afdoende maatregelen op 6.1 en 6.2.[6]

Bij het ontwikkelen van een stikstofdepositiebank (werknaam: RSRS) hebben het rijk en de provincies ingezien dat:

1. zij beiden behoefte hebben aan de technische functionaliteit van een stikstofbank om toestemmingsverlening verder op gang te helpen
2. het vanuit beleidsperspectief en maatschappelijk perspectief meerwaarde heeft om vanuit gezamenlijk beleid en gezamenlijke keuzes en/of interpretatie te komen bij het vormgeven van een stikstofbank.

Samenwerking van rijk en provincies komt de efficiëntie en houdbaarheid ten goede. De insteek is dat Rijk en provincies gezamenlijk een stikstofbank ontwikkelen. Dit vereist samenwerking vanuit technisch, bestuurlijk, juridisch en operationeel perspectief. De twee hoofdelementen van de samenwerking zijn:

1. Het technische systeem (een sluitende en samenhangende boekhouding van stikstofsaldi).
2. Bestuurlijke spelregels over de werking van het systeem: de spelregels over zowel de inbreng als uitname van stikstofsaldi.

Collectieve vs. individuele zeggenschap over stikstofsaldi

De belangrijkste (bestuurlijke) knoop om door te hakken heeft betrekking op de collectieve versus individuele zeggenschap over stikstofsaldi. In het verlengde daarvan ligt de vraag of de stikstofbank ook open (kan) staan voor private partijen. Enerzijds is de bestuurlijke wens om maximale eigen keuzevrijheid te hebben over de uitgifte van ingebrachte stikstofsaldi. Tegelijkertijd is er de wens, tot een efficiënt en een haalbaar systeem. Een systeem dat helpt om toestemmingsverlening verder op gang te brengen. Om in deze tot een afweging en keuze te komen, werken wij in het hiernavolgende drie varianten uit:

- Binnen het RSRS is er een collectieve bank waaruit microdepositie of prioritaire projecten wordt vergund.
- Microdeposities worden vergund o.b.v. volgorde van aanvragen.
- Initiatiefnemers met macrodeposities kunnen door middel van prioritering en resterende ruimte een vergunning verkrijgen.

[4] Of: zolang het nodig is om tot een structurele oplossing voor toestemmingsverlening te komen.
[5] Oplossing op langere termijn is onderwerp van een separaat traject (structurele toestemmingsverlening).
[6] Dit is onderwerp van een separaat traject. Deze notitie gaat er vanuit dat in de huidige context 6.3 maatregelen mogelijk zijn.

- Het bevoegd gezag toetst aan de hand van de prioriteringscriteria. Nadere afspraken over de wijze van prioritering moet nog worden gemaakt.

De drie varianten als middenvarianten op de schaal individualiteit vs. collectiviteit

NB: in onderstaande beschrijving van de varianten staat stelselmatig 'bankjes/banken' In gesprekken wordt dit ook wel rekeningen, bakjes of loketten genoemd. In praktische uitwerking is het RSRS één systeem en ontstaan er dus geen losse administraties. Hoe de precieze afzonderlijke bankjes/bakjes/rekeningen/loketten te organiseren (ook in juridische vormgeving), is nog punt van gesprek. Voor de eenduidige lezing is hieronder gekozen voor de term 'bankjes'.

Onderstaande drie uitgewerkte varianten verschillen onderling in mate van collectiviteit bij het verdelen van schaarse stikstofruimte. De eerste variant gaat meer uit van een marktlogica (vraag, aanbod, ruilen, sparen) en de derde gaat uit van publieke regie.

Alle drie de beschreven varianten kennen enige collectiviteit, namelijk in ieder geval waar het gaat om microdeposities. Dit volgt uit de bestuurlijke wens om bij initiatieven met beperkte provinciegrensoverschrijdende effecten niet steeds (een potentieel groot aantal) andere bevoegde gezagen om instemming te moeten vragen ingevolge art. 1.3 lid 3 Wnb. Het is daarom wenselijk daarover een bestuurlijke spelregel af te spreken. Een collectieve aanpak van microdeposities maakt maatschappelijke en economische ontwikkeling efficiënter mogelijk.

In de onderstaande uitwerking zijn de twee uiterste varianten (volledig individueel en volledig collectief) buiten beschouwing gelaten, omdat die niet op draagvlak kunnen rekenen. Zij kunnen naar verwachting niet de gewenste maatschappelijke waarde opleveren.

Voor alle drie de varianten geldt:

- Een functioneringshorizon van 3 tot 5 jaar, totdat er vanuit structurele toestemmingsverlening andere werkprocessen voorzien worden.
- Extern salderen buiten de bank(en) om blijft mogelijk, maar individuele partijen dienen dit zelf te organiseren. Matchingstools (al dan niet gefaciliteerd door de overheid) kunnen hierbij helpen.
- RSRS is het administratiesysteem waarbinnen het saldo wordt geregistreerd en wordt bijgehouden hoe de balans tussen inkomsten (vulling) en uitgaven staat.
- Het voorstel een collectieve microdepositiepot te organiseren. Deze bank is afhankelijk van vulling uit vrijgevallen ruimte en vrijgemaakte ruimte. In opzet is deze microdepositiebank in alle varianten hetzelfde. Échter, de mate waarin er vulling verwacht kan worden, varieert.

De verschillen tussen de varianten staan beschreven in onderstaande tabel:

Variant 1: individuele banken per partij	Variant 2: collectieve bank en doelgebonden banken	Variant 3: collectieve bank
• Binnen het RSRS hebben meerdere partijen een individuele bank met stikstofsaldo. In de basis staat dit open voor publieke en private partijen. • Er is ook (mogelijkheid tot)een collectieve bank waaruit microdepositie wordt vergund. Nadere vullingsafspraken nodig over de bank zijn nodig. • Het bevoegd gezag verleent de vergunning indien kan worden aangetoond dat er voldoende stikstofsaldo beschikbaar is. • Naar verwachting minimale vulling microdepositiepot (in beginsel alleen specifieke maatregelen t.b.v. microdepositie-vulling worden opgenomen); hoe minder vrijgevallen ruimte (gaat in eigen bank), hoe minder collectieve (microdepositie)vulling.	• Binnen het RSRS is er een collectieve bank waaruit microdepositie wordt vergund • Daarnaast zijn er bankjes voor de ontwikkeling van bepaalde "doelen". Nadere afspraken voor welke doelen een bankje mag worden geopend zijn nodig. • Hierbij is de bank dus niet van een individuele partij, maar van de overheid, ten behoeve van een van te voren gemarkeerd doel(en).Het bevoegd gezag toetst naast voldoende stikstofsaldo ook of de initiatiefnemer voldoet aan de doelomschrijving van een bepaalde bank.	• Binnen het RSRS is er een collectieve bank waaruit microdepositie of prioritaire projecten wordt vergund. • Microdeposities worden vergund o.b.v. volgorde van aanvragen. • Initiatiefnemers met macrodeposities kunnen door middel van prioritering en resterende ruimte een vergunning verkrijgen. • Het bevoegd gezag toetst aan de hand van de prioriteringscriteria. Nadere afspraken over de wijze van prioritering moet nog worden gemaakt.

Uitleg microdepositiebank

In alle varianten geldt: het voorstel is om een specifieke en collectieve bank voor microdeposities te organiseren. Deze bank is afhankelijk van vulling uit vrijgevallen ruimte en vrijgemaakte ruimte. In opzet is deze microdepositiebank in alle varianten hetzelfde. Échter, de mate waarin er vulling verwacht kan worden, varieert. Bij de meest collectieve variant (3) is die maximaal (alle beschikbaar komende ruimte is in basis ook beschikbaar voor microdeposities), bij de meest individuele variant (1) is die minimaal (in beginsel zullen alleen specifieke maatregelen t.b.v. microdepositiebank als vulling opgenomen worden). Hoe groter de mogelijkheid om als individuele partij zelf te beschikken over stikstofsaldo, hoe minder vrijgevallen ruimte (gaat in eigen bank) en dus hoe minder vulling ten behoeve van de collectieve microdepositiebank.

De microdepositiebank vereist initiële vulling. Daarna geldt dat initiatiefnemers (inclusief publieke actoren) die gebruik willen maken van de microdepositiepot veelal zelf ook ruimte zullen meebrengen (vereiste nog nader uit te werken). Deze verplichting zal leiden tot extern saldeertransacties die weer vrijvallende ruimte opleveren. Die vrijvallende ruimte zal soms veel, soms weinig zijn, maar komt ten goede aan de microdepositiebank. Zo ontstaat een vlieqwieleffect: de cyclus van vulling die uitgifte mogelijk maakt, die weer nieuwe vulling veroorzaakt. NB: of de balans daarin vanzelf 'rechttrekt' of dat bijvullen tussentijds nodig is, moet nader blijken uit analyses maar primair ook uit de praktijk.

De verwachting is dat het wel enige tijd zal kosten voordat deze cyclus 'goed' op gang komt. Denk 1 a 1,5 jaar. Dit hangt met name samen met het tempo waarop de rijk en provincies gezamenlijk de initiële vulling weten te realiseren.

2. De drie varianten ingezoomd: wat is de (verwachte) werking van de varianten?

In dit hoofdstuk wordt de (verwachte) werking van de drie verschillende varianten beschreven. Tijdens het lezen (en schrijven) van deze varianten zijn er nog veel meer extra mogelijkheden, aanpassingen en tussenvarianten te bedenken. Veel van die mogelijkheden zijn echter afhankelijk van bestuurlijke keuzes die nog gemaakt moeten worden. Daarom heeft deze bijlage het doel om op hoofdlijnen inzicht en grip te kunnen krijgen op de werking van de verschillende varianten op stelselniveau.

NB: in alle varianten draaien alle banken binnen de technisch/administratieve Aerius-Register-oplossing. Daarin zit in deze voorstellen geen variatie. Eigen banken zijn dus geen eigen technische voorzieningen, maar slechts eigen 'gedeeltes' binnen Aerius Register.

Gedurende de verkenning van de drie varianten is een aantal botsproeven uitgevoerd met Rijkspartijen en met (partijen via) provincies. In die botsproeven werd specifieke casuïstiek getoetst aan (één of meer van) de drie varianten. Daaruit zijn lessen getrokken

Variant 1: eigen bankjes voor individuele partijen naast de collectieve bank voor microdepositie

Wat: een primair individueel tijdelijk stelsel waarbinnen individuele partijen (publiek/privaat) naast intern- en extern salderen de mogelijkheid hebben om een eigen bankje op te richten om stikstofsaldo te stallen en/of te sparen. *[Nadere bestuurlijke afspraken over een termijn voor het stallen van saldo zijn wellicht nodig].* Individuele partijen zijn zelf verantwoordelijk voor de vulling en de uitgifte van hun bank. De overheid faciliteert slechts een registratiesysteem waarbinnen individuele partijen hun bankjes kunnen houden. Naast de individuele bankjes is er de mogelijkheid van een collectieve bank ten behoeve van microdepositie. Het is nog de vraag hoe deze bank werkt qua vulling en uitgifte.

Wie*:* in theorie kan 'iedereen' een bankje openen: overheden samen, een overheidsorganisatie als zelfstandige partij, private partijen. [*Nadere bestuurlijke afspraken over de condities waaronder partijen een bankje kunnen openen zijn nog nodig*].

Waar: de hoeveelheid beschikbaar saldo per individuele bankje wordt in een landelijk registratiesysteem op hexagoonniveau bijgehouden. Het registratiesysteem werkt als een landelijke boekhouding en geeft inzicht in de balans tussen inkomsten en uitgaven.

Hoe*:* partijen kunnen op basis van saldo in hun eigen bankje een vergunningsaanvraag indienen bij het bevoegd gezag. Het bevoegd gezag controleert de gegevens van het registratiesysteem en verleent als de onderbouwing klopt de vergunning aan de partij. Het is de vraag of partijen alle benodigde saldo (op alle hexagonen) zelf kan verkrijgen door opkoop, ruil etc. Dit kan pleiten voor een collectieve bank in deze variant.

Elke partij zorgt voor zijn eigen vulling door vrijgemaakte ruimte of vrijgevallen ruimte na extern salderen op zijn bankje te zetten in de vorm van saldo. Indien de overheden samen ervoor kiezen een collectieve bank op te richten voor microdepositie, zullen zij ook samen voor vulling moeten zorgen.

- Naar verwachting zal er minder vrijgevallen ruimte zijn in deze variant. Overgebleven ruimte na extern salderen wordt verdeeld over de bankjes van de betrokken partij(en).
- De verdelings- en coördinatievraagstukken die dit mogelijk kan veroorzaken, dienen de partijen onderling op te lossen. *[Nadere afspraken hierover kunnen op bestuurlijk niveau gemaakt worden]*

Tenzij er voor gekozen wordt dat dit geheel vrij is, zal de overheid een selectie moeten maken van wie (onder welke condities) in aanmerking komt voor een eigen bank. Een dergelijke keuze heeft tot effect dat de overheid

bepaalde actoren prioriteert boven andere actoren. De precieze uitwerking daarvan zal in (vermoedelijke) complexe bestuurlijke afspraken vorm moeten krijgen.

Als een partij eenmaal een bank heeft, gaat hij over 'zijn' saldo op de bank en daardoor is prioritering binnen de bank in beginsel een private aangelegenheid. Waar een private bank in overheidshanden is, ligt dit mogelijk anders.

Daarbij ook aangetekend dat vanuit uitvoerings- en technisch perspectief regie op en beperking van het aantal banken een sterke pre/must is in deze variant.

Waarom: deze variant komt tegemoet aan:

- de wens om stikstofsaldo van een individuele partij te kunnen stallen, om het zelf op een later moment uit te kunnen geven.
- de wens om zoveel mogelijk zeggenschap te hebben dat stikstofsaldo verworven door een individuele partij ook weer toekomt aan de individuele partij.

Wanneer*: zodra de bestuurlijke keuze is gemaakt onder welke condities een partij een bankje kan oprichten, kunnen de partijen van start. Het is technisch mogelijk om in de oktoberversie stikstofruimte te registreren, vanaf maart is het mogelijk om deze ruimte ook uit te geven. Verwacht wordt dat dit een relatief snelle manier is voor kapitaalkrachtigen partijen, die nu ruimte hebben om gewenste ontwikkeling te kunnen realiseren.*

Eerste beeld bij effecten variant 1 in termen van gedragsprikkels:

- Deze variant gaat uit van marktwerking: individuele partijen organiseren stikstofruimte via intern- of extern salderen of bronmaatregelen. De ruimte kunnen zij stallen in een eigen bankje. Verwacht wordt dat partijen onderling zullen gaan ruilen, omdat zij (wellicht nog) ruimte op specifieke hexagonen nodig hebben voor het kunnen verkrijgen van een vergunning. Door ruilen verkrijgt stikstofruimte ook een waarde. Ook zal stikstofruimte op bepaalde hexagonen niet even gewild zijn. Dit zorgt voor concurrentie tussen individuele partijen om gewilde hexagonen (en evt. prijsopdrijving – zie ook ervaringen Limburg).
- De verwachting is dat er een sterke prikkel tot extern salderen volgt, omdat dit maximaal loont. Verworven (rest)ruimte is bruikbaar voor toekomstige eigen projecten, maar kan ook geruild worden. Zeker initiatiefnemers die veelvuldig ruimte nodig hebben op ongeveer dezelfde gebieden (frequent flyers zoals een havengebied) zullen daarmee een sterke positieve prikkel ervaren om tot transacties over te gaan.
- In een context van schaarste wordt waarschijnlijk door het sparen/stallen op korter termijn extra schaarste gecreëerd. Het ligt in de lijn der verwachting dat partijen de vrijgevallen ruimte en vrijgemaakte ruimte willen opslaan in een eigen bankje en oppotten. Het is immers onzeker of er later weer saldo beschikbaar komt. Zo ontstaan er in allerlei bankjes hoge en lage stikstofreserves. Het gespaarde saldo in eigen bankjes komt dan niet beschikbaar voor andere partijen. Het in het leven roepen van een maximale bewaartermijn kan dit effect ondervangen, maar onduidelijk is of dit juridisch kan/houdbaar is.
- Daarnaast is er geen generieke sterke stimulans voor partijen om een bijdrage te leveren aan vulling van een collectieve bank ten behoeve van microdepositie. Afroming van een zeker percentage is wellicht wel bespreekbaar (ook o.b.v. sommige botsproeven) en ruil tussen een bankje en de collectieve bank is wellicht ook mogelijk. Overheden zullen gezamenlijk vulling voor microdeposities moeten verzorgen, naast hun eigen bankje(s) voor eigen projecten. *[Nadere bestuurlijke afspraken over afroming van vrijgevallen ruimte in de collectieve bank zijn mogelijk.]*
- Voor actoren met beperkte middelen en/of een grote microdepositie-opgave die eenmalig gebruik willen maken van stikstofruimte, is in deze variant een beperkte incentive om bij te dragen. Ook zal deze variant maar deels de behoeftes van die actoren vervullen. Dit kan een dempend effect hebben op hun bereidheid tot over te gaan tot extern salderen en/of beïnvloedt dat soort initiatiefnemers nadelig.

Variant 2: doelgebonden bankjes

***Wat**:* een hybride individueel/collectief tijdelijk stelsel waarbinnen individuele partijen naast intern- en extern salderen ook aanspraak kunnen maken op stikstofsaldo dat beschikbaar is gesteld voor microdepositie en bepaalde specifieke doeleinden.

***Wie**:* bevoegd gezagen hebben een collectieve bank voor microdeposities en richten daarnaast aparte bankjes op voor specifieke ontwikkelingen (doelgebonden, aansluitend opgaven in de GGA). Individuele partijen (publiek en privaat) hebben dus geen eigen bank, maar kunnen wel gebruik maken (met instemming van het betreffende bevoegd gezag) op saldo uit een doelgebonden bankje mits hun aanvraag binnen dat doel past.

Voorbeeld: Het Havenbedrijf Rotterdam heeft geen eigen bank met stikstofsaldo, maar kan wel aanspraak maken op het door de provincie Zuid-Holland (in samenwerking met anderen) opgerichte en gevulde bankje t.b.v. de opgave 'havenontwikkeling Rotterdam'.

[Nadere bestuurlijke afspraken over de bankjes moeten worden gemaakt Te denken valt aan afspraken over:

- de soorten doelen die 'geschikt' zijn voor een bankje. Doelen kunnen langjarige en/of meervoudige ontwikkelprojecten zijn zoals omvangrijke gebiedsontwikkelingen of grote infraprojecten. Doelen kunnen provinciegrensoverschrijdend zijn.
- De wijze van vulling van zo'n bankje. Dit kan ook door een samenwerking van actoren gebeuren.]

***Waar**:* in het stikstofregistratiesysteem wordt het saldo van de bankjes en de collectieve bank op hexagoonniveau bijgehouden. Het registratiesysteem werkt als een landelijke boekhouding en het bevoegd gezag borgt via dit systeem de balans tussen inkomsten en uitgaven.

***Hoe**:* partijen kunnen gebruik maken van bepaald saldo uit een bepaald doelgebonden bankje. Het bevoegd gezag maakt de beoordeling of er – op dat moment - voldoende saldo in het bankje zit voor de gewenste ontwikkeling en of de ingediende aanvraag binnen het doel valt.

De bevoegde gezagen zijn verantwoordelijk de uitgifte van de bankjes. [*Hier moeten nadere bestuurlijke afspraken over worden gemaakt.* Een voorstel zou kunnen zijn:

- Vrijgevallen ruimte valt terug aan de collectieve bank ten behoeve van microdepositie.
- Vrijgemaakte ruimte door één of meerdere provincies of samen met andere partijen ten behoeve van een bepaald doel (bijv. een infraproject in de Randstad) kan worden gestald voor dat doel in een doelgebonden bankje.
- Overheden kunnen co-financieren met private partijen om vrijgemaakte ruimte te creëren om een doelgebonden bankje samen te vullen.
- Indien er stikstofsaldo overblijft in een doelgebonden bankje na realisatie van de gewenste ontwikkeling, dan vloeit het stikstofsaldo weer terug naar de collectieve bank ten behoeve van microdepositie.
- Individuele partijen kunnen nog steeds buiten de bankjes om zelf ruimte organiseren via intern- en extern salderen.

Afspraken zijn nodig over welke doelen een eigen bank krijgen. Indirect is hiermee sprake van prioritering van projecten (een project zal soms wel en soms niet passen binnen het beschreven doel). Bij het bepalen welke doelen in aanmerking komen voor een daarvoor geoormerkte bank, zijn verschillende varianten denkbaar. Als een doelgebonden bank saldi opbouwt in meerdere provincies, ligt het in de rede dat voorafgaande instemming van die provincies is vereist. *[Dit is in bestuurlijke afspraken nader uit te werken.]*

[Ook is uitwerking nodig over hoe binnen een doelgebonden bank op projectniveau (direct) te prioriteren zijn nodig] Daarbij ook aangetekend dat vanuit uitvoerings- en technisch perspectief regie op en beperking van het aantal banken een sterke pre/must is in deze variant.

***Waarom**:* deze variant komt tegemoet aan:

- de wens om stikstofsaldo te kunnen stallen voor het mogelijk maken van bepaalde ontwikkelingen die door de tijd heen niet handig kunnen worden opgelost met intern- en extern salderen.
- de wens om als overheden zeggenschap te hebben over het mogelijk maken van bepaalde ontwikkelingen.

***Wanneer**:* qua planning is deze variant afhankelijk van bestuurlijke keuzes met betrekking tot de condities waaronder doelgebonden bankjes worden geopend en hoe de verdeling van de vulling wordt afgesproken. Verwacht wordt dat dit nog ingewikkelde onderhandelingen zullen zijn.

Eerst beeld bij effecten variant 2 in termen van gedragsprikkels:

- Er ontstaat een prikkel om te lobbyen voor doelgebonden bankjes. Dat is namelijk een aantrekkelijke mogelijkheid om ook als groep stakeholders (bijv. een haven) gezamenlijk te sparen voor ontwikkeling van het gebied. Hoe ruimer het doel dat voor een eigen bankje in aanmerking komt en hoe meer doelen worden geaccepteerd, hoe meer deze variant gaat lijken op variant 1.
- Voor extern saldeertransacties die niet gerelateerd zijn aan een doelgebonden bankje geldt dat restruimte vervalt aan de algemene pot. Dit kan als gevolg hebben dat minder partijen bereid zijn via extern salderen aan ruimte te komen.
- Het bewaren van ruimte in doelgebonden bankjes kan mogelijk leiden tot toenemende concurrentie en prijsopdrijving. Deze prikkel zal minder sterk zijn dan bij variant 1: individuele partijen gaan in deze variant niet over de uitgifte van de ruimte. Het bankje is al gekoppeld aan een doel. Het sparen in de bankjes gaat via de overheid, waarover individuele partijen geen directe zeggenschap hebben.
- Minder stimulans om (eerst) zelf intern en extern te salderen, omdat initiatiefnemers mogelijk hopen dat zij aanspraak kunnen maken op saldo uit een doelgebonden bankje. Meer stimulans om samen met partijen op zoek te gaan naar efficiënte manieren van saldo verwerven.
- Deze variant zorgt net als variant 1 op korte termijn voor extra schaarste. Ook hier zorgt het sparen van stikstofreserves in bankjes ten behoeve van een bepaalde ontwikkeling voor minder beschikbare stikstofruimte voor andere partijen / ontwikkelingen.
- Er ontstaat een positieve prikkel voor partijen die (forse) gebiedsopgaven mogelijk moeten maken om stikstofruimte vrij te maken. Zij kunnen deze ruimte (indirect) stallen voor die ontwikkeling. Dit geeft zekerheid voor de haalbaarheid van het project. Hierdoor wordt ontwikkeling in het algemeen ook weer op gang geholpen.
  - Ook zogeheten frequent flyers kunnen deze route bewandelen (tenminste voor een deel van hun projecten/opgaven).

Variant 3: collectieve bank

***Wat**:* een sterk collectief tijdelijk stelsel waarbinnen individuele partijen (publiek/privaat) naast intern- en extern salderen aanspraak kunnen maken op stikstofsaldo dat beschikbaar is gesteld voor microdeposities en (afhankelijk van hoeveelheid ruimte) te prioriteren overige projecten. Er is één gezamenlijke bank waarbinnen projecten via een prioriteringsmechanisme worden vergund. *[Nadere afspraken hoe dit verdeeld kan worden, moeten nog worden gemaakt.]*

Vrijgevallen ruimte en vrijgemaakte ruimte komen in deze collectieve bank. Er is voor individuele actoren (publiek/privaat) geen mogelijkheden tot stallen van ruimte.

***Wie**:* bevoegde gezagen hebben een collectieve bank. Vanuit die bank vergunnen zij twee soorten aanvragen:

- projecten die microdepositie nodig hebben
- projecten die voor hun hele project stikstofruimte nodig hebben.

Individuele partijen (zowel publiek als privaat) hebben geen eigen bankje of een claim op bepaalde ruimte in de collectieve bank. Zij kunnen buiten de collectieve bank via intern en extern salderen hun initiatief mogelijk maken en zullen soms ruimte uit de collectieve pot nodig hebben om de benodigde ruimte voor een vergunning rond te krijgen.

***Waar**:* in het stikstofregistratiesysteem wordt per hexagoon het collectieve saldo bijgehouden. Het registratiesysteem werkt als een landelijke boekhouding en administreert de inkomsten en uitgaven op hexagoonniveau. Het saldo is inzichtelijk voor vergunningsaanvragers. Het bevoegd gezag borgt via dit systeem de balans tussen inkomsten en uitgaven.

***Hoe**:* indien intern- en extern salderen niet (volledig) lukt, kunnen partijen gebruik maken van het saldo op de collectieve bank. Vulling in de collectieve bank komt via vrijgevallen en vrijgemaakte ruimte. Voorstel is nu om in een ronde-systematiek ruimte op te bouwen en uit te gegeven. Het bevoegd gezag toetst op basis van criteria en beschikbare ruimte of de vergunningen worden verleend.

[*Nadere afspraken over de prioritering van uitgifte, moeten nog worden gemaakt.* Een voorstel zou zijn:

- Microdepositie via volgorde van binnenkomst: *first comes, first serve*
- Prioritaire projecten via criteria]

Deze rondensystematiek zorgt er waarschijnlijk voor dat er ruimte overblijft voor prioritaire projecten. Verwacht wordt dat er veel vraag om microdepositie zal zijn. [*Nadere afspraken over de verdeling van stikstofsaldo dat beschikbaar komt voor microdepositie en prioritaire projecten is nodig.]*

Periodiek maken de bevoegde gezagen de balans op: dan is duidelijk hoeveel stikstofruimte op welke hexagonen is ontstaan. Zij nemen de aanvragen in behandeling. Éérst vergunnen zij met het opgebouwde saldo de aanvragers voor microdeposities. Daarna wordt onder voorbehoud van beschikbare ruimte, gekeken naar de resterende te prioriteren projecten *[Nadere bestuurlijke afspraken over toegang tot de bank en wijze van prioriteren tussen de projecten zijn nodig].*

[Nadere afspraken zijn ook nodig om te bezien of, net als in de PAS, een deel van de ruimte 'gereserveerd' kan worden voor de verdeling van het saldo voor prioritaire projecten.]

Prioritering vindt plaats op grond van een bestuurlijke afspraken aan de hand van criteria voor vergunningverlening op projectniveau (via de prioritaire projectenlijst).

Collectieve prioriteringscriteria

Uit eerdere inventariserende interviews blijkt dat provincies willen kunnen prioriteren in de uitgaven van stikstofruimte. Vanuit bestuurlijk oogpunt willen zij invloed hebben op de herverdeling van de schaarse stikstofruimte.

Idealiter willen provincies binnen hun bevoegdheden zelf kunnen prioriteren voor initiatieven binnen hun eigen grondgebied. Op grond van de Wnb-vergunning worden stikstofhoudende activiteiten vergund. Omdat provincies (en soms ook ministeries) bevoegd gezag zijn voor de Wnb-vergunningverlening, ligt het voor de hand om op grond van de Wnb criteria te stellen. Dat betekent dat het natuurbelang in acht genomen moet worden. In het geval van duurzaamheidscriteria is dit evident. Bij andersoortige criteria vergt dat nog verdere doordenking (bv. woongenot, werkgelegenheid, etc.).

Hoewel er in de huidige context geen sprake is van schaarse stikstofrechten onderschrijven provincies dat prioritering in de uitgifte kenmerken vertoont van het toedelen van schaarse vergunning. Hiertoe zijn bij prioriteren transparante en objectieve criteria nodig.

NB: De bestuurlijke wens om te kunnen prioriteren per sector is juridisch niet houdbaar vanwege de Wnb-beoordeling, het gelijkheidsbeginsel (bevoordeling van partijen) en het eigendomsvraagstuk.

Waarom: deze variant komt tegemoet aan:

- de wens om op bestuurlijk niveau grip te houden op de verdeling van de schaarse stikstofruimte en binnen de wettelijke mogelijkheden (zowel bij toegang tot de bank en criteria te stellen bij) de verdeling op de schaarse ruimte vanuit maatschappelijk oogpunt zo optimaal mogelijk vorm te geven.
- de wens om zo efficiënt mogelijk gebruik te maken van alle beschikbaar komende ruimte
- de wetenschap dat er in de huidige situatie dat er (nog) geen beschikbare vulling is: eerst moet er vulling een periode worden opgebouwd en pas daarna kan het vanuit integraal perspectief worden verdeeld

Wanneer: deze variant vereist dat er op bestuurlijk niveau overeenstemming is over de objectieve criteria van de toegang tot de bank én de prioritering van de uitgifte van ruimte. Dit zijn aspecten die niet 'werkenderwijs' ontwikkeld kunnen worden. Zodra die bestuurlijke horde is genomen, is het technisch mogelijk om in de oktoberversie stikstofruimte te registreren, vanaf maart is het technisch mogelijk om deze ruimte ook uit te geven. Verwacht wordt dat het systeem inclusief bestuurlijke afspraken in Q4 2021 operationeel kan zijn.

Eerste beeld bij effecten variant 3 in termen van gedragsprikkels:

- Deze variant kent primair een zwakke prikkel om rechtstreeks extern te salderen: vrijgevallen ruimte vervalt aan het collectief en kan niet worden geruild voor microdepositie elders of later worden ingezet voor eigen andere projecten. Hierdoor is het (financieel) nadelig – ook voor kapitaalkrachtige partijen – om zelf voor elk project opnieuw stikstofruimte te organiseren door opkoop. Zeker voor de geringe microdepositie / diffuse belasting op grotere afstand. Matchingstools kunnen wel helpen om zo'n efficiënt mogelijke extern saldeer-match te maken.
- De verlaagde prikkel tot extern salderen heeft mogelijk ook een dempend effect op de prijs/marktdruk rond het verwerven van stikstofruimte. Zeker ook het zonder compensatie vervallen van restruimte aan de algemene bank, kan de prijs van stikstof drukken.
- Extern salderen wordt voor veel initiatiefnemers ingewikkeld door de microdeposities. Door daar als overheid in te voorzien via het RSRS, kan er een potentieel vliegwieleffect ontstaan: partijen die met extern salderen niet helemaal uitkomen, moeten weliswaar aan eisen voldoen, maar kunnen in ruil daarvoor benodigde microdepositie verwerven. Bij de extern saldeertransactie die zij zelf uitvoeren om in gedeeltelijke eigen ruimte te voorzien, ontstaat ook vrijgevallen ruimte (op andere hexagonen). Die ruimte vervalt weer aan de collectieve bank waaruit weer andere projecten kunnen worden vergund. Zo ontstaat potentieel een cyclus van vulling, uitgifte, vulling die een positief effect kan hebben op de bereidheid tot extern salderen (je weet dat je niet helemaal alleen hoeft op te lossen, maar je bent wel erg afhankelijk van de beschikbare ruimte (per ronde) en prioritering bij uitgifte).
- Kapitaalkrachtige partijen hebben de meeste kans om buiten de bank om aan stikstofruimte te komen. Dit kan betekenen dat kleinere bedrijven met minder financieel vermogen om stikstofruimte te verwerven aan strengere eisen moeten voldoen (omdat zij microdepositie nodig hebben en veroordeeld zijn tot de bank), terwijl kapitaalkrachtige partijen met meer stikstofbehoefte dat (financiële) nadeel kunnen lijden en het buiten de poort organiseren.
- Omdat individuele partijen voor het vergunnen van microdeposities afhankelijk zijn van de collectieve bank, zullen zij naar verwachting hun best gaan doen om aan de eisen te voldoen. Hierdoor heeft de overheid sturingsinstrumentarium op de verdeling van schaarse ruimte. Tegelijkertijd ontstaat ook de bekende reflex dat initiatiefnemers de projecten zullen toeschrijven naar de gestelde criteria.
- Gezien het collectieve publieke karakter van deze variant, zullen overheden samen aan de lat staan voor het mede organiseren van vulling. Dat stelt eisen aan de gezamenlijke inspanningen.
- Tot slot ontstaat er een negatieve prikkel voor partijen/projecten gedurende een langere periode voor ontwikkeling mogelijk maken of die hoge depositie-effecten hebben. Voor hen ontstaat er de nodige onzekerheid bij het doen van investeringen (bijv. opkoop): zij hebben geen zekerheid dat toekomstige projecten ook doorgang kunnen vinden, terwijl zij wel veel investeren om de ontwikkeling nu voldoende stikstofruimte te organiseren. Enkel via de prioriteringsprojecten hebben zij zekerheid dat hun project doorgang kan vinden.

3. Voor- en nadelen per variant in de driehoek 'zeggenschap, efficiëntie en houdbaarheid'

De drie varianten variëren naast de mate van collectiviteit / individualiteit ook op de driehoek van zeggenschap, efficiëntie en houdbaarheid (zie appendix 1). Dit hoofdstuk beschrijft vanuit die drie aspecten de consequenties voor de verschillende varianten vanuit **bestuurlijk/beleidsmatig perspectief.** Deze **beelden** zijn opgehaald in een gezamenlijke werksessie van rijk en provincies op 7 januari 2021 en verschillende botsproeven. De beelden zijn gesorteerd van voordelen naar nadelen per variant. Het kan als input dienen voor de weging van de varianten.

*De houdbaarheidstoets vanuit **juridisch, technisch en operationeel** zijn te vinden in hoofdstuk 4. Daar is vanuit elk spoor een advies gegeven betreft de varianten.*

Er is duidelijk spanning tussen deze drie aspecten: het één gaat per definitie ten koste van het ander. Zo staat een systeem met volledige zeggenschap voor alle participanten op gespannen voet met een efficiënte allocatie van de beschikbare ruimte. Een systeem waarin de ruimte zo efficiënt mogelijk toegedeeld wordt, is wellicht niet houdbaar omdat het moeilijk uitvoerbaar en uitlegbaar is. Etc. De onderlinge spanning tussen de aspecten is in driehoek op de volgende pagina gevisualiseerd.

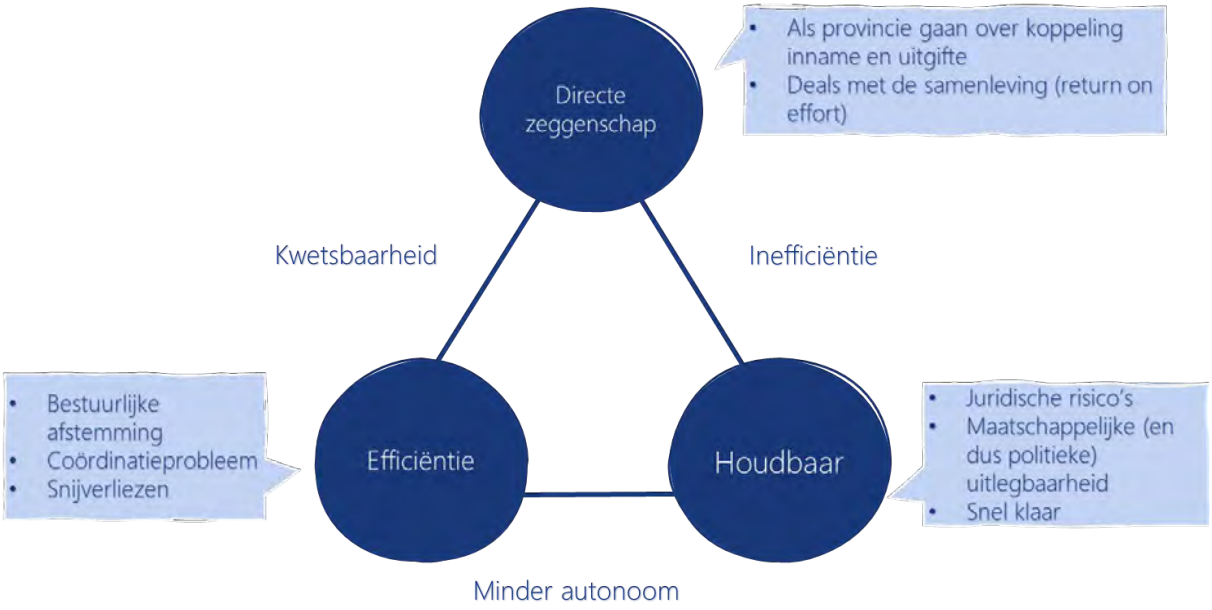

Variant 1: Eigen bankjes voor individuele partijen (publiek en privaat)

Variant 1 kenmerkt zich door het waarborgen van (zoveel mogelijk) directe zeggenschap voor individuele partijen over het door hen verworven stikstofsaldo. Individuele partijen beschikken over een eigen bankje met stikstofsaldo die zij kunnen uitgeven aan door hen gewenste ontwikkelingen en de opgaven waar zij voor staan. Keuze voor deze variant impliceert het volgende:

Return on investment [zeggenschap]

- Meer zeggenschap leidt tot meer draagvlak bij individuele partijen (publiek en privaat), doordat zij zekerheid krijgen bij het doen van investeringen t.b.v. het verkrijgen van stikstofsaldo.
- Het is nu niet mogelijk om de opkoop van een vergunning direct te koppelen aan meerdere projecten. Partijen kunnen hun stikstofsaldo stallen in hun eigen bankje en later uitgeven aan nieuwe projecten. Partijen

zijn daarmee minder afhankelijk van de overheid voor het doorgang kunnen laten vinden van hun ontwikkelingen.
- Dit zorgt voor een positieve prikkel om ontwikkeling mogelijk te maken.

Potentieel een snelle oplossing voor aantal partijen [efficiëntie]

- Kapitaalkrachtige partijen en rijkspartijen die vrij gemakkelijk een eigen bankje kunnen verzorgen en daarmee snel ontwikkeling mogelijk maken. Geeft hen meer zekerheid.
- De optelsom van individuele ontwikkelingen geeft de ontwikkeling in zijn totaal ook een boost. Nu gebeurt er beperkt wat omdat extern salderen (lang) niet altijd tot valide oplossingen leidt.

Minder afstemming voor partijen met een goedgevulde eigen bank [efficiëntie]

- De zogenoemde 'frequent flyers' (partijen die regelmatig nieuwe projecten, een grote opgave hebben) hoeven minder af te stemmen met allerlei partijen m.b.t. (verkrijgen) stikstofruimte. Zij hoeven niet meer voor elke nieuw project (opnieuw) extern te salderen, maar gebruiken (voornamelijk) het saldo in de eigen bank.
- Er zal wel moeten worden afgestemd over microdepositie.

Minder overheidssturing op de verdeling van de schaarse stikstofruimte [houdbaarheid/efficiëntie]

- Bij deze variant stuurt de overheid beperkt op door haar gewenste (gebieds)ontwikkelingen. Zij kan alleen sturen op de condities waaronder een partij een bankje mag openen.
- Het openen van een bankje voor een individuele is indirect een vorm van prioriteren waarbij geen overweging van algemeen belang plaatsvindt over de uitgifte van het saldo: een bepaalde partij krijgt prioriteit bij het uitgeven van bepaalde stikstofruimte. De partij reserveert als het ware stikstofruimte voor eigen projecten en gaat zelf over de daadwerkelijke inzet van de ruimte.
- Hierdoor ontstaat is er geen prikkel voor individuele partijen om in te leggen voor de collectieve bank ten behoeve van microdepositie en prioritaire projecten.
- Er is dus minder overheidssturing op de verdeling van schaarse stikstofruimte mogelijk, tenzij de overheden samen grote eigen banken maken met voldoende vulling.

Inefficiënt gebruik van schaarse stikstofruimte [efficiëntie]

- Omdat elke partij in theorie een eigen bankje kan openen, kan er een wildgroei aan bankjes ontstaan. Verwacht wordt dat er veel bankjes zullen ontstaan met mogelijk geringe vulling. Orde/grootte: 100+ bankjes in de looptijd van 2 tot 3 jaar.
- De beschikbare stikstofruimte voor ontwikkelingen wordt hierdoor inefficiënt gebruikt: een collectiever systeem zou in theorie een optimale verdeling van de beschikbare ruimte ten opzichte van gewenste ontwikkeling kunnen maken.
- Ook de 'snijverliezen' bij extern salderen zullen niet worden opgevangen in de collectieve bank maar ten goede komen aan de vulling van het eigen individuele bankje. Hier zijn nadere afspraken over te maken.
- De vulling van de collectieve bank wordt hierdoor afhankelijk van de vrijgemaakte ruimte door overheden.

Ongelijkheid tussen partijen [houdbaarheid]

- Verwacht wordt dat dit met name een oplossing is voor kapitaalkrachtige partijen: het verkrijgen van stikstofsaldo door middel van opkoop / stoppen activiteiten kost geld.
- De overheid heeft minder mogelijkheden om bepaalde initiatieven te helpen (alleen door condities te stellen wie een bankje mag openen). Voor nieuwe ontwikkelingen die wel duurzaam zijn, kan het wel eens lastig worden om zelf in voldoende stikstofsaldo te voorzien.

- Door de bankjes wordt er als het ware stikstofruimte gereserveerd ten behoeve van later gebruik door een individuele partij. De bankjes zijn spaarpotten voor een partij. Het kan dus zijn dat er wel ruimte beschikbaar is, maar niet voor een bepaalde partij.

Concurrentie en prijsopdrijving [efficiëntie]

- De partijen zullen niet voor elke ontwikkeling de ruimte op de juiste hexagonen in hun bankje hebben. Er zal daardoor een ruilmogelijkheid moeten ontstaan. Dit zorgt (alsnog) voor afstemming tussen partijen, maar kan ook zorgen voor concurrentie tussen partijen voor bepaalde stikstofruimte.
- Verwacht wordt dat de stikstofruimte op bijvoorbeeld de Veluwe gewild zal zijn en daarmee zal de prijs voor opkoop / uitwisselingen vergunningen oplopen.

Coördinatieprobleem tussen bankjes [efficiëntie]

- Projecten hebben impact op natuurgebieden in (andere) provincies. Hiervoor zal instemming van het betreffende bevoegd gezag gevraagd moeten worden.
- Indien hier geen bestuurlijke afspraken over worden gemaakt, zorgen meer bankjes voor meer afstemming.

Variant 2: doelgebonden bankjes

Variant 2 lijkt op variant 1, omdat het uitgaat van meerdere bankjes en de mogelijkheid biedt voor het stallen / reserveren van het toegekende stikstofsaldo. Echter zijn de bankjes niet toegekend aan individuele partijen, maar aan verschillende doelen (opgaven, gebieden). De vulling van de bankjes gebeurt door vrijgemaakte ruimte en vrijgevallen ruimte. Bij deze variant verloopt de vulling van het bankje via het bevoegd gezag. De keuze voor variant 2 impliceert het volgende:

Meer overheidssturing op het soort ontwikkeling t.o.v. variant 1 [zeggenschap]

- Het openen van een bankje is indirect een vorm van prioriteren. In tegenstelling tot variant 1, komt er bij variant 2 wél een overweging van algemeen belang kijken: de overheden bepalen welke doelen (onder welke voorwaarde) een eigen bankje krijgen.

Mogelijkheid tot het bieden van maatwerk en aansluiting GGA [zeggenschap]

- Doelgebonden bankjes per ontwikkeling zorgen ervoor om in gebieden maatwerk te bieden voor bepaalde initiatieven. Deze variant sluit goed aan de bij GGA.
- Het maakt het mogelijk om bepaalde ‘deals’ met de gebieden te maken: een bepaald gebied innoveert te behoeve van ontwikkeling dat wordt geborgd in een doelgebonden bankje.

Minder afstemming tussen partijen die samenwerken rondom bepaalde (langdurige) initiatieven [efficiëntie]

- Ook doelgebonden bankjes kunnen stikstofsaldo stallen. Dit verhelpt dat frequent flyers iedere keer dat zij ruimte nodig hebben weer opnieuw in het geheel buiten de bank moeten extern salderen.
- Indien meerdere partijen samenwerken rondom bepaalde initiatieven geeft dit minder afstemming dan als zij dit mogelijk moeten maken vanuit hun eigen individuele bankjes (zoals bij variant 1). Zij putten gezamenlijk uit het stikstofsaldo ten behoeve van een of meerdere initiatieven.

Potentieel snelle oplossing voor belangrijke initiatieven [efficiëntie]

- Eenmaal besloten onder welke condities een doelgebonden bankje kan worden geopend zou het relatief makkelijk zijn om deze bankjes te vullen. Zodra er een doelgebonden bankje is, kunnen partijen samen gerichte maatregelen nemen om stikstofruimte te verkrijgen en te parkeren.
- De optelsom van individuele ontwikkelingen geeft de ontwikkeling in zijn totaal ook een boost. Nu gebeurt er beperkt wat omdat extern salderen (lang) niet altijd tot valide oplossingen leidt: microdepositie-problemen, matchingsproblemen en geen mogelijkheid tot het stallen van de vrijgevallen ruimte.

Een vorm van prioritering is (alsnog) nodig [zeggenschap, efficiëntie]

- Overheden moeten net als in variant 3 een prioritering meegeven voor het openen van bankjes: onder welke conditie mag dit? En hoe ruim mag het doel worden omschreven?
- Cruciaal wordt de definitie van doelen en de afbakening van een bankje. Wordt het 'ontwikkeling havengebied' of 'bouw van X woningen op X grond'.
- Hoe soepeler de overheid is om een bank te openen en hoe ruimer de definitie van het doel, hoe meer zeggenschap voor individuele partijen. Zij kunnen immers meer scharen onder het afgesproken doel. Het gaat dan meer richting variant 1.

Minder zeggenschap voor individuele partijen t.o.v. variant 1, maar meer zeggenschap dan bij variant 3 [zeggenschap, efficiëntie]

- Voor individuele partijen neemt de zeggenschap af: afhankelijk of zij een doelgebonden bankje mogen openen voor een bepaalde ontwikkeling krijgen return on investment. De afhankelijkheid van de overheid neemt toe t.o.v. variant 1.
- Eenmaal zekerheid dat ontwikkeling mag plaatsvinden, kunnen zij het stikstofsaldo stallen.
- Verwacht wordt dat de prikkel voor individuele partijen om bij te dragen aan de collectieve bank voor microdepositie en prioritaire projecten net als in variant 1 minimaal zal zijn.

Coördinatieprobleem tussen bankjes [efficiëntie]

- Projecten hebben impact op natuurgebieden in (andere) provincies. Hiervoor zal instemming van het betreffende bevoegd gezag gevraagd moeten worden.
- Indien hier geen bestuurlijke afspraken over worden gemaakt, zorgen meer bankjes voor meer afstemming.

Variant 3: collectieve bank

Deze variant combineert een collectieve bank waar de overheid bepaalde projecten doorgang laat geven en zorgt voor de oplossing van microdepositie in (andere) provincies. Extern salderen blijft nog steeds openstaan en de collectieve bank wordt gevuld door middel van vrijgevallen ruimte van extern saldeertransacties en door vrijgemaakte ruimte van overheden.

Overheidssturing op gewenste ontwikkeling door middel van prioritering [zeggenschap]

- De overheden komen gezamenlijk met een integrale afweging voor de meest optimale verdeling stikstofsaldo en de doorgang van desgewenste ontwikkeling.
- Sturing mogelijk op duurzame initiatieven, die niet kapitaalkrachtig genoeg zijn om zelf ruimte te organiseren via extern salderen.

- Er komt een afweging op basis van het algemeen belang en is in minder mate afhankelijk van individuele belangen.

Stabiliteit van de variant: duidelijk en uitvoerbaar [houdbaarheid, efficiency]

- Zodra verdeling / prioritering van het beschikbare stikstofsaldo bekend is, is het bij voldoende vulling een stabiele variant. Geen afstemming onderling meer nodig tussen bankjes van verschillende partijen of initiatieven zoals bij de varianten 1 en 2.
- Technisch is deze variant relatief makkelijker te ontwerpen dan het technisch ondersteunen en organiseren van uitruil tussen allerlei bankjes.

Meest efficiënt gebruik van schaarse stikstofruimte in systeem [efficiency]

- Van de drie varianten maakt variant 3 (in theorie) het meest efficiënt gebruik van schaarse stikstofruimte. De vulling is echter een belangrijk aandachtspunt.
- Er zijn geen losse bankjes met restjes stikstofsaldo waar geen aanspraak op gedaan kan worden bij het vergunnen van nieuwe projecten.
- De 'snijverliezen' (restruimte / vrijgevallen ruimte) die ontstaan bij extern salderen worden opgevangen ten behoeve van de collectieve bank. Omdat de vrijgemaakte ruimte van de overheden nog onduidelijk is, kan de vrijgevallen ruimte vanuit extern saldeertransacties werken als een vliegwiel om initiatieven mogelijk te maken vanuit de collectieve bank.
- Het registreren van vrijgevallen ruimte impliceert dat de betrokken partijen niet zelf over deze ruimte kunnen/mogen beschikken.

Prikkel tot samenwerking en tot free riding [efficiëntie]

- Vanuit de collectiviteit ontstaat er een noodzaak om samen te zoeken naar vulling. Bijvoorbeeld gerichte opkoop door heel Nederland.
- Tegelijkertijd zorgt de collectieve insteek ook voor een free riding risico: minder prikkel om te innoveren of stikstofruimte vrij te maken als 'jouw' project aangewezen staat op de prioritaire lijst.
- In het verlengde daarvan zijn de varianten 1 en 2 meer gericht op eigen initiatief en een 'vervuiler betaalt'-principe.
- In principe lijkt deze variant aantrekkelijker voor partijen die maar 1 project hebben (t.o.v. variant 1 en 2, waar met de mogelijkheid tot het stallen van ruimte centraal staat).

Prioritering maken wordt lastig [efficiëntie]

- Veel afstemming tussen alle partijen over de verdeling van het stikstofsaldo.
- Verwacht wordt dat het maken van de prioritering erg lastig gaat worden. Zowel bestuurlijk, als ambtelijk bij het maken van objectieve, kenbare en navolgbare prioritering (op grond van schaarse rechten verdeling).
- Het voorstel om prioritering in batches te doen, wordt naar verwachting elke batch veel bestuurlijk gedoe.

Minder return on investment [zeggenschap]

- Hoewel individuele partijen nog steeds middels extern salderen zelf ontwikkelingen kunnen organiseren, neemt de zeggenschap af. Partijen zijn afhankelijker van de overheidsprioritering of hun specifieke ontwikkeling doorgang zal krijgen.
- Er is dus minder zekerheid voor de partijen dat zij return on investment krijgen.

Hoofdstuk 4: houdbaarheidsadviezen

Vanuit de werkstromen in het RSRS-project is per variant bekeken wat de effecten zijn op houdbaarheid/uitvoerbaarheid. U treft die weging hieronder. Daarin is leidend geweest: de operationele, technische en juridische blik.

Conclusie houdbaarheid 3 varianten vanuit juridisch oogpunt (zie paragraaf 4.1)

- De juristen komen tot één gezamenlijke conclusie over de juridische houdbaarheid van de drie beschreven varianten. Dit is dat er zwaardere risico's en vraagtekens zijn bij variant 1 dan bij varianten 2 en 3. Vanuit juridische haalbaarheid bezien, is er daarmee een voorkeur voor varianten 2 of 3 boven variant 1.
- Er is geen consensus over langs welke (inhoudelijke) redenering deze conclusie bereikt wordt. Wel is er een gemene deler te ontwaren in de redenering. Die is hieronder toegelicht.
- Aan alle varianten kleven inherent risico's. Geen van de varianten is juridisch – met zekerheid – onhaalbaar. Het omgekeerde is ook waar: geen van de varianten is met zekerheid wél haalbaar. Op voorhand staat dus niet vast dat variant 1 met zekerheid zal sneuvelen. Evenmin staat op voorhand vast dat varianten 2 en 3 met zekerheid stand houden.
- De juridische houdbaarheid van een variant staat en valt uiteindelijk met de precieze en concrete uitwerking. Dat detailniveau is op dit moment nog niet bekend en leidt tot de hieronder meegegeven aandachtspunten. Dat is ook een kans, omdat dit (nog) de gelegenheid geeft om die aandachtspunten en (intrinsieke) kwetsbaarheden in de verdere uitwerking te minimaliseren.

Conclusie houdbaarheid 3 varianten vanuit technisch oogpunt (zie paragraaf 4.2)

- Bij een eenvoudige inrichting van het systeem (weinig banken, labeling of autorisaties) is de ontwikkeling het meest eenvoudig;
- Vanuit technisch perspectief is er, mede gegeven dat argument, een lichte voorkeur voor variant 3: met de minste labels, autorisatie en daarmee reductie van complexiteit;
- Variant 1, 2 en 3 kennen vanuit technisch perspectief in beperkte mate verschil, dusdanig dat het niet onderscheidend is qua ontwikkeltijd;
- Het ontwikkelen van rapportages voor variant 1 en 2 is complexer en kent gemiddeld meer doorlooptijd dan bij variant 3;
- Mate van flexibliteit verschilt: je kunt op een later moment eventueel wel van variant 1 naar 2 naar bijvoorbeeld 3 afschalen, maar niet andersom;
- De keuze voor het inrichten van de boekhoudregels is een bestuurlijk aangelegenheid. Als complexiteit daarbij wordt voorkomen, dan komt dat ten goede aan de werking het systeem (techniek, beheer en procesondersteuning).

Conclusie houdbaarheid 3 varianten vanuit operationeel oogpunt (zie paragraaf 4.3)

- Onderstaande argumenten maken dat de overall conclusie vanuit operationeel oogpunt is: simpeler is beter en daarmee is variant 3 in opzet aantrekkelijker/minder riskant (o.v.b. van het prioriteringsproces) dan 2, en is 2 weer aantrekkelijker dan 1. Daarbij geldt: 1 en 2 kunnen ook zeer beperkt (weinig banken) uitgevoerd worden: dan worden ze uitvoerbaarder. Échter, dat is niet de opzet van de varianten.
- Bij reductie van inrichting van het systeem (weinig banken, labeling of autorisaties) is het beheer en de procesondersteuning relatief beperkter te houden;

- Des te meer interferenties er ontstaan tussen banken, des te complexer wordt de toetsing van vulling en uitgifte;
- Een variant waarin iedere provincie één type bank krijgt (bijvoorbeeld variant 1 of variant 2) is uitvoerbaar en werkbaar, maar als verschillende type banken gecombineerd worden (bijvoorbeeld bevoegd gezagen hebben diverse eigen doelgebonden bankjes) krijg je een logaritmische schaal qua complexiteit in het systeem en groei in de beheerslast. Houdt ook rekening met de operationele gevolgen bij de noodzaak van het 'terugtrekken en reconstrueren van projecten' als gevolg van een gerechtelijke uitspraak;
- Een "wildgroei" aan banken leidt tot minder efficiëntie in de verdeling van ruimte, maar ook neemt de complexiteit en beheersbaarheid in het systeem toe.

4.1 Juridische houdbaarheid

Met welke redenering komen we tot bovenstaande conclusie?

Geconsulteerde juristen van provincies en rijk geven op basis van de drie voorliggende varianten het volgende advies mee over de juridische houdbaarheid:

- In de huidige juridische context wordt ervan uitgegaan dat er geen verhandelbaarheid en eigendom is van stikstofruimte. Dit is in eerdere notities uitgebreid toegelicht. Bij alle drie de varianten speelt daarom de vraag of de overheid door het instellen van een stikstofbank een (vorm van een) handelssysteem / eigendom in het leven roept. Die vraag wordt pregnanter op het moment dat stikstofruimte in de vorm van saldo toegeëigend kan worden door specifieke partijen. Dit speelt in variant 1, omdat een partij exclusieve zeggenschap heeft over het 'eigen' stikstofsaldo en sprake zal zijn van (ruil)handel. Bij varianten 2 en 3 is dat verhandelen minder dominant (of niet) aan de orde. Daarbij zal bij variant 2 en 3 wél goed onderbouwd moeten worden dat de overheid (via bevoegd gezag) in een context van geen eigendom wél het recht heeft op de verdeling (en dus beschikking) van de schaarse stikstofruimte.
- Borgen van directe samenhang (sluitende administratie) is in variant 1 vermoedelijk complexer dan in varianten 2 en 3. In variant 1 ligt de bal voor deze administratie in eerste instantie bij private partijen, waarop de overheid minder goed zicht heeft. Daarmee is variant 1 minder houdbaar. Naarmate er meer partijen (of doelen) zijn, neemt de kwetsbaarheid toe.
- In de uitwerking is cruciaal voor de juridische houdbaarheid hoe de schaarse stikstofruimte te prioriteren. Direct of indirect is er bij elke variant een vorm van prioritering aan de orde (welke partijen, welke doelen, welke projecten). Het prioriteringsvraagstuk speelt daarom in elke variant. Voor variant 2 (doelen) en variant 3 (projecten) lijkt het in eerste instantie beter juridisch uitlegbaar, dan bij variant 1 (partijen). Variant 1 behelst dat de overheid een bevoegdheid (het verlenen van vergunningen) gebruikt ten dienste van marktpartijen. Dit is juridisch kwetsbaar, omdat het algemeen (én het natuurbelang) hierin niet centraal staan. Variant 1 is daarmee kwetsbaar (en kwetsbaarder dan varianten 2 en 3).
- Staatssteun: risico's zijn te beperken door een gesloten systeem en door ruimte te koppelen aan vooraf geformuleerde doelen. In variant 1 zijn er naar verwachting staatssteunrisico's zodra er een vorm van verhandelbaarheid/ruilen ontstaat. Bepaalde partijen krijgen een op geld waardeerbaar voordeel (bv. doordat zij vrijgevallen ruimte na extern salderen kunnen behouden ten behoeve van zichzelf). In variant 2 zijn staatssteunrisico's vermoedelijk te ondervangen, afhankelijk van de vormgeving (cf. SSRS). In variant 3 ook. Vanuit staatssteunperspectief is variant 1 kwetsbaarder dan varianten 2 en 3.

Juridische aandachtspunten

- De wettelijke grondslag voor prioritering door het bevoegd gezag
- De aard van de prioriteitencriteria

4.2 Technische houdbaarheid

Met welke redenering komen we tot bovenstaande conclusie?

We beschrijven dat hieronder op een aantal belangrijke technische overwegingen: impact, onderhoud/databeheer, stabiliteit en boekhoudregels.

Verschil tussen de varianten in technische impact

- Bij de ontwikkeling van het nieuwe Register is bij de architectuur al uitgegaan van de meest complexe variant. Dit betekent dat in alle drie de varianten weinig of veel banken kunnen worden gecreëerd, weinig of veel autorisaties kunnen worden ingericht. Dat heeft qua ontwikkeling weinig impact.
- Voor variant 1 en 2 is bij de ontwikkeling meer ervaring vanuit vergunningsverlening nodig. De ervaring leert dat dit een langere doorlooptijd van ontwikkeling met zich meebrengt (denk hierbij in extra maanden, niet in jaren).
- De (ook technische) impact zit echter vooral in de complexiteit die in variant 1 het meest toeneemt in processen, beheer of bijvoorbeeld de ontwikkeling van rapportages. Dit omdat er sprake is van diverse banken binnen één applicatie (Register), interactie tussen die banken en een grote hoeveelheid aan bijvoorbeeld autorisaties voor verschillende gebruikers.

Verschil tussen de varianten in onderhoud en databeheer (incl. jaarlijkse te verwachten kosten)

- In het algemeen geldt dat des te meer bankjes, des te bewerkelijker het onderhoud en des te hoger de te verwachte kosten. Dit komt door een toename van onderling communicerende labels, de onderliggende data blijft hetzelfde. Vermoedelijk zal dit ook leiden tot meer handwerk en/of noodzakelijke controles.
- Ter illustratie: het terugtrekken en reconstrueren van projecten, wat kan gebeuren na een rechtelijke uitspraak waarin de kwaliteit/onderbouwing van mitigerende ruimte ter discussie wordt gesteld, is complexer bij meer banken (varianten 1 en 2), leidend tot veel meer handwerk.

Verschil tussen de varianten qua stabiliteit van het systeem

- In termen van operationele stabiliteit geldt voor alle varianten dezelfde eis. Daarin dus ook geen onderlinge verschillen.
- Hier geldt hooguit dat door toenemende complexiteit van actualisaties in varianten 1 en 2 (gegeven aantal interfererende banken) meer ‘downtime’ te verwachten is: periodes waarbinnen de stikstofdepositiebank niet toegankelijk is i.v.m. uit te voeren berekeningen.

Verschil tussen de varianten qua Boekhoudregels

- Het bedenken van boekhoudregels (deels bestuurlijk/deels ambtelijk) is een instrument om complexiteit te beperken. Alle drie de varianten vragen boekhoudregels. Bij alle varianten bestaat de mogelijkheid tot technische versimpeling en/of technische complicering via keuzes rond de boekhoudregels.
- NB: hierbij zit wel de grootste technische variëteit tussen varianten, maar dit is geen voor- of nadeel. De boekhoudregels per variant zullen er anders uitzien. Denk aan regels over:
  - Actualisatie en herleidbaarheid (naar rato of volledig actualiseren)

- Prioritering (welke actoren, welke doelen of welke projecten krijgen toegang/ruimte?)
- Zichtjaren (met welke zichtjaren en combinaties van zichtjaren wordt gerekend?)
- Faciliteren van aanleg- en gebruiksfase (is er sprake van tijdelijke of structurele belasting en behandelen we die onderling verschillend?)
- Terugboeken van projecten en of maatregelen (is dat mogelijk en hoe/onder welke condities?)
- Referentiejaren (hoeveel referentiejaren nemen we op en/of hoe beperken we dit aantal?).

4.3 Operationele houdbaarheid

Met welke redenering komen we tot bovenstaande conclusie?

De hoofdlijn in redeneren voor operationeel sluit nauw aan bij de technische redeneerlijn. De volgende argumenten zijn van belang:

- Ook hier geldt: meer banken die onderling moeten kunnen communiceren (bijv. één project mogelijk maken vanuit meerdere banken) werkt sterk complexiteitverhogend voor de uitvoering. Daarmee is variant 3 in opzet werkbaarder dan de andere twee, en is variant naar verwachting werkbaarder dan variant 1 (qua verwacht aantal banken).
- Voor de uitvoering is regel-arm het devies in opzet van dit soort instrumentarium. Regel-arm is een randvoorwaarde voor werkbaarheid en ondersteunt juridische robuustheid.
- Met name ook het draaien van rapportages vergt bij meerdere, met elkaar communicerende banken meer code waardoor de rapportage (bijvoorbeeld over bestedingsruimten of details van hexagonen) ook langer op zich laat wachten. Terwijl juist in deze varianten tijdige rapportages relevant zijn.
- Ook hier geldt: 't zit 'm in de details. Veel is nog onbekend over de precieze uitwerking. Keuzes daarbinnen kunnen ook binnen één variant een wereld van verschil opleveren qua uitvoerbaarheid.

Verschillen tussen de varianten qua operationele beheerslast

- Technisch gezien is een grote diversiteit aan banken in te richten, maar werkbaarheid/uitvoerbaarheid gaat hard achteruit.
- Een variant waarin iedere provincie één type bank krijgt (geografisch/bevoegd gezag) is uitvoerbaar en werkbaar, maar als verschillende type banken gecombineerd worden (bijvoorbeeld bevoegd gezagen hebben diverse eigen doelgebonden bankjes) krijg je een logaritmische schaal qua complexiteit in het systeem en groei in de beheerslast.

Verschillen tussen varianten qua inwerkingtreding

- Hierbij geldt: des te eerder de keuzes voor type en hoeveelheid banken bekend zijn en des te simpeler de opzet hiervan is, des te beter het beheer zich hier op kan voorbereiden met de juiste naamgeving, autorisaties etc. kortom: simpeler is sneller operationeel.

Verschillen tussen varianten qua uitgifte systematiek

- Alle drie de varianten kennen hier operationele complexiteit, maar die zit wel in verschillende punten.
- Voor variant 3 geldt: de voorgestelde rondesystematiek is complex. RIVM voorziet in mogelijkheid voor technische ondersteuning van dit proces, maar veel zal afhangen van (a) het aantal aanvragen per tijdsvak, (b) de complexiteit van de afweging en (c) het benodigde (beleidsinhoudelijk) werk qua weging en ordening.

Onmiskenbaar is een utigifte-opzet zónder prioritering (of prioritering o.b.v. volgorde van binnenkomst) uitvoerbaarder.

- Voor varianten 1 en 2 geldt: prioritering op uitgifte is niet zoveer complex, wel de uitvoeringskant van het faciliteren van de aanleg van bankjes (wie besluit hierover, hoe brengen we daar eenduidigheid in / hoe gaan we om met diversiteit?) maar boven alles de uitgifte van projecten uit meerder banken. Dit brengt potentieel veel handwerk/controlewerk met zich mee bij combinaties tussen saldi/banken.
- Voor variant 3 geldt bovendien: Indien er een onderscheid wordt gemaakt tussen microdepositie op basis van datum en macrodeposities op basis van prioritering, is het op voorhand lastig in te schatten wat er technisch operationeel gebeurt: wat gebeurt er als een project voorrang krijgt voor macro en achteraan staat bij micro? Potentieel ontstaan hier (bewerkelijke) afstemissues tussen beide routes van uitgifte.

Appendix 1: Invulling begrippen zeggenschap, efficiëntie en houdbaarheid

Door de effecten van mogelijke varianten in kaart te brengen aan de hand van een gestructureerd afwegingskader kan de nog te nemen besluitvorming over (de werking van) het RSRS worden ondersteund. Het systematisch beschrijven van positieve en negatieve aspecten van de varianten op verschillende actoren en voor verschillende soorten projecten biedt een handvat om verschillende varianten met elkaar te vergelijken. Daarbij moet natuurlijk ook telkens meegenomen worden of de geschetste variant bijdraagt aan het doel (zoals in de appendix bij deze notitie beschreven).

Zeggenschap

Gaat om (directe) invloed van inbrengers van ruimte over de (inleg en) uitgifte daarvan. Dus bijv.: directe zeggenschap van provincies over vrijgemaakte ruimte d.m.v. mitigerende maatregelen of door RWS over door haar ingebrachte ruimte. Maar ook eventuele zeggenschap door private actoren. Het gaat nadrukkelijk ook over eventuele zeggenschap over vrijgevallen ruimte (restdeposities) die na extern salderen ontstaan. Wat is het effect van varianten op zeggenschap van publieke en private actoren en daarmee bijvoorbeeld op de mogelijkheid om als publieke actoren (wettelijke) taken uit te voeren? Zijn er verschillen in effecten in zeggenschap over grote of kleinere projecten tussen de varianten? En wat is de impact van varianten op de collectieve en individuele zeggenschap door bevoegde gezagen?

Efficiëntie

Ook qua efficiëntie hebben de varianten naar verwachting verschillende effecten. Hoofdvraag daarbij is: welke variant maakt zo efficiënt mogelijke benutting van de schaarse ontwikkelruimte mogelijk? Daarbij is aangetekend dat efficiëntie vanuit het algemeen belang bekeken (fors) anders kan uitpakken dan efficiëntie vanuit een deelbelang.

Bij het begrip efficiëntie moet in elk geval aandacht besteed worden aan de mogelijkheden voor coördinatie en matching. Welk effect heeft een variant op de waarde van stikstofdepositie (in de bank, maar ook bij extern salderen/buiten de bank) en wat is het effect van een verandering hiervan voor verschillende actoren en projecten? Een ander aspect dat hier beschreven moet worden, is de intrinsieke prikkel die van de variant uitgaat. Ontstaat er een prikkel tot extern salderen en ontstaat daarmee vulling voor de bank? Zijn de prikkels voor verschillende partijen gelijk? Is er een prikkel om zoveel mogelijk ruimte zo snel mogelijk in te zetten, of stimuleert de variant het langer bewaren van ruimte? Is het nodig om bijvoorbeeld een uiterste “houdbaarheidstermijn” voor de bankjes te hanteren waarmee partijen hun ruimte kunnen benutten? Tot slot gaat efficiëntie ook over het verschil tussen de varianten qua snijverliezen, effect op de schaarste (toe- of afname) en herverdeling van ruimte over het land en vragende initiatieven.

Houdbaarheid

Bij houdbaarheid wordt naast de verschillende effecten van varianten op actoren ook naar meer algemene aspecten gekeken. Hierbij gaat het in elk geval over juridische houdbaarheid/verankering. Over uitlegbaarheid en over uitvoerbaarheid. Een belangrijke vraag hier is ook de verwachting hoe snel de variant technisch te realiseren is.

Appendix 2: Wat is het probleem dat opgelost moet worden?

Doel:

- *Zo snel mogelijk en zo veel mogelijk op gang brengen toestemmingsverlening (inzetten beschikbare depositieruimte)*

Middel:

- *Instrument om ruimte te registreren en op een later moment in te zetten*

Belanghebbers:

- *Provincies*
- *Rijkspartijen*
- *Andere overheden (gemeenten etc)*
- *Grote/vaak gebruikers*
- *Kleine/incidentele gebruikers*

Binnen scope:

- *Bronnen: vrijvallende ruimte bij extern salderen; bronmaatregelen (voor zover...)*
- *Bestemming: diffuse belasting/micro deposities (tenzij Hordijk met snel te realiseren alternatief komt); projecten vaak gebruikers; incidentele gebruikers*

Buiten scope:

- *Spelregels van instrumenten intern en extern salderen (en verleasen)*
- *Structurele oplossing*
- *NB: het gaat hier niet om een maatregel waardoor de stikstofdepositie afneemt, maar om een oplossing om beschikbare ruimte in te kunnen zetten.*
- *Eventuele oplossing van Hordijk*

Stand van zaken legalisatieprogramma en meldingen
Ter bespreking

Aanleiding
In de voorliggende notitie wordt een overzicht gegeven van enkele activiteiten in het meldingendossier: de huidige stand van zaken rondom het legalisatieprogramma, de denklijnen omtrent het mogelijk tegemoet komen in de kosten van melders en de recente uitspraak van Raad van State omtrent het openbaar maken van locatiegegevens van melders.

Advies
U kunt voorliggende notitie bespreken.

Kernpunten

Stand van zaken legalisatieprogramma melders

In het wetsvoorstel stikstofreductie en natuurverbetering zoals dat nu bij de Eerste Kamer ligt, is via een legalisatieprogramma in de wet vastgelegd dat de problematiek omtrent de huidige rechtsonzekerheid van melders en initiatiefnemers met meldingsvrije activiteiten op afzienbare termijn wordt opgelost. In dit programma worden maatregelen vastgelegd om de meldingen en meldingsvrije activiteiten mee te legaliseren. Hiervoor wordt de stikstofdepositie van de betreffende activiteiten gemitigeerd of gecompenseerd. De effecten van deze maatregelen zijn aanvullend ten opzichte van die opgenomen in het programma stikstofreductie en natuurverbetering. Ze dienen binnen drie jaar na de vaststelling van het programma uitgevoerd te worden.

Begin januari is binnen DGS een programmamanager aangesteld, die verantwoordelijk is voor het tot stand komen van het legalisatieprogramma. Hiervoor werkt de programmamanager nauw samen met de onlangs door de provincies, binnen het programma IPS, aangestelde kwartiermaker van de Taskforce legalisering meldingen. De Taskforce is begin december 2020 opgericht en bestaat uit provinciale medewerkers op het gebied van beleid, vergunningverlening, toezicht en handhaving. In de Taskforce is ook DGS actief betrokken. De kwartiermaker is eindverantwoordelijk voor het integrale plan van aanpak voor de legalisering van meldingen en wordt hierbij ondersteund door de projectleider van BIJ12 en de Taskforce. Het plan van aanpak dient om onder andere te komen tot bestuurlijke afspraken over de financiering. Daarnaast bereidt de kwartiermaker samen met de projectleider en de Taskforce de opstart van de uitvoering van het legalisatieproces voor.

Op 25 januari hadden 297, van de in totaal 3637 aangeschreven melders, gegevens ten behoeve van de legalisatie van hun melding ingediend. Inmiddels is de Taskforce aan de hand van 12 meldingen verspreid over vier provincies begonnen met een eerste ‘botsproef’ om te kijken hoe de verificatie van de gegevens door de bevoegde gezagen verloopt. Dit geeft enerzijds een beeld van hoe het uitvoeringsproces verloopt en hoeveel tijd de verificatie van gegevens kost. Anderzijds biedt dit de mogelijkheid om te bekijken hoe beoogde processtappen op elkaar aansluiten en wordt de aanzet gecreëerd richting het legaliseren van de eerste meldingen op het moment dat hiervoor stikstofruimte beschikbaar komt.

Bovenstaande stand van zaken richt zich specifiek op de melders. Ten behoeve van een volgend bestuurlijk overleg wordt een beslisnotitie voorbereid over het plan van aanpak voor de meldingsvrije activiteiten.

Kosten voor melders

Tegemoetkoming kosten aanleveren gegevens
Om meldingen in vergunningen om te zetten, is het nodig om de meldingen te verifiëren, zoals in het Bestuurlijk Overleg van juli 2020 is besproken. Daartoe zijn initiatiefnemers gevraagd gegevens aan te leveren. Dit proces brengt financiële verplichtingen voor de initiatiefnemers met zich mee. Ten behoeve van het indienen van hun oorspronkelijke melding hebben ondernemers ook al kosten gemaakt. Daarom wordt de mogelijkheid onderzocht om PAS-melders middels een vast bedrag tegemoet te komen in deze kosten. Door het tegemoetkomen in de kosten erkent de overheid dat PAS-melders niet door eigen toedoen geconfronteerd worden met dubbelkosten. Ook sluit deze lijn aan bij een brede wens van de sectoren om in deze kosten tegemoet te komen.

Legeskosten
Naast de kosten voor het aanleveren van de gegevens kan bij de legalisering van PAS-melders ook sprake zijn van legeskosten. De beslissing om leges te heffen, als ook de hoogte ervan is aan het betreffende bevoegd gezag. Op dit moment wordt nader uitgewerkt of en onder welke voorwaarden leges geheven worden.

Financiële consequenties
De kosten die voortvloeien uit bovenstaande keuzes worden meegenomen in het totale kostenoverzicht ten behoeve van de legalisering van melders. Dit overzicht is onderdeel van het plan van aanpak van de kwartiermaker van de provinciale Taskforce legalisering meldingen. Het plan van aanpak is, conform huidige planning, in het tweede kwartaal van dit jaar gereed.

<u>Hoger beroep Wob zaken PAS meldingen</u>

Woensdag 27 januari 2021, heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (Afdeling) uitspraak gedaan in het hoger beroep tegen de weigering om de locatiegegevens van de onder het PAS gemelde activiteiten openbaar te maken op grond van de Wob. De Afdeling oordeelt dat de openbaarmaking van de locatiegegevens niet geweigerd had kunnen worden.
Dat betekent dat de locatiegegevens op korte termijn openbaar gemaakt moeten worden. Gevolg van openbaarmaking is dat er handhavingsverzoeken ingediend kunnen worden ten aanzien van de gemelde activiteiten. De lijn van de bevoegde gezagen bij handhavingsverzoeken is dat handhaving onevenredig is nu er op landelijk niveau wordt gewerkt aan legalisering van de PAS meldingen. Daarmee is de verwachting dat er voor de melders in de praktijk niks verandert.

Stand van zaken extern salderen

Op basis van terugkoppelingen vanuit de AC en de werkgroep extern salderen luidt de stand van zaken met betrekking tot de (beoogde) openstelling van extern salderen met veehouderijbedrijven met dier- en fosfaatrechten per 1 februari als volgt:

	Extern salderen met veehouderijbedrijven		**Verleasen**	
Provincie	**Besluit**	**Inwerkingtreding**	**Besluit**	**Inwerkingtreding**
Limburg		13 december 2019	22 september 2020	29 september 2020
Noord-Brabant	1 september 2020	15 september 2020	1 september 2020	15 september 2020
Zeeland	8 september 2020	11 september 2020	8 september 2020	11 september 2020
Overijssel	15 september 2020	15 oktober 2020	15 september 2020	15 oktober 2020
Gelderland	15 september 2020	Niet in 2020	15 september 2020	23 september 2020
Flevoland	29 september 2020	15 oktober 2020	29 september 2020	15 oktober 2020
Groningen	10 november 2020	24 november 2020	10 november 2020	24 november 2020
Fryslân	15 december 2020	19 december 2020	15 december 2020	19 december 2020
Zuid-Holland	15 januari 2021; separate beleids-regels Nieuwkoop volgen	18 januari 2021	15 januari 2021; separate beleids-regels Nieuwkoop volgen	18 januari 2021
Utrecht	Eind februari 2021	Alsdan duidelijk	Eind februari 2021	Nog niet bekend
Drenthe	Wacht op maart-versie RSRS	Alsdan duidelijk	Gelijktijdig met extern salderen	Nog niet bekend
Noord-Holland	1 april 2021	Alsdan duidelijk	1 april 2021	Nog niet bekend
Rijk	9 oktober 2020	16 oktober 2020	9 oktober 2020	16 oktober 2020

Geen harde datum voor het openstellen van extern salderen door provincies
De provincies hebben met de minister geen harde datum afgesproken over het openstellen van extern salderen. Van elke provincie betreft dit een eigenstandige en op eigen overwegingen gebaseerde keuze.

<u>Stand van zaken aanvragen i.h.k.v. extern salderen per 20 januari 2021</u>

- Limburg heeft tot op heden negen vergunningen verleend. Twee hiervan zijn nog in procedure gebracht vóór het PAS waartegen nog een beroepszaak loopt en neemt de provincie niet in de telling mee. De status van de zeven andere zaken luidt: één definitief besluit waartegen beroep is aangetekend en zes ontwerpbesluiten waartegen zienswijzen zijn ingediend. Geen enkel besluit is onherroepelijk.

- Noord-Brabant heeft (op basis van de op dit moment plaatsvindende inventarisatie van alle door de provincie ontvangen vergunningaanvragen) 33 aanvragen ontvangen. De saldo-ontvangende partij is in 25 gevallen agrarisch, in zes gevallen industrieel en in twee gevallen gerelateerd aan verkeer/infrastructuur. De saldogevende partijen zijn nog niet in alle gevallen bekend.
- Zeeland heeft één vergunning verleend en heeft een tweede in de maak. Beide vergunningen hebben betrekking op agrariërs
- Overijssel heeft (alleen) enkele aanvragen voor verleasen ontvangen
- Flevoland heeft één formele aanvraag ontvangen (tussen twee agrarische bedrijven)
- Fryslân heeft zeven aanvragen ontvangen: vijf tussen agrarische bedrijven; één van agrarisch bedrijf naar biomassacentrale en één tussen twee vestigingen van eenzelfde bedrijf
- Groningen en Zuid-Holland hebben nog geen formele aanvragen ontvangen

- De minister van IenW heeft als bevoegd gezag nog geen (ontwerp)tracébesluiten vastgesteld op basis van extern salderen.
- De minister van LNV heeft als bevoegd gezag op dit moment één aanvraag (geen dier- en fosfaatrechten) en één vooraanvraag (geen dier- en fosfaatrechten; wél salderen met boerderij) en één aankondiging van een partij (geen informatie) die extern wil salderen.

Postbus 55
8200 AB Lelystad

Telefoon
(0320)-265265
Fax
(0320)-265260
E-mail
provincie@Flevoland.nl
Website
www.flevoland.nl

Provinciale Staten
D.t.v. de Griffier

INTERN

Verzenddatum	*Bijlagen*	*Uw kenmerk*	*Ons kenmerk*
	1		2765299

Onderwerp
Beantwoording Statenvragen - GroenLinks - ex artikel 23 RvO aangaande vergunningen veehouderij

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij ontvangt u de antwoorden op de schriftelijke statenvragen van de Statenfractie van GroenLinks over ex artikel 23 RvO aangaande vergunningen veehouderij zoals ingediend op 15 maart 2021.

Het college van Gedeputeerde Staten heeft de antwoorden op deze vragen vastgesteld op 23 maart 2021.

Wij verzoeken u de statenleden in kennis te stellen van de vragen en antwoorden.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Flevoland,
de secretaris, de voorzitter,

Inlichtingen bij
[redacted]

Doorkiesnummer
06-[redacted]

Bezoekadres
Visarenddreef 1
Lelystad

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Programma DG Stikstof

Behandeld door
[redacted]
T 070 [redacted]
[redacted]@minlnv.nl

Datum
12 feb. 2021

Kenmerk
DGS / 21040156

Kopie aan

Bijlage(n)

verslag

Omschrijving	Bestuurlijk Overleg Stikstof (breed)
Voorzitter	[redacted]
Vergaderdatum en -tijd	11 februari 2021, 16.30 uur - 17.30 uur
Locatie	Webex
Aanwezig	[redacted], Klaas Fokkinga, Henk Staghouwer, Henk Jumelet, Gert Harm ten Bolscher, Peter Drenth, Harold Hofstra, Hanke Bruins Slot, Esther Rommel, Jeanette Baljeu, Anita Pijpelink, Erik Ronnes, Hubert Mackus, [redacted], [redacted] (IPO), [redacted], [redacted] (VNG), [redacted] (UvW), [redacted] (LNV), [redacted] (BZK), [redacted] (IenW), [redacted] (EZK), [redacted] (Def)

1. Opening
- [redacted] opent de vergadering.

2. Verslag vorige vergadering d.d. 1 oktober 2020
- Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

3. Mededelingen
- Er zijn geen mededelingen.

4. Ter bespreking: stand van zaken Raad van State uitspraken ViA15 en Logtsebaan
- Op 20 januari 2021 heeft de Raad van State twee uitspraken gedaan; een uitspraak over de Logtsebaan en een tussenuitspraak inzake ViA15.
- IenW geeft een toelichting over de tussenuitspraak inzake ViA15. De minister van IenW heeft 26 weken de tijd gekregen om het tracébesluit beter te motiveren of aan te passen.
- Naar aanleiding van de onderzoeken ten aanzien van afstandsgrenzen onder regie van LNV (DG Stikstof) in het kader van het advies van de Commissie-Hordijk, wordt in het verlengde hiervan door IenW gezamenlijk met IPO en VNG gekeken naar de uitspraak ViA15, wetende dat dit ook effect heeft op andere projecten met een verkeersaantrekkende werking (inclusief woningbouw).

- De provincies bevestigen dat de provincies en het Rijk hierover goed in gesprek zijn. Dit draagt bij aan een eenduidig beeld naar buiten.
- De provincies geven aan vooralsnog de route te hanteren dat projecten zonder stikstofemissies buiten de 5 km-zone doorgang kunnen vinden. Andere projecten vergen extra aandacht. Om het proces niet te compliceren communiceren de provincies niet naar buiten dat provincies met vergunningverlening stoppen. De provincies lichten toe dat er ook projecten zijn die niet kunnen blijven liggen. Verder lichten de provincies toe dat de provincies onderling de afspraak hebben gemaakt dat zij, wanneer zij grote infrawerken willen voortzetten, dit in overleg met IenW wordt opgepakt.
- Met betrekking tot de Logtsebaan-uitspraak lichten de provincies toe dat bezien wordt hoe om te gaan met de uitspraak. Vanuit verschillende sectoren komen vragen binnen gerelateerd aan rechtszekerheid. In het volgende Bestuurlijk Overleg kan hier meer duidelijkheid over zijn.
- De minister van LNV benoemt enkele aandachtspunten naar aanleiding van de Logtsebaan-uitspraak: het registreren van intern salderen, rechtszekerheid, het vraagstuk van latente ruimte en hoe hier zicht op te houden en hoeveel zicht er is op het vergunningenstelsel. Het is van belang deze punten in aanloop naar het volgende Bestuurlijk Overleg nader uit te diepen.

Actie: de consequenties van de Logtsebaan-uitspraak van de Raad van State worden gezamenlijk nader uitdiept. Dit punt wordt geagendeerd voor het Bestuurlijk Overleg van 22 april 2021.

5. Ter informatie: interbestuurlijk planningsoverzicht

- Het Bestuurlijk Overleg neemt kennis van het interbestuurlijk planningsoverzicht.

<u>Gebiedsgerichte aanpak</u>

6. Ter bespreking: stand van zaken gebiedsgerichte aanpak

- De provincies lichten de voorliggende notitie toe. De provincies zijn voortvarend van start gegaan om de gebiedsgerichte aanpak vorm te geven naar aanleiding van het amendement Futselaar/De Groot. Gezamenlijk met het Rijk wordt gekeken naar de vormgeving en welke elementen hierbij passen.
- De provincies lichten toe dat de samenwerking met gebiedspartners en overheden van groot belang is om dit te laten slagen. Het is een complex vraagstuk.
- De provincies verwachten de stikstofanalyses in het laatste Bestuurlijk Overleg voor het zomerreces te kunnen delen en bespreken.
- De provincies lichten toe dat er veel verschillen zijn tussen de Natura2000-gebieden, onder andere wat betreft achtergronddeposities en in hoeverre deze gaan dalen, ook met het oog op de kritische depositiewaarden van gebieden. Bezien wordt hoe dit inzichtelijk te maken in de verschillende gebiedsplannen.

De provincies geven aan dit graag te agenderen in een aankomend Bestuurlijk Overleg.

- Met betrekking tot de landelijke omgevingswaarde geven de provincies aan hierbij ook afhankelijk te zijn van autonome daling en ook van de bronmaatregelen. Dit is een zorgpunt van de provincies, het is daarom van belang om snel voortgang te maken met de implementatie van de bronmaatregelen.
- Een ander aandachtspunt van de provincies is de depositie vanuit het buitenland, ook vanuit zee. Indien er geen adequate oplossing komt voor deze problemen, dan wordt het lastig de daling te bewerkstelligen die in de wet genoemd staat.
- Ten aanzien van het kwartiermakerschap voor het Nationaal Programma Landelijk Gebied willen de provincies waken voor een sectorale aanpak. De provincies pleiten voor één coördinerend aanspreekpunt vanuit het Rijk.
- De minister van LNV geeft aan het fijn te vinden dat de provincies de uitwerking van de motie voortvarend oppakken. De motie is voortgekomen uit vragen in de Tweede Kamer over hoe het landelijke een beslag krijgt in de gebieden. Het is van belang hierin goed samen te werken.
- Voor het opstellen van de gebiedsplannen staat twee jaar. De minister van LNV geeft aan dat deze twee jaar mogelijk lang lijkt, maar dat de tijd vliegt.
- De minister van LNV geeft aan dat de omgevingswaarde een landelijk gemiddelde is en dat hier een oplopend pad in zit. Hierin zijn drie data belangrijk: 2025, 2030 en 2035 zoals nu genoemd in het wetsvoorstel dat voor ligt in de Eerste Kamer. De Eerste Kamer heeft aangegeven het wetsvoorstel op 2 maart te willen behandelen.
- De minister van LNV geeft aan dat er geen verschil van mening bestaat over het belang van voortgang op de bronmaatregelen. De minister van LNV geeft aan geeft aan dat in het wetsvoorstel de mogelijkheid is opgenomen voor provincies om voorstellen te doen voor aanpassing van het programma. Het zorgpunt van de provincies over buitenlanddeposities heeft de aandacht geeft de minister van LNV aan.
- BZK geeft op verzoek van de minister van LNV een toelichting op het Nationaal Programma Landelijk Gebied. Hier is een kwartiermaker voor. Daarnaast komt een studiegroep naar het landelijk gebied. Zodra dit nationaal programma vorm krijgt, zal contact worden gezicht met de provincies.
- UvW uit ook waardering voor de voortvarende aanpak. Aandachtspunten van UvW zijn toekomstbestendigheid, werkbaarheid en integraliteit. Uniformiteit is van belang voor de werkbaarheid, bijvoorbeeld in het kader van analyseren en monitoren. UvW geeft aan dat het Nationaal Programma Landelijk Gebied voor hen waardevol is en geeft aan te waarderen dat hier een eerste stap in is gezet. UvW doet het voorstel om IenW goed aan te haken vanuit het oogpunt van klimaatadaptatie.
- VNG uit ook waardering voor de insteek vanuit de provincies. Integraliteit is wat VNG betreft een hoofddoel. VNG deelt het de visie van de provincies om bij het Nationaal Programma Landelijk Gebied te waken voor een sectorale aanpak. Een regionale aanpak zou leidend moeten zijn; het zou mooi zijn als de landelijke aanpak hieraan ondersteunend is.

- Een aandachtspunt in de gebiedsgerichte aanpak is wat VNG betreft de snelheid. VNG doet de oproep tot snelheid en voortvarende besluitvorming.
- De provincies geven aan het fijn te vinden dat de minister van LNV met betrekking tot de bronmaatregelen ruimte geeft voor een 'right to challenge'. De provincies verzoeken de minister van LNV om eventuele aanvullende bronmaatregelen, indien deze er zijn, in te zetten.
- De minister van LNV geeft aan dat het mooi zou zijn als de wet er ligt voor de verkiezingen. Mocht dit het geval zijn, dan ontslaat dit haar niet van de plicht om na te denken over bronmaatregelen; hetgeen ook geldt voor de provincies. Het is een complexe zoektocht.
- Tot slot doen de provincies een suggestie om te komen tot een roadmap.

Actie: de stikstofanalyses en een plan van aanpak voor de gebiedsplannen worden geagendeerd voor het Bestuurlijk Overleg van 1 juli 2021.

Toestemmingsverlening

7. Ter conclusie: benutten van restruimte uit SSRS

- De provincies geven aan het voorliggende voorstel ter kennisname aan te nemen en vragen aandacht voor drie punten: 1) ruimte die wordt gebruikt voor bestemmingsplannen wordt voor langere tijd vastgelegd – dit heeft een impact op woningbouwprojecten, 2) gerelateerd aan de verantwoordelijkheid van de minister van LNV voor het legaliseren van de meldingen is het van belang dat de restruimte ook ingezet kan worden voor het regelen van de meldingen, 3) effecten van maatregelen die genomen worden zullen per regio verschillen.
- De minister van LNV geeft aan dat het inderdaad haar verantwoordelijkheid is om de meldingen te legaliseren. De minister van LNV roept in herinnering dat besproken is om het legaliseren van meldingen gezamenlijk op te pakken.
- UvW vraagt aandacht voor toekomstbestendigheid en voor de legalisatie van meldingen en vraagt de minister van LNV naar de timing hiervan. Heeft de minister van LNV hierbij een vergelijkbare timing als bij de bestemmingsplannen voor ogen?
- VNG geeft aan zich te kunnen vinden in het voorliggende voorstel. VNG vraagt aandacht voor meldingen. VNG geeft aan dat het bij bestemmingsplannen van belang is dat hier ook ontsluitingswegen voor woningbouw onder vallen. VNG geeft aan graag bij de verdere uitwerking betrokken te zijn.
- De minister van LNV geeft aan uitvoering te moeten geven aan de motie Futselaar die in de Tweede Kamer is aangenomen.
- De minister geeft aan dat niet elke ruimte zomaar te matchen is aan een bepaald bestemmingsplan of bepaalde melding. Dit vergt uitzoekwerk en puzzelen.

8. Ter conclusie: RSRS

- De provincies lichten toe hard te hebben gewerkt aan een landelijk dekkende depositiebank. De maatschappelijke urgentie hiervoor is hoog. Het is enerzijds van belang om stikstofreductie te bewerkstelligen in Nederland, anderzijds is het van belang om vergunningen te verlenen. Deze depositiebank is van belang voor onder andere microdeposities.
- In het Bestuurlijk Overleg ligt hierover een notitie voor, inclusief voorgestelde BO conclusies. De provincies benadrukken dat besluitvorming over de stikstofdepositiebank onder voorbehoud van besluitvorming in de Gedeputeerde Staten is.
- Daarnaast geven de provincies aan dat dit een technisch traject lijkt, maar dat hier zeker ook bestuurlijke vragen aan verbonden zijn.
- Voorgesteld wordt om gezamenlijk variant 2 uit te gaan werken en op te pakken. Daarnaast doen de provincies het aanbod aan het Rijk om gebruik te maken van de maart-versie.
- De minister van LNV uit complimenten voor hoe ver de provincies al gekomen zijn met het uitwerken van het RSRS. De minister van LNV deelt de observatie van de provincies dat dit traject gaat om zowel de techniek, als om bestuurlijke vragen. De minister van LNV deelt de visie van de provincies dat het RSRS bijdraagt aan het oplossen van microdeposities, geeft aan waar nodig graag mee te denken om het RSRS verder te brengen en in te stemmen met de voorliggende punten.
- VNG uit complimenten voor de provincies; het voorliggende voorstel ziet er goed uit. VNG geeft aan graag een gelijkwaardige gesprekspartner te zijn bij de uitgifte van stikstofruimte.
- VNG doet de suggestie om te werken met pilots. Een vraag die VNG nog heeft is in hoeverre dit voorstel boeren stimuleert tot innovatie. De provincies geven aan over dit punt na te gaan denken.
- UvW vraag aandacht voor uitvoerbaarheid. UvW geeft aan ervoor te willen pleiten dat via extern salderen verkregen stikstofruimte ten goede komt aan de partijen die hiervoor investeringen hebben gedaan.
- Het Bestuurlijk Overleg stemt in met de voorliggende BO conclusies.

Actie: de provincies en het Rijk gaan voortvarend aan de slag met de uitwerking.

9. Ter bespreking: stand van zaken meldingen

- De provincies lichten toe dat hard wordt gewerkt aan het mogelijk maken van het legaliseren van meldingen. De provincies zien uit naar de wet en de bijbehorende AMvB.
- Zorgpunt van de provincies is dat tot op heden slechts 10 procent van de verwachte melders zich heeft gemeld. De provincies benadrukken bij de sectoren dat de aanmeldingstermijn in april sluit.
- De provincies doen het voorstel om begin maart een extra Bestuurlijk Overleg te organiseren om het te hebben over hoe de stap te zetten naar vergunnen en bijkomende financiële aspecten ed..

- De provincies geven aan dat de emissieruimte in dit licht een belangrijk aspect is. De emissieruimte bepaalt in grote mate de snelheid van de afhandeling.
- Een ander aandachtspunt is de hoeveelheid handhavingsverzoeken, zo geven de provincies aan. Snelheid is in dit kader ook van belang.
- VNG geeft aan blij te zijn dat er een wettelijk programma komt voor meldingen en geeft aan de zorgen van de provincies over emissieruimte en handhavingsverzoeken te delen. Het is van belang dit op een goede manier met elkaar te regelen. De opgestelde woordvoeringslijn onderschrijft VNG.
- De minister van LNV stemt in met het voorstel om een extra Bestuurlijk Overleg in te plannen over meldingen en geeft daarnaast aan veelvuldig intern de urgentie van het meldingenvraagstuk te benadrukken.
- Qua planning van het Bestuurlijk Overleg geeft de minister aan begin maart de behandeling van het wetsvoorstel in de Eerste Kamer te hebben. Indien het Bestuurlijk Overleg begin maart plaats moet vinden zal een moment gevonden moeten worden in de agenda's tussen 2 maart en half maart in. Voor de te bespreken onderwerpen is het van belang van te voren goed te inventariseren welke vragen besproken moeten worden. Dit zijn onder andere de kosten. Daarnaast is het van belang om in de tussentijd aandacht te hebben voor de hoeveelheid melders die zich gemeld hebben en eventuele belemmeringen in dit proces, onder andere door communicatiemedewerkers.
- Aanvullend vraagt de minister van LNV aandacht voor melders die geen stikstofruimte nodig hebben. De minister van LNV geeft aan dat het goed zou zijn om deze groep met voorrang te legaliseren, ook met het oog op de handhavingsverzoeken.
- De minister van LNV licht toe dat het wetsvoorstel van belang is om de benodigde zekerheid te geven aan de melders.

Actie: gezamenlijk zullen IPO en LNV het Bestuurlijk Overleg Meldingen organiseren en voorbereiden. Dit Bestuurlijk Overleg zal plaatsvinden in kleine kring.
Actie: het zorgpunt dat tot op heden 10 procent van de verwachte melders zich heeft gemeld zal in aanloop naar het Bestuurlijk Overleg worden bekeken.

10. Ter informatie: stand van zaken extern salderen

- Kennis wordt genomen van het overzicht en de voortgang op extern salderen.
- De provincies lichten toe dat de provincie Utrecht eind maart extern salderen met veehouderijbedrijven open gaat stellen.

Afsluiting

11. Rondvraag

Habitatkartering.

- De minister van LNV licht toe dat het onderwerp habitatkartering aan de orde is gekomen tijdens het Bestuurlijk Overleg Natuur van afgelopen week met

natuurorganisaties. Hierin gaven de natuurorganisaties aan bij boeren een huiver te bemerken om mee te doen aan agrarisch natuurbeheer, omdat er zorgen zijn dat de percelen dan als stikstofgevoelig aangemerkt worden.
- De minister van LNV licht toe dat er daarnaast vragen binnen komen over of de habitatkaarten wel kloppen. De minister van LNV acht het van belang om eventuele huiver over natuurinclusieve landbouw bij boeren weg te nemen en zekerheid te bieden over of de habitatkaarten kloppen. De minister van LNV doet de oproep aan de provincies om spoedig duidelijkheid te bieden over de kaarten, mede met het oog op de aankomende AERIUS actualisatie.
- De provincies geven aan de urgentie te onderschrijven. Het is van belang om duidelijkheid te bieden, ruis weg te halen en hierin een transparant proces te hebben. Dit is opgepakt met LNV en BIJ12. De provincies nemen hierin het timingsaspect van de herziening van AERIUS (in oktober) mee. De aanpak zal eerst worden besproken in de BAC Vitaal Platteland. Daarna zal hierover contact worden gezocht met het Rijk. Voor de langere termijn benoemen de provincies als aandachtspunt dat het misschien nodig is om na te denken over transparantie en duidelijkheid over hoe kaarten tot stand zijn gekomen, de besluitvorming die hierover plaats heeft gevonden etc..

Nertsen
- De provincies memoreren het advies van de Raad van State over de salderingsregeling voor de nertsenhouderij.
- De provincies lichten toe te werken aan een voorstel voor beleidsregels.
- De provincies benadrukken dat het van belang is dat deze beleidsregels juridisch houdbaar zijn.
- De minister van LNV deelt dit en doet het voorstel om dit ambtelijk goed te laten bekijken. Indien nodig kan dit worden geagendeerd voor het volgende Bestuurlijk Overleg.

Actie: de provincies en LNV zullen gezamenlijk bezien of het voorstel van de provincies voor beleidsregels juridisch houdbaar is. Indien bestuurlijke bekrachtiging nodig is, zal dit onderwerp worden geagendeerd voor het Bestuurlijk Overleg van 22 april.

Herstartverbod
- De provincies vragen aandacht voor de bij de provincies bestaande onzekerheid over de juridische houdbaarheid (en handhaafbaarheid) van het in de Gerichte Opkoopregeling opgenomen herstartverbod.
- De minister van LNV licht toe dat de gerichte opkoop in tranches plaats vindt. Na de eerste tranche vindt een evaluatie plaats. Dit punt kan in deze evaluatie meegenomen worden. Dit wordt ambtelijk opgepakt in goed overleg met IPO.
- De provincies onderstrepen het belang van juridische houdbaarheid, verzoeken dit hoog op de agenda te plaatsen en dit verder ambtelijk op te pakken.

Actie: bij de evaluatie van de eerste tranche van de Gerichte opkoopregeling wordt de juridische houdbaarheid van het herstartverbod meegenomen.

12. Sluiting

- De minister van LNV bedankt de aanwezigen voor het overleg en voor het harde werk dat is verricht ter voorbereiding van het overleg.
- De vergadering wordt gesloten.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Programma DG Stikstof

Behandeld door
[redacted]
T 070 [redacted]
[redacted]@minlnv.nl

Datum
26 mrt. 2021

Kenmerk
DGS / 21086514

Kopie aan

Bijlage(n)

verslag

Omschrijving	Thematisch Bestuurlijk Overleg Meldingen
Voorzitter	Minister van LNV
Vergaderdatum en -tijd	25 maart 2021, 16.00 uur - 17.00 uur
Locatie	Webex
Aanwezig	Provincies/IPO: Klaas Fokkinga, Peter Drenth, [redacted] LNV: [redacted] (verslag)

1. Opening

- De minister van LNV (hierna: minister) opent de vergadering en heet de aanwezigen welkom. Vandaag is een Bestuurlijk Overleg (hierna: BO) in kleine kring georganiseerd om het onderwerp meldingen te bespreken. Hier wordt aan beide kanten hard aan gewerkt.
- De provincies feliciteren de minister met de stikstofwet die begin maart door de Eerste Kamer is aangenomen. De provincies zijn hier zeer blij mee. De wet biedt haakjes om het meldingenvraagstuk handen en voeten te geven.
- De minister bedankt de provincies voor de felicitatie en geeft aan dat de wet inderdaad hard nodig is om verder stappen te zetten op dit dossier.
- De minister vraagt of er aanvullende punten zijn voor de agenda van de vergadering. Dat is niet het geval.

2. Mededelingen

Uitspraak rechter Noord-Nederland

- De provincies geven een toelichting met betrekking tot de zaak die voor lag bij de rechtbank Noord-Nederland. De provincies geven aan dat de uitspraak hen heeft verrast. In 2018 is de provincie Friesland daar begonnen met de vergunningverlening rond de betreffende stal, in 2020 is de vergunning verleend. Op 11 maart jl. heeft de rechtbank uitspraak gedaan. Het is een ingewikkelde zaak, omdat het hier ook om Rav-factoren, beweiden en bemesten en bedrijfstransporten gaat.
- Het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Fryslân is zich aan het beraden om in hoger beroep te gaan. Op dit moment wordt gekeken naar de beargumentering hiervoor. De uitkomst hiervan zal in het volgende BO worden teruggekoppeld.
- De provincies lichten toe vrijwel allemaal op de lijn te zitten om de vergunningverlening doorgang te laten vinden. Hier en daar is daaromtrent nog wel enige aarzeling. Op dit moment worden beoordelingen voortgezet, maar worden geen vergunningen of positieve weigeringen verleend als er sprake is van Rav-factoren of beweidingen.
- De minister geeft aan graag in een volgend BO te horen wat de uiteindelijke keuze is geweest van de Gedeputeerde Staten. De minister licht toe dat ondertussen in beeld wordt gebracht wat de uitspraak betekent voor meldingen en dat met IenW wordt gekeken of de Rav-codes geüpdatet moeten worden. Volgende week verwacht de minister het eerste beeld vanuit de WUR te ontvangen over hoe met de Rav-codes omgegaan moet

worden/hoe deze meegenomen moeten worden in de berekening voor stikstof en of hier een compensatiefactor in meegenomen moet worden. De uitkomst hiervan is ook belangrijk in het kader van de meldingen, aangezien de Rav-codes worden gebruikt voor onderbouwingen. Vanuit LNV wordt aanvullend toegelicht dat de WUR een scan uitvoert met betrekking tot de onzekerheidsmarge en of deze wetenschappelijk verantwoord is. Daarbij wordt ook gekeken naar een percentage waar maximaal rekening mee gehouden zou moeten worden. De WUR probeert eind volgende week hun inzichten op te leveren.

Actie: afgesproken wordt hier ambtelijk verder aan te werken en daarna dit onderwerp terug te brengen in een volgend BO.

Stikstofruimte Noord-Brabant

- De minister geeft aan in dit BO graag ook in te gaan op de berichtgeving over het veilen van stikstofruimte in Noord-Brabant, aanzien dit ook raakt aan de legalisering van PAS-melders. De minister geeft aan dat zij verrast was door het bericht en geeft aan onrust te bemerken bij boeren die zich afvragen in hoeverre het legaliseren van meldingen wel prioritair is. Dit kan mogelijk de druk bij andere provincies op dit vlak vergroten. De minister geeft aan zich te beseffen nu niet met de gedeputeerde van Noord-Brabant aan tafel te zitten, het benoemen in dit BO is dan ook bedoeld als signaal omdat het raakt aan meldingen. De minister doet de suggestie om als provincies onderling ook te kijken wat wijs is om hiermee om te gaan.
- De provincies geven aan het signaal van de minister te horen; de provincies waren ook verrast door de berichtgeving. Het zal in de aankomende Bestuurlijke Commissie Stikstof (BC) aan de orde komen om deze gezamenlijkheid te benadrukken. De provincies geven aan dat het inderdaad lastig is om in dit overleg hierover te spreken, omdat Noord-Brabant nu niet aan tafel zit.
- De minister van LNV geeft aan dat het goed is om te horen dat dit onderwerp in een volgende BC aan de orde komt en dat de provincies en het Rijk gezamenlijk de verantwoordelijkheid voelen om de meldingen te legaliseren.

Ter bespreking

3. Stand van zaken meldingen

- De provincies lichten toe dat op dit moment ruim 1000 melders zich via het aanvraagformulier van de RVO hebben aangemeld. De provincies reflecteren op het aantal binnengekomen aanmeldingen, dat nog niet alle aanmeldingen binnen zijn houdt mogelijk verband met de complexiteit van het aanleveren van de gegevens, capaciteit van adviesbureaus, zorgen over het risico op handhavingsverzoeken etc., al is het een goed teken dat hier wel progressie in zit.
- De provincies geven aan dat de eindtermijn voor aanmelding een aandachtpunt is. De provincies hebben intern besproken of het een idee zou

zijn om deze datum te verplaatsen naar bijv. 31 december, al is het aan de andere kant wel kort dag om deze termijn te verplaatsen - het is al bijna 31 april en de logistieke organisatie verdient het ook dat er een eindtermijn staat. Om deze reden is vanuit de provincies een oproep gedaan bij de adviesbureaus om aan te geven waar zij ondersteuning wensen en is de datum van 31 april benadrukt. Een andere zorg van de provincies die hier ook aan raakt is het bekend maken van de locatiegegevens van PAS-melders.

- Een tweede punt waar de provincies graag op in zouden willen gaan is dat van generieke vrijstelling. In het BO van 9 juli vorig jaar is afgesproken om vergunningverlening van meldingen op basis van individuele vergunningen te laten verlopen. De provincies lichten toe dat deze wijze van toestemmingsverlening een beslag legt op de capaciteit; de provincies zouden daarom de optie van vergunningverlening op basis van een generieke vrijstelling nader willen onderzoeken, o.a. qua uitvoeringsconsequenties. Het belang van rechtszekerheid staat hierbij voorop. De provincies zullen in de tussentijd, om zo min mogelijk tijd te verliezen, doorgaan volgens de afgesproken route en dus een twee sporen beleid volgen.
- De minister vraagt hoe hard de eindtermijn is. Vanuit LNV wordt toegelicht dat dit geen fatale termijn is, melders die zich later melden worden ook gelegaliseerd, al heeft het de voorkeur dat dit wel zo spoedig mogelijk gedaan kan worden. Het voorstel wordt gedaan om de komende tijd een vinger aan de pols te houden en indien nodig een paar weken uitstel aan de termijn te verbinden. Over mogelijk uitstel zal nog niet naar buiten worden gecommuniceerd.
- De minister licht toe dat het openbaar maken van de locatiegegevens van PAS-melders voortvloeit uit een rechterlijke uitspraak. Hier zal dus aan moeten worden voldaan. De minister legt de link met het aanleveren van de gegevens door melders; dat de locatiegegevens openbaar gemaakt zullen worden, versterkt mogelijk de oproep om gegevens aan te leveren voor het legaliseren van de meldingen. Wellicht dat dit meegenomen kan worden in de communicatie.
- De minister geeft aan dat het prima is om de generieke vrijstelling te verkennen en geeft aan dat het hierbij van belang is om te bezien wat dit betekent voor de juridische houdbaarheid. Als deze verkenning tot een ander besluit zou moeten leiden dan gemaakt in het BO van vorig jaar, dan zal dit in een volgend BO aan de orde moeten komen.
- De provincies bevestigen dat de rechtszekerheid in deze verkenning bovenaan staat.
- Een ander aspect waar de provincies tot slot op in willen gaan is de handhavingsverzoeken. De provincies hanteren hierbij de lijn dat niet zal worden gehandhaafd omdat het proces van legalisering loopt.
- De minister geeft aan dat dit in lijn is met hoe vanuit LNV wordt gereageerd op handhavingsverzoeken, geeft aan dat dit mogelijk ook een aspect is om mee te nemen in de communicatie en verzoekt dit ambtelijk te bezien.

Actie: in de communicatie waarin PAS-melders worden opgeroepen om hun gegevens aan te leveren zal worden gekeken of de aspecten openbaarmaking van de locatiegegevens en handhavingsverzoeken meegenomen kunnen worden.

Ter conclusie

4. Starten met verificatie en verschaffen duidelijkheid aan eerste meldingen

- De minister licht toe dat in de voorliggende notitie het voorstel wordt gedaan om te starten met de verificatie van de eerste tranche van 240 meldingen, waarbij het de verwachting is dat 60 meldingen zekerheid kan worden geboden dat hun situatie is toegestaan door middel van intern salderen. De minister geeft aan dat het van belang is om goed te bezien of dit laatste echt het geval is, dit in het licht van de uitspraak van de rechter in Noord-Nederland.
- De provincies stemmen in met het voorstel om dit traject op deze wijze op te starten en bevestigen dat het van belang is om de bezien of de uitspraak van de rechtbank een impact heeft op dit proces. De provincies vragen of het voor de afhandeling van de dossiers wellicht mogelijk is om voor een aantal maanden een vergunningverlener vanuit het Rijk mee te laten werken, gezamenlijk met de vergunningverleners vanuit de provincies en onder coördinatie vanuit BIJ12.
- De minister stemt ook in met de aanpak en geeft aan dat het van belang is om snel te handelen met betrekking tot de melders die geen stikstofruimte nodig hebben om te laten zien dat er stappen gezet worden. Met het traject kan worden begonnen als meer duidelijkheid is gegeven vanuit de WUR.
- De minister uit waardering voor hoe voortvarend de provincies dit traject oppakken, de minister waardeert het dat de schouders zo onder dit traject worden gezet.
- Met betrekking tot de capaciteitsvraag geeft de minister aan welwillend te zijn om een bijdrage te leveren. De minister geeft aan dat de vergunningverleningscapaciteit bij LNV ook schaars is, dus dat nog uitgezocht zal moeten worden hoe snel dit kan en op welke manier, maar de wil is er.

Actie: aan de slag kan worden gegaan met het verificatieproces; nieuwe inzichten zullen hier zo snel mogelijk in betrokken worden.

5. Bronmaatregelen meldingen en meldingsvrije activiteiten

- De provincies hebben geen opmerkingen bij het voorstel uit de nota, maar benoemen graag wel een aantal kanttekeningen:
    - De bronmaatregelen zijn het hart van alles wat in gang wordt gezet, voor o.a. MIRT, woningbouw en het legaal houden van meldingen. Dit is een zorg van de provincies, waarover recent ook is gesproken in de BC. Het Rijk kan dit niet alleen oplossen. Met een aantal provincies is hier verder over nagedacht. Toegelicht wordt dat er bij de provincies

verzoeken tot opkoop binnenkomen vanuit bedrijven die willen stoppen. De provincies zijn bereid om dit versneld, in samenwerking met de minister, op te pakken, met name in het oostelijke/zuidelijke deel van het land.
    - Uit maatregelen die al genomen zijn wordt zichtbaar in bepaalde delen van het land dat er ruimte over blijft, o.a. in Zeeland en in de noordelijke provincies. Deze provincies hebben er geen bezwaar tegen om die ruimte in te zetten in andere provincies ten behoeve van de meldingen.
    - Het is diffuus hoeveel stikstofruimte overal nodig is. Voor bijvoorbeeld woningbouw is dit zeer afhankelijk van de plek waarop je wat doet. De provincies gaan hierbij uit van 'learning by doing', dit is in de ene provincie makkelijker te zeggen dan in de andere. Hier wordt aan gewerkt en gaat de komende tijd verder ingekleurd worden.
- De minister herkent het 'learning by doing' en geeft aan dat er inderdaad onderdelen zijn waar je gaandeweg meer zicht op kan krijgen qua betekenis en hoe hiermee verder. De minister geeft aan in te kunnen stemmen met de nota zoals deze voorligt. De minister gaat in op de door de provincies benoemde kanttekeningen:
    - De zorg over bronmaatregelen is een gezamenlijke zorg. Deze zijn hard nodig en het helpt hierbij dat de wet door de Tweede en Eerste Kamer is aangenomen. In 2021 zal er niet veel ruimte komen uit de bronmaatregelen, dat weten het Rijk en de provincies met elkaar en is iets dat onderkend moet worden in alles wat het Rijk en de provincies te doen staat. Veel zal moeten met intern en extern salderen, waarbij goed wordt gekeken naar de ontwikkelingen bij Agro met betrekking tot intern salderen.
    - Gerelateerd aan het punt over opkoop licht de minister toe:
        - Binnen het structurele pakket lopen twee regelingen op dit vlak: de landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties en de regeling gerichte opkoop, de eerstgenoemde zal in april in een Bestuurlijk Overleg aan de orde komen. De minister benadrukt dat kosteneffectiviteit bij de opkoopregelingen een belangrijk aspect is, hier heeft de Tweede Kamer meermaals aandacht voor gevraagd en op dit punt moet de minister zich ook verhouden tot de minister van Financiën.
        - RIVM zal begin april een rapport online zetten waarin op verzoek van LNV is gekeken waarop gestuurd kan worden - hierin wordt gekeken naar verschillende varianten. Dit rapport zal worden gebruikt om gezamenlijk met de provincies te kijken naar waar je op uitkomt.
        - Als boeren zich melden, dan zal dit moeten worden bezien in het kader van de twee regelingen die lopen. De eerste tranche voor de gerichte opkoopregeling is gesloten, wanneer de tweede tranche open gaat kan het ook in het licht van die regeling bekeken worden.

        - De minister doet het voorstel dat de provincies de binnengekomen verzoeken nader onderzoeken op wat voor bedrijven dit zijn, wat de impact is op Natura 2000-gebieden etc.. Vanuit LNV kan op ambtelijk niveau meegekeken worden op wat de ruimte is die dit oplevert.
    - De minister bedankt de provincies voor het aanbod om ruimte die over blijft in te zetten voor meldingen. Er zijn provincies die dit heel hard nodig hebben, deze fidele onderlinge aanpak kan hierbij helpen. De minister geeft aan bereid te zijn om mee te kijken hoe dit te organiseren.
- De provincies geven aan op dezelfde lijn te zitten als de minister met betrekking tot het belang van kosteneffectiviteit bij opkoop; gekeken wordt naar het meeste effect op depositie op hexagonen. Hierover loopt ook goed het gesprek met DG Stikstof. De provincies benoemen als kanttekening dat de regeling gerichte opkoop helpt voor de landelijke deken, maar nog niet voor de meldingen.
- De minister geeft aan dat het prima is om dit ambtelijk verder te bespreken aan de hand van aanvragen die de provincies binnen krijgen. De minister vraagt aandacht voor de andere parameters die, naast kosteneffectiviteit - wat bijv. geldt met betrekking tot pluimvee –, ook meegenomen moeten worden bij de inzet van de middelen.
- De provincies geven aan beweging te zien in de clusters met pluimvee, dit geldt onder andere voor bioboeren in het licht van het wetsvoorstel. Deze beweging biedt kansen en zal dus niet alleen negatief bekeken moeten worden.
- De minister geeft aan deze kansen te onderkennen en dat het mooi zou zijn om met deze beweging mee te bewegen.
- De voorliggende notitie wordt vastgesteld, waarbij de gemaakte kanttekeningen en aandachtspunten ambtelijk verder opgepakt zullen worden, o.a. in het licht van de opkoopregelingen.

6. Kosten legalisering meldingen

- De minister leidt het agendapunt in. Aan het legaliseren van de meldingen zijn kosten verboden. Het vraagstuk kan worden opgesplitst in twee punten: 1) kunnen we als overheid de PAS-melders om een vergoeding vragen voor wat ze moeten doen en 2) hoe verdelen we de kosten? De minister vraagt de provincies hun zienswijze op deze punten toe te lichten.
- De provincies lichten toe hierover uitgebreid te hebben gesproken, waarbij alle 12 de provincies geen redenering konden bedenken waarom ondernemers die volgens wet- en regelgeving alles op orde hadden nu kosten moeten maken. Dit voelt voor de provincies moreel niet juist en als niet uit te leggen. De provincies horen graag hoe de minister hiertegen aan kijkt.
- De provincies lichten toe dat het niet mogelijk is gebleken om een vrijstelling te geven van leges, o.a. in het kader van precedentwerking. De provincies hebben daarom nagedacht over routes waarop tot een soort schadeloosstelling gekomen kan worden. Via de de minimisregeling is

afbakening mogelijk zodat er geen precedentwerking wordt gecreëerd. De provincies geven aan dat dit nog niet volledig is uitgewerkt, omdat dit ook afhankelijk is van andere punten.

- De minister licht toe dat er verschillende kosten zijn, advieskosten, leges en kosten in meer algemene zin voor bijv. de menselijke inzet. De minister geeft aan het gevoel van de provincies te snappen, eerst hoefden bepaalde kosten niet gemaakt te worden en nu wel. De minister geeft aan dat de groep van melders op dit punt niet de enige groep is; er zijn ook nog niet-melders en interimmers, waarvan op dit moment nog gekeken wordt hoe hiermee om te gaan. De minister geeft aan dat het belangrijk is om te beseffen dat besluiten die nu worden genomen met betrekking tot leges bij de melders, consequenties hebben voor de andere groepen. Het is dus in potentie een heel groot besluit. De minister geeft aan niet te kunnen benoemen wat de onderbouwing zou moeten zijn om bij de groep melders geen leges te heffen en bij de andere groepen wel, of is de lijn van de provincies daarin hetzelfde?
- De provincies geven aan eerst te hebben gefocust op deze groep. Andere groepen moeten in beschouwing genomen worden, maar de provincies zien hier wel verschillen. De provincies lichten toe dat de melders eerder al kosten hebben gemaakt, de anderen - die geen melding hebben gedaan - niet. De provincies geven aan dat de groep interimmers een ingewikkelde groep is; de groep is deels te goeder trouw, en deels hadden ze wat moeten doen.
- De provincies geven aan het besluit te beperken tot de groep meldingen en geven aan een onderbouwing op te gaan stellen voor een goede afbakening in het kader van precedentwerking. Voor de gebiedsprocessen is het van belang om hier adequaat op te reageren richting de sectoren.
- De provincies geven aan dat er in ieder geval een genoegdoening voor kosten voor adviesbureaus moet zijn en voor de leges. De provincies geven aan van mening te zijn dat deze kostenkost aan het Rijk toehoort. De provincies lichten toe dat er daarnaast ook nog andere kosten zijn, zo zijn de provincies mensen aan het opleiden om hiermee aan de slag te gaan. Dat dit een getrapt verhaal in jaren wordt met de bronmaatregelen is op dat vlak geen probleem.
- De minister geeft aan het bespreekpunt graag verder af te pellen. De minister geeft aan zich af te vragen of de door de provincies gemaakte afbakening van de melders juridisch houdbaar is.
- De minister licht toe dat de de minimisregeling een framework is op individueel bedrijfsniveau. De regeling is gemaximeerd, dus mocht deze regeling uiteindelijk gebruikt worden voor de leges, dan is het mogelijk dat een bedrijf al aan het maximum zit door eerdere subsidieaanvragen ed.. De minister vraagt zich af hoe houdbaar dit kader is, vooral als tegenhanger of het wel mogelijk is om te compenseren.
- Met betrekking tot de kosten geeft de minister aan dat de PAS-melders de advieskosten al hebben gemaakt en nóg een keer deze kosten zouden moeten maken. Met betrekking tot de leges geeft de minister aan dat deze per provincie flink verschillen, wat de aanpak op dit punt ingewikkeld maakt.
- De minister geeft aan bereid te zijn de advieskosten op zich te nemen, onder voorbehoud dat Rijk en de provincies tot een verdeling kunnen komen over het compenseren van de leges, waarbij het de verwachting van de minister is

dat dit niet geheel kan. Mocht uitgekomen worden op een bijdrage, dan zal deze bijdrage even hoog moeten zijn in elke provincie, zo geeft de minister aan.
- De provincies bevestigen dat de legeskosten per provincie flink kunnen verschillen. Een oplossing voor hoe hiermee om te gaan zullen de provincies dan ook mee moeten komen. De provincies bedanken de minister voor de handreiking en geven aan dat naar aanleiding van dit gesprek zal moeten worden uitgewerkt wat wel en niet kan en wat de juridische opties zijn.

Actie: langs de besproken lijnen zal ambtelijk verder worden uitgedacht wat de opties zijn met betrekking tot de advieskosten en de leges en zal worden onderzocht waar gezamenlijke landingsgrond is. Agro zal hier ook bij betrokken worden gezien hun kennis over de de minimisregeling. In een volgend BO zal dit worden voorgelegd.

Afsluiting

7. Rondvraag
- Er zijn geen punten voor de rondvraag.

8. Sluiting
- De minister van LNV bedankt de provincies voor het efficiënte en effectieve overleg, geeft aan dat het mogelijk is om voor een volgend BO punten uit deze vergadering te agenderen voor verdere bespreking als dit nodig is en bedankt de aanwezigen voor het gedane voorbereidingswerk.
- De minister van LNV sluit de vergadering.

Prioritering van legalisering meldingen

06-04-2021

Ter conclusie

Aanleiding

De stikstofruimte die nodig is om onder meer de meldingen te legaliseren, komt in verschillende stappen beschikbaar. Dat betekent dat er een prioritering plaats moet vinden tussen de meldingen; ze kunnen immers niet allemaal tegelijk gelegaliseerd worden. In deze nota wordt daartoe een voorstel gedaan. Besluitvorming over de keuze van prioritering is vereist zodat per 1 oktober de ministeriele regeling aangepast is en daarmee wanneer er depositieruimte vanuit de SRV regeling beschikbaar komt deze tbv het legaliseren van melders te kunnen benutten. In de regeling wordt vastgelegd hoe meldingen worden gelegaliseerd en met welke prioritering, rekening houdend met de uitvoerbaarheid. Het algemene uitgangspunt is en blijft dat alle meldingen, die aan de gestelde voorwaarden voldoen, worden gelegaliseerd binnen de periode van drie jaar die voor het legaliseringsprogramma staat. Hier zijn ook de bronmaatregelen op ingericht.

Advies

Het BO wordt geadviseerd om:

- in te stemmen met de volgende prioritering in de verificatie van meldingen:
    1. meldingen die stikstofruimte nodig hebben, enkel in het geval dat goed ingeschat kan worden waar inzetbare ruimte van de bronmaatregelen voor meldingen beschikbaar is;
    2. meldingen die geen stikstofruimte nodig hebben (intern salderen).
- in te stemmen met een prioritering op basis van de volgende inhoudelijke grond:
    - meldingen waartegen een handhavingsverzoek is ingediend, waarbij in de regeling een begrenzing wordt opgenomen met betrekking tot de termijn waarbinnen verzoeken zijn ingediend (gedacht wordt aan 1-5-2021).

  Hierbinnen en in alle overige gevallen wordt geprioriteerd op volgorde waarin de gegevens door melders aan RVO zijn aangeleverd.

Kernpunten

Prioritering tussen meldingen met of zonder behoefte aan stikstofruimte

- Het doel is om zo snel mogelijk zo veel mogelijk melders duidelijkheid over hun situatie te verschaffen;
- Meldingen waar ruimte uit bronmaatregelen voor nodig is en dus vergunningplichtig zijn, kunnen enkel worden gelegaliseerd wanneer hun verificatie is afgerond en de benodigde stikstofruimte beschikbaar is.
- Om te borgen dat wanneer er ruimte vrijkomt meldingen zo snel mogelijk in vergunningen worden omgezet, is het advies om met de verificatie van de meldingen te starten op de locaties waar inzetbare ruimte van de bronmaatregelen wordt verwacht.
    - Dit geldt als eerste voor gebieden waar restruimte is in het SSRS (daar waar de warme sanering van de varkenshouderij plaatsvindt);
- Vervolgens worden de overige meldingen geverifieerd. In de gevallen waar het bevoegde gezag door verificatie van de door initiatiefnemer aangeleverde gegevens constateert dat de gemelde activiteit geen stikstofruimte nodig heeft en er sprake is van intern salderen, wordt middels een positieve afwijzing rechtszekerheid geboden (zie de notitie bij agendapunt 6 over Logtsebaan). Dan geldt er feitelijk geen vergunningplicht.

Verdere prioritering binnen bovenstaande onderverdeling

- De bedoeling van deze prioritering is het bieden van een kader waarmee gekozen kan worden aan welke meldingen eerst zekerheid geboden wordt, of van wie de melding als eerst in een vergunning omgezet wordt.
- Er wordt geadviseerd om te prioriteren op basis van de volgende inhoudelijke grond:
    - meldingen waartegen een handhavingsverzoek is ingediend, waarbij in de regeling een begrenzing wordt opgenomen met betrekking tot de termijn waarbinnen verzoeken zijn ingediend.
- Nadat de prioritering is doorlopen, geldt dat meldingen in behandeling worden genomen op volgorde waarin de gegevens door melders vanaf 6 november 2019 aan RVO zijn aangeleverd.
- Uitvoerbaarheidstoets:
    - De prioritering wordt opgenomen in de ministeriele regeling. In het kader van uitvoerbaarheid worden de handhavingsverzoeken die in de prioritering meegenomen worden, begrensd. Mocht blijken dat dit uitvoeringstechnisch tot onoverkomelijke

problemen leidt, gaan IPS en DGS met elkaar in gesprek om tot een passende oplossing te komen.
    - Prioritering betekent niet dat de reguliere meldingen niet gelegaliseerd worden. Immers is en blijft het uitgangspunt om alle meldingen, die aan de gestelde voorwaarden voldoen, zekerheid te bieden of te legaliseren. Het betreft slechts een volgordelijke prioritering.
- Daarbij geldt voor de vergunningsplichtige meldingen het volgende:
    - ter nuancering: in de praktijk is het goed mogelijk dat door beperkingen in de stikstofruimte niet altijd de inhoudelijke prioritering doorvertaald kan worden in de meldingen die als eerst in aanmerking komen voor het verlenen van een vergunning;
    - de prioritering dient als basis voor het koppelen van de benodigde aan de beschikbare stikstofruimte (ruimtelijke puzzel) en daarmee het toekennen van beschikbare ruimte binnen een tranche van melders (verzameling van geverifieerde melders);
    - uitgangspunt van deze ruimtelijke puzzel is dat, waar mogelijk, de beschikbare stikstofruimte zo optimaal mogelijk gebruikt en de restruimte daardoor zo veel mogelijk beperkt wordt.
- Als wordt gekozen om te prioriteren op inhoudelijke grond, faciliteert de volgorde van het verifiëren de prioritering van het legaliseren. Dus: de (prioritaire) meldingen in gebieden daar waar concreet zicht is op stikstofruimte, worden dan als eerste geverifieerd.
    - Een van de consequenties daarvan is dat meldingen in gebieden waar niet op korte termijn ruimte beschikbaar komt, ook pas later geverifieerd worden.
    - Is dit gedaan, dan geldt als algemene lijn dat meldingen in behandeling worden genomen op volgorde waarin de gegevens door melders aan RVO zijn aangeleverd.

Voorstel: prioritering op basis van handhavingsverzoeken en vervolgens op volgorde van binnenkomst
Voorgesteld wordt om een inhoudelijke prioritering op basis van de volgende categorie toe te passen:
- meldingen waartegen een handhavingsverzoek is ingediend, waarbij in de regeling een begrenzing wordt opgenomen met betrekking tot de termijn waarbinnen verzoeken zijn ingediend.

Voor:
- maakt maatwerk mogelijk. Dit is politiek-bestuurlijk wenselijk om te voorkomen dat bedrijven met handhavingsverzoeken genoodzaakt worden om te stoppen;
- het hanteren van een begrenzing voor de handhavingsverzoeken vergemakkelijkt enerzijds de uitvoerbaarheid en voorkomt anderzijds een negatieve prikkel richting melders;
- met uitzondering van de meldingen met een handhavingsverzoek worden alle overige meldingen gelijkwaardig behandeld; de overheid stelt het eigen belang niet boven dat van anderen.

Tegen:
- op een inhoudelijke grond prioriteren kan in de uitvoering problemen met zich mee brengen;
- inhoudelijke prioritering leidt er toe dat de beschikbare stikstofruimte in de ruimtelijke puzzel minder efficiënt gebruikt kan worden;
- de status van de prioritaire projecten tijdens het PAS vervalt: voor deze bestuurlijk vastgestelde en in de Regeling natuurbescherming opgenomen projecten van nationaal en provinciaal maatschappelijk belang was in het PAS ontwikkelingsruimte gereserveerd.

Alternatief voor inhoudelijke prioritering: prioritering op basis van de volgorde waarin de gegevens door melders bij RVO zijn aangeleverd
Voor:
- is laagdrempeliger in de uitvoering;
- sluit zo veel mogelijk aan bij de huidige vergunningverleningspraktijk;
- voorkomt wedijver tussen melders over het belang van hun melding.

Tegen:
- biedt geen mogelijkheid om onderscheid in urgentie tussen melders aan te brengen;
- doet geen recht aan de status van prioritair project tijdens het PAS en is mogelijk in strijd met het vertrouwensbeginsel en/of evenredigheidseis;

- maatwerk is niet mogelijk: er kan dus geen rekening worden gehouden met lopende handhavingsverzoeken;
- dit is vooraf niet met melders gecommuniceerd, waardoor men bij het aanleveren van hun gegevens hier niet op heeft kunnen anticiperen;
- melders zijn in de meeste gevallen voor het verzamelen en aanleveren van de gegevens afhankelijk van de capaciteit van externe bureaus. Daarmee hebben zij zelf weinig invloed op de snelheid waarmee hun gegevens aangeleverd worden.

Toelichting

Positieve afwijzing van vergunningaanvragen

Als uit de verificatie van de melding blijkt dat er geen sprake is van toename van stikstofdepositie ten opzichte van de legale referentiesituatie (intern salderen), dan is daarvoor geen vergunning nodig en legt het bevoegd gezag, wanneer een vergunning wordt aangevraagd, dit vast in een besluit, een positieve afwijzing. Momenteel wordt nader onderzocht op welk moment in het verificatie- en legaliseringsproces melder in dit geval een vergunningaanvraag moet indienen.

Het afgeven van positieve afwijzing is in het natuurbeschermingsrecht een geaccepteerde praktijk (zowel binnen de gebiedsbescherming als de soortenbescherming). Een positieve afwijzing is een besluit, waartegen bezwaar en beroep openstaat, dat in rechte vast kan komen te staan, en dat dus rechtszekerheid biedt aan de melder. Aan de positieve afwijzing worden de randvoorwaarden en uitgangspunten verbonden die zijn opgenomen in de aanvraag, zoals de AERIUS berekening en omschrijving van de activiteit. Zolang de activiteit wordt uitgevoerd overeenkomstig de ingediende aanvraag, heeft de positieve afwijzing rechtskracht.

Openbaar maken prioritering

Om voor melders inzichtelijk te maken dat en hoe er geprioriteerd wordt, wordt de prioritering openbaar gemaakt. Dit verkleint het gevoel van willekeur en rechtsongelijkheid bij melders. Dit is vanwege het verschil in tempo waarop gelegaliseerd wordt een reëel risico. Bovendien is het juridisch noodzakelijk om deze prioritering openbaar te maken, aangezien beleid altijd kenbaar moet zijn.

Prioritering op basis van lopende handhavingsverzoeken

Prioriteit hebben de meldingen waartegen de handhavingsverzoeken als eerste zijn ingediend. Hierdoor wordt voorkomen dat bedrijven met handhavingsverzoeken genoodzaakt worden om te stoppen.

Argumentatie belang:

- Deze initiatiefnemers hebben juridisch gezien de meeste onzekerheid.
- De jurisprudentie die mogelijke zaken opleveren, kan worden gebruikt bij de volgende tranches in het legalisatietraject en breder in het stikstofdossier.

Prioritaire projecten

Meldingen die waren opgenomen op de prioritaire projectenlijst die als bijlage was gevoegd bij de Regeling natuurbescherming vanaf 2017 en daarvoor als bijlage bij de Regeling programmatische aanpak stikstof. Voor deze projecten was bij voorrang depositieruimte gereserveerd in het PAS omdat ze van landelijk of provinciaal algemeen belang werden geacht blijkens vermelding in beleidsdocumenten (bijv. structuurvisie). Het laten vallen van deze categorie projecten heeft als risico dat initiatiefnemers van deze projecten in een juridische procedure aanhalen dat dit niet overeenkomstig de verwachting is die de overheid zelf tijdens de PAS heeft gecreëerd.

SSRS

De ruimte die beschikbaar wordt gesteld ten behoeve van de meldingen, wordt geregistreerd en uitgegeven via het Stikstofregistratiesysteem. In het stelsel van de omgevingswet is dit het enig verankerde systeem voor dit doel. Het SSRS voldoet aan de voorwaarden die nodig zijn om de meldingen op een goede manier te legaliseren.

AERIUS CALCULATOR

Dit document bevat rekenresultaten van AERIUS Calculator. Het betreft de hoogst berekende stikstofbijdragen per stikstofgevoelig Natura 2000 gebied, op basis van rekenpunten die overlappen met habitattypen en/of leefgebieden die aangewezen zijn in het kader van de Wet natuurbescherming, gekoppeld aan een aangewezen soort, of nog onbekend maar mogelijk wel relevant.

De berekening op basis van stikstofemissies gaat uit van de componenten ammoniak (NH_3) en/of stikstofoxide (NOx).

Wilt u verder rekenen of gegevens wijzigen? Importeer de pdf dan in Calculator. Voor meer toelichting verwijzen wij u naar de website www.aerius.nl.

Berekening Vergunde situatie en Beoogde situatie

- Kenmerken
- Samenvatting emissies
- Depositieresultaten
- Gedetailleerde emissiegegevens

Verdere toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via: https://www.aerius.nl/handleidingen en leeswijzers.

AERIUS CALCULATOR

Contact

Rechtspersoon	nr cht ngs ocat e
R. de Jong	Vuursteenweg 4, 8255 PP Swifterbant

Activiteit

Omschr v ng	AER US kenmerk
Verschilberekening	S37K8GVmFw1b

Datum bereken ng	Reken aar	Rekenconf gurat e
02 november 2020, 13:41	2020	Berekend voor natuurgebieden

Totale emissie

	S tuat e 1	S tuat e 2	Versch
NOx	100,63 kg/j	65,20 kg/j	35,43 kg/j
NH3	1.579,19 kg/j	1.579,19 kg/j	0,00 kg/j

Resultaten

Hectare met hoogste verschil (mol/ha/j)

Natuurgeb ed
Uw berekening heeft geen verschillen opgeleverd boven 0,00 mol/ha/jr.

Toelichting

Versch bereken ng met vervoersbeweg ngen

Locatie
Vergunde situatie

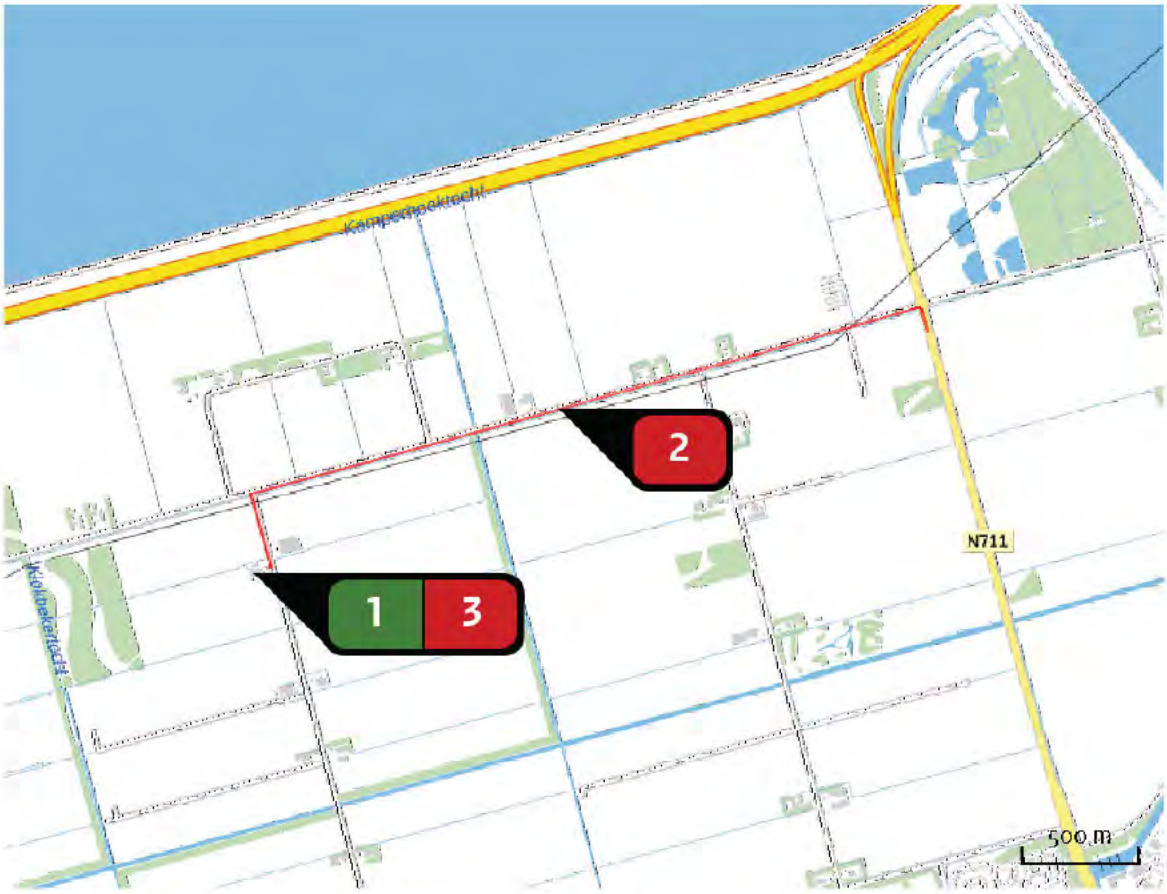

Emissie
Vergunde situatie

	Bron Sector	Emissie NH3	Emissie NOx
1	Ligboxenstal Landbouw | Stalemissies	1.579,00 kg/j	
2	Externe vervoersbewegingen Wegverkeer | Buitenwegen	< 1 kg/j	5,77 kg/j
3	Interne vervoersbewegingen Mobiele werktuigen | Landbouw	< 1 kg/j	94,86 kg/j

Locatie
Beoogde situatie

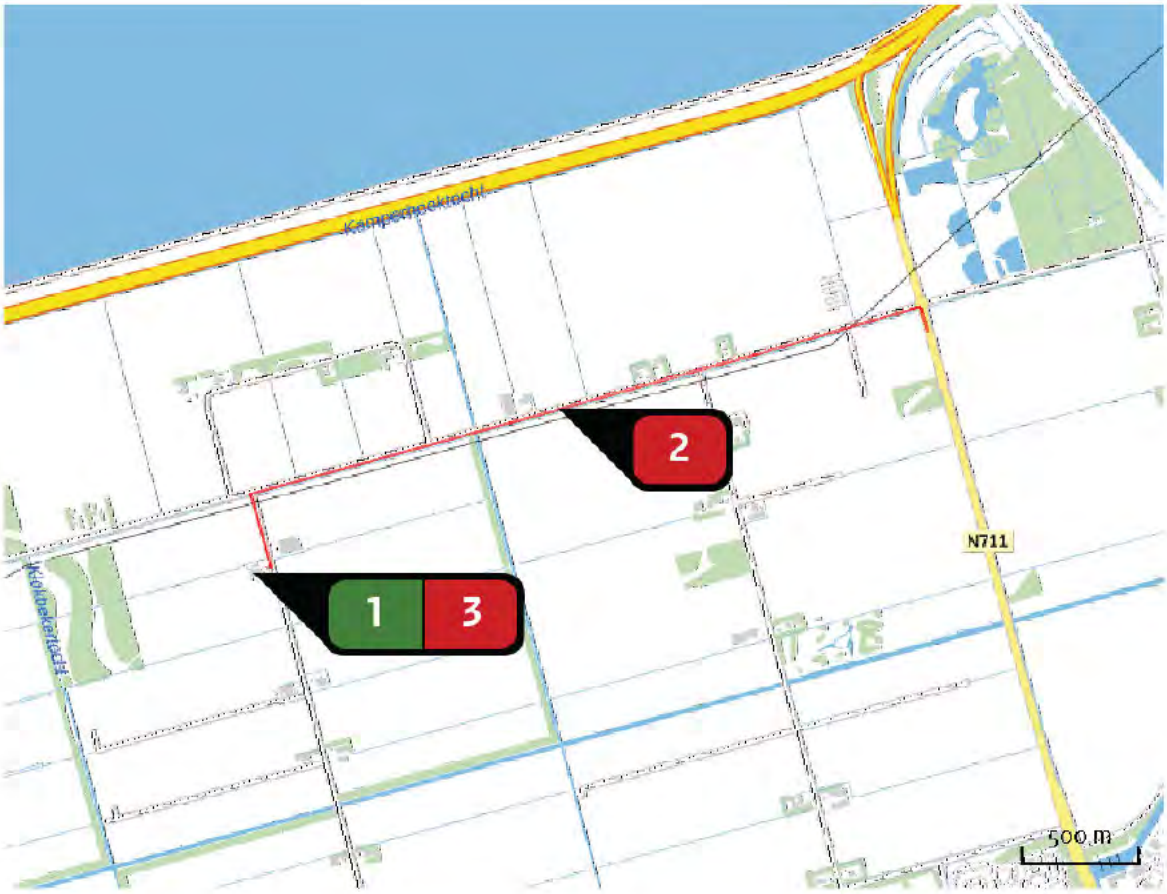

Emissie
Beoogde situatie

Bron Sector		Em ss e NH3	Em ss e NOx
1	Ligboxenstal Landbouw | Stalemissies	1.579,00 kg/j	
2	Externe vervoersbewegingen Wegverkeer | Buitenwegen	< 1 kg/j	5,77 kg/j
3	Interne vervoersbewegingen Mobiele werktuigen | Landbouw	< 1 kg/j	59,42 kg/j

Resultaten stikstof gevoelige Natura 2000 gebieden (mol/ha/j)

Natuurgeb ed	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
Duinen Vlieland	0,01	0,00	0,00	
Duinen en Lage Land Texel	0,01	0,01	0,00	
Waddenzee	0,01	0,01	0,00	
Nieuwkoopse Plassen & De Haeck	0,01	0,01	0,00	
Duinen Den Helder Callantsoog	0,01	0,01	0,00	
Kennemerland Zuid	0,01	0,00	0,00	
Duinen Terschelling	0,01	0,00	0,00	
Noordhollands Duinreservaat	0,01	0,01	0,00	
Duinen Ameland	0,01	0,01	0,00	
Oostelijke Vechtplassen	0,01	0,01	0,00	
Schoorlse Duinen	0,01	0,01	0,00	
Bargerveen	0,01	0,01	0,00	
Zwanenwater & Pettemerduinen	0,01	0,01	0,00	
Rijntakken	0,01	0,01	0,00	
Veluwe	0,01	0,01	0,00	
Engbertsdijksvenen	0,01	0,01	0,00	
Polder Westzaan	0,01	0,01	0,00	
Duinen Schiermonnikoog	0,01	0,01	0,00	
Botshol	0,01	0,01	0,00	
IJsselmeer	0,01	0,01	0,00	

Natuurgeb ed	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske	0,01	0,01	0,00	
Wormer en Jisperveld & Kalverpolder	0,01	0,01	0,00	
Naardermeer	0,01	0,01	0,00	
Groote Wielen	0,01	0,01	0,00	
Landgoederen Brummen	0,01	0,01	0,00	
Sallandse Heuvelrug	0,01	0,01	0,00	
Borkeld	0,01	0,01	0,00	
Wierdense Veld	0,01	0,01	0,00	
Springendal & Dal van de Mosbeek	0,01	0,01	0,00	
Alde Feanen	0,01	0,01	0,00	
Drouwenerzand	0,01	0,01	0,00	
Fochteloërveen	0,01	0,01	0,00	
Drentsche Aa gebied	0,01	0,01	0,00	
Vecht en Beneden Reggegebied	0,01	0,01	0,00	
Mantingerzand	0,01	0,01	0,00	
Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek	0,01	0,01	0,00	
Boetelerveld	0,01	0,01	0,00	
Lieftinghsbroek	0,01	0,00	0,00	
Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving	0,01	0,01	0,00	
Kolland & Overlangbroek	0,01	0,01	0,00	

Natuurgeb ed	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
Elperstroomgebied	0,01	0,01	0,00	
Witterveld	0,01	0,01	0,00	
Bakkeveense Duinen	0,01	0,01	0,00	
Dwingelderveld	0,01	0,01	0,00	
Norgerholt	0,01	0,01	0,00	
Mantingerbos	0,01	0,01	0,00	
Drents Friese Wold & Leggelderveld	0,01	0,01	0,00	
Van Oordt s Mersken	0,01	0,01	0,00	
Wijnjeterper Schar	0,01	0,01	0,00	
Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht	0,01	0,01	0,00	
Holtingerveld	0,01	0,01	0,00	
De Wieden	0,02	0,02	0,00	
Rottige Meenthe & Brandemeer	0,02	0,02	0,00	
Olde Maten & Veerslootslanden	0,02	0,02	0,00	
Weerribben	0,02	0,02	0,00	
Zwarte Meer	0,03	0,03	0,00	

* A s de hoogste depos t etoename p aatsv ndt op een hexagoon waar géén sprake s van een (naderende) st kstofoverbe ast ng dan s de hoogste toename op een hexagoon met we een (naderende) st kstofoverbe ast ng n deze ko om weergegeven

Resultaten per habitattype (mol/ha/j)

voor de 10 stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden met het hoogste resultaat

Duinen Vlieland

Habitattype	Hectare met hoogste verschil Situatie 1	Situatie 2	Verschil	Verschil op (bijna) overbelaste hexagonen*
H2130B Grijze duinen (kalkarm)	0,01	0,00	0,00	
H2160 Duindoornstruwelen	0,01	0,01	0,00	
H2120 Witte duinen	0,01	0,01	0,00	
H2180Abe Duinbossen (droog), berken- eikenbos	0,01	0,00	0,00	
H2180B Duinbossen (vochtig)	0,01	0,01	0,00	
H2140B Duinheiden met kraaihei (droog)	0,01	0,01	0,00	
H2190C Vochtige duinvalleien (ontkalkt)	0,01	0,01	0,00	
ZGH2180B Duinbossen (vochtig)	0,01	0,01	0,00	
ZGH2180Abe Duinbossen (droog), berken- eikenbos	0,01	0,01	0,00	
H2140A Duinheiden met kraaihei (vochtig)	0,01	0,01	0,00	
H2150 Duinheiden met struikhei	0,01	0,01	0,00	
H2130C Grijze duinen (heischraal)	0,01	0,01	0,00	
H2190Aom Vochtige duinvalleien (open water), oligo- tot mesotrofe vormen	0,01	0,01	0,00	

Duinen en Lage Land Texel

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
H2130B Grijze duinen (kalkarm)	0,01	0,01	0,00	
H2150 Duinheiden met struikhei	0,01	0,01	0,00	
H2160 Duindoornstruwelen	0,01	0,01	0,00	
ZGH2180B Duinbossen (vochtig)	0,01	0,01	0,00	
H2140B Duinheiden met kraaihei (droog)	0,01	0,01	0,00	
H2190B Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	0,01	0,01	0,00	
H2180B Duinbossen (vochtig)	0,01	0,01	0,00	
H2180Abe Duinbossen (droog), berken eikenbos	0,01	0,01	0,00	
H2120 Witte duinen	0,01	0,01	0,00	
H2180C Duinbossen (binnenduinrand)	0,01	0,01	0,00	
ZGH2180C Duinbossen (binnenduinrand)	0,01	0,01	0,00	
H2130A Grijze duinen (kalkrijk)	0,01	0,01	0,00	
H2190Aom Vochtige duinvalleien (open water), oligo tot mesotrofe vormen	0,01	0,01	0,00	
H2130C Grijze duinen (heischraal)	0,01	0,01	0,00	
H9999:2 Habitattype onbekend/onzeker KDW op basis meest kritische relevante type (H2130B;H2130C).	0,01	0,01	0,00	
ZGH2180Abe Duinbossen (droog), berken eikenbos	0,01	0,01	0,00	

Waddenzee

Habitattype	Hectare met hoogste verschil Situatie 1	Situatie 2	Verschil	Verschil op (binnen) overbelaste hexagonen*
H1310B Zilte pionierbegroeiingen (zeevetmuur)	0,01	0,01	0,00	
ZGH2120 Witte duinen	0,01	0,01	0,00	
ZGH2130A Grijze duinen (kalkrijk)	0,01	0,01	0,00	
H1330A Schorren en zilte graslanden (buitendijks)	0,01	0,01	0,00	
ZGH2190B Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	0,01	0,01	0,00	
H1310A Zilte pionierbegroeiingen (zeekraal)	0,01	0,01	0,00	
H1320 Slijkgrasvelden	0,01	0,01	0,00	
ZGH2160 Duindoornstruwelen	0,01	0,01	0,00	

Nieuwkoopse Plassen & De Haeck

Habitattype	Hectare met hoogste verschil Situatie 1	Situatie 2	Verschil	Verschil op (binnen) overbelaste hexagonen*
H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	0,01	0,01	0,00	

Duinen Den Helder-Callantsoog

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
H2130B Grijze duinen (kalkarm)	0,01	0,01	0,00	
H2140B Duinheiden met kraaihei (droog)	0,01	0,01	0,00	
H2190Aom Vochtige duinvalleien (open water), oligo tot mesotrofe vormen	0,01	0,01	0,00	
H2190C Vochtige duinvalleien (ontkalkt)	0,01	0,01	0,00	
H2120 Witte duinen	0,01	0,00	0,00	
H2180Abe Duinbossen (droog), berken eikenbos	0,01	0,01	0,00	
H2180C Duinbossen (binnenduinrand)	0,01	0,01	0,00	
H6410 Blauwgraslanden	0,01	0,01	0,00	

Kennemerland-Zuid

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
H2130A Grijze duinen (kalkrijk)	0,01	0,00	0,00	
H2160 Duindoornstruwelen	0,01	0,00	0,00	
H2180C Duinbossen (binnenduinrand)	0,01	0,00	0,00	
H2120 Witte duinen	0,01	0,01	0,00	
H2130B Grijze duinen (kalkarm)	0,01	0,01	0,00	
H2190B Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	0,01	0,01	0,00	
H2180Abe Duinbossen (droog), berken eikenbos	0,01	0,01	0,00	
H2180A Duinbossen (droog), berken eikenbos	0,01	0,01	0,00	
H2170 Kruipwilgstruwelen	0,01	0,01	0,00	
H2180B Duinbossen (vochtig)	0,01	0,01	0,00	
ZGH2180A Duinbossen (droog), berken eikenbos	0,01	0,00	0,00	
Lg12 Zoom, mantel en droog struweel van de duinen	0,01	0,01	0,00	
ZGH2160 Duindoornstruwelen	0,01	0,01	0,00	
H2190A Vochtige duinvalleien (open water)	0,01	0,01	0,00	
ZGH2130A Grijze duinen (kalkrijk)	0,01	0,01	0,00	
H2190Aom Vochtige duinvalleien (open water), oligo tot mesotrofe vormen	0,01	0,01	0,00	
H2190C Vochtige duinvalleien (ontkalkt)	0,01	0,01	0,00	
ZGH2130B Grijze duinen (kalkarm)	0,01	0,00	0,00	
ZGH2180C Duinbossen (binnenduinrand)	0,01	0,01	0,00	

Duinen Terschelling

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
H2130B Grijze duinen (kalkarm)	0,01	0,00	0,00	
H2150 Duinheiden met struikhei	0,01	0,00	0,00	
H2180Abe Duinbossen (droog), berken eikenbos	0,01	0,00	0,00	
H2140B Duinheiden met kraaihei (droog)	0,01	0,00	0,00	
ZGH2190C Vochtige duinvalleien (ontkalkt)	0,01	0,00	0,00	
H2180B Duinbossen (vochtig)	0,01	0,01	0,00	
ZGH2180B Duinbossen (vochtig)	0,01	0,00	0,00	
ZGH2180Abe Duinbossen (droog), berken eikenbos	0,01	0,01	0,00	
H2190C Vochtige duinvalleien (ontkalkt)	0,01	0,01	0,00	
H2140A Duinheiden met kraaihei (vochtig)	0,01	0,01	0,00	
H2160 Duindoornstruwelen	0,01	0,01	0,00	
H6410 Blauwgraslanden	0,01	0,01	0,00	
H2130A Grijze duinen (kalkrijk)	0,01	0,01	0,00	
H2170 Kruipwilgstruwelen	0,01	0,01	0,00	

Noordhollands Duinreservaat

Habitattype	Hectare met hoogste verschil in Situatie 1	Situatie 2	Verschil	Verschil op (binnen) overbelaste hexagonen*
H2130A Grijze duinen (kalkrijk)	0,01	0,01	0,00	
H2130B Grijze duinen (kalkarm)	0,01	0,01	0,00	
H2160 Duindoornstruwelen	0,01	0,01	0,00	
H2180A Duinbossen (droog), berken- eikenbos	0,01	0,01	0,00	
H2120 Witte duinen	0,01	0,01	0,00	
H2140B Duinheiden met kraaihei (droog)	0,01	0,01	0,00	
H2170 Kruipwilgstruwelen	0,01	0,01	0,00	
H2180C Duinbossen (binnenduinrand)	0,01	0,01	0,00	
H2180B Duinbossen (vochtig)	0,01	0,01	0,00	
H2140A Duinheiden met kraaihei (vochtig)	0,01	0,01	0,00	
H2130C Grijze duinen (heischraal)	0,01	0,01	0,00	
H2190B Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	0,01	0,01	0,00	
Lg12 Zoom, mantel en droog struweel van de duinen	0,01	0,01	0,00	
H2190A Vochtige duinvalleien (open water)	0,01	0,01	0,00	
H2190C Vochtige duinvalleien (ontkalkt)	0,01	0,01	0,00	
ZGH2180A Duinbossen (droog), berken- eikenbos	0,01	0,01	0,00	
H6410 Blauwgraslanden	0,01	0,01	0,00	
H7210 Galigaanmoerassen	0,01	0,01	0,00	
ZGH2180C Duinbossen (binnenduinrand)	0,01	0,01	0,00	

Noordhollands Duinreservaat

Habitattype	Hectare met hoogste verschil Situatie 1	Situatie 2	Verschil	Verschil op (buiten) overbelaste hexagonen*
H2150 Duinheiden met struikheide	0,01	0,01	0,00	

Duinen Ameland

Habitattype	Hectare met hoogste verschil Situatie 1	Situatie 2	Verschil	Verschil op (buiten) overbelaste hexagonen*
H2130B Grijze duinen (kalkarm)	0,01	0,01	0,00	
H2180B Duinbossen (vochtig)	0,01	0,00	0,00	
H9999:5 Habitattype onbekend/onzeker KDW op basis meest kritische relevante type (H2130B;H2130C;H6230).	0,01	0,00	0,00	
ZGH2130B Grijze duinen (kalkarm)	0,01	0,00	0,00	
ZGH2180B Duinbossen (vochtig)	0,01	0,00	0,00	
H2120 Witte duinen	0,01	0,01	0,00	
ZGH2160 Duindoornstruwelen	0,01	0,01	0,00	
H2130A Grijze duinen (kalkrijk)	0,01	0,01	0,00	
H2180Abe Duinbossen (droog), berken- eikenbos	0,01	0,01	0,00	

Oostelijke Vechtplassen

Hab tattype	Hectare met hoogste versch S tuat e 1	S tuat e 2	Versch	Versch op (b na) overbe aste hexagonen*
ZGH3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	0,01	0,01	0,00	
H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	0,01	0,01	0,00	
H3140 Kranswierwateren	0,01	0,01	0,00	
ZGH3140 Kranswierwateren	0,01	0,01	0,00	
ZGH91D0 Hoogveenbossen	0,01	0,01	0,00	
H91D0 Hoogveenbossen	0,01	0,01	0,00	
H7140B Overgangs en trilvenen (veenmosrietlanden)	0,01	0,00	0,00	
H7140A Overgangs en trilvenen (trilvenen)	0,01	0,01	0,00	
H7210 Galigaanmoerassen	0,01	0,01	0,00	
H4010B Vochtige heiden (laagveengebied)	0,01	0,01	0,00	
H6410 Blauwgraslanden	0,01	0,01	0,00	
ZGH7140B Overgangs en trilvenen (veenmosrietlanden)	0,01	0,01	0,00	

* A s de hoogste depos t etoename p aatsv ndt op een hexagoon waar géén sprake s van een (naderende) st kstofoverbe ast ng dan s de hoogste toename op een hexagoon met we een (naderende) st kstofoverbe ast ng n deze ko om weergegeven

Emissie (per bron)

Vergunde situatie

Naam	Ligboxenstal
Locat e (X Y)	168855, 510911
Gebouw (LxBxH) Or ëntat e	48,8 x 24,6 x 7,4 m 16°
U tstoothoogte	7,4 m
Warmte nhoud	0,000 MW
NH3	1.579,00 kg/j

D er	RAV code	Omschr v ng	Aanta d eren	Stof	Em ss efactor (kg/d er/)	Em ss e
	A 1.100	overige huisvestingssystemen (Rundvee; melk en kalfkoeien ouder dan 2 jaar) (Overig)	100	NH3	13,000	1.300,00 kg/j
	A 3.100	overige huisvestingssystemen (Rundvee; vrouwelijk jongvee tot 2 jaar) (Overig)	62	NH3	4,400	272,80 kg/j
	A 7.100	overige huisvestingssystemen (Rundvee; fokstieren en overig rundvee ouder dan 2 jaar) (Overig)	1	NH3	6,200	6,20 kg/j

Naam	Externe vervoersbewegingen
Locat e (X Y)	170168, 511619
NOx	5,77 kg/j
NH3	< 1 kg/j

Soort	Voertu g	Aanta voertu gen	Stof	Em ss e
Standaard	Licht verkeer	910,0 / jaar	NOx	< 1 kg/j
			NH3	< 1 kg/j
Standaard	Middelzwaar vrachtverkeer	118,0 / jaar	NOx	1,04 kg/j
			NH3	< 1 kg/j
Standaard	Zwaar vrachtverkeer	300,0 / jaar	NOx	3,88 kg/j
			NH3	< 1 kg/j

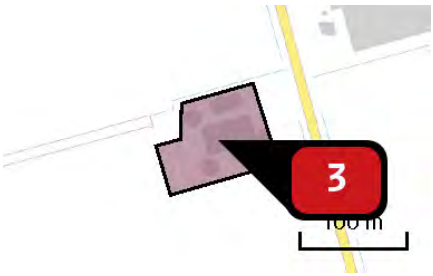

Naam	Interne vervoersbewegingen
Locat e (X Y)	168848, 510905
NOx	94,86 kg/j
NH3	< 1 kg/j

Voertu g	Omschr v ng	Brandstof verbru k (/)	Stat ona r bedr f (uren/)	C nder nhoud ( )	Stof	Em ss e
Pre STAGE 1991 STAGE I, 130 < kW < 300 (Diesel)	Trekker	2.500	0	0,0	NOx NH3	94,86 kg/j < 1 kg/j

Emissie (per bron)

Beoogde situatie

Naam	Ligboxenstal
Locat e (X Y)	168855, 510911
Gebouw (LxBxH) Or ëntat e	48,8 x 24,6 x 7,4 m 16°
U tstoothoogte	7,4 m
Warmte nhoud	0,000 MW
NH3	1.579,00 kg/j

D er	RAV code	Omschr v ng	Aanta d eren	Stof	Em ss efactor (kg/d er/)	Em ss e
	A 1.100	overige huisvestingssystemen (Rundvee; melk en kalfkoeien ouder dan 2 jaar) (Overig)	100	NH3	13,000	1.300,00 kg/j
	A 3.100	overige huisvestingssystemen (Rundvee; vrouwelijk jongvee tot 2 jaar) (Overig)	62	NH3	4,400	272,80 kg/j
	A 7.100	overige huisvestingssystemen (Rundvee; fokstieren en overig rundvee ouder dan 2 jaar) (Overig)	1	NH3	6,200	6,20 kg/j

Naam	Externe vervoersbewegingen
Locat e (X Y)	170168, 511619
NOx	5,77 kg/j
NH3	< 1 kg/j

Soort	Voertu g	Aanta voertu gen	Stof	Em ss e
Standaard	Licht verkeer	910,0 / jaar	NOx	< 1 kg/j
			NH3	< 1 kg/j
Standaard	Middelzwaar vrachtverkeer	118,0 / jaar	NOx	1,04 kg/j
			NH3	< 1 kg/j
Standaard	Zwaar vrachtverkeer	300,0 / jaar	NOx	3,88 kg/j
			NH3	< 1 kg/j

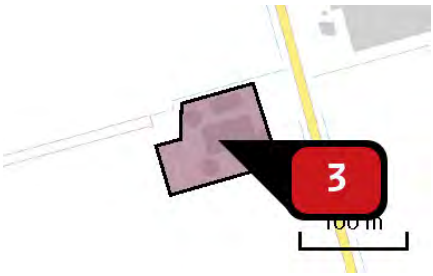

Naam	Interne vervoersbewegingen
Locat e (X Y)	168848, 510905
NOx	59,42 kg/j
NH3	< 1 kg/j

Voertu g	Omschr v ng	Brandstof verbru k (/)	Stat ona r bedr f (uren/)	C nder nhoud ( )	Stof	Em ss e
Pre STAGE 1991 STAGE I, 130 < kW < 300 (Diesel)	Trekker	400	0	0,0	NOx NH3	15,18 kg/j < 1 kg/j
STAGE I, 56 < kW < 75, bouwjaar 1999 (Diesel)	Trekker	1.000	0	0,0	NOx NH3	24,58 kg/j < 1 kg/j
STAGE I, 56 < kW < 75, bouwjaar 1999 (Diesel)	Shovel	800	0	0,0	NOx NH3	19,66 kg/j < 1 kg/j

Disclaimer

Hoewe verstrekte gegevens kunnen d enen ter onderbouw ng van een vergunn ngaanvraag kunnen er geen rechten aan worden ont eend De e genaar van AER US aanvaardt geen aansprake khe d voor de nhoud van de door de gebru ker aangeboden nformat e Bovenstaande gegevens z n enke bru kbaar tot er een n euwe vers e van AER US besch kbaar s AER US s een gereg streerd hande smerk n Europa A e rechten d e n et exp c et worden ver eend z n voorbehouden

Rekenbasis

Deze bereken ng s tot stand gekomen op bas s van

AER US	vers e 2020_20201013_1649cba239
Database	vers e 2020_20201013_1649cba239

Voor meer nformat e over de gebru kte method ek en data z e

https //www aer us n /n /factsheets/re ease/aer us-ca cu ator-2020

PROVINCIE FLEVOLAND

Gedeputeerde Staten van Flevoland;

Gelet op artikel 4:81, eerste lid, Algemene wet bestuursrecht;

Gelet op artikel 2.2 en 2.7 van de Wet natuurbescherming;

Overwegende dat Gedeputeerde Staten op 10 december 2019 de Beleidsregels intern en extern salderen 2019 hebben vastgesteld, die op 25 juni 2020, 8 oktober 2020, 24 november 2020 en 8 april 2021 op onderdelen zijn gewijzigd;

Overwegende dat Gedeputeerde Staten op 24 november 2020 hebben besloten het Regionaal Stikstofregistratiesysteem in te stellen;

Overwegende dat ontwikkelingen in de wetgeving en de praktijk aanleiding geven om deze beleidsregels opnieuw aan te passen;

Besluiten:

Artikel I

De Beleidsregels intern en extern salderen 2019 en het Besluit tot instellen van het Regionaal Stikstofregistratiesysteem als volgt te wijzigen:

Artikel I komt te luiden:

Stikstofbank
1. Gedeputeerde Staten stellen een stikstofbank in, waarin zij vrijgemaakte en vrijgevallen depositieruimte kunnen vastleggen die ten behoeve van saldering kan worden gebruikt bij het verlenen van natuurvergunningen.
2. In de stikstofbank wordt met behulp van AERIUS Calculator berekende depositieruimte opgenomen die bestaat uit vrijgemaakte en vrijgevallen depositieruimte zoals bedoeld in artikel 1 van de Beleidsregels salderen.

3. Depositieruimte kan uitsluitend worden geregistreerd in de stikstofbank indien de in het tweede lid bedoelde depositie is vrijgemaakt of vrijgevallen na de instelling van het Regionaal Stikstofregistratiesysteem.
4. Gedeputeerde Staten stellen een microdepositiebank in als onderdeel van de stikstofbank.
5. Gedeputeerde Staten stellen een doelgebonden depositiebank in als onderdeel van de stikstofbank.

Toelichting
Op 24 november 2020, onder nummer 2705876 hebben Gedeputeerde Staten het Regionaal Stikstofregistratiesysteem (RSRS) ingesteld. Het RSRS is ingesteld om te borgen dat vrijgemaakte en vrijgevallen depositieruimte kan worden vastgelegd om deze later weer uit te geven.

De gezamenlijke provincies hebben de instelling van het RSRS nader vormgegeven. Dit heeft ertoe geleid dat de naam van het RSRS is gewijzigd in 'stikstofbank'. Binnen deze stikstofbank kunnen afzonderlijke stikstofdepositiebanken functioneren.

Voor de gezamenlijke provincies is dat de microdepositiebank waarin de provincies participeren. Daarnaast kunnen dat doelgebonden depositiebanken zijn, die door een of meerdere bevoegde gezagen worden ingesteld.

Dit wijzigingsbesluit regelt de naamswijziging van RSRS naar stikstofbank.

lid 3 en 4
Dit besluit bevestigt dat depositieruimte die opgenomen is in het RSRS, of daarvoor bestemd was, over gaat naar de stikstofbank. Daarnaast regelt dit besluit dat Gedeputeerde Staten de microdepositiebank instellen.

Lid 5
Gedeputeerde Staten stellen tevens een doelgebonden depositiebank in als onderdeel van de stikstofbank. Hiermee kunnen projecten en initiatieven die bijdragen aan het (nader te definiëren doel) stikstofcompensatie krijgen mits zij aan de (nader uit te werken) eisen voldoen en er voldoende ruimte in deze doelgebonden depositiebank aanwezig is.

Artikel II

Dit wijzigingsbesluit treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het Provinciaal Blad waarin zij wordt geplaatst.

Aldus besloten in de vergadering van Gedeputeerde Staten van Flevoland op 29 juni 2021
.

Gedeputeerde Staten van Flevoland,
de secretaris, de voorzitter

[redacted]

drs. D.J. Tijl - L. Verbeek

Mededeling

Registratienummer
2804577
Datum
8 juni 2021
Afdeling/Bureau
SENB

Openbaarheid
Openbaar

Portefeuillehouder
H.J. Hofstra

Ter kennisname aan PS en burgerleden

Onderwerp
Wijziging Beleidsregels intern en extern salderen 2019 ten behoeve van de stikstofdepositiebank

Kern mededeling:
Op 24 november 2020 is het Regionaal Stikstofregistratiesysteem (RSRS) ingesteld. Het RSRS is ingesteld om te borgen dat vrijgemaakte en vrijgevallen depositieruimte kan worden vastgelegd om deze later weer uit te geven.

De gezamenlijke provincies hebben de instelling van het RSRS nader vorm gegeven. Dit heeft ertoe geleid dat de naam van het RSRS is gewijzigd in 'stikstofdepositiebank' of 'stikstofbank'. De stikstofdepositiebank bestaat uit een door de gezamenlijke provincies beheerde generieke microdepositiebank en kan uit regionale, provincie-specifieke doelenbanken bestaan. De nieuwe Flevolandse beleidsregels bevatten daarom tevens een voorziening voor een (nader te definiëren en te vullen) Flevolandse doelenbank.

Het in de stikstofbank deponeren en opnemen van depositieruimte vereist een berekening met AERIUS Calculator.

Mededeling:
GS hebben op 29 juni 2021 een wijzigingsbesluit genomen met betrekking tot de beleidsregels stikstofbank waarmee naast extern salderen, een door de gezamenlijke provincies beheerde generieke microdepositiebank wordt ingesteld en ook een voorziening wordt getroffen voor een nader te specificeren Flevolandse doelenbank.

Publicatie wordt voorzien op 7 juli 2021 opdat alle provincies gelijktijdig met dit besluit naar buiten treden.

Bijlagen

Mededeling

Mededeling

Bladnummer
2
Registratienummer
2804577

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de WOB (ja/nee aangeven)
Wijzigingsbesluit Beleidsregels RSRS juni2021	2804243	Ja
Provinciaal Blad - Wijziging Beleidsregels intern en extern salderen 2019	2804391	Ja

Ter inzage in de leeskamer

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de WOB (ja/nee aangeven)

LAATST GEWIJZIGD: 23 JULI 2021

Nmr	Actie	Actiehouder
2	GS nota: Leges	[redacted]
4	Doorrekening enquête (indicatie hoe effectief dit is)	
6	Opstellen projectplannen	Projectleiders
7	Presentatie GS themaberaad (24 aug) *17 aug: voorbespreken met Harold (voor het weekend de documenten naar Harold sturen)*	[redacted]
8	Presentatie vormvrije beeldvormende sessie PS (1 sept)	[redacted]
9	Agrarische kaart: disclaimer toevoegen voorblad	
12	Landelijke bronmaatregelen; hoe kunnen we daar op meeliften?	
13	Inzichtelijk maken welke PAS melders zich niet gemeld hebben *Gelderland heeft een brief verstuurd aan alle PAS melders die zich niet gemeld hebben. De vraag is of wij dit ook willen doen	[redacted]
14	Mogelijkheden bekijken SharePoint/Teams omgeving	[redacted]
15	Organiseren grotere informatiebijeenkomst	?
16	Agrarische kaart samenvoegen met algemene ontwikkelingskaart Flevoland	[redacted]
17	Begroting; besteding beschikbare budget	[redacted]
18	Visie Flevoland doornemen	
19		
20		

Status	Deadline
Open	1-jul
Open	15-jul
Open	1-jul
Open	13-aug
Open	13-aug
Afgerond	4-jun
Open	
Open	1-jul
Open	najaar 2021
Open	okt-21
Open	
Open	zomer 2021
Open	

Stand van zaken

Nog geen definitief besluit over genomen

29-7: [redacted] moeten nog aanvullen

[redacted] heeft [redacted] 29 juli de disclaimer gemaild, verder contact gaat via [redacted]
Eerst analyseren, dan procesafspraken maken

1) Bij RvO opvragen
2) Controleren of dit terecht is

[redacted] heeft een gesprek met [redacted] ingepland omtrent dit onderwerp
Over gesproken in kernteam 5 juli

Project:	

Status resultaten Ligt op schema
Status uitputting budget Ligt op schema

Datum: 29-apr-21

Opdrachtgever:	
Proj.leider (fte):	
Proj.leden (fte)	
Looptijd:	
Projectbudget:	

Doelstelling en koppeling 4 peilers:

Achtergrond/ koppeling besluiten GS/PS:	Overlegstructuur:

Knelpunten

Binnen scope	Buiten scope:

	Risico's	Beheersmaatregel	Actiehouder
1			
2			
3			
4			
5			

Betrokken stakeholders en rol

Politieke gevoeligheid:

Raakvlakken met andere projecten/beleid/programma's

Middelenraming (fte's en budgetten)

Nr.	Concrete resultaten/prod./comm momenten	Planning	Globale aanpak
1			
2			
3			
4			
5			

Projectplanning Project A

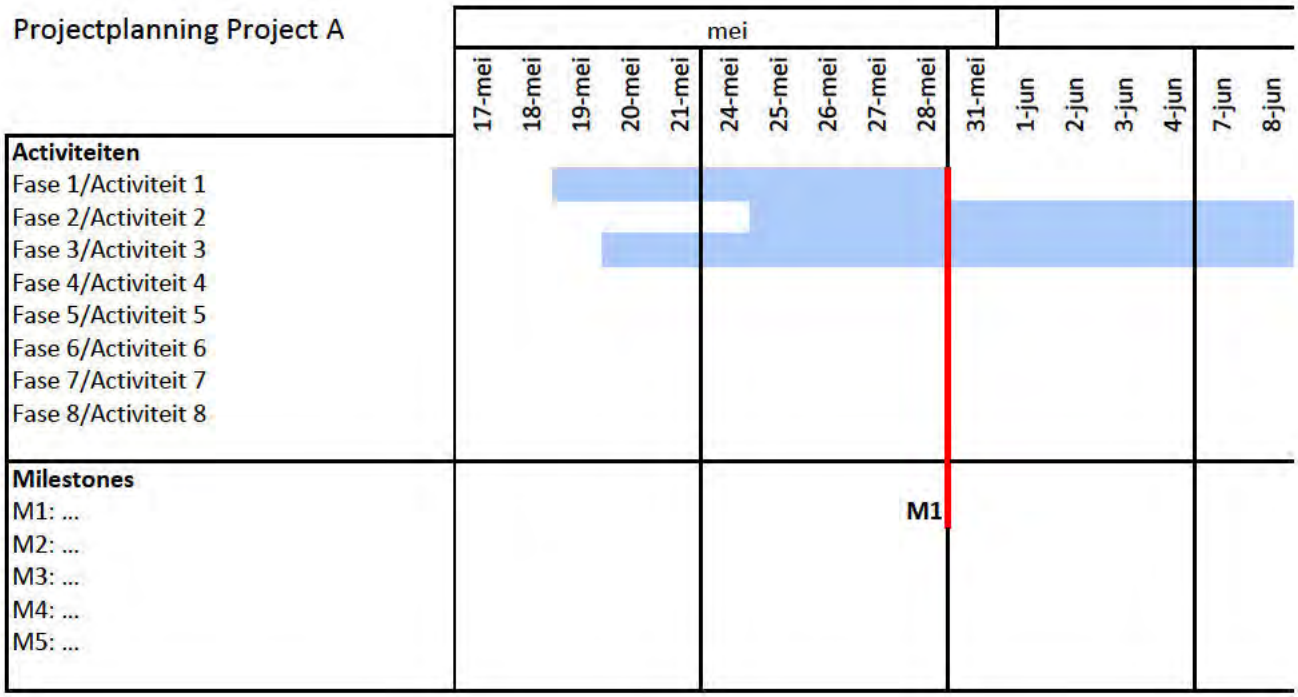

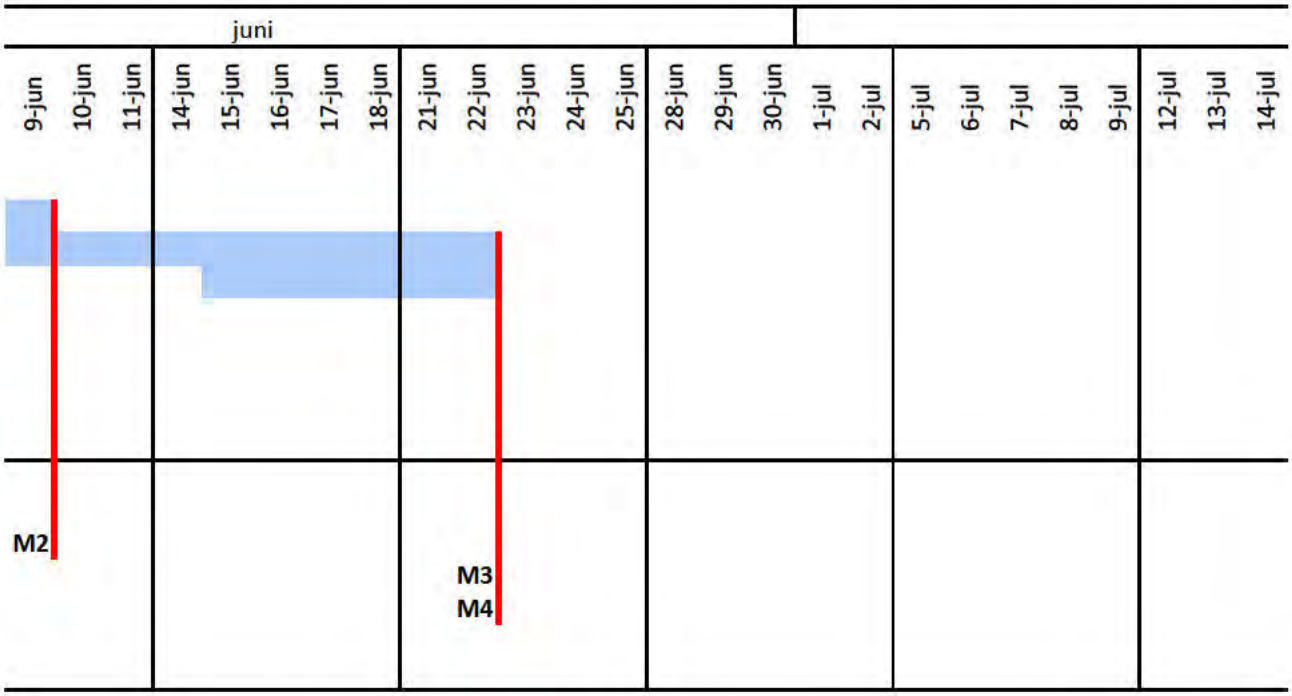
juni
9-jun
10-jun
11-jun
14-jun
15-jun
16-jun
17-jun
18-jun
21-jun
22-jun
23-jun
24-jun
25-jun
28-jun
29-jun
30-jun
1-jul
2-jul
5-jul
6-jul
7-jul
8-jul
9-jul
12-jul
13-jul
14-jul
M2
M3
M4

juli												augustus										
15-jul	16-jul	19-jul	20-jul	21-jul	22-jul	23-jul	26-jul	27-jul	28-jul	29-jul	30-jul	2-aug	3-aug	4-aug	5-aug	6-aug	9-aug	10-aug	11-aug	12-aug	13-aug	16-aug	17-aug	18-aug	19-aug

	20-aug	
	23-aug	
	24-aug	
	25-aug	
	26-aug	
	27-aug	
	30-aug	
	31-aug	
	1-sep	september
	2-sep	
	3-sep	
	6-sep	
	7-sep	
	8-sep	
	9-sep	
	10-sep	
	13-sep	
	14-sep	
	15-sep	
	16-sep	
	17-sep	
	20-sep	
	21-sep	
	22-sep	
	23-sep	
	24-sep	

	27-sep	
	28-sep	
	29-sep	
	30-sep	
	1-okt	oktober
	4-okt	
	5-okt	
	6-okt	
	7-okt	
	8-okt	
	11-okt	
	12-okt	
	13-okt	
	14-okt	
	15-okt	
	18-okt	
	19-okt	
	20-okt	
	21-okt	
	22-okt	
	25-okt	
	26-okt	
	27-okt	
	28-okt	
	29-okt	
	1-nov	

	2-nov	november
	3-nov	
	4-nov	
	5-nov	
	8-nov	
	9-nov	
	10-nov	
	11-nov	
	12-nov	
	15-nov	
	16-nov	
	17-nov	
	18-nov	
	19-nov	
	22-nov	
	23-nov	
	24-nov	
	25-nov	
	26-nov	
	29-nov	
	30-nov	
	1-dec	
	2-dec	
	3-dec	
	6-dec	
	7-dec	

december																				
8-dec	9-dec	10-dec	13-dec	14-dec	15-dec	16-dec	17-dec	20-dec	21-dec	22-dec	23-dec	24-dec	27-dec	28-dec	29-dec	30-dec	31-dec			

Project:	Legalisering PAS meldingen (circa 147)

Status resultaten Ligt op schema
Status uitputting budget Ligt op schema

Datum: 29-apr-21

Opdrachtgever:	[redacted]
Proj.leider (fte):	[redacted]
Proj.leden (fte)	[redacted]
Looptijd:	eind 2024
Projectbudget:	[redacted]

Doelstelling en koppeling 4 peilers:

Voor 2025 de Flevolandse PAS-melders legaliseren

Achtergrond/ koppeling besluiten GS/PS:	Overlegstructuur:

Knelpunten

Doorloopsnelheid afhankelijk van het vinden van stikstof ruimte door het rijk. Vergunningverleningscapaciteit is beperkt

Binnen scope	Buiten scope:

	Risico's	Beheersmaatregel	Actiehouder
1	Financiering is nog in onderhandeling met Rijk	Actief volgen en beïnvloeden via IPO	
2	Mogelijke aanpassing legesverordening	Inzetten op € 0,- leges	
3	Capaciteit projectleden	Meer inhuur / verhogen Flexpool	
4	Politieke druk wordt opgevoerd voor versnellen	Voorfinanciering PAS melders	
5			

Betrokken stakeholders en rol

PAS-melders
PS-leden

Politieke gevoeligheid:

Hoog, PAS-melders zitten al enkele jaren op slot en kunnen pas weer uitbreiden/veranderen als PAS melding is gelegaliseer. Toezeggingen dat de legalisatie zsm ter hand wordt genomen om uit deze impasse te komen.

Middelenraming (fte's en budgetten)

147 meldingen, 48 uur per melding, ca [redacted]- Afhankelijk van onderhandeling met Rijk is een deel voor rekening provincie. Dit bedraagt tenminste [redacted]
Ureninzet bedraagt ca 7000 uur is 5,5 fte over een periode van 3 jaar.
1,8 fte per jaar in de jaren 2022,2023 en 2024.

Raakvlakken met andere projecten/beleid/programma's

Reguliere vergunningverlening

Nr.	Concrete resultaten/prod./comm momenten	Planning	Globale aanpak
1	Pilot 20 meldingen (leidt tot circa 5 positieve weigeringen en circa 15 bedrijven in de 'wachtkamer')	gereed 09-21	Verificatie 20 meldingen ca 5 PAS melders voorzien van positieve weigering

2	Verificatie en vergunnen PAS melders / afgeven positieve weigeringen	start 9-21, gereed eind 2024	Op volgorde van melden bij RVO oppakken en vergunnen naar gelang er stikstofruimte beschikbaar is.
3	20 verificaties	start 1-10-2021 , 31-12-21 eind	Verificatie 20 meldingen ca 5 PAS melders voorzien van positieve weigering
4	Beschikkingen afgeven	verwacht in 2022	circa 46 beschikkingen per jaar
5	Brief van het Rijk (planning legalisatie PAS melders		
6	Informatiebijeenkomst PAS melders	Rond sept 21	
7	Communicatiestrategie opstellen	1-jul-21	

Project:	VTH op orde en N-proof

Status resultaten Ligt op schema
Status uitputting budget Ligt op schema

Datum: 29-apr-21

Opdrachtgever:	[redacted]
Proj.leider (fte):	[redacted]
Proj.leden (fte)	[redacted]
Looptijd:	**Onbepaald, doorlopend**
Projectbudget:	

Doelstelling en koppeling 4 peilers:

1) Inzicht wat er nodig is aan huidige vergunning om ze stikstof-proof te maken
2) Vergunningen aanpakken

Toezicht- en handhavingsstrategie ontwikkelen, vaststellen en uitvoeren

Achtergrond/ koppeling besluiten GS/PS:	Overlegstructuur:
Om de ontwikkeling van Flevoland door te laten lopen is het noodzakelijk dat vergunningverlening stikstof op gang blijft	

Knelpunten

Toezicht en handhaving is tot nog toe niet actief opgepakt door de provincie. Deze taak moet nog worden belegd bij de OFGV. Bij deze organisatie zal nog kennis en expertise moeten worden opgebouwd.

Binnen scope	Buiten scope:
Reguliere vergunningverlening en T&H	Benodigd instrumentarium, zoals beleidsregels, SDB.

	Risico's	Beheersmaatregel	Actiehouder
1	Juridische capaciteit is zeer beperkt	Meer capaciteit claimen uit bezetting juristen	
2	Kennis opbouwen bij de OFGV	Opleiden	OFGV
3	Analyse kost te veel tijd	OFGV inschakelen/inhuren	
4			
5			

Betrokken stakeholders en rol

Ondernemers (vergunningaanvragers), OFGV, natuurorganisaties zoals de MOB, mede overheden, initiatiefnemers binnen de provincie (Infra en GE),

Politieke gevoeligheid:

Aangezien er nog een grote groep bedrijven is die niet is voorzien van een geldige vergunning en mogelijk de legalisatieopties beperkt zijn zullen er tijdens het uitvoeren van de HH-strategie knelpunten naar boven komen.

Middelenraming (fte's en budgetten)

Bestaande capaciteit, inzet van vergunningverleners à 0,7 fte. Juridische capaciteit is onbekend. Stuctureel [redacted] voor uitvoering T&H bij de OFGV, [redacted] voor uitbreiding vv-capaciteit bij de provincie

Raakvlakken met andere projecten/beleid/programma's

Nr.	Concrete resultaten/prod./comm momenten	Planning	Globale aanpak
1	Vastgestelde T&H strategie	sep-21	GS stellen T&H strategie vast
2	Opdracht aan de OFGV voor T&H	okt-21	
3	Toezicht op de uitvoering T&H strategie	vanaf okt 21	
4	Probleemanalyse rond hebben van afgegeven vergunningen en voorstel van	31-10-2021	

5	Aanpakken van de vergunningen		
6	Communicatiestrategie afstemmen met OFGV	gereed op 15 aug 2021	

Project:	Stikstofdepositiebank(en)

Status resultaten Ligt op schema
Status uitputting budget Ligt op schema

Datum: 21-jun-21

Opdrachtgever:	[redacted]
Proj.leider (fte):	[redacted]
Proj.leden (fte)	[redacted]
Looptijd:	Oprichten bank sept 2021 - vanaf sept 2021 vulling FL doelenbank
Projectbudget:	[redacted]

Doelstelling en koppeling 4 peilers:

1) Met beleidsregels mede oprichten van de gezamenlijke microdepositiebank
2) Oprichten van Flevolandse doelenbank
3) Vulling Flevolandse doelenbank

Koppeling peiler: Provinciale projecten mogelijk maken

Achtergrond/ koppeling besluiten GS/PS:	Overlegstructuur:

Knelpunten

Binnen scope	Buiten scope:

	Risico's	Beheersmaatregel	Actiehouder
1	Wel instellen geen noodzaak		
2	Geen toereikend budget		
3	Te hoge verwachtingen in buitenwereld		
4	Juridische houdbaarheid		
5	Geen/niet goede vulling in de FL doelenbank		

Betrokken stakeholders en rol

Interne stakeholders: woningbouw ([redacted]), infra en mobiliteit ([redacted]), natuur [redacted], natuur inclusief [redacted], agrarisch [redacted] industrie (?)
Externe stakeholders: gemeenten, ondernemers, thematafels, gebiedsprocessen, branchevereigingen, natuur- en milieuorganisaties

Politieke gevoeligheid:

Wordt het geen tweede PAS?
Niet gebruiken van de latente ruimte+G31

Raakvlakken met andere projecten/beleid/programma's

Gebiedsgerichte aanpak, N-innovatielab, Gebiedsplan Flevoland (obv analyses)/reductieplan FAS

Middelenraming (fte's en budgetten)

Nr.	Concrete resultaten/prod./comm momenten	Planning	Globale aanpak
1	Beleidsregels 29 juni in GS	29-jun-21	
2	Communicatie beleidsregels PS etc	7-jul-21	
3	Inventarisatie behoefte aan doelenbank	juli/aug 2021	

4	Inventarisatie vulling voor doelenbank	juli/aug 2021	
5	Discussie in GS over doelenbank	24-aug-21	
6	Besluit over doelenbank	1-sep-21	
7	Vulling doelenbank & microdepositiebank	vanaf 1 nov 2021 (& vanaf juli 2021)	
8	Evaluatie en bijsturing doelenbank	1-mei-22	

Project:	5. Gebiedsgerichte aanpak

Status resultaten Ligt op schema
Status uitputting budget Ligt op schema

Datum: 21-jun-21

Opdrachtgever:	[redacted])
Proj.leider (fte):	[redacted]
Proj.leden (fte)	[redacted]
Looptijd:	***Eerste fase tot 1 maart 2022***
Projectbudget:	[redacted]

Achtergrond/ koppeling besluiten GS/PS:	**Overlegstructuur:**
Aanpak Stikstof Flevoland: doelstelling stikstofreductie in de gebieden dichtbij stikstofgevoelige Natura2000-gebieden, lange termijn doelstelling.	afstemmingsoverleg per gebied met wethouder en gedeputeerde & gebiedsoverleg / werktafel per gebiedsproces (werktafel gebied 1 en werktafel gebied 2) & intern projectteam gebiedsproces (pl + secr + landschapsarchitect + hans?) & klankbordgroep

Binnen scope	**Buiten scope:**
agrarische bedrijfsvoering, water, bodem, bossenstrategie, grond, afstemming met LNV en buurprovincies waar het deze specifieke gebieden aangaat	maatwerkgesprekken, bronmaatregelen, integrale flevolandse landbouwstrategie, opzetten subsidieregelingen, thematafel akkerbouw

Betrokken stakeholders en rol
Aan werktafel: agrariers, NBO's en gemeente, adviseurs thematafel: kadaster, rabo, rvb ministerie Ondernemers (agrariërs) Terreinbeherende organisaties Provincie Flevoland, Overijssel, Gelderland, Friesland Gemeenten (Noordoostpolder, Dronten, Zeewolde)

Doelstelling en koppeling 4 peilers:
Toekomstgerichte visie met draagvlak van alle benodigde partijen die leidt tot een substantiële reductie van stikstof op natura2000-gebieden + een duurzame ontwikkeling van twee gebieden + begeleiding van agrariërs om stappen te zetten Thematafel grond: overzicht knelpunten en aanzet tot oplossingen

Knelpunten

	Risico's	**Beheersmaatregel**	**Actiehouder**
1	geen reacties op uitnodging / Terughoudendheid agrariers	- duidelijk verwachtingsmanagement - persoonlijke aandacht/contact - aansluiten op bredere plannen (overwegen) - langdurige commitment provincie	
2	Door wisselingen in het team verwatert het commitment van de provincie	- ambtelijk opdrachtgeverschap binnen de organisatie - betrekken van interne collega's	
3	Meer tijd nodig voor een goed plan	op sturen, ruimte geven	
4	Veel praten weinig doen/ te veel binnen scope	- vasthouden aan doelstelling reductie N, maar wel voldoende enthousiasme creeeren	
5	Draagvlak koepels/vertgenwoordiger op afstand	- regelmatig informeren, klankbordgroep, thematafels	
6	Geen gevoel wat er werkelijk speelt in het gebied	Informele contacten	

Politieke gevoeligheid:
De verhouding politiek / agrarische sector is gevoelig, gezien eerdere acties en berichten in de media. Uitgangspunt bij dit proces is dat alles gebeurt op vrijwillige basis

Belangenorganisaties (nader te specificeren, naar gelang gebied) - op afroep
Rabobank/Kadaster/Rijksvastgoedbedrijf
Ministerie LNV

Middelenraming (fte's en budgetten)

Programmaleider 0,5 fte
Projectsecretaris 0,7 fte
Adviesbureau landbouw: [redacted]
Landschapsarchitect [redacted]

proces is dat alles gebeurt op vrijwillige basis.

Raakvlakken met andere projecten/beleid/programma's

Intern: andere thematafels (akkerbouw, bouw), data, toekomst perspectief landbouw
Extern: gebiedsaanpak provincie Overijssel & Friesland, gebiedsplannen IPO & Roadmap, Landbouw Meerdere Smaken Flevoland, Omgevingsvisie Flevoland, Landschapsvisie Flevoland, biodiversiteit Flevoland, programma natuur Flevoland, bossenstrategie, klimaatbeleid, gemeentenlijk beleid, economie

Nr.	Concrete resultaten/prod./comm momenten	Planning	Globale aanpak
1	Keuze van twee gebieden	10-9-2021	Brief en voeren van gesprekken
2	Afspraken over vervolgproces & startdocument over opgave gebied	1-11-2021	Gesprekken, werkatelier, analyse
3	Concept visie	1-3-2022	
4	Deelproject thematafel grond: overzicht knelpunten en aanzet voor oplossing	1-3-2022	
5			

Projectplanning Project A

Maand	Juli					Augustu			
Weeknummer	26	27	28	29	30	31	32	33	34
Activiteiten									
Uitnodiging / verkennende gesprekken (t/m 1 sept)									
Keuze gebied (1 tot 15 sept)									
Eerste werktafel / opstellen startdocument (15 sept t/m 30 oktober)									
Werken met scenario's (november)									
Globale richting (december tot 15 januari)									
Opstellen gebiedsaanpak (15 januari t/m 1 maart)									
Bestuurlijke besluitvorming (april)									
Milestones									
M1: …									
M2: …									
M3: …									
M4: …									
M5: …									

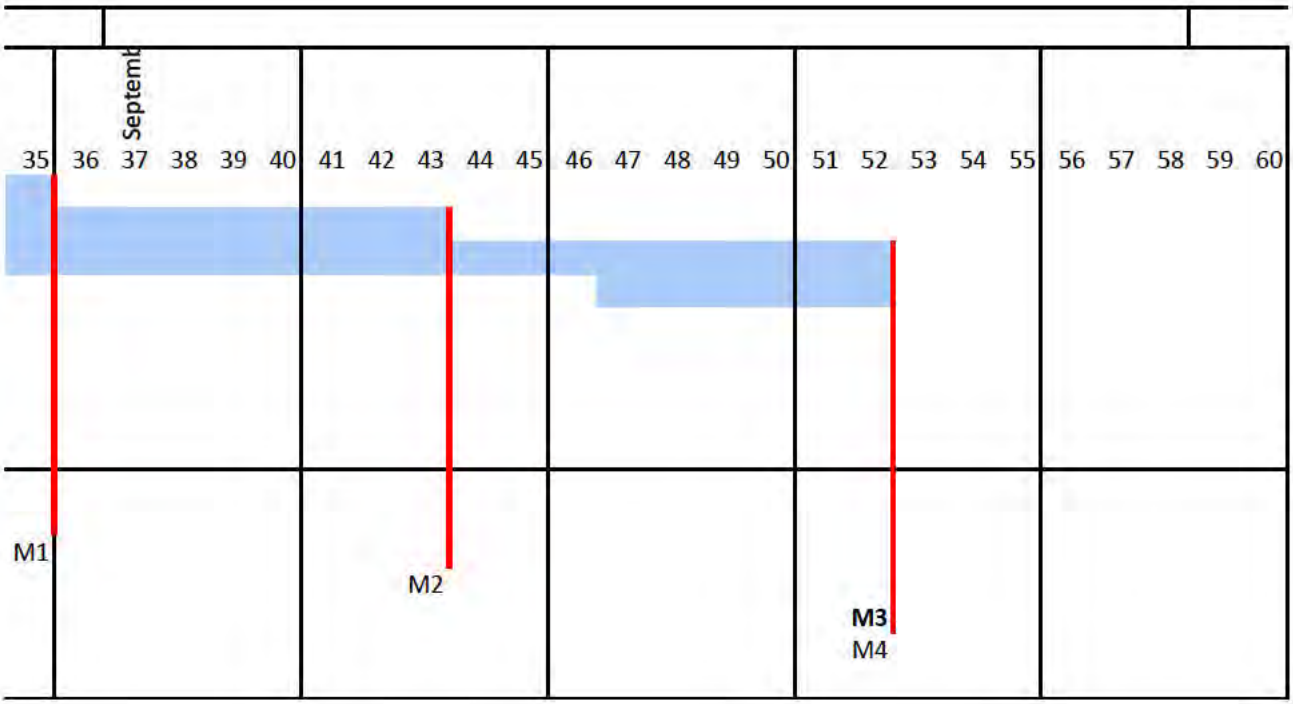
Septemb
35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60
M1
M2
M3
M4

Project:	Integraal toekomstbeeld agrarische sector Flevoland

Status resultaten Ligt op schema
Status uitputting budget Ligt op schema

Datum: 7-jul-21

Opdrachtgever:	[redacted]
Proj.leider (fte):	
Proj.leden (fte)	
Looptijd:	**Verkenning en quick scan juli-sept 2021 - Daarna uitgebreidere scan**
Projectbudget:	

Achtergrond/ koppeling besluiten GS/PS:	**Overlegstructuur:**
	Projectteam Eventueel stuurgroep: Paul Hofmeijer, Reina Groen, secretaris programma stikstof

Binnen scope	**Buiten scope:**

Betrokken stakeholders en rol

Agrariërs
Intern: [redacted])
IMO, afdeling GIS,

Middelenraming (fte's en budgetten)

GIS afdeling (p.m.). Grafische vormgeving

Doelstelling en koppeling 4 peilers:

Gedragen* agrarisch toekomstbeeld voor Flevoland waar zowel milieu aspecten als het verdienmodel van de agrarische sector meegenomen wordt
*eerste fase deskresearch daarna de sector betrekken en verder brengen
Gedragen: intern en extern
Koppeling peilers: stikstofreductie en gebiedsgerichte aanpak

Knelpunten

Communicatieve gevoeligheid. Aansluiting data-analyse (doorrekening scenario's stikstofreductie; project 'Analyse beleidsopgave Flevoland'). Integraliteit (link met andere beleidsdossiers). Voldoende data en gegevens. Aansluiting op bestaande toekomstbeelden en verkenningen provincie. Dynamische en onvoorspelbare politieke actualiteit (formatie, rapporten, acties boeren)

	Risico's	Beheersmaatregel	Actiehouder
1			
2			
3			
4			
5			

Politieke gevoeligheid:

Algemene gevoeligheid op het gebied van stikstof. Discussies over (noodzaak tot) vemindering dieraantallen, vraag of veehouderij nog te handhaven is in gebieden met stikstofgevoelige Natura2000-gebieden.

Raakvlakken met andere projecten/beleid/programma's

Landbouw Flevoland in 2050

Nr.	Concrete resultaten/prod./comm momenten	Planning	Globale aanpak
1	Verkenning technische maatregelen emissiereductie	juli	Interne verkenning door staf landbouw / stikstof / GIS

2	Verzamelen data (verdienmodellen, andere beleidsdossiers)	juli - augustus	check bestaande verkenningen; kader: Kotler's innovatiemodel, Porter's Determinants Model, etc.
3	Verwerken resultaten scenarioberekeningen	september	Reductieopgaven stallen, weide- en akkerland; aantallen dieren
4	Rapport quick scan agrarisch perspectief	oktober	Beleidsdoelen vertalen naar emissiereductie en dan
5	Verdiepen quick scan	oktober - november	Interactief met ondernemers

Project:	Analyse Flevolandse stikstofopgave

Status resultaten Ligt op schema
Status uitputting budget Ligt op schema

Datum: 29-apr-21

Opdrachtgever:	[redacted]
Proj.leider (fte):	[redacted]
Proj.leden (fte)	[redacted]
Looptijd:	1e fase tot 1 okt, daarna nieuwe afspraken maken
Projectbudget:	

Doelstelling en koppeling 4 peilers:

1) De stikstofopgave voor Flevoland helder in beeld hebben per Natura2000 gebied; concreet de emissiereductie die we moeten bewerkstelligen
2) Inzichtelijk maken van beleidsscenario's en instrumentarium voor het invullen van de Flevolandse doelen (meenemen doorrekening effectiviteit maatregelen enquete)
3) Monitoringsplan voor de voortgang van de Flevolandse doelen
4) Ondersteunen interprovinciale proces wat leidt tot stikstofanalyse

Achtergrond/ koppeling besluiten GS/PS:	Overlegstructuur:
	Wekelijks overleg op woensdagmiddag

Knelpunten

Landelijke doorrekening pas bekend na eerste fase en nu werken met tussentijdse resultaten
Aanvullende data-klussen vragen tijd van Ton, waardoor werk blijft liggen

Binnen scope	Buiten scope:

	Risico's	Beheersmaatregel	Actiehouder
1	Doorrekening enquete kost veel tijd	Capaciteit opschalen	
2			
3			
4			
5			

Betrokken stakeholders en rol

Provincie Gelderland - data Veluwe
RIVM

Politieke gevoeligheid:

Communicatie naar 'buiten'

Raakvlakken met andere projecten/beleid/programma's

Gebiedsplan gereed in zomer 2023

Middelenraming (fte's en budgetten)

Eventueel onderzoeksbudget

Nr.	Concrete resultaten/prod./comm momenten	Planning	Globale aanpak
1	Rapport & presentatie emissiereductie	1-okt-21	
2	Rapport & presentatie beleidsscenario's en instrumentarium	1-okt-21	
3	Advies op hoofdlijnen over monitoring	1-okt-21	Gebaseerd op 1 & 2

4	Meekijken en adviseren in interprovinciale processen	Doorlopend	
5	Overdracht en overdrachtsdocument	1-okt-21	[redacted] betrekken
6	Flevolands model doelgroepen, maatregelen en effect	1-okt-21	Bij voorkeur in Excel

Project:	Vergunningensysteem

Status resultaten Ligt op schema
Status uitputting budget Ligt op schema

Datum: 29-apr-21

Opdrachtgever:	[redacted]
Proj.leider (fte):	
Proj.leden (fte)	
Looptijd:	Onbepaald, doorlopend
Projectbudget:	

Doelstelling en koppeling 4 peilers:

Vergunningen en overzichtelijk systeem & geografisch weer te geven (GEO data er ook bij)

Achtergrond/ koppeling besluiten GS/PS:	Overlegstructuur:

Knelpunten

Niet alle vergunningen zijn in beeld

Binnen scope	Buiten scope:

	Risico's	Beheersmaatregel	Actiehouder
1	Interne organisatie informatievoorziening	Bij start betrekken	Jeroen
2			
3			
4			
5			

Betrokken stakeholders en rol

Informatie Voorziening (IV) van de provincie Flevoland (faciliteren netwerk). OFGV als toezichthouder op de vergunningen (gebruiker).

Politieke gevoeligheid:

Middelenraming (fte's en budgetten)

Inhuur voor vullen van het systeem € 15.000,-

Raakvlakken met andere projecten/beleid/programma's

Inzicht is nodig voor uitvoering Toezicht en Handhaving strategie door de OFGV.

Nr.	Concrete resultaten/prod./comm momenten	Planning	Globale aanpak
1	Voorstel voor een systeem	okt-21	
2	Inrichten systeem	okt-21 dec-21	

3	Vulling van het systeem met afgegeven vergunningen	dec-21 apr-22	
4	Borging toevoegen nieuwe vergunningen	apr-22	
5			

		Naam project/taak	[redacted]		[redacted]
A	1	Legalisering PAS-meldingen			
A	2	VTH op orde en N-proof			
A of B	3	Stikstofdepositiebank & N-compensatie		x	
B	4				
C	5	Gebiedsproces NO-FL aanpak N, thematafels	x		
C	6	N-innovatielab + maatwerkgesprekken		x	
D?	7	Integraal toekomstbeeld agrarische sector		x	
C	8	Analyse Flevolandse stikstofopgave		x	
C	9	Gebiedsplan Flevoland (obv analyses)/reductieplan FAS		x	
0	10	Prog management en beheer (PIOFAC)	0,80	0,50	0,60
A	11	Vergunningensysteem			
		Totaal	**0,80**	**0,50**	**0,60**

	Bijdrage leveren aan:
12	Natuurinclusieve samenleving
13	Omgevingsvisie Flevoland (voorheen structuurvisie)

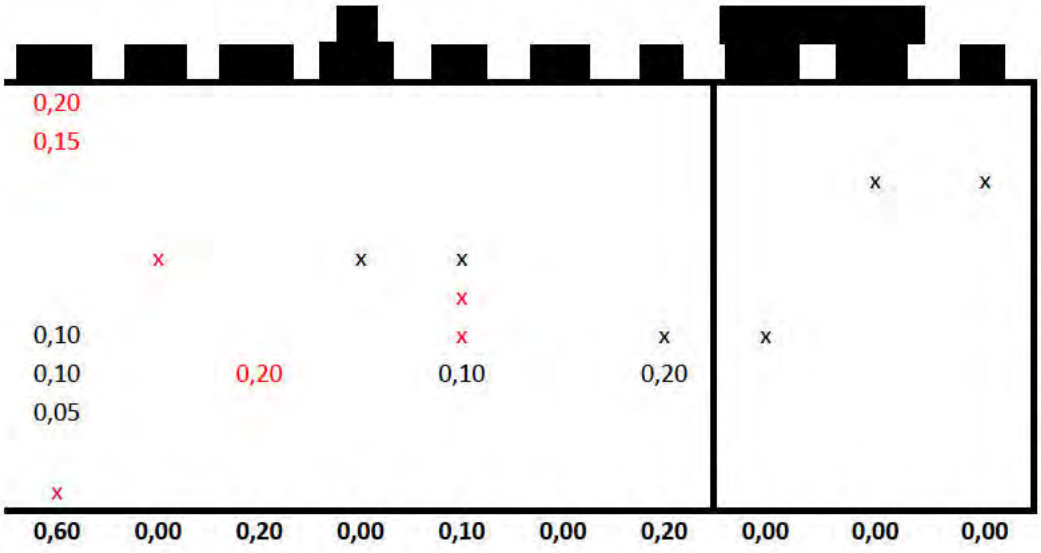
Totaal
0,20
0,15
0,10
0,10
0,05
x
0,20
0,15
0,00
0,00
0,00
0,00
0,10
0,60
0,05
1,90
0,00
x
x
x
x
x
x
x
x
x
x
x
0,20
0,10
0,20
0,60 0,00 0,20 0,00 0,10 0,00 0,20 0,00 0,00 0,00
3,00

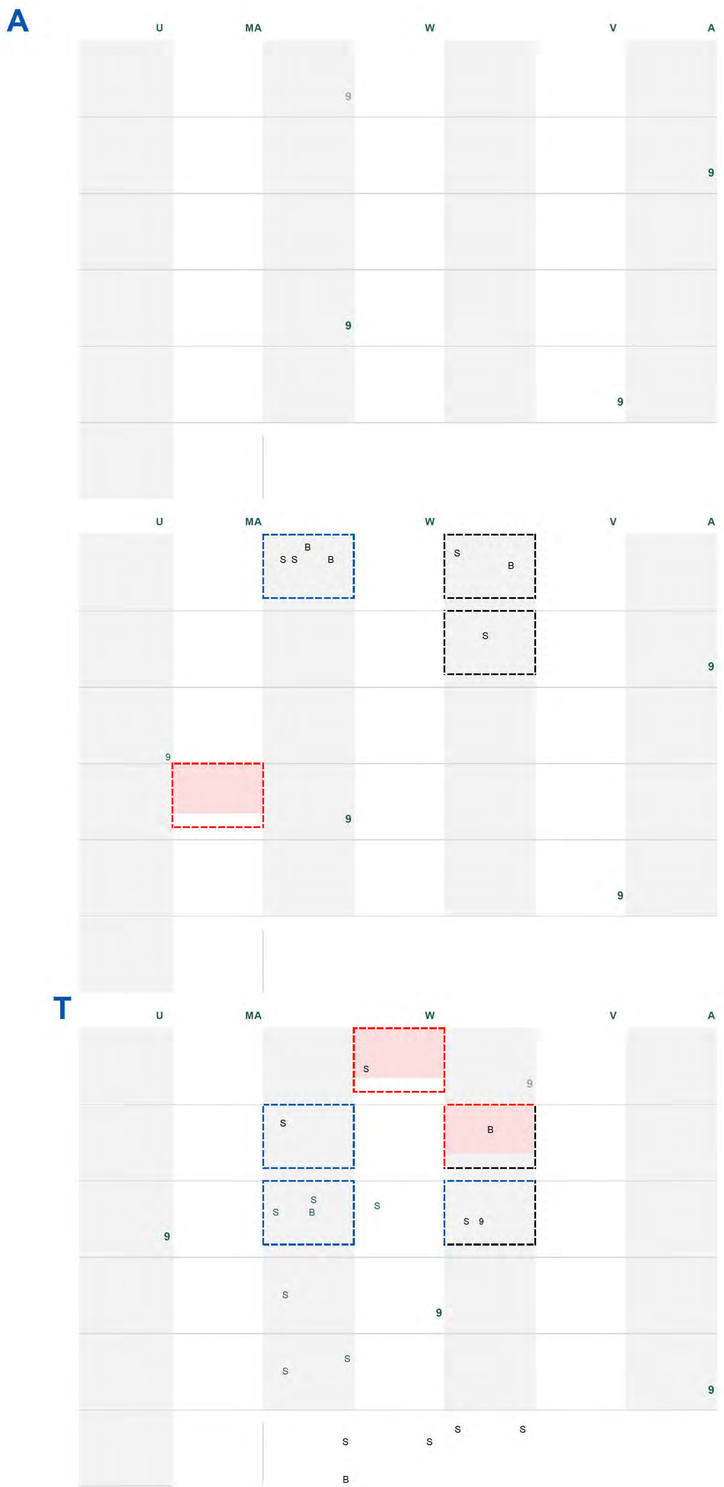
A
U
MA
W
V
A

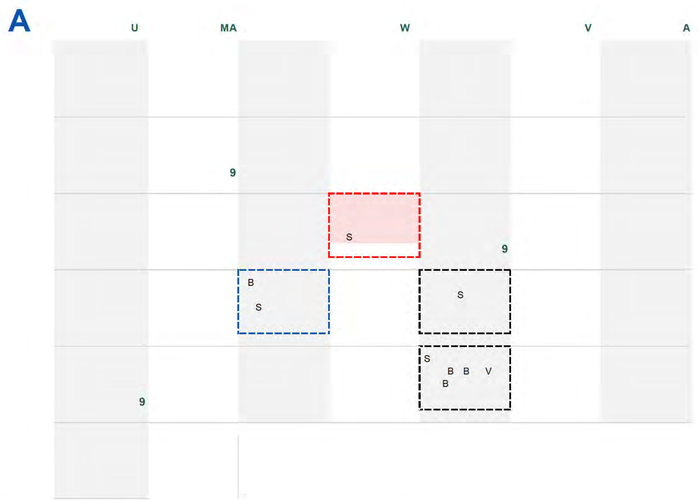
A
U
MA
W
V
A

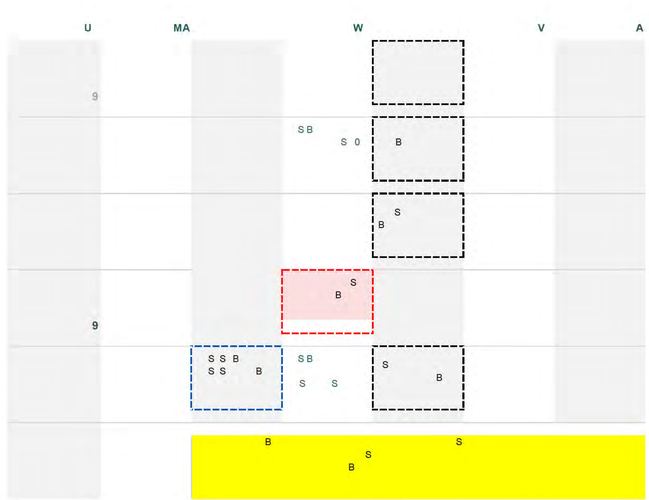
U
MA
W
V
A

T
U
MA
W
V
A

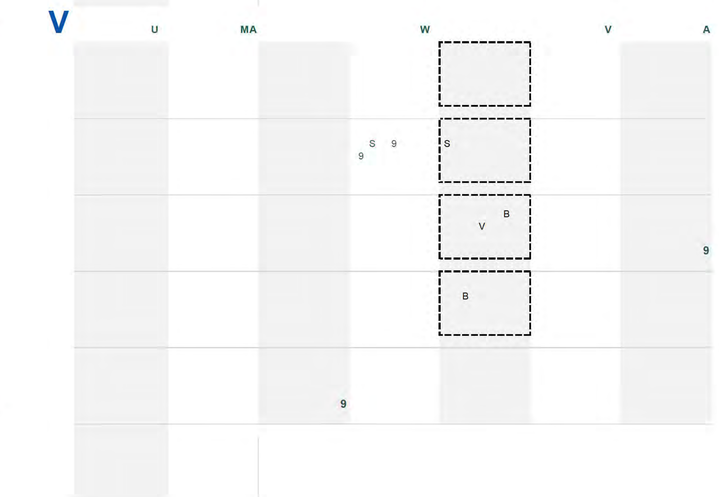
V
U
MA
W
V
A

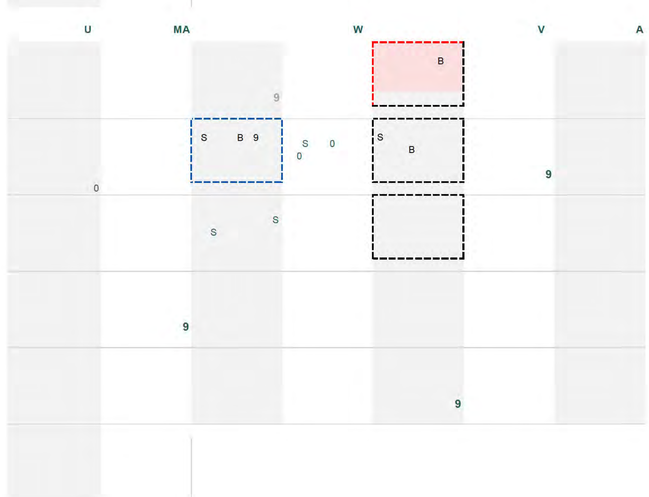
U
MA
W
V
A

A

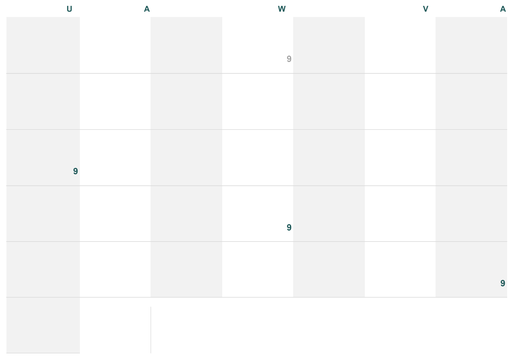
U A W V A
9
9
9
9

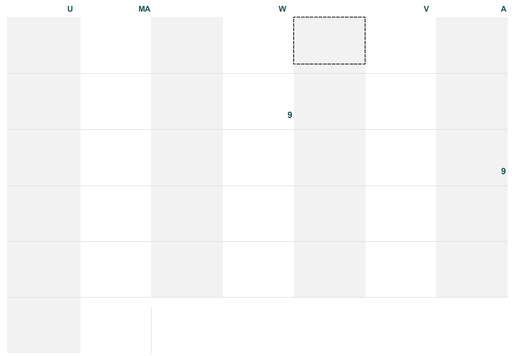
U MA W V A
9
9

A

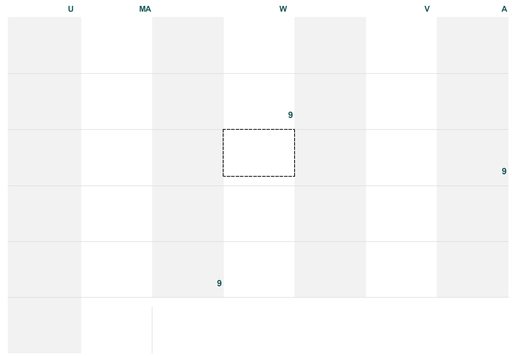
U MA W V A
9
9
9

A

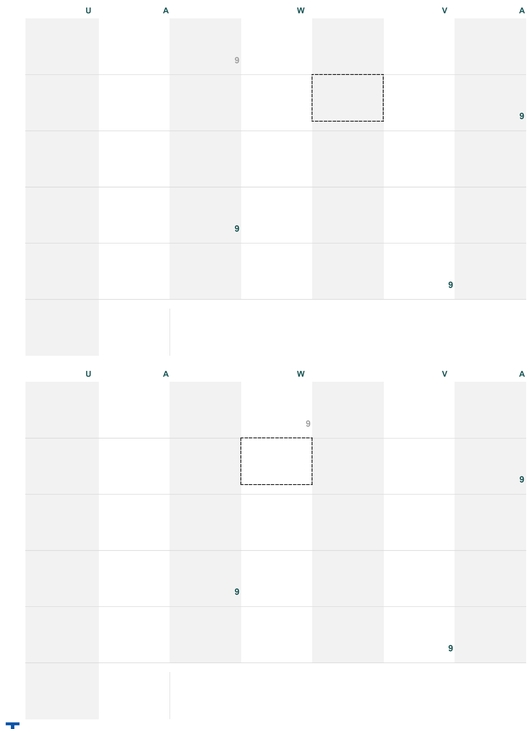
U A W V A
9
9
9
9

A

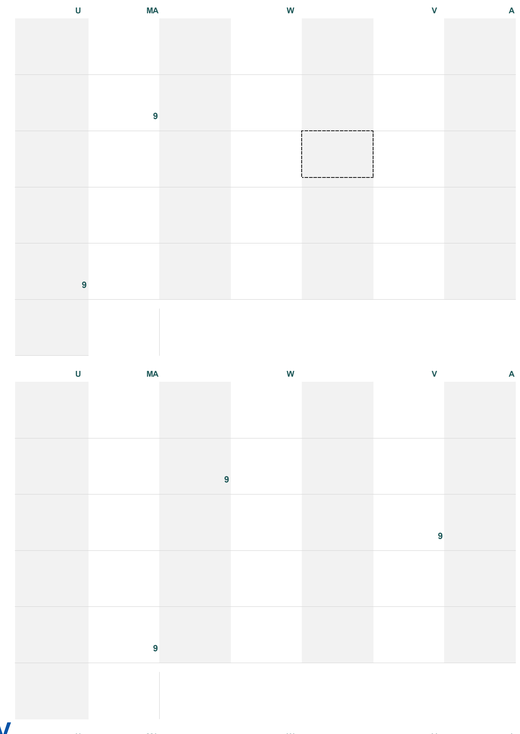
U MA W V A
9
9
9

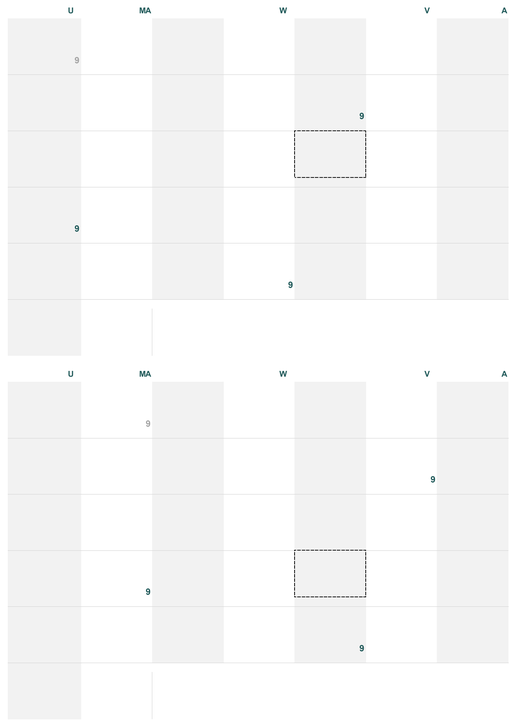
U MA W V A
9
9
9
9

T

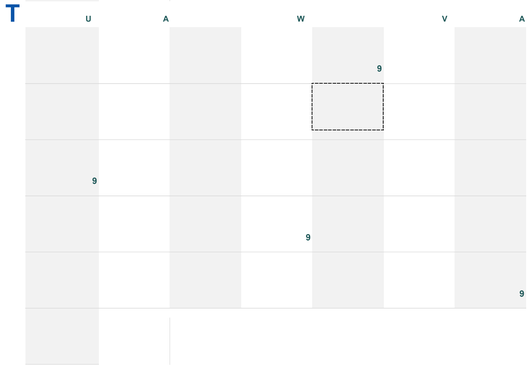
U A W V A
9
9
9
9

V

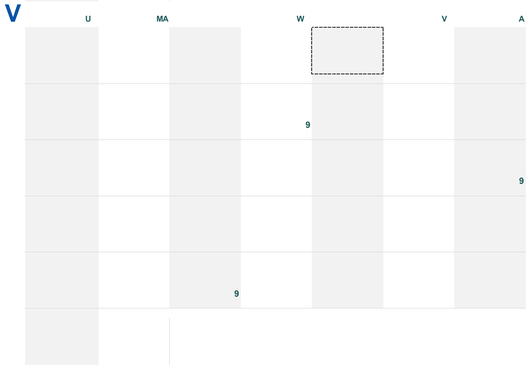
U MA W V A
9
9
9

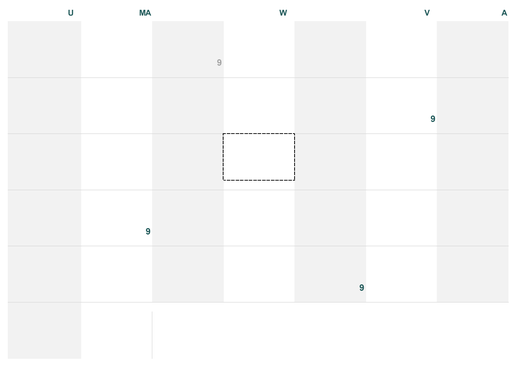
U MA W V A
9
9
9
9

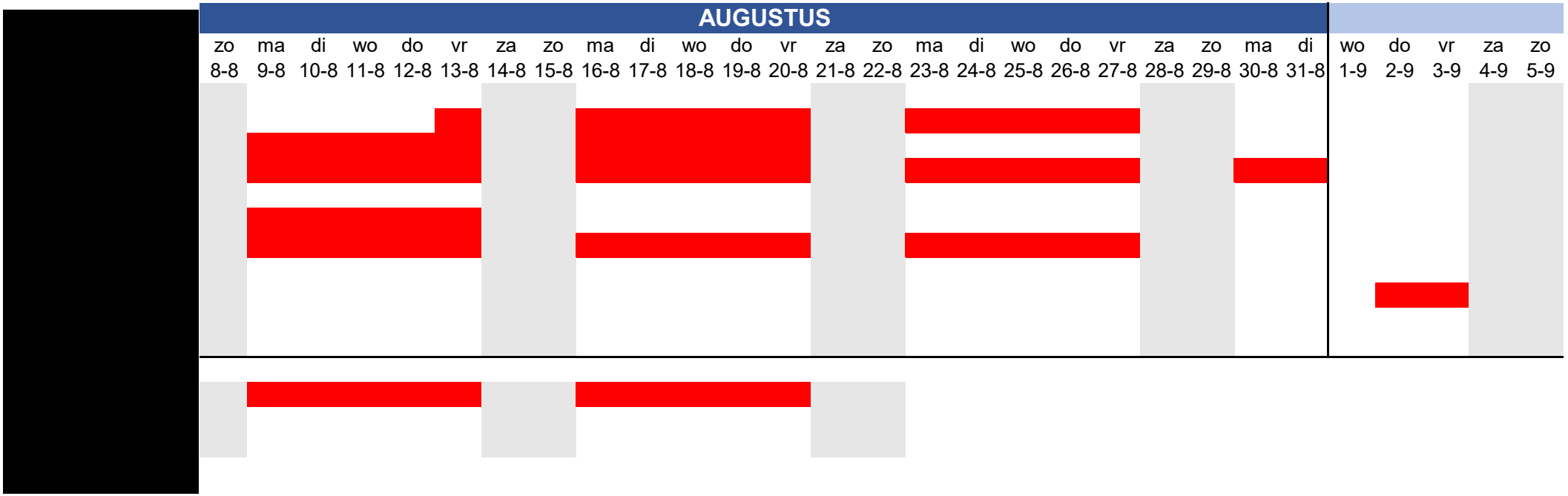
AUGUSTUS
zo 8-8
ma 9-8
di 10-8
wo 11-8
do 12-8
vr 13-8
za 14-8
zo 15-8
ma 16-8
di 17-8
wo 18-8
do 19-8
vr 20-8
za 21-8
zo 22-8
ma 23-8
di 24-8
wo 25-8
do 26-8
vr 27-8
za 28-8
zo 29-8
ma 30-8
di 31-8
wo 1-9
do 2-9
vr 3-9
za 4-9
zo 5-9

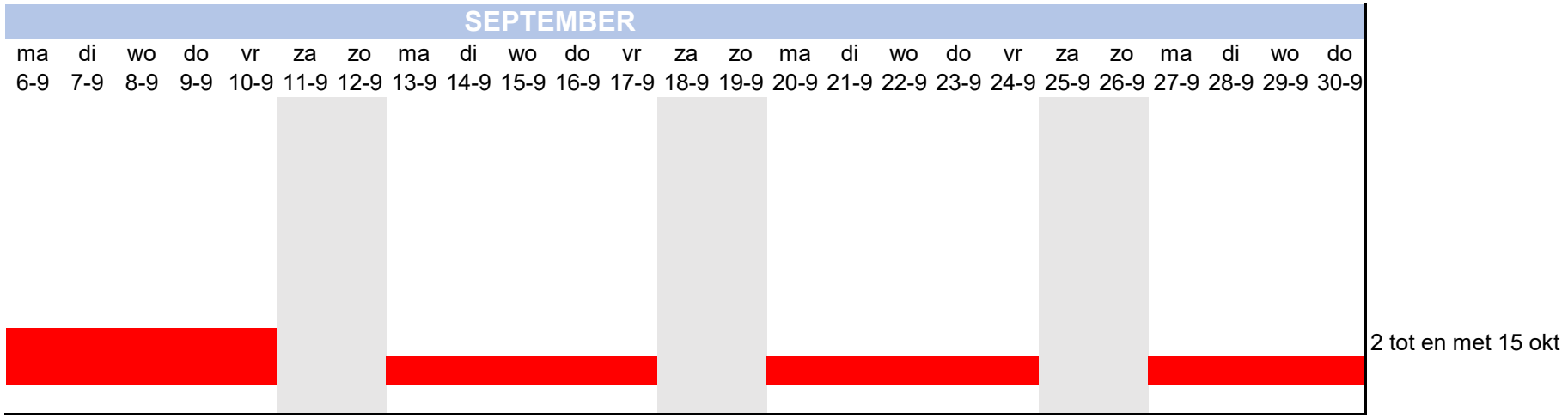

2 tot en met 15 okt

White paper Stikstofbank

Stikstofbank bewaart stikstofruimte om later weer uit te kunnen geven

Vanwege het stikstofprobleem kunnen veel initiatieven in ons land geen vergunning krijgen. De provincies hebben nu in hechte samenwerking een collectieve voorziening tot stand gebracht: de Stikstofbank. Dit registratiesysteem biedt een extra mogelijkheid om natuurvergunningen te verlenen voor initiatieven waarbij stikstof wordt uitgestoten. Een voorwaarde voor succes is wel dat er vanuit de provincies voldoende vulling beschikbaar komt én dat de initiatieven niet leiden tot verslechtering van de natuur.

De Natura 2000-gebieden in ons land zijn nog niet in de gunstige staat van instandhouding die wettelijk voorgeschreven is. Dit maakt het vrijwel onmogelijk om vergunningen af te geven voor nieuwe activiteiten waarbij stikstof vrijkomt, zoals de bouw van woningen of de aanleg van wegen of windmolenparken. Doel van de Stikstofbank is om op termijn vergunningen te verlenen aan projecten waarvan de stikstofuitstoot zich in kleine hoeveelheden verspreidt over veel gebieden. Daarnaast kunnen provincies er specifieke projecten mee realiseren met maatschappelijk relevante doelen, mits er voldoende ruimte in de bank aanwezig is en behoud van de natuur is geborgd. De Stikstofbank bestaat uit één microdepositiebank en meerdere doelenbanken.

De Stikstofbank is een administratief systeem om de ruimte te registreren die weliswaar beschikbaar is om vergunningen te verlenen, maar die niet direct benut wordt. Deze ruimte kan onder

bovengenoemde voorwaarden door het hele land worden ingezet voor projecten met zogenaamde microdepositie.

Microdepositie

We spreken van een microdepositie bij een stikstofneerslag van hooguit 0,05 mol per hectare per jaar. Sommige activiteiten hebben een hele dunne wolk van stikstof en laten daarom zeer kleine hoeveelheden stikstof neerslaan op een groot aantal Natura 2000 gebieden. Voor deze initiatieven is het lastig om als initiatiefnemer zelf vergunningruimte te organiseren. Met ruimte uit de Stikstofbank wordt gepoogd om deze initiatieven toch doorgang te laten vinden. Daarbij geldt: wie het eerst komt, die het eerst maalt.

Doelenbanken

Nadat de provincies het besluit genomen hebben om de Stikstofbank op te richten, kunnen zij een beperkt aantal zogenoemde 'doelenbanken' oprichten voor een specifiek doel. Denk daarbij aan doelen met een groot maatschappelijk belang, waarmee bijvoorbeeld banen gecreëerd worden. Een doelenbank is per definitie tijdelijk en houdt op zodra het doel bereikt is. De ruimte hiervoor moet worden verkregen met bronmaatregelen, dat zijn maatregelen die de uitstoot van stikstof beperken bij de bron.

Vulling met stikstofruimte

De Stikstofbank wordt gevuld met vrijgemaakte en vrijgevallen ruimte. *Vrijgemaakte* ruimte is afkomstig uit bronmaatregelen die de uitstoot van stikstof beperken. Wanneer bijvoorbeeld een provincie een bedrijf opkoopt, kan de stikstofruimte uit de natuurvergunning van dit bedrijf geregistreerd worden in de Stikstofbank.
Vrijgevallen ruimte is de ruimte die 'vrijvalt' tijdens extern salderen. Bij extern salderen kan het saldo van stikstofuitstoot van het stoppende bedrijf worden gebruikt voor de vergunning van een ander bedrijf. Omdat saldogever en saldo-ontvanger zich niet op dezelfde locatie bevinden ten opzichte van stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden, leidt extern salderen ertoe dat op bepaalde hexagonen meer gesaldeerd wordt dan nodig is. Dit meerdere wordt geregistreerd in de Stikstofbank. Een Doelenbank wordt alleen gevuld met vrijgemaakte ruimte uit extra bronmaatregelen.

Wat levert de Stikstofbank op?

De Stikstofbank is een voorziening om bestaande ruimte beschikbaar te stellen voor ontwikkeling en biedt uitzicht op een oplossing voor vergunningaanvragen als een *extra* mogelijkheid. De Stikstofbank is géén maatregel ten behoeve van de natuur. Daarvoor zetten Rijk en provincies andere maatregelen in. De Stikstofbank levert ook geen *nieuwe* ruimte op voor vergunning. Het gaat om efficiënter benutten van de bestaande ruimte.

Samenspel van collectief en individueel

De stikstofopgave verschilt sterk per provincie. In Noord-Brabant bijvoorbeeld is veel uitstoot, veel natuur, veel behoefte aan een oplossing maar ook veel geld om het probleem aan te pakken. Voor Zeeland bijvoorbeeld is de opgave veel kleiner. In Gelderland staan kalverhouderijen te koop maar is er onvoldoende budget om ze op te kopen. Het volgende plaatje toont de gevers, de ontvangers en de grootverbruikers.

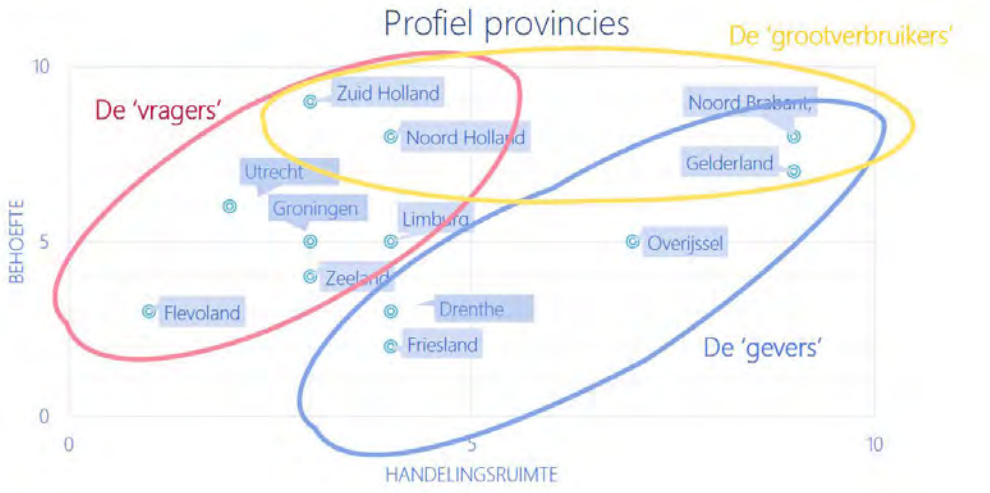

Elke provincie heeft dus een andere behoefte en een andere financiële handelingsruimte. Dat betekent dat de belangen uit elkaar liggen. Wat goed is voor de één, is op korte termijn niet meteen goed voor de ander. Op de lange termijn wel, omdat economische knelpunten worden opgelost. Om de Stikstofbank te laten werken, moet er solidariteit ontstaan tussen 'gevers'en 'nemers'. Als we allemaal de collectieve keuze maken, worden we daar per saldo allemaal beter van. Dit geldt met name voor de microdeposities. Een doelenbank biedt daarnaast aan elke provincie de mogelijkheid om eigen doelen te realiseren.
Daarbij bepaalt de vulling het tempo van de uitgifte, én de voorwaarde dat behoud van de natuur is geborgd. Het is overigens niet zo dat iedereen zich zomaar kan melden voor de Stikstofbank. Het bevoegd gezag stelt hiervoor regels op. Wie aan de voorwaarden voldoet, kan een beroep doen op de bank en -mits er voldoende ruimte is- een vergunning krijgen. Dit zal niet eerder plaatsvinden dan het najaar van 2021.

Niet eenvoudig

Zonder vulling heeft niemand iets aan de Stikstofbank en momenteel is er amper zicht op concrete vulling, dus hier moet nog een flinke inspanning geleverd worden. Daarbij zijn alle sectoren aan zet. Zoals alles in het stikstofdossier, is ook deze opgave niet eenvoudig. Bij de uitvoering ligt er een spanningsveld tussen juridische houdbaarheid enerzijds en de wens van snelheid anderzijds. Bevoegde gezagen hebben tijd nodig om zich voor te bereiden op het in werking treden van de Stikstofbank. In deze situatie ligt een lerende aanpak voor de hand, waarbij de bank gevuld wordt zodat er in elk geval mee gewerkt kan worden, maar waarbij functionaliteiten stap voor stap worden uitgebouwd. Dit alles onder strakke regie van het bevoegd gezag, zodat er niet met vergunningruimte gespeculeerd kan worden. Provincies richten hun eigen doelenbanken zelf in en communiceren daar ook zelf over. De registratie van saldi, vulling en uitgifte verloopt via de Stikstofbank. Gebruikers worden ondersteund via de Helpdesk van Bij12.

Hoe nu verder?

De Stikstofbank is pas een feit als de Gedeputeerde Staten uiterlijk 29 juni een besluit nemen. Daarna ligt de prioriteit van de provincies bij het vullen van de bank en het informeren van de initiatiefnemers. Ze bepalen welke projecten en maatschappelijke doelen aan de bank verbonden worden en welke daarvan als eerste dienen te worden vergund. Op z'n vroegst eind dit jaar wordt duidelijk of er ruimte is en of er al maatschappelijke doelen gerealiseerd kunnen worden.

De White paper is bedoeld voor interprovinciale communicatie en voor communicatie met de koepels. Na juni 2021 wordt dit omgewerkt tot een artikel dat bijv. gedeeld kan worden op LinkedIn.

Redeneerlijn intrekkingsverzoeken

Bestuurlijk Overleg 1 juli 2021

Ter bespreking

Aanleiding

Rijk en provincies werken gezamenlijk aan een redeneerlijn voor toestemmingsverlening. Aanleiding daarvoor zijn de ontwikkelingen rondom nieuwe jurisprudentie en inzichten over de staat van de natuur. Jurisprudentie is in toenemende mate kritisch ten aanzien van besluiten om activiteiten toe te staan (of om toestemming in stand te laten) terwijl de staat van instandhouding van de natuur niet geborgd is. Een voorbeeld daarvan is de recente uitspraak over het intrekkingsverzoek RWE. Deze redeneerlijn beperkt zich niet tot intrekkingsverzoeken, maar betreft een basis onder toestemmingsverlening.

Advies

Het Bestuurlijk Overleg wordt geadviseerd:

1. Kennis te nemen van de voorlopige redeneerlijn voor toestemmingsverlening.
2. De aanpak voor de redeneerlijn te bespreken en bevestigen:
    a. Deze redeneerlijn door Bevoegd Gezagen te doen gebruiken als basis voor communicatie rondom vergunningverlening in het algemeen en als onderbouwing van vergunningverlening en bijbehorende juridische procedures.
    b. Als toch afgeweken wordt van de redeneerlijn informeren Bevoegd Gezagen elkaar daarover.
    c. De redeneerlijn te gebruiken als een ontwikkel document dat periodiek wordt aangevuld en bijgesteld op basis van nieuwe informatie en inzichten.

Kernpunten

Bevoegde gezagen hebben behoefte aan een stevige argumentatie in juridische procedures. Daartoe is de redeneerlijn voor toestemmingsverlening opgesteld. Deze redeneerlijn geeft richting aan een argumentatie per casus, maar moet per casus verder worden ingevuld en aangevuld met (gebieds)specifieke informatie. De redeneerlijn als zodanig kan niet garanderen dat intrekkingsverzoeken in alle gevallen afgewezen kunnen worden.

De redeneerlijn zoals die er nu ligt bevat een aantal nader uit te werken ‘bouwstenen’: een overtuigend verhaal ten aanzien van de te nemen natuurmaatregelen en bronmaatregelen, borging van te realiseren tussendoelen, een goede monitoring daarvan, heldere afspraken over bijsturing en een set van mogelijke maatregelen (‘knoppen om aan te draaien’) die kunnen worden ingezet of ontwikkeld om bij te sturen.

Er wordt nog volop gewerkt aan de bouwstenen uit de redeneerlijn, zoals een stevig pakket van natuurmaatregelen en bronmaatregelen en goede monitoring. Ook is er nog uitwerking nodig van instrumentarium dat benut kan worden om bij concrete casuïstiek afgewogen keuzes te kunnen maken (een “gereedschapskist”). De redeneerlijn is om die reden een dynamisch stuk, dat periodiek verder ‘geladen’ kan worden met nieuwe inzichten, kennis, maatregelen etc.

Het verder uitdiepen van de redeneerlijn gebeurt in samenspraak tussen Rijk en provincies als onderdeel van de reguliere werkzaamheden en organisatie, niet als aparte activiteit. Opbrengsten en inzichten worden telkens vertaald naar de redeneerlijn. Toekomstige aanpassingen aan de redeneerlijn worden – afhankelijk van de zwaarte – ambtelijk besproken of voorgelegd aan het Bestuurlijk Overleg.

Het is belangrijk dat Rijk en provincies eenzelfde boodschap communiceren richting buitenwereld. Dat vergroot de uitlegbaarheid van het beleid aan het publiek en verkleint de kwetsbaarheid van bevoegde gezagen in juridische procedures. Tegelijkertijd is de situatie voor iedere vergunning en ieder bevoegd gezag uniek. Er kunnen dus dwingende redenen zijn om af te wijken van de redeneerlijn. Het is wel wenselijk dat Rijk en provincies elkaar informeren daar waar dit aan de orde is.

Bijlage: redeneerlijn toestemmingsverlening

Wat is nodig en waarvoor:

een **onderbouwing op hoofdlijnen**, die bevoegde gezagen kunnen gebruiken voor de afwijzing van verzoeken om intrekking van vergunningen en/of gebruikmaking van de bevoegdheid tot aanschrijving voor activiteiten waar geen vergunning geldt en verzoeken om handhaving;

door elk bevoegd gezag verder in te vullen met informatie per N2000 gebied;

wanneer nodig:

op korte termijn om liggende verzoeken af te handelen

bouwstenen:

er is een structurele aanpak, middels door het Rijk vastgestelde omgevingswaarden verankerd in wettelijke bepalingen, die gezien de resultaat verplichting die het Rijk daarmee aangaat, garandeert dat in 2025 tenminste 40%, in 2030 tenminste 50% en in 2035 tenminste 74% van het totaal aantal hectares stikstofgevoelige habitats in N2000 gebieden onder de KDW zit;

die structurele aanpak bestaat uit een pakket aan bronmaatregelen die leiden tot de benodigde stikstofreductie om de hiervoor genoemde resultaatverplichtingen te halen;
de uitwerking en uitvoering van deze maatregelen is nu al ter hand genomen en de maatregelen zullen worden opgenomen in een programma, de maatregelen kunnen zowel landelijk als regionaal/gebiedsspecifiek uitgewerkt en uitgevoerd worden; (programma stikstofreductie en natuurverbetering)

In het programma stikstofreductie en natuurverbetering worden inspanningsverplichtende tussendoelen opgenomen met het oog op het tijdig voldoen aan de omgevingswaarden voor stikstofdepositie en met het oog op de in het programma opgenomen maatregelen voor het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen;

De plicht om het programma te wijzigen als uit de monitoring blijkt dat met het programma een tussendoel niet kan worden bereikt, zorgt ervoor dat tijdig wordt bijgestuurd als bijvoorbeeld het tempo of het volume van de benodigde depositiereductie door de maatregelen achterblijft bij de verwachte effecten van deze maatregelen;

er is een gebiedsaanpak, die op dit moment al is vastgelegd in de beheerplannen van alle N2000 gebieden: daarin staat beschreven welke maatregelen het gebied nodig heeft om de instandhoudingsdoelen, opgenomen in het aanwijzingsbesluit van het gebied, te behalen;

de uitvoering van deze maatregelen vindt in alle gebieden al plaats; in de meeste gebieden worden de maatregelen die in de eerste beheerplanperiode zijn voorzien ook afgerond; die periode loopt tot (gemiddeld genomen) medio /eind 2021; in de volgende beheerplanperiode worden maatregelen voortgezet en worden nieuwe maatregelen, indien nodig, toegevoegd; (programma Natuur)

de structurele aanpak (verankerd in de Wet stikstofreductie en natuurverbetering, uit te werken in het programma Stikstofreductie en Natuurverbetering) en **de gebiedsaanpak** (verankerd in beheerplannen en verder uit te werken in het programma Natuur, dat op termijn

onderdeel wordt van het programma Stikstofreductie en Natuurverbetering) bij elkaar opgeteld vormen voor nu de **onderbouwing op hoofdlijnen**;

per Natura 2000 gebied kan deze onderbouwing nu al verder geconcretiseerd worden met maatregelen die in de betreffende gebieden zijn of worden uitgevoerd (om aan te tonen dat aan de instandhoudingsmaatregelen wordt gewerkt en de doelstellingen conform de beheerplannen worden gehaald);

de reductiemaatregelen die tegelijkertijd nodig zijn (om het effect van de instandhoudingsmaatregelen te bestendigen) zijn opgenomen in de structurele aanpak – dat deze maatregelen op dit moment nog niet zijn uitgewerkt en nog niet worden uitgevoerd doet niets af aan de bruikbaarheid voor de onderbouwing: de uitvoering is in het perspectief van de Habitatrichtlijn niet aan een deadline gebonden; nodig is wel dat er zekerheid is dat de maatregelen wel getroffen gaan worden – die zekerheid kan worden ontleend aan de termijnen die in de Wet stikstofreductie en natuurverbetering zijn opgenomen voor het behalen van de omgevingswaarden;

Deze bouwstenen vormen nog geen stevig bouwwerk – daarvoor is verdere uitwerking en concretisering nodig; die moet gevonden worden in:

- het uitvoeren van concrete maatregelen uit het structurele pakket die gericht zijn op stikstofreductie, en die zullen worden verankerd in het programma Stikstofreductie en Natuurverbetering

- analyses van de staat van de natuur in de N2000 gebieden, om met inachtneming van de werking van de uitgevoerde / in uitvoering zijnde maatregelen te kunnen bepalen of en zo ja welke (natuur) maatregelen waar aanvullend nodig zijn (de natuurdoelanalyses);

de gebiedsplannen die op grond van de Wet stikstofreductie door de provincies worden aangeleverd om het programma verder op te bouwen en uit te werken, vormen dan in de tijd de volgende bouwsteen voor de onderbouwing, doordat daarin per gebied op zowel reductie (aanvullend op landelijk werkende maatregelen) als natuurverbetering de concrete uitwerking plaatsvindt, die borgt dat de instandhoudingsdoelen van dat gebied worden gehaald;

met de optelsom van **de structurele aanpak** en **de gebiedsaanpak** is nu en in de toekomst verzekerd is dat in de gebieden de doelen worden gehaald en op landelijk niveau de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar komt; daarmee is het nu (*en hopelijk ook in de toekomst**) niet noodzakelijk om vergunningen in te trekken.

*) *als uit de analyses van gebieden blijkt, dat ook met de maatregelen die van overheidswege worden genomen en zijn voorzien de doelen niet gehaald kunnen worden, en er daarbij geen andere maatregelen voorhanden zijn, dan kan de intrekking van vergunningen voor (zeer) belastende activiteiten in beeld komen als te nemen passende maatregel.*

Stand van zaken stikstofbank

Bestuurlijk Overleg 1 juli 2021

Ter bespreking

Aanleiding

- De provincies richten in juni/juli via het wijzigingsbesluit RSRS (= instellingsbesluit stikstofbank) en de provinciale beleidsregels, de stikstofbank op. De stikstofbank zal bestaan uit een aantal provinciale doelenbanken en een microdepositiebank. De microdepositiebank kan gebruikt worden voor toestemmingsverlening aan projecten waar provincies bevoegd gezag voor zijn.
- Rijkspartijen zijn van plan een beperkt aantal (rijks-)doelenbanken op te richten, gericht op nationale belangen en rijksprojecten.
- De stikstofbank wordt een technisch, organisatorisch en juridisch samenhangend registratiesysteem waarbinnen het mogelijk is om verschillende (doelen)banken op te richten. Voor dit geheel is regelgeving nodig (nog te bepalen Ministeriele Regeling of AMvB).

Advies

Het Bestuurlijk Overleg wordt geadviseerd om:

- In te stemmen met een verkenning naar een interbestuurlijke organisatie van rijk en provincies, die na vaststelling van de gezamenlijke Ministeriele Regeling (of AMvB) ook het opdrachtgeverschap van de banken aanstuurt. Dezelfde interbestuurlijke structuur wordt gebruikt voor doorontwikkeling van de gezamenlijke stikstofbank;
- In te stemmen met een officieel politiek wegingsmoment in het najaar 2021, ten aanzien van de doorontwikkeling van de stikstofbank en de opname van de hiervoor genoemde provinciale besluiten in de nationale regelgeving;
- Te bevestigen dat op het moment dat de nationale regelgeving van kracht wordt, de provinciale beleidsregels worden ingetrokken.

Kernpunten

- Rijk en provincies steunen de oprichting van een gezamenlijke stikstofbank. Provincies en rijk trekken hierin samen op en nemen geen stappen die elkaars belangen schaden bij de doorontwikkeling van de stikstofbank. Er blijft voldoende ruimte om in de regelgeving voor de rijksdoelenbanken (in overleg met elkaar) andere keuzes te maken, dan de keuzes die nu gemaakt zijn in de provinciale beleidsregels.
- De provincies richten deze maand via het wijzigingsbesluit RSRS en de provinciale beleidsregels de stikstofbank op. Daarmee wordt de microdepositiebank opgericht; voor de oprichting van iedere provinciale doelenbank is een separaat instellingsbesluit noodzakelijk.
- Doelenbanken worden ingesteld als daarvoor ook zicht op vulling is. Voor vulling van de microdepositiebank is vanuit de provincies gezamenlijk een Actieplan Vulling in voorbereiding.
- Er komt een officieel politiek wegingsmoment, in elk geval ten gericht op de keuzemogelijkheid voor de inleggende partij om vrijgevallen ruimte bij extern salderen (voor een specifiek doel) ook in een doelenbank in te kunnen leggen, en die stikstofruimte te bewaren voor een later project binnen dat doel. De weging moet er in algemene zin voor zorgen dat de belangen van alle betrokken partijen worden gediend, en dat dit op een zorgvuldige wijze kan worden geregeld. Na inwerkingtreding van deze regelgeving worden de provinciale beleidsregels door de provincies ingetrokken.
- Op het moment dat duidelijk is hoe omgegaan wordt met het advies van de Commissie Hordijk t.a.v. afstandsgrenzen, wordt opnieuw naar nut/noodzaak/reikwijdte van de micro depositiebank gekeken.
- Rijk en provincies maken de bestuurlijke afspraak dat stikstofdepositieruimte die is opgenomen in de microdepositiebank, en in eventuele doelenbanken, kan worden opgenomen in de gezamenlijke stikstofbank die in een Ministeriële Regeling of de AMvB wordt verankerd.

Overige toelichting

Algemeen:
- De stikstofbank is een door provincies en het rijk gewenst instrument dat het salderen van stikstofruimte via een bank mogelijk maakt. Dit maakt het mogelijk om, in tegenstelling tot extern salderen voor een concreet initiatief, vrijkomende ruimte gefaseerd in de tijd en aan meerdere saldonemers te besteden, waarmee effectiever wordt omgegaan met vrijvallende ruimte uit extern salderen ten bate van maatschappelijke en economische ontwikkelingen.

Eerdere besluitvorming:
- Het eerdere Bestuurlijk Overleg d.d. 11 februari 2021 concludeerde samengevat dat rijk en provincies samen de verdere uitwerking van een gezamenlijke (van alle bevoegde gezagen) landelijk dekkende stikstofdepositiebank oppakken, t.b.v. inleg en uitgifte van stikstofruimte onder artikel 6.3 van de Habitatrichtlijn. Dit onder voorbehoud van besluitvorming van Gedeputeerde Staten en het rijk.

Juridische en uitvoeringstechnische houdbaarheid:
- Bij de nadere uitwerking van de stikstofbank wordt gestreefd naar optimale juridische en uitvoeringstechnische houdbaarheid. De technische ontwikkeling van de stikstofdepositiebank is onderdeel van de herontwikkeling van het bestaande AERIUS- systeem in beheer bij RIVM, onder gezamenlijke opdrachtgeverschap van rijk en provincies.
- 'Labelen stikstofruimte': provincies en rijk vinden een vorm van 'labelen en opdelen van stikstofruimte' wenselijk, d.w.z. dat ingelegde stikstof opgeknipt aan meerdere vooraf bepaalde projecten binnen een doelbank kan worden toebedeeld, en dat duidelijk is van welke partij de ruimte afkomstig is. Momenteel is labelen technisch niet mogelijk in AERIUS, maar na verdere technische doorontwikkeling moet dat op termijn wel mogelijk worden.
- Ook nadat labelen technisch mogelijk is geworden, moet het bevoegd gezag de juiste formele stappen nemen alvorens stikstofruimte kan worden uitgenomen en toebedeeld. Van juridisch belang zijn o.a. de eis van additionaliteit (directe samenhang tussen ingebrachte en toebedeelde ruimte), en het beginsel dat stikstofruimte een schaars recht, maar in juridische zin geen eigendom is.

Interbestuurlijke organisatie:
Voorgesteld wordt een verkenning uit te voeren naar de vormgeving van een interbestuurlijke organisatie van rijk en provincies die, na vaststelling van de gezamenlijke Ministeriele Regeling of AMvB), het opdrachtgeverschap van de banken aanstuurt. De verkenning kan deze zomer worden uitgevoerd en leidt tot een concreet voorstel voor het Bestuurlijk Overleg in oktober 2021.

Daarnaast wordt in een interbestuurlijk programma ordentelijk, met tempo en met medeneming van de belangen van provincies en rijk de doorontwikkeling van de stikstofbank opgepakt en gerealiseerd. In dit programma worden in elk geval de volgende zaken uitgewerkt;

- Hoe alle beleidsmatige, juridische en technische aspecten mee te nemen, en de samenhang daartussen te bevorderen;
- Een tijdslijn opstellen waarbij aandacht is voor alle beleidsmatige, juridische en technische deadlines. En die leidt tot een bruikbare Stikstofbank voor zowel Rijk als provincies;
- Een efficiënte en doeltreffende overlegstructuur.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Programma DG Stikstof

Behandeld door
[redacted]
T 070 [redacted]
[redacted]@minlnv.nl

Datum
23 apr. 2021

Kenmerk
DGS / 21127056

verslag

Omschrijving	Bestuurlijk Overleg Stikstof (breed) 22 april 2021
Voorzitter	[redacted]
Vergaderdatum en -tijd	22 april 2021, 16.00 uur - 17.00 uur
Locatie	Webex
Aanwezig	[redacted], Klaas Fokkinga, Henk Staghouwer, Henk Jumelet, Gert Harm ten Bolscher, Peter Drenth, Harold Hofstra, Hanke Bruins Slot, Esther Rommel, Jeanette Baljeu, Anita Pijpelink, Erik Ronnes, [redacted], [redacted] (IPO), [redacted] (VNG), [redacted] (LNV), [redacted] (BZK), [redacted] (IenW), [redacted] (EZK), [redacted] (Def)

1. Opening

- De voorzitter opent de vergadering.
- UvW is bij dit Bestuurlijk Overleg Stikstof niet op bestuurlijk niveau aanwezig in verband met andere verplichtingen; op ambtelijk niveau is wel een toehoorder aanwezig.
- Voor de rondvraag zijn onder andere de volgende punten doorgegeven: nertsenhouderij – dit onderwerp is naar de rondvraag gegaan, Wob-verzoeken en de stikstofbank.
- De minister van LNV (hierna: minister) vraagt aandacht voor dat dit de laatste keer is dat [redacted] het Bestuurlijk Overleg voor zal zitten en wenst hem het allerbeste toe in zijn aankomende nieuwe functie als burgemeester van Wageningen. De minister bedankt [redacted] voor zijn inzet voor het Bestuurlijk Overleg en het elke keer bij elkaar houden van deze grote groep aanwezigen.
- [redacted] bedankt de minister voor de mooie woorden en geeft aan dit graag te hebben gedaan, dat hij de leden van het Bestuurlijk Overleg zal gaan missen en zijn best zal doen dit laatste overleg zo goed mogelijk voor te zitten.

2. Notulen vorige vergaderingen d.d. 11 februari en 25 maart 2021

- De verslagen worden ongewijzigd vastgesteld.

3. Mededelingen

- De minister geeft aan graag een terugkoppeling te geven van het telefoongesprek van deze week met de gedeputeerden Fokkinga en Drenth over de betaling van de kosten rondom meldingen.
- De minister licht toe dat er op 10 mei as. een webinar gepland staat voor melders. De minister geeft aan te bemerken dat het indienen van de gegevens door melders opdroogt, hetgeen onder andere te maken heeft met de kosten hiervan. De minister heeft het voorstel gedaan om de advieskosten op zich te nemen en daaraan verbonden dat er hopelijk snel tot een vergelijk wordt gekomen tussen Rijk en provincies over de capaciteitskosten/leges.
- De provincies lichten toe dat hierover zojuist is gesproken in de Bestuurlijke Commissie Stikstof (BC) van de provincies. Hierin werd het beeld gedeeld dat we allemaal gebaat zijn bij het zo spoedig mogelijk regelen van de meldingen. Echter, kan de BC hier niet zomaar over besluiten, aangezien het om geld gaat zal hierover besluitvorming plaats moeten vinden in de PSen. Dat gezegd hebbende zitten de provincies er positief en constructief in om hieruit te komen en zullen de provincies hun uiterste best doen om hierover in een aankomend Bestuurlijk Overleg te besluiten. Een aantal punten zoals precedentwerking wordt nog uitgezocht bij de provincies.
- De provincies vragen aandacht voor een concept persbericht dat vandaag rond is gestuurd over meldingen. In het concept staat dat verwacht wordt dat in oktober begonnen kan worden met het verlenen van vergunningen. De provincies geven aan dat hierin een afhankelijkheid is van de bronmaatregelen. Het is van belang geen valse verwachtingen te wekken. Dit doet niks af aan het commitment vanuit de provincies.
- Vanuit LNV wordt aangegeven dat het conceptbericht nog in de fase van afstemming zit, dus dat deze notie nog hierin meegenomen kan worden.

Actie: de conceptversie van het persbericht wordt gezamenlijk nog goed bekeken, o.a. qua verwachtingsmanagement met betrekking tot de vergunningverlening gezien de afhankelijkheid van beschikbare ruimte.

<u>Ter conclusie</u>

4. Ter conclusie: prioritering van legalisering meldingen

- De minister licht toe dat het van belang is om binnen de kaders van prioritering de schaars beschikbare ruimte zo goed mogelijk te benutten om verspilling te voorkomen. Indien dit ook de lijn is waar de provincies aan denken, dan kan de minister instemmen met de voorgestelde notitie.
- De provincies geven aan dit beeld te delen - er mag geen mini-mol verloren gaan. De provincies onderschrijven dat er niks verloren mag gaan van de stikstofruimte, ook niet het restant van stikstofruimte dat bijvoorbeeld is ontstaan door de 100 km maatregel.
- VNG geeft aan in te kunnen stemmen met het voorliggende voorstel voor prioritering en geeft aan dat er inderdaad handhavingsverzoeken liggen, dus dat het goed zou zijn om deze spoedig op te lossen. VNG vraagt aandacht

voor meldingen waar geen stikstofruimte voor nodig is en geeft aan dat het goed zou zijn deze zo spoedig mogelijk te vergunnen. VNG legt hierbij de link met bestemmingsplannen, waardoor tempo iets is waar de gemeenten zeer bij gebaat zijn.
- Het Bestuurlijk Overleg stemt in met het voorstel – een belangrijke stap in het legaliseren van de meldingen.

Ter bespreking

5. Ter bespreking: stand van zaken bronmaatregelen
- De minister licht toe dat in de voorliggende notitie een stand van zaken van de bronmaatregelen wordt aangegeven. De minister geeft aan te snappen dat er bij de provincies vragen leven over hoe het gaat met de bronmaatregelen en of het lukt om op stoom te komen. De minister geeft aan dat iedereen de urgentie voelt en het Rijk en de medeoverheden elkaar hard nodig hebben om de operationalisering te organiseren. De minister geeft aan ook een vraag te hebben aan de provincies: zijn er wat de provincies betreft nog aandachtspunten en hebben de provincies hiervoor voldoende mogelijkheden om het waar te maken?
- De minister licht toe dat er ook wordt gewerkt aan een plan van aanpak voor bijsturingsmogelijkheden en aanvullende maatregelen, voor een plan B, mocht het anders lopen dan voorzien. Om te borgen dat we meters blijven maken moeten we doorwerken aan mitigerende maatregelen voor het geval een bronmaatregel niet voldoende op gang komt.
- VNG geeft aan blij te zijn met de openheid die in de stukken wordt geboden en geeft aan kennis te nemen van de situatie op dit moment.
- De provincies uiten waardering voor de voorliggende notitie en het achterliggende overzicht. Hier hebben de provincies vaker om gevraagd, het is fijn om hier inzicht in te krijgen. De provincies geven aan dat het, zoals de minister zelf ook aangeeft, van belang is dat het echt gaat lopen. Daarom is het van belang om te kijken hoe het in de tijd loopt. Dit moet uiteindelijk houdbare vergunningen opleveren.
- De provincies geven aan dat het soms niet helemaal duidelijk is of de kleur groen betekent dat hier al mee aan de slag is gegaan of dat hiermee nog aan de slag wordt gegaan.
- De provincies geven aan dat het goed zou zijn om gezamenlijk na te denken over of we nu een goede redeneerlijn hebben met elkaar over wat het tijdpad is en hoe het loopt. Hier wordt op ambtelijk niveau over gesproken, wellicht dat dit een volgende keer hier ook aan bod kan komen. Een ander aandachtspunt dat de provincies noemen is dat andere departementen mee moeten werken. Ze hebben het beeld dat hier het nodige moet gebeuren. De provincies benadrukken dat het belangrijk is dat voortgang wordt geboekt op de bronmaatregelen. Het is van belang om met elkaar het pragmatische gesprek te voeren over hoe de landelijke maatregelen in gebieden ingezet kunnen worden, hoe dit goed kan aansluiten en of het kan matchen met dingen in de gebiedsaanpakken. Deze gesprekken kunnen op ambtelijk niveau

door worden gevoerd. De inzet die hierop gepleegd wordt is erg goed. Noord-Holland en Zuid-Holland kijken bijvoorbeeld meer naar walstroom, in Noord-Holland, Zuid-Holland, Noord-Brabant en Limburg wordt meegedacht over de opkoopregeling. De provincies willen graag meedenken. De gesprekken lopen hier goed op. Hierbij is het van belang om het tempo goed in de gaten te houden. De provincies moeten zelf ook ruimte creëren voor in de stikstofbank in gebieden.

- De minister geeft aan dat iedereen de noodzaak voelt. Het is goed om hier gezamenlijk naar te kijken. De minister licht toe dat goed wordt samengewerkt met andere departementen. Mochten er zaken scherper moeten, dan is het voorstel dit op ambtelijk niveau te inventariseren om te kijken of hier nog actie op nodig is en eventuele vragen te beantwoorden. Mochten er nog zaken zijn waarop op bestuurlijk niveau keuzes gemaakt moeten worden, dan kan het terug komen in dit Bestuurlijk Overleg om het af te hechten.
- De provincies vragen hoe ver het plan B is dat de minister noemde.
- Vanuit LNV wordt toegelicht dat dit zo breed mogelijk opties bekeken worden, bijv. het intensiveren van maatregelen, de studie naar normeren en beprijzen die is uitgevoerd etc..

Actie: gezamenlijk wordt ingezet op een ambtelijke verdiepingsslag. Indien er keuzes gemaakt moeten worden op bestuurlijk niveau, dan wordt dit voorgelegd in een volgend Bestuurlijk Overleg.

6. Ter bespreking: stand van zaken rechterlijke uitspraken Logtsebaan en Noord-Nederland

- De provincies lichten toe dat de provincies besloten hebben om door te gaan met het afgeven van positieve weigeringen. Hierbij wordt wel een disclaimer afgegeven dat, als het niet op tijd af is, het opnieuw zal moeten. De provincies proberen het in beweging te houden.
- De provincies zien als aandachtspunt bij de rechterlijke uitspraken dat aangetoond moet worden dat de staat van de natuur niet achteruit mag gaan. De bronmaatregelen zijn hierin van belang.
- De provincies geven aan op de lijn te zitten dat ze niet benoemen dat vergunningen onrechtmatig zijn afgegeven. Ze zitten op de lijn om het op te lossen.
- De provincies lichten toe dat de positieve weigering door enkelen als niet juridisch stevig gezien wordt. De provincies zijn er nog niet uit of er een vergunningstelsel opgezet moet worden, o.a. in het kader van het juridiseren van de samenleving. De provincies zijn benieuwd hoe de minister en VNG hiernaar kijken.
- Tot slot wordt ingegaan op de uitspraak over RWE. Maandag is door de rechtbank Noord-Nederland een uitspraak gedaan over de weigering van de GS van Groningen om een vergunning die gegeven is in te trekken. De rechtbank is van oordeel dat dit besluit niet in stand gehouden kan worden. De provincies geven aan dat dit een flinke impact zou kunnen hebben. De provincies geven aan dat een voorstel dat eerder wel eens is gedaan, van een

drempelwaarde, mogelijk zou kunnen helpen. Het is van belang gezamenlijk goed naar de uitspraak te kijken en elkaar hierin te ondersteunen.

- IenW geeft aan dat de vraag mogelijk ook breder is. Naast de bronmaatregelen zijn de natuurdoelanalyses waarschijnlijk ook cruciaal bij dit soort processen ten behoeve van het goed in beeld hebben hoe het staat met de natuur. IenW geeft aan dat het de vraag is of dit ook een rode draad is in de uitspraken, de actualisatie van de natuurdoelanalyses.
- VNG geeft als reactie op de vraag van de provincies aan dat ze hierover gesproken hebben en dat hierover ook best een discussie heeft plaatsgevonden. Beeld vanuit VNG is dat administratieve lasten geen extra hindernis zouden moeten zijn. Daarom zijn de gemeentes geen voorstander van een vergunning of meldingsplicht. Mocht hier wel voor gekozen worden, dan zou het wat VNG betreft goed zijn om de financiële drempel zo laag mogelijk te houden, zodat de drempel zo klein mogelijk blijft om wijzigingen door te geven.
- De provincies gaan in op een aanvullend punt, de onderbouwing van de Rav-codes. De provincies lichten toe dat dit de basis is van het spoor en vraagt wat de stand van zaken is en of de provincies hier nog een hand uit moeten steken. Aanvullend lichten de provincies toe dat met betrekking tot beweiden en bemesten vastgehouden wordt aan de lijn dat dit vergunning vrij is.
- De minister geeft aan het spanningsveld tussen meer zekerheid bieden aan de ene kant en juridiseren aan de andere kant te herkennen. De minister geeft aan dit graag ook vanuit een praktisch oogpunt te bezien; als er overgegaan moet worden tot vergunningverlening dan zal hiervoor een wetswijziging moeten komen. Dat kan lang duren en dit traject is niet gebaat bij die vertraging. De minister geeft aan daarom nu op de route van positieve weigering te zitten, waarbij er dus wel een briefje is vanuit het bevoegd gezag. Mocht worden besloten om er wel een vergunning van te maken, dan moeten we aan de slag, met de onzekerheid die daar ook bij komt. Het meest praktisch hanteerbaar zou wat betreft de minister de positieve weigering zijn.
- Besproken wordt om het onderwerp RWE verder te bespreken onder de rondvraag. De natuurdoelanalyses wordt ook later op teruggekomen.
- Met betrekking tot de uitspraak van de Rechtbank Noord-Nederland licht de minister toe dat daar op dit moment hard aan gewerkt wordt in samenwerking met het ministerie van IenW en ook met andere partijen. Om de onderbouwing goed te kunnen krijgen wordt gewerkt aan drie lijnen: 1) mogelijkheden die de sector zelf heeft, bijv. managementmaatregelen. Hiervoor worden ook gesprekken gevoerd met de sector, om ervoor te zorgen dat zij zelf ook handelingsperspectieven kunnen creëren; 2) toestemmingsverlening; 3) hoger beroep van Provincie Fryslân, de minister geeft aan dat LNV ook gevoegd is bij de zaak.
- De minister licht toe dat op beweiden en bemesten inderdaad de afgesproken lijn niet wordt gewijzigd. Wel wordt met de Landsadvocaat gekeken naar de onderbouwing. Op ambtelijk niveau zijn de provincies goed betrokken bij de lopende sporen, het is work in progress.
- Ten aanzien van Logtsebaan stelt de voorzitter voor dat als uit ambtelijk overleg een andere keuze komt op het punt van vergunningverlening, dat snel

een overleg op bestuurlijk niveau wordt ingepland om hierover door te praten. Aanvullend geeft hij aan dat het goed is om te constateren dat er op beweiden en bemesten niet een andere koers wordt gekozen, maar dat de feitenanalyse die hieraan ten grondslag ligt nader wordt bekeken.
- Tot slot wordt besproken dat het Rijk en de provincies hand in hand lopen om te komen tot oplossingen.
- Lot van Hooijdonk verlaat de vergadering in verband met andere verplichtingen.

Actie: indien uit ambtelijk overleg blijkt dat vergunningverlening of een meldingsplicht te overwegen opties zijn, dan zal dit snel worden geëscaleerd om hierover met elkaar door te praten op bestuurlijk niveau, indien nodig in een extra Bestuurlijk Overleg.

7. **Ter bespreking: stand van zaken Hordijk en ViA15**
- De provincies lichten toe dat er goed overleg plaatsvindt om met elkaar te komen tot een oplossing voor de gevolgen van de tussenuitspraak van de Raad van State over ViA15. Het is voor ons allemaal van belang om hier duidelijkheid op te krijgen. Als er aanpalende zaken nodig zijn, dan is het van belang deze tijdig klaar te hebben liggen, zodat er tijdig een pakket ligt.
- De provincies geven aan dat er drie provincies zijn met grote projecten waar nader naar wordt gekeken, Noord-Holland, Noord-Brabant en Limburg. Conform afspraak is hier goed ambtelijk overleg over met IenW, Rijkswaterstaat en de betrokken provincies. Regelmatig vindt er overleg plaats over wat er moet gebeuren in provincies.
- VNG heeft geen aanvullingen.
- De minister geeft aan de waarneming te delen dat hier goed aan samengewerkt wordt. Naar aanleiding van het rapport van de Commissie-Hordijk, en de onbalans die hierin genoemd werd, is een traject gestart om een betere onderbouwing te krijgen over welke afstandsgrenzen gebruikt moeten worden, hoe hier meer balans in aan te brengen en hoe je ervoor kan zorgen dat het systeem meer houdbaar is.
- De minister licht toe dat op 1 april de ministerraad is geïnformeerd over het onderzoek dat wordt uitgevoerd. In het onderzoek kijkt RIMV naar de wetenschappelijke onderbouwing van de afstandsgrens die je zou kunnen hanteren, wat dit kan zijn en wat de keuzes zijn die daarachter weg komen. Als deze informatie binnen is, dan kan vervolgens gekeken worden naar wat het meest houdbaar is en hoe dit vormgegeven kan worden.

Actie: voorzien is dat de Kamer voor de zomer wordt geïnformeerd over het onderzoek naar afstandsgrenzen naar aanleiding van het rapport van de Commissie-Hordijk. Zodra dit eraan komt zal LNV de medeoverheden informeren.

Afsluiting

8. Rondvraag

- In de rondvraag wordt eerst ingegaan op de voorliggende ter informatie stukken, daarna zullen de rondvraagpunten behandeld worden.

Ter informatie: Habitatkaarten
- De provincies geven een toelichting. Zoals gedeeld in het vorige Bestuurlijk Overleg was er sprake van enige reuring over dit onderwerp. Op dit moment zijn de provincies de status van de leefgebiedtypekaarten aan het wijzigen en wordt in overleg met LNV en IenW een routekaart voorbereid. De provincies hechten eraan dat qua communicatie de lijnen gelijk lopen. De provincies geven aan begrepen te hebben dat er een motie van de SGP is ingediend en dat deze motie door de minister is ontraden, hier hebben de provincies kennis van genomen. Mocht blijken dat het nodig is dat hierover gesproken wordt, dan zouden de provincies willen oproepen om hen hierbij te betrekken, aangezien eventuele toezeggingen consequenties kunnen hebben voor de processen bij de provincies.
- De minister licht toe dat de eerste motie van de SGP over zoekgebieden ging. De tweede motie ging een stuk verder over de gebieden.
- De minister licht toe dat het niet mogelijk is om het ene jaar een gebied aan te wijzen omdat er een vogel broedt en het andere jaar niet omdat de vogel er dat jaar niet is. Dat is niet mogelijk onder de Wnb.
- De minister licht toe dat conform hetgeen in de Eerste Kamer behandeling is gewisseld de verbetering van de kaarten zo snel mogelijk in Aerius worden opgenomen.
- Mocht de motie in de stemmingen worden aangenomen, dan zal dit worden gezien als een ondersteuning van hetgeen waaraan gewerkt wordt op dit moment.

Ter informatie: planningsoverzicht
- Het Bestuurlijk Overleg neemt kennis van het planningsoverzicht.

Depositieruimte stikstof bij gestopte nertsenhouders
- De minister geeft aan de wens van een aantal provincies te begrijpen om de ruimte in te nemen als er niks mee wordt gedaan. De minister licht toe dat er een verschil tussen sectoren ontstaat als dit alleen voor nertsenhouders wordt gedaan. De Raad van State heeft eerder aangegeven dat het verschil tussen sectoren niet gemaakt mag worden. Met het voorstel waaraan in eerste instantie voor dit Bestuurlijk Overleg gewerkt werd, werden de nertsenhouderijen in een andere positie gezet. Mochten we dit verschil aanbrengen, dan maakt dit de houdbaarheid kwetsbaar. De minister licht toe dat een besluit ook consequenties heeft voor ontvangende partijen; het is van belang deze consequenties goed in beeld te brengen. Om deze reden heeft de minister dit onderwerp van de agenda naar de rondvraag laten verplaatsen. Er moet nog een slag gemaakt worden, we zijn er nog niet.
- De provincies geven aan te onderschrijven dat het zorgvuldig moet gebeuren als we hierin een stap nemen. De provincies geven aan te betreuren dat dit traject vertraging oploopt door de formatie van een nieuw kabinet, zo hebben

zij begrepen uit de stukken die zij mee hebben gekregen. De provincies geven aan het van belang te vinden dat de inperking van de mogelijkheden om extern te salderen voor nertsenhouders niet volledig buiten bereik blijft. De provincies hopen erop dat een structurele aanpak wordt ingezet via de Omgevingswet en geven aan dat het mooi zou zijn om de optie van beleidsregels nader te onderzoeken op het punt van precedentwerking, een verkenning waar LNV ook bij betrokken was.
- De minister geeft aan dat de formatie hier niet het knelpunt is, de minister vindt het voorstel onvoldragen. In de Omgevingswet zit een bepaling waarmee generiek in tijd beperkt zou kunnen worden, maar dan geldt het voor alles en iedereen – en dat heeft consequenties. Het is van belang heel goed de consequenties te doordenken voordat je dit doet. In het wetsvoorstel was eerder opgenomen dat we de ruimte wilden innemen, maar daarover gaf de Raad van State aan dat we geen onderscheid tussen sectoren konden maken. De minister geeft aan daarom te verwachten dat dit breder overzien moet worden.
- De minister geeft aan niet te zeggen dat we er niet meer over na moeten denken, maar dat het van belang is om goed te overzien welke consequenties dit zou kunnen hebben, zodat in het volle licht een afweging gemaakt kan worden.

Actie: gezamenlijk verder doordenken, o.a. qua consequenties, zodat in het volle licht een afweging gemaakt kan worden.

Stikstofbanken
- De provincies lichten toe de afgelopen tijd grote stappen te hebben gezet tot het vormgeven van de stikstofdepositiebanken. De provincies stevenen af op besluitvorming in de GSen eind juni over de microdepositiebank en het hebben van twee doelbanken per provincie. Na de actualisatie van Aerius in oktober zal de bank open staan en kunnen vergunningen verleend worden.
- De minister uit complimenten voor het voortvarende werk.
- VNG geeft aan dat het positief is dat er zoveel inzet wordt gepleegd op dit onderwerp. VNG geeft aan dat bij hun leden nog wel de vraag leeft of de ruimte die regionaal bij elkaar gebracht wordt in een provinciale bank dan verdwijnt uit de regio en geeft aan dat het goed zou zijn als die ruimte wel in de regio blijft.
- De provincies geven aan dat het de bedoeling is dat er al gematcht kan worden voordat je bij de bank aan komt en geeft aan dat het fijne van de stikstofbank is dat de restruimte geborgd wordt. De doelen voor de doelbanken kunnen per provincie verschillen.

Roadmap gebiedsplannen
- De provincies lichten toe druk bezig te zijn met het opstellen van een roadmap voor de gebiedsplannen. Hiervoor wordt ook input gevraagd bij het Rijk, dit proces loopt goed. Het plan van aanpak voor de gebiedsplannen zal worden geagendeerd voor het Bestuurlijk Overleg van 1 juli. Voor die tijd zal het

voorstel ook in de GSen geagendeerd worden zodat de provincies goed beslagen ten ijs komen.
- IenW geeft aan dat het fijn is dat op 1 juli de stand van zaken van de gebiedsplannen besproken zal worden in het Bestuurlijk Overleg en dat daarbij ook ingegaan zal worden op de natuurdoelanalyses.
- De minister geeft aan dit te delen, het is mooi dat dit onderwerp op 1 juli voor ligt in het Bestuurlijk Overleg. De minister bedankt de provincies voor de voortvarendheid op dit punt.

Actie: het plan van aanpak voor de gebiedsplannen wordt geagendeerd voor het Bestuurlijk Overleg van 1 juli.

Natuurdoelanalyses
- De provincies lichten toe dat er nu hard wordt gewerkt aan een routekaart door de provincies, LNV en IenW. Dit is een tijdrovend en intensief traject dat ook realistisch en haalbaar moet zijn. De provincies zijn hier druk doende mee. Mocht uit de routekaart blijken dat er meer informatie nodig is, dan zal er ook een intensivering van de monitoring nodig zijn. Eventuele extra kosten zullen we dan naar moeten kijken.
- De provincies onderschrijven dat goede natuurinformatie noodzakelijk is. Alles wat daarover goed kan worden opgetekend en gemonitord helpt.
- Aanvullend willen de provincies de minister danken voor het feit dat de provincies vanaf morgen 23 april de aanvraag in kunnen dienen voor de SPUK van het Programma Natuur. De provincies zijn er blij mee dat deze aanvraag vanaf morgen open staat.

RWE
- De minister geeft aan nog dat zij de uitspraak nog niet goed heeft kunnen bestuderen. De minister vraagt of het mogelijk is dat provincie Groningen een betere onderbouwing levert op wat is gevraagd, in samenwerking met de andere provincies, zodat dit een nadere juridische basis kan krijgen?
- Met betrekking tot plan B waaraan gewerkt wordt voor de bronmaatregelen wil de minister graag aan verwachtingsmanagement doen. Dit plan B is om de bronmaatregelen die we hebben genomen te stutten.
- De provincies geven aan dat de RWE uitspraak een landelijk effect heeft. De uitspraak vergt nader uitzoekwerk. De provincies en het Rijk hebben elkaar hier nodig, want hetgeen nu op het bordje van Groningen ligt heeft een impact op alle provincies.

Actie: ambtelijk zal de uitspraak en de uitwerking hiervan verder worden onderzocht.

Wob-verzoeken
- De provincies vragen aandacht voor binnenkomende Wob-verzoeken. Regelmatig komen er Wob-verzoeken binnen bij het Rijk en de provincies, zo is er recent gevraagd om de openbaarmaking van de BC-verslagen en loopt er

bij het Rijk e.e.a. rondom de periode in 2019 na de PAS-uitspraak van de Raad van State.
- Geconstateerd wordt dat er goed overleg plaatsvindt over de Wob-verzoeken; het is van belang dit ook zo te houden en elkaar goed op de hoogte te houden.
- De provincies lichten toe dat na dit Bestuurlijk Overleg een overleg plaatsvindt waarin wordt besproken hoe om te gaan met het verzoek met betrekking tot de BC-verslagen.
- De minister beaamt dat er meerdere Wob-verzoeken liggen, onder andere van de Telegraaf en Nieuwsuur, deze zullen binnenkort uit gaan. De minister licht toe vandaag een overleg te hebben gehad over hoe hiermee om te gaan richting de Tweede Kamer. Afgesproken wordt dat hier ambtelijk vanuit de provincies, BZK en LNV verder naar gekeken gaat worden.
- De minister doet het voorstel om af te spreken dat we elkaar informeren wanneer de stukken uit gaan. Daarnaast geeft de minister aan dat soms, in het heetst van de strijd, je het gevoel hebt tegenover elkaar te staan. Dit kan blijken uit de stukken. Het is goed dit met elkaar te weten.
- De provincies geven aan dat het logisch is dat in crisistijd alle opties op tafel lagen en dat we nu in een situatie zitten dat dit niet meer zo is. Het is goed dit allemaal te weten. De provincies beamen om goed te kijken naar het informeren van de volksvertegenwoordiging.

Actie: afgesproken wordt elkaar te informeren wanneer er besluiten over Wob-verzoeken uitgaan.
Actie: de provincies, LNV en BZK zullen op ambtelijk niveau verder bekijken hoe richting de volksvertegenwoordiging om te gaan met Wob-verzoeken.

9. Sluiting
- De voorzitter dankt de aanwezigen en geeft het woord aan de minister voor de afsluiting van dit overleg.
- De minister doet het voorstel om met de leden van het Bestuurlijk Overleg – wanneer dat weer kan – een keer naar Wageningen te komen om bij Floor [redacted] langs te gaan.
- De vergadering wordt gesloten.

Kosten legaliseren PAS melders

Bestuurlijk Overleg 1 juli 2021

Ter conclusie

Aanleiding

Als vervolg op het Bestuurlijk Overleg Meldingen in maart, staan in het Bestuurlijk Overleg Stikstof (hierna: BO) van 1 juli de kosten voor het legaliseren van de melders op de agenda. In het BO Meldingen in maart heeft de minister het aanbod gedaan om de advieskosten voor de melders voor de rekening van het Rijk te laten komen onder de voorwaarde dat de provincies en het Rijk tot een evenwichtige verdeling zouden kunnen komen voor de uitvoeringskosten van het legaliseren van de melders. Hier hoort een eenduidige wijze van omgaan met leges bij. Provincies en Rijk hebben gezamenlijk een voorstel hiervoor uitgewerkt.

Advies

Het Bestuurlijk Overleg wordt geadviseerd akkoord te gaan met de voorgestelde kostenverdeling waarbij voor de capaciteitskosten provincie, Rijk en melders ieder 1/3 deel van de kosten voor hun rekening nemen.

Kernpunten

Naar aanleiding van het BO Meldingen zijn provincies en Rijk met elkaar in gesprek gegaan over de kostenverdeling van de capaciteitskosten (14,4 miljoen, circa 4800 euro per melding). Deze gesprekken hebben geleid tot een voorstel voor verdeling van de capaciteitskosten waarbij alle partijen 1/3 deel van de kosten voor hun rekening nemen. Dit betekent dat de melders (gereduceerde) legeskosten betalen van 1600 euro, en provincies en Rijk ieder 1600 euro per melding voor hun rekening nemen.

Toelichting

De totale kosten die in beeld zijn voor het legaliseren van de melders zijn als volgt:

Soort kosten	bedrag	Voor wiens rekening
Capaciteitskosten	€ 14.400.000	1/3 Rijk 1/3 Provincies 1/3 melders
Tegemoetkoming advieskosten PAS-melders	€ 4.800.000	Rijk
Rijks PAS-melders	€ 70.000	Rijk
Kosten maken passende beoordeling	€ 2.000.000	Rijk
Kosten bronmaatregelen	€ 180.000.000	Rijk
SSRS/ MRS kosten	€ 100.000	Rijk
Projectmanagement kosten	€1.500.000,-	Rijk en provincies

BC Stikstof/BAC VP

16 november 2021

Interprovinciaal Overleg
van, voor en door provincies

Propositie stikstof en natuur

Datum	16 november 2021
Ten behoeve van	GS-en 23 november 2021
Opsteller	[redacted], [redacted]

Geachte leden van de GS-en,

Hierbij ontvangt u de concept propositie voor stikstof en natuur, opgesteld door de BC Stikstof en de BAC Vitaal Platteland.

De GS-en worden gevraagd:

- **in te stemmen met de voorgestelde propositie en het IPO-bestuur te verzoeken deze aan het Rijk en de formateurs te doen toekomen;**
- **in te stemmen met het voorstel een provinciale verkenner aan te wijzen die vanuit de provincies samen met de beoogde verkenner van het Rijk (op DG-niveau) nadere voorstellen doet voor een uitvoeringsorganisatie landelijk gebied. De BC Stikstof en de BAC Vitaal Platteland zullen zo snel mogelijk na 23 november een kandidaat aan het IPO-bestuur voordragen.**

De verwachting is dat in de formatie omvangrijke plannen worden opgesteld ten aanzien van stikstof en natuur. Kern van de plannen is een integrale aanpak van de problematiek waarbij de doelen van stikstof, natuur, klimaat (landbouw en landgebruik) en water samenhangend worden opgepakt. Dit zal gecombineerd worden met beleidsvoorstellen gericht op langjarig perspectief voor de landbouw.

Naast diverse stimulerings- en opkoopregelingen is de verwachting dat het Rijk uitspraken gaat doen over de ruimtelijke verdeling van verschillende ontwikkelingsperspectieven van landbouw. Deze aanpak zal gepaard gaan met een miljardeninvestering die langdurig – de komende decennia – uitgevoerd gaat worden. De verwachting is dat het Rijk bij de uitwerking in zal zetten op gebiedsgerichte maatregelen, en dat hierin een belangrijke rol bij provincies zal liggen.

In opdracht van de BC Stikstof en de BAC Vitaal Platteland is een propositie voor de formatietafel voorbereid. In deze propositie wordt aangegeven dat provincies vanuit hun rol als gebiedsregisseur een betekenisvolle rol willen spelen in deze aanpak, mits het Rijk zorgdraagt voor de benodigde randvoorwaarden. Op basis van deze propositie kunnen te zijner tijd nadere afspraken worden gemaakt.

Deze propositie is de nadere invulling op het gebied van stikstof en natuur ten aanzien van de door het IPO-bestuur vastgestelde rol in de ruimte. Op dit moment zijn (door de BAC Financiën) ook voor andere opgaven soortgelijke uitwerkingen gemaakt. Er heeft afstemming over de propositie plaatsgevonden met de voorzitter van de BAC ROWW. Voorts is de propositie voor ondersteuning voorgelegd aan de Unie van Waterschappen en de VNG. Conform de afspraken in het IPO-bestuur wordt deze tekst aan alle colleges voorgelegd.

De extra inzet zal ook om een versterking vragen van de uitvoeringskracht. In het kader van de formatie is een advies opgesteld door [redacted]), *Regie nemen en samenwerken*, over versterking van de uitvoeringskracht in het landelijke gebied. Onderdeel van dit advies is het opzetten van een nationale regieorganisatie, in aanvulling op de bestaande uitvoeringsorganisatie in het landelijke gebied. Een verdiepingsslag is nodig met betrekking tot de vraag hoe een dergelijke organisatie zich verhoudt tot de bestaande (provinciale) uitvoeringsorganisaties. Het Rijk wil met urgentie verder met de uitwerking van dit advies, en is voornemens om hiervoor een verkenner op hoogambtelijk niveau (DG-niveau) aan te stellen. Het Rijk hecht hierbij aan de partnerrol van provincies en heeft provincies daarom voorgesteld dat zij een provinciale verkenner instellen, die gezamenlijk met de verkenner van rijkszijde verder uitwerking geeft aan de aanbevelingen van [redacted]. De BC Stikstof en de BAC Vitaal Platteland adviseren positief over de instelling van een provinciale verkenner.

Propositie stikstof en natuur – zoals besproken in de BC Stikstof en de BAC Vitaal Platteland op 11 november 2021 (versie 16 november 2021)

Dit is de kern van ons aanbod:

Wij zijn bereid ons te binden aan doelen

- Wij nemen verantwoordelijkheid voor reductiedoelen én de staat van instandhouding in de gebieden. Wij doen dit met oog op de economische ontwikkeling en de leefbaarheid van het landelijke gebied.
- Hiervoor hebben we wel duidelijke doelen en integrale en flexibele instrumenten nodig én afspraken over uitvoeringskosten
- Wij voeren regie op het aanbod van de gebiedspartners; elke provincie is bereid zich te committeren aan haar eigen inzet en om hierover binnen haar verantwoordelijkheden bestuurlijke afspraken te maken

Wij nemen, samen met het Rijk, onze verantwoordelijkheid

- Deze opgave heeft alleen kans van slagen als we het samen doen
- Dit vraagt ook om over de vierjarige bestuursperiode heen te kijken. Dit zorgt voor een duurzaam toekomstperspectief. Hierbij is een houding van commitment, elkaar aanspreken en leren door te doen nodig.

Wij hebben de gebiedskennis en kunnen de opgaven op elkaar laten aansluiten

- Wij zijn in staat de landelijke strategieën te vertalen naar de concrete uitvoeringspraktijk in gebieden
- Wij zijn in staat opgaven integraal te verbinden op een manier die passend is bij de specifieke gebiedsdoelen

Wij zorgen ervoor dat de uitvoering ook daadwerkelijk gebeurt

- Wij zijn in staat regie te voeren over de uitvoering en alle gebiedspartners hierop aan te spreken. Uiteraard nemen wij hierbij verantwoordelijkheid voor ons eigen aandeel, samen met het Rijk en de gebiedspartners
- Wij plaatsen de uitvoering binnen het perspectief van een leefbaar platteland en een duurzaam ontwikkelperspectief

1. Aanleiding

Na de val van het PAS heeft het kabinet diverse maatregelen genomen om het stikstofprobleem aan te pakken. Dit leidde onder meer tot de Wet stikstofreductie en natuurverbetering (Wsn) met een onderliggend maatregelenpakket van 5 miljard euro. Provincies werken met het Rijk en partners (waaronder de Unie van Waterschappen en de VNG) samen aan de uitvoering van dit pakket. Zo zijn wij gestart met de uitwerking van gebiedsplannen binnen de Wsn, hebben met het Rijk een gezamenlijk uitvoeringsprogramma natuur opgesteld en bereiden momenteel de uitvoering van de eerste € 600 mln. aan natuurmaatregelen voor.

Inmiddels is door diverse publicaties, rapporten en gesprekken duidelijk geworden dat dit pakket onvoldoende is om behoud en herstel van natuur te borgen en om ruimte voor ontwikkelingen te bieden. In de formatie wordt gesproken over een intensivering van de aanpak. Kern van deze aanpak is dat stikstof niet als single issue wordt opgepakt, maar onderdeel is van een integrale, onontkoombare aanpak in het landelijke gebied. Provincies onderschrijven de urgentie van deze aanpak. Een dergelijke aanpak is nodig want:

- Natuur staat onder druk van meer drukfactoren dan alleen stikstof;
- Naast herstel van stikstofgevoelige natuur zijn er meer majeure opgaven in het landelijke gebied, zoals het behalen van KRW-doelstellingen, het klimaatakkoord, het tegengaan van bodemdaling en het leefbaar houden van het landelijke gebied;
- Voor al deze opgaven geldt dat deze alleen tot ontwikkeling kunnen komen als deze gekoppeld worden aan een duurzaam perspectief voor de landbouwsector en voor de leefbaarheid en economische ontwikkeling van het landelijke gebied.

We zetten in op verbetering van natuur en vermindering van de stikstofdepositie. De landelijke aanpak van het Rijk en de gebiedsgerichte aanpak onder regie van de provincies moeten nauw op elkaar aansluiten. Dit sluit aan bij conclusies van eerdere rapporten dat de stikstofaanpak moet bestaan uit landelijke en gebiedsgerichte maatregelen. Randvoorwaarde voor het slagen van deze aanpak is een landelijk pakket aan maatregelen voor het verminderen van de stikstofdeken.

Een gebiedsgerichte aanpak van stikstofvermindering en natuurherstel is alleen haalbaar als deze is ingebed in een bredere transitie van het landelijke gebied, waarin ook aandacht is voor de gebieden buiten de Natura 2000- en overgangsgebieden. Het is noodzakelijk dat de landbouw een duurzaam toekomstperspectief wordt geboden, waarin ook de andere transitieopgaven worden meegenomen waarmee de landbouw zal worden geconfronteerd, zoals de klimaatopgave en de KRW. De stikstof- en natuuraanpak is urgent en onontkoombaar en is hierdoor een belangrijke aanjager voor deze transitie.

Wij vinden het van belang dat er duidelijke kaders zijn voor deze transitie, zowel landelijk als gebiedsgericht. Afhankelijk van de opgave en het perspectief per gebied zullen wij bijdragen aan deze transitie door het gericht inzetten van de (ruimtelijke) instrumenten die wij beschikbaar hebben.

Landelijke bronmaatregelen voor alle sectoren zijn noodzakelijk om de stikstofdeken te verminderen in landelijk én stedelijk gebied. De aanpak van het stikstofprobleem is immers ook noodzakelijk om ruimte te bieden voor de economische ontwikkeling in het stedelijke gebied.

2. Stikstof, natuur, water en klimaat in samenhang oppakken

Binnen deze bredere transitie willen wij de stikstofopgave als volgt aanpakken:

2.1 Voor provincies is een samenhangende, integrale aanpak het uitgangspunt. Het woord ‘integraal’ vergt hierbij wel een preciezere duiding. Alles met alles verbinden is een onmogelijke opgave en leidt ook tot vertraging. Het komt er dus op aan om díe thema’s te verbinden die in de uitvoering nauwe samenhang hebben en waarbij een samenhangende programmering ook voorkomt dat stakeholders steeds weer afzonderlijk worden bevraagd. Wat ons betreft gaat het dan om stikstof, water en klimaat (landbouw en landgebruik). Inzoomend op elk van deze thema’s:

- Voor *stikstof* zijn op dit moment landelijke doelen gesteld in de vorm van landelijke omgevingswaarden. Deze zijn nog niet vertaald naar een opgave per Natura 2000-gebied. Ook zal de doelstelling (in tijd en omvang) naar verwachting aangescherpt worden. Provincies willen hierbij uitgaan van het tegengaan van verslechtering van Natura 2000-gebieden en het borgen van instandhoudingsdoelen. De kritische depositiewaarde (KDW) is niet meer dan een indicator, en geen doel op zich. Voor *natuur* zijn er bestaande doelstellingen, namelijk het tegengaan van verslechtering en het realiseren van de instandhoudingsdoelen. Belangrijk aandachtspunt hierbij zijn de uitkomsten van de actualisatie van de doelensystematiek;
- Voor *water* zijn in de Kaderrichtlijn Water (KRW) doelen gesteld. Het gaat dan om ecologische kaders die provincies voor regionale wateren hebben vastgesteld. De waterschappen voeren deze uit;
- Voor *klimaat*, onderdeel landbouw en landgebruik, zijn doelen gesteld. Deze zijn gericht op een verlaging van broeikasgasemissies uit de landbouw en versterking van opslag van CO2 in bossen, veenweide en landbouwbodems. De verwachting is dat de doelen in het kader van Fit for 55 aangescherpt gaan worden;

- Integraliteit betekent niet dat alles kan, maar dat een zorgvuldige afweging wordt gemaakt tussen verschillende thema's. Prioriteren en programmeren zal dan ook een belangrijk gesprekspunt zijn in een integrale aanpak.

Naast deze 'onvermijdelijke 3' zijn er thema's die kunnen worden meegekoppeld of waarover regelmatig afstemming kan plaatsvinden met het oog op de programmering. De vraag of en de intensiteit waarmee deze afstemming plaatsvindt, is afhankelijk van de precieze situatie (hoe urgent zijn deze thema's) in een gebied of provincie. Het gaat dan om:

- *Energietransitie en klimaatadaptatie* (inclusief droogte): hiervoor geldt dat provincies van mening zijn dat de bestaande afspraken waar mogelijk kunnen worden meegekoppeld en dat afstemming van programmering kan worden bezien. Dit geldt ook voor *wonen* (de gezamenlijke ambitie van één miljoen nieuwe woningen), verstedelijkingsopgave en andere thema's met een ruimtelijke claim. Voor deze en soortgelijke thema's geldt dat de ruimtelijke verdeling (wat/waar) onderwerp van regelmatige afstemming zal moeten zijn om ervoor te zorgen dat kansen worden benut en de juiste (= geprioriteerde) ontwikkeling op de juiste plek plaatsvindt. Provincies willen met het Rijk, gemeenten en waterschappen concrete afspraken maken over hoe, wanneer en met wie deze afstemming gaat plaatsvinden. Deze integrale afweging zal van alle partijen een andere manier van werken vergen. Mogelijk kan het Nationaal Programma Landelijk Gebied dit proces faciliteren.

2.2 *Perspectief voor de landbouw* is een belangrijke randvoorwaarde om deze integrale aanpak te laten slagen. Hiervoor is het nodig dat op basis van landelijke kaders helder wordt welk type bedrijvigheid waar perspectief heeft. Helderheid over dit toekomstbestendige perspectief is nodig om lock-ins te voorkomen.

2.3 Bij het realiseren van deze doelstellingen is de *leefbaarheid van het platteland* – voldoende woningen, toekomstbestendige bedrijvigheid, goede bereikbaarheid en maatschappelijke voorzieningen – een andere belangrijke randvoorwaarde. De transitie moet leiden tot een leefbaar en vitaal platteland; dit is ook het wenkend toekomstperspectief voor alle stakeholders. De *Agenda Natuurinclusief* (natuurinclusief bouwen, werken, wonen) kan hieraan bijdragen. Provincies zullen bij de uitwerking van plannen deze leefbaarheid meewegen. Wij pleiten ervoor om binnen de transitieopgave ook middelen te reserveren voor leefbaarheid.

3. Gebiedsplannen als vehikel

3.1 Voor de vertaling van het wat naar het hoe maken provincies gebruik van de afgesproken systematiek van de gebiedsplannen (op basis van de Wsn). De ambitie is dat de gebiedsplannen hét samenhangende plan en programmering zijn voor stikstof, natuurherstel, KRW en klimaat voor de sector landbouw en landgebruik. Deze aanpak betekent wel dat de integrale opgave zich niet beperkt tot Natura 2000-gebieden – zoals tot nu toe afgesproken – maar wordt verbreed naar het gehele landelijk gebied. Er zijn dan meerdere gebiedsprocessen die samenkomen in één gebiedsplan voor een provincie.

3.2 We willen in afstemming met het Rijk een uitvoeringstoets uitvoeren over de beoogde inhoud en de planning van deze integrale gebiedsplannen. De Wsn schrijft op dit moment een beperktere scope van de gebiedsplannen voor. Zoals hierboven staat beschreven, willen provincies deze scope verbreden om recht te doen aan de bredere opgave en om zo effectief en efficiënt mogelijk met middelen en inzet om te gaan. De precieze uitvoerbaarheid moet

dan wel getoetst worden. Aan de hand van een uitvoeringstoets moet duidelijk worden: a) wat deze integraliteit per thema precies vraagt en b) in hoeverre deze integraliteit op een zorgvuldige wijze nog in het huidige planproces kan worden meegenomen. Hiervoor is in ieder geval belangrijk dat er uitgewerkte doelen zijn (zie 3.1) en er duidelijkheid is over het perspectief van de landbouw (zie 2.3). Ook moet er helderheid zijn over de beschikbaarheid van financiële middelen – zowel voor de uitvoering van maatregelen en investeringen als voor de capaciteitsinzet van provincies. Het is van belang hierbij ook voorfinanciering te regelen.

3.3 Wij stellen voor de verbreding van de scope van de gebiedsplannen gefaseerd op te pakken. Provincies zetten het huidige proces door, dat erop gericht is om gebiedsplannen conform de Wsn in 2023 gereed te hebben. Tegelijkertijd werken wij met het Rijk de langere termijn verder uit, met een integralere scope en instrumentering en een realistische planning.

3.4 Voor *stikstof* moeten nadere *regionale doelstellingen* per Natura 2000-gebied worden geformuleerd. Deze regionale doelstelling geeft helderheid over de opgave per gebied. Het RIVM zal hier advies over geven. Om op deze doelstelling te kunnen sturen, moet de benodigde depositiereductie worden vertaald naar een emissiereductieopgave. Deze regionale vertaling van de landelijke omgevingswaarde c.q. landelijke instandhoudingsdoelstelling is een verantwoordelijkheid van het Rijk; na een reality- en uitvoeringscheck zal de betreffende provincie zich hieraan committeren. De provincie voert vervolgens regie op het maken van een passend aanbod van maatregelen en investeringen met alle relevante gebiedspartners (waaronder de Unie van Waterschappen en de VNG) om invulling te geven aan dit doel. Dit aanbod bestaat daarmee uit bijdragen en inspanningen van de verschillende gebiedspartners, waaronder de provincies.

3.5 Het is van belang dat het Rijk landelijke keuzes maakt en kaders stelt voor een realisatiestrategie van landelijke en gebiedsgerichte maatregelen, in combinatie met perspectief voor de landbouw. Provincies zijn, samen met hun gebiedspartners, als geen ander in staat een dergelijke algemene strategie op hoofdlijnen op impact te beoordelen en te vertalen naar de concrete situatie in een gebied. Als wij voldoende speelruimte krijgen, kunnen wij binnen de afgesproken kaders de beste match maken tussen gestelde doelen en te nemen maatregelen.

3.6 Wij zijn er voorstander van dat de gebiedsplannen worden getoetst door een in te stellen landelijke regieorganisatie. Over de toetsingscriteria is vooraf overeenstemming nodig. Na een positief advies van de landelijke regieorganisatie worden landelijke middelen en instrumenten beschikbaar gesteld. Hierover worden bestuurlijke afspraken gemaakt met de individuele provincie. De provincie voert vervolgens regie op de uitvoering. In de landelijke regieorganisatie wordt de voortgang van alle gebieden besproken.

4 Uitvoeringskracht

4.1 Een dergelijke aanpak heeft alleen kans van slagen als het Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen werken als één overheid. Met respect voor de bestaande verantwoordelijkheidsverdeling, maar in een nauw samenspel waarin nieuwe vormen van samenwerking worden verkend. In ons algemene aanbod ‘Krachtig groen herstel’ hebben we hier een aantal hoofdlijnen voor benoemd. Voor de transitie landelijk gebied is het nodig hiervoor de *governance van samenwerking* aan te scherpen. Onderdeel hiervan is het concreet maken van escalatielijnen die aangeven wat de processtappen zijn als partners het niet met elkaar eens zijn. Verder is belangrijk dat alle betrokken departementen die een verantwoordelijk-

heid hebben ten aanzien van één van de drie kernthema's, gezamenlijk aan tafel zitten en er regie is op de gezamenlijke rijksinzet.

4.2 In het rapport van Peter Heij staat een aantal modaliteiten genoemd om te komen tot een uitvoeringsorganisatie. Provincies kiezen voor de *regiemodaliteit* omdat deze de bestaande expertise bundelt en met deze variant zo min mogelijk tijd verloren gaat aan het optuigen van nieuwe structuren. Wij constateren dat ook binnen deze variant een fors grotere inzet nodig is, ook bij provincies, en dat daarom duidelijk moet worden hoe de capaciteit kan worden versterkt. Het verkennen van de uitwerking hiervan moet op basis van een gezamenlijke opdracht van het Rijk en de provincies plaatsvinden. Om gezamenlijk sturing te geven aan dit proces stellen de provincies graag een eigen *verkenne*r beschikbaar die samen met de rijksverkenner tot nadere voorstellen komt.

4.3 De integrale aanpak betekent feitelijk een transitie van het landelijke gebied die de komende 10 tot 30 jaar zijn beslag zal krijgen. Een dergelijke aanpak is geen kwestie van een 'groot gebaar' of een 'druk op de knop.' Het vergt een lerende en adaptieve aanpak van alle partners. Ondanks de gevoelde urgentie moeten tijd en ruimte voor deze manier van werken worden gevonden.

4.4 Verder vergt deze aanpak op alle fronten meer capaciteitsinzet van de provincies. Voor de onderbouwing van de benodigde middelen is een artikel 2-onderzoek nodig op basis van de Wet financiële verhoudingen. Hierbij moet ook aandacht zijn voor benodigde voorfinanciering. Tevens is het belangrijk dat er duidelijkheid komt over welke middelen beschikbaar zijn voor de gerichte stikstof/natuuropgave (Natura 2000- en overgangsgebieden) en welke voor de bredere transitie. Gezien de krappe arbeidsmarkt stellen de provincies voor een gezamenlijke 'capaciteitsstrategie' van het Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen te onderzoeken om de benodigde menskracht snel en adequaat te regelen.

4.5 De uitvoeringskracht in de gebieden wordt vergroot als er landelijke afspraken zijn met stakeholders die gebiedsgericht kunnen worden uitgewerkt. Draagvlak en samenspel in het gebied is een belangrijke succesfactor om tot resultaten te komen. Provincies zijn gewend hierop op gebiedsniveau regie te voeren; hiervoor is wel speelruimte en tijd nodig.

4.6 Om tot een goede match van doelen en aanbod (maatregelen en investeringen) te komen, is het nodig dat het instrumentarium op orde komt. Middelen moeten ontschot worden en er is behoefte aan meer flexibele regelingen die beter aansluiten op de integrale opgaven in het landelijke gebied. Zo laat de eerste tranche van de gerichte opkoopregeling zien dat de huidige SPUK-regeling te star is. Een aanpak waarbij elke opgave een eigen SPUK heeft, past niet bij de opgaven waar wij voor staan.

Tot slot is er extra inzet nodig om van A (de bestaande situatie in het hier en nu) naar B (de nieuwe situatie van transitie in uitvoering) te komen. Zowel voor de houdbaarheid van toestemmingsverlening als de voortgang van de legalisering van de meldingen zijn kortetermijnmaatregelen nodig omdat de voortgang van de huidige bronmaatregelen achterblijft. Voor het creëren van economische ontwikkelingsperspectieven binnen de juridische kaders is het wenselijk dat de stikstofbanken worden gevuld met extra landelijke bronmaatregelen.

Bestuurlijke Commissie Stikstof

Interprovinciaal Overleg
van, voor en door provincies

1 juli 2021

Verslag

Vergaderdatum en -tijd	1 juli 2021, 15.30-16.00 en 17.00-18.00 uur
Locatie	Via Teams
Deelnemers	[redacted] ([redacted]; BC- en BC-/BAC VP-vertegenwoordiger in IPO-bestuur), [redacted] (secretaris) H. Staghouwer (Gr), K. Fokkinga (Fr), H. Jumelet (Dr), G.H. ten Bolscher (Ov), P. Drenth (Ge), H. Hofstra (Fl), H. Bruins Slot (Ut), E. Rommel (NH), J. Baljeu (ZH), A. Pijpelink (Ze), E. Ronnes (NB)
Overig	[redacted] (voorzitter AC), [redacted] (IPS), [redacted] (IPS), [redacted] (IPS), [redacted] (IPS), [redacted] (IPO), [redacted] (IPS)
Afwezig	[redacted] (MT IPO), [redacted] (BIJ12)

15.30-16.00 uur: vooroverleg BO

1. Opening

De heer [redacted] opent, als voorzitter van het BO, het vooroverleg en bericht dat de BC wellicht nog vóór het zomerreces een nieuwe BC-voorzitter tegemoet kan zien. Mevrouw Bruins Slot zit het extra BC-overleg voor.

2. Vaststelling agenda

De BC stelt de agenda voor haar overleg ter voorbereiding op het BO Stikstof van 1 juli en haar extra overleg van 1 juli ongewijzigd vast.

3. Ter bespreking

3.1 Voorbereiding BO 1 juli

3.1.1 Geactualiseerde geannoteerde BO-agenda

Met de vaststelling dat de GS-en van alle provincies op 29 juni hebben ingestemd met de geannoteerde BO-agenda en dat de GS-en van Fryslân, Utrecht, Zuid-Holland en Limburg aanvullende opmerkingen hebben geplaatst bij de agendapunten 9 (redeneerlijn intrekkingsverzoeken) en 11 (stand van zaken Hordijk en ViA15), merkt de BC ten aanzien van de geactualiseerde geannoteerde agenda het volgende op:

Actualiteiten

De voorzitter memoreert dat de Wsn op 1 juli in werking is getreden. De voorzitter zal de minister in dit verband verzoeken de BC over de stand van zaken te informeren. Mede naar aanleiding van diverse recent verschenen adviesrapporten (waaronder het SER-rapport inzake het landbouwakkoord, het door Natuurmonumenten, Natuur & Milieu, LTO Nederland, VNO-NCW, MKB Nederland en Koninklijke Bouwend Nederland opgestelde versnellings-akkoord en het door Erisman, Strootman e.a. opgestelde rapport *Naar een ontspannen Nederland*) verzoekt de BC de minister voorts inzicht te geven in de voorbereidingen van de beleidsrijke begroting. In het kader van de gebiedsgerichte aanpak informeert de BC daarnaast naar de status die de minister aan het Erisman/Strootman-rapport toekent.

Roadmap gebiedsgerichte aanpak
De BC volgt de annotatie bij de BO-agenda.

Stand van zaken bronmaatregelen
De BC volgt de annotatie bij de BO-agenda. In verband met de in Zeeland geconstateerde gebrekkige communicatie met de sectoren over niet-LNV-bronmaatregelen, verzoekt de BC de minister haar collegaministers in dezen alert te houden.

Ten aanzien van het in het BO benoemen van de onderbesteding van de subsidieregeling sanering varkenshouderijen geeft mevrouw [redacted] aan dat het kabinet in verband met de onderbesteding voorstellen heeft gehonoreerd voor de ophoging van de gerichte opkoopregeling en voor walstroom.

Kosten verificatie- en legalisatieproces meldingen
De BC volgt de annotatie bij de BO-agenda.

Meldingsvrije activiteiten
De BC volgt de annotatie bij de BO-agenda.

Redeneerlijn intrekkingsverzoeken
De BC volgt de annotatie bij de BO-agenda. De BC vraagt aanvullende aandacht voor het belang van de ecologische onderbouwing.

Stikstofbank
De BC volgt de annotatie bij de BO-agenda. In respons op de (mogelijke) BO-inbreng van de UvW weinig betrokkenheid bij de totstandkoming van de stikstofbank te hebben ervaren, geeft de BC aan de UvW meer te zullen betrekken bij de uitwerking van de stikstofbank.

Stand van zaken Hordijk en ViA15
De BC volgt de annotatie bij de BO-agenda, inclusief het IPS-voorstel ter zake voor de implementatietermijn die ruimte biedt voor zorgvuldige communicatie, het voorbereiden van de uitvoering, het nader in beeld brengen van de consequenties en het maken van afspraken over hoe met deze consequenties om te gaan.

Rondvraag
Op basis van antwoorden op Kamervragen over het stikstofloket Noord-Brabant wil de BC van de minister weten of een matchingsloket ook onder het antwoord van de minister valt, of dat de minister dit een goede aanpak vindt om vergunningverlening ruimte te bieden.

Ten aanzien van de mogelijk in de voortgangsbrief aan de Kamer op te nemen vrije ruimte in vergunningen bericht de BC de minister dat de BC hierover pas na het zomerreces komt te spreken. Omdat het alleen al benoemen van latente ruimte in de brief in de visie van de BC grote negatieve effecten heeft, verzoekt de BC de minister hierin terughoudendheid te betrachten.

17.00-18.00 uur: extra BC-overleg

3.2 Rekenmethode omgevingswaarde

De BC neemt kennis van het voornemen van het Rijk om, in afwijking van de manier waarop de Omgevingswaarde tot op heden is berekend in de provinciale stikstofanalyses zoals gepubliceerd in december 2020, de Omgevingswaarde te berekenen met de oppervlaktemethode. De BC stelt vast dat de provincies hier verschillend tegenaan kijken. De door het Rijk voorgestelde oppervlaktemethode is inhoudelijk beter dan de tot nu toe gehanteerde hexagonenmethode. Maar omdat bij deze methode sprake is van andere cijfers in andere gebieden, vergt de introductie van deze methode, naast afstemming met PS-en, onder meer voldoende tijd voor implementatie en communicatie.

3.3 Inbreng en mandatering BO LBV 5 juli

De BC mandateert de portefeuillehouders GGA om in het BO LBV van 5 juli in te brengen dat de provincies bereid zijn landbouwgronden die vrijkomen optimaal in te zetten voor de NNN en andere maatschappelijke opgaven (waaronder verduurzaming van de landbouw). Gezien het vrijwillige karakter van het "aanbod voor eerste onderhandeling", geven de provincies aan de voorkeur te hebben voor een proces waarbij agrariërs op een positieve manier tot verkoop aan een overheid worden verleid. Hierbij worden de provincies als eerste in de gelegenheid gesteld met agrariërs in gesprek te gaan. Bij gebrek aan provinciale interesse kan worden bezien of andere overheidsorganen interesse in opkoop hebben alvorens de landbouwgronden op de vrije markt worden aangeboden.

De portefeuillehouders koppelen de BC per e-mail terug over de resultaten van het BO. **– actie Erik Ronnes, Harold Hofstra en Gert Harm ten Bolscher –**

3.4 Latente ruimte

De BC neemt, onder de uitdrukkelijke voorwaarde dat de minister dit op eigen titel doet, kennis van het (mogelijke) voornemen van de minister in haar voortgangsbrief aan de Kamer een onderzoek aan te kondigen naar latente ruimte in vergunningen in relatie tot het afromingspercentage van 30% bij extern salderen. De BC stemt in met het voorstel van het kernteam dit van de structurele toestemmingsverlening deel uitmakende onderwerp te betrekken bij de na de zomer te plannen strategische sessie over de structurele toestemmingsverlening. **– actie IPS –**

3.5 Indicatie meerkosten AERIUS

De BC neemt kennis van de aangepaste begroting voor AERIUS in 2021, de verwachting voor 2022 en de wijze waarop met de meerkosten wordt omgegaan. De meerkosten hebben te maken met de doorontwikkeling van AERIUS Register en AERIUS Monitor. Voor 2021 worden deze kosten binnen de IPS-begroting opgevangen; voor 2022 worden de (nader te preciseren) meerkosten betrokken bij de integrale afweging van de begroting van IPO en BIJ12.

3.6 Lobbyvoorstel

De BC neemt kennis van het verslag van het op 21 juni in de Tweede Kamer plaatsgevonden rondetafelgesprek 'Stikstof' en stemt in met de in het memo 'Lobbyvoorstel' opgenomen voorstellen met betrekking tot de lobbyinzet in de beleidsrijks begroting/kabinetsformatie. Op verzoek van de BC wordt de benodigde financiering van de provinciale uitvoering van maatregelen (onder meer op het gebied van opkoop, vergunningverlening en handhaving) als aandachtspunt aan de voorstellen toegevoegd. De op hoofdlijnniveau geformuleerde voorstellen worden gedurende de zomermaanden nader uitgewerkt. **– actie IPS –**

4. Mededelingen en voortschrijdende planning

4.1 Mededelingen

- De BC stemt in met het voorstel van de voorzitter om de eerder aan *NRC Handelsblad* verstrekte BC-verslagen conform verzoek ook te verstrekken aan *EenVandaag*.
- FDF heeft haar aan alle provincies gerichte informatieverzoekbrief van 16 maart op 26 juni omgezet in een Wob-verzoek. Beantwoording van de diverse FDF-verzoeken vindt, met inzet van diverse Wob-coördinatoren, in gezamenlijke afstemming plaats.
- Bijna alle GS-en hebben expliciet ingestemd met de ambtelijke integratie van de IPSN en de hieraan inherent zijnde financiering. De heer [redacted] geeft ter zake een toelichting in het IPO-bestuursoverleg van 8 juli. **– actie [redacted] –**
- De interbestuurlijke planning wordt geagendeerd voor het BO van 14 oktober.

4.2 Voortschrijdende planning BC-overleggen

De BC neemt kennis van de planning van de na het zomerreces plaats-vindende AC- en BC-overleggen.

5. Vaststelling verslagen en actiepunten n.a.v. BC-overleggen 10 juni en 17 juni

5.1 Vaststellen verslagen BC-overleggen 10 juni en 17 juni

De BC stelt, met een tweetal aanscherpingen van formuleringen in het conceptverslag van het BC-overleg van 17 juni, de verslagen van de BC-overleggen van 10 juni en 17 juni vast.

5.2 Doornemen acties n.a.v. BC-overleggen 10 juni en 17 juni

De BC neemt kennis van de stand van zaken van de tot en met het BC-overleg van 17 juni voortvloeiende acties.

6. Ter informatie

6.1 Media-analyses

De BC neemt kennis van de media-analyses.

6.2 Kamerstukken

De BC neemt kennis van de Kamerbrief van 30 juni met betrekking tot de subsidieregeling sanering varkenshouderijen.

6.3 Politieke agenda

De BC neemt kennis van de politieke agenda. Het (in relatie tot de formatie van de Tweede Kamerwerkgroep Özutok) in het overzicht opgenomen thema 'grondbank' maakt deel uit van het lobbyvoorstel.

6.4 Bereikbaarheid kernteamleden gedurende het zomerreces

[redacted] : [redacted] en Hanke Bruins Slot
: Hanke Bruins Slot
: Henk Staghouwer
: Hanke Bruins Slot en Henk Staghouwer
: [redacted], Hanke Bruins Slot en Henk Staghouwer

De IPS is bereikbaar via stikstof@ipo.nl en (grotendeels) via [redacted]@ipo.nl.

7. Rondvraag en sluiting

De BC stelt ten aanzien van de afkapgrens van 25 km in relatie tot de ViA15 vast dat deze afkapgrens voorziet in een behoefte om bepaalde problemen op te lossen. Mede omdat sommige provincies de juridische mogelijkheid van de afkapgrens betwijfelen, geeft de BC DGS bij de uitwerking van de afkapgrens echter de volgende (voor sommige provincies zwaarwegende) zorgen en voorwaarden in overweging:

- Het belang van de ecologische onderbouwing
- Het te volgen uitgangspunt: eerst de bronmaatregelen, dan de uitvoering
- Het goed in kaart brengen van de betekenis van de afkapgrens voor de houdbaarheid van de vergunningen
- Het goed in kaart brengen van de betekenis van de afkapgrens voor de uitvoering en doorwerking van AERIUS
- Het hanteren van een redelijke termijn voor een zorgvuldige implementatie

De IPS brengt deze aandachtspunten onder de aandacht van DGS. **– Actie IPS –**

De voorzitter bedankt de deelnemers voor hun inbreng, wenst een ieder een mooi zomerreces toe en sluit het overleg om 18.10 uur.

Bestuurlijke Commissie Stikstof

Interprovinciaal Overleg
van, voor en door provincies

17 juni 2021

Verslag

Vergaderdatum en -tijd	17 juni 2021, 16.00-18.00 uur
Locatie	Via Teams
Deelnemers	[redacted] (adviseur; tot 17.00 uur), [redacted] (secretaris) H. Staghouwer (Gr), , H. Jumelet (Dr), G.H. ten Bolscher (Ov), P. Drenth (Ge), H. Hofstra (Fl), H. Bruins Slot (Ut), E. Rommel (NH), J. Baljeu (ZH), E. Ronnes (NB), B. Potjer (ZH; agendapunt A; vanaf 17.30 uur), [redacted]; agendapunt A)
Overig	[redacted] (voorzitter AC), [redacted] ([redacted] BAC VP; agendapunt A), [redacted] (MT IPO), [redacted] (BIJ12), [redacted] (IPS), [redacted] (IPS)
Afwezig	K. Fokkinga (Fr), A. Pijpelink (Ze), PM (Li), D. Hoogland (Fr; agendapunt A), E. Lemkes (NB; agendapunt A), [redacted] (IPS), [redacted] (IPO)

1. Opening

Mevrouw Bruins Slot opent, als tijdelijk voorzitter, het van 16.00 tot 17.30 uur plaatsvindende BC-overleg en het van 17.30 uur tot 18.00 uur hierop aansluitende BC-/BAC VP-overleg.

2. Vaststelling agenda

De BC stelt de agenda voor haar overleg van 17 juni vast. Rekening houdend met het mede met de BAC VP te bespreken agendapunt 3.1, start het BC-overleg met de agendapunten 4 (mededelingen) en 5 (rondvraag).

3. Ter bespreking

3.1 Bestuurlijke en ambtelijke inrichting interprovinciale programma-organisatie stikstof en natuur

Op basis van haar bespreking van de twee, door het kernteam voorbereide, samenhangende voorstellen met betrekking tot de 'tussenlanding' van de BC in de BAC VP en de doorontwikkeling van de programmaorganisatie stikstof naar een programmaorganisatie stikstof en natuur, komt de BC tot de volgende besluiten:

Besluitvormingsstructuur

In het belang van het goed en gelijk kunnen optrekken met de voor het stikstof(brede) dossier relevant zijnde beleidsvoornemens van het nieuwe kabinet hecht de BC – rekening houdend met de vaststelling van het regeerakkoord in het najaar van 2021 – eraan haar bestaande bestuursstructuur te handhaven tot in ieder geval het einde van 2021. In afwijking van het voorstel ter zake besluit de BC het heroverwegingsmoment voor de 'tussenlanding' van de BC in de BAC VP dan ook niet op 1 november, maar eind 2021 te doen plaatsvinden. Op het moment van heroverweging beziet de BC of de tijd rijp is om in te stemmen met het voorstel of dat de politiek-bestuurlijke werkelijkheid van dat moment het handhaven van de BC rechtvaardigt. De BC stelt het IPO-bestuur van haar voornemen op de hoogte. **– actie IPS –**

Voorzitterschap BC
Mede met het oog op het bieden van meer ruimte aan de tijdelijke BC-voorzitter voor de inbreng van provinciespecifieke standpunten, hecht de BC aan de voortzetting van de structuur waarin een onafhankelijk bestuurlijk-technisch voorzitter de BC-overleggen voorzit en het IPO-bestuur ter zake informeert. Het kernteam gaat op zoek naar deze, bij voorkeur uit het IPO-bestuur afkomstige en niet aan het voorzitterschap van een BAC gebonden voorzitter. **– actie kernteam –**

Ambtelijke programmaorganisatie
De BC en de BAC VP stemmen in met het verstevigen en bestendigen van de ambtelijke programmaorganisatie, inclusief de hieraan verbonden zijnde kosten. Mede in relatie tot de beleidsvorming en -implementatie van het Rijk heeft de programmaorganisatie bestuurlijke borging en dekking nodig om de provinciale belangen goed te kunnen (blijven) behartigen.

Met het oog op de bespreking van het voorstel in het IPO-bestuursoverleg van 8 juli verzoeken de BC en de BAC VP de IPS het voorstel ter zake aan te vullen met meer inzicht/aandacht voor:
- de praktische vormgeving van het ambtelijk opdrachtgeverschap
- de borging van de integraliteit van het stikstofdossier binnen het IPO (dat verder reikt dan natuur, waaronder MTH)
- de financiële consequenties van de bestendiging van de meerjarige ambtelijke programmaorganisatie per provincie
- de naast de meerjarige financiering van de ambtelijke programma-organisatie te verwachten aanvullende begrotingsposten (w.o. AERIUS-kosten) per provincie **– acties IPS –**

4. Mededelingen

Bekrachtiging beleidsregels stikstofbank
De voorzitter deelt mee dat Limburg het spoor van de provincies met betrekking tot de bekrachtiging door de GS-en van de beleidsregels inzake de stikstofbank volgt. De door Limburg te volgen route luidt als volgt: 29 juni: motivatie urgentie in GS-en; 6 juli: definitief besluit; 7 juli: gezamenlijke communicatie.

Zomermemo bestuurlijke onderwerpen
De voorzitter deelt mee dat de IPS, in overleg met het kernteam, een memo voorbereidt over nog vóór de zomer onder de aandacht van de BC te brengen stikstofonderwerpen. Afhankelijk van de politiek-bestuurlijke gevoeligheid kan dit leiden tot schriftelijk overleg en/of bespreking in het vooroverleg voor het BO van 1 juli. **– actie IPS –**

Wob-verzoek Drenthe
De heer Jumelet geeft aan dat op basis van een Wob-procedure in Drenthe de provincie een aantal aan stikstof gerelateerde rapporten uit 2010, 2014 en 2018 heeft verstrekt, onder meer betrekking hebbend op stikstofemissie in de bodem. De inhoudelijke beantwoording van verschillende verzoeken is in voorbereiding.

Wob-verzoeken Zuid-Holland
Mevrouw Baljeu bericht dat in Zuid-Holland (en in Limburg) verschillende Wob-(achtige) verzoeken zijn ingediend met betrekking tot de afgifte van Wnb- en milieuvergunningen aan bedrijven. Zuid-Holland heeft op Wnb-vergunningen betrekking hebbende informatie vrijgegeven; informatie met betrekking tot de verlening van milieuvergunningen niet.

5. Rondvraag en sluiting

Inrichting Gelderse stikstofbank
De heer Drenth informeert de BC over de inrichting van een Gelderse doelen- annex gebiedsbank. In het belang van eenduidige besluitvorming verzoekt de BC de IPS, conform een gelijkluidend verzoek van de AC ter zake, een analyse te maken van de door de provincies gezamenlijk gemaakte afspraken over de vulling van de microdepositiebank, de inrichting van doelenbanken, de juridische risico's van de inrichting van gebiedsbanken en de ter zake geldende onderlinge afstemming. Bij verschil in interpretatie/handelen volgt op korte termijn nader overleg.
– actie IPS –

De voorzitter bedankt de deelnemers voor hun inbreng en sluit het overleg om 18.01 uur.

Bestuurlijke Commissie Stikstof

Interprovinciaal Overleg
van, voor en door provincies

27 mei 2021

Verslag

Vergaderdatum en -tijd	27 mei 2021, 19.00-21.00 uur
Locatie	Via Teams
Deelnemers	[redacted] (secretaris) H. Staghouwer (Gr), K. Fokkinga (Fr), H. Jumelet (Dr), G.H. ten Bolscher (Ov), P. Drenth (Ge), H. Hofstra (Fl), H. Bruins Slot (Ut), E. Rommel (NH), J. Baljeu (ZH), A. Pijpelink (Ze), E. Ronnes (NB), B. Potjer (ZH; agendapunt A), E. Lemkes (NB; agendapunt A), [redacted] (agendapunt A)
Overig	[redacted] (voorzitter AC), [redacted] ([redacted] BAC VP; agendapunt A), [redacted] (BIJ12), [redacted] (IPS), [redacted] (IPS), [redacted] (IPO), [redacted] (IPS)
Afwezig	[redacted] (vicevoorzitter), A. Heidema (CdK; adviseur kernteam), D. Hoogland (Fr; agendapunt A), [redacted] (MT IPO)

1. Opening

Bij verhindering van de heer [redacted] zit mevrouw Bruins Slot zowel het BC/BAC VP-overleg als het BC-overleg voor. De voorzitter heet een ieder welkom en bericht dat de heer [redacted] op 4 juni afscheid van zijn provinciale functies neemt en als afscheid van de BC en de BAC VP kort aansluit bij het BC/BAC VP-overleg van 10 juni.

A Roadmap gebiedsplannen

De BC en de BAC VP nemen met instemming kennis van de toelichting van IPS-thematrekker [redacted] op de visualisatie van de roadmap gebiedsplannen. Voor de uitwerking van de visualisatie en de inhoudsopgave van de roadmap verzoeken de BC en de BAC VP mevrouw [redacted] en IPS-thematrekker [redacted] nadrukkelijk rekening te houden met de volgende, bij de BC en de BAC VP levende, aandachtspunten:

- De grote verscheidenheid aan gebieden een goede plek in de gebiedsplannen bieden
- De omgang met stikstofemissie versus stikstofdepositie
- Robuuste monitoring en eenduidigheid (van begrippen en toepassingen)
- De verantwoordingslasten (van roadmap naar monitoring en van monitoring naar andere instrumenten)
- De samenhang tussen de gebiedsaanpak en het programma Natuur
- De positie van overgangsgebieden
- De omgang met provinciegrensoverschrijdende N2000-gebieden: hoe ga je om met de provinciale verantwoording?
- Overzichtelijke en zo mogelijk eenduidige besluitvormings- en governance-structuren (dubbel werk/dubbele verantwoordingsstructuren zien te voorkomen)
- Het proces van de totstandkoming resp. inrichting van inspraakmogelijkheden
- De koppeling met andere transities
- De notie dat de verantwoordelijkheid voor de omgevingswaarde bij het Rijk blijft liggen, dat provincies optimaal hun best doen om de realisatie hiervan dichterbij te brengen, maar met de gebiedsplannen niet de hele opgave naar de provincies toetrekken (omdat de provincies deze opgave alleen kunnen realiseren indien het Rijk de provincies hiervoor voldoende goede middelen biedt)
  – actie IPS/[redacted] –

De BC en de BAC VP agenderen hun concluderende bespreking van de visualisatie (inclusief achterliggende teksten) en de inhoudsopgave van de roadmap voor het BC/BAC VP-overleg van 10 juni. De AC brengt op basis van de bespreking van de voortschrijdende versie van de roadmap in haar overleg van 3 juni advies aan de BC uit.

2. Vaststelling agenda BC

De BC stelt de agenda voor haar van 27 mei ongewijzigd vast.

3. Ter bespreking

3.1 Terugblik BO Stikstof 22 april

De BC verzoekt de IPS te bewerkstelligen dat de door de provincies in het BO van 22 april geuite zorgen over de voortgang van de bronmaatregelen (BO-agendapunt 5) scherper in het definitieve DGS-verslag van het BO tot uitdrukking komen. **– actie IPS –**

Ten aanzien van de stand van zaken van de rechterlijke uitspraken Logtse-baan en Noord-Nederland (BO-agendapunt 6) constateert de BC dat de minister in het BO een onduidelijk standpunt met betrekking tot het al dan niet vergunnen bij intern salderen heeft ingenomen; enerzijds geeft de minister aan het herintroduceren van de vergunningplicht voor intern salderen niet als een gangbare weg te zien; anderzijds koppelt de minister deze visie aan haar voorkeur voor het afgeven van een positieve weigering. De BC verzoekt de IPS ambtelijk na te gaan wat de minister met haar standpunt in het BO precies heeft bedoeld en te informeren naar de wijze waarop de minister voornemens is op haar (definitieve) standpunt actie te ondernemen. **– actie IPS –**

3.2 Voorbereiding BO 1 juli – oriënterende bespreking

Algemeen

3.2.1 Agenda BO 1 juli

De BC stemt in met de in overleg met DGS opgestelde agenda voor het BO van 1 juli, die uitgaat van de bespreking van de volgende onderwerpen:

Gebiedsgerichte aanpak
- Roadmap gebiedsplannen

Legalisatieprogramma meldingen
- Kosten verificatie- en legalisatieproces meldingen
- Meldingsvrije activiteiten

Toestemmingsverlening
- Routemap structurele toestemmingsverlening
- Juridische inbedding en governance stikstofbank(en)
- Redeneerlijn

- Vervolg rechterlijke uitspraak Noord-Nederland
- Stand van zaken Hordijk en ViA15

In aanvulling op de BO-agenda wenst de BC het 'versnellingsakkoord' van VNO-NCW c.s. (zie agendapunt 4.1 – Mededelingen) bij de rondvraag van het BO te bespreken. Voorts verzoekt de BC de IPS ambtelijk navraag te doen naar de mogelijk voor de rondvraag te agenderen stand van zaken van de ontheffing derogatieregeling en de voortgang van de AMvB vrijstelling bouwmaterialen. **– actie IPS –**

Het kernteamvoorstel met betrekking tot de verdeling van de BC-woordvoerderschappen in het BO wordt geagendeerd voor het BC-overleg van 10 juni.

3.2.2 Legalisatieprogramma meldingen

De heer Drenth geeft een toelichting op de stand van zaken van het legalisatieprogramma en de hierin opgenomen uitwerking van de individuele vergunningverlening.

Gezien de binnen de BC bestaande onduidelijkheden resp. vragen over de consequenties van de kostenverdeling voor het verificatie- en legalisatieproces van de PAS-meldingen, verzoekt de BC IPS-kwartiermaker [redacted] in zowel het AC-overleg van 3 juni als het BC-overleg van 10 juni de consequenties van de voorgestelde financieringssystematiek door middel van een presentatie van rekenvoorbeelden per provincie inzichtelijk te maken. In de presentatie dient onder meer aandacht uit te gaan naar het onderscheid tussen de bekostiging van het Rijk in geld en in natura.
– actie IPS/[redacted] –

Op basis van de bespreking van de rekenvoorbeelden in haar overleg van 3 juni brengt de AC, ter concluderende bespreking in het BC-overleg van 10 juni, opnieuw advies aan de BC uit.

De door DGS opgestelde nota 'meldingsvrije activiteiten' wordt geagendeerd voor het BC-overleg van 10 juni. Ter advisering van de BC bespreekt de AC de nota in haar overleg van 3 juni.

3.2.3 Stikstofbank

De BC neemt kennis van de stand van zaken en de verdere planning van de beleidsregels alsook van de terugkoppeling van de antwoorden van de provincies met betrekking tot de beoogde vulling van de stikstofbank. In het belang van de juridische houdbaarheid van de beleidsregels stelt de heer Ronnes voor externe partijen bij het opstellen van de beleidsregels te betrekken.

Gezien de in het voorlopige overzicht bestaande hiaten met betrekking tot de beoogde vulling van de stikstofbank verzoekt de BC de AC de door de provincies beoogde maatregelen voor de vulling nader aan te vullen en de BC ter zake te berichten. **– actie AC –**

De agendering van de concluderende bespreking van de beleidsregels vindt plaats in het BC-overleg van 10 juni. Ter advisering van de BC bespreekt de AC de beleidsregels en de vulling concluderend in haar overleg van 3 juni.

3.3 Overige BC-bespreekpunten

3.3.1 Opdracht en planning passende IPS-organisatie

De BC neemt kennis van de opdracht en de planning van de passende IPS-organisatie in het IPO en stemt in met het voorstel van het kernteam om de passende besluitvormingsstructuur, de ondersteunende ambtelijke organisatie en de onderbouwing van de hiermee gemoeide financiën inhoudelijk te bespreken in het voor dit onderwerp gereserveerde extra BC-overleg van 17 juni.

4. Mededelingen en voortschrijdende planning

4.1 Mededelingen

- De BC stemt in met het voorstel van het kernteam om de verbinding tussen de BC en de BAC Mobiliteit, die met het vertrek van de heer Vermeulen op persoonlijk bestuurlijk niveau ten einde komt, (in ieder geval) tot en met het IPO-bestuursoverleg van 8 juli (waarin de in het IPO passende besluitvormingsstructuur, de ondersteunende ambtelijke organisatie en de onderbouwing van de hiermee gemoeide financiën wordt geagendeerd) ambtelijk te voeden. Bestuurlijke terugkoppelingen uit de BC en de BAC Mobiliteit kunnen plaatsvinden in de GS-en.
- De BC neemt kennis van het feit dat – conform afspraak – het IPO de geredigeerde BC-verslagen op 21 mei aan *NRC Handelsblad* heeft verstrekt en dat de IPS de geredigeerde verslagen op 19 mei met de BC en de AC heeft gedeeld ter informatie van de PS-en. Naar aanleiding van het bericht van de heer Drenth dat Gelderland met betrekking tot de IPO-verstrekking van de BC-verslagen aan *NRC Handelsblad* Statenvragen heeft ontvangen, verzoekt de BC de provincies om de beantwoording van Statenvragen ter zake op ambtelijk niveau met elkaar af te stemmen.
- De BC neemt kennis van het feit dat het lobbyfiche stikstof ambtelijk in bewerking is.
- De BC neemt kennis van het feit dat alle provincies hebben gereageerd op het verzoek van DGS om (alsnog) met concrete voorstellen te komen voor de ophoging van de eerste tranche van de gerichte opkoop. DGS werkt met de individuele provincies verder aan de noodzakelijke aanscherping van kosten en reductie-effecten. Met de onderbesteding is in totaal een bedrag van 87,5 miljoen euro gemoeid. De stand van zaken van de onderuitputting is geagendeerd voor de strategische sessie van de AC op 27 mei.
- De BC neemt kennis van het feit dat de AC in haar overleg van 20 mei kennis heeft genomen van het voorstel om vanuit het IPO geen inbreng te leveren voor de internetconsultatie van de ministeriële regeling stikstofreductie en natuurverbetering (Rsn) omdat deze regeling louter technische wijzigingen betreft die in lijn zijn met de beleidsmatige afspraken.

- De BC wenst het op 25 mei gepubliceerde 'versnellingsakkoord' van VNO-NCW, MKB-Nederland, LTO Nederland, Bouwend Nederland, Natuur-monumenten en Stichting Natuur & Milieu als rondvraagpunt bij het BO van 1 juli te betrekken en de minister hierbij om een appreciatie van het akkoord te vragen. De minister heeft het PBL verzocht het akkoord door te rekenen. De agendering van de BC-inzet in het BO keert terug in het BC-overleg van 10 juni.
- Mevrouw Baljeu en mevrouw Bruins Slot delen mee dat de GS-en van Zuid-Holland en Utrecht op 25 mei hebben besloten tot het starten van een zestal verlease-pilots Nieuwkoopse Plassen. Naar verwachting zijn de twee varianten van de pilots aan het einde van de zomer operationeel. Mevrouw Baljeu en mevrouw Bruins Slot informeren de BC over de voortgang. **– actie Jeanette Baljeu/Hanke Bruins Slot –**

4.2 Voortschrijdende planning BC-overleggen
De BC neemt kennis van de planning van de in 2021 plaatsvindende AC- en BC-overleggen.

5. Vaststelling verslagen en actiepunten n.a.v. BC-overleggen 8 april en 22 april

5.1 Vaststellen verslagen BC-overleggen 8 april en 22 april
De BC stelt het verslag van het BC-overleg van 8 april ongewijzigd vast. Met een verzoek aan de IPS het verslag van 22 april aan te vullen met de inbreng van mevrouw Rommel dat Noord-Holland niet zondermeer instemt met de door de minister voorgestelde kostenverdeling voor het verificatie- en legalisatieproces meldingen, stelt de BC het verslag van BC-overleg van 22 april vast.

5.2 Doornemen acties n.a.v. BC-overleggen 8 en 22 april
De BC neemt kennis van de stand van zaken van de tot en met het BC-overleg van 22 april voortvloeiende acties.

6. Ter informatie

6.1 Media-analyses
De BC neemt kennis van de media-analyses.

6.2 Kamerstukken
De BC neemt kennis van de Kamerstukken.

6.3 Politieke agenda
De BC neemt kennis van de politieke agenda en het overzicht van de verdeling van de fractiewoordvoerderschappen.

7. Rondvraag en sluiting

Mevrouw [redacted] kondigt aan dat het te verwachten SER-advies over het landbouw-akkoord op of omstreeks 2 juni zal verschijnen.

Op basis van de constatering dat de provincies zich de komende jaren voor diverse uit het Rijksbeleid voortvloeiende structurele stikstofopgaven gesteld zien, zonder over de hiervoor benodigde structurele gelden te beschikken, stemt de BC in met het voorstel van mevrouw Bruins Slot de bespreking van artikel 2 van de financiële verhoudingswet te agenderen voor een in het najaar plaatsvindend BC-overleg. De BC verzoekt de AC dit BC-overleg in de AC voor te bereiden. **– actie IPS/AC –**

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Programma DG Stikstof

Behandeld door
[redacted]
T 070 [redacted]
[redacted]@minlnv.nl

Datum
22 nov. 2021

Kenmerk
DGS / 21265251

agenda

Omschrijving	Bestuurlijk Overleg Stikstof 9 december 2021
Voorzitter	Edward Stigter
Vergaderdatum en -tijd	9 december 2021, 16.00 uur - 17.00 uur
Locatie	Webex

BO Stikstof 9 december 2021

Dit betreft de geannoteerde agenda voor het Bestuurlijk Overleg (BO) Stikstof van 9 december 2021 met de hierin verwerkte voorgestelde inbreng van de BC aan de GS-en ter bespreking in de GS-en van 7 december 2021.

De GS-en wordt gevraagd in te stemmen met de door de BC voorgestelde inbrengen.

NB:
Bij afwezigheid van de minister van LNV vindt het BO plaats met de DG Stikstof. De voltallige BC neemt aan dit BO deel.

---

1. Opening

2. Verslag van de vorige vergadering d.d. 14 oktober 2021 — Bijlage 2
   Ter vaststelling

3. Mededelingen — Mondeling

4. Actualiteiten — Mondeling
   Woordvoerder BC: E. Stigter

   De DG Stikstof schets de actuele stand van zaken van de stikstofrelevante politiek-bestuurlijke ontwikkelingen, inclusief de kabinetsformatie en het regeerakkoord. De voorzitter geeft aan dat de provincies de propositie 'stikstof en natuur' hebben opgesteld waarin de provincies hun bereidheid aangeven zich, samen met het Rijk en gekoppeld aan randvoorwaarden, aan doelen ten aan aanzien van stikstofreductie en natuurverbetering te willen committeren. Met inzet van specifieke gebiedskennis dragen de provincies hierbij met een

gebiedsgerichte aanpak zorg voor de aansluiting van opgaven op het gebied van stikstof, natuur, water en klimaat en voor de uitvoering van de hiervoor benodigde maatregelen.

PAS-melders en meldingsvrije activiteiten

5. Uitkomsten inventarisatie meldingsvrije activiteiten en vervolg Bijlage 5
Woordvoerder BC: K. Fokkinga

Doel agendapunt
Bespreken van de voorstellen voor de aanpak van de legalisatieopgave van de meldingsvrije activiteiten.

Achtergrond agendapunt
In het BO van 14 oktober is besloten te starten met een inventarisatie om de omvang van de legalisatieopgave van de meldingsvrije activiteiten in beeld te brengen en op basis van deze resultaten te besluiten hoe te voldoen aan de wettelijke opdracht de meldingsvrije activiteiten te legaliseren.

Op basis van de resultaten van de inventarisatie kan worden geconcludeerd dat de legalisatieopgave van de meldingsvrije activiteiten, het legaliseren van tienduizenden activiteiten, haalbaar noch wenselijk is om individueel te vergunnen. Zodoende is het noodzakelijk een aanpak te kiezen waar dit niet nodig is. Hiertoe wordt een korte- en een langetermijnaanpak voorgesteld.

De langetermijnaanpak betreft het toewerken naar een vrijstelling van de vergunningplicht op basis van een generieke voortoets voor activiteiten en projecten met een kleine uitstoot waarmee de meldingsvrije activiteiten weer van de vergunningplicht worden vrijgesteld. Gezien de verwachting dat het zeker vijf tot tien jaar kan duren voordat de langetermijnaanpak kan worden toegepast, luidt het voorstel voor de korte termijn invulling te geven aan de wettelijke opdracht door middel van een notificatiesysteem conform het BO-besluit van 1 juli 2021. Hierbij krijgen activiteiten met objectiveerbaar nadeel in de legaliseringsopgave prioriteit. De precieze criteria worden achteraf vastgesteld. Wel liggen twee hoofdkeuzes voor verificatie voor.

De BC adviseert in te stemmen met de langetermijnaanpak, maar niet met de kortetermijnaanpak en de voorgelegde hoofdkeuzes voor verificatie. De BC heeft geen principieel bezwaren tegen de voorgestelde aanpak door middel van notificatie, maar stelt vast de consequenties van deze aanpak nog niet te

kunnen overzien. De BC wijst hierbij op het feit dat de criteria voor notificatie (het objectiveerbaar nadeel) nog onvoldoende zijn uitgewerkt. Hetzelfde geldt voor de voorliggende hoofdkeuzes voor verificatie; ook deze dienen verder te worden uitgewerkt en juridisch getoetst te worden. Daarnaast is er nog geen zicht op voldoende bronmaatregelen om de groep te legaliseren en bestaat het risico van Wob-verzoeken na notificatie en het hiermee samenhangende risico van handhavingsverzoeken.

In de verwachting dat het nieuwe regeerakkoord leidt tot een verruimd pakket aan bronmaatregelen, dat perspectief kan bieden voor de legalisatie van meldingsvrije activiteiten, adviseert de BC meer tijd te nemen voor het verder uitwerken van de kortetermijnaanpak. De BC erkent de noodzaak om wel een kortetermijnoplossing te bieden en stelt hiertoe voor besluitvorming over de verder uit te werken kortetermijnaanpak te laten plaatsvinden in het in januari 2022 beoogde BO met de nieuwe bewindspersoon. Dit voorstel is besproken met DGS en door DGS positief ontvangen. Tot januari zullen DGS en de IPSN in samenspraak de verificatie- en notificatiecriteria verder uitwerken ten behoeve van de formulering van een juridisch houdbare kortetermijnaanpak, zodat na besluitvorming tijdig tot uitvoering van de notificatie kan worden overgegaan.

<u>De BC adviseert de GS-en</u>
- In te stemmen met de langetermijnaanpak en in te zetten op een vrijstelling van de vergunningplicht waarmee de meldingsvrije activiteiten gelegaliseerd worden;
- Niet in te stemmen met de kortetermijnaanpak c.q. met deze aanpak te wachten tot in het nieuwe regeerakkoord zicht is op het verruimde pakket aan bronmaatregelen;
- De 'uitstelperiode' te benutten voor het verder uitwerken van de criteria voor de kortetermijnaanpak zodat in januari 2022 besluitvorming met de nieuwe bewindspersoon kan plaatsvinden.

6. Planning legalisatieopgave Bijlage 6
Woordvoerder BC: K. Fokkinga

<u>Doel agendapunt</u>
Vaststellen van de gezamenlijke planning van de legalisatie van PAS-meldingen en opdracht geven aan provincies en het Rijk om in de stuurgroep meldingen en in de interbestuurlijke werkgroep bronmaatregelen structureel te monitoren of de voor de legalisatie benodigde bronmaatregelen tijdig beschikbaar komen en aansluiten op de te legaliseren meldingen.

Achtergrond agendapunt
In het BO van 14 oktober heeft het Rijk zich gecommitteerd aan het beschikbaar maken van stikstofruimte en hebben de provincies zich gecommitteerd aan het verifiëren en legaliseren van de melders. Daarnaast is aan het Rijk en de provincies de opdracht gegeven te komen tot een gezamenlijke planning voor het verificatie- en legalisatieproces, afgestemd op het beschikbaar komen van de benodigde stikstofruimte.

In het kader van de opdracht tot een planning te komen heeft overleg tussen het Rijk en de provincies plaatsgevonden. De provincies hebben hierin hun zorg gedeeld over het (niet) tijdig beschikbaar komen van voldoende bronmaatregelen. Dit geldt met name voor de vee-extensieve provincies. Daarnaast zien provincies mogelijkheden in alternatieve bronmaatregelen zoals walstroom, maar ook in de mogelijkheid emissies door middel van verduurzaming te reduceren. Om aan de genoemde zorgen tegemoet te komen, krijgt het meldingendossier expliciet aandacht in de interbestuurlijke werkgroep bronmaatregelen die structureel monitort of de bronmaatregelen voor het legaliseren van de meldingen tijdig beschikbaar komen.

De BC heeft de BO-notitie voor kennisgeving aangenomen en wenst in het BO de urgentie van het tijdig beschikbaar stellen van voldoende bronmaatregelen voor het legaliseren van PAS-meldingen te benadrukken en hierbij tevens alternatieven voor legalisatie te bezien.

De BC adviseert de GS-en
- In te stemmen met de gezamenlijke opgestelde planning en met de opdracht in de stuurgroep meldingen en in de interbestuurlijke werkgroep bronmaatregelen structureel te monitoren of de bronmaatregelen voor het legaliseren van meldingen tijdig beschikbaar komen en of deze aansluiten op de te legaliseren meldingen;
- In het BO de urgentie te benadrukken dat de benodigde bronmaatregelen tijdig beschikbaar komen;
- In het BO het Rijk en de provincies de opdracht te geven om alternatieve bronmaatregelen verder te verkennen.

Afsluiting

7. Rondvraag — Mondeling

Release AERIUS
Woordvoerder BC: E. Rommel

Doel agendapunt
Vaststellen dat het uitwerken van een werkbaar uitvoeringskader voor vergunningverlening voor wat betreft de 25 km-rekenafstand op koers ligt.

Achtergrond agendapunt
AERIUS is het instrument waarin de gevolgen van beleidskeuzes en nieuwe wetenschappelijke data tot uitdrukking komen. De jaarlijkse actualisatie van AERIUS is doorgaans in oktober gereed, maar zal dit jaar later klaar zijn als gevolg van de implementatie van de maximale rekenafstandsgrens van 25 km.

De release was op 8 december gepland. De BC heeft in haar overleg van 25 november ingestemd met het voorstel AERIUS Calculator en Monitor op 13 januari 2022 te releasen mits vóór deze datum een werkbaar uitvoeringskader beschikbaar is voor vergunningverlening voor wat betreft de onbedoelde randeffecten van de 25 km-afstandsgrens. Rijk en provincies werken samen aan dit uitvoeringskader.

De BC heeft bij haar besluit in overweging genomen dat releasen op een latere datum AERIUS juridisch kwetsbaar kan maken. Dit, omdat de data steeds minder actueel worden, de Kamer is toegezegd dat de release in december 2021 plaatsvindt en onduidelijkheid bij initiatiefnemers zal toenemen.

De BC adviseert de GS-en
In het BO weer te geven hoe het uitwerken van het uitvoeringskader verloopt.

Plan van aanpak intern salderen
Woordvoerder: P. Drenth

Doel agendapunt
Wijzen op de urgentie die de provincies ervaren om zicht en grip op intern salderen te krijgen.

Achtergrond agendapunt
Intern salderen is per 1 januari 2020 vergunningsvrij sinds de uitspraak van de Raad van State van begin 2021 inzake de Logtsebaan.

Het vergunningsvrij zijn van intern salderen heeft ongewenste effecten: (a) minder rechtszekerheid voor initiatiefnemers; (b) minder/geen zicht van het bevoegd gezag op intern salderen en wat dit voor bedrijfssituaties en gebieden betekent; (c) geen formele vastlegging van (opeenvolgende) bedrijfswijzigingen wat op controlemomenten (toezicht en handhaving) tot complexe discussies kan leiden; en (d) risico op feitelijke depositiestijging door (vergunningsvrije) ingebruikname van latente ruimte.

De provincies zijn in meerderheid (10/12) voor het opnieuw registreren van intern salderen, met de invoering van een natuurneutrale wijzigingsvergunning als voorkeursoptie. Alternatief hiervoor kan een notificatieplicht zijn (bevoegd gezag verplicht in kennis stellen).

De voortgang van dit onderwerp stokt op rijksniveau (directeurenoverleg). Voornoemde ongewenste effecten worden in principe wel gezien, maar de vraag rijst of het opnieuw introduceren van een vergunningplicht wel wenselijk/opportuun is, alsmede wat mogelijk is met bestaande instrumenten (zoals de Wabo) of aankomende instrumenten (zoals de Omgevingswet) om de ongewenste effecten van het vergunningsvrij zijn van intern salderen te ondervangen.

Momenteel werkt het Rijk samen met de provincies verder aan een analyse van het mogelijke instrumentarium en de voor- en nadelen daarvan ten behoeve van een uiteindelijke bestuurlijke afweging (bestaande instrumenten, aankomende instrumenten en nieuwe instrumenten zoals een natuurneutrale wijzigingsvergunning).

De BC adviseert de GS-en
- In het BO te wijzen op de urgentie die de provincies ervaren om zicht en grip te krijgen op intern salderen, teneinde de ongewenste effecten van het vergunningsvrij zijn van intern salderen te ondervangen resp. weg te nemen.
- De DG Stikstof te vragen of zij de urgentie van de provincies deelt en wat zij gaat doen om de voortgang in dit dossier – met name aan rijkszijde – te bespoedigen.

8. Sluiting

Ter informatie:
a) Stand van zaken legalisatie PAS-meldingen
b) Procesnotitie tussenbalans salderen met dierrechten
c) Stand van zaken stikstofbank
d) Stand van zaken bronmaatregelen
e) Interbestuurlijk planningsoverzicht

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Programma DG Stikstof

Behandeld door
[redacted]
T 070 [redacted]
[redacted]@minlnv.nl

Datum
15 okt. 2021

Kenmerk
DGS / 21269482

verslag

Omschrijving	Bestuurlijk Overleg Stikstof 14 oktober 2021
Voorzitter	Edward Stigter
Vergaderdatum en -tijd	14 oktober 2021, 16.00 uur - 17.00 uur
Locatie	Webex
Aanwezig (bestuurlijk en hoogambtelijk)	Edward Stigter, Peter Drenth, Harold Hofstra, Klaas Fokkinga, Esther Rommel, [redacted] (IPO), [redacted] (VNG), [redacted] (UvW), [redacted] (LNV), [redacted] (BZK), [redacted] (IenW), [redacted] (Def)

1. Opening
- Edward Stigter opent de vergadering en licht toe het stokje te hebben overgenomen van [redacted] als BC voorzitter en daarmee vandaag ook voorzitter is van dit Bestuurlijk Overleg Stikstof (hierna: BO).
- Er zijn geen opmerkingen bij de agenda.

2. Verslag vorige vergadering d.d. 1 juli 2021
- Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld, met een dankwoord richting de opstellers ervan.

3. Mededelingen
- Er zijn geen mededelingen.

4. Actualiteiten
- Vanuit LNV wordt op hoofdlijnen een toelichting gegeven met betrekking tot de formatie. Stikstof is hier onderwerp van gesprek. Een paar weken geleden is in de BC door [redacted] (DG NVLG) en [redacted] (DGS) een toelichting gegeven over de stappen die ambtelijk zijn gezet met het uitwerken van een verdere aanpak stikstof. Op dit moment wordt hard gewerkt aan de implementatie van het huidige pakket aan stikstofmaatregelen, al is het besef er altijd geweest dat er in de toekomst nog meer nodig is. Daar wordt op dit moment ambtelijk aan gewerkt. Hierbij wordt integraal gekeken naar de opgaven water, klimaat en natuur en stikstof. Een gebiedsgerichte aanpak staat hierin centraal en ook dat er een vorm van onomkeerbaarheid moet zijn voor toestemmingsverlening. Het is van belang om te beseffen dat indien hier stappen op worden gezet, dit veel

betekent voor de landbouw. Om deze reden wordt er in dit licht ook gekeken naar het perspectief voor de landbouwsector en het bieden van langjarige zekerheid. Verder licht LNV toe dat zoveel mogelijk wordt gekeken naar initiatieven uit de maatschappij, zoals het Versnellingsakkoord. Welke keuzes gemaakt gaan worden is nu verder aan de politiek. De minister van LNV, Carola Schouten, zit daar aan tafel, vandaar dat zij in dit BO hoogambtelijk wordt vervangen.

- VNG bedankt LNV voor de toelichting en geeft aan dat het goed is om te horen dat er voortgang wordt gemaakt. Gemeenten waren verrast door het uitlekken van twee rapporten waarin heftige maatregelen stonden voor de landbouwsector. Dit heeft onrust opgeleverd op het platteland. VNG geeft aan te hebben begrepen dat er twee rapporten op stapel staan en geeft aan graag zo goed mogelijk hierover geïnformeerd te worden voordat de rapporten worden gepubliceerd.
- De voorzitter geeft aan dat de aanwezigen in het BO deze oproep onderschrijven.
- LNV licht toe dat het kabinet heeft gevraagd om ambtelijk een aantal dingen voor te bereiden, ofwel voor de formatietafel, ofwel – als dit langer zou gaan duren – voor het demissionaire kabinet. Het is heel vervelend dat het PBL-rapport, waarin in wordt gegaan op aspecten als onteigening, zonder context naar buiten is gekomen.
- LNV licht toe dat inderdaad ook andere studies zijn uitgevraagd, bij RIVM en WUR. Deze studies zijn in een afrondende fase. Bij de openbaarmaking van de rapporten wordt zowel gekeken naar de reguliere termijnen voor openbaarmaking en als ook naar de toezegging van de minister-president in de Algemene Politieke Beschouwingen dat de Kamer nadere informatie zal ontvangen vóór de begrotingsbehandeling van LNV, die plaats vindt in de week van 30 november.
- De voorzitter doet de oproep om de provincies, waterschappen en gemeenten als medeoverheden van te voren goed mee te nemen.
- VNG geeft aan de insteek van langjarige zekerheid te delen en vraagt hoe LNV in dit licht kijkt naar de bredere context naast stikstof, zoals Europese vereisten, bodemkwaliteit, biodiversiteit, recreatiebehoefte etc.. Deze aspecten maken het creëren van rust complexer, al maakt het voor agrariërs niet uit vanuit welke hoek deze rust gecreëerd wordt.
- Vanuit LNV wordt toegelicht dat deze langjarige zekerheid inderdaad de insteek is. Wat in de ambtelijke voorstellen zit is dat wordt gekeken naar de internationale verplichtingen op natuur, biodiversiteit, klimaat en de Kaderrichtlijn Water en deze onderwerpen in samenhang beet te pakken.
- De voorzitter onderstreept het belang van een integrale aanpak richting de landbouwsector. Verder licht de voorzitter toe dat de provincies werken aan een gezamenlijke propositie, waarin zij aangeven dat zij bereid zijn om zich te binden om stappen te zetten. De provincies zien een rol in de gebiedsgerichte uitwerking, maar daarbij hoort wel een instrumentenmix om dit waar te kunnen maken. Uitvoeringskosten horen daar ook bij. Deze lijnen worden op papier gezet richting het formatieproces en sluiten hopelijk ook aan bij het nieuwe Regeerakkoord straks.

Gebiedsgerichte aanpak

5. Ruimtelijke uitwerking omgevingswaarden (ter conclusie)

- De provincies geven een nadere toelichting op het voorliggende stuk. De notitie heeft betrekking op de gebiedsgerichte vertaling van de landelijke omgevingswaarden en hoe dit opgepakt gaat worden richting de gebiedsgerichte aanpak. Het is een duidelijke notitie met een aantal wettelijke randvoorwaarden, zoals het tegengaan van verslechtering. Daarnaast zijn gezamenlijke uitgangspunten geformuleerd.
- De provincies geven aan te begrijpen dat de landelijke omgevingswaarden het uitgangspunt zijn, maar dat deze niet een op een kunnen worden door vertaald. Het is van belang hier gezamenlijk goed naar te kijken. Daarnaast benadrukken de provincies dat bij de uitwerking van de omgevingswaarden uitgegaan moet worden van de huidige status van de Natura 2000-gebieden en kaders daaromtrent. Tot slot wordt de suggestie gedaan om met scenario's te werken en aan de hand daarvan te kijken welke oplossingen voor de hand liggen. Naast deze aandachtspunten voor de verdere uitwerking zijn de provincies akkoord met het voorstel.
- VNG geeft aan de voorliggende lijn en de opmerkingen die de provincies hebben gemaakt te ondersteunen. In het verlengde van de omgevingswaarden vraagt VNG aandacht voor de inrichting van meetpunten. Is dit nu voldoende ingeregeld om een goed beeld te krijgen?
- Een ander aandachtspunt is de fiscaliteit, zo geeft VNG aan. Er zijn signalen dat dit een rol speelt bij de stoppersregelingen. Wil je de aanpak goed vormgeven, dan is het van belang de fiscus er ook bij te betrekken en in de gaten te houden dat er geen fiscale belemmeringen zijn.
- UvW uit waardering voor de voorliggende notitie en geeft aan zich goed hierin te kunnen vinden. Het is goed dat gekozen wordt voor een robuuste aanpak. Dit vraagt wel ook wat qua lange termijn focus en het tonen van lef als bestuurders. Aanvullend hierop is het fijn dat de noodzakelijke integraliteit zo goed verwoord staat in het stuk, daar heeft UvW zich voor ingezet. UvW heeft wel nog een vraag. Voor het vervolgproces wordt aangegeven dat de kennisinstellingen de omgevingswaarden vorm gaan geven, hoe kunnen we die integraliteit ook borgen richting de kennisinstellingen?
- De voorzitter concludeert dat het BO instemt met het voorliggende voorstel en herhaalt de oproep van VNG om fiscaliteit hier ook in mee te nemen. Twee vragen over het borgen van integraliteit richting kennisinstellingen en meetpunten moeten nog beantwoord worden.
- Vanuit LNV wordt aangegeven dat het mooi is dat deze uitgangspunten zijn neergezet, dit is het begin. Nu volgt er een onderzoek van het RIVM. De opdracht aan het RIVM wordt gezamenlijk vorm gegeven, dus het punt van integraliteit kunnen we samen goed naar kijken. De elementen die in deze bespreking zijn genoemd kunnen in de vervolgaanpak een plek krijgen.
  LNV geeft aan het beeld te delen over de Natura-2000 gebieden. Met betrekking tot de vraag over meetpunten licht LNV toe dat dit wordt genoteerd voor de verdere uitwerking en hoe dit meegenomen wordt in de monitoring.

Programma PAS-melders en Meldingsvrije activiteiten

6. Verdere aanpak meldingsvrije activiteiten (ter conclusie)
7. Bestuurlijke afspraken legaliseren meldingen (ter conclusie)
8. Legalisatieprogramma PAS-melders (ter conclusie)

- De provincies lichten toe dat de agendapunten met elkaar samenhangen en stellen voor deze punten vandaag in samenhang te bespreken.
- De provincies lichten toe dat voor meldingsvrije activiteiten het voorstel voor ligt om zelf eerst een inventarisatie uit te voeren. Afhankelijk van de resultaten uit deze inventarisatie, kan worden gekeken of er nog andere stappen nodig zijn voor het in beeld brengen van de meldingsvrije activiteiten. De provincies ondersteunen de voorgestelde route.
- De provincies lichten met betrekking tot de legalisatie van meldingen, en de route daarvan, toe dat de aanmeldingen in lijn lopen met de verwachting. Dit is een positief punt. De provincies hebben wel de zorg dat de periode die nodig is voor legalisatie langer dan drie jaar gaat duren. Een andere zorg die de provincies hebben is dat het zo kan zijn dat op sommige plekken in Nederland geen of niet voldoende maatregelen worden genomen om de PAS-melders daar te legaliseren. Het is van belang dit goed in beeld te houden en te monitoren.
- Aanvullend lichten de provincies toe dat het traject rondom meldingsvrije activiteiten ingewikkeld is, maar dat hier zo goed mogelijk, in lijn met de motie die hierover is ingediend, invulling aan wordt gegeven.
- LNV geeft aan het beeld van de provincies te delen dat het een goede stap is om eerst zelf te kijken of het mogelijk is de meldingsvrije activiteiten in beeld te krijgen. In het BO van december kan gezamenlijk worden gekeken wat deze inventarisatie op heeft geleverd en of vervolgstappen nog nodig zijn.
- Met betrekking tot de legalisatie van de meldingen geeft LNV aan het fijn vinden om te zien hoe de samenwerking tussen Rijk en provincies gaat op dit vlak. LNV deelt dat de bronmaatregelen cruciaal zijn in de aanpak, dit is voor het Rijk ook een prioriteit. Verder is het inderdaad van belang om het tempo van de legalisatie in de gaten te houden, de drie jaar die hiervoor staat is krap.
- LNV geeft aan dat de stand van zaken van de bronmaatregelen is weergegeven in een ter informatienotitie voor dit BO. Hebben de provincies op dit vlak behoefte aan meer? LNV deelt het beeld dat het goed is om in elk BO gezamenlijk te kijken naar de stand van zaken van de bronmaatregelen, ook bijv. in het licht van de realisatie van de legalisatie.
- De provincies benoemen als aandachtspunt dat er gebieden in Nederland zijn waar bijvoorbeeld geen tot nauwelijks agrarische bedrijven voor opkoop in aanmerking komen. Het zou goed zijn om hier een verdiepingsslag in te maken met elkaar om dit goed in beeld te hebben met elkaar. Rijk en provincies hebben hier een gedeeld belang.
- LNV licht toe dat dit steeds beter in beeld zal komen in de tijd wanneer een en ander op gang komt.
- Met betrekking tot de notitie over meldingsvrije activiteiten geeft VNG aan dat het hier niet alleen landbouw, maar ook een bredere sector betreft. Daarnaast vraagt VNG of we met elkaar het beeld hebben dat de niet-melders goed in beeld gebracht kunnen worden en of het klopt dat dit voornamelijk via een

bureaustudie in kaart wordt gebracht. VNG signaleert dat dit waarschijnlijk complex zal zijn.
- De provincies lichten toe dat het de bedoeling is om eerst op twee plekken in Nederland, Zuid-Holland en Friesland, een inventarisatie uit te voeren en vanuit daar verder te kijken voor heel Nederland. Qua activiteiten kan het inderdaad lopen van landbouw tot industrie tot woningbouw.
- UvW geeft aan zich goed te kunnen vinden in de brede inventarisatie die voor wordt gesteld en vraagt aandacht voor communicatie in dit traject.
- Gesproken wordt over het technische aspect van meldingen en meldingsvrije activiteiten en ruimte die hiervoor nodig is.
- De voorzitter concludeert dat het BO heeft ingestemd met de drie voorstellen die voor liggen en uit complimenten richting de mensen die hieraan hebben gewerkt.

Afsluiting

9. Rondvraag
- De provincies geven met betrekking tot de *25 km afstandsgrens* aan dat de provincies de lijn volgen die het kabinet gekozen heeft. Wel willen de provincies in dit BO neerleggen dat ze zorgen hebben over de toepassing van de 25 km grens en met name de juridische houdbaarheid hiervan. De provincies willen het Rijk vragen om met een onderbouwing te komen hiervoor. Daarnaast vragen de provincies of het Rijk bereid is de provincies te ondersteunen als er juridische procedures plaatsvinden over de afstandsgrens. Tot slot benoemen de provincies het aandachtspunt van benodigde bronmaatregelen.
- LNV licht toe dat de keuze voor deze afstandsgrens niet over een nacht ijs is gegaan; er zijn veel technische en wetenschappelijke adviezen aan voorafgegaan en ook juristen hebben hier goed naar gekeken. LNV doet het aanbod om buiten deze vergadering nog wat nadere tekst en uitleg bij de afstandsgrens te geven. Daarnaast geeft LNV aan dat, mocht het tot juridische procedures leiden, het Rijk samen op zal trekken met de provincies.
- De voorzitter geeft aan dat de provincies daar graag gebruik van zullen maken.
- Er zijn geen andere punten voor de rondvraag.

10. Sluiting
- De voorzitter sluit de vergadering.

Ter informatie
a) Ter informatie: stand van zaken legalisatie PAS-melders
b) Ter informatie: stikstofbank
c) Ter informatie: RAV-factoren Noord-Nederland
d) Ter informatie: stand van zaken bronmaatregelen
e) Ter informatie: interbestuurlijk planningsoverzicht

Notitie gezamenlijke planning legalisatieopgave

Ter conclusie *Bestuurlijk Overleg Stikstof 9 december 2021*

Aanleiding
In het Bestuurlijk Overleg (BO) van oktober jl. is de opdracht gegeven aan DGS en provincies om een gezamenlijke planning te maken voor het verificatie en legalisatieproces, afgestemd op het beschikbaar komen van de stikstofruimte. In de bijlage zijn deze planningen te vinden. Provincies geven aan zorgen te hebben over het beschikbaar komen van de stikstofruimte. Tegelijkertijd hebben zowel provincies als Rijk de ambitie dat zodra er bronmaatregelen beschikbaar komen, deze ook direct kunnen worden ingezet voor legalisatie van PAS meldingen. Dat betekent dat provincies en Rijk gedurende het legalisatie programma goed zicht moeten houden op vrijkomende ruimte zodat daar tijdig op geacteerd kan worden.

Advies
Het BO wordt geadviseerd om de planningen die in de bijlage zijn opgenomen vast te stellen en de opdracht te geven aan provincies en Rijk om in de stuurgroep meldingen en de interbestuurlijke werkgroep bronmaatregelen structureel te monitoren of de bronmaatregelen tijdig beschikbaar komen en of deze aansluiten op de te legaliseren meldingen.

Kernpunten
- In het kader van de opdracht voor de gezamenlijke planning zijn er gesprekken geweest tussen provincies en DGS.
- In deze gesprekken tussen provincies en DGS kwamen knelpunten en kansen naar voren.
- Het is van belang dat het meldingen dossier expliciet aandacht krijgt in de gesprekken over de bronmaatregelen. Hiertoe zal in de stuurgroep meldingen en de interbestuurlijke werkgroep bronmaatregelen structureel gemonitord worden of de bronmaatregelen tijdig beschikbaar komen voor het legaliseren van de meldingen.

Toelichting
<u>Opdracht</u>
Het legalisatieprogramma wordt in januari 2022 vastgesteld, wat betekent dat de bronmaatregelen voor de legalisatie van de PAS-meldingen uiterlijk in januari 2025 uitgevoerd dienen te zijn. In het BO van oktober is de opdracht gegeven aan DGS en provincies om gezamenlijke een eerste grove planning te maken voor het verificatie en legalisatieproces, afgestemd op het beschikbaar komen van de stikstofruimte. Als onderdeel van deze opdracht zijn er gesprekken geweest tussen DGS en provincies om de planning te bespreken. Uit deze gesprekken blijkt dat de verificatie opdracht over het algemeen geen probleem is voor de provincies, een aantal provincies geven aan dat ze de volledige verificatie in 2022 kunnen afronden. Dit zal meer inzicht bieden in de legalisatie opgave.

<u>Knelpunten & Kansen</u>
Elke bevoegd gezag kent zijn eigen uitdagingen binnen het meldingen dossier het best. In algemene zin hebben de provincies zorgen of de voor de meldingen benodigde stikstofruimte tijdig beschikbaar komt, zeker in de vee-extensieve provincies. Provincies signaleren daarnaast dat ruimte dankzij de Subsidieregeling sanering varkenshouderijen (Srv) alleen in Noord-Brabant en Limburg beschikbaar komt en dat deelname van bedrijven aan de Maatregel Gerichte Opkoop (MGO) wisselend is. Daarnaast zien ze ook duidelijk kansen, zoals garanties afgeven voor bedrijven die geïnteresseerd zijn in de opkoping maar wachten op een mogelijk betere regeling en het inzetten van walstroom in de kustprovincies. Op het moment dat de verificatie gaat lopen zal er steeds meer inzicht komen in de knelpunten en kansen.

<u>Aanpak/vervolg</u>
Het is van belang dat de knelpunten en kansen voldoende aandacht krijgen en dat het meldingen dossier expliciet aandacht krijgt in de gesprekken over de bronmaatregelen. In de interbestuurlijke werkgroep bronmaatregelen wordt het meldingen dossier daarom structureel mee genomen om hier het gesprek te voeren. Elk kwartaal worden de provincies en LNV/NVLG geïnformeerd via de stuurgroep meldingen over het beschikbaar komen van de bronmaatregelen, zodat ze hun verificatie planning daarop kunnen inrichten. Mocht het nodig zijn dat er bestuurlijk afgestemd wordt over de knelpunten en kansen in dit dossier dan wordt er een notitie voor het BO opgesteld.

Bijlage 1. Planning Rijk

Het Rijk heeft zich gecommitteerd aan het beschikbaar stellen van de bronmaatregelen voor het legaliseren van de melders. De inschatting op dit moment is dat daarvoor landelijk 11 mol/ha/jr nodig is. Deze depositieruimte moet uiterlijk eind 2024 beschikbaar zijn. Wanneer precies welke depositieruimte beschikbaar komt, is nu nog niet te zeggen. Dat hangt immers af van welke boeren zich opgeven voor beëindigingsmaatregelen. Tegelijkertijd heeft het PBL wel globaal doorgerekend voor het jaar 2030 wat de bronmaatregelen aan depositieruimte kunnen gaan opleveren. Op basis hiervan komen we tot de volgende inschatting voor het beschikbaar komen van depositieruimte voor de melders:

- Tot medio 2022: restruimte uit de SRV regeling komt beschikbaar in Limburg en Noord Brabant;
- 3^{e} en 4^{e} kwartaal 2022: naar verwachting komt landelijk gemiddeld 1 mol/ha/jr beschikbaar
- 2023: naar verwachting komt landelijk gemiddeld 2 mol/ha/jr beschikbaar
- 2024: de resterende gemiddeld 8 mol/ha/jr komt beschikbaar

Deze inschatting is een ambtelijke inschatting, deze inschatting kan preciezer worden gemaakt als helder is wat de Lbv en de MGO precies in welke gebieden gaan opleveren.

NB: de provincies zijn verantwoordelijk voor het uitvoeren van de MGO regeling. Dit betekent dat zij zelf het beste kunnen inschatten wanneer welke ruimte vanuit de MGO beschikbaar komt ten behoeve van de melders.

Provinciale planning legalisatie PAS-meldingen

Bestuurlijk Overleg Stikstof 9 december 2021

PROVINCIE FRYSLAN

JAAR	AANTAL MOL BESCHIKBAAR (lbv /MGO)	TOTAAL AANTAL MELDINGEN	AANTAL GEVERIFIEERDE DOSSIERS	AANTAL GELEGALISEERDE MELDERS	KNELPUNTEN
2021		204	45	0	25 km afstandsgrens, juridische onzekerheid pos. Weigeringen
2022	1		145	20	Bijna geen ruimte uit bronmaatregelen beschikbaar, actualisatie Aerius, vaststellen MR
2023	2		204	30	Bijna geen ruimte uit bronmaatregelen beschikbaar
2024	8		204	70	capaciteit mensen vinden

PROVINCIE FLEVOLAND

JAAR	AANTAL MOL BESCHIKBAAR (lbv /MGO)	TOTAAL AANTAL MELDINGEN	AANTAL GEVERIFIEERDE DOSSIERS	AANTAL GELEGALISEERDE MELDERS	KNELPUNTEN
2021		147 meldingen, 119 aangemeld voor legalisatie, 20 geverifieerd	20	4	Van de 20 overgedragen meldingen voor test positieve weigeringen waren er slechts 4 een daadwerkelijke positieve weigering. De rest heeft ruimte nodig.
2022	1	119 geverifieerd - andere 28 check gedaan waarom niet aangemeld	119 (alles)*	50**	De MGO is NIET inzetbaar met huidige voorwaarden in Flevoland. Geldt ook voor de Srv. Dat betekent dat we volledig afhankelijk zijn van de efficiëntie van de buren en hun bereidheid om ondernemers op te kopen nabij de gebieden waar wij effect hebben. Daarom pleiten we voor andere voorwaarden/meer vrijheid om ruimte te creëeren. Dit is ook een voorname reden om met DGS de onderhandeling aan te gaan voor het eventueel voorschieten van ruimte. Die ruimte zou in ons geval bijvoorbeeld vrijgemaakt worden via innovatie.
2023	2	119 geverifieerd - zoveel mogelijk vergund	119 (alles)	119 (alles)	
2024	8	119 vergund	119 (alles)	119 (alles) - tijd is ook nodig voor legalisatie overige vrijstellingen!***	

* met 2 verificaties per week richten we er op de volledige verificatie in 2022 af te ronden. Reden om nu nog niet voluit te gaan is de 25 km en de RAV problematiek. Uiteraard kunnen beiden deze totale planning ook overhoop halen en worst-case moet je je hele verificatie overnieuw doen!

** vergunningverlening is met name afhankelijk van beschikbare ruimte! Als die er is zijn we ook bereid te kijken naar inhuur/opschalingsmogelijkheden

*** als we in 2024 nog de meldingen aan het legaliseren zijn hebben we met zijn allen een probleem. Dan moet namelijk de verificatie en vergunningverlening van de andere vrijstellingen plaats vinden!

PROVINCIE ZEELAND

JAAR	AANTAL MOL BESCHIKBAAR (lbv /MGO)	TOTAAL AANTAL MELDINGEN	AANTAL GEVERIFIEERDE DOSSIERS	AANTAL GELEGALISEERDE MELDERS	KNELPUNTEN
2021		55	55	?	geen ruimte
2022	1			?	geen of nauwelijks ruimte
2023	2			?	nauwelijks ruimte
2024	8			?	weinig ruimte

Ons idee is om alles dit jaar te verifieren, zodat we een beeld hebben van wat er licht en wat er nodig is en dan nadat de nieuwe Aerius-release er is daadwerkelijk van start te gaan met legaliseren, omdat we dan toch weer moeten herberekenen. In eerste instantie zullen alleen de meldingen die kunnen intern salderen gelegaliseerd kunnen worden. Dat zijn er hooguit 3 of 4, in die orde van grootte.

Qua menskracht is er geen probleem, het probleem is het gebrek aan ruimte.

PROVINCIE LIMBURG

JAAR	AANTAL MOL BESCHIKBAAR (lbv /MGO)	TOTAAL AANTAL MELDINGEN	AANTAL GEVERIFIEERDE DOSSIERS	AANTAL GELEGALISEERDE MELDERS	KNELPUNTEN
2021	De SRV is hier niet opgenomen. Komt daar geen ruimte beschikbaar?	Oorspronkelijk 225 Uitgaande dat 10% afvalt (om diverse redenen) Blijven er 200 over	Wij starten op het moment dat er ruimte vrijkomt. Deze verdeling is daarom gebaseerd op de verwachte vrijkomende ruimte, zoals opgenomen in kolom B.		**Knelpunt specifiek voor Limburg: Het Natura2000-gebied Brunssummerheide is (als beheersmaatregel) uitgesloten uit het SSRS. Daarmee is het SSRS voor een gedeelte van Limburg niet toegankelijk voor vergunningverlening en kunnen er ook geen meldingen uit gelegaliseerd worden. We zijn hierover reeds 2 jaar in gesprek met LNV. Vorig jaar november zijn er bestuurlijk afspraken gemaakt, hoe dit probleem opgelost zou worden. Er zou een stikstofscherm langs een provinciale weg geplaatst worden, echter met de inwerkingtreding van de 25 km afkap, is dit proces on hold gezet. Wij zijn in afwachting van LNV hoe en wanneer dit proces weer wordt opgestart.**
2022	1	18			
2023	2	36			
2024	8	145			

PROVINCIE NOORD-HOLLAND

JAAR	AANTAL MOL BESCHIKBAAR (lbv /MGO)	TOTAAL AANTAL MELDINGEN	AANTAL GEVERIFIEERDE DOSSIERS	AANTAL GELEGALISEERDE MELDERS	KNELPUNTEN
2021		20	14	0	Depostie is een indicatie / onvoldoende ruimte beschikbaar
2022	1	42	0	0	
2023	2	42	0	0	
2024	8	42	0	0	

PROVINCIE UTRECHT

JAAR	AANTAL MOL BESCHIKBAAR (lbv /MGO)	TOTAAL AANTAL MELDINGEN	AANTAL GEVERIFIEERDE DOSSIERS	AANTAL GELEGALISEERDE MELDERS	KNELPUNTEN
2021		143	10		
2022	1	143	100		
2023	2	143	143		
2024	8	143	143		

PROVINCIE DRENTHE					
JAAR	AANTAL MOL BESCHIKBAAR (Ibv /MGO)	TOTAAL AANTAL MELDINGEN	AANTAL GEVERIFIEERDE DOSSIERS	AANTAL GELEGALISEERDE MELDERS	KNELPUNTEN
2021		121			
2022	1	121	7		
2023	2	121	57		
2024	8	121	57		
PROVINCIE ZUID-HOLLAND					
JAAR	AANTAL MOL BESCHIKBAAR (Ibv /MGO)	TOTAAL AANTAL MELDINGEN	AANTAL GEVERIFIEERDE DOSSIERS	AANTAL GELEGALISEERDE MELDERS	KNELPUNTEN
2021					Planning DGS is voor ons niet acceptabel. Stikstofruimte komt te laat en te weinig beschikbaar. Extra bronmaatregelen moeten tijdig genomen worden. En met de nu gepresenteerde planning het Rijk kan zeggen dat zij de planning gehaald hebben, maar dat het de provincies niet is gelukt om tijdig invulling te geven aan de toezegging van de Minister.
2022	1				
2023	2				
2024	8				

Stand van zaken legalisatie PAS-meldingen en meldingsvrije activiteiten

Ter informatie *Bestuurlijk Overleg Stikstof 9 december 2021*

Korte samenvatting

Via deze notitie wordt het BO geïnformeerd over de huidige stand van zaken van de legalisatie PAS-meldingen en meldingsvrije activiteiten.

PAS-meldingen

Tot 26 oktober hebben 2442 melders hun gegevens aangeleverd om in aanmerking te komen voor het legaliseren van de PAS-melding. Op dit moment wordt geanalyseerd welke PAS-melders geen gegevens hebben aangeleverd voor het legalisatietraject. Laatst genoemde zullen door de provincies benaderd worden om als nog hun gegevens aan te leveren ten behoeve van legalisatie. Op dit moment is hiervoor een brief in voorbereiding.

Het toetsingskader voor de verificatie van de PAS-meldingen voor de vergunningverleners van de bevoegd gezagen wordt opgenomen in het legalisatieprogramma PAS-meldingen. De verwachting is dat deze 5 januari 2022 in werking treed. Daarnaast is er een toelichting te vinden op de website van BIJ12.

Resultaten verificatie

Inmiddels zijn naast het Rijk de volgende provincies gestart met verifiëren: Utrecht, Overijssel, Noord-Holland, Zuid-Holland, Limburg, Groningen, Friesland, Zeeland en Flevoland. Brabant, Gelderland en Drenthe zijn aan het opstarten. Inmiddels zijn alle provincies aangehaakt op de werkgroep uitvoering waarin knelpunten in de verificatie met elkaar besproken worden, zodoende wordt gestreefd naar een uniforme aanpak van de PAS-melders. In totaal zijn 186 dossiers (8% van de ontvangen dossiers). Er is gestart met de dossiers die voldoen aan de criteria van intern salderen op basis van de aangeleverde gegevens. Op dit moment zijn er 11 bestuurlijke rechtsoordelen verstuurd. Vanwege de juridische procedure die momenteel loopt tegen een bestuurlijk rechtsoordeel afgegeven door de provincie Overijssel, wachten meerdere provincies met het verzenden van bestuurlijke rechtsoordelen. Er wordt wel doorgegaan met verificatie van de dossiers, maar de brieven worden nog niet verzonden.

De eerste resultaten:

- 69 van de 186 geverifieerde dossiers (37%) zijn onvolledig, hiervoor worden aanvullingen op gevraagd;
- Het percentage intern salderen is lager dan verwacht, circa 6%;
- 13% van de melders voldoen niet aan de criteria van het legalisatietraject;
- 32 van de 186 geverifieerde dossiers wachten op ruimte (17%).

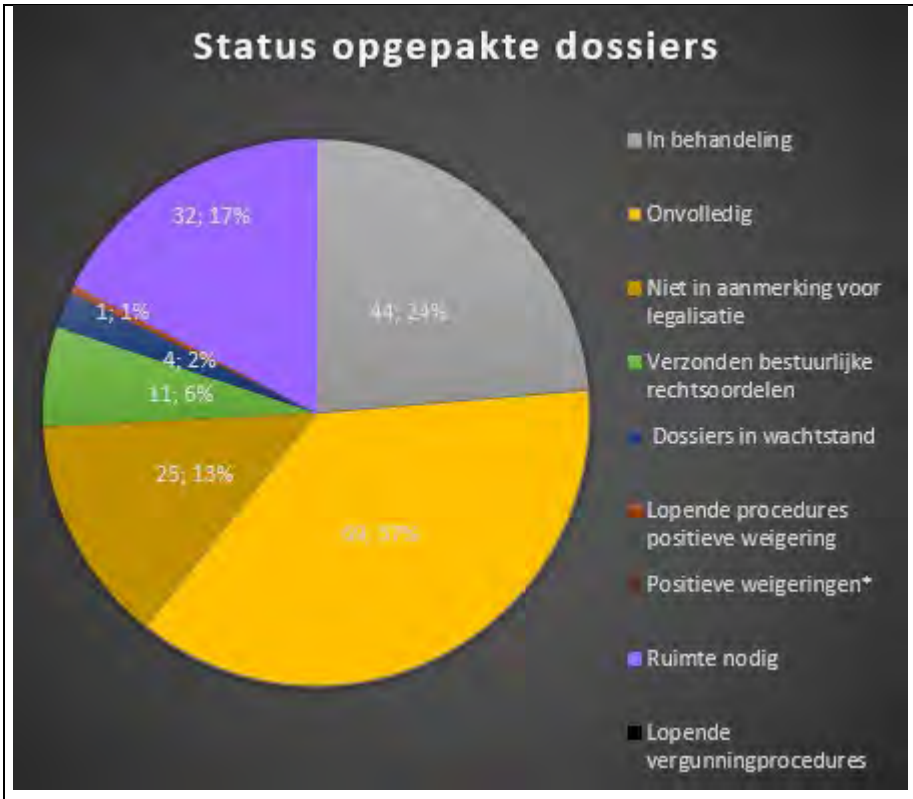

Bronmaatregelen
De eerste beschikbare ruimte uit de bronmaatregelen is verwacht vanuit de restruimte Srv in Noord-Brabant en Limburg. Er vinden momenteel gesprekken plaats welke dossiers als eerste worden geverifieerd gezien de locatie van de verwachtte vrij te komen ruimte.

Tijdens het BO van 9 december zal een gezamenlijke planning van het Rijk en de provincies gepresenteerd worden. In deze planning is de planning van het verificatieproces opgenomen aan de hand van de planning van de beschikbare bronmaatregelen.

AERIUS-release
Bij het legaliseren van de PAS-meldingen dient gebruik gemaakt te worden van de best beschikbare techniek. Dit betekent dat voor het legaliseren van de PAS-melders een nieuwe AERIUS-berekening opgevraagd moet worden bij een deel van de PAS-melders wanneer deze is geactualiseerd. De actualisatie staat begin december 2021 gepland.

Handhavingsverzoeken
Vijf provincies hebben ieder een 50-tal handhavingsverzoeken ontvangen. Op dit moment houden we er rekening mee dat ook bij de andere zeven provincies handhavingsverzoeken kunnen worden ingediend.
De provincies conformeren zich aan een uniforme aanpak. Die houdt in dat er wordt gecontroleerd of de PAS-melder gegevens heeft aangeleverd bij het RVO en of deze PAS-melder in aanmerking komt voor legalisatie. Wanneer deze PAS-melder voldoet aan de gestelde criteria wordt het handhavingsverzoek afgewezen op basis van onevenredigheid. Handhavingsverzoeken tot 1 december 2021 worden geprioriteerd in de legalisatie van de PAS-meldingen, zo is het ook opgenomen in de Wijzigingsregeling Nb. Deze datum is gebaseerd op de datum van inwerking treden van de Wijzigingsregeling.

Meldingsvrije activiteiten

De wettelijke opdracht is naast de PAS-meldingen, de meldingsvrije activiteiten te legaliseren. Nu deze activiteiten niet geregistreerd zijn is de legalisatieopgave niet inzichtelijk. Middels de inventarisatie van de meldingsvrije activiteiten die de afgelopen

maand zijn uitgevoerd door het RIVM, de provincie Zuid Holland (Omgevingsdienst Zuid Holland Zuid) en de provincie Fryslân is inzichtelijk geworden wat de geschatte omvang is van de legalisatieopgave van de meldingsvrije activiteiten.

Conclusie die getrokken kan worden uit deze inventarisatie is dat de omvang zo groot is dat het niet haalbaar is om deze binnen drie jaar na inwerking treden van het legalisatieprogramma te legaliseren. Dit noopt tot het maken van andere keuzes die voorgelegd worden in het BO van 9 december. Afhankelijk van de besluitvorming in het BO van 9 december, kan overgegaan worden tot de verdere ontwikkeling van het uitvoeringskader voor de meldingsvrije activiteiten.

Procesnotitie tussenbalans extern salderen met dierrechten

Ter informatie *Bestuurlijk Overleg Stikstof 9 december 2021*

Aanleiding
Vorig jaar hebben de minister van LNV en de provincies afgesproken om extern salderen met dierrechten in alle provincies gefaseerd open te stellen. Dit is gebeurd m.u.v. de provincie Utrecht. Omdat er veel zorgen bestonden over mogelijke negatieve effecten, is afgesproken om na een half jaar een tussenbalans op te stellen. In de Kamerbrief van 24 april 2020 is de Tweede Kamer hierover geïnformeerd. De interne evaluatie van de beleidsregels, die afgelopen zomer door de provincies is afgerond, zal als input worden meegenomen.

Advies
Het Bestuurlijk Overleg wordt geadviseerd om:
- Kennis te nemen van het procesvoorstel;
- Kennis te nemen van de opdrachtformulering (bijlage 1).

Kernpunten

Opdracht
- Bijlage 1 bevat de opdrachtformulering voor de tussenbalans extern salderen met dierrechten, die door een interbestuurlijke werkgroep is opgesteld.
- Het onderzoeksbureau wordt gevraagd om in beeld te brengen wat de effecten zijn van extern salderen met dierrechten, welke maatregelen er zijn getroffen om negatieve effecten tegen te gaan en of er aanvullende maatregelen nodig zijn.
- De provincies hebben afgelopen zomer een interne evaluatie van de beleidsregels afgerond. Deze zal na bespreking in de BC als input met de onderzoekers worden gedeeld.

Procesvoorstel
- Na agendering in het BO wordt er een extern bureau geworven om de tussenbalans uit te voeren. De aanbestedingsprocedure vindt plaats tussen begin december 2021 en half januari 2022.
- De onderzoeksperiode loopt van half januari t/m mei 2022.
- In de zomer van 2022 vindt de ambtelijke en bestuurlijke weging van de uitkomsten plaats.
- Daarna zal de Tweede Kamer over de uitkomsten worden geïnformeerd.

Toelichting
Zie bijlage 1 voor de opdrachtformulering.

Gezamenlijk opdrachtgeverschap
DGS en IPO pakken het opdrachtgeverschap voor de tussenbalans gezamenlijk op. Dit vanwege hun rol als bevoegd gezag en de aandacht die het onderwerp trekt. Gezamenlijk opdrachtgeverschap houdt in gezamenlijke:
- Bekostiging van extern bureau
- Keuze van extern bureau
- Begeleiding van extern bureau
- Ambtelijke en bestuurlijke weging van de resultaten

Interne evaluatie beleidsregels
De interne evaluatie van de beleidsregels die door de provincies is uitgevoerd kan met de onderzoekers worden gedeeld na bespreking in de BC. De bedoeling hiervan is dat de onderzoekers kennis kunnen nemen van de uitkomsten.

Bijlage I Opdrachtformulering tussenbalans extern salderen met dierrechten

Aanleiding

Als gevolg van de uitspraak van de Raad van State op 29 mei 2019 kwam de toestemmingverlening voor economische activiteiten in Nederland stil te liggen. De rechter oordeelde dat stikstofreductie verzekerd moet zijn voordat stikstofruimte uitgegeven mag worden. Om dit te ondervangen hebben de provincies beleidsregels vastgesteld op basis waarvan toestemmingverlening weer gedeeltelijk mogelijk is.

Stikstofruimte kan o.a. worden verkregen door middel van salderen met en verleasen van dierrechten. Bij salderen wordt de stikstoftoename gecompenseerd die door een economische activiteit wordt veroorzaakt. Dit kan door aanpassingen binnen het project te doen (intern salderen) of door op een andere plek buiten het project stikstof te reduceren (extern salderen). Ook bestaat er de mogelijkheid om stikstofruimte te verleasen. De stikstofruimte die in een vergunning is verleend maar niet wordt benut, kan dan voor bepaalde tijd aan een andere initiatiefnemer worden 'verhuurd'.

Vorig jaar hebben de Minister van LNV en de provincies met elkaar afgesproken om extern salderen met dierrechten in alle provincies gefaseerd open te gaan stellen. Dit is gebeurd met uitzondering van de provincie Utrecht.

Bij de voorbereiding is veel aandacht besteed aan de mogelijke effecten. Er bestonden zorgen over mogelijke negatieve effecten voor het platteland, zoals verrommeling als gevolg van leegstand van stallen en een onevenredige overheveling van stikstofruimte uit de landbouw naar andere sectoren. Daarom hebben de interbestuurlijke partners afgesproken om na een half jaar een tussenbalans op te stellen. Zo kan zicht worden gehouden op de ontwikkelingen. In de Kamerbrief van 24 april 2020[1] is de Tweede Kamer hierover geïnformeerd:

"Ik bespreek met de provincies ook hoe ongewenste effecten zoals leegstand voorkomen kunnen worden, bijvoorbeeld door sloop of herbestemming als voorwaarde voor extern salderen te stellen. Ik wil, net als de provincies, ook het speculatief opkopen van stikstofruimte voorkomen. Daartoe is in de provinciale beleidsregels opgenomen dat een directe samenhang dient te bestaan tussen het intrekken van de vergunning van de saldogever en de vergunningaanvraag van de saldo-ontvanger. Bovendien is in de provinciale beleidsregels, de saldo-ontvanger gebonden aan een realisatietermijn van drie jaar. Deze afspraken zijn voorwaardelijk om extern salderen open te stellen met veehouderijbedrijven." (p. 9)
[…]
"De bevoegd instanties zijn voornemens om maandelijks de effecten van extern salderen onderling te bespreken en waar nodig bij te sturen, waarbij wordt gekeken in welke mate de ongewenste effecten zich voordoen en te bezien hoe extern salderen past binnen de gebiedsgerichte aanpak. Indien er tijdens deze maandelijkse gesprekken duidelijk wordt dat er sprake is van significante ongewenste effecten, zal ik ingrijpen. Na een half jaar maken provincies en ik een tussenbalans op en sturen waar nodig bij. Bovendien wordt de regeling om te beginnen voor één jaar opengesteld, waarna op basis van een grondige evaluatie van de omvang en de effecten wordt besloten of de regeling wordt verlengd." (p. 10)

Dit document bevat de opdrachtformulering voor de tussenbalans, die door een interbestuurlijke werkgroep is opgesteld. Het opdrachtgeverschap wordt door DG Stikstof en IPO gezamenlijk opgepakt.

Opdracht

Het onderzoeksbureau wordt gevraagd om in beeld te brengen wat de effecten van extern salderen met dierrechten zijn, welke maatregelen er zijn getroffen om negatieve effecten tegen te gaan en welke aanvullende maatregelen er eventueel mogelijk zijn. De deelvragen zijn bedoeld om richting te geven aan de beantwoording van de hoofdvraag. Deze hoeven niet één voor één beantwoord te

[1] Zie: Kamerbrief 24 april 2020: voortgang stikstofproblematiek: structurele aanpak | Kamerstuk | Aanpak Stikstof

worden. Het onderzoeksbureau levert een beknopt rapport op inclusief een feitelijke analyse en conclusies.

De provincies hebben afgelopen zomer een interne evaluatie van de beleidsregels afgerond. Deze kan als input voor de tussenbalans worden meegenomen en zal na vaststelling met de onderzoekers worden gedeeld. Ten aanzien van extern salderen zijn er kwantitatieve gegevens verzameld. Deze moeten worden geactualiseerd en aangevuld met kwalitatieve gegevens op basis van onderstaande onderzoeksvragen.

Hoofdvraag

Welke effecten van extern salderen met dierrechten hebben zich voorgedaan, welke maatregelen zijn er getroffen om negatieve effecten tegen te gaan en welke aanvullende maatregelen zouden eventueel getroffen kunnen worden?

Deelvragen

Algemeen:
Het onderzoeksbureau wordt gevraagd om een algemeen beeld te schetsen wat extern salderen met dierrechten en verleasen van dierrechten is en hoe deze beleidsregels uitwerken in de praktijk. Hierbij kan gedacht worden aan kwantitatieve gegevens, zoals het aantal ingediende aanvragen, het aantal verleende vergunningen, de doorlooptijden van de behandeling en de sectoren die gebruik maken van extern salderen en verleasen (zowel saldogever als saldo-ontvanger).

In aanvulling daarop is kwalitatieve informatie van belang. Zo is extern salderen met dierrechten nog niet in alle provincies opengesteld. Ook bestaat het beeld dat er weinig gebruik wordt gemaakt van extern salderen en verleasen. De vraag is wat de achterliggende redenen hiervoor zijn.

In de Kamerbrief staat bovendien vermeld dat de bevoegde instanties voornemens zijn om maandelijks de effecten van extern salderen onderling te bespreken en waar nodig bij te sturen. De vraag is op wat voor manieren in deze informatie-uitwisseling wordt voorzien, wat ermee wordt gedaan en welke verbeteringen eventueel mogelijk zijn.

Vervolgens wordt het onderzoeksbureau gevraagd om inzicht te geven in de zich voordoende effecten van extern salderen met dierrechten – zowel positief als negatief, de manieren waarop negatieve effecten worden voorkomen en welke mogelijkheden worden ingezet om in te grijpen. Daarbij kunnen onderstaande deelvragen behulpzaam zijn.

Leegstand:
1. In hoeverre is er leegstand ontstaan als gevolg van extern salderen met dierrechten?
2. Welke maatregelen zijn er getroffen om leegstand als gevolg van extern salderen met dierrechten te voorkomen?[2]
3. In hoeverre volstaan deze maatregelen voor de belanghebbenden?
4. Zijn er aanvullende maatregelen mogelijk? Zo ja, welke?

Speculatief opkopen:
5. In hoeverre heeft speculatief opkopen als gevolg van extern salderen zich voorgedaan?
6. Welke maatregelen zijn er getroffen om speculatief opkopen als gevolg van extern salderen te voorkomen?[3]
7. In hoeverre volstaan deze maatregelen voor de belanghebbenden?
8. Zijn er aanvullende maatregelen mogelijk? Zo ja, welke?

Deposities:
9. Wat is het gevolg van extern salderen met dierrechten op de deposities van stikstof?

[2] In de Kamerbrief wordt verwezen naar het stellen van voorwaarden voor sloop of herbestemming

[3] In de Kamerbrief wordt verwezen naar een realisatietermijn van drie jaar en het bestaan van directe samenhang tussen het intrekken van de vergunning van de saldogever en de vergunningaanvraag van de saldo-ontvanger

10. Welke maatregelen zijn er getroffen om depositiestijging als gevolg van extern salderen met dierrechten te voorkomen?[4]
11. In hoeverre volstaan deze maatregelen voor de belanghebbenden?
12. Zijn er aanvullende maatregelen mogelijk? Zo ja, welke?

Andere effecten:

13. Is er sprake van andere negatieve effecten, bijvoorbeeld op de bodemgesteldheid, die nog niet in beeld zijn gekomen?
14. Welke maatregelen zijn er mogelijk om deze tegen te gaan?

Ingrijpen:

15. Is er overwogen om in te grijpen n.a.v. zich voordoende negatieve effecten van extern salderen?
16. Is er daadwerkelijk ingegrepen n.a.v. zich voordoende negatieve effecten van extern salderen?
17. Welke mogelijkheden bestaan er om in te grijpen?
18. In hoeverre volstaan deze mogelijkheden voor de belanghebbenden?
19. Zijn er aanvullende instrumenten mogelijk? Zo ja, welke?

Naast de evaluatie wordt het onderzoeksbureau gevraagd om de bevindingen te duiden in relatie tot de 25 km afstandsgrens, waarover de Tweede Kamer op 9 juli 2021 is geïnformeerd. Het is nog te vroeg om conclusies te trekken over deze maatregel, maar mogelijk kan er wel al een beschouwing worden gegeven in hoeverre de maatregel invloed zal hebben op de negatieve effecten van extern salderen met dierrechten.

Tijdspad

De aanbestedingsprocedure wordt uitgezet tussen begin december 2021 en half januari 2022. De onderzoeksperiode loopt van half januari t/m mei 2022.

[4] Denk aan de grondslag voor feitelijk gerealiseerde capaciteit en het afroompercentage van 30%

Stand van zaken stikstofbank *Bestuurlijk Overleg 9 december 2021*
Ter informatie

Aanleiding
- De Stikstofbank is afgelopen zomer in werking getreden met het instellen van provinciale doelenbanken. Deze banken zijn ingesteld op basis van het wijzigingsbesluit Regionaal Stikstofregistratiesysteem (RSRS) en provinciale beleidsregels.
- Deze notitie informeert u over de stand van zaken rond het instellen van banken (o.a. het aantal banken en voor welk doel ingesteld) en de juridische verankering in nationale regelgeving.
- In een eerder BO is afgesproken om de Stikstofbank nader te verankeren binnen de kaders van de Wet Natuurbescherming. Voor de provinciale banken heeft verankering hierbij als doel een aanvullende juridische basis te creëren, in plaats van de mogelijkheid die provincies nu al hebben om banken in te stellen op basis van provinciale beleidsregels. Voor het tijdpad tot aan verankering is van belang dat de huidige Wet natuurbescherming vervalt als de Omgevingswet op 1 juli 2022 in werking treedt.
- Tot het moment dat regelgeving tot stand is gekomen, is het niet mogelijk voor het rijk om doelenbanken in te stellen voor rijksprojecten en/of nationale belangen.
- Op dit moment worden hiervoor de beleidsmatige en juridische kaders verder uitgewerkt.

Advies
Het Bestuurlijk Overleg wordt gevraagd om kennis te nemen van:
1. De stappen die zijn gezet in het instellen van doelenbanken;
2. Kennis te nemen van het tijdpad en proces voor verankering van de Stikstofbank in regelgeving.

Toelichting

Ad 1) Stand van zaken depositiebanken
- Het stelsel van provinciale doelenbanken dat nu deel uitmaakt van de Stikstofbank is in werking getreden en kan functioneren. De Stikstofbank bestaat uit een gezamenlijke microdepositiebank voor het toedelen van depositieruimte aan initiatieven met een depositiebijdrage van ten hoogste 0,05 mol waar provincies bevoegd gezag voor zijn. Daarnaast zijn tien provinciale doelenbanken ingesteld voor uiteenlopende doelen. Deze banken richten zich op het toedelen van aanwezige depositieruimte aan initiatieven van private partijen, particulieren of de provincie zelf. Onderaan deze notitie treft u hiervan een overzicht.
- Op dit moment is in de Stikstofbank (nog) geen depositieruimte opgenomen en hebben nog geen extern saldeertransacties plaatsgevonden via de Stikstofbank. Echter, er is wel voor alle doelenbanken zicht op vulling. Dit betreft merendeels vulling door provincies.
- Voor ruimte die in de Stikstofbank wordt opgenomen geldt dat deze aantoonbaar additioneel moet zijn ten opzichte van hetgeen nodig is voor het structureel borgen van behoud en herstel van stikstofgevoelige habitats in Natura-2000 gebieden. Deze additionaliteit zal in sommige gevallen moeilijk aantoonbaar zijn, zeker als de staat van stikstofgevoelige natuur onvoldoende is en het integrale maatregelenpakket voor stikstof nog geen effect heeft gesorteerd.
- Registratie van ruimte gebeurt in het centraal geregelde Aerius Register en de berekening van ruimte vindt plaats met Aerius Calculator. De doorrekening van ruimte vindt altijd plaats met de geldende versie van AERIUS Calculator. Het streven is dat na de release van de nieuwe versie van Aerius Register (2021) ruimte in de Stikstofbank wordt gezet die kan worden ingezet voor toestemmingverlening. Het moment van mogelijke uitgifte is nog niet duidelijk.
- Het rijk beoogt vier doelenbanken op te richten voor rijksprojecten en/of nationale belangen.

Ad 2) Tijdpad regelgeving
- Rijk en Provincies werken aan een beleidsmatige en juridische analyse hoe de Stikstofbank verankerd kan worden. Voor de provinciale banken gaat het dan, zoals eerder gemeld, om een aanvullende verankering. Immers, deze banken zijn al in werking. Deze analyse is nog niet af.
- Voor de aanvullende nationale verankering van de provinciale banken zijn nu drie mogelijke juridische routes in beeld, waarvan de voor- en nadelen verder worden bezien. Dit moet er

voor zorgen dat de belangen van alle betrokken partijen goed worden gediend en de juiste keuze kan worden gemaakt. Deze routes betreffen:
    - het opnemen van banken in de huidige juridische basis voor het stikstofregistratiesysteem ("centraal systeem");
    - het creëren van een wettelijke basis voor het instellen van banken per verordening ("decentraal systeem A");
    - vasthouden aan de huidige wijze van instellen van provinciale banken op basis van beleidsregels ("decentraal systeem B").
- Een mogelijkheid die daarnaast verkend wordt, is om de nationale doelenbanken in de huidige juridische basis voor het stikstofregistratiesysteem op te nemen.
- Het streven is om het bestuurlijk overleg begin 2022 hierover nader te adviseren.
- Afhankelijk van de te regelen inhoud en het daarvoor benodigde niveau van regelgeving, d.w.z. wet, amvb of minreg, is voor de planning van de Stikstofbank van belang dat de totstandkoming van een wet naar schatting 1 tot 1,5 jaar in beslag neemt en de totstandkoming van een amvb en een minreg naar schatting een jaar respectievelijk zo'n 6 maanden.

Overige toelichting

Provinciale doelenbaken
De onderstaande, ingestelde, tien provinciale depositiebanken zijn bekend bij DGS.

Microdepositiebank	Deze gezamenlijke bank richt zich op initiatieven met een depositiebijdrage van ten hoogste 0,05 mol
Getec Park Emmen Drenthe	Het instellen van de doelenbank Getec Park Emmen is noodzakelijk om de stikstofdepositieruimte die door vermindering van NOx-emissie door GETEC Industrial Businesspark ontstaat en nadat 30% van deze stikstofruimte ten goede is gekomen aan de natuur, in de doelenbank vast te leggen om later weer uit te kunnen geven op basis van aanvragen vergunningen Wet natuurbescherming binnen het GETEC park Emmen of binnen de gemeente Emmen wanneer er sprake is van een groot lokaal/ regionaal maatschappelijk belang.
Depositiebank prioritaire projecten Flevoland	Een bank waarin ruimte gespaard kan worden voor prioritaire projecten. GS stelt vast welke projecten prioritair zijn en publiceert deze in de bijlage bij het instellingsbesluit. De projectverantwoordelijke kan zelf ruimte in de bank opnemen ten behoeve van het project en daarnaast gebruik maken van beschikbare algemene ruimte. Restruimte na vergunningverlening van een prioritair project komt beschikbaar voor andere prioritaire projecten.
Gelderse Stikstofbank Gelderland	Stikstofruimte die vrijkomt met Gelders beleid als onderdeel van GMS, na een percentage aflossing op de natuur, zal via de Gelderse stikstofbank weer in te zetten zijn om initiatieven voor alle sectoren mogelijk te maken.
Logistiek Park Moerdijk Noord-Brabant	Deze bank richt zich op projecten binnen Logistiek Park Moerdijk en aanverwante projecten binnen gebieden, waarbinnen ondersteunende activiteiten ten behoeve van Logistiek Park Moerdijk kunnen plaatsvinden voor het functioneren van Logistiek Park Moerdijk. Voor de ontwikkeling van Logistiek Park Moerdijk is depositieruimte nodig.
Energietransitie, circulaire economie en verduurzaming industrie (ECeVI) Noord-Holland	Depositiebank voor energietransitie, circulaire economie en verduurzaming industrie. Hiermee willen Gedeputeerde Staten beschikbare depositieruimte inzetten om bedrijfsontwikkeling in het Noordzeekanaalgebied mogelijk te maken, rekening houdend met de Visie Noordzeekanaalgebied 2040 waarin wordt gesteld dat intensivering van bedrijventerreinen van belang is waarbij er voldoende milieuruimte moet zijn.

Woningbouw Noord-Holland	Gedeputeerde Staten willen de beschikbare depositieruimte inzetten om de woningbouw mogelijk te maken die nu stil ligt door stikstof. Met dit instellingsbesluit willen zij ervoor zorgen dat er voldoende ruimte is voor woningbouw.
Haven Industrie Complex (HIC_RDAM) Zuid-Holland	De Depositiebank Haven Industrieel Complex (HIC) is depositiebank die betrekking heeft op het HIC. De Depositiebank HIC dient om het verlenen van natuurvergunningen in het HIC te faciliteren voor zover het gaat om het toekennen van depositieruimte.
De Peelbergen Limburg	Deze doelenbank is ingesteld overwegende dat het gebied gefaseerd wordt ontwikkeld en de sanering van veehouderijen en landbouwgronden geen gelijke tred houdt met deze fasering. De saldo-ontvangende activiteit dient onderdeel uit te maken van een van de volgende projecten: • Grandorse; • De Schatberg; • Toverland; • Heerlijkheid Sevenum; • 60Seven.
Greenport Venlo Limburg	Deze doelenbank is ingesteld overwegende dat het teneinde aan het vereiste van directe samenhang te voldoen nodig is om voor Greenport Venlo een depositiebank in te stellen, omdat dit gebied gefaseerd wordt ontwikkeld en de sanering van agrarische bedrijven en landbouwgronden geen gelijke tred houdt met deze fasering.
Zevenellen Limburg	Deze doelenbank is ingesteld overwegende dat het gebied gefaseerd wordt ontwikkeld en de sanering van veehouderijen, landbouwgronden en andere stikstofbronnen geen gelijke tred houdt met deze fasering.

Voortgang bronmaatregelen per oktober 2021

Maatregel	Prognose d.d. 24 april 2020 Gemiddeld verwacht generiek effect in 2030 (mol/ha/jr)	Stand van zaken
Landbouw		
Eerste en tweede verhoging budget Subsidieregeling sanering varkenshouderijen	8,5	Regeling van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 10 oktober 2019, nr. WJZ/ 19237719; Juni 2020 - 6,4 mol naar SSRS[1];Het verwachte stikstofeffect is lager dan van te voren ingeschat, onder meer door minder deelnemers dan vooraf beoogd. Over de stand van zaken van deze regeling, de consequenties als gevolg van het bijgestelde stikstof effect t.o.v. de raming in 2020 (2,8 Mol/ha per jr.) en het besluit over alternatieve maatregelen en aanvullende afspraken voor het alsnog realiseren van de beoogde stikstofdoelen is de Kamer per brief geïnformeerd[2].
Gerichte opkoop piekbelasters rond N2000 gebieden	9,1	Regeling provinciale aankoop veehouderijen nabij natuurgebieden, 27 oktober 2020, nr. WJZ/ 20259020; verhoging van het budget voor deze spuk-regeling is voorzien begin Q4 2021. Voor de tweede tranche-regeling wordt het mogelijk maken van verplaatsing onderzocht (Kamerstuk 35 600, nr. 45, De Groot (D66) en Van Otterloo (50PLUS), Bedrijven opkopen van de grootste belasters van Natura 2000-gebieden). De eerste tranche van de regeling is in uitvoering. Alle koopovereenkomsten dienen Q3 2022 te zijn afgesloten. De uitkomsten van tussenevaluatie van de eerste tranche worden in november verwacht. Daarnaast wordt gewerkt aan de inrichting van de tweede tranche. Deze zal naar verwachting in Q1 2022 worden opengesteld.
Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties	31,7	Conceptregeling wordt voorbereid, verwachte openstelling Q3 2022. De conceptregeling wordt dit najaar afgerond en naar verwachting begin Q1 2022 ingebracht voor de internetconsultatie en voor toetsing door de Europese Commissie aan de staatssteunkaders.
Verlagen ruw eiwitgehalte (RE) in veevoer	14 - 63	Afspraken met betrekking tot managementmaatregelen. Met de sectorpartijen is in juli tot een sector afspraak gekomen voor veevoer en weidegang (Kamerstuk 35 334, nr. 159) Er wordt nu gewerkt aan uitwerking van de regelingen.
Vergroten aantal uren weidegang	1,5 – 3,7	
Verdunnen mest met water bij zodenbemester in zandgebieden	2,3 – 9,2	Voor het verdunnen van mest wordt extra onderzoek gedaan naar de effecten. De resultaten hiervan worden het eerste kwartaal van 2022 verwacht.
Omschakelprogramma	3,5	De pilot van het Investeringsfonds Duurzame Landbouw is sinds begin juli opengesteld. De subsidieregeling bedrijfsplan voor omschakeling en de subsidieregeling

[1] Kamerstuk 35 334, nr 118
[2] Kamerstuk 28 973, nr 244

		demonstratiebedrijven zijn op één november opengesteld. De openstelling van de werkkapitaalregeling volgt.
Stalmaatregelen: innoveren, investeren en normeren emissiearme stallen	29 - 41	In de voorbereiding op de aanscherping van de normen voor de emissie van ammoniak uit nieuwe en bestaande stallen worden de perspectieven van bestaande en nieuwe innovatieve technieken uit de Subsidiemodules brongerichte verduurzaming stal- en managementmaatregelen (Sbv) onderzocht. Gestart is met een sectoranalyse varkens. Het rapport is beschikbaar op de website van de WUR. De komende periode zullen ook voor andere sectoren analyses worden uitgevoerd. De innovatiemodule van de Sbv is in de periode 24 februari tot en met 4 mei 2021 voor de tweede keer opengesteld. De beoordeling van de aanvragen is door RVO afgerond. De innovatiemodule wordt in Q4 opnieuw opengesteld.
Centrale mestverwerking (kunstmestvervanging)		Samenloop klimaat (33 mln.) en Stikstof (15 mln.); de uitgangspunten voor de conceptregeling zijn in Q1 en Q3 2021 met een klankbordgroep van experts besproken. De Europese Commissie is gevraagd of mestverwerking onder recycling binnen de algemene groepsvrijstelling gesubsidieerd kan worden. Openstelling van de regeling staat gepland voor Q1 2022.
Industrie		
Verkenning aanpassing huidige BBT aanpak	0 – 5 mol	Verkenning loopt i.s.m. IenW/EZK (industrietafel Schone Lucht Akkoord), generieke aanpak in ontwerp, reacties van internetconsultatie over aanpassing algemene vergunningsregels Wmb worden verwerkt. Ontwerp gaat in Q4 naar de Kamer.
Specifieke maatwerkaanpak voor de piekbelasters industrie (3 bedrijven)	0 – 0,3 mol	Onderzoek en uitvraag van EZK aan provincies naar interesse lokale industrie in bovenwettelijke reductie (Kamerstuk 35600, nr. 33, Geurts (CDA) c.s. heeft niet geleid concrete voorstellen. EZK kijkt naar alternatieve invulling en benut daarbij het rapport van het RIVM over de stikstofdepositie vanuit de industrie, mobiliteit en consumenten.
Subsidiestop ISDE (pelletkachels en biomassaketels)	0,1 mol	Geëffectueerd.
Mobiliteit		
Gerichte handhaving defecte en gemanipuleerde AdBlue systemen vrachtwagens	2	Onderzoek en plan van aanpak met inspectie (ILT) hoe naleving in combinatie met effect op stikstof gemeten kan worden. Het bestedingsplan is in Q3 goedgekeurd. De ILT is nu bezig met fase 1 waarin de informatiepositie wordt versterkt voor gerichte handhaving.
Retrofit binnenvaart	4,2	Tijdelijke subsidieregeling verduurzaming binnenvaartschepen 2021–2025 (Subsidieregeling innovaties duurzame binnenvaart) opengesteld Q1 2021, jaarlijks t/m 2025. Onderdeel van Green Deal Zeevaart, Binnenvaart en Havens. Voor 2021 lijkt sprake te zijn van onderuitputting voor de SCR-katalysatoren. IenW onderzoekt met de andere departementen hoe om te gaan met deze onderuitputting (bijsturingsmogelijkheden).

Stimuleren elektrisch taxiën (technisch potentieel)	0,4[3]	Schiphol heeft op 25 oktober 2021 een stappenplan uitgebracht, waarmee duurzaam taxiën in uiterlijk 2030 op heel Schiphol de standaardprocedure kan worden. De eerste stap daarin is de aanschaf van twee sleepvoertuigen (zogeheten taxibots) die medio 2022 in gebruik worden genomen voor een vervolgproef. In Q4 2021 wordt het bestedingsplan opgesteld dat voorziet in het mede-financieren van de vervolgproef op Schiphol.
Walstroom zeevaart	0,3	Conceptregeling wordt uitgewerkt, openstelling in Q1 2022 verwacht. Mogelijkheden voor intensivering zijn onderzocht t.b.v. stikstofreductie in kustprovincies (Kamerstuk 35 600, nr. 46 Van Otterloo (50PLUS) en Harbers (VVD), Intensivering van bronmaatregelen voor de kustprovincies) Deze mogelijkheid om walstroom met 20 mln. te intensiveren t.b.v. SSRS doelen, waaronder woningbouw in de kustprovincies volgt uit het besluit over herbestemming van de middelen van de Srv, waarover in juni 2021 een brief aan de Kamer is gestuurd.[4]
Bouw		
Innovatieregeling pilots bouw en GWW	nvt [5]	Twee pilots in uitvoering: A16 en HOV in 't Gooi. Daarnaast is eind 2020 door RVO gestart met tenders voor de DKTI-regeling om met name de pilots in de woningbouwsector te realiseren. Tot slot is een monitoringssystematiek uitgewerkt om het lerend vermogen in de pilots te vergroten. Deze monitoring vindt nu plaats. Op dit moment worden aanvullende pilots in beeld gebracht.
Schoon en emissieloos bouwen[6]		De routekaart Schoon en Emissieloos Bouwen wordt opgesteld (opwegnaarseb.nl), waaraan de hieronder genoemde 3 maatregelen voor de bouw zijn gekoppeld. Naar verwachting is deze routekaart in Q1 2022 afgerond.
Kennis en innovatieprogramma SEB	-	Kennis en innovatieprogramma gericht op het ontwikkelen van kennis en innovaties rondom nieuwe bouwconcepten en emissievrije bouwplaatsen (o.a. andere materialen, bouwhubs, inzet emissievrije werk- en voertuigen en prefab). Dit programma gaat dit jaar van start.
Schoon en emmissieloos bouwmaterieel	-	Een nieuwe subsidieregeling voor schone en emissieloze mobiele werktuigen, vaartuigen en bouwlogistieke voertuigen is in ontwerp. Naar verwachting wordt de subsidieregeling in Q1 2022 opengesteld.
Emissiearme en circulaire aanbestedingen door rijksdiensten	-	Traject om aanbestedende rijksdiensten (RWS, ProRail, RVB) in staat te stellen om langjarig schonere aanbestedingscriteria op te nemen en toegroeien naar standaardisering voor de gehele projectenportefeuille.

[3] Effect is door PBL als technisch potentieel ingeschat op 0,3 -0,4 mol/ha/jaar in 2030. Er is nog geen z cht op de kosten en het beleid dat nodig is om dit potentieel te ontsluiten. De maatregel is zodoende meegenomen in de bandbreedte van de structurele aanpak.

[4] Stand van zaken Subsidieregeling sanering varkenshouderijen (Srv)

[5] Het betreffen pilots, PBL heeft de maatregel daarom niet doorgerekend.

[6] In het kader van het besluit over de partiële vrijstelling in de bouw heeft het kabinet additionele m ddelen gereserveerd om het structurele pakket te versterken. Kamerstuk 32 847, nr. 681

Interbestuurlijke planning IPO - DGS

Versie 25 november 2021

		2021									2022																	
		November					December				Januari					Februari				Maart				April				
		1-nov	8-nov	15-nov	22-nov	29-nov	6-dec	12-dec	20-dec	27-dec	3-jan	10-jan	17-jan	24-jan	31-jan	7-feb	14-feb	21-feb	28-feb	7-mrt	14-mrt	21-mrt	28-mrt	4-apr	11-apr	18-apr	25-apr
ID		44	45	46	47	48	49	50	51	52	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
	Mijlpalen							Bestuurlijk Overleg 9 december					Bestuurlijk Overleg 20 januari (ovb)										Bestuurlijk Overleg 31 maart (ovb)				
	BO Stikstof							9-dec															31-mrt				
	BO Natuur				24-nov																						
	Stuurgroep Toestemmingsverlening			18-nov																							
	Stuurgroep Meldingen			15-nov																							
	Stuurgroep Gebiedsgerichte Aanpak																										
	Stuurgroep (Programma) Natuur	5-nov		19-nov			10-dec								4-feb												
	Stuurgroep AERIUS	3-nov		17-nov		1-dec		15-dec		29-dec																	
	DO Natuurdoelanalyses																										
	Directeuren Koepeloverleg		10-nov			1-dec																					
	Activiteiten																										
Toestemmingsverlening	Legalisatieprogramma	Inspraakprocedure eerste tranche legalisatieprogramma, looptijd 6 weken					Verwerken binnengekomen reacties in finale programma				Legalisatieprogramma eerste tranche operationeel begin 2022					Uitwerken legalisatieprogramma tweede tranche.											
	Verificatie- en legalisatieproces meldingen	Uitvoeren verificatie																									
	Meldingsvrije activiteiten	Doorontwikkelen plan van aanpak						BO	Organiseren verdere besluitvorming en voorbereiden openen loket.											1 maart streefdatum opening loket.								
	Stikstofbank	Voorbereiden informerende notitie richting BO van 9 dec.						BO																			
	Intern salderen	Plan van aanpak intern salderen uitwerken.			Bespreking in Directeurenoverleg op 26 november.																						
	Salderen met dierrechten	Onderzoeksopzet uitwerken.						BO																			
	RAV-factoren N-N	Een van de handelingsperspectieven verder uitwerken, inclusief extern onderzoek.														Nadere besluitvorming organiseren											
	Evaluatie beleidsregels	Uitwerking evaluatie en aanbevelingen																									
Gebiedsgerichte aanpak	Gebiedsplannen	Opstellen gebiedsplannen																									
	Bepalen gebiedsdoelen						Opdrachtformulering en uitwerking gebiedsdoelen																					
	Provinciaal generiek instrumentarium						Overzicht en impact provinciaal generiek instrumentartium																					
	Parallel doorwerken in de overgangsgebieden						Overgangsgebieden, samen met programma natuur																					
	Overgangsgebieden in PSN						Advies kaderstelling overgangsgebieden in Programma Stikstofreductie en Natuurverbetering (PSN)																					
	Governancemodel gebiedsgerichte aanpak	Uitwerking governancemodel (besluitvorming gebiedsplannen, afstemming tussen gebiedsplannen, natuurdoelanalyses en beheerplannen)							Bespreking in Stuurgroep GGA op 20 december																			
	Natuurdoelanalyses	Quick scan natuurdoelanalyses																									
Natuur	Uitvoeringsprogramma Natuur	Voorbereiden gezamenlijke agenda uitvoeringsprogramma (12 SPUK'S)					Voorbereiding 2e tranche programma natuur																					
	Agenda Natuurinclusief	Agenda natuurinclusief versie 1.0																									
	Natuurbank	Uitwerking en juridische inbedding																									
	Monitoring programma natuur	Business case monitoring programma natuur	BO Natuur																								
Systeemontwikkeling en monitoring	Stikstofanalyses	Stikstofanalyses fase 2									Stikstofanalyses fase 3																	
	Governance monitoring	Uitwerking governancemodel monitoring																									
	Opzetten Natuur Monitor	Opzetten Natuur Monitor (conform Aerius Monitor; start met haalbaarheidsonderzoek)																									
Overkoepelend	Uitwerking programma Stikstofreductie en Natuurverbetering	Uitwerken bouwblokken programma.														Schrijven programma en organiseren besluitvorming.							BO (ovb)				

Interprovinciaal Overleg

Propositie stikstof en natuur

Vastgesteld in de GS-en van 23 resp. 30 november 2021
op voordracht van de BC Stikstof en de BAC Vitaal Platteland

Dit is de kern van ons aanbod:

Wij zijn bereid ons, samen met het Rijk, te binden aan doelen

- Wij nemen samen verantwoordelijkheid voor reductiedoelen én de staat van instandhouding in de gebieden. Wij doen dit met oog op de economische ontwikkeling en de leefbaarheid van het landelijke gebied.
- Hiervoor hebben we wel duidelijke doelen en integrale en flexibele instrumenten nodig én afspraken over uitvoeringskosten
- Wij voeren regie op het aanbod van de gebiedspartners; elke provincie is bereid zich te committeren aan haar eigen inzet en om hierover binnen haar verantwoordelijkheden bestuurlijke afspraken te maken

Wij nemen, samen met het Rijk, onze verantwoordelijkheid

- Deze opgave heeft alleen kans van slagen als we het samen doen
- Dit vraagt ook om over de vierjarige bestuursperiode heen te kijken. Dit zorgt voor een duurzaam toekomstperspectief. Hierbij is een houding van commitment, elkaar aanspreken en leren door te doen nodig.

Wij hebben de gebiedskennis en kunnen de opgaven op elkaar laten aansluiten

- Wij zijn in staat de landelijke strategieën te vertalen naar de concrete uitvoeringspraktijk in gebieden
- Wij zijn in staat opgaven integraal te verbinden op een manier die passend is bij de specifieke gebiedsdoelen

Wij zorgen ervoor dat de uitvoering ook daadwerkelijk gebeurt

- Wij zijn in staat regie te voeren over de uitvoering en alle gebiedspartners hierop aan te spreken. Uiteraard nemen wij hierbij verantwoordelijkheid voor ons eigen aandeel, samen met het Rijk en de gebiedspartners
- Wij plaatsen de uitvoering binnen het perspectief van een leefbaar platteland en een duurzaam ontwikkelperspectief

1. Aanleiding

Na de val van het PAS heeft het kabinet diverse maatregelen genomen om het stikstofprobleem aan te pakken. Dit leidde onder meer tot de Wet stikstofreductie en natuurverbetering (Wsn) met een onderliggend maatregelenpakket van 5 miljard euro. Provincies werken met het Rijk en partners (waaronder de Unie van Waterschappen en de VNG) samen aan de uitvoering van dit pakket. Zo zijn wij gestart met de uitwerking van gebiedsplannen binnen de Wsn, hebben met het Rijk een gezamenlijk uitvoeringsprogramma natuur opgesteld en bereiden momenteel de uitvoering van de eerste € 600 mln. aan natuurmaatregelen voor.

Inmiddels is door diverse publicaties, rapporten en gesprekken duidelijk geworden dat dit pakket onvoldoende is om het benodigde behoud en herstel van natuur en biodiversiteit te borgen en om ruimte voor ontwikkelingen te bieden. In de formatie wordt gesproken over een intensivering van de aanpak. Kern van deze aanpak is dat stikstof niet als single issue wordt opgepakt, maar onderdeel is van een integrale, onontkoombare aanpak in het landelijke gebied. Provincies onderschrijven de urgentie van deze aanpak. Een dergelijke aanpak is nodig want:

- Natuur staat onder druk van meer drukfactoren dan alleen stikstof;
- Naast herstel van stikstofgevoelige natuur zijn er meer majeure opgaven in het landelijke gebied, zoals het behalen van KRW-doelstellingen, het klimaatakkoord, het tegengaan van bodemdaling en het leefbaar houden van het landelijke gebied;

- Voor al deze opgaven geldt dat deze alleen tot ontwikkeling kunnen komen als deze gekoppeld worden aan een duurzaam perspectief voor de landbouwsector en voor de leefbaarheid en economische ontwikkeling van het landelijke gebied.

We zetten in op verbetering van natuur, biodiversiteit en vermindering van de stikstofdepositie. De landelijke aanpak van het Rijk en de gebiedsgerichte aanpak onder regie van de provincies moeten nauw op elkaar aansluiten. Dit sluit aan bij conclusies van eerdere rapporten dat de stikstofaanpak moet bestaan uit landelijke en gebiedsgerichte maatregelen. Randvoorwaarde voor het slagen van deze aanpak is een landelijk pakket aan maatregelen voor het verminderen van de stikstofdeken.

Een gebiedsgerichte aanpak van stikstofvermindering en natuurherstel is alleen haalbaar als deze is ingebed in een bredere transitie van het landelijke gebied, waarin ook aandacht is voor de gebieden buiten de Natura 2000- en overgangsgebieden. Het is noodzakelijk dat de landbouw een duurzaam toekomstperspectief wordt geboden, waarin ook de andere transitieopgaven worden meegenomen waarmee de landbouw zal worden geconfronteerd, zoals de klimaatopgave en de KRW. De stikstof- en natuuraanpak is urgent en onontkoombaar en is hierdoor een belangrijke aanjager voor deze transitie.

Wij vinden het van belang dat er duidelijke kaders zijn voor deze transitie, zowel landelijk als gebiedsgericht. Afhankelijk van de opgave en het perspectief per gebied zullen wij op maat bijdragen aan deze transitie door het gericht inzetten van de (ruimtelijke) instrumenten die wij beschikbaar hebben.

Landelijke bronmaatregelen voor alle sectoren zijn noodzakelijk om de stikstofdeken te verminderen in landelijk én stedelijk gebied. De aanpak van het stikstofprobleem is immers ook noodzakelijk om ruimte te bieden voor de economische ontwikkeling in het stedelijke gebied. In alle provincies zijn stedelijk en landelijk gebied immers nauw met elkaar verbonden. Ook het stedelijk gebied heeft economische ruimte nodig én kan bijdragen leveren aan de opgaven.

2. Stikstof, natuur, water en klimaat in samenhang oppakken

Binnen deze bredere transitie willen wij de stikstofopgave als volgt aanpakken:

2.1 Voor provincies is een samenhangende, integrale aanpak het uitgangspunt. Het woord ‘integraal’ vergt hierbij wel een preciezere duiding. Alles met alles verbinden is een onmogelijke opgave en leidt ook tot vertraging. Het komt er dus op aan om díe thema’s te verbinden die in de uitvoering nauwe samenhang hebben en waarbij een samenhangende programmering ook voorkomt dat stakeholders steeds weer afzonderlijk worden bevraagd. Wat ons betreft gaat het dan om stikstof, water en klimaat (landbouw en landgebruik). Inzoomend op elk van deze thema’s:

- Voor *stikstof* zijn op dit moment landelijke doelen gesteld in de vorm van landelijke omgevingswaarden. Deze zijn nog niet vertaald naar een opgave per Natura 2000-gebied. Ook zal de doelstelling (in tijd en omvang) naar verwachting aangescherpt worden. Provincies willen hierbij uitgaan van het tegengaan van verslechtering van Natura 2000-gebieden en het borgen van instandhoudingsdoelen. We richten ons op instandhoudingsdoelen, de kritische depositiewaarde (KDW) is hierbij een belangrijke indicator, en geen doel op zich. Voor *natuur* zijn er bestaande doelstellingen, namelijk het tegengaan van verslechtering en het realiseren van de instandhoudingsdoelen.

Belangrijk aandachtspunt hierbij zijn de uitkomsten van de actualisatie van de doelensystematiek;
- Voor *water* zijn in de Kaderrichtlijn Water (KRW) doelen gesteld. De KRW stelt de kaders om ecologische doelen te stellen. Het gaat dan om ecologische doelen die provincies voor regionale wateren hebben vastgesteld, onderbouwd door waterschappen en eventueel Rijkswaterstaat. De waterschappen voeren de waterhuishoudkundige maatregelen aan het regionale watersysteem uit;
- Voor *klimaat*, onderdeel landbouw en landgebruik, zijn doelen gesteld. Deze zijn gericht op een verlaging van broeikasgasemissies uit de landbouw en versterking van opslag van CO2 in bossen, veenweide en landbouwbodems. De verwachting is dat de doelen in het kader van Fit for 55 aangescherpt gaan worden;
- Integraliteit betekent niet dat alles kan, maar dat een zorgvuldige afweging wordt gemaakt tussen verschillende thema's. Prioriteren en programmeren zal dan ook een belangrijk gesprekspunt zijn in een integrale aanpak.

Naast deze 'onvermijdelijke 3' zijn er thema's die kunnen worden meegekoppeld of waarover regelmatig afstemming kan plaatsvinden met het oog op de programmering. De vraag of en de intensiteit waarmee deze afstemming plaatsvindt, is afhankelijk van de precieze situatie (hoe urgent zijn deze thema's) in een gebied of provincie. Het gaat dan om:

- *Energietransitie en klimaatadaptatie* (inclusief droogte): hiervoor geldt dat provincies van mening zijn dat de bestaande afspraken waar mogelijk kunnen worden meegekoppeld en dat afstemming van programmering kan worden bezien. Dit geldt ook voor *wonen* (de gezamenlijke ambitie van één miljoen nieuwe woningen), verstedelijkingsopgave en andere thema's met een ruimtelijke claim. Voor deze en soortgelijke thema's geldt dat de ruimtelijke verdeling (wat/waar) onderwerp van regelmatige afstemming zal moeten zijn om ervoor te zorgen dat kansen worden benut en de juiste (= geprioriteerde) ontwikkeling op de juiste plek plaatsvindt. Provincies willen met het Rijk, gemeenten en waterschappen concrete afspraken maken over hoe, wanneer en met wie deze afstemming gaat plaatsvinden. Deze integrale afweging zal van alle partijen een andere manier van werken vergen. Mogelijk kan het Nationaal Programma Landelijk Gebied dit proces faciliteren.

2.2 *Perspectief voor de landbouw* is een belangrijke randvoorwaarde om deze integrale aanpak te laten slagen. Hiervoor is nodig dat op basis van gezamenlijk uit te werken landelijke kaders helder wordt welk type bedrijvigheid waar perspectief heeft. Rijk en provincies zullen hier vanuit hun eigen onderscheiden verantwoordelijkheden naar handelen. Helderheid over dit toekomstbestendige perspectief is nodig om lock-ins te voorkomen.

2.3 Bij het realiseren van deze doelstellingen is de leefbaarheid van het platteland – voldoende woningen, toekomstbestendige bedrijvigheid, goede bereikbaarheid en maatschappelijke voorzieningen – een andere belangrijke randvoorwaarde. De transitie moet leiden tot een leefbaar en vitaal platteland; dit is ook het wenkend toekomstperspectief voor alle stakeholders. De Agenda Natuurinclusief (natuurinclusief bouwen, werken, wonen) draagt hieraan bij, door ook andere sectoren in staat te stellen bij dragen aan versterking van natuur. Provincies zullen bij de uitwerking van plannen deze leefbaarheid meewegen. Wij pleiten ervoor om binnen de transitieopgave ook middelen te reserveren voor leefbaarheid.

3. Gebiedsplannen als vehikel

3.1 Voor de vertaling van het wat naar het hoe maken provincies gebruik van de afgesproken systematiek van de gebiedsplannen (op basis van de Wsn). De ambitie is dat de gebiedsplannen hét samenhangende plan en programmering zijn voor stikstof, natuurherstel, KRW en klimaat voor de sector landbouw en landgebruik. Deze aanpak betekent wel dat de integrale opgave zich niet beperkt tot Natura 2000-gebieden – zoals tot nu toe afgesproken – maar wordt verbreed naar het gehele landelijk gebied. Er zijn dan meerdere gebiedsprocessen die samenkomen in één gebiedsplan voor een provincie.

3.2 We willen in afstemming met het Rijk een uitvoeringstoets uitvoeren over de beoogde inhoud en de planning van deze integrale gebiedsplannen. De Wsn schrijft op dit moment een beperktere scope van de gebiedsplannen voor. Zoals hierboven staat beschreven, willen provincies deze scope verbreden om recht te doen aan de bredere opgave en om zo effectief en efficiënt mogelijk met middelen en inzet om te gaan. De precieze uitvoerbaarheid moet dan wel getoetst worden. Aan de hand van een uitvoeringstoets moet duidelijk worden: a) wat deze integraliteit per thema precies vraagt en b) in hoeverre deze integraliteit op een zorgvuldige wijze nog in het huidige planproces kan worden meegenomen. Hiervoor is in ieder geval belangrijk dat er uitgewerkte doelen zijn (zie 3.1) en er duidelijkheid is over het perspectief van de landbouw (zie 2.3). Ook moet er helderheid zijn over de beschikbaarheid van financiële middelen – zowel voor de uitvoering van maatregelen en investeringen als voor de capaciteitsinzet van provincies. Het is van belang hierbij ook voorfinanciering te regelen.

3.3 Wij stellen voor de verbreding van de scope van de gebiedsplannen gefaseerd op te pakken. Provincies zetten het huidige proces door, dat erop gericht is om gebiedsplannen conform de Wsn in 2023 gereed te hebben. Tegelijkertijd werken wij met het Rijk de langere termijn verder uit, met een integralere scope en instrumentering en een realistische planning.

3.4 Voor *stikstof* zullen nadere *regionale doelstellingen* per Natura 2000-gebied worden geformuleerd en besproken worden met de provincies. Deze regionale doelstelling geeft helderheid over de opgave per gebied. Het RIVM zal hier advies over geven. Om op deze doelstelling te kunnen sturen, moet de benodigde depositiereductie worden vertaald naar een emissiereductieopgave. Het ligt voor de hand dat het Rijk vanuit haar systeem-verantwoordelijkheid en provincie overstijgende inzichten een regionale vertaling van de landelijke omgevingswaarde c.q. landelijke instandhoudingsdoel-stelling opstelt en dit bespreekt met de provincies; na een beleids-, reality- en uitvoeringscheck zullen de provincies samen met het Rijk tot definitieve afspraken komen waaraan iedereen zich committeert. De provincie voert vervolgens regie op het maken van een passend aanbod van maatregelen en investeringen met alle relevante gebiedspartners (waaronder de Unie van Waterschappen en de VNG) om invulling te geven aan dit doel. Dit aanbod bestaat daarmee uit bijdragen en inspanningen van de verschillende gebiedspartners, waaronder de provincies. Elk aanbod zal per definitie maatwerk zijn, passend bij de situatie van het betreffende gebied.

3.5 Het is van belang dat het Rijk landelijke keuzes maakt en kaders stelt voor een realisatie-strategie van landelijke en gebiedsgerichte maatregelen, in combinatie met perspectief voor de landbouw. Provincies zijn, samen met hun gebiedspartners, als geen ander in staat een dergelijke algemene strategie op hoofdlijnen op impact te beoordelen en te vertalen naar de concrete situatie in een gebied. Als wij voldoende speelruimte krijgen, kunnen wij binnen de

afgesproken kaders de beste match maken tussen gestelde doelen en te nemen maatregelen.

3.6 Wij zijn er voorstander van dat de gebiedsplannen worden bekeken door een in te stellen landelijke regieorganisatie die hier ook verder met de provincies (die verantwoordelijk zijn voor hun gebiedsplannen) over overlegt om zo tot definitieve afspraken te komen. Over de toetsingscriteria is vooraf overeenstemming nodig. Na een positief advies van de landelijke regieorganisatie worden landelijke middelen en instrumenten beschikbaar gesteld. Hierover worden bestuurlijke afspraken gemaakt met de individuele provincie. De provincie voert vervolgens regie op de uitvoering. In de landelijke regieorganisatie wordt de voortgang van alle gebieden besproken.

4. Uitvoeringskracht

4.1 Een dergelijke aanpak heeft alleen kans van slagen als het Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen werken als één overheid. Met respect voor de bestaande verantwoordelijkheidsverdeling, maar in een nauw samenspel waarin nieuwe vormen van samenwerking worden verkend. In ons algemene aanbod 'Krachtig groen herstel' hebben we hier een aantal hoofdlijnen voor benoemd. Voor de transitie landelijk gebied is het nodig hiervoor de *governance van samenwerking* aan te scherpen. Onderdeel hiervan is het concreet maken van escalatielijnen die aangeven wat de processtappen zijn als partners het niet met elkaar eens zijn. Verder is belangrijk dat alle betrokken departementen die een verantwoordelijkheid hebben ten aanzien van één van de drie kernthema's, gezamenlijk aan tafel zitten en er regie is op de gezamenlijke rijksinzet.

4.2 In het rapport van Peter Heij staat een aantal modaliteiten genoemd om te komen tot een uitvoeringsorganisatie. Provincies kiezen voor de *regiemodaliteit* omdat deze de bestaande expertise bundelt en met deze variant zo min mogelijk tijd verloren gaat aan het optuigen van nieuwe structuren. Wij constateren dat ook binnen deze variant een fors grotere inzet nodig is, ook bij provincies, en dat daarom duidelijk moet worden hoe de capaciteit kan worden versterkt. Het verkennen van de uitwerking hiervan moet op basis van een gezamenlijke opdracht van het Rijk en de provincies plaatsvinden. Om gezamenlijk sturing te geven aan dit proces stellen de provincies graag een eigen *verkenne*r beschikbaar die samen met de rijksverkenner tot nadere voorstellen komt.

4.3 De integrale aanpak betekent feitelijk een transitie van het landelijke gebied die de komende 10 tot 30 jaar zijn beslag zal krijgen. Een dergelijke aanpak is geen kwestie van een 'groot gebaar' of een 'druk op de knop.' Het vergt een lerende en adaptieve aanpak van alle partners. Ondanks de gevoelde urgentie moeten tijd en ruimte voor deze manier van werken worden gevonden.

4.4 Verder vergt deze aanpak op alle fronten meer capaciteitsinzet van de provincies. Uitvoeringskracht is het sleutelwoord. Voor de onderbouwing van de benodigde middelen is een artikel 2-onderzoek nodig op basis van de Wet financiële verhoudingen. Naast eenmalige middelen zijn er ook structurele middelen nodig. Verder moet ook aandacht zijn voor de benodigde voorfinanciering om snel te kunnen handelen. Tevens is het belangrijk dat er duidelijkheid komt over welke middelen beschikbaar zijn voor de gerichte stikstof/natuuropgave (Natura 2000- en overgangsgebieden) en welke voor de bredere transitie. Gezien de krappe arbeidsmarkt stellen de provincies voor een gezamenlijke 'capaciteitsstrategie' van het Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen te onderzoeken om de benodigde menskracht snel en adequaat te regelen.

4.5 De uitvoeringskracht in de gebieden wordt vergroot als er landelijke afspraken zijn met stakeholders die gebiedsgericht kunnen worden uitgewerkt. Draagvlak en samenspel in het gebied is een belangrijke succesfactor om tot resultaten te komen. Provincies zijn gewend hierop op gebiedsniveau regie te voeren; hiervoor is wel speelruimte en tijd nodig.

4.6 Om tot een goede match van doelen en aanbod (maatregelen en investeringen) te komen, is het nodig dat het instrumentarium op orde komt. Middelen moeten ontschot worden en er is behoefte aan meer flexibele regelingen die beter aansluiten op de integrale opgaven in het landelijke gebied. Zo laat de eerste tranche van de gerichte opkoopregeling zien dat de huidige SPUK-regeling te star is. Een aanpak waarbij elke opgave een eigen SPUK heeft, past niet bij de opgaven waar wij voor staan.

Tot slot is er extra inzet nodig om van A (de bestaande situatie in het hier en nu) naar B (de nieuwe situatie van transitie in uitvoering) te komen. Zowel voor de houdbaarheid van toestemmingsverlening als de voortgang van de legalisering van de meldingen zijn kortetermijnmaatregelen nodig omdat de voortgang van de huidige bronmaatregelen achterblijft. Voor het creëren van economische ontwikkelingsperspectieven binnen de juridische kaders is het wenselijk dat de stikstofbanken worden gevuld met extra landelijke bronmaatregelen.

BC Stikstof/BAC VP

1 december 2021

Interprovinciaal Overleg
van, voor en door provincies

Propositie stikstof en natuur

Datum	1 december 2021
Ten behoeve van	GS-en 7 december 2021
Opsteller	[redacted] Stikstof

Geachte leden van de GS-en,

Hierbij ontvangt u de op voordracht van de BC Stikstof en de BAC Vitaal Platteland door de GS-en van 23 resp. 30 november vastgestelde definitieve versie van de 'propositie stikstof en natuur'. In het BC/BAC VP-overleg van 25 november is afgesproken de PS-en op een gezamenlijk moment en volgens een vast stramien te informeren. Hiervoor heeft de IPSN een bijgaande voorzet opgesteld.

Het IPO beoogt de propositie (samen met onder meer een persbericht en een Q&A voor de woordvoerders van de provincies) op 9 december om 18.00 te publiceren. Rekening houdend met de gezamenlijke provinciale woordvoeringslijn luidt het verzoek de propositie op 9 december om 16.00 uur met de PS-en te delen.

De GS-en worden gevraagd:
- Kennis te nemen van de definitieve propositie 'stikstof en natuur'
- De PS-en per brief op **9 december om 16.00 uur** over de propositie te informeren;
- De propositie op een geëigend (regulier) met de PS-en te bespreken.

Bijlage
- Bouwstenen brief PS-en

Bijlage bij GS-document
propositie stikstof en natuur

Interprovinciaal Overleg
van, voor en door provincies

Bouwstenen PS-brief inzake propositie stikstof en natuur

[Aanhef]

Hierbij ontvangt u de in alle twaalf GS-en vastgestelde ‘propositie stikstof en natuur’.

Naar verwachting worden in de formatie omvangrijke plannen ten aanzien van stikstof en natuur opgesteld. Kern van de plannen is een integrale aanpak van de problematiek waarbij de doelen van stikstof, natuur, klimaat (landbouw en landgebruik) en water samenhangend worden opgepakt. Dit zal gecombineerd worden met beleidsvoorstellen gericht op langjarig perspectief voor de landbouw. De zekerheid dat de opgaven gerealiseerd worden en de versterking van uitvoeringskracht in het landelijke gebied zullen belangrijke uitgangspunten van het rijk zijn. Verwachting is verder dat dit gepaard zal gaan met een forse financiële impuls.

Bij de gebiedsgerichte uitwerking van deze aanpak willen de provincies een belangrijke rol spelen. De BC Stikstof en de BAC Vitaal Platteland hebben daarom de voorliggende propositie voor de formatietafel voorbereid. Deze is in de GS-en van 23 respectievelijk 30 november vastgesteld. Met de propositie geven de provincies aan dat zij vanuit hun rol als gebiedsregisseur binnen het kader van de integrale aanpak op het gebied van stikstof en natuur een betekenisvolle rol willen spelen. De propositie is als aanbod geschreven, maar benoemt ook de hiervoor benodigde voorwaarden.

De propositie is de nadere invulling op het gebied van stikstof en natuur van de door het IPO bestuur vastgestelde ‘Krachtig groen herstel’, en het gesprek in het IPO Bestuur over ‘Rol in de Ruimte’. Deze propositie zal voor de BC Stikstof en BAC Vitaal Platteland leidraad zijn bij de uitwerking van het regeerakkoord en de nadere afspraken die hierover met het nieuwe kabinet worden gemaakt. De Unie van Waterschappen steunt de propositie; deze is tevens afgestemd met de VNG.

Vooruitlopend op de publicatie van het regeerakkoord is het IPO voornemens de propositie op 9 december, direct na het BO Stikstof, om 18.00 uur te publiceren. Bij deze publicatie zal onder meer gebruik worden gemaakt van een persbericht en een Q&A voor de woordvoerders van de provincies. Afstemming vindt plaats via de gebruikelijke communicatiekanalen.

Deze propositie wordt toegelicht in de eerstkomende reguliere PS-vergadering [datum provincie]. Tevens zal de propositie worden toegelicht in de op 7 december aanstaande geplande informatiebijeenkomst voor de AV-leden en andere Statenleden over stikstof.

PROVINCIE FLEVOLAND

Memo
Beeldvorming

Registratienummer:
2916033

Datum
8 februari 2022

Afdeling
SENB

Betreft
Memo beeldvorming strategie Flevolandse aanpak stikstof

Naam commissie	Beeldvormendecommissie RND
Onderwerp	Memo beeldvorming strategie Flevolandse aanpak stikstof
Datum beeldvorming	2 en 23 maart 2022
Wat is de reden/aanleiding voor beeldvorming? Let op: deze beeldvormende ronde moet meerwaarde hebben t.o.v. bijvoorbeeld schriftelijke informatie of een filmpje	De aanleiding voor deze beeldvorming is de geplande besluitvorming op 20 april. In deze sessie wordt u geïnformeerd over de voorgestelde strategie.
Wat moet de beeldvorming opleveren / Wat is het doel?	Verheldering van de uitwerking van de strategie die in Flevolandse aanpak Stikstof is opgenomen en waarover PS op 20 april 2022 een besluit over neemt.
Hoe wordt de beeldvormende ronde vormgegeven? Gebruik het stroomschema Beeldvorming voor inspiratie over vorm en type (max. 1/3e van de behandeltijd kan benut worden voor presentaties, wanneer meer tijd nodig is graag motiveren via deze memo)	De beeldvorming begint met een presentatie van de voorgestelde strategie Flevolandse aanpak stikstof van maximaal 10 minuten. Hierna is er gelegenheid om vragen te stellen.
Hoeveel tijd wordt geschat nodig te zijn? Let op: tijdsduur gaat altijd in overleg met de Procedurecommissie	30 minuten.
Wat is de historie van het onderwerp in de Staten? Geef inzicht in bijvoorbeeld eerdere behandeling of toezeggingen.	In februari 2021 is de Flevolandse aanpak stikstof vastgesteld. In het najaar zijn er daaropvolgend twee informerende sessies voor PS georganiseerd. Waarop op 1 september 2021 de volgende onderwerpen zijn besproken: stikstofbank, het gebiedsproces, de legalisering van PAS-melders en recentelijke rechterlijke uitspraken. Waarop op 22 december 2021 een nadere uitwerking van de stikstofstrategie, gebiedsproces en het vervolg van beide sporen is besproken.
Welke informatie wordt voorafgaand aan de beeldvorming, als bijlage van dit memo, aangereikt? Kan de beeldvorming hierdoor korter?	Voorafgaand wordt het statenvoorstel meegestuurd en zal de powerpoint presentatie beschikbaar worden gesteld.
Wie verzorgt de beeldvorming? Let op: functietitel ipv. Naam.	Gedeputeerde Stikstof, Programmamanager Stikstof en evt. gebiedsregisseur stikstof
Is de betreffende Gedeputeerde aanwezig?	Ja

Memo

Wat is het vervolg van deze beeldvorming? Geef een zo smart mogelijke planning.	Oordeelsvorming in de Statencommissie RND van 6 of 13 april Besluitvorming in de PS vergadering van 20 april 2022

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de WOB (ja/nee aangeven)
Statenvoorstel strategie Programmatische aanpak stikstof		Ja

Memo

Gedeputeerde Staten

Dossiernummer	3459
Extern Zaak ID	2925513
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	8 maart 2022
Agendapunt	11
Omschrijving	Tijdelijk aanhouden extern salderen inzake stikstof
Organisatieonderdeel	Strategie en Beleid

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Gedeputeerde Staten	**8 maart 2022**

Parafering			
[redacted]	Akkoord		03-03-2022 13:59
Hofstra, H.J.	Akkoord		03-03-2022 16:40

Toelichting

Bij projecten die zorgen voor een toename van stikstof op stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden kan door middel van het wegnemen van stikstofrechten op een andere plek de toename ongedaan worden gemaakt. Dit noemt men extern salderen. De provincie Overijssel heeft aangekondigd extern salderen tijdelijk aan te houden. Er worden tijdelijk geen vergunningaanvragen met extern salderen behandeld en er worden dus ook geen besluiten genomen met extern salderen. Van de rechter moet eerst worden aangetoond dat voldoende maatregelen worden genomen om de natuurdoelen te halen voordat maatregelen mogen worden ingezet voor economische ontwikkelingen. Provincie Overijssel stelt nu de benodigde onderbouwing per gebied op. Omdat zij voor hun eigen gebieden leidend zijn wordt het extern salderen voor Overijsselse Natura 2000-gebieden ook in Flevoland aangehouden totdat Overijssel de benodigde onderbouwing heeft opgesteld. De overige buurprovin-cies hebben voor hun gebieden het extern salderen niet aangehouden waardoor het niet nodig is extern salderen in Flevoland op deze gebieden aan te houden.

Besluit

1. Vergunningaanvragen met extern salderen op gebieden gelegen in Overijssel aan te houden
2. Ruimtelijke procedures met extern salderen op gebieden gelegen in Overijssel in principe aan te houden / negatief op te adviseren
3. Vergunningaanvragen en ruimtelijke procedure met extern salderen op gebieden in Overijssel weer te behandelen en door te laten gaan zodra provincie Overijssel aangeeft de additionaliteitsvereiste voor de betreffende gebieden onderbouwd te hebben
4. Vergunningaanvragen en ruimtelijke procedures met extern salderen op gebieden buiten de provincie Overijssel vooralsnog door te laten gaan
5. Mededeling tijdelijk aanhouden extern salderen vast te stellen en aan PS te verzenden

Toelichting

Conform.
De portefeuillehouder wordt gemandateerd tot redactionele aanpassingen.

PROVINCIE FLEVOLAND

Agenda
Gedeputeerde Staten
-
2925535

Nota besluitvorming

Onderwerp
Tijdelijk aanhouden extern salderen inzake stikstof

Beslispunten
1. Vergunningaanvragen met extern salderen op gebieden gelegen in Overijssel aan te houden
2. Ruimtelijke procedures met extern salderen op gebieden gelegen in Overijssel in principe aan te houden / negatief op te adviseren
3. Vergunningaanvragen en ruimtelijke procedure met extern salderen op gebieden in Overijssel weer te behandelen en door te laten gaan zodra provincie Overijssel aangeeft de additionaliteitsvereiste voor de betreffende gebieden onderbouwd te hebben
4. Vergunningaanvragen en ruimtelijke procedures met extern salderen op gebieden buiten de provincie Overijssel vooralsnog door te laten gaan
5. Mededeling tijdelijk aanhouden extern salderen vast te stellen en aan PS te verzenden

Kern voorstel
De provincie Overijssel heeft aangekondigd extern salderen (salderen met stikstofruimte) tijdelijk aan te houden. Conform de Raad van State moet eerst worden aangetoond dat voldoende maatre-gelen worden genomen om de natuurdoelen te halen voordat maatregelen mogen worden ingezet voor economische ontwikkelingen. Provincie Overijssel stelt nu de benodigde onderbouwing per gebied op. Omdat zij als gebiedstrekker hierin leidend zijn wordt voorgesteld het extern salderen voor Overijsselse Natura 2000-gebieden ook in Flevoland aan te houden totdat Overijssel de be-nodigde onderbouwing heeft opgesteld. De overige buurprovincies hebben voor hun gebieden het extern salderen niet aangehouden waardoor het niet nodig is extern salderen in Flevoland op deze gebieden aan te houden.

Registratienummer
2925535

Datum
8 maart 2022

Afdeling/Bureau
SENB

P&C medewerker

Datum:
8 maart 2022
Agendapunt

Categorie
-
Bevoegdheid
-

Openbaarheid
Openbaar

Portefeuillehouder
Hofstra, H.J.

Routing

Besluit

Datum besluit

Akkoord:

Afdeling
Hoofd financiën
Portefeuillehouder

Argumenten

1.1 *De provincie Overijssel is gebiedstrekker van een aantal gebieden waarop Flevolandse bedrijven stikstof uitstoten*
Het betreft De Wieden en De Weerribben, twee Natura 2000-gebieden die beiden kort over de oostgrens van de Noordoostpolder gelegen zijn. Beide gebieden zijn stikstofgevoelig.

1.2 *De provincie Overijssel heeft het extern salderen aangehouden totdat zij de additionaliteitsvereiste per stikstofgevoelig Natura 2000-gebied hebben onderbouwd*
De additionaliteitsvereiste betreft de eis dat stikstofmaatregelen alleen ingezet kunnen worden voor sociaal-economische ontwikkelingen indien voldoende aangetoond kan worden dat deze niet noodzakelijk zijn voor het behalen van de natuurdoelen.

1.3 *De provincie Overijssel is als gebiedstrekker leidend voor de beoordeling van het behalen van natuurdoelen in de Overijsselse gebieden, waardoor Flevoland voor de Overijsselse gebieden gebonden is aan de Overijsselse besluitvorming*
Ieder gebied heeft een gebiedstrekker, dit betreft de provincie waar het gebied in hoofdzaak in gelegen is. Deze gebiedstrekker stelt onder andere het beheerplan op en is verantwoordelijk voor het uitvoeren van maatregelen in het gebied om ze de natuurdoelen te halen. De gebiedstrekker bepaalt ook of het liggende maatregelenpakket afdoende is (de additionaliteitsvereiste). Deze redeneerlijn is bevestigd in het extern ingewonnen juridisch advies zoals opgenomen in de bijlage.

2.1 *In ruimtelijke procedures kan ook gebruik gemaakt worden van extern salderen*

2.2 *De argumentatie achter dit extern salderen is vergelijkbaar als bij vergunningverlening, daarom wordt aanbevolen ook deze vorm van extern salderen aan te houden*
Ook dit is bevestigd in het extern ingewonnen juridisch advies zoals opgenomen in de bijlage.

2.3 *In sommige ruimtelijke procedures is de provincie bevoegd gezag, in andere ruimtelijke procedures is de gemeente bevoegd gezag en geeft de provincie advies*

3.1 *Zodra de gebiedstrekker, in dit geval de provincie Overijssel, de onderbouwing van de additionaliteitsvereiste opgesteld heeft kan extern salderen op de betreffende gebieden weer worden toegestaan*
Met het opstellen van een onderbouwing van de additionaliteitsvereiste (de onderbouwing dat er voldoende maatregelen worden genomen om de natuurdoelen te halen) kan het extern salderen worden hervat. Immers is de belemmering voor het extern salderen dan weggenomen en kan ook Flevoland gebruik maken van de opgestelde onderbouwing. Aanvullende maatregelen mogen dus weer ingezet worden voor sociaal-economische activiteiten.

4.1 *De andere omliggende provincies met relevante gebieden (Friesland, Drenthe, Noord-Holland, Gelderland en Utrecht) hebben extern salderen op hun gebieden niet aangehouden en gaan er dus vanuit dat zij de additionaliteitsvereiste voor hun gebieden voldoende onderbouwd hebben*
Er is interprovinciaal contact over deze kwestie, waarbij provincies ieder hun eigen huiswerk moeten controleren. De andere omliggende provincies met een stikstofgevoelig gebied binnen 25 km van Flevoland (in totaal nog eens 5 provincies) gaan er vooralsnog van uit dat zij de additionaliteitsvereiste voor hun gebieden voldoende onderbouwd hebben.

Kanttekeningen
Er liggen momenteel 5 aanvragen voor vergunningen met extern salderen. Het betreft 3 veehouderijen en 2 industriële aanvragen. Daarnaast ligt er een VVGB met extern salderen, waarvan de betreffende Omgevingsvergunning nog niet definitief is.

Het aanhouden vormt een beperkt risico voor de Raad van State behandeling van MSNF. Op 4 april aanstaande volgt de Raad van State zitting, waarin ook stikstof aan de orde komt. Voor stikstof is nu een ecologische onderbouwing opgesteld. Als reservemaatregel is echter al stikstofruimte opgekocht, mocht de ecologische onderbouwing als niet afdoende beoordeeld worden. Indien deze reservemaatregel ingezet moet worden kan dit nog enige maanden duren voordat de inzet daadwerkelijk moet worden geeffectueerd, waarbij naar verwachting provincie Overijssel inmiddels de nodige onderbouwing heeft opgesteld. In het geval de ecologische onderbouwing geen stand houdt én de externe saldering nog niet open is gesteld, zullen we bij de Raad van State aangeven dat aanvullende tijd benodigd is om de ruimtelijke procedure voor stikstof succesvol af te kunnen ronden. De verwachting is dat de rechter bereid zal zijn deze termijn over te nemen.

De exacte eisen voor de additionaliteitsvereiste zijn niet vastgelegd en worden door jurisprudentie bepaald. Vergelijkbare besluitvorming als bij Overijssel wordt in de toekomst voor de overige provincies dan ook niet uitgesloten.

Financiële impact
Er zijn geen directe financiële consequenties. Wel kan het tijdelijk aanhouden van extern salderen leiden tot vertraging bij projecten, hetgeen (in)directe financiële consequenties zou kunnen hebben. Vooralsnog zijn dergelijke projecten niet voorzien.

Personele impact
Er wordt slechts beperkt gebruik gemaakt van het instrumentarium extern salderen in de provincie Flevoland waardoor het past binnen onze beschikbare personele bezetting.

Externe communicatie
Bij besluitvorming conform voorstel zal een persbericht en nieuwbericht worden opgesteld en worden de liggende vergunningaanvragen waarbij dit speelt actief benaderd.

Samenvatting voor de publieksvriendelijke besluitenlijst
Bij projecten die zorgen voor een toename van stikstof op stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden kan door middel van het wegnemen van stikstofrechten op een andere plek de toename ongedaan worden gemaakt. Dit noemt men extern salderen. De provincie Overijssel heeft aangekondigd extern salderen tijdelijk aan te houden. Er worden tijdelijk geen vergunningaanvragen met extern salderen behandeld en er worden dus ook geen besluiten genomen met extern salderen. Van de rechter moet eerst worden aangetoond dat voldoende maatregelen worden genomen om de natuurdoelen te halen voordat maatregelen mogen worden ingezet voor economische ontwikkelingen. Provincie Overijssel stelt nu de benodigde onderbouwing per gebied op. Omdat zij voor hun eigen gebieden leidend zijn wordt het extern salderen voor Overijsselse Natura 2000-gebieden ook in Flevoland aangehouden totdat Overijssel de benodigde onderbouwing heeft opgesteld. De overige buurprovincies hebben voor hun gebieden het extern salderen niet aangehouden waardoor het niet nodig is extern salderen in Flevoland op deze gebieden aan te houden.

Bijlagen

Naam bijlage:		eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de WOB (ja/nee aangeven)
Extern juridisch advies		2925652	ja
Mededeling tijdelijk aanhouden extern salderen		2925756	ja

Art. 5.1.2.e

PROVINCIE FLEVOLAND

Memo

Registratienummer:
2927038

Datum
3 maart 2022

Aan
Provinciale Staten

Afdeling
Strategie en Beleid

Van
[redacted]

Doorkiesnummer
06 [redacted]

Betreft
Monitorings- en voortgangsrapportage Flevolandse aanpak stikstof maart 2022

Afschrift

Opmerkingen

Bij de vaststelling van de Flevolandse Aanpak Stikstof (FAS) in het voorjaar van 2021 is toegezegd dat Provinciale Staten jaarlijks wordt geïnformeerd over de voortgang en monitoring van het dossier stikstof. De eerste voortgangsrapportage zou in februari naar PS worden toegestuurd. Door verlate aanlevering van de noodzakelijke RIVM-gegevens is sprake van enkele weken vertraging. Hierbij bieden we de voortgangs- en monitoringsrapportage aan.

Memo

Naam bijlage:		eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de WOB

Monitorings- en voortgangsrapportage			Ja

Memo

PROVINCIE FLEVOLAND

Agenda
Gedeputeerde Staten
-

Onderwerp
Aanbieding voortgangs- en monitoringsrapportage Flevolandse aanpak Stikstof aan PS

Beslispunten
1. De voortgangs- en monitoringsrapportage stikstof editie maart 2022 ter kennisname aan PS aan te bieden.

Kern voorstel
Bij de vaststelling van de Flevolandse Aanpak Stikstof (FAS) in het voorjaar van 2021 is toegezegd dat Provinciale Staten jaarlijks wordt geïnformeerd over de voortgang en monitoring van het dossier stikstof. Met deze voortgangs- en monitoringsrapportage wordt daar invulling aan gegeven. Het is de eerste in een meerjarige reeks.

Argumenten
1.1 Deze rapportage is een verdere duiding op deze beeldvormende sessies en geeft daarmee inzicht in de voortgang en stand van zaken van de stikstofaanpak in Flevoland.

Kanttekeningen
N.v.t.

Financiële impact
N.v.t.

Personele impact
N.v.t.

Externe communicatie
De voortgangs- en monitoringsrapportage is bedoeld als naslagwerk voor Provinciale Staten en burgerleden. Deze wordt op de provinciale website bij het dossier stikstof geplaatst ter informatie.

Samenvatting voor de publieksvriendelijke besluitenlijst
Bij de vaststelling van de Flevolandse Aanpak Stikstof (FAS) in het voorjaar van 2021 is toegezegd dat Provinciale Staten jaarlijks wordt geïnformeerd over de voortgang en monitoring van het dossier stikstof. Deze rapportage geef daarmee inzicht in de voortgang en stand van zaken van de stikstofaanpak in Flevoland.

Registratienummer
2936892

Datum
22 maart 2022

Afdeling/Bureau
SENB

P&C medewerker

Datum:
29 maart 2022
Agendapunt

Categorie

Bevoegdheid

Openbaarheid
Openbaar

Portefeuillehouder
Hofstra, H.J.

Routing

Ter kennisname aan PS en burgerleden

Nota besluitvorming

Besluit

Datum besluit

Akkoord:

Afdeling

Hoofd financiën

Portefeuillehouder

Bijlagen

Naam bijlage:		eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de WOB (ja/nee aangeven)
Memo aan PS aanbieding voortgangs- en monitorings-rapportage		2927038	Ja
Voortgangs- en monitoringsrapportage		2936695	Ja

Gedeputeerde Staten

Dossiernummer	3560
Extern Zaak ID	2936895
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	29 maart 2022
Agendapunt	08
Omschrijving	Voortgangs- en monitoringsrapportage Flevolandse aanpak Stikstof aan PS
Organisatieonderdeel	Strategie en Beleid

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Gedeputeerde Staten	**29 maart 2022**

Parafering			
[redacted]	Akkoord		24-03-2022 18:49
Hofstra, H.J.	Akkoord		24-03-2022 18:54

Besluit

1. De voortgangs- en monitoringsrapportage stikstof editie maart 2022 ter kennisname aan PS aan te bieden.

Toelichting

Conform.

PROVINCIE FLEVOLAND

Agenda
Gedeputeerde Staten
-
2938073

Nota besluitvorming

Onderwerp
Aanbieding voortgangs- en monitoringsrapportage Flevolandse aanpak Stikstof aan PS

Beslispunten
1. De voortgangs- en monitoringsrapportage stikstof editie maart 2022 ter kennisname aan PS aan te bieden.

Kern voorstel
Bij de vaststelling van de Flevolandse aanpak Stikstof (FAS) in het voorjaar van 2021 is toegezegd dat Provinciale Staten jaarlijks wordt geïnformeerd over de voortgang en monitoring van het dossier stikstof. Met deze voortgangs- en monitoringsrapportage wordt daar invulling aan gegeven. Het is de eerste in een meerjarige reeks.

Argumenten
1.1 Deze rapportage is een verdere duiding op de beeldvormende sessies en geeft daarmee inzicht in de voortgang en stand van zaken van de stikstofaanpak in Flevoland.

Kanttekeningen
N.v.t.

Financiële impact
N.v.t.

Personele impact
N.v.t.

Externe communicatie
De voortgangs- en monitoringsrapportage is bedoeld als naslagwerk voor Provinciale Staten en burgerleden. Deze wordt op de provinciale website bij het dossier stikstof geplaatst ter informatie.

Samenvatting voor de publieksvriendelijke besluitenlijst
Bij de vaststelling van de Flevolandse Aanpak Stikstof (FAS) in het voorjaar van 2021 is toegezegd dat Provinciale Staten jaarlijks wordt geïnformeerd over de voortgang en monitoring van het dossier stikstof. Deze rapportage geeft daarmee inzicht in de voortgang en stand van zaken van de stikstofaanpak in Flevoland.

Bijlagen

Registratienummer
2938073

Datum
24 maart 2022

Afdeling/Bureau
SENB

P&C medewerker

Datum:
29 maart 2022
Agendapunt

Categorie
-
Bevoegdheid
-

Openbaarheid
Openbaar

Portefeuillehouder
Hofstra, H.J.

Routing

Ter kennisname aan PS en burgerleden

Besluit

Datum besluit

Akkoord:

Afdeling
Hoofd financiën
Portefeuillehouder

Naam bijlage:		eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de WOB (ja/nee aangeven)
Mededeling aan PS aanbieding voortgangs- en monitoringsrapportage		2937969	Ja
Voortgangs- en monitoringsrapportage stikstof		2936695	Ja

PROVINCIE FLEVOLAND

Flevolandse aanpak stikstof

Voortgangs- en monitoringsrapportage maart 2022

Voorwoord
Voor u ligt de eerste voortgangs- en monitoringsrapportage van de Flevolandse aanpak Stikstof.
De stikstofaanpak van de provincie Flevoland is in februari 2021 vastgelegd in de 'Aanpak stikstof in Flevoland' (FAS).

FAS
Een nieuwe balans vinden tussen ecologie en economie, dat is het hoofddoel van de Flevolandse aanpak stikstof. Daarom vindt u in deze aanpak enerzijds een stevige en geloofwaardige doelstelling voor stikstofreductie op een natuurinclusieve manier en anderzijds een inzet om projecten van provinciaal belang te realiseren. Hiervoor is het op orde brengen van de vergunningverlening, toezicht en handhaving een belangrijke randvoorwaarde.

Landelijk
Het afgelopen jaar liet veel ontwikkelingen op het gebied van de stikstofaanpak in Nederland zien. Er is een stikstofwet ingevoerd, er zijn stikstofbanken opgericht, er is een 25 km afkapgrens ingevoerd en er is een begin gemaakt met inzet van gelden voor bronmaatregelen. Er zijn budgetten beschikbaar gekomen voor natuurherstel en de tool Aerius wordt regelmatig aangepast. Dit terwijl er zich wekelijks nieuwe ontwikkelingen in de "spelregels" van het stikstofbeleid voordoen. Dit is het gevolg van nieuwe jurisprudentie door de honderden rechtszaken over deze materie.
Een nieuw regeerakkoord is intussen gepubliceerd met daarin grote ambities ten aanzien van stikstof en forse budgetten voor de (integrale) stikstofaanpak.

Flevoland
Flevoland speelt uiteraard in op deze ontwikkelingen en houdt daarbij de belangen van de provincie scherp in het oog. Het realiseren van onze doelstellingen is het hoofdkompas voor ons beleid. In het afgelopen jaar startten we met onze gebiedsgerichte aanpak, werden de eerste stikstofrechten aangekocht en is een begin gemaakt met het legalisatieprogramma van de PAS-meldingen en vrijstellingen.
Ook kijken we in deze rapportage vooruit naar de komende periode, waarin onze aanpak haar eerste vruchten zal afwerpen.

Leeswijzer
Deze rapportage behandelt de ontwikkelingen in de stikstofreductie, de voortgang in de vier beleidspijlers en een korte schets van de landelijke ontwikkelingen. Het betreft de periode februari 2021 tot en met februari 2022.
In deel 1 vindt u een eerste versie van de stikstofmonitor Flevoland, met de ontwikkelingen in de stikstofdepositie op Natura-2000 gebieden. In deel 2 wordt nader ingegaan op de voortgang van het beleid aan de hand van de 4 beleidspijlers van het programma Stikstof. Deel 3 bevat een korte terugblik en vooruitblik over de landelijke ontwikkelingen op stikstofgebied en hoe de provincie Flevoland daarop kan inspelen.

We hebben elkaar ontmoet bij beeldvormende sessies en in verschillende Statencommissies. Hier spreekt grote betrokkenheid uit. Dat zijn belangrijke en waardevolle sessies om op voort te bouwen.

Deze rapportage is een verdere duiding op deze beeldvormende sessies en geeft daarmee inzicht in de voortgang en stand van zaken van de stikstofaanpak in Flevoland.

Gedeputeerde Staten, Lelystad, maart 2022

1 Stikstofmonitor Flevoland

Deze monitor geeft de ontwikkelingen in de stikstofdepositie in Natura-2000 gebieden zo objectief mogelijk weer. Inclusief het Flevolandse aandeel daarin. Deze hoofd-indicator maakt duidelijk hoe we op weg zijn de stikstofreductiedoelstelling te halen.

Belangrijkste indicatoren

De belangrijkste indicatoren van deze monitor zijn de ontwikkeling van het Flevolandse aandeel in de deposities op de relevante Natura 2000 gebieden en ons aandeel in de overschrijding van de KDW (kritische depositiewaarde). Uit de FAS: 'We streven naar reductie van de Flevolandse bijdrage in de overbelasting van dichtbij gelegen stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden. Die overbelasting brengen we, net als de landelijke doelen, stapsgewijs terug ten opzichte van de situatie in 2019: met 40% in 2025, 50% in 2030 en 74% in 2035.'

Systematiek bepalen aandeel van Flevoland

Om te bepalen wat het aandeel van Flevoland is in de deposities, kijken we naar de stikstofemissies in Flevoland in relatie tot de totale emissies. Dit voor zover relevant voor het Natura 2000-gebied. Daarbij houden we rekening met de afstand van de Flevolandse emissies tot de betreffende Natura 2000-gebieden.

RIVM, CBS en WUR

We gebruiken daarbij objectieve bronnen zoals de gegevens van het RIVM, CBS en de WUR. Deze gegevens zijn beschikbaar voor de jaren 2019, maar nog niet voor de jaren daarna. Dit betekent dat de ontwikkelingen in 2020 en 2021 pas in de volgende rapportages naar voren komen.
In dit document werken we 2019 uit als referentiejaar en laten belangrijke karakteristieken van de stikstofproblematiek zien. Dit inzicht is nodig voor een effectief stikstofbeleid.
In figuur 1 ziet u de ontwikkeling van deze depositie voor de jaren 2015 tot en met 2020.

Dalende trend in deposities op natuurgebieden

Deze deposities laten een dalende trend zien voor 2019 en 2020 ten opzichte van het jaar 2018. Een verklaring hiervoor is de landelijk dalende trend voor de NOx-emissies als gevolg van het schoner worden van het wagenpark door verjonging. Dit wordt (incidenteel) versterkt door drastische afname in het aanbod van het wegverkeer als gevolg van de coronapandemie (2020)..

Daarnaast zijn er ook natuurlijke fluctuaties in de depositie van stikstof. Zo ontstaan er in een regenachtig jaar minder deposities dan in een droger jaar met een andere windrichting.

Tenslotte is het belangrijk te vermelden dat het RIVM haar systematiek ten aanzien van het vaststellen van deposities en emissies op onderdelen soms aanpast aan nieuwe inzichten; dat geeft dan een vertekenend beeld..

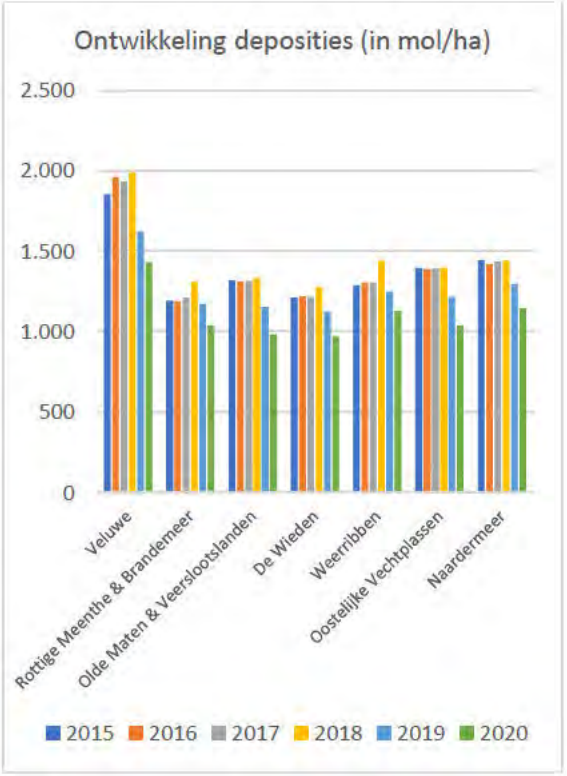

Figuur 1 Ontwikkeling in deposities

Het Flevolandse aandeel in de deposities geeft het volgende beeld:

Natura 2000-gebied	Gemiddelde totale depositie	Depositie vanuit Flevoland in mol/ha/ja	Aandeel in totale depositie
Veluwe	1.877	130	6,9%
Wieden-Weerribben	1.251	128	10,2%
Rottige Meente en Brandemeer	1.252	99,6	8%
Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht	1.354	67	4,9%
Naardermeer	1,.380	44	3,2%
Drents-Friese Wold en Leggelderveld	1.768	45,4	2,6%
Ilperveld/Varkensland/Oostzanerveld/ Twiske	1.176	15,7	1,3%

Tabel stikstofdepositie vanuit Flevoland op overbelaste stikstofgevoelige Natura2000 gebieden. Bron doorberekening Gispoint op depositiecijfers RIVM (2018)

Figuur 2 Het Flevolandse aandeel in de stikstof-deposities en in de overschrijding van de KDW's.

Niet-significante daling bijdrage deposities uit Flevoland

Ten opzichte van dit beeld uit 2018 verwachten we op basis van de indicatieve cijfers voor 2019 een niet-significante daling van de deposities van Flevoland in de Natura 2000-gebieden in 2019 van ongeveer 1%.
De NH3-emissies in 2019 (gebaseerd op RIVM-data) lijken te stijgen ten opzichte van 2018.[1]

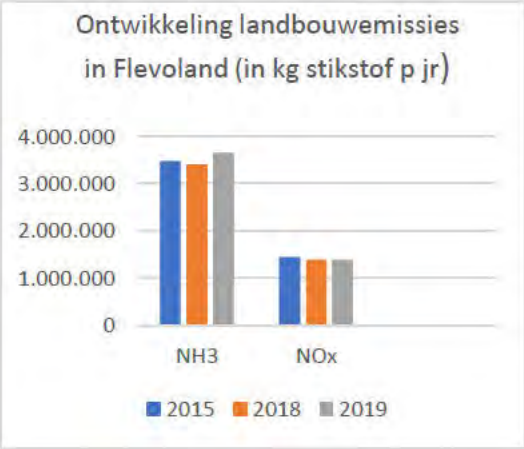

Figuur 3 Ontwikkeling van stikstofemissies uit Flevoland

Stikstofemissie Flevoland

De stikstofemissie vanuit de provincie Flevoland bedraagt 6675 ton NOx en 4152 ton NH3. Onderstaande tabellen geven de verdeling over de belangrijkste sectoren weer.

NOx	Aandeel sector in totale NOx-emissie Flevoland in %
Verkeer en vervoer	67%
Landbouw	22%
Energie	4%
Industrie	1%

NH3	Aandeel sector in totale NH3-emissie Flevoland in %
Landbouw	89%
Consumenten	5%
Verkeer en vervoer	3%

Figuur 4 Aandeel van de Flevolandse sectoren in de stikstofuitstoot.

Belangrijkste bronnen stikstof

Verkeer en vervoer vormen de belangrijkste bron van NOx-emissies. Landbouw is de belangrijkste bron van NH3-emissies in Flevoland. De NOx- emissies van verkeer en vervoer worden de komende jaren drastisch gereduceerd als gevolg van de verjonging van het wagenpark (oude, vieze diesels worden uitgefaseerd), van nieuwe, zeer strenge uitstootnormen en inzet op elektrische voertuigen (=zero-emissie vervoer) vanwege het klimaatbeleid. Dit gebeurt zowel op Europees als op landelijk niveau. Met dat beleid wordt een reductie van meer dan 50% van de NOX uitstoot van verkeer verwacht richting 2030, 2040 en 2050.
De conclusie is daarom dat NOx-uitstoot van het verkeer en vervoer (maar ook voor andere sectoren) goed meelift met het klimaatbeleid en dat aanvullend provinciaal stikstofbeleid niet nodig is, conform het beleid dat is vastgesteld in de Flevolandse aanpak stikstof (2021)

[1] Het RIVM geeft echter aan dat deze Flevolandse data voor 2019 gecorrigeerd moet worden. Dat betekent dat de NH3-emissies voor Flevoland in dit plaatje met circa 3% worden overschat (zie figuur 3).

NH3 emissies landbouw
Dit geldt niet voor de NH3-emissies van de landbouw in Flevoland. De landbouw heeft een aandeel van 89% in de NH3-emissies in Flevoland. Deze emissies liften niet mee met het klimaatbeleid. Er wordt daarom ingezet op NH3 reductie door provinciaal beleid in combinatie met landelijk en Europees beleid. Daarom wordt in deze monitor verder gefocust op de NH3-emissies van de landbouw.

Oppervlakte- en stalemissies beide belangrijk
Relevant voor de verdere analyse is de bijdrage van de oppervlakte-emissies van de Flevolandse akkerbouw en de stalemissies van de Flevolandse veeteelt.

Inzetten op reductie van oppervlakte- en stalemissies
In Flevoland zijn de oppervlakte-emissies ongeveer 60% van de totale landbouwemissies van NH3 zoals te zien is in figuur 5. Daarom is het belangrijk dat naast de reductie van stikstof van stalemissies (waar emissiereductie makkelijker/ effectiever is) ook wordt ingezet op de reductie van oppervlakte-emissies.

Om dit goed te monitoren is er aanvulling nodig op de meetpalen van RIVM.

Figuur 5 Aandeel NH3 emissies van oppervlakte en stalemissies in Flevoland

De NH3-stalemissies van vooral rundvee, varkens en kippen zijn belangrijk
Bij het inzetten op NH3-emissiereductie uit de stallen wordt er gekekennaar diergroepen. Waarbij de conclusie uit figuur 6 is dat er vooral gekeken moet worden naar het houden van rundvee, varkens en kippen. Deze veroorzaken 97% van de NH3- stalemissies.

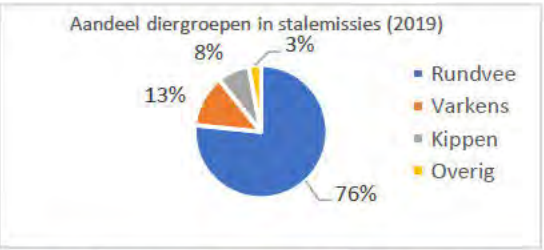

Figuur 6 Aandeel diergroepen in stalemissies

De ontwikkeling van het aantal dieren
De ontwikkeling van het aantal dieren in de provincie staat in de onderstaande tabel.

Met name in het aantal gehouden varkens is een flinke variatie te zien. In de voorlopige cijfers over 2021 is een forse toename te zien ten opzichte van 2020. De reden hiertoe wordt verder uitgezocht.

Jaar	# Rundvee	# Varkens	# Kippen
2012	62.872	68.874	2.160.103
2013	66.241	64.042	2.390.440
2014	69.368	72.739	2.567.359
2015	73.755	56.285	2.675.974
2016	76.646	52.980	2.762.472
2017	72.378	48.434	2.654.471
2018	67.192	49.515	2.968.677
2019	65.037	46.609	2.880.758
2020	63.803	47.646	2.749.438
2021*	65.887	81.478	2.727.284

Tabel 1: Ontwikkeling aantal dieren in Fl (CBS)

Bedrijfseconomische kengetallen
Tenslotte is het zaak om de bedrijfseconomische kengetallen van de agrarische sector zoals aantal bedrijven en bedrijfsomvang in hectaren/ aantal dieren te monitoren.
In 2021 waren er 1651 landbouwbedrijven. In 2021 waren er 1651 landbouwbedrijven. In 2020 waren er 1654. De oppervlakte van de cultuurgrond in Flevoland bedroeg in 2021 ca, 90.000 hectare. Dit was in 2020 nagenoeg hetzelfde (bron: CBS).

Figuur 7 Invulling van de 4 pijlers van de Flevolandse aanpak stikstof

2. Voortgangsrapportage stikstofbeleid in Flevoland

De ontwikkelingen van het stikstof-programma in 2021 in vogelvlucht

Vanaf medio mei 2019 is provincie Flevoland actief om de stikstofproblematiek voor korte en lange termijn op te lossen.

In 2021 werd de FAS vastgesteld, daarna zijn de vier pijlers van de Flevolandse aanpak stikstof uitgewerkt in projecten en activiteiten. Zie figuur 8.

Pijler I

Toelichting PAS-melders en vrijgestelden

Onder het PAS-programma waren verscheidene activiteiten vrijgesteld van de vergunningplicht. Een deel daarvan was wel meldingsplichtig. Met het vervallen van het programma werden die activiteiten opnieuw vergunningplichtig. PAS-melders en andere vrijgestelden zitten daarom sinds mei 2019 op slot en kunnen pas weer uitbreiden of veranderen als de PAS-melding is gelegaliseerd. Als onderdeel van de nieuwe Wet heeft het Rijk een programma opgenomen voor de legalisatie van deze activiteiten. Daarbij wordt gestart met de PAS-melders. De PAS-melders konden zich tot 1 december 2021 melden bij het RVO om in aanmerking te komen voor legalisatie. Er zijn 133 meldingen bij het RVO ontvangen van de 147 meldingen die in de PAS-periode zijn ingediend bij de provincie. De verwachting is dat de ontbrekende 14 meldingen tijdelijke projecten betreffen of meldingen die nadien zijn vervangen door een vergunning. Deze worden nog beoordeeld.

Pilot 20 meldingen

In de zomer van 2021 zijn als proef de eerste 20 meldingen van een aantal provincies

geverifieerd. Flevoland deed ook aan deze proef mee. Uit de verificatie bleek dat er bij vier meldingen sprake is van intern salderen, zodat zij nog altijd vergunningvrij zijn.
In overleg met de melder wordt een positieve weigering afgegeven.

		totaal aantal aanvragen	lopend	aangehouden	Geweigerd	buiten behandeling	Ingetrokken	vergund	vergund externe salderin g	positieve weigering
N-aanvraag veehouderij	2020	21	2	6	0	1	0	3	1	8
	2021	9	4	0	0	0	0	0	1	4
N-aanvraag overig	2020	13	0	5	0	0	3	2	0	3
	2021	6	6	0	0	0	0	0	0	0

Tabel 2: afgegeven NBW-vergunning 2020-2021

Inmiddels zijn alle overige meldingen bij de RVO opgevraagd en is het streven om alle meldingen in 2022 te verifiëren. Afhankelijk van het tempo waarin de door het Rijk gerealiseerde stikstofruimte beschikbaar komt, worden in periode 2022 tot en met 2024 vervolgens de PAS-melders gelegaliseerd.

De aanpak voor de legalisatie van de overige vrijgestelde activiteiten is nog in oprichting. Deze legalisatie wordt bemoeilijkt doordat niet bekend is welke activiteiten dit exact betreft.
De inschatting is dat het veel activiteiten betreft die allemaal slechts zeer beperkt stikstof uitstoten. Naar verwachting wordt de aanpak van deze activiteiten vastgesteld en gestart in 2022.

Vergunningverlening
In 2019 zijn de beleidsregels vastgesteld. Vergunningverlening is sindsdien weer mogelijk.
De 11 vergunningaanvragen uit 2020 die zijn aangehouden betreffen aanvragen die nog niet compleet zijn. Deze initiatiefnemers willen uitbreiden, maar beschikken nog niet over de benodigde stikstofruimte. Zij zijn nog zoekende naar een oplossing.
Om te zorgen dat juridisch ingewikkelde VTH-beslissingen (VTH= Vergunning Toezicht en Handhaving) stikstofproof en goed onderbouwd zijn, is bijstand gevraagd aan de landsadvocaat.

Toezicht en handhaving
In 2020 en 2021 zijn er diverse handhavingsverzoeken ontvangen van de Mobilisation for the Environment (MOB). Naar aanleiding daarvan zijn er een zestal biomassacentrales aangeschreven om een vergunningaanvraag in te dienen. Deze zijn ontvangen en in behandeling. Daarnaast zijn er drie handhavingsverzoeken ingediend. Deze zijn afgewezen.
OFGV heeft hiervoor twee fte aan toezichtcapaciteit gekregen.
Op korte termijn zal het college de definitieve toezichtstrategie vaststellen. Dit geldt als kader waarbinnen de OFGV invulling geeft aan de uitvoering van het toezicht op de stikstofuitstoot door bedrijven.

Vooruitblik: verifiëren PAS-melders
In 2022 worden alle PAS-melders (circa 150) geverifieerd. Zij ontvangen daarover een brief van de RVO. Als er stikstofruimte beschikbaar komt, krijgen de melders een vergunning, mits ze daarvoor in aanmerking komen. Flevoland onderzoekt samen met andere provincies of het legaliseren van de PAS-melders versneld kan worden. Verwachting is dat een aantal vrijgestelden gelegaliseerd worden.
In 2022 voeren we op basis van de nieuwe toezicht- en handhavingstrategie de eerste toezicht- en handhavingsacties uit.

Pijler II
In **pijler II** kochten we stikstofruimte die desgewenst voor MSNF of andere prioritaire projecten ingezet kan worden. Dit vergde veel tijd en inzet, maar is uiteindelijk wel gelukt.

Beleidsregels
In november 2021 besloot GS de Beleidsregels intern en extern salderen 2019 (ook relevant voor de stikstofbanken) in te trekken en te vervangen door geüpdatet Beleidsregels salderen Flevoland. Deze beleidsregels lagen tot januari 2022 ter inzage, waarna deze definitief zijn geworden Door deze vervanging blijven de beleidsregels gelijk lopen met de interprovinciale afspraken. Deze zorgen voor een kader waarbinnen ontwikkelingen vergund kunnen worden.

Interbestuurlijke stikstofbank
Daarnaast is het Flevolandse aandeel in de interbestuurlijke microdepositie stikstofbank ingesteld. Met deze stikstofbank kunnen bevoegde gezagen de stikstofruimte opslaan, sparen en uitgeven die anders verloren zou zijn gegaan.

Microdepositiebank
Deze microdepositiebank, die alle provincies gezamenlijk beheren, moet nog gevuld worden. Onder andere met restruimte die overblijft bij extern salderen, die anders onbenut zou blijven. Iedereen met resterende deposities tot maximaal 0,05 mol/ha/jr (zeer kleine deposities) kan van de beschikbare ruimte gebruik maken om de saldering rond te krijgen. De betekenis van deze bank is afgenomen door het besluit van het Kabinet in de zomer van 2021 om een afkapgrens van 25km te gaan hanteren waardoor emissiereducties alleen nog lokale (binnen 25km) effecten heeft. Hierdoor is het veel moeilijker de microdepositiebank landsdekkend te laten zijn.

Doelenbanken voor Flevoland
De doelenbanken worden per bevoegd gezag ingesteld. Gedeputeerde Staten besloot op basis van de gesprekken met Provinciale Staten om in het najaar van 2021 een stikstofbank op te richten voor prioritaire projecten. Deze bank dient om te sparen voor belangrijke projecten die van invloed zijn op de staat van de provincie. Projecten moeten primair alsnog zelf de benodigde ruimte vrijmaken, maar kunnen ook gebruik maken van beschikbare gezamenlijke ruimte. Daarnaast is Gedeputeerde Staten voornemens om twee andere doelenbanken in te stellen in de loop van 2022. Het betreft een doelenbank voor het versnellen van de legalisatie van voormalige PAS vrijstellingen en een doelenbank ten behoeve van de gebiedsprocessen. Voor de doelenbank voor het legalisatieproces vindt afstemming met DG Stikstof plaats omdat het Rijk primair verantwoordelijk is voor het vrijmaken van ruimte voor dit legalisatieprogramma. Deze provinciale doelenbank dient daarom uitsluitend om deze ruimte uit provinciale middelen voor te schieten.

Van het voornemen om nog twee doelenbanken in te stellen is uw Staten per mededeling op 9 november 2021 geïnformeerd (registratienummer 2858401).

Vanaf 2022 worden de doelenbanken gevuld. Hiervoor zal vrijwillige opkoop van stikstofruimte van ondernemers plaatsvinden, maar ook andere vormen van vullende maatregelen worden in de toekomst niet uitgesloten.

Pijler III
In pijler III is de stikstofstrategie verder uitgewerkt en doorgerekend in een aantal scenario's. Dit laat zien welke stikstofstrategie nodig is in welke delen van Flevoland zodat we de Flevolandse doelstellingen gaanhalen. Met de juiste stikstofstrategie, voldoende middelen en de juiste invulling van randvoorwaarden gaat dit zeker lukken.

Stakeholders zijn betrokken
Er is een begin gemaakt met het gebiedsproces voor het Noord-Oosten van Flevoland. Er zijn circa 15 maatwerk- en keukentafelgesprekken geweest met

voornamelijk agrariërs, maar ook met enkele ondernemers uit andere sectoren. Tot slot zijn er verschillende vergaderingen met Regietafel stikstof (met o.a. bestuurders van gemeenten, waterschap, LTO en RWS) in de provincie Flevoland) en het Klein Comité Agrariërs (een groep agrariërs uit Flevoland die we als klankbord gebruiken) belegd.

In het voorjaar van 2021 is een enquête onder agrarische ondernemers uitgezet. De uitkomsten van deze enquête wordt meegenomen in de analyse en ontwikkeling van het beleidsinstrumentarium voor reductie van stikstof. In de zomer van 2021 is een oproep aan boeren in de oostkant van Flevoland verzonden om te participeren in het gebiedsproces. Hieraan hebben zo'n 60 agrarische ondernemers gehoor gegeven. In het najaar van 2021 is er een inventarisatie van de meekoppelkansen en een analyse van de instrumenten uitgevoerd.

Eind 2021 is het gebiedsproces begonnen met avonden voor de NOP, Zeewolde en Dronten. Gevolgd door keukentafelgesprekken met individuele agrariërs in de NOP.
Er is een aanzet gemaakt voor een toekomstperspectief voor agrariërs in Flevoland.

Innovaties
Stikstofreducerende maatregelen en innovaties in de landbouw zijn cruciaal voor het behalen van de stikstofdoelstellingen. Daarom is hier vanuit het programma veel aandacht voor. Er zijn meerdere technieken bekeken. Er is intussen voor één techniek (de Stikstofstripper) afgesproken dat als deze techniek wordt toegepast, de betrokken ondernemer een innovatiesubsidie krijgt. In 2021 lieten de agrariërs een terughoudendheid zien in het aanvragen van stikstofsubsidies. De markt wacht nog af wat er komen gaat. De verwachting is dat er aanzienlijk meer subsidie-aanvragen komen als de Flevolandse stikstofstrategie, het gebiedsproces en de strategie van het nieuwe kabinet tot uitvoering komt. Hierover zijn we uiteraard met de agrariërs in gesprek.

Uitwerking stikstofstrategie
In 2021 is een uitgebreide analyse gemaakt ten behoeve van een concrete uitwerking van de Flevolandse stikstofstrategie. Hiervoor is een geavanceerd datamodel voor Flevoland ontwikkeld met details over de Flevolandse emissies en deposities.

Voor deze analyse is uitgezocht welke emissiereducties de provincie Flevoland moet realiseren om de doelen uit de FAS te bereiken. Er zijn verschillende beleidsscenario's ontwikkeld. Daarin staat:

- Welke emissiereductie waar in Flevoland moet worden gerealiseerd.
- Welke stikstofreducerende technieken voor deze reductie zouden kunnen zorgen in combinatie met een aanname over het aantal stoppers en verplaatsers.
- Wat de kosten hiervan zijn voor ondernemers en de overheden.
- Welke beleidsinstrumentaria de overheid nodig heeft om de doelen te bereiken.

Meekoppelkansen
Voor zover mogelijk nemen we meekoppelkansen vanuit andere beleidsterreinen mee, de gevolgen van het coalitieakkoord van het nieuwe kabinet en de introductie van de gebiedsdoelen. Een advies hierover van het RIVM wordt in maart/april 2022 verwacht.
Uit deze analyse blijkt in ieder geval dat het effect van emissiereductie op de daling van de deposities snel afneemt met de afstand tot het betrokken N2000-gebied.
De meest efficiënte wijze om de doelen te halen is dan ook een flinke emissiereductie van agrariërs in de Noordoostpolder dicht bij de Wieden en Weerribben in combinatie met een beperktere generieke emissiereductie in de rest van Flevoland.

Gebiedsproces en instrumentarium
Een zeer belangrijk onderdeel van pijler 3 is de gebiedsgerichte aanpak. Deze aanpak gaat om het beperken van de stikstofdepositie op

Natura 2000-gebieden. Om dit doel te bereiken, worden de opgaven per gebied aangepakt.
Om dit in goede banen te leiden, zijn er bepaalde voorwaarden aan het gebiedsproces verbonden. Zo wordt er gefocust op gebieden nabij Natura 2000 met overschrijding van de kritische depositie waarde. Verder wordt er middels de gebiedsgerichte aanpak ook gezocht naar meekoppelkansen met andere beleidsterreinen. Hierbij zijn de klimaataanpak, de realisatie van de bossenstrategie en de aanpak van de bodemdalingsproblematiek voorbeelden van relevante potentiële meekoppelkansen. Iets wordt als meekoppelkans gezien als er meerdere doelen, provinciaal of vanuit andere gebiedspartners, behaald kunnen worden zonder significante vertraging voor het behalen van de stikstofdoelen of zelfs met wederzijdse versterking.

Vooruitblik: gebiedsproces
In 2022 wordt het gebiedsproces volledig ingezet. De uitwerking van de stikstofstrategie wordt voorgelegd aan GS (15 maart 2022) en PS (20 april 2022) en er komt een inschatting van de kosten van deze strategie. Hierbij is van belang welk deel door Flevoland moet worden gedragen en welk deel door het Rijk. Het RIVM maakt een voorstel voor gebiedsdoelen. Flevoland moet een eerste opzet van een gebiedsplan opleveren. We verwachten een forse toename van het aantal maatwerkgesprekken.

Pijler IV
Pijler IV betreft de koppeling van de stikstofstrategie met aanpalende beleidsterreinen. Er is gekeken welke verbindingen er zijn met het programma Natuur inclusief en het programma Landbouw Meerdere Smaken (LMS).

Het programma Natuurinclusief heeft 7 manieren van natuurinclusieve landbouw in kaart gebracht: silvopasture (afwisselend boomstroken en weiland), extensivering, agroforestry, voedselbossen, strokenteelt, biobased teelten en natte teelten.

Ook vanuit LMS is gekeken waar LMS en het stikstofprogramma elkaar kunnen versterken. Besproken is in de kpi's voor de akkerbouw ook stikstofdoelen op te nemen en samen te werken ten aanzien van de landbouwvisie voor de toekomst en het oprichten van proeftuinen.
Er is daarnaast een ronde tafel stikstof geweest met provinciale trekkers van klimaatthema's, water en bodemdaling vanuit verschillende thema's te werken aan een integrale aanpak.

Deze meekoppelkansen worden meegenomen in een stikstofscenario. GS en PS krijgen op deze wijze hierin verder inzicht.

Hiermee wordt de aanpak van stikstof ingebed in een integrale aanpak. Hierin komen ook de opgaven voor klimaat en water te staan conform het nieuwe coalitieakkoord. Dit wordt doorvertaald naar het gebiedsproces.

Vooruitblik: integrale aanpak
In het landelijke coalitieakkoord wordt ingezet op een transitie van het landelijke gebied. Daarnaast zet men in op een integrale aanpak van beleidsterreinen met een grote (en juridisch afdwingbare) opgaves zoals stikstof, klimaat en de KRW (Kader Richtlijn Water).
Er komt een transitiefonds Landelijk Gebied waarin € 25 miljard ter beschikking wordt gesteld. Flevoland ontwikkelt een Flevolands bod voor het oppakken van de verschillend opgaves. Daarin wordt ook de samenhang met het aanpakken van de woningbouwopgave door 100.000 extra woningen in Flevoland meegenomen. Intern zijn we bezig de aanpak van de transitie Landelijk Gebied in te bedden in de organisatie. De eerste contouren van het plan transitie landelijk gebied Flevoland zijn zichtbaar.

Interbestuurlijke samenwerking
Voor het welslagen van het stikstofprogramma is interbestuurlijke samenwerking van cruciaal

belang. Daarom is er veel geïnvesteerd in IPO-overleggen op expertniveau, op het niveau van programma-managers en op bestuurlijk niveau. Op deze wijze wordt knowhow uitgewisseld. Bijvoorbeeld ten aanzien van jurisprudentie, beleidsregels en innovatietechnieken. Tevens zorgen we er zo voor dat fondsen op landelijk niveau ook neerslaan in Flevoland. In 2021 is een eerste succes daaromtrent gehaald met het binnenhalen van een budget van 9,5 miljoen voor de ontwikkeling van de natuur. In 2022 is zicht op een uitkering uit de Rijksbudgetten voor de ‘Maatregel Gerichte Aankoop 2’, waardoor een aanzienlijk bedrag beschikbaar komt voor Flevoland.

3 Korte terug- en vooruitblik op landelijke ontwikkelingen en hoe Flevoland hierop inspeelt

Vergunningverlening
Sinds de uitspraak waarbij het PAS werd vernietigd zijn er verscheidene uitspraken gedaan die de mogelijkheden om te salderen aanscherpen. Niet alle uitspraken zijn door de Raad van State behandeld, waardoor de jurisprudentie nog niet volledig is uitgekristalliseerd. Duidelijk is dat de rechter steeds vaker een correcte afweging tussen natuurbelangen en economische belangen eist. Waar eerst tot nul rekenen altijd voldoende werk geacht (het voorkomen van toenames), vraagt de rechter nu ook om de zekerheid dat de natuurkwaliteit op orde komt voordat wijzigingen in economische activiteiten worden toegestaan.
Flevoland zit door het gebrek aan eigen stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden in een afhankelijke positie. Immers zijn wij niet in de gelegenheid om zelf natuurmaatregelen te nemen. Ook is de depositie op omringende Natura 2000-gebieden vanuit Flevolandse activiteiten te beperkt om zelfstandig tot voldoende daling op natuurgebieden te komen. Het komende jaar is de verwachting dat deze rechtspraak en de gezamenlijke manier om hier mee om te gaan zich verder uitkristalliseert. Het met Rijk en provincies gezamenlijk bepalen van gebiedsdoelen gaat hierin helpen. Immers moet eerst vast staan wat van elke partij wordt verwacht, voordat we concreet kunnen maken hoe we die verwachting waarmaken.

Gebiedsproces
We wachten niet af tot alle landelijke doelen en gebiedsdoelen zijn vastgesteld, maar we zijn alvast van start gegaan metgesprekken met ondernemers in het gebied.
Richtlijn bij het handelen is de afspraak voor de reductie van de depositie zoals in de Flevolandse aanpak stikstof staat, tot gebiedsdoelen dit eventueel wijzigen.

Meekoppelkansen
De intentie is om alle meekoppelkansen te benutten. In (gedeeltelijke) realisatie van de bossenstrategie (onderdeel agroforestry), die qua kansenkaart overlapt met de zone voor het gebiedsproces, zit alvast een verwachte meekoppelkans. Daarnaast zijn er meekoppelkansen zoals klimaat, energie of bodemdaling. Een gebiedsproces is een gezamenlijk proces. Daarom is het ook aan de gezamenlijke partijen om keuzes te maken in die meekoppelkansen.

Generieke aanpak
Voor de rest van de provincie wordt een generieke aanpak voorzien. We kijken naar instrumenten die voor de gehele provincie, of een groot deel daarvan, gaan gelden. Deze aanpak is weliswaar minder ingrijpend dan die van het gebiedsproces, maar is zeker relevant in het behalen van de doelen door de totale omvang. Het geldt immers voor alle bedrijven.

Instrumenten en bijbehorende middelen
Zowel voor de generieke aanpak als voor de gebiedsgerichte aanpak stellen we een instrumentarium op. Daarbij inventariseren we eerst welke instrumenten al beschikbaar zijn. Het betreft daarbij niet alleen fondsen en subsidies op provinciaal niveau, maar nadrukkelijk ook op Rijksniveau en Europees niveau.

Agrarische provincie
Het Rijk stelde reeds een aantal instrumenten beschikbaar, zoals de gerichte aankoopregeling en de beëindigingsregeling. Deze zien beiden toe op de sanering van veehouderijen. De inzet vanuit het Rijk op innovatie, verschoning en natuurinclusieve landbouw is tot nu toe beperkter.
Flevoland blijft naar verwachting een agrarische provincie. Dat ligt ook voor de hand, bijvoorbeeld gezien de ligging ten opzichte van de stikstofgevoelige natuur. Daarom steken we veel energie in communicatie met het Rijk om hier meer middelen voor beschikbaar te stellen.

Subsidies en financiële bijdragen
De opgave voor het reduceren van stikstof is groot. Vanuit het Rijk komen middelen beschikbaar. Wat we voorzien is dat er naast de bestaande middelen ook aanvullende provinciale instrumenten noodzakelijk zijn. Het gaat hierbij om subsidies en beleidsinstrumenten zoals een verordening ten behoeve van stikstofreductie en natuurinclusiviteit. De bedoeling hiervan is ondernemers te ondersteunen die willen te innoveren, stoppen of verplaatsen. Zo blijft Flevoland werken aan stikstofreductie en het vinden van een nieuwe balans tussen ecologie en economie, conform het hoofddoel van de Flevolandse aanpak stikstof.

Vervolg
Het is de bedoeling om jaarlijkse een stikstofmonitor uit te brengen. Zo houden we de Provinciale Staten structureel op de hoogte hoe ver we staan met de aanpak van stikstof in Flevoland.

PROVINCIE FLEVOLAND

Memo

Registratienummer:
2938927

Datum
31 maart 2022

Aan
Provinciale Staten

Afdeling
PS

Van
[redacted]

Doorkiesnummer
+31320[redacted]

Betreft
Stikstof: scenario's gebiedsproces en informatie metingen

Afschrift

Opmerkingen

Op 23 maart 2022 vond de beeldvormende sessie inzake de 'Strategie Flevolandse aanpak Stikstof' plaats voor de commissie RND. Tijdens deze commissie is door gedeputeerde Hofstra binnen drie weken na de sessie een informerende memo toegezegd aangaande:

- Een nadere toelichting op de scenario's met de verschillende strategieën voor het gebiedsproces;
- Een nadere toelichting op de aanwezige meetnetstructuren aangaande stikstof.

Middels dit memo wordt aan beide toezeggingen voldaan.

Nadere toelichting strategieën voor het gebiedsproces

Zoals uitgelegd tijdens de bijeenkomst wordt een gebiedsproces voorzien nabij de Weerribben-Wieden en een generiek beleid voor de rest van de provincie. Het gebied van het gebiedsproces betreft het volgend gebied:

Figuur 1 Grenzen van het gebiedsproces in de Noordoostpolder

Hierbij betreffen de donkere kleuren (met nummers 1, 2, 3) de geografisch samenhangende delen in de Noordoostpolder en de lichtgekleurde delen de mogelijk aan te sluiten gebieden in de provincie Overijssel. De gebieden zijn geselecteerd op depositiepotentie (op grotere afstand wordt de weggenomen depositie op natuur per verminderde kilogram stikstof in het gebied sterk beperkt) enerzijds en een natuurlijke geografische samenhang en natuurlijke/fysieke grenzen anderzijds (wegen, sloten, kassen etc).

Inzet van de strategiebepaling is het behalen van de doelen uit de Flevolandse aanpak stikstof (FAS): *'We streven naar reductie van de Flevolandse bijdrage in de overbelasting van dichtbij gelegen stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden. Die overbelasting brengen we, net als de landelijke doelen, stapsgewijs terug ten opzichte van de situatie in 2019: met 40% in 2025, 50% in 2030 en 74% in 2035.'* Kabinetsvoornemen is om de landelijke doelen te versnellen naar 2030. Om het uiteindelijke doel van 74% reductie van het Flevolandse aandeel in de overbelasting te behalen moeten de emissies uit Flevoland gereduceerd worden. De vraag is hoeveel er waar gereduceerd moet worden. Om dit te verkennen zijn er daarom verschillende strategische scenario's met doorrekeningen gemaakt waarbij emissiereducties in het gebied en emissiereducties in de rest van de provincie verschillen. Daarbij is gefocust op emissiereducties van de agrarische sector omdat alleen via reducties in die sector de doelstellingen te behalen zijn; de overige sectoren dragen evenwel ook bij door emissiereducties, onder andere via de aanpak in het kader van de klimaatproblematiek. Tijdens de presentatie is de volgende tabel getoond:

Tabel: Namen scenario's emissie- en depositiereductie

Naam	Emissiereductie (stal, veld, gebied)	Opmerking
Allemaal een beetje	S15%, V15%, G0%	Matige ambitie naar 75% reductie in 2035
Allemaal een beetje meer	S18%, V18%, G0%	Matige ambitie naar 75% reductie in 2035
Stikstofwet	S26%, V26%, G0%	Generieke reductie landbouwemissies
Tandje erbij (NOP)	S18%, V18%, G52%	Iets grotere stap in gebiedsproces (NOP)
Tandje erbij extra (NOP)	S18%, V18%, G52%	Groter areaal gebiedsproces (NOP)
Stevige stap (NOP)	S18%, V18%, G65%	Ambities in gebiedsproces (NOP)
Bossenstrategie NOP	S18%, V18%, G50%	Noord-oostrand (NOP)
Generiek hoog	S40%, V40%, G0%	Voorstel RIVM
Erisman	S10%, V10%, G66%	Efficientie depositie-reductie

[1] S= stal, V= veld, G= gebied

De tabel toont per scenario drie doorgerekende emissiereductiepercentages voor de agrarische sector:

- Stal (S) = generieke reductiepercentage voor heel Flevoland, gemiddeld over alle stallen (buiten gebiedsproces)
- Veld (V) = generieke reductiepercentage voor heel Flevoland, voor alle vormen van veldemissie (bemesten en beweiden)
- Gebied (G) = Gebiedsspecifieke reductiepercentage voor het gebiedsproces, gemiddeld over alle stallen in het gebied

De drie oranje scenario's halen bij doorrekening de in de FAS vastgestelde doelen niet en vallen daarom bij voorbaat af. Het betreft twee scenario's gebaseerd op een beperkte generieke reductie in de hele provincie (uitgangspunt Flevoland heeft geen gebieden en kan dus volstaan met beperkte inzet) en het scenario zoals voorgesteld in een rapport van stikstofdeskundige dhr. Erisman (uitgaande van een zeer hoge reductie in het gebiedsproces en een beperkte reductie in de rest van de provincie).

Met de overige scenario's kunnen potentieel de doelen uit de FAS gehaald worden. Één scenario (Stikstofwet) ziet erop toe dat de landelijke stikstofdoelen volledig gehaald worden door generiek Rijksbeleid en dat er derhalve geen gebiedsproces nodig is. Dit scenario is echter niet reëel omdat

dit indruist tegen de gemaakte afspraken met het kabinet, waarin iedere provincie aan een gebiedsproces is gehouden (inclusief wettelijke verplichting voor het opleveren van een gebiedsplan). Bovendien moeten in dit scenario alle 1651 agrarische bedrijven in Flevoland (stand 2021) een emissiereductie van 26% in veldemissies realiseren, hetgeen voor veldemissies een zware opgave is. Één scenario (generiek hoog) is voorgesteld als aanpak door het RIVM. Dit scenario heeft een nog hoger generiek percentage en géén gebiedsproces, wat afvalt vanwege de zeer grote ermee gemoeide kosten. Één scenario (bossenstrategie NOP) gaat uit van een generiek percentage en een gebiedsproces in combinatie met realisatie van een deel van de bossenstrategie. Idee hierachter is dat door bossen te realiseren de daar gelokaliseerde veldemissies volledig verdwijnen. Dit scenario leert dat het meekoppelen van bijvoorbeeld agroforestry een win-win kans kan bieden omdat dit zorgt voor het realiseren van bossen in combinatie met een iets lagere gebiedsspecifieke reductieopgave. Dit scenario is wel aanzienlijk duurder terwijl geen budget voor bossenrealisatie beschikbaar is.

Alle scenario's beschouwd is uiteindelijk gekozen voor een inzet op een robuust richtpercentage van 20% generiek (zowel stal als veldemissies) en 50-70% in het gebiedsproces omdat met deze percentages de doelstellingen behaald kunnen worden via verschillende strategieën en is er tevens ruimte om eventuele tegenvallers (minder opbrengst dan verwacht van een ingezette maatregel) op te vangen. Immers door generiek iets hoger in te zetten en in het gebiedsproces een bandbreedte te hanteren is er ruimte om tegenvallers op te vangen en om eventueel beperkt onderling uit te wisselen (bv iets minder generieke reductie inruilen voor iets meer gebieds-specifieke reductie of omgekeerd).

De 'hoe' in de strategie
De doorrekeningen zijn niet gericht op een specifieke manier om de reducties te bereiken. Uitzondering vormt de bossenstrategie omdat in dat scenario het de bedoeling is zichtbaar te maken dat door inzet van agroforestry conform de door u vastgestelde Bossenstrategie het mogelijk is om meer bossen te realiseren. Verdere methoden zijn afhankelijk van het te doorlopen gebiedsproces enerzijds en de kabinetsaanpak met bijbehorende middelen/instrumenten anderzijds. In het gebiedsproces word in gezamenlijkheid bepaald waar de kansen en mogelijkheden voor stikstofreductie liggen. Een en ander wordt vastgelegd in het wettelijk verplichte gebiedsplan waarmee wordt onderbouwd hoe bevoegde gezagen de door het Rijk vastgestelde gebiedsdoelen willen gaan realiseren. Het in te zetten instrumentarium wordt aangepast aan deze vast te stellen methodiek. Wel zijn de 'eigen' scenario's ingezet op realistisch te bereiken reductiepercentages op basis van bekende vormen van innovatie/stikstofreducerende technieken en vrijwillige bedrijfsvermindering en zijn de totale kosten van deze scenario's geschat op basis van de kosten van deze bekende vormen van reductie. Dit levert onderstaande (ook in de presentatie gedeelde) beelden op van totale bereikte emissiereductie en totale investeringskosten waarbij scenario 'tandje erbij' relatief beperkte investeringskosten heeft ten opzichte van de bereikte emissiereductie. Dit scenario komt het dichtst overeen met de uiteindelijk gekozen reductiepercentages.

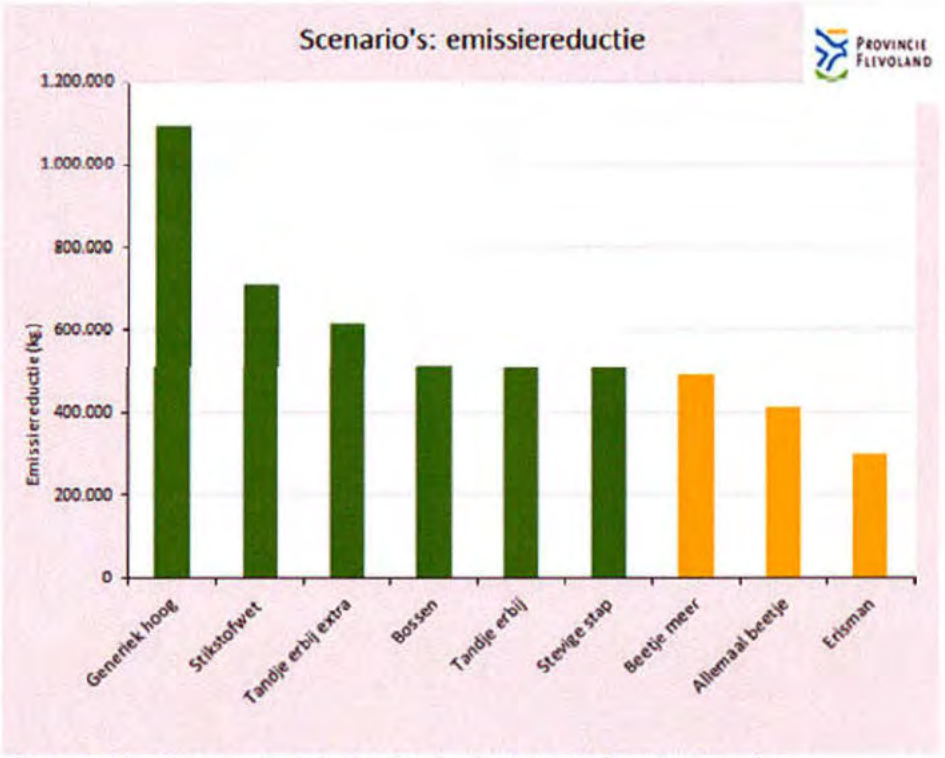

Figuur 2 Schattingen van emissiereducties in de verschillende scenario's

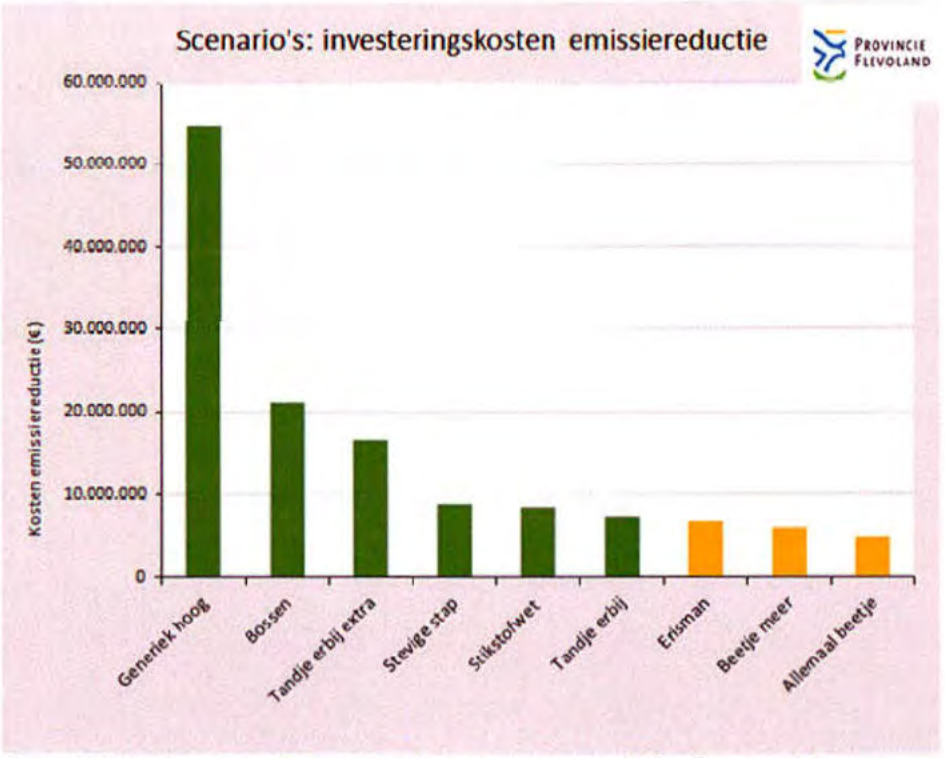

Figuur 3 Schattingen van investeringskosten van de verschillende scenario's

Nadere toelichting op de meetnetstructuren aangaande stikstof
Gevraagd is nader toe te lichten waar en hoeveel metingen aan stikstof plaatsvinden. Het meten van stikstof is belegd bij het RIVM onder verantwoordelijkheid van het Rijk. Uitgebreide informatie kunt u vinden op https://www.rivm.nl/stikstof/meten

Van belang is dat de metingen toezien op vier zaken:
1. Ammoniak in de lucht (concentratie)
2. Stikstofoxiden in de lucht (concentratie)
3. Ammoniak en stikstofoxiden in neerslag (natte depositie)
4. Ammoniak opgenomen door bodem en planten (droge depositie)

De natte en droge depositie bepalen samen de totale depositie waar op getoetst wordt in toestemmingsverlening. De concentraties zijn een maatstaf om de depositie mee te bepalen in modellen. Daarbij zijn er zowel concentratiemetingen per uur als concentratiemetingen met gemiddelden per maand. Depositieberekeningen en concentratieberekeningen per uur zijn echter moeilijker/kostbaarder en daarom minder talrijk. Met de meetresultaten worden de depositiekaarten opgesteld en de berekeningen in AERIUS gekalibreerd (verhoogd of verlaagd afhankelijk van de gemeten waarde ten opzichte van de berekende waarde).

De verscheidene metingen worden gedaan in verschillende proefopstellingen: het Landelijk Meetnet Luchtkwaliteit (LML), het Meetnet Ammoniak in Natuurgebieden (MAN) en metingen van Droge Depositie Ammoniak (COTAG). Naar aanleiding van het advies van de commissie Hordijk (Meer meter, robuuster rekenen) zijn en worden de meetnetten uitgebreid, waarbij met name de uitgebreidere metingen significant vermeerderd zijn.

De MAN metingen betreffen de lokale metingen in de natuurgebieden. Deze zijn dus zeer relevant voor de controle van de resultaten van de uitvoering van de stikstofstrategie van Rijk en provincies. MAN metingen vinden plaats in 86 gebieden, waaronder Rottige Meenthe & Brandemeer (nabij Weerribben-Wieden) en Schokland (in de Noordoostpolder). Er vinden dus metingen nabij onze gebiedsprocessen plaats, waardoor de gevolgen van onze gebiedsprocessen op de achtergronddepositie ook meetbaar zijn.

Verbreding en versnelling legalisatie PAS-meldingen

Ter bespreking *Bestuurlijk Overleg Stikstof*

Aanleiding

De komende jaren worden diverse opkoopregelingen uitgevoerd om de PAS-meldingen te legaliseren. Het legaliseren met stikstofruimte vormt de basis van deze legalisatie. Door verscheidene juridische procedures rondom de PAS-meldingen komt er steeds meer druk te staan op deze aanpak. Daarnaast wil het coalitieakkoord de aanpak van stikstof versnellen. Dit schept mogelijkheden om ook te kijken naar een versnelling van de legalisatie. Dat komt in deze notitie aanbod.

Advies

Kennisnemen van de huidige stand van zaken.

Kernpunten

- De basisaanpak rond het legaliseren van meldingen (intern salderen en mitigeren met bronmaatregelen) is in werking: intern salderen gebeurd al, en uiterlijk medio 2022 wordt verwacht ruimte te kunnen toedelen op basis van de effecten van de Srv.
- Tegelijkertijd zien wij de noodzaak (juridische procedures) en mogelijkheden (coalitieakkoord) voor het versnellen van de legalisatie van PAS-meldingen.
- Zo wordt in Groningen een pluimveehouder opgekocht. Deze ruimte kan (deels) aan de in het gebied aanwezige meldingen worden toebedeeld.
- Zo kunnen in enkele weken vergunningen worden verleend.
- Een andere mogelijkheid om versneld te legaliseren zit in het verder verduurzamen van veehouderijen, waardoor extra mogelijkheden ontstaan ten aanzien van intern salderen.
- Om deze optie te laten slagen zullen er dan ook middelen vanuit het Rijk beschikbaar moeten komen.
- Deze opties worden de komende tijd nader verkend en uitgewerkt.
- Verder denken ook verschillende provincies actief en behulpzaam mee met welke mogelijkheden er zijn om het legalisatieprogramma te versnellen. Niet alle ideeën zijn in deze notitie opgenomen; wel worden alle ideeën serieus onderzocht en besproken.
- In het kader van de toekomstige aanpak stikstof en de gebiedsgerichte aanpak worden de gevolgen hiervan voor de meldingen verkend. Hierin schuilt een lock-in-risico: activiteiten die nu worden gelegaliseerd, moeten in de toekomst misschien aanpassen.

Basisaanpak

<u>Systematiek inzetbaarheid maatregelen (herhaling gemaakte afspraken)</u>

- De ruimte van de Subsidieregeling varkenshouderijen (Srv), de Regeling provinciale aankoop veehouderijen (Rpav, voormalig MGO) en de Landelijke beëindigingsregeling veehouderijen (Lbv) is beschikbaar voor het legalisatieprogramma.
- De inzetbaarheid van de effecten van deze maatregelen voor toestemmingverlening in algemene zin is enkel mogelijk als geborgd is, of wordt verondersteld dat, de additionaliteit van de maatregelen is aangetoond.
- Als dat het geval is, wordt 70% van de gerealiseerde ruimte in beginsel in het SSRS opgenomen.
- De Minister voor NenS stelt, na overeenstemming met Minister IenW en Minister VRO vast welke ruimte uit de Srv en Rpav beschikbaar gesteld kan worden aan clusters van ruimtelijk samenhangende woningbouwprojecten en PAS-meldingen.
- De voor toestemmingverlening inzetbare ruimte uit de Lbv komt in z'n geheel beschikbaar voor het legalisatieprogramma.
- Verder geldt dat lang niet alle ruimte van deze maatregelen nodig is voor het legalisatieprogramma. Immers: op bepaalde plekken zal veel meer ruimte beschikbaar komen dan de gevraagde ruimte.

- Omdat het vraagstuk zo locatie gebonden is, kan op voorhand niet worden gezegd welk percentage van de ruimte voor het legalisatieprogramma wordt gebruikt.

<u>Stand van zaken bronmaatregelen (incl. versnelling)</u>

Subsidieregeling varkenshouderijen

- De Srv is de eerste regeling die ruimte kan leveren voor het legaliseren van de PAS-meldingen.
- Deze regeling levert vooral ruimte op in het zuiden van het land.
- Specifiek voor het legalisatieprogramma komt ruimte beschikbaar in het oosten van Noord-Brabant en het noorden van Limburg. De landelijk gemiddelde opbrengst is naar verwachting 2,8 mol.
- De betreffende ruimte komt uiterlijk met de aanstaande release van AERIUS Register beschikbaar (juni 2022).

Regeling provinciale aankoop veehouderijen

- De Rpav wordt in twee tranches gepubliceerd.
- Eerder is door het PBL ingeschat dat de twee tranches van de Rpav gemiddeld circa 9 mol/ha/jr. zal gaan opleveren[1].
- Bij de Rpav krijgen alle provincies een budget waardoor het in alle provincies in beginsel mogelijk is om piekbelasters gericht aan te kopen.
- Het is zodoende ook mogelijk de aankopen zo te richten, zodat de stikstofreductie wordt gerealiseerd op de plek waar stikstofruimte nodig is (woningbouw/MIRT/meldingen).
- Bij de tweede tranche van de Rpav wordt bij deel B van deze tranche een nieuwe verdeling van de budgetten gemaakt, waardoor het ook mogelijk is om die zo vast te stellen dat de provincies met een grote resterende opgave voor meldingen extra middelen kunnen krijgen.
- De eerste ruimte uit de Rpav komt naar verwachting in de tweede helft van 2022 beschikbaar.

Landelijke beëindigingsregeling veehouderijen

- Ook de Lbv zal in twee tranches gepubliceerd worden en bij elke tranche kunnen ondernemers zich inschrijven als ze voldoen aan de criteria.
- Voor het legalisatieprogramma is tranche 1 relevant, tranche 2 levert niet tijdig depositieruimte op.
- De verwachting is dat de eerste tranche van de Lbv gemiddeld circa 10 mol/ha/jr. gaat opleveren.
- In de klassieke landbouwgebieden wordt een bovengemiddelde opbrengst verwacht; in de overige gebieden wordt een beneden gemiddelde opbrengst verwacht.
- De betreffende ruimte komt in 2024 beschikbaar.

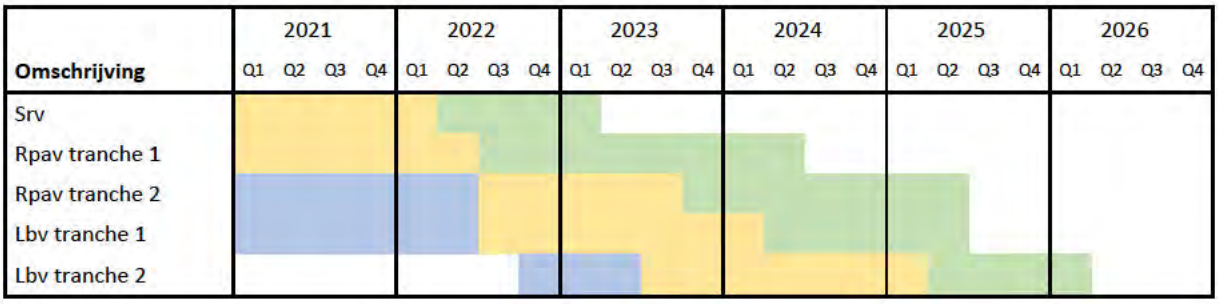

Legenda
Ontwerp en voorbereiding
Uitvoering
Opbrengsten komen beschikbaar

[1] Naast de opbrengst van 9 mol is er opbrengst van de Rpav-1 uit de ophoging van het budget met de resterende Srv-middelen. Deze opbrengst is primair bedoeld voor woningbouw en de 7 MIRT-projecten.

Verbreding en versnelling
Er zijn diverse trajecten waarmee het mogelijk is om versneld de meldingen te legaliseren. De twee onderstaande trajecten zijn het meest kansrijk. Verder worden ook andere sporen onderzocht.

<u>Directe opkoop provincies (casus Groningen)</u>

De provincie Groningen kan op korte termijn een boerderij opkopen die voldoet aan de Rpav eisen.. Via de reguliere route van het SSRS duurt het minstens nog maanden voordat die vergunningen daadwerkelijk verstrekt kunnen worden. Via deze route kan dat binnen enkele weken (begin maart). Dit draagt bij aan het vertrouwen in het legalisatieproces, versnelt de huidige aanpak en toont aan dat er zicht is op legalisatie.

Die conclusie is zeer behulpzaam in zaken tegen melders met handhavingsverzoeken. De casus moet als een pilot gezien worden en vraagt om zorgvuldige uitwerking. Als deze werkwijze goed bevalt, wordt bezien of deze systematiek eventueel kan worden toegepast in andere regio's. Het gaat daarbij met name om de regio's met weinig woningbouwbehoeftes.

In dit geval is zeker gesteld dat:
- De ruimte die gevraagd wordt voor woningbouw en MIRT is nihil dan wel nul en het is daarom zeker dat er ruimte aan PAS-meldingen beschikbaar kan worden gesteld[2].
- De gebruikte financiering geschikt is aangezien het budget van de Rpav gebruikt;
- De complexiteit minimaal is omdat zowel de saldo-gever als de saldo-nemers depositie-effect hebben op slechts één Natura 2000-gebied.

<u>Intern salderen via verduurzaming</u>
Maar een klein gedeelte van de huidige PAS-meldingen kan volledig worden opgelost via intern salderen. Om deze groep te vergroten, kunnen verduurzamingsmaatregelen worden gestimuleerd. Deze maatregelen worden alleen vrijwillig ingezet.

Legalisering is als volgt mogelijk:
- Om legalisering via deze weg mogelijk te maken, is het noodzakelijk dat er sprake is van een bestaande toestemmingsverlening hebben (onder de melding).
- Door de activiteit te verduurzamen (in de agrosector: stalaanpassingen/voer- of managementmaatregelen) kunnen initiatiefnemers stikstofdepositie reduceren.
- Hierdoor ontstaat de mogelijkheid om intern te salderen op bestaande toestemmingsverlening en daarmee de PAS-melding te legaliseren.
- Intern salderen kan sneller dan legaliseren met stikstofruimte, en is vaak ook goedkoper.
- Dergelijke maatregelen vragen om financiering, die wordt geweigerd door financiële instellingen vanwege de PAS-melding.
- Hierin kunnen initiatiefnemers worden gesteund door de overheid.
- Initiatiefnemers moeten de consequentie aanvaarden dat de uiteindelijke vergunning minder stikstofruimte bevat dan de oorspronkelijke toestemmingsverlening + melding.

Uitzoekpunten:
- Kan een dergelijke regeling ook buiten de agrosector gerealiseerd kan worden?

[2] Er wordt op dit moment nog onderzocht of er woningbouwprojecten zijn in het gebied die stikstofruimte nodig hebben, naar verwachting is dit weinig of niks. Ruimte kan enkel worden ingezet voor meldingen als die niet nodig is voor de woningbouwopgave. Er zijn geen MIRT projecten in het gebied.

- Kan de stimulering ook worden vormgegeven als de opgave via de verduurzaming kleiner wordt, maar niet voldoende is om het volledige effect te mitigeren?
- Via welke manier kan de stimulering het best worden vormgegeven?
- Hiervoor moet ook een staatssteunanalyse worden gemaakt; het staatssteunaspect heeft waarschijnlijk gevolgen voor de hoogte van de eventuele steun aan ondernemers.

Intern salderen

Ter conclusie *Bestuurlijk Overleg Stikstof*

Aanleiding

Op grond van de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (de Afdeling) van 20 januari 2021 is intern salderen niet meer vergunningplichtig (zgn. verslechteringsvergunning) als gevolg van de wijziging van de Wet natuurbescherming (Wnb) per 1 januari 2020. Bij intern salderen wordt, bij een wijziging of uitbreiding van een bestaande activiteit, verzekerd dat de wijziging of uitbreiding inclusief de bestaande activiteit geen grotere of andere effecten vanwege stikstofdeposities op Natura 2000-gebieden veroorzaakt dan is toegestaan op grond van de vergunning voor de bestaande activiteit. De uitspraak heeft tot gevolg dat in de praktijk een aantal knelpunten en onduidelijkheid wordt ervaren door een deel van initiatiefnemers[1], bevoegde gezagen en toezichthouders en handhavers, zoals rechtsonzekerheid, minder zicht op ontwikkelingen en de stikstofsituatie in gebieden en bemoeilijking van toezicht. Zie bijlage.

Deze notitie schetst twee opties om de ervaren knelpunten van rechtszekerheid en grip houden weg te nemen. Deze notitie gaat niet in op andere ervaren knelpunten bij intern salderen als gevolg van het vervallen van de vergunningplicht, zoals het knelpunt van latente ruimte. De notitie latente ruimte is apart geagendeerd voor dit BO.

Advies

Vanuit het oogpunt van duidelijkheid en uniformiteit wordt het BO geadviseerd om:

- In te stemmen met uitwerking van optie 1 (wettelijke regeling) met de kanttekening dat deze optie nadrukkelijk moet worden bezien in relatie tot het vraagstuk van latente ruimte[2];
- In te stemmen om bij die uitwerking te bezien of, en zo ja, welke, uitzonderingen noodzakelijk zijn.[3]

Kernpunten

Probleem

- Met het vervallen van de verslechteringsvergunning hebben de provinciale beleidsregels intern salderen, waarmee werd voorkomen dat er intern gesaldeerd kon worden met de niet gerealiseerde capaciteit in een vergunning en werd voorkomen dat een feitelijke depositiestijging door invulling van dit deel van latente ruimte kon plaatsvinden, materieel geen betekenis meer en veel provincies hebben hun beleidsregels op dit punt aangepast [4].
- Bij het vergunnen van de nieuwe situatie voor 1 januari 2020 werd de nieuwe situatie vastgelegd en daarmee de nieuwe referentiesituatie voor een volgende vergunning. Dit is vanaf de uitspraak van de Afdeling niet meer mogelijk.
- Hierdoor wordt in de praktijk een aantal knelpunten ervaren waaronder rechtsonzekerheid en verlies van grip. Zie bijlage.
- Een vergunning voor intern salderen (optie 1) of een informatieplicht en regels intern salderen (optie 2) vormen de beste generieke oplossingsrichtingen voor deze knelpunten.

---

[1] Het wegvallen van de vergunningplicht betekent dat er meer handelingsvrijheid en ruimte voor uitbreiding is dus niet alle vergunninghouders/initiatiefnemers ervaren de onduidelijkheid van het wetvallen van de vergunningplicht op dezelfde wijze.

[2] Een (uitbreiding van de) wettelijke vergunningplicht kan alleen goed gemotiveerd worden vanuit de wens om voorwaarden en beperkingen te kunnen en willen stellen aan het gebruik van latente ruimte voor het realiseren van een nieuwe ontwikkeling op dezelfde locatie die de facto tot een toename van de depositie kan leiden en een risico kan geven voor het bereiken van de instandhoudingsdoelen. Het enkel bieden van rechtszekerheid en het houden van grip zijn op zichzelf een onvoldoende dragende motivering voor een dergelijke ingrijpende plicht.

[3] Zoals bijvoorbeeld een uitzondering voor Defensie zoals eerder ook was opgenomen in de provinciale beleidsregels intern salderen tav militaire aangelegenheden en de veiligheid van de staat.

[4] Deze beleidsregels golden alleen voor projecten waar provincies bevoegd gezag zijn.

Optie 1 (vergunning voor intern salderen)

- De nieuw te introduceren vergunningplicht zal moeten zien op wijziging of uitbreiding van bestaande activiteiten die geen significante effecten hebben door toepassing van intern salderen.
- Aan deze vergunning moet de mogelijkheid gekoppeld worden dat een vergunning niet wordt verleend als de wijziging van de activiteit niet wenselijk is gelet op de instandhoudingsdoelen van een Natura 2000-gebied. Zie verder bijlage

Voordeel optie 1

- Een uniforme regeling voor rijk en provincies.
- Optie 1 is minder afhankelijk van verschillende situaties in verschillende provincies.
- Optie 1 biedt duidelijkheid tav wat is toegestaan.

Nadeel optie 1

- De nieuwe vergunningplicht vergt een wijzing van de Wnb en de Omgevingswet (Ow)[5]. Een wetswijziging kent een doorlooptijd van anderhalf jaar.
- In de systematiek van de Ow wordt terughoudend omgegaan met vergunningplichten en wordt de vergunningplicht beperkt tot die gevallen waarin activiteiten significant negatieve effecten hebben op de natuur. Echter, het is niet onmogelijk om hierop wijzigingen aan te brengen.

Optie 2 (informatieplicht en regels intern salderen)

- Op grond van artikel 2.4 Wnb - de zgn. 'aanschrijvingsbevoegdheid' - is het mogelijk om een informatieplicht en voorschriften aangaande intern salderen vast te stellen.
- Beide aspecten kunnen worden opgenomen in provinciale verordeningen voor activiteiten waarvoor provincies bevoegd gezag zijn en in een ministeriële regeling[6] voor activiteiten waarvoor de minister voor Natuur en Stikstof bevoegd gezag is.
- Onder het systeem van de Ow kunnen provincies op grond van de artikelen 4.1, 4.4 en 20.6 een informatieplicht of zelfs een verbod om zonder voorafgaande melding een activiteit te verrichten invoeren in de provinciale omgevingsverordeningen.
- Op grond van de artikelen 11.7 en 11.8 van het Besluit activiteiten leefomgeving (als gewijzigd door het Aanvullingsbesluit natuur Omgevingswet) kan de provincie bij maatwerkregel of maatwerkvoorschrift dezelfde beperkingen opleggen die thans bij 'aanschrijvingsbevoegdheid' op grond van artikel 2.4 van de Wnb kunnen worden opgelegd.[7] Zie ook bijlage.

Voordeel optie 2

- Optie 2 sluit aan bij de verantwoordelijkheid van provincies voor het natuurbeleid.
- Optie 2 past beter in de systematiek van de Ow dan optie 1.

Nadeel optie 2

- Provincies zullen de noodzaak voor een informatieplicht voor het veiligstellen van de instandhoudingsdoelstellingen moeten motiveren voor de activiteiten waarvoor provincies bevoegd gezag zijn waardoor uniformiteit een aandachtspunt is. De inschatting van provincies is dat dit een langdurig traject is waardoor de gebruikelijke doorlooptijd van de wijziging van provinciale verordeningen, te weten (12x) zes maanden, waarschijnlijk niet gehaald wordt.
- De doorlooptijd van aanpassing van een ministeriële regeling bedraagt zes maanden. De doorlooptijd van aanpassing van een algemene maatregel van bestuur bedraagt ongeveer een jaar.

---

[5] Of deze vergunningplicht ook daadwerkelijk in de Wnb moet worden opgenomen of enkel in de nieuwe Ow hangt af van de snelheid waarmee deze laatste wordt ingevoerd.

[6] Artikel 1.3, vijfde en zesde lid, Wnb is de grondslag voor de ministeriële regeling.

[7] Zie ook paragraaf 3.2.1.1 van de nota van toelichting bij het Aanvullingsbesluit natuur Omgevingswet in Staatsblad 2021, 21: [CB] Staatsblad 2021, 22 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen (officielebekendmakingen.nl)

Probleem

Met het vervallen de verslechteringsvergunning hebben de provinciale beleidsregels intern salderen materieel geen betekenis meer en veel provincies hebben hun beleidsregels op dit punt aangepast[8]. De mogelijkheden voor intern salderen waren op grond van deze beleidsregels beperkt doordat intern salderen alleen was toegestaan met de feitelijk gerealiseerde capaciteit (dat wil zeggen: een (verslechterings)vergunning werd op grond van deze beleidsregels alleen verleend als intern werd gesaldeerd met de feitelijke capaciteit) en de stikstofemissie veroorzakende activiteit sinds de referentiesituatie onafgebroken aanwezig is geweest of nog kan zijn omdat hervatting van de activiteit mogelijk was zonder dat daarvoor een natuurvergunning of omgevingsvergunning, onderdeel bouwen, is vereist. Op die manier werd voorkomen dat er intern gesaldeerd kon worden met de niet gerealiseerde of niet meer benutbare capaciteit in een vergunning en werd voorkomen dat een feitelijke depositiestijging door invulling van dit deel van latente ruimte kon plaatsvinden. Daarbij werd bij het vergunnen van de nieuwe situatie voor 1 januari 2020 de nieuwe situatie vastgelegd en daarmee de nieuwe referentiesituatie voor een volgende vergunning. Dit is vanaf 1 januari 2020 ook niet meer mogelijk: de eenmaal vergunde situatie blijft de referentiesituatie, ook al wijzigt de feitelijke situatie.

Voornoemde uitspraak van de Afdeling over de Wnb-vergunningplicht heeft tot gevolg dat in de praktijk een aantal knelpunten wordt ervaren door een deel van de initiatiefnemers[9], bevoegde gezagen en toezicht en handhaving. Immers, onduidelijk is hoe:

1. voldoende grip kan worden verkregen op situaties waarin een nieuwe activiteit wordt gestart of een bestaande activiteit wordt gewijzigd met een mogelijk verslechterend effect (maar geen significant negatief effect) waarbij intern salderen wordt toegepast, en/of (het risico op) een feitelijke depositietoename door ingebruikname van latente ruimte kan worden verkleind;
2. voldoende informatie kan worden verkregen over de ter plaatse verrichte activiteiten, vanwege het (grote) verschil tussen de activiteiten die worden beschreven in het omgevingsrechtelijke besluit dat de referentiesituatie bepaalt en de activiteiten die daadwerkelijk worden verricht (bestaande situatie);
3. de nieuwe situatie als referentie vastgelegd kan worden.

Daarnaast is rechtsonzekerheid voor bedrijven ontstaan, omdat veranderingen in de stand der kennis (zoals aanpassingen in het rekenmodel of de KDW) en nieuwe jurisprudentie alsnog een vergunningplicht kunnen veroorzaken (ook nadat al in het nieuwe project geïnvesteerd is).

De laatste onduidelijkheid leidt tot rechtsonzekerheid bij een deel van initiatiefnemers. Daarnaast hebben bevoegde gezagen minder zicht op ontwikkelingen en de stikstofsituatie in hun gebied en toezicht en handhaving worden bemoeilijkt doordat het moeilijker is om vast te stellen dat de Wnb wordt nageleefd.

Optie 1: Vergunning voor intern salderen

De huidige vergunningplicht in de Wnb en de Omgevingswet (Ow) ziet op activiteiten met mogelijk significante effecten. De nieuw te introduceren vergunningplicht zal moeten zien op wijziging of uitbreiding van bestaande activiteiten die geen significante effecten hebben door toepassing van intern salderen. Aan deze vergunning moet de mogelijkheid gekoppeld worden dat een vergunning niet wordt verleend als de wijziging van de activiteit niet wenselijk is gelet op de instandhoudingsdoelen van een Natura 2000-gebied. Bij deze optie neemt het bevoegd gezag een besluit waartegen bezwaar/beroep openstaat. Op grond van de bevoegdheid om vergunningen te verlenen ontstaat ook de bevoegdheid om beleidsregels op te stellen over hoe wordt omgegaan met deze bevoegdheid. Het betrokken bevoegd gezag kan bovendien voorschriften verbinden aan intern salderen via een vergunning. De nieuwe vergunningplicht vergt dan wel een wijziging van de Wet natuurbescherming en/of de Omgevingswet.[10]

---

[8] Deze beleidsregels golden alleen voor projecten waar provincies bevoegd gezag zijn.

[9] Het wegvallen van de vergunningplicht betekent dat er meer handelingsvrijheid en ruimte voor uitbreiding is, dus niet alle vergunninghouders/initiatiefnemers ervaren de onduidelijkheid van het wegvallen van de vergunningplicht op dezelfde wijze.

[10] Of deze vergunningplicht ook daadwerkelijk in de Wnb moet worden opgenomen of enkel in de nieuwe omgevingswet hangt af van snelheid waarmee deze laatste wordt ingevoerd. De Ow treedt uiterlijk 1 januari 2023 in werking.

In de systematiek van de Wnb en Ow wordt terughoudend omgegaan met vergunningplichten en wordt de vergunningplicht beperkt tot die gevallen waarin activiteiten significant negatieve effecten hebben op de natuur. Echter, het is niet onmogelijk om hierop wijzigingen aan te brengen.
De doorlooptijd van een wetswijziging bedraagt zeker anderhalf jaar.

Optie 2: informatieplicht en regels intern salderen

Huidig recht
Op grond van artikel 2.4 Wnb - de zgn. 'aanschrijvingsbevoegdheid' - is het mogelijk om een informatieplicht en voorschriften aangaande intern salderen vast te stellen. Beide aspecten kunnen worden opgenomen in provinciale verordeningen voor activiteiten waarvoor provincies bevoegd gezag zijn en in een ministeriële regeling[11] voor activiteiten waarvoor de minister voor Natuur en Stikstof bevoegd gezag is. In de verordening wordt opgenomen dat de initiatiefnemer vooraf het bevoegd gezag moet informeren over de toepassing van intern salderen. Voorschriften die bij intern salderen ten algemene in acht moeten worden genomen – zoals de regels die voorheen in de beleidsregel waren opgenomen – kunnen in diezelfde verordening en ministeriële regeling worden vastgelegd. Het bevoegd gezag kan voorschriften opleggen in een individuele aanschrijving en het daarbij te voeren beleid in een beleidsregel vastleggen. Toepassing van de aanschrijvingsbevoegdheid in individuele gevallen is een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht waartegen bezwaar en beroep openstaat. In het besluit kan de nieuwe referentiesituatie worden vastgelegd.

De aanschrijvingsbevoegdheid stelt bevoegde gezagen in staat om, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden, verplichtingen op te leggen. Vanwege de huidige staat van instandhouding van de meeste Natura 2000-gebieden in combinatie met de (veel) te hoge stikstofdepositie, valt het invoeren van een meldplicht voor intern salderen te onderbouwen vanuit de verplichting op grond van artikel 2.2 Wnb. Immers, voor het kunnen uitvoeren van maatregelen (zoals gebiedsgerichte aanpakken) en het houden van goed toezicht om verslechtering te voorkomen, is het essentieel dat zich bestaat op intern salderen en de daarmee gepaard gaande stikstofemissies en -deposities.

Komend recht
Onder het systeem van de Ow kunnen provincies op grond van de artikelen 4.1, 4.4 en 20.6 een informatieplicht of zelfs een verbod om zonder voorafgaande melding een activiteit te verrichten invoeren in de provinciale omgevingsverordeningen. Op grond van de artikelen 11.7 en 11.8 van het Besluit activiteiten leefomgeving (als gewijzigd door het Aanvullingsbesluit natuur Omgevingswet) kan de provincie bij maatwerkregel of maatwerkvoorschrift dezelfde beperkingen opleggen die thans bij 'aanschrijvingsbevoegdheid' op grond van artikel 2.4 van de Wnb kunnen worden opgelegd.
Deze optie vergt een aanpassing van de (provinciale) Omgevingsverordeningen voor activiteiten waarvoor provincies bevoegd gezag zijn en een aanpassing van het Besluit activiteiten leefomgeving (een algemene maatregel van bestuur) voor activiteiten waarvoor de minister bevoegd gezag is.

De optie van een informatie- of meldplicht en maatwerkregels is relatief eenvoudig te regelen. Uniformiteit is een aandachtspunt aangezien het gaat om aanpassing van alle provinciale verordeningen en aanpassing van een ministeriële regeling (Wnb)/amvb (Ow). Eventueel kan via een modelverordening meer uniformiteit worden bereikt.
Voor deze optie moeten aan provinciezijde de provinciale verordeningen worden aangepast en voor activiteiten waarvoor het Rijk bevoegd is moet het Rijk de Rnb of het Besluit activiteiten leefomgeving aanpassen. De problematiek van intern salderen speelt bij landbouwbedrijven. Ten aanzien daarvan ligt er geen bevoegdheid voor het Rijk. Ook de grote industriële bedrijven zijn een provinciale verantwoordelijkheid. De doorlooptijd van aanpassing van een provinciale verordening is in beginsel van zes maanden. De doorlooptijd van een ministeriële regeling komt daarmee overeen. De doorlooptijd van een amvb bedraagt ongeveer een jaar.

[11] Artikel 1.3, vijfde en zesde lid, Wnb is de grondslag voor de ministeriële regeling.

Latente ruimte

Ter conclusie *Bestuurlijk Overleg Stikstof*

Aanleiding
Voor activiteiten die stikstofuitstoot veroorzaken, waarbij significante negatieve effecten op Natura2000-gebieden niet zijn uit te sluiten, is toestemming nodig op grond van de Wnb. Latente ruimte is de ongebruikte capaciteit in een toestemmingsbesluit. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen de vergunde, de gerealiseerde en de benutte capaciteit (zie p. 4). Latente ruimte in vergunningen kan op drie manieren in gebruik worden genomen: door de ontwikkeling van activiteiten binnen een bestaande toestemming, door nieuwe activiteiten op basis van intern salderen en door nieuwe projecten op basis van extern salderen.

De ingebruikname van latente ruimte staat echter ter discussie, doordat het een risico vormt voor feitelijke depositiestijging op stikstofgevoelige Natura2000-gebieden, en daarmee voor de juridische houdbaarheid van vergunningen en toekomstige toestemmingverlening. Om die reden zijn beleidsmatige beperkingen aan salderen met latente ruimte gesteld. Recente jurisprudentie en berichtgeving in het nieuws hebben de urgentie van dit probleem verder zichtbaar gemaakt. Tegelijkertijd kan latente ruimte in bestaande vergunningen een belangrijk onderdeel zijn van de wisselende bedrijfsvoering of het ontwikkelpad van bedrijven. Ook vervult latente ruimte een functie in het mogelijk maken van nieuwe ontwikkelingen via intern en extern salderen. Bij extern salderen mag alleen gesaldeerd worden met de feitelijk gerealiseerde capaciteit, waarvan 30% wordt afgeroomd om depositiestijging te voorkomen.

In de beantwoording van schriftelijke vragen (september 2021) schrijft de minister het volgende aan de Tweede Kamer: “Samen met de provincies en andere rijkspartijen verken ik wat de gevolgen kunnen zijn van ingebruikname van latente ruimte in vergunningen en op welke wijze feitelijke toenames van emissies en daarmee deposities kunnen worden tegengegaan. Ik verwacht deze verkenning na de zomer met uw Kamer te kunnen delen.” In het Commissiedebat Natuur (januari 2022) heeft de minister toegezegd om dit te vervroegen naar voor de zomer.

Doel van de notitie
Deze notitie is bedoeld om interbestuurlijk een gezamenlijk beeld vast te stellen wat latente ruimte is en waarom ingebruikname een probleem kan vormen. Vervolgens wordt voorgesteld om ongewenste ingebruikname van latente ruimte te beperken. Daarbij worden oplossingsrichtingen en een afwegingskader gegeven, die moeten helpen om een zorgvuldige belangenafweging te maken. Het BO wordt gevraagd om in te stemmen met een nadere uitwerking, zodat in het volgende BO besluitvorming kan plaatsvinden. Nog voor het zomerreces volgt een brief aan de Tweede Kamer.

Advies
Het Bestuurlijk Overleg wordt geadviseerd om:
- In te stemmen met de probleemschets van ingebruikname van latente ruimte
- In te stemmen met het beperken van ongewenste ingebruikname van latente ruimte
- In te stemmen met het nader uitwerken van de voorgestelde oplossingsrichtingen en het afwegingskader en deze ter besluitvorming te agenderen in het volgende BO

Probleemschets
Wanneer latente ruimte in gebruik wordt genomen, neemt de feitelijke stikstofuitstoot toe, en daarmee de kans op depositiestijging op stikstofgevoelige Natura2000-gebieden. Om die reden hebben Rijk en provincies beleidsmatige beperkingen gesteld aan de ingebruikname van latente ruimte bij salderen. Bij extern salderen mag alleen gesaldeerd worden met de feitelijk gerealiseerde capaciteit. Hierbij wordt 30% van de stikstofruimte afgeroomd om depositiestijging te voorkomen. Het percentage van 30% is namelijk gebaseerd op een schatting van de gemiddelde latente ruimte in vergunningen. Hiermee kan lokale depositiestijging echter niet altijd worden voorkomen, met name wanneer de latente ruimte in een specifieke vergunning beduidend hoger is dan 30%. Bij intern salderen gold geen afromingspercentage en mocht, met enkele uitzonderingen, ook alleen gesaldeerd worden met de feitelijk gerealiseerde capaciteit. Dit is niet meer van

toepassing na het vervallen van de vergunningplicht, waardoor op dit moment intern gesaldeerd kan worden met de vergunde capaciteit.

Recente gerechtelijke uitspraken hebben het risico op depositiestijging verder zichtbaar gemaakt. Ook in eerdere berichtgeving vestigden journalistiek onderzoeksplatform Investico[1] (juni 2021) en NRC Handelsblad[2] (december 2021) de aandacht op het risico van feitelijke stikstoftoename in hun publicaties over het verkopen van ongebruikte stikstofrechten, oftewel extern salderen met latente ruimte.

Bezien vanuit de zware overbelasting van de natuur is het nodig om, in lijn met de PAS-uitspraak[3], het risico op depositiestijging door de ingebruikname van latente ruimte worden tegen te gaan. Doordat de overbelasting over de jaren heen steeds verder is opgestapeld, is iedere toename, groot en klein, een risico. Zolang dat niet is geborgd, staan de juridische houdbaarheid van vergunningen en de toekomstige toestemmingverlening onder druk.

Latente ruimte in vergunningen kan echter ook een belangrijke functie hebben in de wisselende bedrijfsvoering of het ontwikkelpad van een bedrijf. Een voorbeeld is dat stallen na de slacht worden gedesinfecteerd, waardoor de benutte capaciteit tijdelijk afneemt en daarna weer in gebruik wordt genomen. Een ander voorbeeld is de gefaseerde aanleg van bedrijfsonderdelen. Het is niet wenselijk om dergelijke latente ruimte te beperken. Daarnaast vervult latente ruimte een functie in het mogelijk maken van nieuwe ontwikkelingen via intern en extern salderen. Voor grote maatschappelijke opgaven zoals woningbouw, de energietransitie, de landbouwtransitie en de uitvoering van defensietaken is ontwikkelruimte nodig. Die zit nu deels ‘vast’ in latente ruimte van vergunningen.

In dit kader treedt het insider/outsider-effect op. Bedrijven die een ruime toestemming hebben, beschikken over meer ontwikkelmogelijkheden dan bedrijven met een beperkte toestemming of nieuwe initiatiefnemers. Latente ruimte in vergunningen versterkt dit ongelijke speelveld. Daarnaast is er een legalisatieprogramma voor melders en meldingsvrije activiteiten en moet er een oplossing gezocht worden voor bestaande activiteiten die geen passende vergunning hebben, waaronder interimmers. Latente ruimte zou een kans kunnen bieden om het vergunningensysteem te actualiseren, door het overschot aan stikstofruimte aan de ene kant te gebruiken voor het invullen van het tekort aan stikstofruimte aan de andere kant, waarbij feitelijke depositiestijging moet worden voorkomen.

Nemen we deze verschillende belangen in ogenschouw, dan hoeft het bestaan of in gebruik nemen van latente ruimte niet altijd een probleem te zijn. Wel is het noodzakelijk om meer te kunnen sturen op de ongewenste ingebruikname van latente ruimte. Daarvoor zijn onderstaande oplossingsrichtingen geïnventariseerd. Voordat deze oplossingsrichtingen nader kunnen worden uitgewerkt voor het volgende BO, zal eerst worden ingekaderd wat onder ongewenste ingebruikname van latente ruimte wordt verstaan.

Oplossingsrichtingen
Bij het uitwerken van oplossingsrichtingen kan onderscheid worden gemaakt tussen de korte en de lange termijn en tussen generieke en gebiedsgerichte oplossingen. Hier hoeft niet één keuze in gemaakt te worden. De uiteindelijke richting kan uit een mix van deze vier elementen bestaan.

- Een vergunningplicht of aanschrijvingsbevoegdheid bij intern salderen in combinatie met aanvullende beleidsmatige beperkingen voor intern en extern salderen

In de parallelle BO-notitie over intern salderen liggen twee opties voor om grip terug te krijgen op intern salderen na het vervallen van de vergunningplicht. Dit betreft het herinvoeren van de vergunningplicht of het invoeren van een aanschrijvingsbevoegdheid. Hiermee wordt de ingebruikname van latente ruimte nog niet automatisch beperkt. Beide instrumenten bieden wel de mogelijkheid om de ingebruikname van latente ruimte via intern salderen weer toetsbaar te maken en aanvullende (beleids-)regels te stellen. Zo zou weer kunnen worden ingevoerd dat intern

[1] Nieuwe vergunningsregels bieden ruimte voor meer stikstofuitstoot – De Groene Amsterdammer
[2] Grote zorgen om stikstofuitspraak rechter: komt na de bouwsector nu de industrie stil te liggen? - NRC
[3] PAS mag niet als toestemmingsbasis voor activite ten worden gebruikt - Raad van State

salderen alleen is toegestaan met de feitelijk gerealiseerde capaciteit, zoals eerder het geval was toen intern salderen vergunningplichtig was. Ook zou bij intern salderen, net als bij extern salderen, een afroompercentage kunnen worden ingesteld.

Daarnaast kunnen aanvullende beleidsmatige beperkingen voor intern en extern salderen worden overwogen, bijvoorbeeld door verduurzamingseisen te koppelen aan het salderen met latente ruimte. Daarbij hoeven de (beleids-)regels voor intern en extern salderen niet gelijk te zijn.

- Ingebruikname van latente ruimte gebiedsgericht toetsen aan het gebiedsplan

In het coalitieakkoord is vastgelegd dat het stikstofvraagstuk en de bredere transitie van het landelijk gebied vorm krijgen via een integrale gebiedsgerichte aanpak. In 2023 leveren de provincies gebiedsplannen op, waarin wordt vastgelegd hoe de opgaven op het gebied van natuur, stikstof, water en klimaat worden aangepakt en welke ontwikkelruimte er nodig is. Het beperken van de ingebruikname van latente ruimte kan ook in dit licht worden bezien.

Dat zou bijvoorbeeld betekenen dat de ingebruikname van latente ruimte meer wordt beperkt in gebieden waar de natuur zwaar overbelast is dan in gebieden waar de opgaven minder groot zijn. Het inroepen van de bestuurlijke afspraken over gebiedsgerichte afroompercentages zou daarbij kunnen helpen. De huidige beleidsregels maken het al mogelijk dat provincies gebiedsgericht differentiëren met het afroompercentage voor extern salderen, maar in de praktijk wordt hier nog geen gebruik van gemaakt. Gebiedsgerichte afroompercentages kunnen meer zekerheid bieden dat lokale depositiestijging wordt voorkomen dan een generiek percentage van 30%.

Een andere oplossingsrichting die in relatie tot het gebiedsplan kan worden onderzocht, is het gebruiken van latente ruimte in een bepaald gebied voor het legalisatieprogramma of een oplossing voor andere bestaande activiteiten die geen passende vergunning hebben.

- Actualisatieplicht of geldigheidsduur voor natuurvergunningen

Op dit moment worden natuurvergunningen vaak voor onbepaalde tijd afgegeven. Daardoor is sprake van ‘eeuwigdurende rechten’. Een mogelijkheid om dit te ondervangen bij toekomstige toestemmingen is het beperken van de geldigheidsduur in de vergunning of het invoeren van een periodieke actualisatieplicht. Via een periodieke actualisatieplicht worden nieuwe toetsingsmomenten ingebouwd, waarbij de vergunning in overeenstemming wordt gebracht met de praktijk, bijvoorbeeld t.a.v. best beschikbare technieken (BBT).

- Gericht aanschrijven en beperken van grote bedrijven

Grote bedrijven hebben vaak veel latente ruimte in hun vergunning, o.a. als onderdeel van hun ontwikkelpad voor de lange termijn. Door andere regelgeving op het gebied van milieu en klimaat kan dat ontwikkelpad meer worden geënt op duurzame groei. Latente ruimte kan dan tijdelijk nodig zijn om de omslag naar een duurzaam bedrijf te maken, maar heeft daarna geen functie meer. Door het gericht aanschrijven van deze bedrijven, eventueel gebiedsgericht, kan samen met hen bekeken worden of de latente ruimte in hun vergunning (op termijn) kan worden beperkt.

Afwegingskader

Een afwegingskader helpt bij het beoordelen van de oplossingsrichtingen en de weging van de verschillende maatschappelijke belangen. Het voorstel is om de volgende aspecten hierin op te nemen.

- Effectiviteit: de mate waarin het instrument de depositiestijging op stikstofgevoelige natuur voorkomt
- Efficiëntie: de kosten voor de inzet van het instrument afgezet tegen de opbrengst van dat instrument
- Financiën: de budgettaire consequenties van het instrument
- Uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid: de mate waarin voldoende capaciteit beschikbaar is of kan komen bij de bevoegde gezagen voor het toepassen en handhaven van het instrument
- Juridische houdbaarheid: de waarschijnlijkheid waarmee het instrument standhoudt bij de rechter en daarmee zekerheid biedt aan initiatiefnemers en bevoegde gezagen
- Betrouwbare overheid: de mate waarin het instrument bijdraagt aan het in stand blijven van eerder afgegeven vergunningen
- Gelijke behandeling: de mate waarin het instrument bijdraagt aan een gelijk speelveld, zowel tussen verschillende sectoren als tussen bestaande en nieuwe vergunningen

- Maatschappelijk draagvlak: de mate waarin het instrument wordt ondersteund door belanghebbenden, met name de landbouw, de industrie en natuurorganisaties
- Sociaaleconomische effecten: de consequenties die het instrument heeft op de bedrijfsvoering van individuele bedrijven

Achtergrond

Definitie latente ruimte
Bij de discussie over latente ruimte spelen verschillende definities een rol. In onderstaande figuur zijn deze schematisch weergegeven.

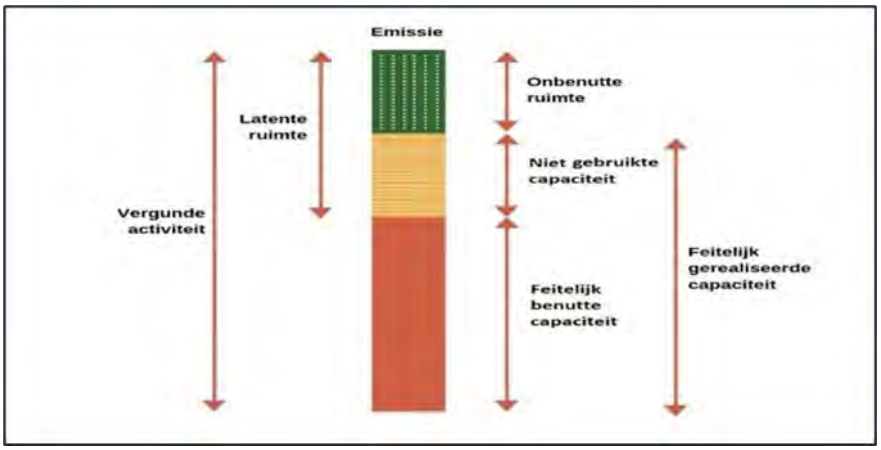

Omvang van latente ruimte
Naar de totale omvang van latente ruimte in natuurvergunningen in Nederland zijn in 2018 en 2019 verschillende onderzoeken gedaan op basis van steekproeven. Bij veehouderijen komt een relatief stabiel beeld van 25% naar voren. In de industrie is een veel grotere variatie te zien. Berekeningen van Investico[4] laten zien dat de omvang van de latente ruimte zowel in de industrie als in de veehouderij aanzienlijk is. Een deskresearch van de bestaande onderzoeken zou kunnen helpen om deze gegevens beter te kunnen duiden.

Een compleet beeld van de omvang van latente ruimte is moeilijk te verkrijgen. T.a.v. de vergunde capaciteit is bij de bevoegde gezagen geen complete registratie van de toestemmingsbesluiten mogelijk. Toestemmingsbesluiten worden bovendien door verschillende bevoegde gezagen verleend. Gerealiseerde en benutte capaciteit worden niet geregistreerd en kunnen fluctueren in de tijd. Een compleet beeld van de omvang van latente ruimte zou grootschalig onderzoek op het niveau van individuele vergunningen en bedrijven vergen en gepaard gaan met veel capaciteit, een lange doorlooptijd en hoge kosten.

Andere beperkende regelgeving
De ingebruikname van latente ruimte kan worden beperkt door andere regelgeving dan de Wet Natuurbescherming. Zo worden in de Wet milieubeheer normen gesteld aan activiteiten die emissies veroorzaken en moet gebruik worden gemaakt van de Beste Beschikbare Technieken, heeft de Meststoffenwet een landelijk plafond ingesteld voor de uit te geven dier- en fosfaatrechten, stelt de Wet dieren eisen aan de vierkante meters die een stal moet hebben voor het houden van vee en beperkt het bestemmingsplan de bouwmogelijkheden voor een te bouwen stal. Het is aannemelijk dat deze andere beperkingen tezamen de feitelijke ingebruikname aanzienlijk beperken, maar er kan niet worden uitgesloten dat lokale ingebruikname van latente ruimte tot lokale depositiestijging leidt.

[4] Nieuwe vergunningsregels bieden ruimte voor meer stikstofuitstoot – De Groene Amsterdammer

Stappenplan en bouwblokken: redeneerlijn intrekkingsverzoeken

Ter conclusie *Bestuurlijk Overleg Stikstof*

Aanleiding

In juli 2021 lag in het Bestuurlijk Overleg (BO) een eerste versie van de redeneerlijn voor het motiveren van intrekkingsverzoeken voor. Er is toen geconcludeerd dat het stuk 'work in progress' is. Na vaststelling kwam vanuit de praktijk naar voren dat de redeneerlijn weinig werd gebruikt. Dit was aanleiding om de redeneerlijn nog eens te bezien en waar mogelijk uit te breiden zodat hij meer toepasbaar is. Er is gekozen om de bestaande redeneerlijn uit te breiden met een stappenplan, waarbij daarnaast inzicht wordt verschaft in de voortgang van de bronmaatregelen die het Rijk neemt.

Advies

Het BO wordt geadviseerd:

1. In te stemmen met het stappenplan en de verschillende mogelijkheden die daarin worden genoemd om intrekkingsverzoeken te onderbouwen.
2. De aanpak van het stappenplan te bevestigen:
    a. Bevoegde gezagen gebruiken dit stappenplan om hun besluit en/ of verweer in procedures rondom intrekkingsverzoeken vorm te geven.
    b. Het stappenplan wordt gebruikt als ontwikkeldocument en zal periodiek worden aangevuld en bijgesteld op basis van nieuwe (juridische) informatie en inzichten, o.a. voor wat betreft de voortgang van de bronmaatregelen die het Rijk neemt. Concrete werkafspraken worden op ambtelijk niveau gemaakt.

Kernpunten

<u>Proces</u>

- Vanwege het toenemende aantal intrekkingsverzoeken bij bevoegde gezagen zijn het Rijk en de provincies gezamenlijk gaan werken aan een stappenplan voor het onderbouwen van intrekkingsverzoeken. Doel hierbij is om de kwetsbaarheid van bevoegde gezagen in juridische procedures te verkleinen.
- Het stappenplan is gebaseerd op de reeds beschikbare jurisprudentie, evenals gesprekken met bevoegde gezagen. In deze gesprekken is aandacht besteed aan het gebruik van de eerste versie van de algemene redeneerlijn, de besluiten die sinds die tijd zijn genomen en de redeneerlijnen die enkele provincies zelf hebben ontwikkeld of aan het ontwikkelen zijn. Het stuk is daarmee gebaseerd op ervaringen uit de praktijk.
- Niet alle mogelijkheden om het besluit te motiveren zijn getoetst bij de rechter. Het is dus nog niet duidelijk of de verschillende lijnen stand zullen houden. In Q1 hebben zeven zittingen plaatsgevonden, die naar verwachting nieuwe inzichten opleveren waarop het stappenplan zal worden aangepast. Wanneer de uitspraken exact volgen, is onbekend, naar verwachting is dit Q2.
- Op basis van gesprekken met bevoegde gezagen en de eerst beschikbare jurisprudentie, kan worden afgeleid dat verschillende bevoegde gezagen moeite hebben om hun besluit en verweer te motiveren op basis van de structurele aanpak (bronmaatregelen) en de gebiedsgerichte aanpak (GGA). Zowel de structurele aanpak als de GGA in verschillende gebieden zijn nog te algemeen en weinig concreet. Hoe meer voortgang er op dit gebied wordt geboekt, hoe sterker het verweer wordt; maar de vraag is of dat op dit moment voldoende is. Zie voor een nadere toelichting over deze kwestie ook het fiche 'intrekkingsverzoeken en aanschrijvingsbevoegdheid' (bijlage 9.3) dat u ter informatie als bijlage heeft ontvangen. Dit fiche bevat een analyse van de beschikbare jurisprudentie rondom intrekkingsverzoeken.

<u>Het stappenplan – de inhoud</u>

- Het stappenplan (bijlage 9.2) bevat – zoals de naam al suggereert – een aantal stappen dat moet worden doorlopen om tot de conclusie te kunnen komen of een specifieke vergunning <u>moet</u> worden ingetrokken of dat dit een <u>keuze</u> is waarbij een belangenafweging moet worden gemaakt. Vervolgens wordt een aantal mogelijkheden genoemd om deze

afweging te onderbouwen (pag. 2), waarmee het stappenplan een bredere opzet kent dan de redeneerlijn van afgelopen jaar.
- Hoewel het stappenplan ertoe moet leiden dat bevoegde gezagen op eenzelfde manier hun besluit opbouwen, is de invulling van de verschillende stappen casusafhankelijk waarbij (gebieds)specifieke informatie betrokken dient te worden.
- Van belang is om bij het onderbouwen van een intrekkingsverzoek vast te stellen wat de knelpunten zijn in het betreffende gebied en wat daar nodig is aan passende maatregelen. Van daaruit dient te worden geredeneerd of de benodigde maatregelen worden genomen en of intrekken noodzakelijk is.

Toelichting
- In de praktijk blijkt dat er per provincie enkele intrekkingsverzoeken lopen. De verwachting van bevoegde gezagen is dat dit aantal verder zal toenemen.
- Besluiten over intrekkingsverzoeken leiden relatief vaak tot rechtszaken. Zoals eerder genoemd, hebben er in Q1 zeven zittingen plaatsgevonden. De vrees bestaat dat uitspraken aanknopingspunten geven voor het indienen van meer intrekkingsverzoeken. Zo leidde de uitspraak Amercentrale door de rechtbank Oost-Brabant (een casus waarbij intern werd gesaldeerd met latente ruimte) direct tot twee nieuwe intrekkingsverzoeken bij de provincie die toezien op latente ruimte bij industriële bedrijven.
- Bij de ontvangen intrekkingsverzoeken valt, zo lijkt het nu, een lijn te ontdekken. Zo richten de verzoeken zich regelmatig op PAS-vergunningen. Onder het type projecten dat wordt geraakt door dergelijke verzoeken, bevinden zich grote bedrijven zoals alle biomassacentrales in Nederland en recentelijk ook Tata Steel. Maar ook kleinere (agrarische) bedrijven en niet PAS-melders worden door deze verzoeken geraakt.

Stappenplan en bouwblokken: redeneerlijn intrekkingsverzoeken

Laatst geüpdatet: 1 maart 2022 *Bestuurlijk Overleg Stikstof*

I. Inleiding

Bevoegde gezagen ontvangen in toenemende mate verzoeken van belanghebbenden om verleende vergunningen in te trekken. Om deze verzoeken af te kunnen handelen, is er een behoefte aan een stappenplan om een juridisch houdbare motivering op te kunnen stellen.

Dit document biedt bevoegde gezagen handvatten voor het opstellen van een juridisch houdbare motivering. Het stappenplan bevat – zoals de naam al suggereert – een aantal stappen dat moet worden doorlopen om tot de conclusie te kunnen komen of een specifieke vergunning moet worden ingetrokken of dat dit een keuze is waarbij een belangenafweging moet worden gemaakt. Vervolgens wordt een aantal mogelijkheden genoemd om deze afweging te onderbouwen.

Als de wens bestaat om zo min mogelijk bestaande vergunningen in te trekken, is het nodig dat aannemelijk en inzichtelijk wordt gemaakt met welke (andere) maatregelen uitvoering wordt gegeven of binnen een afzienbare termijn zal worden gegeven aan de noodzakelijke reductie van stikstofdepositie voor het betreffende gebied.

Het is aan bevoegde gezagen zelf om een passende onderbouwing voor hun besluit op te stellen. Dit stuk kan bevoegd gezag ondersteunen bij het opstellen van een motivering.

II. Wet natuurbescherming: bevoegdheid tot intrekking

In de uitspraak van de Afdeling Logtsebaan ECLI:NL:RVS:2021:71 staat de uitleg van artikel 5.4, tweede lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) centraal. In dat artikel is bepaald dat een natuurvergunning wordt ingetrokken of gewijzigd indien dat nodig is ter uitvoering van artikel 6, tweede lid, van de Habitatrichtlijn. Hoe tot die conclusie gekomen wordt en hoe lid 2 van artikel 5.4 zich verhoudt tot lid 1 wordt ook uitvoerig in de uitspraak besproken. De volgende paragraaf omschrijft het toetsingskader dat volgt uit deze uitspraak. Het toetsingskader is evenzeer bruikbaar wanneer verzoeken worden gedaan om toepassing te geven aan de aanschrijvingsbevoegdheid van artikel 2.4 Wnb ten aanzien van projecten die zijn vrijgesteld van de vergunningplicht, omdat daarvoor toestemming is verleend voordat artikel 6, derde lid, Habitatrichtlijn is gaan gelden voor het betrokken gebied, en dus alleen vallen onder artikel 6, tweede lid, Habitatrichtlijn.

III. Toetsingskader en stappenplan

***Artikel 5.4, eerste lid, onder c en d, van de Wnb**:*

Deze bepalingen zien op een discretionaire bevoegdheid voor het intrekken/wijzigen van een natuurvergunning. Bij dit besluit dient een belangenafweging betrokken te worden, waartoe ook de rechtszekerheid behoort. Belangrijkste vragen die beantwoord moeten worden zijn de volgende:

1) Is de natuurvergunning destijds in strijd met wettelijke voorschriften verleend.

In dit kader vindt er een herbeoordeling van de rechtmatigheid van een besluit plaats. Is de vergunning verleend in overeenstemming met het destijds geldende recht? Bijvoorbeeld: zijn alle activiteiten voldoende betrokken bij de natuurvergunning, zoals vervoersbewegingen? Zou de uitkomst van de voortoets/passende beoordeling anders zijn geweest?[1]

[1] Ter discussie staat nog hoe omgegaan moet worden met de onverbindendverklaring van het PAS en hoe in dit beoordelingskader omgegaan moet worden met een PAS-vergunning. Sommige rechtbanken (ECLI:NL:RBMNE:2021:4524 en ECLI:NL:RBGEL:2021 5684) gaan ervan uit dat onverbindendverklaring terugwerkende kracht heeft en dat een PAS-vergunning dus

2) *Zijn de omstandigheden sedert het tijdstip waarop de vergunning is verleend, veranderd? Hoe zou geoordeeld zijn als deze omstandigheid ten tijde van vergunning zou bestaan?*

Hier kan gedacht worden aan nieuwe inzichten over emissie reducerende maatregelen, die als mitigerende maatregelen zijn toegepast. Verandering van regelgeving is volgens vaste jurisprudentie van de Afdeling geen gewijzigde omstandigheid[2]. Ook de omstandigheid dat een deel van de vergunning feitelijk niet is uitgevoerd of wordt gebruikt, of anders gezegd, een verandering in de feitelijke emissie is geen gewijzigde omstandigheid.

Als een situatie als bedoeld onder c en d zich voordoet, en uit de herbeoordeling van de vergunde activiteit volgt dat deze, anders dan ten tijde van de vergunningverlening werd verondersteld, leidt tot een (dreigende) verslechtering of significante verstoring van natuurwaarden, kan niet meer worden volstaan met een afweging van belangen, maar moet ook een beoordeling volgens lid 2 plaatsvinden. Zie hieronder.

***Artikel 5.4, tweede lid, van de Wnb*:**

Deze bepaling is een zelfstandige intrekkingsgrond, maar moet ook in samenhang met het eerste lid, onder c of d, worden beschouwd. Voor de beoordeling of aan deze bepaling wordt voldaan, kunnen de volgende vragen worden doorlopen:

1) *Is er sprake van een stikstofgevoelig gebied? Is er sprake van een (dreigende) overbelasting?*

Voordat de volgende vragen doorlopen worden, is het aan te bevelen de feiten goed in kaart te brengen. Dit betreft een voorvraag die in ieder geval afgevinkt moet worden.

2) *Is er sprake van een dreigende verslechtering of verstoring met significante gevolgen van de natuurwaarden in het Natura 2000-gebied, waarop de vergunde activiteit effecten heeft?*

Het minimale beschermingsniveau waartoe de Habitatrichtlijn verplicht is behoud van de natuurwaarden. Dat betekent dat positieve maatregelen moeten worden genomen om te waarborgen dat de natuurwaarden behouden blijven op grond van artikel 6, lid 1, Hrl en dat preventieve maatregelen moeten worden genomen om verslechtering van de natuurwaarden in strijd met artikel 6, lid 2, Hrl, ten opzichte van de situatie op de Europese referentiedatum, te voorkomen.

Met gebruikmaking van de meest recente stukken/ onderzoeken, waaruit de staat van de natuur uit volgt (denk aan aanwijzingsbesluit/ beheerplannen/ gebiedsanalyse /natuurdoelanalyse, maar ook rapporten van derden kunnen hierbij betrokken worden), kan een beschrijving worden gegeven van de staat van instandhouding en van wat eventueel knelpunten zijn voor bedoeld Natura 2000-gebied. Hieruit kan vervolgens worden afgeleid of passende maatregelen nodig zijn om verslechtering van de kwaliteit van habitats of significante verstoring van soorten te voorkomen. Het kan daarbij gaan om maatregelen die gericht zijn op afname van de stikstofbelasting, als ook natuurmaatregelen in het gebied die mede bepalend kunnen zijn voor de gevoeligheid voor de stikstofbelasting (r.o. 13.3 Logtsebaan). Stikstof moet logischerwijs wel een knelpunt zijn. Daar waar hoge stikstofbelasting leidt tot verslechtering van natuurwaarden
zijn passende maatregelen nodig, die onder meer gericht zijn op de daling van
de stikstofdepositie in het betrokken Natura 2000-gebied. Let op: ook als er andere knelpunten zijn, zou een hoge stikstofbelasting mogelijk significante negatieve effecten kunnen hebben. Denk bijvoorbeeld aan de interactie tussen de effecten van stikstofdepositie en verdroging, deze effecten kunnen elkaar in sommige gevallen versterken.

---

met terugwerkende kracht onrechtmatig is. De Afdeling heeft dit nog niet bevestigd. De Afdeling gaat (weliswaar in het kader van andere beoordelingen) steeds uit van de onaantastbaarheid van een PAS-vergunning en oordeelt dat zulke vergunningen hun rechtsgevolg behouden (r.o. 14.1 in ECLI:NL:RVS:2021:1938 en r.o. 31 ECLI:NL:RVS:2021:2627)

[2] Dit betreft jurisprudentie die ziet op artikel 4:6 van de Awb.

3) *Leidt de gebrekkige beoordeling/herbeoordeling tot een dreigende verslechtering/significante verstoring?*

Deze vraag komt vrijwel overeen met de toetsing aan lid 1, onder c en d. Omdat artikel 5.4, tweede lid, ook een zelfstandige grondslag kan zijn, dienen de vragen zoals hiervoor bij artikel 5.4, eerste lid, onder c en d, genoemde vragen bij 1) en 2) ook hier beantwoord te worden. Uit de Logtsebaan uitspraak is af te leiden dat uit de woorden " in elk geval" in artikel 5.4, tweede lid, betekent dat de toepassing daarvan zich niet beperkt tot alleen de gevallen zoals genoemd in het eerste lid. Iedere herbeoordeling waaruit volgt dat, anders dan ten tijde van de vergunningverlening werd verondersteld, de vergunde activiteit leidt tot een (dreigende) verslechtering of significante verstoring van de natuurwaarden kan aanleiding zijn voor een intrekking (zie r.o. 6.6 Logtsebaan). Kortom: uit de herbeoordeling zal moeten blijven of er niet toch sprake is van een toename van stikstof en dit bijdraagt aan verdere dreigende verslechtering/significante verstoring.

4) *Welke passende maatregelen worden genomen om dreigende verslechtering of significante verstoring te voorkomen*?

Intrekking van de natuurvergunning kan een passende maatregel zijn, maar het bevoegd gezag mag ook andere maatregelen treffen. Bij de invulling wat onder passende maatregelen moet worden verstaan heeft het bevoegd gezag beoordelingsruimte. Er moet inzichtelijk worden gemaakt hoe hieraan invulling wordt gegeven.

Belangrijke vraag bij zowel lid 1 als lid 2 is hoe omgegaan moet worden met de rechtszekerheid van een onherroepelijke vergunning. Bij lid 1 kan de rechtszekerheid een rol spelen bij de belangenafweging of daadwerkelijk overgegaan moet worden tot intrekking. Bij lid 2 kan de rechtszekerheid alleen betrokken worden bij de invulling van de beoordelingsruimte wat als passende maatregel kan worden aangemerkt. De rechtszekerheid van een vergunninghouder kan wel een rol spelen bij de invulling van deze beoordelingsruimte, maar strekt niet zo ver dat deze rechtszekerheid er aan in de weg staat dat voor de intrekking van de natuurvergunning wordt gekozen terwijl er ook voor andere passende maatregelen gekozen kan worden. Anders gezegd: het staat het bevoegd gezag vrij om een keuze te maken in welke passende maatregelen nodig zijn en daar kan het intrekken van vergunningen ook onderdeel van uitmaken. Mocht een bevoegd gezag die keuze willen maken en het intrekken van vergunningen als passende maatregelen beschouwen dan staat de rechtszekerheid daar niet aan in de weg (r.o. 8.1 Logtsebaan).

Wanneer andere maatregelen worden getroffen, moet inzichtelijk worden gemaakt wanneer welke maatregelen worden getroffen en wanneer die effect zullen hebben. Uit Europese jurisprudentie blijkt dat de vraag of voldoende maatregelen worden getroffen om verslechtering in strijd met art. 6, lid 2, Hrl te voorkomen, moeten worden beoordeeld volgens dezelfde criteria als waaraan ook een passende beoordeling moet voldoen: elke redelijke wetenschappelijke twijfel over het uitblijven van verslechtering in strijd met art. 6, lid 2, Habitatrichtlijn moet worden weggenomen. Artikel 6, lid 2 en lid 3, Hrl garanderen hetzelfde beschermingsniveau.

5) *Kan de intrekking/wijziging van de natuurvergunning worden aangemerkt als (enige) passende maatregel?*

Deze vraag kan ook in samenhang met vraag 3 en 4 worden bezien, maar kan ook separaat beoordeeld worden. Een vraag die steeds terugkomt, is: kan de intrekking/wijziging van een de natuurvergunning worden aangemerkt als passende maatregel? In dat kader is van belang welke bijdrage de bedoelde natuurvergunning heeft in het kader van het proces van verslechtering. En in het verlengde daarvan ligt de vraag voor of intrekking/wijziging kan bijdragen aan voorkoming van verdere verslechtering. Hierbij speelt de uitkomst bij vraag 3 ook een rol: is er sprake van een gebrekkige beoordeling/herbeoordeling, waarvan de uitkomst kan leiden tot een dreigende verslechtering of significante verstoring? Als de uitkomst van de herbeoordeling niet tot een andere

uitkomst leidt dan eerder, houdt de beoordeling al op bij vraag 3 en kan geconcludeerd worden dat de intrekking/wijziging geen passende maatregel is.

Verder kan de vraag worden gesteld of de intrekking/wijziging van een natuurvergunning deel uit moet maken van een pakket aan maatregelen. Zolang er beleidsmatige geen keuze is gemaakt of intrekking/wijziging van natuurvergunningen als passend moet worden aangemerkt, zal een rechter oordelen dat de intrekking/wijziging van een natuurvergunning in beginsel als passende maatregel kan worden aangemerkt. Voor zover bekend zijn de intrekking/wijziging van natuurvergunningen niet als maatregelen opgenomen in een beleidsstuk of programma. De motivering of intrekking/wijziging van de natuurvergunning in dat specifieke geval nodig is, zal dan alsnog in die specifieke zaak moeten worden gedaan. Is er wel een keuze gemaakt om de intrekking/wijziging van natuurvergunningen deel uit te maken van een pakket maatregelen, dan kan daar naar verwezen worden. Maar ook als er niet voor is gekozen om de intrekking/wijziging van natuurvergunningen deel te laten uitmaken van het pakket aan maatregelen, dan zal moeten worden toegelicht waarom niet. Er geldt dus een motiveringsplicht omtrent wat als passende maatregelen moet worden gezien. Als er geen andere passende maatregelen zijn, dan lijkt intrekking/wijziging van de natuurvergunning toch de enige passende maatregel. De natuurvergunning zal in dat geval ingetrokken moeten worden.

Beantwoording van bovenstaande vragen kan tot de volgende uitkomsten leiden:

Verplichting tot intrekking

De natuurvergunning moet worden ingetrokken/gewijzigd. Dit is een gebonden beschikking, geen belangenafweging. Het besluit kan gebruikmaken van de volgende motivering:

- **Er zijn geen andere passende maatregelen.**

Er zijn geen concrete maatregelen/generiek beleid/programma te noemen die binnen afzienbare termijn de noodzakelijke stikstofreductie bewerkstelligt. Er is geen zicht op de uitvoering van andere stikstof reducerende maatregelen binnen afzienbare termijn, terwijl intrekking/wijziging van een of meerdere natuurvergunning binnen afzienbare termijn wel tot relevante verbetering kan leiden.
Dit kan betekenen dat intrekking/wijziging van de natuurvergunning de enige maatregel is.

- **Intrekking /wijziging vergunning maakt deel uit van generiek beleid of pakket aan maatregelen en is dus een passende maatregel.**

In beleid kan een afweging zijn gemaakt over of, en in welke gevallen het wenselijk wordt geacht om vergunningen in te trekken/wijzigen. Ook kunnen in een pakket aan maatregelen concrete vergunningen (al dan niet in samenhang) worden aangewezen die door intrekking kunnen bijdragen aan het voorkomen van verdere verslechtering. Als de keuze is gemaakt dat natuurvergunning kunnen bijdragen aan het voorkomen van verdere verslechtering (in combinatie met wellicht andere bronmaatregelen), dan kan de intrekking/wijziging vergunning worden gezien als passende maatregel die nodig is als bedoeld in artikel 5.4, tweede lid, van de Wnb. (zie r.o. 7.1 Logtsebaan)

Geen verplichting tot intrekking

De intrekking/wijziging van de natuurvergunning is een keuze met belangenafweging. Het besluit kan gebruikmaken van de volgende motivering:

- **Er zijn andere passende maatregelen**

Inzichtelijk maken met welke maatregelen uitvoering wordt of zal worden gegeven aan de noodzakelijke daling van stikstofdepositie, binnen welk tijdpad en wat de te verwachten effecten zijn. Als er een pakket van maatregelen of een programma in uitvoering is dat gericht is op de daling van stikstofdepositie dan kan daar naar verwezen worden. Bij zwaar belastende gebieden moet nog aanvullend inzichtelijk gemaakt worden binnen welke afzienbare tijd maatregelen genomen worden.

- **Intrekking/wijziging natuurvergunning maakt geen deel uit van een pakket maatregel**

Inzichtelijk maken waarom de intrekking/wijziging van de natuurvergunning geen onderdeel hoeft van te zijn van een pakket maatregelen.

- **Intrekking/wijziging natuurvergunning is geen passende maatregel**

Als de intrekking/wijziging van de natuurvergunning een geringe stikstofreductie oplevert, kan afgevraagd worden of intrekking/wijziging daarvan bijdraagt aan het voorkomen aan verdere verslechtering. Wel moet inzichtelijk worden gemaakt welke andere maatregelen gaan bijdragen aan het voorkomen van verslechtering.

IV. Passende maatregelen

Bij de invulling wat onder passende maatregelen moet worden verstaan, heeft het bevoegd gezag beoordelingsruimte (zie ook hierboven bij artikel 5.4, tweede lid). Als de wens bestaat om zo min mogelijk bestaande vergunningen in te moeten trekken, is voor de motivering van die keuze nodig dat aannemelijk en inzichtelijk wordt gemaakt met welke andere maatregelen uitvoering wordt gegeven of zal worden gegeven aan de noodzakelijke reductie van stikstofdepositie binnen een afzienbare termijn. Voor de onderbouwing wat als passende maatregelen kunnen worden beschouwd kan in basis aangesloten worden bij het landelijke structurele pakket:

- De structurele aanpak:

Er is een structurele aanpak, middels door het Rijk vastgestelde omgevingswaarden, verankerd in wettelijke bepalingen. Gezien de resultaatverplichting die het Rijk daarmee aangaat, garandeert dat in 2025 tenminste 40%, in 2030 tenminste 50% en in 2035 tenminste 74% van het totaal aantal hectares stikstofgevoelige habitats in N2000 gebieden onder de KDW zit.; Deze structurele aanpak bestaat uit een pakket aan bronmaatregelen die leiden tot de benodigde stikstofreductie om de hiervoor genoemde resultaatverplichtingen te halen. Met het behalen van de KDW, daar waar mogelijk, wordt beoogd een bijdrage te leveren bij het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen.

In de Contourennota Programma Stikstofreductie en Natuurverbetering is het volgende overzicht van maatregelen gegeven. De voortgang van de uitvoering van deze maatregelen kan worden gevonden in het online Sharepoint van BIJ12 waartoe alle bevoegde gezagen toegang krijgen (zie paragraaf V). DG Stikstof zal deze voortgang continu updaten. Naar verwachting wordt het Programma Stikstofreductie en Natuurverbetering (PSN) in september vastgesteld. Dit wordt een belangrijke bouwsteen voor het afwijzen van intrekkingsverzoeken, aangezien de overheid zichzelf een verplichting oplegt om zich aan de doelstellingen te houden. Wanneer het PSN is vastgesteld, zal nadere relevante informatie hieromtrent worden opgenomen in dit stappenplan.

Daarnaast is het belangrijk dat provincies zelf aangeven welke van deze bronmaatregelen relevant zijn in de eigen provincie en wat de voortgang daar is.

Kader		Bronmaatregel	mol/ha/jr*	Status
Structurele aanpak	Landbouw	Saneringsregeling varkenshouderijen	2,1	Idem
	Natuur	Provinciale aankoop veehouderijen nabij N2000 gebieden	9,1	Uitvoering
	Mobiliteit	Retrofit binnenvaart	4,2	Uitvoering
	Bouw	Pilots innovatie Bouw en GWW	-	Uitvoering
	Landbouw	Landelijke beeindigingsmaatregel	31,7	Uitwerking
	Landbouw	Stalmaatregelen: innoveren, investeren, normeren	29 - 41	Uitwerking
	Landbouw	Managementmaatregelen (veevoer-weidegang-mest)	18 - 76	Uitwerking
	Landbouw	Omschakelprogramma	3,5	Uitwerking
	Mobiliteit	Walstroom zeevaart	0,3	Uitwerking
	Landbouw	Mestverwerking	-	Ontwikkeling
	Mobiliteit	Elektrisch taxiën	0,4	Ontwikkeling
	Mobiliteit	Gerichte handhaving AdBlue	2	Ontwikkeling
	Industrie	Maatwerk piekbelasters industrie	0 - 0,1	Ontwikkeling
	Industrie	Verkenning aanpassing BBT	0 – 5	Ontwikkeling
	Industrie	Effect subsidiestop ISDE	0,1	Uitvoering afgerond
	Bouw	Maatregelen in de bouw: Routekaart S.E.B.	-	Uitwerking

- Gebiedsgerichte aanpak

Omdat niet alle maatregelen overal hetzelfde effect zullen hebben, is het noodzakelijk om te beoordelen in hoeverre het landelijke pakket voldoende is. Mocht blijken dat de maatregelen onvoldoende zijn om de inhoudingsdoelstellingen te behalen voor een specifiek Natura 2000-gebied, dan zullen in het desbetreffende gebied aanvullende maatregelen nodig zijn. Maak derhalve ook een beschrijving van de gebiedsgerichte aanpak. Vul dat eventueel aan met de beheermaatregelen die al getroffen zijn en/of in uitvoering zijn. Hoeveel stikstofreductie levert deze aanpak naar verwachting op? En hoe verhoudt dit zich tot de stikstofreductie die de in te trekken natuurvergunning bijdraagt?

V. Praktische informatie

Bevoegde gezagen ontvangen allen toegang tot het online Sharepoint van BIJ12. Hierin vinden zij:

- De meest recente versie van het stappenplan; deze wordt continue geüpdatet aan de hand van nieuwe inzichten.
- De meest recente update van de voortgang van de bronmaatregelen van het Rijk, het Rijk draagt zorg voor deze update.
- Voorbeelden van besluiten en verweerlijnen van bevoegde gezagen, deze dienen ter inspiratie om invulling te geven aan de verschillende stappen en bouwblokken die in dit stappenplan worden genoemd. Het Rijk zorgt er met bevoegde gezagen voor dat een eerste aantal voorbeelden online komt, daarna is het aan bevoegde gezagen zelf om via dit Sharepoint voorbeelden met elkaar te blijven delen.

Fiche werkgroep 'Duiding rechterlijke uitspraken'

In onderstaand fiche wordt ingegaan op de beschikbare jurisprudentie rondom het betreffende onderwerp. Daarbij wordt allereerst aangegeven wat de mogelijke impact van deze uitspraken kan zijn op VTH (zowel vanuit beleids- als uitvoeringsperspectief), vervolgens volgt het advies of op basis van deze duiding actie moet worden ondernomen. Aan het einde van het fiche (onder 'korte samenvatting') kan informatie worden gevonden over de uitspraken waarop deze signalering is gebaseerd.

Nummer	2022 - 001
Onderwerp (kort)	Verzoeken om natuurvergunningen in te trekken (art. 5.4 lid 1/2 Wnb), verzoeken om toepassing te geven aan de aanschrijvingsbevoegdheid t.a.v. projecten die geen natuurvergunning nodig hebben omdat ze al waren toegestaan voor de Europese referentiedatum (art. 2.4 Wnb), en de additionaliteit van mitigerende en compenserende maatregelen.
Relevante uitspraken: ABRvS 20 januari 2021, ECLI:NL:RVS:2021:71, Logtsebaan HvJEU 24 juni 2021, ECLI:EU:C:2021:512, Doñana/ Guadalquivir (Spanje) Rb Midden-NL 22 september 2021, ECLI:NL:RBMNE:2021:4524 Rb Gelderland 22 oktober 2021, ECLI:NL:RBGEL:2021:5684, biomassacentrale Bemmel Rb Oost-Brabant 8 december 2021, ECLI:NL:RBOBR:2021:6389, Amercentrale Rb Gelderland 8 december 2021, ECLI:NL:RBGEL:2021:6529, geitenhouderij	
Opsteller(s)	[redacted]
Relatie met nummer(s)	2022 – 002

Duiding van de impact op VTH

De duiding van de beschikbare jurisprudentie laat zien dat er een grote noodzaak is om de maatregelpakketten (zowel op Rijks- als provinciaal niveau) zo spoedig mogelijk concreet te maken. Het intrekken van een vergunning ogv art. 5.4, lid 2 Wnb en het toepassen van de aanschrijvingsbevoegdheid ogv art. 2.4 Wnb kunnen immers passende maatregelen zijn als bedoeld in art. 6, lid 2, Habitatrichtlijn. Bij het ontbreken van andere maatregelen om behoud te borgen en de instandhoudingsdoelstellingen te halen, geldt een verplichting om in te trekken of aan te schrijven.

In het kader van het aantonen van additionaliteit van mitigerende en compenserende maatregelen die naar hun aard ook zouden kunnen worden ingezet om te voldoen aan art. 6, lid 1 en 2 Hrl (bijv. extern salderen door de overheid) komt dezelfde problematiek terug bij extern salderen: concrete passende maatregelen zijn nodig ter onderbouwing van het feit dat de maatregelen additioneel zijn aan wat nodig is om behoud te borgen en de instandhoudingsdoelstellingen te halen (zie voor een uitgebreidere toelichting het fiche 'Extern salderen', nummer 2022 - 002).

Er komt steeds meer jurisprudentie beschikbaar om vast te kunnen stellen wat 'voldoende concreet' is. Uit de Logtsebaan uitspraak valt op te maken dat de maatregelen effectief moeten zijn en dat aangegeven dient te worden op welke termijn. Bij de rechtbankuitspraken valt wel het volgende op: de rechtbank Gelderland heeft geoordeeld dat de onderbouwing van het maatregelenpakket van de provincie Gelderland voor nu voldoende is, maar heeft hier wel een grote winstwaarschuwing bij geplaatst: de voorgenomen maatregelen moeten nu ook daadwerkelijk verder worden uitgewerkt en uitgevoerd (zie de samenvatting van het volgende nummer: ECLI:NL:RBGEL:2021:5684, vijfde bullet). Gelderland komt er dus nog maar net mee weg, terwijl deze provincie voorloopt op de

meeste provincies als het gaat om de ontwikkeling en uitvoering van passende maatregelen. In de provincie Utrecht is de onderbouwing bijvoorbeeld al gesneuveld (zie samenvatting ECLI:NL:RBMNE:2021:4524).

Het Europees Hof heeft na de uitspraak Logtsebaan een arrest gewezen (zie samenvatting ECLI:EU:C:2021:512) waaruit blijkt dat de vraag of voldoende maatregelen worden getroffen om verslechtering in strijd met art. 6, lid 2, Hrl te voorkomen, moet worden beoordeeld volgens dezelfde criteria als waaraan ook een passende beoordeling moet voldoen: elke redelijke wetenschappelijke twijfel over het uitblijven van verslechtering in strijd mat art. 6, lid 2, Habitatrichtlijn moet worden weggenomen. Deze lijn is nog niet overgenomen door de nationale rechter, maar het is wel waarschijnlijk dat dit in de (nabije) toekomst gebeurt. Dat betekent een strengere motiveringsplicht voor bevoegde gezagen: nu komen ze soms nog weg met de opsomming van een pakket aan maatregelen, maar die zouden volgens dit arrest ook zekerheid moeten geven dat verslechtering wordt voorkomen (er mag geen wetenschappelijke twijfel daarover bestaan). Het is waarschijnlijk dat deze strengere motiveringsplicht door zal werken naar alle besluitvorming gebaseerd op art. 6, lid 2, Hrl (intrekkingsverzoeken, aanschrijvingsbevoegdheid, additionaliteit van mitigerende en compenserende maatregelen zoals bij extern salderen, stikstofbank, PAS-melders, bouwvrijstelling etc.). Dit arrest onderstreept daarmee wederom het belang om goede passende maatregelen te nemen en daar z.s.m. uitvoering aan te geven.

Tot slot: Provincies en LNV worden steeds vaker geconfronteerd met bovengenoemde verzoeken vanuit belanghebbenden en hebben behoefte aan een redeneerlijn om dit soort verzoeken juridisch houdbaar af te wijzen. Een intern team bij DGS (met input van alle bevoegde gezagen) werkt aan een stappenplan om een dergelijke redeneerlijn op te bouwen, dit is niet de verantwoordelijkheid van WG DRU. Het document bevat een stappenplan/ bouwblokken voor het opzetten van een redeneerlijn, waarbij het toetsingskader uit de uitspraak Logtsebaan een centrale plek inneemt.

Voorstel voor vervolg (incl. routing)

Dit fiche (met focus op bovenstaande duiding) moet, volgens de afgesproken governancelijnen van WG DRU, worden doorgezet naar WG TV en thematеam VTH. Daarbij wordt geadviseerd om dit stuk verder door te zetten naar richting het BO van maart 2022. Doel is hierbij om op bestuurlijk niveau bewustzijn te creëren over het belang van de voortgang die moet worden gemaakt met de verschillende maatregelpakketten.

Ter info v.w.b. de redeneerlijn die door DGS wordt opgesteld: doel is om deze in februari af te ronden en te delen/ verspreiden. De redeneerlijn wordt een levend document dat zal worden aangepast op basis van inzichten uit nieuwe jurisprudentie: in Q1 2022 staan bij verschillende provincies zittingen gepland of worden er uitspraken verwacht (o.a. Drenthe, Zuid-Holland, Limburg, Noord-Holland, Zeeland). WG DRU heeft hierbij de functie om deze nieuwe inzichten te signaleren en te zorgen dat deze bij het team van DGS landen. Bovendien is het belangrijk dat het Rijk en de provincies kennis blijven uitwisselen, om zo gezamenlijk aan een sterk verweer te bouwen. Het team binnen DGS denkt na over de organisatie hiervan.

Korte samenvatting uitspraken

ECLI:NL:RVS:2021:71 **Logtsebaan**

Het college van gedeputeerde staten van Noord-Brabant (GS) heeft op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 een vergunning verleend aan veehouderij De Logt voor 19.000 biggen. Van die vergunning is vervolgens geen gebruik gemaakt. Natuurmonumenten en BMF dienden een intrekkingsverzoek in, welke werd afgewezen door GS. Het eindoordeel van de Afdeling:

- Er is een grond voor intrekking of wijziging van en natuurvergunning aanwezig als een verslechtering of significante storing van natuurwaarden in een N2000-gebied dreigt en de activiteit waarvoor de natuurvergunning is verleend effecten heeft op die natuurwaarden.
- Als de intrekking of wijziging van een natuurvergunning kan bijdragen aan het voorkomen van de dreigende achteruitgang van de natuurwaarden, kan dat een passende maatregel zijn. Uit de Wnb kan niet worden afgeleid dat alleen tot intrekking kan worden overgegaan als vaststaat dat intrekking de enige passende maatregel is om dreigende achteruitgang te voorkomen.
- GS moet onderbouwen wat een passende maatregel is. Daarbij moet aannemelijk en inzichtelijk worden gemaakt welke andere maatregelen dan intrekken of wijzigen van de natuurvergunning worden of zullen worden uitgevoerd (binnen een afzienbare termijn), binnen welke termijn zij worden getroffen en wanneer verwacht wordt dat deze effectief zijn.
- Indien de intrekking of wijziging van de natuurvergunning de enige te treffen passende maatregel is, dan moet de vergunning worden ingetrokken of gewijzigd.
- Als er een pakket van maatregelen of een programma in uitvoering is dat gericht is op de daling van stikstofdepositie dan kan het college daar naar verwijzen.
- Het belang van rechtszekerheid voor de vergunninghouder mag worden meegenomen in de keuze voor passende maatregelen.
- Het niet gebruiken van de vergunning is geen omstandigheid die intrekking op basis van artikel 5.4, eerste lid rechtvaardigt. Deze omstandigheid kan wel een rol spelen in de belangenafweging.
- De Afdeling is met de rechtbank van oordeel dat het college met de enkele verwijzing naar het PAS en de daarvoor gemaakte gebiedsanalyse onvoldoende inzichtelijk heeft gemaakt op welke wijze het de beoordelingsruimte die het heeft bij de keuze van de treffen passende maatregelen heeft ingevuld.

ECLI:EU:C:2021:512 **Arrest van het HvJEU over de invulling van de toets ogv art. 6, lid 2, Hrl**

Het ging om grondwateronttrekking waarvoor al toestemming was verleend voor de Europese referentiedatum. Art. 6, lid 3, Hrl is daarop niet van toepassing, maar de projecten vallen vanaf de Europese referentiedatum wel onder de bescherming van art. 6, lid 2, Habitatrichtlijn.

- Om te laten zien dat wordt voldaan aan de verplichting uit artikel 6, lid 2, Habitatrichtlijn om verslechtering van de kwaliteit van habitats en significante verslechtering van soorten te voorkomen, moet elke redelijke twijfel worden weggenomen dat wetenschappelijk gezien geen verslechtering zal optreden van beschermde habitats.
- De leden 2 en 3 van artikel 6 van richtlijn 92/43 waarborgen immers hetzelfde beschermingsniveau.

ECLI:NL:RBMNE:2021:4524 **Intrekkingsverzoek Midden-NL**

Op 1 mei 2019 hebben GS aan de veehouderij een vergunning verleend op grond van de Wnb voor het uitbreiden en wijzigen van de veebezetting. Deze natuurvergunning is verleend met toepassing

van de PAS. MOB en Leefmilieu hebben verzocht om de vergunning in te trekken of te wijzigen, omdat de PAS onverbindend is verklaard op 29 mei 2019. Eindoordeel Afdeling:

- In een woord vooraf zegt de rechtbank: "Uit de uitspraken van vandaag blijkt dat de stappen die sinds 2019 door kabinet en wetgever zijn gezet nog geen uitsluitsel geven. (…) De rechtbank kan hier niet de oplossing bieden.(…) Het lijkt erop alsof iedereen elkaar nu afwachtend aankijkt, terwijl de stikstofproblematiek een maatschappelijk vraagstuk is dat een individuele zaak bij de rechtbank overstijgt. Als hiervoor een oplossing wenselijk wordt geacht die verder gaat dan die individuele zaak, dan is het aan de overheid om nu in actie te komen. Aan het kabinet en aan de wetgever, om met goed doordachte generieke maatregelen te komen waar natuurorganisaties, bedrijven, burgers en lokale overheden mee verder kunnen in concrete gevallen. Zodat de rechtbank daar weer over kan oordelen."
- Uitspraak komt overeen met de criteria geformuleerd door de Raad van State in de uitspraak Logtsebaan. GS zullen in een nieuw besluit inzichtelijk moeten maken waarom de genoemde maatregelen passende maatregelen zijn en wat de te verwachte effecten daarvan zijn en op welke termijn.
- Hoewel het niet nodig is om concreet aan te geven welke maatregel tot dezelfde reductie van de stikstofdepositie leidt als intrekking of wijziging van de natuurvergunning, moet wel duidelijk worden gemaakt of de maatregelen effectief zijn en op welke termijn.
- De verwijzing naar de Gebiedsgerichte Aanpak kan het bestreden besluit ook niet dragen, omdat deze aanpak ten tijde van het nemen van het bestreden besluit nog niet was vastgesteld. Daarbij overweegt de rechtbank nog dat de Gebiedsgerichte Aanpak veel te algemeen is om naar te kunnen verwijzen als pakket van maatregelen dat is gericht op de daling van stikstofdepositie.
- Indien niet tot intrekking of wijziging wordt overgegaan, zullen GS in moeten gaan op wat MOB en Leefmilieu als bezwaar hebben aangevoerd over de intrekkings- en wijzigingsgrond uit het eerste lid.
- De PAS had niet in de wet mogen worden opgenomen. Naar het oordeel van de rechtbank is de vergunning, ondanks dat deze in rechte onaantastbaar is, dan ook verleend in strijd met wettelijke voorschriften en doet de in artikel 5.4, eerste lid, onder c, van de Wnb genoemde omstandigheid zich voor.

ECLI:NL:RBGEL:2021:5684 **Intrekkingsverzoek Gelderland (1)**

Het besluit om de natuurvergunning voor een biomassacentrale in Bemmel niet in te trekken is onvoldoende gemotiveerd, waarop dit hoger beroep volgde. In beroep is alsnog inzichtelijk gemaakt welke andere passende maatregelen worden getroffen, binnen welk tijdpad deze worden getroffen én naar verwachting effect sorteren. Hiervoor is het toetsingskader dat volgde uit de uitspraak Logtsebaan gebruikt.

- Verweerder heeft op vier documenten gewezen waarin maatregelen staan genoemd die volgens hem als passend moeten worden aangemerkt: 1. de Uitvoeringsagenda Gelderse Maatregelen Stikstof 2021-2025 (Uitvoeringsagenda); 2. het Beheerplan Natura 2000 Rijntakken; 3. het Beheerplan Natura 2000 Veluwe en 4. de Contournota Programma Stikstofreductie en Natuurverbetering (Contournota).
- De PAS had niet in de wet mogen worden opgenomen. Naar het oordeel van de rechtbank is de vergunning, ondanks dat deze in rechte onaantastbaar is, dan ook verleend in strijd met wettelijke voorschriften en doet de in artikel 5.4, eerste lid, onder c, van de Wnb genoemde omstandigheid zich voor.
- Verweerder heeft de gevolgen van de intrekking voor vergunninghoudster afgezet tegen de effecten die de intrekking heeft voor de natuurwaarden. Daarbij is verweerder terecht uitgegaan van een sterke uitgangspositie van vergunninghoudster aangezien het gaat om een

onherroepelijke natuurvergunning waaraan rechtszekerheid kan worden ontleend. De rechtbank verwijst ter ondersteuning van dat standpunt naar de Logtsebaan-uitspraak.

- Ook heeft verweerder mogen betrekken dat niet is gebleken dat intrekking van de natuurvergunning een relevante stikstofwinst zou opleveren. Uit de resultaten van de AERIUS-berekening van 24 april 2018 blijkt dat de hoeveelheid stikstofdepositie in de Natura 2000-gebieden de Rijntakken en de Veluwe respectievelijk maximaal 0,19 en 0,09 mol/ha/jaar bedraagt. Op de zitting heeft verweerder toegelicht dat deze hoeveelheden in de categorie van inrichtingen die vergunningplichtig zijn op grond van de Wnb, als laag worden aangemerkt en de rechtbank volgt dat standpunt.
- De rechtbank geeft een vergelijkbare politieke boodschap af als van de rb Midden Nederland in de uitspraken van 22 september 2021: *"Niet van alle aangekondigde maatregelen is op dit moment al duidelijk of zij daadwerkelijk zullen worden uitgevoerd en welke reducerende effecten dat precies zal hebben. De uitvoering van een aantal van de aangekondigde maatregelen is namelijk afhankelijk van politieke besluitvorming en beschikbare financiële middelen. De landelijke en provinciale politiek heeft nog altijd geen structurele oplossing gevonden voor de stikstofcrisis die is ontstaan na de uitspraak van de Afdeling van 29 mei 2019 over het Programma Aanpak Stikstof (de PAS-uitspraak). Eiseres heeft daar op de zitting terecht op gewezen en de rechtbank heeft begrip voor de frustratie die zij hierdoor ervaart. De landelijke en provinciale wetgever kunnen niet blijven nadenken over de meest wenselijke aanpak van de stikstofcrisis, maar zullen hierover knopen moeten doorhakken zodat op korte termijn maatregelen kunnen worden genomen waarmee natuurorganisaties, bedrijven, burgers en lokale overheden in concrete gevallen verder kunnen. Als één van de partijen die opkomen voor de bescherming van de natuurwaarden in Natura 2000-gebieden mag eiseres van de overheid verwachten dat hierover binnen afzienbare termijn meer duidelijk wordt. Ook mag zij van verweerder verwachten dat snel meer duidelijk wordt over de concrete uitvoering van de door hem aangekondigde maatregelen en het effect daarvan op de Natura 2000-gebieden.*
  Hoewel de rechtbank in deze zaak heeft geconcludeerd dat verweerder voor dit moment voldoende inzichtelijk heeft gemaakt welke passende maatregelen zullen worden genomen, ontslaat dit hem dus niet van zijn verantwoordelijkheid om ook in de nabije toekomst daadwerkelijk aan de slag te gaan met de verdere uitwerking en uitvoering van de aangekondigde of andere maatregelen."

ECLI:NL:RBOBR:2021:6389 **Intrekking latente ruimte en intern salderen Amercentrale**

Het besluit om de latente ruimte uit de Nbw vergunning niet in te trekken is onvoldoende gemotiveerd, en de verslechteringsvergunning op basis van intern salderen met die latente ruimte is in strijd met art. 6, lid 2, Habitatrichtlijn.

- De rechtbank oordeelt dat niet inzichtelijk of de weigering van het verzoek om de natuurvergunning in te trekken in overeenstemming is met de criteria uit de uitspraak Logtse baan.
- Een deel van de Amercentrale mocht door een later verleende omgevingsvergunning uit niet meer in werking zijn conform de Nbw-vergunning uit 2011. De Nbw-vergunning uit 2011 verschaft de Amercentrale echter wel (latente) ruimte voor een aanzienlijk hogere stikstofdepositie. Verweerder had zich volgens de rb moeten afvragen of hij ook de Nbw-vergunning uit 2011, voor zover deze betrekking had op het deel van de centrale dat niet meer gebruikt mocht worden door de omgevingsvergunning, had moeten intrekken. Het intrekken van onnodig vergunde ruimte in oude natuurvergunningen kan immers bijdragen aan het voorkomen van de dreigende achteruitgang van de natuurwaarden. Als gevolg van de wetswijziging van de Wnb van 1 januari 2020 (het vervallen van de verslechteringsvergunningplicht) kan eerder vergunde maar niet langer gebruikte ruimte door een bedrijf in de toekomst lukraak worden ingezet zonder dat de gevolgen hiervan worden beoordeeld, zolang

er maar geen sprake is van een toename van vergunde emissies. Door onnodig vergunde ruimte in natuurvergunningen in te trekken, kan verweerder voorkomen dat deze ruimte later alsnog wordt gebruikt zonder passende beoordeling.
- Bovendien was sprake van een gewijzigde omstandigheid op basis van artikel 5.4, eerste lid, onder d, van de Wnb.
- De rechtbank brengt een nuancering aan op de vaste jurisprudentie van de Afdeling dat (intern) gesaldeerd mag worden met latente emissieruimte in een natuurvergunning of toestemming op de Europese referentiedatum.
- Als de betrokken latente emissieruimte 1) nooit passend is beoordeeld (bijv. omdat sprake is van bestaande rechten), èn 2) het gebruik van die ruimte niet kan worden hervat zonder dat daarvoor een nadere vergunning wordt verleend, kan met die ruimte alleen worden gesaldeerd als het bevoegd gezag inzichtelijk maakt met welke andere passende maatregelen een daling van de stikstofdepositie voor dit Natura 2000-gebied kan worden gerealiseerd, zodat verslechtering van de natuur in strijd met artikel 6, lid 2, van de Habitatrichtlijn wordt voorkomen (addionaliteitsvereiste).
- Ook deze rechtbank (zoals eerder die van Midden-Nederland) roept het kabinet op om maatregelen te nemen, in dit geval tegen het onbeperkte gebruik van nooit passend beoordeelde latente ruimte.

ECLI:NL:RBGEL:2021:6529 **intrekkingsverzoek Gelderland (2)**

De natuurvergunning uit 2013 ziet op een geitenhouderij in Gendt. De provincie heeft dit verzoek op twee gronden afgewezen.

- Over de eerste grond, die gebaseerd is op artikel 5.4, tweede lid, van de Wnb, oordeelt de rechtbank dat de provincie, met de aanvullende motivering, voldoende concreet en inzichtelijk heeft gemaakt welke andere passende maatregelen worden of zullen worden genomen ter voorkoming van verslechtering of significante verstoring van de natuurwaarden in de Rijntakken. Ook is voldoende inzichtelijk gemaakt binnen welk tijdpad deze maatregelen worden getroffen en wanneer ze naar verwachting effect sorteren. De intrekking van de natuurvergunning was dus niet noodzakelijk. Wel wijst de rechtbank erop dat nog niet duidelijk is of alle aangekondigde maatregelen zullen worden uitgevoerd en welke reductie ze precies zullen hebben. Dit hangt ook af van de politieke besluitvorming en beschikbare financiële middelen. Van de overheid mag verwacht worden hierover meer duidelijkheid te verschaffen, aldus de rechtbank.
- Over de tweede grond, die gebaseerd is op artikel 5.4, eerste lid, onder d, van de Wnb, overweegt de rechtbank dat in haar ogen sprake is van gewijzigde omstandigheden als bedoeld in het artikel, omdat er per 30 augustus 2017 een verbod geldt voor uitbreiding van geitenhouderijen, welk verbod is neergelegd in de Omgevingsverordening Gelderland. Dit is in afwijking van de vaste jurisprudentielijn van de Afdeling over gewijzigde omstandigheden. Nu er volgens de rechtbank sprake is van een gewijzigde omstandigheid, is de provincie bevoegd om de natuurvergunning in te trekken of te wijzigen. In dat kader moet er dus een belangenafweging gemaakt worden. Volgens de rechtbank zijn de belangen van eisers bij een verbetering van de natuurwaarden in de Rijntaken, onvoldoende betrokken. Daarbij acht de rechtbank van belang dat de geitenhouderij een substantiële stikstofdepositie heeft en de uitbreiding van de geitenboerderij op grond van de geitenstop uit de Omgevingsverordening Gelderland in de weg staat aan realisatie.
  De weigering wordt vernietigd en de provincie dient het intrekkingsverzoek opnieuw te beoordelen met inachtneming van de uitspraak.

Vervolg Stikstofbank
Ter informatie *Bestuurlijk Overleg Stikstof*

Aanleiding
Begin 2022 zijn op bestuurlijk niveau de uitgangspunten afgestemd voor de uitwerking van de gezamenlijke stikstofbank. Op basis hiervan hebben ministeries wensen geuit voor de oprichting van (rijks)doelenbanken en hebben de provincies doelenbanken en een microdepositiebank opgericht. In het BO van december 2022 is aangekondigd u in het voorjaar van 2022 te informeren over de juridische verankering van de stikstofbank binnen de kaders van de Wet Natuurbescherming. Die verankering heeft voor de provinciale banken het doel om een specifieke juridische basis te creëren, ter versterking van de mogelijkheid die provincies hebben om banken in te stellen op basis van provinciale beleidsregels en de toegang tot AERIUS Register voor dit doel te formaliseren. Ook moet deze verankering het oprichten van rijksbanken mogelijk maken.

Deze notitie beschrijft de beleidsmatige uitwerking die nodig is om tot een eenduidige en gedeelde lijn te komen voor juridische verankering. In een eerste stap hebben rijk en provincies het doel van de stikstofbank, zoals in 2020 overeengekomen, recent herbevestigd.

Advies
Het BO wordt gevraagd om:

1. Kennis te nemen van de (her)bevestigde lijn dat het doel van de stikstofbank is om beperkte beschikbare vrijvallende en vrijgemaakte stikstofruimte in een systeem te registreren zodat dit later in de tijd kan worden uitgegeven, die ruimte efficiënter te kunnen gebruiken en om te kunnen prioriteren in de uitgave van deze schaarse ruimte (verder toegelicht bij Ad1).
2. Kennis te nemen van de verdere beleidsmatige uitwerking (zoals toegelicht bij Ad 2) waarvan de uitkomst wordt besproken in het BO van juni 2022.

Kernpunten
- Rijk en provincies trekken samen op in de doorontwikkeling van de landelijke stikstofbank.
- Op dit moment zijn er 10 voor-gebruik-gerede provinciale doelenbanken. Daarnaast zijn er concrete plannen voor 17 extra provinciale doelenbanken.
- In de stikstofbank is nog geen depositieruimte geregistreerd. Ook hebben nog geen extern saldeertransacties plaatsgevonden via de stikstofbank. Er is wél bij 9 provincies zicht op vulling.
- Voor alle ruimte die in de stikstofbank wordt opgenomen geldt dat het Bevoegd Gezag/Bevoegd bestuursorgaan vast stelt dat voldaan wordt aan de additionaliteitsvereiste[1]. Aantonen van additionaliteit kan (afhankelijk van het gebied) lastig zijn.
- In de aanloop naar het BO van juni 2022 en voor alsdan maken van keuzes over de juridische verankering van de stikstofbank richten rijk en provincies zich op een verdere beleidsmatige uitwerking o.b.v. de volgende vragen:
  - Wat zijn de voor- en nadelen van het centraal regels stellen voor de stikstofbank in een ministeriële regeling of AMvB versus het delegeren van een bevoegdheid voor het stellen van die regels aan provincies om (zelf) banken op te richten?
  - Wat zijn de wensen van Rijk en provincies voor het beheer van ruimte in AERIUS Register?
  - Hoe organiseren we het proces met elkaar (welke governancestructuur)?

[1] Met name in gebieden waar de KDW nog wordt overschreden moet – per af te geven natuurvergunning - worden gemotiveerd dat maatregelen niet nodig zijn voor behoud en dat herstel met andere maatregelen in beeld blijft. Uit jurisprudentie volgt dat verwezen kan worden naar een pakket van maatregelen of een programma dat in uitvoering is en dat gericht is op de daling van stikstofdepositie en dat zo nodig vergezeld gaat van monitoring van de uitvoering en effecten en dat voorziet in bijsturing of aanvulling indien nodig. De trend in jurisprudentie is dat hier in toenemende mate kritisch naar de motivatie dat de maatregelen niet nodig zijn voor behoud en herstel wordt gekeken:

Toelichting
Ad 1) doel stikstofbank

- Het in 2020 naar de Kamer gecommuniceerde algemene doel van de stikstofbank blijft onverminderd actueel en de noodzaak voor de bank eveneens onverminderd actueel.
- Op de korte termijn blijft stikstofruimte voor economische en maatschappelijke ontwikkeling zeer beperkt beschikbaar. Het doel van de stikstofbank is om meer mogelijkheden voor ontwikkelingen te creëren door de beperkte vrijvallende en vrijgemaakte stikstofruimte die er is in het systeem te registreren zodat dit later in de tijd kan worden uitgegeven, daar efficiënt gebruik van te kunnen maken en om te kunnen prioriteren in de uitgave van deze schaarse ruimte (TK 35334 nr. 82 en nr. AI).
- De stikstofbank kan de gebiedsgerichte aanpak concreet ondersteunen via de inrichting van (provinciale) doelenbanken die de ontwikkeling bevorderen die past bij het toekomstperspectief in het gebiedsplan. Provincies kunnen met het oprichten van doelenbanken maatwerk mogelijk maken in gebieden. Het rijk kan met rijksbanken nationale projecten en belangen bevorderen.

<u>Uitwerking door provincies in praktijk</u>

- De stikstofbank bestaat uit afzonderlijke doelenbanken van rijk en provincies en een microdepositiebank. Binnen dit stelsel kunnen doelenbanken specifieke, en van elkaar verschillende, beleidsdoelen hebben.
- Op dit moment kunnen alleen provincies doelenbanken oprichten. Er is sprake van een gedifferentieerd aanbod van ca. 10 voor gebruik gerede provinciale doelenbanken en zijn 17 banken in wording. Gedifferentieerd houdt in dat de provinciale banken aansluiten bij het algemene doel van de stikstofbank maar tegelijkertijd gericht zijn op verschillende sectoren, geografische locaties en maatschappelijke effecten.
- De introductie van de 25 km afstandsgrens voor de berekening van stikstofdepositie van een initiatief, heeft de werkbaarheid en daarmee de wenselijkheid van de oprichting van provinciale doelenbanken versterkt. Hierdoor overlapt het geografisch bereik van bijv. provinciale banken minder en is daartussen minder uitwisseling van saldo nodig.
- Initiatiefnemers kunnen beroep doen op stikstofruimte uit meerdere doelenbanken voor een initiatief, voor zover de invloedssfeer van doelenbanken elkaar overlappen. Het bevoegd gezag voor toestemmingsverlening kan gebruik van ruimte uit meerdere doelenbanken toestaan.
- Pluriformiteit, overlap en een veelheid aan doelenbanken vormt geen probleem voor het functioneren van het stelsel, mits bevoegde gezagen een uniforme en goede kwaliteit van de inleg bewaken. In het algemeen geldt; hoe beter en transparanter de kwaliteit van de inlegvoorwaarden is geborgd, des te meer je op het systeem kunt vertrouwen.
- Op termijn moet technische uitwisselbaarheid van stikstofruimte tussen banken mogelijk worden. Hiermee wordt snijverlies en restruimte voorkomen (meer efficiëncy).

Ad 2) verdere beleidsmatige uitwerking

Centraal/decentraal

- Juli 2020 is bestuurlijk afgesproken om de gezamenlijke stikstofbank op te richten via een ministeriële regeling of AMvB. Afgelopen najaar is geanalyseerd hoe de juridische basis er uit zou zien als aangesloten wordt bij de keuzes die gemaakt zijn voor SSRS, waarvan de resultaten zijn besproken met IPO en de betrokken ministeries. Deze keuze leidt er toe dat alle banken formeel opgericht worden door de minister.
- De komende periode spreken rijk en provincies af gezamenlijk:
    - keuzes op systeemniveau centraal/decentraal uit te werken;
    - voor en nadelen van de mogelijke keuzes in beeld te brengen;
    - een advies voor het BO van 31 juni te formuleren;
    - in dit advies ook ingaan op de hierna volgende aandachtspunten.
- Eerder is voor de stikstofbank bestuurlijk afgesproken dat rijk en provincies gebruik maken van de applicatie AERIUS Register. Het gezamenlijk gebruik van één ondersteund ICT systeem heeft immers voordelen qua eenheid en transparantie en voorkomt versnippering bij gebruik van meerdere provinciale registers. AERIUS Register valt beheersmatig onder verantwoordelijkheid van de Minister en voor het kunnen registreren van ruimte in dit systeem door andere bestuursorganen zijn formele bevoegdheden nodig. Bij het uitwerken van de keuze centraal/decentraal moet worden bezien welke afspraken nodig zijn over AERIUS Register en wat formeel geregeld moet worden.
- Tenslotte is het nodig om bij de uitwerking ook te bezien hoe, voor beide keuzes, maximale juridische houdbaarheid van ontwikkelingsruimte in banken en de daarop gebaseerde besluiten kan worden bereikt. Hiernaast is het goed ook te kijken naar juridische, financiële en uitvoeringsrisico's.

Wensen AERIUS Register

- N.a.v. het overleg over de route voor juridische verankering (zie eerder) werd duidelijk dat voor de stikstofbank in een aantal gevallen andere wensen bestaan voor wat betreft de manier waarop depositieruimte moet worden beheerd in AERIUS Register dan bijv. nu in regelgeving (Rnb) is vormgegeven voor het al ingestelde SSRS. Voor de stikstofbank wensen provincies meerdere vulling- en uitgaverondes per jaar en zijn er rijkspartijen die bij voorkeur onbegrensde vullingsmogelijkheden wensen. (nl. inname en uitgifte als doorlopend proces).
- Het is nodig dat rijk en provincies samen onderzoeken hoe voor de stikstofbank, mogelijk parallel voor het SSRS, een hogere frequentie van het vullen van AERIUS Register kan worden bereikt.

Governancestructuur

- Rijk en provincies zullen een heldere governancestructuur voor de interbestuurlijke stikstofbank uitwerken. Hierbij wordt bekeken hoe rijk en provincies ervoor zorgen dat de (gedeeltelijk) gedecentraliseerde uitvoering en verantwoordelijkheden helder beschreven zijn en wordt een voorstel uitgewerkt om te bewaken dat het systeem van banken en de ruimte in de banken houdbaar blijft.

Oplegnotitie BC

17-3-2022

Interprovinciaal Overleg
van, voor en door provincies

Bestemd voor	BC 17-3-2022 – t.b.v. BO 7-4-2022
Datum vergadering	17-3-2022
Type notitie	☐ Ter besluitvorming ☐ Ter bespreking ☒ Ter informatie
Herkomst / status	IPSN – Meldingen
Opsteller(s)	[redacted]
Afgestemd met	☒ [redacted] ☒ Stuurgroep meldingen ☒ Portefeuillehouders AC/BC (7-3)
Onderwerp	Stand van zaken legalisatie PAS-meldingen en meldingsvrije activiteiten

Korte samenvatting

Via deze notitie wordt het BO geïnformeerd over de huidige stand van zaken van de legalisatie PAS-meldingen en meldingsvrije activiteiten.

PAS-meldingen

Uitgegaan werd van 3.637 PAS-meldingen. Naar aanleiding van het opschonen van het databestand door het RVO is dit aantal gecorrigeerd in 3.734 PAS-meldingen. Dit aantal is hoger nu het adressenbestand van RVO gebaseerd is op AERIUS Register. Echter ten tijde van de PAS is Register meerdere keren niet bereikbaar geweest, deze melders zijn alleen geregistreerd bij de provincies. Tot 15 februari hebben 2.241 melders hun gegevens aangeleverd om in aanmerking te komen voor het legaliseren van de PAS-melding. 161 PAS-melders hebben via het formulier aangegeven dat legalisatie niet meer nodig is. 1.515 PAS-melders hebben geen gegevens aangeleverd voor het legalisatietraject. Meerdere provincies hebben gecontroleerd of legalisatie niet meer nodig is, bijvoorbeeld omdat er al een vergunning is verleend. Rekening houdend met deze correctie, de retourpost en de PAS-meldingen die niet waren geregistreerd in AERIUS Register, zullen er naar 1.351 PAS-melders herinneringsbrieven worden verzonden.
Zij krijgen de gelegenheid om zich tot 1 december 2022 te melden bij het RVO.

Het legalisatieprogramma PAS-meldingen is 28 februari 2022 in werking getreden.

Resultaten verificatie
Alle provincies zijn gestart met de verificatie van de binnengekomen dossiers. Op dit moment zijn 364 dossiers geverifieerd (16%). In figuur 1 is gevisualiseerd wat de uitkomsten dusver zijn van de verificatie.

Knelpunten in de verificatie worden besproken in de interbestuurlijke werkgroep, deze vindt eens per twee weken plaats.
Er is gestart met het verifiëren van de dossiers die voldoen aan de criteria van intern salderen op basis van de aangeleverde gegevens en/of waartegen een handhavingsverzoek is ingediend voor 13 januari 2022. Laatst genoemde datum is de dag van inwerkingtreden van de Regeling natuurbescherming.

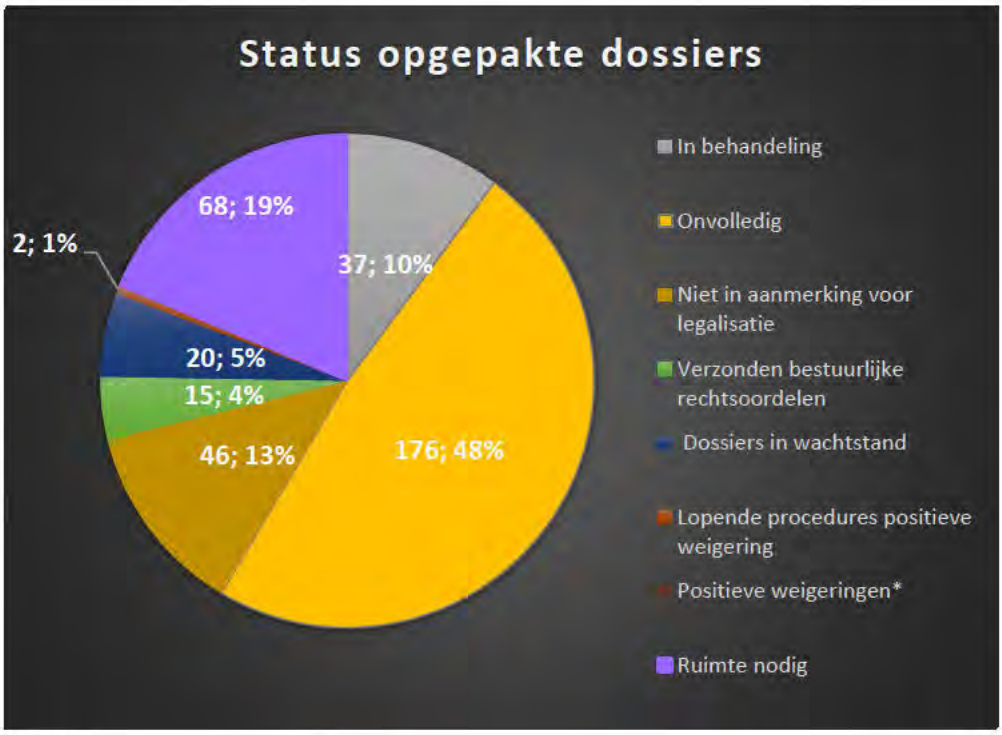

figuur 1

Opvallend is dat 48% van de aangeleverde dossiers onvolledig zijn. Daarnaast komt 13% van de gemelde PAS-melders niet in aanmerking voor legalisatie.

AERIUS Release
Door de AERIUS release van 20 januari 2022 ontbreken meerdere functionaliteiten die essentieel zijn voor vergunningverleners, dit heeft ook effect op de uitvoering van de verificatie van de PAS-meldingen dossiers. Dit zorgt onder andere voor het vraagstuk hoe om te gaan met reeds afgegeven bestuurlijke rechtsoordelen. Mogelijk effect is dat met de nieuwe maximale rekenafstand van 25 km men niet meer voldoet aan de criteria van intern salderen. Andersom is ook een mogelijkheid, men heeft geen stikstofruimte meer nodig. De situatie van de reeds verzonden bestuurlijke rechtsoordelen is niet meer actueel.

Handhavingsverzoeken PAS-melders
Er zijn meerdere handhavingsverzoeken ingediend tegen PAS-melders. Eerder is een uniforme provinciale lijn afgestemd om niet handhavend op te treden wanneer er sprake is van een PAS-melding die voldoet aan de criteria van het legalisatieprogramma en die zich gemeld heeft bij de RVO. Deze wijze van categorisch afwijzen van handhavingsverzoeken is na de recente uitspraak van de rechtbank Overijssel niet meer

houdbaar. In beginsel geldt de plicht tot handhaving, tenzij er op basis van een individuele beoordeling en belangenafweging alsnog onderbouwd kan worden dat handhaving onevenredig is vanwege een zeer beperkt effect op de natuur en zeer zwaarwegende bedrijfsbelangen.
Hoewel het legalisatieprogramma op 28 februari in werking is getreden lijkt de rechter dit niet te beoordelen als concreet zicht op legalisatie waardoor gesteld kan worden dat er afgezien kan worden van handhaving.
Op dit moment vinden er meerdere procedures plaats over genoemde.

De verwachting is dat naar aanleiding van het openbaar maken van de adressen van de bedrijfslocaties van de PAS-meldingen 8 februari 2022, er meer handhavingsverzoeken ingediend zullen worden.

Juridische onzekerheden
Op dit moment lopen meerdere juridische procedures die rechtstreeks invloed kunnen hebben op de toestemmingsverlening en dus het legalisatieprogramma. Zo moeten de RAV-factoren nader worden onderbouwd en zijn er twijfels over de mogelijkheden om extern te salderen met stikstofruimte. Daarnaast zal er nog een rechtelijke toetsing plaatsvinden over de maximale rekenafstand van 25 km. Deze procedures hebben mogelijk impact op de voortgang van de legalisatie.

Versnellen legalisatie PAS-meldingen
De afweging tussen enerzijds het voldoen aan de gerechtelijke uitspraken en anderzijds het faciliteren van de PAS-melders die te goeder trouw hebben gehandeld wordt steeds lastiger. Het is van groot belang dat het Rijk daadwerkelijk op korte termijn maatregelen neemt om ruimte te creëren voor het legaliseren van de PAS-meldingen.
De provincies zijn samen met het Rijk aan het verkennen hoe de legalisatie te versnellen. Er zijn meerdere denkrichtingen. Op dit moment is er gestart met een pilot in Groningen, daarnaast wordt verkend welke mogelijkheden verduurzaming kan bieden om aan de criteria van intern salderen te voldoen.

Meldingsvrije activiteiten

De wettelijke opdracht is naast de PAS-meldingen, de meldingsvrije activiteiten te legaliseren. Uit de eerder gepresenteerde inventarisatie is gebleken dat de omvang van de legalisatieopgave van de meldingsvrije activiteiten zo groot is dat het niet haalbaar is om deze binnen drie jaar na inwerking treden van het legalisatieprogramma te legaliseren. Dit heeft in het BO van december geleid tot het besluit om voor de lange termijn toe te werken naar een vrijstelling om de meldingsvrije activiteiten te legaliseren. Aangezien dit proces nog enige tijd op zich laat wachten is er een korte termijn aanpak ontwikkeld. De meldingsvrije activiteiten met objectiveerbaar nadeel zullen geprioriteerd gelegaliseerd worden in de korte termijn aanpak. Deze ligt ter besluitvorming voor in het BO van april met als doel notificatie nadien open te stellen. Het uitgewerkte toetsingskader zal opgenomen worden in het legalisatieprogramma meldingen en de criteria in de Regeling natuurbescherming.

Stand van zaken bronmaatregelen

Ter informatie *Bestuurlijk Overleg Stikstof*

Aanleiding
In het Bestuurlijk Overleg (BO) van 22 april 2021 is naar aanleiding van de maandrapportage bronmaatregelen afgesproken het BO structureel te informeren over de voortgang van de implementatie van het bronmaatregelenpakket. Voor dit BO is een overzicht opgesteld op basis van de stand van zaken van de bronmaatregelen per december 2021 (Q4).

Advies
Het Bestuurlijk Overleg wordt geadviseerd kennis te nemen van de bijgevoegde stand van zaken van de bronmaatregelen.

Kernpunten
- In het overzicht van de bronmaatregelen wordt per bronmaatregel inzicht gegeven in het verwachte effect volgens de raming van 24 april 2020 en de stand van zaken van de uitvoering. De rapportage is opgesteld door DG Stikstof op basis van de ontvangen informatie van de bronmaatregeleigenaren.
- Het belangrijkste aandachtspunt vanuit de kwartaalrapportage in Q4 2021 is de tegenvallende prognoses. De impact op groeipaden van de reductieprognose zijn voor komende jaren bijgesteld waar nodig.
- Ook zijn er in het vierde kwartaal opnieuw vertragingen bij de implementatie ontstaan. Oorzaak hiervoor is complexiteit bij de uitwerking van kaders, dan wel het ontwerp van de regeling.
- Gezien de vertraging van een aantal bronmaatregelen en bijgestelde prognoses wordt er in lijn met de bijsturingssystematiek onderzoek gedaan naar bijstellingsopties en wordt er gewerkt aan een intensiveringsplan voor zowel de korte en de lange termijn.
- Bij een aantal maatregelen wordt de doorgerekende stikstofdepositiereductie niet gehaald of is de haalbaarheid onzeker.

Toelichting
Het kabinet heeft op 24 april 2020 besloten over de invulling van de structurele aanpak van de stikstofproblematiek. De structurele aanpak stikstof voorziet in een pakket aan bron- en natuurmaatregelen gericht op structurele reductie van de stikstofbelasting en op herstel en verbetering van de natuurcondities in de Natura 2000-gebieden. Zowel bron- als natuurmaatregelen zijn nodig om behoud te verzekeren en verbetering mogelijk te maken. De bronmaatregelen van de structurele aanpak zijn landelijk gericht en vanuit alle sectoren wordt een bijdrage geleverd. Er wordt volop gewerkt aan de implementatie van de maatregelen. Onderstaand treft u een overzicht waarin per bronmaatregel inzicht wordt gegeven in het verwachte effect volgens de raming van 24 april 2020 en de stand van zaken van de uitvoering.

Van de achttien maatregelen is er één afgerond (ISDE subsidie - pellet kachels en biomassaketels) en zijn er vijf actief. De vijf maatregelen in uitvoering zijn de pilots verduurzaming bouw, de Subsidieregeling sanering varkenshouderijen (Srv), de Regeling provinciale aankoop veehouderij (Rpav), het Omschakelprogramma en de Stimuleringsregeling retrofit binnenvaart. De andere maatregelen uit het structurele pakket worden komende periode verder uitgewerkt en geïmplementeerd. In het eerste kwartaal van 2022 zijn/worden de regelingen voor de bronmaatregelen Walstroom zeevaart, de pilots voor Verlagen ruweiwit gehalte, elektrische taxiën en de Subsidieregeling Schoon en Emissieloos bouwen opengesteld.

Aandachtspunten over de stand van zaken voor Q4 2021 betreffen:

- *Vertraging*: Ondanks de progressie van diverse maatregelen, zijn er in het vierde kwartaal opnieuw vertragingen in de voorbereidingsfasen ontstaan. De directe oorzaken hiervoor verschillen maar overkoepelend kan gesteld worden dat complexiteit bij het uitwerken van de regelingen (draagvlak, sectorafspraak, Covid-19, EU consultatie) de belangrijkste reden is.
- *Aangepaste prognoses*: Bij een aantal bronmaatregelen is de afgelopen periode een bijstelling naar beneden in de prognose van de opbrengst gedaan. Bij Lbv is een fout gemaakt bij de oorspronkelijke berekening waardoor deze lager uitpakt. Bij overige maatregelen is de inrichting van de regeling uiteindelijk anders uitgepakt dan de aannames die gedaan zijn bij het doorrekenen of pakt de belangstelling voor de regelingen anders uit (retrofit binnenvaart). Op dit moment lopen er diverse onderzoeken, plannen en bijsturingsmaatregelen om tot oplossingen te komen om het te kort aan mollen op andere manieren op te vangen.
- *Monitoring*: In Q4 2021 heeft het kennisconsortium[1] de verkenning "werkprogramma monitoring en evaluatie stikstofstofreductie en natuurverbetering" aan DGS aangeboden. Uit het resultaat blijkt welke onderdelen van de gevraagde rapportages vanaf 2022 zijn te realiseren, en welke datavoorzieningen en methodieken nog (verder) ontwikkeld moeten worden om de komende jaren het werkprogramma uit te kunnen bouwen. Deze verkenning is een bouwsteen in het groeipad naar een volwaardig monitorings-, rapportage en evaluatiesysteem.
- *Legalisatie PAS-meldingen*: In de Wet stikstofreductie en natuurverbetering (Stb. 2021, 140) is vastgelegd dat een legalisatieprogramma wordt ingesteld waarmee de problematiek van meldingen en meldingsvrije activiteiten op afzienbare termijn wordt opgelost. In de voortgangsbrief van 16 juli jl. (Kamerstuk 35 334, nr. 160) is vastgesteld dat de effecten van de Srv, de Lbv en de Rpav deels gebruikt worden om deze activiteiten te legaliseren. Het is duidelijk dat de huidig geplande maatregelen niet overal genoeg depositiereductie veroorzaken. Daarom worden er nu diverse sporen uitgedacht om meer stikstofruimte te creëren voor de PAS-meldingen en de meldingsvrije activiteiten.

[1] Bestaande uit het PBL, het RIVM en de WUR.

Voortgang bronmaatregelen per december 2021

Maatregel	Prognose d.d. 24 april 2020 Gemiddeld verwacht generiek effect in 2030 (mol/ha/jr)	Stand van zaken
Landbouw		
Tweede verhoging budget Subsidieregeling sanering varkenshouderijen	8,5	Regeling van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 10 oktober 2019, nr. WJZ/ 19237719; Juni 2020 - 6,4 mol naar SSRS[2];Het verwachte stikstofeffect is lager dan van te voren ingeschat, onder meer door minder deelnemers dan vooraf beoogd. Over de stand van zaken van deze regeling, de consequenties a.g.v. het bijgestelde stikstof effect t.o.v. de raming in 2020 (2,8 Mol/ha per jr.) en het besluit over alternatieve maatregelen en aanvullende afspraken voor het alsnog realiseren van de beoogde stikstofdoelen is de Kamer per brief geïnformeerd[3]. Er zijn in 2021 alternatieve maatregelen voor het 'restbedrag' van circa 170 miljoen euro gepresenteerd om het verschil tussen het geprognosticeerde effect en de realisatie te compenseren.
Regeling provinciale aankoop veehouderijen (Rpav: ook wel de Maatregel gerichte aankoop – MGA, voorheen MGO) rond N2000 gebieden	12 (Was 9,1)	Gewijzigde Regeling provinciale aankoop veehouderijen nabij natuurgebieden, 24 december 2021, Staatscourant nr. Nr. 49899; Met de wijziging is het budet van 350 mln verhoogd met € 133,3 mln restbedrag Srv. Daarmee neemt de oorspronkelijke opbrengstraming van 9,1 mol met ca. 3 mol toe tot ca. 12 mol. De aanvullende opbrengst is ingeschat op basis van berekeningen van het RIVM. In november 2021 is de tussentijdse evaluatie van de Rpav -1 afgerond. Op basis van de uitkomsten daarvan is de wijzigingsregeling Rpav-1 in de TK voorgehangen en na schriftelijke overleg met de Kamer op 24 december in de Staatscourant gepubliceerd. De extra middelen kunnen begin 2022 door provincies worden opgevraagd. Tevens is een start gemaakt met de voorbereidingen voor de 2e tranche waarmee de stoppersverklaring ('beroepsverbod') wordt vervangen door een doorstartverklaring en doorstart elders mogelijk wordt gemaakt.
Landelijke beëindigingsregeling piekbelasters veehouderij	20 mol (was 31,7)	RIVM heeft begin 2021 een doelanalyse uitgevoerd. Deze is in Q4 van 2021 door RIVM uitgevoerd. De resultaten zijn besproken in D(G)O Stikstof in december 2021. Q1 2022 wordt een concept van de regeling en toelichting afgerond. Start van de internetconsulatie is voorzien voor medio februari 2022. Dan zal ook gestart worden met een informele afstemming met de Europese Commissie.

[2] Kamerstukken II, 2019/20, 35 334, nr 118
[3] Kamerstukken II, 2020/21, 28 973, nr 244

Maatregel	Prognose d.d. 24 april 2020 Gemiddeld verwacht generiek effect in 2030 (mol/ha/jr)	Stand van zaken
Verlagen ruw eiwitgehalte (RE) in veevoer	14 - 63	Afspraken met betrekking tot managementmaatregelen Met de sectorpartijen in de melkveehouderij is in juli 2021 tot een sector afspraak gekomen voor veevoer en weidegang, waardoor een kwartaal vertraging is opgelopen. Er wordt nu gewerkt aan uitwerking van de afspraken. Voor weidegang werkt er een werkgroep aan het opstellen van een plan van aanpak om sectordoelen te behalen. Dit wordt in Q1 2022 besproken in het BO. Voor eiwitgehalte zet de sector zich in voor realisatie van de afspraak om het eiwitgehalte te verlagen. In dit kader stelt het CBS een notitie op voor verbetering en uitbreiding van de bestaande monitoring. De notitie wordt aan het einde van Q1 besproken. De praktijkpilot waarbij met ca 150 bedrijven wordt gewerkt aan verdergaande verlaging (voor eventueel generiek uitrol na 2025) is uitgewerkt. Aan het einde van Q1/begin van Q2 wordt daadwerkelijk van start gegaan met het opstellen van een bedrijfsplan en het vaststellen van de nul-situatie op de individuele praktijkbedrijven.
Vergroten aantal uren weidegang	1,5 – 3,7	
Verdunnen mest met water bij zodenbemester in zandgebieden	2,3 – 9,2	Voor het verdunnen van mest wordt extra onderzoek gedaan naar de effecten. Definitieve resultaten en rapportage worden aan het einde van Q1 2022 / begin Q2 2022 verwacht. Dit zorgt voor een verdere vertraging in de uitwerking van de maatregel.
Omschakelprogramma	3,5	De pilot van het Investeringsfonds Duurzame Landbouw is sinds juli 2021 opengesteld. De regelingen bedrijfsplannen en demonstratiebedrijven die onder de SABE-regeling zijn uitgewerkt zijn op 1 november 2021 opengesteld. De regeling voor bedrijfsplanvouchers was na 1 dag overtekend. De regeling voor demonstratiebedrijven leverde bijna 80 aanvragen op, die in de komende tijd worden beoordeeld. De werkkapitaalregeling is per 1 januari 2022 in werking getreden.
Stalmaatregelen: innoveren, investeren en normeren emissiearme stallen	29 - 41	In de voorbereiding op de aanscherping van de normen voor de emissie van ammoniak uit nieuwe en bestaande stallen worden de perspectieven van bestaande en nieuwe innovatieve technieken uit de Subsidiemodules brongerichte verduurzaming stal- en managementmaatregelen (Sbv) onderzocht. In navolging op de sectoranalyse varkens wordt er begin 2022 gestart met de sectoranalyse pluimvee en vleeskalveren, daarna volgt nog een sectoranalyse melkvee. Deze en andere informatie is nodig om te komen tot een aanscherping van de normen waarbij haalbaarheid en betaalbaarheid van belang zijn. In Q4 2021 en Q1 2022 (t/m 14 februari 2022) is de innovatiemodule van de Sbv voor de derde keer opengesteld.

Maatregel	Prognose d.d. 24 april 2020 Gemiddeld verwacht generiek effect in 2030 (mol/ha/jr)	Stand van zaken
Centrale mestverwerking (kunstmestvervanging)		Samenloop klimaat (33mln) en Stikstof (15 mln); de uitgangspunten voor de conceptregeling zijn in Q1 en Q3 2021 met een klankbordgroep van experts besproken. Er zijn vragen gesteld aan de Europese Commissie of mestverwerking als onder recycling binnen de algemene groepsvrijstelling gesubsidieerd kan worden. In december 2021 zijn vragen over openstelling onder de AGVV positief beantwoord. Hierdoor kan worden volstaand met een kennisgeving aan Europa en wordt de regeling naar verwachting in Q2 2022 open gesteld.
Industrie		
Verkenning aanpassing huidige BBT aanpak	0 – 5 mol	In Q4 is er een conceptregeling opgesteld. Deze is ter toetsing aan het IPO, VNG en ILT voorgelegd. Deze inbreng wordt nog verwerkt. Daarnaast is de conceptregeling naar de TK gestuurd. Dit wordt voorgelegd tijdens een nog in te plannen 2-minutendebat in Q1 2022.
Specifieke maatwerkaanpak voor de piekbelasters industrie (3 bedrijven)	0 – 0,3 mol	Na uitgebreid onderzoek en overleg met provincies in 2021 over mogelijke besteding van €20 mln. in de industrie aan stikstofreductie heeft het DO eind 2021 voorwaardelijk besloten de middelen te besteden aan de bestaande subsidieregeling Versnelde Klimaatinvesteringen Industrie (VEKI). De voorwaarde is dat de effecten van de besteding goed te monitoren zijn. Dat wordt nader uitgezocht in Q1 2022.
Subsidiestop ISDE (pelletkachels en biomassaketels)	0,1 mol	Geëffectueerd.
Mobiliteit		
Gerichte handhaving defecte en gemanipuleerde AdBlue systemen vrachtwagens	2	Onderzoek en plan van aanpak met inspectie (ILT) hoe naleving in combinatie met effect op stikstof gemeten kan worden. Het bestedingsplan is in Q3 2021 goedgekeurd. De ILT is nu bezig met fase 1 waarin de informatiepositie wordt versterkt voor gerichte handhaving. Voor fase 2 volgt een nieuw bestedingsplan (opschalen).
Retrofit binnenvaart	4,2	Tijdelijke subsidieregeling verduurzaming binnenvaartschepen 2021–2025 is opengesteld Q1 2021, jaarlijks t/m 2025. Onderdeel van Green Deal Zeevaart, Binnenvaart en Havens. Voor 2021 is er sprake van onderuitputting voor de SCR-katalysatoren. I&W, in samenwerking met DGS en de andere departementen, onderzoekt op welke manier omgegaan kan worden met deze onderuitputting (bijsturingsmogelijkheden). Gezien de onderuitputting wordt er nu gewerkt aan een gewijzigde invulling van de regeling om deze aantrekkelijker te maken voor deelname. Hierbij worden een aantal alternatieven

Maatregel	Prognose d.d. 24 april 2020 Gemiddeld verwacht generiek effect in 2030 (mol/ha/jr)	Stand van zaken
		overwogen. TNO voert momenteel een onderzoek uit naar de kosteneffectiviteit daarvan. Deze wordt begin januari 2022 verwacht.
Stimuleren elektrisch taxiën (technisch potentieel)	0,4[4]	Haalbaarheidsstudie, Q1 2021 openbaar, toont aan dat duurzaam taxiën een besparing van zeker 50% brandstof oplevert en daarmee de uitstoot van luchtverontreinigende stoffen vermindert. Om elektrisch taxiën in 2030 in te kunnen voeren als standaardprocedure op Schiphol zijn ingrijpende aanpassingen nodig aan infrastructuur, processen en de techniek. In Q1 2022 wordt een bestedingsplan opgesteld dat voorziet in het mede-financieren van de vervolgproef (pilot) die op Schiphol in 2022 van start gaat.
Walstroom zeevaart	0,3	Conceptregeling wordt uitgewerkt, openstelling in Q1 2022. Mogelijkheden voor intensivering zijn onderzocht t.b.v. stikstofreductie in kustprovincies (Kamerstukken 35600-46 Van Otterloo (50PLUS) en Harbers (VVD), Intensivering van bronmaatregelen voor de kustprovincies). Deze mogelijkheid om walstroom met 20 mln. te intensiveren t.b.v. SSRS doelen, waaronder woningbouw in de kustprovincies volgt uit het besluit over herbestemming van de middelen van de Srv, waarover in juni 2021 een brief aan de Kamers is gestuurd.[5] Met de RVO wordt er geschreven aan de subsidieregeling. Het wordt gepubliceerd in Q1 2022.
Bouw		
Innovatieregeling pilots bouw en GWW	nvt [6]	Twee pilots in uitvoering: A16 en HOV in 't Gooi. Daarnaast is eind 2020 door RVO gestart met tenders voor de DKTI-regeling om met name de pilots in de woningbouwsector te realiseren. Tot slot is een monitoringssystematiek uitgewerkt om het lerend vermogen in de pilots te vergroten. Deze monitoring vindt nu plaats. Er wordt gewerkt aan mogelijkheden voor aanvullende pilots.
Schoon en emissieloos bouwen[7]		De routekaart Schoon en Emissieloos Bouwen is opgesteld (opwegnaarseb.nl), waaraan de hieronder genoemde 3 maatregelen voor de bouw zijn gekoppeld.

[4] Effect is door PBL als technisch potentieel ingeschat op 0,3 -0,4 mol/ha/jaar in 2030. Er is nog geen zicht op de kosten en het beleid dat nodig is om dit potentieel te ontsluiten. De maatregel is zodoende meegenomen in de bandbreedte van de structurele aanpak.
[5] Stand van zaken Subsidieregeling sanering varkenshouderijen (Srv)
[6] Het betreffen pilots, PBL heeft de maatregel daarom niet doorgerekend.
[7] In het kader van het besluit over de partiële vrijstelling in de bouw heeft het kabinet additionele middelen gereserveerd om het structurele pakket te versterken. Kamerstukken II, 2019/20, 32 847, nr. 681

Maatregel	Prognose d.d. 24 april 2020 Gemiddeld verwacht generiek effect in 2030 (mol/ha/jr)	Stand van zaken
Nieuwe bouwconcepten en bouwlogistiek	-	Het kennis en innovatieprogramma is gestart en gericht op het ontwikkelen van innovaties rondom nieuwe bouwconcepten en bouwlogistiek (o.a. andere materialen, bouwhubs en prefab).
Subsidieregeling Bouwwerktuigen en bouwlogistiek	-	Een nieuwe subsidieregeling voor lage en emissieloze mobiele werktuigen, vaartuigen en bouwlogistieke voertuigen is in ontwerp.
Emissiearme en circulaire aanbestedingen door rijksdiensten	-	Traject om aanbestedende rijksdiensten (RWS, ProRail, RVB) in staat te stellen om langjarig schonere aanbestedingscriteria op te nemen en toegroeien naar standaardisering voor de gehele projectenportefeuille.

Memo casus vergunningverlening – geen referentie

Besluit
U wordt verzocht te besluiten dat het VVGB verzoek van Knijff Agro BV géén gebruik kan maken van de omgevingsvergunning – onderdeel milieu – van 21 februari 2017 en derhalve zijn aanvraag zal moeten aanpassen.

Tevens wordt u verzocht te besluiten om ambtelijk het gesprek aan te gaan over een tegemoetkoming in de gemaakte advieskosten.

Casus
Voor het bedrijf aan de Dodaarsweg 42 te Zeewolde (Knijff Agro B.V.) is op 30 september 2021 een VVGB (eigen intern advies omdat de provincie ook bevoegd gezag is voor de omgevingsvergunning) verzoek binnengekomen van de OFGV. Het betreft de aanvraag voor een omgevingsvergunning voor de uitbreiding van een bestaand akkerbouwbedrijf met co-vergistingsinstallatie. Het bedrijf is voornemens de aanvoer van mest en biomassa ten behoeve van de covergisting te vergroten.

Vooroverleg
Met de ondernemer/adviseur is vooroverleg gevoerd. In dit vooroverleg is de referentiesituatie besproken. Daarbij is afgesproken dat de bestaande Omgevingsvergunning – onderdeel milieu – van 21 februari 2017 als referentiesituatie gebruikt kan worden.

Hernieuwde inzichten
De aanvraag heeft door omstandigheden, waaronder het wijzigen van AERIUS Calculator (de berekeningen zijn na de AERIUS update aangepast), enige tijd stil gelegen en is recent opnieuw intern besproken. Daarbij is ook de referentie ter sprake gekomen. Inmiddels is het gezamenlijke (vergunningverlener, beleidsmedewerker en jurist) oordeel dat de betreffende omgevingsvergunning niet als referentiesituatie gebruikt kan worden.

In de omgevingsvergunning is een beoordeling Wet natuurbescherming opgenomen:

> 1.11 **Natuurbeschermingswet**
>
> De Natuurbeschermingswet 1998 heeft betrekking op gebiedsbescherming.
> De bijdrage van emissies van de inrichting kan ons inziens als niet significant worden beschouwd en zal naar onze mening niet leiden tot significante negatieve effecten op natuurwaarden van beschermde gebieden dan wel organismen in de omgeving van de inrichting. Het is geenszins aannemelijk dat de wezenlijke kenmerken hiervan worden aangetast door dit voornemen.

De omgevingsvergunning is destijds echter verleend door het college van de gemeente Zeewolde, die hiervoor echter de bevoegdheid miste. Dit is inmiddels via de OFGV aan de ondernemer aangeduid die hier bezwaar tegen heeft en dit met de provincie wil bespreken. Afgesproken is de casus eerst nog intern voor te leggen.

Juridische toets
In artikel 9.4, 8e lid, van de Wet natuurbescherming is overgangsrecht opgenomen voor projecten waarvoor door een ander bevoegd gezag dan het Wnb bevoegd gezag een besluit inzake de Wnb genomen is. Het artikel stelt hieraan echter twee eisen:
1. Voor het betreffende besluit is voor 1 februari 2009 een aanvraag ingediend;
2. In het besluit is een toetsing aan artikel 6, 2e, 3e en 4e lid van de Habitatrichtlijn gedaan (ofwel: er is een passende beoordeling opgesteld).

De opgevoerde omgevingsvergunning voldoet aan géén van beide eisen. Een Wnb vergunning waarbij deze omgevingsvergunning als referentierecht wordt aangehouden zal bij een juridische procedure dan ook geen stand houden.

Aansprakelijkheid
Omdat eerder vanuit Wnb vergunningverlening is aangegeven dat de omgevingsvergunning wél als referentierecht kon gelden is het relevant of er mogelijk sprake kan zijn van aansprakelijkheid indien deze afspraak nu wordt herzien. Hoewel er hernieuwde inzichten zijn, komen deze immers niet voort uit gewijzigde wet- of regelgeving. Om te spreken van aansprakelijkheid moet de benadeelde (de aanvrager) aantonen dat er sprake is van schade die niet was opgetreden indien anders was gehandeld. En dat het bevoegd gezag verwijtbaar heeft gehandeld.

In dit geval is er echter:
- Nog geen sprake van een besluit, alleen van een vooroverleg;
- Zijn er nog geen activiteiten ondernomen.

De kans op aansprakelijkheid is daarmee gering. Om zekerheid in deze te hebben zou contact opgenomen moeten worden met de provinciale risicoverzekering.

Wel heeft de ondernemer advies-uren geïnvesteerd in het opstellen en aanpassen van de aanvraag en loopt de procedure nu aanvullende vertraging op.

Aanbeveling
De juridische toetsing is glashelder: bij een eventuele procedure is de opgevoerde referentiesituatie niet houdbaar. Gezien de aard van de activiteiten en de liggende rechtszaken voor vergelijkbare activiteiten ligt een juridische procedure zeker in de verwachting. U wordt dan ook aanbevolen te besluiten dat de omgevingsvergunning van 2017 niet als referentiesituatie gebruikt mag worden.

Dat de aanvrager bezwaar heeft tegen deze tussentijdse wijziging is volgbaar. Hoewel het risico op een aansprakelijkheidsclaim als klein wordt ingeschat, is er gezien de eerdere afspraken wel sprake van enige verwijtbaarheid. Daarom wordt u tevens aanbevolen hoog-ambtelijk het gesprek aan te gaan, waarbij excuses kan worden gemaakt en afspraken gemaakt kunnen worden over een tegemoetkoming in de voor niks gemaakte advieskosten.

Memo meldingenlegalisatie

Achtergrond
Onder het Programma Aanpak Stikstof (PAS) waren activiteiten met beperkte wijziging (tot 1,0 mol/ha/jr toename) vergunningvrij. Een deel van deze vergunningvrije activiteiten was wel meldingsplichtig. Met het vernietigen van het PAS door de Raad van State op 29 mei 2019 is de vergunningplicht voor deze activiteiten gaan herleven. Stikstofruimte die in/door een melding destijds is toegekend is vervallen met het programma, evenals eventuele stikstoftoenames tussen aanwijsdata en de start van het PAS. Dit laatste betekent dat het feitelijke stikstofruimte tekort meer dan 1 mol/ha/jr kan betreffen.

Het Rijk heeft de legalisatie van de PAS-melders en andere vrijstellingen vastgelegd in de Wet stikstofreductie en natuurverbetering (Wsn). Conform de Wet moet het Rijk binnen drie jaar na vaststellen van het legalisatieprogramma (februari 2022) alle maatregelen genomen hebben om ruimte vrij te maken voor deze legalisatieslag. Praktisch betekent dit dat de legalisatie zelf uiterlijk 2025-2026 afgerond zou moeten zijn. Conform de huidige planning wordt het overgrote deel pas aan het einde van deze periode gelegaliseerd.

Voor de legalisatieslag heeft de legalisatie van de melders voorrang boven de andere vrijstellingen en wel omdat:
- De adressen van alle PAS-melders bekend zijn gemaakt naar aanleiding van een WOB-verzoek (en daarmee vatbaar zijn voor handhavingsverzoeken);
- Er reeds enige handhavingsverzoeken voor PAS-melders liggen;
- Provincie Overijssel door de rechtbank gedwongen is om – ondanks de bestuurlijke wensen – voor een aantal bedrijven het handhavingstraject in te zetten in plaats van het handhavingsverzoek te weigeren;
- Worst-case eindstation voor deze bedrijven is gedwongen stop van de activiteiten die stikstof uitstoten, ofwel: het saneren van al het aanwezige vee en daarmee het beëindigen van het bedrijf.

Het vrijkomen van stikstofruimte voor de legalisatieslag verloopt zeer moeizaam. Ruimte van de warme varkenssanering zal weliswaar vrijkomen, maar is vooral voor de zuidelijke provincies relevant. Daarnaast heeft de eerste tranche van de gerichte opkoopregeling voor piekbelasters geen ruimte opgeleverd. Weliswaar is er nog restruimte van de snelheidsverlaging, maar daarin prioriteert de Wet het toekennen van ruimte aan woningbouw en MIRT-projecten. Ook zal deze ruimte op korte termijn voor zover resterend geschrapt worden.

De combinatie van het zeer beperkt vrijkomen van stikstofruimte met de toenemende druk op PAS-melders via handhavingsverzoeken is ook reden om de PAS-meldingen legalisatie te willen versnellen. Immers is het niet de verwachting dat voor alle meldingen met de legalisatie gewacht kan worden tot 2026. Provincies zijn over deze versnelling met het Rijk in gesprek. Zo wordt gesproken over voorfinanciering van stikstofruimte of maatregelen om daarmee de PAS-melders te legaliseren en daarna zogezegd ‘het bonnetje in te leveren’. Dit heeft echter nog niet geleid tot concrete afspraken voor alle provincies. Alleen provincie Groningen is over een concrete casus in verregaande onderhandeling.

Randvoorwaarde
Naast stikstofruimte voor de legalisatieslag zelf is er ook stikstofruimte nodig om te voldoen aan de additionaliteitsvereiste. Kortweg houdt deze vereiste in dat stikstofruimte pas ingezet mag worden voor sociaal-economische ontwikkelingen (zoals de legalisatieslag) als voldoende maatregelen zijn ingezet om de natuurdoelen te halen. Anders moet de stikstofruimte die voor handen komt eerst worden ingezet ten behoeve van de natuur. Het voldoen aan deze additonaliteitsvereiste is een randvoorwaarde om te mogen extern salderen en dus voor het legaliseren van de PAS-meldingen. Maar ook voor het afwijzen van intrekkingsverzoeken en handhavingsverzoeken is het noodzakelijk dat er een voldoende vaststaand, juridisch zeker en ecologisch overtuigend maatregelenpakket ligt.

Noodoplossingen
Voor het verzamelen van de benodigde stikstofruimte worden de volgende potentiële te volgen paden voorzien:

1. Beroep doen op de saamhorigheid en daadkracht van de sector

- De sector heeft gemiddeld 30% latente ruimte beschikbaar, een deel daarvan is inzetbaar conform de geldende beleidsregels;
- Binnen de sector zijn nog mogelijkheden om te innoveren, waarbij stikstofruimte vrij komt;
- Een aantal bedrijven is bereid te stoppen/minderen, maar valt nog niet binnen de nu openstelde opkoopregeling.

Provincies kunnen deze ruimte zelf financieren, de sector kan een deel financieren en uiteraard kunnen de onkosten gepoogd worden te declareren bij het Rijk. Bij de subsidiëring van innovatie (onder voorwaarde van het vrijgeven van de vrijkomende stikstofruimte voor de PAS-meldingen legalisatie) moet wel getoetst worden aan de risico's op Staatssteun en moet rekening worden gehouden met de lopende rechtszaken aangaande de RAV. Er kan ook een afspraak worden gemaakt dat de ingeleverde stikstofruimte op termijn wordt teruggegeven. Daarmee is er slechts sprake van een tijdelijke dip in rechten voor die bedrijven die deze dip niet in hun bedrijfsvoering raakt.

2. Inzet van in te nemen latente ruimte – regionaal/landelijk
Naast de agrarische sector heeft ook de industriële sector een gemiddelde latente ruimte van 30%. Landelijk voeren bevoegde gezagen het gesprek over de omgang met latente ruimte, waarbij er een gezamenlijke voorkeur lijkt te zijn voor gerichte inname van latente ruimte om daarmee stijgingen te voorkomen. Door deze ruimte in te zetten voor de legalisatieslag wordt dit doel nog altijd bereikt. Immers is sprake van legalisatie van reeds gerealiseerde activiteiten (wellicht niet altijd volledig in gebruik). Het heeft wel juridische consequenties: de daling door de voor de legalisatieslag ingezette bronmaatregelen zal zich feitelijk uiten in de achtergrondconcentratie, echter juridisch is er sprake van een stand-still (vermindering is gelijk aan uitbreiding). De bronmaatregelen kunnen daarmee niet langer gekwalificeerd worden als zogenaamde 6.2 maatregelen in het kader van de Habitatrichtlijn (natuurmaatregelen), maar zullen wel meehelpen bij het feitelijk bereiken van daling richting de KDW. Ofwel: hoewel er ook bij inzet voor legalisatie nog feitelijk sprake is van maatregelen ten behoeve van de natuur, is hier juridisch niet langer sprake van waardoor de bruikbaarheid voor onderbouwing van bijvoorbeeld de additionaliteitsvereiste wordt beperkt.

3. Subsidiëren van innovatie bij PAS-melders tot onder de bestaande rechten
Naast het toedelen van ruimte kan ook gedacht worden aan het subsidiëren van maatregelen bij de PAS-melders zelf om zo tot een (via intern salderen) legale situatie te komen. Hieraan kleven wel de volgende randvoorwaarden:

- De ondernemer zal huiverig zijn om minder dan 100% subsidie te accepteren. Dit levert een aanvullend staatssteunrisico;
- Om tot een legale situatie te komen zal er wel sprake moeten zijn van een (significante) aanwezige referentiesituatie. Dit is niet bij alle ondernemers het geval;
- De ondernemer kan voor een eventuele toekomstige uitbreiding niet meer intern salderen met innovatie (of iig verminderd). Het valt niet buiten rede dat de ondernemer hiervoor gecompenseerd wil worden.

4. Inkopen stikstofruimte op de markt
Naast opkoop van bedrijven zoals in de gerichte opkoopregeling en de beëindigingsregeling kan er ook gericht stikstofruimte opgekocht worden zodra die op de markt komt. In essentie is dit gelijk aan optie 1, maar in communicatieve waarde en mogelijk prijs zit er wel een verschil. Bij optie 1 wordt de sector aangesproken op haar eigen verantwoordelijkheden en mogelijkheden, bij deze optie maakt de provincie gebruik van de mogelijkheden die op de markt worden aangeboden en zal ook een marktconforme prijs moeten worden geboden.

Art. 5.1.2.e

PROVINCIE FLEVOLAND

Geleideformulier PO NLG

Documentnummer
2939625

PO STIKSTOF vergadering d.d.: 30 maart 2022

Onderwerp:
Van: [redacted]
Toestel nummer: +31320[redacted]
Indien GS nota collegiaal toetsen: Paraaf:
Akkoord Paraaf:

Voorstel:
Bespreken memo meldingenlegalisatie ten behoeve van bepalen eigen provinciale inzet of lobby richting andere provincies en/of het Rijk

Inleiding:
Zoals besproken in het PO stikstof van 23 maart 2022 is de provincie Overijssel voor een aantal handhavingsverzoeken op PAS-melders door rechtspraak gedwongen tot het feitelijk overgaan op handhaven. De lijn van afwijzing is dus niet zondermeer houdbaar en dit vormt een risico voor de nog te legaliseren meldingen in provincie Flevoland. Besproken is om een memo op te stellen ter verkenning van mogelijke oplossingsrichtingen.

Argumenten:
- *Er zijn nog ruim 100 te legaliseren PAS-meldingen in Flevoland;*
- *Zoals Flevoland de provincie Overijssel heeft moeten volgen met stilleggen van extern salderen, zo is er ook een risico dat we provincie Overijssel moeten volgen met handhaven op PAS-melders;*
- *De onderhandelingen met het Rijk voor versnelling van legalisatie loopt moeizaam en langzaam;*
- *Flevoland is al gestart met optie 4 uit de notitie (opkoop stikstofruimte) van 2 potentiële bedrijven, zoals vastgesteld in het PO stikstof;*
- *Legalisatie van PAS-melders wordt vaak genoemd als eis voor een succesvol gebiedsproces.*

Kanttekeningen:
PAS-meldingen legalisatie is in principe de verantwoordelijkheid van het Rijk. Door zelf stappen te nemen wordt een deel van deze verantwoordelijkheid op de eigen schouders gelegd.

Bij alle vormen van toekennen van ruimte/subsidie is de check op staatssteun van groot belang en tevens een sterke inperking van de mogelijkheden.

Financiën:
De kosten van eventueel eigen ondernomen acties die niet volledig zijn afgestemd met het Rijk kunnen mogelijk niet verhaald worden op het Rijk.

Bijlage(n):
Memo meldingenlegalisatie (e-docs 2939621)

Obv paragraaf in PSN	Gevraagd besluit	Wanneer gereed	Procesafspraak of uitvoerings-plicht?	verankerd in staand beleid, in Wet SN of PSN?	Minister voor NenS	Minister van LNV	Minister van Defensie	Minister van IenW	Minister voor KenE	Minister voor EZK	Minister voor VRO	Colleges van GS provincies
volledige document	Vaststellen programma SN na instemming van betrokken bestuursorganen	sep 2022 (start zienswijze: mei 2022)	wederzijdse Procesafspraak	vloeit voort uit wet SN	X							
volledige document	Instemmen met de inhoud van het programmadocument SN, en de daarin opgenomen besluiten t.a.v. eigen taken en verantwoordelijkheden	sept 2022	wederzijdse Procesafspraak	vloeit voort uit wet SN		X	X	X	X	X	X	X
1.3 relatie Coalitie-akkoord	Actualiseren van het programma SN obv o.a. gebiedsplannen, voortgangsgegevens, coalitieakkoord	2024	wederzijdse Procesafspraak	vloeit voort uit wet SN	X	X	X	X	X	X	X	X
3.5 Vervolg-stappen emissiedoel-stellingen	Het rijk maakt een keuze voor één van de scenario's voor verdeling van stikstofreductie, de provincies gehoord hebbende	apr-22	wederzijdse Procesafspraak	vloeit voort uit PSN	X	X	X	X	X	X	X	(provincies geven advies over
3.5 Vervolg-stappen emissiedoel-stellingen	Het rijk vertaalt de landelijke omgevingswaarde naar regionale emissiedoelen. Provincies leggen een gebiedsplan voor ter gebiedsgerichte uitwerking van de landelijke omgevingswaarde en het PSN.	jul-23	uitvoeringsplicht	staand beleid, vloeit voort uit wet SN								X
3.6 Tussendoelen	Alle bronmaatregelen (genoemd in hoofdstuk 4) zijn uiterlijk eind 2023 in uitvoering en hebben een depositiereductie bereikt van in totaal 18 tot 23 mol/ha/jr. Het rijk is verantwoordelijk voor de landelijke bronmaatregelen. Provincies en rijk maken procesafspraken over de uitvoering van de maatregelen (m.u.v. MGA, die wordt door de provincies uitgevoerd via SPUK)	tot en met eind 2023	wederzijdse Procesafspraak	vloeit voort uit wet SN	X	X	X	X	X	X	X	X
3.6 Tussendoelen	Verdere formulering van tussendoelen voor de periode ná 2023 op basis van gebiedsplannen, natuurdoelanalyses en monitoringsrapportage	na 2023	wederzijdse Procesafspraak	vloeit voort uit wet SN	X	X	X	X	X	X	X	X

4.2 maatregelen stikstof	Uitvoering pakket bronmaatregelen 24 april 2020, als onderdeel van de structurele aanpak van de stikstofproblematiek. Het rijk is verantwoordelijk voor de landelijke bronmaatregelen. Provincies en rijk maken procesafspraken over de uitvoering van de maatregelen. (NB: voor overzicht van bronmaatregelen, zie het bronmaatregel-boek dat ieder kwartaal wordt verspreid)	2030	Uitvoeringsplicht	staand beleid, vloeit voort uit wet SN	X	X		X	X	X	X	uitvoering splicht voor MGA. Voor overige bronmaatregelen procesafspraak.
4.5 buitenland	Rijk en provincies delen de verantwoordelijkheid en hebben een gezamenlijk belang bij de (uitvoering van de) buitenlandaanpak, waarbij het Rijk verantwoordelijk is voor nationale, bilaterale (buurlanden), EU en internationale inzet en de provincies voor de grens-regionale inzet (richting buurlanden en in gebiedsplannen). Bij de uitwerking van de diverse sporen is (nauwe) samenwerking tussen Rijk en provincies gewenst. Provincies en Rijk maken daarom samen en op wederkerigheid gebaseerde procesafspraken over de verdere uitwerking van de buitenlandaanpak.	deels eind 2022-2023, deels doorlopend	wederzijdse Procesafspraak	Vloeit voort uit PSN	X	X		X		X		X
5.1-5.6 natuur-maatregelen	Uitvoering afspraken uitvoeringsprogramma Natuur, conform afspraken in Specifieke uitkeringen (SPUK's) en overige afspraken Eerste fase in 2023	2032	Uitvoeringsplicht	staand beleid	X		X	X				X
5.1-5.6 natuur-maatregelen	Doorvertaling uitvoeringsprogramma Natuur in gebiedsgerichte aanpak, de gebiedsplannen en in kaders, zoals de beheerplannen van de Natura 2000-gebieden	gebiedsplannen: 2023 beheerplannen: verschilt per gebied	Uitvoeringsplicht	staand beleid			X	X				X
5.1-5.6 natuur-maatregelen	Evaluatie eerste fase programma Natuur (2023)	2023	wederzijdse Procesafspraak	staand beleid	X		X	X				X
5.1-5.6 natuur-maatregelen	Opstellen tweede fase uitvoeringsprogramma natuur met afspraken over aanvullende maatregelen mede op basis van uitkomsten natuurdoelanalyses (zie hoofdstuk 7)	2023	wederzijdse Procesafspraak	staand beleid	X		X	X				X
5.1-5.6 natuur-maatregelen	Uitvoering Tweede Fase Programma Natuur op basis van geactualiseerd (provinciaal) uitvoeringsprogramma en verdere afspraken	2030	wederzijdse Procesafspraak	staand beleid	X		X	X				X
5.7 overgangs-gebieden	Uitwerking van de aanpak voor overgangsgebieden in programma Natuur en het NPLG. Accordering definitie en uitgangspunten van overgangsgebieden.	2022	wederzijdse Procesafspraak	vloeit voort uit PSN	X		X	X			X	X

6 sociaal-economische effecten	Inzichten uit onderzoek van WEcR gebruiken bij vormgeven eventuele aanvullende ondersteuning of aanpassing van het maatregelenpakket om negatieve sociaaleconomische effecten te voorkomen of te verzachten.	Medio 2023 , bij oplevering gebiedsplannen en actualisatie PSN	wederzijdse Procesafspraak	Vloeit voort uit PSN	X	X	X	X	X	X	X	X
6 sociaal-economische effecten	Toegepaste methodiek evalueren en doorontwikkeling methodiek ten behoeve van de sociaaleconomische effectenbeoordeling in de gebiedsplannen.	Medio 2022	wederzijdse Procesafspraak	Vloeit voort uit PSN	X	X	X	X	X	X	X	X
7 natuur-doelanalyses	Opstellen Natuurdoelanalyses voor Natura 2000 gebieden die in dit programma zijn opgenomen.	eind 2022, maar uiterlijk 1 april 2023	Uitvoeringsplicht	Vloeit voort uit PSN			X	X				X
7 natuur-doelanalyses	Duiding uitkomsten natuurdoelanalyses en betekenis voor aanvullende aanvullende (gebiedsgerichte en generieke) maatregelen (tbv afspraken tweede fase programma natuur en gebiedsplannen)	Medio 2023	wederzijdse Procesafspraak	Vloeit voort uit PSN	X		X	X				X
7 natuur-doelanalyses	Afspraak maken over frequentie waarmee Natuurdoelanalyses periodiek worden geactualiseerd, mogelijk in aansluiting op cyclus Natura 2000 beheerplannen	2023	wederzijdse Procesafspraak	Vloeit voort uit PSN	X		X	X				X
7 natuur-doelanalyses	Verwerken uitkomsten natuurdoelanalyses in geactualiseerde Natura 2000 beheerplannen	Vanaf 2023	wederzijdse Procesafspraak	Vloeit voort uit PSN			X	X				X
8 monitoring	besluitvorming over onderdelen in het werkprogramma monitoring (scope)	medio 2022	wederzijdse Procesafspraak	staand beleid	X		X	X	X	X	X	X
8 monitoring	•Komen tot overeenstemming over de gegevens die gewenst zijn om de voortgang en gevolgen van de maatregelen van het programma te kunnen volgen en evalueren en daarover op de in de Wet vastgestelde momenten te kunnen rapporteren; •Vastleggen van de werkwijze; •Organiseren van het produceren en aan de minister beschikbaar stellen van de gegevens, op de overeengekomen momenten en in overeenstemming met de vastgestelde criteria en kwaliteitseisen.	start begin 2022, continue proces	wederzijdse Procesafspraak	Vloeit voort uit PSN	X		X	X	X	X	X	X
8 monitoring	Formuleren definitief verzoek aan consortium	Medio 2022	wederzijdse Procesafspraak	vloeit voort uit wet SN	X		X	X	X	X	X	X
8 monitoring	goedkeuren werkprogramma consortium	eind 2022	wederzijdse Procesafspraak	Vloeit voort uit PSN	X							
9.1, 9.2 Bijsturing	Instemmen met de in de bijsturingsladder beschreven bijsturingssystematiek voor bronmaatregelen, en de bijsturingsafspraken zoals gemaakt in het programma Natuur	2022	wederzijdse Procesafspraak	Vloeit voort uit PSN	X	X	X	X				X

9.3 Bijsturing	Instemmen met de beschreven aanpak om het programma SN te actualiseren	2030	wederzijdse Procesafspraak	vloeit voort uit wet SN	X	X	X	X				X
11.3 gebieds-plannen	Provincies overleggen het conceptgebiedsplan ambtelijk aan de partij die de tussenevaluatie gaat uitvoeren. Aansluitend vindt een bestuurlijk gesprek over resultaten tussenevaluatie en afspraken over aanscherping richting definitief gebiedsplan (inclusief optelbaarheid van de doelstellingen zoals omschreven in H3)	overleggen plan: juli 2022 tussen-evaluatie: Q3 2022. Bestuurlijk gesprek: Q4 2022	wederzijdse Procesafspraak	Vloeit voort uit PSN	X	X	X	X	X	X	X	X
11.3 gebieds-plannen	Voordat het definitieve gebiedsplan door provincies kan worden overlegd aan de Minister moeten de provincies borgen, dat beheerders van de betrokken natura 2000 gebieden hebben ingestemd met de feitelijke gegevens die in het gebiedsplan zijn opgenomen en betrekking hebben op de gebieden in beheer bij die andere bestuursorganen.	1e helft 2023	wederzijdse Procesafspraak	Vloeit voort uit PSN			X	X				X
11.3 gebieds-plannen	PS worden betrokken voordat een definitief gebiedsplan wordt overlegd.	Q2 2023	wederzijdse Procesafspraak	Vloeit voort uit PSN								
11.3 gebieds-plannen	Het gebiedsplan wordt uiterlijk 1 juli 2023 overlegd door GS aan Minister NenS.	1-jul-23	uitvoeringsplicht	is vastgelegd in wet SN								X
11.2 gebieds-plannen	Akkoord met kader voor evaluatie gebiedsplannen en spelregels wijzigingsvoorstellen	bij instemming met Psn	wederzijdse Procesafspraak	Vloeit voort uit PSN	X		X	X				X

Resultaten quick scan natuurdoelanalyses

5 april 2022

Inleiding

Voor ieder in het programma Stikstofreductie en Natuurverbetering (programma SN) opgenomen Natura 2000-gebied wordt een natuurdoelanalyse opgesteld. Het doel van deze natuurdoelanalyses is om te beoordelen of de in het programma SN opgenomen maatregelen in samenhang met andere maatregelen leiden tot het realiseren van (de condities voor) instandhoudingsdoelen voor stikstofgevoelige habitattypen en soorten voor het betreffende Natura 2000-gebied. En of aanvullende maatregelen nodig zijn. Voor publicatie van deze eerste editie van het programma SN zijn er nog geen volledige natuurdoelanalyses gereed. Daarom zijn in deze eerste editie van het programma SN de resultaten van een quick scan opgenomen die een eerste voorlopige inschatting geven van de opgave voor stikstofreductie en natuurherstel.

In de quick scan is in beeld gebracht wat de beschikbare kennis is over de effecten van stikstofdepositie op natuur, natuurherstelmaatregelen en de relatie tussen de mate en de duur van overschrijding van de kritische depositiewaarden. Op basis hiervan is nagegaan wat het benodigde tempo van depositiereductie is in relatie tot de mate en duur van overschrijding van de kritische depositiewaarden en de interactie met de inzet van herstelmaatregelen. Dit resulteert in een lijst van habitattypen en leefgebieden (van soorten van de Vogel- en Habitatrichtlijn) waar, met het oog op de drukfactor stikstof, lastig effectgerichte natuurherstelmaatregelen (om een goede kwaliteit te realiseren) voor kunnen worden uitgevoerd.

Voor de Natura 2000-gebieden waarin deze habitattypen en leefgebieden voorkomen moet een volledige natuurdoelanalyse uitwijzen of de landelijk gesignaleerde urgentie voor deze habitattypen en leefgebieden ook in een concreet gebied aan de orde is. Vooruitlopend hierop is in deze quick scan in een snelle gebiedscheck (uitgevoerd door ambtelijke gebiedsdeskundigen) een eerste inschatting gemaakt of er op voorhand reden is om aan te nemen dat duurzaam herstel, om instandhoudingsdoelstellingen te kunnen realiseren, in een gebied wel binnen bereik blijft. De gebieden met habitattypen of leefgebieden (habitats) met urgentie waarvoor dit niet geldt, blijven op een aandachtslijst staan.

Voor alle gebieden wordt de komende periode in de volledige natuurdoelanalyses verder onderzocht wat nodig is om instandhoudingsdoelstellingen te realiseren. Tot het moment dat er volledige natuurdoelanalyses zijn vastgesteld blijven de conclusies van de PAS gebiedsanalyses van kracht. Een beschrijving van het proces en het bijbehorende tijdspad van het opstellen van volledige natuurdoelanalyses is opgenomen in hoofdstuk 7 van het programma SN.

Urgentielijst habitats

In de quick scan is eerst door de Taakgroep Ecologische Onderbouwing (TEO)[1] onderzocht in hoeverre er voor de stikstofgevoelige habitats effectieve natuurherstelmaatregelen ingezet kunnen worden in relatie tot de depositieontwikkeling om deze in een gunstige staat van instandhouding te brengen. Wanneer dit niet of beperkt het geval is, zou dit kunnen betekenen dat gestreefd moet worden naar het versneld terugdringen van de stikstofdepositie tot het niveau van de kritische

[1] De Taakgroep Ecologische Onderbouwing is in 2010 ingesteld als één van de taakgroepen van het PAS. Vanaf het begin bestond de TEO uit vertegenwoordigers van de wetenschap, het natuurbeheer en de overheid. Het doel van de TEO was het inbrengen van relevante ecologische kennis voor het PAS, met als belangrijkste taak het begeleiden van de opstelling van het rapport Herstelstrategieën stikstofgevoelige habitats (met daarin de herstelmaatregelen die waren 'vrijgegeven' voor toepassing onder het PAS).
Na het einde van het PAS als gevolg van de Raad van State uitspraak van mei 2019, ligt er een rol voor de TEO bij het beleidsproces ten aanzien van de nieuwe stikstofaanpak. Het gaat daarbij om de inbreng van kennis die zowel op korte termijn als de langere termijn inzetbaar dient te zijn.

depositiewaarde in gebieden waar deze habitats voorkomen. Voor deze habitats is het risico op knelpunten ten aanzien van de drukfactor stikstof hoog en zijn er in beperkte mate effectieve herstelmaatregelen beschikbaar. Er is mogelijk sprake van urgentie voor het treffen van aanvullende maatregelen voor stikstofreductie. De lijst met habitats die volgt uit dit onderzoek is opgenomen in tabel 1, in het tekstkader is de werkwijze van de totstandkoming van deze lijst beschreven.

Code	**Naam**	**Mate van overschrijding**	**Herstelbaarheid**	**Urgentie daling N-depositie**	**Opmerkingen**
2130A	Grijze duinen (kalkrijk)	gering	tamelijk goed	urgent (<KDW 2030)	in 2025 <20% overbelast
2130B	Grijze duinen (kalkarm)	medium	matig	zeer urgent (<KDW 2025)	
2130C	Grijze duinen (heischraal)	medium	matig	zeer urgent (<KDW 2025)	
2150	Duinheide met struikhei	gering	tamelijk goed	urgent (<KDW 2030)	
2180A	Duinbossen (droog)	medium/ gering	onbekend	zeer urgent (<KDW 2025)	variant *overig* (o) in 2030 <20% overbelast en in 2019 met overbelasting gering; variant *berken-eikenbos* (be) overbelasting medium
2180C	Duinbossen (binnenduinrand)	gering	onbekend	urgent (<KDW 2030)	in 2025 <20% overbelast
2190A-om	Vochtige duinvalleien	gering	tamelijk goed (vgl. 3130)	urgent (<KDW 2030)	in 2025 <20% overbelast; meeste H2190A betreft de *(matig) eutrofe* variant (e)
2310	Stuifzandheide met struikhei	medium	matig	zeer urgent (<KDW 2025)	
2320	Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	gering	onbekend	urgent (<KDW 2030)	in 2030 <20% overbelast
2330	Zandverstuivingen	medium	slecht	zeer urgent (<KDW 2025)	mate van overschrijding medium (niet hoog)
3110	Zeer zwak gebufferde vennen	medium	matig	zeer urgent (<KDW 2025)	
3130	Zwak gebufferde vennen	hoog	tamelijk goed	urgent (<KDW 2030)	incl. L3130
3140-hz	Kranswierwateren	hoog	tamelijk goed (vgl. 3130)	urgent (<KDW 2030)	vrijwel alle 3140 betreft de variant in laagveengebieden (lv) of i*n afgesloten zeearmen* (az)
3160	Zure vennen	hoog	matig?	zeer urgent (<KDW 2025)	
4010A	Vochtige heide (hogere zandgronden)	gering	tamelijk goed	urgent (<KDW 2030)	in 2025 <20% overbelast; incl. L4010A
4010B	Vochtige heiden (laagveen)	medium	tamelijk goed	urgent (<KDW 2030)	
4030	Droge heiden	medium	matig	zeer urgent (<KDW 2025)	in 2030 <20% overbelast; incl. L4030
5130	Jeneverbesstruwelen	medium	matig (vgl. 4030)	zeer urgent (<KDW 2025)	
6110	Pionierbegroeiingen op rotsbodem	medium	tamelijk goed (vgl. 6210)	urgent (<KDW 2030)	
6120	Stroomdalgraslanden	gering	onbekend	urgent (<KDW 2030)	in 2025 <20% overbelast
6130	Zinkweiden	medium	tamelijk goed?	urgent (<KDW 2030)	in 2030 <20% overbelast
6230	Heischrale graslanden	medium	slecht	zeer urgent (<KDW 2025)	mate van overschrijding medium (niet hoog)
6410	Blauwgraslanden	medium	tamelijk goed	urgent (<KDW 2030)	
7110A	Actieve hoogvenen	medium	slecht	zeer urgent (<KDW 2025)	
7110B	Actieve hoogvenen (heideveentjes)	medium	slecht	zeer urgent (<KDW 2025)	
7120	Herstellende hoogvenen	hoog	slecht	zeer urgent (<KDW 2025)	incl. L7120

Code	Naam	Mate van overschrijding	Herstelbaarheid	Urgentie daling N-depositie	Opmerkingen
7140A	Trilveen	gering	matig	zeer urgent (<KDW 2025)	in 2025 <20% overbelast; mate van overschrijding gering (niet medium)
7140B	Veenmosrietlanden	medium	matig	zeer urgent (<KDW 2025)	mate van overschrijding medium (niet hoog)
7230	Kalkmoerassen	medium	tamelijk goed (vgl. 6410)	urgent (<KDW 2030)	
9110	Veldbies-beukenbossen	medium	onbekend (vgl. 9120)	zeer urgent (<KDW 2025)	
9120	Beuken-eikenbossen met hulst	medium	onbekend	zeer urgent (<KDW 2025)	
9160A	Eiken-haagbeukenbossen (hogere zandgronden)	medium	tamelijk goed?	urgent (<KDW 2030)	
9160B	Eiken-haagbeukenbossen (heuvelland)	medium	tamelijk goed	urgent (<KDW 2030)	
9190	Oude eikenbossen	hoog	slecht	zeer urgent (<KDW 2025)	
91D0	Hoogveenbossen	gering	slecht?	zeer urgent (<KDW 2025)	in 2025 <20% overbelast
91E0C	Vochtige alluviale bossen	gering	tamelijk goed?	urgent (<KDW 2030)	in 2025 <20% overbelast; incl. L91E0C
Lg03	Zwakgebufferde sloot	gering	tamelijk goed (vgl. 3130)	urgent (<KDW 2030)	in 2025 <20% overbelast
Lg04	Zuur ven	medium	tamelijk goed (vgl. 4010A)	urgent (<KDW 2030)	
Lg06	Dotterbloemgrasland van beekdalen	gering	tamelijk goed (vgl. 6410)	urgent (<KDW 2030)	in 2025 <20% overbelast
Lg09	Droog struisgrasland	medium	onbekend?	zeer urgent (<KDW 2025)	
Lg12	Zoom, mantel en droog struweel van de duinen	gering	onbekend?	urgent (<KDW 2030)	in 2025 <20% overbelast
Lg13	Bos van arme zandgronden	hoog	slecht (vgl. 9190)	zeer urgent (<KDW 2025)	
Lg14	Eiken- en beukenbos van lemoge zandgronden	medium	onbekend (vgl. 9120)	zeer urgent (<KDW 2025)	

Tabel 1: Urgentielijst habitats waarvoor het risico op knelpunten ten aanzien van de drukfactor stikstof hoog is en waarvoor in beperkte mate effectieve herstelmaatregelen beschikbaar zijn met het oog op het realiseren van een gunstige staat van instandhouding.

Achtergrondinformatie urgentielijst habitats

Aanleiding

De urgentielijst habitats is gebaseerd op Bobbink *et al.* (2022)[2]. Dit rapport bevat een lijst met habitattypen die als urgent en zeer urgent beoordeeld worden vanwege een benodigde snelle depositiereductie (voor respectievelijk 2025 en 2030) om duurzaam herstel te realiseren. Deze lijst is ten behoeve van deze quick scan aangevuld met habitattypen en de leefgebiedtypen, volgens dezelfde methode.

Stappen

Daarnaast zijn - met de nieuwste AERIUS-cijfers - de stappen uit Bobbink *et al.* (2022) opnieuw gezet. Die drie stappen zijn:

[2] Bobbink, R., G. van Dijk, E. Remke & H. Tomassen (2022). Herstelbaarheid van door stikstofdepositie aangetaste Natura 2000-habitattypen: een overzicht. Onderzoekcentrum B-WARE, Nijmegen. Rapportnummer RP-21.117.21.95.

- wanneer landelijk minimaal 20% van het oppervlak van een habitat actueel overbelast is, komt dat habitat op de urgentielijst;
- voor deze habitats wordt bepaald wat de huidige mate van overschrijding is (in de klassen hoog, medium en gering);
- ten slotte wordt bepaald wat de herstelbaarheid is.

Afhankelijk van de mate van overbelasting in combinatie met het aandeel van overbelast areaal en de herstelbaarheid, wordt een habitat ingedeeld bij 'urgent' of 'zeer urgent'. Dat betekent dat respectievelijk voor eind 2025 of eind 2030 de overbelasting dient te zijn weggenomen om landelijk een gunstige staat van instandhouding te kunnen bereiken.

Aandachtslijst gebieden

Het onderzoek in het kader van de eerste stap van de quick scan heeft geleid tot het inzicht voor welke habitats het risico op knelpunten ten aanzien van de drukfactor stikstof hoog is. Dit betekent echter nog niet dat dit risico per definitie in ieder gebied of op iedere locatie binnen een gebied waar een betreffend habitat voorkomt aan de orde is. Dit is afhankelijk van de gebiedsspecifieke omstandigheden en ontwikkelingen. In een tweede stap van de quick scan is door de voortouwnemers op gebiedsniveau een snelle gebiedscheck uitgevoerd (door ambtelijke gebiedsdeskundigen).

De urgentielijst habitats die het resultaat is van de eerste stap van deze quick scan, vormt het vertrekpunt voor deze gebiedscheck. De habitats die op deze urgentielijst staan komen in 115 Natura 2000-gebieden voor. Een volledige natuurdoelanalyse (uit te voeren voor eind 2022, doch uiterlijk april 2023) zal uit moeten wijzen of de landelijk gesignaleerde urgentie voor deze habitats ook daadwerkelijk in een gebied aan de orde is. Vooruitlopend hierop is in deze quick scan in een snelle gebiedscheck nagegaan of er op voorhand reden is om aan te nemen dat voor het betreffende habitat(s) dat op landelijk niveau urgentie heeft, in het gebied duurzaam herstel wel binnen bereik blijft. Dit is voor 24 gebieden het geval. Voor de overige 91 gebieden kan op basis van deze indicatieve check niet worden ingeschat dat voor het betreffende habitat(s) met urgentie duurzaam herstel op termijn wel of niet mogelijk is. Deze gebieden worden daarom op een aandachtslijst geplaatst. Deze aandachtslijst is opgenomen in tabel 2.

Natura 2000-gebiedsnummer	Natura 2000-gebiedsnaam
5	Duinen Ameland
15	Van Oordt's Mersken
17	Bakkeveense Duinen
24	Witterveld
25	Drentsche Aa-gebied
27	Drents-Friese Wold & Leggelderveld
30	Dwingelderveld
32	Mantingerzand
33	Bargerveen
34	Weerribben
35	De Wieden
36	Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht
37	Olde Maten & Veerslootslanden

Natura 2000-gebiedsnummer	Natura 2000-gebiedsnaam
39	Vecht- en Beneden-Reggegebied
40	Engbertsdijksvenen
41	Boetelerveld
42	Sallandse Heuvelrug
43	Wierdense Veld
44	Borkeld
45	Springendal & Dal van de Mosbeek
46	Bergvennen & Brecklenkampse Veld
47	Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek
48	Lemselermaten
49	Dinkelland
50	Landgoederen Oldenzaal
51	Lonnekermeer
53	Buurserzand & Haaksbergerveen
54	Witte Veen
55	Aamsveen
57	Veluwe
58	Landgoederen Brummen
60	Stelkampsveld
61	Korenburgerveen
62	Willinks Weust
63	Bekendelle
64	Wooldse Veen
65	Binnenveld
69	De Bruuk
70	Lingegebied & Diefdijk-Zuid
81	Kolland & Overlangbroek
84	Duinen Den Helder-Callantsoog
85	Zwanenwater & Pettemerduinen
86	Schoorlse Duinen
87	Noordhollands Duinreservaat
88	Kennemerland-Zuid
89	Eilandspolder
90	Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder
91	Polder Westzaan
92	Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske
94	Naardermeer
95	Oostelijke Vechtplassen
97	Meijendel & Berkheide
98	Westduinpark & Wapendal
99	Solleveld & Kapittelduinen
100	Voornes Duin
101	Duinen Goeree & Kwade Hoek

Natura 2000-gebiedsnummer	Natura 2000-gebiedsnaam
103	Nieuwkoopse Plassen & De Haeck
112	Biesbosch
117	Manteling van Walcheren
128	Brabantse Wal
129	Ulvenhoutse Bos
130	Langstraat
131	Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen
132	Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek
133	Kampina & Oisterwijkse Vennen
134	Regte Heide & Riels Laag
135	Kempenland-West
136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux
137	Strabrechtse Heide & Beuven
138	Weerter- en Budelerbergen & Ringselven
139	Deurnsche Peel & Mariapeel
140	Groote Peel
141	Oeffelter Meent
142	Sint Jansberg
143	Zeldersche Driessen
144	Boschhuizerbergen
145	Maasduinen
146	Sarsven en De Banen
147	Leudal
148	Swalmdal
149	Meinweg
150	Roerdal
153	Bunder- en Elslooërbos
154	Geleenbeekdal
155	Brunssummerheide
156	Bemelerberg & Schiepersberg
157	Geuldal
158	Kunderberg
159	Sint Pietersberg & Jekerdal
160	Savelsbos
161	Noorbeemden & Hoogbos

Tabel 2: Aandachtslijst van gebieden waarvoor op basis van een indicatieve gebiedscheck door ambtelijke gebiedsdeskundigen niet kan worden ingeschat of de landelijk gesignaleerde urgentie voor een voorkomend habitat op gebiedsniveau maakt dat duurzaam herstel op termijn wel of niet mogelijk is.

Actuele conclusies in natuurdoelanalyses voor gebieden van de aandachtslijst

Wanneer een gebied op de aandachtslijst voorkomt, dan komen daar een of meerdere habitats voor die op landelijk niveau urgentie hebben voor depositiedaling omdat het realiseren van een gunstige

staat van instandhouding voor de habitats van de urgentielijst buiten bereik dreigt te raken. Er is een volledige natuurdoelanalyse nodig om tot een daadwerkelijk onderbouwde, actuele conclusie voor deze gebieden te komen waarin de nieuwste inzichten over de effecten van stikstofdepositie op landelijk niveau en de actuele situatie in de gebieden worden betrokken. Bestaande informatie wordt waar nodig aangevuld met nieuwe beschikbare informatie. Op basis van de conclusies uit de natuurdoelanalyse wordt duidelijk of aanvullende maatregelen in een gebied noodzakelijk zijn en wordt richting meegegeven voor invulling van deze maatregelen. Tot het moment van het beschikbaar komen van volledige nieuwe afgeronde natuurdoelanalyses (uiterlijk april 2023) vormen de beheerplannen met daarin de PAS gebiedsanalyses het juridisch kader en de best beschikbare kennis.

De mogelijke verschillende conclusies waarin een natuurdoelanalyse kan resulteren en de gevolgen die verbonden worden aan die conclusies zijn beschreven in hoofdstuk 7 van het programma SN.

Programma Stikstof en Natuur

Ter conclusie *Bestuurlijk Overleg Stikstof 14-4-2022*

Aanleiding
In de Wet stikstofreductie en natuurverbetering is bepaald dat de minister van LNV (nu: Minister voor NenS) een programma Stikstofreductie en Natuurverbetering (verder: Programma SN) moet vaststellen. Op 16 juli 2021 is de Contourennota voor het programma aangeboden aan de Kamer. Het programma SN beschrijft de wijze waarop de *structurele* aanpak stikstof en natuur wordt uitgevoerd. De ambities van het nieuwe kabinet zijn níet in dit Programma SN verwerkt, maar worden uitgewerkt in de separate *hoofdlijnenbrief* en het *programma NPLG*.

Advies
Het Bestuurlijk Overleg wordt geadviseerd:

1) Kennis te nemen van het conceptprogramma SN en de bijbehorende bijlagen:
   1a. onderzoeksrapport van WEcR naar de sociaaleconomische effecten;
   1b. de resultaten van de 'quickscan natuurdoelanalyes'
2) Te reflecteren op de resultaten van de quickscan, en de implicaties die openbaarmaking daarvan mogelijk heeft;
3) In te stemmen met het starten van een zienswijzeprocedure (eind mei 2022) op basis van het voorliggende conceptprogramma SN, inclusief de bijlagen;
4) In te stemmen met de uitvoeringsplichten zoals opgenomen in het separate overzicht van de te nemen besluiten per bestuursorgaan (bijlage 7 bij het programmadocument SN);
5) Op basis van het programma de procesafspraken maken zoals voorgesteld in het separate overzicht (bijlage 7 bij het programmadocument SN);
6) Te bespreken of, en zo ja, op welk moment nader overleg (op ambtelijk en/of bestuurlijk niveau) gewenst is (bijvoorbeeld na sluiting van de zienswijzeprocedure (8 juli) of wanneer de concept Nota van Antwoord gereed is (eind augustus)).

NB1: de bijgevoegde stukken worden op 12 april ook besproken in de Raad voor de Fysieke Leefomgeving (RFL). Terugkoppeling uit de RFL geschiedt mondeling tijdens het Bestuurlijk Overleg.

NB2: er zijn twee separate bijlagen die worden meegezonden bij het programmadocument SN:
- Het onderzoeksrapport van WEcR naar de sociaaleconomische effecten;
- De resultaten van de 'quickscan natuurdoelanalyes'.

De bijlage 'Resultaten quick scan natuurdoelanalyses' betreft een eerste, voorlopige inschatting van habitats, en gebieden waarin deze habitats voorkomen, waar duurzaam herstel mogelijk buiten beeld raakt zonder tijdige aanvullende daling van stikstofdepositie. Deze quickscan heeft geen formele juridische status. De quickscan bestaat uit twee onderdelen: een urgentielijst met habitats op landelijke niveau en een aandachtslijst met gebieden.

Het BO wordt gevraagd om te reflecteren op de resultaten van de quickscan en de implicaties van openbaarmaking daarvan.

Kernpunten
<u>Doel, resultaten en afbakening van het programma SN</u>
Nederland is verplicht om voor de natuurwaarden die op grond van de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn zijn beschermd een zogenaamde 'gunstige staat van instandhouding' te bereiken op landelijk niveau. Het programma SN levert hier een bijdrage aan voor wat betreft de stikstofgevoelige natuur. In de huidige Wet stikstofreductie en natuurverbetering is het doel van het programma SN tweeledig beschreven:

a) het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen voor de voor stikstof gevoelige habitats in Natura 2000-gebieden.
b) het verminderen van de depositie van stikstof op de in onderdeel a benoemde habitats om te voldoen aan de wettelijke omgevingswaarden.

Jaartal	2025	2030	2035
Wettelijke omgevingswaarden conform huidige Wsn	40%	50%	74%

(% areaal met stikstofgevoelige habitats onder de kritische depositiewaarde)			

Deze eerste editie van het programma SN voorziet in een uitvoeringsplicht voor maatregelen en procesafspraken tussen de betrokken bestuursorganen. Het programma SN is de plek waarin alle onderdelen van de structurele stikstofaanpak samenkomen. Het programma SN is (anders dan het PAS) géén systeem voor het genereren van ontwikkelingsruimte voor vergunningverlening.

Dit programma SN legt de *structurele* aanpak stikstof vast, maar bevat nog géén nieuwe ambities
Dit programma SN vloeit voort uit de *huidige* wet stikstofvermindering en natuurverbetering, en de daarin opgenomen omgevingswaarden. Deze wet zal nog worden aangepast aan de ambities uit het Coalitieakkoord. De stikstofambities uit het Coalitieakkoord zijn niet in dit programma SN opgenomen, maar in de *hoofdlijnenbrief* (verschijnt 1 april).

De redenen dat nu deze eerste editie van het Programma SN voorligt waarin de ambities van het nieuwe kabinet nog niet zijn opgenomen, zijn:

1. Het tijdpad. In de wet stikstofreductie en natuurverbetering is voorgeschreven dat er een programma stikstofreductie en natuurverbetering moet worden vastgesteld om aan de wettelijke kaders te voldoen.
2. De urgentie van de aanpak. De uitwerking van het Coalitieakkoord zal nog enige tijd in beslag nemen. Het gaat dan om het aanpassen van de wet stikstofreductie en natuurverbetering, maar ook om het uitwerken van het NPLG. De *structurele* stikstofaanpak is urgent en kan hier niet op wachten. Daarom worden nu in dit programma SN de afspraken van de *structurele* stikstofaanpak vastgelegd.
3. Het programma SN heeft een adaptief karakter. De uitwerking van het Coalitieakkoord en het NPLG wordt meegenomen in de volgende editie van het Programma SN (een eerste actualisatie van het Programma SN is voorzien in tweede helft 2023).

Het onderscheid én de samenhang tussen het programma SN en het NPLG zal steeds helder worden geschetst, zowel in de afzonderlijke programmadocumenten (Programma SN, NPLG) als in andere documenten (zoals hoofdlijnenbrief) en begeleidende communicatie.

De komende tijd wordt nader uitgewerkt hoe de synergie tussen het programma SN en het NPLG kan worden vormgegeven, om zo te komen tot een integrale (gebiedsgerichte) aanpak die voldoet aan de bredere ambities en versnelling uit het coalitieakkoord.

Dit programma SN biedt het fundament voor de structurele aanpak stikstof, maar is nog volop in beweging
Deze eerste editie van het programma SN legt een stevig fundament onder de *structurele* stikstofaanpak en de gebiedsplannen stikstof en natuur. Het is belangrijk om dit met volle kracht door te zetten, náást de uitwerking van de ambities uit het Coalitieakkoord.

Niet alle gegevens die de wet vraagt, zijn nu al beschikbaar in deze eerste editie van het programma SN. In de Memorie van Toelichting bij de wet is al benoemd dat, zeker in de beginfase van het programma, het programma een adaptief karakter heeft en verfijning, aanvulling en updates nodig zullen zijn om het programma te laten aansluiten bij de doelstellingen uit de wet. Daarmee is te onderbouwen dat er nu niet gewacht wordt totdat alle informatie beschikbaar is. De komende periode zullen de volgende aandachtspunten op grond van de wet verder moeten worden uitgewerkt:

- Gegevens *op gebiedsniveau* over de uitgangssituatie natuur in relatie tot de instandhoudingsdoelstellingen zijn nog niet volledig beschikbaar.
  De natuurdoelanalyses bevatten de op dat moment beschikbare informatie over het actuele doelbereik per gebied en komen eind 2022, maar uiterlijk april 2023 beschikbaar (zie hoofdstuk 7)
- De sociaal-economische effecten *op gebiedsniveau* zijn nog niet inzichtelijk.
  Deze worden medio 2023 inzichtelijk op basis van de uitwerking in de gebiedsplannen (zie hoofdstuk 11)

- Het bereiken van de omgevingswaarden en instandhoudingsdoelstellingen is nog niet aantoonbaar
  Een eerste beeld volgt medio 2023 op basis van de gebiedsplannen (zie hoofdstuk 11)
- De tussendoelen voor de periode ná 2023 zijn nog niet uitgewerkt
  Deze tussendoelen vanaf 2024 zullen worden geformuleerd op basis van gebiedsplannen, natuurdoelanalyses en monitoringsrapportage (zie hoofdstuk 3.6)
- Het monitoringsysteem is nog niet volledig ingericht.
  Eind 2022 wordt het definitieve werkprogramma van het onderzoeksconsortium opgeleverd. Het daadwerkelijk operationeel zijn van de benodigde monitoringssystematiek zal langer duren (zie hoofdstuk 8).

Streven is om het programma SN in de 2e helft van 2023 te actualiseren
Het programma SN heeft in principe een (wettelijke) looptijd van zes jaar, maar de wet voorziet in de mogelijkheid om het programma tussentijds te wijzigen of herzien. Voorstel is om in de tweede helft van 2023 een eerste actualisatie van dit programma te maken op basis van:
- de verdere uitwerking van het Coalitieakkoord (hoofdlijnenbrief, NPLG, aanpassing wet)
- de natuurdoelanalyses
- de gebiedsplannen

Op die manier kan er nu voortgang worden gemaakt, maar tevens worden geborgd dat de nieuwe kabinetsambities én voortschrijdende inzichten vlot worden doorvertaald naar een tweede editie van het programma SN.

Bijlage quick scan natuurdoelanalyses
Om een eerste indicatie te geven van de opgave voor stikstofreductie en natuurherstel is, vooruitlopende op het opstellen van volledige natuurdoelanalyses, een quick scan opgesteld die een bijlage is van het programma SN. Deze quick scan bevat:
1. een urgentielijst met 43 habitats waarvoor onderschrijding van de KDW urgent is met het oog op herstel van deze habitats en
2. een aandachtslijst met 91 gebieden waarbij voor de aanwezige urgente habitats geen zekerheid is of duurzaam herstel wel of niet mogelijk is.

Omdat er door de verschillende departementen en provincies wisselend gedacht wordt over de resultaten van de quick scan, wordt het BO gevraagd hier expliciet over te reflecteren In het tot nu toe doorlopen besluitvormingstraject zijn hierbij de volgende aandachtspunten meegegeven:
- Borging kwaliteit: Het moet duidelijk zijn op welke wijze de quick scan tot stand is gekomen zodat inzichtelijk is welke kwaliteit hier wel en niet van verwacht mag worden.
- Positionering: Er dient duidelijk gemaakt te worden wat de betekenis is van de quick scan in relatie tot de volledige natuurdoelanalyses en tot andere aan het programma SN gerelateerde trajecten.
- Toestemmingsverlening: Er dient inzichtelijk gemaakt te worden wat de mogelijke implicaties van de quick scan voor toestemmingsverlening zouden kunnen zijn.

De tekst van de bijlage 'resultaten quick scan' is n.a.v. deze aandachtspunten verder aangevuld en aangescherpt.

Toelichting
Voortraject Programma SN
Op 1 juli 2021 trad de Wet Stikstofreductie en Natuurverbetering in werking, en op 16 juli 2021 werd de Contourennota van het programma SN gepresenteerd. De verschillende onderdelen van het programma zijn de afgelopen maanden in verschillende werkgroepen uitgewerkt in nauw overleg tussen de betrokken ministeries en provincies.

Voorgaande versies van (onderdelen van) het Programmadocument SN, het overzicht te nemen besluiten, en de separate bijlage van het onderzoeksrapport van WEcR zijn besproken in diverse werk- en begeleidingsgroepen, het DirecteurenOverleg+ en het DG-Overleg+, het DirecteurenOverleg (1 april). Ook heeft een schriftelijke ronde van het DG-overleg plaatsgevonden (1-4 april)

Voortraject Quick scan Natuurdoelanalyses

De quick scan natuurdoelanalyses is opgesteld in opdracht van het DO natuurdoelanalyses. De resultaten van deze quick scan natuurdoelanalyses zijn besproken in het DO natuurdoelanalyses, het DirecteurenOverleg (1 april) en voorgelegd in de schriftelijke ronde van het DG-overleg (1-4 april).

Nadere afstemming Programma SN met provincies
Provincies achtten in de BC stikstof van 17 maart het programma SN nog niet beslisrijp. Als tussenstap is een extra BC ingelast op 30 maart. N.a.v. de zorgen van provincies zijn enkele aanpassingen aangebracht in de stukken , te weten: herformulering van enkele gevraagde besluiten (bijlage 7) en enkele tekstuele aanpassingen in het programmadocument SN.
In de BC op 31 maart hebben provincies ingestemd met doorgeleiding naar de GS'en en het BO.

Vervolgtraject Programma SN én bijlagen
Na instemming van alle betrokken bestuursorganen zal dit programma SN, inclusief de bijlagen (quick scan en onderzoeksrapport WEcR) in een *zienswijze-procedure* worden voorgelegd. Belangstellenden kunnen gedurende 6 weken reageren. Streven is deze zienswijzeprocedure uiterlijk 27 mei te starten en 8 juli (voor het zomerreces) af te ronden.

NB: indien instemming over het Programma SN en/of de bijlagen niet vóór 22 april kan worden bereikt, kan de zienswijzeprocedure niet vóór het zomerreces worden afgerond, en kan deze pas in september starten. De zienswijze-procedures voor het NPLG en PSN lopen in dat geval vrijwel parallel, en vaststellen van het PSN kan dan pas medio/eind november.

Na deze zienswijzeprocedure zal -in overleg met de betrokken bestuursorganen- een Nota van Antwoord worden opgesteld en waar nodig het programma SN worden aangepast. Daarna wordt het programma definitief vastgesteld door de minister voor NenS.

Het BO wordt verzocht (beslispunt 6) aan te geven of, en zo ja op welk moment, een volgend overleg gewenst is (bijvoorbeeld wanneer de concept Nota van Antwoord en het (aangepaste) programma SN gereed zijn).

In de tussenliggende periode wordt uiteraard doorgewerkt aan de diverse onderdelen van het Programma. Het kan dus zo zijn dat er bij de definitieve vaststelling nog aanvullingen in de tekst van het programma moeten worden verwerkt. Dit zal dan expliciet benoemd worden bij de bespreking van de Nota van Antwoord.

Gedeputeerde Staten

Dossiernummer	3665
Extern Zaak ID	2943954
Vertrouwelijk	Ja
Vergaderdatum	12 april 2022
Agendapunt	K.02
Omschrijving	Vaststellen provinciale boodschap aan het Rijk inzake landelijke strategie en aanpak van de gebiedsdoelen voor het halen van de stikstofwaarden
Organisatieonderdeel	Strategie en Beleid

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Gedeputeerde Staten	**12 april 2022**

Parafering			
[redacted]	Akkoord		08-04-2022 12:34
Hofstra, H.J.	Akkoord		08-04-2022 12:47

Toelichting

Het Rijk wil van de provincies weten hoe zij aankijken tegen het halen van de door het Rijk opgestel-de stikstofdoelen zodat het Rijk hiermee rekening kan houden. Provincies zetten in op een aanpak voor iedereen en een aanvullende aanpak voor specifieke gebieden. Die gebieden moeten zo gekozen worden dat de oplossingen ook helpen bij het behalen van de klimaatdoelen en de waterdoelen

Besluit

1. In te stemmen met de door het BC stikstof opgestelde en aangevulde ‘Boodschap aan het Rijk’ inzake de landelijke strategie en aanpak van de gebiedsdoelen voor het halen van de stikstofwaarden;
2. De BC te mandateren om beperkte tekstuele wijzigingen door te voeren.

Toelichting

Conform.

PROVINCIE FLEVOLAND

Agenda
Gedeputeerde Staten
-

2943917

Nota besluitvorming

Onderwerp
Vaststellen provinciale boodschap aan het Rijk inzake landelijke strategie en aanpak van de gebiedsdoelen voor het halen van de stikstofwaarden

Beslispunten
Gedeputeerde Staten besluiten:
1. In te stemmen met de door het BC stikstof opgestelde en aangevulde 'Boodschap aan het Rijk' inzake de landelijke strategie en aanpak van de gebiedsdoelen voor het halen van de stikstofwaarden;
2. De BC te mandateren om beperkte tekstuele wijzigingen door te voeren.

Kern voorstel
Eind april 2022 beslist het Rijk 'de provincies gehoord hebbende' over een scenario voor het behalen van de Omgevingswaarden zoals vastgelegd in de Wet stikstofreductie en natuurherstel (Wsn) met bijbehorende richtinggevende gebiedsdoelen. Dit scenario zal essentieel zijn voor het bepalen welk deel van de reductie door generieke maatregelen van het Rijk en welk door de gebiedsgerichte aanpak van provincies behaald zal moeten worden. Daarnaast bepalen de gebiedsdoelen per gebied hoe intensief de lokale inspanning zal zijn die geleverd moet worden.

Om invulling te geven aan 'de provincies gehoord hebbende' heeft de BC stikstof een provinciale boodschap aan het Rijk voorbereid. De boodschap komt voort uit een uitgebreide bespreking en doorrekening van verschillende scenario's, het bepalen van randvoorwaarden en het toetsen aan slagingscriteria. Daarbij is de huidige boodschap, na aanvulling in de BC van 7 april jl. gericht op een sterk generiek pakket enerzijds en een gebiedsgerichte aanpak op basis van de ABCD-zonering anderzijds. Met de nadruk op de generieke aanpak geven provincies een duidelijk signaal dat het Rijk de uitvoeringsplicht niet volledig bij de provincies neer kan leggen. Door de gebiedsgerichte aanpak te baseren op de ABCD-zonering, die is gebaseerd op grond en water condities, kan een goede combinatie gelegd worden met de andere doelen zoals Kaderrichtlijn water (KRW) en het Klimaatakkoord.

Registratienummer
2943917

Datum
12 april 2022

Afdeling/Bureau
SENB

P&C medewerker

Datum:
12 april 2022
Agendapunt

Categorie
-
Bevoegdheid
-

Openbaarheid
Openbaar

Portefeuillehouder
Hofstra, H.J.

Routing

Besluit

Datum besluit

Akkoord:

Afdeling
Hoofd financiën
Portefeuillehouder

Argumenten

1.1 *De combinatie van generieke aanpak en gebiedsgerichte aanpak komt overeen met de aanpak die Flevoland reeds heeft ingezet in de Flevolandse aanpak stikstof (FAS)*
GS heeft op basis van de FAS een richtinggevend reductiepercentage van 20% generiek voor stal en veldemissies vastgesteld voor heel Flevoland en een gebiedsgericht reductiepercentage van 50-70% voor stallen in een zone aan de oostrand van de Noordoostpolder. Dit komt in grote lijnen overeen met het nu ingediende scenario.

1.2 *De ABCD-zonering geeft de mogelijkheid om goede aansluiting te vinden bij de doelen van de KRW en het Klimaatakkoord*
Met de inzet van €25 miljard in een transitiefonds voor het landelijk gebied heeft het nieuwe kabinet ingezet op een integrale aanpak van natuur, klimaat en water. De ABCD-zonering sluit aan bij deze ambities.

1.3 *De boodschap legt naast de basiselementen ook de nadruk op de gebiedsspecifieke afweging die provincies de ruimte moet geven om de lokale afwegingen te maken*
Provincies, waaronder Flevoland, zijn al aangevangen met de aanpak en de gebiedsprocessen. Maatwerk is noodzakelijk om ingezette processen niet te frustreren.

1.4 *Met de boodschap worden ook de voornaamste uitvoeringscondities van de provincies meegegeven zoals de nadruk dat alle sectoren moeten bijdragen, fiscale belemmeringen weggenomen moeten worden en helderheid over het in te zetten instrumentarium*
Het vaststellen van een aanpak en doelen alleen is onvoldoende. De haalbaarheid van de aanpak ligt in het hebben van voldoende instrumentarium én draagvlak.

Kanttekeningen

Flevoland is reeds gestart met een gebiedsgerichte aanpak, waaronder het gebiedsproces. Hoewel de nu voorgestelde boodschap overeenkomst met de Flevolandse inzet, kan een rigide implementatie door het Rijk alsnog de ingezette processen frustreren. Zo is het van belang dat de zonering geen onnodige beperking op de agrarische sector in Flevoland legt.

Daarnaast is het Rijk niet verplicht om het provinciale scenario (volledig) te volgen. Hoewel dit wel in de lijn der verwachting ligt. Het Rijk kan ook kiezen voor een totaal andere aanpak.

Financiële impact

NVT

Personele impact

NVT

Externe communicatie

De boodschap wordt vertrouwelijk behandeld totdat het Rijk haar besluit voor een gekozen scenario openbaar heeft gemaakt.

Samenvatting voor de publieksvriendelijke besluitenlijst

Het Rijk wil van de provincies weten hoe zij aankijken tegen het halen van de door het Rijk opgestelde stikstofdoelen zodat het Rijk hiermee rekening kan houden. Provincies zetten in op een aanpak voor iedereen en een aanvullende aanpak voor specifieke gebieden. Die gebieden moeten zo gekozen worden dat de oplossingen ook helpen bij het behalen van de klimaatdoelen en de waterdoelen.

Bijlagen

Naam bijlage:		eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de WOB (ja/nee aangeven)
3.3 IPSN-notitie voorstel 'Boodschap aan het Rijk'-voorkeursscenario richtinggevende gebiedsdoelen		2943956	ja
Op basis van BC-overleg 7 april aangepast voorstel 'Boodschap aan het Rijk' – voorkeursscenario richtinggevende gebiedsdoelen		2943955	ja
3.3 IPSN -notitie voorkeursscenario richtinggevende gebiedsdoelen		2943957	ja

IPSN

Voorkeursscenario gebiedsdoelen

Interprovinciaal Overleg
van, voor en door provincies

Aanvullingen 'Boodschap aan het Rijk'

Datum	7 april 2022
Ten behoeve van	Bespreking GS-en 12 april 2022
Opsteller(s)	[redacted]

Geachte leden van de BC en de AC,

In vervolg op het BC-overleg van 7 april en ter aanvulling op de u eerder (via ibabs) op 4 april toegezonden concepttekst 'boodschap aan het Rijk' inzake het voorkeursscenario van de provincies ten aanzien van richtinggevende gebiedsdoelen heeft de IPSN de tekst op basis van de bespreking van het BC-overleg van 7 april van aanvullingen voorzien. Deze aanvullingen zijn in onderstaande tekst gemarkeerd aangegeven.

De IPSN geeft u in overweging de tekstaanvullingen ter bespreking in de GS-en van 12 april te agenderen.

---

2. De gezamenlijke provinciale boodschap
Als provinciaal voorkeurscenario is de inzet om reductie in alle sectoren als uitgangspunt te nemen. Daarvoor is ook van Rijkszijde aantoonbaar resultaat voor stikstofreductie in alle sectoren een vereiste. Daarnaast wordt gepleit voor 40 kton reductie binnen de agrarische sector, waarvan 20 kton via generiek beleid te realiseren en 20 kton gebiedsspecifiek. Voor het gebiedsspecifieke deel is het uitgangspunt de ABCD-zonering, aangevuld met depositiepotentie op sommige locaties met ringen rond Natura 2000-gebieden. Voor de ABCD-zonering als basis is gekozen omdat dit zoneringstype uitgaat van de ondergrond als drager van functies en hierdoor andere opgaven zoals water en klimaat grotendeels worden meegenomen. Depositiepotentie rond grote Natura 2000-gebieden is wezenlijk om de stikstofbelasting ook hier fors te laten dalen. De ringenbenadering wordt toegepast op Natura 2000-gebieden waar extra emissiereductie nodig is om verslechtering tegen te gaan.

De boodschap zoals deze in de BC-notitie is verwoord luidt als volgt:

"We zitten in een biodiversiteitscrisis en richten ons op een gunstige staat van instandhouding. Provincies willen een scenario voorstellen dat wordt bepaald door doelbereik (minimaal 74% onder de KDW 2030) én de mogelijkheid biedt om eenvoudig andere opgaven naast stikstofreductie integraal mee te nemen, zoals natuurherstel, KRW- en klimaatdoelen. En waarmee de provincies samen bijdragen aan de omgevingswaarden en dit gebied specifiek invulling kunnen geven in hun gebiedsplannen.
Daarbij willen we streven naar solidariteit binnen de landbouwsector (iedereen levert een aandeel) en bieden perspectief aan de landbouw van de toekomst. Belangrijk is om de innovatiekracht van de sector zo maximaal mogelijk 'aan te zetten' in het te kiezen scenario, waarbij we beseffen dat de oplossing niet alleen daar vandaan kan komen. Solidariteit geldt ook tussen de andere sectoren en de landbouwsector. Alle sectoren dragen bij aan de stikstofemissiereductie. Daarvoor is ook van Rijkszijde aantoonbaar resultaat voor stikstofreductie in alle sectoren een vereiste.
Verder is het cruciaal dat het scenario juridisch houdbaar is en we voor de lange termijn keuzes maken en ook verder durven én willen kijken dan 2030. Uiteindelijk moet een scenario voldoende reductie opleveren, zodat toestemmingsverlening weer mogelijk wordt. Uitvoerbaarheid van het scenario in de praktijk en kosteneffectiviteit spelen een belangrijke rol.

Wij menen dat bovenstaande punten het best tot zijn recht komen in het volgende ***combinatiescenario****:*

- *Kies voor een deel generieke landelijke reductie[1] (bijv. via normering);*
- *Kies de ABCD-zonering als onderlegger voor het gebiedsgerichte deel;*
- *Vul dit aan met een aantal gebieden voor depositiepotentie;*
- *Vul dit aan met ringenzonering waar nodig.*

Hierbij horen een aantal nuanceringen.
Bij dit scenario gaan we er van uit dat het Rijk specifiek aantoonbaar resultaat in emissiereductie voor haar rekening neemt voor buitenland, industrie, zeescheepvaart, meetcorrectie (die fors is voor oa het behalen van doelen in de duingebieden langs de kust) en derogatie.
Notie bij generieke landelijke reductie: In dit voorkeursscenario is de inzet om de helft van de reductieopgave bij de landbouw (20 kton van de 40 kton) te realiseren via een generieke aanpak. Hiermee wordt gedoeld op een niet ruimtelijk gerichte reductie. De generieke aanpak is geïnspireerd op de Brabantse stalverordening, waarin is bepaald dat de agrarische bedrijven op een bepaald moment dienen te voldoen aan strenge emissie-eisen per dierplaats. Berekend is dat het landelijk opschalen van deze eisen een reductie zal opleveren van ten minste 20 Kton. Hierbij wordt de reductie vanwege de bedrijven die versneld stoppen niet meegenomen. Het is ook mogelijk om op andere manieren een generieke daling te realiseren. Gedacht kan worden aan bijvoorbeeld strengere landelijke mestaanwendingsnormen, aanpassingen in het voetspoor of door het inboeken van de reductie die optreedt vanwege de grondgebondenheid van de melkrundveesector in 2030.
Als ingezet wordt op een groot deel generiek, dan betekent dit dat de reductiepercentages in het gebiedsgerichte deel aanmerkelijk lager zullenl zijn dan wanneer de 40 Kton reductie volledig gebiedsgericht wordt gerealiseerd.
a. Nuancering op ABCD-zonering als basis:

- *er moet een mogelijkheid zijn om de ABCD-zonering preciezer te duiden aan de hand van provinciale kaarten;*
- *welke percentages per zone gekozen worden, moet nader worden ingevuld én het moet mogelijk zijn om dit vanuit de gebiedsprocessen nader ínvulling te geven.*
- *de begrenzing van de zones is niet altijd kloppend en praktisch soms lastig (bijv. als een grondeigenaar een deel van zijn grond in A en een deel in B heeft liggen);*

b. Aanvulling gebiedsspecifiek:

- *rond een beperkt aantal grote gebieden is depositiepotentie en/of zonering via ringen nodig om doelen te halen;*
- *aandacht voor gebieden waar depositiebijdrage landbouw überhaupt maar beperkt mogelijk is. Er moeten ook andere sectoren lokaal worden aangesproken én het Rijk moet hierin ook een aandeel leveren in emissiereductie via buitenland, industrie, scheepvaart, meetcorrectie en derogatie.*

c. Kwetsbare habitats: Er zijn lokale (bron)maatregelen bovenop gekozen scenario nodig voor sommige gebieden.

Ook geven wij graag alvast de volgende ***uitvoeringscondities/randvoorwaarden*** *mee:*

- *Aanvullend concreet juridisch instrumentarium nodig met daarbij helderheid over wie welk instrumentarium in zet, met andere woorden Rijk en provincies hebben beiden hun verantwoordelijkheid;*
- *In de communicatie bij het besluit uitdragen dat alle sectoren bijdragen aan stikstofemissiereductie en wat die bijdrage concreet is per sector;*
- *Organiseren van tijdige toegang tot de juiste data voor overheden om de nodige informatie over stikstofbronnen te hebben (belemmering nu onder andere AVG);*
- *Denk aan het opheffen van fiscale belemmeringen voor boerenbedrijven om naar een andere business te switchen of grond te verkopen;*
- *Alle bedrijven die blijven moet een opgave meekrijgen;*

[1] Gedacht wordt aan 20 kton generiek en 20 kton gebiedsgericht om te komen tot minimaal 74% onder de KDW in 2030.

- *Goed werkend transitiefonds (onder andere ontschotten van budgetten) en beschikbaarheid van inzet middelen ook voor andere sectoren dan alleen landbouw;*
- *Het voorkeursscenario moet in elk geval zicht geven op legalisatie van de voormalige PAS-vrijstellingen;*
- *Vrijwilligheid is geen vrijblijvendheid;*
- *Na uw besluit eind april over het scenario en de daaruit volgende richtinggevende gebiedsdoelen, komen we graag nog met aanvullende uitvoeringscondities.*

IPSN

Voorkeursscenario gebiedsdoelen

Interprovinciaal Overleg
van, voor en door provincies

'Boodschap aan het Rijk'

Datum	4 april 2022
Ten behoeve van	BC-overleg 7 april 2022; bespreking GS-en 12 april 2022
Opsteller(s)	[redacted]

Advies vooraf:

De IPSN adviseert de BC zowel deze notitie als de BC-notitie voor het BC-overleg van 7 april in de GS-en van 12 april vertrouwelijk te agenderen totdat het besluit van het Rijk openbaar is gemaakt. Hiervoor heeft de IPSN de volgende redenen:

- *Dit is een voorstel dat nog in het BC-overleg van 7 april (niet openbaar) en vervolgens in de GS-en van 12 april wordt besproken;*
- *Er kunnen – naast wijzigingen op basis van het BC-overleg – aanvullende adviezen uit de GS-en volgen;*
- *Het Rijk kiest eind april, de provincies gehoord hebbende. In de relatie met het Rijk is het niet wenselijk dat een voorstel eerder al openbaar is dan dat het aan het Rijk is voorgelegd.*

De IPSN wil met dit advies voorkomen dat het onderstaande conceptvoorstel een eigen leven gaat leiden.

---

1. Aanleiding: waarom ligt dit voor?

De biodiversiteit in Nederland, specifiek in de Natura 2000-gebieden staat zwaar onder druk. Om de gunstige staat van instandhouding voor Natura 2000-gebieden te halen, is forse stikstofreductie nodig, naast het nemen van maatregelen om de opgave voor waterkwaliteit, verdroging, natuurherstel en klimaatdoelen te halen.
In het coalitieakkoord is het behalen van omgevingswaarden voor stikstofreductie uit de Wet stikstofreductie en natuurverbetering (Wsn) naar voren gehaald. Dit betekent dat in 2030 74% van het stikstofgevoelige areaal Natura 2000-gebieden onder de kritische depositiewaarde (KDW) moet komen. De KDW is een indicator voor het behalen van de uiteindelijke gunstige staat van instandhouding en herstel van biodiversiteit. De 74% onder de KDW komt overeen met een landelijke stikstofemissiereductie van 50%.

Voor industrie inclusief energieproductie verspreiden de emissies (stikstofdioxiden, NOx) zich over een groot oppervlak en grote afstand min of meer gelijkmatig. Vanuit de klimaatopgave en de daaruit volgende vermindering van gebruik van fossiele brandstoffen moet de stikstofuitstoot in de alle sectoren fors afnemen. De wet- en regelgeving die dit borgt heeft een generiek karakter.
De instandhoudingsdoelstellingen voor biodiversiteit zijn locatiegebonden. Daarom is het ruimtelijk richten van stikstofemissiereductie óók belangrijk. De sectoren zijn niet in alle provincies gelijkmatig vertegenwoordigd én/of dragen in een hele andere mate aan de stikstofdepositie bij. Daarom is maatwerk per provincie noodzakelijk. Ook natuurgebieden zijn niet gelijk verdeeld. Het maakt uit wáár je in welke sector emissies beperkt. De omgevingswaarden die nu in de wet zijn vastgelegd bieden geen sturing op de vraag wáár stikstofreductie ruimtelijk gezien tot stand moet komen. Dat doen de provincies in de gebiedsplannen met de focus op het stoppen van verslechtering van de natuur, zodat gewerkt wordt aan een goede staat van instandhouding van de Natura 2000-gebieden en op termijn vergunningverlening weer mogelijk is.

Het ruimtelijk richten van stikstofuitstoot uit de landbouw is zinvol, omdat ammoniak (NH_3) sneller en dichterbij de bron neerslaat in de omgeving dan stikstofdioxiden. Er is een aantal verschillende scenario's in beeld gebracht en doorgerekend, hoe je deze emissiereductie ruimtelijk kunt invullen.

In de voor het BC-overleg van 7 april geagendeerde IPSN-notitie voorkeursscenario richtinggevende gebiedsdoelen wordt per scenario toegelicht wat de uitgangspunten en voor- en nadelen zijn.[1]

Het Rijk kiest eind april 2022 een scenario, waaruit richtinggevende stikstofemissiereductiedoelen worden afgeleid. Het zijn in dit stadium 'richtinggevende' doelen, die nog kunnen worden bijgesteld op basis van aanvullende informatie. Het Rijk maakt deze keuze voor richtinggevende gebiedsdoelen, 'de provincies gehoord hebbende'. Uit dit scenario met bijbehorende doelen kunnen de eerste conceptgebiedsplannen 0.1 per provincie vóó de zomer van 2022 worden opgesteld. Door in april 2022 nog een gezamenlijke provinciale boodschap mee te geven aan het Rijk, kan dit in de besluitvorming worden meegenomen.

2. De gezamenlijke provinciale boodschap
Als provinciaal voorkeurscenario is de inzet om reductie in alle sectoren als uitgangspunt te nemen. Daarnaast wordt gepleit voor 40 kton reductie binnen de agrarische sector, waarvan 20 kton via generiek beleid te realiseren en 20 kton gebiedsspecifiek. Voor het gebiedsspecifieke deel is het uitgangspunt de ABCD-zonering, aangevuld met depositiepotentie op sommige locaties met ringen rond Natura 2000-gebieden. Voor de ABCD-zonering als basis is gekozen omdat dit zoneringstype uitgaat van de ondergrond als drager van functies en hierdoor andere opgaven zoals water en klimaat grotendeels worden meegenomen. Depositiepotentie rond grote Natura 2000-gebiede is wezenlijk om de belasting ook hier fors te laten dalen. De ringenbenadering wordt toegepast op Natura 2000-gebieden waar extra emissiereductie nodig is om verslechtering tegen te gaan.

De boodschap zoals deze in de BC-notitie is verwoord luidt als volgt:

"We zitten in een biodiversiteitscrisis en richten ons op een gunstige staat van instandhouding. Provincies willen een scenario voorstellen dat wordt bepaald door doelbereik (minimaal 74% onder de KDW 2030) én de mogelijkheid biedt om eenvoudig andere opgaven naast stikstofreductie integraal mee te nemen, zoals natuurherstel, KRW- en klimaatdoelen. En waarmee de provincies samen bijdragen aan de omgevingswaarden en dit gebied specifiek invulling kunnen geven in hun gebiedsplannen.
Daarbij willen we streven naar solidariteit binnen de landbouwsector (iedereen levert een aandeel) en bieden perspectief aan de landbouw van de toekomst. Belangrijk is om de innovatiekracht van de sector zo maximaal mogelijk 'aan te zetten' in het te kiezen scenario, waarbij we beseffen dat de oplossing niet alleen daar vandaan kan komen. Solidariteit geldt ook tussen de andere sectoren en de landbouwsector. Alle sectoren dragen bij aan de stikstofemissiereductie.
Verder is het cruciaal dat het scenario juridisch houdbaar is en we voor de lange termijn keuzes maken en ook verder durven én willen kijken dan 2030. Uiteindelijk moet een scenario voldoende reductie opleveren, zodat toestemmingsverlening weer mogelijk wordt. Uitvoerbaarheid van het scenario in de praktijk en kosteneffectiviteit spelen een belangrijke rol.

Wij menen dat bovenstaande punten het best tot zijn recht komen in het volgende ***combinatiescenario****:*

- *Kies voor een deel generieke landelijke reductie[2] (bijv. via normering);*
- *Kies de ABCD-zonering als onderlegger voor het gebiedsgerichte deel;*
- *Vul dit aan met een aantal gebieden voor depositiepotentie;*
- *Vul dit aan met ringenzonering waar nodig.*

[1] Bij alle scenario's is uitgegaan van een reductie van 40 kton in de landbouwsector, naast reducties in andere sectoren. De huidige landbouwemissie is 100 kton. Met deze 40 kton reductie plus de 10 kton reductie vanwege autonome daling tot 2030, wordt in totaal 50 kton stikstof gereduceerd in de landbouwsector. Dit betekent 50% van wat deze sector bijdraagt en waarover landelijk steeds is gesproken, conform het eindadvies van de commissie-Remkes.

[2] Gedacht wordt aan 20 kton generiek en 20 kton gebiedsgericht om te komen tot minimaal 74% onder de KDW in 2030.

Hierbij horen een aantal nuanceringen. Bij dit scenario gaan we er van uit dat het Rijk specifiek aan de lat staat voor het realiseren van emissiereductie buitenland, zeescheepvaart, meetcorrectie en derogatie.
a. Nuancering op ABCD-zonering als basis:
- *de begrenzing van de zones is niet altijd kloppend en praktisch soms lastig (bijv. als een grondeigenaar een deel van zijn grond in A en een deel in B heeft liggen);*
- *er moet een mogelijkheid zijn om de ABCD-zonering preciezer te duiden aan de hand van provinciale kaarten;*
- *welke percentages per zone gekozen worden, moet nader worden ingevuld.*

b. Aanvulling gebiedsspecifiek:
- *rond een beperkt aantal grote gebieden is depositiepotentie nodig om doelen te halen;*
- *aandacht voor gebieden waar depositiebijdrage landbouw überhaupt maar beperkt mogelijk is. Er moeten ook andere sectoren lokaal worden aangesproken én het Rijk moet hierin ook een aandeel leveren in emissiereductie via buitenland, scheepvaart, meetcorrectie en derogatie.*

c. Kwetsbare habitats: Er zijn lokale (bron)maatregelen bovenop gekozen scenario nodig voor sommige gebieden.

*Ook geven wij graag alvast de volgende **uitvoeringscondities/randvoorwaarden** mee:*
- *In de communicatie bij het besluit uitdragen dat alle sectoren bijdragen aan stikstofemissiereductie en wat die bijdrage is per sector;*
- *Organiseren van tijdige toegang tot de juiste data voor overheden om de nodige informatie over stikstofbronnen te hebben (belemmering nu onder andere AVG);*
- *Denk aan het opheffen van fiscale belemmeringen voor boerenbedrijven om naar een andere business te switchen of grond te verkopen;*
- *Alle bedrijven die blijven moet een opgave meekrijgen;*
- *Goed werkend transitiefonds (onder andere ontschotten van budgetten) en beschikbaarheid van inzet middelen ook voor andere sectoren dan alleen landbouw;*
- *Het voorkeursscenario moet in elk geval zicht geven op legalisatie van de voormalige PAS-vrijstellingen;*
- *Vrijwilligheid is geen vrijblijvendheid;*
- *Helderheid over wie welk instrumentarium in zet, met andere woorden Rijk en provincies hebben beiden hun verantwoordelijkheid;*
- *Na uw besluit eind april over het scenario en de daaruit volgende richtinggevende gebiedsdoelen, komen we graag nog met aanvullende uitvoeringscondities.*

3. Waarom déze boodschap aan het Rijk?
Door de BC is op 31 maart een eerste boodschap van de provincies aan het Rijk besproken, inzake voorkeursscenario en bijhorende randvoorwaarden en uitvoeringscondities. In de bijlage vindt u de volledige nota die op 7 april in de BC besluitvormend voorligt en waarin de achtergrond ook in meer detail is verwoord.
We menen dat dit voorkeurscenario de beste handvatten biedt om vanuit de verschillende situaties en uiteenlopende gebieden in provincies de stikstofemissiereductie zo goed mogelijk gebiedsgericht in te vullen. Daarbij willen we streven naar solidariteit binnen de landbouwsector (iedereen levert een aandeel) en perspectief bieden aan de landbouw van de toekomst. Daarnaast willen we ook solidariteit tussen de andere sectoren en de landbouwsector en binnen de landbouwsector nastreven. Alle sectoren moeten immers bijdragen aan de stikstofemissiereductie. Hierbij is van groot belang dat het Rijk haar verantwoordelijkheid neemt voor emissies van zeescheepvaart, meetonnauwkeurigheid en uit het buitenland afkomstige stikstofdepositie. Dit speelt met name in de kustprovincies, omdat reducties vanuit die bronnen noodzakelijk zijn om het doelbereik van duingebieden en daarmee toestemmingverlening in west-Nederland weer op gang te krijgen.

Verder is het cruciaal dat het scenario juridisch houdbaar is en we voor de lange termijn keuzes maken en ook verder durven én willen kijken dan 2030. Uiteindelijk moet een scenario ook op de langer termijn voldoende reductie opleveren, zodat toestemmingsverlening weer mogelijk wordt.

4. Wat als geen provinciale overeenstemming wordt bereikt?
Als provincies geen gezamenlijk voorkeursscenario uitdragen, kiest het Rijk een scenario. Het Rijk zal een eigen afweging maken voor een scenario met richtinggevende stikstofemissiereductiedoelen. In het slechtste geval zou gekozen kunnen worden voor het volledig doorvertalen van de landelijke omgevingswaarden naar gebiedsprocessen in de provincies. Dat betekent een grotere opgave per gebied en dus een grotere opgave voor de provincies. Terwijl we juist vanuit ieders verantwoordelijkheid én wederkerigheid tussen Rijk en provincies pleiten voor een combinatie van generieke en gebiedsgerichte maatregelen.
Het nemen van landelijke generieke maatregelen zou minstens deel uit moeten maken van de boodschap, om solidariteit binnen en tussen de sectoren te bereiken én wederkerigheid in verantwoordelijkheden van Rijk en provincies te benadrukken.

5. Vervolgproces

04-2022	13-04-2022 verwerking terugkoppeling uit GS-en + berichten aan het Rijk.
04 of 05-2022	In BO van april aanbieden Boodschap van provincies aan het Rijk.
04-2022	Eind april Rijk beslist 'de provincies gehoord hebbende' over een voorkeursscenario met bijbehorende richtinggevende gebiedsdoelen
05-2022	Provincies geven daarop aan of dat voor hun uitvoerbaar is.
06 t/m 08-2022	Provincies stellen Gebiedsplan 0.1 op.
09-2022	In het najaar 2022 volgen iteratieslagen op de richtinggevende gebiedsdoelen op basis van natuurdoelanalyses, stikstofanalyses, analyse sociaaleconomische impact. En een iteratieslag zodra de regionale doelen voor Klimaat en Water bepaald zijn (NPLG).
07-2023	Gebiedsplan 1.0 vastgesteld door GS en aangeboden aan de Minister van S&N

Bijlage:
De voor het BC-overleg van 7 april geagendeerde IPSN-notitie voorkeursscenario richtinggevende gebiedsdoelen (3.3)

BC Stikstof

7 april 2022

Interprovinciaal Overleg
van, voor en door provincies

Boodschap aan het Rijk over voorkeursscenario

Datum 01-04-2022
Ten behoeve van BC/GS-en
Opsteller [redacted]

1. Inleiding

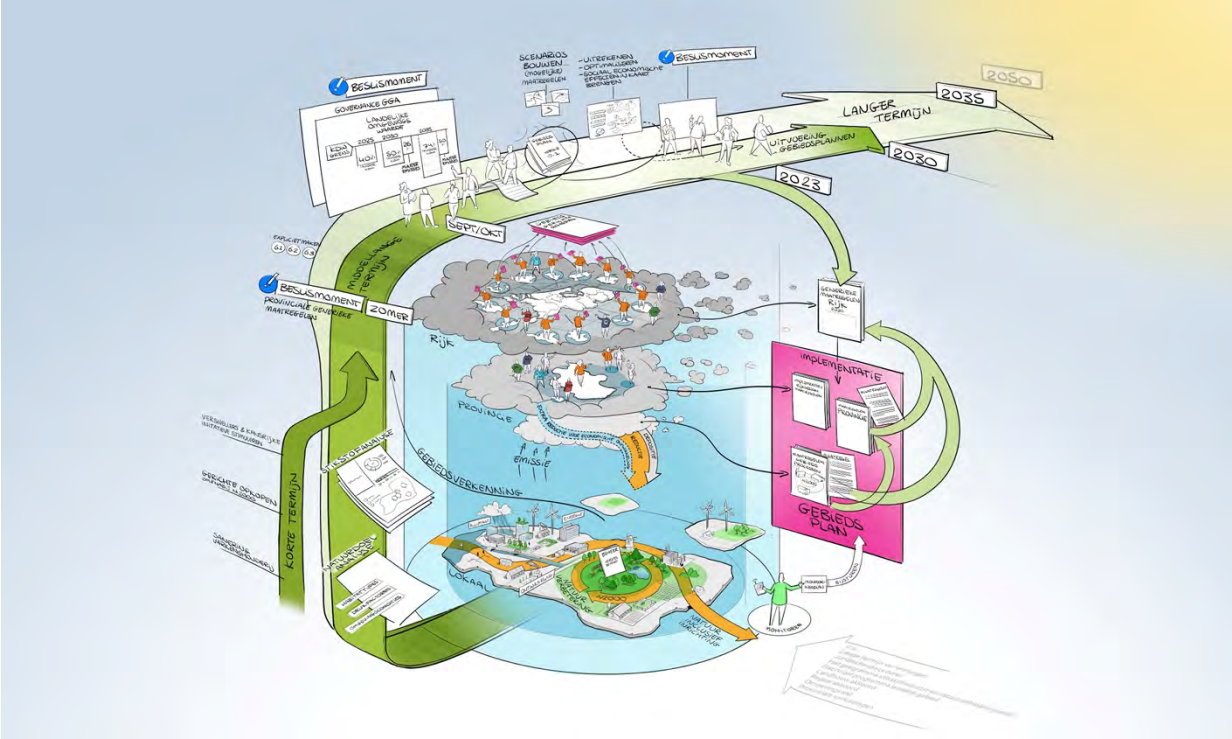

Afbeelding 1 Roadmap Gebiedsgerichte aanpak

Deze notitie beschrijft waarom en hoe ambtelijk is gewerkt naar een voorkeursscenario voor het inrichten van de gebiedsplannen[1] van de provincies, waarmee provincies gaan voldoen aan hun verplichting uit de Wet stikstofreductie en natuurverbetering (WSN).

Dit voorkeursscenario wordt inclusief uitvoeringscondities als boodschap aan het Rijk aangeboden. Het Rijk kiest eind april 2022 een scenario, de provincies gehoord hebbende. Daarop reflecteren de provincies over de uitvoerbaarheid. Uit dat scenario volgen richting-

[1] Gebiedsplan: Elke provincie stelt een gebiedsplan op waarin zij per Natura 2000-gebied beschrijft hoe de doelen uit de Stikstofwet gehaald kunnen worden. Het gebiedsplan laat zien hoe de stikstofgevoelige leefgebieden ervoor staan. Het geeft de omvang weer van de stikstofdepositie, waar deze vandaan komt en wat het effect is op het leefgebied. De provincie beschrijft in dit plan welke landelijke, provinciale en gebiedsmaatregelen ingezet worden voor de stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden en hoe dit leidt tot vermindering van de stikstofbelasting.
Hier werken provincies in meerdere stappen naartoe, die nader zijn geduid in de roadmap gebiedsgerichte aanpak en in de geannoteerde inhoudsopgave voor het gebiedsplan. Het gebiedsplan laat ook de samenhang zien met gebiedsplannen van andere provincies.

gevende doelen waarmee, zoals door provincies gevraagd, het eerste concept gebiedsplan 0.1 voor de zomer van 2022 kan worden opgesteld.

De notitie is opgebouwd langs de tot nu toe doorlopen stappen, zoals in het najaar van 2021 met bovenstaande roadmap is aangekondigd en bestendigd in het BC-overleg van 16 december 2021 met processtappen. Hieronder geïllustreerd en voor het overzicht opgenomen in een tabel: Processtappen besluitvorming van varianten naar scenario's naar gebiedsdoelen.

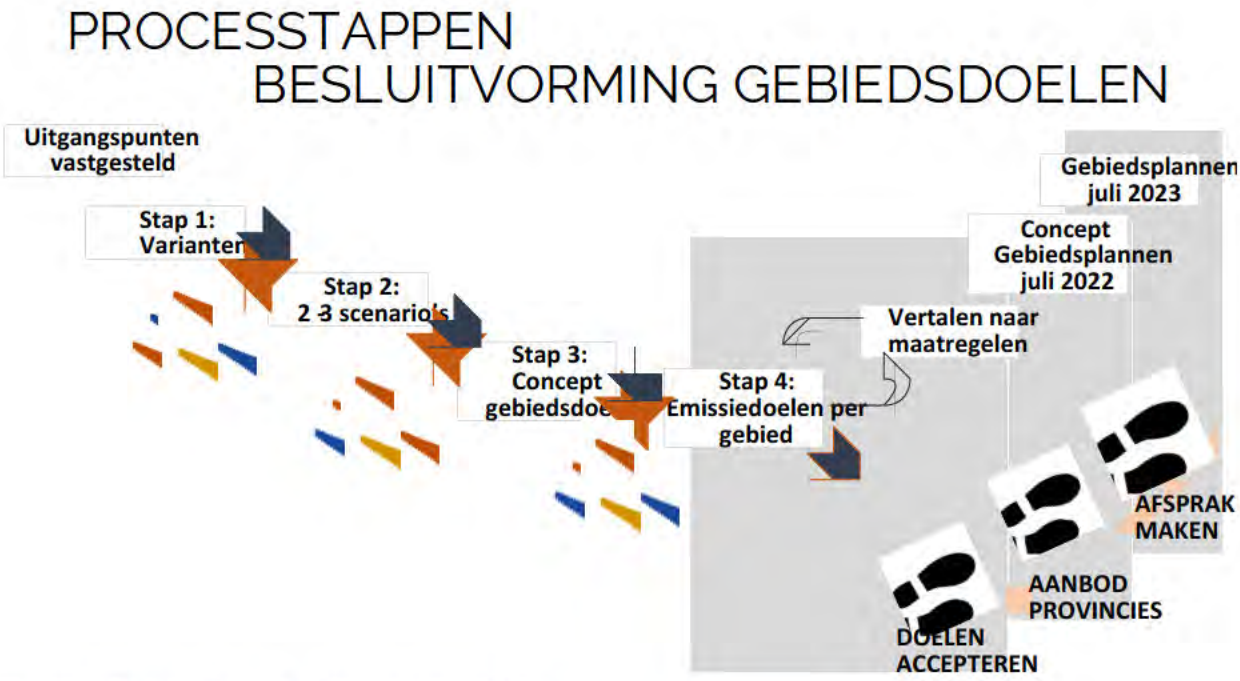

Afbeelding 2 Processtappen BC 16 december 2021

Processtappen besluitvorming van varianten naar scenario's naar gebiedsdoelen	
Genomen stappen	
07-2021	Start van het project regionale doelen.
08-2021	Tijdens regiodagen is bij alle provincies input opgehaald voor de uitgangspunten voor een vertaling van de omgevingswaarden.
09 en 10-2021	De uitgangspunten voor vertaling zijn interdepartementaal en interbestuurlijk getoetst, AC en BC Stikstof hebben ingestemd.
10-2021	BO 14-10-2021 De uitgangspunten en aanzet voor de uitvraag aan de kennisinstellingen is goedgekeurd.
11-2021	Uitvraag aan het RIVM voor analysetool is goedgekeurd in DO en gedeeld met AC en BC.
12-2021	In het BC-overleg van 16-12-2021 is het proces om te komen van vier ruimtelijke varianten tot mogelijke gebiedsscenario's tot één scenario toegelicht. Dit is verwerkt in een informatiefilmpje over het proces.
02-2022	In het BC-overleg van 03-02-2022 is het proces voor zorgvuldige weging met extra tussenstappen aangescherpt.

02 en 03-2022	Vier regiodagen voor het delen provinciale scenario's op basis van oefeningen met de analysetool, bespreken criteria en voor- en nadelen van de scenario's. Aan de gedeelde scenario's kunnen geen rechten worden ontleend, dit is alleen bedoeld als oefening en voor kennisdeling. 15-02-2022 regiodag west en midden 16-02-2022 regiodag zuid 08-03-2022 regiodag noord 09-03-2022 regiodag oost
03-2022	Ambtelijke expertsessie voor de weging van scenario's op basis van criteria om te komen tot een voorkeursscenario op 21-03-2022.
03-2022	Extra BC-overleg op 31-03-2022: beeldvormend over het voorkeursscenario en uitvoeringscondities. Hierin is aangegeven dat de BC een voorkeur heeft voor het combiscenario met een aantal aandachtpunten. Dit wordt in het BC-overleg van 07-03-2022 ter besluitvorming voorgelegd en vervolgens ter bespreking voorgelegd aan de GS-en op 12-04-2022 en in het BO van april/mei 2022 voorgelegd als boodschap van de provincies.
Waar staan we nu?	
04-2022	**BC 07-04-2022 ter vaststelling: Boodschap van de provincies aan het Rijk inzake voorkeursscenario en bijhorende randvoorwaarden en uitvoeringscondities.**
Vervolgstappen	
04-2022	12-04-2022 in GS-en behandeling Boodschap van provincies aan het Rijk inzake voorkeursscenario en bijhorende randvoorwaarden en uitvoeringscondities.
04-2022	13-04-2022 verwerking terugkoppeling uit GS-en + berichten aan het Rijk.
04 of 05-2022	In BO van april/mei aanbieden Boodschap van provincies aan het Rijk.
04-2022	Eind april Rijk beslist 'de provincies gehoord hebbende' over een voorkeursscenario met bijbehorende richtinggevende gebiedsdoelen
05-2022	Provincies geven daarop aan of dat voor hun uitvoerbaar is.
06 t/m 08-2022	Provincies stellen Gebiedsplan 0.1 op.
09-2022	In het najaar 2022 volgen iteratieslagen op de richtinggevende gebiedsdoelen op basis van NDA's, stikstofanalyses, analyse sociaaleconomische impact. En een iteratieslag zodra de regionale doelen voor Klimaat en Water bepaald zijn (NPLG).
07-2023	Gebiedsplan 1.0 vastgesteld door GS en aangeboden aan de Minister van S&N

Tabel Processtappen besluitvorming van varianten naar scenario's naar gebiedsdoelen

Na deze inleiding gaat de notitie in de volgende paragrafen in op:

2. Waarom doen we dit?
3. Hoe zijn varianten en scenario's tot stand gekomen?
4. Eerste bevindingen na toetsing aan criteria
5. Voor- en nadelen per scenario
6. Voorkeursscenario vanuit provincies en boodschap aan het Rijk

Bijlage 1 Toelichting op de varianten en hun kenmerken

2. Waarom doen we dit?

Biodiversiteit in Nederland, specifiek in de Natura2000-gebieden staat zwaar onder druk. Om de gunstige staat van instandhouding voor Natura2000-gebieden te halen is forse stikstofreductie nodig.
Om te kunnen sturen op het behalen van de omgevingswaarden moeten de reductiedoelen per gebied optellen tot het behalen van de omgevingswaarden.

In de Wet Stikstofreductie en Natuurverbetering (WSN) zijn landelijke omgevingswaarden opgenomen. Deze omgevingswaarden worden vertaald naar richtinggevende doelen per gebied. Dit past bij de focus op de gebiedsgerichte aanpak zoals opgenomen in de WSN en aangekondigd in het coalitieakkoord en bij de aanpak van het NPLG waarbij ook voorzien is de landelijke doelen voor klimaat, natuur (en stikstof) en water te vertalen naar regionale doelen. In het coalitieakkoord is ook het behalen van omgevingswaarden voor stikstof naar voren geschoven. Dit betekent dat in 2030 74% van het stikstofgevoelige areaal Natura2000-gebieden onder de Kritische Depositie Waarde (KDW) moet komen. De KDW is een indicator voor het behalen van de uiteindelijke gunstige staat van instandhouding en herstel van biodiversiteit.

De instandhoudingsdoelstellingen zijn locatie-gebonden. Daarom is het ruimtelijk richten van emissiereductie is belangrijk. De sectoren zijn niet in alle provincies gelijkmatig vertegenwoordigd én/of dragen in een hele andere mate bij aan de stikstofdepositie. Daarom is maatwerk per provincie noodzakelijk. Ook natuurgebieden zijn niet gelijk verdeeld. Het maakt uit wáár je in welke sector emissies beperkt. De omgevingswaarden die nu in de wet zijn vastgelegd bieden geen sturing op de vraag wáár stikstofreductie ruimtelijk gezien tot stand moet komen. Dat doen de provincies in de gebiedsplannen.

Belangrijke notie is dat elke sector een bijdrage levert aan de emissiereductie én dat er een level playing field is over provinciegrenzen heen. Dit draagt bij aan het draagvlak voor en succes van de aanpak.

Ieder gebied is anders. Daarom is het van belang om gebiedsgericht te bekijken wat er nodig is. En dat doen met de focus op het stoppen van verslechtering zodat we werken aan een goede staat van instandhouding van de Natura2000-gebieden. Zodat op termijn ook vergunningverlening weer mogelijk is.

3. Hoe zijn varianten en scenario’s tot stand gekomen?

3.1. Stappen en varianten

Om beleidsmatige keuzes te kunnen maken over richtinggevende gebiedsdoelen zijn eerst ruimtelijke varianten uitgewerkt en op basis daarvan een aantal scenario’s. De scenario’s bieden zo belangrijke inzichten om de richtinggevende regionale doelen vast te stellen.

Er is een aantal stappen gezet om te komen tot scenario’s voor de ruimtelijke verdeling van stikstofreductie.

- Uitgangspunten vastgesteld en ruimtelijke varianten onderzocht
- Varianten met analysetool doorgerekend, per provincie gezocht naar meest passende combinatie

- Heeft mogelijke scenario's opgeleverd (óók landelijk)
- Scenario's zijn onderling gewogen o.b.v. eerste set criteria
- Voor- en nadelen zijn in beeld gebracht per scenario
- Heeft geleid tot een voorkeur vanuit provincies

Het RIVM is verzocht om op basis van de door het Rijk en de provincies vastgestelde uitgangspunten (zomer 2021) het effect van verschillende ruimtelijke emissiereductievarianten te onderzoeken. Er zijn vier varianten ontwikkeld (najaar 2021).

Om beter inzicht te krijgen in de gebiedsgerichte effecten van stikstofreductie is gekozen voor het rekenen met ammoniak emissies. Ten eerste omdat vooral de ammoniakemissies uit de landbouw dichtbij neerslaan, waardoor het gebiedsgericht veel meer effect heeft. Ten tweede worden de emissies vanuit andere sectoren zoals de industrie en mobiliteit vanuit landelijk Rijksbeleid gereduceerd (klimaatakkoord, schone luchtakkoord, structurele aanpak stikstof). Ten derde omdat deze laatste sectoren minder effect hebben op stikstofgevoelige N2000 gebieden omdat ze een beperkte depositiebijdrage hebben. Zoals ook aangetoond is in het rapport van het RIVM (Maas et al, Bijdrage aan de stikstofdepositie in de natuur vanuit de industrie, het verkeer en de consumenten, RIVM). Ter illustratie de industrie had in 2018 een depositie landelijk van 34 (2,1%) en de landbouw een depositie van 707 (43,9%).[2] Voor de berekeningen heeft het RIVM een emissiereductie van 40 kiloton ammoniak via verschillende ruimtelijke varianten verdeeld over Nederland. Er is gekozen voor 40 kiloton omdat daarmee de omgevingswaarden worden gehaald.

Er is een analysetool ontwikkeld door RIVM waarbij via toepassing van verschillende manieren van emissiereductie, bekeken kan worden op welke plek hoeveel emissie gereduceerd kan of moet worden. Bijvoorbeeld: Men kan een ring van 3km trekken rondom N2000 gebied X waar 40% emissie behaald wordt. Daarnaast kun je nog eens 20% generiek reduceren (ofwel 20% van alle emissies uit de landbouwbronnen reduceren). In de analysetool is dan te zien hoeveel deze reductie doet voor het doelbereik op het desbetreffende N2000 gebied.
Voor de vervolgstappen in de gebiedsprocessen[3] wordt deze analysetool uitgebreid met alle sectoren, zodat de bijdrage in emissieredactie in zijn totaliteit in beeld kan worden gebracht.

[2] PBL, klimaat en energieverkenning

[3] Gebiedsproces: Een proces waarin betrokken ondernemers, maatschappelijke organisaties, burgers en overheden in een bepaald gebied zoeken naar verbinding tussen verschillende, soms tegenovergestelde belangen, om een gezamenlijk doel te bereiken binnen een bepaalde tijd. Verlaging van stikstofuitstoot is één van de doelen in de gebiedsprocessen om de kwaliteit van de Natura 2000 gebieden te verbeteren.

3.2. Van varianten naar scenario's

Er zijn verschillende varianten en combinaties van varianten mogelijk. Dat noemen we scenario's. Daarbij heeft ieder scenario andere kenmerken en voor- en nadelen. Zo is het ene scenario efficiënter dan het andere, zijn er scenario's die focussen op een aantal gebieden in Nederland met een hele grote reductieopgave in die gebieden en zijn er scenario's waarbij de water- en klimaatopgave beter worden meegenomen. Er zijn eindeloos veel scenario's door te rekenen. Daarvan hebben wij vier varianten en combinaties van varianten verder uitgewerkt in scenario's om inzichtelijk te maken wat de mogelijkheden zijn. Deze scenario's staan niet vast en kunnen desgewenst nog aangescherpt of aangepast worden. De scenario's die zijn geanalyseerd zijn de volgende:

I. **Optelsomscenario Provincies 2.0**
   Dit is een combinatie van alle varianten.
II. **Depositiepotentie 66%**
   Dit is één variant die tot scenario is uitgewerkt.
III. **ABCD Zonering**
   Dit is één variant die tot scenario is uitgewerkt.
IV. **Combinatie van generieke emissiereductie + Gebiedsgericht (ABCD)**
   Dit is een combinatie van 2 varianten.

3.3. Scenario's gewogen t.o.v. de criteria

Om de scenario's onderling te kunnen vergelijken is gewerkt met een set van criteria. Het vergelijken van scenario's is waar mogelijk kwantitatief gedaan. Dit zijn de criteria doelbereik en efficiëntie (op kton stikstof) zijn objectief meetbaar, de overige criteria zijn een ambtelijke inschatting en dus kwalitatief gewogen. Drie criteria (cursief) zijn nu nog niet meegewogen, omdat deze nauw samenhangen met de maatregelen. Maatregelen volgen pas later deze zomer en worden door provincies bepaald.

Criteria:

- Doelbereik (behalen KDWt, KDW, omgevingswaarden)
- Efficiëntie (kwantitatief)
  - Kton/doelbereik (% onder KDW) vergeleken t.o.v. generiek verdeeld
  - Kosteneffectiviteit
  - Uitvoerbaarheid (ook in tijd)
- Juridische houdbaarheid (o.a. planologische borging)
- De mate waarin (extensieve) landbouw rond N2000 gebieden mogelijk is
- Integraliteit van doelen (KRW, klimaat en risico op lock-ins)
- *Sociaaleconomische effecten*
- *Ruimtelijk effect op andere opgaven*
- *Uitlegbaarheid & Draagvlak*

4. Eerste bevindingen na toetsing aan criteria

Op basis van ambtelijke criteriasessies zijn de volgende constateringen gedaan:

Elke provincie bepaalt zelf het aantal gebiedsprocessen. Dit kan bijvoorbeeld per N2000-gebied zijn, of een clustering van N2000-gebieden, of een met elkaar samenhangend gebied in een provincie. Dit is maatwerk, per provincie.

Doelbereik: Per scenario heeft het RIVM inzichtelijk gemaakt wat deze emissiereducties voor effect hebben op de Kritische Depositie Waarde van de N2000 gebieden. En wat het effect is op de KDW-t als indicator voor het tegengaan van verslechtering.

- De omgevingswaarde van 74% van het stikstofgevoelige areaal onder de KDW in 2030 wordt in elk scenario behaald. Hierbij is nog geen rekening gehouden met de bijdrages vanuit de industrie en mobiliteit.
- Het aantal N2000 gebieden dat onder de KDW (t) komt verschilt niet veel per scenario. Het aantal gebieden waar de KDW gehaald wordt in deze scenario's ligt zo rond de 50 gebieden van de in totaal ca. 120 gebieden met stikstofgevoelige habitats.
- In alle scenario's blijven er Natura 2000-gebieden over waar de KDW bij lange na niet wordt gehaald.

Mede vanwege het feit dat de uitkomsten per scenario voor wat betreft doelbereik niet wezenlijk verschillen zullen de overige criteria en uitgangspunten zwaarder wegen.
In elk scenario zijn aanvullende gebied-specifieke maatregelen nodig voor kwetsbare habitats.

5. Voor- en nadelen per scenario

Omdat de toets op de criteria niet kwantitatief maar meer kwalitatief is bekeken, zijn de voor- en nadelen per scenario op een rijtje gezet. Hieronder een korte samenvatting.

OPTELSCENARIO 2.0 PROVINCIES

Voordelen ++++++	Nadelen--------
• Sluit aan bij wat nodig is in het gebied en rekening houdt met lokale omstandigheden • Het generieke deel helpt bij landbouwtransitie in toekomst lange termijn • ABCD als onderlegger helpt bij integreren andere doelen (sturing bodem/water) • Deel depositiepotentie helpt reductie in grote gebieden/clusters van gebieden	• Het is NIET-uitlegbaar als provincies verschillend omgaan met soortgelijke gebieden. Daarom maatwerk per gebied in nabijheid provinciegrenzen nodig. • Juridisch slecht te verdedigen dat in vergelijkbare gevallen per provincie verschillende eisen worden gesteld • Nog geen invulling van wat generieke reductie moet zijn (qua percentage en qua bijv. normering) • Realisatie van wet- en regelgeving voor generieke deel duurt lang

Dit betreft versie 2.0, d.d. 16 maart 2022. Is GEEN gezamenlijk bod. Alleen benut als tussenstap voor bepalen voc

DEPOSITIEPOTENTIE 66%

Voordelen ++++++	Nadelen--------
• In centraal Nederland enorme forse ingreep : meest gericht op die boeren bedrijven die het meeste depositie veroorzaken op stikstofgevoelige N2000 gebieden • Meest efficiënt • Raakt totaal minste bedrijven in Nederland • Kan relatief snel worden uitgevoerd, mits verplichte uitkoop	• In rest van Nederland nauwelijks stimulans om te verduurzamen, geen transitie voor de toekomst • Gebieden aan de randen van Nederland worden hiermee niet voldoende bediend. • Focus uitkoop centraalNLd ligt m.n. op kippen en kalveren, terwijl voor de klimaatopgave een reductie/extensivering in de melkveehouderij van belang is. • Verplichte uitkoop nodig. • Houdt geén rekening met bodem/water als sturend principe, integrale doelen lastiger in te passen. • Er wordt in rest van Nederland een geringere bijdrage geleverd aan reductie stikstofdeken. • Dierrechten en grond van stoppers niet naar anderen laten terugvloeien. Hiervoor aparte regels nodig.

ABCD ZONERING

Voordelen ++++++	Nadelen--------
• Ondergrond (bodem en water) zijn sturende principes, waarmee integrale doelen voor de toekomst beter meegenomen worden. • Is mede bepalend voor welke bedrijfsvoering waar kan plaatsvinden: transitie voor landbouwsector wordt hiermee breed ingezet • Betekent een structurerende keuze voor veel grotere gebieden dan alleen N2000. • Percentages zijn hard en geven daarmee helderheid aan ondernemers wat wel/niet kan.	• Is enorme transitieopgave voor heel Nederland • Vergt veel tijd om in gang te zetten en boeren kans te geven toe te werken naar voorwaarden • Percentages voor C2 en D-zones moeten via maatwerk worden bepaald • Is modelmatig ingestoken, sluit niet altijd aan bij praktijk in landelijk gebied. • Dierrechten en grond van stoppers niet naar anderen laten terugvloeien. Hiervoor aparte regels nodig. • Escalatiemodel met verplichte uitkoop nodig

COMBISCENARIO GENERIEK EN ABCDZONERING

Voordelen ++++++	Nadelen----------
• We verdelen de pijn landelijk deels in de sector en deels ABCD via bodem/water • Je hoeft minder hard te reducerentov ABCD omdat een deel generiek wordt gedaan en dus gebiedsgericht minder. • Solidair: Iedereen draagt bij aan de verduurzaming • Versnelling van stoppers doordat de bedrijven die toch al wilden stoppen besluiten dat het voor hen geen zin meer heeft om te innoveren. • Normering 'kost' relatief weinig in Euro's • Sector wordt als geheel minder milieubelastend (via best beschikbare techniek)	• Nog geen invulling van wat generiek moet zijn (qua percentage en qua bijv. normering) • Realisatie van wet- en regelgeving duurt lang • Als een minder scherp onderscheid wordt gemaakt tussen landbouwgebieden en transitiegebieden wordt de noodzaak van fundamentaleomslag in agrarische sector minder gevoeld. • Percentages voor C2 enDzone moeten via maatwerk worden bepaald • ABCD is modelmatig ingestoken, sluit niet altijd aan bij praktijk in landelijk gebied. • Escalatiemodel met verplichte uitkoop nodig

Het combiscenario is nog niet doorgerekend. Dit wil IPSN i.s.m. het Rijk en RIVM nog doen om de impact goed inzichtelijk te maken.

6. Voorkeursscenario vanuit provincies en Boodschap aan het Rijk

Op basis van de voorgaande stappen komen we tot een voorstel voor een nieuw combinatiescenario waarin de voordelen van de diverse varianten worden gecombineerd. Dit is geen compromis, maar juist een zorgvuldig proces om te komen tot de best passende emissiereductieverdeling die óók recht doet aan de integratie van andere doelen zoals natuurherstel, water en klimaat voor een duurzaam Nederland.

Dit combinatiescenario is beeldvormend besproken met de BC op 31 maart 2022. Daaruit is naar voren gekomen:

- Provincies zijn op zoek naar een balans tussen generiek beleid en gebiedsgericht beleid (waar de provincies voor aan de lat staan).
- Provincies zijn op zoek naar een balans tussen de verschillende sectoren die worden aangesproken.
- Naast generiek beleid in de vorm van wetgeving is ook generiek beleid in de vorm van ondersteuning van provincies nodig.
- Provincies willen in overleg met het Rijk een mix vinden om een zo groot mogelijk draagvlak te krijgen voor het goed kunnen doorlopen van de gebiedsprocessen.
- Bijdrage aan de emissiereductie van andere sectoren naast de landbouw in beeld brengen en helder maken dat Rijk ook daarbij een verantwoordelijkheid heeft.
- Provincies hebben een voorkeur voor het gemende scenario met het benoemen van geuite zorgen. En willen dit in het BO agenderen.
- Hiertoe richten de provincies op besluitvorming in de BC van 7 april 2022 met vervolg in de GS'en van 12 april 2022. IPSN levert een opzet voor een GS-brief aan op 5 april 2022.

Dit heeft geleid tot het volgende voorstel voor de **boodschap aan het Rijk** dat ter besluit voorligt in de BC van 7 april 2022:

We zitten in een biodiversiteitscrisis en richten ons op een gunstige staat van instandhouding. Provincies willen een scenario voorstellen dat wordt bepaald door doelbereik (minimaal 74% onder de KDW 2030) én de mogelijkheid biedt om eenvoudig andere opgaven naast stikstofreductie integraal mee te nemen, zoals natuurherstel, KRW- en klimaatdoelen. En waarmee de provincies samen bijdragen aan de omgevingswaarden en dit gebied specifiek invulling kunnen geven in hun gebiedsplannen.

Daarbij willen we streven naar solidariteit binnen de landbouwsector (iedereen levert een aandeel) en bieden perspectief aan de landbouw van de toekomst. Belangrijk is om de innovatiekracht van de sector zo maximaal mogelijk 'aan te zetten' in het te kiezen scenario, waarbij we beseffen dat de oplossing niet alleen daar vandaan kan komen. Solidariteit geldt ook tussen de andere sectoren en de landbouwsector. Alle sectoren dragen bij aan de stikstofemissiereductie.

Verder is het cruciaal dat het scenario juridisch houdbaar is en we voor de lange termijn keuzes maken en ook verder durven én willen kijken dan 2030. Uiteindelijk moet een scenario voldoende reductie opleveren, zodat toestemmingsverlening weer mogelijk wordt.

Uitvoerbaarheid van het scenario in de praktijk en kosteneffectiviteit spelen een belangrijke rol.

Wij menen dat bovenstaande punten het best tot zijn recht komen in het volgende **combinatiescenario**:

- Kies voor een deel generieke landelijke reductie[4] (bijv. via normering).
- Kies de ABCD zonering als onderlegger voor het gebiedsgerichte deel.
- Vul dit aan met een aantal gebieden voor depositiepotentie.
- Vul dit aan met ringen-zonering waar nodig.

Hierbij horen een aantal nuanceringen. Bij dit scenario gaan we er van uit dat het Rijk specifiek aan de lat staat voor het realiseren van emissiereductie buitenland, zeescheepvaart, meetcorrectie en derogatie.

a. Nuancering op ABCD-zonering als basis:
- de begrenzing van de zones is niet altijd kloppend en praktisch soms lastig (bijv. als een grondeigenaar een deel van zijn grond in A en een deel in B heeft liggen)
- er moet een mogelijkheid zijn om de ABCD zonering preciezer te duiden adhv provinciale kaarten
- welke percentages per zone gekozen wordt moet nader ingevuld worden

b. Aanvulling gebied-specifiek:
- rond een beperkt aantal grote gebieden is depositiepotentie nodig om doelen te halen
- aandacht voor gebieden waar depositiebijdrage landbouw überhaupt maar beperkt mogelijk is. Er moeten ook andere sectoren lokaal worden aangesproken én het Rijk moet hierin ook een aandeel leveren in emissiereductie via buitenland, scheepvaart, meetcorrectie en derogatie.

[4] Gedacht wordt aan 20 kton generiek 20 kton gebiedsgericht om te komen tot minimaal 74% onder de KDW in 2030.

c. Kwetsbare habitats: Er zijn lokale (bron)maatregelen bovenop het gekozen scenario nodig voor sommige stikstofgevoelige gebieden.

Ook geven wij graag alvast de volgende **uitvoeringscondities/randvoorwaarden** mee:

- In de communicatie bij het besluit uitdragen dat alle sectoren bijdragen aan stikstof emissiereductie en wat die bijdrage is per sector.
- Organiseren van tijdige toegang tot de juiste data voor overheden om de nodige informatie over stikstofbronnen te hebben (belemmering nu o.a. AVG)
- Denk aan het opheffen van fiscale belemmeringen voor boerenbedrijven om naar een andere business te switchen of grond te verkopen.
- Alle bedrijven die blijven moet een opgave meekrijgen.
- Goed werkend transitiefonds (o.a. ontschotten van budgetten) en beschikbaarheid van inzet middelen ook voor andere sectoren dan alleen landbouw.
- Het voorkeursscenario in elk geval zicht geeft op legalisatie van de voormalige PAS-vrijstellingen.
- Vrijwilligheid is geen vrijblijvendheid.
- Helderheid over wie welk instrumentarium in zet m.a.w. Rijk en provincies beiden hun verantwoordelijkheid.
- Na uw besluit eind april over het scenario en de daaruit volgende richtinggevende gebiedsdoelen, komen we graag nog met aanvullende uitvoeringscondities.

BIJLAGE 1: Toelichting op de varianten en hun kenmerken

Er is een aantal onderscheidende varianten gekozen om de effecten en verschillen van deze benaderingen goed in beeld te brengen. Hieronder wordt per variant toegelicht wat de uitgangspunten en belangrijke noties zijn. Er zijn uiteraard ook combinaties van deze benaderingen mogelijk. Deze hebben in de scenario's een plek gekregen.

1. GENERIEKE REDUCTIE

Hierbij wordt uitgegaan van een bepaald percentage reductie van alle Nederlandse landbouwemissies ongeacht de locatie.

Uitgangspunten:

- Gelijke verdeling
  Met een generiek reductiepercentage zal iedere boer evenveel moeten reduceren ongeacht wat voor bedrijf deze boer heeft of waar deze boer zit.
- Iedereen draagt bij aan de verduurzaming
  Met een generiek reductiepercentage zal iedere boer een percentage aan emissie moeten reduceren.
- Mogelijke versnelling van stoppers
  Het is waarschijnlijk dat dit een versnelling oplevert doordat de bedrijven die toch al wilden stoppen besluiten dat het voor hen geen zin meer heeft om te innoveren om het verplichte emissiereductiepercentage te behalen.

Belangrijke noties:

- Niet efficiënt
  Het is niet efficiënt om te focussen op alleen een generiek reductiepercentage omdat de locatie van een bedrijf ten opzichte van een Natura2000 gebied van groot belang is. Zo tonen diverse rapporten aan dat het efficiënter is om gericht stikstof te reduceren.
- Nog geen invulling van wat generiek moet zijn
  Een generieke reductie kan gerealiseerd worden door middel van verschillende maatregelen. Generiek betekent niet perse dat het Rijk hiervoor aan de lat staat. Wel wordt er vanuit het Rijk al generieke maatregelen uitgewerkt zoals bijvoorbeeld stalmaatregelen, strengere normen voor stallen en de maatregelen zoals aangekondigd in de 7e Nitraatrichtlijn. Provincies hebben aangegeven dat zij veel zien in een generiek percentage en specifiek in normering.

2. OVERGANGSGEBIEDEN (OOK RINGENBENADERING GENOEMD)

Door ringen rondom een N2000 gebied te plaatsen van een x aantal km en daar een reductiepercentage aan te koppelen kan de depositie op het N2000 gebied worden verminderd.

Uitgangspunten:

- *Zone rondom ieder N2000 gebied*
  Rondom ieder stikstofgevoelig N2000 gebied worden de emissies met een x percentage gereduceerd. Vanwege het verspreidingseffect van stikstof hebben de landbouwbronnen nabij N2000 gebieden meer impact dan als deze verder weg zitten.

Noties:

- De ringenbenadering zit ook deels in de ABCD-zoneringsvariant voor de C2 zones.

3. DEPOSITIEPOTENTIE

Erisman en Brouwer hebben aangetoond in hun studie (Erisman & Brouwer, 2021) dat een generieke emissiereductie ongeveer de helft minder efficiënt is dan wanneer de emissiereductie meer locatie specifiek toegekend wordt. In hun benadering is dit onderzocht door emissiereducties op te leggen aan locaties die hoog scoren, vanuit het perspectief van hun depositiebijdrage aan overschrijding van de kritische belasting op alle Natura 2000-gebieden.

Uitgangspunten:

- Efficiëntie

Dit scenario is één van de meest efficiëntste varianten (Kiloton: mol/ha/jr. vergeleken t.o.v. generiek verdeeld), omdat dit scenario het meest gericht is op de die boerenbedrijven die het meeste depositie veroorzaken op alle stikstofgevoelige N2000 gebieden.

- Gerichte uitkoop in een aantal gebieden biedt ruimte voor de resterende landbouwbedrijven (raakt minder bedrijven)

In dit scenario wordt er met name in het midden van Nederland stevig gereduceerd. Het uitgangspunt hierbij is dat op deze manier een gericht aantal boeren ofwel uitgekocht worden ofwel stevig moeten reduceren zodat boeren in de rest van Nederland, die weinig tot geen uitstoot hebben op N2000 gebieden, verder kunnen. Zij kunnen dan ook zelf bepalen op welke manier zij hun bedrijf voort willen zetten.

Belangrijke noties:

- Niet uitvoerbaar zonder verplichte uitkoop

In dit scenario zal er heel gericht in Nederland reductie moeten plaatsvinden. De kans is groot dat dit niet zal gebeuren op basis van vrijwilligheid. Omdat er in dit scenario zo'n sterke koppeling is tussen de locatie van de bron en de depositie op de N2000 gebieden zal dit waarschijnlijk tot meer dwingend ingrijpen leiden.

- Integraliteit

Dit scenario is minder gericht op het realiseren bezien vanuit de andere opgaves, waarbij het aanvullend met name gaat om klimaat en water. Immers, de efficiency wordt in de meest pure vorm alleen vanuit stikstof bezien en de ingrepen zijn daarbij met name voorzien in centraal Nederland.

- Raakt minder bedrijven

Dit scenario raakt minder bedrijven en laat ruimte voor de blijvers om in te vullen hoe zij hun bedrijf willen voortzetten. Daarmee is de stimulans voor de blijvende boeren om te verduurzamen wel minder groot. Er zijn verschillende varianten van deze methode uitgewerkt waarbij er gedifferentieerd wordt in het aantal bedrijven wat wordt geraakt en de hoeveelheid reductie die behaald moet worden.

4. ABCD-ZONERING

De ABCD-zonering geeft een globaal overzicht van aspecten die enerzijds gekoppeld zijn aan de landbouwpraktijk (zones A, B en C1) en anderzijds gekoppeld zijn aan de ligging van de natuurgebieden (zones C2 en D). In deze Zoneringsvariant worden emissiereductiepercentages gekoppeld aan de zones uit deze kaart. Voor de zones A, B en C wordt rekening gehouden met verschillende beperkende omgevingswaarden voor landbouw en natuur. Enkele waarden zijn: Bodemproductiviteit; Uitspoelingsgevoeligheid; Drinkwaterbescherming; Droogtegevoeligheid, Veenlandschappen; Natuurherstel en Belevingswaarde.

- A Perspectief 0%
- B Transitie 50%
- C1 Veenweiden 50%
- C2 rondom N2000 70%
- D in N2000 100%

5. UITGANGSPUNTEN

- Bodem sturend -> integraal
  De emissiereductiepercentages zijn gebaseerd op de diverse opgaven zoals hierboven beschreven. Hierdoor is deze variant per definitie een integrale manier van benaderen, die niet alleen op stikstofemissiereductie is gericht. Dit voldoet ook aan de wens vanuit het coalitieakkoord en de NOVI om bodem en water leidend laten te zijn aan de functies in een gebied. Waarbij de wateropgave in deze ABCD zoneringskaart nog beter aangevuld moet worden.
- Sturend op de transitie van de landbouw
  Door te kiezen voor een ABCD-zonering bepalen bodem en watercondities in de ondergrond, welk type bedrijfsvoering waar mogelijk is. Dit scenario geeft daarmee ook heel helder de boodschap dat hiermee de landbouwsector een transitie in gaat. Zo kan men bijvoorbeeld aan de reductiepercentages duidelijk afleiden dat in sommige gebieden innovatie niet de oplossing zal zijn maar dat het echt een omslag betekent in de bedrijfsvoering.
  Structurerende keuze voor het landelijk gebied en niet enkel N2000 gebieden. Deze zonering is groter dan de gebieden waar nu op gefocust wordt in de gebiedsprocessen die zijn gestart vanuit de Wet Stikstofreductie en Natuurverbetering. Vanuit de huidige wetgeving wordt er met name gefocust op de emissies die neerslaan in de natura 2000 gebieden. Met deze zoneringsbenadering wordt er breder gekeken. Dit vergt mogelijk een bijstelling van de focus van de gebiedsprocessen.

Belangrijke noties:

- Percentages per ABCD-zonering kunnen nog aangepast worden
  De percentages die hier worden benoemd kunnen eventueel nog worden aangepast. Zo wordt er bijvoorbeeld nu al aangegeven dat 0% reductie voor zone A niet past in een systeem waarbij iedere boer bijdraagt aan verduurzaming. Voor zone C2 (70%) wordt nu al aangegeven dat met dit reductiepercentage er nauwelijks nog landbouw mogelijk is. Voor zone D (100%), geven sommige provincies aan dat het nodig kan zijn vanuit natuurbeheer om nog enige vorm van landbouw plaats te laten vinden. De kaarten zijn vanuit Martha Bakker (WUR) opgesteld en aangevuld vanuit LNV.
- Geen one size fits all
  Provincies roepen op om de kaart te benutten als een duidelijk uitgangspunt vanuit waar de gebiedsprocessen kunnen worden ingestoken maar deze kaart niet als 'one size fits all' over Nederland te leggen. Er moet ruimte blijven voor maatwerk in de gebieden.
- Lange tijdsperiode
  Dit betreft een grote transitie en vergt ook veel tijd om deze in gang te zetten en boeren de kans te bieden om hiernaar toe te werken.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Programma DG Stikstof

Behandeld door
[redacted]
T 070 [redacted]
[redacted]@minlnv.nl

Datum
14 maart 2022

Kenmerk
DGS / 22029531

Bijlage(n)

agenda

Omschrijving	Bestuurlijk Overleg Stikstof
Voorzitter	Edward Stigter
Vergaderdatum en -tijd	**11 mei, 16.30-17.30 uur**
Locatie	MS Teams

BO Stikstof 11 mei 2022

Dit betreft de geannoteerde agenda voor oorspronkelijk op 7 april 2022 geplande Bestuurlijk Overleg (BO) Stikstof met de hierin verwerkte voorgestelde inbreng van de BC aan de GS-en ter bespreking in de GS-en van ***3 dan wel* 10 mei** 2022.

Op basis van de bespreking van de voorbereiding van het BO Stikstof in het BC-overleg van 7 april en voortschrijdend overleg met DGS, heeft de IPSN de op 22 maart verzonden annotaties op 12 april van aanvullingen voorzien. Deze zijn in vet weergegeven.

De BO-agenda is op 26 april op de volgende punten gewijzigd: het PSN is als agendapunt 6 aan de agenda toegevoegd en de instellingswet Transitiefonds is (als voormalig agendapunt 11) van de agenda afgevoerd resp. keert terug bij de mededelingen. De op 26 april door de IPSN aangevulde annotaties zijn in vet + cursief aangegeven.

De GS-en wordt gevraagd in te stemmen met de door de BC voorgestelde inbrengen.

---

1. Opening

2. Verslag van de vorige vergadering d.d. 9 december 2021 — Bijlage 2
   Ter vaststelling

3. Verslag van het BO PSN van 14 april 2022 — Bijlage 3
   Ter vaststelling

   Het DGS-verslag van het BO PSN wordt nagezonden.

4. Mededelingen Mondeling

De minister geeft een mondelinge toelichting op de stand van zaken van de instellingswet Transitiefonds en op de planning van de vóór het zomerreces te verschijnen Kamerbrieven met betrekking tot toestemmingsverlening.

5. Actualiteiten Mondeling
Woordvoerder BC: E. Stigter

De minister voor Natuur en Stikstof blikt met de provincies terug op het op 10 maart plaatsgevonden Kamercommissiedebat 'stikstofproblematiek' en het op 6 **en 12 april plaatsgevonden** Kamercommissiedebat 'hoofdlijnendebat LNV' en de hieruit voortvloeiende betekenis voor de verhouding tussen het Rijk en de provincies in de stikstofopgave.

Waarschijnlijk blikt de minister voorts vooruit op het – in het BO PSN van 14 april toegezegde – informele overleg tussen de minister en de BC ter bespreking van onder meer de op 1 april gepubliceerde hoofdlijnenbrief van de minister, de reikwijdte en uitwerking van de gebiedsgerichte aanpak, het tempo en draagvlak van de aanpak, de toestemmingsverlening voor PAS-melders, het buitenlandbeleid en de onderlinge samenwerking. Het informele overleg vindt op 17 mei van 16.30 tot 20.00 uur plaats in Den Haag.

Programma Stikstofreductie en Natuurverbetering
Woordvoerder BC: E. Ronnes

6. Ter conclusie:
   a. Programma Stikstofreductie en Natuurverbetering

programma Stikstofreductie en Natuurverbetering	Bijlage 6a
separate bijlage: quickscan natuurdoelanalyses	Bijlage 6b
separate bijlage: onderzoeksrapport WEcR	Bijlage 6c

Doel bespreking:

I. Kennisnemen van het conceptprogramma SN en de bijbehorende bijlagen:
   - Ia. onderzoeksrapport van WEcR naar de sociaaleconomische effecten;
   - Ib. de resultaten van de 'quickscan natuurdoelanalyses'.

II. Reflecteren op de resultaten van de quickscan natuurdoelanalyses, en de implicaties die openbaarmaking daarvan mogelijk heeft.

III. Instemmen met de uitvoeringsplichten zoals opgenomen in de tabel te nemen besluiten per bestuursorgaan (bijlage 7 bij het programma-document SN).

IV. Op basis van het programma de procesafspraken maken zoals voorgesteld in de tabel te nemen besluiten per bestuursorgaan (bijlage 7 bij het programmadocument SN).

V. Instemmen met het starten van een zienswijzeprocedure (uiterlijk 27 mei 2022) op basis van het voorliggende conceptprogramma SN.

VI. Bespreken of en zo ja op welk moment nader overleg (op ambtelijk en/of bestuurlijk niveau) gewenst is.

Naar aanleiding van het BO PSN van 14 april heeft de IPSN de BC op 21 april verzocht de PSN-documenten, samen met de aanvullende brieftekst ter zake van de minister voor Natuur en Stikstof d.d. 21 april opnieuw – en met aanhoudend positief BC-advies – aan de GS-en ter instemming voor te leggen om de minister in het BO Stikstof van 11 mei al dan niet over unanieme instemming van de provincies met het PSN te kunnen berichten. De op 26 april door de minister aan de GS-en verstuurde definitieve brief is bij de BO-stukken opgenomen.

PAS-melders en meldingsvrije activiteiten

Naar aanleiding van de bespreking in het BC-overleg van 7 april over de Hoofdlijnenbrief en de bespreking daarvan in het Kamerdebat van 6 en 12 april, ontvangt u bij deze een aanvulling op de annotatie aangaande de PAS-meldingen.

<u>Bespreking BC van 7 april</u>
De omschrijving van het proces van legalisatie in de Hoofdlijnenbrief en de bespreking daarvan in het Kamerdebat van 6 april roepen veel vragen op bij de BC-leden.

In de eerste plaats lijkt de verantwoordelijkheid voor bronmaatregelen ter legalisatie in het gebiedsproces te worden gelegd, waardoor sprake zou zijn van een ongewenste verschuiving van verantwoordelijkheid. Bovendien maken de PAS-melders op dit moment geen deel uit van de bespreking in de gebiedsprocessen. Mogelijk is dit vooral bedoeld om aan te geven dat melders binnen dit gebiedsproces dezelfde rechten moeten hebben als vergunninghouders, maar duidelijkheid in dezen is bestuurlijk gewenst.

In de tweede plaats zien de provincies een spanning ontstaan tussen de genoemde beperkte ontwikkelruimte vanwege additionaliteit en het zoeken naar maatregelen om juist zo snel mogelijk te legaliseren. De provincies willen richting het volgende BO met het Rijk tot voorstellen komen hoe indachtig deze spanning toch in de gewenste zekerheid voor melders kan worden voorzien. Daarnaast verzoeken de provincies de minister het SSRS zo snel mogelijk beschikbaar te stellen zodat handhavingsverzoeken tegen PAS-melders met de beschikbare ruimte uit de warme sanering varkenshouderij (Srv) kunnen worden afgewezen.

De uitspraak van de rechtbank Noord-Nederland d.d. 22 april geeft aan dat het Rijk heeft verzuimd passende maatregelen te nemen tegen de negatieve effecten van de landelijke snelheidsverlaging (Lsv). Deze effecten spelen op de Veluwe en in Oost-Limburg. De Lsv was één van de bronmaatregelen die zorgde voor (minimale) vulling in de landelijke stikstofbank ten behoeve van woningbouw, MIRT en PAS-melders. Inmiddels is er een internetconsultatie om de Lsv uit het SSRS te halen en blijft de Srv als bronmaatregel over.

Op dit moment zijn er nog geen vergunningen verleend met ruimte uit de Lsv, dus zal de Lsv geen direct effect hebben voor meldingen. Mogelijk wel voor de restruimte impact naar aanleiding van de Srv (er

is meer ruimte nodig voor MIRT en woningbouw binnen de Srv). De Srv-restruimte wordt op locatieniveau en hexagoonniveau toegekend aan PAS-meldingen middels een optimalisatietool.

Tot slotte ontbreekt zicht op een oplossing voor de interimmers. De provincies verzoeken de minister om richting het volgende BO tot voorstellen hiervoor te komen.

<u>De BC adviseert de GS-en</u>
- **Te benadrukken dat het Rijk de wettelijke opdracht heeft en verantwoordelijk is voor de bronmaatregelen voor de legalisatie van de meldingen;**
- **De minister te verzoeken om concretisering van generiek beleid, specifiek voor de PAS-melders;**
- **De minister mee te geven dat de PAS-melders geen *(vanzelf-sprekende)* deelnemers zijn van de gesprekken in het kader van de gebiedsprocessen;**
- **De minister te verzoeken om samen voorstellen uit te werken om in de gewenste zekerheid voor melders te (blijven) voorzien;**
- **De minister te verzoeken om voor het volgende BO een aanpak voor de interimmers te agenderen.**

7. Meldingsvrije activiteiten Bijlage 5
Woordvoerder BC: K. Fokkinga

<u>Ter conclusie</u>:
- Instemmen te besluiten om op de lange termijn (in de huidige systematiek zeker 5 tot 10 jaar) in te zetten op een vrijstelling van de vergunningplicht waarmee de meldingsvrije activiteiten gelegaliseerd worden.
- Instemmen te besluiten om op de korte termijn de wettelijke verplichting in te vullen door de meldingsvrije activiteiten als gevolg van het ontbreken van een vergunning zich te laten notificeren en de meldingsvrije activiteiten met een objectiveerbaar nadeel met voorrang te legaliseren.
- Te besluiten om in te stemmen met de hoofdkeuzes van de verificatiecriteria.

<u>Achtergrond agendapunt</u>
In het BO van 9 december 2021 hebben het Rijk en de provincies ingestemd met de langetermijnaanpak meldingsvrije activiteiten. De kortermijnaanpak moest nog verder worden uitgewerkt. In het BC-overleg van 20 januari 2022 heeft de BC ingestemd met de kortetermijnaanpak en heeft de BC besloten het notifictiesysteem verder uit te werken. De BC heeft hierbij de wens uitgesproken om de aanpak meldingsvrije activiteiten in het BO als hamerstuk te agenderen. Inzet hierbij is het aankaarten van het zo spoedig mogelijk realiseren van bronmaatregelen voor de legalisatie. Daarnaast willen de provincies hun zorgen uiten over de oplopende uitvoeringskosten.

<u>De BC adviseert de GS-en</u>
- In het BO aan te geven om bij de verdere uitwerking van het generieke beleid nadrukkelijk aandacht te besteden aan de voor het legaliseren van meldingsvrije activiteiten benodigde bronmaatregelen;

- In het BO aandacht te vragen voor het tijdig maken van afspraken over de voorziene uitvoeringskosten.

8. Verbreding en versnelling legalisatie PAS-meldingen Bijlage 6
Woordvoerder BC: K. Fokkinga

Ter bespreking:
- Kennisnemen van de huidige stand van zaken.

Achtergrond agendapunt
De BO-notitie neemt de bestuurders mee in de huidige (gezamenlijke) verkenning van mogelijkheden om in aanvulling op de basisaanpak intern salderen en mitigeren met bronmaatregelen de legalisatie te versnellen.

Ter aanvulling op de BO-notitie heeft op 16 maart een strategische AC-sessie plaatsgevonden waarin het Rijk een toelichting op de (gezamenlijke) verkenning heeft gegeven en heeft aangegeven hierover graag met de provincies verder het gesprek aan te gaan. In de AC-sessie is tevens stilgestaan bij de PAS-meldingen in relatie tot de gebiedsgerichte aanpak. De hierbij uitgesproken zorgen van de provincies zijn vervolgens besproken het BC-overleg van 17 maart. In dit overleg heeft de BC geconcludeerd de notitie met te minister te willen bespreken in plaats van kennis te nemen van de stand van zaken.

De zorgen van de BC betreffen:
- Het – mede in het licht van de brandbrief van de provincie Overijssel inzake handhavingsverzoeken – belang van versnelde bronmaatregelen om te voldoen aan artikelen 6.1 en 6.2 van de Habitatrichtlijn;
- De constatering dat het huidige voorgestelde pakket zich te veel richt op gebiedsgerichte maatregelen, terwijl een robuust generiek beleid voorop moet staan;
- Het belang van het hebben van realistische verwachtingen ten aanzien van MGO-1.

De BC adviseert de GS-en
- De BO-notitie verbreding en versnelling met de minister te bespreken in het licht van de steeds hogere druk op provincies om tot handhaving over te (moeten) gaan;
- Het belang te benadrukken van een robuust pakket aan generieke maatregelen ter uitvoering van artikelen 6.1 en 6.2 van de Habitatrichtlijn;
- De zorg te uiten dat het Rijk nu te veel in de gebiedsprocessen lijkt neer te leggen en dat nadere afspraken nodig zijn met betrekking tot de relatie tussen legalisatie en de gebiedsplannen;
- De zorg aan te geven dat het Rijk ten aanzien van MGO-1 onrealistisch hoge verwachtingen koestert.

Toestemmingsverlening

9. Intern salderen Bijlage 7
Woordvoerder BC: P. Drenth

Ter conclusie:

- Instemmen met de uitwerking van optie 1 (wettelijke regeling) met de kanttekening dat deze optie nadrukkelijk moet worden bezien in relatie tot het vraagstuk van latente ruimte.
- Instemmen om bij die uitwerking te bezien of, en zo ja, welke, uitzonderingen noodzakelijk zijn.

Achtergrond agendapunt

Door de uitspraak Logtsebaan van de Raad van State op 20 januari 2021 is intern salderen niet meer vergunningplichtig sinds de wijziging van de Wet natuurbescherming (Wnb) per 1 januari 2020. Dit heeft als ongewenste effecten: (1) rechtsonzekerheid voor initiatiefnemers, (2) minder zicht en grip van het bevoegd gezag op de ontwikkelingen in hun (natuur)gebieden, (3) meer en complexer werk voor toezicht en handhaving omdat nieuwe bedrijfs- en daarmee referentiesituaties niet formeel worden vastgelegd en (4) kans op feitelijke depositiestijging door ingebruikname van latente ruimte. Deze ongewenste effecten kunnen met een nieuwe vergunningplicht voor intern salderen worden opgelost (invoering natuurneutrale wijzigingsvergunning).

Zo'n vergunningplicht kan met een wettelijke regeling worden ingevoerd, maar is ingrijpend en kan alleen goed gemotiveerd worden vanuit de wens om voorwaarden en beperkingen te stellen aan het gebruik van latente ruimte vanwege het risico van depositietoename en het niet kunnen bereiken van instandhoudingsdoelstellingen. Het invoeren van een wettelijke regeling duurt circa 1,5 jaar; vooruitlopend daarop zijn de provincies – anders dan door de ambtelijke werkgroep is gesuggereerd – niet voornemens om zelf met een informatieplicht of soortgelijk instrument voor intern salderen aan de slag te gaan.

Bij het uitwerken van een wettelijke regeling is het voorstel om de noodzaak van uitzonderingen te bezien, conform de toenmalige provinciale beleidsregels voor intern salderen. Deze uitzonderingen in de beleidsregels betroffen kwesties (waaronder wegen, vaarwegen, energieprojecten en militaire activiteiten) waarin mocht worden afgeweken van de feitelijk gerealiseerde capaciteit als uitgangspunt voor intern salderen.

De BC adviseert de GS-en

- In te stemmen met de uitwerking van een wettelijke regeling voor een nieuwe vergunningplicht bij intern salderen (optie 1 in de notitie);
- In te stemmen om bij deze uitwerking te bezien of, en zo ja, welke uitzonderingen noodzakelijk en mogelijk zijn (conform de toenmalige provinciale beleidsregels voor intern salderen);
- De minister in het BO te verzoeken om bij het uitwerken van de wettelijke regeling (a) ook overgangsrecht uit te werken (omdat een nieuwe vergunningplicht geen terugwerkende kracht heeft), alsmede (b) mogelijkheden om de uitvoeringslasten zo laag mogelijk te houden (zoals het werken met verschillende typen vergunningen binnen het milieurecht).

10. Latente ruimte Bijlage 8
Woordvoerder BC: P. Drenth

Ter conclusie:

- Instemmen met de probleemschets van ingebruikname van latente ruimte.
- Instemmen met het beperken van ongewenste ingebruikname van latente ruimte.
- Instemmen met het nader uitwerken van de voorgestelde oplossingsrichtingen en het afwegingskader en deze ter besluitvorming te agenderen in het volgende BO.

Achtergrond agendapunt
Wanneer ongebruikte stikstofruimte in een toestemmingsbesluit (= latente ruimte) wordt benut, bestaat het risico van feitelijke depositiestijging. De ingebruikname van latente ruimte vormt hiermee een groot en groeiend risico voor de juridische houdbaarheid van natuurtoestemmingen en toekomstige toestemmingverlening. De minister heeft de Tweede Kamer beloofd om de uitkomsten van een verkenning met de provincies over latente ruimte en hoe feitelijke toenames kunnen worden tegengegaan, vóór de zomer toe te sturen.

Ambtelijk is verkend wat latente ruimte is en waarom ingebruikname een probleem kan vormen, alsmede welke oplossingsrichtingen er zijn om ongewenste ingebruikname van latente ruimte te beperken. Het BO wordt gevraagd in te stemmen met de probleemschets en in te stemmen met het nader uitwerken van de voorgestelde oplossingsrichtingen en een afwegingskader daarvoor en deze ter besluitvorming te agenderen in het volgende BO. Hierbij is op verzoek van de BC een expliciet advies over de definitie en afbakening van 'ongewenste ingebruikname' van latente ruimte van belang in het kader van rechtszekerheid en mogelijkheden voor de legalisatie van meldingen.

De BC adviseert de GS-en

- In te stemmen met de probleemschets van ingebruikname van latente ruimte;
- In te stemmen met het nader uitwerken van de voorgestelde oplossingsrichtingen en het afwegingskader ten behoeve van besluitvorming in het BO van 30 juni 2022;
- In het BO aan de minister voor te stellen om bij de nadere uitwerking het begrip 'ongewenste ingebruikname' te definiëren en af te bakenen, zodat in het BO van 30 juni 2022 gefundeerd kan worden besloten wanneer er wel en wanneer er geen sprake is van te beperken ongewenste latente ruimte;
- In het BO aan de minister voor te stellen om bij de definiëring en afbakening van 'ongewenste ingebruikname' de agrarische sector en industrie te consulteren en de vereiste zorgvuldigheid te betrachten vanuit met name juridisch oogpunt (i.c. rechtszekerheid en gebruik voor de legalisatie van meldingen).

11. Redeneerlijn intrekkingsverzoeken Bijlage 9
Woordvoerder BC: P. Drenth

Ter conclusie:

- Instemmen met het stappenplan en de verschillende mogelijkheden die daarin worden genoemd om intrekkingsverzoeken te onderbouwen.
- De aanpak van het stappenplan te bevestigen:
  a. Bevoegde gezagen gebruiken dit stappenplan om hun besluit en/of verweer in procedures rondom intrekkingsverzoeken vorm te geven.
  b. Het stappenplan wordt gebruikt als ontwikkeldocument en zal periodiek worden aangevuld en bijgesteld op basis van nieuwe (juridische) informatie en inzichten, o.a. voor wat betreft de voortgang van de bronmaatregelen die het Rijk neemt. Concrete werkafspraken worden op ambtelijk niveau gemaakt.

Achtergrond agendapunt

Bij de verschillende bevoegde gezagen liggen diverse verzoeken van derde partijen om natuurtoestemmingen in te trekken, zgn. intrekkingsverzoeken. Een eenduidige omgang met de behandeling en beoordeling van intrekkingsverzoeken is van belang omwille van een gelijk speelveld voor initiatiefnemers en de houdbaarheid van de natuurtoestemmingsverlening. Daarom zijn een redeneerlijn en stappenplan voor bevoegde overheden opgesteld voor een gestructureerde en eenduidige omgang met intrekkingsverzoeken. Het stappenplan bevat: (a) de grondslag van de bevoegdheid tot intrekking, (b) het toetsingskader voor intrekkingsverzoeken, (c) de mogelijke uitkomsten (wel/niet intrekken) en (d) een nadere duiding van wat moet worden verstaan onder passende maatregelen (intrekken als passende maatregel versus andere passende maatregelen waardoor intrekken niet nodig is). Het stappenplan is een levend document dat wordt bijgehouden en ververst als daartoe aanleiding is. Verder is er een online omgeving voor bevoegde overheden met een steeds actueel overzicht van de rijksbronmaatregelen en voor het ter wederzijdse inspiratie delen van voorbeelden van besluiten en verweerlijnen.

De BC adviseert de GS-en

- In te stemmen met het stappenplan en de verschillende mogelijkheden die daarin worden genoemd om intrekkingsverzoeken te onderbouwen;
- De aanpak van het stappenplan te bevestigen: (a) bevoegde gezagen gebruiken dit stappenplan om hun besluit en/of verweer in procedures rondom intrekkingsverzoeken vorm te geven en (b) het stappenplan wordt gebruikt als ontwikkeldocument en zal periodiek worden aangevuld en bijgesteld.
- In het BO aan te stippen dat hoewel de provincies de aanpak van het stappenplan bevestigen, dit niet afdoet aan de eigenstandige beslissingsbevoegdheid van een afzonderlijk bevoegd gezag en urgentie op generiek beleid.

12. Stikstofbank Bijlage 10
Woordvoerder BC: K. Fokkinga

Ter informatie:

- Kennisnemen van de (her)bevestigde lijn dat het doel van de stikstofbank is om beperkte beschikbare vrijvallende en vrijgemaakte stikstofruimte in een systeem te registreren zodat dit later in de tijd kan worden uitgegeven, die ruimte efficiënter te kunnen gebruiken en om te kunnen prioriteren in de uitgave van deze schaarse ruimte.
- Kennisnemen van de verdere beleidsmatige uitwerking waarvan de uitkomst wordt besproken in het BO van juni 2022.

Achtergrond agendapunt
Voor de huidige provinciale stikstofbanken zijn instellingsbesluiten genomen in het kader van de Wet natuurbescherming, beleidsregels vastgesteld en is de bestuurlijke afspraak gemaakt om gebruik te maken van AERIUS Register. Voor de definitieve juridische borging loopt een beleidsproces. Uitkomst van de beleidsvraag met betrekking tot het doel en de functie van de stikstofbank ligt ter besluitvorming voor. In het BC-overleg van 17 maart is dit agendapunt tot hamerstuk benoemd; doel en functie van de stikstofbank kunnen worden herbevestigd. De provincies kijken uit naar de uitwerking van de overige beleidsvragen.

Een aantal provincies heeft de noodzaak uitgesproken AERIUS Register 2021 op korte termijn voor gebruik beschikbaar te hebben. Om dit mogelijk te maken zijn op ambtelijk niveau afspraken met DGS/LNV gemaakt **over de planning voor en de operationalisering van het gebruik van AERIUS Register 2021. De conceptplanning voorziet in het gebruik van AERIUS Register 2021 in juni 2022.** Er wordt een ***bestuurlijke afspraak*** tussen het Rijk en de provincies worden ***voorbereid***. De minister zal hier in het BO op ingaan met de toezegging dit op korte termijn te regelen. Indien de minister dit in het BO niet aan de orde stelt, wenst de BC de minister hierop te attenderen.

Handelingsperspectief bij extern salderen
Gezien de jurisprudentie wordt het al steeds moeilijker en tijdsintensiever om vergunningverlening via intern en extern salderen mogelijk te houden en hebben de provincies steun van het Rijk als opdrachtgever nodig om hier oog voor te hebben en het AERIUS-instrumentarium hierin ondersteunend te laten zijn. Door invoering van de maximale rekenafstand van 25 km is het vinden van voldoende depositieruimte voor extern salderen bemoeilijkt. Daarnaast kunnen bij salderen zogenaamde randeffecten optreden waardoor het complex is om te identificeren hoeveel depositieruimte door de externe saldering moet worden gemitigeerd, en of de salderingsbron voldoende depositieruimte omvat. Ook het bepalen van wat precies de eventuele restruimte is voor stikstofbanken is complex. **Hiervoor wordt samen met het Rijk en de provincies een handelingsperspectief opgesteld.** ***De provincies verzoeken het Rijk hierbij nadrukkelijk aandacht te besteden aan de uitvoerbaarheid voor de provinciale stikstofbanken.***

De BC adviseert de GS-en

- Kennis te nemen van de herbevestiging van het doel en de functie van de stikstofbank en het vervolgproces om te komen tot een definitieve juridische borging van de stikstofbank;
- Kennis te nemen dat de minister AERIUS Register 2021 op korte termijn (april/mei 2022) beschikbaar stelt voor gebruik ten behoeve van de provinciale stikstofbanken;
- Kennis te nemen dat een werkgroep onder leiding van DGS zoekt naar praktische oplossingen voor knelpunten in de vergunningverlening en het vullen van stikstofbanken als gevolg van de maximale rekenafstand van 25 km in AERIUS.

Afsluiting

13. Rondvraag	Mondeling
14. Sluiting	Mondeling

Ter informatie:

a) Stand van zaken legalisatie PAS-meldingen
In deze notitie wordt het BO geïnformeerd over het huidige verloop binnen het legalisatietraject nu de provincies gestart zijn met het verifiëren van de PAS-dossiers. Knelpunten en onzekerheden worden kort aangestipt die invloed hebben op de uitvoering. Daarnaast wordt toegewerkt naar de uitvoering van de legalisatie van de meldingsvrije activiteiten.

b) Stand van zaken bronmaatregelen
Overzicht stand van zaken bronmaatregelen.

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De colleges van Gedeputeerde Staten van Drenthe, Flevoland, Friesland, Gelderland, Groningen, Limburg, Noord-Brabant, Noord-Holland, Overijssel, Utrecht, Zeeland en Zuid-Holland

Directoraat-generaal Stikstof

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001858272854000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/lnv

Ons kenmerk
DGS / 22178835

Datum 26 april 2022
Betreft Programma Stikstofreductie en Natuurverbetering

Beste leden van de colleges van Gedeputeerde Staten,

Op donderdag 14 april jl. had ik tijdens een Bestuurlijk Overleg een goed en open gesprek met de Bestuurlijke Commissie Stikstof over de opgave waar we gezamenlijk voor staan om de natuur te versterken en stikstof te verminderen.

Een onderdeel van die opgave is het Programma Stikstofreductie en Natuurverbetering (programma SN), dat voortvloeit uit de Wet stikstofreductie en natuurverbetering. Een ander onderdeel van die opgave vloeit voort uit het Coalitieakkoord. De aangescherpte ambities uit het Coalitieakkoord worden niet opgenomen in de eerste editie van het Programma SN, maar zijn toegelicht in mijn Hoofdlijnenbrief van 1 april jl. De komende maanden werken wij deze ambities samen verder uit in een Nationaal Programma Landelijk Gebied.

Tijdens het Bestuurlijk Overleg zijn een aantal zorgen geuit, die voor een groot deel betrekking hebben op de vervolgaanpak zoals beschreven in mijn Hoofdlijnenbrief. Graag ga ik tijdens de strategische sessie, die inmiddels is ingepland op 17 mei, met de gedeputeerden uit de Bestuurlijke Commissie Stikstof in gesprek over de zorgen op dit vlak, zoals bijvoorbeeld een goede verhouding tussen verder generiek en gebiedsgericht beleid. Ik wil uitdrukkelijk ook samen met provincies en sectoren de komende periode het landelijk beleid verder uitwerken en aanscherpen. Tijdens de sessie en in het vervolgtraject is er alle ruimte om ideeën in te brengen voor effectief landelijk beleid en de andere elementen van de vervolgaanpak.

Over de zorgen van provincies die specifiek het programma SN betreffen, zegde ik de Bestuurlijke Commissie Stikstof tijdens ons gesprek een toelichtende brief toe, gericht aan de colleges van Gedeputeerde Staten. Ik zal hierna ingaan op respectievelijk uw zorgen rond uitvoeringskosten en rondom de positionering van de quickscan natuurdoelanalyses en het 'veegbesluit'.

Uitvoeringskosten
In reactie op de brief van het IPO aangaande 'Uitvoeringskosten realisatie transitie landelijke gebied' (24 februari 2022, VP 11094/2022) is mijn voorstel het volgende.

Met uw voorstel om nu de (proces)afspraak te maken dat we een onderzoek starten conform artikel 2 van de Financiële-verhoudingswet stem ik in. Ik stel voor dat IPO en Rijk de onderzoeksopdracht en wie het onderzoek gaat uitvoeren ambtelijk uitwerken. Op basis van de uitkomsten van dit onderzoek kan het Rijk in overleg met de provincies de besluitvorming over het uitvoeringsbudget vormgeven.

U stelt voor om de provincies voor 2022 en 2023 een bijdrage ter beschikking te stellen van € 1,2 miljoen per jaar per provincie. Dit betreft een voorschot, waarbij u voorstelt om dit voorschot op basis van het bovengenoemde onderzoek conform artikel 2 van de Financiële-verhoudingswet nog eventueel te corrigeren. De besluitvorming over dit voorschot vindt komende zomer door het kabinet plaats, als onderdeel van bredere financiële besluitvorming. Ik verwacht u hier vlak na de zomer over te kunnen berichten.

Ten slotte stelt u voor dat het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit aan IPO nog geld ter beschikking stelt voor haar kosten. Dit voorstel zal ambtelijk verder door IPO en Rijk worden opgepakt. Om hierover te kunnen besluiten is nader inzicht in deze kosten en of het in de lijn der verwachting ligt dat deze door het Rijk vergoed worden. Ik zal IPO verzoeken hierover nadere informatie aan te leveren.

Uw vraag om financiële ondersteuning in 2022 en 2023 van initiatieven die voortkomen uit de gebiedsprocessen is beantwoord in de brief 'Uitvraag Gebiedsgericht werken 2022 en 2023', die ik op 5 april jongstleden aan alle colleges van Gedeputeerde Staten heb verzonden.

De positionering van de quickscan natuurdoelanalyses en het Wijzigingsbesluit Aanwezige waarden (HR) (veegbesluit)
Ik begrijp dat sommigen van u vragen en zorgen hebben over de status van de quickscan natuurdoelanalyses.

Ik wil graag benadrukken dat de quickscan slechts een eerste, voorlopige indicatie geeft van Natura 2000-gebieden waar op voorhand niet zeker is dat duurzaam herstel binnen bereik blijft. De quickscan doet nadrukkelijk geen uitspraken over behoud en het tegengaan van verslechtering en heeft ook geen juridische status. De resultaten van de quickscan vervangen ook niet de (conclusies in de) PAS-gebiedsanalyses. De feitelijke situatie in de gebieden is leidend voor de mogelijkheden voor het verlenen van toestemming, het al dan niet publiceren van de quickscan brengt geen wijzigingen in deze feitelijke situatie aan. Om na te gaan of de landelijk gesignaleerde urgentie ook in een concreet gebied aan de orde is, en of en zo ja welke aanvullende maatregelen nodig zijn, is een volledige natuurdoelanalyse nodig. Daarvan hebben we eerder al afgesproken dat die uiterlijk 1 april 2023 gereed zullen zijn. Daarna zal wetenschappelijke toetsing hiervan door de ecologische autoriteit plaatsvinden.

Verder begrijp ik dat er zorgen zijn naar aanleiding van de aankondiging in de Hoofdlijnenbrief dat het Wijzigingsbesluit Aanwezige waarden (HR) binnenkort definitief zal worden gemaakt. Dit, mede ook in relatie tot de natuurdoelanalyses.

Relevant hierbij is dat het te publiceren besluit nagenoeg gelijk zal zijn aan het ontwerp dat in 2018 ter inzage heeft gelegen en dat toen met volledige bestuurlijke instemming van de voortouwnemers was voorbereid. Zoals ook besproken in het directeurenoverleg natuurdoelanalyses, bestaat er geen discussie over de wenselijkheid van het meenemen van het veegbesluit in de natuurdoelanalyses, maar moet dit wel praktisch uitvoerbaar zijn. Daarom is afgesproken dat het veegbesluit wordt meegenomen in de eerste generatie natuurdoelanalyses op basis van de gegevens die eind mei beschikbaar zijn over de waarden en depositie. Dergelijke gegevens die daarna beschikbaar komen, zullen een plek moeten krijgen in een addendum of de volgende generatie natuurdoelanalyses. In de komende weken zullen we daarom gezamenlijk nagaan op welke wijze zo veel mogelijk relevante informatie, zowel afkomstig vanuit het Rijk als van de provincies, beschikbaar kan worden gemaakt om daarmee het veegbesluit zo goed mogelijk mee te nemen in te eerste generatie natuurdoelanalyses.

Ik hecht er aan om de quickscan als separate bijlage bij het programma SN op te nemen, omdat de quickscan mede invulling geeft aan de wettelijke plicht om in het programma SN inzicht te geven in de actuele situatie en de opgave voor stikstofreductie en natuurherstel. Er wordt samen met IPO een duidelijke woordvoeringslijn over deze documenten ontwikkeld die zorgvuldig zal worden afgestemd met alle betrokkenen voordat de stukken openbaar worden gemaakt en de zienswijzeprocedure start.

Tot slot
We staan samen aan de lat voor een zeer omvangrijke opgave. Veel elementen van de gecombineerde integrale aanpak zoals neergelegd in mijn Hoofdlijnenbrief dienen we de komende periode samen concreet maken en tot een succes brengen. Ik acht het daarom ook van groot belang dat we als provincies en Rijk in de aanstaande informele sessie van 17 mei a.s. met elkaar hierover doorspreken. Daarbij is er ruimte voor alle zorgen en ideeën die er leven ten aanzien van de vervolgaanpak.

Graag verneem ik uiterlijk op 11 mei a.s. tijdens een Bestuurlijk Overleg of de colleges van Gedeputeerde Staten met het conceptprogramma SN kunnen instemmen. Als we deze deadline niet halen, kan de zienswijze pas na het zomerreces starten en loopt het programma SN aanzienlijke vertraging op: iets wat wij, en de natuur, ons niet kunnen veroorloven.

Hoogachtend,

[redacted]

Christianne van der Wal-Zeggelink
Minister voor Natuur en Stikstof

Stappenplan en bouwblokken: redeneerlijn intrekkingsverzoeken

Ter conclusie *Bestuurlijk Overleg Stikstof*

Aanleiding

In juli 2021 lag in het Bestuurlijk Overleg (BO) een eerste versie van de redeneerlijn voor het motiveren van intrekkingsverzoeken voor. Er is toen geconcludeerd dat het stuk 'work in progress' is. Na vaststelling kwam vanuit de praktijk naar voren dat de redeneerlijn weinig werd gebruikt. Dit was aanleiding om de redeneerlijn nog eens te bezien en waar mogelijk uit te breiden zodat hij meer toepasbaar is. Er is gekozen om de bestaande redeneerlijn uit te breiden met een stappenplan, waarbij daarnaast inzicht wordt verschaft in de voortgang van de bronmaatregelen die het Rijk neemt.

Advies

Het BO wordt geadviseerd:

1. In te stemmen met het stappenplan en de verschillende mogelijkheden die daarin worden genoemd om intrekkingsverzoeken te onderbouwen.
2. De aanpak van het stappenplan te bevestigen:
    a. Bevoegde gezagen gebruiken dit stappenplan om hun besluit en/ of verweer in procedures rondom intrekkingsverzoeken vorm te geven.
    b. Het stappenplan wordt gebruikt als ontwikkeldocument en zal periodiek worden aangevuld en bijgesteld op basis van nieuwe (juridische) informatie en inzichten, o.a. voor wat betreft de voortgang van de bronmaatregelen die het Rijk neemt. Concrete werkafspraken worden op ambtelijk niveau gemaakt.

Kernpunten

<u>Proces</u>

- Vanwege het toenemende aantal intrekkingsverzoeken bij bevoegde gezagen zijn het Rijk en de provincies gezamenlijk gaan werken aan een stappenplan voor het onderbouwen van intrekkingsverzoeken. Doel hierbij is om de kwetsbaarheid van bevoegde gezagen in juridische procedures te verkleinen.
- Het stappenplan is gebaseerd op de reeds beschikbare jurisprudentie, evenals gesprekken met bevoegde gezagen. In deze gesprekken is aandacht besteed aan het gebruik van de eerste versie van de algemene redeneerlijn, de besluiten die sinds die tijd zijn genomen en de redeneerlijnen die enkele provincies zelf hebben ontwikkeld of aan het ontwikkelen zijn. Het stuk is daarmee gebaseerd op ervaringen uit de praktijk.
- Niet alle mogelijkheden om het besluit te motiveren zijn getoetst bij de rechter. Het is dus nog niet duidelijk of de verschillende lijnen stand zullen houden. In Q1 hebben zeven zittingen plaatsgevonden, die naar verwachting nieuwe inzichten opleveren waarop het stappenplan zal worden aangepast. Wanneer de uitspraken exact volgen, is onbekend, naar verwachting is dit Q2.
- Op basis van gesprekken met bevoegde gezagen en de eerst beschikbare jurisprudentie, kan worden afgeleid dat verschillende bevoegde gezagen moeite hebben om hun besluit en verweer te motiveren op basis van de structurele aanpak (bronmaatregelen) en de gebiedsgerichte aanpak (GGA). Zowel de structurele aanpak als de GGA in verschillende gebieden zijn nog te algemeen en weinig concreet. Hoe meer voortgang er op dit gebied wordt geboekt, hoe sterker het verweer wordt; maar de vraag is of dat op dit moment voldoende is. Zie voor een nadere toelichting over deze kwestie ook het fiche 'intrekkingsverzoeken en aanschrijvingsbevoegdheid' (bijlage 9.3) dat u ter informatie als bijlage heeft ontvangen. Dit fiche bevat een analyse van de beschikbare jurisprudentie rondom intrekkingsverzoeken.

<u>Het stappenplan – de inhoud</u>

- Het stappenplan (bijlage 9.2) bevat – zoals de naam al suggereert – een aantal stappen dat moet worden doorlopen om tot de conclusie te kunnen komen of een specifieke vergunning <u>moet</u> worden ingetrokken of dat dit een <u>keuze</u> is waarbij een belangenafweging moet worden gemaakt. Vervolgens wordt een aantal mogelijkheden genoemd om deze

afweging te onderbouwen (pag. 2), waarmee het stappenplan een bredere opzet kent dan de redeneerlijn van afgelopen jaar.
- Hoewel het stappenplan ertoe moet leiden dat bevoegde gezagen op eenzelfde manier hun besluit opbouwen, is de invulling van de verschillende stappen casusafhankelijk waarbij (gebieds)specifieke informatie betrokken dient te worden.
- Van belang is om bij het onderbouwen van een intrekkingsverzoek vast te stellen wat de knelpunten zijn in het betreffende gebied en wat daar nodig is aan passende maatregelen. Van daaruit dient te worden geredeneerd of de benodigde maatregelen worden genomen en of intrekken noodzakelijk is.

Toelichting
- In de praktijk blijkt dat er per provincie enkele intrekkingsverzoeken lopen. De verwachting van bevoegde gezagen is dat dit aantal verder zal toenemen.
- Besluiten over intrekkingsverzoeken leiden relatief vaak tot rechtszaken. Zoals eerder genoemd, hebben er in Q1 zeven zittingen plaatsgevonden. De vrees bestaat dat uitspraken aanknopingspunten geven voor het indienen van meer intrekkingsverzoeken. Zo leidde de uitspraak Amercentrale door de rechtbank Oost-Brabant (een casus waarbij intern werd gesaldeerd met latente ruimte) direct tot twee nieuwe intrekkingsverzoeken bij de provincie die toezien op latente ruimte bij industriële bedrijven.
- Bij de ontvangen intrekkingsverzoeken valt, zo lijkt het nu, een lijn te ontdekken. Zo richten de verzoeken zich regelmatig op PAS-vergunningen. Onder het type projecten dat wordt geraakt door dergelijke verzoeken, bevinden zich grote bedrijven zoals alle biomassacentrales in Nederland en recentelijk ook Tata Steel. Maar ook kleinere (agrarische) bedrijven en niet PAS-melders worden door deze verzoeken geraakt.

Gedeputeerde Staten

Dossiernummer	3757
Extern Zaak ID	2953251
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	10 mei 2022
Agendapunt	B.10
Omschrijving	Discussienota voorbespreking stikstofbank meldingen
Organisatieonderdeel	Strategie en Beleid

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Gedeputeerde Staten	**10 mei 2022**
Gedeputeerde Staten	17 mei 2022

Parafering			
[redacted]	Akkoord		04-05-2022 12:46
Hofstra, H.J.	Akkoord		04-05-2022 12:55

Toelichting

Discussienota, dus geen besluitvorming en publicatie

Kern discussie:
Januari 2022 heeft GS ingestemd met het ‘Instellingsbesluit voor doelgebonden (stikstof)depositiebank prioritaire projecten Flevoland’, met het MSNF als enige reeds aangewezen prioritair project. Destijds is ook aangekondigd dat op termijn mogelijk een doelenbank ten behoeve van de legalisatie van PAS-melders zou kunnen worden ingesteld, afhankelijk van de afspraken met het Rijk over het voorschieten van stikstofruimte voor deze legalisatieslag. Dit in lijn met een amendement van PS om de meldingenlegalisatie als prioriteit aan te merken.

Besluit

Het College wordt verzocht te duiden of de meldingen legalisatie als prioritair project moet worden opgenomen in de bestaande bank of dat hiervoor een aparte doelenbank voor PAS-meldingen moet worden ingesteld.

Toelichting

Wegens afwezigheid van de portefeuillehouder aangehouden en te agenderen voor GS van 17 mei 2022. Het college verzoekt hierbij ambtelijke aanwezigheid voor eventuele technische toelichting.

-

Gedeputeerde Staten

-

2953255

Registratienummer
2953255
Datum
10 mei 2022
Afdeling/Bureau
SENB

Openbaarheid
Openbaar

Portefeuillehouder
Hofstra, H.J.

Routing

Gedeputeerde Staten
10 mei 2022

Onderwerp
Discussienota voorbespreking stikstofbank meldingen

Kern discussie
Januari 2022 heeft GS ingestemd met het 'Instellingsbesluit voor doelgebonden (stikstof)depositiebank prioritaire projecten Flevoland', met het MSNF als enige reeds aangewezen prioritair project. Destijds is ook aangekondigd dat op termijn mogelijk een doelenbank ten behoeve van de legalisatie van PAS-melders zou kunnen worden ingesteld, afhankelijk van de afspraken met het Rijk over het voorschieten van stikstofruimte voor deze legalisatieslag. Dit in lijn met een amendement van PS om de meldingenlegalisatie als prioriteit aan te merken.

Inmiddels is er concreet zicht op aankoop van stikstofruimte voor deze PAS-meldingen legalisatie, over deze casus bent u eerder bijgepraat in GS. Er liggen nog geen concrete afspraken met het Rijk over de manier van voorschieten van stikstofruimte, maar de intentie is wel om de rekening bij het Rijk te leggen. De ruimte kan worden opgenomen in de bestaande bank voor prioritaire projecten of in een aparte – nog in te stellen – bank voor meldingen. In het eerste geval (prioritaire projecten bank) wordt de PAS-meldingenlegalisatie aangemerkt als prioritair project. In het andere geval (eigen bank voor meldingen) blijft de registratie van ruimte voor PAS-melders apart. Er vindt dan geen uitwisseling plaats van ruimte met aangewezen prioritaire projecten.

Aan beide varianten zijn voor- en nadelen gebonden. Het is ook mogelijk om de ruimte zonder gebruik te maken van een stikstofbank toe te delen (1-op-1), maar dit gaat sterk ten kosten van de efficiëntie en wordt daarom afgeraden. De discussie dient uit te wijzen welke variant de voorkeur heeft, zodat de besluitvorming op 17 mei kan plaatsvinden.

De vraagstelling
Het College wordt verzocht te duiden of de meldingen-legalisatie als prioritair project moet worden opgenomen in de bestaande bank of dat hiervoor een aparte doelenbank voor PAS-meldingen moet worden ingesteld.

Het krachtenveld
Het Rijk is wettelijk verantwoordelijk voor het vrijmaken van de stikstofruimte voor de legalisatie van PAS-melders. Conform wettelijke planning uiterlijk begin 2025. De maatregelen voor deze legalisatieslag blijven voorlopig echter behoorlijk achter in realisatie, waardoor de legalisatieslag niet kan starten. Het Rijk heeft overleg met verscheidene provincies, waaronder Flevoland, over het eventueel provinciaal voorschieten van stikstofruimte voor deze legalisatieslag, waarna het Rijk deze (in stikstofruimte of in geld) zal terugbetalen. Definitieve afspraken zijn hierover nog niet gemaakt. Ook verlopen deze besprekingen stroef.

Provinciaal is er een groot belang bij een snelle legalisatie van de PAS-melders:
- Handhavingsverzoeken voor PAS-melders blijken in de praktijk moeilijk/niet af te wijzen. Ook Flevoland heeft een eerste rechtzaak lopen betreffende een dergelijk handhavingsverzoek;
- PS heeft in een amendement nadrukkelijk gevraagd de PAS-meldingen legalisatie prioriteit te geven;

Nota Discussie

- De (agrarisch) ondernemers zelf zien de legalisatie als voorwaarde voor medewerking aan de provinciale plannen omtrent de stikstofaanpak en het gebiedsproces dat in de rand van de Noordoostpolder is gestart in het bijzonder;
- Er ligt een hoge urgentie om te komen tot oplossingen voor deze melders met het oog op draagvlak voor de stikstof aanpak en soms ook zeer schrijnende individuele gevallen.

Scenario's
Er zijn drie mogelijkheden om met stikstofruimte die wordt aangekocht ten behoeve van de PAS-meldingen legalisatie om te gaan:

1. Direct 1-op-1 inzetten voor extern salderen
Dit heeft de volgende gevolgen:
- Restruimte vervalt naar de micro-depositiebank (nationale bank voor zeer kleine deposities) en kan dan door iedereen (overheid en publiek) gebruikt worden voor zover er sprake is van een vergunningaanvraag met restdeposities tot 0,05 mol/ha/jr;
- Restruimte kan dus niet benut worden voor andere meldingen, andere prioritaire projecten of overheveling naar het Rijk;
- Voor de meldingenlegalisatie kan geen gebruik worden gemaakt van eventuele restruimte van prioritaire projecten;
- Door het niet volledig gebruiken van de ruimte voor de meldingenlegalisatie of andere Rijks-doeleinden wordt het moeilijker de rekening bij het Rijk neer te leggen;
- Het aantal meldingen dat gelegaliseerd kan worden is beperkt tot meldingen die ten westen van een salderingsbron zijn gelegen (technische beperking door de invoering van de 25 km afkap). Dit maakt het ruimtegebruik zeer inefficiënt.

2. Stikstofruimte opnemen in de bestaande voor doelgebonden (stikstof)depositiebank prioritaire projecten Flevoland
Dit heeft de volgende gevolgen:
- Vrijgemaakte ruimte wordt in eerste instantie gebruikt voor de meldingenlegalisatie;
- Restruimte blijft bewaard in de bank, waardoor de 25 km afkap geen belemmering vormt;
- Voor de legalisatie kan ook gebruik gemaakt worden van restruimte van andere prioritaire projecten – momenteel alleen MSNF;
- Andere prioritaire projecten kunnen gebruik maken van de restruimte van de meldingenlegalisatie zodra deze is afgerond;
- Er kan geen overheveling van restruimte naar het Rijk plaatsvinden. Door het niet volledig gebruiken van de ruimte voor de meldingenlegalisatie of andere Rijks-doeleinden wordt het moeilijker de rekening bij het Rijk neer te leggen.

3. Stikstofruimte opnemen in een nog in te stellen doelgebonden (stikstof)depositiebank voor legalisatie van PAS-meldingen
Dit heeft de volgende gevolgen:
- Vrijgemaakte ruimte kan alleen gebruikt worden voor de meldingenlegalisatie;
- Restruimte blijft bewaard in de bank, waardoor de 25 km afkap geen belemmering vormt;
- Voor de meldingenlegalisatie kan geen gebruik worden gemaakt van eventuele restruimte van prioritaire projecten;
- Na afronden van de legalisatie kan restruimte mogelijk worden overgedragen aan het Rijk. Dit maakt het eenvoudiger de rekening bij het Rijk neer te leggen;
- Belangrijk signaal naar stakeholders dat Flevoland serieus werk maakt om ruimte te vinden voor de PAS-melders en de legalisatie hiervan.

Op termijn is het wellicht mogelijk stikstofruimte tussen twee doelenbanken uit te wisselen. Momenteel is dit nog gebonden aan technische en juridische restricties.

Het vervolg

Afhankelijk van de gemaakte keuze wordt op 17 mei:

- Geen besluitvorming voorgelegd (indien gekozen wordt voor optie 1 – direct 1-op-1 salderen);
- Besluitvorming voor een wijzigingsbesluit voorgelegd voor opname van de PAS-meldingenlegalisatie als prioritair project in de doelgebonden (stikstof)depositiebank prioritaire projecten Flevoland;
- Besluitvorming voor een instellingsbesluit voorgelegd voor een doelgebonden (stikstof)depositiebank voor legalisatie van PAS-meldingen.

De doelenbanken worden beheerd via het nationale stikstofregistratieprogramma AERIUS Register. Dit programma is direct gekoppeld aan de andere AERIUS (reken)modules en wordt ook bijgewerkt in de jaarlijkse cyclus. De mogelijkheden voor het aanmaken van doelenbanken en het laten opnemen van vrijgemaakte ruimte is conform afspraken eens per kwartaal. De deadline voor de eerstvolgende ronde is eind mei. Vanaf juni kan eventueel opgenomen ruimte dan worden ingezet.

In het geval er voor uitgifte via een bank wordt gekozen kan er – tussen de AERIUS Register rondes door – altijd nog gebruik gemaakt worden van 1-op-1 saldering, waarbij vervolgens alleen het restant in de doelenbank wordt opgenomen.

Alles wegende heeft de instelling van een aparte doelenbank voor de legalisatie van de PAS-melders ambtelijk en bestuurlijk de voorkeur boven de andere varianten. Graag toetsen wij in de GS-vergadering of GS deze voorkeur steunt.

PROVINCIE FLEVOLAND

Instellingsbesluit voor 'doelenbank ten behoeve van legalisatie voormalige PAS-melders provincie Flevoland'

Gedeputeerde Staten van Flevoland

Gelet op de artikelen 2.7 van de Wet natuurbescherming, artikel 12 van de Beleidsregels salderen provincie Flevoland en artikel 4:81, eerste lid van de Algemene wet bestuursrecht.

Overwegende dat Gedeputeerde Staten conform artikel 10 van Beleidsregels salderen provincie Flevoland een stikstofbank hebben ingesteld, waarin zij vrijgemaakte en vrijgevallen depositieruimte kunnen vastleggen die ten behoeve van saldering kan worden gebruikt bij het verlenen van natuurvergunningen.

Overwegende dat Gedeputeerde Staten conform artikel 12 van de Beleidsregels salderen provincie Flevoland een doelgebonden depositiebank kunnen instellen als onderdeel van de stikstofbank voor de inname en uitgifte van stikstofdepositie.

Overwegende dat Gedeputeerde Staten van de provincie Flevoland een doelenbank wil instellen om provinciale stikstofdepositieruimte voor de legalisatie van voormalige PAS-meldingen vast te leggen en toe te kennen aan PAS-melders om zo het legalisatieprogramma zoals opgenomen in artikel 1.13a van de Wet stikstofreductie en natuurverbetering te versnellen.

Overwegende dat conform artikel 12 van de Beleidsregels salderen provincie Flevoland een instellingsbesluit voor een doelenbank in ieder geval de volgende onderdelen dient te bevatten:
a. het doel van de doelgebonden depositiebank;
b. de termijn waarbinnen de in de doelgebonden depositiebank geregistreerde ruimte uitgegeven
c. wordt, en
d. de regels voor vulling en toedeling van depositieruimte;
e. voor zover dit niet reeds in de beleidsregels is bepaald, de termijn waarbinnen de in de doelgebonden depositiebank geregistreerde ruimte uitgegeven wordt, en
f. voor zover dit niet reeds in de beleidsregels is bepaald, de regels voor vulling en toedeling van depositieruimte.

Besluiten:

Artikel 1
Er is een doelenbank met de naam "doelenbank ten behoeve van legalisatie voormalige PAS-meldingen provincie Flevoland' als onderdeel van de stikstofbank.

Artikel 2. Begripsbepalingen
De begripsbepalingen in artikel 1 van de Beleidsregels salderen provincie Flevoland zijn van overeenkomstige toepassing op dit besluit. Voor de toepassing van dit besluit wordt aanvullend hierop verstaan onder:
a. Doelenbank: Registratie van vrijgemaakte stikstofruimte die wordt bewaard, gereserveerd en toegekend ten behoeve van een specifiek doel zoals beschreven in het instellingsbesluit behorende bij de doelenbank. In onderhavige besluit betreft dit doelenbank ten behoeve van legalisatie voormalige PAS-meldingen provincie Flevoland;
b. Voormalige PAS-melder: Project dat onder het voormalige Programma Aanpak Stikstof (PAS) vergunningvrij en meldingsplichtig was, een PAS-melding heeft ingediend en in aanmerking komt voor legalisatie conform het programma zoals opgenomen in de Wet stikstofreductie en natuurverbetering;
c. Vrijgemaakte depositieruimte: ruimte voor N-depositie die voldoet aan de eisen voor extern salderen als bedoeld in artikel 6, eerste tot en met vijfde en zevende tot en met elfde lid, van de

Beleidsregels salderen provincie Flevoland en die afkomstig is uit mitigerende maatregelen die specifiek zijn getroffen voor het mogelijk maken van ontwikkelingen.

Artikel 3. Doel
Het doel van deze depositiebank is om stikstofruimte te sparen, reserveren en toe te kennen ten behoeve van PAS-melders die in aanmerking komen voor legalisatie conform het programma zoals opgenomen in artikel 1.13a van de Wet stikstofreductie en natuurverbetering.

Artikel 4. Regels voor vulling van de doelenbank met stikstofruimte
1. De vulling van de doelenbank bestaat uitsluitend uit vrijgemaakte depositieruimte die is vrijgemaakt voor de doelenbank ten behoeve van legalisatie voormalige PAS-meldingen provincie Flevoland.
2. Gedeputeerde Staten besluiten over het opnemen van depositieruimte als vulling van de doelenbank en zorgen bij een positief besluit voor de digitale registratie in AERIUS Register.

Artikel 5. Regels voor uitgifte van stikstofruimte uit de doelenbank
1. De beschikbare stikstofruimte wordt uitsluitend toegekend aan aanvragen voor projecten die voldoen aan de criteria van het legalisatieprogramma zoals opgenomen in artikel 1.13a van de Wet stikstofreductie en natuurverbetering;
2. Volgorde van toekenning van ruimte zoals bedoeld onder het eerste lid vindt primair plaats conform de afspraken die hierover worden gemaakt in het legalisatieprogramma;
3. Afwijken van de volgorde zoals genoemd in het tweede lid wordt door Gedeputeerde Staten onderbouwd in het besluit waarin de ruimte wordt toegekend;
4. Met het legaliseren van een project middels toekenning van stikstofruimte uit de doelenbank vervalt het recht voor het betreffende project om deze ruimte te claimen van het Rijk.

Artikel 6. Retour stikstofruimte
1. Ruimte die door het Rijk aan Gedeputeerde Staten wordt toegekend nadat besluitvorming zoals genoemd in artikel 5 heeft plaatsgevonden wordt opnieuw opgenomen in deze doelenbank;
2. Nadat het programma zoals bedoeld in artikel 1.13a van de Wet stikstofreductie en natuurherstel is afgelopen, of indien Gedeputeerde Staten besluit tot opheffing van deze doelenbank, zal Gedeputeerde Staten besluiten wat er met de resterende beschikbare ruimte wordt gedaan.

Artikel 7. Inwerkingtreding
Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het Provinciaal Blad waarin het besluit wordt geplaatst.

Artikel 8. Citeertitel
Dit besluit wordt aangehaald als 'Instellingsbesluit voor doelenbank ten behoeve van legalisatie voormalige PAS-melders provincie Flevoland'

Aldus besloten in de vergadering van Gedeputeerde Staten van 17 mei 2022.

Gedeputeerde Staten van Flevoland,

de secretaris, de voorzitter,

[redacted]

PROVINCIE FLEVOLAND

Toelichting

Algemeen

In 2021 hebben Gedeputeerde Staten het Regionaal Stikstofregistratiesysteem (RSRS) ingesteld. Het RSRS is ingesteld om te borgen dat vrijgemaakte en vrijgevallen depositieruimte kan worden vastgelegd om deze later weer uit te geven. De gezamenlijke provincies en het Rijk hebben de instelling van het RSRS nader vormgegeven. Dit heeft ertoe geleid dat de naam van het RSRS is gewijzigd in 'stikstofbank'. Binnen deze stikstofbank kunnen afzonderlijke stikstofdepositiebanken functioneren. Voor de gezamenlijke provincies is dat de microdepositiebank. Daarnaast kunnen dat doelenbanken zijn, die door een of meerdere bevoegde gezagen worden ingesteld.

De stikstofbank (en daarbinnen de microdepositiebank en de doelgebonden depositiebanken, ook genoemd doelenbanken) is een stikstofregistratiesysteem met als functie het mogelijk maken van salderen met depositieruimte. Artikel 12 van de Beleidsregels salderen provincie Flevoland voorziet in de instelling van een doelgebonden depositiebank (doelenbank) door Gedeputeerde Staten.

Doel

Het Rijk heeft in de Wet stikstofreductie en natuurherstel de ambitie vastgelegd om de voormalige PAS-melders te legaliseren. Dit betreft bedrijven die ten tijde van het Programma Aanpak Stikstof (PAS) een melding hebben ingediend en waarvan na het vernietigen van het PAS door de Raad van State in 2019 de meldingen zijn vervallen. De bedrijven hebben dus ter goeder trouw gehandeld en worden door het vernietigen van het programma benadeeld door het ontbreken van een vergunning. Het Rijk stelt voorwaarden aan de PAS-melders om aan het legalisatieprogramma deel te mogen nemen. PAS-melders hebben zich kunnen melden voor legalisatie, waarbij geverifieerd wordt of aan de voorwaarden wordt voldaan. Conform de Wet zal het Rijk uiterlijk februari 2025 (drie jaar na vaststellen van het legalisatieprogramma) de benodigde stikstofruimte hebben vrijgemaakt voor de legalisatieslag. Het vrijmaken van de ruimte verloopt echter langzaam en er ligt druk op de PAS-melders in de vorm van handhavingsverzoeken en de beperking van de mogelijkheden van deze bedrijven in de uitvoering en uitbreiding van hun activiteiten. Daarom hechten Gedeputeerde Staten aan de versnelling van deze legalisatie.

Artikelsgewijs

Artikel 3

De doelenbank dient om het mogelijk te maken stikstofdepositieruimte toe te kennen ten behoeve van externe saldering voor toestemmingverlening voor PAS-melders die nog wachten op legalisatie. Alleen PAS-melders die voldoen aan de criteria van het landelijke legalisatieprogramma komen in aanmerking voor deze ruimte. De wijze van legalisatie van de PAS-melders wijzigt niet, alleen de bron waaruit zij stikstofruimte ontvangen wijzigt.

Artikelen 4 en 5

Aangezien dit besluit geldt in aanvulling op de Beleidsregels salderen provincie Flevoland worden bij de externe saldering met ruimte uit de bank de relevante eisen uit artikel 6 (extern salderen) toegepast op de depositieruimte die in de doelenbank wordt opgenomen. Hieronder vallen bijvoorbeeld de eisen dat deze maatregelen niet noodzakelijk zijn in het kader van artikel 6, tweede lid, van de Habitatrichtlijn en dat ten hoogste 70% van de stikstofemissiereductie van een mitigerende maatregel in de doelenbank kan worden geplaatst. Uit de Beleidsregels salderen provincie Flevoland volgt eveneens dat het in de stikstofbank opnemen van depositieruimte een berekening met AERIUS Calculator vereist. Zoals toegelicht in de Beleidsregels salderen provincie Flevoland gaan Gedeputeerde Staten daarbij uit van de op dat moment meest recente versie van de AERIUS Calculator, zoals beschikbaar op www.aerius.nl.

Gedeputeerde Staten vullen de bank met uit bronmaatregelen vrijgemaakte ruimte.

Voor de toedeling van depositieruimte is het van belang dat de aanvraag in behandeling kan worden genomen. Dat houdt in dat de juiste gegevens zijn overlegd en dat ook de inhoud van de aanvraag op orde is. Het is dus in het belang van de initiatiefnemer dat de ingediende aanvraag zowel formeel als inhoudelijk op orde is. Is dat niet het geval dan wordt de initiatiefnemer in de gelegenheid gesteld zijn aanvraag aan te vullen.

De procedure en aanvullende eisen van het landelijke legalisatieprogramma voor voormalige PAS-melders is op deze aanvragen van toepassing. Dat betekent dat de aanvragen eerst de verificatieprocedure die bij het legalisatieprogramma hoor hebben doorlopen. Voor de volgorde van toekennen van stikstofruimte aan de PAS-melders wordt in principe de volgorde gehanteerd zoals deze ook in het legalisatieprogramma van het Rijk gehanteerd wordt, maar dan beperkt tot de PAS-melders die gelegen zijn in de provincie Flevoland. Omdat de stikstofruimte wordt vrijgemaakt door Gedeputeerde Staten, houdt het College wel de mogelijkheid om van deze volgorde onderbouwd af te wijken.

PAS-melders die worden gelegaliseerd met ruimte vanuit de doelenbank hebben niet langer legalisatie benodigd vanuit het Rijksprogramma. Door akkoord te gaan met toekenning van ruimte vanuit de doelenbank gaan de initiatiefnemers dan ook akkoord met het niet langer indienen van een vraag naar stikstofruimte vanuit het legalisatieprogramma van het Rijk.

Artikel 6

Conform de Wet is het Rijk verantwoordelijk voor het legalisatieprogramma. De doelenbank dient om Gedeputeerde Staten de mogelijkheid te geven deze legalisatie te versnellen. Omdat het Rijk de eindverantwoordelijkheid draagt is het uitgangspunt dat de toegekende stikstofruimte slechts wordt voorgeschoten. Gedeputeerde Staten gaat ervan uit dat de provincie deze ruimte, of een vergoeding ervoor, terug krijgt. Eventuele ruimte die door het Rijk wordt teruggegeven wordt opgenomen in de doelenbank zodat deze opnieuw kan worden ingezet tot de volledige legalisatie conform het programma is afgerond of totdat Gedeputeerde Staten de doelenbank opheft. Bij het vervallen van de doelenbank neemt Gedeputeerde Staten een besluit wat er met de resterende stikstofruimte gedaan wordt, zoals het overhevelen naar een andere provinciale doelenbank.

Gedeputeerde Staten

Dossiernummer	3816
Extern Zaak ID	2957676
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	17 mei 2022
Agendapunt	17.c
Omschrijving	Instellen doelenbank PAS-melders
Organisatieonderdeel	Strategie en Beleid

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Gedeputeerde Staten	**17 mei 2022**

Parafering			
[redacted]	Akkoord		13-05-2022 12:08
Hofstra, H.J.	Akkoord		13-05-2022 23:03

Toelichting

In 2019 is het Programma Aanpak Stikstof vernietigd. Bedrijven die een melding hebben gedaan onder dit programma zijn sindsdien illegaal. Het Rijk wil deze bedrijven legaliseren, maar deze legali-satie verloopt langzaam. Provincie Flevoland wil dit versnellen en zal hiervoor zelf stikstofruimte zoeken. Om deze stikstofruimte op te slaan en uit te geven wordt een stikstofbank ingesteld.

Besluit

1. Het ‘Instellingsbesluit voor doelenbank ten behoeve van legalisatie voormalige PAS-melders provincie Flevoland’ vast te stellen.
2. De ‘Mededeling vaststellen instellingsbesluit voor een doelenbank inzake de legalisatie van de PAS-melders’ vast te stellen en aan PS te verzenden.

Toelichting

Het besluit wordt aangevuld met de constatering dat, waar mogelijk, legalisatie van de PAS meldingen een eigenstandige verantwoordelijkheid van de provincie betreft, vooruitlopend op de besluiten van het Rijk.
Voor het overige conform.

PROVINCIE FLEVOLAND

Agenda
Gedeputeerde Staten
-

2957680

Nota besluitvorming

Onderwerp
Vaststellen Instellingsbesluit voor een doelenbank inzake de legalisatie van de PAS-melders

Beslispunten
1. Het 'Instellingsbesluit voor doelenbank ten behoeve van legalisatie voormalige PAS-melders provincie Flevoland' vast te stellen.
2. De 'Mededeling vaststellen instellingsbesluit voor een doelenbank inzake de legalisatie van de PAS-melders' vast te stellen en aan PS te verzenden.

Kern voorstel
Op 29 mei 2019 is het Programma Aanpak Stikstof (PAS) vervallen. Bedrijven die onder het PAS vergunningvrij waren konden wel meldingsplichtig zijn. Deze zogenaamde PAS-melders zijn sinds de uitspraak illegaal, maar door hun ingediende melding wel algemeen bekend. Het Rijk heeft als onderdeel van de Wet stikstofreductie en natuurverbetering (Wsn) een programma voor de legalisatie van deze PAS-melders ingesteld. Het programma is februari 2022 in werking getreden en moet conform wetgeving binnen drie jaar de voor legalisatie benodigde stikstofruimte hebben vrijgemaakt.

Het legalisatieprogramma gaat uit van een verificatieronde waarin gekeken wordt of PAS-melders voldoen aan de voorwaarden van het programma. Van de 147 PAS-melders in Flevoland hebben er zich 133 gemeld voor het legalisatieprogramma. De verificatie van deze dossiers is gestart en wordt naar verwachting in 2022 afgerond.

Gelijktijdig zijn er landelijk verschillende handhavingsverzoeken tegen PAS-melders ingediend die door de provincies structureel worden afgewezen, maar door de Rechtbank structureel worden toegekend. Ook in Flevoland is op 10 mei een besluit tot afwijzen van een handhavingsverzoek voor een PAS-melder door de Rechtbank vernietigd. Daarnaast kunnen de PAS-melders zonder vergunning niet uitbreiden en krijgen zij van de meeste instellingen geen aanvullende financiering. Dit maakt de noodzaak tot legalisatie hoog. Dit is bevestigd enerzijds door een amendement van PS op de Flevolandse stikstofaanpak (FAS) en anderzijds door de sector zelf die de legalisatie als voorwaarde stelt om actief te participeren in de stikstofaanpak van de provincie.

De provincie is, evenals verscheidene andere provincies, op zoek naar versnellingsmogelijkheden van de legalisatie. Meest kansrijke optie daarbij blijkt de aankoop van stikstofruimte. Een aantal concrete casussen zijn, in afwachting van financiering, in afrondende fase. Aangekochte stikstofruimte moet efficiënt worden benut. Om deze efficiëntie te garanderen wordt een doelenbank ingesteld speciaal voor legalisatie van de PAS-melders.

Op 25 januari 2022 zijn de Beleidsregels salderen provincie Flevoland vastgesteld en is gelijktijdig de stikstofbank (het framework) ingesteld inclusief een provinciale doelenbank voor prioritaire projecten. De beleidsregels bieden de

Registratienummer
2957680

Datum
17 mei 2022

Afdeling/Bureau
SENB

P&C medewerker

Datum:
17 mei 2022
Agendapunt

Categorie
-
Bevoegdheid
-

Openbaarheid
Openbaar

Portefeuillehouder
Hofstra, H.J.

Routing

Besluit

Datum besluit

Akkoord:

Afdeling
Hoofd financiën
Portefeuillehouder

mogelijkheid om aanvullende doelenbanken vast te stellen. Technisch gezien is deze mogelijkheid er slechts eenmaal per drie maanden. De huidige mogelijkheid sluit eind mei, waardoor voortvarendheid in de besluitvorming is benodigd.

In de in te stellen doelenbank kan vrijgemaakte en gekochte stikstofruimte worden opgeslagen om, zodra verificatie is afgerond, toebedeeld te worden aan PAS-melders. De PAS-melders krijgen dan een vergunning en daarmee de hoogst haalbare rechtszekerheid. Gezien de verantwoordelijkheid van de legalisatie van de PAS-melders bij het Rijk ligt, is de intentie gemaakte kosten voor de stikstofruimte op het Rijk te verhalen.

Argumenten

1.1 *De doelenbank voor de legalisatie is benodigd om aangekochte stikstofruimte efficiënt te kunnen benutten en te kunnen bewaren*

1.2 *Indien de vrijgemaakte ruimte voor PAS-melders in de bestaande doelenbank voor prioritaire projecten zou worden gestopt creëert dit concurrentie tussen PAS-melders en prioritaire projecten en bemoeilijkt dit het verhalen van de kosten van de legalisatie bij het Rijk*

Kanttekeningen

De verantwoordelijkheid voor de legalisatie van de PAS-melders ligt bij het Rijk. Hoewel er wel ambtelijke gesprekken zijn gevoerd, heeft dit nog niet geleid tot concrete afspraken tussen Rijk en provincies over het provinciaal voorschieten van ruimte.

Financiële impact

Besluitvorming over financiële middelen voor het aankopen van stikstofruimte zal zo nodig apart worden voorgelegd en maakt geen onderdeel uit van de besluitvorming voor de doelenbank.

Personele impact

De doelenbank zal worden beheerd door het bestaande team van vergunningverleners, beleidsmedewerkers en het kernteam stikstof.

Externe communicatie

Het instellingsbesluit wordt gepubliceerd in het provinciaal blad.

Samenvatting voor de publieksvriendel jke besluitenlijst

In 2019 is het Programma Aanpak Stikstof vernietigd. Bedrijven die een melding hebben gedaan onder dit programma zijn sindsdien illegaal. Het Rijk wil deze bedrijven legaliseren, maar deze legalisatie verloopt langzaam. Provincie Flevoland wil dit versnellen en zal hiervoor zelf stikstofruimte zoeken. Om deze stikstofruimte op te slaan en uit te geven wordt een stikstofbank ingesteld.

Bijlagen

Naam bijlage:		eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de WOB (ja/nee aangeven)
Instellingsbesluit doelenbank legalisatie voormalige PAS-melders		2957677	ja
Provinciaal blad – Instellingsbesluit doelenbank legalisatie PAS-melders		2957171	ja
Mededeling vaststellen instellingsbesluit voor een doelenbank inzake de legalisatie van de PAS-melders		2957681	ja

Art. 5.1.2.e

PROVINCIE FLEVOLAND

Memo

Registratienummer:
2961521

Datum
2 juni 2022

Aan
PO stikstof

Afdeling
SENB

Van
[redacted]

Doorkiesnummer
+3132[redacted]

Betreft
Legalisatie PAS-melders en status casus

Afschrift
-

Opmerkingen

Achtergrond
Met het vernietigen van het Programma Aanpak Stikstof (PAS) door de Raad van State op 29 mei 2019 is de wettelijke basis voor de vrijstelling van de vergunningplicht voor PAS-meldingen vervallen. Dat betekent dat veel bedrijven die een PAS-melding hebben ingediend niet langer een (volledig dekkende) vergunde situatie in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb) hebben.

Het Rijk heeft het voornemen tot legalisatie van deze bedrijven opgenomen in de Wet stikstofreductie en natuurherstel (Wsn) en hiertoe in februari 2022 een legalisatieprogramma ingesteld. Conform wet en programma moet het Rijk uiterlijk 3 jaar na instellen van het programma (februari 2025) de benodigde maatregelen voor het vrijmaken van stikstofruimte voor de legalisatie hebben afgerond. Dat betekent dat, indien de planning gehaald wordt, de legalisatie eind 2025 afgerond zou moeten zijn.

Bedrijven hebben zich kunnen aanmelden voor het legalisatieprogramma, waarna verificatie van gegevens plaats vindt. Criteria om aan legalisatie mee te mogen doen zien met name op een controle of de melding conform de destijds geldende voorwaarden is ingediend en of legalisatie noodzakelijk is omdat er ook feitelijke activiteiten op basis van de melding zijn of worden uitgevoerd. In totaal hebben zich ruim 2000 bedrijven in Nederland gemeld voor het legalisatieprogramma, waarvan ruim 130 in Flevoland.

Problematiek en versnellingspogingen
Inmiddels is er behoefte om de legalisatie te versnellen. Die behoefte komt voort uit een aantal factoren, waaronder:

- Een door de rechter toegekend WOB-verzoek (nu: Woo) waarin de locaties van alle PAS-melders zijn vrijgegeven, daarmee het risico op handhavingsverzoeken verhogend;
- Het onsuccesvol afwijzen van liggende handhavingsverzoeken (met name ingediend door MOB), waarbij een verwijzing naar het legalisatieprogramma onvoldoende zicht op legalisatie geeft (conform de rechter, nog niet bevestigd door de Raad van State) en het onderbouwen van een belangenafweging (belang ondernemer vs belang natuur) ingewikkeld is zolang de additionaliteitsvereiste (eis dat er voldoende maatregelen worden genomen voor de stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden) nog niet volledig onderbouwd is;
    - Dit heeft reeds geleid tot het overgaan tot handhaving in een aantal Overijsselse casussen, en ook in Flevoland is de eerste afwijzing van een handhavingsverzoek bij de rechter gesneuveld;
- Het vrijmaken van stikstofruimte voor de legalisatieslag verloopt moeizaam. De ruimte moet vooralsnog vrijkomen uit de gerichte opkoopregeling en de generieke opkoopregeling. De

Memo

gerichte opkoopregeling staat open, maar hiervan is nochtans nauwelijks gebruik gemaakt. De generieke opkoopregeling volgt eind dit jaar. Maar de verwachtingen zijn dat – op zijn best – vrijgemaakte ruimte pas in grote mate vrijkomt richting het einde van de drie jaars periode (2025) die hiervoor staat;

- Met name agrarische partijen stellen de legalisatie van de PAS-melders als harde voorwaarde om medewerking te verlenen aan maatregelen in het kader van het stikstofprogramma breed, waaronder het gebiedsproces;
    - In Flevoland is dit een van de voorwaarden zoals in een brief aan GS gesteld door de Stikstofgroep;
- Bedrijven in een niet Wnb legale situatie kunnen vaak geen financiering krijgen bij financiële instellingen en moeten daarom nieuwe investeringen uitstellen/afstellen.

Reeds lange tijd wordt daarom het gesprek tussen Rijk en provincies gevoerd over mogelijke versnelling van de legalisatie door provincies. Één van de richtingen betreft de inzet van stikstofruimte vrijgemaakt door provincies voor de legalisatie van de PAS-melders, waarbij de inzet is dat op termijn de stikstofruimte of gemaakte onkosten door het Rijk vergoed worden. Ook GS Flevoland is aan een dergelijk traject begonnen, waarbij de onderhandelingsfase is ingegaan met een aantal ondernemers dat zich vrijwillig heeft gemeld met beschikbare stikstofruimte (vaak als onderdeel van een breder verhaal).

Voordeel van deze aanpak is dat provincies niet gebonden zijn aan de bestaande regelingen. Zo hoeft er geen aankoop van gehele bedrijven plaats te vinden. Wel betreft de aangekochte stikstofruimte vaak een 'deel van de puzzel', waarbij er bijvoorbeeld ook sanering van een stal met asbest komt kijken of andere zaken die moeten leiden tot het ontstaan van een toekomstbestendige situatie ter plaatse. Aankopen blijft desondanks complex gelet op de spelregels die hierbij gelden.

Belangrijk nadeel is dat provincies de investeringen moeten voorschieten, terwijl -zeker in Flevoland- de beschikbare budgetten beperkt zijn. Gezien er nog geen concrete afspraken zijn gemaakt wat betreft voorschieten lopen provincies daarbij ook het risico dat de investeringen niet worden terugbetaald door het Rijk.

Bespreken casuïstiek – op basis van gesprek/gegevens zoals geleverd door de ondernemer
Sinds april van dit jaar zijn Rijk en provincie Flevoland in gesprek over en met een specifieke casus die zich bij de provincie heeft gemeld. Het betreft een ondernemer met een pluimveebedrijf aan de westzijde van de Noordoostpolder, op ongeveer 20 kilometer van stikstofgevoelige gebieden. De locatie is daarmee –wat betreft stikstofemissie en depositie- relatief gewenst voor de betreffende activiteit. De ondernemer in kwestie heeft een bedrijf met ongeveer 40.000 ouderdieren. Dit bedrijf werkt met rondes van ongeveer anderhalf jaar waarin nieuwe dieren worden geplaatst met behulp van financiers en in de periode erna deze investering wordt terugverdiend met de verkoop van de eieren. Na anderhalf jaar worden de dieren vervangen en begint de cyclus opnieuw. Inmiddels staat de stal leeg omdat de betrokken financiers geen nieuwe investering willen doen zolang er sprake is van een niet volledig vergunde situatie. De ondernemer heeft wel vaste lasten (oa verzekeringen), naar eigen zeggen ongeveer €5000,- per maand. Er is geen bedrijfsreserve. De ondernemer spreekt momenteel de persoonlijke reserves aan en doet vervangend werk in loondienst. Naar eigen zeggen zal ook de persoonlijke reserve rond oktober zijn uitgeput. Eventuele verkoopbaarheid van het bedrijf is verminderd zonder vergunning en zal naar verwachting leiden tot een restschuld, met mogelijk een schuldsaneringstraject voor de ondernemer en zijn gezin tot gevolg.

Voorliggende oplossingsrichtingen en daarbij geconstateerde beperkingen
De situatie zoals gemeld door de ondernemer lijkt vooralsnog uniek voor Nederland. Hoewel het zeer onaannemelijk is dat vergelijkbare problematiek bij geen van de 2000 andere PAS-melders speelt, is deze ondernemer de enige die zich tot dusver gemeld heeft. Dat bemoeilijkt het oplossen van de problematiek, door bijvoorbeeld het instellen van een passende Regeling door het Rijk. Ook speelt, mede gezien de onbekendheid met de totale omvang van het aantal vergelijkbare gevallen, dat

Memo

voorzichtigheid is geboden in het kader van precedentwerking. Immers moet een geleverde oplossing in principe ook aan vergelijkbare knelgevallen – indien deze zich uit eigen beweging of mogelijk zelfs na inventarisatie melden.

Tussen Rijk (LNV) en provincie heeft overleg plaatsgevonden waarbij de besproken richtingen voor de casus grofweg te verdelen zijn in drie hoofdlijnen:

1. Versnelde legalisatie met stikstofruimte
Intentie van deze richting is dat provincie met aangekochte stikstofruimte de PAS-melder legaliseert. De aangekochte stikstofruimte zou dan op termijn door het Rijk vergoed kunnen worden. Hierbij spelen de volgende punten:

- Hoewel er een aantal concrete onderhandelingen worden gevoerd, is er vooralsnog geen (aangekochte) stikstofruimte beschikbaar;
- Voor legalisatie moet extern salderen mogelijk zijn. Extern salderen is in Flevoland niet mogelijk op Overijsselse gebieden in navolging van de besluitvorming in Overijssel ten aanzien van de additionaliteitsvereiste. Overijssel heeft aangegeven extern salderen weer open te willen stellen tussen juli 2022 en einde derde kwartaal;
- Over de eventuele restitutie door het Rijk zijn nog geen concrete afspraken gemaakt;
- Toekenning van beschikbare stikstofruimte vindt in principe plaats conform de spelregels uit het legalisatieprogramma. Bij deze regels is aangesloten in de doelenbank die de provincie heeft ingesteld voor de legalisatie;
- Gezien het dreigende faillissement richting oktober 2022 moet er voor de ondernemer in kwestie een overbrugging zijn voor de tussentijdse periode. Rijk heeft vooralsnog hiervoor geen lopende Regelingen of andere mogelijkheden. Provinciaal staan zaken als staatssteun een dergelijke financiering in de weg. Mogelijk dat bij concreet zicht op legalisatie de particuliere financiers hier een rol in kunnen spelen, maar vooralsnog vereisen zij volledige legalisatie;
    - Ook na legalisatie blijft de kwestie van de maanden gemaakte onkosten zonder inkomsten een vraagstuk. Dit is ook een relevant vraagstuk voor andere, vergelijkbare, casuïstiek;
- Hoe langer de stal leeg staat, des te groter de kans dat naast investering in nieuw pluimvee, ook andere investeringen voor de herstart (bijvoorbeeld aangaande de stalinrichting) noodzakelijk worden.

2. Opkoop van het bedrijf
Het Rijk heeft geen Regelingen beschikbaar om rechtstreeks het bedrijf te kopen en voldoet niet qua voorwaarden aan de openstaande opkoopregeling. Er zou aangekocht en voorgefinancierd moeten worden door de provincie. Hierbij spelen de volgende punten:

- Voorfinanciering van het bedrijf beperkt de financiële mogelijkheden voor de provincie voor verdere aankoop van stikstofruimte en kan daarmee legalisatie van andere PAS-melders belemmeren;
- Ook provincie zal moeten onderbouwen waarom deze casus past binnen de aankoopstrategie in het kader van het stikstofdossier en/of de transitie van het landelijk gebied;
- Er zijn geen concrete afspraken over terugbetaling door het Rijk. Dit leidt tot een risico voor de provincie. Mogelijk kan er wel een politiek bestuurlijke toezegging vanuit het Rijk worden gedaan;
- Het aangekochte perceel zal op termijn ook weer verkocht moeten worden en onderdeel moeten worden van een leefbaar buitengebied. Er is geen zicht op de mate dat een aankoopbedrag terugverdiend kan worden uit een verkoop.

Memo

3. Aansprakelijkheidstelling
Indien geen van de andere opties mogelijk is, resteert de optie voor de ondernemer om het Rijk aansprakelijk te stellen voor geleden schade. Hierbij spelen de volgende punten:

- Aansprakelijkheidsstelling kan een langdurig traject betreffen. Tussentijds kan de ondernemer in kwestie al in de schuldsanering belanden met alle persoonlijke consequenties van dien;
- Bij een aansprakelijkheidsstelling moet er bewezen worden dat de geleden schade een direct gevolg is van het genomen besluit (het vrijstellen van de vergunningplicht?). Het is onzeker of deze relatie afdoende gelegd kan worden;
- Bij eerdere claims over aansprakelijkheid heeft het rijk deze afgewezen. Hierbij was geen sprake van individuele situaties, maar kwamen de claims vanuit organisaties.

Memo

Project:	

Status resultaten Ligt op schema
Status uitputting budget Ligt op schema

Datum: 29-apr-21

Opdrachtgever:	
Proj.leider (fte):	
Proj.leden (fte)	
Looptijd:	
Projectbudget:	

Doelstelling en koppeling 4 peilers:

Achtergrond/ koppeling besluiten GS/PS:	Overlegstructuur:

Knelpunten

Binnen scope	Buiten scope:

	Risico's	Beheersmaatregel	Actiehouder
1			
2			
3			
4			
5			

Betrokken stakeholders en rol

Politieke gevoeligheid:

Raakvlakken met andere projecten/beleid/programma's

Middelenraming (fte's en budgetten)

Nr.	Concrete resultaten/prod./comm momenten	Planning	Globale aanpak
1			
2			
3			
4			

Projectplanning Project A

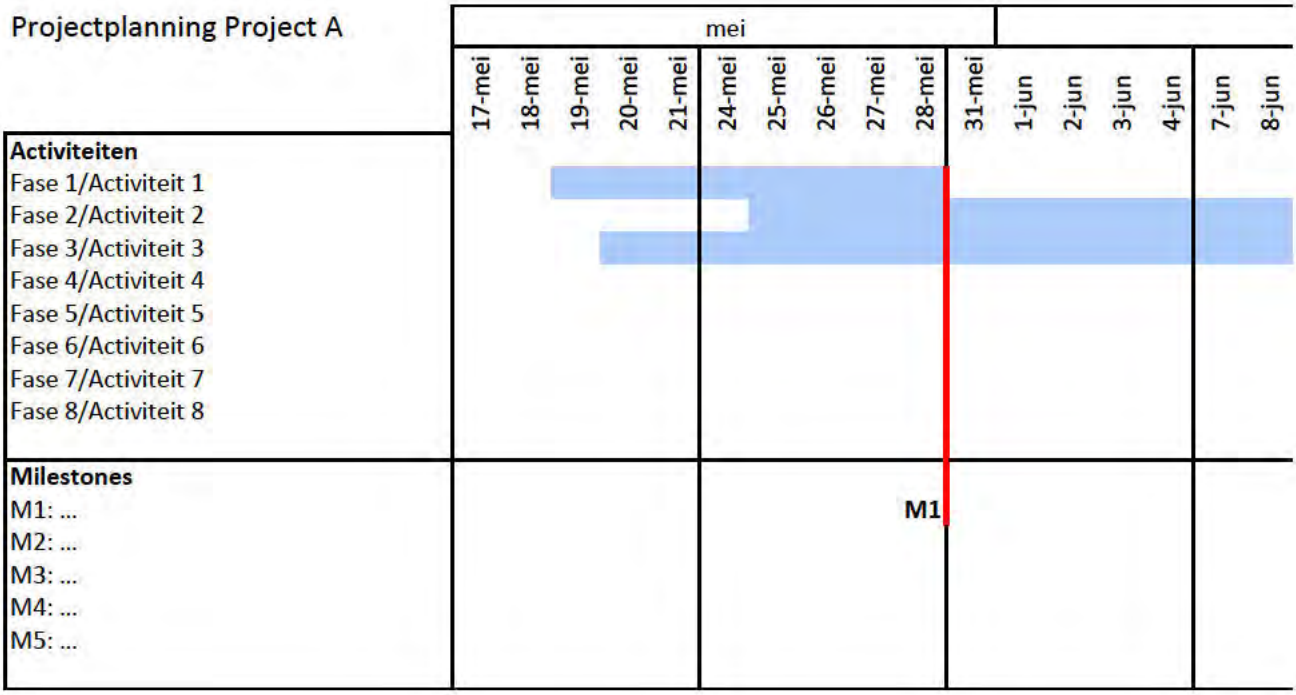

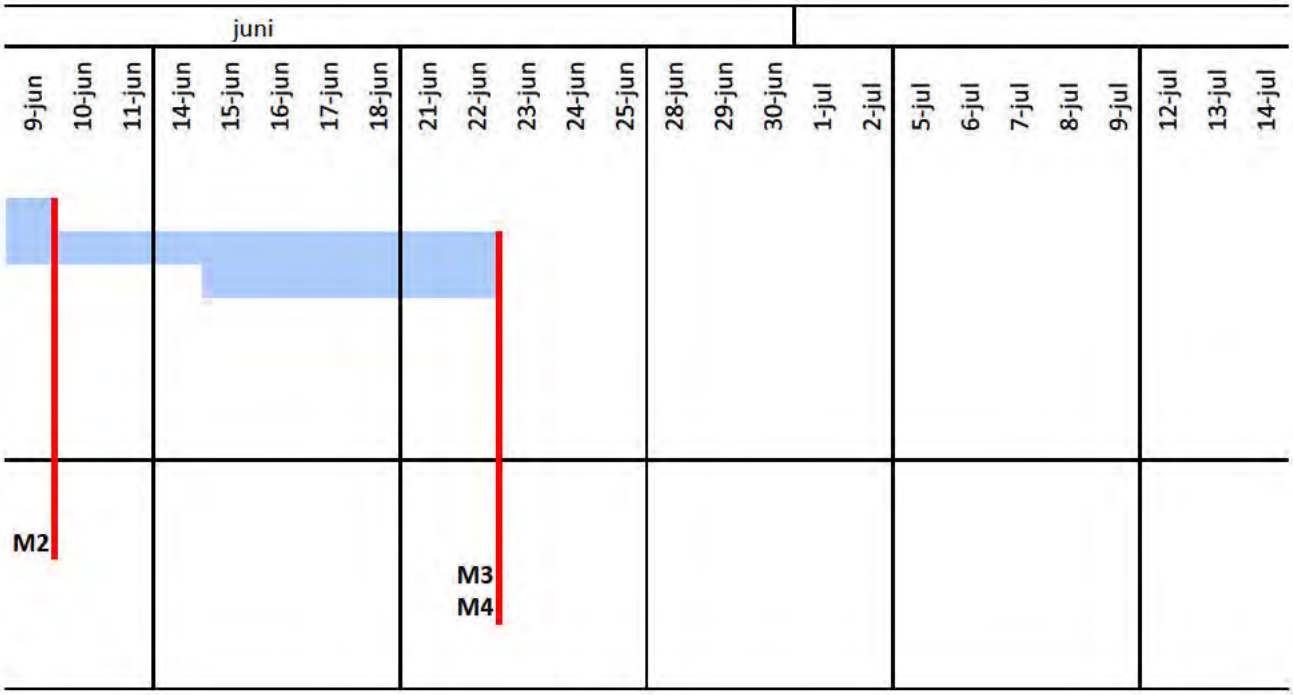
juni
9-jun
10-jun
11-jun
14-jun
15-jun
16-jun
17-jun
18-jun
21-jun
22-jun
23-jun
24-jun
25-jun
28-jun
29-jun
30-jun
1-jul
2-jul
5-jul
6-jul
7-jul
8-jul
9-jul
12-jul
13-jul
14-jul
M2
M3
M4

juli												augustus									
15-jul	16-jul	19-jul	20-jul	21-jul	22-jul	23-jul	26-jul	27-jul	28-jul	29-jul	30-jul	2-aug	3-aug	4-aug	5-aug	6-aug	9-aug	10-aug	11-aug	12-aug	13-aug	16-aug	17-aug	18-aug	19-aug

	september																								
20-aug	23-aug	24-aug	25-aug	26-aug	27-aug	30-aug	31-aug	1-sep	2-sep	3-sep	6-sep	7-sep	8-sep	9-sep	10-sep	13-sep	14-sep	15-sep	16-sep	17-sep	20-sep	21-sep	22-sep	23-sep	24-sep

	27-sep	
	28-sep	
	29-sep	
	30-sep	
	1-okt	oktober
	4-okt	
	5-okt	
	6-okt	
	7-okt	
	8-okt	
	11-okt	
	12-okt	
	13-okt	
	14-okt	
	15-okt	
	18-okt	
	19-okt	
	20-okt	
	21-okt	
	22-okt	
	25-okt	
	26-okt	
	27-okt	
	28-okt	
	29-okt	
	1-nov	

	2-nov	november
	3-nov	
	4-nov	
	5-nov	
	8-nov	
	9-nov	
	10-nov	
	11-nov	
	12-nov	
	15-nov	
	16-nov	
	17-nov	
	18-nov	
	19-nov	
	22-nov	
	23-nov	
	24-nov	
	25-nov	
	26-nov	
	29-nov	
	30-nov	
	1-dec	
	2-dec	
	3-dec	
	6-dec	
	7-dec	

	8-dec	december
	9-dec	
	10-dec	
	13-dec	
	14-dec	
	15-dec	
	16-dec	
	17-dec	
	20-dec	
	21-dec	
	22-dec	
	23-dec	
	24-dec	
	27-dec	
	28-dec	
	29-dec	
	30-dec	
	31-dec	

Project:	Legalisering PAS meldingen (circa 147)

Status resultaten Ligt op schema
Status uitputting budget Ligt op schema

Datum: 29-apr-21

Opdrachtgever:	[redacted]
Proj.leider (fte):	[redacted])
Proj.leden (fte)	[redacted]
Looptijd:	eind 2024
Projectbudget:	inhuur Flexpool (BIJ12)

Doelstelling en koppeling 4 peilers:

Voor 2025 de Flevolandse PAS-melders legaliseren

Achtergrond/ koppeling besluiten GS/PS:	Overlegstructuur:

Knelpunten

Doorloopsnelheid afhankelijk van het vinden van stikstof ruimte door het rijk. Vergunningverleningscapaciteit is beperkt

Binnen scope	Buiten scope:

	Risico's	Beheersmaatregel	Actiehouder
1	Financiering is nog in onderhandeling met Rijk	Actief volgen en beïnvloeden via IPO	
2	Mogelijke aanpassing legesverordening	Inzetten op € 0,- leges	
3	Capaciteit projectleden	Meer inhuur / verhogen Flexpool	
4	Politieke druk wordt opgevoerd voor versnellen	Voorfinanciering PAS melders	
5			

Betrokken stakeholders en rol

PAS-melders
PS-leden

Politieke gevoeligheid:

Hoog, PAS-melders zitten al enkele jaren op slot en kunnen pas weer uitbreiden/veranderen als PAS melding is gelegaliseer. Toezeggingen dat de legalisatie zsm ter hand wordt genomen om uit deze impasse te komen.

Raakvlakken met andere projecten/beleid/programma's

Reguliere vergunningverlening

Middelenraming (fte's en budgetten)

147 meldingen, 48 uur per melding, ca [redacted] Afhankelijk van onderhandeling met Rijk is een deel voor rekening provincie. Dit bedraagt tenminste [redacted]
Ureninzet bedraagt ca 7000 uur is 5,5 fte over een periode van 3 jaar.
1,8 fte per jaar in de jaren 2022,2023 en 2024.

Nr.	Concrete resultaten/prod./comm momenten	Planning	Globale aanpak
1	Pilot 20 meldingen (leidt tot circa 5 positieve weigeringen en circa 15 bedrijven in de 'wachtkamer')	gereed 09-21	Verificatie 20 meldingen ca 5 PAS melders voorzien van positieve weigering

2	Verificatie en vergunnen PAS melders / afgeven positieve weigeringen	start 9-21, gereed eind 2024	Op volgorde van melden bij RVO oppakken en vergunnen naar gelang er stikstofruimte beschikbaar is.
3	20 verificaties	start 1-10-2021 , 31-12-21 eind	Verificatie 20 meldingen ca 5 PAS melders voorzien van positieve weigering
4	Beschikkingen afgeven	verwacht in 2022	circa 46 beschikkingen per jaar
5	Brief van het Rijk (planning legalisatie PAS melders		
6	Informatiebijeenkomst PAS melders	Rond sept 21	
7	Communicatiestrategie opstellen	1-jul-21	

Project:	TH op orde en N-proof

Status resultaten	Ligt op schema
Status uitputting budget	Ligt op schema

Datum: 29-apr-21

Opdrachtgever:	[redacted]
Proj.leider (fte):	[redacted]
Proj.leden (fte)	[redacted]
Looptijd:	**Onbepaald, doorlopend**
Projectbudget:	

Doelstelling en koppeling 4 peilers:

1) Inzicht wat er nodig is aan huidige vergunning om ze stikstof-proof te maken
2) Vergunningen aanpakken

Toezicht- en handhavingsstrategie ontwikkelen, vaststellen en uitvoeren

Achtergrond/ koppeling besluiten GS/PS:	**Overlegstructuur:**
Om de ontwikkeling van Flevoland door te laten lopen is het noodzakelijk dat vergunningverlening stikstof op gang blijft	

Knelpunten

Toezicht en handhaving is tot nog toe niet actief opgepakt door de provincie. Deze taak moet nog worden belegd bij de OFGV. Bij deze organisatie zal nog kennis en expertise moeten worden opgebouwd.

Binnen scope	**Buiten scope:**
Reguliere vergunningverlening en T&H	Benodigd instrumentarium, zoals beleidsregels, SDB.

	Risico's	**Beheersmaatregel**	**Actiehouder**
1	Juridische capaciteit is zeer beperkt	Meer capaciteit claimen uit bezetting juristen	
2	Kennis opbouwen bij de OFGV	Opleiden	OFGV
3	Analyse kost te veel tijd	OFGV inschakelen/inhuren	
4			
5			

Betrokken stakeholders en rol

Ondernemers (vergunningaanvragers), OFGV, natuurorganisaties zoals de MOB, mede overheden, initiatiefnemers binnen de provincie (Infra en GE),

Politieke gevoeligheid:

Aangezien er nog een grote groep bedrijven is die niet is voorzien van een geldige vergunning en mogelijk de legalisatieopties beperkt zijn zullen er tijdens het uitvoeren van de HH-strategie knelpunten naar boven komen.

Raakvlakken met andere projecten/beleid/programma's

Middelenraming (fte's en budgetten)

Bestaande capaciteit, inzet van vergunningverleners à 0,7 fte. Juridische capaciteit is onbekend. Stuctureel [redacted] voor uitvoering T&H bij de OFGV, [redacted] voor uitbreiding vv-capaciteit bij de provincie

Nr.	**Concrete resultaten/prod./comm momenten**	**Planning**	**Globale aanpak**
1	Vastgestelde T&H strategie	sep-21	GS stellen T&H strategie vast
2	Opdracht aan de OFGV voor T&H	okt-21	
3	Toezicht op de uitvoering T&H strategie	vanaf okt 21	
4	Probleemanalyse rond hebben van afgegeven vergunningen en voorstel van	31-10-2021	

5	Aanpakken van de vergunningen		
6	Communicatiestrategie afstemmen met OFGV	gereed op 15 aug 2021	

Project:	ergunningensysteem op orde + nwe vergunningensystematie

Status resultaten Ligt op schema
Status uitputting budget Ligt op schema

Datum: 29-apr-21

Opdrachtgever:	[redacted]
Proj.leider (fte):	[redacted]
Proj.leden (fte)	[redacted]
Looptijd:	Onbepaald, doorlopend
Projectbudget:	

Doelstelling en koppeling 4 peilers:

Vergunningen en overzichtelijk systeem & geografisch weer te geven (GEO data er ook bij)

Achtergrond/ koppeling besluiten GS/PS:	Overlegstructuur:

Knelpunten

Niet alle vergunningen zijn in beeld

Binnen scope	Buiten scope:

	Risico's	Beheersmaatregel	Actiehouder
1	Interne organisatie informatievoorziening	Bij start betrekken	Jeroen
2			
3			
4			
5			

Betrokken stakeholders en rol

Informatie Voorziening (IV) van de provincie Flevoland (faciliteren netwerk). OFGV als toezichthouder op de vergunningen (gebruiker).

Politieke gevoeligheid:

Raakvlakken met andere projecten/beleid/programma's

Inzicht is nodig voor uitvoering Toezicht en Handhaving strategie door de OFGV.

Middelenraming (fte's en budgetten)

Inhuur voor vullen van het systeem [redacted]

Nr.	Concrete resultaten/prod./comm momenten	Planning	Globale aanpak
1	Voorstel voor een systeem	okt-21	
2	Inrichten systeem	okt-21 dec-21	

3	Vulling van het systeem met afgegeven vergunningen	dec-21 apr-22	
4	Borging toevoegen nieuwe vergunningen	apr-22	
5			

Project:	N-compensatie prio FL-projecten + Stikstofdepositiebanken

Status resultaten Ligt op schema
Status uitputting budget Ligt op schema

Datum: 21-jun-21

Opdrachtgever:	[redacted]
Proj.leider (fte):	[redacted]
Proj.leden (fte)	[redacted]
Looptijd:	**Oprichten bank sept 2021 - vanaf sept 2021 vulling FL doelenbank**
Projectbudget:	[redacted]

Achtergrond/ koppeling besluiten GS/PS:	**Overlegstructuur:**
koppelen met gebiedsgerichte aanpak	kernteam stikstof

Binnen scope	**Buiten scope:**
Inventariseren behoeftes	Vullen banken
Besluitvorming GS	Onttrekken ruimte
Opstellen instemmingsbesluiten	Woningbouw (SSRS!)
Juridische check	

Betrokken stakeholders en rol

Interne stakeholders: infra en mobiliteit [redacted], natuur [redacted], bodemdaling [redacted]
Externe stakeholders: gemeenten, ondernemers, thematafels, gebiedsprocessen, branchevereigingen, natuur- en milieuorganisaties

Middelenraming (fte's en budgetten)

Vooralsnog niet verwacht dat er - naast personele inzet - budget benodigd is.
Mogelijk budget voor communicatie.

Wel budget nodig voor vulling van de banken - maar buiten scope

Doelstelling en koppeling 4 peilers:

1) Met beleidsregels mede oprichten van de gezamenlijke microdepositiebank
2) Oprichten van Flevolandse doelenbank

Nadrukkelijk buiten de opdracht (maar wel essentieel voor het slagen):
3) Vulling Flevolandse doelenbank

Knelpunten

GS wil graag doelenbank voor voorschieten legalisatie PAS-meldingen. Daar is nog geen voorziening voor. Overleg met DGS [redacted]) noodzakelijk.

Doelenbanken zijn slechts een instrument, hebben geen nut zonder vulling. Daarom apart vullingsproces via [redacted]

	Risico's	**Beheersmaatregel**	**Actiehouder**
1	Wel instellen geen noodzaak	**Inventarisatie behoefte en mogelijkheden aan de voorkant**	[redacted]
2	Geen toereikend budget	**Apart proces voor vulling**	[redacted]
3	Te hoge verwachtingen in buitenwereld	**Communicatieplan**	[redacted]
4	Juridische houdbaarheid	**Juridische check instellingsbesluiten + inventarisatie andere provincies**	[redacted]
5	Geen/niet goede vulling in de FL doelenbank	**Apart proces voor vulling**	[redacted]

Politieke gevoeligheid:

Wordt het geen tweede PAS?
Niet gebruiken van de latente ruimte
Politiek moet de ruimte gaan verdelen
Vulling van de bank kan alleen via maatregelen (mn in de landbouw)

Raakvlakken met andere projecten/beleid/programma's

Gebiedsgerichte aanpak, N-innovatielab, Gebiedsplan Flevoland (obv analyses)/reductieplan FAS

Nr.	**Concrete resultaten/prod./comm momenten**	**Planning**	**Globale aanpak**
1	Beleidsregels 29 juni in GS	29-jun-21	klaar
2	Communicatie beleidsregels PS etc	7-jul-21	klaar
3	Discussie in GS over doelenbank	24-aug-21	klaar
4	Inventarisatie behoefte aan doelenbank	sep-21	Interne inventarisatie - mogelijk contact extern
5	Besluit over welke doelenbank	1-okt-21	
6	GS instellingsbesluiten	1-nov-21	
7	Inventarisatie vulling	vanaf 1 sept	buiten scope!
8	Vulling doelenbank & microdepositiebank & ruimte v externe salderen oa MSNF	vanaf 1 nov 2021 (& vanaf juli 2021), vanaf 2020	buiten scope!
9	Evaluatie en bijsturing doelenbank	1-mei-22	

Project:	Gebiedsproces NO-FL aanpak N, thematafels

Status resultaten Ligt op schema
Status uitputting budget Ligt op schema

Datum: 21-jun-21

Opdrachtgever:	[redacted]
Proj.leider (fte):	[redacted]
Proj.leden (fte)	[redacted]
Looptijd:	***Eerste fase tot 1 maart 2022***
Projectbudget:	[redacted]

Achtergrond/ koppeling besluiten GS/PS:	**Overlegstructuur:**
Aanpak Stikstof Flevoland: doelstelling stikstofreductie in de gebieden dichtbij stikstofgevoelige Natura2000-gebieden, lange termijn doelstelling.	afstemmingsoverleg per gebied met wethouder en gedeputeerde & gebiedsoverleg / werktafel per gebiedsproces (werktafel gebied 1 en werktafel gebied 2) & intern projectteam gebiedsproces (pl + secr + landschapsarchitect + hans?) & klankbordgroep

Binnen scope	**Buiten scope:**
agrarische bedrijfsvoering, water, bodem, bossenstrategie, grond, afstemming met LNV en buurprovincies waar het deze specifieke gebieden aangaat	maatwerkgesprekken, bronmaatregelen, integrale flevolandse landbouwstrategie, opzetten subsidieregelingen, thematafel akkerbouw

Betrokken stakeholders en rol

Aan werktafel: agrariers, NBO's en gemeente, adviseurs
thematafel: kadaster, rabo, rvb ministerie

Ondernemers (agrariërs)
Terreinbeherende organisaties
Provincie Flevoland, Overijssel, Gelderland, Friesland
Gemeenten (Noordoostpolder, Dronten, Zeewolde)

Doelstelling en koppeling 4 peilers:

Toekomstgerichte visie met draagvlak van alle benodigde partijen die leidt tot een substantiële reductie van stikstof op natura2000-gebieden + een duurzame ontwikkeling van twee gebieden + begeleiding van agrariërs om stappen te zetten
Thematafel grond: overzicht knelpunten en aanzet tot oplossingen

Knelpunten

	Risico's	**Beheersmaatregel**	**Actiehouder**
1	geen reacties op uitnodging / Terughoudendheid agrariers	- duidelijk verwachtingsmanagement - persoonlijke aandacht/contact - aansluiten op bredere plannen (overwegen) - langdurige commitment provincie	
2	Door wisselingen in het team verwatert het commitment van de provincie	- ambtelijk opdrachtgeverschap binnen de organisatie - betrekken van interne collega's	
3	Meer tijd nodig voor een goed plan	op sturen, ruimte geven	
4	Veel praten weinig doen/ te veel binnen scope	- vasthouden aan doelstelling reductie N, maar wel voldoende enthousiasme creeeren	
5	Draagvlak koepels/vertgenwoordiger op afstand	- regelmatig informeren, klankbordgroep, thematafels	
6	Geen gevoel wat er werkelijk speelt in het gebied	Informele contacten	

Politieke gevoeligheid:

De verhouding politiek / agrarische sector is gevoelig, gezien eerdere acties en berichten in de media. Uitgangspunt bij dit proces is dat alles gebeurt op vrijwillige basis

Belangenorganisaties (nader te specificeren, naar gelang gebied) - op afroep
Rabobank/Kadaster/Rijksvastgoedbedrijf
Ministerie LNV

Middelenraming (fte's en budgetten)

Programmaleider 0,5 fte
Projectsecretaris 0,7 fte
Adviesbureau landbouw: [redacted]
Landschapsarchitect [redacted]

dit proces is dat alles gebeurt op vrijwillige basis.

Raakvlakken met andere projecten/beleid/programma's

Intern: andere thematafels (akkerbouw, bouw), data, toekomst perspectief landbouw
Extern: gebiedsaanpak provincie Overijssel & Friesland, gebiedsplannen IPO & Roadmap, Landbouw Meerdere Smaken Flevoland, Omgevingsvisie Flevoland, Landschapsvisie Flevoland, biodiversiteit Flevoland, programma natuur Flevoland, bossenstrategie, klimaatbeleid, gemeentenlijk beleid, economie

Nr.	Concrete resultaten/prod./comm momenten	Planning	Globale aanpak
1			
2			
3			
4			
5			

Project:	Subsidie innovatie + verduurzaming + maatwerkgesprekken

Status resultaten Ligt op schema
Status uitputting budget Ligt op schema

Datum: 21-jun-21

Opdrachtgever:	[redacted]
Proj.leider (fte):	
Proj.leden (fte)	
Looptijd:	
Projectbudget:	

Doelstelling en koppeling 4 peilers:

Achtergrond/ koppeling besluiten GS/PS:	Overlegstructuur:

Knelpunten

Binnen scope	Buiten scope:

	Risico's	Beheersmaatregel	Actiehouder

Betrokken stakeholders en rol

Politieke gevoeligheid:

Raakvlakken met andere projecten/beleid/programma's

Middelenraming (fte's en budgetten)

Nr.	Concrete resultaten/prod./comm momenten	Planning	Globale aanpak
1	ad hoc verlening subsidie	2021	
2	Vervolg maatwerkgesprekken (2)	juli 2021	
3	Afwegingskader subsidies	aug 2021	

4	Subsidieregling	okt 2021	

Project:	Integraal toekomstbeeld agrarische sector Flevoland

Status resultaten Ligt op schema
Status uitputting budget Ligt op schema

Datum: 7-jul-21

Opdrachtgever:	[redacted]
Proj.leider (fte):	[redacted]
Proj.leden (fte)	[redacted]
Looptijd:	Verkenning en quick scan juli-sept 2021 - Daarna uitgebreidere scan
Projectbudget:	

Achtergrond/ koppeling besluiten GS/PS:

Overlegstructuur:
Projectteam
Eventueel stuurgroep: [redacted]

Binnen scope	Buiten scope:

Betrokken stakeholders en rol

Agrariërs
Intern: [redacted])
IMO, afdeling GIS,

Middelenraming (fte's en budgetten)

GIS afdeling (p.m.). Grafische vormgeving

Doelstelling en koppeling 4 peilers:

Gedragen* agrarisch toekomstbeeld voor Flevoland waar zowel milieu aspecten als het verdienmodel van de agrarische sector meegenomen wordt
*eerste fase deskresearch daarna de sector betrekken en verder brengen
Gedragen: intern en extern
Koppeling peilers: stikstofreductie en gebiedsgerichte aanpak

Knelpunten

Communicatieve gevoeligheid. Aansluiting data-analyse (doorrekening scenario's stikstofreductie; project 'Analyse beleidsopgave Flevoland'). Integraliteit (link met andere beleidsdossiers). Voldoende data en gegevens. Aansluiting op bestaande toekomstbeelden en verkenningen provincie. Dynamische en onvoorspelbare politieke actualiteit (formatie, rapporten, acties boeren)

	Risico's	Beheersmaatregel	Actiehouder
1			
2			
3			
Bij a			
5			

Politieke gevoeligheid:

Algemene gevoeligheid op het gebied van stikstof. Discussies over (noodzaak tot) vemindering dieraantallen, vraag of veehouderij nog te handhaven is in gebieden met stikstofgevoelige Natura2000-gebieden.

Raakvlakken met andere projecten/beleid/programma's

Landbouw Flevoland in 2050

Nr.	Concrete resultaten/prod./comm momenten	Planning	Globale aanpak
1	Verkenning technische maatregelen emissiereductie	juli	Interne verkenning door staf landbouw / stikstof / GIS

2	Verzamelen data (verdienmodellen, andere beleidsdossiers)	juli - augustus	check bestaande verkenningen; kader: Kotler's innovatiemodel, Porter's Determinants Model, etc.
3	Verwerken resultaten scenarioberekeningen Reductieopgaven stallen, weide- en akkerland; aantallen dieren	september	Reductieopgaven stallen, weide- en akkerland; aantallen dieren
4	Rapport quick scan agrarisch perspectief (soorten bedrijven x aantal x emissie reductie, type innovaties) Beleidsdoelen vertalen naar emissiereductie en dan naar implementatie van innovatie, in kaart brengen	oktober	Beleidsdoelen vertalen naar emissiereductie en dan naar implementatie van innovatie, in kaart brengen laaghangend fruit en huidige trends
5	Verdiepen quick scan	oktober - november	Interactief met ondernemers

Project:	Analyse Flevolandse stikstofopgave + scenario's --> strat

Status resultaten Ligt op schema
Status uitputting budget Ligt op schema

Datum: 29-apr-21

Opdrachtgever:	[redacted]
Proj.leider (fte):	
Proj.leden (fte)	[redacted]
Looptijd:	1e fase tot 1 okt, daarna nieuwe afspraken maken
Projectbudget:	

Doelstelling en koppeling 4 peilers:

1) De stikstofopgave voor Flevoland helder in beeld hebben per Natura2000 gebied; concreet de emissiereductie die we moeten bewerkstelligen
2) Inzichtelijk maken van beleidsscenario's en instrumentarium voor het invullen van de Flevolandse doelen (meenemen doorrekening effectiviteit maatregelen enquete)
3) Monitoringsplan voor de voortgang van de Flevolandse doelen
4) Ondersteunen interprovinciale proces wat leidt tot stikstofanalyse

Achtergrond/ koppeling besluiten GS/PS:	Overlegstructuur:
	Wekelijks overleg op woensdagmiddag

Knelpunten

Landelijke doorrekening pas bekend na eerste fase en nu werken met tussentijdse resultaten
Aanvullende data-klussen vragen tijd van Ton, waardoor werk blijft liggen

Binnen scope	Buiten scope:

	Risico's	Beheersmaatregel	Actiehouder
1	Doorrekening enquete kost veel tijd	Capaciteit opschalen	
2			
3			
4			
5			

Betrokken stakeholders en rol

Provincie Gelderland - data Veluwe
RIVM

Politieke gevoeligheid:

Communicatie naar 'buiten'

Raakvlakken met andere projecten/beleid/programma's

Gebiedsplan gereed in zomer 2023

Middelenraming (fte's en budgetten)

Eventueel onderzoeksbudget

Nr.	Concrete resultaten/prod./comm momenten	Planning	Globale aanpak
1	Rapport & presentatie emissiereductie	1-okt-21	
2	Rapport & presentatie beleidsscenario's en instrumentarium	1-okt-21	
3	Advies op hoofdlijnen over monitoring	1-okt-21	Gebaseerd op 1 & 2

4	Meekijken en adviseren in interprovinciale processen	Doorlopend	
5	Overdracht en overdrachtsdocument	1-okt-21	[redacted] betrekken
6	Flevolands model doelgroepen, maatregelen en effect	1-okt-21	Bij voorkeur in Excel

Projectenoverzicht programma Stikstof + bezetting (projectnr: 2806324)

Pijler	Nr	Naam project/taak
A	1	**Legalisering PAS-meldingen**
A	2	**TH op orde en N-proof**
A	3	**Vergunningensysteem op orde + nwe vergunningensystematiek**
A/B	4	**N-compensatie prio FL-projecten + Stikstofdepositiebanken**
C	5	**Gebiedsproces NO-FL aanpak N, thematafels**
C	6	**Maatwerkgesprekken/ quick scans/ input innovatie in gebiedsproces**
		Subsidie innovatie
C	7	**Integraal toekomstbeeld agrarische sector**
C	8	**Analyse FL N-opgave + scenario's** ☐ aanzet verfijning strategie
		Inspelen op landelijke en EU-regelingen
		Regie Communicatie stakeholders
C	9	Gebiedsplan Flevoland 2023
D	10	Stikstofstrategie versterkt programma natuurinclusieve samenleving
D	11	Stikstofstrategie versterkt volgende versie Omgevingsvisie
0	12	**Prog. man. (PIOFAC) + voortg/samenhang/strat, kernteam + PO + IPO (AC, BC, BO)**
		Totaal beschikbaar

gecontroleerd

- A8 Adequate handhaving
- A9 Er komen geen nieuwe onvergunde emissies bij in Flevoland

Prog. man. (PIOFAC) +voortg/samer

Legalisering PAS-meldingen (JH)

TH op orde en N-proof (JH)

Vergunningensysteem op orde + nwe vergunningensystematiek (JH)

(Legalisering meldingsvrij, interimmer)

N-compensatie prio Fl-projecten (Vac, I
Stikstofdepositiebanen (oprichten en b
(Vac, PH)

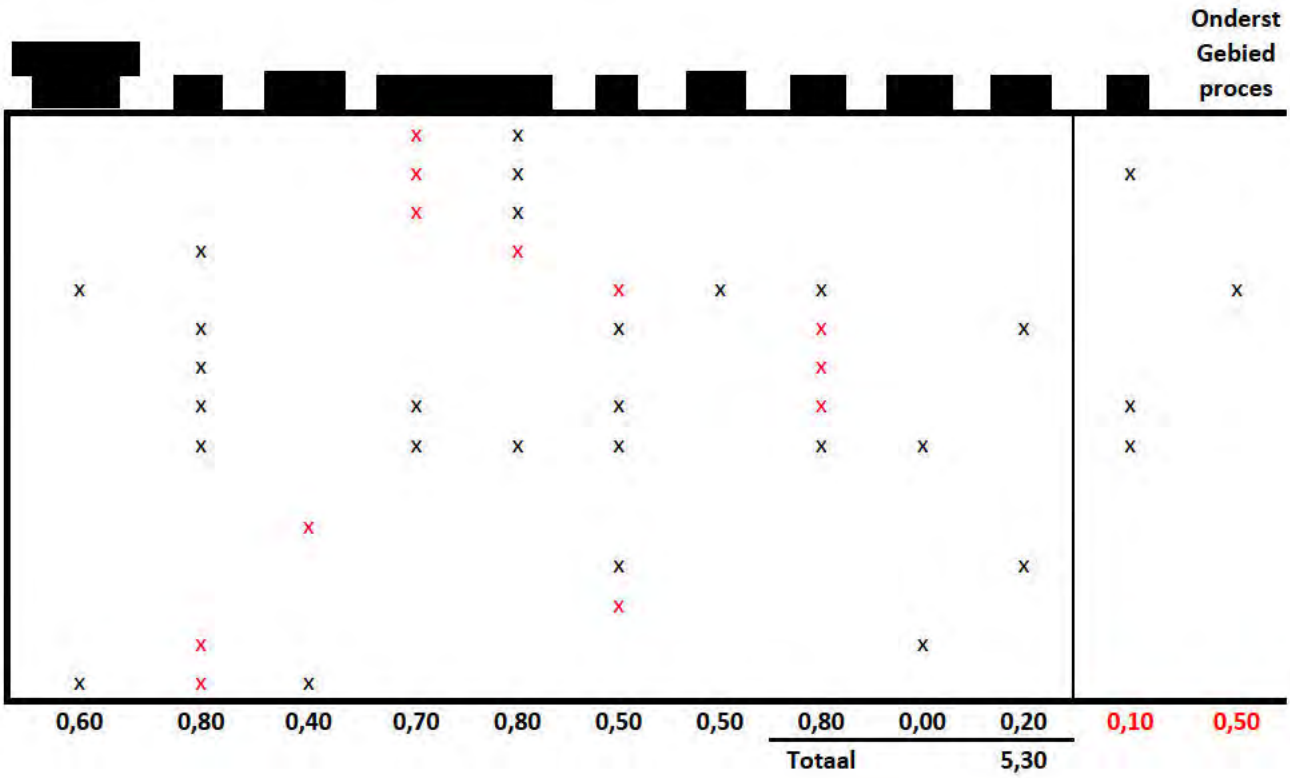

ang

van

om in

or de

n

en

C Stikstofreductie

- C1 Impact lopend Rijks- en provinciaal beleid op stikstofreductie in beeld.
- C2 Terugbrengen van Flevolands aandeel in overbelasting N2000-gebieden met 50% in 2030 ten opzichte van 2019 en 26% emissiereductie in alle sectoren in 2030.
- C3 Stimuleren innovatie en emissiereductie
- C4 Natuurinclusief grondbeleid (resulterend in een reductie van stikstofemissie)
- C5 Stopzetten van illegale activiteiten.

D Natuurinclusieve samenleving

- D1 Stikstofstrategie versterkt programma natuurinclusieve samenleving
- D2 Stikstofstrategie versterkt volgende versie Omgevingsvisie

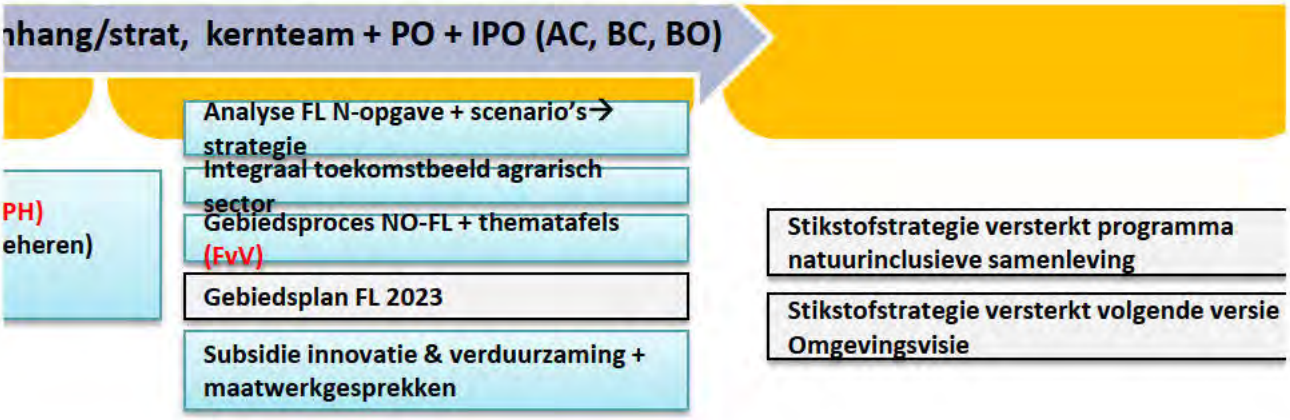
nhang/strat, kernteam + PO + IPO (AC, BC, BO)
PH)
eheren)
Analyse FL N-opgave + scenario's→ strategie
Integraal toekomstbeeld agrarisch sector
Gebiedsproces NO-FL + thematafels (FvV)
Gebiedsplan FL 2023
Subsidie innovatie & verduurzaming + maatwerkgesprekken
Stikstofstrategie versterkt programma natuurinclusieve samenleving
Stikstofstrategie versterkt volgende versie Omgevingsvisie

7 september 2022

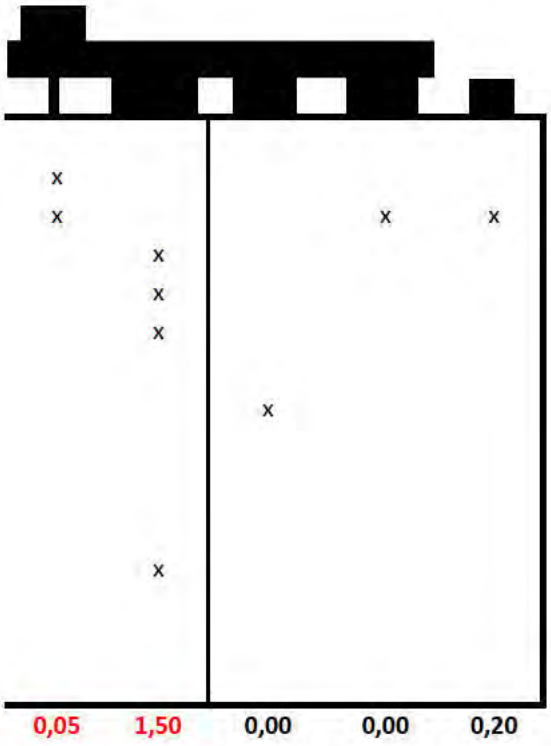

Actielijst

Nr	Datum	
1	1-mei-22	Aankoopstrategie ter besluitvorming naar GS
2	1-mei-22	Casus [redacted]
3	1-mei-22	Casus [redacted]
4	1-mei-22	Casus [redacted]
5	1-mei-22	Casus [redacted]
6	1-mei-22	Communicatiestrategie OFGV opstellen
9	1-mei-22	Inkooptraject voor legalisering 100-PAS meldingen (zie mail [redacted] maandag 28 maart 2022).
10	1-mei-22	Inkooptraject voor Pels Rijcken
11	1-jun-22	Inkooptraject [redacted] (7 juli - 6 juni 2022)
12	1-jun-22	Handhavingstrategie laten vaststellen door GS
13	1-jun-22	Instructies/opdrachtgeverschap OFGV
14	1-jun-22	Communicatiestrategie afstemmen met OFGV i.s.m. [redacted]
15		
16		
17		
18		
19		
20		
21		
22		
23		
24		
25		
26		
27		
28		
29		
30		
31		
32		
33		
34		
35		
36		
37		
38		
39		
40		
41		
42		
43		
44		
45		
46		
47		
48		
49		
50		
51		
52		
53		
54		
55		
56		
57		

Actiehouder	Status
[redacted]	Lopend
[redacted]	Lopend
[redacted]	
[redacted]	Lopend
[redacted]	Lopend
[redacted]	Lopend
[redacted]	Lopend
[redacted]	Lopend
[redacted]	Lopend
[redacted]	Lopend
[redacted]	Lopend
[redacted]	Lopend
[redacted]	Lopend

Beschrijving

De agrariër heeft Agrifirm een opdracht gegeven om scenario's door te rekenen. Voor nu kun je opdracht geven aan [redacted]
om scenario's daarvan door te rekenen, zodat we weten in hoeverre de scenario's in rapport Agrifirm kunnen voldoen aan
Checken in hoeverre er nog actie is vereist na gesprek met [redacted]. Of was dit gesprek alleen om informatie uit te wisselen
Interne zoekkaart bossenstrategie en in hoeverre dit bindend is checken bij [redacted] en terugkoppele
Weet je wat hiervan de status is? Dat weet ik eventjes niet, ook niet wat de acties hiervan zijn, er is een mail met voorstel var
In samenspraak met Jeroen oppakken.

[redacted] gevraagd voor een verzoek om offerte van Pels Rijcken aan te passen. Bij overschrijding onderhands aanbesteden en m
Overeenkomst van afdeling inkoop is binnen. Nu alleen wachten op financieel overzicht en declaraarbare uren.

n naar agrariër (zie mail die ik 31/1/2022 naar je toestuurde voor verdere details)
ı 10/1/2022 van [redacted] aan jou gericht. Kun je mij die toedoen?

Van: Wethouder Marinus Biemans en wethouder Jelle Beemsterboer, namens het bestuurlijk netwerk Stikstof VNG

Aan: Minister Van der Wal

Onderwerp: schriftelijke reactie agenda BO Stikstof 11 mei

Agendapunten Bestuurlijk Overleg 11 mei (schriftelijke ronde)

Geachte Minister,

Op woensdag 11 mei 2022 vond het BO Stikstof plaats. Deze vergadering heeft u geschorst met het verzoek op de overige agendapunten schriftelijk te reageren. Het enige inhoudelijke agendapunt dat is behandeld: PSN, is in dit overleg besproken met IPO. Omdat er tijdens dit overleg geen gelegenheid voor de andere partners was om te reageren op dit agendapunt, vindt u onderstaand onze reactie op zowel dit agendapunt als de overige agendapunten van het BO Stikstof van 11 mei.

Programma Stikstofreductie en Natuurverbetering

Agendapunt 6:

I. **Concept PSN en de bijbehorende bijlagen:**

Wij erkennen de omvang en complexiteit van de opgave. Wij zijn dan ook van mening dat we dit met elkaar moeten aanpakken. VNG heeft in deze fase geen instemmingsrecht. Het PSN is primair een verplichting van het Rijk en provincies. Wij onthouden ons op deze agendapunten dan ook van stemrecht. Niet omdat wij niet in willen stemmen, maar omdat dit in deze fase onze rol niet is.

Dit neemt niet weg dat er voor de gemeenten zeer grote belangen spelen. Wij blijven dan ook graag actief betrokken bij het proces en vragen u, ons bij het vervolg dichtbij te houden. Bij de gemeenten zit veel kennis van de gebieden en zijn de lijnen kort naar de betrokkenen die de veranderingen daadwerkelijk moeten vormgeven.

Daarnaast vragen wij vanuit gemeentelijk perspectief aandacht voor het volgende:

1. **Toekomstperspectief voor landelijke gebieden**

Het is niet alleen belangrijk dat er aandacht is voor toekomstperspectief voor de agrarisch ondernemers, maar ook voor de gebieden en gemeenschappen in het landelijk gebied. Door de grote veranderingen die door de stikstofopgave in relatief korte tijd in gebieden en gemeenschappen

plaatsvinden, verandert ook het perspectief van deze gebieden, zowel economisch als sociaal-maatschappelijk. Wij verzoeken u ook hierin te investeren en dit te verbinden aan het PSN. Door de stikstofopgave te koppelen aan toekomstperspectief worden betrokken partijen in de gebieden ook echt partners om samen de opgave aan te pakken èn te zorgen voor een vitaal platteland.

2. **Haalbaarheid en betaalbaarheid voor gemeenten**

In het PSN wordt vastgelegd dat het terugdringen van stikstof resultaatsverplichtend een taak is voor het Rijk en provincies. In de uitvoering komt een belangrijk deel van de werkzaamheden bij gemeenten terecht: het onderhouden van de contacten, intrekking vergunningen, bestemmingsplanwijzigingen, onderzoeken, bezwaar- en beroepsprocedures, toezicht, handhaving, et cetera. We verzoeken u om gemeenten gedurende de looptijd van de uit te voeren maatregelen voor een langere periode te compenseren voor de extra inzet van arbeid en inhuur van specialisten volgens een werkbare en eenvoudige systematiek.

3. **Communicatie met gemeenten over het PSN**

De stikstofproblematiek is complex en omvangrijk. Het PSN brengt hier structuur in, maar blijft desalniettemin lastige materie, zeker in combinatie met andere relevante programma's. De insteek vanuit het PSN is, dat Rijk en provincies aan de lat staan. Dat neemt niet weg dat de uitvoering van veel maatregelen op gemeenteniveau gaan plaatsvinden. Verzoek aan u om vroegtijdig en actief de gemeenten te informeren over de te nemen stappen, de maatregelen zelf, de effecten en eenieders rol. Dit draagt bij aan een goede voorbereiding bij gemeenten en andere gebiedspartners.

4. **Zorg over integraliteit verschillende programma's**

Er lopen en starten meerdere programma's op het gebied van milieu, klimaat, natuur en duurzaamheid en allerlei andere thema's als wonen en mobiliteit die betrekking hebben op eerder genoemde thema's. Het is belangrijk voor gemeenten dat inzichtelijk blijft wat er speelt en gaat spelen in de verschillende gebieden en wie waarvoor aan de lat staat. We horen graag hoe de integraliteit formeel geborgd gaat worden.

Ia. Rapport WEcR

Het rapport verschaft een belangrijk eerste inzicht in bepaalde effecten van maatregelen. Dit rapport zegt echter niets over de effecten op gemeenschappen (cultuur, leefbaarheid, economie).

II. Quick scan

Publicatie ervan zal leiden tot vragen: wat betekent dit voor ons gebied? Zie ook het punt over communicatie met gemeenten over PSN.

<u>PAS-melders en meldingsvrije activiteiten</u>

Agendapunt 7: Meldingsvrije activiteiten

Een deel van de voorheen meldingsvrije activiteiten zonder objectiveerbaar nadeel worden later opgepakt: welke garanties zijn er dat en hoe ze worden opgepakt? Er lijkt geen adequaat alternatief te zijn om (langdurig) oponthoud van die activiteiten op te lossen. Is deze groep geïnformeerd en hebben zij zekerheid hoe verder?

Met voorrang legaliseren: Is dit juridisch houdbaar? Er moet een garantie zijn dat alle meldingsvrije activiteiten in de toekomst dezelfde zekerheden blijven houden als vergunningplichtige activiteiten. Dat wil zeggen: als gevolg van steeds verder aanscherpende wet- en regelgeving kan het niet zo zijn dat de meldingsvrije activiteiten minder zekerheden hebben dan vergunningplichtige activiteiten.

Conform de recente uitspraak van de rechter moet er samenhang zijn met afname elders. Dat vraagt maatwerk en tijd. Zolang er geen zekerheid voor ondernemers is over legalisatie en de termijn waarop dit kan gebeuren, kan niet van hen verwacht worden dat zij verduurzamen. Snelheid en zekerheid zijn geboden om de verduurzaming door te kunnen zetten. Dit zou opgelost kunnen worden door op de betreffende locaties een sanerings-/verduurzamingsplan in te zetten, die de emissies met investeringen terugbrengt naar de waarden die op de oorspronkelijke vergunning stonden.

Conclusie: Wij stemmen in, mits er duidelijk wordt gecommuniceerd en aan een oplossing wordt gewerkt voor de groep die buiten de boot valt en de meldingsvrije activiteiten de zekerheden behouden voor continuïteit. De termijn van vrijstelling vergunningplicht wordt dan bijvoorbeeld gekoppeld aan de mogelijkheid om daadwerkelijk binnen de dan van toepassing zijnde vergunningsystematiek te <u>kunnen</u> legaliseren.

Agendapunt 8: Verbreding en versnelling legalisatie PAS-meldingen

Aandachtspunten:

1. Wij maken ons zorgen over onze inwoners en ondernemers die mochten rekenen op de meldingen die zij onder de PAS hebben gedaan en vergelijkbare gevallen. Zij mochten rekenen op de overheid en de wet, echter worden achteraf geconfronteerd met het intrekken van rechten. Dit raakt aan de rechtszekerheid en vraagt mede daarom een snelle en duidelijke oplossing.
2. Er is hier een tegenstrijdigheid met de latente ruimte. Waar PAS melders in de werkelijkheid depositie veroorzaken en in de juridische werkelijkheid die ruimte niet hebben, is op de latente ruimte het omgekeerde van toepassing. In de werkelijkheid zorgen zij niet voor depositie, maar in de juridische werkelijkheid mogen zij dat wel. Wij vragen een consequente insteek van handelen op dit punt: of we gaan in alle gevallen uit van de juridische werkelijkheid, of altijd van de echte werkelijkheid.
3. Adressen van PAS-melders mogen niet gegeven worden. Hoe is veiligheid geborgd nu adressen van PAS-melders toch vrijkomen?
4. SRV: ingewikkeld, ook het aanvragen van de bijdrage van 25K. Maak dit eenvoudiger en geef ook beleidsruimte om bij sanering eenvoudiger andere functies (bijv. wonen) te realiseren.
5. MGO: opkoopregelingen leggen verantwoordelijkheden voor begeleiding, procedures en toezicht bij gemeenten. Dit vergt extra capaciteit die er niet is. Regeling is daarna goed uitgedacht, maar complex en minder aantrekkelijk om aan mee te doen: is er inzicht dat dit gaat opleveren wat wordt verwacht?
6. Gelet op het gegeven dat er de komende jaren structureel meer inzet wordt gevraagd van gemeenten om beëindiging van veehouderijen te stimuleren, begeleiden en ruimtelijk-juridisch te organiseren, zijn structurele middelen voor deze gemeenten waardevol. Dan kunnen zij ook structureel inzet gaan organiseren en blijft opgedane kennis behouden.

Verzoek aan u, om op voorhand te borgen dat er een vergoeding van proceskosten (bestemmingsplanwijzigingen bij aan/opkoop) komt voor gemeenten volgens een eenvoudige systematiek.

Agendapunt 9. Intern salderen

Het is nodig te blijven zoeken naar versnelling omdat er verdere vertraging komt in landelijke vergunningverlening. Naast voldoende handelingsperspectief op dit moment is het nodig aandacht te blijven geven aan uitvoerbaarheid en (juridische) uitlegbaarheid, voor zowel handhaving (provincie en gemeente) als initiatiefnemers. Intern salderen is op dit moment in de praktijk goed geregeld en vaak een van de weinige mogelijkheden om nog woningen of andere projecten te realiseren. Laten we hier niets aan veranderen voordat er een goede oplossing is voor de overige stikstofdossiers.

Conclusie: Voor gemeenten is er nu voldoende handelingsperspectief met wat vergunningsvrij mag. Daardoor is er geen belang om mee te werken aan nieuwe regelingen voor intern salderen. VNG stemt niet in met beide opties.

Agendapunt 10: Latente ruimte

5. Er is hier een tegenstrijdigheid met de PAS melders. Waar PAS melders in de werkelijkheid depositie veroorzaken en in de juridische werkelijkheid die ruimte niet hebben, is op de latente ruimte het omgekeerde van toepassing. In de werkelijkheid zorgen zij niet voor depositie, maar in de juridische werkelijkheid mogen zij dat wel. Wij vragen een consequente insteek van handelen op dit punt: of we gaan in alle gevallen uit van de juridische werkelijkheid, of altijd van de echte werkelijkheid.
6. In abstracte bewoording: gebiedsgericht ruimte blijft voor gebiedspartners (waaronder waterschappen en gemeenten) hoe gewenste ingebruikname van latente ruimte ingezet kan worden, ook met het oog op doorontwikkeling van gebieden, die eerst agrarisch waren of nu nog zijn en ‘vrijvallen’.

Wij stemmen in, met toevoeging van aandachtspunt 1.

11. Redeneerlijn intrekkingsverzoeken

- Komen tot een juridisch houdbare motivering is zinvol wat het stappenplan laat zien. De kansen van een minnelijke weg om wel/niet tot intrekking te komen, lijken onderbelicht. Zijn er mogelijkheden om via een ‘sociale motivering’ (minnelijke weg) met een vergunningverlener op te trekken om een rechtsgang te voorkomen?

- Wat is de impact van deze redeneerlijn op de inzet van gemeenten? Cq. wie is aansprakelijk voor de schade die ontstaat door het intrekken van vergunningen. Wie neemt die verantwoordelijkheid?

Verzoek aan u om meer in te zetten op de minnelijke weg. Zie ook aandachtspunten bij 10.

12. Stikstofbank

1. Dringend verzoek: Open het stikstofregistratiesysteem (SSRS) zo snel mogelijk: daar zit ook versnellingsmogelijkheid. Tref daarvoor in de toekomst betere voorbereiding van wijzigingen AERIUS Calculator, zodat het Programma bij publicatie tegelijk online kan.

2. Het is onduidelijk wat het effect is van de genomen maatregelen om stikstofdepositieruimte te creëren (nu alleen nog uitkoop varkenshouderijen;) en wat is bijgekomen in het registratiesysteem SSRS. Maak het Aerius-register ook openbaar toegankelijk voor alle gemeenten, zodat duidelijk wordt wat de actuele depositieruimte is in de verschillende Natura2000-gebieden en gemeenten daar op voorhand op kunnen anticiperen en houd rekenruimte voor gemeenten om vergunningverlening te stimuleren.

3. Gemeenten mogen op dit moment nog geen stikstofruimte die in de eigen gemeente is vrijgemaakt naar eigen inzicht inzetten. Waar stikstofruimte vrijkomt is echter doorgaans sprake van het verdwijnen van een economische functie. Om het landelijk gebied vitaal te houden is het belangrijk dat een deel van de vrijgekomen stikstofruimte weer ingezet wordt voor een nieuwe, duurzame ontwikkeling van het landelijk gebied. Wij verzoeken de minister om - vanuit het oogpunt van behoud van vitaliteit van het landelijk gebied èn de noodzaak om andere urgente opgaven in landelijke gebieden snel te kunnen aanpakken (w.o. energie, woningbouw) - hiervoor stikstofruimte aan landelijke gemeenten toe te delen.

Verzoek aan u om deze 3 punten explicieter mee in de verdere uitwerking ri. BO juni 2022.

Wij vernemen graag uw reactie op bovengenoemde vragen en aandachtspunten voor of tijdens het BO Stikstof in juni. Uiteraard zijn we altijd bereid om een toelichting te geven en een bijdrage te leveren aan een oplossing.

Voor het vervolg PSN gaan we graag met u en onze andere partners aan tafel om te bespreken hoe de balans tussen gebiedsgerichte aanpak en generieke maatregelen vormgegeven kan worden. Wij kijken uit naar een uitnodiging hiervoor.

Met vriendelijke groet,

Namens het Bestuurlijk Netwerk Stikstof VNG,

Marinus Biemans

Jelle Beemsterboer

UNIE VAN WATERSCHAPPEN

BEZOEKADRES
Koningskade 40
2596 AA Den Haag
070 351 97 51
Nederland

POSTADRES
Postbus 93218
2509 AE Den Haag
Nederland

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
T.a.v. mevrouw C. van der Wal-Zeggelink
Postbus 20401
2500 EK 'S-GRAVENHAGE

datum	ons kenmerk	contactpersoon
8 juni 2022	-	[redacted]
betreft	**uw kenmerk**	**e-mail**
Schriftelijke inbreng Unie van Waterschappen voor het BO Stikstof d.d. 11 mei 2022	-	[redacted]@uvw.nl
		doorkiesnummer
		06-[redacted]

Geachte mevrouw Van der Wal,

Graag maken wij gebruik van de door u geschetste mogelijkheid om schriftelijk onze punten in te brengen op de agenda van het afgebroken overleg over stikstof van afgelopen 11 mei.

Agendapunten 7 en 8 PAS-melders en meldingsvrije activiteiten
Wij kunnen instemmen met de voorgestelde aanpak. De betreffende agrariërs zitten al jaren in onzekerheid over de legalisatie van hun activiteiten, een einde hier aan zou een positieve bijdrage kunnen leveren aan het draagvlak voor het oplossen van de stikstofproblematiek.

Agendapunt 9 Intern salderen
Wij kunnen instemmen. Hoewel dit de vergunningverlening niet makkelijker maakt, is het wel de meest robuuste, en ook meest rechts zekere oplossing.

Agendapunt 10 Latente ruimte
Wij kunnen instemmen met de probleemschets van ingebruikname van latente ruimte. Het is inderdaad zo dat wanneer de latente ruimte in gebruik wordt genomen, de feitelijke stikstofuitstoot toeneemt. Probleem is uiteraard wel dat deze latente ruimte onderdeel is van iemand zijn bedrijfsvergunning en het is van wezenlijk belang dat er omwille van het draagvlak een duidelijk perspectief is voor de agrariërs die voortzettenderwijs onderdeel willen zijn van de oplossing van de stikstofproblematiek.

Wij kunnen instemmen met een vorm van vergunning plichtig maken van het ingebruiknemen van latente ruimte onder de volgende voorwaarde: de bezitters van deze latente ruimte moeten vervolgens prioriteit krijgen zodra de benodigde stikstofruimte in het gebied aanwezig is.
\

Wij kunnen instemmen met het nader uitwerken van de voorgestelde oplossingsrichtingen en het afwegingskader, waarbij we onze voorgestelde oplossingsrichting daar graag in terug zouden willen zien. Hierbij hebben wij nog de volgende notie: omwille van de uitvoerbaarheid wordt vaak gekozen voor generiek beleid. Juist in dit geval lijkt generiek beleid geen recht te gaan doen aan de verscheidenheid aan oorzaken waarom een bedrijf onbenutte ruimte heeft, en de gebied specifieke omstandigheden die de mate van het probleem bepalen. Wij roepen op om hier oog voor te hebben bij de uitwerking omwille van het perspectief voor de agrariërs.

Agendapunt 11 Redeneerlijn intrekkingsverzoeken
Wij kunnen instemmen met de voorgestelde aanpak.
Op dit moment hebben provincie en gemeenten moeite om hun verweer tegen intrekking te motiveren op basis van de structurele aanpak (bronmaatregelen) en de gebiedsgerichte aanpak (GGA). Ook dit bewijst weer hoe belangrijk het is om werkelijk voortgang te boeken met terugdringen emissies en met natuurherstel. Zowel de structurele aanpak als de GGA in verschillende gebieden zijn nog te algemeen en weinig concreet. Hoe meer voortgang er op dit gebied wordt geboekt, hoe sterker het verweer wordt.

Van de overige punten nemen wij kennis. Wij zien uw reactie op de bovenstaande inbreng met belangstelling tegemoet. Mocht u behoefte hebben aan een nadere toelichting dan zijn wij hier vanzelfsprekend van harte toe bereid.

Hoogachtend,

Dirk-Siert Schoonman
Bestuur Unie van Waterschappen

Intern salderen

Bestuurlijk Overleg Stikstof 30 juni 2022

Ter informatie

Aanleiding

Op de agenda van het Bestuurlijk Overleg (BO) van 11 mei jl. stond de notitie intern salderen geagendeerd met het advies om:

- In te stemmen met uitwerking van optie 1 (wettelijke regeling) met de kanttekening dat deze optie nadrukkelijk moet worden bezien in relatie tot het vraagstuk van latente ruimte[1];
- In te stemmen om bij die uitwerking te bezien of, en zo ja, welke, uitzonderingen noodzakelijk zijn.[2]

Na het BO van 11 mei is ambtelijk begonnen met de uitwerking van in ieder geval optie 1. Deze notitie geeft de stand van zaken van die uitwerking weer.

Advies

Het BO wordt geadviseerd om kennis te nemen van de stand van zaken van de uitwerking van in ieder geval optie 1.

Kernpunten

- De uitwerking vindt plaats met toepassing van het Integraal Afwegingskader.
- Rijk en provincies delen de volgende uitgangspunten bij uitwerking van de wettelijke regeling:
    - Voor intern salderen terug naar situatie van voor de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak (de Afdeling) inzake Logtse Baan.
    - Zicht houden op én toetsen van wijzigingen van vergunde activiteiten.
    - Aansluiting zoeken bij begrenzing bestaand project of locatie à la definitie 'intern salderen' in provinciale beleidsregel.
    - Beleid ten aanzien van vergunningverlening op basis van intern salderen is net als voorheen onderwerp beleidsregel, niet onderdeel vormgeving wet.
    - Nader bezien hoe om te gaan met beweiden en bemesten en andere aandachtspunten.
- Aan de hand van deze uitgangspunten wordt momenteel een wettekst voorbereid.
- De wettekst loopt mee in het (concept)wetsvoorstel tot wijziging van de omgevingswaarde. Streven is om dit wetsvoorstel in de eerste helft 2023 bij de Tweede Kamer in te dienen.

Toelichting

- Op grond van de uitspraak van de Afdeling inzake Logtse baan is intern salderen niet meer vergunningplichtig (zgn. verslechteringsvergunning).
- De uitspraak heeft tot gevolg dat in de praktijk een aantal knelpunten en onduidelijkheid wordt ervaren door een deel van initiatiefnemers, bevoegde gezagen en toezichthouders en handhavers, zoals rechtsonzekerheid, minder zicht op ontwikkelingen en de stikstofsituatie in gebieden en bemoeilijking van toezicht.
- Een vergunning voor intern salderen (optie 1) of een informatieplicht en regels intern salderen (optie 2) vormen de beste generieke oplossingsrichtingen voor deze knelpunten.
- Een combinatie van beide opties is ook een mogelijkheid.

---

[1] Een (uitbreiding van de) wettelijke vergunningplicht kan alleen goed gemotiveerd worden vanuit de wens om voorwaarden en beperkingen te kunnen en willen stellen aan het gebruik van latente ruimte voor het realiseren van een nieuwe ontwikkeling op dezelfde locatie die de facto tot een toename van de depositie kan leiden en een risico kan geven voor het bereiken van de instandhoudingsdoelen. Het enkel bieden van rechtszekerheid en het houden van grip zijn op zichzelf een onvoldoende dragende motivering voor een dergelijke ingrijpende plicht.

[2] Zoals bijvoorbeeld een uitzondering voor Defensie zoals eerder ook was opgenomen in de provinciale beleidsregels intern salderen tav militaire aangelegenheden en de veiligheid van de staat.

Aanpak latente ruimte

Bestuurlijk Overleg Stikstof 30 juni 2022

Ter conclusie

Aanleiding

In de notitie voor het Bestuurlijk Overleg van 11 mei 2022 werd het Bestuurlijk Overleg gevraagd om in te stemmen met de probleemschets van latente ruimte, het beperken van ongewenste ingebruikname van latente ruimte en het nader uitwerken van oplossingsrichtingen. Deze notitie bevat deze nadere uitwerking. Er wordt een aanpak voor het vraagstuk van de ingebruikname van latente ruimte voorgesteld en ter besluitvorming voorgelegd aan het Bestuurlijk Overleg van juni 2022. Het advies is tot stand gekomen op basis van brainstorms en verdiepingssessies met een brede vertegenwoordiging van de departementen, provincies en maatschappelijke partners.

De aanpak die in dit BO voorligt bevat richtinggevende beleidskeuzes. Deze landen in de Kamerbrief over de aanscherping en verduidelijking van toestemmingverlening die na het zomerreces wordt verstuurd. Ondertussen wordt tijdens en na het zomerreces verder gewerkt aan de concrete invulling. Deze worden interbestuurlijk afgestemd en kunnen na besluitvorming door de bevoegde gezagen worden ingevoerd en in werking treden.

Advies

Het Bestuurlijk Overleg wordt geadviseerd om in te stemmen met:

1. Onderscheid maken tussen latente ruimte en bedrijfsmatige ruimte, d.w.z.:
   - Het uitzonderen van bedrijfsmatige ruimte van de aanpak voor latente ruimte;
   - Instemmen met de globale uitwerking van bedrijfsmatige ruimte;
   - Het opstellen van een interbestuurlijke handreiking op basis waarvan bevoegde gezagen de lijn in de praktijk kunnen toepassen.
2. Het *bestaan en ontstaan* van latente ruimte binnen bestaande en nieuwe Wnb-vergunningen beperken door:
   - Het actualiseren van Wnb-vergunningen;
   - Het nader uitwerken van deze actualisatie, waaronder de mogelijkheid om Wnb-vergunningen aan te passen wanneer stikstofreducerend beleid leidt tot stikstofreductie bij activiteiten;
   - Het maken van interbestuurlijke beleidsafspraken over het eenduidig hanteren van een realisatietermijn voor Wnb-vergunningen;
   - Het nader verkennen van belemmeringen voor toezicht en handhaving bij een actualisatie en realisatietermijn en mogelijkheden om deze weg te nemen.
3. Het *in gebruik nemen van latente ruimte voor nieuwe ontwikkelingen* zo veel mogelijk beperken door:
   - Het uitwerken en instellen van beleidsmatige beperkingen aan intern salderen met latente ruimte;
   - Het aanscherpen en instellen van beleidsmatige beperkingen aan extern salderen met latente ruimte;
   - Komen tot interbestuurlijke afspraken over deze beleidsmatige beperkingen aan salderen met latente ruimte;
   - Te onderzoeken of er ten aanzien van het in gebruik nemen van latente ruimte een uitzondering gemaakt kan worden voor duurzame projecten.

Kernpunten

- Latente ruimte vormt een kwetsbaarheid in het Wnb-systeem, doordat ingebruikname een risico vormt op feitelijke depositiestijging op stikstofgevoelige N2000-gebieden.
- Om dat risico verder te beperken wordt een aanpak langs twee lijnen voorgesteld:
  1. Het beperken van het *bestaan en ontstaan* van latente ruimte
  2. Het beperken van het *in gebruik nemen* van latente ruimte voor nieuwe ontwikkelingen
- Er wordt voorgesteld om bedrijfsmatige ruimte uit te zonderen van de aanpak. Dat is de ongebruikte ruimte in een toestemmingsbesluit die een inherent onderdeel van de bedrijfsvoering vormt, bijvoorbeeld wanneer een bedrijf een onregelmatige bedrijfscyclus heeft of inspeelt op seizoenseffecten.
- Het grootste belang voor de stikstofproblematiek zit in het zo veel mogelijk voorkomen dat latente ruimte in gebruik wordt genomen (spoor 2).

Toelichting

Leidende principes voor toestemmingverlening
Dit advies moet gelezen worden binnen de kaders van de hoofdlijnenbrief (april 2022). Hierin is aangekondigd dat het huidige beleid en de instrumenten van toestemmingverlening worden aangescherpt om meer zekerheid en duidelijkheid te bieden aan initiatiefnemers en bevoegde gezagen. Daarbij moet geborgd zijn dat de stand van de natuur (juridisch) bepalend is voor de mate waarin (nieuwe) activiteiten ontplooid kunnen worden. Voor beleidsmatige aanpassingen gelden de volgende leidende principes.

- De houdbaarheid van het systeem gaat boven onzekere ontwikkelruimte
- Toekomstige vergunningverlening op basis van salderen mag in principe niet leiden tot een feitelijke toename van stikstofdepositie
- Er komt meer nadruk te liggen op controleerbaarheid van activiteiten, vergunningen en uitstoot door bevoegde instanties, toezichthouders en handhavers

Ad 1. Bedrijfsmatige ruimte versus latente ruimte
Er zijn gevallen waarbij de ongebruikte ruimte in een toestemmingsbesluit een inherent onderdeel van de bedrijfsvoering vormt. Deze wordt dan niet structureel in gebruik genomen, maar kan om verschillende redenen fluctueren, of is nog niet in gebruik genomen, terwijl daar wel het concrete voornemen toe bestaat. Deze ruimte duiden we niet aan als latente ruimte, maar als *bedrijfsmatige ruimte*, en moet in principe, zonder andere dan in de vergunning gestelde beperkingen, in gebruik genomen kunnen worden. De aanpak voor latente ruimte die in deze notitie wordt voorgesteld ziet dus ook niet op bedrijfsmatige ruimte.

Gezien de grote diversiteit in de praktijk is het niet mogelijk om een sluitende definitie van bedrijfsruimte te geven. Wel is het mogelijk om aan de hand van voorbeelden een globale uitwerking van bedrijfsmatige ruimte vast te stellen:

- Onregelmatigheden in de bedrijfscyclus
  Voorbeeld: onderhoud of vervanging van gebouwen en installaties.
- Seizoenseffecten
  Voorbeeld: de vraag naar klein slachtvee neemt richting de kerst toe, waarna de stal een tijd leeg staat tot aan het volgende seizoen.
- Markteffecten
  Voorbeeld: de vraag naar een product vermindert als gevolg van importheffingen of concurrentie en het bedrijf gaat zich op een andere markt richten.
- Noodzakelijke piekcapaciteit
  Voorbeeld: om de energievoorziening in Nederland te garanderen zijn energiecentrales vergund op basis van piekbelasting. Wanneer de ene energiecentrale uitvalt, moet de andere energiecentrale de energielevernatie over kunnen nemen.

Deze globale uitwerking vormt de basis om te komen tot een nadere uitwerking en het opstellen van een interbestuurlijke handreiking, zodat bevoegde gezagen het onderscheid tussen latente ruimte en bedrijfsmatige ruimte in de praktijk kunnen toepassen.

Voorgesteld besluit:

- *Het uitzonderen van bedrijfsmatige ruimte van de aanpak voor latente ruimte*
- *Instemmen met deze globale uitwerking van bedrijfsmatige ruimte*
- *Het opstellen van een interbestuurlijke handreiking op basis waarvan bevoegde gezagen de lijn in de praktijk kunnen hanteren*

De ongebruikte ruimte in een vergunning die niet nodig is voor de bedrijfsvoering is latente ruimte. Latente ruimte vormt een kwetsbaarheid in het Wnb-systeem. Wanneer latente ruimte in gebruik wordt genomen, zorgt dat voor een toename van stikstofuitstoot en -depositie. Daardoor kan de druk op stikstofgevoelige N2000-gebieden nog groter worden. De natuur in Nederland staat op dit moment zodanig onder druk dat feitelijke depositiestijging door ingebruikname van latente ruimte, hoe groot of klein ook, zo veel mogelijk moet worden voorkomen. Dat kan bereikt worden door een aanpak langs twee lijnen te ontwikkelen:

1. Het beperken van *het bestaan en ontstaan* van latente ruimte
2. Het beperken van *het in gebruik nemen* van latente ruimte voor nieuwe ontwikkelingen

Deze lijnen worden hieronder verder uitgewerkt. Het grootste belang voor de stikstofproblematiek zit in het zo veel mogelijk voorkomen dat latente ruimte in gebruik wordt genomen (spoor 2).

Ad 2: Beperken van het bestaan en ontstaan van latente ruimte
Allereerst ziet de voorgestelde aanpak op het beperken van het bestaan en ontstaan van latente ruimte. Latente ruimte kan op verschillende manieren in het Wnb-systeem terecht komen, bijvoorbeeld wanneer een bedrijf emissiebeperkende innovaties doorvoert, te maken krijgt met strengere stalnormen of best beschikbare technieken toepast.

Actualiseren van Wnb-vergunningen
Latente ruimte blijft doorgaans in het Wnb-systeem bestaan. De Wnb biedt wel de mogelijkheid om het overschot aan vergunde ruimte in te trekken ten behoeve van de natuur[1], maar hier wordt in de praktijk weinig gebruik van gemaakt. Vanuit de Wnb-systematiek bezien kan deze ruimte opnieuw in gebruik worden genomen. Daardoor is de systematiek van de Wnb-vergunning niet in lijn met die van de milieuvergunning. Ook is de Wnb-vergunning niet altijd in lijn met de werkelijke situatie van een bedrijf.

Dit kan ondervangen worden door Wnb-vergunningen te gaan actualiseren. Dat betekent dat bevoegde gezagen Wnb-vergunningen met regelmaat tegen het licht houden. Dat kan op verschillende manieren worden ingevuld, bijvoorbeeld door te controleren of de geldende Wnb-vergunning nog in lijn is met de milieuvergunning, met de werkelijke situatie van het bedrijf of met de staat van de natuur. Op dit moment is het zo dat stikstofreducerende maatregelen als gevolg van stikstofreducerend beleid teniet gedaan kunnen worden, doordat de latente ruimte wordt opgevuld met nieuwe activiteiten. In de nadere uitwerking zal bekeken worden hoe Wnb-vergunningen hierop aangepast kunnen worden.

Ten behoeve van de uitvoerbaarheid ligt het voor de hand om de actualisatie van Wnb-vergunningen beleidsmatig (niet juridisch) te koppelen aan bestaande momenten in de toestemmingverlening, bijvoorbeeld de actualisatieplicht vanuit de milieuwet.

Voorgesteld besluit:
- *Het actualiseren van Wnb-vergunningen*
- *Het nader uitwerken van deze actualisatie, waaronder de mogelijkheid Wnb-vergunningen aan te passen wanneer stikstofreducerend beleid leidt tot stikstofreductie bij activiteiten*

Beleidsmatige realisatietermijn voor Wnb-vergunningen
Ook komt het voor dat meer ruimte dan nodig is aangevraagd, dat bedrijfsplannen in de loop van de tijd veranderen of dat een bedrijf in opbouw is. Initiatiefnemers moeten een realistische termijn krijgen om hun activiteiten op te bouwen. Deze mogelijkheid zou echter niet ongelimiteerd moeten gelden. Wanneer de ruimte zonder aanwijsbare reden lange tijd niet in gebruik wordt genomen, zou deze op een zeker moment moeten komen te vervallen ten behoeve van de natuur[2]. In die zin is de ruimte in een toestemmingsbesluit geen eigendom of recht waarop, gezien de schaarse ontwikkelingsruimte, oneindig lang aanspraak mag worden gemaakt.

In sommige beleidsregels is een realisatietermijn van drie jaar vastgelegd. De ruimte die na die tijd niet is gerealiseerd kan dan worden ingetrokken. In de praktijk maken bevoegde gezagen weinig gebruik van deze kan-bepaling[3]. Dit kan ondervangen worden door interbestuurlijke afspraken te maken over het eenduidig hanteren van een realisatietermijn voor Wnb-vergunningen. Daarbij kan het voorkomen dat bedrijven een legitieme reden hebben waarom hun activiteit nog niet is gerealiseerd. Daarom dient de mogelijkheid tot eventuele verlenging geborgd te zijn.

Voorgesteld besluit: het maken van interbestuurlijke beleidsafspraken over het eenduidig hanteren van een realisatietermijn voor Wnb-vergunningen

Toezicht en handhaving
Het actualiseren van Wnb-vergunningen en het hanteren van een realisatietermijn maken het mogelijk om de vergunde situatie meer in lijn te brengen met de werkelijke situatie. Door een deel

[1] Wnb, artikel 5.4, eerste en tweede lid
[2] Omgevingswet, artikel 5.40, tweede lid, onder 2
[3] De termijn van drie jaar is vaak nog niet verstreken sinds het vaststellen van de beleidsregels

van de latente ruimte uit het Wnb-systeem te nemen, kan deze ook niet in gebruik genomen worden. Een belangrijke voorwaarde voor de effectiviteit van deze besluiten is de toezicht en handhaving. Deze vormen het sluitstuk van de aanpak en zorgen ervoor dat de voorgestelde wet- en regelgeving werking krijgt in de praktijk. Bij de uitwerking moeten eventuele belemmeringen worden verkend inclusief mogelijkheden om deze weg te nemen. Op basis hiervan kan door bevoegde gezagen voor beide voorstellen een concreet plan worden opgesteld om opvolging te geven aan de regelgeving en daadwerkelijk tot controle en eventuele intrekking over te gaan.

Voorgesteld besluit: nader verkennen van belemmeringen voor toezicht en handhaving bij een actualisatie en realisatietermijn en mogelijkheden om deze weg te nemen

Consequenties
Het beperken van het bestaan en ontstaan van latente ruimte heeft tot gevolg dat initiatiefnemers niet meer oneindig lang aanspraak kunnen maken op de toegekende ruimte in hun vergunning. Op dit moment is dat ook al het geval, maar vaak wordt die ruimte wel ervaren als een recht of eigendom.

De consequenties van het actualiseren van Wnb-vergunningen hangen af van de concrete uitwerking. Het aanpassen van Wnb-vergunningen n.a.v. stikstofreducerend beleid kan de ontwikkelruimte van bedrijven beperken. Ruimte die bijvoorbeeld door stikstofreducerende innovaties wordt vrijgespeeld, kan dan niet meer worden opgevuld voor nieuwe ontwikkelingen. Het is echter de vraag hoe groot de impact op ontwikkelruimte zal zijn. Bedrijven worden namelijk ook al door andere regelgeving, bijvoorbeeld vanuit de milieuvergunning, in hun ontwikkelruimte beperkt. De milieuvergunning kent al een actualisatieplicht en wordt o.a. bijgesteld wanneer best beschikbare technieken worden toegepast. Dit gaat dan doorwerken in de Wnb-vergunning.

Het hanteren van een realisatietermijn voor Wnb-vergunningen leidt ertoe dat bedrijven hun activiteit binnen een bepaalde termijn moeten opbouwen en moeten kunnen verantwoorden wanneer dat niet lukt. Indien daar geen legitieme reden voor is, kan op individuele basis de niet gerealiseerde capaciteit worden ingetrokken.

Ad 3: Beperken van ingebruikname van latente ruimte voor nieuwe ontwikkelingen
Tegelijkertijd is het niet mogelijk om alle latente ruimte uit het Wnb-systeem te halen. Wanneer deze in gebruik wordt genomen voor nieuwe ontwikkelingen, ontstaat een risico op feitelijke depositiestijging op stikstofgevoelige N2000-gebieden. Dat risico moet zoveel mogelijk worden beperkt. Daarom ziet de tweede lijn van de aanpak op het zo veel mogelijk voorkomen van de inzet van latente ruimte voor nieuwe ontwikkelingen.

De huidige afspraken en regels voorzien daar slechts gedeeltelijk in en kunnen verder worden aangescherpt. Voor extern salderen bestaat een vergunningplicht, die de basis vormt voor het salderingsbeleid. Om ook voor intern salderen weer beleid te kunnen voeren, wordt een wettelijke vergunningplicht ingevoerd.

Voor extern salderen geldt dat gesaldeerd mag worden met de feitelijk gerealiseerde capaciteit, waarvan 30%[4] wordt afgeroomd. Hiermee wordt feitelijke depositiestijging gemiddeld genomen beperkt, maar in individuele gevallen biedt dat geen zekerheid, doordat de latente ruimte in specifieke vergunningen hoger dan 30% kan zijn. Om het risico op feitelijke depositiestijging op stikstofgevoelige N2000-gebieden verder te beperken is het nodig om de beleidsmatige beperkingen aan te scherpen.

Voorgesteld besluit: aanscherpen en instellen van de beleidsmatige beperkingen voor ingebruikname van latente ruimte bij extern salderen

Bij intern salderen wordt ingebruikname van latente ruimte niet meer beperkt sinds het vervallen van de vergunningplicht. Door het invoeren van de vergunningplicht wordt het mogelijk om opnieuw beleidsmatige beperkingen in te stellen. Eerder werd ingebruikname van latente ruimte via intern salderen minder beperkt dan via extern salderen, omdat het hier om bedrijfsontwikkelingen binnen het eigen bedrijf gaat, en golden er meer uitzonderingen op de beleidsmatige beperkingen. Het ligt voor de hand om dit opnieuw te beoordelen en verder aan te

[4] Het afromingspercentage van 30% is gebaseerd op de gemiddelde latente ruimte in vergunningen

scherpen (bijvoorbeeld door duurzaamheidseisen te stellen) en om (provinciale beleids)regels voor intern salderen zoveel mogelijk in lijn te brengen met de regels voor extern salderen.

Voorgesteld besluit: uitwerken en instellen van beleidsmatige beperkingen aan ingebruikname van latente ruimte bij intern salderen[5]

De beleidsmatige beperkingen in beide voorstellen kunnen bijvoorbeeld zien op de ruimte waarmee gesaldeerd mag worden, de voorwaarden waaronder gesaldeerd mag worden en het afromingspercentage. Ten behoeve van eenduidigheid in de regelgeving kunnen de uitgangspunten worden vastgelegd in interbestuurlijke afspraken die landen in beleidsregels. Ook kan worden verkend of dit landelijk geregeld kan worden.

Voorgesteld besluit: komen tot interbestuurlijke afspraken over beleidsmatige beperkingen aan salderen met latente ruimte

Speciale aandacht hierbij behoeft het voorkomen van salderen met zogenaamde slapende vergunningen. In de beleidsregels voor extern salderen is vastgelegd dat alleen gesaldeerd mag worden met vergunningen waarbij de activiteit aanwezig is of kan zijn. In de praktijk komt het voor dat in bepaalde omstandigheden gesaldeerd wordt met vergunningen waarvan de activiteit al geruime tijd niet meer aanwezig is. Deze mogelijkheid moet verder worden beperkt.

Er zal ook bekeken worden of het mogelijk is om een uitzondering te maken voor duurzame projecten die op de korte termijn tot een tijdelijke toename van stikstofuitstoot en -depositie leiden, maar op de lange termijn een reductie realiseren en daarmee bijdragen aan natuurherstel.

Consequenties
De consequenties van het beperken van ingebruikname van latente ruimte voor nieuwe ontwikkelingen zullen afhangen van de concrete uitwerking. In algemene zin zal het ertoe leiden dat de instrumenten extern en intern salderen minder makkelijk toe te passen zijn. Dit is alleen het geval bij activiteiten die stikstofdepositie op stikstofgevoelige N2000-gebieden veroorzaken. Hiermee wordt meer gehandeld in lijn met de gedachte van salderen, namelijk dat stikstoftoename aan de ene kant wordt gecompenseerd door daadwerkelijke stikstofafname aan de andere kant. Daarmee worden vergunningen op basis van salderen robuuster. Verder kunnen beperkingen aan de ingebruikname van latente ruimte ertoe leiden dat latente ruimte opgevuld wordt, zodat er wel mee gesaldeerd kan worden. In de uitwerking zal meegenomen worden hoe dit risico kan worden beperkt.

[5] Uitgaande van een vergunningplicht bij intern salderen

Notitie opties voor uitbreiden legalisatieprogramma

Bestuurlijk Overleg Stikstof 30 juni 2022
Ter conclusie

Aanleiding
De komende jaren worden diverse opkoopregelingen uitgevoerd om de PAS-meldingen te legaliseren. Het legaliseren met stikstofruimte vormt de basis van deze legalisatie. Door verscheidene juridische procedures rondom de PAS-meldingen komt er steeds meer druk te staan op deze aanpak. Daarnaast wil het Rijk en provincies de aanpak versnellen. In deze nota wordt bezien welke mogelijkheden daar al dan niet voor zijn.

Advies
Geadviseerd wordt om:
- In te stemmen om waar mogelijk de basisaanpak verder te verstevigen en aanvullend de oplossingsrichtingen 1, 2, 3, 5 en 6 (verder) uit te werken.
- Bespreken wat Rijk en medeoverheden van elkaar nodig hebben om de gewenste oplossingsrichtingen uit te werken.

Kernpunten
- Rijk en provincies zetten zich samen in om de meldingen te legaliseren.
- De verantwoordelijkheid voor de het nemen van de bronmaatregelen is een verantwoordelijkheid van het Rijk, de provincies zorgen onder meer voor de uitvoering van de legalisatie door het afgeven van vergunningen.
- Tegelijkertijd constateren we dat de uitvoering van het legalisatieprogramma langzamer gaat dan gehoopt en dat de nu geprogrammeerde maatregelen niet overal voor de benodigde ruimte gaan zorgen. Dit verzwakt de positie van de overheid in rechtszaken over handhavingsverzoeken en kan ook op andere vakken leiden tot zeer ongewenste situaties.
- Om te bezien hoe de legalisatie van PAS-meldingen en het zorgdragen voor een adequaat maatregelenpakket versneld en verstevigd kan worden, hebben Rijk en provincies elkaar nodig. Het Rijk roept de provincies om naast de rol bij het verifiëren en vergunnen, ook maatregelen te nemen die gebruikt kunnen worden voor het legaliseren van meldingen.
- Voor het toepassen van alternatieven voor legalisatie door mitigatie is het verstandig om in te zetten op een maatwerkaanpak. Bij deze aanpak wordt geïnventariseerd wat de wensen van de initiatiefnemer zijn. Op basis van de wensen en mogelijkheden wordt bezien wat de meest passende oplossingsrichting in elk geval is. Het toepassen van alternatieven voor de mitigatie met bronmaatregelen kan, door de wettelijke legalisatieplicht, alleen met instemming van de betrokken PAS-melder plaatsvinden.
- Het Rijk houdt de politieke verantwoordelijkheid voor de benodigde maatregelen om de meldingen te legaliseren, ook wanneer het gaat om het mogelijk maken van de nieuwe oplossingsrichtingen om de problematiek op te lossen zo groot mogelijk te maken. Provincies denken constructief mee en dragen bij aan het mogelijk maken hiervan.
- Daarbij geldt dat bij de uitwerking van de verschillende oplossingen verbinding wordt gelegd met andere trajecten waarin een vraag naar stikstofruimte bestaat en de maatregelen uit de versnellingsaanpak.
- Hieronder wordt uiteengezet welke mogelijkheden er zijn om de aanpak te verbreden.

<u>Uitgangspunt: verstevigen basisaanpak</u>
- De basisaanpak is vastgelegd in het legalisatieprogramma en gepubliceerd op 28 februari 2022.
- Deze aanpak houdt in dat de stikstofeffecten van de PAS-meldingen gemitigeerd worden met de effecten van de bronmaatregelen uit het structurele pakket.
- De geprogrammeerde maatregelen zorgen niet voor voldoende stikstofeffecten in alle gebieden.
- Enkel de beperkte effecten van de Saneringsregeling varkenshouderij zijn opgetreden en kunnen in juli 2022 worden ingezet. De overige maatregelen zorgen de komende jaren voor stikstofruimte ten behoeve van de legalisatie.
- Door maatregelen als de landelijke beëindigingsregeling veehouderij en Maatregel Gerichte Aankoop waar mogelijk te intensiveren (bijvoorbeeld door het beschikbare budget te

vergroten), worden de effecten vergroot en daarmee de mogelijkheden voor het legaliseren van meldingen.
- Op dit moment is er geen budget gealloceerd om de bestaande regelingen te intensiveren.

Kwalificatie juridische houdbaarheid: ++
- Deze kwalificatie geldt enkel op de voorwaarde dat de maatregelen voldoen aan de daaraan juridisch gestelde eisen. Belangrijk daarbij is dat de maatregel ten tijde van de passende beoordeling die ten grondslag ligt aan de natuurvergunning moet zijn uitgevoerd en de beoogde positieve effecten heeft, moet de maatregel aanvullend zijn aan wat al nodig is voor behoud en het halen van de instandhoudingsdoelstellingen (additionaliteit), en mag geen sprake zijn van autonome ontwikkelingen.

<u>Plus-optie (ter verbreding van het legalisatieprogramma) 1: mitigeren met nieuwe en generieke maatregelen</u>
- Een alternatief is om nieuwe maatregelen te ontwikkelen. Die maatregelen moeten dan wel voldoen aan de eisen om mee te salderen. Een van die eisen is dat precies is vastgesteld moet worden op welke hexagoon hoeveel depositiereductie plaatsvindt als gevolg van die maatregel.
- Binnen het structurele pakket zijn alle geschikte maatregelen via het legalisatieprogramma al gealloceerd om meldingen mee te legaliseren. Uitzondering hierop is mogelijk het reduceren van depositie via inzet van technische maatregelen. Vanwege de rechtelijke uitspraken over de werking van technieken is deze optie op dit moment onzeker, maar verdere verkenning van deze optie is wenselijk. Andere maatregelen uit het bestaande pakket kunnen dus niet worden ingezet voor het legalisatieprogramma (bijvoorbeeld voermaatregelen).
- Het is natuurlijk goed denkbaar dat nieuwe landelijke maatregelen genomen worden die wél gebruikt kunnen worden voor het legalisatieprogramma.
- De beperking bij het nemen van nieuwe maatregelen is dat het tijd kost om een regeling te ontwikkelen en uit te voeren. Het is zeer de vraag of nieuwe regelingen voor februari 2025 (deadline legalisatieprogramma) uitgevoerd kunnen worden.

Juridische houdbaarheid: +
- Deze kwalificatie geldt enkel op de voorwaarde dat de maatregelen voldoen aan de daaraan juridisch gestelde eisen.

<u>Plus-optie 2: mitigeren met latente ruimte</u>
- Er kan volgens de beleidsregels alleen gesaldeerd worden met gerealiseerde capaciteit.
- Gedacht wordt aan de mogelijkheid om effecten te mitigeren met latente ruimte uit bestaande vergunningen.
- Op dit moment wordt onderzocht welke bestuurlijke en juridische risico's dat met zich brengt en of dit een oplossing biedt voor de legalisatie van (een deel van) de meldingen.
- Vast staat dat met deze lijn met aanzienlijke juridische belemmeringen gepaard gaan:
    - latente ruimte kan alleen generiek en ambtshalve worden ingetrokken indien dat gebeurt ten behoeve van de natuur (art. 5.4, lid 2 en art. 2.4 Wnb);
    - extern salderen als transactie tussen melder en andere particulier, zal naar verwachting aan additionaliteit moeten worden getoetst[1].
- Ook moet bezien worden of inzet van latente ruimte voor meldingen past bij de beleidsinzet op dit dossier.
- Desalniettemin is het de inzet van minister en gedeputeerden om afspraken te maken met de agro-sector. Als het toch lukt de ruimte beschikbaar te maken, kan deze via stikstofbanken worden uitgegeven.
- Deze bezwaren gelden niet als vrijwillig (en zonder financiële compensatie) wordt gesaldeerd met latente ruimte. Dat kan nu al plaatsvinden en hiervoor hoeft niets geregeld te worden. Bezien wordt (onder meer met agrarische partijen) welke prikkels er zijn om deze werkwijze te stimuleren.

Juridische houdbaarheid: PM

[1] Daarover loopt nog hoger beroep bij de Raad van State.

- Wordt momenteel onderzocht, maar de kans is aannemelijk dat dit geen kansrijke optie is.

Plus-optie 3: mitigeren met aankopen van provincies
- Verschillende provincies geven aan kansen te zien in mitigatie middels aankopen van bedrijven ten behoeve van het creëren van stikstofruimte, als aanvulling op de opkopen die in de regelingen van de Lbv en MGA gedaan worden.
- Provincies stellen voor dat zij de betreffende aankopen uitvoeren, en achteraf de geldelijke verrekening doen met het Rijk.
- Hiermee kan een maximaal kostenefficiënte (qua stikstofopbrengst) besteding van de middelen niet worden gegarandeerd, maar het resulteert wel in meer tempo en effectiviteit van het legalisatieprogramma.
- Hiermee kan ook ingespeeld worden op specifieke probleemgevallen, zoals handhavingsverzoeken.
- Deze optie moet worden getoetst aan de regels voor staatssteun.
- Op dit moment is er geen budget gealloceerd om dergelijke opkopen te vergoeden en geen regeling om de uitbetaling te legitimeren. Als voor uitwerking van deze optie wordt gekozen, zal gezocht moeten worden naar een manier om dit te realiseren.

Juridische houdbaarheid: PM
- Wordt momenteel onderzocht, kansrijkheid is met name afhankelijk van staatssteun. Ook moet terugbetaling toegezegd kunnen worden.
- Ook moet worden voldaan aan de eerder genoemde juridische eisen.

Tussenbalans
- Oplossingen die gebaseerd zijn op mitigatie met stikstofeffecten, zijn moeizaam te realiseren. Een deel van de hiernavolgende plus-opties zijn niet per se makkelijker, maar wel nodig om naar een degelijke oplossing toe te kunnen werken.
- Ook kunnen de bovenstaande oplossingen enkel gebruikt worden als additionaliteit van de maatregelen is geborgd en aan eerder genoemde juridische eisen wordt voldaan.
- Zodoende is het noodzakelijk te onderzoeken welke alternatieven er zijn voor de gevallen waar mitigatie geen uitkomst biedt.

Plus-optie 4: generaal pardon
- Als alternatief is ook genoemd om een generaal pardon in te stellen die gebruik maakt van het uitgangspunt dat de betreffende deposities nu al plaatsvinden en al is opgenomen in de emissieregistratie.
- Dan zouden we de depositie door meldingen kunnen legaliseren door als het ware achteraf te salderen met de sinds de Europese referentiedatum afgenomen daling van stikstofdepositie.
- Het idee is dat je op deze manier een nieuwe 0-situatie zou creëren, waarmee de problemen uit het verleden zouden zijn opgelost.

Juridische houdbaarheid: - -
- Deze lijn is juridisch niet houdbaar, zelfs niet als additionaliteit is aangetoond. Het is in strijd met de Habitatrichtlijn. Hier is in de afgelopen jaren veelvuldig onderzoek naar gedaan. Ook de landsadvocaat heeft bevestigd dat dit geen oplossing biedt.

Plus-optie 5: verduurzaming
- Een fors aantal melders heeft een onderliggende natuurvergunning, en heeft een melding gedaan voor een project/plan als uitbreiding op die bestaande vergunning.
- Als de gehele activiteit verduurzaamd wordt, kan de totale depositie in een aantal gevallen worden teruggebracht tot een niveau dat al was toegestaan bij de oorspronkelijke referentietoestemming (intern salderen), of teruggebracht tot een niveau dat er geen sprake meer is van een vergunningplicht. Dan is voor het aspect stikstof weer sprake van een legale situatie.
- Het door de melders zelf, zonder wettelijke verplichting daartoe vanuit andere verplichtingen tot het treffen van emissie-reducerende maatregelen realiseren van duurzame oplossingen is een alternatief dat enkel vrijwillig kan worden ingezet. Dat heeft

te maken met onder meer de wettelijke verplichting tot het binnen drie jaar uitvoeren van het legalisatieprogramma.
- Ivm staatssteunregels kan maar een beperkt deel van de verduurzamingskosten worden vergoed.
- Mogelijk kan hier worden aangesloten bij de aangekondigde Subsidie voor innovatie en verduurzaming van stallen (Sbv)

Juridische houdbaarheid: ++
- Deze kwalificatie geldt als aangesloten wordt bij een bestaande regeling, bijvoorbeeld de subsidieregeling verduurzaming veehouderij. Niet alle melders komen voor deze subsidieregeling in aanmerking.

Plus-optie 6: opkopen melders zelf
- Melders kunnen besluiten zelf graag opgekocht te willen worden.
- Ondanks dat er melders zijn met een grote onderliggende vergunning en dus in totaal veel stikstof uitstoten, zijn de meeste melders bedrijven met een geringe depositie.
- Dat maakt dat deze bedrijven vaak niet mee kunnen doen aan de bestaande/toekomstige opkoopmaatregelen.
- Om buiten de bestaande maatregelen melders op te kopen zal een nieuwe regeling moeten worden geschreven. Bij een geringe depositie is dit niet altijd kosteneffectief. Dit zal in een regeling goed onderbouwd moeten worden, bijvoorbeeld omdat er via deze regeling schrijnende gevallen opgekocht kunnen worden.
- Op dit moment is er geen budget beschikbaar voor het uitvoeren van deze plus-optie. Uitgezocht moet worden via welke weg en op welke termijn dit mogelijk gemaakt kan worden.

Juridische houdbaarheid: PM
- Uitgezocht moet worden of een dergelijke regeling binnen de staatssteunkaders kan plaatsvinden.

Aandachtspunt 1. Schadevergoedingen
- Het is een niet uit te sluiten scenario dat er in een aantal provincies (onder meer in Overijssel en Noord-Brabant) uiteindelijk gehandhaafd moet worden, als de betrokken activiteit niet gelegaliseerd kan worden.
- Op dit moment is niet uit te sluiten dat er melders zijn die schadeclaims zullen indienen nadat er gehandhaafd is of als de bedrijfsvoering gestaakt moet worden omdat er door de melding geen financiering verstrekt kan worden.

Aandachtspunt 2: relatie gebiedsprocessen
- Het legalisatieprogramma wordt nu uitgevoerd. Als de gebiedsprocessen zijn gestart, nemen alle al dan niet gelegaliseerde meldingen waar relevant deel aan het gebiedsproces waar bepaald moet worden welke activiteiten waarvoor de provincie bevoegd gezag is, op welke manier nog kunnen plaatsvinden.
- Daarbij geldt dat als de betreffende activiteit passend is in het gebied, dat toegewerkt moet worden naar een legale situatie. Vooruitlopend op de gebiedsprocessen wordt maximaal tempo gemaakt met de uitvoering van het legalisatieprogramma.

Oplegnotitie BC Stikstof

Interprovinciaal Overleg
van, voor en door provincies

16-6-2022

Bestemd voor	BC t.b.v. BO 30 juni 2022
Datum vergadering	16-6-2022
Type notitie	☐ Ter besluitvorming ☒ Ter bespreking ☐ Ter informatie
Herkomst/ status	IPSN/BIJ12 Legalisatie PAS-meldingen en meldingsvrije activiteiten
Opsteller(s)	[redacted]
Afgestemd met	☒ [redacted] ☒ Stuurgroep meldingen (24-5) ☒ AC (2-6)
Onderwerp	LG&S-notitie opties voor uitbreiden mogelijkheden legalisatieprogramma
Bijlagen	LG&S-notitie opties voor uitbreiden mogelijkheden legalisatieprogramma

Gevraagd aan de BC

De BC wordt gevraagd in het bestuurlijke overleg:

- Met de minister het gesprek aan te gaan over de voorgestelde opties die zijn opgenomen in de LG&S-notitie voor het uitbreiden van mogelijkheden voor het legalisatieprogramma en aan te geven wat de provincies van het Rijk voor deze uitwerking nodig hebben;
- Hierbij de geadviseerde inbreng van de provincies en de bespreking in de BC te betrekken.

Korte samenvatting

LG&S-notitie opties voor uitbreiden mogelijkheden legalisatieprogramma

Bijgevoegd is de LG&S-notitie opties voor uitbreiden mogelijkheden legalisatie-programma. Deze is onderwerp van gesprek in het BO van 30 juni.

In deze notitie wordt geconstateerd dat de uitvoering van het legalisatieprogramma langzamer gaat dan gehoopt en dat de nu geprogrammeerde maatregelen niet overal voor de benoemde ruimte gaan zorgen. Gestuurd wordt op een maatwerkaanpak. Daarnaast worden enkele oplossingsrichtingen uiteengezet om verder uit te werken.

Het Rijk houdt hierbij de politieke verantwoordelijkheid voor de benodigde maatregelen om de meldingen te legaliseren. Wel doet het Rijk een oproep aan de provincies om constructief mee te denken over de aangedragen nieuwe oplossingsrichtingen om het maatregelenpakket te versnellen en te verstevigen en bij te dragen aan het mogelijk maken hiervan.

Ingezoomd wordt op het verder uitwerken van de volgende oplossingsrichtingen:

- Mitigeren met nieuwe generieke maatregelen. Mogelijk is uitvoering van de nieuw te maken regeling niet uitvoerbaar voor einde legalisatieprogramma;
- Mitigeren met latente ruimte. Hierbij geeft het Rijk aan deze niet als (juridisch) kansrijk te zien;
- Mitigeren met aankopen van provincies. Hier zal met name de kansrijkheid afhankelijk zijn van het staatssteunoordeel;
- Verduurzaaming. Vanwege staatssteunregels kan slechts een deel door middel van een subsidieregeling worden vergoed. Bovendien komen niet alle melders hiervoor in aanmerking;
- Opkopen van de melders zelf. Veel melders voldoen niet aan de criteria van de huidige opkoopregeling waardoor er een nieuwe regeling moet komen.

In het BO wil de minister bespreken wat de provincies nodig hebben om de genoemde oplossingsrichtingen uit te werken.

In de notitie worden tot slot twee aandachtspunten meegegeven. Ten eerste dat er mogelijk schadeclaims worden ingediend door PAS-melders vanwege het uitblijven van de legalisatie. Ten tweede wordt een koppeling met de gebiedsprocessen gemaakt; net als alle vergunde en niet-vergunde activiteiten zullen de (al dan niet) gelegaliseerde meldingen, indien relevant, ook deelnemen aan de gebiedsprocessen. Voordat de gebiedsprocessen gaan lopen, zal tempo gemaakt worden met de uitvoering van het legalisatieprogramma.

De BC wordt gevraagd in het bestuurlijke overleg:

- Met de minister het gesprek aan te gaan over de voorgestelde opties die zijn opgenomen in de LG&S-nota voor het uitbreiden van mogelijkheden voor het legalisatieprogramma en aan te geven wat de provincies van het Rijk voor deze uitwerking nodig hebben;
- Hierbij de geadviseerde inbreng van de provincies en de bespreking in de BC te betrekken.

Geadviseerde inbreng provincies:

- Opvallend is dat het Rijk in deze nota erkent dat de nu geprogrammeerde maatregelen niet overal voor de benoemde ruimte gaan zorgen. Concreet betekent dit dat met de huidige maatregelen niet kan worden voldaan aan de wettelijke legalisatieopdracht om de bronmaatregelen voor de legalisatie van de PAS-melders en de meldingsvrije activiteiten binnen drie jaar te realiseren. De vraag is hoe de minister hierover naar de PAS-melders toe gaat communiceren.

- Wat wordt bedoeld met de rol van de provincies om constructief mee te denken en bij te dragen aan het mogelijk maken van de nieuwe oplossingsrichtingen? Op dit moment vinden gesprekken plaats tussen het Rijk en de provincies; in deze gesprekken worden maatwerkoplossingen geboden vanuit de provincies voor het versnellen van de legalisatie. Het is zaak dat prioriteit wordt gegeven aan het uitwerken van deze aangedragen maatwerkoplossingen en te verhelderen of deze urgentie gevoeld wordt nu er al drie jaar niets is gebeurd.

- De roep aan het Rijk om de provincies in hun kracht te zetten door de provincies de ruimte te bieden voor haar maatwerkoplossingen en daarvoor de middelen ter beschikking te stellen.

- Het Rijk denkt nu in problemen van staatssteun terwijl provincies beschikken over verordeningen voor opkoop die reeds aan de eisen van staatssteun zijn getoetst. De provincies hebben alleen niet de middelen om deze opkopen te realiseren. Er dient een garantie te komen dat de kosten verhaald kunnen worden op het Rijk.

- Het verkennen van de mogelijkheid om latente ruimte in te zetten voor de legalisatie van de meldingen wordt als zeer kwetsbaar ervaren. Het is de vraag of we deze onzekere weg voor de PAS-melders willen bewandelen. Juist voor de PAS-melders wil je juridische houdbare vergunningen afgeven die voldoen aan de eisen van additionaliteit.

- Met het Rijk in gesprek gaan over de huidige prioritering in de inzet van bronmaatregelen nu PAS-melders pas gelegaliseerd worden nadat de ruimte beschikbaar komt voor MIRT- en woningbouwprojecten. Is het bepalen van een prioritering per provincie niet passender nu elke provincies haar eigen opgave heeft in stikstofreductie?

- Daarnaast, reagerend op de aandachtspunten, is de vraag of het Rijk zich realiseert dat gelegaliseerde melders alsnog in een onzekere positie komen als zij meegenomen worden in de gebiedsprocessen. Hoe gaat het Rijk hierover communiceren en hoe verhoudt dit zich tot de wettelijke opdracht van het Rijk om de PAS-meldingen te legaliseren?

- Realiseert het Rijk zich dat de oplossing voor de PAS-melders niet ligt in de gebiedsgerichte aanpak? Er is geen gebiedsgerichte aanpak zonder een oplossing voor de PAS-melders; dit blijkt uit de vele terugtrekkende bewegingen van gesprekspartners in de gebiedsprocessen. Bovendien worden niet alle PAS-melders meegenomen in de gebiedsprocessen.

- Wat betreft het aandachtspunt van schadevergoeding is de verwachting dat hier breed aanspraak op zal worden gemaakt gezien de meerjarige onzekerheid van de PAS-melders op perspectief. Nodig is dat hier duidelijke afspraken en kaders over gemaakt gaan worden en deze kosten voor schadevergoeding gedragen worden door het Rijk.

- Bij het Rijk benadrukken dat er zo spoedig mogelijk budget en capaciteit komt om de voorgestelde oplossingsrichtingen vanuit het Rijk verder uit te werken. De PAS-melders wachten immers al drie jaar.

- In de uitwerking van de oplossingsrichtingen nog het volgende mee te nemen:
  - Overbruggingskrediet of andere vorm van financiering voor de schrijnende gevallen in financiële nood (denk aan het coronapakket);
  - Heroverwegen van de driejaarstermijn voor realiseren bronmaatregelen.

Consequenties

Financieel
Nog nader te bepalen.
Planning
Juridisch
Zie notitie.
Communicatie
Nog nader te bepalen.

Interprovinciaal Overleg
van, voor en door provincies

Ambtelijke reactie op de consultatie Instellingswet Transitiefonds

Datum 25 mei 2022

Met belangstelling en waardering hebben de provincies kennis genomen van het wetsvoorstel. Daarbij spreken zij ook hun dank uit voor de wijze waarop zij betrokken werden in de twee georganiseerde werksessies, waarbij ruimte was voor inbreng, dialoog en terugkoppeling. De provincies brengen hierbij ambtelijk de volgende hoofdpunten naar voren t.a.v. de wetstekst en de memorie van toelichting. Uiteraard blijven zij graag nauw betrokken bij de detailuitwerking in het vervolgproces van het Nationaal Programma Landelijk Gebied en de bijbehorende regieorganisatie.

Afbakening

In de wet wordt het doel van het fonds afgebakend op 'de financiering van landbouw- en natuurmaatregelen' waarbij te financieren maatregelen vervolgens aan de limitatieve opsomming van doelen moet worden gekoppeld. Wij vragen ons af of het verstandig is deze afbakening naar 'landbouw- en natuurmaatregelen' zo smal te maken, aangezien maatregelen moeten bijdragen aan de transitie van het landelijk gebied en het feit dat we in deze transitie ongetwijfeld nog maatregelen tegen zullen komen die niet binnen deze afbakening passen maar wel een effectieve bijdrage aan de transitie kunnen leveren. Om deze reden pleiten wij er dan ook voor om de beoordeling te richten op de bijdrage aan de doelen en te werken met een ruimere formulering dan alleen 'landbouw- en natuurmaatregelen'. Daarbij is het tevens van belang dat binnen deze ruimere formulering ook een plek kan worden geboden aan de invulling van het perspectief van de landbouw op het gebied van innovatie en ontwikkeling van nieuw instrumentarium, gekoppeld aan de hoofddoelen van het NPLG.

Wijze van financiering

In de wet wordt geen inzet gezien om te werken met andere, meer gebiedsgerichte vormen, van financiering. Werken met SPUK's past volgens de provincies niet bij het werken vanuit een gelijkwaardige samenwerking en gezamenlijke spelregels, maar legt strikte voorwaarden en een stevige verantwoordingsplicht neer bij de provincies. Nu is het moment om gezamenlijk te werken aan andere en eenvoudigere methoden om geld bij de medeoverheden te krijgen.

Daarnaast willen de provincies meegeven dat het zeer wenselijk is dat er meerjarige afspraken gemaakt kunnen worden over de hoogte van de bedragen tussen Rijk en de individuele provincies. Het uitvoeren van maatregelen vraagt een integrale aanpak en daarmee immers vaak meerjarige voorbereiding om ook daadwerkelijk tot uitvoering over te kunnen gaan.

Samenhangend stelsel van kaders en afspraken ontbreekt

Onduidelijk is nog waar afspraken en spelregels worden vastgelegd en of deze op een later moment alsnog ter consultatie worden voorgelegd. Provincies willen uiteraard betrokken zijn bij de uitwerking van dit 'robuust mechanisme van besluitvorming'.

Voorbereidings- en uitvoeringskosten

De mogelijkheid voor provincies om de voorbereidings- en uitvoeringskosten gefinancierd te krijgen blijkt nog niet voldoende uit deze teksten. Er wordt gesproken over de mogelijkheid van financiering van de 'kosten voor de ontwikkeling en de ondersteuning van een gebiedsgerichte aanpak', er is echter behoefte aan nadere duiding hiervan in de toelichting.

Afbakening t.o.v. andere fondsen

Maatregelen die wel onder de beschrijving van de doelen vallen voor de reductie van broeikasgassen en de doelen voor de kaderrichtlijn water worden niet altijd gefinancierd uit het Transitiefonds, maar uit het Klimaatfonds respectievelijk het Deltafonds. Om te voorkomen dat maatregelen buiten de boot vallen vragen de provincies om een heldere afbakening tussen deze fondsen, zodat de onderbouwing van deze maatregelen en de bron van financiering (inclusief de bijbehorende voorwaarden) voor alle partijen duidelijk is.

Voortgangsrapportage Bronmaatregelen 2022Q1

Bestuurlijk Overleg Stikstof 30 juni 2022
Ter informatie

Aanleiding
De afspraak is dat de provincies via dit Bestuurlijk Overleg worden geïnformeerd over de voortgang van de bronmaatregelen.

Advies
Het Bestuurlijke Overleg wordt geadviseerd om kennis te nemen van de kwartaalrapportage van 2022Q1.

Kernpunten
- De kwartaalrapportage bronmaatregelen over Q1 2022 is tot stand gekomen op basis van gevoerde voortgangsgesprekken met de bronmaatregeleigenaren en rapportages per bronmaatregel. Uit de kwartaalrapportage over de bronmaatregelen komt de volgende informatie naar voren:
  - De grootste wijzigingen zijn te vinden in de financiële cijfers. Dit komt omdat de verschuivingen van de Voorjaarsnota hierin zijn meegenomen. Deze cijfers hebben een peildatum van 13 mei en wijken daarom af van de gebruikelijke peildatum (31 maart). Daarnaast kan er worden geconcludeerd dat de bronmaatregelen in een zekere zin een langetermijnplanning volgen waardoor er per kwartaal weinig verschuivingen te zien zijn.
  - Er zijn drie maatregelen (retrofit binnenvaart, mestverdunning en Lbv) met status rood, waar bijsturing is vereist. Het bijsturingsplan verloopt volgens planning en zal naar verwachting in Q2 worden ingediend. Voor Mestverdunning is opnieuw vertraging ontstaan en het bijsturingsplan schuift daarom met één kwartaal op (naar verwachting Q4 2022). Daarnaast heeft de Lbv dit kwartaal ook een rode status gekregen, dat komt omdat er nader overleg heeft plaatsgevonden tussen LNV en Financiën. Dit neemt meer tijd in, dan was gepland. Er is nog geen concreet besluit genomen over de invulling van de regeling.
  - Ook zijn er opnieuw maatregelen met vertragingen. Dit kwartaal gaat dat om de Maatregel piekbelasters industrie, Verkennen BBT, Lbv en verdunnen mest. Oorzaken hiervoor verschillen, maar er kan overkoepelend worden gesteld dat de complexiteit bij het uitwerken van de regelingen een van de hoofdredenen is. Voor de maatregel Verkennen BBT is de inwerkingtreding van de wetgeving vertraagd, en dat heeft ook invloed op deze maatregel. Voor de maatregel Verdunnen mest is het noodzakelijk om bij te sturen en verloopt de voortgang stroef.

Toelichting
N.v.t.

PROVINCIE FLEVOLAND

Agenda
Gedeputeerde Staten
-

Onderwerp
Instemming wijziging ministeriële regeling PAS

Registratienummer
2404182

Datum
1 april 2019

Afdeling/Bureau
RE

P&C medewerker

Datum GS:
16 april 2019
Agendapunt:
9

-

Bevoegdheid
-

Openbaarheid
Openbaar

Portefeuillehouder
Hofstra, H.J.

Routing

Beslispunten
1. In te stemmen met de wijziging van een vijftal onderdelen van de Regeling natuurbescherming ten behoeve van de uitvoering van het Programma Aanpak Stikstof

Kern voorstel
De wijziging voorziet in:
1. Het verduidelijken dat voor een toename van de stikstofdepositie lager dan de drempelwaarde geen ontwikkelingsruimte hoeft te worden toegedeeld;
2. Het opnieuw opnemen van Lelystad Airport in de lijst met prioritaire projecten;
3. Het mogelijk maken dat deposities van tijdelijke activiteiten niet permanent meetellen;
4. Het toevoegen van de mogelijkheid om ontwikkelingsruimte toe te delen bij kavelbesluiten;
5. Het aanpassen van een internetadres, omdat de huidige verwijzing niet meer actueel is.

Dit voorstel wordt nu ter besluitvorming voorgelegd, omdat er aantal ontwikkelingen zijn die een tussentijdse wijziging van de regeling noodzakelijk maken. Daarnaast dient voor het luchthavenbesluit Lelystad Airport opnieuw op de prioritaire projectenlijst geplaatst te worden. De overige zaken hebben vooral betrekking op het stroomlijnen van het proces rondom de toedeling van ontwikkelingsruimte.

Argumenten
1.1 *Het niet toedelen van ontwikkelingsruimte onder de drempelwaarde is in lijn met het verweer dat gevoerd is in de PAS pilot zaken*
Eén van de zaken die aan de orde zijn geweest tijdens de zitting van de PAS pilot zaken heeft betrekking op de vrijstelling van de vergunningplicht voor alle activiteiten die onder de grenswaarde van 0,05 mol/ha/jaar blijven. Er is betoogd dat al deze activiteiten gezamenlijk een soort van stikstofdeken over Nederland veroorzaken die meegenomen is in de achtergronddepositie en dat individuele kleine bijdragen geen effect hebben op de omvang van deze deken. Het was dan ook al standaard praktijk dat bij activiteiten die wel vergunningplichtig waren (beoogde situatie overschrijdt de drempelwaarde) toenamen op individuele hexagonen (zeshoeken van 1 ha groot) die onder de drempelwaarde bleven niet werden afgeboekt. Bij een recente uitspraak van de Raad van State werd echter een voorlopige voorziening toegekend tegen een vergunning waarin minder dan 0,05 mol/ha/jaar aan ontwikkelingsruimte was toebedeeld, omdat deze standaardpraktijk niet expliciet benoemd was in de regeling. Met deze wijziging van het tweede lid van artikel 2.4 van de Regeling natuurbescherming wordt hier nu in voorzien.

Besluit

Conform.
16 april 2019

Datum besluit

Akkoord:

Afdeling	[redacted]
Hoofd financiën	
Portefeuillehouder	[redacted]

1.2 *Lelystad Airport moet opnieuw opgenomen worden op de ministeriële regeling ter onderbouwing van het luchthavenbesluit*
In februari 2018 is het MER voor Lelystad Airport geactualiseerd. Dit heeft geleid tot een gewijzigde lagere stikstofdepositie ten opzichte van de melding die eerder voor dit prioritaire project was gedaan door het ministerie van IenW (destijds I&M) op basis van het MER uit 2014. Daarom is een nieuwe melding nodig en dient de luchthaven opnieuw toegevoegd te worden aan de prioritaire projectenlijst.
Vanuit Flevoland hebben wij destijds bezwaar gemaakt tegen het schrappen van Lelystad Airport van de prioritaire projectenlijst, omdat het project nog niet gerealiseerd was. Ons is toen door het ministerie verzekerd dat vanwege de melding die gedaan was het schrappen verder geen consequenties zou hebben voor de ontwikkeling van de luchthaven.
Vanuit de provincies Gelderland en Overijssel is ambtelijk en bestuurlijk voortdurend bezwaar geweest tegen het opnieuw opnemen van Lelystad Airport op de prioritaire projectenlijst. Daarbij heeft de aanloop naar de statenverkiezingen een rol gespeeld. Inmiddels heeft Hester Maij als portefeuillehouder PAS het BAC Vitaal Platteland verzocht in te stemmen met de wijziging van de ministeriële regeling, waarbij nadrukkelijk is vermeld dat de discussie over de wenselijkheid van de luchthaven buiten de reikwijdte van het PAS valt.

1.3 *Zonder aanpassing van de regeling worden tijdelijke activiteiten van projecten met een gebruiksfase als permanente activiteiten afgeboekt*
In de huidige regeling is opgenomen dat de depositie van tijdelijke activiteiten met de duur van maximaal 5 jaar gemiddeld mogen worden over de hele PAS-periode van 6 jaar. Hierdoor wordt de depositie per jaar kleiner en is dus ook minder ontwikkelingsruimte vereist.
Sommige projecten bestaan echter uit een tijdelijke aanlegfase gevolgd door een permanente gebruiksfase. Voor dit type projecten was middeling tot op heden niet toegestaan. Wanneer de aanlegfase de grootste stikstofdepositie heeft, betekent dit dat voor het hele project voor de duur van de PAS-periode een te grote hoeveelheid ontwikkelingsruimte wordt afgeboekt. In de wijziging van artikel 2.4, vierde lid van de nieuwe Regeling natuurbescherming wordt dit oude knelpunt opgelost door nu ook middeling toe te staan bij projecten die zowel een aanlegfase als gebruiksfase hebben.

1.4 *Het beschouwen van kavelbesluiten als toedelingsbesluit is in lijn met de huidige wet- en regelgeving ten opzichte van andere besluiten*
In het Besluit natuurbescherming is vastgelegd in welk type besluiten ontwikkelingsruimte kan worden toebedeeld. Naast reguliere vergunningen zijn dit bijvoorbeeld ook tracé-besluiten en Crisis- en herstelwet bestemmingsplannen. Aan deze lijst worden nu ook kavelbesluiten toegevoegd. Op grond van de Wet windenergie op zee is voor een kavelbesluit geen vergunning onder de Wet natuurbescherming nodig. In het kavelbesluit zelf wordt namelijk getoetst aan de vereisten voor Natura 2000-gebieden. Het is daarom wenselijk een kavelbesluit dezelfde status te geven als een tracé-besluit.

1.5 *Het huidige internetadres dat vermeldt wordt in de regeling is niet langer actueel*
In de huidige regeling is in artikel 2.8 een verwijzing opgenomen naar een internetadres waar (adviseurs van) aanvragers kunnen controleren of de grenswaarde verlaagd is van de gebieden waar hun project een effect op heeft. Is de grenswaarde verlaagd dan vervalt de mogelijkheid om de aanvraag als melding in te dienen. Vanwege een herinrichting van de website van BIJ12 waar het PAS Bureau deel vanuit maakt is deze verwijzing niet langer actueel.

Kanttekeningen

1. Vanuit provincie Gelderland was recent nog steeds bezwaar tegen het opnieuw plaatsen van de luchthaven op de prioritaire projectenlijst. Op diverse niveaus wordt getracht alsnog instemming te verkrijgen vanuit Gelderland.
2. Er zijn signalen binnengekomen uit provincie Fryslân dat het aanpassen van de ministeriële regeling mogelijk als controversieel wordt beschouwd nu het college demissionair is. Tot op heden heeft dit standpunt echter geen bijval gekregen vanuit andere provincies en wordt de technische noodzaak van de aanpassing van de regeling juist onderstreept.

Financiële impact

Er zijn geen financiële consequenties aan dit voorstel.

Personele impact

N.v.t.

Externe communicatie

De ministeriële regeling zal na instemming van alle betrokken bevoegde gezagen en na ondertekening door de minister gepubliceerd worden in de Staatscourant en treedt naar verwachting op 1 mei 2019 in werking.

Samenvatting voor de publieksvriendelijke besluitenlijst

Gedeputeerde Staten van Flevoland hebben ingestemd met het verzoek van de minister van Landbouw, Natuur en Voedselveiligheid om de Regeling natuurbescherming te wijzigen. De wijziging voorziet in een aantal aanpassingen ten behoeve van het stroomlijnen van de procedure rondom de toedeling van ontwikkelingsruimte onder het Programma Aanpak Stikstof 2015-2021. Daarnaast voorziet de wijziging in het opnieuw opnemen van Lelystad Airport op de lijst van prioritaire projecten ter onderbouwing van het Luchthavenbesluit op basis van de nieuwe MER.

Bijlagen

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de WOB (ja/nee aangeven)
Verzoek om instemming	2406060	Ja
Brief met instemming aan minister	2404759	Ja

Art. 5.1.2.e

PROVINCIE FLEVOLAND

Postbus 55
8200 AB Lelystad

Telefoon
(0320)-265265
Fax
(0320)-265260
E-mail
provincie@Flevoland.nl
Website
www.flevoland.nl

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Minister C.J. Schouten
Postbus 20401
2500 EK 'S-GRAVENHAGE

Verzenddatum	*Bijlagen*	*Uw kenmerk*	*Ons kenmerk*
17 APR. 2019			2404759

Onderwerp
Instemming met wijziging Regeling natuurbescherming

Geachte mevrouw Schouten,

Op 2 april 2019 heeft u ons verzocht in te stemmen met de wijziging van de Regeling natuurbescherming op een vijftal onderdelen in het kader van de uitvoering van het Programma Aanpak Stikstof 2015-2021.

Hierbij willen wij u te kennen geven dat het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Flevoland kan instemmen met de wijziging van de Regeling natuurbescherming. U zult begrijpen dat onderdeel D van de wijziging betreffende het opnieuw op de prioritaire projectenlijst plaatsen van Lelystad Airport voor onze provincie van groot belang is.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Flevoland,
de secretaris, de voorzitter,

[redacted] [redacted]

mr. drs T. van der Wal L. Verbeek

Inlichtingen bij [redacted]

Doorkiesnummer 0320 [redacted]

Bezoekadres
Visarenddreef 1
Lelystad

2406060

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Colleges van Gedeputeerde Staten

Directoraat-generaal Natuur, Visserij en Landelijk Gebied
Cluster Natura 2000/ PAS

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001858272854000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6011 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/lnv

Behandeld door
[redacted]
T 070 [redacted]
[redacted]@minez.nl

Ons kenmerk
DGNVLG-NP / 19071325

Bijlage(n)
1

Datum – 2 APR. 2019
Betreft Verzoek om instemming met wijziging Regeling natuurbescherming

Geacht College,

De Regeling natuurbescherming omvat bepalingen ter uitvoering van het Programma Aanpak Stikstof (PAS). Het voornemen is om deze regeling op enkele punten te wijzigen:

1. Verduidelijken dat er geen ontwikkelingsruimte hoeft te worden toegedeeld op locaties waar de toename van depositie lager is dan de drempelwaarde van 0,05 mol/ha/jr;
2. Mogelijk maken dat deposities worden gecorrigeerd voor projecten met zowel aanleg- als gebruiksfase (middelen);
3. Toevoegen van de mogelijkheid om ontwikkelingsruimte toe te delen aan kavelbesluiten;
4. Aanpassing internetadres waarop de verlagingen van de grenswaarde worden gepubliceerd;
5. Opnieuw opnemen van Lelystad Airport in de lijst met prioritaire projecten.

Met deze brief leg ik u ter instemming de conceptwijziging van de Regeling natuurbescherming voor. De wijziging van de Regeling natuurbescherming ligt ook voor advies bij het Adviescollege toetsing regeldruk.

1. <u>Geen toedeling ontwikkelingsruimte onder 0,05 mol/ha/jr</u>

Met de wijziging van de Regeling natuurbescherming wordt verduidelijkt dat voor activiteiten met deposities onder de drempelwaarde van 0,05 mol/ha/jr geen ontwikkelingsruimte wordt toegedeeld (onderdeel A punt 1). Dit geldt zowel voor activiteiten die nergens een hogere depositie dan de drempelwaarde veroorzaken als voor toestemmings- en meldingsplichtige projecten, die op verder weg gelegen locaties deposities onder de drempelwaarde veroorzaken. Deze verduidelijking is van belang, omdat op 14 maart 2019 de voorzieningenrechter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State een uitspraak heeft gedaan waaruit duidelijk wordt dat de Afdeling uit de huidige tekst van de Regeling natuurbescherming afleidt dat ook ontwikkelingsruimte moet worden toegedeeld voor toename van deposities lager dan of gelijk aan 0,05 mol per hectare stikstofgevoelig habitat per jaar, terwijl dat in de praktijk niet plaatsvindt.

Elke individuele depositiebijdrage van minder dan 0,05 mol/ha/jr is in absolute zin verwaarloosbaar klein. De cumulatie van veel van deze kleine bijdragen van

minder dan 0,05 mol/ha/jr is echter niet verwaarloosbaar en daarom maakt deze deel uit van de berekende totale stikstofbelasting in Natura 2000-gebieden en de passende beoordeling van het PAS. Dit is in lijn met het verweer dat de PAS-partners hebben gevoerd in de lopende procedure over het PAS bij de Raad van State.

2. Mogelijk maken dat deposities worden gecorrigeerd voor projecten met zowel aanleg- als gebruiksfase (middelen)

Voor tijdelijke projecten (met een tijdelijke toestemmingsverlening) is het toegestaan om de hierdoor veroorzaakte depositie te corrigeren voor deze tijdelijkheid, ook wel middelen genoemd. Voor projecten waarbij sprake is van zowel een (tijdelijke) aanlegfase als een (permanente) gebruiksfase, is middeling thans niet toegestaan. Het gevolg is dat deze tijdelijke deposities van de aanlegfase als permanente deposities worden beschouwd voor het gehele eerste PAS-tijdvak van zes jaar. Hierdoor wordt onnodig veel ontwikkelingsruimte gereserveerd (als het om prioritaire projecten gaat) en onnodig veel ontwikkelingsruimte toegedeeld in toestemmingsbesluiten. Op dit moment zijn er circa 38 prioritaire projecten waarbij sprake is van een hoger dan noodzakelijke reservering van ontwikkelingsruimte. Door de wijziging van de Regeling natuurbescherming (onderdeel A punt 2) kan de reservering worden verkleind bij de volgende herziening van het PAS tot een realistische omvang en komt de toedeling van ontwikkelingsruimte aan toestemmingsbesluiten meer overeen met de werkelijkheid.

3. Kavelbesluiten als toedelingsbesluit

In een kavelbesluit wordt bepaald waar en onder welke voorwaarden een windpark gerealiseerd mag worden. Op grond van de Wet windenergie op zee is voor een kavelbesluit geen vergunning op grond van de Wet natuurbescherming nodig. In het kavelbesluit zelf wordt getoetst aan de vereisten voor Natura 2000-gebieden. Daarvoor is het noodzakelijk dat ook ontwikkelingsruimte aan het kavelbesluit kan worden toegedeeld, zoals nu bijv. ook voor een Tracébesluit mogelijk is. Het eerste kavelbesluit Wind op zee kavel V Hollandse kust moet in het voorjaar van 2019 door het Ministerie van EZK in ontwerp in procedure worden gebracht. Met de wijziging van de Regeling natuurbescherming wordt het kavelbesluit aangewezen als toedelingsbesluit (onderdeel B).

4. Aanpassing internetadres waarop de verlagingen van de grenswaarde worden gepubliceerd.

Verlagingen van de grenswaarde in een Natura 2000-gebied worden gepubliceerd op de website van het PAS-bureau. Door vernieuwing van de website is het internetadres dat in de Regeling natuurbescherming is vermeld, niet meer correct. Dit wordt gecorrigeerd met deze wijziging (onderdeel C).

5. Lelystad Airport

In de Regeling natuurbescherming zijn prioritaire projecten opgenomen waarvoor ontwikkelingsruimte is gereserveerd in het kader van het PAS. Met de wijziging van deze regeling wordt het project Lelystad Airport opnieuw in de lijst prioritaire projecten opgenomen. Dit heeft geen consequenties voor de omvang van de gereserveerde ontwikkelingsruimte voor prioritaire projecten in het PAS en de beschikbare ontwikkelingsruimte voor segment 2.

Directoraat-generaal Natuur, Visserij en Landelijk Gebied
Cluster Natura 2000/ PAS

Ons kenmerk
DGNVLG-NP / 19071325

In maart 2016 is voor Lelystad Airport een melding ingediend als bedoeld in artikel 8 van de toenmalige Regeling programmatische aanpak stikstof. Het project was op dat moment aangemerkt als prioritair project en de maximale bijdrage op Natura 2000-gebieden was met maximaal 0,81 mol/ha/jaar overal kleiner dan de voor prioritaire projecten geldende grenswaarde van 1 mol/ha/jaar. Intussen is met de actualisatie van het MER voor Lelystad Airport (februari 2018) een nieuwe situatie ontstaan. Deze actualisatie heeft als gevolg dat er sprake is van een gewijzigde stikstofdepositie waarvoor een aangepaste melding gedaan moet worden. Het geactualiseerde MER laat een maximaal effect van 0,61 mol/ha/jaar zien. Deze melding past binnen de reservering van depositieruimte voor luchthavens door het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Het is nodig dat de luchthaven Lelystad opnieuw als prioritair project wordt opgenomen, waarna de aangepaste melding kan worden gedaan. Op dat moment komt de eerdere melding te vervallen.

Om aan te sluiten bij de planning van het proces rond het luchthavenbesluit voor Lelystad Airport kan niet op de eerstvolgende reguliere actualisatie van het PAS met AERIUS Monitor (M18.3) worden gewacht. Daarom leg ik u deze wijziging van de Regeling natuurbescherming voor, waarmee Lelystad Airport opnieuw wordt opgenomen in de lijst prioritaire projecten (onderdeel D).

Ik verzoek u mij uw instemming met de wijziging van de Regeling natuurbescherming uiterlijk 17 april 2019 te doen toekomen. Na instemming van alle PAS-partijen zal ik vervolgens de wijziging van de Regeling natuurbescherming vaststellen. Een dag na publicatie in de Staatscourant treedt de wijziging in werking.

Hoogachtend,

[redacted]

Carola Schouten
Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Regeling van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van , nr. WJZ/[...], tot wijziging van de Regeling natuurbescherming (wijziging regels toedeling en reservering ontwikkelingsruimte)

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,

Handelende mede namens de Minister van Infrastructuur en Waterstaat en in overeenstemming met de Minister van Defensie en gedeputeerde staten van de provincies;

Gelet op artikel 2.9, zevende lid, van de Wet natuurbescherming en de artikelen 2.7, eerste lid onderdeel g, en 2.8, eerste lid, van het Besluit natuurbescherming;

Besluit:

Artikel I

De Regeling natuurbescherming wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 2.4 wordt als volgt gewijzigd:

1. Aan het tweede lid, wordt een zin toegevoegd, luidende:

Voor een toename van stikstofdepositie op een hectare stikstof gevoelig habitat in een Natura 2000-gebied die de waarde van 0,05 mol per jaar niet overschrijdt, wordt geen ontwikkelingsruimte toegedeeld.

2. Het vierde lid komt te luiden:

4. Ingeval sprake is van:
a. een project of een andere handeling waarvoor toestemming wordt verleend voor een duur van ten hoogste vijf jaar is, in afwijking van het tweede lid, de ontwikkelingsruimte die het bevoegd gezag in het toestemmingsbesluit voor dat project of die handeling toedeelt gelijk aan de som van de stikstofdeposities die het project of de andere handeling in de onderscheiden jaren op de desbetreffende hectare kan veroorzaken, gedeeld door zes.
b. een deel van een project dat bestaat uit de aanleg van een fysiek werk en met de aanleg onmiddellijk samenhangende handelingen, waardoor stikstofdepositie wordt veroorzaakt op een voor stikstof gevoelig habitat in een Natura 2000-gebied voor een duur van ten hoogste vijf jaar is, in afwijking van het tweede lid, de ontwikkelingsruimte die het bevoegd gezag in het toestemmingsbesluit voor dat deel van het project toedeelt gelijk aan de som van de stikstofdeposities die de aanleg in de onderscheiden jaren op de desbetreffende hectare kan veroorzaken, gedeeld door zes.

B

Aan paragraaf 2.1.2. wordt een artikel toegevoegd, luidende:

Artikel 2.6a
Het kavelbesluit, bedoeld in artikel 1, van de Wet windenergie op zee wordt aangewezen als een besluit waarin op grond van artikel 2.7, eerste lid, van het Besluit natuurbescherming ontwikkelingsruimte kan worden toegedeeld.

C

In artikel 2.8 wordt "http://pas.bij12.nl/content/mededeling-over-de-ruimte-voor-meldingen" vervangen door "https://www.bij12.nl/onderwerpen/programma-aanpak-stikstof/vergunningen-en-meldingen/overzicht_grenswaarde-_verlagingen".

D

In Bijlage 1 wordt in de tabel met het opschrift "Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat – Luchthavens" na de rij:

Luchthavenbesluit Rotterdam The Hague Airport	Ontwikkeling luchthaven Rotterdam The Hague Airport tot maximaal 89.000 vliegtuigbewegingen (waarvan 43.000 groot verkeer, 6.000 helikopterverkeer en 40.000 klein verkeer)	Luchthaven Rotterdam The Hague Airport

een rij toegevoegd, luidende:

Luchthavenbesluit Lelystad Airport	Groei Luchthaven Lelystad tot 45.000 vliegbewegingen (groot verkeer), aangevuld met klein verkeer per jaar.	Luchthaven Lelystad Airport

Artikel II

Deze regeling treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van de Staatscourant waarin zij wordt geplaatst en werkt ten aanzien van artikel I, onderdeel A, onder 1, terug tot en met 1 januari 2017.

Deze regeling zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

's-Gravenhage, [...] 2019

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
C.J. Schouten

TOELICHTING

1. Inleiding

Op grond van artikel 19kg van de Natuurbeschermingswet 1998 hebben de toenmalige Staatssecretaris van Economische Zaken en de Minister van Infrastructuur en Milieu, in overeenstemming met gedeputeerde staten van alle provincies en de Minister van Defensie, het programma aanpak stikstof (PAS) vastgesteld voor het tijdvak 1 juli 2015 - 1 juli 2021. Het programma heeft tot doel de stikstofbelasting van voor stikstof gevoelige habitats in Natura 2000-gebieden te verminderen en de instandhoudingsdoelstellingen voor deze habitats binnen afzienbare termijn te realiseren door middel van een samenhangende, overkoepelende aanpak, mede met het oog op een evenwichtige, duurzame economische ontwikkeling. Het programma geldt op grond van overgangsrecht (artikel 9.3, derde lid, van de Wet natuurbescherming) ook als programma als bedoeld in artikel 1.13, eerste lid, van de Wet natuurbescherming, welke wet op 1 januari 2017 de Natuurbeschermingswet 1998 heeft vervangen. De regels over het programma aanpak stikstof zijn met ingang van die datum gesteld in titel 2.1 van het Besluit natuurbescherming en titel 2.1 van de Regeling natuurbescherming.

De Regeling wordt gewijzigd om te verduidelijken dat geen ontwikkelingsruimte wordt toegedeeld voor een toename van depositie van ten hoogste 0,05 mol per jaar op een hectare van voor stikstof gevoelige habitats in Natura 2000-gebieden.

Daarnaast wordt bepaald dat de ontwikkelingsruimte die het bevoegd gezag toedeelt voor tijdelijke werkzaamheden aan een in beginsel permanente activiteit, mag worden gemiddeld.

Ook wordt het kavelbesluit als bedoeld in de Wet windenergie op zee aangewezen als besluit waarin ontwikkelingsruimte kan worden toegedeeld.

Tot slot wordt een prioritair project dat eerder van de lijst is verwijderd daaraan weer toegevoegd.

Van de gelegenheid is gebruik gemaakt om in artikel 2.8 het internetadres te wijzigingen van de site, waarop mededeling wordt gedaan van de van rechtswege verlaging van de grenswaarde als bedoeld in artikel 2.12, tweede lid, van het Besluit natuurbescherming.

2. Verduidelijking naar aanleiding van uitspraak

Op 14 maart 2019 heeft de voorzieningenrechter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State een uitspraak gedaan waaruit duidelijk wordt dat de Afdeling uit de huidige tekst van artikel 2.4, tweede lid, van de Regeling natuurbescherming (voorheen artikel 5, tweede lid, van de Regeling Programmatische Aanpak Stikstof) afleidt dat ontwikkelingsruimte moet worden toegedeeld voor toenames van deposities op voor stikstof gevoelige habitats in een Natura 2000-gebied, lager of gelijk aan 0,05 mol per hectare per jaar (ECLI:NL:RVS:2019:832). Het is van belang om te verduidelijken dat dit niet het geval is. Deze deposities zijn verwaarloosbaar. In veel gevallen gaat het bovendien om bijdragen die op zeer grote afstand van een activiteit plaatsvinden en daarmee niet meer goed zijn toe te rekenen aan de betrokken activiteit. De cumulatie van deze kleine bijdragen is op andere wijze verdisconteerd binnen de totale depositie die passend is beoordeeld in het kader van het PAS.
Om in het licht van de hiervoor genoemde uitspraak misverstanden te voorkomen, is aan artikel 2.4, tweede lid, een volzin toegevoegd waarin expliciet tot uitdrukking wordt gebracht, dat er geen ontwikkelingsruimte wordt toegedeeld wanneer de toename van stikstofdepositie op een hectare stikstofgevoelig habitat van een Natura 2000-gebied, de 0,05 mol per jaar niet overstijgt. Deze wijziging werkt terug tot en met 1 januari 2017, de datum van de inwerkingtreding van de Regeling natuurbescherming. Nu de betrokken depositie wel is betrokken in de passende beoordeling die ten grondslag ligt aan het programma, leidt de terugwerkende kracht niet tot benadeling van derde belanghebbenden.

3. Middeling tijdelijke fase
In de Regeling artikel 2.4, vierde lid, is bepaald dat voor projecten waarvoor slechts tijdelijk toestemming wordt verleend, uitgegaan mag worden van de gemiddelde depositie in plaats van de maximale depositie die de activiteit in een kalenderjaar veroorzaakt. Een vergelijkbare situatie doet zich voor bij activiteiten, waarbij sprake is van een duidelijk te onderscheiden (tijdelijke) aanlegfase, waarin de meeste depositie wordt veroorzaakt, en een gebruiksfase. Gedacht kan bijvoorbeeld worden aan depositie door af- en aanrijdend bouwverkeer, door ontgronding of door heiwerkzaamheden, maar ook door het tijdelijk verleggen van verkeer in verband met de aanleg van een woonwijk. Het ligt in de rede om deze activiteiten op een vergelijkbare wijze te benaderen als activiteiten waarvoor een tijdelijk toestemming wordt verleend. Dit voorkomt bovendien dat aan deze projecten onnodig veel schaarse ontwikkelingsruimte wordt toegedeeld. Hiertoe wordt artikel 2.4, vierde lid, van de Regeling gewijzigd. De ontwikkelingsruimte bestemd voor de tijdelijke werkzaamheden mag worden gemiddeld. Dat wil zeggen dat de jaarlijks veroorzaakte maximale stikstofdepositie door de tijdelijke werkzaamheden bij elkaar wordt opgeteld en wordt gedeeld door zes.

4. Toedeling van ontwikkelingsruimte bij kavelbesluit
In artikel 5 van de Wet windenergie op zee is bepaald dat voor projecten en andere handelingen waarop een kavelbesluit betrekking heeft, geen vergunningplicht geldt als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, van de Wet natuurbescherming. Voor deze activiteiten geldt ook geen ander toedelingsbesluit als genoemd in artikel 2.7, eerste lid, Besluit natuurbescherming. Dat betekent dat niet de mogelijkheid bestaat om, op basis van de passende beoordeling die ten grondslag ligt aan het programma, ontwikkelingsruimte toe te delen voor zover de betrokken activiteiten stikstofdepositie veroorzaken. Om dat te corrigeren wordt het kavelbesluit in artikel 2.6a toegevoegd aan de lijst van besluiten waarin ontwikkelingsruimte kan worden toegedeeld.

5. Actualisatie van de prioritaire projectenlijst
In bijlage 1 bij de Regeling natuurbescherming zijn projecten of andere handelingen en categorieën van projecten of andere handelingen benoemd of beschreven die aantoonbaar van nationaal of provinciaal maatschappelijk belang zijn en waarvoor ontwikkelingsruimte is gereserveerd ingevolge artikel 2.8, eerste lid, van het Besluit natuurbescherming (prioritaire projecten). De lijst met prioritaire projecten wordt in elk geval jaarlijks geactualiseerd. Bij de actualisatie kunnen projecten aan de lijst worden toegevoegd of van de lijst worden afgevoerd of kan de omvang van de gereserveerde ontwikkelingsruimte voor projecten worden bijgesteld. Bij de huidige actualisatie wordt een project dat eerder al op de lijst stond, daaraan opnieuw toegevoegd. Het gaat om het project van nationaal belang Luchthavenbesluit Lelystad Airport waarvoor eerder een melding is gedaan op grond van artikel 2.7 van de Regeling. Na die melding is het project verwijderd van de prioritaire projectenlijst. Inmiddels is gebleken dat die melding herzien moet worden en is noodzakelijk dat het project weer wordt toegevoegd aan de lijst van prioritaire projecten. Er vindt geen bijstelling van de omvang van de gereserveerde ontwikkelingsruimte plaats, omdat de door dit project veroorzaakte stikstofdepositie nog steeds past binnen de reservering die voor luchthavens is opgenomen. Ook is duidelijk dat de melding wordt gedaan binnen dit tijdvak van het programma.

6. Effecten van de regeling
De onderhavige regeling heeft geen gevolgen voor de administratieve lasten voor burgers of instellingen of bestuurlijke lasten voor bevoegde gezagen. De nalevingskosten voor de natuurwetgeving zullen niet wijzigen als gevolg van de onderhavige regeling. Overeenkomstig de Code interbestuurlijke verhoudingen zijn de provincies betrokken geweest bij de voorbereiding van onderhavige regeling.

7. Afwijken van vaste verandermomenten
Er wordt afgeweken van de vaste verandermomenten voor wet- en regelgeving (1 januari, 1 april, 1 juli en 1 oktober), omdat het van belang is dat de onderhavige regeling zo spoedig mogelijk in werking treedt, gegeven de gewenste verduidelijking naar aanleiding van de uitspraak van de voorzieningenrechter (onder 2), de voorkoming van een onnodig beslag op schaarse

ontwikkelingsruimte (onder 3), de reparatie van de afwezigheid van een toedelingsbesluit voor ontwikkelingsruimte voor windparken (punt 4) en in verband met de planning van het proces rond het luchthavenbesluit (punt 5).

De Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit,
C.J. Schouten

Van: [redacted]
Aan: [redacted]
Cc: [redacted]@Noord-Holland.nl); [redacted]@provinciegroningen.nl); [redacted]@provinciegroningen.nl); [redacted]@overijssel.nl); [redacted]@gelderland.nl); [redacted]@gelderland.nl); [redacted]@provincie-utrecht.nl); [redacted]@provincie-utrecht.nl); [redacted]@zeeland.nl); [redacted]@zeeland.nl); [redacted]@zeeland.nl); [redacted]@brabant.nl); [redacted]@prvlimburg.nl); [redacted]@fryslan.frl); [redacted]
Onderwerp: RE: Voorstel wijziging Regeling Natuurbescherming. (te agenderen in GS uiterlijk 16 april)
Datum: dinsdag 2 april 2019 11:37:14
Bijlagen: image536043.png
image166623.png
image138579.png
image077871.png
brief met verzoek om instemming met wijziging Regeling natuurbescherming.pdf.DRF

Beste allen,

Bijgaand de getekende brief van de Minister met het verzoek om instemming met de wijziging Regeling Natuurbescherming. Ten opzichte van de concept versie is er niets aangepast in brief/regeling.

Met groet,

[redacted]

[redacted]
Interprovinciaal Overleg
[redacted]
Herengracht 23
2511EG Den Haag
Tel: +316[redacted]
Email: [redacted]@ipo.nl

Het nieuws van, voor en door provincies ontvangen? Meld je dan nu aan voor de IPO-Newsroom

Naar een duurzaam Nederland: bekijk hier wat provincies in de praktijk doen op het gebied van de energietransitie.
This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. IPO, the Association of the provinces of the Netherlands, accepts no liabil ty for damage of any kind resulting from the risks inherent to the electronic transmission of messages.

Van: [redacted]
Verzonden: woensdag 27 maart 2019 15:01
Aan: [redacted]@pzh.nl>
CC: [redacted]@pzh.nl>; [redacted]@Noord-Holland.nl) [redacted]@noord-holland.nl>; [redacted]@provinciegroningen.nl) [redacted]@provinciegroningen.nl>; [redacted]@provinciegroningen.nl) [redacted]@provinciegroningen.nl>; [redacted]@overijssel.nl) [redacted]@overijssel.nl>; [redacted]@drenthe.nl>; [redacted]@drenthe.nl>; [redacted]@flevoland.nl>; [redacted]@gelderland.nl) [redacted]@gelderland.nl>; [redacted]@gelderland.nl) [redacted]@gelderland.nl>; [redacted]@provincie-utrecht.nl) [redacted]@provincie-utrecht.nl>; [redacted]@provincie-utrecht.nl) [redacted]@provincie-utrecht.nl>; [redacted]@zeeland.nl) [redacted]@zeeland.nl>; [redacted]@zeeland.nl) [redacted]@zeeland.nl>; [redacted]@zeeland.nl) [redacted]@zeeland.nl>; [redacted]@brabant.nl) [redacted]@brabant.nl>; [redacted]@brabant.nl>; [redacted]@prvlimburg.nl) [redacted]@prvlimburg.nl>; [redacted]@fryslan.frl) [redacted]@fryslan.frl>; [redacted]

[redacted]@bij12.nl>; [redacted]@ipo.nl>; [redacted]@pzh.nl>

Onderwerp: Re: Voorstel wijziging Regeling Natuurbescherming. (te agenderen in GS uiterlijk 16 april)

Dag [redacted]

Wij hopen dat na de interne LNV parafenronde de stukken eind deze week bij de minister liggen. Zij kan dan de brief ondertekenen zodat deze met het eindconcept van de wijziging van de regeling verzonden kan worden naar GS-en. Ik heb echter geen garantie over de exacte datum waarop de minister de brief zal ondertekenen.

Met groet, [redacted]

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 27 mrt. 2019 om 14:50 heeft [redacted]@pzh.nl> het volgende geschreven:

> Hoi [redacted]
>
> Wanneer volgt de definitieve brief waarmee instemming wordt gevraagd vanuit LNV? Ik meen me te herinneren dat hier de vorige keer vragen over werden gesteld en er uiteindelijk geen ondertekende brief kwam (of pas achteraf). Ik wil bij GS hierover geen valse verwachtingen wekken.
>
> Zou dat nog even goed afgestemd kunnen worden?
>
> Bedankt en groeten, [redacted]

Van: [redacted]@ipo.nl]
Verzonden: donderdag 21 maart 2019 14:28
Aan: [redacted]@Noord-Holland.nl); [redacted]@provinciegroningen.nl); [redacted]@provinciegroningen.nl); [redacted]@overijssel.nl); [redacted]@gelderland.nl); [redacted]@gelderland.nl); [redacted]@provincie-utrecht.nl); [redacted]@provincie-utrecht.nl); [redacted]@zeeland.nl); [redacted]@zeeland.nl); [redacted]@zeeland.nl); [redacted]@brabant.nl); [redacted]@prvlimburg.nl); [redacted]@fryslan.frl); [redacted]
Onderwerp: Voorstel wijziging Regeling Natuurbescherming. (te agenderen in GS uiterlijk 16 april)
Urgentie: Hoog

Beste allen,

Bijgaand de definitieve conceptstukken rond de wijziging van de Regeling natuurbescherming t.b.v. de 12 GS-en. De wijziging wordt door de minister vastgesteld na instemming van de 12 GS-en, Defensie en IenW. De GS-en worden verzocht **uiterlijk 17 april** in te stemmen met de wijziging van de regeling. De brief en het voorstel tot wijziging kan dus worden geagendeerd in de GS vergadering van **uiterlijk 16 april.**

Willen jullie de definitieve besluiten na 17 april aan mij sturen? (bij voorkeur met een kopie van de besluitenlijst). Dan stuur ik die weer door naar het Ministerie.
Na het akkoord van IenW, Defensie en de 12 GS-en, kan de minister de wijziging van de regeling ondertekenen. Deze wordt vervolgens gepubliceerd in de Staatscourant. Het is de bedoeling dat de wijziging van de regeling op 1 mei in werking treedt.
Tot slot is één project -Lelystad Airport (I&W)- toegevoegd aan de lijst (art.I, lid D). Voor dit project is geen extra ruimte nodig, maar opname op de lijst met prioritaire projecten is een noodzakelijke randvoorwaarde voor de besluitvorming rondom het Luchthavenbesluit. De inhoudelijke besluitvorming over dit project met de afweging van alle voors en tegens heeft geen relatie met de tussentijdse wijziging van de ministeriele regeling die nu voorligt.

De stukken bestaan uit:

1. De kernpunten t.b.v. de oplegger (eventueel zelf aan te vullen)
2. De conceptbrief waarmee instemming wordt gevraagd. De brief is nu nog niet ondertekend. Deze volgt later.
3. Voorstel tot wijziging Regeling natuurbescherming.

Het voorstel voor prioritering van in de knel gekomen prioritaire projecten wordt niet geagendeerd in de GS-en (optie b uit de mail hieronder). Je kunt de eerder toegezonden notitie wel gebruiken om je ph-er te informeren dat dit speelt. Maar dit heeft geen dringende haast meer.

Mocht je nog vragen hebben, mail of bel dan even met [redacted]

Met groet,

[redacted]
Interprovinciaal Overleg
[redacted]
Herengracht 23
2511EG Den Haag
Tel: +316[redacted]
Email: [redacted]@ipo.nl

Het nieuws van, voor en door provincies ontvangen? Meld je dan nu aan voor de IPO-Newsroom

Naar een duurzaam Nederland: bekijk hier wat provincies in de praktijk doen op het gebied van de energietransitie.
This message may contain informat on that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. IPO, the Association of the provinces of the Netherlands, accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent to the electronic transmission of messages.

Van: [redacted]
Verzonden: woensdag 20 maart 2019 16:20
Aan: [redacted]@pzh.nl>; [redacted]@pzh.nl) [redacted]@pzh.nl>; [redacted]@Noord-Holland.nl) [redacted]@Noord-Holland.nl>; [redacted]@provinciegroningen.nl) [redacted]@provinciegroningen.nl>; [redacted]@provinciegroningen.nl) [redacted]@provinciegroningen.nl>; [redacted]@overijssel.nl) [redacted]@overijssel.nl>; [redacted]

[redacted] @drenthe.nl>; [redacted] @drenthe.nl>; [redacted] [redacted] @flevoland.nl>; [redacted] @gelderland.nl) [redacted] @gelderland.nl>; [redacted] @gelderland.nl) [redacted] @gelderland.nl>; [redacted] @provincie-utrecht.nl) [redacted] @provincie-utrecht.nl>; [redacted] @provincie-utrecht.nl) [redacted] @provincie-utrecht.nl>; [redacted] @zeeland.nl) [redacted] @zeeland.nl>; [redacted] @zeeland.nl) [redacted] @zeeland.nl>; [redacted] @zeeland.nl) [redacted] @zeeland.nl>; [redacted] @brabant.nl) [redacted] @brabant.nl>; [redacted] @brabant.nl>; [redacted] [redacted] @prvlimburg.nl) [redacted] @prvlimburg.nl>; [redacted] @ipo.nl>; [redacted] @fryslan.frl) [redacted] @fryslan.frl>

Onderwerp: DEF CONCEPT GS STUKKEN TBV GS-EN 16 APRIL | SPOED

Dag allen,

Zoals aangekondigd, hierbij de stukken voor agendering op ph-overleggen en GS-en van (uiterlijk) 16 april.

- Mbt de regeling: teksten zijn becommentarieerd door [redacted] en [redacted]
- Mbt de prioritering: teksten zijn becommentarieerd door [redacted] (en [redacted]).

Mbt de prioritering is het nog de vraag of we dit nu wel of niet moeten agenderen. De situatie is als volgt:

- Er zijn 26 PP in prio 1, waarvan 6 op de lijst (dus status PP)
- Voor prio 2 maar 2 PP met status PP
- Dit betekent dat het merendeel geen PP status heeft (dus dan nog geen vergunning, dus dan geen bijsturing mogelijk).
- Voor plaatsen op de min regeling (voor status PP) moet de benodigde ruimte worden berekend. Dat is wel ingezet, maar nog niet klaar.
- Vraag is nu wat dit betekent voor de besluitvorming.

Er zijn 3 opties:

a. Nu een **prioriteringsvoorstel** voorleggen. Impact is dan niet duidelijk voor bestuurders en roept mogelijk veel vragen op. Voordeel is wel dat we dit voorleggen aan de zittende bestuurders en dat zij vooraf kunnen aangeven of ze het hier wel of niet mee eens zijn.
b. **Nu niets doen naar bestuurders**. De notitie gebruiken voor het PMT en snel verder gaan met rekenen. Bestuurlijk voorstel voorbereiden op basis van berekeningen (als 1 pakketje; incl bijsturingsvoorstel en incl gewijzigde min regeling met toegevoegde PP). Dit is eind april/begin mei. Kan probleem geven met samenloop RvS. Tussentijds geen individuele knelpunten oplossen. Desgewenst kan een ieder (met behulp van de notitie) zijn eigen gedeputeerde over deze gang van zaken informeren.
c. **Nu een prioriteringsvoorstel voorleggen, bijsturen wat kan en voor de rest niet**. Is niet aan te raden; wordt chaotisch geheel. En er moet alsnog een 2e ronde komen.

Op basis van wat ik heb gehoord, stel ik optie b voor. **Graag hoor ik hoe jullie hier tegenover staan.** Ook wil ik daar graag de ph-er nog over raadplegen. Wat mij betreft

nemen we tot maandag as voor om dit te overdenken.

Zouden jullie zsm maar uiterlijk morgen 9.00 uur willen reageren of er nog (urgente!) opmerkingen zijn bij de stukken? NB bedenk dat voor alle redactionele opmerkingen ook afstemming met de PAS-partners nodig is.

Dank!
[redacted]

[redacted]
Interprovinciaal Overleg
[redacted]
Herengracht 23
2511EG Den Haag
Tel: +316[redacted]
Email: [redacted]@ipo.nl

Het nieuws van, voor en door provincies ontvangen? Meld je dan nu aan voor de IPO-Newsroom

Naar een duurzaam Nederland: bekijk hier wat provincies in de praktijk doen op het gebied van de energietransitie.
This message may contain informat on that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. IPO, the Association of the provinces of the Netherlands, accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent to the electronic transmission of messages.

Art. 5.1.2.e

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Colleges van Gedeputeerde Staten

Directoraat-generaal Natuur, Visserij en Landelijk Gebied
Cluster Natura 2000/ PAS

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001858272854000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6011 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/lnv

Behandeld door
[redacted]
T 070[redacted]
[redacted]@minez.nl

Ons kenmerk
DGNVLG-NP / 19071325

Bijlage(n)
1

Datum – 2 APR. 2019
Betreft Verzoek om instemming met wijziging Regeling natuurbescherming

Geacht College,

De Regeling natuurbescherming omvat bepalingen ter uitvoering van het Programma Aanpak Stikstof (PAS). Het voornemen is om deze regeling op enkele punten te wijzigen:

1. Verduidelijken dat er geen ontwikkelingsruimte hoeft te worden toegedeeld op locaties waar de toename van depositie lager is dan de drempelwaarde van 0,05 mol/ha/jr;
2. Mogelijk maken dat deposities worden gecorrigeerd voor projecten met zowel aanleg- als gebruiksfase (middelen);
3. Toevoegen van de mogelijkheid om ontwikkelingsruimte toe te delen aan kavelbesluiten;
4. Aanpassing internetadres waarop de verlagingen van de grenswaarde worden gepubliceerd;
5. Opnieuw opnemen van Lelystad Airport in de lijst met prioritaire projecten.

Met deze brief leg ik u ter instemming de conceptwijziging van de Regeling natuurbescherming voor. De wijziging van de Regeling natuurbescherming ligt ook voor advies bij het Adviescollege toetsing regeldruk.

1. <u>Geen toedeling ontwikkelingsruimte onder 0,05 mol/ha/jr</u>

Met de wijziging van de Regeling natuurbescherming wordt verduidelijkt dat voor activiteiten met deposities onder de drempelwaarde van 0,05 mol/ha/jr geen ontwikkelingsruimte wordt toegedeeld (onderdeel A punt 1). Dit geldt zowel voor activiteiten die nergens een hogere depositie dan de drempelwaarde veroorzaken als voor toestemmings- en meldingsplichtige projecten, die op verder weg gelegen locaties deposities onder de drempelwaarde veroorzaken. Deze verduidelijking is van belang, omdat op 14 maart 2019 de voorzieningenrechter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State een uitspraak heeft gedaan waaruit duidelijk wordt dat de Afdeling uit de huidige tekst van de Regeling natuurbescherming afleidt dat ook ontwikkelingsruimte moet worden toegedeeld voor toename van deposities lager dan of gelijk aan 0,05 mol per hectare stikstofgevoelig habitat per jaar, terwijl dat in de praktijk niet plaatsvindt.

Elke individuele depositiebijdrage van minder dan 0,05 mol/ha/jr is in absolute zin verwaarloosbaar klein. De cumulatie van veel van deze kleine bijdragen van

minder dan 0,05 mol/ha/jr is echter niet verwaarloosbaar en daarom maakt deze deel uit van de berekende totale stikstofbelasting in Natura 2000-gebieden en de passende beoordeling van het PAS. Dit is in lijn met het verweer dat de PAS-partners hebben gevoerd in de lopende procedure over het PAS bij de Raad van State.

2. Mogelijk maken dat deposities worden gecorrigeerd voor projecten met zowel aanleg- als gebruiksfase (middelen)

Voor tijdelijke projecten (met een tijdelijke toestemmingsverlening) is het toegestaan om de hierdoor veroorzaakte depositie te corrigeren voor deze tijdelijkheid, ook wel middelen genoemd. Voor projecten waarbij sprake is van zowel een (tijdelijke) aanlegfase als een (permanente) gebruiksfase, is middeling thans niet toegestaan. Het gevolg is dat deze tijdelijke deposities van de aanlegfase als permanente deposities worden beschouwd voor het gehele eerste PAS-tijdvak van zes jaar. Hierdoor wordt onnodig veel ontwikkelingsruimte gereserveerd (als het om prioritaire projecten gaat) en onnodig veel ontwikkelingsruimte toegedeeld in toestemmingsbesluiten. Op dit moment zijn er circa 38 prioritaire projecten waarbij sprake is van een hoger dan noodzakelijke reservering van ontwikkelingsruimte. Door de wijziging van de Regeling natuurbescherming (onderdeel A punt 2) kan de reservering worden verkleind bij de volgende herziening van het PAS tot een realistische omvang en komt de toedeling van ontwikkelingsruimte aan toestemmingsbesluiten meer overeen met de werkelijkheid.

3. Kavelbesluiten als toedelingsbesluit

In een kavelbesluit wordt bepaald waar en onder welke voorwaarden een windpark gerealiseerd mag worden. Op grond van de Wet windenergie op zee is voor een kavelbesluit geen vergunning op grond van de Wet natuurbescherming nodig. In het kavelbesluit zelf wordt getoetst aan de vereisten voor Natura 2000-gebieden. Daarvoor is het noodzakelijk dat ook ontwikkelingsruimte aan het kavelbesluit kan worden toegedeeld, zoals nu bijv. ook voor een Tracébesluit mogelijk is. Het eerste kavelbesluit Wind op zee kavel V Hollandse kust moet in het voorjaar van 2019 door het Ministerie van EZK in ontwerp in procedure worden gebracht. Met de wijziging van de Regeling natuurbescherming wordt het kavelbesluit aangewezen als toedelingsbesluit (onderdeel B).

4. Aanpassing internetadres waarop de verlagingen van de grenswaarde worden gepubliceerd.

Verlagingen van de grenswaarde in een Natura 2000-gebied worden gepubliceerd op de website van het PAS-bureau. Door vernieuwing van de website is het internetadres dat in de Regeling natuurbescherming is vermeld, niet meer correct. Dit wordt gecorrigeerd met deze wijziging (onderdeel C).

5. Lelystad Airport

In de Regeling natuurbescherming zijn prioritaire projecten opgenomen waarvoor ontwikkelingsruimte is gereserveerd in het kader van het PAS. Met de wijziging van deze regeling wordt het project Lelystad Airport opnieuw in de lijst prioritaire projecten opgenomen. Dit heeft geen consequenties voor de omvang van de gereserveerde ontwikkelingsruimte voor prioritaire projecten in het PAS en de beschikbare ontwikkelingsruimte voor segment 2.

Directoraat-generaal Natuur, Visserij en Landelijk Gebied
Cluster Natura 2000/ PAS

Ons kenmerk
DGNVLG-NP / 19071325

In maart 2016 is voor Lelystad Airport een melding ingediend als bedoeld in artikel 8 van de toenmalige Regeling programmatische aanpak stikstof. Het project was op dat moment aangemerkt als prioritair project en de maximale bijdrage op Natura 2000-gebieden was met maximaal 0,81 mol/ha/jaar overal kleiner dan de voor prioritaire projecten geldende grenswaarde van 1 mol/ha/jaar. Intussen is met de actualisatie van het MER voor Lelystad Airport (februari 2018) een nieuwe situatie ontstaan. Deze actualisatie heeft als gevolg dat er sprake is van een gewijzigde stikstofdepositie waarvoor een aangepaste melding gedaan moet worden. Het geactualiseerde MER laat een maximaal effect van 0,61 mol/ha/jaar zien. Deze melding past binnen de reservering van depositieruimte voor luchthavens door het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Het is nodig dat de luchthaven Lelystad opnieuw als prioritair project wordt opgenomen, waarna de aangepaste melding kan worden gedaan. Op dat moment komt de eerdere melding te vervallen.

Om aan te sluiten bij de planning van het proces rond het luchthavenbesluit voor Lelystad Airport kan niet op de eerstvolgende reguliere actualisatie van het PAS met AERIUS Monitor (M18.3) worden gewacht. Daarom leg ik u deze wijziging van de Regeling natuurbescherming voor, waarmee Lelystad Airport opnieuw wordt opgenomen in de lijst prioritaire projecten (onderdeel D).

Ik verzoek u mij uw instemming met de wijziging van de Regeling natuurbescherming uiterlijk 17 april 2019 te doen toekomen. Na instemming van alle PAS-partijen zal ik vervolgens de wijziging van de Regeling natuurbescherming vaststellen. Een dag na publicatie in de Staatscourant treedt de wijziging in werking.

Hoogachtend,

[redacted]

Carola Schouten
Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Regeling van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van , nr. WJZ/[...], tot wijziging van de Regeling natuurbescherming (wijziging regels toedeling en reservering ontwikkelingsruimte)

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,

Handelende mede namens de Minister van Infrastructuur en Waterstaat en in overeenstemming met de Minister van Defensie en gedeputeerde staten van de provincies;

Gelet op artikel 2.9, zevende lid, van de Wet natuurbescherming en de artikelen 2.7, eerste lid onderdeel g, en 2.8, eerste lid, van het Besluit natuurbescherming;

Besluit:

Artikel I

De Regeling natuurbescherming wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 2.4 wordt als volgt gewijzigd:

1. Aan het tweede lid, wordt een zin toegevoegd, luidende:

   Voor een toename van stikstofdepositie op een hectare stikstof gevoelig habitat in een Natura 2000-gebied die de waarde van 0,05 mol per jaar niet overschrijdt, wordt geen ontwikkelingsruimte toegedeeld.

2. Het vierde lid komt te luiden:

4. Ingeval sprake is van:
a. een project of een andere handeling waarvoor toestemming wordt verleend voor een duur van ten hoogste vijf jaar is, in afwijking van het tweede lid, de ontwikkelingsruimte die het bevoegd gezag in het toestemmingsbesluit voor dat project of die handeling toedeelt gelijk aan de som van de stikstofdeposities die het project of de andere handeling in de onderscheiden jaren op de desbetreffende hectare kan veroorzaken, gedeeld door zes.
b. een deel van een project dat bestaat uit de aanleg van een fysiek werk en met de aanleg onmiddellijk samenhangende handelingen, waardoor stikstofdepositie wordt veroorzaakt op een voor stikstof gevoelig habitat in een Natura 2000-gebied voor een duur van ten hoogste vijf jaar is, in afwijking van het tweede lid, de ontwikkelingsruimte die het bevoegd gezag in het toestemmingsbesluit voor dat deel van het project toedeelt gelijk aan de som van de stikstofdeposities die de aanleg in de onderscheiden jaren op de desbetreffende hectare kan veroorzaken, gedeeld door zes.

B

Aan paragraaf 2.1.2. wordt een artikel toegevoegd, luidende:

Artikel 2.6a
Het kavelbesluit, bedoeld in artikel 1, van de Wet windenergie op zee wordt aangewezen als een besluit waarin op grond van artikel 2.7, eerste lid, van het Besluit natuurbescherming ontwikkelingsruimte kan worden toegedeeld.

C

In artikel 2.8 wordt "http://pas.bij12.nl/content/mededeling-over-de-ruimte-voor-meldingen" vervangen door "https://www.bij12.nl/onderwerpen/programma-aanpak-stikstof/vergunningen-en-meldingen/overzicht_grenswaarde-_verlagingen".

D

In Bijlage 1 wordt in de tabel met het opschrift "Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat – Luchthavens" na de rij:

Luchthavenbesluit Rotterdam The Hague Airport	Ontwikkeling luchthaven Rotterdam The Hague Airport tot maximaal 89.000 vliegtuigbewegingen (waarvan 43.000 groot verkeer, 6.000 helikopterverkeer en 40.000 klein verkeer)	Luchthaven Rotterdam The Hague Airport

een rij toegevoegd, luidende:

Luchthavenbesluit Lelystad Airport	Groei Luchthaven Lelystad tot 45.000 vliegbewegingen (groot verkeer), aangevuld met klein verkeer per jaar.	Luchthaven Lelystad Airport

Artikel II

Deze regeling treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van de Staatscourant waarin zij wordt geplaatst en werkt ten aanzien van artikel I, onderdeel A, onder 1, terug tot en met 1 januari 2017.

Deze regeling zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

's-Gravenhage, [...] 2019

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
C.J. Schouten

TOELICHTING

1. Inleiding

Op grond van artikel 19kg van de Natuurbeschermingswet 1998 hebben de toenmalige Staatssecretaris van Economische Zaken en de Minister van Infrastructuur en Milieu, in overeenstemming met gedeputeerde staten van alle provincies en de Minister van Defensie, het programma aanpak stikstof (PAS) vastgesteld voor het tijdvak 1 juli 2015 - 1 juli 2021. Het programma heeft tot doel de stikstofbelasting van voor stikstof gevoelige habitats in Natura 2000-gebieden te verminderen en de instandhoudingsdoelstellingen voor deze habitats binnen afzienbare termijn te realiseren door middel van een samenhangende, overkoepelende aanpak, mede met het oog op een evenwichtige, duurzame economische ontwikkeling. Het programma geldt op grond van overgangsrecht (artikel 9.3, derde lid, van de Wet natuurbescherming) ook als programma als bedoeld in artikel 1.13, eerste lid, van de Wet natuurbescherming, welke wet op 1 januari 2017 de Natuurbeschermingswet 1998 heeft vervangen. De regels over het programma aanpak stikstof zijn met ingang van die datum gesteld in titel 2.1 van het Besluit natuurbescherming en titel 2.1 van de Regeling natuurbescherming.

De Regeling wordt gewijzigd om te verduidelijken dat geen ontwikkelingsruimte wordt toegedeeld voor een toename van depositie van ten hoogste 0,05 mol per jaar op een hectare van voor stikstof gevoelige habitats in Natura 2000-gebieden.

Daarnaast wordt bepaald dat de ontwikkelingsruimte die het bevoegd gezag toedeelt voor tijdelijke werkzaamheden aan een in beginsel permanente activiteit, mag worden gemiddeld.

Ook wordt het kavelbesluit als bedoeld in de Wet windenergie op zee aangewezen als besluit waarin ontwikkelingsruimte kan worden toegedeeld.

Tot slot wordt een prioritair project dat eerder van de lijst is verwijderd daaraan weer toegevoegd.

Van de gelegenheid is gebruik gemaakt om in artikel 2.8 het internetadres te wijzigingen van de site, waarop mededeling wordt gedaan van de van rechtswege verlaging van de grenswaarde als bedoeld in artikel 2.12, tweede lid, van het Besluit natuurbescherming.

2. Verduidelijking naar aanleiding van uitspraak

Op 14 maart 2019 heeft de voorzieningenrechter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State een uitspraak gedaan waaruit duidelijk wordt dat de Afdeling uit de huidige tekst van artikel 2.4, tweede lid, van de Regeling natuurbescherming (voorheen artikel 5, tweede lid, van de Regeling Programmatische Aanpak Stikstof) afleidt dat ontwikkelingsruimte moet worden toegedeeld voor toenames van deposities op voor stikstof gevoelige habitats in een Natura 2000-gebied, lager of gelijk aan 0,05 mol per hectare per jaar (ECLI:NL:RVS:2019:832). Het is van belang om te verduidelijken dat dit niet het geval is. Deze deposities zijn verwaarloosbaar. In veel gevallen gaat het bovendien om bijdragen die op zeer grote afstand van een activiteit plaatsvinden en daarmee niet meer goed zijn toe te rekenen aan de betrokken activiteit. De cumulatie van deze kleine bijdragen is op andere wijze verdisconteerd binnen de totale depositie die passend is beoordeeld in het kader van het PAS.
Om in het licht van de hiervoor genoemde uitspraak misverstanden te voorkomen, is aan artikel 2.4, tweede lid, een volzin toegevoegd waarin expliciet tot uitdrukking wordt gebracht, dat er geen ontwikkelingsruimte wordt toegedeeld wanneer de toename van stikstofdepositie op een hectare stikstofgevoelig habitat van een Natura 2000-gebied, de 0,05 mol per jaar niet overstijgt. Deze wijziging werkt terug tot en met 1 januari 2017, de datum van de inwerkingtreding van de Regeling natuurbescherming. Nu de betrokken depositie wel is betrokken in de passende beoordeling die ten grondslag ligt aan het programma, leidt de terugwerkende kracht niet tot benadeling van derde belanghebbenden.

3. Middeling tijdelijke fase

In de Regeling artikel 2.4, vierde lid, is bepaald dat voor projecten waarvoor slechts tijdelijk toestemming wordt verleend, uitgegaan mag worden van de gemiddelde depositie in plaats van de maximale depositie die de activiteit in een kalenderjaar veroorzaakt. Een vergelijkbare situatie doet zich voor bij activiteiten, waarbij sprake is van een duidelijk te onderscheiden (tijdelijke) aanlegfase, waarin de meeste depositie wordt veroorzaakt, en een gebruiksfase. Gedacht kan bijvoorbeeld worden aan depositie door af- en aanrijdend bouwverkeer, door ontgronding of door heiwerkzaamheden, maar ook door het tijdelijk verleggen van verkeer in verband met de aanleg van een woonwijk. Het ligt in de rede om deze activiteiten op een vergelijkbare wijze te benaderen als activiteiten waarvoor een tijdelijk toestemming wordt verleend. Dit voorkomt bovendien dat aan deze projecten onnodig veel schaarse ontwikkelingsruimte wordt toegedeeld. Hiertoe wordt artikel 2.4, vierde lid, van de Regeling gewijzigd. De ontwikkelingsruimte bestemd voor de tijdelijke werkzaamheden mag worden gemiddeld. Dat wil zeggen dat de jaarlijks veroorzaakte maximale stikstofdepositie door de tijdelijke werkzaamheden bij elkaar wordt opgeteld en wordt gedeeld door zes.

4. Toedeling van ontwikkelingsruimte bij kavelbesluit

In artikel 5 van de Wet windenergie op zee is bepaald dat voor projecten en andere handelingen waarop een kavelbesluit betrekking heeft, geen vergunningplicht geldt als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, van de Wet natuurbescherming. Voor deze activiteiten geldt ook geen ander toedelingsbesluit als genoemd in artikel 2.7, eerste lid, Besluit natuurbescherming. Dat betekent dat niet de mogelijkheid bestaat om, op basis van de passende beoordeling die ten grondslag ligt aan het programma, ontwikkelingsruimte toe te delen voor zover de betrokken activiteiten stikstofdepositie veroorzaken. Om dat te corrigeren wordt het kavelbesluit in artikel 2.6a toegevoegd aan de lijst van besluiten waarin ontwikkelingsruimte kan worden toegedeeld.

5. Actualisatie van de prioritaire projectenlijst

In bijlage 1 bij de Regeling natuurbescherming zijn projecten of andere handelingen en categorieën van projecten of andere handelingen benoemd of beschreven die aantoonbaar van nationaal of provinciaal maatschappelijk belang zijn en waarvoor ontwikkelingsruimte is gereserveerd ingevolge artikel 2.8, eerste lid, van het Besluit natuurbescherming (prioritaire projecten). De lijst met prioritaire projecten wordt in elk geval jaarlijks geactualiseerd. Bij de actualisatie kunnen projecten aan de lijst worden toegevoegd of van de lijst worden afgevoerd of kan de omvang van de gereserveerde ontwikkelingsruimte voor projecten worden bijgesteld. Bij de huidige actualisatie wordt een project dat eerder al op de lijst stond, daaraan opnieuw toegevoegd. Het gaat om het project van nationaal belang Luchthavenbesluit Lelystad Airport waarvoor eerder een melding is gedaan op grond van artikel 2.7 van de Regeling. Na die melding is het project verwijderd van de prioritaire projectenlijst. Inmiddels is gebleken dat die melding herzien moet worden en is noodzakelijk dat het project weer wordt toegevoegd aan de lijst van prioritaire projecten. Er vindt geen bijstelling van de omvang van de gereserveerde ontwikkelingsruimte plaats, omdat de door dit project veroorzaakte stikstofdepositie nog steeds past binnen de reservering die voor luchthavens is opgenomen. Ook is duidelijk dat de melding wordt gedaan binnen dit tijdvak van het programma.

6. Effecten van de regeling

De onderhavige regeling heeft geen gevolgen voor de administratieve lasten voor burgers of instellingen of bestuurlijke lasten voor bevoegde gezagen. De nalevingskosten voor de natuurwetgeving zullen niet wijzigen als gevolg van de onderhavige regeling. Overeenkomstig de Code interbestuurlijke verhoudingen zijn de provincies betrokken geweest bij de voorbereiding van onderhavige regeling.

7. Afwijken van vaste verandermomenten

Er wordt afgeweken van de vaste verandermomenten voor wet- en regelgeving (1 januari, 1 april, 1 juli en 1 oktober), omdat het van belang is dat de onderhavige regeling zo spoedig mogelijk in werking treedt, gegeven de gewenste verduidelijking naar aanleiding van de uitspraak van de voorzieningenrechter (onder 2), de voorkoming van een onnodig beslag op schaarse

ontwikkelingsruimte (onder 3), de reparatie van de afwezigheid van een toedelingsbesluit voor ontwikkelingsruimte voor windparken (punt 4) en in verband met de planning van het proces rond het luchthavenbesluit (punt 5).

De Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit,
C.J. Schouten

Kopij voor nieuwsbrief Provinciale Staten 8-11-2019

Startovereenkomst of bestuursakkoord LVN-Provincies

De minister van LNV, Carola Schouten, wil een startovereenkomst sluiten met de provincies. Doel is om te komen tot een ambitieuze en realistische vermindering van de stikstofdepositie op natuur in Nederland.

Waarom?
Op dit moment hebben veel natuurgebieden te kampen met een aanzienlijke overbelasting door stikstof. Er is stikstofreductie nodig en tegelijkertijd zijn er wensen voor stikstofruimte voor activiteiten in een gebied. Daarom is het nodig scherpe keuzes te maken. We weten nu al dat niet alles kan. Rijk en provincies moeten samen gebiedsoverstijgend optrekken bij het maken van evenwichtige keuzes.

Proces
Er wordt toegewerkt naar een te sluiten eerste bestuursakkoord op de kortst mogelijke termijn, maar uiterlijk medio januari 2020. Het kabinet wil binnenkort tot een bestuursakkoord komen met de provincies. Hierin worden afspraken gemaakt over snelle en effectieve uitvoering van de gebiedsgerichte aanpak en toestemmingsverlening om projecten weer mogelijk te maken. Het kabinet en de provincies willen uiterlijk 1 december eenduidige afspraken hebben over de beleidsregels. Rijk en provincies treffen z.s.m. de noodzakelijke voorbereidingen voor generieke bronmaatregelen, innovaties en/of gebiedsaanpak gericht op een feitelijke start per januari 2020;

Botsproeven

Op 11 en 12 november zijn er ‘Botsproeven’ op provinciale beleidsregel. Casussen vanuit de provincies en vanuit de sectoren worden getoetst aan de nieuwe richting Beleidsregel intern en extern salderen. Een van de vraagstukken: Hoe werkt het extern salderen in de vernieuwde beleidsregels.

Bestuurlijk overleg

Op 6 november was een bestuurlijk overleg tussen wethouders van de gemeenten, Waterschap Zuiderzeeland en de provincie Flevoland: gedeputeerde Harold Hofstra en vertegenwoordigers van het kernteam PAS. Het was een contructieve bijeenkomst waarbij goede werkafspraken zijn gemaakt om knelpunten aan te pakken.

Q & A boeren

De provincie heeft in oktober met de boeren gesproken. De vragen die zijn gesteld en de antwoorden daarop staan op: www.flevoland.nl/stikstof

Overleg met bouworganisaties in Flevoland

Net als met de boeren(organisaties), wil de Provincie ook met bouworganisaties in gesprek. Op 18 december staat een overleg ingepland bij de Provincie met bouworganisaties in Flevoland. Vertegenwoordigd zullen zijn VNO NCW, MKBNO, Bouwend Nederland regio Oost.

Nieuwe website en e-mailadres

Sinds 1 november is een nieuwe website over stikstof: www.flevoland.nl/stikstof. Ook is er een nieuw e-mailadres voor alle vragen over dit onderwerp: stikstof@flevoland.nl.

Kopij voor nieuwsbrief Provinciale Staten 8-11-2019

Stand van zaken Dossier Stikstof

LNV en Provincies trekken samen op

Doel van deze samenwerking is om te komen tot een ambitieuze en realistische vermindering van de stikstofdepositie op natuur in Nederland. Afgelopen week is een IPO-overleg gehouden, samen optrekken is van belang. <lees verder>

Waarom?
Op dit moment hebben veel natuurgebieden te kampen met een aanzienlijke overbelasting door stikstof. Er is stikstofreductie nodig en tegelijkertijd zijn er wensen voor stikstofruimte voor activiteiten in een gebied. Daarom is het nodig scherpe keuzes te maken. We weten nu al dat niet alles kan. Rijk en provincies moeten samen gebiedsoverstijgend optrekken bij het maken van evenwichtige keuzes.

<Als startbijeenkomst donderdag wordt getekend:>

Om de samenwerking te onderstrepen is een startbijeenkomst getekend. Deze vindt u op www.flevoland.nl/stikstof.

Proces
Er wordt toegewerkt naar een te sluiten eerste bestuursakkoord op de kortst mogelijke termijn, maar uiterlijk medio januari 2020. In dit akkoord worden afspraken gemaakt over snelle en effectieve uitvoering van de gebiedsgerichte aanpak en toestemmingsverlening om projecten weer mogelijk te maken. Het kabinet en de provincies willen uiterlijk 1 december eenduidige afspraken hebben over de beleidsregels. Rijk en provincies treffen z.s.m. de noodzakelijke voorbereidingen voor generieke bronmaatregelen, innovaties en/of gebiedsaanpak gericht op een feitelijke start per januari 2020.

Botsproeven

Op 11 en 12 november zijn er 'Botsproeven' op basis van de provinciale beleidsregel. Casussen vanuit de provincies en vanuit de sectoren? *Volgens mij alleen provincies, maar* [redacted] *heeft hier gisteren meer over gehoord* worden getoetst aan de nieuwe Beleidsregel intern en extern salderen. Een van de vraagstukken: Hoe werkt het extern salderen in de vernieuwde beleidsregels.

Van crisis naar regie

Er spelen in het dossier veel verschillende belangen waarmee de provincie rekening houdt. De Provincie pakt de regie en heeft de organisatie ingericht op dit belangrijke dossier. Zo is het kernteam PAS opgericht, is er veel aandacht voor de communicatie en zijn we vooral ingesteld op handelen en samenwerking. Wat is nu nodig, wat helpt en hoe kunnen we daarbij rekening houden met de verschillende belangen. Het stikstofdossier is een van de topprioriteiten van de Provincie. Ook de samenwerking met de gemeenten en het Waterschap is belangrijk, daarom was er 6 november een Bestuurlijk Overleg.

Bestuurlijk Overleg

Op 6 november was een bestuurlijk overleg tussen wethouders van de gemeenten, Waterschap Zuiderzeeland en de provincie Flevoland: gedeputeerde Harold Hofstra en vertegenwoordigers van het kernteam PAS. Het was een constructieve bijeenkomst waarbij goede werkafspraken zijn

gemaakt om knelpunten aan te pakken. Aan de orde zijn geweest: de onderwerpen rondom vergunningverlening, gezamenlijk optrekken en er zijn vervolgafspraken over het vervolg van de aanpak en de regierol die de provincie daarin neemt.

Q & A boeren

De provincie heeft in oktober met de boeren gesproken. De vragen die zijn gesteld en de antwoorden daarop staan op: www.flevoland.nl/stikstof. <*Wellicht te snel, eerst reactie van de boeren afwachten op de Q&A? afstemmen met Dimitri*>

Overleg met bouworganisaties in Flevoland

Net als met de boeren(organisaties), wil de Provincie ook met bouworganisaties in gesprek. Op 18 december staat een overleg ingepland bij de Provincie met bouworganisaties in Flevoland. Vertegenwoordigd zullen zijn VNO NCW, MKBNO, Bouwend Nederland regio Oost.

Nieuwe website en e-mailadres

Sinds 1 november is een nieuwe website over stikstof: www.flevoland.nl/stikstof. Ook is er een nieuw e-mailadres voor alle vragen over dit onderwerp: stikstof@flevoland.nl

Kopij voor nieuwsbrief Provinciale Staten 18-11-2019

<Inleiding>

Stand van zaken Dossier Stikstof

Gedeputeerde Harold Hofstra beloofde u periodiek te informeren. In deze nieuwsbrief voegen wij de daad bij het woord. Alles wat de afgelopen week speelde in dit dossier, leest u hier terug.

Terugkoppeling IPO-overleg Minister-President Rutte en Minister Schouten

Op 7 november was het Bestuursoverleg IPO-LNV waarbij ook Minister-President Rutte aanwezig was. Bij dit gesprek vertegenwoordigde Harold Hofstra de Provincie Flevoland.

Het kabinet en de provincies willen eind november eenduidige afspraken hebben over de beleidsregels. In dit akkoord worden afspraken gemaakt over snelle en effectieve uitvoering van de gebiedsgerichte aanpak en toestemmingsverlening om projecten weer mogelijk te maken. Rijk en provincies treffen z.s.m. de noodzakelijke voorbereidingen voor generieke bronmaatregelen, innovaties en/of gebiedsaanpak gericht op een feitelijke start per januari 2020.

De bewindspersonen waren onder de indruk van wat provincies al doen, en zij roepen provincies ook op te communiceren over deze voortgang. In het gesprek is de gezamenlijke urgentie benoemd en is uitgesproken dat provincies en rijk schouder aan schouder staan en hard aan de slag moeten met de stikstof-opgave.

Botsproeven

Om deze beleidsregels goed op te kunnen stellen, waren er ‘botsproeven’ op 11 en 12 november. Casussen vanuit de provincies werden getoetst aan de nieuwe Beleidsregel intern en extern salderen. Een van de vraagstukken: Hoe werkt het extern salderen in de vernieuwde beleidsregels?

Er zijn zo’n 20 praktijkcasussen besproken. Vergunningverleners van alle provincies waren uitgenodigd. De bevindingen uit de botsproeven zijn meegewogen bij het bestuurlijk overleg BAC VP op 15 november.

BAC-Vitaal Platteland en stikstof

Op 15 november was er een bestuurlijk overleg met de hele BAC VP over de beleidsregels.

De BAC VP stelt een eerste gezamenlijke richting vast. Voor het definitieve besluit eind november wordt nog nadere informatie opgehaald, onder meer uit de botsproeven en gesprekken met sectorpartijen. De provincies hebben een rol bij het ondersteunen van de Minister bij deze consultatie, omdat zij al met veel partijen in overleg zijn.

De BAC VP spreekt af dat juridisch wordt uitgewerkt in hoeverre er via het stikstofsysteem dier- en fosfaatrechten kunnen worden ingenomen en dat deze informatie voor het bestuurlijk overleg wordt gedeeld. Het is van belang hierop een gezamenlijk beeld te hebben.

Tot 1 december moet worden gewerkt aan een gezamenlijke, inhoudelijke redeneringslijn. Provincies hechten eraan het proces met maatschappelijke partijen zorgvuldig op te pakken.

Welke vragen komen er binnen via de nieuwe stikstofmail?

Sinds 1 november is een nieuwe website over stikstof: www.flevoland.nl/stikstof. Ook is er een nieuw e-mailadres voor alle vragen over dit onderwerp: stikstof@flevoland.nl. Welke vragen komen er binnen op dit adres en wat zijn de antwoorden van de Provincie?

Q: Graag zou ik willen weten of er al meer bekend is over de impact van de stikstofmaatregelen op komende evenementen. Ik ben namens de winkeliersvereniging verantwoordelijk voor het organiseren van evenementen, waaronder Koningsdag (exclusief de vrijmarkt van de gemeente).
A: Een berekening moet hier helderheid in geven. U kunt een afspraak maken om bij ons op het provinciehuis een indicatieve berekening te maken. Ik verwacht dat de uitkomsten mee zullen vallen.

Q: De Aerius-berekening die is ingediend voor deaanvraag van een omgevingsvergunning. Initiatief 1173 concludeert dat er geen overschrijding plaatsvindt van de stikstofdepositie. Klopt dit?
A: Het rapport ziet er op zich goed uit, maar de AERIUS-berekening klopt niet. De aanlegfase en in situatie 2 de gebruiksfase moeten in 2 losse berekeningen gemaakt worden.

Q: Bijgaand sturen wij jullie de AERIUS-berekeningen voor een initiatief. Zouden jullie met ons mee kunnen kijken of de berekeningen de conclusie kunnen dragen dat geen natuurtoestemming aanhaakt? Alvast bedankt.
A: Dit klopt, er haakt geen natuurtoestemming. Akkoord!

Kopij voor nieuwsbrief Provinciale Staten 18-11-2019

<Inleiding>

Stand van zaken Dossier Stikstof

Gedeputeerde Harold Hofstra beloofde u periodiek te informeren. In deze nieuwsbrief voegen wij de daad bij het woord. U leest hier de laatste stand van zaken.

BAC-Vitaal Platteland: provincies ondersteunen Minister

Op 15 november was het bestuurlijk overleg BAC VP over de beleidsregels voor het stikstofdossier, ter voorbereiding op het definitieve besluit eind november. Daarvoor wordt nog nadere informatie opgehaald, onder meer uit de botsproeven (zie verderop in deze nieuwsbrief) en uit de gesprekken met sectorpartijen. De provincies hebben een rol bij het ondersteunen van de Minister bij deze consultatie. Zij zijn immers al met veel partijen in overleg.

De BAC VP spreekt af om juridisch uit te werken of er via het stikstofsysteem dier- en fosfaatrechten kunnen worden ingenomen.

Tot 1 december werken de partijen aan een gezamenlijke, inhoudelijke redeneringslijn. Provincies pakken het proces met maatschappelijke partijen zorgvuldig op.

Coalitie: akkoord over stikstofmaatregelen

Op 13 november kondigde het kabinet maatregelen aan:

- Het verlagen van de snelheid naar 100 km per uur op alle snelwegen tussen 6.00 en 19.00 uur.
- Het aanpassen van voer voor koeien: Door enzymen toe te voegen aan het voer wordt het minder eiwitrijk en daalt de uitstoot van het vee. Stoppende agrariërs krijgen een premie.
- Aanpassing of verplaatsing van natuurgebieden. Er komt een investering van 250 miljoen euro in natuurbescherming.

De Tweede Kamer debatteerde op donderdagochtend 14 november 2019 vanaf 10.35 uur. Zie ook https://www.tweedekamer.nl/nieuws/kamernieuws/debat-over-maatregelen-stikstof-en-pfas

Botsproeven voor regie op beleid

Om de beleidsregels goed op te kunnen stellen, waren er ‘botsproeven’ op 11 en 12 november. Casussen vanuit de provincies en het Rijk werden getoetst aan de vastgestelde Beleidsregel intern en extern salderen. Een van de vraagstukken: Hoe werkt het extern salderen in de beleidsregels en waar lopen we in de praktijk tegenaan? Er zijn zo’n 20 praktijkcasussen uitgewerkt en besproken. Vergunningverleners van alle provincies en van het ministerie van LNV waren uitgenodigd. De bevindingen uit de botsproeven zijn meegewogen bij het bestuurlijk overleg BAC VP op 15 november.

IPO-overleg met Minister-President Rutte en Minister Schouten

Op 7 november was het Bestuursoverleg IPO-LNV waarbij ook Minister-President Rutte aanwezig was. Bij dit gesprek vertegenwoordigde Harold Hofstra de Provincie Flevoland. Eind november hebben kabinet en de provincies eenduidige afspraken over de beleidsregels. In dit akkoord

staan afspraken over snelle en effectieve uitvoering van de gebiedsgerichte aanpak en toestemmingsverlening om projecten weer mogelijk te maken.

Rijk en provincies treffen z.s.m. de noodzakelijke voorbereidingen voor generieke bronmaatregelen, innovaties en/of gebiedsaanpak gericht op een feitelijke start per januari 2020.

De bewindspersonen waren onder de indruk van wat provincies al doen, en zij roepen provincies ook op te communiceren over deze voortgang. In het gesprek is de gezamenlijke urgentie benoemd en is uitgesproken dat provincies en rijk schouder aan schouder staan met de stikstof-opgave.

Welke vragen komen er binnen via de nieuwe stikstofmail?

Sinds 1 november is een nieuwe website over stikstof: www.flevoland.nl/stikstof. Ook is er een nieuw e-mailadres voor alle vragen over dit onderwerp: stikstof@flevoland.nl. Welke vragen komen er binnen op dit adres en wat zijn de antwoorden van de Provincie?

Q: Graag zou ik willen weten of er al meer bekend is over de impact van de stikstofmaatregelen op komende evenementen. Ik ben namens de winkeliersvereniging verantwoordelijk voor het organiseren van evenementen, waaronder Koningsdag (exclusief de vrijmarkt van de gemeente).
A: Een berekening moet hier helderheid in geven. U kunt een afspraak maken om bij ons op het provinciehuis een indicatieve berekening te maken. Ik verwacht dat de uitkomsten mee zullen vallen.

Q: Ik heb een vraag over de AERIUS-calculator voor de aanvraag van een omgevingsvergunning. Conclusie is dat er geen overschrijding plaatsvindt van de stikstofdepositie. Klopt dit?
A: Het rapport ziet er op zich goed uit, maar de berekening klopt niet. De aanlegfase en in situatie 2 de gebruiksfase moeten in 2 losse berekeningen gemaakt worden.

Q: Bijgaand sturen wij jullie de AERIUS-berekeningen voor een initiatief. Zouden jullie met ons mee kunnen kijken of de berekeningen de conclusie kunnen dragen dat geen natuurtoestemming aanhaakt? Alvast bedankt.
A: Dit klopt, er haakt geen natuurtoestemming. Akkoord!

PROVINCIE FLEVOLAND

-

Mandaat

Secretaris

Registratienummer
2638815

Datum
8 juli 2020

Afdeling/Bureau
SENB

P&C medewerker

Datum:
-
-

Categorie
-

Bevoegdheid
-

Openbaarheid
Openbaar

Portefeuillehouder
Hofstra, H.J.

Routing

Onderwerp
Uitzondering aanbestedingsregels t.b.v. onderzoek WUR landschapselementen

Beslispunten
1. In afwijking van het inkoopbeleid met drie-offerteregel in te stemmen met het enkelvoudig onderhands verstrekken van een onderzoeksopdracht ter waarde van [redacted] aan de WUR voor een onderzoek naar het effect van landschapselementen op de verspreiding van stikstof.

Kern voorstel
De Universiteit Wageningen (WUR) heeft in het verleden een algemeen onderzoek gedaan naar het tegengaan van verspreiding van stikstof (en daardoor depositie in natuurgebieden) door landschapselementen zoals groene hagen rondom boerenerven. Vanuit het programma stikstof, de bosvisie en de landschapsvisie is er de behoefte om voor Flevoland specifiek te onderzoeken wat de kansen zijn voor Flevoland van zowel kleinschalige landschapselementen (erfbeplanting rondom agrarische bedrijven) als grootschalige landschapselementen (een bosrand aan de zuidrand van Flevoland). Het totale opdrachtbedrag is [redacted] Toch is slechts 1 offerte gevraagd omdat het gaat om hoogwaardige en zeer specialistische kennis op basis van een eerder onderzoek van de WUR. Deze kennis kan niet (tegen redelijke kosten) geleverd worden door andere partijen.

Argumenten
1.1 *Het gaat om hoogwaardige en zeer specialistische kennis, welke niet tegen redelijke kosten kan worden geleverd door andere partijen*
Flevoland zoekt naar maatregelen die een bijdrage leveren aan het oplossen voor de stikstofproblematiek. Daarnaast is een bosvisie én een nieuwe landschapsvisie in voorbereiding. Eerste inschatting is dat he aanleggen van landschapselementen zou kunnen bijdragen aan al deze beleidsvelden. Voorstel is om nader te onderzoeken of dat inderdaad het geval is. De eerste fase van het onderzoek wordt bekostigd uit het stikstofbudget omdat vanuit stikstof de urgentie nu het grootst is. Afhankelijk van de uitkomsten van het onderzoek (aan welke beleidsdoelen dragen de landschapselementen bij?) kijken we of de tweede fase zinvol is en vanuit welk beleidsveld deze bekostigd zou moeten worden.

1.2 inkoop adviseert positief
De Universiteit Wageningen (WUR) heeft in het verleden een algemeen onderzoek gedaan naar het tegengaan van verspreiding van stikstof (en daardoor depositie in natuurgebieden) door landschapselementen zoals groene hagen rondom boerenerven.

Er is slechts 1 offerte aangevraagd omdat het gaat om hoogwaardige en zeer specialistische kennis op basis van een eerder onderzoek van de WUR. Deze kennis kan niet (tegen redelijke kosten) geleverd worden door andere partijen.

Besluit
Conform

Datum besluit 27 augustus 2020

Akkoord:

Afdeling
Hoofd financiën
Portefeuillehouder

Nota besluitvorming

Om deze reden adviseert inkoop positief om af te wijken van de van het inkoopbeleid met drie-of-ferteregel.

Financiële impact

Vast te leggen verplichtingen						
Jaar	Productnummer/ productnaam	Naam en nummer begrotingspost	Omschrijving verplichting in CODA	Bedrag	Restant-budget	Begrotingsnummer/ Kostensoort in CODA
2020	2.2.1 Natuurbeheer	Gebiedsgerichte aanpak stikstof (32)	Onderzoek WUR landschapselementen en stikstof	[redacted]	[redacted]	40894-8231536

Het onderzoek bestaat uit 3 fasen (A, B en C). Na uitvoering van fase A is er een go/no go moment. De kosten voor fase A bedragen [redacted]. De verplichting wordt vastgelegd voor alle fasen.

Personele impact
Dit voorstel heeft geen personele impact

Bijlagen

Naam bijlage:		eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de WOB (ja/nee aangeven)
Opdrachtbrief		2649393	Ja
Offerte WUR		2639483	Ja

[redacted]

Van: Hans Tijl
Verzonden: donderdag 27 augustus 2020 15:08
Aan: [redacted]
Onderwerp: Re: Ter Accordering - Mandaat Opdrachtverstrekking WUR

Categorieën: Mandaat Directeur/Secretaris

Akkoord

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 27 aug. 2020 om 14:41 heeft [redacted]@flevoland.nl> het volgende geschreven:

Dag Hans,

Hierbij voor accordering Mandaat (#2638815) Uitzondering aanbestedingsregels t.b.v. onderzoek WUR landschapselementen met als bijlage de Opdrachtbrief

Met vriendelijke groet,
[redacted]

[redacted]
Afdeling Bestuurs- en Directieondersteuning

tel: 06-[redacted]
mail: [redacted]@flevoland.nl

Van: [redacted]@flevoland.nl>
Verzonden: donderdag 27 augustus 2020 13:52
Aan: [redacted]@flevoland.nl>
CC: [redacted]@flevoland.nl>
Onderwerp: FW: Opdrachtverstrekking WUR

akkoord

Met vriendelijke groet,

[redacted]
Provincie Flevoland
06-[redacted]
www.flevoland.nl

Van: [redacted]@flevoland.nl>
Verzonden: donderdag 27 augustus 2020 12:16
Aan: [redacted]@flevoland.nl>
Onderwerp: FW: Opdrachtverstrekking WUR

Hallo [redacted]

Graag met je akkoord doorsturen naar [redacted] (en met cc naar [redacted]).

Met vriendelijke groet,

[redacted]

M +31 (0)6 - [redacted]
T +31 (0)320 - [redacted]
E [redacted]@flevoland.nl
I www.flevoland.nl

<image001.png>

Van: [redacted]@flevoland.nl>
Verzonden: donderdag 27 augustus 2020 12:06
Aan: [redacted]@flevoland.nl>
Onderwerp: FW: Opdrachtverstrekking WUR

akkoord

Met vriendelijke groet,

[redacted]
(natuur&landschap, cultuur&archeologie, recreatie& toerisme, samenleving, zorg &sport)

Provincie Flevoland | Afdeling Strategie & Beleid
Postbus 55 | 8000 AB Lelystad | www.flevoland.nl
0320 - [redacted] |06 - [redacted] | [redacted]@flevoland.nl

Van: [redacted]@flevoland.nl>
Verzonden: woensdag 26 augustus 2020 16:32
Aan: [redacted]@flevoland.nl>
Onderwerp: FW: Opdrachtverstrekking WUR

Hallo [redacted]

Graag met je akkoord doorsturen naar [redacted]

Met vriendelijke groet,

[redacted]

M +31 (0)6 - [redacted]
T +31 (0)320 - [redacted]
E [redacted]@flevoland.nl
I www.flevoland.nl

<image001.png>

Van: [redacted]@flevoland.nl>
Verzonden: woensdag 26 augustus 2020 14:59
Aan: [redacted]@flevoland.nl>; [redacted]
[redacted]@flevoland.nl>
Onderwerp: FW: Opdrachtverstrekking WUR

Akkoord met deze opdrachtbrief.

Art. 5.1.2.e

PROVINCIE FLEVOLAND

Postbus 55
8200 AB Lelystad

Telefoon
(0320)-265265
Fax
(0320)-265260
E-mail
provincie@Flevoland.nl
Website
www.flevoland.nl

Louis Bolk Instituut
De heer [redacted]
Kosterijland 3-5
3981 AJ BUNNIK

Verzenddatum	*Bijlagen*	*Uw kenmerk*	*Ons kenmerk*
09 SEP 2020	2		2663748

Onderwerp
Opdracht opstellen agrarische kaart Flevoland

Geachte heer [redacted]

Hierbij verstrekt provincie Flevoland (hierna "de provincie") opdracht aan Louis Bolk Instituut voor het verrichten van de diensten.

Louis Bolk Instituut gaat de volgende diensten verrichten:
- Opstellen agrarische kaart Flevoland.

Louis Bolk Instituut verricht de diensten op grond van deze opdracht in overeenstemming met de in de offerte opgenomen dan wel bij deze opdrachtbrief gevoegde planning. Deze opdracht wordt, gelet op deze planning, aangegaan van 7 september 2020 tot 30 november 2020.

Opdrachtsom
Louis Bolk Instituut verricht de werkzaamheden op grond van deze opdracht op basis van bestede uren. Het uurtarief varieert per adviseur: € [redacted], € [redacted]- en € [redacted] euro (zegge: [redacted]) exclusief btw, tot een maximum bedrag van [redacted] (zegge: [redacted]) exclusief btw. Louis Bolk Instituut informeert de provincie per omgaande schriftelijk, indien Louis Bolk Instituut voorziet dat voornoemd maximumbedrag dreigt te worden overschreden.

Genoemd bedrag betreft de volledige vergoeding die de provincie verschuldigd is aan Louis Bolk Instituut voor de in het kader van deze opdracht te verrichten diensten en te leveren resultaten. Genoemde bedragen en tarieven zijn inclusief eventuele reis-en/of verblijfkosten en overige bijkomende kosten.

Facturatie
Louis Bolk Instituut factureert het door de provincie op grond van deze opdracht verschuldigde bedrag na het verrichten van de diensten en levering van het resultaat.

De factuur dient te voldoen aan de wettelijke vereisten, bevat een specificatie van de kosten en het kenmerk van deze opdrachtbrief. De factuur, al dan niet voorzien van bijlagen, wordt als één bestand digitaal ingediend. Hiertoe wordt het e-mailadres crediteur@flevoland.nl gebruikt.
De provincie voldoet het verschuldigde bedrag, indien gefactureerd overeenkomstig voorgaande factureringsafspraken, na acceptatie van het geleverde resultaat, binnen dertig dagen na ontvangst en goedkeuring van de betreffende factuur.

De provincie vergoedt geen kosten die uit meerwerk voortkomen, tenzij de provincie voorafgaand aan de uitvoering van bedoelde extra diensten of werkzaamheden daartoe schriftelijk opdracht heeft verstrekt. Ook wijst de provincie u er uitdrukkelijk op dat Louis Bolk Instituut aan deze opdracht geen rechten kan ontlenen voor de uitvoering van enige vervolgopdracht of voor een opdracht in enig volgend kalenderjaar.

Voorwaarden
Mevrouw [redacted] van de afdeling Strategie en Beleid, treedt namens de provincie op als contactpersoon voor deze opdracht. Zij is te bereiken via telefoonnummer 06-[redacted] of e-mailadres [redacted]@flevoland.nl.

Op deze opdracht zijn de bijgevoegde Algemene Inkoopvoorwaarden Provincie Flevoland 2018 van toepassing. Toepasselijkheid van eventuele door Louis Bolk Instituut gehanteerde algemene (leverings-) voorwaarden wordt uitdrukkelijk van de hand gewezen.

Het provinciehuis is gelegen naast het NS-station en bevindt zich in de nabijheid van het busstation. Komt u met eigen vervoer dan kunt u betaald parkeren op het parkeerterrein aan de Middenweg of in de Zilverparkgarage. Meer parkeerruimte is beschikbaar in de Waaggarage. Het is niet mogelijk een parkeerplaats bij het provinciehuis te reserveren. Meer informatie over de bereikbaarheid vindt u op onze website www.flevoland.nl.

U wordt verzocht beide exemplaren van deze opdracht rechtsgeldig voor akkoord te (laten) ondertekenen, per pagina te paraferen en één exemplaar per omgaande aan de provincie te retourneren ter attentie van mevrouw [redacted]

Hoogachtend,

Provincie Flevoland

De Commissaris van de Koning in de provincie Flevoland,
namens deze,
het hoofd van de afdeling Strategie en Beleid

[redacted]

Voor akkoord:

Louis Bolk Instituut

Naam:
Datum:

ALGEMENE INKOOPVOORWAARDEN PROVINCIE FLEVOLAND 2018 VOOR LEVERINGEN EN DIENSTEN

Deel A. Algemeen deel

De bepalingen van deel A zijn van toepassing zowel op leveringen als op diensten.

Artikel 1 Begripsbepalingen

De hierna volgende begrippen worden in deze algemene inkoopvoorwaarden in de hierna vermelde betekenis gebruikt:

a. provincie: provincie Flevoland;
b. opdrachtnemer: iedere (rechts)persoon alsmede diens vertegenwoordiger(s), gemachtigde(n) en rechtsverkrijgende(n), die met de provincie een overeenkomst sluit tot het verrichten van leveringen en/of diensten, waarop deze algemene inkoopvoorwaarden toepasselijk zijn, alsmede zijn werknemers en door hem bij de uitvoering van de overeenkomst ingeschakelde derden;
c. partij(en): de provincie en/of de opdrachtnemer;
d. overeenkomst: de overeenkomst van opdracht tussen de provincie en de opdrachtnemer op basis waarvan de opdrachtnemer leveringen en/of diensten verricht voor de provincie en de provincie een tegenprestatie voldoet aan de opdrachtnemer;
e. dag: kalenderdag;
f. schriftelijk: door middel van geschreven documenten, fax- of e-mailcommunicatie, alsmede andere door de wet daarmee gelijk gestelde vormen van communicatie;
g. prestatie: het door de opdrachtnemer op basis van een overeenkomst tot stand te brengen resultaat;
h. zaak: roerende zaak, waaronder mede begrepen energie en water;
i. resultaten: alle resultaten van een overeenkomst waaronder begrepen doch niet uitsluitend alle adviezen, ontwerpen, rapporten, rapportages, protocollen, modellen e.d. die een opdrachtnemer in het kader van een overeenkomst voor en in opdracht van de provincie worden opgesteld, samengesteld of vervaardigd.

Artikel 2 Overeenkomst

1. Afwijkingen van deze algemene inkoopvoorwaarden zijn uitsluitend geldig voor zover ze uitdrukkelijk schriftelijk door de provincie zijn aanvaard en gelden slechts voor de overeenkomst waarop ze betrekking hebben.
2. Een wijziging van de overeenkomst komt uitsluitend tot stand nadat een partij een voorstel van de andere partij schriftelijk heeft aanvaard.
3. Indien enige bepaling van deze algemene inkoopvoorwaarden nietig is of vernietigd wordt, blijven de overige bepalingen onverkort en volledig van kracht.
4. In geval van toepassing van het derde lid treden partijen in overleg teneinde nieuwe rechtsgeldige bepalingen ter vervanging van de nietige dan wel vernietigde bepalingen overeen te komen, waarbij zoveel mogelijk het doel en de strekking van laatstbedoelde bepalingen in acht worden genomen.
5. In geval van strijdigheid tussen een bepaling in een overeenkomst en een bepaling in deze algemene inkoopvoorwaarden, prevaleert de bepaling uit de overeenkomst.
6. Indien de provincie tekeningen, modellen, specificaties, instructies, planningen, keuringsvoorschriften en dergelijke voorschrijft, maken deze deel uit van de overeenkomst.

Artikel 3 Meerwerk en minderwerk

1. Indien door aanvullende wensen of door gewijzigde inzichten van de provincie of door wijziging van wettelijke voorschriften, de prestatie die de opdrachtnemer op grond van de overeenkomst moet verrichten, aantoonbaar wordt verzwaard dan wel uitgebreid, is sprake van meerwerk.
2. Tot meerwerk als bedoeld in het eerste lid worden niet gerekend essentiële werkzaamheden die de opdrachtnemer bij het sluiten van de overeenkomst had behoren te voorzien.
3. Indien de prestatie die de opdrachtnemer op grond van de overeenkomst moet verrichten, aantoonbaar wordt verlicht dan wel verminderd, is sprake van minderwerk.
4. Indien een partij meent dat van meer- en/of minderwerk sprake is, doet zij daarvan tijdig en schriftelijk mededeling aan de andere partij onder opgave van de financiële en andere gevolgen daarvan voor de uitvoering van de overeenkomst.
5. De opdrachtnemer vangt niet aan met de uitvoering van meerwerk dan na een schriftelijke opdracht daartoe van de provincie.
6. Meerwerk dat niet vooraf schriftelijk is overeengekomen, wordt niet door de provincie vergoed.
7. De opdrachtnemer zendt een aparte en gespecificeerde nota voor het meer- en/of minderwerk.

Artikel 4 Verplichtingen opdrachtnemer

1. De opdrachtnemer besteedt de uitvoering van de overeenkomst niet in zijn geheel uit aan een derde.
2. De opdrachtnemer besteedt de uitvoering van de overeenkomst niet gedeeltelijk uit aan een derde, tenzij hiermee voorafgaand schriftelijk is ingestemd door de provincie.
3. De opdrachtnemer vervangt de personen die zijn belast met de uitvoering van de overeenkomst en die in de overeenkomst zijn benoemd, tijdelijk noch definitief, tenzij hiermee vooraf schriftelijk is ingestemd door de provincie.
4. De provincie onthoudt haar instemming als bedoeld in de vorige leden niet en verbindt daaraan geen voorwaarden, tenzij dit in het voorkomende geval redelijk kan worden geacht.
5. De opdrachtnemer levert zijn prestatie goed en zorgvuldig, naar beste weten en kunnen op een wijze die aan de overeenkomst beantwoordt en binnen de overeengekomen termijn. De opdrachtnemer maakt daarbij geen inbreuk op intellectuele of industriële eigendomsrechten van derden en leeft alle van toepassing zijnde wettelijke eisen en overige overheidsvoorschriften na.
6. De opdrachtnemer gebruikt de in het kader van de overeenkomst door de provincie aan de opdrachtnemer verstrekte informatie en documentatie, waaronder tekeningen en modellen, alleen indien en voor zover dat in het kader van de uitvoering van de overeenkomst noodzakelijk is.
7. De informatie en documentatie als bedoeld in het zesde lid, blijft te allen tijde eigendom van de provincie.
8. Verplichtingen die naar hun aard zijn bestemd om ook na uitvoering van de overeenkomst voort te duren, behouden hun werking ook nadat de overeenkomst is uitgevoerd.

Artikel 5 Geheimhouding en bekendmaking

1. Partijen zijn verplicht alle direct of indirect van de andere partij vertrouwelijk verkregen informatie en (persoons)gegevens vertrouwelijk te behandelen, ook na afloop van de overeenkomst.
2. Partijen maken de informatie en (persoons)gegevens als bedoeld in het eerste lid, niet aan derden openbaar, tenzij hiermee vooraf schriftelijk is ingestemd door de andere partij, of op grond van een wettelijke verplichting of een rechterlijk bevel. Artikel 4, vierde lid, is van overeenkomstige toepassing.
3. De opdrachtnemer maakt in publicaties of reclame-uitingen geen melding van de overeenkomst en de resultaten hiervan en gebruikt de naam en/of het logo van de provincie niet als referentie, tenzij de provincie hiermee vooraf schriftelijk heeft ingestemd. Artikel 4, vierde lid, is van overeenkomstige toepassing.
4. In geval van overtreding van de voorgaande leden door de opdrachtnemer, verbeurt de opdrachtnemer aan de provincie een onmiddellijk opeisbare boete van € 5.000, - per geval.
5. Voor de opeisbaarheid van deze boete(s) is geen ingebrekestelling vereist en deze geldt onverminderd enig ander aan de provincie toekomend recht, waaronder het recht op volledige schadevergoeding en nakoming.
6. De provincie kan persberichten en andere openbare mededelingen coördineren.

Artikel 6 Toetsing

1. De provincie heeft het recht de prestatie te (laten)toetsen.
2. De provincie kan de toets bedoeld in het eerste lid, zowel voor, tijdens als binnen een redelijke termijn na de levering van de prestatie (laten)uitvoeren.

Artikel 7 Niet-tijdige nakoming

1. De opdrachtnemer meldt een dreigende termijnoverschrijding zo spoedig mogelijk schriftelijk aan de provincie, waarbij hij de aard van de dreigende termijnoverschrijding, de te treffen maatregelen en de verwachte duur van de vertraging vermeldt.
2. De provincie bevestigt schriftelijk de ontvangst van de melding als bedoeld in het eerste lid en geeft daarbij aan of zij instemt met de voorgestelde handelwijze. Deze instemming houdt niet in dat provincie de oorzaak van de dreigende vertraging erkent en laat alle andere rechten of vorderingen die de provincie op grond van de overeenkomst toekomen, onverlet.

Artikel 8 Tekortkoming in de nakoming

1. Een tekortkoming in de nakoming tengevolge van de volgende omstandigheden is in ieder geval toerekenbaar aan de tekortschietende partij: gebrek aan personeel, ziekte of staking van personeel, verlate levering van zaken, files, liquiditeitsproblemen, toerekenbare tekortkoming in de nakoming van door de opdrachtnemer ingeschakelde derden en andere, voorzienbare omstandigheden waarop de opdrachtnemer had kunnen en moeten anticiperen.
2. De provincie heeft het recht om voor rekening van en na overleg met de opdrachtnemer herstel of vervanging zelf uit te voeren of door derden te laten uitvoeren, onverminderd de mogelijkheden die de wet biedt en de overige rechten die haar toekomen, in de volgende gevallen:
   a. nakoming is blijvend onmogelijk;
   b. de in een schriftelijke ingebrekestelling gestelde termijn voor nakoming is ongebruiktverlopen;
   c. er is sprake van zodanige spoedeisendheid dat onmiddellijke actie isgeboden.

Artikel 9 Aansprakelijkheid

1. Tenzij anders overeengekomen, is de partij die toerekenbaar tekortschiet in de nakoming van haar verplichtingen, tegenover de andere partij aansprakelijk voor de door de andere partij geleden dan wel te lijden schade, met dien verstande dat de aansprakelijkheid per contractsperiode beperkt is tot een bedrag van:
   - voor opdrachten waarvan de totale waarde kleiner is dan of gelijk aan € 50.000,-: € 150.000,- per gebeurtenis met een maximum aantal van 3 gebeurtenissen;
   - voor opdrachten waarvan de totale waarde meer is dan € 50.000,- maar kleiner dan of gelijk aan € 100.000,-: € 300.000,- per gebeurtenis met een maximum aantal van 3 gebeurtenissen;
   - voor opdrachten waarvan de totale waarde meer is dan € 100.000,- maar kleiner dan of gelijk aan € 150.000,-: € 500.000,- per gebeurtenis met een maximum aantal van 3 gebeurtenissen;
   - voor opdrachten waarvan de totale waarde meer is dan € 150.000,- maar kleiner dan of gelijk aan € 500.000,-: € 1.500.000,- per gebeurtenis met een maximum aantal van 3 gebeurtenissen;
   - voor opdrachten waarvan de totale waarde meer is dan € 500.000,-: € 3.000.000,- per gebeurtenis met een maximum aantal van 3 gebeurtenissen.
2. Samenhangende gebeurtenissen als bedoeld in het eerste lid, worden aangemerkt als één gebeurtenis.
3. De beperking van de aansprakelijkheid als bedoeld in het eerste lid komt te vervallen:
   a. in geval van aanspraken van derden op schadevergoeding voor dood- en letselschade;
   b. indien sprake is van opzet of grove schuld aan de zijde van de tekortschietende partij;
   c. in geval van schending van intellectuele eigendomsrechten als bedoeld in artikel 4, vijfde lid.

   In deze gevallen zijn de bepalingen uit afdeling 6.1.10 BW onverkort van toepassing, wat betekent dat de aansprakelijkheid van partijen niet door deze algemene voorwaarden wordt beperkt maar door de regeling daarvan in de wet.
4. Onder derden als bedoeld in het derde lid, worden mede begrepen volksvertegenwoordigers, bestuurders, werknemers en andere voor de provincie werkzame personen.
5. Indien een derde de provincie aansprakelijk stelt voor handelen of nalaten waarvoor de opdrachtnemer aansprakelijk is op grond van het bepaalde in de wet, deze algemene voorwaarden, de overeenkomst en bijbehorende documenten, neemt de opdrachtnemer de behandeling van deze aanspraak op eerste verzoek van de provincie en voor eigen rekening en risico over en vrijwaart de provincie terzake, met inachtneming van de leden 1, 2 en 3 van dit artikel.
6. Alle kosten, waaronder begrepen schadevergoeding, boetes en rente, die de provincie heeft gemaakt in verband met de behandeling van een aanspraak als bedoeld in het vijfde lid, komen voor rekening van de opdrachtnemer.
7. In het geval de belastingdienst of instanties aan wie de uitvoering van de sociale verzekeringswetgeving is opgedragen de rechtsverhouding tussen partijen aanmerken als een fictieve dienstbetrekking, neemt de opdrachtnemer de behandeling van alle aanspraken, waaronder begrepen boetes, rente en kosten, op eerste verzoek van de provincie en voor eigen rekening en risico over.
8. De opdrachtnemer verklaart dat hij genoegzaam is verzekerd en zich genoegzaam verzekerd zal houden tegen de aansprakelijkheid zoals bedoeld in deze algemene voorwaarden, de overeenkomst en bijbehorende documenten.

Artikel 10 Ontbinding

1. Partijen hebben het recht, onverminderd de mogelijkheden die de wet biedt en de overige rechten die hen toekomen, de overeenkomst tussen partijen buiten rechte te ontbinden, indien de andere partij enige verplichting uit de overeenkomst niet tijdig of niet behoorlijk nakomt en voor zover de tekortkoming vatbaar is voor herstel, nalaat zodanige tekortkoming te herstellen binnen de in een schriftelijke ingebrekestelling gestelde termijn voor nakoming.
2. Onverminderd de mogelijkheden die de wet biedt en de overige rechten die haar toekomen, heeft de provincie het recht om de overeenkomst tussen partijen direct en zonder ingebrekestelling buiten rechte te ontbinden, indien:
   a. de opdrachtnemer in staat van faillissement of in surséance van betaling verkeert, of op een aanmerkelijk deel van haar vermogen beslag wordt gelegd;
   b. de opdrachtnemer overlijdt of anderszins in de (fysieke) onmogelijkheid komt te verkeren om de overeenkomst uit te voeren;
   c. de opdrachtnemer overlijdt of anderszins in de (fysieke) onmogelijkheid komt te verkeren om de overeenkomst uit te voeren;
   d. de bedrijfsvoering van de opdrachtnemer (deels) is stilgelegd, hij zijn activiteiten (deels) heeft gestaakt of overgedragen of hij in liquidatie verkeert;
   e. de zeggenschap over of binnen de onderneming van de opdrachtnemer wijzigt bijvoorbeeld door wijziging van aandeelhouders of wisseling van bestuursleden;
   f. personeelsleden van of personen die werkzaam zijn bij de provincie, een al dan niet betaalde nevenfunctie bij de opdrachtnemer vervullen of ten tijde van de onderhandelingen hebben vervuld of die belangen hebben bij de opdrachtnemer of bij diens bedrijfsvoering, zonder dat de provincie daarvan voor de totstandkoming van de overeenkomst in kennis is gesteld;
   g. feiten of omstandigheden in relatie tot het bedrijf of de persoon van de opdrachtnemer bekend worden, die, waren deze bekend geweest vóór het tot stand komen van de overeenkomst, aanleiding zouden zijn geweest om geen overeenkomst met deze opdrachtnemer aan te gaan.
3. De opdrachtnemer is verplicht de provincie terstond te informeren over het optreden of redelijkerwijs voorzienbaar zijn van een van de omstandigheden als bedoeld in het tweede lid.
4. In geval van ontbinding van de overeenkomst heeft de opdrachtnemer geen recht op enige schadevergoeding.

5. In geval van ontbinding heeft de provincie het recht om de reeds door de opdrachtnemer geleverde en door de provincie betaalde prestatie te blijven gebruiken.
6. De provincie kan afgifte vorderen van hetgeen reeds op basis van de overeenkomst is ontwikkeld of gerealiseerd en van de gegevens die nodig zijn om een en ander te kunnen voltooien en gebruiken, tegen betaling van een corresponderend deel van de overeengekomen tegenprestatie.
7. Partijen kunnen overeenkomen dat de opdrachtnemer de prestatie zodanig afrondt, dat deze voldoet aan hetgeen is overeengekomen dan wel dat deze door een ander kan worden voltooid.

Artikel 11 Prijzen en tarieven

1. Prijzen en tarieven zijn vast voor de duur van de overeenkomst en in euro's en omvatten alle belastingen, maar exclusief BTW en betreffen de overeengekomen prestatie, alsmede alle overige kosten, zoals die van training of inwerking van personeel, reis- en verblijf- en voorrijkosten, administratiekosten en de kosten van de verpakking.
2. De in het eerste lid bedoelde prijzen gelden ook voor meer- en minderwerk als bedoeld in artikel 3.

Artikel 12 Betaling

1. Tenzij factureringsmomenten zijn overeengekomen, zendt de opdrachtnemer niet eerder een factuur aan de provincie dan nadat de prestatie is verricht en geaccepteerd.
2. In een factuur is in ieder geval opgenomen:
   a. opgave van het aantal werkelijk en noodzakelijk bestede uren, alsmede de data waarop een en ander is verricht, of
   b. een korte omschrijving van de verrichte prestatie.
3. De provincie voldoet binnen dertig dagen na ontvangst en goedkeuring van de desbetreffende factuur de op grond van de overeenkomst verschuldigde bedragen, mits gefactureerd overeenkomstig de factureringsafspraken en na acceptatie van de prestatie en de bijbehorende documentatie.
4. In geval van te late betaling is de provincie de wettelijke rente verschuldigd.
5. In geval van vooruitbetaling door de provincie verstrekt de opdrachtnemer op eerste verzoek daartoe en voorafgaand aan de eerste vooruitbetaling, op zijn kosten voldoende zekerheid voor (terug)betaling, voor het geval de opdrachtnemer op enigerlei wijze tekort schiet in de nakoming van zijn verplichtingen waarop de vooruitbetaling ziet.
6. De zekerheid wordt verstrekt door middel van een originele verklaring (bankgarantie "op afroep") van een erkende kredietinstelling ter hoogte van het door de provincie vooruit te betalen of vooruitbetaalde bedrag, vermeerderd met eventuele rente en kosten, een en ander goed te keuren door de provincie.
7. Indien is overeengekomen dat betaling volgens nacalculatie plaatsvindt, specificeert de opdrachtnemer de factuur zoals overeengekomen.
8. Betaling door de provincie houdt op geen enkele wijze afstand van enig recht in.
9. Het is de opdrachtnemer niet toegestaan zijn prestatie te verrekenen met een vordering op de provincie, uit welken hoofde dan ook verschuldigd.
10. De provincie heeft het recht de voldoening van een factuur op te schorten in het geval van een dreigende vertraging als bedoeld in artikel 7, eerste lid, of een toerekenbare tekortkoming als bedoeld in artikel 8, eerste lid.
11. Overschrijding van een betalingstermijn door de provincie of niet-betaling van een factuur op grond van vermoedelijke inhoudelijke onjuistheid daarvan of in geval van ondeugdelijkheid van de prestatie, geeft de opdrachtnemer niet het recht zijn werkzaamheden op te schorten dan wel te beëindigen.
12. De provincie kan de factuur door een door haar aan te wijzen accountant als bedoeld in artikel 393, eerste lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek op inhoudelijke juistheid laten controleren. De opdrachtnemer verleent de betrokken accountant inzage in boeken en bescheiden en verstrekt hem alle gegevens en informatie die deze verlangt.
13. De controle als bedoeld in het twaalfde lid, is vertrouwelijk en strekt zich niet verder uit dan voor het verifiëren van de facturen is vereist.
14. De accountant brengt zijn rapportage zo spoedig mogelijk aan partijen uit.
15. De kosten van het accountantsonderzoek als bedoeld in de vorige leden, komen voor rekening van de provincie, tenzij uit het onderzoek van de accountant blijkt dat de factuur niet juist dan wel onvolledig is, in welk geval bedoelde kosten voor rekening van de opdrachtnemerkomen.

Artikel 13 Zaken van de provincie

1. In het geval de provincie aan de opdrachtnemer zaken, zoals grondstoffen, hulpstoffen, gereedschappen, tekeningen, specificaties en software, ter beschikking heeft gesteld ten behoeve van de uitvoering van de overeenkomst, blijven deze zaken eigendom van de provincie. Aan de terbeschikkingstelling kunnen voorwaarden wordenverbonden.
2. De opdrachtnemer bewaart de ter beschikking gestelde zaken afgescheiden van soortgelijke zaken welke behoren aan hemzelf of aan derden.
3. De opdrachtnemer zal de ter beschikking gestelde zaken merken als eigendom van de provincie.
4. De opdrachtnemer retourneert al hetgeen hij in het kader van de uitvoering van de overeenkomst van de provincie onder zich heeft, binnen veertien dagen nadat de overeenkomst is uitgevoerd zonder kosten aan de provincie.
5. Het is de opdrachtnemer niet toegestaan een kopie van de in het eerste lid bedoelde zaken te bewaren of te gebruiken, anders dan in het kader van zijn archiveringsverplichtingen.

Artikel 14 Arbeidsvoorwaarden en arbeidsdiscriminatie

1. Opdrachtnemer houdt zich bij het verrichten van de werkzaamheden aan de geldende wet- en regelgeving op het gebied van arbeidsvoorwaarden en aan de CAO die op hem en zijn werknemers van toepassing is.
2. Opdrachtnemer legt alle arbeidsvoorwaardelijke afspraken ten behoeve van het verrichten van de werkzaamheden op een inzichtelijke en toegankelijke wijze vast.
3. Opdrachtnemer verschaft desgevraagd en onverwijld aan bevoegde instanties toegang tot deze arbeidsvoorwaardelijke afspraken en werkt mee aan controles, audits of loonvalidatie.
4. Opdrachtnemer verschaft desgevraagd en onverwijld aan provincie toegang tot de in lid 2 genoemde arbeidsvoorwaardelijke afspraken indien provincie dit noodzakelijk acht in verband met het voorkomen van of de behandeling van een loonvordering aangaande verrichte arbeid ten behoeve van het verrichten van de werkzaamheden.
5. Opdrachtnemer legt de verplichtingen voortvloeiend uit de vorige leden onverkort op aan alle partijen waarmee hij contracten aangaat ten behoeve van het verrichten van werkzaamheden en bedingt tevens dat deze partijen vervolgens bedoelde verplichtingen onverkort opleggen aan alle partijen met wie zij op hun beurt contracten aangaan ten behoeve van het verrichten van de werkzaamheden.
6. Ter voorkoming van het maken van ongeoorloofd onderscheid, in het bijzonder naar godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, geslacht, ras, nationaliteit, seksuele geaardheid, burgerlijke staat, handicap, chronische ziekte, leeftijd of welke grond dan ook, zullen alleen functierelevante eisen betreffende de uitvoering van de overeenkomst door de opdrachtnemer aan haar personeel en/of onderaannemers kunnen worden gesteld en door de provincie worden meegewogen.

Artikel 15 Overdracht van rechten en/of verplichtingen

1. Het is partijen niet toegestaan hun rechten en verplichtingen op basis van de overeenkomst zonder voorafgaande schriftelijke instemming van de andere partij geheel of gedeeltelijk over te dragen aan een derde. Aan dit verbod komt goederenrechtelijke werking toe in de zin van artikel 3:83, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek. Artikel 4, vierde lid, is van overeenkomstige toepassing.
2. Het eerste lid geldt niet ten aanzien van het vestigen van eenpandrecht.

Artikel 16 Toepasselijk recht en geschillen

1. Op de overeenkomst en alle overeenkomsten die daaruit voortvloeien is uitsluitend Nederlands recht van toepassing.
2. Partijen lossen waar mogelijk hun geschillen op door middel van goedoverleg.
3. Indien partijen niet tot een oplossing komen of in spoedeisende gevallen, zullen de geschillen worden voorgelegd aan de bevoegde rechter in het arrondissement van de hoofdstad van de provincie.

Deel B. Leveringen

De bepalingen van deel B zijn van toepassing op leveringen, naast de bepalingen van deel A.

Artikel 17 Specifieke garanties voor leveringen

1. Een geleverde zaak bezit tenminste de eigenschappen die zijn overeengekomen en welke de provincie op grond van de overeenkomst magverwachten.
2. Voor een geleverde zaak geldt een garantietermijn van 24 maanden, tenzij uit wet of jurisprudentie een langere termijn volgt dan wel de opdrachtnemer of de branche van de opdrachtnemer een langere termijn hanteert, in welk geval de langste termijngeldt.
3. De opdrachtnemer herstelt voor eigen rekening alle fouten en gebreken die zich binnen de garantietermijn openbaren en die niet te wijten zijn aan normale slijtage of onoordeelkundig gebruik.
4. De opdrachtnemer garandeert dat gedurende de gebruikelijke levensduur van de geleverde zaak nieuwe onderdelen voorhanden zijn om fouten en gebreken aan deze zaak te kunnen herstellen.

Artikel 18 Aflevering van een zaak

1. Aflevering vindt plaats op de overeengekomen locatie en het overeengekomen tijdstip en geschiedt voor rekening en risico, waaronder transport en verzekeringen, van de opdrachtnemer.
2. De opdrachtnemer overhandigt alle documenten die betrekking hebben op of verband houden met een te leveren zaak, zoals certificaten, paklijsten, gebruiksaanwijzingen (in Nederlandse taal gesteld), uiterlijk ten tijde van de aflevering aan de provincie of zendt deze, zo mogelijk, op voorhand aan deprovincie.
3. De opdrachtnemer voert alle gebruikte verpakkingsmaterialen voor zijn rekening en risico af en draagt zorg voor een milieuvriendelijke verwerking.

Artikel 19 Risico- en eigendomsovergang

De eigendom en het risico van een zaak gaat pas over op de provincie zodra de zaak is gemonteerd en/of geïnstalleerd, zich in de feitelijke macht van de provincie bevindt en na acceptatie van de levering.

Artikel 20 Toepasselijk recht

De toepasselijkheid van het Weens koopverdrag, en van eventuele andere, internationale regelingen inzake koop van roerende zaken, voor zover de werking hiervan door partijen kan worden uitgesloten, is uitgesloten.

Deel C. Diensten

De bepalingen van deel C zijn van toepassing op diensten, naast de bepalingen van deel A.

Artikel 21 Verplichtingen van de opdrachtnemer

1. De opdrachtnemer verricht de dienst met de zorgvuldigheid, deskundigheid en professionaliteit die gebruikelijk is binnen de branche of beroepsgroep van de opdrachtnemer.
2. De opdrachtnemer zet uitsluitend gekwalificeerde personen in voor het uitvoeren van de overeenkomst.
3. Indien nodig, zorgt de opdrachtnemer voor adequate vervanging van de in het tweede lid bedoelde personen.
4. De aan vervanging als bedoeld in het derde lid verbonden meerkosten zijn voor rekening van de opdrachtnemer.
5. De opdrachtnemer zet uitsluitend personen in die in Nederland arbeid mogen verrichten.

Artikel 22 Intellectuele en industriële eigendomsrechten

1. A) Alle intellectuele en industriële eigendomsrechten en databankrechten die zullen ontstaan of kunnen worden uitgeoefend ten aanzien van de resultaten van de overeenkomst berusten in beginsel te allen tijde bij de provincie.
2. B) Dit uitgangspunt geldt niet:
   - inzake rechten op eventueel ten behoeve van de opdracht door de opdrachtnemer ontwikkelde software modellering en de daarvoor gebruikte softwareprogrammatuur,
   - op andere door de opdrachtnemer in het kader van de overeenkomst ontwikkelde kennis en knowhow die ten grondslag ligt aan het aan de provincie geleverde resultaat.
3. De opdrachtnemer draagt alle intellectuele en industriële rechten die mochten ontstaan ten aanzien van de prestatie - voor zover mogelijk - op het moment van het ontstaan daarvan bij voorbaat en om niet over aan de provincie, welke overdracht door de provincie reeds nu voor alsdan wordt aanvaard. Voor zover voor de overdracht van de genoemde rechten op enig moment een nadere akte zou zijn vereist, machtigt de opdrachtnemer de provincie reeds nu voor alsdan onherroepelijk om zodanige akte op te maken en mede namens de opdrachtnemer te ondertekenen, onverminderd de verplichting van de opdrachtnemer om op eerste verzoek van de provincie aan de overdracht van deze rechten medewerking te verlenen, zonder daarbij voorwaarden te kunnen stellen.
4. De opdrachtnemer doet met de totstandkoming van de overeenkomst afstand jegens de provincie van alle eventueel aan hem, opdrachtnemer, toekomende zogenoemde persoonlijkheidsrechten, in de mate als de toepasselijke regelgeving zodanige afstand toelaat. De opdrachtnemer doet, hiertoe gevolmachtigd, ook namens het aan zijn zijde betrokken personeel, afstand jegens de provincie van alle eventueel aan deze personeelsleden toekomende persoonlijkheidsrechten, in de mate waarin de toepasselijke regelgeving zodanige afstandtoelaat.
5. De opdrachtnemer mag de resultaten van de overeenkomst waarop krachtens het eerste lid een eigendomsrecht ten behoeve van de provincie rust enkel voor zichzelf of ten behoeve van derden gebruiken zolang de belangen van de provincie hierdoor niet worden geschaad.
6. Indien de intellectuele eigendomsrechten niet berusten bij de provincie zoals gesteld in lid 1, verleent opdrachtnemer de provincie door het sluiten van de overeenkomst een eeuwigdurend gebruiksrecht ten aanzien van de in het eerste lid bedoelde, uitgezonderde rechten.
7. De provincie geldt als ontwerper in de zin van artikel 6, tweede lid, van de Eenvormige Beneluxwet inzake tekeningen en modellen en heeft bij uitsluiting het recht om een eindproduct dat daarvoor in aanmerking komt te deponeren bij het in artikel 8 van die wet bedoelde bureau, al dan niet door tussenkomst van een nationaledienst.
8. Indien een derde de provincie aansprakelijk stelt ter zake van (gestelde) inbreuk op intellectuele of industriële eigendomsrechten van die derde, vergelijkbare aanspraken met betrekking tot kennis, ongeoorloofde mededinging en dergelijke daaronder begrepen, waarvoor de opdrachtnemer aansprakelijk is op grond van het bepaalde in deze algemene voorwaarden, de overeenkomst en bijbehorende documenten, neemt de opdrachtnemer de behandeling van deze aanspraak op eerste verzoek van de provincie en voor eigen rekening en risico over. De opdrachtnemer verplicht zich tot het op zijn kosten treffen van alle maatregelen die kunnen bijdragen tot voorkoming van stagnatie en tot beperking van de te maken extra kosten en/of te lijden schade als gevolg van bedoelde inbreuken.

Louis Bolk Instituut

Kosterijland 3-5
3981 AJ Bunnik
Nederland

T 0343 [redacted]

E info@louisbolk.nl
W www.louisbolk.nl

BTW [redacted]
KVK

IBAN [redacted]
BIC

Bunnik, 31 auguatus 2020

Provincie Flevoland
Mevr. [redacted]
[redacted]
Afdeling Strategie en Beleid
Provincie Flevoland
T 06-[redacted]
E [redacted]@flevoland.nl

Betreft: Offerte Agrarische kaart Flevoland
Uw email van: 26 augustus 2020

Geachte mevrouw [redacted]

Aanleiding

Om uitstoot en depositie van stikstof in kwetsbare natuurgebieden te verminderen zijn aanpassingen nodig in de landbouw: enerzijds in de ruimtelijke indeling van Nederland, anderzijds in de bedrijfsvoering op individuele agrarische bedrijven. De landbouwsector heeft tegelijkertijd dringend behoefte aan perspectief voor jonge agrariërs die dóór willen met hun bedrijf en / of voor ondernemers die de extra investeringen alleen met groei kunnen dekken. De sector is de afgelopen decennia geconfronteerd met steeds meer en strengere regelgeving op het gebied van o.a. milieu en dierenwelzijn. Er is grote behoefte aan duidelijkheid over op welke plekken en op welke manieren agrariërs hun boterham kunnen blijven verdienen. In het rapport voor de Commissie Remkes wordt gepleit voor een "Agrarische Kaart voor Nederland". Flevoland wil vooruitlopend op een dergelijke kaart alvast in gesprek met boeren en andere belanghebbenden over hoe die agrarische kaart voor Flevoland eruit zou kunnen zien met in achtname van alle maatschappelijke opgaven die er liggen.

Louis Bolk Instituut

Doel

Doel is het opstellen van een agrarische kaart Flevoland waarbij het doel van de agrarische kaart Flevoland is:

- Perspectief en duidelijkheid kunnen bieden aan de agrarische sector.
- Bouwstenen leveren voor het doorontwikkelen van provinciaal beleid, zoals de omgevingsvisie, het programma Landbouw Meerdere Smaken of eventueel (nieuw) landbouwbeleid.
- Handvatten voor provincie, ondernemers en anderen om besluiten in het hier en nu te kunnen nemen bij investeringen/ingrepen. Bijvoorbeeld als het gaat om vestiging van bedrijven, omvormen van bestaande bedrijven, investeringen in nieuwe stallen etc.

De focus ligt op landbouw, maar om te komen tot goede afwegingen voor de agrarische sector is ook zicht nodig op implicaties van andere ontwikkelingen met ruimtelijke implicaties, zoals woningbouw, bedrijvigheid, bodemdaling en mogelijk energie.

Resultaat: 'een praatplaat'

Een agrarische basiskaart om in het najaar van 2020/voorjaar van 2021 het gesprek mee aan te kunnen gaan met de agrarische sector. D.w.z.: een laagdrempelige levendige kaart, die voor een groot publiek toegankelijk is. In de agrarische basiskaart zullen zones uitgewerkt worden voor:

- Niet grondgeboden landbouw
- Grondgebonden landbouw
- Landbouw gericht op de stad
- Natuur
- (intensieve) recreatie
- Verstedelijking (woningbouw en bedrijvigheid)

De landbouwzones worden voor zover mogelijk al nader geduid en 'ingekleurd':

- Welk type bedrijf in welke zone: akkerbouw, veehouderij, gemengde bedijven, glastuinbouw etc.

- Welke producten en voor welke markt: naast melk of gewassen gaat het bijvoorbeeld om kennis/innovatie, energieproductie, recreatie en groen-blauwe diensten. Wereldmarkt of lokale afzet?
- Welk type bedrijfsvoering: omvang van het bedrijf, productiemethoden, milieubelasting?
- Welke agrarische kringlopen zijn er binnen de zones, tussen de zones, of op provinciegrens-overstijgend niveau
- Concreet: Wat zou er per zone moeten veranderen om te voldoen aan het plaatje: wat moet verdwijnen, wat moet verschijnen, wat moet veranderen?

Om de discussie te stimuleren worden per landbouwzone drie varianten geschetst van de inkleuring:

1. een 'light'-variant (zone blijft grotendeels zoals het nu is, hier en daar een kleine ingreep),
2. een 'medium'-variant (zone maakt een flinke verandering door richting landbouw van de toekomst)
3. een 'heavy'-variant (zone maakt een volledige transformatie door).

Voor elke variant worden grofweg de effecten in beeld gebracht voor People, Planet en Profit: financiën (verdienmodellen, economische toegevoegde waarde, grondprijzen), omgeving (uitstoot/luchtkwaliteit, landschap, recreatiewaarde, gezondheid) en duurzaamheid (biodiversiteit, bodemkwaliteit, energie).

Activiteiten

Het project zal worden uitgevoerd door het Louis Bolk Instituut samen met Strootman Landschapsarchitecten waarmee de landbouwexpertise en ruimtelijke expertise gekoppeld wordt. Deze is al eerder succesvol ingezet in Salland, de Krimpenerwaard en de Marne. Gezamenlijk zal de agrarische kaart worden opgesteld. Er zal zoveel mogelijk gebruikgemaakt worden van bestaand (kaart)materiaal om te komen tot de hierboven genoemde zonering en invulling. Aangezien het gewenste resultaat in eerste instantie dient als startpunt voor een gesprek met belanghebbenden zal de kaart en de analyse nog grof van

karakter zijn. In een vervolgfase kan de kwaliteit worden verbeterd en de kaarten aantrekkelijker en gedetailleerder gemaakt worden.

De volgende activiteiten en inzet worden voorzien in september - november:

	Wie LBI	Hoeveel uur LBI	[redacted]	Hoeveel uur [redacted]	Totaal
Tarief euro per uur	[redacted]		[redacted]		
Opstellen meetlat: kaders vanuit doelen (provincie met input van LBI)	[redacted]	16	[redacted]	4, 4	3235
Verzamelen en analyse kaartmateriaal ([redacted])	[redacted]	4	[redacted]	4, 24, 40	8080
Sessie provincie en LBI/Strootman over doelen en kaders en vertaling in meetlat	[redacted]	16	[redacted]	4, 4	3335
2x brainstorm medewerkers LBI en Strootman incl voorbereiding	[redacted]	48	[redacted]	4, 4	7395
Uitwerking en eerste schetsen ([redacted] / LBI)	[redacted]	8	[redacted]	4, 16, 24	6038
Bespreking eerste ideeën met provincie	[redacted]	8	[redacted]	4, 4	2195
Uitwerken en verwerken commentaren en suggesties in 3 scenario's	[redacted]	16	[redacted]	4, 24, 32	8884
Expertise inbreng werksessies (LBI)	nader te bepalen	20			2600
Totaal (excl. btw)		136		28, 80, 96	41662

Aanvullende adviesuren Louis Bolk Instituut om mee te denken over de volgende vraagstukken:

Louis Bolk Instituut

- Wat zouden we beter kunnen meten, met welke meetmethodes en hoe kan de provincie dat stimuleren of regelen?
- Als we 26% emissiereductie willen bewerkstelligen in de Flevolandse landbouw, hoe komen we daar dan? Welke investeringen en ingrepen zijn het nuttigst? Wat moet landelijk geregeld worden (wetgeving) en wat kunnen we zelf doen of stimuleren?

Deze uren zijn voorlopig begroot op 20 uur: 5 werksessies van 2 uur met 2 personen bijwonen (20 uur inzet in totaal).

Mochten er nog vragen zijn, dan beantwoorden wij deze graag.

In afwachting van uw reactie,
Met vriendelijke groet,

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

Contactpersoon:

[redacted]

[redacted]@louisbolk.nl
06[redacted]

Art. 5.1.2.e

PROVINCIE FLEVOLAND

Postbus 55
8200 AB Lelystad

Telefoon
(0320)-265265
Fax
(0320)-265260
E-mail
provincie@Flevoland.nl
Website
www.flevoland.nl

Expertise- en InnovatieCentrum Binnenvaart
Vasteland 78
3011 BN ROTTERDAM

Verzenddatum 14 SEP. 2020
Bijlagen
Uw kenmerk
Ons kenmerk 2667801

Onderwerp
Opdracht berekening stikstof emissie en depositie door binnenvaart

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij verstrekt provincie Flevoland (hierna "de provincie") opdracht aan Expertise- en InnovatieCentrum Binnenvaart (hierna "EICB") voor het verrichten van de diensten.

EICB gaat de volgende diensten verrichten:
• berekening stikstof emissie en depositie door de binnenvaart op N2000 gebieden in de provincie Flevoland.

EICB verricht de diensten op grond van deze opdracht in overeenstemming met de in de offerte opgenomen dan wel bij deze opdrachtbrief gevoegde planning. Deze opdracht wordt, gelet op deze planning, aangegaan van 1 augustus 2020 tot 31 oktober 2020.

Opdrachtsom
EICB verricht de werkzaamheden op grond van deze opdracht voor een vast totaalbedrag ter hoogte van [redacted] (zegge: [redacted] exclusief btw. EICB informeert de provincie per omgaande schriftelijk, indien EICB voorziet dat voornoemd maximumbedrag dreigt te worden overschreden.

Genoemd bedrag betreft de volledige vergoeding die de provincie verschuldigd is aan EICB voor de in het kader van deze opdracht te verrichten diensten en te leveren resultaten. Genoemde bedragen en tarieven zijn inclusief eventuele reis-en/of verblijfkosten en overige bijkomende kosten.

Facturatie
EICB factureert het door de provincie op grond van deze opdracht verschuldigde bedrag na het verrichten van de diensten en levering van het resultaat.

De factuur dient te voldoen aan de wettelijke vereisten, bevat een specificatie van de kosten en het kenmerk van deze opdrachtbrief. De factuur, al dan niet voorzien van bijlagen, wordt als één bestand digitaal ingediend. Hiertoe wordt het e-mailadres crediteur@flevoland.nl gebruikt.
De provincie voldoet het verschuldigde bedrag, indien gefactureerd overeenkomstig voorgaande factureringsafspraken, na acceptatie van het geleverde resultaat, binnen dertig dagen na ontvangst en goedkeuring van de betreffende factuur.

Inlichtingen bij [redacted]
Doorkiesnummer 0320-[redacted]
Bezoekadres
Visarenddreef 1
Lelystad

De provincie vergoedt geen kosten die uit meerwerk voortkomen, tenzij de provincie voorafgaand aan de uitvoering van bedoelde extra diensten of werkzaamheden daartoe schriftelijk opdracht heeft verstrekt. Ook wijst de provincie u er uitdrukkelijk op dat EICB aan deze opdracht geen rechten kan ontlenen voor de uitvoering van enige vervolgopdracht of voor een opdracht in enig volgend kalenderjaar.

Voorwaarden
Mevrouw [redacted] van de afdeling Strategie en Beleid, treedt namens de provincie op als contactpersoon voor deze opdracht. Zij is te bereiken via telefoonnummer 06-[redacted] of e-mailadres [redacted]@flevoland.nl.

Op deze opdracht zijn de bijgevoegde Algemene Inkoopvoorwaarden Provincie Flevoland 2018 van toepassing. Toepasselijkheid van eventuele door EICB gehanteerde algemene (leverings-) voorwaarden wordt uitdrukkelijk van de hand gewezen.

Het provinciehuis is gelegen naast het NS-station en bevindt zich in de nabijheid van het busstation. Komt u met eigen vervoer dan kunt u betaald parkeren op het parkeerterrein aan de Middenweg of in de Zilverparkgarage. Meer parkeerruimte is beschikbaar in de Waaggarage. Het is niet mogelijk een parkeerplaats bij het provinciehuis te reserveren. Meer informatie over de bereikbaarheid vindt u op onze website www.flevoland.nl.

U wordt verzocht beide exemplaren van deze opdracht rechtsgeldig voor akkoord te (laten) ondertekenen, per pagina te paraferen en één exemplaar per omgaande aan de provincie te retourneren ter attentie van mevrouw [redacted]

Hoogachtend,

Provincie Flevoland

De Commissaris van de Koning in de provincie Flevoland,
namens deze,
het hoofd van de afdeling Strategie en Beleid

[redacted]

Voor akkoord:

Expertise- en InnovatieCentrum Binnenvaart

Naam:
Datum:

ALGEMENE INKOOPVOORWAARDEN PROVINCIE FLEVOLAND 2018 VOOR LEVERINGEN EN DIENSTEN

Deel A. Algemeen deel

De bepalingen van deel A zijn van toepassing zowel op leveringen als op diensten.

Artikel 1 Begripsbepalingen

De hierna volgende begrippen worden in deze algemene inkoopvoorwaarden in de hierna vermelde betekenis gebruikt:

a. provincie: provincie Flevoland;
b. opdrachtnemer: iedere (rechts)persoon alsmede diens vertegenwoordiger(s), gemachtigde(n) en rechtsverkrijgende(n), die met de provincie een overeenkomst sluit tot het verrichten van leveringen en/of diensten, waarop deze algemene inkoopvoorwaarden toepasselijk zijn, alsmede zijn werknemers en door hem bij de uitvoering van de overeenkomst ingeschakelde derden;
c. partij(en): de provincie en/of de opdrachtnemer;
d. overeenkomst: de overeenkomst van opdracht tussen de provincie en de opdrachtnemer op basis waarvan de opdrachtnemer leveringen en/of diensten verricht voor de provincie en de provincie een tegenprestatie voldoet aan de opdrachtnemer;
e. dag: kalenderdag;
f. schriftelijk: door middel van geschreven documenten, fax- of e-mailcommunicatie, alsmede andere door de wet daarmee gelijk gestelde vormen van communicatie;
g. prestatie: het door de opdrachtnemer op basis van een overeenkomst tot stand te brengen resultaat;
h. zaak: roerende zaak, waaronder mede begrepen energie en water;
i. resultaten: alle resultaten van een overeenkomst waaronder begrepen doch niet uitsluitend alle adviezen, ontwerpen, rapporten, rapportages, protocollen, modellen e.d. die een opdrachtnemer in het kader van een overeenkomst voor en in opdracht van de provincie worden opgesteld, samengesteld of vervaardigd.

Artikel 2 Overeenkomst

1. Afwijkingen van deze algemene inkoopvoorwaarden zijn uitsluitend geldig voor zover ze uitdrukkelijk schriftelijk door de provincie zijn aanvaard en gelden slechts voor de overeenkomst waarop ze betrekking hebben.
2. Een wijziging van de overeenkomst komt uitsluitend tot stand nadat een partij een voorstel van de andere partij schriftelijk heeft aanvaard.
3. Indien enige bepaling van deze algemene inkoopvoorwaarden nietig is of vernietigd wordt, blijven de overige bepalingen onverkort en volledig van kracht.
4. In geval van toepassing van het derde lid treden partijen in overleg teneinde nieuwe rechtsgeldige bepalingen ter vervanging van de nietige dan wel vernietigde bepalingen overeen te komen, waarbij zoveel mogelijk het doel en de strekking van laatstbedoelde bepalingen in acht worden genomen.
5. In geval van strijdigheid tussen een bepaling in een overeenkomst en een bepaling in deze algemene inkoopvoorwaarden, prevaleert de bepaling uit de overeenkomst.
6. Indien de provincie tekeningen, modellen, specificaties, instructies, planningen, keuringsvoorschriften en dergelijke voorschrijft, maken deze deel uit van de overeenkomst.

Artikel 3 Meerwerk en minderwerk

1. Indien door aanvullende wensen of door gewijzigde inzichten van de provincie of door wijziging van wettelijke voorschriften, de prestatie die de opdrachtnemer op grond van de overeenkomst moet verrichten, aantoonbaar wordt verzwaard dan wel uitgebreid, is sprake van meerwerk.
2. Tot meerwerk als bedoeld in het eerste lid worden niet gerekend essentiële werkzaamheden die de opdrachtnemer bij het sluiten van de overeenkomst had behoren te voorzien.
3. Indien de prestatie die de opdrachtnemer op grond van de overeenkomst moet verrichten, aantoonbaar wordt verlicht dan wel verminderd, is sprake van minderwerk.
4. Indien een partij meent dat van meer- en/of minderwerk sprake is, doet zij daarvan tijdig en schriftelijk mededeling aan de andere partij onder opgave van de financiële en andere gevolgen daarvan voor de uitvoering van de overeenkomst.
5. De opdrachtnemer vangt niet aan met de uitvoering van meerwerk dan na een schriftelijke opdracht daartoe van de provincie.
6. Meerwerk dat niet vooraf schriftelijk is overeengekomen, wordt niet door de provincie vergoed.
7. De opdrachtnemer zendt een aparte en gespecificeerde nota voor het meer- en/of minderwerk.

Artikel 4 Verplichtingen opdrachtnemer

1. De opdrachtnemer besteedt de uitvoering van de overeenkomst niet in zijn geheel uit aan een derde.
2. De opdrachtnemer besteedt de uitvoering van de overeenkomst niet gedeeltelijk uit aan een derde, tenzij hiermee voorafgaand schriftelijk is ingestemd door de provincie.
3. De opdrachtnemer vervangt de personen die zijn belast met de uitvoering van de overeenkomst en die in de overeenkomst zijn benoemd, tijdelijk noch definitief, tenzij hiermee vooraf schriftelijk is ingestemd door de provincie.
4. De provincie onthoudt haar instemming als bedoeld in de vorige leden niet en verbindt daaraan geen voorwaarden, tenzij dit in het voorkomende geval redelijk kan worden geacht.
5. De opdrachtnemer levert zijn prestatie goed en zorgvuldig, naar beste weten en kunnen op een wijze die aan de overeenkomst beantwoordt en binnen de overeengekomen termijn. De opdrachtnemer maakt daarbij geen inbreuk op intellectuele of industriële eigendomsrechten van derden en leeft alle van toepassing zijnde wettelijke eisen en overige overheidsvoorschriften na.
6. De opdrachtnemer gebruikt de in het kader van de overeenkomst door de provincie aan de opdrachtnemer verstrekte informatie en documentatie, waaronder tekeningen en modellen, alleen indien en voor zover dat in het kader van de uitvoering van de overeenkomst noodzakelijk is.
7. De informatie en documentatie als bedoeld in het zesde lid, blijft te allen tijde eigendom van de provincie.
8. Verplichtingen die naar hun aard zijn bestemd om ook na uitvoering van de overeenkomst voort te duren, behouden hun werking ook nadat de overeenkomst is uitgevoerd.

Artikel 5 Geheimhouding en bekendmaking

1. Partijen zijn verplicht alle direct of indirect van de andere partij vertrouwelijk verkregen informatie en (persoons)gegevens vertrouwelijk te behandelen, ook na afloop van de overeenkomst.
2. Partijen maken de informatie en (persoons)gegevens als bedoeld in het eerste lid, niet aan derden openbaar, tenzij hiermee vooraf schriftelijk is ingestemd door de andere partij, of op grond van een wettelijke verplichting of een rechterlijk bevel. Artikel 4, vierde lid, is van overeenkomstige toepassing.
3. De opdrachtnemer maakt in publicaties of reclame-uitingen geen melding van de overeenkomst en de resultaten hiervan en gebruikt de naam en/of het logo van de provincie niet als referentie, tenzij de provincie hiermee vooraf schriftelijk heeft ingestemd. Artikel 4, vierde lid, is van overeenkomstige toepassing.
4. In geval van overtreding van de voorgaande leden door de opdrachtnemer, verbeurt de opdrachtnemer aan de provincie een onmiddellijk opeisbare boete van € 5.000, - per geval.
5. Voor de opeisbaarheid van deze boete(s) is geen ingebrekestelling vereist en deze geldt onverminderd enig ander aan de provincie toekomend recht, waaronder het recht op volledige schadevergoeding en nakoming.
6. De provincie kan persberichten en andere openbare mededelingen coördineren.

Artikel 6 Toetsing

1. De provincie heeft het recht de prestatie te (laten)toetsen.
2. De provincie kan de toets bedoeld in het eerste lid, zowel voor, tijdens als binnen een redelijke termijn na de levering van de prestatie (laten)uitvoeren.

Artikel 7 Niet-tijdige nakoming

1. De opdrachtnemer meldt een dreigende termijnoverschrijding zo spoedig mogelijk schriftelijk aan de provincie, waarbij hij de aard van de dreigende termijnoverschrijding, de te treffen maatregelen en de verwachte duur van de vertraging vermeldt.
2. De provincie bevestigt schriftelijk de ontvangst van de melding als bedoeld in het eerste lid en geeft daarbij aan of zij instemt met de voorgestelde handelwijze. Deze instemming houdt niet in dat provincie de oorzaak van de dreigende vertraging erkent en laat alle andere rechten of vorderingen die de provincie op grond van de overeenkomst toekomen, onverlet.

Artikel 8 Tekortkoming in de nakoming

1. Een tekortkoming in de nakoming tengevolge van de volgende omstandigheden is in ieder geval toerekenbaar aan de tekortschietende partij: gebrek aan personeel, ziekte of staking van personeel, verlate levering van zaken, files, liquiditeitsproblemen, toerekenbare tekortkoming in de nakoming van door de opdrachtnemer ingeschakelde derden en andere, voorzienbare omstandigheden waarop de opdrachtnemer had kunnen en moeten anticiperen.
2. De provincie heeft het recht om voor rekening van en na overleg met de opdrachtnemer herstel of vervanging zelf uit te voeren of door derden te laten uitvoeren, onverminderd de mogelijkheden die de wet biedt en de overige rechten die haar toekomen, in de volgende gevallen:
   a. nakoming is blijvend onmogelijk;
   b. de in een schriftelijke ingebrekestelling gestelde termijn voor nakoming is ongebruiktverlopen;
   c. er is sprake van zodanige spoedeisendheid dat onmiddellijke actie isgeboden.

Artikel 9 Aansprakelijkheid

1. Tenzij anders overeengekomen, is de partij die toerekenbaar tekortschiet in de nakoming van haar verplichtingen, tegenover de andere partij aansprakelijk voor de door de andere partij geleden dan wel te lijden schade, met dien verstande dat de aansprakelijkheid per contractsperiode beperkt is tot een bedrag van:
   - voor opdrachten waarvan de totale waarde kleiner is dan of gelijk aan € 50.000,-: € 150.000,- per gebeurtenis met een maximum aantal van 3 gebeurtenissen;
   - voor opdrachten waarvan de totale waarde meer is dan € 50.000,- maar kleiner dan of gelijk aan € 100.000,-: € 300.000,- per gebeurtenis met een maximum aantal van 3 gebeurtenissen;
   - voor opdrachten waarvan de totale waarde meer is dan € 100.000,- maar kleiner dan of gelijk aan € 150.000,-: € 500.000,- per gebeurtenis met een maximum aantal van 3 gebeurtenissen;
   - voor opdrachten waarvan de totale waarde meer is dan € 150.000,- maar kleiner dan of gelijk aan € 500.000,-: € 1.500.000,- per gebeurtenis met een maximum aantal van 3 gebeurtenissen;
   - voor opdrachten waarvan de totale waarde meer is dan € 500.000,-: € 3.000.000,- per gebeurtenis met een maximum aantal van 3 gebeurtenissen.
2. Samenhangende gebeurtenissen als bedoeld in het eerste lid, worden aangemerkt als één gebeurtenis.
3. De beperking van de aansprakelijkheid als bedoeld in het eerste lid komt te vervallen:
   a. in geval van aanspraken van derden op schadevergoeding voor dood- en letselschade;
   b. indien sprake is van opzet of grove schuld aan de zijde van de tekortschietende partij;
   c. in geval van schending van intellectuele eigendomsrechten als bedoeld in artikel 4, vijfde lid.

   In deze gevallen zijn de bepalingen uit afdeling 6.1.10 BW onverkort van toepassing, wat betekent dat de aansprakelijkheid van partijen niet door deze algemene voorwaarden wordt beperkt maar door de regeling daarvan in de wet.
4. Onder derden als bedoeld in het derde lid, worden mede begrepen volksvertegenwoordigers, bestuurders, werknemers en andere voor de provincie werkzame personen.
5. Indien een derde de provincie aansprakelijk stelt voor handelen of nalaten waarvoor de opdrachtnemer aansprakelijk is op grond van het bepaalde in de wet, deze algemene voorwaarden, de overeenkomst en bijbehorende documenten, neemt de opdrachtnemer de behandeling van deze aanspraak op eerste verzoek van de provincie en voor eigen rekening en risico over en vrijwaart de provincie terzake, met inachtneming van de leden 1, 2 en 3 van dit artikel.
6. Alle kosten, waaronder begrepen schadevergoeding, boetes en rente, die de provincie heeft gemaakt in verband met de behandeling van een aanspraak als bedoeld in het vijfde lid, komen voor rekening van de opdrachtnemer.
7. In het geval de belastingdienst of instanties aan wie de uitvoering van de sociale verzekeringswetgeving is opgedragen de rechtsverhouding tussen partijen aanmerken als een fictieve dienstbetrekking, neemt de opdrachtnemer de behandeling van alle aanspraken, waaronder begrepen boetes, rente en kosten, op eerste verzoek van de provincie en voor eigen rekening en risico over.
8. De opdrachtnemer verklaart dat hij genoegzaam is verzekerd en zich genoegzaam verzekerd zal houden tegen de aansprakelijkheid zoals bedoeld in deze algemene voorwaarden, de overeenkomst en bijbehorende documenten.

Artikel 10 Ontbinding

1. Partijen hebben het recht, onverminderd de mogelijkheden die de wet biedt en de overige rechten die hen toekomen, de overeenkomst tussen partijen buiten rechte te ontbinden, indien de andere partij enige verplichting uit de overeenkomst niet tijdig of niet behoorlijk nakomt en voor zover de tekortkoming vatbaar is voor herstel, nalaat zodanige tekortkoming te herstellen binnen de in een schriftelijke ingebrekestelling gestelde termijn voor nakoming.
2. Onverminderd de mogelijkheden die de wet biedt en de overige rechten die haar toekomen, heeft de provincie het recht om de overeenkomst tussen partijen direct en zonder ingebrekestelling buiten rechte te ontbinden, indien:
   a. de opdrachtnemer in staat van faillissement of in surséance van betaling verkeert, of op een aanmerkelijk deel van haar vermogen beslag wordt gelegd;
   b. de opdrachtnemer overlijdt of anderszins in de (fysieke) onmogelijkheid komt te verkeren om de overeenkomst uit te voeren;
   c. de opdrachtnemer overlijdt of anderszins in de (fysieke) onmogelijkheid komt te verkeren om de overeenkomst uit te voeren;
   d. de bedrijfsvoering van de opdrachtnemer (deels) is stilgelegd, hij zijn activiteiten (deels) heeft gestaakt of overgedragen of hij in liquidatie verkeert;
   e. de zeggenschap over of binnen de onderneming van de opdrachtnemer wijzigt bijvoorbeeld door wijziging van aandeelhouders of wisseling van bestuursleden;
   f. personeelsleden van of personen die werkzaam zijn bij de provincie, een al dan niet betaalde nevenfunctie bij de opdrachtnemer vervullen of ten tijde van de onderhandelingen hebben vervuld of die belangen hebben bij de opdrachtnemer of bij diens bedrijfsvoering, zonder dat de provincie daarvan voor de totstandkoming van de overeenkomst in kennis is gesteld;
   g. feiten of omstandigheden in relatie tot het bedrijf of de persoon van de opdrachtnemer bekend worden, die, waren deze bekend geweest vóór het tot stand komen van de overeenkomst, aanleiding zouden zijn geweest om geen overeenkomst met deze opdrachtnemer aan te gaan.
3. De opdrachtnemer is verplicht de provincie terstond te informeren over het optreden of redelijkerwijs voorzienbaar zijn van een van de omstandigheden als bedoeld in het tweede lid.
4. In geval van ontbinding van de overeenkomst heeft de opdrachtnemer geen recht op enige schadevergoeding.

5. In geval van ontbinding heeft de provincie het recht om de reeds door de opdrachtnemer geleverde en door de provincie betaalde prestatie te blijven gebruiken.
6. De provincie kan afgifte vorderen van hetgeen reeds op basis van de overeenkomst is ontwikkeld of gerealiseerd en van de gegevens die nodig zijn om een en ander te kunnen voltooien en gebruiken, tegen betaling van een corresponderend deel van de overeengekomen tegenprestatie.
7. Partijen kunnen overeenkomen dat de opdrachtnemer de prestatie zodanig afrondt, dat deze voldoet aan hetgeen is overeengekomen dan wel dat deze door een ander kan worden voltooid.

Artikel 11 Prijzen en tarieven

1. Prijzen en tarieven zijn vast voor de duur van de overeenkomst en in euro's en omvatten alle belastingen, maar exclusief BTW en betreffen de overeengekomen prestatie, alsmede alle overige kosten, zoals die van training of inwerking van personeel, reis- en verblijf- en voorrijkosten, administratiekosten en de kosten van de verpakking.
2. De in het eerste lid bedoelde prijzen gelden ook voor meer- en minderwerk als bedoeld in artikel 3.

Artikel 12 Betaling

1. Tenzij factureringsmomenten zijn overeengekomen, zendt de opdrachtnemer niet eerder een factuur aan de provincie dan nadat de prestatie is verricht en geaccepteerd.
2. In een factuur is in ieder geval opgenomen:
   a. opgave van het aantal werkelijk en noodzakelijk bestede uren, alsmede de data waarop een en ander is verricht, of
   b. een korte omschrijving van de verrichte prestatie.
3. De provincie voldoet binnen dertig dagen na ontvangst en goedkeuring van de desbetreffende factuur de op grond van de overeenkomst verschuldigde bedragen, mits gefactureerd overeenkomstig de factureringsafspraken en na acceptatie van de prestatie en de bijbehorende documentatie.
4. In geval van te late betaling is de provincie de wettelijke rente verschuldigd.
5. In geval van vooruitbetaling door de provincie verstrekt de opdrachtnemer op eerste verzoek daartoe en voorafgaand aan de eerste vooruitbetaling, op zijn kosten voldoende zekerheid voor (terug)betaling, voor het geval de opdrachtnemer op enigerlei wijze tekort schiet in de nakoming van zijn verplichtingen waarop de vooruitbetaling ziet.
6. De zekerheid wordt verstrekt door middel van een originele verklaring (bankgarantie "op afroep") van een erkende kredietinstelling ter hoogte van het door de provincie vooruit te betalen of vooruitbetaalde bedrag, vermeerderd met eventuele rente en kosten, een en ander goed te keuren door de provincie.
7. Indien is overeengekomen dat betaling volgens nacalculatie plaatsvindt, specificeert de opdrachtnemer de factuur zoals overeengekomen.
8. Betaling door de provincie houdt op geen enkele wijze afstand van enig recht in.
9. Het is de opdrachtnemer niet toegestaan zijn prestatie te verrekenen met een vordering op de provincie, uit welken hoofde dan ook verschuldigd.
10. De provincie heeft het recht de voldoening van een factuur op te schorten in het geval van een dreigende vertraging als bedoeld in artikel 7, eerste lid, of een toerekenbare tekortkoming als bedoeld in artikel 8, eerste lid.
11. Overschrijding van een betalingstermijn door de provincie of niet-betaling van een factuur op grond van vermoedelijke inhoudelijke onjuistheid daarvan of in geval van ondeugdelijkheid van de prestatie, geeft de opdrachtnemer niet het recht zijn werkzaamheden op te schorten dan wel te beëindigen.
12. De provincie kan de factuur door een door haar aan te wijzen accountant als bedoeld in artikel 393, eerste lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek op inhoudelijke juistheid laten controleren. De opdrachtnemer verleent de betrokken accountant inzage in boeken en bescheiden en verstrekt hem alle gegevens en informatie die deze verlangt.
13. De controle als bedoeld in het twaalfde lid, is vertrouwelijk en strekt zich niet verder uit dan voor het verifiëren van de facturen is vereist.
14. De accountant brengt zijn rapportage zo spoedig mogelijk aan partijen uit.
15. De kosten van het accountantsonderzoek als bedoeld in de vorige leden, komen voor rekening van de provincie, tenzij uit het onderzoek van de accountant blijkt dat de factuur niet juist dan wel onvolledig is, in welk geval bedoelde kosten voor rekening van de opdrachtnemerkomen.

Artikel 13 Zaken van de provincie

1. In het geval de provincie aan de opdrachtnemer zaken, zoals grondstoffen, hulpstoffen, gereedschappen, tekeningen, specificaties en software, ter beschikking heeft gesteld ten behoeve van de uitvoering van de overeenkomst, blijven deze zaken eigendom van de provincie. Aan de terbeschikkingstelling kunnen voorwaarden wordenverbonden.
2. De opdrachtnemer bewaart de ter beschikking gestelde zaken afgescheiden van soortgelijke zaken welke behoren aan hemzelf of aan derden.
3. De opdrachtnemer zal de ter beschikking gestelde zaken merken als eigendom van de provincie.
4. De opdrachtnemer retourneert al hetgeen hij in het kader van de uitvoering van de overeenkomst van de provincie onder zich heeft, binnen veertien dagen nadat de overeenkomst is uitgevoerd zonder kosten aan de provincie.
5. Het is de opdrachtnemer niet toegestaan een kopie van de in het eerste lid bedoelde zaken te bewaren of te gebruiken, anders dan in het kader van zijn archiveringsverplichtingen.

Artikel 14 Arbeidsvoorwaarden en arbeidsdiscriminatie

1. Opdrachtnemer houdt zich bij het verrichten van de werkzaamheden aan de geldende wet- en regelgeving op het gebied van arbeidsvoorwaarden en aan de CAO die op hem en zijn werknemers van toepassing is.
2. Opdrachtnemer legt alle arbeidsvoorwaardelijke afspraken ten behoeve van het verrichten van de werkzaamheden op een inzichtelijke en toegankelijke wijze vast.
3. Opdrachtnemer verschaft desgevraagd en onverwijld aan bevoegde instanties toegang tot deze arbeidsvoorwaardelijke afspraken en werkt mee aan controles, audits of loonvalidatie.
4. Opdrachtnemer verschaft desgevraagd en onverwijld aan provincie toegang tot de in lid 2 genoemde arbeidsvoorwaardelijke afspraken indien provincie dit noodzakelijk acht in verband met het voorkomen van of de behandeling van een loonvordering aangaande verrichte arbeid ten behoeve van het verrichten van de werkzaamheden.
5. Opdrachtnemer legt de verplichtingen voortvloeiend uit de vorige leden onverkort op aan alle partijen waarmee hij contracten aangaat ten behoeve van het verrichten van werkzaamheden en bedingt tevens dat deze partijen vervolgens bedoelde verplichtingen onverkort opleggen aan alle partijen met wie zij op hun beurt contracten aangaan ten behoeve van het verrichten van de werkzaamheden.
6. Ter voorkoming van het maken van ongeoorloofd onderscheid, in het bijzonder naar godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, geslacht, ras, nationaliteit, seksuele geaardheid, burgerlijke staat, handicap, chronische ziekte, leeftijd of welke grond dan ook, zullen alleen functierelevante eisen betreffende de uitvoering van de overeenkomst door de opdrachtnemer aan haar personeel en/of onderaannemers kunnen worden gesteld en door de provincie worden meegewogen.

Artikel 15 Overdracht van rechten en/of verplichtingen

1. Het is partijen niet toegestaan hun rechten en verplichtingen op basis van de overeenkomst zonder voorafgaande schriftelijke instemming van de andere partij geheel of gedeeltelijk over te dragen aan een derde. Aan dit verbod komt goederenrechtelijke werking toe in de zin van artikel 3:83, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek. Artikel 4, vierde lid, is van overeenkomstige toepassing.
2. Het eerste lid geldt niet ten aanzien van het vestigen van eenpandrecht.

Artikel 16 Toepasselijk recht en geschillen

1. Op de overeenkomst en alle overeenkomsten die daaruit voortvloeien is uitsluitend Nederlands recht van toepassing.
2. Partijen lossen waar mogelijk hun geschillen op door middel van goedoverleg.
3. Indien partijen niet tot een oplossing komen of in spoedeisende gevallen, zullen de geschillen worden voorgelegd aan de bevoegde rechter in het arrondissement van de hoofdstad van de provincie.

Deel B. Leveringen

De bepalingen van deel B zijn van toepassing op leveringen, naast de bepalingen van deel A.

Artikel 17 Specifieke garanties voor leveringen

1. Een geleverde zaak bezit tenminste de eigenschappen die zijn overeengekomen en welke de provincie op grond van de overeenkomst magverwachten.
2. Voor een geleverde zaak geldt een garantietermijn van 24 maanden, tenzij uit wet of jurisprudentie een langere termijn volgt dan wel de opdrachtnemer of de branche van de opdrachtnemer een langere termijn hanteert, in welk geval de langste termijngeldt.
3. De opdrachtnemer herstelt voor eigen rekening alle fouten en gebreken die zich binnen de garantietermijn openbaren en die niet te wijten zijn aan normale slijtage of onoordeelkundig gebruik.
4. De opdrachtnemer garandeert dat gedurende de gebruikelijke levensduur van de geleverde zaak nieuwe onderdelen voorhanden zijn om fouten en gebreken aan deze zaak te kunnen herstellen.

Artikel 18 Aflevering van een zaak

1. Aflevering vindt plaats op de overeengekomen locatie en het overeengekomen tijdstip en geschiedt voor rekening en risico, waaronder transport en verzekeringen, van de opdrachtnemer.
2. De opdrachtnemer overhandigt alle documenten die betrekking hebben op of verband houden met een te leveren zaak, zoals certificaten, paklijsten, gebruiksaanwijzingen (in Nederlandse taal gesteld), uiterlijk ten tijde van de aflevering aan de provincie of zendt deze, zo mogelijk, op voorhand aan deprovincie.
3. De opdrachtnemer voert alle gebruikte verpakkingsmaterialen voor zijn rekening en risico af en draagt zorg voor een milieuvriendelijke verwerking.

Artikel 19 Risico- en eigendomsovergang

De eigendom en het risico van een zaak gaat pas over op de provincie zodra de zaak is gemonteerd en/of geïnstalleerd, zich in de feitelijke macht van de provincie bevindt en na acceptatie van de levering.

Artikel 20 Toepasselijk recht

De toepasselijkheid van het Weens koopverdrag, en van eventuele andere, internationale regelingen inzake koop van roerende zaken, voor zover de werking hiervan door partijen kan worden uitgesloten, is uitgesloten.

Deel C. Diensten

De bepalingen van deel C zijn van toepassing op diensten, naast de bepalingen van deel A.

Artikel 21 Verplichtingen van de opdrachtnemer

1. De opdrachtnemer verricht de dienst met de zorgvuldigheid, deskundigheid en professionaliteit die gebruikelijk is binnen de branche of beroepsgroep van de opdrachtnemer.
2. De opdrachtnemer zet uitsluitend gekwalificeerde personen in voor het uitvoeren van de overeenkomst.
3. Indien nodig, zorgt de opdrachtnemer voor adequate vervanging van de in het tweede lid bedoelde personen.
4. De aan vervanging als bedoeld in het derde lid verbonden meerkosten zijn voor rekening van de opdrachtnemer.
5. De opdrachtnemer zet uitsluitend personen in die in Nederland arbeid mogen verrichten.

Artikel 22 Intellectuele en industriële eigendomsrechten

1. A) Alle intellectuele en industriële eigendomsrechten en databankrechten die zullen ontstaan of kunnen worden uitgeoefend ten aanzien van de resultaten van de overeenkomst berusten in beginsel te allen tijde bij de provincie.
2. B) Dit uitgangspunt geldt niet:
   - inzake rechten op eventueel ten behoeve van de opdracht door de opdrachtnemer ontwikkelde software modellering en de daarvoor gebruikte softwareprogrammatuur,
   - op andere door de opdrachtnemer in het kader van de overeenkomst ontwikkelde kennis en knowhow die ten grondslag ligt aan het aan de provincie geleverde resultaat.
3. De opdrachtnemer draagt alle intellectuele en industriële rechten die mochten ontstaan ten aanzien van de prestatie - voor zover mogelijk - op het moment van het ontstaan daarvan bij voorbaat en om niet over aan de provincie, welke overdracht door de provincie reeds nu voor alsdan wordt aanvaard. Voor zover voor de overdracht van de genoemde rechten op enig moment een nadere akte zou zijn vereist, machtigt de opdrachtnemer de provincie reeds nu voor alsdan onherroepelijk om zodanige akte op te maken en mede namens de opdrachtnemer te ondertekenen, onverminderd de verplichting van de opdrachtnemer om op eerste verzoek van de provincie aan de overdracht van deze rechten medewerking te verlenen, zonder daarbij voorwaarden te kunnen stellen.
4. De opdrachtnemer doet met de totstandkoming van de overeenkomst afstand jegens de provincie van alle eventueel aan hem, opdrachtnemer, toekomende zogenoemde persoonlijkheidsrechten, in de mate als de toepasselijke regelgeving zodanige afstand toelaat. De opdrachtnemer doet, hiertoe gevolmachtigd, ook namens het aan zijn zijde betrokken personeel, afstand jegens de provincie van alle eventueel aan deze personeelsleden toekomende persoonlijkheidsrechten, in de mate waarin de toepasselijke regelgeving zodanige afstandtoelaat.
5. De opdrachtnemer mag de resultaten van de overeenkomst waarop krachtens het eerste lid een eigendomsrecht ten behoeve van de provincie rust enkel voor zichzelf of ten behoeve van derden gebruiken zolang de belangen van de provincie hierdoor niet worden geschaad.
6. Indien de intellectuele eigendomsrechten niet berusten bij de provincie zoals gesteld in lid 1, verleent opdrachtnemer de provincie door het sluiten van de overeenkomst een eeuwigdurend gebruiksrecht ten aanzien van de in het eerste lid bedoelde, uitgezonderde rechten.
7. De provincie geldt als ontwerper in de zin van artikel 6, tweede lid, van de Eenvormige Beneluxwet inzake tekeningen en modellen en heeft bij uitsluiting het recht om een eindproduct dat daarvoor in aanmerking komt te deponeren bij het in artikel 8 van die wet bedoelde bureau, al dan niet door tussenkomst van een nationaledienst.
8. Indien een derde de provincie aansprakelijk stelt ter zake van (gestelde) inbreuk op intellectuele of industriële eigendomsrechten van die derde, vergelijkbare aanspraken met betrekking tot kennis, ongeoorloofde mededinging en dergelijke daaronder begrepen, waarvoor de opdrachtnemer aansprakelijk is op grond van het bepaalde in deze algemene voorwaarden, de overeenkomst en bijbehorende documenten, neemt de opdrachtnemer de behandeling van deze aanspraak op eerste verzoek van de provincie en voor eigen rekening en risico over. De opdrachtnemer verplicht zich tot het op zijn kosten treffen van alle maatregelen die kunnen bijdragen tot voorkoming van stagnatie en tot beperking van de te maken extra kosten en/of te lijden schade als gevolg van bedoelde inbreuken.

PROVINCIE FLEVOLAND

Provincie Flevoland
ONTVANGEN
18 SEP. 2020

Postbus 55
8200 AB Lelystad

Telefoon
(0320)-265265
Fax
(0320)-265260
E-mail
provincie@Flevoland.nl
Website
www.flevoland.nl

Expertise- en InnovatieCentrum Binnenvaart
Vasteland 78
3011 BN ROTTERDAM

Verzenddatum 14 SEP. 2020 | *Bijlagen* | *Uw kenmerk* | *Ons kenmerk* 2667801

Onderwerp
Opdracht berekening stikstof emissie en depositie door binnenvaart

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij verstrekt provincie Flevoland (hierna "de provincie") opdracht aan Expertise- en InnovatieCentrum Binnenvaart (hierna "EICB") voor het verrichten van de diensten.

EICB gaat de volgende diensten verrichten:
• berekening stikstof emissie en depositie door de binnenvaart op N2000 gebieden in de provincie Flevoland.

EICB verricht de diensten op grond van deze opdracht in overeenstemming met de in de offerte opgenomen dan wel bij deze opdrachtbrief gevoegde planning. Deze opdracht wordt, gelet op deze planning, aangegaan van 1 augustus 2020 tot 31 oktober 2020.

Opdrachtsom
EICB verricht de werkzaamheden op grond van deze opdracht voor een vast totaalbedrag ter hoogte van [redacted] (zegge: [redacted]) exclusief btw. EICB informeert de provincie per omgaande schriftelijk, indien EICB voorziet dat voornoemd maximumbedrag dreigt te worden overschreden.

Genoemd bedrag betreft de volledige vergoeding die de provincie verschuldigd is aan EICB voor de in het kader van deze opdracht te verrichten diensten en te leveren resultaten. Genoemde bedragen en tarieven zijn inclusief eventuele reis-en/of verblijfkosten en overige bijkomende kosten.

Facturatie
EICB factureert het door de provincie op grond van deze opdracht verschuldigde bedrag na het verrichten van de diensten en levering van het resultaat.

De factuur dient te voldoen aan de wettelijke vereisten, bevat een specificatie van de kosten en het kenmerk van deze opdrachtbrief. De factuur, al dan niet voorzien van bijlagen, wordt als één bestand digitaal ingediend. Hiertoe wordt het e-mailadres crediteur@flevoland.nl gebruikt.
De provincie voldoet het verschuldigde bedrag, indien gefactureerd overeenkomstig voorgaande factureringsafspraken, na acceptatie van het geleverde resultaat, binnen dertig dagen na ontvangst en goedkeuring van de betreffende factuur.

Inlichtingen bij [redacted]
Doorkiesnummer 0320-[redacted]
Bezoekadres
Visarenddreef 1
Lelystad
[redacted]

De provincie vergoedt geen kosten die uit meerwerk voortkomen, tenzij de provincie voorafgaand aan de uitvoering van bedoelde extra diensten of werkzaamheden daartoe schriftelijk opdracht heeft verstrekt. Ook wijst de provincie u er uitdrukkelijk op dat EICB aan deze opdracht geen rechten kan ontlenen voor de uitvoering van enige vervolgopdracht of voor een opdracht in enig volgend kalenderjaar.

Voorwaarden
Mevrouw [redacted] van de afdeling Strategie en Beleid, treedt namens de provincie op als contactpersoon voor deze opdracht. Zij is te bereiken via telefoonnummer 06-[redacted] of e-mailadres [redacted]@flevoland.nl.

Op deze opdracht zijn de bijgevoegde Algemene Inkoopvoorwaarden Provincie Flevoland 2018 van toepassing. Toepasselijkheid van eventuele door EICB gehanteerde algemene (leverings-) voorwaarden wordt uitdrukkelijk van de hand gewezen.

Het provinciehuis is gelegen naast het NS-station en bevindt zich in de nabijheid van het busstation. Komt u met eigen vervoer dan kunt u betaald parkeren op het parkeerterrein aan de Middenweg of in de Zilverparkgarage. Meer parkeerruimte is beschikbaar in de Waaggarage. Het is niet mogelijk een parkeerplaats bij het provinciehuis te reserveren. Meer informatie over de bereikbaarheid vindt u op onze website www.flevoland.nl.

U wordt verzocht beide exemplaren van deze opdracht rechtsgeldig voor akkoord te (laten) ondertekenen, per pagina te paraferen en één exemplaar per omgaande aan de provincie te retourneren ter attentie van mevrouw [redacted]

Hoogachtend,

Provincie Flevoland

De Commissaris van de Koning in de provincie Flevoland,
namens deze,
het hoofd van de afdeling Strategie en Beleid

[redacted]

Voor akkoord:

Expertise- en InnovatieCentrum Binnenvaart

[redacted]

[redacted]

ALGEMENE INKOOPVOORWAARDEN PROVINCIE FLEVOLAND 2018 VOOR LEVERINGEN EN DIENSTEN

Deel A. Algemeen deel

De bepalingen van deel A zijn van toepassing zowel op leveringen als op diensten.

Artikel 1 Begripsbepalingen

De hierna volgende begrippen worden in deze algemene inkoopvoorwaarden in de hierna vermelde betekenis gebruikt:

a. provincie: provincie Flevoland;
b. opdrachtnemer: iedere (rechts)persoon alsmede diens vertegenwoordiger(s), gemachtigde(n) en rechtsverkrijgende(n), die met de provincie een overeenkomst sluit tot het verrichten van leveringen en/of diensten, waarop deze algemene inkoopvoorwaarden toepasselijk zijn, alsmede zijn werknemers en door hem bij de uitvoering van de overeenkomst ingeschakelde derden;
c. partij(en): de provincie en/of de opdrachtnemer;
d. overeenkomst: de overeenkomst van opdracht tussen de provincie en de opdrachtnemer op basis waarvan de opdrachtnemer leveringen en/of diensten verricht voor de provincie en de provincie een tegenprestatie voldoet aan de opdrachtnemer;
e. dag: kalenderdag;
f. schriftelijk: door middel van geschreven documenten, fax- of e-mailcommunicatie, alsmede andere door de wet daarmee gelijk gestelde vormen van communicatie;
g. prestatie: het door de opdrachtnemer op basis van een overeenkomst tot stand te brengen resultaat;
h. zaak: roerende zaak, waaronder mede begrepen energie en water;
i. resultaten: alle resultaten van een overeenkomst waaronder begrepen doch niet uitsluitend alle adviezen, ontwerpen, rapporten, rapportages, protocollen, modellen e.d. die een opdrachtnemer in het kader van een overeenkomst voor en in opdracht van de provincie worden opgesteld, samengesteld of vervaardigd.

Artikel 2 Overeenkomst

1. Afwijkingen van deze algemene inkoopvoorwaarden zijn uitsluitend geldig voor zover ze uitdrukkelijk schriftelijk door de provincie zijn aanvaard en gelden slechts voor de overeenkomst waarop ze betrekking hebben.
2. Een wijziging van de overeenkomst komt uitsluitend tot stand nadat een partij een voorstel van de andere partij schriftelijk heeft aanvaard.
3. Indien enige bepaling van deze algemene inkoopvoorwaarden nietig is of vernietigd wordt, blijven de overige bepalingen onverkort en volledig van kracht.
4. In geval van toepassing van het derde lid treden partijen in overleg teneinde nieuwe rechtsgeldige bepalingen ter vervanging van de nietige dan wel vernietigde bepalingen overeen te komen, waarbij zoveel mogelijk het doel en de strekking van laatstbedoelde bepalingen in acht worden genomen.
5. In geval van strijdigheid tussen een bepaling in een overeenkomst en een bepaling in deze algemene inkoopvoorwaarden, prevaleert de bepaling uit de overeenkomst.
6. Indien de provincie tekeningen, modellen, specificaties, instructies, planningen, keuringsvoorschriften en dergelijke voorschrijft, maken deze deel uit van de overeenkomst.

Artikel 3 Meerwerk en minderwerk

1. Indien door aanvullende wensen of door gewijzigde inzichten van de provincie of door wijziging van wettelijke voorschriften, de prestatie die de opdrachtnemer op grond van de overeenkomst moet verrichten, aantoonbaar wordt verzwaard dan wel uitgebreid, is sprake van meerwerk.
2. Tot meerwerk als bedoeld in het eerste lid worden niet gerekend essentiële werkzaamheden die de opdrachtnemer bij het sluiten van de overeenkomst had behoren te voorzien.
3. Indien de prestatie die de opdrachtnemer op grond van de overeenkomst moet verrichten, aantoonbaar wordt verlicht dan wel verminderd, is sprake van minderwerk.
4. Indien een partij meent dat van meer- en/of minderwerk sprake is, doet zij daarvan tijdig en schriftelijk mededeling aan de andere partij onder opgave van de financiële en andere gevolgen daarvan voor de uitvoering van de overeenkomst.
5. De opdrachtnemer vangt niet aan met de uitvoering van meerwerk dan na een schriftelijke opdracht daartoe van de provincie.
6. Meerwerk dat niet vooraf schriftelijk is overeengekomen, wordt niet door de provincie vergoed.
7. De opdrachtnemer zendt een aparte en gespecificeerde nota voor het meer- en/of minderwerk.

Artikel 4 Verplichtingen opdrachtnemer

1. De opdrachtnemer besteedt de uitvoering van de overeenkomst niet in zijn geheel uit aan een derde.
2. De opdrachtnemer besteedt de uitvoering van de overeenkomst niet gedeeltelijk uit aan een derde, tenzij hiermee voorafgaand schriftelijk is ingestemd door de provincie.
3. De opdrachtnemer vervangt de personen die zijn belast met de uitvoering van de overeenkomst en die in de overeenkomst zijn benoemd, tijdelijk noch definitief, tenzij hiermee vooraf schriftelijk is ingestemd door de provincie.
4. De provincie onthoudt haar instemming als bedoeld in de vorige leden niet en verbindt daaraan geen voorwaarden, tenzij dit in het voorkomende geval redelijk kan worden geacht.
5. De opdrachtnemer levert zijn prestatie goed en zorgvuldig, naar beste weten en kunnen op een wijze die aan de overeenkomst beantwoordt en binnen de overeengekomen termijn. De opdrachtnemer maakt daarbij geen inbreuk op intellectuele of industriële eigendomsrechten van derden en leeft alle van toepassing zijnde wettelijke eisen en overige overheidsvoorschriften na.
6. De opdrachtnemer gebruikt de in het kader van de overeenkomst door de provincie aan de opdrachtnemer verstrekte informatie en documentatie, waaronder tekeningen en modellen, alleen indien en voor zover dat in het kader van de uitvoering van de overeenkomst noodzakelijk is.
7. De informatie en documentatie als bedoeld in het zesde lid, blijft te allen tijde eigendom van de provincie.
8. Verplichtingen die naar hun aard zijn bestemd om ook na uitvoering van de overeenkomst voort te duren, behouden hun werking ook nadat de overeenkomst is uitgevoerd.

Artikel 5 Geheimhouding en bekendmaking

1. Partijen zijn verplicht alle direct of indirect van de andere partij vertrouwelijk verkregen informatie en (persoons)gegevens vertrouwelijk te behandelen, ook na afloop van de overeenkomst.
2. Partijen maken de informatie en (persoons)gegevens als bedoeld in het eerste lid, niet aan derden openbaar, tenzij hiermee vooraf schriftelijk is ingestemd door de andere partij, of op grond van een wettelijke verplichting of een rechterlijk bevel. Artikel 4, vierde lid, is van overeenkomstige toepassing.
3. De opdrachtnemer maakt in publicaties of reclame-uitingen geen melding van de overeenkomst en de resultaten hiervan en gebruikt de naam en/of het logo van de provincie niet als referentie, tenzij de provincie hiermee vooraf schriftelijk heeft ingestemd. Artikel 4, vierde lid, is van overeenkomstige toepassing.
4. In geval van overtreding van de voorgaande leden door de opdrachtnemer, verbeurt de opdrachtnemer aan de provincie een onmiddellijk opeisbare boete van € 5.000,- per geval.
5. Voor de opeisbaarheid van deze boete(s) is geen ingebrekestelling vereist en deze geldt onverminderd enig ander aan de provincie toekomend recht, waaronder het recht op volledige schadevergoeding en nakoming.
6. De provincie kan persberichten en andere openbare mededelingen coördineren.

Artikel 6 Toetsing

1. De provincie heeft het recht de prestatie te (laten)toetsen.
2. De provincie kan de toets bedoeld in het eerste lid, zowel voor, tijdens als binnen een redelijke termijn na de levering van de prestatie (laten)uitvoeren.

Artikel 7 Niet-tijdige nakoming

1. De opdrachtnemer meldt een dreigende termijnoverschrijding zo spoedig mogelijk schriftelijk aan de provincie, waarbij hij de aard van de dreigende termijnoverschrijding, de te treffen maatregelen en de verwachte duur van de vertraging vermeldt.
2. De provincie bevestigt schriftelijk de ontvangst van de melding als bedoeld in het eerste lid en geeft daarbij aan of zij instemt met de voorgestelde handelwijze. Deze instemming houdt niet in dat provincie de oorzaak van de dreigende vertraging erkent en laat alle andere rechten of vorderingen die de provincie op grond van de overeenkomst toekomen, onverlet.

Artikel 8 Tekortkoming in de nakoming

1. Een tekortkoming in de nakoming tengevolge van de volgende omstandigheden is in ieder geval toerekenbaar aan de tekortschietende partij: gebrek aan personeel, ziekte of staking van personeel, verlate levering van zaken, files, liquiditeitsproblemen, toerekenbare tekortkoming in de nakoming van door de opdrachtnemer ingeschakelde derden en andere, voorzienbare omstandigheden waarop de opdrachtnemer had kunnen en moeten anticiperen.
2. De provincie heeft het recht om voor rekening van en na overleg met de opdrachtnemer herstel of vervanging zelf uit te voeren of door derden te laten uitvoeren, onverminderd de mogelijkheden die de wet biedt en de overige rechten die haar toekomen, in de volgende gevallen:
   a. nakoming is blijvend onmogelijk;
   b. de in een schriftelijke ingebrekestelling gestelde termijn voor nakoming is ongebruikt verlopen;
   c. er is sprake van zodanige spoedeisendheid dat onmiddellijke actie is geboden.

Artikel 9 Aansprakelijkheid

1. Tenzij anders overeengekomen, is de partij die toerekenbaar tekortschiet in de nakoming van haar verplichtingen, tegenover de andere partij aansprakelijk voor de door de andere partij geleden dan wel te lijden schade, met dien verstande dat de aansprakelijkheid per contractsperiode beperkt is tot een bedrag van:
   - voor opdrachten waarvan de totale waarde kleiner is dan of gelijk aan € 50.000,-: € 150.000,- per gebeurtenis met een maximum aantal van 3 gebeurtenissen;
   - voor opdrachten waarvan de totale waarde meer is dan € 50.000,- maar kleiner dan of gelijk aan € 100.000,-: € 300.000,- per gebeurtenis met een maximum aantal van 3 gebeurtenissen;
   - voor opdrachten waarvan de totale waarde meer is dan € 100.000,- maar kleiner dan of gelijk aan € 150.000,-: € 500.000,- per gebeurtenis met een maximum aantal van 3 gebeurtenissen;
   - voor opdrachten waarvan de totale waarde meer is dan € 150.000,- maar kleiner dan of gelijk aan € 500.000,-: € 1.500.000,- per gebeurtenis met een maximum aantal van 3 gebeurtenissen;
   - voor opdrachten waarvan de totale waarde meer is dan € 500.000,-: € 3.000.000,- per gebeurtenis met een maximum aantal van 3 gebeurtenissen.
2. Samenhangende gebeurtenissen als bedoeld in het eerste lid, worden aangemerkt als één gebeurtenis.
3. De beperking van de aansprakelijkheid als bedoeld in het eerste lid komt te vervallen:
   a. in geval van aanspraken van derden op schadevergoeding voor dood- en letselschade;
   b. indien sprake is van opzet of grove schuld aan de zijde van de tekortschietende partij;
   c. in geval van schending van intellectuele eigendomsrechten als bedoeld in artikel 4, vijfde lid.

   In deze gevallen zijn de bepalingen uit afdeling 6.1.10 BW onverkort van toepassing, wat betekent dat de aansprakelijkheid van partijen niet door deze algemene voorwaarden wordt beperkt maar door de regeling daarvan in de wet.
4. Onder derden als bedoeld in het derde lid, worden mede begrepen volksvertegenwoordigers, bestuurders, werknemers en andere voor de provincie werkzame personen.
5. Indien een derde de provincie aansprakelijk stelt voor handelen of nalaten waarvoor de opdrachtnemer aansprakelijk is op grond van het bepaalde in de wet, deze algemene voorwaarden, de overeenkomst en bijbehorende documenten, neemt de opdrachtnemer de behandeling van deze aanspraak op eerste verzoek van de provincie en voor eigen rekening en risico over en vrijwaart de provincie terzake, met inachtneming van de leden 1, 2 en 3 van dit artikel.
6. Alle kosten, waaronder begrepen schadevergoeding, boetes en rente, die de provincie heeft gemaakt in verband met de behandeling van een aanspraak als bedoeld in het vijfde lid, komen voor rekening van de opdrachtnemer.
7. In het geval de belastingdienst of instanties aan wie de uitvoering van de sociale verzekeringswetgeving is opgedragen de rechtsverhouding tussen partijen aanmerken als een fictieve dienstbetrekking, neemt de opdrachtnemer de behandeling van alle aanspraken, waaronder begrepen boetes, rente en kosten, op eerste verzoek van de provincie en voor eigen rekening en risico over.
8. De opdrachtnemer verklaart dat hij genoegzaam is verzekerd en zich genoegzaam verzekerd zal houden tegen de aansprakelijkheid zoals bedoeld in deze algemene voorwaarden, de overeenkomst en bijbehorende documenten.

Artikel 10 Ontbinding

1. Partijen hebben het recht, onverminderd de mogelijkheden die de wet biedt en de overige rechten die hen toekomen, de overeenkomst tussen partijen buiten rechte te ontbinden, indien de andere partij enige verplichting uit de overeenkomst niet tijdig of niet behoorlijk nakomt en voor zover de tekortkoming vatbaar is voor herstel, nalaat zodanige tekortkoming te herstellen binnen de in een schriftelijke ingebrekestelling gestelde termijn voor nakoming.
2. Onverminderd de mogelijkheden die de wet biedt en de overige rechten die haar toekomen, heeft de provincie het recht om de overeenkomst tussen partijen direct en zonder ingebrekestelling buiten rechte te ontbinden, indien:
   a. de opdrachtnemer in staat van faillissement of in surséance van betaling verkeert, of op een aanmerkelijk deel van haar vermogen beslag wordt gelegd;
   b. de opdrachtnemer overlijdt of anderszins in de (fysieke) onmogelijkheid komt te verkeren om de overeenkomst uit te voeren;
   c. de opdrachtnemer overlijdt of anderszins in de (fysieke) onmogelijkheid komt te verkeren om de overeenkomst uit te voeren;
   d. de bedrijfsvoering van de opdrachtnemer (deels) is stilgelegd, hij zijn activiteiten (deels) heeft gestaakt of overgedragen of hij in liquidatie verkeert;
   e. de zeggenschap over of binnen de onderneming van de opdrachtnemer wijzigt bijvoorbeeld door wijziging van aandeelhouders of wisseling van bestuursleden;
   f. personeelsleden van of personen die werkzaam zijn bij de provincie, een al dan niet betaalde nevenfunctie bij de opdrachtnemer vervullen of ten tijde van de onderhandelingen hebben vervuld of die belangen hebben bij de opdrachtnemer of bij diens bedrijfsvoering, zonder dat de provincie daarvan voor de totstandkoming van de overeenkomst in kennis is gesteld;
   g. feiten of omstandigheden in relatie tot het bedrijf of de persoon van de opdrachtnemer bekend worden, die, waren deze bekend geweest vóór het tot stand komen van de overeenkomst, aanleiding zouden zijn geweest om geen overeenkomst met deze opdrachtnemer aan te gaan.
3. De opdrachtnemer is verplicht de provincie terstond te informeren over het optreden of redelijkerwijs voorzienbaar zijn van een van de omstandigheden als bedoeld in het tweede lid.
4. In geval van ontbinding van de overeenkomst heeft de opdrachtnemer geen recht op enige schadevergoeding.

[redacted]

5. In geval van ontbinding heeft de provincie het recht om de reeds door de opdrachtnemer geleverde en door de provincie betaalde prestatie te blijven gebruiken.
6. De provincie kan afgifte vorderen van hetgeen reeds op basis van de overeenkomst is ontwikkeld of gerealiseerd en van de gegevens die nodig zijn om een en ander te kunnen voltooien en gebruiken, tegen betaling van een corresponderend deel van de overeengekomen tegenprestatie.
7. Partijen kunnen overeenkomen dat de opdrachtnemer de prestatie zodanig afrondt, dat deze voldoet aan hetgeen is overeengekomen dan wel dat deze door een ander kan worden voltooid.

Artikel 11 Prijzen en tarieven

1. Prijzen en tarieven zijn vast voor de duur van de overeenkomst en in euro's en omvatten alle belastingen, maar exclusief BTW en betreffen de overeengekomen prestatie, alsmede alle overige kosten, zoals die van training of inwerking van personeel, reis- en verblijf- en voorrijkosten, administratiekosten en de kosten van de verpakking.
2. De in het eerste lid bedoelde prijzen gelden ook voor meer- en minderwerk als bedoeld in artikel 3.

Artikel 12 Betaling

1. Tenzij factureringsmomenten zijn overeengekomen, zendt de opdrachtnemer niet eerder een factuur aan de provincie dan nadat de prestatie is verricht en geaccepteerd.
2. In een factuur is in ieder geval opgenomen:
   a. opgave van het aantal werkelijk en noodzakelijk bestede uren, alsmede de data waarop een en ander is verricht, of
   b. een korte omschrijving van de verrichte prestatie.
3. De provincie voldoet binnen dertig dagen na ontvangst en goedkeuring van de desbetreffende factuur de op grond van de overeenkomst verschuldigde bedragen, mits gefactureerd overeenkomstig de factureringsafspraken en na acceptatie van de prestatie en de bijbehorende documentatie.
4. In geval van te late betaling is de provincie de wettelijke rente verschuldigd.
5. In geval van vooruitbetaling door de provincie verstrekt de opdrachtnemer op eerste verzoek daartoe en voorafgaand aan de eerste vooruitbetaling, op zijn kosten voldoende zekerheid voor (terug)betaling, voor het geval de opdrachtnemer op enigerlei wijze tekort schiet in de nakoming van zijn verplichtingen waarop de vooruitbetaling ziet.
6. De zekerheid wordt verstrekt door middel van een originele verklaring (bankgarantie "op afroep") van een erkende kredietinstelling ter hoogte van het door de provincie vooruit te betalen of vooruitbetaalde bedrag, vermeerderd met eventuele rente en kosten, een en ander goed te keuren door de provincie.
7. Indien is overeengekomen dat betaling volgens nacalculatie plaatsvindt, specificeert de opdrachtnemer de factuur zoals overeengekomen.
8. Betaling door de provincie houdt op geen enkele wijze afstand van enig recht in.
9. Het is de opdrachtnemer niet toegestaan zijn prestatie te verrekenen met een vordering op de provincie, uit welken hoofde dan ook verschuldigd.
10. De provincie heeft het recht de voldoening van een factuur op te schorten in het geval van een dreigende vertraging als bedoeld in artikel 7, eerste lid, of een toerekenbare tekortkoming als bedoeld in artikel 8, eerste lid.
11. Overschrijding van een betalingstermijn door de provincie of niet-betaling van een factuur op grond van vermoedelijke inhoudelijke onjuistheid daarvan of in geval van ondeugdelijkheid van de prestatie, geeft de opdrachtnemer niet het recht zijn werkzaamheden op te schorten dan wel te beëindigen.
12. De provincie kan de factuur door een door haar aan te wijzen accountant als bedoeld in artikel 393, eerste lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek op inhoudelijke juistheid laten controleren. De opdrachtnemer verleent de betrokken accountant inzage in boeken en bescheiden en verstrekt hem alle gegevens en informatie die deze verlangt.
13. De controle als bedoeld in het twaalfde lid, is vertrouwelijk en strekt zich niet verder uit dan voor het verifiëren van de facturen is vereist.
14. De accountant brengt zijn rapportage zo spoedig mogelijk aan partijen uit.
15. De kosten van het accountantsonderzoek als bedoeld in de vorige leden, komen voor rekening van de provincie, tenzij uit het onderzoek van de accountant blijkt dat de factuur niet juist dan wel onvolledig is, in welk geval bedoelde kosten voor rekening van de opdrachtnemerkomen.

Artikel 13 Zaken van de provincie

1. In het geval de provincie aan de opdrachtnemer zaken, zoals grondstoffen, hulpstoffen, gereedschappen, tekeningen, specificaties en software, ter beschikking heeft gesteld ten behoeve van de uitvoering van de overeenkomst, blijven deze zaken eigendom van de provincie. Aan de terbeschikkingstelling kunnen voorwaarden wordenverbonden.
2. De opdrachtnemer bewaart de ter beschikking gestelde zaken afgescheiden van soortgelijke zaken welke behoren aan hemzelf of aan derden.
3. De opdrachtnemer zal de ter beschikking gestelde zaken merken als eigendom van de provincie.
4. De opdrachtnemer retourneert al hetgeen hij in het kader van de uitvoering van de overeenkomst van de provincie onder zich heeft, binnen veertien dagen nadat de overeenkomst is uitgevoerd zonder kosten aan de provincie.
5. Het is de opdrachtnemer niet toegestaan een kopie van de in het eerste lid bedoelde zaken te bewaren of te gebruiken, anders dan in het kader van zijn archiveringsverplichtingen.

Artikel 14 Arbeidsvoorwaarden en arbeidsdiscriminatie

1. Opdrachtnemer houdt zich bij het verrichten van de werkzaamheden aan de geldende wet- en regelgeving op het gebied van arbeidsvoorwaarden en aan de CAO die op hem en zijn werknemers van toepassing is.
2. Opdrachtnemer legt alle arbeidsvoorwaardelijke afspraken ten behoeve van het verrichten van de werkzaamheden op een inzichtelijke en toegankelijke wijze vast.
3. Opdrachtnemer verschaft desgevraagd en onverwijld aan bevoegde instanties toegang tot deze arbeidsvoorwaardelijke afspraken en werkt mee aan controles, audits of loonvalidatie.
4. Opdrachtnemer verschaft desgevraagd en onverwijld aan provincie toegang tot de in lid 2 genoemde arbeidsvoorwaardelijke afspraken indien provincie dit noodzakelijk acht in verband met het voorkomen van of de behandeling van een loonvordering aangaande verrichte arbeid ten behoeve van het verrichten van de werkzaamheden.
5. Opdrachtnemer legt de verplichtingen voortvloeiend uit de vorige leden onverkort op aan alle partijen waarmee hij contracten aangaat ten behoeve van het verrichten van werkzaamheden en bedingt tevens dat deze partijen vervolgens bedoelde verplichtingen onverkort opleggen aan alle partijen met wie zij op hun beurt contracten aangaan ten behoeve van het verrichten van de werkzaamheden.
6. Ter voorkoming van het maken van ongeoorloofd onderscheid, in het bijzonder naar godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, geslacht, ras, nationaliteit, seksuele geaardheid, burgerlijke staat, handicap, chronische ziekte, leeftijd of welke grond dan ook, zullen alleen functierelevante eisen betreffende de uitvoering van de overeenkomst door de opdrachtnemer aan haar personeel en/of onderaannemers kunnen worden gesteld en door de provincie worden meegewogen.

Artikel 15 Overdracht van rechten en/of verplichtingen

1. Het is partijen niet toegestaan hun rechten en verplichtingen op basis van de overeenkomst zonder voorafgaande schriftelijke instemming van de andere partij geheel of gedeeltelijk over te dragen aan een derde. Aan dit verbod komt goederenrechtelijke werking toe in de zin van artikel 3:83, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek. Artikel 4, vierde lid, is van overeenkomstige toepassing.
2. Het eerste lid geldt niet ten aanzien van het vestigen van eenpandrecht.

Artikel 16 Toepasselijk recht en geschillen

1. Op de overeenkomst en alle overeenkomsten die daaruit voortvloeien is uitsluitend Nederlands recht van toepassing.
2. Partijen lossen waar mogelijk hun geschillen op door middel van goedoverleg.
3. Indien partijen niet tot een oplossing komen of in spoedeisende gevallen, zullen de geschillen worden voorgelegd aan de bevoegde rechter in het arrondissement van de hoofdstad van de provincie.

Deel B. Leveringen

De bepalingen van deel B zijn van toepassing op leveringen, naast de bepalingen van deel A.

Artikel 17 Specifieke garanties voor leveringen

1. Een geleverde zaak bezit tenminste de eigenschappen die zijn overeengekomen en welke de provincie op grond van de overeenkomst magverwachten.
2. Voor een geleverde zaak geldt een garantietermijn van 24 maanden, tenzij uit wet of jurisprudentie een langere termijn volgt dan wel de opdrachtnemer of de branche van de opdrachtnemer een langere termijn hanteert, in welk geval de langste termijngeldt.
3. De opdrachtnemer herstelt voor eigen rekening alle fouten en gebreken die zich binnen de garantietermijn openbaren en die niet te wijten zijn aan normale slijtage of onoordeelkundig gebruik.
4. De opdrachtnemer garandeert dat gedurende de gebruikelijke levensduur van de geleverde zaak nieuwe onderdelen voorhanden zijn om fouten en gebreken aan deze zaak te kunnen herstellen.

Artikel 18 Aflevering van een zaak

1. Aflevering vindt plaats op de overeengekomen locatie en het overeengekomen tijdstip en geschiedt voor rekening en risico, waaronder transport en verzekeringen, van de opdrachtnemer.
2. De opdrachtnemer overhandigt alle documenten die betrekking hebben op of verband houden met een te leveren zaak, zoals certificaten, paklijsten, gebruiksaanwijzingen (in Nederlandse taal gesteld), uiterlijk ten tijde van de aflevering aan de provincie of zendt deze, zo mogelijk, op voorhand aan deprovincie.
3. De opdrachtnemer voert alle gebruikte verpakkingsmaterialen voor zijn rekening en risico af en draagt zorg voor een milieuvriendelijke verwerking.

Artikel 19 Risico- en eigendomsovergang

De eigendom en het risico van een zaak gaat pas over op de provincie zodra de zaak is gemonteerd en/of geïnstalleerd, zich in de feitelijke macht van de provincie bevindt en na acceptatie van de levering.

Artikel 20 Toepasselijk recht

De toepasselijkheid van het Weens koopverdrag, en van eventuele andere, internationale regelingen inzake koop van roerende zaken, voor zover de werking hiervan door partijen kan worden uitgesloten, is uitgesloten.

Deel C. Diensten

De bepalingen van deel C zijn van toepassing op diensten, naast de bepalingen van deel A.

Artikel 21 Verplichtingen van de opdrachtnemer

1. De opdrachtnemer verricht de dienst met de zorgvuldigheid, deskundigheid en professionaliteit die gebruikelijk is binnen de branche of beroepsgroep van de opdrachtnemer.
2. De opdrachtnemer zet uitsluitend gekwalificeerde personen in voor het uitvoeren van de overeenkomst.
3. Indien nodig, zorgt de opdrachtnemer voor adequate vervanging van de in het tweede lid bedoelde personen.
4. De aan vervanging als bedoeld in het derde lid verbonden meerkosten zijn voor rekening van de opdrachtnemer.
5. De opdrachtnemer zet uitsluitend personen in die in Nederland arbeid mogen verrichten.

Artikel 22 Intellectuele en industriële eigendomsrechten

1. A) Alle intellectuele en industriële eigendomsrechten en databankrechten die zullen ontstaan of kunnen worden uitgeoefend ten aanzien van de resultaten van de overeenkomst berusten in beginsel te allen tijde bij de provincie.
2. B) Dit uitgangspunt geldt niet:
   - inzake rechten op eventueel ten behoeve van de opdracht door de opdrachtnemer ontwikkelde software modellering en de daarvoor gebruikte softwareprogrammatuur,
   - op andere door de opdrachtnemer in het kader van de overeenkomst ontwikkelde kennis en knowhow die ten grondslag ligt aan het aan de provincie geleverde resultaat.
3. De opdrachtnemer draagt alle intellectuele en industriële rechten die mochten ontstaan ten aanzien van de prestatie - voor zover mogelijk - op het moment van het ontstaan daarvan bij voorbaat en om niet over aan de provincie, welke overdracht door de provincie reeds nu voor alsdan wordt aanvaard. Voor zover voor de overdracht van de genoemde rechten op enig moment een nadere akte zou zijn vereist, machtigt de opdrachtnemer de provincie reeds nu voor alsdan onherroepelijk om zodanige akte op te maken en mede namens de opdrachtnemer te ondertekenen, onverminderd de verplichting van de opdrachtnemer om op eerste verzoek van de provincie aan de overdracht van deze rechten medewerking te verlenen, zonder daarbij voorwaarden te kunnen stellen.
4. De opdrachtnemer doet met de totstandkoming van de overeenkomst afstand jegens de provincie van alle eventueel aan hem, opdrachtnemer, toekomende zogenoemde persoonlijkheidsrechten, in de mate als de toepasselijke regelgeving zodanige afstand toelaat. De opdrachtnemer doet, hiertoe gevolmachtigd, ook namens het aan zijn zijde betrokken personeel, afstand jegens de provincie van alle eventueel aan deze personeelsleden toekomende persoonlijkheidsrechten, in de mate waarin de toepasselijke regelgeving zodanige afstandtoelaat.
5. De opdrachtnemer mag de resultaten van de overeenkomst waarop krachtens het eerste lid een eigendomsrecht ten behoeve van de provincie rust enkel voor zichzelf of ten behoeve van derden gebruiken zolang de belangen van de provincie hierdoor niet worden geschaad.
6. Indien de intellectuele eigendomsrechten niet berusten bij de provincie zoals gesteld in lid 1, verleent opdrachtnemer de provincie door het sluiten van de overeenkomst een eeuwigdurend gebruiksrecht ten aanzien van de in het eerste lid bedoelde, uitgezonderde rechten.
7. De provincie geldt als ontwerper in de zin van artikel 6, tweede lid, van de Eenvormige Beneluxwet inzake tekeningen en modellen en heeft bij uitsluiting het recht om een eindproduct dat daarvoor in aanmerking komt te deponeren bij het in artikel 8 van die wet bedoelde bureau, al dan niet door tussenkomst van een nationaledienst.
8. Indien een derde de provincie aansprakelijk stelt ter zake van (gestelde) inbreuk op intellectuele of industriële eigendomsrechten van die derde, vergelijkbare aanspraken met betrekking tot kennis, ongeoorloofde mededinging en dergelijke daaronder begrepen, waarvoor de opdrachtnemer aansprakelijk is op grond van het bepaalde in deze algemene voorwaarden, de overeenkomst en bijbehorende documenten, neemt de opdrachtnemer de behandeling van deze aanspraak op eerste verzoek van de provincie en voor eigen rekening en risico over. De opdrachtnemer verplicht zich tot het op zijn kosten treffen van alle maatregelen die kunnen bijdragen tot voorkoming van stagnatie en tot beperking van de te maken extra kosten en/of te lijden schade als gevolg van bedoelde inbreuken.

5. In geval van ontbinding heeft de provincie het recht om de reeds door de opdrachtnemer geleverde en door de provincie betaalde prestatie te blijven gebruiken.
6. De provincie kan afgifte vorderen van hetgeen reeds op basis van de overeenkomst is ontwikkeld of gerealiseerd en van de gegevens die nodig zijn om een en ander te kunnen voltooien en gebruiken, tegen betaling van een corresponderend deel van de overeengekomen tegenprestatie.
7. Partijen kunnen overeenkomen dat de opdrachtnemer de prestatie zodanig afrondt, dat deze voldoet aan hetgeen is overeengekomen dan wel dat deze door een ander kan worden voltooid.

Artikel 11 Prijzen en tarieven

1. Prijzen en tarieven zijn vast voor de duur van de overeenkomst en in euro's en omvatten alle belastingen, maar exclusief BTW en betreffen de overeengekomen prestatie, alsmede alle overige kosten, zoals die van training of inwerking van personeel, reis- en verblijf- en voorrijkosten, administratiekosten en de kosten van de verpakking.
2. De in het eerste lid bedoelde prijzen gelden ook voor meer- en minderwerk als bedoeld in artikel 3.

Artikel 12 Betaling

1. Tenzij factureringsmomenten zijn overeengekomen, zendt de opdrachtnemer niet eerder een factuur aan de provincie dan nadat de prestatie is verricht en geaccepteerd.
2. In een factuur is in ieder geval opgenomen:
   a. opgave van het aantal werkelijk en noodzakelijk bestede uren, alsmede de data waarop een en ander is verricht, of
   b. een korte omschrijving van de verrichte prestatie.
3. De provincie voldoet binnen dertig dagen na ontvangst en goedkeuring van de desbetreffende factuur de op grond van de overeenkomst verschuldigde bedragen, mits gefactureerd overeenkomstig de factureringsafspraken en na acceptatie van de prestatie en de bijbehorende documentatie.
4. In geval van te late betaling is de provincie de wettelijke rente verschuldigd.
5. In geval van vooruitbetaling door de provincie verstrekt de opdrachtnemer op eerste verzoek daartoe en voorafgaand aan de eerste vooruitbetaling, op zijn kosten voldoende zekerheid voor (terug)betaling, voor het geval de opdrachtnemer op enigerlei wijze tekort schiet in de nakoming van zijn verplichtingen waarop de vooruitbetaling ziet.
6. De zekerheid wordt verstrekt door middel van een originele verklaring (bankgarantie "op afroep") van een erkende kredietinstelling ter hoogte van het door de provincie vooruit te betalen of vooruitbetaalde bedrag, vermeerderd met eventuele rente en kosten, een en ander goed te keuren door de provincie.
7. Indien is overeengekomen dat betaling volgens nacalculatie plaatsvindt, specificeert de opdrachtnemer de factuur zoals overeengekomen.
8. Betaling door de provincie houdt op geen enkele wijze afstand van enig recht in.
9. Het is de opdrachtnemer niet toegestaan zijn prestatie te verrekenen met een vordering op de provincie, uit welken hoofde dan ook verschuldigd.
10. De provincie heeft het recht de voldoening van een factuur op te schorten in het geval van een dreigende vertraging als bedoeld in artikel 7, eerste lid, of een toerekenbare tekortkoming als bedoeld in artikel 8, eerste lid.
11. Overschrijding van een betalingstermijn door de provincie of niet-betaling van een factuur op grond van vermoedelijke inhoudelijke onjuistheid daarvan of in geval van ondeugdelijkheid van de prestatie, geeft de opdrachtnemer niet het recht zijn werkzaamheden op te schorten dan wel te beëindigen.
12. De provincie kan de factuur door een door haar aan te wijzen accountant als bedoeld in artikel 393, eerste lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek op inhoudelijke juistheid laten controleren. De opdrachtnemer verleent de betrokken accountant inzage in boeken en bescheiden en verstrekt hem alle gegevens en informatie die deze verlangt.
13. De controle als bedoeld in het twaalfde lid, is vertrouwelijk en strekt zich niet verder uit dan voor het verifiëren van de facturen is vereist.
14. De accountant brengt zijn rapportage zo spoedig mogelijk aan partijen uit.
15. De kosten van het accountantsonderzoek als bedoeld in de vorige leden, komen voor rekening van de provincie, tenzij uit het onderzoek van de accountant blijkt dat de factuur niet juist dan wel onvolledig is, in welk geval bedoelde kosten voor rekening van de opdrachtnemerkomen.

Artikel 13 Zaken van de provincie

1. In het geval de provincie aan de opdrachtnemer zaken, zoals grondstoffen, hulpstoffen, gereedschappen, tekeningen, specificaties en software, ter beschikking heeft gesteld ten behoeve van de uitvoering van de overeenkomst, blijven deze zaken eigendom van de provincie. Aan de terbeschikkingstelling kunnen voorwaarden worden verbonden.
2. De opdrachtnemer bewaart de ter beschikking gestelde zaken afgescheiden van soortgelijke zaken welke behoren aan hemzelf of aan derden.
3. De opdrachtnemer zal de ter beschikking gestelde zaken merken als eigendom van de provincie.
4. De opdrachtnemer retourneert al hetgeen hij in het kader van de uitvoering van de overeenkomst van de provincie onder zich heeft, binnen veertien dagen nadat de overeenkomst is uitgevoerd zonder kosten aan de provincie.
5. Het is de opdrachtnemer niet toegestaan een kopie van de in het eerste lid bedoelde zaken te bewaren of te gebruiken, anders dan in het kader van zijn archiveringsverplichtingen.

Artikel 14 Arbeidsvoorwaarden en arbeidsdiscriminatie

1. Opdrachtnemer houdt zich bij het verrichten van de werkzaamheden aan de geldende wet- en regelgeving op het gebied van arbeidsvoorwaarden en aan de CAO die op hem en zijn werknemers van toepassing is.
2. Opdrachtnemer legt alle arbeidsvoorwaardelijke afspraken ten behoeve van het verrichten van de werkzaamheden op een inzichtelijke en toegankelijke wijze vast.
3. Opdrachtnemer verschaft desgevraagd en onverwijld aan bevoegde instanties toegang tot deze arbeidsvoorwaardelijke afspraken en werkt mee aan controles, audits of loonvalidatie.
4. Opdrachtnemer verschaft desgevraagd en onverwijld aan provincie toegang tot de in lid 2 genoemde arbeidsvoorwaardelijke afspraken indien provincie dit noodzakelijk acht in verband met het voorkomen van of de behandeling van een loonvordering aangaande verrichte arbeid ten behoeve van het verrichten van de werkzaamheden.
5. Opdrachtnemer legt de verplichtingen voortvloeiend uit de vorige leden onverkort op aan alle partijen waarmee hij contracten aangaat ten behoeve van het verrichten van werkzaamheden en bedingt tevens dat deze partijen vervolgens bedoelde verplichtingen onverkort opleggen aan alle partijen met wie zij op hun beurt contracten aangaan ten behoeve van het verrichten van de werkzaamheden.
6. Ter voorkoming van het maken van ongeoorloofd onderscheid, in het bijzonder naar godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, geslacht, ras, nationaliteit, seksuele geaardheid, burgerlijke staat, handicap, chronische ziekte, leeftijd of welke grond dan ook, zullen alleen functierelevante eisen betreffende de uitvoering van de overeenkomst door de opdrachtnemer aan haar personeel en/of onderaannemers kunnen worden gesteld en door de provincie worden meegewogen.

Artikel 15 Overdracht van rechten en/of verplichtingen

1. Het is partijen niet toegestaan hun rechten en verplichtingen op basis van de overeenkomst zonder voorafgaande schriftelijke instemming van de andere partij geheel of gedeeltelijk over te dragen aan een derde. Aan dit verbod komt goederenrechtelijke werking toe in de zin van artikel 3:83, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek. Artikel 4, vierde lid, is van overeenkomstige toepassing.
2. Het eerste lid geldt niet ten aanzien van het vestigen van eenpandrecht.

Artikel 16 Toepasselijk recht en geschillen

1. Op de overeenkomst en alle overeenkomsten die daaruit voortvloeien is uitsluitend Nederlands recht van toepassing.
2. Partijen lossen waar mogelijk hun geschillen op door middel van goedoverleg.
3. Indien partijen niet tot een oplossing komen of in spoedeisende gevallen, zullen de geschillen worden voorgelegd aan de bevoegde rechter in het arrondissement van de hoofdstad van de provincie.

Deel B. Leveringen

De bepalingen van deel B zijn van toepassing op leveringen, naast de bepalingen van deel A.

Artikel 17 Specifieke garanties voor leveringen

1. Een geleverde zaak bezit tenminste de eigenschappen die zijn overeengekomen en welke de provincie op grond van de overeenkomst magverwachten.
2. Voor een geleverde zaak geldt een garantietermijn van 24 maanden, tenzij uit wet of jurisprudentie een langere termijn volgt dan wel de opdrachtnemer of de branche van de opdrachtnemer een langere termijn hanteert, in welk geval de langste termijngeldt.
3. De opdrachtnemer herstelt voor eigen rekening alle fouten en gebreken die zich binnen de garantietermijn openbaren en die niet te wijten zijn aan normale slijtage of onoordeelkundig gebruik.
4. De opdrachtnemer garandeert dat gedurende de gebruikelijke levensduur van de geleverde zaak nieuwe onderdelen voorhanden zijn om fouten en gebreken aan deze zaak te kunnen herstellen.

Artikel 18 Aflevering van een zaak

1. Aflevering vindt plaats op de overeengekomen locatie en het overeengekomen tijdstip en geschiedt voor rekening en risico, waaronder transport en verzekeringen, van de opdrachtnemer.
2. De opdrachtnemer overhandigt alle documenten die betrekking hebben op of verband houden met een te leveren zaak, zoals certificaten, paklijsten, gebruiksaanwijzingen (in Nederlandse taal gesteld), uiterlijk ten tijde van de aflevering aan de provincie of zendt deze, zo mogelijk, op voorhand aan de provincie.
3. De opdrachtnemer voert alle gebruikte verpakkingsmaterialen voor zijn rekening en risico af en draagt zorg voor een milieuvriendelijke verwerking.

Artikel 19 Risico- en eigendomsovergang

De eigendom en het risico van een zaak gaat pas over op de provincie zodra de zaak is gemonteerd en/of geïnstalleerd, zich in de feitelijke macht van de provincie bevindt en na acceptatie van de levering.

Artikel 20 Toepasselijk recht

De toepasselijkheid van het Weens koopverdrag, en van eventuele andere, internationale regelingen inzake koop van roerende zaken, voor zover de werking hiervan door partijen kan worden uitgesloten, is uitgesloten.

Deel C. Diensten

De bepalingen van deel C zijn van toepassing op diensten, naast de bepalingen van deel A.

Artikel 21 Verplichtingen van de opdrachtnemer

1. De opdrachtnemer verricht de dienst met de zorgvuldigheid, deskundigheid en professionaliteit die gebruikelijk is binnen de branche of beroepsgroep van de opdrachtnemer.
2. De opdrachtnemer zet uitsluitend gekwalificeerde personen in voor het uitvoeren van de overeenkomst.
3. Indien nodig, zorgt de opdrachtnemer voor adequate vervanging van de in het tweede lid bedoelde personen.
4. De aan vervanging als bedoeld in het derde lid verbonden meerkosten zijn voor rekening van de opdrachtnemer.
5. De opdrachtnemer zet uitsluitend personen in die in Nederland arbeid mogen verrichten.

Artikel 22 Intellectuele en industriële eigendomsrechten

1. A) Alle intellectuele en industriële eigendomsrechten en databankrechten die zullen ontstaan of kunnen worden uitgeoefend ten aanzien van de resultaten van de overeenkomst berusten in beginsel te allen tijde bij de provincie.
2. B) Dit uitgangspunt geldt niet:
   - inzake rechten op eventueel ten behoeve van de opdracht door de opdrachtnemer ontwikkelde software modellering en de daarvoor gebruikte softwareprogrammatuur,
   - op andere door de opdrachtnemer in het kader van de overeenkomst ontwikkelde kennis en knowhow die ten grondslag ligt aan het aan de provincie geleverde resultaat.
3. De opdrachtnemer draagt alle intellectuele en industriële rechten die mochten ontstaan ten aanzien van de prestatie - voor zover mogelijk - op het moment van het ontstaan daarvan bij voorbaat en om niet over aan de provincie, welke overdracht door de provincie reeds nu voor alsdan wordt aanvaard. Voor zover voor de overdracht van de genoemde rechten op enig moment een nadere akte zou zijn vereist, machtigt de opdrachtnemer de provincie reeds nu voor alsdan onherroepelijk om zodanige akte op te maken en mede namens de opdrachtnemer te ondertekenen, onverminderd de verplichting van de opdrachtnemer om op eerste verzoek van de provincie aan de overdracht van deze rechten medewerking te verlenen, zonder daarbij voorwaarden te kunnen stellen.
4. De opdrachtnemer doet met de totstandkoming van de overeenkomst afstand jegens de provincie van alle eventueel aan hem, opdrachtnemer, toekomende zogenoemde persoonlijkheidsrechten, in de mate als de toepasselijke regelgeving zodanige afstand toelaat. De opdrachtnemer doet, hiertoe gevolmachtigd, ook namens het aan zijn zijde betrokken personeel, afstand jegens de provincie van alle eventueel aan deze personeelsleden toekomende persoonlijkheidsrechten, in de mate waarin de toepasselijke regelgeving zodanige afstandtoelaat.
5. De opdrachtnemer mag de resultaten van de overeenkomst waarop krachtens het eerste lid een eigendomsrecht ten behoeve van de provincie rust enkel voor zichzelf of ten behoeve van derden gebruiken zolang de belangen van de provincie hierdoor niet worden geschaad.
6. Indien de intellectuele eigendomsrechten niet berusten bij de provincie zoals gesteld in lid 1, verleent opdrachtnemer de provincie door het sluiten van de overeenkomst een eeuwigdurend gebruiksrecht ten aanzien van de in het eerste lid bedoelde, uitgezonderde rechten.
7. De provincie geldt als ontwerper in de zin van artikel 6, tweede lid, van de Eenvormige Beneluxwet inzake tekeningen en modellen en heeft bij uitsluiting het recht om een eindproduct dat daarvoor in aanmerking komt te deponeren bij het in artikel 8 van die wet bedoelde bureau, al dan niet door tussenkomst van een nationaledienst.
8. Indien een derde de provincie aansprakelijk stelt ter zake van (gestelde) inbreuk op intellectuele of industriële eigendomsrechten van die derde, vergelijkbare aanspraken met betrekking tot kennis, ongeoorloofde mededinging en dergelijke daaronder begrepen, waarvoor de opdrachtnemer aansprakelijk is op grond van het bepaalde in deze algemene voorwaarden, de overeenkomst en bijbehorende documenten, neemt de opdrachtnemer de behandeling van deze aanspraak op eerste verzoek van de provincie en voor eigen rekening en risico over. De opdrachtnemer verplicht zich tot het op zijn kosten treffen van alle maatregelen die kunnen bijdragen tot voorkoming van stagnatie en tot beperking van de te maken extra kosten en/of te lijden schade als gevolg van bedoelde inbreuken.

Art. 5.1.2.e

Van: [redacted]@wur.nl>
Verzonden: donderdag 8 oktober 2020 10:16
Aan: [redacted]
Onderwerp: Opdrachtverlening met kenmerk 2639483 onderzoek naar het effect van landschapselementen op de verspreiding van stikstof
Bijlagen: [redacted]_2020-08-31_gunning_flevo_landscenstikst_5200046383_2023863_BRF[redacted]_MR.pdf; Gunning_Landschap_en_stikstof-5200046383_MR.pdf

Opvolgingsvlag: Opvolgen
Vlagstatus: Met vlag

Geachte mevrouw [redacted] en heer [redacted]

Hierbij ontvangt u de getekende opdrachtverlening met uw kenmerk 2639483: onderzoek naar het effect van landschapselementen op de verspreiding van stikstof .
Mocht u nog vragen hebben naar aanleiding van deze email, dan kunt u terecht bij de heer [redacted], t: [redacted], e: [redacted] @wur.nl.
Uiteraard kunt u ook bij mij terecht.

Met vriendelijke groet,

[redacted]
Wageningen Environmental Research
Team Regionale Ontwikkeling en Ruimtegebruik
Postbus 47, 6700 AA, Wageningen
Wageningen Campus, [redacted]
Droevendaalsesteeg 3, 6708 PB, Wageningen
T 0317-[redacted]
F 0317-[redacted]
E [redacted]@wur.nl

WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

Art. 5.1.2.e

PROVINCIE FLEVOLAND

Postbus 55
8200 AB Lelystad

Telefoon
(0320)-265265
Fax
(0320)-265260
E-mail
provincie@Flevoland.nl
Website
www.flevoland.nl

Wageningen Environmental Research
Postbus 47
6700 AA WAGENINGEN

Verzenddatum	*Bijlagen*	*Uw kenmerk*	*Ons kenmerk*
28 AUG. 2020	2		2652399

Onderwerp
Opdracht onderzoek effect landschapselementen op stikstof

Geachte heer [redacted]

Hierbij verstrekt provincie Flevoland (hierna "de provincie") opdracht aan Wageningen Environmental Research (hierna "WUR") voor het verrichten van de diensten conform de offerteaanvraag met ons kenmerk 2639483.

WUR gaat de volgende diensten verrichten:
- een onderzoek naar het effect van landschapselementen op de verspreiding van stikstof;

WUR verricht de diensten op grond van deze opdracht in overeenstemming met de in de offerte opgenomen planning en voert deze uit in 3 fasen (A, B en C). De opdracht start op 17 augustus 2020 en wordt uiterlijk op 30 oktober 2020 afgerond. Na fase A kan de provincie beslissen om door te gaan met fase B en fase C, deze te stoppen of anders in te richten.

Opdrachtsom
WUR verricht de werkzaamheden op grond van deze opdracht (fase A, B en C) voor een vast totaalbedrag ter hoogte van [redacted] (zegge: [redacted] euro) exclusief btw. Indien na fase A een no-go volgt bedragen de totaalkosten voor de werkzaamheden in fase A een vast bedrag ter hoogte van [redacted] (zegge: [redacted]). WUR informeert de provincie per omgaande schriftelijk, indien WUR voorziet dat voornoemd maximumbedrag dreigt te worden overschreden.

Genoemd bedrag betreft de volledige vergoeding die de provincie verschuldigd is aan WUR voor de in het kader van deze opdracht te verrichten diensten en te leveren resultaten. Genoemde bedragen en tarieven zijn inclusief eventuele reis-en/of verblijfkosten en overige bijkomende kosten.

Facturatie
WUR factureert het door de provincie op grond van deze opdracht verschuldigde bedrag na het verrichten van de diensten en levering van het resultaat.

De factuur dient te voldoen aan de wettelijke vereisten, bevat een specificatie van de kosten en het kenmerk van deze opdrachtbrief. De factuur, al dan niet voorzien van bijlagen, wordt als één bestand digitaal ingediend. Hiertoe wordt het e-mailadres crediteur@flevoland.nl gebruikt.

De provincie voldoet het verschuldigde bedrag, indien gefactureerd overeenkomstig voorgaande factureringsafspraken, na acceptatie van het geleverde resultaat, binnen dertig dagen na ontvangst en goedkeuring van de betreffende factuur.

De provincie vergoedt geen kosten die uit meerwerk voortkomen, tenzij de provincie voorafgaand aan de uitvoering van bedoelde extra diensten of werkzaamheden daartoe schriftelijk opdracht heeft verstrekt. Ook wijst de provincie u er uitdrukkelijk op dat WUR aan deze opdracht geen rechten kan ontlenen voor de uitvoering van enige vervolgopdracht of voor een opdracht in enig volgend kalenderjaar.

Voorwaarden
De heer [redacted] van de afdeling Strategie en Beleid, treedt namens de provincie op als contactpersoon voor deze opdracht. Hij is te bereiken via telefoonnummer (06) [redacted] of e-mailadres [redacted]@flevoland.nl.

Op deze opdracht zijn de bijgevoegde Algemene Inkoopvoorwaarden Provincie Flevoland 2018 van toepassing. Toepasselijkheid van eventuele door WUR gehanteerde algemene (leverings-) voorwaarden wordt uitdrukkelijk van de hand gewezen.

Het provinciehuis is gelegen naast het NS-station en bevindt zich in de nabijheid van het busstation. Komt u met eigen vervoer dan kunt u betaald parkeren op het parkeerterrein aan de Middenweg of in de Zilverparkgarage. Meer parkeerruimte is beschikbaar in de Waaggarage. Het is niet mogelijk een parkeerplaats bij het provinciehuis te reserveren. Meer informatie over de bereikbaarheid vindt u op onze website www.flevoland.nl.

U wordt verzocht beide exemplaren van deze opdracht rechtsgeldig voor akkoord te (laten) ondertekenen, per pagina te paraferen en één exemplaar per omgaande aan de provincie te retourneren ter attentie van mevrouw [redacted]

Hoogachtend,

Provincie Flevoland

De Commissaris van de Koning in de provincie Flevoland,
namens deze,

[redacted]

D.J. Tijl,
Provinciesecretaris

Voor akkoord:

Wageningen Environmental Research

[redacted]

Datum: 6 oktober 2020

[redacted]

ALGEMENE INKOOPVOORWAARDEN PROVINCIE FLEVOLAND 2018 VOOR LEVERINGEN EN DIENSTEN

Deel A. Algemeen deel

De bepalingen van deel A zijn van toepassing zowel op leveringen als op diensten.

Artikel 1 Begripsbepalingen

De hierna volgende begrippen worden in deze algemene inkoopvoorwaarden in de hierna vermelde betekenis gebruikt:

a. provincie: provincie Flevoland;
b. opdrachtnemer: iedere (rechts)persoon alsmede diens vertegenwoordiger(s), gemachtigde(n) en rechtsverkrijgende(n), die met de provincie een overeenkomst sluit tot het verrichten van leveringen en/of diensten, waarop deze algemene inkoopvoorwaarden toepasselijk zijn, alsmede zijn werknemers en door hem bij de uitvoering van de overeenkomst ingeschakelde derden;
c. partij(en): de provincie en/of de opdrachtnemer;
d. overeenkomst: de overeenkomst van opdracht tussen de provincie en de opdrachtnemer op basis waarvan de opdrachtnemer leveringen en/of diensten verricht voor de provincie en de provincie een tegenprestatie voldoet aan de opdrachtnemer;
e. dag: kalenderdag;
f. schriftelijk: door middel van geschreven documenten, fax- of e-mailcommunicatie, alsmede andere door de wet daarmee gelijk gestelde vormen van communicatie;
g. prestatie: het door de opdrachtnemer op basis van een overeenkomst tot stand te brengen resultaat;
h. zaak: roerende zaak, waaronder mede begrepen energie en water;
i. resultaten: alle resultaten van een overeenkomst waaronder begrepen doch niet uitsluitend alle adviezen, ontwerpen, rapporten, rapportages, protocollen, modellen e.d. die een opdrachtnemer in het kader van een overeenkomst voor en in opdracht van de provincie worden opgesteld, samengesteld of vervaardigd.

Artikel 2 Overeenkomst

1. Afwijkingen van deze algemene inkoopvoorwaarden zijn uitsluitend geldig voor zover ze uitdrukkelijk schriftelijk door de provincie zijn aanvaard en gelden slechts voor de overeenkomst waarop ze betrekking hebben.
2. Een wijziging van de overeenkomst komt uitsluitend tot stand nadat een partij een voorstel van de andere partij schriftelijk heeft aanvaard.
3. Indien enige bepaling van deze algemene inkoopvoorwaarden nietig is of vernietigd wordt, blijven de overige bepalingen onverkort en volledig van kracht.
4. In geval van toepassing van het derde lid treden partijen in overleg teneinde nieuwe rechtsgeldige bepalingen ter vervanging van de nietige dan wel vernietigde bepalingen overeen te komen, waarbij zoveel mogelijk het doel en de strekking van laatstbedoelde bepalingen in acht worden genomen.
5. In geval van strijdigheid tussen een bepaling in een overeenkomst en een bepaling in deze algemene inkoopvoorwaarden, prevaleert de bepaling uit de overeenkomst.
6. Indien de provincie tekeningen, modellen, specificaties, instructies, planningen, keuringsvoorschriften en dergelijke voorschrift, maken deze deel uit van de overeenkomst.

Artikel 3 Meerwerk en minderwerk

1. Indien door aanvullende wensen of door gewijzigde inzichten van de provincie of door wijziging van wettelijke voorschriften, de prestatie die de opdrachtnemer op grond van de overeenkomst moet verrichten, aantoonbaar wordt verzwaard dan wel uitgebreid, is sprake van meerwerk.
2. Tot meerwerk als bedoeld in het eerste lid worden niet gerekend essentiële werkzaamheden die de opdrachtnemer bij het sluiten van de overeenkomst had behoren te voorzien.
3. Indien de prestatie die de opdrachtnemer op grond van de overeenkomst moet verrichten, aantoonbaar wordt verlicht dan wel verminderd, is sprake van minderwerk.
4. Indien een partij meent dat van meer- en/of minderwerk sprake is, doet zij daarvan tijdig en schriftelijk mededeling aan de andere partij onder opgave van de financiële en andere gevolgen daarvan voor de uitvoering van de overeenkomst.
5. De opdrachtnemer vangt niet aan met de uitvoering van meerwerk dan na een schriftelijke opdracht daartoe van de provincie.
6. Meerwerk dat niet vooraf schriftelijk is overeengekomen, wordt niet door de provincie vergoed.
7. De opdrachtnemer zendt een aparte en gespecificeerde nota voor het meer- en/of minderwerk.

Artikel 4 Verplichtingen opdrachtnemer

1. De opdrachtnemer besteedt de uitvoering van de overeenkomst niet in zijn geheel uit aan een derde.
2. De opdrachtnemer besteedt de uitvoering van de overeenkomst niet gedeeltelijk uit aan een derde, tenzij hiermee voorafgaand schriftelijk is ingestemd door de provincie.
3. De opdrachtnemer vervangt de personen die zijn belast met de uitvoering van de overeenkomst en die in de overeenkomst zijn benoemd, tijdelijk noch definitief, tenzij hiermee vooraf schriftelijk is ingestemd door de provincie.
4. De provincie onthoudt haar instemming als bedoeld in de vorige leden niet en verbindt daaraan geen voorwaarden, tenzij dit in het voorkomende geval redelijk kan worden geacht.
5. De opdrachtnemer levert zijn prestatie goed en zorgvuldig, naar beste weten en kunnen op een wijze die aan de overeenkomst beantwoordt en binnen de overeengekomen termijn. De opdrachtnemer maakt daarbij geen inbreuk op intellectuele of industriële eigendomsrechten van derden en leeft alle van toepassing zijnde wettelijke eisen en overige overheidsvoorschriften na.
6. De opdrachtnemer gebruikt de in het kader van de overeenkomst door de provincie aan de opdrachtnemer verstrekte informatie en documentatie, waaronder tekeningen en modellen, alleen indien en voor zover dat in het kader van de uitvoering van de overeenkomst noodzakelijk is.
7. De informatie en documentatie als bedoeld in het zesde lid, blijft te allen tijde eigendom van de provincie.
8. Verplichtingen die naar hun aard zijn bestemd om ook na uitvoering van de overeenkomst voort te duren, behouden hun werking ook nadat de overeenkomst is uitgevoerd.

Artikel 5 Geheimhouding en bekendmaking

1. Partijen zijn verplicht alle direct of indirect van de andere partij vertrouwelijk verkregen informatie en (persoons)gegevens vertrouwelijk te behandelen, ook na afloop van de overeenkomst.
2. Partijen maken de informatie en (persoonsgegevens als bedoeld in het eerste lid, niet aan derden openbaar, tenzij hiermee vooraf schriftelijk is ingestemd door de andere partij, of op grond van een wettelijke verplichting of een rechterlijk bevel. Artikel 4, vierde lid, is van overeenkomstige toepassing.
3. De opdrachtnemer maakt in publicaties of reclame-uitingen geen melding van de overeenkomst en de resultaten hiervan en gebruikt de naam en/of het logo van de provincie niet als referentie, tenzij de provincie hiermee vooraf schriftelijk heeft ingestemd. Artikel 4, vierde lid, is van overeenkomstige toepassing.
4. In geval van overtreding van de voorgaande leden door de opdrachtnemer, verbeurt de opdrachtnemer aan de provincie een onmiddellijk opeisbare boete van € 5.000, - per geval.
5. Voor de opeisbaarheid van deze boete(s) is geen ingebrekestelling vereist en deze geldt onverminderd enig ander aan de provincie toekomend recht, waaronder het recht op volledige schadevergoeding en nakoming.
6. De provincie kan persberichten en andere openbare mededelingen coördineren.

Artikel 6 Toetsing

1. De provincie heeft het recht de prestatie te (laten)toetsen.
2. De provincie kan de toets bedoeld in het eerste lid, zowel voor, tijdens als binnen een redelijke termijn na de levering van de prestatie (laten)uitvoeren.

Artikel 7 Niet-tijdige nakoming

1. De opdrachtnemer meldt een dreigende termijnoverschrijding zo spoedig mogelijk schriftelijk aan de provincie, waarbij hij de aard van de dreigende termijnoverschrijding, de te treffen maatregelen en de verwachte duur van de vertraging vermeldt.
2. De provincie bevestigt schriftelijk de ontvangst van de melding als bedoeld in het eerste lid en geeft daarbij aan of zij instemt met de voorgestelde handelwijze. Deze instemming houdt niet in dat provincie de oorzaak van de dreigende vertraging erkent en laat alle andere rechten of vorderingen die de provincie op grond van de overeenkomst toekomen, onverlet.

Artikel 8 Tekortkoming in de nakoming

1. Een tekortkoming in de nakoming tengevolge van de volgende omstandigheden is in ieder geval toerekenbaar aan de tekortschietende partij: gebrek aan personeel, ziekte of staking van personeel, verlate levering van zaken, files, liquiditeitsproblemen, toerekenbare tekortkoming in de nakoming van door de opdrachtnemer ingeschakelde derden en andere, voorzienbare omstandigheden waarop de opdrachtnemer had kunnen en moeten anticiperen.
2. De provincie heeft het recht om voor rekening van en na overleg met de opdrachtnemer herstel of vervanging zelf uit te voeren of door derden te laten uitvoeren, onverminderd de mogelijkheden die de wet biedt en de overige rechten die haar toekomen, in de volgende gevallen:
   a. nakoming is blijvend onmogelijk;
   b. de in een schriftelijke ingebrekestelling gestelde termijn voor nakoming is ongebruiktverlopen;
   c. er is sprake van zodanige spoedeisendheid dat onmiddellijke actie isgeboden.

Artikel 9 Aansprakelijkheid

1. Tenzij anders overeengekomen, is de partij die toerekenbaar tekortschiet in de nakoming van haar verplichtingen, tegenover de andere partij aansprakelijk voor de door de andere partij geleden dan wel te lijden schade, met dien verstande dat de aansprakelijkheid per contractsperiode beperkt is tot een bedrag van:
   - voor opdrachten waarvan de totale waarde kleiner is dan of gelijk aan € 50.000,-: € 150.000,- per gebeurtenis met een maximum aantal van 3 gebeurtenissen;
   - voor opdrachten waarvan de totale waarde meer is dan € 50.000,- maar kleiner dan of gelijk aan € 100.000,-: € 300.000,- per gebeurtenis met een maximum aantal van 3 gebeurtenissen;
   - voor opdrachten waarvan de totale waarde meer is dan € 100.000,- maar kleiner dan of gelijk aan € 150.000,-: € 500.000,- per gebeurtenis met een maximum aantal van 3 gebeurtenissen;
   - voor opdrachten waarvan de totale waarde meer is dan € 150.000,- maar kleiner dan of gelijk aan € 500.000,-: € 1.500.000,- per gebeurtenis met een maximum aantal van 3 gebeurtenissen;
   - voor opdrachten waarvan de totale waarde meer is dan € 500.000,-: € 3.000.000,- per gebeurtenis met een maximum aantal van 3 gebeurtenissen.
2. Samenhangende gebeurtenissen als bedoeld in het eerste lid, worden aangemerkt als één gebeurtenis.
3. De beperking van de aansprakelijkheid als bedoeld in het eerste lid komt te vervallen:
   a. in geval van aanspraken van derden op schadevergoeding voor dood- en letselschade;
   b. indien sprake is van opzet of grove schuld aan de zijde van de tekortschietende partij;
   c. in geval van schending van intellectuele eigendomsrechten als bedoeld in artikel 4, vijfde lid.

   In deze gevallen zijn de bepalingen uit afdeling 6.1.10 BW onverkort van toepassing, wat betekent dat de aansprakelijkheid van partijen niet door deze algemene voorwaarden wordt beperkt maar door de regeling daarvan in de wet.
4. Onder derden als bedoeld in het derde lid, worden mede begrepen volksvertegenwoordigers, bestuurders, werknemers en andere voor de provincie werkzame personen.
5. Indien een derde de provincie aansprakelijk stelt voor handelen of nalaten waarvoor de opdrachtnemer aansprakelijk is op grond van het bepaalde in de wet, deze algemene voorwaarden, de overeenkomst en bijbehorende documenten, neemt de opdrachtnemer de behandeling van deze aanspraak op eerste verzoek van de provincie en voor eigen rekening en risico over en vrijwaart de provincie terzake, met inachtneming van de leden 1, 2 en 3 van dit artikel.
6. Alle kosten, waaronder begrepen schadevergoeding, boetes en rente, die de provincie heeft gemaakt in verband met de behandeling van een aanspraak als bedoeld in het vijfde lid, komen voor rekening van de opdrachtnemer.
7. In het geval de belastingdienst of instanties aan wie de uitvoering van de sociale verzekeringswetgeving is opgedragen de rechtsverhouding tussen partijen aanmerken als een fictieve dienstbetrekking, neemt de opdrachtnemer de behandeling van alle aanspraken, waaronder begrepen boetes, rente en kosten, op eerste verzoek van de provincie en voor eigen rekening en risico over.
8. De opdrachtnemer verklaart dat hij genoegzaam is verzekerd en zich genoegzaam verzekerd zal houden tegen de aansprakelijkheid zoals bedoeld in deze algemene voorwaarden, de overeenkomst en bijbehorende documenten.

Artikel 10 Ontbinding

1. Partijen hebben het recht, onverminderd de mogelijkheden die de wet biedt en de overige rechten die hen toekomen, de overeenkomst tussen partijen buiten rechte te ontbinden, indien de andere partij enige verplichting uit de overeenkomst niet tijdig of niet behoorlijk nakomt en voor zover de tekortkoming vatbaar is voor herstel, nalaat zodanige tekortkoming te herstellen binnen de in een schriftelijke ingebrekestelling gestelde termijn voor nakoming.
2. Onverminderd de mogelijkheden die de wet biedt en de overige rechten die haar toekomen, heeft de provincie het recht om de overeenkomst tussen partijen direct en zonder ingebrekestelling buiten rechte te ontbinden, indien:
   a. de opdrachtnemer in staat van faillissement of in surséance van betaling verkeert, of op een aanmerkelijk deel van haar vermogen beslag wordt gelegd;
   b. de opdrachtnemer overlijdt of anderszins in de (fysieke) onmogelijkheid komt te verkeren om de overeenkomst uit te voeren;
   c. de opdrachtnemer overlijdt of anderszins in de (fysieke) onmogelijkheid komt te verkeren om de overeenkomst uit te voeren;
   d. de bedrijfsvoering van de opdrachtnemer (deels) is stilgelegd, hij zijn activiteiten (deels) heeft gestaakt of overgedragen of hij in liquidatie verkeert;
   e. de zeggenschap over of binnen de onderneming van de opdrachtnemer wijzigt bijvoorbeeld door wijziging van aandeelhouders of wisseling van bestuursleden;
   f. personeelsleden van of personen die werkzaam zijn bij de provincie, een al dan niet betaalde nevenfunctie bij de opdrachtnemer vervullen of ten tijde van de onderhandelingen hebben vervuld of die belangen hebben bij de opdrachtnemer of bij diens bedrijfsvoering, zonder dat de provincie daarvan voor de totstandkoming van de overeenkomst in kennis is gesteld;
   g. feiten of omstandigheden in relatie tot het bedrijf of de persoon van de opdrachtnemer bekend worden, die, waren deze bekend geweest vóór het tot stand komen van de overeenkomst, aanleiding zouden zijn geweest om geen overeenkomst met deze opdrachtnemer aan te gaan.
3. De opdrachtnemer is verplicht de provincie terstond te informeren over het optreden of redelijkerwijs voorzienbaar zijn van een van de omstandigheden als bedoeld in het tweede lid.
4. In geval van ontbinding van de overeenkomst heeft de opdrachtnemer geen recht op enige schadevergoeding.

5. In geval van ontbinding heeft de provincie het recht om de reeds door de opdrachtnemer geleverde en door de provincie betaalde prestatie te blijven gebruiken.
6. De provincie kan afgifte vorderen van hetgeen reeds op basis van de overeenkomst is ontwikkeld of gerealiseerd en van de gegevens die nodig zijn om een en ander te kunnen voltooien en gebruiken, tegen betaling van een corresponderend deel van de overeengekomen tegenprestatie.
7. Partijen kunnen overeenkomen dat de opdrachtnemer de prestatie zodanig afrondt, dat deze voldoet aan hetgeen is overeengekomen dan wel dat deze door een ander kan worden voltooid.

Artikel 11 Prijzen en tarieven

1. Prijzen en tarieven zijn vast voor de duur van de overeenkomst en in euro's en omvatten alle belastingen, maar exclusief BTW en betreffen de overeengekomen prestatie, alsmede alle overige kosten, zoals die van training of inwerking van personeel, reis- en verblijf- en voorrijkosten, administratiekosten en de kosten van de verpakking.
2. De in het eerste lid bedoelde prijzen gelden ook voor meer- en minderwerk als bedoeld in artikel 3.

Artikel 12 Betaling

1. Tenzij factureringsmomenten zijn overeengekomen, zendt de opdrachtnemer niet eerder een factuur aan de provincie dan nadat de prestatie is verricht en geaccepteerd.
2. In een factuur is in ieder geval opgenomen:
   a. opgave van het aantal werkelijk en noodzakelijk bestede uren, alsmede de data waarop een en ander is verricht, of
   b. een korte omschrijving van de verrichte prestatie.
3. De provincie voldoet binnen dertig dagen na ontvangst en goedkeuring van de desbetreffende factuur de op grond van de overeenkomst verschuldigde bedragen, mits gefactureerd overeenkomstig de factureringsafspraken en na acceptatie van de prestatie en de bijbehorende documentatie.
4. In geval van te late betaling is de provincie de wettelijke rente verschuldigd.
5. In geval van vooruitbetaling door de provincie verstrekt de opdrachtnemer op eerste verzoek daartoe en voorafgaand aan de eerste vooruitbetaling, op zijn kosten voldoende zekerheid voor (terug)betaling, voor het geval de opdrachtnemer op enigerlei wijze tekort schiet in de nakoming van zijn verplichtingen waarop de vooruitbetaling ziet.
6. De zekerheid wordt verstrekt door middel van een originele verklaring (bankgarantie "op afroep") van een erkende kredietinstelling ter hoogte van het door de provincie vooruit te betalen of vooruitbetaalde bedrag, vermeerderd met eventuele rente en kosten, een en ander goed te keuren door de provincie.
7. Indien is overeengekomen dat betaling volgens nacalculatie plaatsvindt, specificeert de opdrachtnemer de factuur zoals overeengekomen.
8. Betaling door de provincie houdt op geen enkele wijze afstand van enig recht in.
9. Het is de opdrachtnemer niet toegestaan zijn prestatie te verrekenen met een vordering op de provincie, uit welken hoofde dan ook verschuldigd.
10. De provincie heeft het recht de voldoening van een factuur op te schorten in het geval van een dreigende vertraging als bedoeld in artikel 7, eerste lid, of een toerekenbare tekortkoming als bedoeld in artikel 8, eerste lid.
11. Overschrijding van een betalingstermijn door de provincie of niet-betaling van een factuur op grond van vermoedelijke inhoudelijke onjuistheid daarvan of in geval van ondeugdelijkheid van de prestatie, geeft de opdrachtnemer niet het recht zijn werkzaamheden op te schorten dan wel te beëindigen.
12. De provincie kan de factuur door een door haar aan te wijzen accountant als bedoeld in artikel 393, eerste lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek op inhoudelijke juistheid laten controleren. De opdrachtnemer verleent de betrokken accountant inzage in boeken en bescheiden en verstrekt hem alle gegevens en informatie die deze verlangt.
13. De controle als bedoeld in het twaalfde lid, is vertrouwelijk en strekt zich niet verder uit dan voor het verifiëren van de facturen is vereist.
14. De accountant brengt zijn rapportage zo spoedig mogelijk aan partijen uit.
15. De kosten van het accountantsonderzoek als bedoeld in de vorige leden, komen voor rekening van de provincie, tenzij uit het onderzoek van de accountant blijkt dat de factuur niet juist dan wel onvolledig is, in welk geval bedoelde kosten voor rekening van de opdrachtnemer komen.

Artikel 13 Zaken van de provincie

1. In het geval de provincie aan de opdrachtnemer zaken, zoals grondstoffen, hulpstoffen, gereedschappen, tekeningen, specificaties en software, ter beschikking heeft gesteld ten behoeve van de uitvoering van de overeenkomst, blijven deze zaken eigendom van de provincie. Aan de terbeschikkingstelling kunnen voorwaarden worden verbonden.
2. De opdrachtnemer bewaart de ter beschikking gestelde zaken afgescheiden van soortgelijke zaken welke behoren aan hemzelf of aan derden.
3. De opdrachtnemer zal de ter beschikking gestelde zaken merken als eigendom van de provincie.
4. De opdrachtnemer retourneert al hetgeen hij in het kader van de uitvoering van de overeenkomst van de provincie onder zich heeft, binnen veertien dagen nadat de overeenkomst is uitgevoerd zonder kosten aan de provincie.
5. Het is de opdrachtnemer niet toegestaan een kopie van de in het eerste lid bedoelde zaken te bewaren of te gebruiken, anders dan in het kader van zijn archiveringsverplichtingen.

Artikel 14 Arbeidsvoorwaarden en arbeidsdiscriminatie

1. Opdrachtnemer houdt zich bij het verrichten van de werkzaamheden aan de geldende wet- en regelgeving op het gebied van arbeidsvoorwaarden en aan de CAO die op hem en zijn werknemers van toepassing is.
2. Opdrachtnemer legt alle arbeidsvoorwaardelijke afspraken ten behoeve van het verrichten van de werkzaamheden op een inzichtelijke en toegankelijke wijze vast.
3. Opdrachtnemer verschaft desgevraagd en onverwijld aan bevoegde instanties toegang tot deze arbeidsvoorwaardelijke afspraken en werkt mee aan controles, audits of loonvalidatie.
4. Opdrachtnemer verschaft desgevraagd en onverwijld aan provincie toegang tot de in lid 2 genoemde arbeidsvoorwaardelijke afspraken indien provincie dit noodzakelijk acht in verband met het voorkomen van of de behandeling van een loonordering aangaande verrichte arbeid ten behoeve van het verrichten van de werkzaamheden.
5. Opdrachtnemer legt de verplichtingen voortvloeiend uit de vorige leden onverkort op aan alle partijen waarmee hij contracten aangaat ten behoeve van het verrichten van werkzaamheden en bedingt tevens dat deze partijen vervolgens bedoelde verplichtingen onverkort opleggen aan alle partijen met wie zij op hun beurt contracten aangaan ten behoeve van het verrichten van de werkzaamheden.
6. Ter voorkoming van het maken van ongeoorloofd onderscheid, in het bijzonder naar godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, geslacht, ras, nationaliteit, seksuele geaardheid, burgerlijke staat, handicap, chronische ziekte, leeftijd of welke grond dan ook, zullen alleen functierelevante eisen betreffende de uitvoering van de overeenkomst door de opdrachtnemer aan haar personeel en/of onderaannemers kunnen worden gesteld en door de provincie worden meegewogen.

Artikel 15 Overdracht van rechten en/of verplichtingen

1. Het is partijen niet toegestaan hun rechten en verplichtingen op basis van de overeenkomst zonder voorafgaande schriftelijke instemming van de andere partij geheel of gedeeltelijk over te dragen aan een derde. Aan dit verbod komt goederenrechtelijke werking toe in de zin van artikel 3:83, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek. Artikel 4, vierde lid, is van overeenkomstige toepassing.
2. Het eerste lid geldt niet ten aanzien van het vestigen van eenpandrecht.

Artikel 16 Toepasselijk recht en geschillen

1. Op de overeenkomst en alle overeenkomsten die daaruit voortvloeien is uitsluitend Nederlands recht van toepassing.
2. Partijen lossen waar mogelijk hun geschillen op door middel van goedoverleg.
3. Indien partijen niet tot een oplossing komen of in spoedeisende gevallen, zullen de geschillen worden voorgelegd aan de bevoegde rechter in het arrondissement van de hoofdstad van de provincie.

Deel B. Leveringen

De bepalingen van deel B zijn van toepassing op leveringen, naast de bepalingen van deel A.

Artikel 17 Specifieke garanties voor leveringen

1. Een geleverde zaak bezit tenminste de eigenschappen die zijn overeengekomen en welke de provincie op grond van de overeenkomst mag verwachten.
2. Voor een geleverde zaak geldt een garantietermijn van 24 maanden, tenzij uit wet of jurisprudentie een langere termijn volgt dan wel de opdrachtnemer of de branche van de opdrachtnemer een langere termijn hanteert, in welk geval de langste termijn geldt.
3. De opdrachtnemer herstelt voor eigen rekening alle fouten en gebreken die zich binnen de garantietermijn openbaren en die niet te wijten zijn aan normale slijtage of onoordeelkundig gebruik.
4. De opdrachtnemer garandeert dat gedurende de gebruikelijke levensduur van de geleverde zaak nieuwe onderdelen voorhanden zijn om fouten en gebreken aan deze zaak te kunnen herstellen.

Artikel 18 Aflevering van een zaak

1. Aflevering vindt plaats op de overeengekomen locatie en het overeengekomen tijdstip en geschiedt voor rekening en risico, waaronder transport en verzekeringen, van de opdrachtnemer.
2. De opdrachtnemer overhandigt alle documenten die betrekking hebben op of verband houden met een te leveren zaak, zoals certificaten, paklijsten, gebruiksaanwijzingen (in Nederlandse taal gesteld), uiterlijk ten tijde van de aflevering aan de provincie of zendt deze, zo mogelijk, op voorhand aan de provincie.
3. De opdrachtnemer voert alle gebruikte verpakkingsmaterialen voor zijn rekening en risico af en draagt zorg voor een milieuvriendelijke verwerking.

Artikel 19 Risico- en eigendomsovergang

De eigendom en het risico van een zaak gaat pas over op de provincie zodra de zaak is gemonteerd en/of geïnstalleerd, zich in de feitelijke macht van de provincie bevindt en na acceptatie van de levering.

Artikel 20 Toepasselijk recht

De toepasselijkheid van het Weens koopverdrag, en van eventuele andere, internationale regelingen inzake koop van roerende zaken, voor zover de werking hiervan door partijen kan worden uitgesloten, is uitgesloten.

Deel C. Diensten

De bepalingen van deel C zijn van toepassing op diensten, naast de bepalingen van deel A.

Artikel 21 Verplichtingen van de opdrachtnemer

1. De opdrachtnemer verricht de dienst met de zorgvuldigheid, deskundigheid en professionaliteit die gebruikelijk is binnen de branche of beroepsgroep van de opdrachtnemer.
2. De opdrachtnemer zet uitsluitend gekwalificeerde personen in voor het uitvoeren van de overeenkomst.
3. Indien nodig, zorgt de opdrachtnemer voor adequate vervanging van de in het tweede lid bedoelde personen.
4. De aan vervanging als bedoeld in het derde lid verbonden meerkosten zijn voor rekening van de opdrachtnemer.
5. De opdrachtnemer zet uitsluitend personen in die in Nederland arbeid mogen verrichten.

Artikel 22 Intellectuele en industriële eigendomsrechten

1. A) Alle intellectuele en industriële eigendomsrechten en databankrechten die zullen ontstaan of kunnen worden uitgeoefend ten aanzien van de resultaten van de overeenkomst berusten in beginsel te allen tijde bij de provincie.
2. B) Dit uitgangspunt geldt niet:
   - inzake rechten op eventueel ten behoeve van de opdracht door de opdrachtnemer ontwikkelde software modellering en de daarvoor gebruikte softwareprogrammatuur,
   - op andere door de opdrachtnemer in het kader van de overeenkomst ontwikkelde kennis en knowhow die ten grondslag ligt aan het aan de provincie geleverde resultaat.
3. De opdrachtnemer draagt alle intellectuele en industriële rechten die mochten ontstaan ten aanzien van de prestatie - voor zover mogelijk - op het moment van het ontstaan daarvan bij voorbaat en om niet over aan de provincie, welke overdracht door de provincie reeds nu voor alsdan wordt aanvaard. Voor zover voor de overdracht van de genoemde rechten op enig moment een nadere akte zou zijn vereist, machtigt de opdrachtnemer de provincie reeds nu voor alsdan onherroepelijk om zodanige akte op te maken en mede namens de opdrachtnemer te ondertekenen, onverminderd de verplichting van de opdrachtnemer om op eerste verzoek van de provincie aan de overdracht van deze rechten medewerking te verlenen, zonder daarbij voorwaarden te kunnen stellen.
4. De opdrachtnemer doet met de totstandkoming van de overeenkomst afstand jegens de provincie van alle eventueel aan hem, opdrachtnemer, toekomende zogeroemde persoonlijkheidsrechten, in de mate als de toepasselijke regelgeving zodanige afstand toelaat. De opdrachtnemer doet, hiertoe gevolmachtigd, ook namens het aan zijn zijde betrokken personeel, afstand jegens de provincie van alle eventueel aan deze personeelsleden toekomende persoonlijkheidsrechten, in de mate waarin de toepasselijke regelgeving zodanige afstandtoelaat.
5. De opdrachtnemer mag de resultaten van de overeenkomst waarop krachtens het eerste lid een eigendomsrecht ten behoeve van de provincie rust enkel voor zichzelf of ten behoeve van derden gebruiken zolang de belangen van de provincie hierdoor niet worden geschaad.
6. Indien de intellectuele eigendomsrechten niet berusten bij de provincie zoals gesteld in lid 1, verleent opdrachtnemer de provincie door het sluiten van de overeenkomst een eeuwigdurend gebruiksrecht ten aanzien van de in het eerste lid bedoelde, uitgezonderde rechten.
7. De provincie geldt als ontwerper in de zin van artikel 6, tweede lid, van de Eenvormige Beneluxwet inzake tekeningen en modellen en heeft bij uitsluiting het recht om een eindproduct dat daarvoor in aanmerking komt te deponeren bij het in artikel 8 van die wet bedoelde bureau, al dan niet door tussenkomst van een nationaledienst.
8. Indien een derde de provincie aansprakelijk stelt ter zake van (gestelde) inbreuk op intellectuele of industriële eigendomsrechten van die derde, vergelijkbare aanspraken met betrekking tot kennis, ongeoorloofde mededinging en dergelijke daaronder begrepen, waarvoor de opdrachtnemer aansprakelijk is op grond van het bepaalde in deze algemene voorwaarden, de overeenkomst en bijbehorende documenten, neemt de opdrachtnemer de behandeling van deze aanspraak op eerste verzoek van de provincie en voor eigen rekening en risico over. De opdrachtnemer verplicht zich tot het op zijn kosten treffen van alle maatregelen die kunnen bijdragen tot voorkoming van stagnatie en tot beperking van de te maken extra kosten en/of te lijden schade als gevolg van bedoelde inbreuken.

PROVINCIE FLEVOLAND

Toezichtstrategie Ammoniak

Datum: maart 2021
Status: CONCEPT
Nog af te stemmen met portefeuillehouders, OFGV en andere provincies (IPO)

Inleiding

De provincie is het bevoegd gezag voor alle activiteiten die een effect hebben op Natura 2000-gebieden, waaronder activiteiten die leiden tot stikstofdeposities in deze gebieden. Deze activiteiten zijn vergunningplichtig in het kader van de Wet natuurbescherming. De provincie geeft vergunningen af, houdt toezicht op deze vergunningen en is bevoegd handhavend op te treden bij onvergunde activiteiten. Dat geldt zowel voor (bedrijfs)activiteiten waarbij sprake is van NOx[1]-emissies (voornamelijk industrie) als voor (bedrijfs)activiteiten waarbij sprake is van NH3[2]-emissies (voornamelijk veehouderijen).

Voor het toezicht op NOx-emissies geldt dat de provincie een toezichtstrategie hanteert op het gebied van bedrijven die veel energie verbruiken (gas/elektra), waaronder dus ook de door de provincie vergunde industriële activiteiten die NOx uitstoten. Daarnaast zijn er bedrijven die veel energie uitstoten waarvoor de gemeente het bevoegde gezag is. Vanuit onze regieverantwoordelijkheid worden er afspraken gemaakt met gemeenten voor toezicht op deze bedrijven.

Voor het toezicht op ammoniak is nog geen strategie vastgesteld, terwijl de problematiek rond stikstof en de Flevolandse Stikstofaanpak daartoe wel aanleiding geven. Dit stuk bevat daarom de toezichtstrategie voor activiteiten waarbij NH3 (ammoniak) wordt uitgestoten.

De provincie houdt alleen toezicht op activiteiten die onder het bevoegd gezag van de provincie vallen. Op Rijks-activiteiten is geen sprake van toezicht en handhaving door de provincie en daarom stelt de provincie hiervoor geen toezichtstrategie op.

Achtergrond: een diffuse vergunningssituatie
Op 10 juni 1994 zijn de eerste N2000-gebieden in Nederland aangewezen onder de Habitatrichtlijn. Sindsdien zijn activiteiten die stikstofdepositie veroorzaken in deze gebieden vergunningplichtig. Destijds is afgesproken dat dat alleen geldt voor activiteiten die ná aanwijzing van de N2000-gebieden zijn gestart, activiteiten die daarvoor al bestonden hebben zogenaamde ‘historische rechten’.

De zogenaamde interimmers hadden activiteiten die plaats vonden voordat de Europese richtlijnen waren vertaald in landelijke wetgeving. Er was dus geen landelijke vergunningplicht.

Sindsdien is de regelgeving rond natuurvergunningen meermaals gewijzigd. Aanvankelijk werd een rekensystematiek gebruikt waarbij alleen N2000-gebieden binnen een straal van 10 km werden meegenomen. Er is daarom een groep bedrijven die bij het starten van hun activiteit te horen hebben gekregen dat een natuurvergunning gezien hun afstand tot het dichtstbijzijnde N2000-gebied niet nodig was. Een belangrijke aanpassing in de regelgeving kwam voort uit de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS): daarbij gold een drempelwaarde van 0,05 mol/ha/jaar. Onder de drempelwaarde gold er geen vergunningplicht. Daarnaast konden bedrijven met een

[1] stikstofoxiden
[2] ammoniak

uitstoot tussen de 0,05 mol/ha/jaar en de grenswaarde van 1 mol/ha/jaar een PAS-melding indienen[3].

Naast aanpassingen in de regels rond vergunningverlening hebben ook diverse aanpassingen plaatsgevonden in de rekensystematiek en in de invulling van Habitattypekaarten. Voorafgaand aan het tegenwoordig gebruikte rekenprogramma AERIUS zijn er andere rekenprogramma's geweest (AAgro-Stacks 1.0 en daarvoor Habimoniak). Bij deze rekentools werden alleen Natura 2000-gebieden binnen een straal van 10 kilometer meegenomen. In Aerius vinden er periodiek aanpassingen plaats die kunnen leiden tot hogere (of lagere) berekenende deposities dan in het verleden. Aan de habitattypekaarten zijn de leefgebieden van soorten toegevoegd.

Na de uitspraak van de Raad van State in mei 2019 is de status van PAS-meldingen en de vrijstellingsdrempel komen te vervallen. Daarmee zijn álle activiteiten die leiden tot stikstofdepositie in N2000-gebieden vergunningplichtig, ook activiteiten die voorheen onder het regime van de PAS-meldingen vielen of onder de drempelwaarde. In de Wet Stikstofreductie en Natuurherstel (2021) is een verplichting voor het Rijk opgenomen om deze bedrijven alsnog te legaliseren. Voor de zogenaamde interimmers is deze verplichting in de Wet er niet, het is nog onduidelijk hoe om te gaan met legalisatie van deze categorie bedrijven. Bedrijven met historische rechten hebben deze nog steeds, maar deze rechten zijn niet middels een vergunning op grond van de Wet natuurbescherming vastgelegd.

Voor Flevoland geldt specifiek dat de provincie pas sinds de inwerkingtreding van de Wet natuurbescherming op 1 januari 2017 bevoegd gezag is voor natuurvergunningen. Dat komt omdat tot 2017 de provincies waarin de gevoelige gebieden zijn gelegen bevoegd gezag voor de vergunningverlening waren en in Flevoland liggen geen stikstofgevoelige N2000-gebieden. In 2017 is deze situatie gewijzigd, en is de provincie Flevoland bevoegd gezag voor vergunningen in Flevoland. Eerder afgegeven vergunningen uit Gelderland en Overijssel zijn overgedragen, maar niet allemaal goed herleidbaar in de Flevolandse systemen terecht gekomen.

Dit alles leidt tot een diffuus beeld van de vergunningsituatie. Deze ziet er in een overzicht als volgt uit:

Afbeelding 1

[3] De grenswaarde was 1,00 mol/ha/jaar zolang er ontwikkelruimte beschikbaar was in AERIUS-Register. Zodra de ontwikkelruimte op was werd de grenswaarde teruggebracht naar 0,05 mol/ha/jaar. In Flevoland had men ontwikkelingsruimte gereserveerd door landbouw als prioritair project aan te melden. Hierdoor is de grenswaarde voor prioritaire projecten altijd 1,00 mol/ha/jaar gebleven.

In bijlage 1 is een overzicht opgenomen van alle mogelijke vergunningssituaties.

Legalisatie van PAS-meldingen en vrijstellingen
Een vergunning dient verleend te worden aan bedrijven die stikstof in de vorm van NH3 of NOx uitstoten vanuit de provincie Flevoland en een depositie van stikstof veroorzaken op de Natura 2000-gebieden. Inmiddels zijn er in de provincie ca. 100 bedrijven vergund en hebben in de periode tot mei 2019, 147 bedrijven zich via een PAS-melding aangemeld. Het gaat daarbij voor een groot deel om veehouderijen.

Over illegale activiteiten met vooruitzicht op legalisatie (PAS-melders en activiteiten onder de voormalige vrijstellingsdrempel) is interprovinciaal afgesproken dat er vooruitlopend op legalisatie niet handhavend wordt opgetreden. Dat geldt niet voor de overige activiteiten rechts onderin het schema. Hiervoor is een toezicht- en handhavingsstrategie nodig. Toezicht en handhaving van bedrijven die te goeder trouw hebben gehandeld vraagt de nodige tact. Deel I van deze strategie geeft een analyse van de feiten. Deel II schetst de bestuurlijke risico's én de knoppen om aan te draaien. Deel III van dit memo schetst een stappenplan.

Leeswijzer
Deze toezichtstrategie is opgebouwd uit drie delen. Het eerste deel bevat een analyse van de huidige situatie op het gebied van ammoniak: aantal bedrijven in Flevoland dat ammoniak uitstoot, bestaande vergunningen en PAS-meldingen, vergunde en benodigde depositieruimte. Deel twee van deze toezichtstrategie bevat de uitgangspunten en keuzes van de provincie ten aanzien van de te volgen strategie. Deel drie van dit document bevat een concreet stappenplan.

Deel I: Analyse van de feiten

Geen volledig beeld van alle activiteiten die (mogelijk) vergunningplichtig zijn
Door de diffuse vergunning situatie (zie inleiding) is er geen volledig zicht op alle activiteiten die (mogelijk) vergunningplichtig zijn. Wel in beeld zijn vergunninghouders en PAS-melders. Niet in beeld zijn activiteiten met historische rechten, interimmers, activiteiten onder de voormalige vrijstellingsdrempel, illegale activiteiten te goeder trouw (zij die destijds te horen hebben gekregen dat een vergunning niet nodig was) en illegale activiteiten te kwader trouw (zij die willens en wetens niet aan de wet voldoen). Verderop in deze feitenanalyse leggen we uit hoe we tot een zo volledig mogelijk beeld komen van bedrijven/activiteiten die mogelijk in één van deze categorieën vallen.

Vergunningen en PAS-meldingen met betrekking op ammoniak
Op zit moment zijn er ca. 100 verleende vergunningen bij de provincie Flevoland in beeld. Op 1 na hebben zij betrekking op een activiteit waarbij (vooral) ammoniak wordt uitgestoten. Doorgaans zijn dit veehouderijbedrijven (96), maar ook een mestdrogerij en twee composteerders vallen hieronder. Incidenteel komt er een nieuwe vergunning aan het licht die in het verleden is afgegeven door Gelderland of Overijssel en die bij de overdracht destijds tussen wal en schip is geraakt. Naast de 100 vergunningen zijn er 147 PAS-meldingen geregistreerd, waarvan er 145 betrekking hebben op veehouderijen.

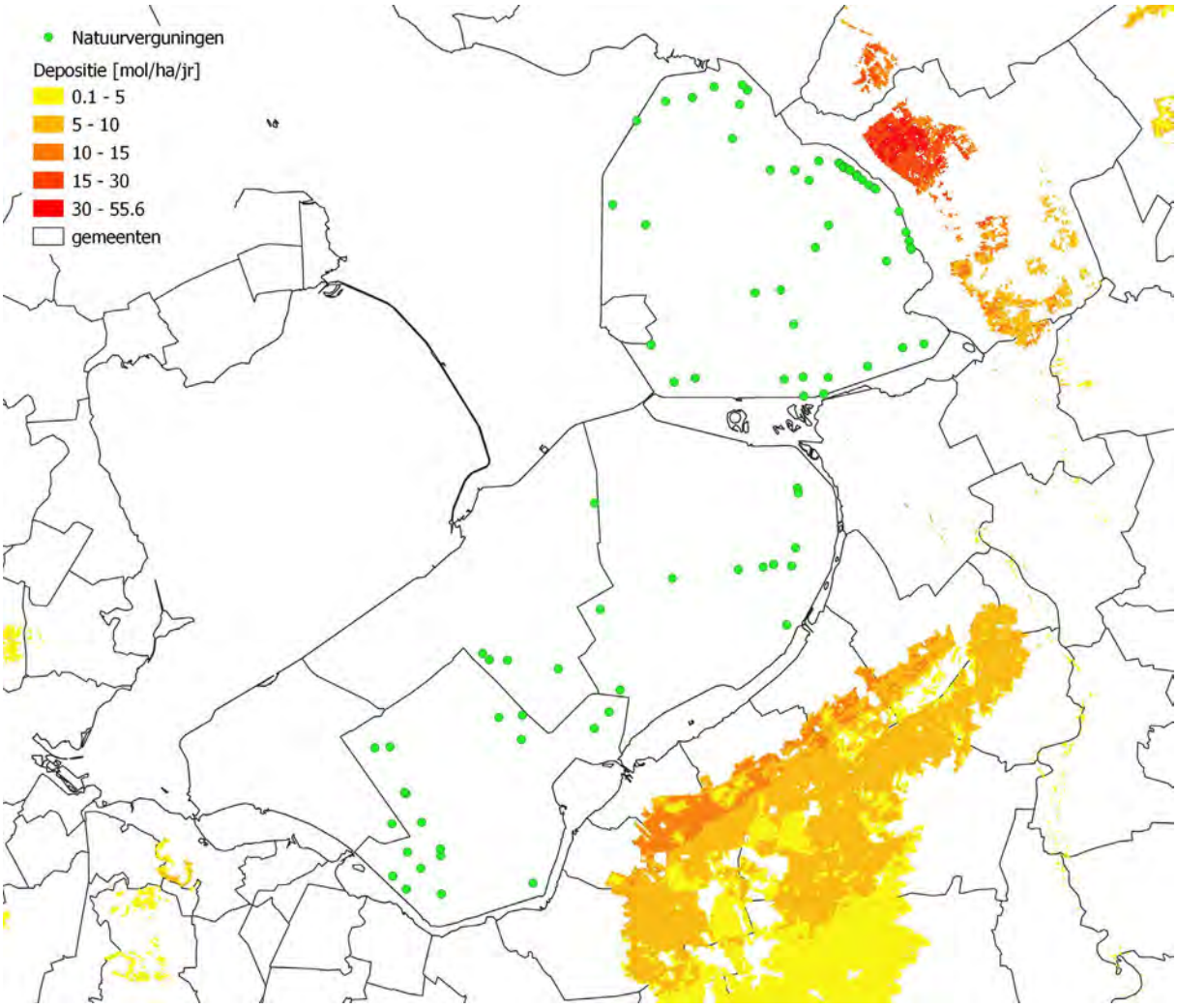

Afbeelding 2: Natuurvergunningen in Flevoland en bijbehorende depositie op dichtstbijzijnde N2000-gebieden

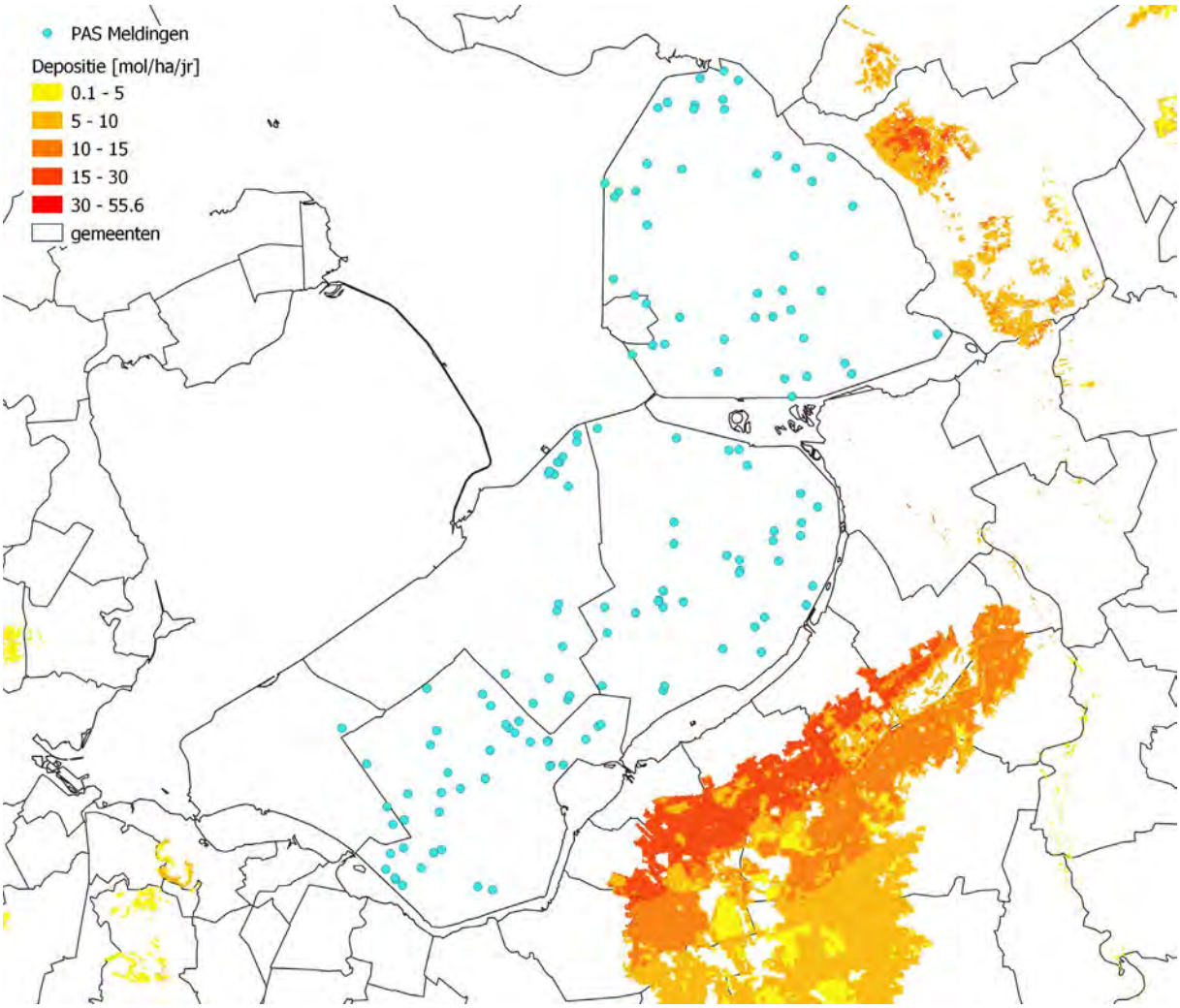

Afbeelding 3: PAS-meldingen in Flevoland en bijbehorende depostie op dichtstbijzijnde N2000-gebieden

In beeld brengen van mogelijk vergunningplichtige activiteiten
In Nederland zijn verschillende databestanden beschikbaar die informatie bevatten over agrarische activiteiten. Een belangrijke bron van informatie vormen de jaarlijkse meitellingen, waarbij elk agrarisch bedrijf opgeeft welke activiteiten zij ondernemen (dieraantallen, teeltplannen etc.). Deze gegevens zijn echter privacygevoelig en mogen niet zomaar op individueel bedrijfsniveau gebruikt worden ten behoeve van een toezichtstrategie. We hebben daarom onderzocht welke openbare informatie wij kunnen gebruiken om te reconstrueren welke agrarische activiteiten er zijn in de provincie Flevoland die mogelijk vergunningplichtig zijn. We zijn uitgegaan van de lijst van alle bedrijven met een omgevingsvergunning voor een activiteit waarbij sprake is van het houden van vee. Vervolgens hebben we bepaalde activiteitcodes geschrapt van activiteiten waar in principe nooit een natuurvergunning voor nodig is (dierenartsen, kinderboerderijen, hobbypaardenhouderij etc.). Deze lijst hebben we gelegd naast de gegevens van agrarische natuurvergunningen en PAS-melders. Resultaat is een lijst van ca. 300 bedrijven die wél een WABO-vergunning hebben, maar geen natuurvergunning of PAS-melding. In deze toezichtstrategie ammoniak gaan we er van uit dat dit de bedrijven zijn die potentieel vergunningplichtig zijn.

Wanneer is een bedrijf niet vergunningplichtig?
- Er is een milieuvergunning voor het in werking treden van de Natuurbeschermingswet 1998 (1 oktober 2005) waarin is getoetst aan de Habitatrichtlijn.

- Er is een besluit milieuvergunning, Hinderwetvergunning van voor de aanwijzingsdatum van de Natura 2000-gebieden. Echter indien er een latere milieutoestemming met een lagere emissie, dan zijn de laagste rechten rechtsgeldig.

Voorwaarde is wel dat de vigerende veebezetting een gelijke of lagere depositie veroorzaakt dan de vergunde situatie. De veebezetting is dus niet bepalend, maar de depositie.

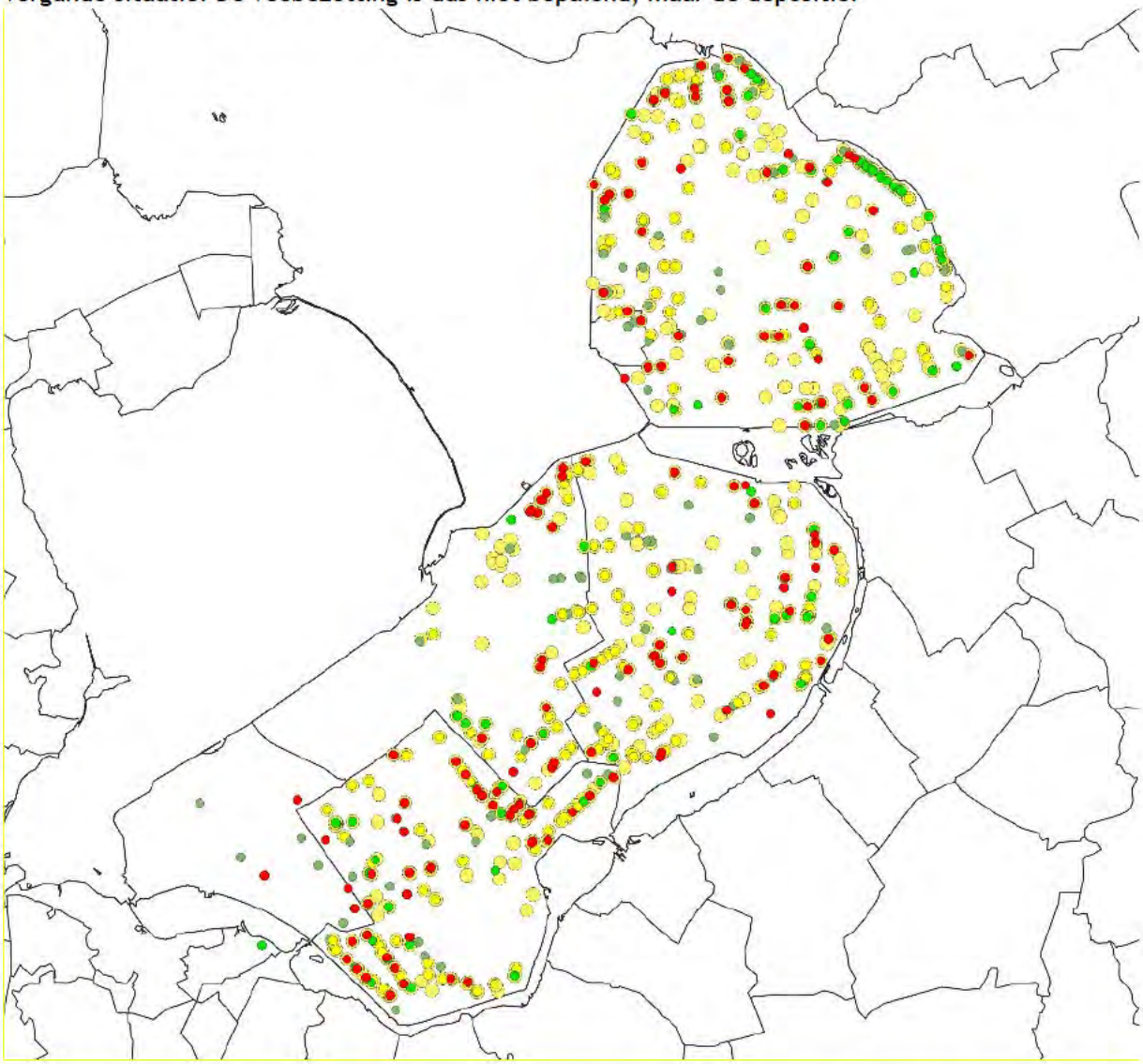

Afbeelding 4: WABO-vergunningen afgezet tegen natuurvergunningen en PAS-meldingen
Geel = Wabo vergunning/melding
Groen = Wbb vergunning
Rood = PAS melding

Emissies en deposities van activiteiten in Flevoland
De totale Flevolandse ammoniakemissie in 2019 bedroeg 874 ton. Deze emissie is gebaseerd op de gegevens van het Bestand Agrarische Bedrijven (BAB). Vervolgens is op basis van deze gegevens de ammoniakdepositie vanuit Flevoland op alle stikstofgevoelige N2000-gebieden in Nederland berekend. De totale depositie betreft 26 ton/jaar overeenkomend met 1,5 miljoen mol/jaar.

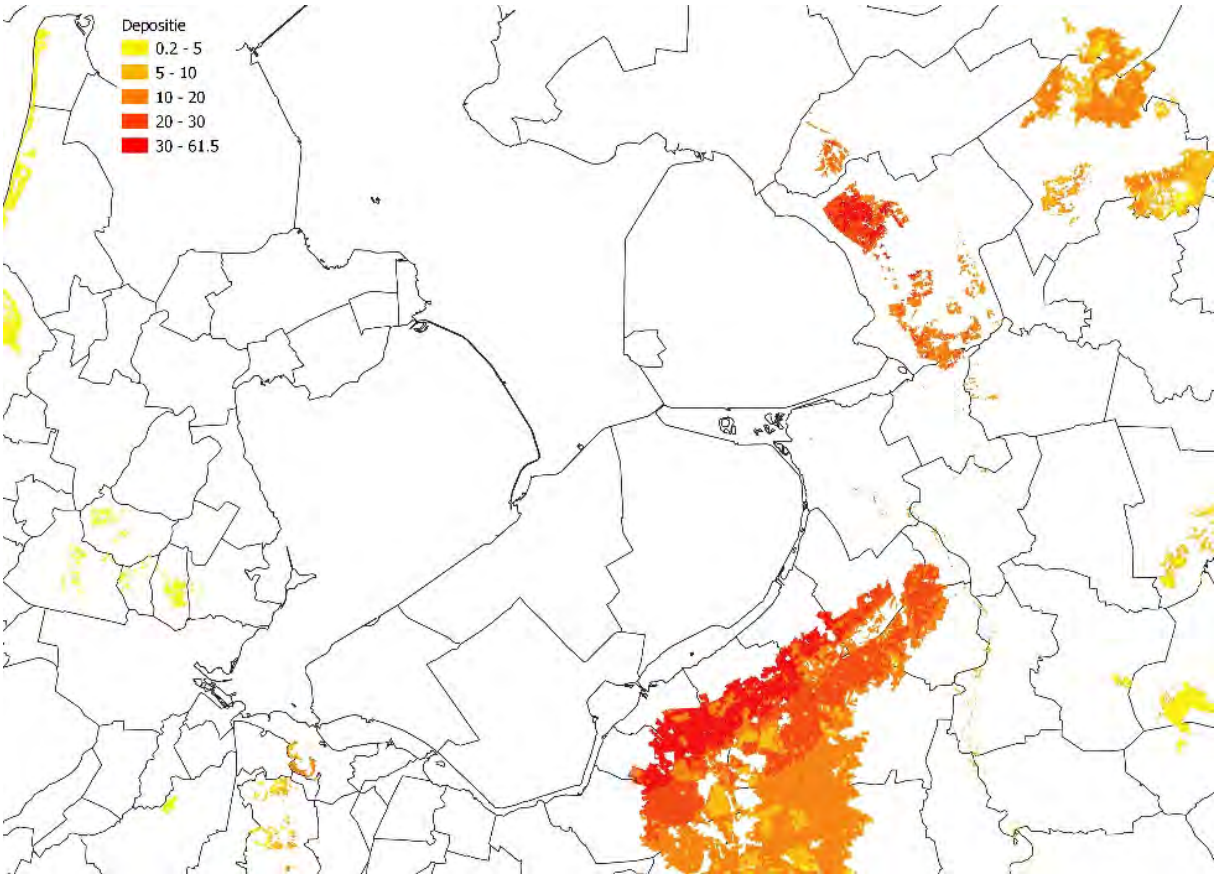

Afbeelding 5: Flevolandse ammoniakdepositities op N2000

In totaal is de vergunde ammoniakruimte in Flevoland ca. 346 ton en overeenkomend met 10 ton/jaar aan depositie. Na legalisatie van de PAS-melders komt daar bovenop 468 ton emissie en overeenkomend met 13 ton/jaar aan depositie. Van de te legaliseren activiteiten onder de voormalige vrijstellingsdrempel van 0,05 mol/ha/jaar is niet duidelijk om hoeveel emissie en depositie het gaat.

	emissie [ton]	Depositie[kMol/Jaar]	Depositie [ton/Jaar]
Vergund	346	580	10
PAS	468	788	13
Pas + Vergund	**814**	**1.368**	**23**
BAB	874	1.539	26

<<< >>>
Afbeelding 6: Totale emissie en depositie per categorie in Flevoland

Conclusies op basis van de feitenanalyse
1. Er zijn ca. 300 bedrijven in Flevoland zonder vergunning of PAS-melding die mogelijk vergunningplichtig zijn
2. Er is niet voldoende vergunde ruimte om de huidige emissies te vergunnen

Deel II: Keuzes ten aanzien van de toezichtstrategie

Inleiding
Toezicht houden en handhaven op de Wet natuurbescherming zijn wettelijke taken van de provincie. Tegelijkertijd zijn de omstandigheden op het gebied van stikstof -waaronder ammoniak- uniek: veel ondernemers voldoen op dit moment geheel buiten hun schuld niet aan de regels. 'Zomaar' toezicht houden en handhavend optreden is daarom geen optie. Tegelijkertijd brengt niets doen ook (maatschappelijke) kosten met zich mee: bedrijven zitten blijvend op slot, stikstofreductie en innovatie komen niet op gang en de economie wordt aangetast. Het is dus zoeken naar een balans waarbij de provincie optreedt om de impasse te doorbreken, maar ook ruimte biedt om tot oplossingen te komen.

Uitgangspunten en keuzes
- Om het probleem op te kunnen lossen is het noodzakelijk het probleem in beeld te brengen. Daarmee starten we per direct. We wachten niet op de legalisatie van de PAS-meldingen en vrijstellingen omdat die nog een tijd op zich kan laten wachten.
- Uitgangspunt is dat alle activiteiten uiteindelijk vergund worden, tenzij interprovinciaal andere afspraken worden gemaakt voor bepaalde categorieën. Met name voor de activiteiten onder de voormalige vrijstellingsdrempel geldt dat nog wordt onderzocht of een 'generaal pardon' of beperkte nieuwe drempel tot de mogelijkheden behoren. Voor het overige geldt dat de provincie bij voorkeur alsnog vergunningen verleent daar waar dat kan, omdat deze de meeste rechtszekerheid bieden aan de ondernemer.
- Zo lang als legalisatie van activiteiten (PAS-melders en vrijstellingen) nog niet heeft plaatsgevonden treedt de provincie/omgevingsdienst met betrekking tot deze activiteiten wel toezichthoudend op voor zover er voldaan wordt aan de kaders van de PAS-melding en de vrijstelling, maar niet handhavend.
- Conform de landelijke handhavingsstrategie[4] maken we onderscheid tussen bedrijven die te goeder trouw hebben gehandeld en bedrijven die dat niet hebben gedaan.
    - Bedrijven die te goeder trouw hebben gehandeld krijgen ruim de gelegenheid om tot oplossingen te komen.
    - Bij bedrijven die te kwader trouw hebben gehandeld treedt de provincie direct handhavend op.
- Wij stemmen deze toezichtstrategie af in interprovinciaal verband om waar mogelijk rechtsongelijkheid tussen ondernemers in verschillende provincies te voorkomen. Het gaat dan om het moment van starten, het stappenplan en de wijze van toezicht houden.

[4] Zie figuur xxx op pagina xxx

Deel III: Stappenplan

Inleiding
Het laatste deel van deze toezichtstrategie bevat een concreet stappenplan voor het op orde brengen van het toezicht op (en in een vervolgstadium: de handhaving van) activiteiten waarbij ammoniakdepositie op stikstofgevoelige N2000-gebieden voorkomt.

Stap 1a: Aanschrijven van bedrijven die potentieel vergunningplichtig zijn
Zoals in deel I van deze toezichtstrategie omschreven heeft de provincie een lijst gemaakt van potentieel vergunningplichtige bedrijven. Stap 1 van deze aanpak is om al deze bedrijven aan te schrijven, hen de situatie uit te leggen en te vragen of zij kunnen aangeven in welke categorie zij vallen (historische rechten, interimmer, vrijstelling, reeds gestopt etc.).

Naast een brief behoren uiteraard ook informatiebijeenkomsten, nieuwsberichten, advertenties, een presentatie aan agrarisch adviseurs etc. tot de mogelijkheden.

Stap 1b: Onderzoeken welke situaties alsnog vergunbaar zijn
Tegelijk met het aanschrijven van bedrijven onderzoeken we welke situaties (anders dan bedrijven met historische rechten) alsnog vergunbaar zijn. Het gaat om drie zaken:
1. Interimmers die destijds geen vergunning konden aanvragen omdat de Richtlijnen nog niet waren geïmplementeerd.
2. Bedrijven die in het verleden te horen hebben gekregen dat zij geen vergunning nodig hebben omdat ze 10 km of meer van N2000 vandaan liggen, op basis van de toen gebruikte rekentool[5] of op basis van andere valide onderbouwingen in de Wabo-vergunning.
3. Bedrijven die onder de vrijstellingsdrempel van 0,05 mol/ha/jaar vielen.

Stap 2: Vergunnen historische rechten en andere vergunbare activiteiten
Degenen die aantoonbaar over historische rechten beschikken of op basis van andere gronden een vergunning kan worden verstrekt alsnog een natuurvergunning verstrekken.

Tijdens deze stap ook de uitkomsten van de aangeleverde informatie analyseren en beoordelen of dat aanleiding geeft voor aanpassing van de toezichtstrategie.

Stap 3: herstelperiode geven
Alle bedrijven die niet direct vergunbaar zijn én niet in aanmerking komen voor legalisatie één jaar de tijd geven om een vergunbare aanvraag in te dienen.
In principe zijn bedrijven zelf verantwoordelijk voor het zoeken van oplossingen. De provincie kan hen ondersteunen met advies.

Tijdens deze stap ook monitoren welke knelpunten we in de praktijk tegenkomen en beoordelen of dat aanleiding geeft voor aanpassing van de toezichtstrategie.

Stap 4: toezicht houden
Door de provincie wordt het toezicht op de verleende vergunningen en signaaltoezicht op vergunningplicht in het kader van de Wnb belegd bij de OFGV. Het toezicht zal worden meegenomen in de reguliere planning van de controles die door de OFGV worden ingepland. Dat betekent dat er wordt aangesloten op bestaande toezichtfrequentie in het kader van de Wabo die is bepaald door gemeenten en provincie.
De complexe bedrijven hebben in dit kader een hogere bezoekfrequentie dan de minder complexe bedrijven. Voor veehouderijen hanteert de OFGV de volgende toezichtfrequenties:

- 5.0 Veehouderij 1x per 4 jaar
- 5.1 Veehouderij met vergister 1x per 3 jaar
- 5.2 IPPC veehouderijen (groot) 1x per twee jaar

[5] Toevoeging: De eerste 2-3 jaar van de Wet natuurbescherming was stikstof geen item in Flevoland. Toen werd er voor activiteiten in Flevoland helemaal niet getoetst, omdat Gelderland en Overijssel toen het bevoegd gezag waren en bedrijven in Flevoland niet in beeld waren. Overijssel en Gelderland konden ook niet handhaven buiten de eigen provincie.

- Bedrijven waar de provincie bevoegd gezag is voorde Wabo (5 stuks) jaarlijks

We sluiten aan bij deze frequenties, waarmee de gemeente toezicht houden op de WABO-vergunning en maken met de OFGV afspraken over de extra kosten die toezicht op de natuurvergunning meebrengt voor reguliere controles. Minimumfrequentie voor toezicht op de natuurvergunning m.b.t. ammoniak is eens in de 5 jaar. Indien nodig geven we de OFGV opdracht om naast de reguliere toezicht extra bedrijfsbezoeken af te leggen.

Daarnaast zal bij elke controle in het kader van de Wabo waarbij er geen vergunning aanwezig is in het kader van de Wet natuurbescherming ook worden toegezien in hoeverre er wel een vergunningplicht aanwezig is. In voorkomende gevallen zullen de bedrijven hierop worden aangeschreven.

Hierdoor zal het aantal vergunningen sterk gaan toenemen:
- De te legaliseren bedrijven die voorheen onder de drempelwaarde van 0,05 vielen
- De overige bedrijven die in het verleden geen vergunning hoefden aan te vragen (op aangeven van het bevoegd gezag Wabo) en nu wel
- De bedrijven die in de loop van de komende jaren een vergunning gaan aanvragen

<u>Stap 5: handhaven</u>
Voor de handhaving sluiten wij aan bij de landelijke matrix:

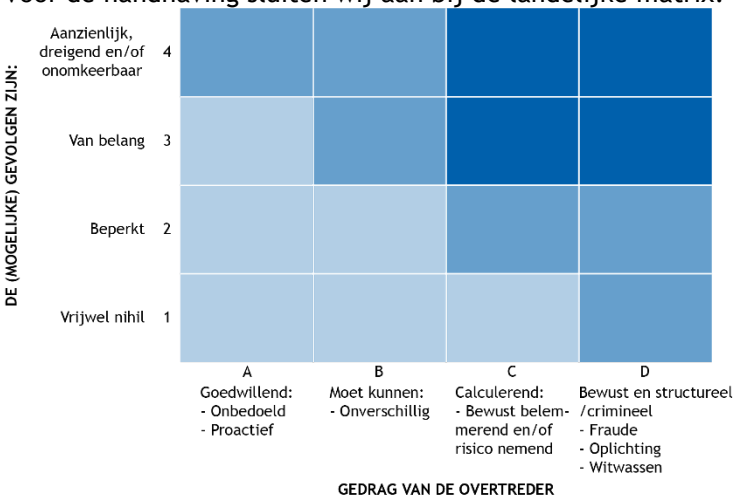

Legenda

Lichte segmenten. Bestuursrechtelijk optreden is aangewezen.

Midden segmenten. Bestuursrechtelijk, bestuursrechtelijk en strafrechtelijk of strafrechtelijk optreden is aangewezen. Strafrechtelijk komt vooral in beeld naarmate er (meer) verzwarende aspecten zijn (zoals 'verkregen financieel voordeel')

Zware segmenten. Strafrechtelijk optreden is in elk geval aangewezen, terwijl in veel gevallen ook bestuursrechtelijk optreden is aangewezen.

Bijlage 1: Overzicht van mogelijke vergunningsituaties

Groep	Te goeder trouw?	Argumenten voor/tegen legalisatie	Argumenten tegen legalisatie
Meldingen Voormalig vergunningvrije activiteiten <0,05 mol/ha/jr Voormalig vergunningvrije activiteiten 0,05-1,0 mol/ha/jr Voormalig vergunningvrije activiteiten B&B	Ja	-Legalisatie reeds ingezet	
Interimmers PAS definitie 2009 (Nbw implementatie)	Ja	-Deze activiteiten vonden plaats voordat de Europese richtlijnen waren vertaald in landelijke wetgeving. Er was dus geen landelijke vergunningplicht. -Er waren nog geen kaders, kentallen of hulpmiddelen beschikbaar, alleen rekentool Habimoniak . En er was een drempelwaarde van 1 mol/ha/jaar vanuit LNV	-De Europese richtlijnen spraken voor zichzelf en waren voor iedereen beschikbaar
Provinciale interimmers -tot verordening / beleidsregels	Ja – meestal	-Deze activiteiten vonden plaats voor de landelijke verankering door provincies was opgepikt en vertaald in provinciale verordeningen/beleidsregels waarin de mogelijkheden voor saldering/depositiebank waren uitgewerkt -Er waren nog geen kaders, kentallen of hulpmiddelen beschikbaar - Flevoland was destijds geen bevoegd gezag en er was onduidelijkheid over in hoeverre beleidsregels van andere provincies voor bedrijven in Flevoland golden.	-Buiten officiële interim definitie -Europese en landelijke wetgeving waren duidelijk
Pré PAS Van provinciale verordening tot 1 juli 2015	Nee (veehouderij en grote industrie) Ja (overige)	-Gemeenten faalden in het vragen van een VVGB (vanaf 1 oktober 2010) - Gemeenten waren niet betrokken bij bijeenkomsten/voorlichting van het bevoegd gezag (want: andere provincies die geen voorlichting in Flevoland gaven) -Er vond vrijwel geen gerichte T&H plaats op andere sectoren dan veehouderij - Bevoegd gezag voor vergunningverlening kon niet handhaven buiten de eigen provinciegrens.	-Er waren - zeker voor veehouderijen - kaders beschikbaar en de vergunningplicht werd actief uitgedragen door BG
Post PAS 29-5-19 tot nu	Nee	-Mogelijk in de knel in afwachting van nieuw beleid - Door wijzigingen in AERIUS alsnog vergunningplichtig geworden	-Duidelijk illegaal gehandeld

Vernietigde PAS vergunningen	Nee (indien reeds uitgevoerd)	-Al kosten voor aanvraag gemaakt -Waren vergunbaar - dus geen bezwaren overige punten - Kapitaalvernietiging	-Activiteiten ondernemen terwijl een vergunning nog niet onherroepelijk is een bewust genomen bedrijfsrisico
PAS uitbreiders zonder vergunning (boven de 0,05 mol/ha/jaar) 1-7-15 tot 29-5-19	Nee	-Schone lei voor iedereen	-Duidelijk illegaal gehandeld -Voldoende legalisatie mogelijkheden

Memo

Registratienummer:
2739014

Datum
27 januari 2021

Aan
Jan de Reus, Harold Hofstra, Jop Fackelday, Jan-Nico Appelman

Afdeling
SENB

Van
[redacted]

Doorkiesnummer
06[redacted]

Betreft
Memo Zon voor Vee

Afschrift

Opmerkingen

Inleiding

In januari 2021 is de provincie benaderd door Powerfield. Deze organisatie heeft een concept bedacht waarbij melkveehouders ca. 25% van hun vee 'inleveren' en vijf hectare grond verhuren aan Powerfield, die er zonnepanelen op plaatst. De (extra) grondinkomsten compenseren voor de boer het verlies aan inkomsten uit het vee. Win-win-win: de stikstofuitstoot vermindert met 25%, de boer krijgt er meer stabiliteit van in zijn bedrijfsvoering en er wordt duurzame energie geproduceerd. Uiteraard kent een dergelijk concept naast voordelen en kansen ook nadelen en risico's. Deze hebben wij in beeld gebracht in dit memo. Wij vragen u om het memo te bespreken en in te stemmen met het advies om zon voor vee verder te verkennen.

Inhoud van het voorstel van Powerfield

De ontwikkelaar Powerfield heeft op hoofdlijnen de volgende business case:

- Powerfield huurt 5 hectare grond (komt overeen met ongeveer 25 koeien) van een boer voor ca. € 5000-6000 per ha. per jaar en sluit een contract af voor 25 jaar.
- De boer levert als onderdeel van de deal ca. 25 koeien in. De (netto) inkomsten per koe zijn normaalgesproken ongeveer € 1000 per jaar. De boer gaat er dus niet financieel op achteruit.
- Powerfield plaatst zonnepanelen op de gehuurde grond. We hebben geen zicht op de exacte kosten en baten hiervan, maar deze zijn volgens Powerfield voldoende voor een renderende business case.
- De boer ontvangt een jaarlijkse huur en heeft daarmee een vaste inkomstenstroom, hij blijft eigenaar van de grond en de bestemming blijft agrarisch.
- De stikstofrechten maken geen onderdeel uit van de business case van Powerfield. Met andere woorden: het verkopen of verleasen van rechten is niet nodig om de business case rendabel te maken. Dat geeft financieel de ruimte om deze rechten als provincie in te nemen en ten goede te laten komen aan natuur of nieuwe economische ontwikkelingen: woningbouw, MSNF, legaliseren PAS-meldingen, etc.

In Drenthe heeft Powerfield al 85 gesprekken gevoerd met boeren en 65 daarvan zijn serieus geïnteresseerd. Men mikt op 'maar' 5 hectare zonnepanelen per boer vanuit de wens om geen hele grootschalige zonneweides te ontwikkelen.

Beleidsmatige randvoorwaarden

Dit initiatief raakt verschillende portefeuilles: energie, ruimtelijke ordening, stikstof. Vanuit deze beleidsvelden hebben we bekeken in hoeverre het initiatief van Powerfield past in provinciaal beleid en welke kansen en risico's dit initiatief biedt.

Landschap

Voordelen en kansen:

Memo

Formaat 5 ha is een goed eerste uitgangspunt
Het landschapsprogramma (PLvdT) pleit er in de basis voor om zoveel mogelijk de daken van gebouwen te gebruiken voor zonne-energie. Dit zou dan vervolgens kunnen worden gecombineerd met zon op land.

Kijkend naar grootte van de gewaspercelen dan lijkt een zonneveld van 5 ha in theorie goed inpasbaar tussen de gewassen. De kavels zijn groter, maar als je kijkt naar het gebruik van het landschap en de verschillende gewassen past een formaat daar goed tussen. Dat komt enerzijds door de vorm van de bebouwing (benodigde hekwerken en transformatorhuisjes) en anderzijds door de hoogte en oriëntatie van de opstellingen. Feit blijft dat ze wel zichtbaar zijn. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het aanzicht vanuit de noordzijde in het geval de zonnepanelen zijn geplaatst richting het zuiden.
Het risico van de ontwikkeling van de 5 hectare velden is dat er heel veel kleine velden ontstaan. Dit kan in een bepaald gebied wellicht passend zijn maar mogelijk elders juist niet.

Immers er zijn ongeveer 450 veeteeltbedrijven in Flevoland met theoretisch 2200 hectare zon. In sommige gebieden zitten tientallen bedrijven bij elkaar. Bij een puur organische ontwikkeling ontstaat er op willekeurige plekken in het landschap telkens weer een nieuw zonneveld. Niet alleen heeft de ene plek wellicht landschappelijk (of economisch of anderszins) de voorkeur boven een andere. Ook kan het landschap in bepaald gebieden 'dichtslibben' bijvoorbeeld langs boerderijlinten.

Gebiedsgerichte aanpak; bundel en combineer met behoud van landschappelijk kenmerken
Ook in het kader van vee voor zon is de Structuurvisie Zon vigerend beleid. Het landschapsprogramma levert een richtinggevende bijdrage aan Bouwsteen IV 'Houd rekening met (landschappelijke) kwaliteiten'. En is de bouwsteen III 'Bundel en combineer' bepalend voor de beleving van landschap.

Vanuit landschap is er een voorkeur voor een gebiedsgerichte aanpak. Kortgezegd vormen meerdere veehouders één initiatief en zijn de locatiekeuzes voor zonnevelden per veehouder in de context van een groter gebied afgewogen en vormgegeven. Dit om hiermee een samenhangend geheel te creëren. Waarbij ook plek-specifieke ontwerpprincipes zijn toegepast die uitgaan uit van gebiedseigen kenmerken/ landschappelijke kernkwaliteiten zoals een oude kustlijn, zichtbaarheid van een dijk, open gebieden.

Elke polder zijn eigen concept, waarin gebieden liggen met eigen kenmerken. De verschillen per polder, maakt Flevoland bijzonder, daarom willen we die zichtbaar en herkenbaar houden. Door bijvoorbeeld minimale afstanden aan te houden van belevingslijnen zoals wegen, dijken en vaarten. En afstanden tussen velden ten opzichte van elkaar. En wel/geen beplanting en technische aspecten van de zonopstellingen; watergangen in plaats van hekwerken. Met deze aanpak kunnen beplantingsstructuren ontstaan, of beter worden ingezet. Of slimmer omgaan met de eigenschappen van de akkers, zoals een beperkte drooglegging of wateroverlast.

Kortom streef ernaar om, bij veel animo voor deze regeling, de initiatieven als een bundel te ontwikkelingen en vorm te geven.

Gebieden verantwoordelijk voor depositie stikstof
Er zijn bepaalde gebieden die interessanter zijn vanuit de opgave. Zoals de Zuidlob in Zuidelijke Flevoland of de oude kunstzone in de NOP; daar zitten veeteeltboeren die depositie hebben op kwetsbare gebieden. Vanuit landschap is het juist zeer wenselijk om in deze gebied te werken met een ontworpen patchwork van zonnevelden (zoals hierboven geschreven). Dit in plaats van het ad-hoc inpassen van losse initiatieven.

Kansen voor bodemdalingsgebieden en biodiversiteit
Een uitgebreidere studie is nodig om uit te zoeken of het bijvoorbeeld bundelen van zonnevelden in bodemdalingsgebieden en biodiversiteit zinvol en uitvoerbaar is. De locaties waar veeteeltbedrijven

Memo

zijn gevestigd komen niet overal overeen met de bodemdalingsgebieden. Dit is wel het geval bij een aantal bedrijven ten zuiden van Emmeloord, en in de Zuidlob in zuidelijk Flevoland en langs de westelijke dijk in de NOP. Ook voor de kansen voor biodiversiteit is verdieping nodig om te verkennen hoe biodiversiteit een meerwaarde kan opleveren voor het gebied.

Nadelen en risico's:
Zon op land op veeteeltgrond is geen doel op zich en ook niet voor deze gebieden.
Het landschapsprogramma geeft aan om zoveel mogelijk efficiënt met de ruimte om te gaan. Het is daarom geen doel om ergens zonnevelden op landbouwgrond na te streven. Er zijn een paar aandachtsgebieden aangewezen die in 2050 te maken hebben een beperkte drooglegging. Hier wordt gezocht naar een landgebruik die samengaat met deze drooglegging, andere teelten of bijvoorbeeld zonne-energie. De vraag is dan of dit samen gaat met dit initiatief, vanwege de aanpak om per bedrijf een zonneveld aan te leggen. Dit vraagt namelijk om een integraal langetermijnperspectief.

Sommige gebieden zijn kwetsbaar
Kijkend naar de ligging van de veeteeltbedrijven zijn er gebieden die kwetsbaar lijken voor de realisatie van zonnevelden. Dit komt door dat deze nabij landschappelijk waardevolle structuren liggen of juist in een open gebieden. De realisatie van veel initiatieven met 5 ha kan op zich zelf ook een verdichte structuur opleveren waarbij de beleving van het Mondriaanlandschap (achterliggende akkers) sterk verminderd. Dan kan dus negatief uitpakken.

Conclusie t.a.v. landschap:
Zonneparken zijn wel mogelijk onder de randvoorwaarden met een sterke voorkeur voor gebundelde initiatieven met aandacht voor plaatselijke landschappelijke waarden en biodiversiteit. Met een gebiedsgerichte aanpak worden initiatieven gebundeld en initiatieven en belangen gecombineerd. Vanuit landschap ligt er een negatief advies wanneer er ad-hoc wordt ontwikkelt zonder integraal langetermijnperspectief.

Energie/Structuurvisie Zon
Zes bouwstenen worden in de Structuurvisie zon de leidraad voor de toepassing van grondgebonden zon in het landelijk gebied. Gemeenten hebben mede op basis van de structuurvisie veel al zelf aanvullend beleid ontwikkeld. Initiatieven dienen dus ook te passen binnen het gemeentelijke beleid. De bouwstenen uit de structuurvisie zijn:

- Bouwsteen I Initiatief staat centraal
- Bouwsteen II Opgave voorop
- Bouwsteen III Bundel en combineer
- Bouwsteen IV Houd rekening met (landschappelijke) kwaliteiten
- Bouwsteen V Een zonnepark is tijdelijk
- Bouwsteen VI Betrokkenheid en Draagvlak

Van deze bouwstenen is de landschappelijk inpassing uitgebreid aan de orde gekomen. De plannen passen in de bouwstenen I, II en V. Voor de bouwstenen III (met name m.b.t. de netinfrastructuur) en VI (m.b.t. draagvlak), dient dit nader te worden beoordeeld.

Netinfrastructuur
In delen van Flevoland is de capaciteit bestaande netinfrastructuur beperkt en daardoor niet toereikend om te voorzien in het grootschalig invoeden van hernieuwbare elektriciteit. De belangrijkste knelpunten in Flevoland zitten in het HS- en MS-net. Nieuwe aansluitingen leiden tot extra investeringen in de elektriciteitsnetten, zodat een investeringsstrategie nodig is omdat de snelheid van de transitie hoger is dan de snelheid van aanleg van de infrastructuur. Met name de ruimtelijke inpassing van onderstations kent een lange doorlooptijd als gevolg van bestemmingsplanwijzigingen en vergunningsprocedures. Het is dus van belang dat de netbeheerder vroegtijdig op de hoogte is van concrete plannen. Er moet dus met de netbeheerder in gesprek worden gegaan of de voorgestane kleinschalige aanpak haalbaar is met het oog op de

Memo

netinfrastructuur. Om tot een goede afweging te maken zou het scenario van meerdere kleine zonneparken kunnen worden vergeleken met een scenario met een meer grootschalige aanpak. Hierbij zouden ook de maatschappelijke kosten in ogenschouw moeten worden genomen. Veel aansluitingen voor relatief kleine zonneparken kunnen onvoordelig uitpakken. In dit kader zou bundeling en of clustering van de zonneparken, bijvoorbeeld in bodemdalingsgebieden om goede landbouwgrond te sparen, ook een voordeel kunnen bieden ter bestrijding van hoge maatschappelijke kosten voor de netwerkaansluiting.

Betrokkenheid en draagvlak
Er zal in de plannen rekening moeten worden gehouden met het draagvlak van omwonenden. Daartoe zou de initiatiefnemer naast het tijdig betrekken bij de plannen van omwonenden, de mogelijkheid kunnen bieden aan Flevolanders om mee te profiteren in de vorm van financiële participatie of afdracht aan een gebiedsfonds.

Evaluatie eerste tranche
Afgesproken is dat, als er zicht op is dat de eerste 500 hectare van de structuurvisie in procedure is genomen, er een evaluatie wordt opgesteld. Het evaluatieproces is inmiddels gestart Mede op grond van de evaluatie beslist PS over het openstellen van de tweede tranche. Dit besluit wordt voorzien medio 2021.

<u>Ruimtelijke ordening</u>
In het kader van de ruimtelijke ordening wordt het initiatief getoetst aan het gehele beleid van de provincie. In het vooroverleg worden de uitgangspunten bij elkaar gebracht en worden alle provinciale belangen afgewogen.

Voordelen en kansen:
Als initiatief an sich (louter zon) is het Omgevingsprogramma (OP) van toepassing. De provincie maakt Zon als zodanig mogelijk, stuurt er niet op (waar wel/waar niet en onder welke randvoorwaarden). Gemeenten maken zelf Zonbeleid en kunnen desgewenst al wel sturen, sommige gemeenten gaan daar verder in dan andere. Sv Zon is gericht op bundeling, niettemin zijn delen van 5ha mogelijk. Willen wij als provincie sturen, dan moet er aanvullend beleid worden opgesteld. Het momentum van de evaluatie van de Sv Zon (eerste tranche van 500 ha) is dan bij uitstek een goed moment om dit vorm te geven. We moeten wel kritisch blijven ivm mogelijkheid van staatsteun (schaarste van gebied/recht) en bevoegd gezag (gemeente voor milieuvergunning en provincie voor Wnb).

Gemeenten zijn bevoegd gezag voor milieuvergunningen. Om ontwikkelingen mogelijk te maken zijn Wabo-procedures nodig, waar de provincie een toetsende rol heeft. Er zal getoetst worden aan de bouwstenen van de Sv Zon als ook een goede ruimtelijke ordening (aspecten ecologie, archeologie, etc.). De provincie speelt hierin een proactieve en repressieve rol (vooroverleg/zienswijze, etc.), maar staat niet zelf aan de lat.

Nadelen en risico's:
Momenteel hebben we als provincie geen beleid om te sturen op zon gekoppeld aan vee (in de vorm van stikstofreductie). Dit betekent dat Powerfield binnen de contouren van het OP zon kan realiseren, zonder dat hier vee-reductie tegenover staat. Let op: binnen de eerste tranche is er nog beperkt ruimte, circa 50 hectare, om zon direct te realiseren. In hoeverre de tweede tranche realisatie van zon zoals Powerfield voorstaat mogelijk maakt, hangt af van de besluitvorming door GS (en mogelijk PS) over de evaluatie van de eerste tranche (zie Energie). Aandachtspunt is dat Powerfield zon op agrarische grond wil realiseren, dat gevoelig ligt in PS.

Zonneparken mogen conform het huidige beleid tijdelijk (max. 25 jaar) worden gerealiseerd. Daarna moeten ze weg of verplaatst worden. Het initiatief van Powerfield past daarin, maar het roept de vraag op hoe de tijdelijke termijn zich verhoudt tot het (tijdelijk of permanent?) inleveren van stikstofrechten. Ambtelijke voorkeur heeft het om de stikstofrechten permanent in te nemen.

Memo

Gedachte daarachter is enerzijds dat dat meer mogelijkheden biedt om deze rechten in te zetten voor nieuwe ontwikkelingen (namelijk ook voor ontwikkelingen die permanent stikstofruimte vragen). Anderzijds is de verwachting dat de komende 25 jaar voldoende innovatie plaatsvindt om binnen de gereduceerde stikstofruimte eventueel terug te kunnen groeien naar het huidige aantal koeien. Het innemen van stikstofruimte stuit wel op juridische haken en ogen, zie daarvoor de paragraaf 'juridische randvoorwaarden' verderop in deze notitie.

Een ander aandachtspunt is dat de gronden veelal in eigendom zijn bij agrariërs en/of RVB. Dit maakt dat wij als provincie bij het toekennen van gronden voor zon geen positie hebben. De provincie speelt slechts een faciliterende rol in dezen.

Conclusie t.a.v. ruimtelijke ordening
Momenteel biedt eerste tranche Sv zon nog ruimte voor directe realisatie van zon. In dat kader kan er niet gestuurd worden op Zon (de provincie kan realisatie niet tegenhouden of voorwaarden stellen in de zin van het inperken van stikstofrechten). Voor dit initiatief zou aanvullend beleid nodig zijn zodat gestuurd kan worden door de provincie. Tevens moet worden bedacht dat de provincie geen grondpositie heeft. Samenwerking met gemeenten en stakeholders (LTO/RVB) ligt in de rede.

<u>Stikstof</u>
Het initiatief van Powerfield kan bijdragen aan meerdere doelen binnen de stikstofaanpak:
Reductie van emissie en depositie en vermindering van de Flevolandse overbelasting op natuur
Daar waar sprake is van het innemen van reeds vergunde rechten: ruimte creëren voor nieuwe ontwikkelingen en legalisatie van PAS-melders en overige knelpunten.
Via die laatste route: op orde brengen van vergunningverlening
Dit alles zonder inzet van overheidsmiddelen. Dit is belangrijk, want veel (andere) maatregelen kosten geld en Flevoland kan vooralsnog slechts beperkt aanspraak maken op Rijksmiddelen.

Voordelen en kansen:
Zie hierboven.
Overweging is of de stikstofrechten voor 25 jaar worden ingenomen, of dat dit permanent gebeurt. In het eerste geval krijgt de boer in kwestie de stikstofrechten na 25 jaar weer beschikbaar[1], in het tweede geval niet. Inzet is vooralsnog om stikstofrechten permanent in te nemen. Daarvoor zijn twee argumenten:

1. Praktisch: Alleen dan zijn vergunde rechten bruikbaar voor permanente ontwikkelingen (MSNF, legalisatie PAS-meldingen etc.)
2. Principieel: Teruggang naar huidige rechten is niet nodig. Verwachting is dat over 25 jaar het stikstofprobleem grotendeels is opgelost, en dat het tegen die tijd mogelijk moet zijn om met nieuwe technieken binnen de overgebleven vergunning te kunnen terug groeien naar het huidige productieniveau. Of om op dat moment opnieuw grond in te zetten voor zonnepanelen.

Nadelen en risico's:
Geen. Wel voorwaarde dat stikstofrechten ingenomen kunnen worden (zie onder juridische randvoorwaarden).

Conclusie t.a.v. stikstof: zonneparken zijn wel wenselijk

Juridische randvoorwaarden
Naast beleidsmatige randvoorwaarden speelt ook een aantal juridische randvoorwaarden om dit initiatief te laten slagen. Als belangrijkste: op dit moment kan de provincie niet sturen op de voorwaarden waaronder zonnepanelen worden gerealiseerd. Daarmee is er ook geen mogelijkheid om als voorwaarde te stellen dat een boer daadwerkelijk stikstofruimte inlevert. Powerfield zou hierover

[1] Dit is het uitgangspunt bij de Nieuwkoopse Plassen, waar industrie de verduurzaming van agrarische bedrijven betaalt en in ruil daarvoor 25 jaar de stikstofrechten leased.

Memo

op eigen initiatief privaatrechtelijk afspraken kunnen maken met de boer in kwestie, maar er is geen stok achter de deur als dit niet gebeurt. Als de provincie hier wel op wil kunnen sturen is aanvullend beleid nodig. Wellicht is het bijvoorbeeld mogelijk om een deel van de volgende tranche van 500ha zonnepanelen te reserveren voor een 'zon-voor-vee-initiatief' en daar beleidsmatige randvoorwaarden aan te koppelen. Dit vergt nader onderzoek.

Verwachting is dat het wellicht mogelijk is om de stikstofruimte bij deelnemers aan 'zon-voor-vee' in te nemen, maar dat het lastig zal zijn om deze ruimte te gelde te maken voor nieuwe ontwikkelingen. Dat komt door twee zaken:

- Bij extern salderen moet sprake zijn van een rechtstreekse koppeling tussen saldogever en saldonemer;
- De gemeente is bevoegd gezag voor wabo-vergunningverlening: daarbij is de provincie geen partij, waardoor de provincie de ruimte ook niet 'zomaar' kan overnemen en in het RSRS stoppen. Ook dit vergt nader onderzoek.

Bij enkel het inperken van de bestaande vergunning komt de stikstofwinst 100% ten goede aan de natuur. Ook dat draagt bij aan de doelen uit de Flevolandse stikstofaanpak, maar niet aan het oplossen van korte termijn knelpunten.

Als de stikstofrechten in een deal worden opgenomen, bijvoorbeeld in de voorwaarden die we stellen bij het toekennen van de grond voor zon, dan moet de vrijgekomen stikstofruimte in een depositiebank worden opgenomen. Dit is een vergelijkbare bank als de regionale en landelijke banken die momenteel worden opgezet. Daar zijn al prima voorbeelden van.

Ambtelijk zijn de mogelijkheden besproken om privaatrechtelijk afspraken te maken met initiatiefnemers. Richting ondernemers is dat lastig omdat de provincie (in iedere geval op dit moment) enkel de beleidsmatige kaders stelt. De provincie is geen grondeigenaar, huurder of op een andere manier privaatrechtelijk betrokken. Een overeenkomst van de provincie met Powerfield om het via hen te regelen stuit zeer waarschijnlijk op bezwaren vanuit aanbestedingsregels (Powerfield zou een alleenrecht krijgen) en mogelijk staatssteun. Dit lijkt op het eerste oog geen kansrijke route.

Kansen en risico's
Conclusie: Het initiatief kan een bijdrage leveren aan provinciale beleidsdoelen (stikstof, energie), maar op dit moment kan de provincie niet sturen. Aanvullend beleid is noodzakelijk, net als een goede juridisch houdbare werkwijze om het inleveren van stikstofrechten te kunnen borgen.

Vanuit een stikstof-oogpunt is het de moeite om bij de volgende batch meer grip te krijgen en sturingsmogelijkheden om de stikstofrechten in handen te krijgen. Dit kan ten goede aan de natuur of voor het mogelijk maken van ontwikkelingen.

Vervolgtraject
1. Afronden evaluatie eerste tranche zonne-energie
2. Uitwerken aanvullend ruimtelijk beleid, mogelijk als onderdeel van besluitvorming over de tweede tranche van 500ha voor zonnepanelen
3. Uitwerken juridisch houdbare constructie waarbij stikstofreductie geborgd wordt

Advies
- Verder verkennen zon voor vee
- Indien gewenst over dit vervolg een besluit voorleggen aan GS
- Bestuurlijke trekker aanwijzen (??)
- Bestuurlijk gesprek aangaan met Powerfield om hen te informeren over de stand van zaken

Memo

SPECIAL MACHINES »de Boer«

Dé integrale oplossing voor de stikstofcrisis

55 kiloton ammoniak emissie opvangen!

Reductie: 700 mol stikstof/ha/jaar gemiddeld totaal NL oppervlak

Ons innovatieve circulaire proces betekent continuïteit voor industrie, veehouder en natuur!

End of pipe systeem is zeer goed toepasbaar voor de industrie.

Waarom moet Nederland vastlopen in een juridisch probleem? We lossen het toch samen wel op – met al onze kennis en ervaring – een probleem emissie wordt CO2 vrije grondstof!

SPECIAL MACHINES »de Boer«

Hoe realiseren wij onze droom voor een schone lucht??

Totale controle over de ammoniak reductie

Natura 2000 gerichte aanpak – integrale samenwerking

Sluitende stikstof balans door meet protocol en data opslag

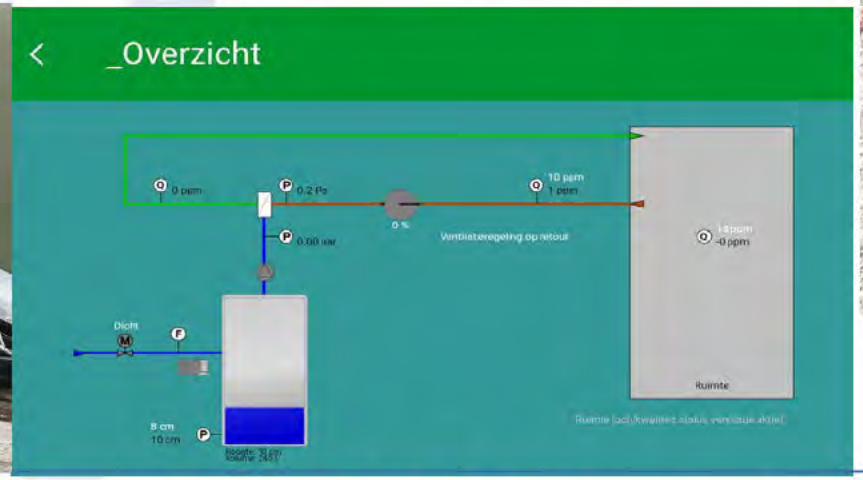

Ammoniak uitstoot van biovergister en kippenstal: 0 PPM veilig milieu en wordt continu bewaakt.

SPECIAL MACHINES »de Boer«

Wat kunnen wij bieden?:

- ✓ Plaatsing van een ammoniak filter met data platform
- ✓ Aanpassing op alle industriesystemen
- ✓ In bedrijfstelling met opleiding voor de gebruiker
- ✓ Service organisatie voor online bewaking
- ✓ Data opslag met rapportage voor controlerende overheid
- ✓ Helpdesk met storingsdienst
- ✓ Logistiek van de wasvloeistof met circulaire toepassing
- ✓ Mogelijk in de toekomst verleasen van stikstofreductie/fosfaatrecht
- ✓ Analyse op vloeistof door labarotorium

Resultaat = integrale en circulaire oplossing voor ammoniak, geur en stof !

390 12:15

Building Operation WebStation
ıkgmlag-rsc.am06.rsc.ams.dkn.ayayot.com

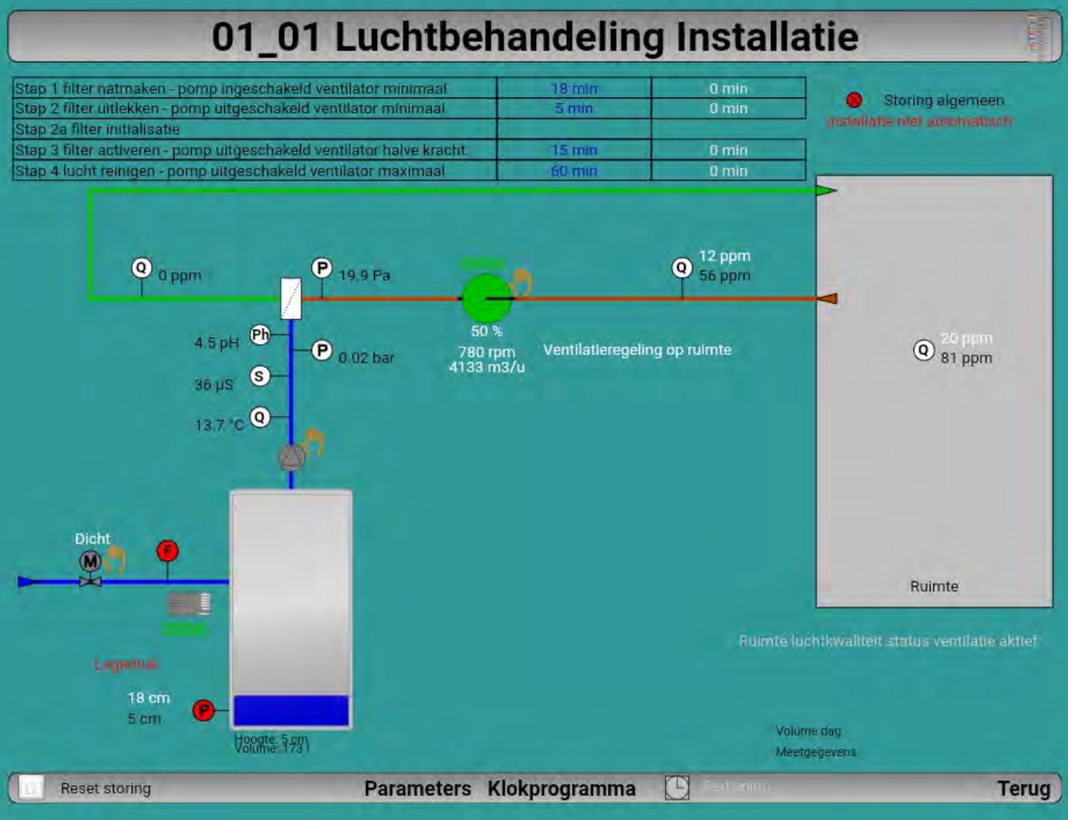

Van: [redacted]@hotmail.com>
Verzonden: maandag 15 maart 2021 09:15
Aan: [redacted]
Onderwerp: Re: Goed voorbeeld project veeteelt

Opvolgingsvlag: Opvolgen
Vlagstatus: Voltooid

Beste [redacted]

Heel erg bedankt voor je bericht!
Ik ben erg blij dat jullie contact hebben gelegd en hem zijn verhaal laten doen!
Bedankt!

Groet,
Hylke

Van: [redacted]
Verzonden: maandag, maart 8, 2021 4:57 PM
Aan: 'Hylke Hekkenberg'
Onderwerp: RE: Goed voorbeeld project veeteelt
Beste [redacted]
Dank voor het aandragen van onderstaand contact!
Inmiddels hebben we contact gelegd met [redacted] en hem bereid gevonden om tijdens de volgende agrarische bijeenkomst (op 25 maart) zijn concept te presenteren aan de agrarische sector. Zo kunnen wij zijn verhaal nog meer onder de aandacht brengen en anderen inspireren.
Nogmaals dank voor het meedenken.
Met vriendelijke groet,
[redacted]
Afdeling Strategie en Beleid
Provincie Flevoland
M +31 6 [redacted]
E [redacted]@flevoland.nl

Van: Hylke Hekkenberg
Verzonden: dinsdag 2 maart 2021 09:48
Aan: [redacted]
Onderwerp: Goed voorbeeld project veeteelt
Beste [redacted],
Laatst heb ik, als gemeenteraadslid in de Noordoostpolder, jullie online presentatie bijgewoond over het stikstof beleid van de provincie.
Erg interessant en duidelijk verhaal!
Ter sprake kwam onder meer dat er ook gekeken wordt naar mogelijkheden van stikstofreductie in de veeteelt door weidegang.
Graag wil ik jullie in contact brengen met [redacted], biologische boer bij Rutten. Hij werkt vanuit een mooi concept waarbij hij alleen nog werkt met permanent grasland, waarbij het aantal koeien wat hij heeft helemaal afgestemd is op wat zijn weiland als voedsel voort brengt.
Het kruidenrijke grasland zorgt voor een weldaad aan insecten en bodemleven

waardoor de koeienpoep heel snel afgebroken wordt en er dus heel weinig anorganische stikstof vrijkomt. In de bijlage zit informatie over zijn bedrijf. Het lijkt me goed als jullie met hem in contact komen om zijn verhaal en oplossingsrichting te horen. In de aanpak van de stikstofreductie lijkt het me goed als de goede voorbeelden voor het voetlicht worden gebracht.
Zijn mailadres is: [redacted]@hetnet.nl
Zijn telefoonnummer is: 06[redacted]
Mochten jullie redenen hebben om geen contact te zoeken, dan hoor ik dat graag zodat ik dit aan hem kan laten weten.
Alvast bedankt!
Met vriendelijke groet,
Hylke Hekkenberg
gemeenteraadslid GroenLinks
Noordoostpolder

Van: [redacted]
Verzonden: vrijdag 29 januari 2021 16:25
Aan: Hekkenberg, Hylke (Raadslid)
Onderwerp: Fwd: dewegvooruit.nl

hallo Hylke,

hierbij info over onze boerderij,

misschien wat voor de provincie, ik wil wel graag een reactie van hun.

groeten [redacted]

-------- Doorgestuurd bericht --------
Onderwerp:dewegvooruit.nl
Datum: Sun, 15 Nov 2020 19:13:14 +0100
Van: [redacted]
Aan [redacted] @boerenverstand.nl

Dag [redacted]

hierbij meldt onze boerderij zich aan als voorloper.

in de bijlage en links. betreft info over onze boerderij.

in afwachting van.

groeten [redacted]

https://noordoostpolder.nieuws.nl/nieuws/27943/maaien-met-moderne-maaibalk-beter-voor-milieu/
http://www.youtube.com/watch?v=bpEWIIZVEoQ

Virusvrij. www.avast.com

Naam	Type bedrijf	Besproken
[redacted]	Melkvee/akkerbouw	PAS-melding en de daardoor ontstane impasse in de bedrijfsontwikkeling, kleinschalige innovaties (mestrobot, elektrisch irrigeren, mest verdunnen met water), maatregelen-enquête.
[redacted]	Melkvee/akkerbouw	Toegang tot land/pacht (RVB), extensivering, verplaatsen van rand polder naar midden en samengaan/samenwerken met 2 akkerbouwbedrijven in de familie, natuur-inclusief boeren
[redacted]	Akkerbouw/melkvee	PAS-melding, grote problemen in bedrijf m.b.t. fosfaatrechten, verplaatsen bedrijf en eventueel verhandelen toekomstig te verwerven stikstofrechten.

[redacted]	Mestcomposteerder	Nieuwe luchtwasser t.w.v. enkele miljoenen Euro's wordt in januari in bedrijf genomen. Hoeveel stikstofruimte gaat deze creëren en schier er mogelijk ruimte over voor de provincie?
[redacted]	Composteerder huisvuil	Verband tussen overwegingen om een nieuwe luchtwasser te instelleren en mogelijkheid een nieuwe lange-termijnvergunning voor het terrein te verkrijgen.
[redacted]	Biogas/groen gas productie uit mest	Vergunningen worden volledig benut en er schiet niets over. Men optimaliseert bewust de bedrijfsprocessen om de vergunningen volledig te benutten.
[redacted]	Varkenshouder/ akkerbouw	Heeft Wnb vergunning en voldoet aan Beh, maar een extra luchtwasser kan veel stikstofruimte opleveren. Van Vilsteren wil zelf ontwikkelruimte houden voor de toekomst, maar er schiet mogelijk wel een deel over voor de provincie.
[redacted]	Melkveehouder	PAS-melding, maar net voorafgaand aan de stikstofcrisis is een nieuwe stal geplaatst. Mogelijke gevolgen van wijzigingen in het Beh. Voordelen van monomestvergisting en ideeen voor het borgen/monitoren van het verdunnen van mest met water.
[redacted]	Kalverhouder	Wnb vergund in 2020. De heer [redacted] staat op een kruispunt in zijn carrière, is ca. 60 jaar oud: nog een keer uitbreiden of juist verduurzamen, bv. naar een meer gesloten bedrijfsvoering met eigen kalveropfok? Financieren dmv verkoop stikstofruimte? Weinig enthousiast over luchtwassers.

[redacted]	Varkenshouder	Interimmer, onduidelijkheid mbt (prioriteit van het) legaliseren van deze categorie! In termen van stikstofruimte gaat het mogelijk een grotere omvang dan de PAS-melders?
[redacted]	Melkveehouder	Verhuizing / aankoop bedrijven

Datum gesprek	eDocs verslag	Opvolging
18-12-2020	2771646	Brainstorm organiseren over oplossingen PAS-melders in 1e helft februari
		Bij [redacted] informeren of de input uit het maatwerkgesprek met de hier benoemde acties goed verwerkt is, of dat er evt. een tweede gesprek nodig is
		Enquête op website in februari. Verzamelen reacties
		Mailing aan agrariërs om enquête in te vullen (en verspreiden via LinkedIn/Social Media?)
		In januari onderzoek op welke manier we het snelst/effectiefst een subsidieregeling kunnen openstellen voor kleinschalige innovaties
		Indien aparte regeling: opzetten regeling. Concept in februari bespreken met Harold.
		Kan deze regeling relatief makkelijk en snel vertaald worden naar een soortgelijke regeling, maar dan uit het stikstofbudget, voor grotere investeringen als emissiearme stalvloeren etc.?
4-12-2020 5-2-2021	2771640 2771639	M.b.t. extensivering, verplaatsing en samenwerking met akkerbouwbedrijven: nog eens (beter) informeren wat de provincie hier concreet in kan betekenen. Ondersteunen bij overwegingen m.b.t. bedrijfsverplaatsing en/of andere veranderingen?
		Voor verbeterde toegang tot land de discussie voeren met RVB en Staatsbosbeheer
		In relatie tot de discussie met Louis Bolk ook bediscussiëren welk van de opties die Gerben schetste (b.v. verplaatsen, natuur-inclusief, etc. zie verslag maatwerkgesprek) nu eigenlijk het meest wenselijk is (eerst intern/in welke context (?)
		Informeren of de input uit het maatwerkgesprek met de hier benoemde acties goed verwerkt is, of dat er evt. nog een gesprek nodig is. Ook voor het concreter maken van [redacted] ideeën is nog meer toelichting nodig. Dit gesprek kan worden gecombineerd met voorbereidingen voor de brainstorm over de PAS-melders
		M.b.t. kleinschalige innovaties (mestrobot, mestmixer) zijn de acties in deze kolom al gedefinieerd in de regel m.b.t. Van der Meer.
	Verslag[redacted]	Inventariseren bestaande rechten, ondersteunen bij overwegingen m.b.t. bedrijfsverplaatsing en/of andere veranderingen, leveren van informatie m.b.t. legalisatie PAS-meldingen?

15-12-2020	2771641	Vervolggesprek eind januari of februari 2021 over performance luchtwasser en inschatting van de resulterende stikstofruimte. Is dit meer dan Komeco zelf kan gebruiken voor eigen uitbreiding/eventuele andere activiteiten elders? [redacted]
8-12-2020	2771644	Kan het verlenen van een vergunning Renewi doen besluiten een luchtwasser te installeren? Eventueel dit argument inbrengen in de discussie hierover met andere afdelingen van de provincie
		Vragen naar stavaza
	Geen verslag	Geen
	Mai [redacted]	Agrarisch adviseur is nu (na 2e gesprek) aan het rekenen m.b.t. een mogelijke verdeelsleutel. Nieuw probleem is dat er getornd lijkt te worden aan de RAV-emissiefactor voor biologische luchtwassers, en dat creëert een extra risico voor [redacted]. Kan men op de wetgeving bouwen? I.s.m. adviseur komen tot concrete scenario's en dan onderhandelaars inschakelen
29-1-2021	2771643	Verifiëren wat de mogelijke invloed is van wijzigingen in het Beh op legalisatie van de PAS-melders
		Verifiëren wat het standpunt is van de provincie t.a.v. (mono-)mestvergisting en wat de eventuele vergunningseisen zijn m.b.t. Wnb
		Verifiëren of (mono-)mestvergisting in aanmerking kan komen voor POP3-subsidie
		Onderzoeken of EC-metingen een manier kunnen zijn om het verdunnen van mest met water (provinciaal) inrekenbaar te maken
	Mail [redacted]	Wellicht over een paar maanden nog eens contact opnemen over toekomstplannen en mogelijke stikstofruimte (grote uitstoot!)

		Bedrijf heeft te kennen gegeven geïnteresseerd te zijn in het verkennen van mogelijkheden om te verduurzamen. Hem is aangegeven dat we hem zullen betrekken bij het gebiedsproces in zijn directe omgeving (zit vlak bij de Uiterdijkenweg)
	Verslag [redacted]	Duidelijkheid verschaffen aan de groep interimmers in externe communicatie?
	Verslag [redacted]	Via [redacted]

Actiehouder	Deadline	Status
[redacted]	afgerond	gesloten
[redacted]	1e helft februari	open
[redacted]	afgerond	gesloten
[redacted]	afgerond	gesloten
[redacted]	jan 21	open
[redacted]	feb 21	open
[redacted]	agenderen jan-21	open
[redacted]	Januari/begin februari 2021	open
[redacted]	1e kwartaal 2021	open
[redacted]	feb 21	open
[redacted]	feb 21	open
		open
[redacted]	feb 21	open

[redacted]	feb 21	open
		open
[redacted]	feb 21	open
	nvt	gesloten
[redacted]	feb 21	open
[redacted], kernteam		open
[redacted]		open
[redacted]		open
[redacted], kernteam		open
[redacted]	mei 21	open

[redacted]		open
[redacted]		open
		open

Opmerkingen
Zie ook het resulterende mailtje aan [redacted] in tabblad 'Aanvullende communicatie' - #1
[redacted] uitnodigen thematafel Grond? Is dit ook iets om bij Harold aan te kaarten?
Welke optie is het meest wenselijk? Daarna bespreken aan thematafel grond/landbouw

hierover bellen met [redacted] van Delhpy, die betrokken is bij de pilot.

Opvolging aanvullen

Actie concreet omschrijven

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

Type bedrijf: Biomassavergistingsbedrijf

Wnb-vergunning van 28 maart 2018:

- Vergunde emissie ammoniak (kg/j): 603,50
- Vergunde emissie stikstofoxiden (kg/j): 15.268,10

Wm-revisievergunning uit 2017

- Maximale capaciteit is vergisten van 50.000 ton biomassa.
- IPPC bedrijf, valt onder BREF Afvalbeheer

Mer-aanmeldingsnotitie najaar 2020

- Uitbreiding naar 80.000 ton biomassa
- Verlaging WKK capaciteit, dus minder Nox emissie
- Opwerken biogas naar “groen gas” en invoeding op aardgasnetwerk
- Door capaciteitsuitbreiding meer ammoniakproductie. Er worden daarom aanvullende emissiebeperkende maatregelen genomen (zure wassers en biofilters)
- I.v.m. de uitbreiding naar 80.000 ton biomassa en de verplichtingen uit de Bref afvalbeheer volgt een Wm-vergunningsprocedure. Er wordt een emissie-eis voor ammoniak opgenomen, deze norm is ook voor de Wnb-vergunning van belang.

Opmerkingen:
Vanwege de actuele veranderingen in het bedrijf is de stikstofsituatie in zowel juridisch- als technisch opzicht nog niet duidelijk. Er zal vrijwel zeker een nieuwe Wnb-vergunning moeten worden verleend. De door het bedrijf voorgestelde emissiebeperkende maatregelen (i.v.m. de capaciteitsuitbreiding) lijken op BBT-niveau te liggen zodat er voor wat betreft de (technisch) inhoudelijke aspecten geen aanknopingspunten zijn voor verdergaande maatregelen en/of “quick wins”. In het gesprek met de ondernemer kan het belang van het treffen van goede en robuuste ammoniakbeperkende maatregelen worden benadrukt.

[redacted]

Type bedrijf: Melkrundveehouderij

Natuurvergunningen

Wnb-vergunning van 17 december 2014:

- Vergunde emissie ammoniak (kg/j): 1.653,20
- Voorschrift:

1. Het bedrijf moet in werking zijn in overeenstemming met onderstaande tabel:

Aangevraagde diersoorten en stalsystemen:

Stalnr	Diersoort	Aantal dieren	Rav-code
B	Vrouwelijk jongvee	35	A3
C	Vrouwelijk jongvee	28	A3
	Fokstier	1	A7
D	Vrouwelijk jongvee	20	A3
E	Melkkoeien	120	A1.100.2

Milieuvergunningen

Melkveehouderijen zijn milieuvergunningplichtig bij het houden 200 stuks (of meer) melkrundvee (exclusief vrouwelijk jongvee). Dijk Agri is daarom niet vergunningplichtig maar meldingsplichtig.

In het dossier is een melding uit 2008 opgenomen voor het houden van 100 melkkoeien met Ravcode A1.6.2 en 10 stuks jongvee met A3.100.

Het Besluit emissiearme huisvesting geeft maximale emissiewaarden voor ammoniakemissies, namelijk in de Regeling ammoniak en veehouderij, Rav). In bijlage 2 van de Rav zijn aanwijzingen opgenomen voor het bepalen van emissies voor vergunningverlening Wnb.

Transponering melkkoeien en ammoniakfactoren voor bestaande stallen (voor 2015):

- RAV-code A 1.100.2 is thans A1.1 RAV-code A 1.100.2 is thans A1.1 (grupstal met drijfmest, emitterend mestoppervlak van grup en kelder max. 1,2 m2 per koe (Groen Label)). De emissiefactor zonder beweiden is 5,7 kg, met beweiden 10,2
- RAV-code A 1.6.2 is thans A 1.6 (ligboxenstal met dichte hellende vloer, met profilering, met snelle gierafvoer met mestschuif). De emissiefactor is 11 kg (met beweiden).

Opmerkingen
In het gesprek met de ondernemer kan de actuele situatie met de huidige dieraantallen en de aanwezige oude en eventuele nieuwe stallen (van na 1 augustus 2015, dus met stengere emissiefactoren) en eventuele voorgenomen stalwijzigingen en uitbreidingen aan de orde komen.

[redacted]

Type bedrijf: Compostering van mest.

Wnb-vergunning van 4 juli 2013:

- Vergunde emissie ammoniak (kg/j): 36506
- Vergunde emissie stikstofoxiden (kg/j): 15.471,00

De aanvraag wordt gedaan voor een totale emissie van:

Tabel 1: Aangevraagde emissie kg NOx/jr en kg NH3/jr

bedrijfsactiviteit		Emissie in kg NOx/jr	Emissie in kg NH3/jr
Gasverbruik	(1)	15.330	
Verkeer	(2)	141	
Centrale schoorsteen	(3)		36.437
Mest in vrachtwagens	(4)		69
Totaal		**15.471**	**36.506**

(1) Maximale emissie gebaseerd op de grenswaarde van 500 mg/m3 NOx, een uurverbruik van 3500 m3/u en 8760 uur per jaar.
(2) Gebaseerd op gemiddeld 18 vrachtwagens, 18 personenwagens en 2 bestelwagens per dag
(3) Maximale emissie gebaseerd op de grenswaarde van 30 mg/m3 NH3, een maximaal debiet van 138.649 m3/u en 8760 uur per jaar.
(4) Gebaseerd op een jaarlijkse aanvoer van 60.000 ton mest.

Wm-revisievergunning uit 2014

- Maximale capaciteit is drogen en composteren van 60.000 ton mest.
- IPPC bedrijf, valt onder BREF Afvalbeheer
- Er is een emissie-eis voor ammoniak opgenomen die gelijk is aan de aanname (?) in de Wnb-vergunning. Of de zure wasser goed werkt is onbekend.
- De emissie van NOx is op slecht 548 kilo per jaar, dus veel lager dan in de Wnb-vergunning.

Opmerkingen:
De Wm-vergunning geeft veel lagere emissies voor Nox. De vergunde NOx emissie in de Wnb-vergunning is veel te hoog. Afgeven nieuwe Wnb-vergunning met duidelijk lagere depositie overwegen. In het gesprek met de ondernemer kan het belang van het treffen van goede en robuuste ammoniak en NOx-beperkende maatregelen worden benadrukt.

[redacted]

Type bedrijf: Melkrundveehouderij

Natuurvergunningen

Geen.

Milieuvergunningen

Melkveehouderijen zijn milieuvergunningplichtig bij het houden 200 stuks (of meer) melkrundvee (exclusief vrouwelijk jongvee). Het bedrijf Hotsma Karekietweg 2 is vergunningplichtig

In het dossier is een vergunning van 31 augustus 2011 opgenomen voor het houden van 500 melkkoeien met Ravcode A.1.5.1 , geen jongvee. Daarnaast een vergistingsinstallatie voor 36.000 ton. In 2005 een revisievergunning voor maximaal 200 stuks rundvee , 75 stuks jongvee en 11.400 ton biomassa:

De inrichting was ook vergunning(- en meldings)plichtig. De volgende milieuvergunningen en meldingen ex artikel 8.19 (oud) van de Wm zijn van toepassing op de inrichting:

- de op 22 november 2005 verleende revisievergunning (05-023) ex artikel 8.4 (oud) van de Wm, onder meer voor het houden van maximaal 200 stuks melkrundvee en 75 stuks vrouwelijk jongvee, het in werking hebben van een vergistingsinstallatie voor de productie van biogas uit mest en reststromen van de inrichting en van buiten de inrichting;

2 Gegevens verandering

Een verandering kan zijn een uitbreiding of wijziging van de inrichting of wijziging van de werking van de inrichting.

Wat is de aard van de verandering?	Uitbreiding van het melkvee van 200 melkkoeien met 75 stuks jong vee naar het houden van 500 stuks melkvee, zonder jongvee. Aanpassing van navergister, hierdoor wordt het een vergister. De doorvoer van te vergisten materialen gaat omhoog van 11.400 ton per jaar naar 36.000 ton per jaar. Opslag van vloeibare co-producten in een toevoersilo van 800 m3.

Het Besluit huisvesting geeft voor de te houden diercategorie 'melk- en kalfskoeien ouder dan 2 jaar' een maximale emissiewaarde per dierplaats per jaar van 9,5 kg/NH_3 aan. Het aangevraagde huisvestingssysteem A1.5.1 (beweiden) zorgt voor een ammoniakemissie van respectievelijk 7,7 NH_3 per dierplaats per jaar. Geconcludeerd kan worden dat de emissie lager is dan maximaal toegestaan, zodat voldaan wordt aan BBT voor wat betreft de ammoniakemissie.

Het Besluit emissiearme huisvesting geeft maximale emissiewaarden voor ammoniakemissies, namelijk in de Regeling ammoniak en veehouderij, Rav). In bijlage 2 van de Rav zijn aanwijzingen opgenomen voor het bepalen van emissies voor vergunningverlening Wnb.

Transponering melkkoeien en ammoniakfactoren voor bestaande stallen:

- Stal A.1.5.1 in de vergunning van 2011 is : loopstal met sleufvloer en mestschuif, met beweiden, emissiefactor is 7,7 kg. Deze code is thans A.1.5

Opmerkingen
Groot melkveebedrijf te veebezetting met een biovergister, deze heeft een aanzienlijke ammoniakemissie uit het digestaat. Het biogas wordt sinds 2009 opgewerkt naar groen gas zodat de stikstofdioxide emissie is gedaald t.o.v. de vergunde situatie in 2005 en 2011. Mogelijk is sprake van verdere schaalvergroting van de biovergister.
In het gesprek met de ondernemer kan bovendien de actuele situatie met de huidige dieraantallen en de aanwezige oude en eventuele nieuwe stallen (van na 1 augustus 2015, dus met stengere emissiefactoren) en eventuele voorgenomen stalwijzigingen en uitbreidingen aan de orde komen.

[redacted]

Type bedrijf: Melkrundveehouderij

Natuurvergunningen

Geen.

Milieuvergunningen

Melkveehouderijen zijn milieuvergunningplichtig bij het houden 200 stuks (of meer) melkrundvee (exclusief vrouwelijk jongvee). Het bedrijf Sternweg 25-27 is niet vergunningplichtig.

In het dossier is een vergunning van 13 september 2011 opgenomen voor het houden van 200 stuks jongvee met Ravcode A3:

De voorgeschiedenis

Op 9 februari 1979 is een Hinderwetvergunning gevraagd door R.J. Burger voor het oprichten en in werking hebben van een melkrundveehouderij en de ondergrondse opslag van aardolieproducten. De vergunning met kenmerk HW79/12L is op 25 december 1979 verleend. Bij besluit van 6 maart 1997 is de hinderwetvergunning geactualiseerd. De vergunning heeft kenmerk MV 97/08.
Het bedrijf is in het najaar van 2007 verkocht aan Maatschap Hotsma uit Biddinghuizen.

4.1 In de inrichting mogen maximaal de volgende dieren aanwezig zijn.
200 stuk vrouwelijk jongvee tot 2 jaar (A 3)
25 vleeskalveren tot 8 maanden (A4)
25 vleesstierkalveren tot 6 maanden (A4)
3 paarden/pony's

Het Besluit emissiearme huisvesting geeft maximale emissiewaarden voor ammoniakemissies, namelijk in de Regeling ammoniak en veehouderij, Rav). In bijlage 2 van de Rav zijn aanwijzingen opgenomen voor het bepalen van emissies voor vergunningverlening Wnb.

Transponering melkkoeien en ammoniakfactoren voor bestaande stallen:

- Stal A3 in de vergunning uit 2011 is thans A3.100 overige huisvestingssystemen, emissiekental 4,4 kg ammoniak.

Opmerkingen
In de milieuvergunning van 2011 is 200 stuks jongvee opgenomen. Het is onduidelijk hoe de gehouden dieren over de nevenvestigingen zijn verdeeld, dus in strijd met de milieuvergunning.
In het gesprek met de ondernemer kan de actuele situatie met de huidige dieraantallen en de aanwezige oude en eventuele nieuwe stallen (van na 1 augustus 2015, dus met stengere emissiefactoren) en eventuele voorgenomen stalwijzigingen en uitbreidingen aan de orde komen.

[redacted]

Type bedrijf: Melkrundveehouderij

Natuurvergunningen

- Vergunde emissie ammoniak (kg/j): 2928
- Vergunning van 22 okober 2012:

In tabel 1 is de gewenste veebezetting van het bedrijf weergegeven. De berekeningen van de stikstofdepositie zijn opgenomen in de bijlage.

Tabel 1 Aangevraagde veebezetting

Diersoort	Rav-code / BWL	Aantal
Melkkoeien	A1.100.1	300
Vrouwelijk jongvee	A3	20

Milieuvergunningen

Melkveehouderijen zijn milieuvergunningplichtig bij het houden 200 stuks (of meer) melkrundvee (exclusief vrouwelijk jongvee). Het bedrijf Sternweg 17 is vergunningplichtig.

- Aanmeldnotitie Mer 2012:

Maatschap Hotsma heeft nu een drietal agrarische bedrijven.

- Karekietweg 2 te Biddinghuizen ligt het hoofdbedrijf. Het betreft een melkveehouderij (tot 500 melkkoeien) met een vergistinginstallatie, met digestaat opslag (10.000 en 5.000 m^3).
- Aan de Sternweg 25/27 wordt het jongvee gestald afkomstig van de inrichting gelegen aan de Karekiet weg 2 en de Sternweg 17, daarnaast is er digestaat opslag (8.900 m^3).
- Aan Sternweg 17 komt een melkveehouderij tot 300 melkkoeien, daarnaast is er digestaat opslag (10.000 m^3). Hiervoor wordt momenteel de vergunningen voor aangevraagd.

Naast de drie inrichtingspercelen is er circa 250 hectare grond in gebruik, hiervan 175 hectare in eigendom of in langdurige pacht en circa 75 hectare wordt jaarlijks gehuurd.

Beschrijving van de activiteit

Inrichting: Mts. Hotsma, vraagt vergunning aan voor de uitbreiding van de veestapel naar 300 melkkoeien, te huisvesten. Het melkvee wordt gehouden in de bestaande ligboxenstal. De melkkoeien worden gemolken in een melkput. De ligboxenstal is geplaatst in 1977 en is voorzien van betonroosters met putkelders er onder. Het jongvee, wordt vanaf 2 maanden gestald op de Sternweg 25/27 te Zeewolde.

- In het dossier is een vergunning van 11 maart 1997 opgenomen waarin het aantal dieren niet wordt genoemd. Uit een verslag van een bedrijfsbezoek uit 1996, waarin in de vergunning naar wordt verwezen, is sprake van circa 300 G.V.E. (grootvee-eenheden).

- In het dossier een vergunning van 3 april 2013: 300 stuks melkrundvee en 20 jongvee, met traditionele loopstal.

Het Besluit emissiearme huisvesting geeft maximale emissiewaarden voor ammoniakemissies, namelijk in de Regeling ammoniak en veehouderij, Rav). In bijlage 2 van de Rav zijn aanwijzingen opgenomen voor het bepalen van emissies voor vergunningverlening Wnb.

- Gaat om traditioneel huisvestingssysteem A1.100, overige huisvesting systemen, huidig emissiekental 13 kg ammoniak

Opmerkingen
De milieu- en natuurvergunningen komen overeen. Het is onduidelijk hoe de gehouden dieren over de nevenvestigingen zijn verdeeld, dus in strijd met de vergunningen.
In het gesprek met de ondernemer kan de actuele situatie met de huidige dieraantallen en de aanwezige oude en eventuele nieuwe stallen (van na 1 augustus 2015, dus met stengere emissiefactoren) en eventuele voorgenomen stalwijzigingen en uitbreidingen aan de orde komen.

[redacted]

Type bedrijf: Melkrundveehouderij

Natuurvergunningen

Vergunde ammoniakemissie: 1318 kilo
Vergunning van 7 oktober 2014:

Tabel 1 veebezetting

Vergunde veebezetting op 24 maart 2000		
Diersoort	**Rav-code / BWL**	**Aantal**
Melkkoeien	A1.100.1/n.v.t.	110
Vrouwelijk jongvee	A3/n/v/t	70
Aangevraagde veebezetting		
Diersoort	**Rav-code / BWL**	**Aantal**
Melkkoeien	A1.100.1/n.v.t.	110
Vrouwelijk jongvee	A3/n.v.t.	70

Milieuvergunningen

Melkveehouderijen zijn milieuvergunningplichtig bij het houden 200 stuks (of meer) melkrundvee (exclusief vrouwelijk jongvee). Het bedrijf is niet vergunningplichtig.

- In het dossier is melding van 1992 opgenomen, er zijn minder dan 100 stuks melkvee aanwezig.
- In een bezoekverslag van juli 2007 is opgenomen dat 55 runderen en 1 pony aanwezig zijn.
- Melding uit mei 2015: het houden van 170 stuks koeien ouder dan 2 jaar met 150 als Rav code A1.7.2, 20 stuks als Rav A1.100 en 120 stuks jongvee met Ravcode A3.

Het Besluit emissiearme huisvesting geeft maximale emissiewaarden voor ammoniakemissies, namelijk in de Regeling ammoniak en veehouderij, Rav). In bijlage 2 van de Rav zijn aanwijzingen opgenomen voor het bepalen van emissies voor vergunningverlening Wnb.

Transponering melkkoeien en ammoniakfactoren voor bestaande stallen:

- Stal A3 in de melding uit 2015 is thans A3.100 overige huisvestingssystemen, emissiekental 4,4 kg ammoniak.
- Stal A1.7.2 (Ligboxenstal met dichte hellende vloer, met rubbertoplaag, met snelle gierafvoer met mestschuif, permanent opstallen) voor 150 stuks melkvee. Bij opname van dit staltype in de Rav een emissiekental van 8,6 kilo. Thans voor staltype A1.7 een emissiekental van 11 kilo. Het bijbehorende luchtwasser type verschilt van de in de melding gedane staltype (Bwl 2012.02)
- Stal A1.100 voor 20 stuks melkvee, emissiekental 13 kilo

Opmerkingen
In het gesprek met de ondernemer kan de actuele situatie met de huidige dieraantallen en de aanwezige oude en eventuele nieuwe stallen (van na 1 augustus 2015, dus met stengere emissiefactoren) en eventuele voorgenomen stalwijzigingen en uitbreidingen aan de orde komen. Er zijn meer dieren aanwezig dan vergund in de Wnb-vergunning, maar er kan mogelijk intern worden gesaldeerd. Bij een eventuele bedrijfsverplaatsing met nieuwbouw kan bovendien een modern staltype worden toegepast zodat de uitbreiding past binnen de Wnb-vergunning van 2014.
NB. De uitbreiding van 2016 is mogelijk wel een Wnb-vergunning verleend maar niet naar de OFGV verstuurd? Dhr [redacted] geeft aan dat er een Wnb-vergunning voor de uitbreiding zou zijn afgegeven.

[redacted]

Type bedrijf: Compostering van GFT en andere afvalstromen.

Wnb-vergunning van 30 november 2016:

- Vergunde emissie ammoniak (kg/j): 29700
- Vergunde emissie stikstofoxiden (kg/j): 3563 vanwege primaire proces.

In onderstaande tabellen wordt de beoogde situatie weergegeven. Deze komt overeen met situatie 2 in de bijgevoegde AERIUS-berekening.

Tabel 1: Parameters van motorvoertuigen

Vervoer	Aantal per dag	Nox-emissie (kg/jaar)
Zwaar vrachtverkeer intern route 1	28	48,52
Zwaar vrachtverkeer intern route 2	29	80,29
Parkeren, licht verkeer	6	< 1,0
Aan- en afvoer licht verkeer	12	1,56
Aan-en afvoer zwaar vrachtverkeer	114	276,11
Laden en lossen, stationair draaiende motors	19	86,70
Laden en lossen, stationair draaiende motors	19	86,70
Laden en lossen, stationair draaiende motors	19	86,70

Tabel 2: Parameters van machines en installaties

Installaties	Nox-emissie (kg/jaar)	NH_3-emissie (kg/jaar)
Composteringsinstallatie		29.700,00
Shovel 1	879,06	
Shovel 2	879,06	
Shovel 3	879,06	
Shovel 4	879,06	
Graafmachine	46,63	

Wm-revisievergunning uit 2010, veranderingsvergunning 2014

- Maximale capaciteit is composteren van 112.000 ton GFT en afval.
- IPPC bedrijf, valt onder BREF Afvalbeheer.
- Er is geen emissie-eis voor ammoniak opgenomen.
- De luchtwasser is al geruime tijd defect zodat sprake is van (zeer) hoge ammoniakemissies. Het bedrijf wil in 2021 een zure wasser plaatsen.

Opmerkingen:
Plaatsen zure wasser is BBT volgens de BREF. Bij een goed werkende wasser is de emissie van ammoniak waarschijnlijk lager dan zoals vergund in de Wnb-vergunning. In het gesprek met het bedrijf kan het belang van het op korte termijn treffen van goede en robuuste ammoniak beperkende maatregelen worden benadrukt.

[redacted]

Type bedrijf: Melkrundveehouderij

Natuurvergunningen

Wnb-vergunning van 8 november 2016:

- Vergunde emissie ammoniak (kg/j): 5.664,00
- Voorschrift:

Voorschriften

Wij verbinden aan deze vergunning de volgende voorschriften:

1. Op het bedrijf mogen maximaal de volgende diercategorieën en aantallen aanwezig zijn binnen de daarvoor aangegeven stallen en stalsystemen:

Aangevraagde diersoorten en stalsystemen:

Stalnr	Diersoort	Aantal dieren	Rav-code
Grootveestal	melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar	368	A 1.100
Jongveestal	vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	200	A 3.100

Milieuvergunningen

Melkveehouderijen zijn milieuvergunningplichtig bij het houden 200 stuks (of meer) melkrundvee (exclusief vrouwelijk jongvee). Maatschap Vergeer is daarom Wet milieubeheer vergunningplichtig.

In het dossier is een vergunning uit 2009 opgenomen voor het houden van 329 melkkoeien met Ravcode A.1.6.1 en overig jongvee met A3:

- Besluit huisvesting

Zowel nieuwe, als bestaande stallen moeten volgens het Besluit huisvesting voldoen aan de daarin opgenomen emissienorm voor het huisvestingsysteem. Voor het houden van melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar is de maximale emissiewaarde bepaald op 9,5 kg/NH_3 per dierplaats per jaar. Het toegepaste stalsysteem (A.1.6.1 beweiden) emitteert een hoeveelheid ammoniak van 9,5 kg/NH_3 per dierplaats per jaar. Voor vrouwelijk jongvee tot 2 jaar is geen maximale emissiewaarde opgenomen. Uit de volgende tabel met de veebezetting per stalsysteem blijkt dat de stallen I, II, III, IV, V en VI voldoen aan het gestelde in het Besluit huisvesting.

Stal	Diercode	Diersoorten	Aantal	Stalruimte	Ammoniak kg NH_3 p/d	Totale ammoniak kg NH_3 per stal
I	A.1.6.1	Melkkoeien	100	Ligboxenstal	9,5	950
II	A.1.6.1	Melkkoeien	189	Ligboxenstal	9,5	1795,5
III	A.1.6.1	Melkkoeien	40	Ligboxenstal	9,5	380
IV	A.3	Jongvee	120	Ligboxenstal	3,9	468
V	A.3	Jongvee	60	Strohokken	3,9	234
VI	A.3	Jongvee	15	Eenlingboxen	3,9	58,5
					Totaal	3886 kg NH_3

Het Besluit emissiearme huisvesting geeft maximale emissiewaarden voor ammoniakemissies, namelijk in de Regeling ammoniak en veehouderij, Rav). In bijlage 2 van de Rav zijn aanwijzingen opgenomen voor het bepalen van emissies voor vergunningverlening Wnb.

Transponering melkkoeien en ammoniakfactoren voor bestaande stallen (voor 2015):

- RAV-code A 1.100. De emissiefactor is 13 kilo.
- RAV-code A 1.6.2 is thans A 1.6 (ligboxenstal met dichte hellende vloer, met profilering, met snelle gierafvoer met mestschuif). De emissiefactor is 11 kg (met beweiden).
- In de milieuvergunning is een moderner staltype (A. 1.6.1) vergund dan in de Wnb-vergunning.

Opmerkingen
In het gesprek met de ondernemer kan de actuele situatie met de huidige dieraantallen en de aanwezige oude en eventuele nieuwe stallen (van na 1 augustus 2015, dus met stengere emissiefactoren) en eventuele voorgenomen stalwijzigingen en uitbreidingen aan de orde komen.

[redacted]

Type bedrijf: Melkrundveehouderij

Natuurvergunningen

Vergunde ammoniakemissie: 4.453,80 kilo
Vergunning van 4 december 2015:

Veebezetting
In tabel 3 is de vergunde veebezetting op 31 mei 2005 en de aangevraagde veebezetting van het aangevraagde bedrijf weergegeven. In tabel 4 is de vergunde veebezetting op 8 september 2014 en de veebezetting na saldering weergegeven voor het bedrijf waarmee de aanvrager wenst te salderen.

Tabel 3 Veebezetting aanvrager Lepelaarpad 8

Vergunde veebezetting op 31 mei 2005		
Diersoort	**Rav-code**	**Aantal**
Jongvee	A3.100	100
Overig rundvee	A7.100	20
Paarden	K1.100	59

Aangevraagde veebezetting		
Diersoort	**Rav-code / BWL**	**Aantal**
Melk- en kalfkoeien	A1.10/ BWL 2010.31.V3	208
Melk- en kalfkoeien	A1.100	29
Melk- en kalfkoeien	A1.16/ BWL 2012.01.V2	224

Milieuvergunningen

Melkveehouderijen zijn milieuvergunningplichtig bij het houden 200 stuks (of meer) melkrundvee (exclusief vrouwelijk jongvee). Het bedrijf is niet vergunningplichtig.

In het dossier is een vergunning van 31 mei 2015 opgenomen voor, volgens de aanvraag voor deze vergunning, houden van 100 stuks jongvee, 20 stuks overige rundvee en 59 paarden, ouder dan 3 jaar. Dit is dus correct overgenomen in de Wnb-vergunning van 4 december 2015

Toelichting op de aanvraag

Inrichting : Lepelaarpad 8, Zeewolde

Inleiding

Voor de veehouderij gelegen aan het Lepelaarpad 8 te Zeewolde is op 18 mei 1983 aan de heer [redacted] een oprichtingsvergunning ingevolge de Hinderwet verleend voor een rundveehouderij. Op 6 juni 1996 is deze vergunning ambtshalve gewijzigd. De vigerende vergunning geldt voor het houden van 130 melkkoeien, 120 stuks jongvee en 6 paarden.

Het houden en melken van melkkoeien is inmiddels gestaakt. Het bedrijf is verkocht aan de heer [redacted] De maatschap Van Beek-Kalsbeek heeft op de locatie Schollevaarweg 9 een melkrundveehouderij. Zij wil op die locatie het aantal melkkoeien in de bestaande stal uitbreiden en in de loopstal aan het Lepelaarpad 8 het jongvee gaan huisvesten.

Als tweede activiteit wil de heer [redacted] op de locatie Lepelaarpad 8 paarden gaan fokken, houden en africhten. Naast de bestaande paardenstal wordt een gedeelte van de loopstal ingericht met paardenboxen. In totaal kunnen dan circa 70 paarden en/of pony's worden gehouden.

Er wordt een revisievergunning aangevraagd voor het houden van:
- 100 stuks vrouwelijk jongvee tot 2 jaar,
- 20 stuks overig rundvee ouder dan 2 jaar en
- 59 paarden, ouder dan 3 jaar.

Op 19 december 2016 is een omgevingsvergunning verleend voor het houden van 432 stuks melkvee en 130 stuks jongvee:

2.5 Dieraantallen en huisvestingssystemen

Op basis van de vergunning van mei 2005, nu Activiteitenbesluit, zijnde vergunde rechten, mogen de volgende aantallen dieren worden gehouden (naast het aantal dieren zijn ook de ammoniak-, de geur- en de fijnstofemissie weergegeven):

Stal nr	RAV code	Aantal dieren	NH_3 emissie factor (kg/dier/jr)	Totaal NH_3 emissie (kg/jr)	PM_{10} (g/dier /jr)	Totaal fijn stofemissie (g/jaar)
1	A3	100	4,4	440	38	3800
1	A7	20	6,2	124	170	3400
1	K1	59	5,0	295	0	
Totaal				859		7200

De aangevraagde situatie.

Stal nr	RAV code	Aantal dieren	NH_3 (kg/dier/jr)	Totaal NH_3 emissie (kg/jr)	PM_{10} (g/dier /jr)	Totaal fijn stofemissie (g/jaar)
1	A1.10.2	208	9,5	1976	148	30.784
1	A1.18.2	224	9,9	2218	148	33.152
	A7	115	6,2	713		19.550
	A3	15	4,4	66		570
				4973		84.056
Verschil vergunde				+4.114		76.856

De NH_3 factoren zijn op grond van de Regeling ammoniak en veehouderij en de fijnstofemissiefactoren, zoals die in maart 2015 zijn gepubliceerd.

Het Besluit emissiearme huisvesting geeft maximale emissiewaarden voor ammoniakemissies, namelijk in de Regeling ammoniak en veehouderij, Rav). In bijlage 2 van de Rav zijn aanwijzingen opgenomen voor het bepalen van emissies voor vergunningverlening Wnb.

Transponering melkkoeien en ammoniakfactoren voor bestaande stallen:

- Staltype A.10: ligboxenstal met roostervloer voorzien van een bolle rubber toplaag, met mestschuif (BWL 2010.31.V5), emissiekental 7 kg ammoniak.
- Staltype A1.100: overig huisvestingssysteem, emissiekental 13 kilo ammoniak.
- Staltype A.1.16: ligboxenstal met V-vormige vloer van gietasfalt in combinatie met een gierafvoerbuis en met mestschuif (BWL 2012.01.V3), emissiekental 11,7 kg ammoniak

Opmerkingen
In het gesprek met de ondernemer kan de actuele situatie met de huidige dieraantallen en de aanwezige oude en eventuele nieuwe stallen (van na 1 augustus 2015, dus met stengere emissiefactoren) en eventuele voorgenomen stalwijzigingen en uitbreidingen aan de orde komen. Er zijn in de milieuvergunning meer dieren (jongvee) en deels andere staltypen vergund dan in de Wnb-vergunning.

Keukentafelgesprek nr.	Aanvrager	Adres locatie	Postcode	Plaats
1	[redacted]	[redacted]	[redacted]	Luttelgeest
2	[redacted]	[redacted]	[redacted]	Luttelgeest

3	[redacted]	[redacted]	[redacted]	Dronten
4a	[redacted]			
4b	[redacted]			
4c	[redacted]			

5	[redacted]	[redacted] in Biddinghuizen		
6	[redacted]	[redacted]	[redacted]	Lelystad
7	[redacted]	[redacted]	[redacted]	Lelystad
8	[redacted] [redacted]	[redacted]	[redacted]	Luttelgeest

9	[redacted]	[redacted]	[redacted]	Bant
10	[redacted]	[redacted]	[redacted]	Zeewolde
	[redacted]	[redacted]	[redacted]	Marknesse
	[redacted]	[redacted]	[redacted]	Luttelgeest
	[redacted]	[redacted]	[redacted]	Zeewolde
	[redacted]	[redacted]	-	Lelystad

Adres aanvrager indien afwijkend van locatie	Van belang voor gebiedsproces	Type bedrijf	Vergunde emissie ammoniak (kg/j)	Vergunde emissie stikstofoxiden (kg/j)
	Noord	Biomassavergistingsbedrijf	603,50	15.268,10
	Noord	Melkrundveehouderij	1.653,20	

Midden	Mestdrogerij	36.506,00	15.471,00
[redacted] Biddinghuizen, 06 [redacted]			
[redacted]			
[redacted]		2.928,00	

		1.318,00	
	Melkveehouderij	5.170,00	
Midden	Composteringsinstallatie	29.700,00	3562,87 + 668 vanwege aan- en afvoer
Noord	Melkrundveehouderij	5.664,00	

	Noord	Vleeskalverfokkerij	13820 (vergunning 2017). Vergunning 2020 is 12270 kg	
	Midden	Melkrundveehouderij	4.453,80	
	Noord	Rundveehouderij (jongvee en wat schapen)	720,00	
	Noord	Pluimveehouderij	3.902,65	
	Midden	Vleeseendenhouderij	14.700,00	
Rijkswaterstaat Midden-Nederland, Postbus 2232, 3500 GE Utrecht	Midden en Noord	Zandwinning		234,16 ton/jaar

Hoogst vergunde depositie (mol/ha/jaar)	Op Natura 2000-gebied	Opmerkingen 1
0,18	Rottige Meenthe & Brandemeer	Hoogst vergunde NOx-emissie van een biomassavergistingsbedrijf
2,45	Weerribben	

14,69	Rijntakken (onderdeel Uiterwaarden IJssel)	Hoogste depositie op Rijntakken (en vermoedelijk ook aanzienlijke effecten op De Wieden, Weerribben en Veluwe), tevens hoogst vergunde ammoniakemissie
maximaal effect van 0,70 mol/ha/jaar op de Veluwe, 0,17 op Rijntakken, 0,10 op De Wieden en 0,07 op Naardermeer en Weerribben.	maximaal effect van 0,70 mol/ha/jaar op de Veluwe, 0,17 op Rijntakken, 0,10 op De Wieden en 0,07 op Naardermeer en Weerribben.	[redacted] heeft een 3-tal veehouderijbedrijven in Zeewolde en Biddinghuizen. Hij heeft voor 1 bedrijf een natuurvergunning. Voor de overig 2 alleen milieuvergunningen. De reden waarom hij ons benaderde is dat hij nu wel vergunningen heeft, maar onvoldoende fosfaatrechten. Hij kan deze momenteel ook niet gefinancierd krijgen. Daarom staat één van de bedrijven feitelijk leeg. Het bedrijf waarvoor hij een natuurvergunning heeft is gelegen aan de [redacted] te Zeewolde. Hij stuurde mij de vergunning toe, want deze oude vergunning van voor het PAS hebben wij nooit van Gelderland ontvangen.

Onbekend	Onbekend	Hoewel de depositie niet bekend is, is er sprake van de op één na hoogste ammoniakemissie
8,67	Weerribben	Hoogst vergunde ammoniakdepositie van een veehouderijbedrijf. Tevens hoogst vergunde depositie op de Weerribben

4,05	Weerribben	Vleeskalverfokkerij met de hoogst vergunde depositie
3,32	Veluwe	Emissie aangepast aan laatste emissiefactoren Regeling ammoniak en veehouderij. Tevens hoogst vergunde depositie op de Veluwe
2,68	De Wieden	Hoogst vergunde depositie op De Wieden, hoewel de emissie niet uitzonderlijk is
2,09	Weerribben	Hoogste depositie van een pluimveehouderij
1,27	Veluwe	Hoogste depositie van een vleeseendenhouderij
0,58	Weerribben	Hoogst vergunde stikstofoxiden emissie

Opmerkingen 2	Wm zaaknummers	Datum vergunning	Wnb- vergunning
	HZ_WABO-67181, Er is ook een MER-beoordelingstoets ingediend voor wijzigingen aan een reeds bestaande en vergunde inrichting/installatie: Z2020-012900 (BBT-naleving).	2017	Vergunning uit 2018 voor Vergisten van 50.000 ton biomassa. Biogas gaat naar 3 WKK's met Nox emissie tot gevolg. - Er is een emissie van (slechts) 603 kg nh3 vanwege luchtwassers opgenomen voor de toen beoogde situatie.
	ARCHIEF_VE-79441	2008	Vergunning uit 2014 met tabel met vergunde dieraantallen, onder meer 120 melkkoeien met Ravcode A1.100.2 en 83 stuks jongvee met Rav-code A3

L-004630	onbekend, momenteel loopt er een zaak om de huidige vergunning opnieuw te bekijken qua energiebesparing in opdracht van provincie Flevoland: **Z2020-008290**	2014	Vergunning uit 2013 waarin ook de emissiegegevens zijn opgenomen. Capacitiet 60.000 ton.
Ik denk wel dat we wanneer we met hem in gesprek gaan zijn hele bedrijf tegen het licht moeten houden, want voor 1 bedrijf heeft hij een milieuvergunning uit 2011 die volgens mij ook nog gelegaliseerd moet worden. Het kan dus best zijn dat hij het beste af is door met zichzelf te salderen.			Geen
			Geen
			Vergunning 22-10-2012 voor 300 melkkoeien en 20 stuks jongvee

			Vergunning 7-10-2014 voor 110 melkkoeien en 70 stuks jongvee. Bezoekverslag 2007: 55 stuks melkvee en 1 pony. Melding 1992, minder dan 100 koeien.
	Vergunning 8 november 2016 voor 368 stuks melk		Toestemmingsbesluit prioritair project 29-8-2016. 400 stuks melkvee, 180 stuks jongvee
L-004962	ARCHIEF_VE-81642	2014	Vergunning van november 2016. De emisises zijn niet onderbouwd. Voor NH3 lijkt een redelijke aanname te zijn gedaan. De emisise van Nox zal inmiddels duidelijk lager zijn vanwege het schoner worden van voertuigen en mobiele werktuigen.
L-004747	ARCHIEF_VE-80542	2010	Vergunning 8 november 2016 voor 368 stuks melkvee en 200 stuks jongvee

ARCHIEF_VE-67423. Er is najaar een vergunning tot uitbreiding aangevraagd: Z2020-012423	2006	Vergunning 7 mei 2020 voor 4076 dieren. Aanvrager kommt met een vergunning van 1 mei 2020. Aantal dieren is niet vastgelegd in de vergunning. Er is intern gesaldeerd met een Wnb-vergunning uit 2017. Geen bijzondere voorschriften of onderbouwing over toepassen van het staltypen Rav 4.100 en 4.7. A4.100 is een verouderd staltype
HZ_WABO-50578 MER beoordelingsnotitie, vorige vergunning 2005 in zaak: **ARCHIEF_VE-73048**	2016	Vergunning 4 december 2015 voor 461 stuks melkvee, geen jongvee.
ARCHIEF_VE-79989	2007 (WM en APV)	
HZ_WABO-81229	2018	
ARCHIEF_VE-73590. Alleen een mi	2013	
Z2019-001811 Melding Activiteiten Besluit	2019	

Wm-vergunning	Opmerkingen
Revisievergunning uit 2017: Vergisten van 50.000 ton biomassa, capaciteit is vastgelegd. Emissiegrenswaarde van Nox via Activiteitenbesluit. Geen voorschrift voor NH3. Voornemen is (okt. 2020) de capaciteit uit te breiden naar 80.000 ton biomassa. Bij de Mer-beoordelingsnoititie is ook een incomplete Aeriusberekening ingeleverd. Er worden aanzienlijke maatregelen genomen om de emissies van NH3 en geur te beperken. Er volgt overleg tussen Provincie en OFGV.	- In de Wnb-vergunning zijn geen emissievoorschriften opgenomen voor de WKK's en luchtwassers. De NOx emissie van de WKK"s worden geborgd door de milieuwetgeving. De (hoeveelheid) emissie is niet toegelicht in de Wnb-vergunning. De emissie van ammoniak is waarschijnlijk (veel?) hoger dan in de Wnb-vergunning is opgenomen. - De productiecapaciteit is niet vastgelegd in een voorschrift. - Het geproduceerde biogas wordt sinds kort opgewerkt naar groen gas en in veel mindere mate verstookt in de WKK's. De Nox emissie is het afgelopen jaar daarom sterk gedaald en is nu lager dan zoals vermeld in de Wnb-vergunning. - Actuele situatie is anders dan volgens Wnb vergunning.- In de komende Wm-vergunningen procedure zal een NH3 emissie-eis voor de wassers worden opgenomen Conclusie: Stikstofsituatie is onduidelijk. Wnb-vergunning actuliseren vanwege de aangevraagde veranderingen? Vanmwege de verhoging capaciteit neemt de NH3 productie ook toe, maar de nieuwe aanvraag lijkt BBT. In keukentafelgesprek daarom inzetten op goed werkende luchtwassers
Melding uit 2008 voor 100 melkoeien met Ravcode A1.6 en 10 stuks jongvee met A3.100	Verschil in dieraantallen en Ravcodes. Er zijn in bijlage 2 van de Rav aanwijzingen opgenomen om de ammoniakemissie te bepalen. In de Wnb-vergunning van 2014 zijn deze aanwijzingen waarschijnlijk niet meegenomen zodat deze vergunning daarom in principe dient te worden geactulaliseerd. Is het bedrijf sinds 2014 uitgebreid en zijn er nieuwe stallen (na 1-8-2015)? - RAV-code A 1.100.2 is thans A1.1 RAV-code A 1.100.2 is thans A1.1 (grupstal met drijfmest, emitterend mestoppervlak van grup en kelder max. 1,2 m2 per koe (Groen Label)). De emissiefactor zonder beweiden is 5,7 kg, met beweiden 10,2 - RAV-code A 1.6.2 is thans A 1.6 (ligboxenstal met dichte hellende vloer, met profilering, met snelle gierafvoer met mestschuif). De emissiefactor is 11 kg (met beweiden).

Vergunning uit 2014. Capacitiet 60.000 ton. Met voorschrift voor emissienorm nh3 van 30 mg/m3. IPPC Afvalbeheer met BBT conclusies van 2018. Geen meetrapport nh3.	De wm-vergunning geeft veel lagere emissies voor Nox. De (aanname) voor nox emissie uit de Wnb-vergunning is veel te hoog. De werking van de zure wasser is onbekend. De emssiie eis van 30 mg /m3 uit de Wm-vergunning is haalbaar maar mogelijk niet geheel BBT. Conclusie: afgeven nieuwe Wnb-vergunning met duidelijk lagere depositie?
Revisievergunning uit 2005 voor houden van maximaal 200 melkkoeien en 75 jongvee + vergistingsinstallatie en WKK.. Per 2009 groen gas, geen WKK meer. Vergunning uit 2011 voor 500 melkkoeien, geen jongvee. Biovergisitng voor 36.000 ton. Geen gegevens van voor de vergunning van 2005.	Revisievergunning uit 2005 is vroegste vergunning, geen eerdere meldingen in ofgv dossier. Door opwerking naar groen gas i.p.v. WKK is emsissie van NOX aanzienlijk gedaald. De emisise van NH3 vanwege de biovergister is onbekend (maar in potentie aanzienlijk). Digestaat en en coproducten lijken te zijn opgeslagen in de open lucht (nh3 emiissie). Het is niet duidelijk of de mest ook wordt gedroogd of afgevoerd. Bij droging is sprake van hoge nh3 emissies.
Vergunning 13 september 2011, voor 200 stuks jongvee. Bij deze veebezetting niet langer Wm-vergunningplichtig	Hinderwet vergunnningen uit 1979 en 1997, deze zijn niet aanwezig in overgedragen dossiers. Controle OFGV augustus 2020:Wijziging inrichting: 118 dieren op stallijst. 55 melk koe niet in de aanvraag/vergunning 63 jonger dan 24 maand, waarvan 2 stierkalf, geven nog geen melk **Zie ook Sternweg 17**
In het dossier is een vergunning van 11 maart 1997 opgenomen waarin het aantal dieren niet wordt genoemd. Uit een verslag van een bedrijfsbezoek uit 1996, waarin in de vergunning naar wordt verwezen, is sprake van circa 300 G.V.E. - In het dossier is een uit vergunning van 3 april 2013: 300 stuks melkrundvee en 20 jongvee, met traditionele loopstal.	Controle OFGV 28 februari 2020: Tijdens controle 110 stuks jongvee aangetroffen. Sternweg 17 betreft een nevenlocatie van Sternweg 25-27. Op nummer 17 wordt jongvee gehouden en op 25-27 melkrundvee. **Volgens omgevingsvergunning is situatie net andersom**

Melding 5 mei 2015 in verband met de bouw van een nieuwe ligboxenstal, vergroting Veestapel naar 170 melkvee en 120 jongvee. 150 melkkoeien in stal Ravcode A1.7.2 (permanent opstallen met luchtwasser BWL 2012.02) en 20 stuks in A1.100. Jongvee in stal A3. 18-11-93 vergunning M93021, niet in dossier 2-5-2001: meldiing, echter niet in dossier. Bedrijf is vergunningplichtig gezien de veebezetting in de Wnb-vergunning	Uitbreidng veestapel t.o.v. de Wnb-vergunning maar nieuwe stal wel met luchtwasser. Mogelijk meer nh3 emissie dan vergund in Nwb-vergunning, maar er kan mogelijk intern worden gesaldeerd. Is de meest actuele Wnb-vergunning aangeleverd aan OFGV?
Revisievergunning uit 2010 voor 100.000 ton. Veranderingsvergunning uit 2014 voor productie capaciteit van 112.000 ton. De capacitiet zal nog enigzinds hoger worden, tot ca 125.000 ton (is aangevraagd). Geen emissievoorschrft voor ammoniak. De in de vergunning aangenomen emissie voor nh3 is veel te laag en geraamd op 3500 kg. Al geruime tijd sprake van een kapotte luchtwasser waarvoor een last onder dwangsom loopt. Op basis van de huidige kennis is de raming: 150 - 250 mg/m3. Bij 150 mg en 85000 m3/uur debiet is de jaarvracht minimaal 120.000 kilo	De jaarvracht van nh3 is al geruime tijd hoger dan de aanname in de Wnb-vergunning. Bedrijf wil in 2021 een zure wasser plaatsen om de emissie van nh 3 te verlagen. BBT is maximaal 30 mg /m3, vast te leggen in een Wm-vergunning. De jaarvracht is dan ca 22500 kilo, minder dan in de huidige Wnb-vergunning is opgenomen. De Wnb-vergunning is aan de ruime kant.
Vergunning uit 2009 voor 329 stuks melkvee en 195 stuks jongvee	Vergunningen verschillen van elkaar, in de milieuvergunning is een kleinere veebezetting opgenomen. In de oudere milieuvergunning is een moderner staltype (A. 1.6.1) vergund dan in de Wnb-vergunning

Wm oprichtingsvergunning uit 2006 in dossier (5316 dieren). Najaar 2020 is een aanvraag tot uitbreiding (capaciteit uit 2006 deels vervallen) naar in totaal 4.703 dieren. In de aanvullende toelichting is echter sprake van 4076 dieren (conform de Wnb-aanvraag). Dit moet nog worden uitgezocht. Er is geen luchtwasser aangevraagd (staltype 4.7 heeft geen luchtwasser). Er is een staltype aangevraagd dat niet meer kan worden vergund. Aanvraag laten wijzigen.	Er is in de Wnb-vergunning uitgegaan van de maximale emissiefactoren van 3,5 en 2,5 kilo. Er zijn veel schonere staltypen op de markt. Volgens eindnoot 28 (Rav-wijziging 11 maart 2020, geldend per 6 mei 2020, dus 1 dag voor de datum van de Wnb-vergunning; wat is de juiste datum?) kan dit type stal (4.7) in nieuwe situaties niet meer worden toegepast. De voorlopig vastgestelde emissiefactor blijft gehandhaafd voor huisvestingssystemen waarvoor vergunning is verleend, of, als geen vergunning nodig is, die zijn toegepast voor de datum waarop de eindnoot op het huisvestingssysteem van toepassing is verklaard. Onduidelijk is waarom dit type toch in de recente Wnb-vergunning is opgenomen (als deze inderdaad dateert van 7 mei) en ook is aangevraagd in het Wm-spoor. Bedrijf heeft nu een relatief hoge depositie op de Weerribben. In het Wm spoor moet een modern staltype met luchtwassers worden aangevraagd. De situatie zoals vastgelgd in de Wnb-vergunning kan dus niet in de Wm-vergunning worden vergund.
Vergunning van 19 december 2016 voor 432 stuks melkvee + jongvee Melding uit 1991.	Geen natuurvergunning voor de verandering/uitbreiding van 2016? De in deze xls regel vermelde emissie van 4453,8 komt orde van grootte overeen met de emissie van de Wm vergunning van 2016: 4973 kg. Deels andere
Vergunning uit 2018	
Wel een Wm aanvraag uit 2013 voor 40000 eenden in dossier. Vergunning?	

Art. 5.1.2.e

Van: [redacted]
Verzonden: donderdag 3 december 2020 14:42
Aan: [redacted]
Onderwerp: Ter info: Maatwerkgesprek [redacted], Kraggenburg

Hallo [redacted]

Nog even een korte samenvatting hierbij van het maatwerkgesprek bij [redacted] afgelopen dinsdag: een goed oriënterend gesprek in een open sfeer, zoals [redacted] het samenvatte.
(@[redacted]@flevoland.nl> vul graag aan als je hiaten ziet):

De [redacted] staan niet perse negatief tegenover installatie van een extra biologische luchtwasser, als de/alle kosten gedekt zijn.
Daarbij valt ook te denken aan het aanleggen van een extra waterbron (zo'n 60k Euro). De huidige bron wordt al maximaal benut door de twee aanwezige biologische luchtwassers.
Daarmee komen de totale kapitaalkosten op zo'n 300k Euro. Verder zijn de elektriciteitskosten 48 Euro per dag (!) als ik het goed genoteerd heb.
De 1200m3 stikstofrijk spuiwater (die jaarlijks vrijkomt?) uit de luchtwassers wordt momenteel gemengd met de drijfmest.

De [redacted] gaven verder aan eventuele vrijkomende stikstofruimte zelf achter de hand te willen houden. Hiermee zouden in de toekomst eventueel nog bedrijfsuitbreidingen kunnen worden gerealiseerd (de zoon is pas 32).
Met de luchtwasser daalt de emissiefactor van 3.0 naar 0.45, dus kunnen er theoretisch 3.0/0.45 = 6.67 keer meer varkens worden gehouden dan nu in de bewuste stal staan, dus 6.67 x 943 = 6290.
Op het hele bedrijf staan nu zo'n 4000 varkens, dus de vraag is of het reëel is om zóveel ruimte achter de hand te houden.
Wat ook meespeelt is dat [redacted] op dit moment precies alle varkensmest op zijn eigen land (zo'n 140ha akkerbouw) kwijt kan; bij verdere uitbreiding zullen de mestafzetkosten snel oplopen.

Gezien de enorme stikstofruimte die de biologische luchtwasser dus oplevert, is het idee ontstaan om een deel van de ruimte op het bedrijf te houden en een deel, tegen vergoeding, af te staan aan de provincie.
[redacted] heeft nu hun adviseur benaderd om dit verder uit te zoeken met de boer en wellicht te komen tot een interessante verdeelsleutel.
Daarna kunnen we eventueel verder praten.

Maar de hoop dat de hele servicehaven in één keer afgedekt is, is wel een beetje vervlogen.

Groet,
[redacted]

[redacted]
Afdeling Strategie en Beleid
Provincie Flevoland
T 06-[redacted]
E [redacted]@flevoland.nl[redacted]@flevoland.nl>
W www.flevoland.nl<http://www.flevoland.nl/>
Werkdagen: [redacted]

[cid:image001.png@01D6C97F.1BF44070]

[redacted]

Correspondentieadres: [redacted]

Type bedrijf: Varkenshouderij

Natuurvergunningen:

Vergunning 25 april 2017:

Tabel 1: Beoogde situatie stallen

Stal	Diersoort	Stalsysteem	RAV-code	Aantal	Emissie NH3 (kg/j)
1	Vleesvarkens	BWL 2010.10.V3	D3.2.7.2.2	5.760	10.944,00
2a	Vleesvarkens	BWL 2008.09.V2	D3.2.14	1.728	259,00
2b	Vleesvarkens	BWL 2008.09.V2	D3.2.14	576	86,40
2c	Vleesvarkens	BWL 2010.10.V3	D3.2.7.2.2	3.456	6.566,40

Tabel 2: Beoogde situatie Warmte-krachtkoppeling

Bron	Omschrijving	Emissie	Aantal	Emissie NOx (kg/j)
WKK 1	Standaard profiel industrie	Continue	1	1.840,00
WKK 2	Standaard profiel industrie	Continue	1	1.840,00

Totaal aantal dieren : 11520

Mlieuvergunningen

Overzicht

Soort	Datum	Kenmerk	Onderwerp
Revisievergunning	16 juni 2008	690556	11520 vleesvarkens
Veranderingsvergunning	17 mei 2010	993451	Het plaatsen en in werking hebben van een mestvergistingsinstallatie
Milieuneutrale verandering	12 okt. 2011	1202526	Vervangen van de twee warmtekrachtinstallatie (wkk) en een installatie voor verhoging van het rendement (ORC) ten behoeve van de mestvergistinginstallatie.
Veranderingsvergunning	18 juni 2012	1340232	Het betreft het vervangen van een diersoort (1152 gespeende biggen op de plaats van 576 vleesvarkens) in stal 2 en het veranderen van het type luchtwasser.
Veranderingsvergunning	11 okt. 2012	1399216	De voorschriften van paragraaf 8.7 en voorschrift 8.8.3 van de omgevingsvergunning die is verleend voor het houden van varkens van 16 juni 2008 worden ambtshalve ingetrokken.
Milieuneutrale verandering	1 juli 2013	280613/FRA/kbe-001	Plaatsen van een weegbrug.

Revisievergunning 16 juni 2008:

Voor de inrichting zijn eerder de volgende Wm-vergunningen verleend:
- Oprichtingsvergunning verleend door gemeente Noordoostpolder 7 maart 2000;
- Veranderingsvergunning voor het plaatsen van een propaangastank 12 april 2005;
- Veranderingsvergunning voor het plaatsen van een mestvergistingsinstallatie (niet in werking getreden) 11 april 2006.

Tevens hebben wij van de aanvrager de volgende meldingen ontvangen:
Melding op grond van artikel 8.19 Wm voor het onderbrengen van de voederkeuken en personeelsfaciliteiten in een nieuw te bouwen aanbouw bij de stallen, het herschikken van de voedersilo's naast de stal en het gebruiken van de vrijgekomen ruimte in de stal als transferruimte bij de aan- en afvoer van varkens, welke is geaccepteerd op 14 oktober 2003.

Met het verlenen van een revisievergunning komen alle voorgaande vergunningen te vervallen.

De belangrijkste aangevraagde verandering betreft het uitbreiden van het aantal vleesvarkens van 9.768 naar 11.520. Dus een uitbreiding met 1.752 vleesvarkens. Andere gevraagde veranderingen betreffen het bijplaatsen van 2 voersilo's en het legaliseren van reeds geplaatste voersilo's, het bijplaatsen van 1 silo voor het opslaan van spuiwater, en het bijplaatsen van 1 zuurvat van 2.000 liter. Bovendien worden na de wijziging 3.204 vleesvarkens dubbel emissie-arm gehuisvest door het aansluiten van enkele afdelingen op een chemische luchtwasser.

Veranderingsvergunning 18 juni 2012:

1 - Kenmerken van het project

Op een van de afdelingen binnen de inrichting zullen 576 vleesvarkens worden vervangen door 1152 gespeende biggen. Dat bekent voor de uitstoot van
- ammoniak een gelijke hoeveelheid;
- geur een vermindering van 1240 OU/s;
- fijn stof een kleine vermindering van 5 kg/jaar.

Na 2012 zijn geen wijzigingen in de dieraantallen vergund. De al sinds jaar en dag vergunde mestvergistingsinstallatie en WKK's zijn tot op heden niet gerealiseerd. Deze installaties zijn ook in de natuurvergunning opgenomen.

Opmerkingen
In het gesprek met de ondernemer kan de actuele situatie met de huidige dieraantallen en de aanwezige oude en eventuele nieuwe stallen/installaties en eventuele voorgenomen wijzigingen t.o.v. de natuurvergunning van 2017 aan de orde komen.

Planning	Prioriteit 2e tranche	Aanvrager	Adres locatie	Postcode	Plaats
Z.s.m.	1	[redacted]			Lelystad
Z.s.m.	2				Luttelgeest
Z.s.m.	3				Lelystad
Z.s.m.	4				Zeewolde
Eind jan beschikbaar	5				Lelystad
Eind jan beschikbaar	6				Luttelgeest
Eind jan beschikbaar	7				Zeewolde
Eind jan beschikbaar	8				Luttelgeest
Eind jan beschikbaar	9				Marknesse
Eind jan beschikbaar	10				Marknesse
Eind jan beschikbaar	11				Luttelgeest
Eind jan beschikbaar	12				Luttelgeest
Eind jan beschikbaar	13				Luttelgeest
Eind jan beschikbaar	14				Luttelgeest
Eind jan beschikbaar	15				Dronten
Eind feb beschikbaar	16				Marknesse
Eind feb beschikbaar	17				Luttelgeest
Eind feb beschikbaar	18				Creil
Eind feb beschikbaar	19				Zeewolde

Eind feb beschikbaar	20	[redacted]	Zeewolde
Eind feb beschikbaar	21		Marknesse
Eind feb beschikbaar	21		Rutten
			Rutten
			Zeewolde
			Dronten
			Luttelgeest
			Dronten
			Lelystad
			Rutten
			Rutten
			Bant
			Zeewolde
			Dronten
			Luttelgeest
			Bant

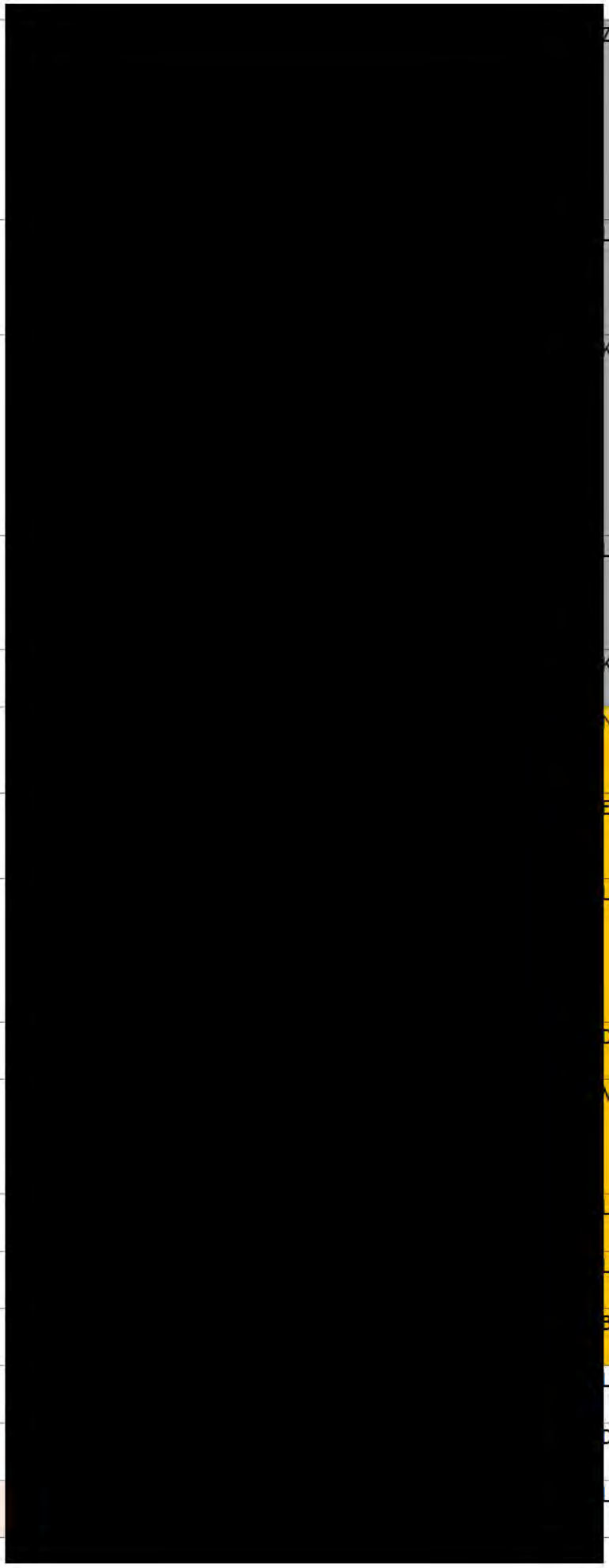

			Zeewolde
			Luttelgeest
			Kraggenburg
			Luttelgeest
			Kraggenburg
			Nagele
			Ens
			Luttelgeest
			Dronten
			Marknesse
			Luttelgeest
			Luttelgeest
			Biddinghuizen
			Luttelgeest
			Dronten
			Luttelgeest

		[redacted]	Ens
			Kraggenburg
			Marknesse
			Zeewolde
			Bant
			Zeewolde
			Lelystad
			Zeewolde
			Biddinghuizen
			Zeewolde
			Luttelgeest
			Espel
			Bant
			Bant
			Ens
			Ens
			Lelystad

		[redacted]	Dronten
			Zeewolde
			Kraggenburg
			Ens
			Ens
			Rutten
			Zeewolde
			Luttelgeest
			Lelystad
			Biddinghuizen
			Zeewolde
			Rutten
			Tollebeek

		[redacted]	
			Zeewolde
			Luttelgeest
			Nagele
			Marknesse
			Zeewolde
			Swifterbant
			Emmeloord
			Zeewolde
			Zeewolde
			Espel
			Biddinghuizen
			Rutten
			Zeewolde
			Emmeloord
			Zeewolde
			Lelystad
			Rutten
			Dronten
			Tollebeek

		[redacted]	Rutten
			Lelystad
			Emmeloord
			Almere
			Rutten
			Dronten
			Zeewolde
			Nagele
			Zeewolde
			Zeewolde
			Lelystad
			Kraggenburg
			Nagele
			Biddinghuizen
			Swifterbant

Van belang voor gebiedsproces	Adres aanvrager indien afwijkend van locatie	Zaakmapnummer Flevoland	Documentnummer	Datum vergunning
Midden		1707699	1707695	
Noord		2109275	2109286	5-6-2013
Midden		2410862	2411497	2-9-2015
Noord		2166758	2166726	23-9-2014
Noord		2117235	2117263	5-6-2015
Noord		2018736	2070805	17-5-2017
Noord	[redacted]	2007369	2007378	8-12-2016
Noord		2166758	2169867	13-2-2018
Noord		2015886	2084435	28-7-2017
Noord		2010046	2025211	10-2-2017
Midden	N.v.t.	1974101	1998404	23-11-2016
Noord		2021899	2019695	29-2-2016
Noord		2112496	2112521	6-10-2014
Noord	[redacted]	2033511	2041425	25-4-2017
Midden		1889614	1918438	25-5-2016

Midden		2411479	2144185	23-102015
Noord		2109252	2109263	25-3-2013
Noord		2032298	2048969	1-6-2017
Noord	[redacted]	2596639	2596642	5-2-2016
Midden		1889586	1918447	25-5-2016
Midden		2114715	2119024	6-3-2015
Noord		2009252	2061081	17-5-2017
Midden	N.v.t.	2095808	2146361	13-11-2017
Midden		2411631	2411648	30-11-2016
Noord			Onderdeel van aanvraag in document #2033379	8-11-2013
Noord		2596639	2596641	5-2-2016
Noord		2596639	2596640	19-2-2016
Midden		2068170	2130266	22-11-2017
Midden		2109217	2109245	3-7-2013
Noord		2120105	2120146	8-11-2016
Noord		2086633	2142383	8-11-2017

Midden		2411502	2411505	4-12-2015
Noord		2109717	2109731	18-9-2013
Noord		1881046	1881067	26-2-2016
Noord		2111199	2111233	17-12-2014
Noord		2260180	2323071	2-11-2018
Noord	[redacted]	2109119	2109138	12-3-2013
Noord		2110438	2110467	6-6-2014
Noord		2116173	2116229	15-5-2015
Midden		2277358	2330530	3-1-2019
Noord	N.v.t.	2021963	2019500	6-4-2016
Noord		2115066	2115084	15-5-2015
Noord		2021941	2019622	26-2-2016
Midden		2008755	2064075	25-4-2017
Noord	[redacted]	2119097	2119108	30-7-2015
Midden	[redacted]	2114937	2114959	5-2-2015
Noord		2119487	2119509	24-1-2016

Noord		2109418	2109429	9-9-2013
Noord	Ook bekend onder de naam: [redacted]	2117273	2117286	18-6-2015
Noord		2171772	2229480	16-5-2018
Midden			2049189	7-8-2014
Noord		2391772	2593923	1-5-2020
Midden			Genoemd in #2410738	27-8-2012
Midden	[redacted]	2086351	2104314	6-2-2018
Midden		2410723	2410738	11-8-2015
Midden	[redacted]	1774183 en 2114966	1897034 en 2115012	30-7-2015
Midden			2690949	4-4-2012
Noord		2596639	2596650	24-4-2015
Noord		2265285	2265285	3-1-2019
Noord	[redacted]	2019335	2109347	8-5-2013
Noord	[redacted]	2596639	2596647	7-11-2014
Noord		2110031	2110069	7-4-2014
Noord	[redacted]	2117374	2117363	17-7-2015
Midden		2217283	2270694	28-8-2018

Midden		1843584	1926917	21-1-2013
Midden		2410841	2410851	17-8-2015
Noord		1742188	1742144	30-4-2015
Noord		2112962	2112985	28-11-2014
Noord		2110074	2110099	19-11-2013
Noord		2596639	2596646	25-9-2015
Midden		2411571	2411577 en 2066694 (berekening)	8-2-2016
Noord		2596639	2596645	25-3-2016
Midden	[redacted]	2117294	2117337	23-6-2015
Midden		1657209	1657210	7-10-2014
Midden		2410855	2410857	25-8-2015
Noord		2596639	2596644	17-10-2014
Noord	N.v.t.	2021955	2019578	31-3-2016

Midden		2410743	2410746	23-7-2015
Noord	[redacted]	2108893	2208540	28-3-2018
Noord	[redacted]	2109089	2109105	22-3-2013
Noord		2097158	2150914	13-11-2017
Midden		2311767	2403742	3-4-2019
Midden		2422043	P.M.	P.M.
Noord		2110783	2110833	23-9-2014
Midden		2410815	2410823	25-8-2015
Midden		Geen	2066479 en berekening 2066487	3-2-2016
Noord		2220726	2281968	15-8-2018
Midden	Ook bekend onder de naam [redacted]	2068333	2159432	27-11-2017
Noord		2171687	2219460	9-4-2018
Midden	[redacted]	2336289	2402598	2-4-2019
Noord		2114874	2114885	1-12-2014
Midden		2410764	2410771	5-8-2015
Midden		2244652	2322984	23-10-2018
Noord		2117141	3166588	22-5-2015
Midden	[redacted]	2186104	2205523	9-5-2018
Noord		2109159	2109213	15-4-2013

Noord		2110939	2110958	27-5-2014
Midden		1773977	1773107	9-7-2015
Noord		2596639	2596651	12-12-2014
Zuid		2410871	2410872	2-9-2015
Noord		2109935	2110006	22-10-2013
Midden	[redacted]	2277358	In document #2277841	25-9-2013
Midden		1842999 (PAS-melding)	1843524	22-6-2015
Noord	[redacted]	2109119	2109155	18-9-2013
		In zaakmap melding #1943277	1968155	1-7-2013
Midden			Verwijzing in document #2410746	29-10-2012
Midden		2364611		
Noord		2041979	2206342	20-11-2017
Noord	[redacted]	2109089	2109111	30-5-2013
Midden		1774183	1897033	22-4-2015
Midden		1084509	1224378	6-10-2011
			In document #1993203	19-3-2013

Vergunning verleend door	Kenmerk vergunning	Onherroepelijk	Toelichting bij al dan niet onherroepelijk	Vigerend
Provincie Gelderland	2015-013650		Deze vergunning wordt vermeldt in de vergunning aan [redacted] te Zeewolde. Wij hebben echter alleen de ontwerp-vergunning ontvangen	Onbekend
Provincie Overijssel	2013/0184569	Onbekend		Ja
Provincie Gelderland	2015-006064	Onbekend	Deze vergunning treedt pas in werking nadat de gemeente de melding Activiteitenbesluit van 4 mei 2015 heeft ontvangen	Ja, indien in werking getreden
Provincie Overijssel	2014/0264979	Onbekend		NEE
Provincie Overijssel	2015/0142568	Onbekend		Ja
Provincie Flevoland	2070805	Ja		Ja
Provincie Overijssel	2016/0522295	Onbekend		Ja
Provincie Flevoland	2169867	Ja		Ja
Provincie Flevoland	2084435	Ja		Ja
Provincie Flevoland	2025211	Ja		Ja
Provincie Gelderland	2016-011135	Onbekend	MOB heeft een zienswijze ingediend en het is onduidelijk of beroep is ingesteld	Ja
Provincie Overijssel	2016/0048724	Ja	Tegen deze vergunning was bezwaar aangetekend door SLB. Dit bezwaar is op 7 november 2017 ongegrond verklaard	Ja
Provincie Overijssel	2014/0272261	Onbekend		Ja
Provincie Flevoland	2041425	Nee	Er loopt nog een hoger beroep van MOB bij de RvS tegen het niet-ontvankelijk verklaren	Nee
Provincie Gelderland	2015-010184	Onbekend		Ja

Provincie Gelderland	2015-008143	Onbekend	Vergunning treedt pas in werking na intrekkingen genoemd onder opmerkingen	Ja
Provincie Overijssel	2013/0100134	Onbekend		Ja
Provincie Flevoland	2048969	**Nee**	Besluit vernietigd door Rechtbank Midden-Nederland op 15 juli 2019 na uitspraak Raad van State.	Nee
Provincie Fryslân	01282781	Ja		Ja
Provincie Gelderland	2015-015687	Onbekend		P.M.
Provincie Overijssel	2015/0060164	Onbekend	Inwerkingtreding is afhankelijk van intrekking milieuvergunning van een ander bedrijf	Ja
Provincie Flevoland	2061081	Ja		Ja
Provincie Flevoland	2146361	Ja		Ja
Provincie Gelderland	2016-009910	Onbekend		Ja
Provincie Fryslân	01086089	Ja		Ja
Provincie Fryslân	01282717	Ja		Ja
Provincie Fryslân	01286918	Ja		Ja
Provincie Flevoland	2130266	Ja		Ja
Provincie Overijssel	2013/0223973	Onbekend		Ja
Provincie Overijssel	2016/0472204	Onbekend	SLB had een zienswijze ingediend tegen het ontwerp. Onduidelijk of er daarna nog bezwaar is ingesteld	Ja
Provincie Flevoland	2142383	Ja		Nee

Provincie Gelderland	2015-008827	Onbekend	Deze vergunning treedt pas in werking wanneer het intrekkingsverzoek van het saldogevende bedrijf 2015-011245 onherroepelijk is geworden. Wij hebben hier geen gegevens over ontvangen	Ja, indien in werking getreden
Provincie Overijssel	2013/032934	Ja	MOB had beroep aangetekend bij de Raad van State. Dit beroep is ongegrond verklaard (zie document #2113029)	Nee
Provincie Overijssel	2016/0048081	Ja		Nee
Provincie Overijssel	2014/0355045	Onbekend	Tegen deze vergunning is bezwaar aangetekend door MOB. De beslissing op bezwaar zit niet bij de ontvangen stukken	Onbekend
Provincie Flevoland	2323071	Ja		Ja
Provincie Overijssel	2013/0084346	Onbekend		Gedeeltelijk
Provincie Overijssel	2014/0155614	Onbekend		Ja
Provincie Overijssel	2015/0080581	Onbekend		Ja
Provincie Flevoland	2330530	Ja		Ja (maar zie opmerkingen)
Provincie Overijssel	2016/0010481	Ja	Tegen deze vergunning was bezwaar aangetekend door SLB. Dit bezwaar is op 7 november 2017 ongegrond verklaard	Ja
Provincie Overijssel	2015/0081103	Onbekend		Ja
Provincie Overijssel	2015/0332468	Ja		Ja
Provincie Flevoland	2064075	Ja		Ja
Provincie Overijssel	2015/0231756	Onbekend		Ja
Provincie Overijssel	2015/0020266	Onbekend		???
Provincie Overijssel	2015/0417079	Onbekend		Ja

Provincie Overijssel	2013/0313889	Ja	MOB had beroep aangetekend bij de Raad van State. Dit beroep is ongegrond verklaard (zie document #2113029)	Ja
Provincie Overijssel	2015/0154839	Onbekend		Ja
Provincie Flevoland	2229480	Ja		Ja
Provincie Gelderland	2013-018765	Onbekend		Ja
Provincie Flevoland	2593923	Ja		Ja
	2012-004553	Ja		Onbekend
Provincie Flevoland	2184633	Ja		Ja
Provincie Gelderland	2015-002056	Onbekend		Onbekend
Provincie Overijssel	2015/0234087 en 2015/0217529	Onbekend		Ja
Provincie Gelderland	2012-006308	Onbekend		Ja
Provincie Fryslân	01212452	Ja		Ja
Provincie Flevoland	2330360	Ja		Ja
Provincie Overijssel	2013/0152177	Onbekend		Ja
Provincie Fryslân	01160314	Ja		Ja
Provincie Overijssel	2014/0098644	Onbekend	Tegen deze vergunning is bezwaar aangetekend door Ver. Leefmilieu en MOB. Het bezwaar is ongegrond verklaard	Ja
Provincie Overijssel	2015/0215620	Onbekend		Ja
Provincie Flevoland	2270694	Ja		Ja

Provincie Gelderland	2012-016783	Onbekend		Ja
Provincie Gelderland	2015-005424	Onbekend		Ja
Provincie Overijssel	2015/0081615	Onbekend		Ja
Provincie Overijssel	2014/0326891	Onbekend	Tegen de vergunning was bezwaar aangetekend door MOB. Het bezwaar is ongegrond verklaard	Ja
Provincie Overijssel	2013/0386955	Ja	Er is bezwaar aangetekend door Ver. Leefmilieu. Dit bezwaar is gedeeltelijk gegrond verklaard, waarbij het bestreden besluit in stand is gebleven	Ja
Provincie Fryslân	01242747	Ja		Ja
Provincie Gelderland	2015-012071	Onbekend		Ja
Provincie Fryslân	01279513	Ja		Ja
Provincie Overijssel	2015/0177227	Onbekend		Ja
Provincie Gelderland	2014-003682	Onbekend		Ja
Provincie Gelderland	2015-006056	Onbekend		Ja
Provincie Fryslân	01164768	Ja		Ja
Provincie Overijssel	2016/0072317	NEE	De vergunning is door ons ingetrokken bij besluit #2060364 van 24 mei 2017 en als melding geregistreerd om daarmee een bezwaar van SLB niet-ontvankelijk te kunnen verklaren	NEE

Provincie Gelderland	2015-002244	Onbekend		Ja
Provincie Flevoland	2208540	Ja		Ja
Provincie Overijssel	2013/0098896	Onbekend		Gedeeltelijk
Provincie Flevoland	2150914	Ja		Ja
Provincie Flevoland	2403742	Ja		Ja
Gemeente Dronten	[redacted]	Nee.	Vergunning is nog niet verleend; er is alleen nog maar een ontwerp-Omgevingsvergunning gepubliceerd	Nee
Provincie Overijssel	2014/0264354	Ja	Tegen de vergunning was bezwaar aangetekend door MOB. Het bezwaar is ongegrond verklaard	Ja
Provincie Gelderland	2015-004765	Onbekend		Ja
Provincie Gelderland	2015-011874	Onbekend		Ja
Provincie Flevoland	2281968	Ja		Ja
Provincie Flevoland	2159432	Ja		Ja
Provincie Flevoland	2219460	Ja		Ja
Provincie Flevoland	2402598	Ja		Ja
Provincie Overijssel	2014/0327678	Onbekend		Ja
Provincie Gelderland	2015-004054	Onbekend		Ja
Provincie Flevoland	2322984	Ja		Ja
Provincie Overijssel	2015/0124015	Onbekend		Ja
Provincie Flevoland	2205523	Ja		Ja
Provincie Overijssel	2013/0129780	Onbekend	Tegen deze vergunning is bezwaar aangetekend. De beslissing op bezwaar zit echter niet bij de stukken	Ja

Provincie Overijssel	2014/0145844	Onbekend		Waarschijnlijk
Provincie Gelderland	2014-014465	Onbekend		Ja
Provincie Fryslân	01177412	Ja		Ja
Provincie Gelderland	2015-007675	Onbekend		Ja
Provincie Overijssel	2013/0357971	Ja		Ja
Provincie Gelderland	2013-003074	Onbekend		NEE
Provincie Gelderland	2014-017193	Onbekend		Ja
Provincie Overijssel	2013/0323990	Onbekend		Ja
Provincie Gelderland	2013-001574			
Provincie Gelderland	2012-007883	Onbekend		Nee
		Nee	Verder uitzoeken (incl. Wnb/vvgb). Voor zover ik kan nagaan is er alleen een ontwerp-besluit genomen en nog geen definitief besluit	
Gemeente Noordoostpolder	461100	Ja		Nee
Provincie Overijssel	2013/0174934	Onbekend		Ja
Provincie Gelderland	2014-013884	Onbekend		Onbekend
Gemeente Dronten	2010-0080	Onbekend		Onbekend
Provincie Gelderland	2012-020693			

Toelichting bij al dan niet vigerend	Omschrijving voorgenomen activiteit	Vergunde emissie NH3 (kg/j)
	Melkveehouderij?	
	Paardenhouderij?	
	Melkveehouderij?	
	Melkrundveehouderij	6.186,30
	Gemend bedrijf (melkrundvee, vleesvarkens)	1.442,30
	Melkrundveehouderij	2.481,00
Er is later op basis van deze vergunning een nieuwe vergunning aangevraagd bij ons	Pluimveehouderij	3.818,75
	Rundveehouderij (jongvee en wat schapen)	720,00
	Melkrundveehouderij	9.271,60
	Melkrundveehouderij	1.716,00
	Pluimveehouderij	3.902,65
	Melkrundveehouderij	1.588,00
	Melkrundveehouderij	832,00
	Melkveehouderij	13.904,00
	Melkrundveehouderij	2.364,00
	Varkenshouderij	728,78
De vergunning is nog niet onherroepelijk	Varkenshouderij + 2 WKK eenheden	17.856,00
	Vleeseendenhouderij	14.700,00

	Melkrundveehouderij	3.096,00
	Gemend bedrijf (melkrundvee, vleesvarkens, leghennen)	868,60
Men kan terugvallen op de oude door de provincies Overijssel en Fryslan verleende vergunningen	Varkenshouderij	6.482,68
	Vleeskalverfokkerij	4.422,00
	Legkippenhouderij	13.173,20
	Melkrundveehouderij	1.726,00
	Melkrundveehouderij	950,90
	Vleeseendenhouderij	5.250,00
	Composteringsinstallatie	29.700,00
	Varkenshouderij	4.433,88
	Melkrundveehouderij	2.404,40
	Melkrundveehouderij	3.329,70
	Verdubbeling provinciale weg	123,30 ton/j
	Mestdrogerij	36.506,00
	Melkrundveehouderij	5.664,00
	Vleeskalverfokkerij	13.820,00

	Melkrundveehouderij	4.453,80
Vervangen door een vergunning van 6 oktober 2014	Varkenshouderij	1.556,70
Er is later een Wabo-vergunning aangevraagd bij de gemeente Noordoostpolder	Varkenshouderij	7.360,11
Zie reden niet-onherroepelijk	Melkrundveehouderij	1.653,20
	Varkenshouderij	5.769,21
Een vergunningvoorwaarde is geschrapt. Zie besluit van 18 september 2013 met nummer 2013/0323990	Vleesvarkenshouderij	1.680,00
	Melkgeitenhouderij	2.872,80
	Melkrundveehouderij	1.191,30
	Pluimveetak naast melkveehouderij	5.940,40
	Melkrundveehouderij	2.894,40
	Melkrundveehouderij	521,30
	Melkrundveehouderij	793,60
	Legkippenhouderij	6.244,00
	Melkrundveehouderij	712,50
	Vleeseendenhouderij	1.260,00
	Melkrundveehouderij	2.393,40

	Melkrundveehouderij	2.078,00
	Rundveehouderij (jongvee)	1.255,20
	Melkrundveehouderij	1.011,55
	Uitbreiding melkrundveehouderij	15.787,00
	Vleeskalverfokkerij	12.270,00
Vergunning vervalt op het moment dat vergunning 2015-002056 in werking treedt | Onduidelijk wat hiermee precies wordt bedoeld	Vleesvarkenshouderij	17.467,20
	Uitbreiding zoekgebied zandwinning	N.v.t.
	Gemengde veehouderij (vleesvarkens en zoogkoeien)	17.303,00
	Melkrundveehouderij	4.050,00
	Melkrundveehouderij	2.928,00
	Melkrundveehouderij	1.191,30
	Pluimveehouderij	12.600,00
	Vleesvarkenshouderij	1.899,84
	Varkenshouderij	1.899,80
Indien tegen de beslissing op bezwaar geen beroep is aangetekend, dan is deze vergunning vigerend	Melkrundveehouderij	1.502,00
	Melkrundveehouderij	1.461,00
	Pluimveehouderij	3.640,00

	Melkrundveehouderij	4.040,10
	Melkrundveehouderij	2.170,20
	Melkrundveehouderij	867,90
	Melkrundveehouderij	1.916,00
	Melkrundveehouderij	1.036,80
	Rundveehouderij (meer vrouwelijk jongvee dan melkkoeien)	1.106,40
	Melkrundveehouderij	2.362,40
	Varkenshouderij	764,78
	Pluimveehouderij	3.646,20
	Melkrundveehouderij	1.318,00
	Melkrundveehouderij	1.635,20
	Melkrundveehouderij	1.327,40
Zie reden niet-onherroepelijk	Melkrundveehouderij	3.432,40

	Melkrundveehouderij	4.075,00
	Biomassavergistingsbedrijf	603,50
Een vergunningvoorwaarde is geschrapt. Zie besluit van 30 mei 2013 met nummer 2013/0174934	Biologische varkenshouderij	2.100,00
	Melkrundveehouderij	305,00
	Melkrundveehouderij	1.619,40
Nog niet verleend	Gemengde veehouderij (melkkoeien en pluimvee)	6.411,72
	Melkrundveehouderij	1.339,80
	Melkrundveehouderij	2.448,00
	Melkrundveehouderij	2.233,00
	Vleesvarkenshouderij	3.933,60
	Paardenhouderij en biomassavergistingsinstallatie	1.900,00
	Melkrundveehouderij	1.922,50
	Melkrundveehouderij	2.321,00
Let op er zijn 2 vergunningen voor dezelfde activiteit verleend. Zowel door Fryslan als Overijssel	Varkenshouderij	819,20
	Melkrundveehouderij	1.431,30
	Melkrundveehouderij	1.726,70
	Rundveehouderij (meer vrouwelijk jongvee dan melkkoeien)	962,00
	Pluimveehouderij	1.837,50
	Melkrundveehouderij	1.091,20

Na deze vergunning is tijdens het PAS een nieuwe vergunning aangevraagd bij Fryslan voor het uitbreiden van de stal; **daarbij is echter deze vergunning niet ten grondslag gelegd**, maar is de uitbreiding onderbouwd met de veebezetting in de periode 2012-2014	Melkrundveehouderij	1.221,40
	Melkrundveehouderij	2.755,30
	Varkenshouderij	819,20
	Melkrundveehouderij	1.163,00
	Varkenshouderij	4.433,88
Er is daarna een nieuwe vergunning verleend	Melkrundveehouderij	4.597,60
	Kippenhouderij	2.620,00
		Niet gewijzigd
Vervallen bij inwerkkingtreding vergunning van 23-7-2015		2.684,00
Er is later een Wnb-vergunning verleend voor de wijziging van de luchtwassers	Varkenshouderij	
		Niet gewijzigd
	Gemengde veehouderij (melkkoeien en pluimvee)	7.151,20

Vergunde emissie NOx (kg/j)	Berekende depositie (mol/ha/j)	Hoogste depositie berekend met	Berekende depositie met AERIUS2020	Hoogste depositie op N2000-gebied
0,00	11,70	AAgro-Stacks		Veluwe
0,00	3,50	AAgro-Stacks		Weerribben
0,00	3,11	AAgro-Stacks		Veluwe
0,00	2,70	AAgro-Stacks		Weerribben
0,00	2,68	AAgro-Stacks		De Wieden
0,00	2,29	2016		Weerribben
0,00	2,14	2015.1		Weerribben
0,00	2,09	2016L		Weerribben
0,00	1,96			Weerribben
0,00	1,68	2015.1		Weerribben
0,00	1,61	2015.1		Veluwe
0,00	1,44	AERIUS 2015		Weerribben
0,00	1,37	AAgro-Stacks		Weerribben
3.680,00	1,30	2016		Rottige Meenthe & Brandemeer
0,00	1,27	2015		Veluwe

0,00	1,20	AAgro-Stacks		Veluwe
0,00	1,20	AAgro-Stacks		De Wieden
0,00	1,17	AERIUS 2016L		Rottige Meenthe & Brandemeer
0,00	> 0,05	Geen berekening ontvangen		Alde Feanen
0,00	1,17	2015		Veluwe
0,00	1,16			Uiterwaarden IJssel = Rijntakken
0,00	1,16			Weerribben
0,00	1,14	2016L		Rijntakken
3.562,87	Onbekend			Onbekend
0,00	Niet berekend vanwege afname emissie			Rottige Meenthe & Brandemeer
0,00	> 0,05	Niet ontvangen		Alde Feanen
0,00	> 0,05	Niet ontvangen		Alde Feanen
1.292,03 ton/j	115,76	AERIUS 2016L		Naardermeer
15.471,00	14,69	OPS		Uiterwaarden IJssel = Rijntakken
0,00	8,67	2015.1	8,91	Weerribben
0,00	4,05	2016L		Weerribben

0,00	3,32	AAgro-Stacks		Veluwe
0,00	3,00	AAgro-Stacks		Weerribben
0,00	2,46	2015		De Wieden
0,00	2,45	AAgro-Stacks		Weerribben
0,00	1,23	2016L		De Wieden
0,00	1,12	AAgro-Stacks		Uiterwaarden IJssel = Rijntakken
0,00	1,11	AAgro-Stacks		Uiterwaarden IJssel = Rijntakken
0,00	1,11	AAgro-Stacks		Weerribben
0,00	1,10	2016L		Rijntakken
0,00	1,07	AERIUS 2015		Weerribben
0,00	1,07	AAgro-Stacks		Weerribben
0,00	1,05	2015		Weerribben
0,00	1,01	2016		Veluwe
0,00	0,99	AAgro-Stacks		Weerribben
0,00	0,94	AAgro-Stacks		Uiterwaarden IJssel = Rijntakken
0,00	0,91	2015		Weerribben

0,00	0,90	AAgro-Stacks		Uiterwaarden IJssel = Rijntakken
0,00	0,81	AAgro-Stacks		De Wieden
0,00	0,74	AERIUS 2016L		Weerribben
0,00	0,70			Veluwe
0,00	0,62	2019A		Rottige Meenthe & Brandemeer
0,00	0,60			Veluwe
234,16 ton/j	0,58	2016L		Weerribben
0,00	0,57	AAgro-Stacks		Veluwe
0,00	0,56	AAgro-Stacks		Rijntakken
0,00	0,45	AAgro-Stacks		Veluwe
0,00	0,44	AAgro-Stacks		Rottige Meenthe & Brandemeer
0,00	0,42	2016L		Rottige Meenthe & Brandemeer
0,00	0,39	AAgro-Stacks		Weerribben
0,00	0,38	AAgro-Stacks		Rottige Meenthe & Brandemeer
0,00	0,36	AAgro-Stacks		Uiterwaarden IJssel = Rijntakken
0,00	0,35	AAgro-Stacks		Rijntakken
0,00	0,31	2016L		Veluwe

0,00	0,30	AAgro-Stacks		Veluwe
0,00	0,30	AAgro-Stacks		Veluwe
0,00	0,29	Onbekend		De Wieden
0,00	0,28	AAgro-Stacks		De Wieden
0,00	0,28	AAgro-Stacks		Uiterwaarden IJssel = Rijntakken
0,00	0,25	AAgro-Stacks		Rottige Meenthe & Brandemeer
0,00	0,24	2014.1		Veluwe
0,00	0,24	AAgro-Stacks		Rottige Meenthe & Brandemeer
0,00	0,23	AAgro-Stacks		Rijntakken
0,00	0,20	AAgro-Stacks		Veluwe
0,00	0,20	AAgro-Stacks		Veluwe
0,00	0,19	AAgro-Stacks		Rottige Meenthe & Brandemeer
0,00	0,18	AERIUS 2015		Weerribben

0,00	0,18	AAgro-Stacks		Veluwe
15.268,10	0,18	2016L		Rottige Meenthe & Brandemeer
0,00	0,17	AAgro-Stacks		Uiterwaarden IJssel = Rijntakken
0,00	0,17	2016L		Weerribben
0,00	0,17	2016L		Veluwe
112,73	0,16	2019A		Zwarte Meer
0,00	0,15	AAgro-Stacks		Weerribben
0,00	0,14	AAgro-Stacks		Veluwe
0,00	0,13	2014		Veluwe
0,00	0,13	2016L		Weerribben
15.245,50	0,13	2016L		Veluwe
0,00	0,12	2016L		Weerribben
0,00	0,12	2016L		Naardermeer
0,00	0,10	AAgro-Stacks		Weerribben
0,00	0,10	AAgro-Stacks		Veluwe
0,00	0,09	AERIUS 2016L		Veluwe
0,00	0,09	AAgro-Stacks		Weerribben
0,00	0,09	2016L		Rijntakken
0,00	0,08	AAgro-Stacks		Uiterwaarden IJssel = Rijntakken

0,00	0,08	AAgro-Stacks		Weerribben
0,00	0,08	AAgro-Stacks		Veluwe
0,00	0,07	AAgro-Stacks		Rottige Meenthe & Brandemeer
0,00	0,05	AAgro-Stacks		Veluwe
0,00	0,04	AAgro-Stacks		Weerribben
0,00	0,04	AAgro-Stacks		Veluwe
0,00	0,02	AAgro-Stacks		Veluwe
0,00				Veluwe
0,00				Onbekend

Opmerking
Vergunning met extern salderen met 589,5 kg ammoniakemissierechten van een bedrijf aan [redacted] te Ermelo. Er is vergund 450x A.100.2 (permanent opstallen) en 317 A3 | Mogelijk betreft het echter een vergunning voor [redacted] te Harderwijk
Afname ten opzichte van de situatie in de verschillende referentiesituaties
Vergunning met extern salderen met een bedrijf aan [redacted] te Ermelo
Vergunning met extern salderen. Tegen het besluit is bezwaar aangetekend door MOB. Er zijn echter geen gegevens voorradig die aangeven wat het vervolg van die procedure is geweest
Pré-PAS vergunning voor legalisatie milieuvergunde situatie
Een eerdere aanvraag werd in ontwerp geweigerd, omdat er te weinig ontwikkelingsruimte was. Als zienswijze is door de aanvrager een gewijzigde aanvraag ingediend, waarop beschikt is
Dit is de 3e vergunningaanvraag op rij die bij ons zijn binnengekomen, die uiteindelijk wel tot een vergunning heeft geleid (de voorgaanden niet)

Vergunning met extern salderen met 2 bedrijven: 1) deel vergunning 2013-016908 voor de [redacted] te Ermelo en 2) een bedrijf aan de [redacted] te Putten
Bij het verlenen van dit besluit is alleen de vergunning van Overijssel ingetrokken (2013/0357971) bij onherroepelijk worden van de vergunning. Die uit Fryslan wordt niet vermeld
Er geldt een vergunningplicht vanwege een effect van meer dan 0,05 mol/ha/jaar op dit Natura 2000-gebied omdat meer dan 95% van de grenswaardereservering was benut voor meldingen. Het is echter niet duidelijk of dit het Natura 2000-gebied is met de meeste effecten
Pré-PAS-vergunning met extern salderen met een bedrijf aan de Ketelweg 21 te Dronten
Besluit op bezwaar MOB ongegrond d.d. 13-4-2018; hiertegen is geen beroep aangetekend
De AERIUS-berekening met kenmerk S4h5rKgno2G9 zit niet bij de ontvangen stukken
Identieke situatie als vergund door Overijssel. Deze vergunning is als referentie ingediend voor de uitbreiding die bij ons is vergund op 1 juni 2017
Er geldt een vergunningplicht vanwege een effect van meer dan 0,05 mol/ha/jaar op dit Natura 2000-gebied omdat meer dan 95% van de grenswaardereservering was benut voor meldingen. Het is echter niet duidelijk of dit het Natura 2000-gebied is met de meeste effecten
Er geldt een vergunningplicht vanwege een effect van meer dan 0,05 mol/ha/jaar op dit Natura 2000-gebied omdat meer dan 95% van de grenswaardereservering was benut voor meldingen. Het is echter niet duidelijk of dit het Natura 2000-gebied is met de meeste effecten
Vergunning voor onbepaalde tijd
Besluit op bezwaar MOB ongegrond d.d. 13-4-2018; hiertegen is geen beroep aangetekend

Vergunning met extern salderen met een bedrijf aan de [redacted] te Ermelo
Bezwarenprocedure in zaakmap #2024085. Bezwaar SLB niet gegrond verklaard en bij beroep heeft SLB geen griffierechten betaald, waardoor Rechtbank Midden-Nederland het beroep als kennelijk niet-ontvankelijk heeft verklaard | Deze vergunning heeft als referentie gediend voor een aangevraagde Wabo-vergunning Noordoostpolder met vvgb
Pré-PAS vergunning waarbij gebruik gemaakt wordt van een deel van de vrijgevallen rechten die voortkomen uit de gewijzigde vergunning voor [redacted] oktober 2014 (luchtwasser toegevoegd)
Er wordt nog verwezen naar een oudere vergunningaanvraag met nummer 2012/0297995
Pré-PAS-vergunning met extern salderen met bedrijven [redacted] te Ens en [redacted] te Vollenhoven (beiden gedeeltelijk)
Pre-PAS vergunning met externe saldering met Uiterdijkenweg 21 en 22 | De vergunde situatie is identiek met de door Frylan vergunde situatie. Dus let op dat deze vergunde situatie niet 2 keer ingezet wordt bij extern salderen
Er is in 2020 een vvgb aangevraagd voor een wijziging ten opzichte van de vergunde situatie
Pré-PAS vergunning voor legalisatie milieuvergunde situatie
Legalisatie bestaande situatie
Pré-PAS vergunning voor legalisatie milieuvergunde situatie

Pré-PAS-aanvraag met behulp van extern salderen met de varkenshouderij aan [redacted] te Ens
Pré-PAS vergunning voor legalisatie milieuvergunde situatie
Vergunning met externe saldering
De berekening geeft niet aan wat de hoogste bijdrage is, dus het getal voor Rottige Meenthe & Brandemeer is niet de hoogst bereikte depositie. Zie vorige vergunning voor dit adres
In de oorspronkelijke vergunning was stikstof weggeschreven
Verandering veestapel en toevoegen luchtwasser met gelijkblijvende emissie ten opzichte van de vorige vergunning
Pre-PAS vergunning waarbij extern gesaldeerd wordt met twee bedrijven resulterend in een afname van depositie op Rijntakken, Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht en De Wieden. Let op!! Er is door Overijssel zowel aan [redacted] als aan [redacted] een vergunning verleend voor exact dezelfde activiteit. Dus let op bij extern salderen.
Pre-PAS vergunning
Vergunning waarbij op locatie Uiterdijkenweg 14 wordt uitgebreid en gesaldeerd wordt met bedrijfbeëindiging op Uiterdijkenweg 21 en 22
Geen toename ten opzichte van referentiedatum | **Zelfde situatie vergund als door Overijssel, dus pas op bij extern salderen !!!**
Pré-PAS-aanvraag met behulp van extern salderen met een melkrundveehouderij aan [redacted] te Ens
Vastleggen milieuvergunde situatie
Vergunning voor een afname in emissies

Er is door dit bedrijf tijdens het PAS een aanvraag ingediend die door ons als melding is afgehandeld. Vooralsnog is de onderliggende vergunning van Gelderland de vigerende vergunning totdat de PAS-medling voor een uitbreiding met 1.480,30 kg ammoniak/jaar is gelegaliseerd
Pre-PAS vergunning
Pré-PAS vergunning voor legalisatie milieuvergunde situatie
Pré-PAS vergunning waarbij gebruik gemaakt wordt de rechten van [redacted] te Kraggenburg en van de een deel van de vrijgevallen rechten die voortkomen uit de gewijzigde vergunning voor [redacted] oktober 2014 (luchtwasser toegevoegd)
N-depositie aangevuld met een extra decimaal bij beslissing op bezwaar #2111112
Deze vergunning is later verleend dan die door Overijssel voor een hoger aantal dieren. **De vergunning van Overijssel is daarbij niet ingetrokken en kan daardoor mogelijk ook te gelde gemaakt worden**
Legalisatie bestaande situatie
Er is bij deze vergunning sprake van een forse afname van de emissie en depositie ten opzichte van de milieuvergunde situatie vanwege de plaatsing van een luchtwasser | De door Overijssel verleende vergunning is NIET ingetrokken bij inwerkkingtreding van deze vergunning: **Er bestaan voor deze locatie dus 2 vergunningen voor 2 verschillende emissies van 2 provincies**
Pré-PAS vergunning voor legalisatie milieuvergunde situatie
Pre-PAS vergunning
Bij het begin van het PAS heeft men hierna nog een melding gedaan. Deze is echter ingetrokken, omdat de uitbreiding zelf (projecteffect ten opzichte van de deze verleende vergunning) onder de drempelwaarde bleef. Achteraf gezien klopt deze redenering niet. Men houdt dus meer dieren dan in de vergunning!
Deze vergunning is omgezet in een PAS-melding. **Deze moet dus nog gelegaliseerd worden**

Er wordt nog verwezen naar een oudere vergunningaanvraag met nummer 2012/0297994
Deze aanvraag loopt nog. Er is veel gedoe over de beantwoording van een zienswijze van M.O.B.; mogelijk volgt ook nog een beroepsprocedure | Getallen in rood op basis van de laatste berekening
Vergunning feitelijke situatie
Besluit op bezwaar MOB ongegrond d.d. 13-4-2018; hiertegen is geen beroep aangetekend
Zelfde vergunning als verleend door provincie Fryslan
Pre-PAS vergunning
Er wordt in deze vergunning melding gemaakt van een Natuurbeschermingswetvergunning door Fryslan (01021066 d.d. 2 november 2012). Maar daarvan blijkt geen sprake te zijn, want Fryslan heeft geoordeeld dat er geen sprake is van een vergunningplicht voor effecten op Friese IJsselmeerkust (zie document #1419944)

Punt van aandacht: Het ziet er naar uit dat dit bedrijf twee losse vergunningen heeft voor dezelfde activiteit, omdat de vergunning van Overijssel niet ingetrokken is bij het verlenen van de vergunning door Fryslan. Deze vergunninen kunnen mogelijk los te gelde gemaakt zouden kunnen worden wanneer wij daar niet scherp op zijn
Er is in december 2015 daarna nog een melding gedaan voor dit bedrijf, **waarbij de emissie gelijk gebleven is**, maar de depositie minimaal toenam. Door het toepassen van een ander stalsysteem in de hoofdstal (D3.2.5.4 ipv D3.2.8) konden daardoor meer varkens gehouden worden in 2 extra stallen
Dit bedrijf heeft in 2016 een PAS-melding gedaan
Identieke situatie als vergund door Fryslan. Deze vergunning is als referentie ingediend voor de uitbreiding die bij ons is vergund op 1 juni 2017
Vergunning vanwege verplaatsing bedrijf vanwege uitbreidingsplannen Alphen aan den Rijn
Dit bedrijf heeft in 2015 een PAS-melding gedaan
Wijziging vergunning 2013/0084346 op basis van bezwaar aanvrager, waarbij één vergunningvoorwaarde is ingetrokken
Wijziging vergunning 2013/0098896 op basis van bezwaar aanvrager, waarbij één vergunningvoorwaarde is ingetrokken
Pre-PAS vergunning, die vermoedelijk betrekking heeft op dezelfde situatie als die van Overijssel | De vergunning zelf is niet in ons bezit, wij hebben alleen de aankondiging ontvangen
Voor deze vergunning is bij het ministerie van LNV en bij ons een vvgb aangevraagd; er is echter nooit een vvgb door ons verleend aangezien wij hiervoor geen bevoegd gezag waren

Overeenkomst tot levering van gegevens

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

en

Provincie Flevoland
Toelichting: deze overeenkomst wordt met elk bevoegd gezag t.a.v. PAS meldingen (provincies, LNV) individueel afgesloten]

Inzake levering gegevens:

- *Gegevens ingewonnen door RVO van PAS melders t.b.v. het beoordelen van het legaal houden van hun melding*

Gebruikte afkortingen en begrippen

Afkortingen	Betekenis
RVO	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
AVG	Algemene verordening gegevensbescherming (Verordening EU 2016/679)
PAS	Programmatische Aanpak Stikstof
LNV	Ministerie van Landbouw en Voedselkwaliteit

Inhoudsopgave

Gebruikte afkortingen en begrippen 2
Artikel 1 Voorwerp van deze overeenkomst 5
Artikel 2 Tijdsbepaling/Duur 5
Artikel 4 Privacy, Beveiliging en Informatieplicht 5
Artikel 5 Geschillen en toepasselijk recht 6
Artikel 6 Algemeen 6
Artikel 7 Bijlagen 6
Artikel 8 Inwerkingtreding 6
Bijlage 2: korte beschrijving doel waarvoor gegevens worden gevraagd en verenigbaarheid met doel waarvoor de gegevens oorspronkelijk zijn verzameld 9
Bijlage 3: Afspraken betreffende inbreuken in verband met persoonsgegevens.....10

De ondergetekenden:

1. De Staat der Nederlanden, waarvan de zetel is gevestigd te Den Haag,
te dezen vertegenwoordigd door de Minister van Landbouw en Voedselkwaliteit,
namens deze,
[redacted] hierna te noemen: **RVO**

en

2. Provincie Flevoland (statutair) gevestigd te Lelystad,
te dezen vertegenwoordigd door dhr. [redacted], hierna te noemen: **provincie Flevoland**

hierna tezamen ook te noemen: partijen

overwegende dat:

- **a.** Provincie Flevoland meldingen van PAS melders gaat beoordelen t.b.v. het legaal houden van hun melding en daarvoor dient te beschikken over de gegevens zoals opgenomen in Bijlage 1 bij deze overeenkomst;
- **b.** deze gegevens (deels) zijn aan te merken als persoonsgegevens als bedoeld in artikel 4, onder 1) van de AVG;
- **c.** RVO gronden aanwezig acht voor het onder voorwaarden verstrekken van deze gegevens aan provincie Flevoland omdat
- **a.** Provincie Flevoland deze gegevens gebruikt voor beoordeling van het legaal houden van PAS meldingen en dit doel verenigbaar is met het oorspronkelijke doel waarvoor deze gegevens door RVO zijn verzameld, zoals nader onderbouwd in Bijlage 2 bij deze overeenkomst;
- **b.** er op grond van de AVG behoorlijk en zorgvuldig dient te worden omgegaan met persoonsgegevens en dat verwerking van deze gegevens met waarborgen dient te worden omkleed;
- **c.** partijen afspraken wensen te maken over de verstrekking van de persoonsgegevens aan provincie Flevoland

Verklaren te zijn overeengekomen als volgt:

Artikel 1 Voorwerp van deze overeenkomst

RVO levert de gegevens met betrekking tot beoordeling van het legaal houden van PAS meldingen aan provincie Flevoland zoals nader omschreven in Bijlage 2 bij deze overeenkomst.

Artikel 2 Tijdsbepaling/Duur

Deze overeenkomst is geldig vanaf de datum van ondertekening tot en met *31-12-2021.*

Artikel 3 Doeleinden van gebruik van de gegevens

1. Provincie Flevoland gebruikt de gegevens voor:

   beoordeling van het legaal houden van PAS meldingen in het programma legalisatie PAS meldingen

2. Provincie Flevoland gebruikt de aan haar verstrekte gegevens op behoorlijke en zorgvuldige wijze en in overeenstemming met de AVG en andere toepasselijke regelgeving betreffende de verwerking van persoonsgegevens.

Artikel 4 Privacy, Beveiliging en Informatieplicht

1. Provincie Flevoland heeft de op de organisatie van toepassing zijnde technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen getroffen. Deze maatregelen zullen, met inachtneming van de stand der techniek en de kosten gemoeid met de implementatie en de uitvoering van de maatregelen, een passend beschermingsniveau verzekeren, zulks met inachtneming van de risico's die het verwerken van persoonsgegevens, en de aard daarvan, meebrengen.

2. Indien provincie Flevoland op grond van een wettelijke verplichting gegevens dient te verstrekken, verifieert zij de grondslag van het verzoek en de identiteit van de verzoeker en informeert zij onmiddellijk, zo mogelijk voorafgaand aan de verstrekking, RVO ter zake.

3. Provincie Flevoland informeert RVO gelijktijdig met de melding aan de Autoriteit Persoonsgegevens over een inbreuk in verband met persoonsgegevens. Hierna houdt provincie Flevoland RVO op de hoogte van nieuwe ontwikkelingen rond de inbreuk in verband met persoonsgegevens en van de eventuele maatregelen die provincie Flevoland treft om de gevolgen daarvan te beperken en herhaling te voorkomen. Afspraken over hoe provincie Flevoland RVO gaat informeren zijn op genomen in Bijlage 3 bij deze overeenkomst.

4. De eventuele met de in de leden 1 tot en met 3 bedoelde activiteiten en maatregelen gemoeide kosten komen voor rekening van degene die die kosten maakt.

5. Provincie Flevoland informeert betrokkenen dat zij de gegevens, zoals opgenomen in Bijlage 1, van RVO heeft ontvangen.

Artikel 5 Geschillen en toepasselijk recht

1. Ieder geschil tussen partijen ter zake van de overeenkomst wordt bij uitsluiting voorgelegd aan de daartoe bevoegde rechter in het arrondissement Den Haag.
2. Op deze overeenkomst is Nederlands recht van toepassing.

Artikel 6 Algemeen

1. Ten behoeve van de communicatie tussen partijen benoemen zij beide een contactpersoon.
2. Kennisgevingen die partijen op grond van deze overeenkomst aan elkaar zullen doen, vinden schriftelijk plaats, waaronder ook email wordt begrepen.
3. Mondelinge mededelingen, toezeggingen of afspraken hebben geen rechtskracht, tenzij deze schriftelijk, waaronder ook email wordt begrepen, worden bevestigd.
4. In geval van beëindiging van de overeenkomst blijft de bepaling met betrekking tot privacy, beveiliging en informatieplicht van toepassing.

Artikel 7 Bijlagen

De Bijlagen behorende bij deze overeenkomst bestaan uit:

Bijlage 1: Specificatie gegevens
Bijlage 2: korte beschrijving doel waarvoor gegevens worden gevraagd en onderbouwing van de verenigbaarheid met doel waarvoor de gegevens oorspronkelijk zijn verzameld
Bijlage 3: Afspraken over informeren over inbreuken in verband met persoonsgegevens

De Bijlagen maken een integraal onderdeel uit van deze overeenkomst.

Artikel 8 Inwerkingtreding

Deze overeenkomst treedt in werking na ondertekening door beide partijen.

Aldus opgemaakt en ondertekend in tweevoud:

Den Haag, *[datum:]*

DE MINISTER VAN
LANDBOUW EN VOEDSELKWALITEIT

namens deze,

[redacted]

Lelystad, *datum:]*

Provincie Flevoland

[redacted]

Bijlage 1: Specificatie persoonsgegevens (zie hiervoor de verwerking(en) in het AVG-register waaruit de gegevens worden verstrekt)

Het onderwerp/aard en doel van de Verwerking	Inwinning gegevens van PAS-meldingen tbv legalisatie PAS-melding
Het soort Persoonsgegevens	NAW, Aeriusnummer (RIVM Stikstof calculator), email,
Beschrijving categorieën Persoonsgegevens	Gewone persoonsgegevens
Beschrijving categorieën Betrokkenen	PAS melders, gemachtigden van PAS melders
Beschrijving categorieën ontvangers van Persoonsgegevens	Bevoegd gezagen (Provincies, LNV)

Bijlage 2: Beschrijving doel waarvoor gegevens worden gevraagd en onderbouwing van de verenigbaarheid met doel waarvoor de gegevens oorspronkelijk zijn verzameld

Doel waarvoor de gegevens worden gevraagd
Beoordeling van het legaal houden van de PAS meldingen

Verenigbaarheid met doel waarvoor de gegevens oorspronkelijk zijn verzameld

a) *ieder verband tussen de doeleinden waarvoor de persoonsgegevens zijn verzameld, en de doeleinden van de voorgenomen verdere verwerking. Dit is het belangrijkste criterium;*
RVO heeft een formulier gemaakt in opdracht van LNV, waarin alleen gegevens worden gevraagd die relevant zijn voor de betreffende beoordeling

b) *het kader waarin de persoonsgegevens zijn verzameld, met name wat de verhouding tussen de betrokkenen en de verwerkingsverantwoordelijke betreft;*
Dit betrof een toezegging van het ministerie van LNV. PAS-melders hebben tussen juli 2015 en mei 2019 te goeder trouw een melding (projecten die een maximale stikstofdepositie veroorzaken op een voor stikstofgevoelig habitattype of leefgebied op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 en het toenmalige Besluit grenswaarden PAS) ingediend voor de stikstofdeposities van hun activiteiten, omdat er destijds een vrijstelling gold van de vergunningplicht binnen de toen bestaande wettelijke kaders. Door een uitspraak van de Raad van State geldt het PAS beleid niet meer, waardoor deze meldingen niet meer legaal waren.
Het legaal houden van de PAS meldingen gebeurt door het omzetten van de melding in een vergunning of geschikte toestemming (WNb of evt. milieuvergunning, omgevingsvergunning, Hinderwetvergunning) is een verantwoordelijkheid die de minister van LNV op zich heeft genomen te organiseren met de betreffende bevoegd gezagen, op grond van artikel 1.13 a in het wetsvoorstel tot wijziging van de Wet natuurbescherming en de Omgevingswet (wetsvoorstel stikstofreductie en natuurverbetering). Het formulier dat de PAS melders bij RVO invullen vermeldt dat de gegevens worden geleverd aan het bijbehorende bevoegd gezag voor verdere verwerking, waardoor de melder al weet dat zijn gegevens bij het bevoegd gezag terecht komen.

.

c) *de aard van de persoonsgegevens, met name of bijzondere categorieën van persoonsgegevens worden verwerkt, overeenkomstig artikel 9, en of persoonsgegevens over strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten worden verwerkt, overeenkomstig artikel 10;*
NAW, email, Aeriusnummer

d) *de mogelijke gevolgen van de voorgenomen verdere verwerking voor de betrokkenen;*
Al dan niet legalisatie van de melding, in elk geval duidelijkheid over de status van diens melding.

e) *het bestaan van passende waarborgen, waaronder eventueel versleuteling of pseudonimisering.*]
Dossiers worden overgedragen via NetFTP dat door DICTU wordt beheerd en dat passende beveiliging voor de overdracht van de dossiers biedt.

Bijlage 3 Afspraken betreffende inbreuken in verband met persoonsgegevens

Melden inbreuk

Provincie Flevoland verwerkt persoonsgegevens in het kader van het uitvoeren van het programma legalisatie PAS meldingen.

Provincie Flevoland zal tenminste de volgende gegevens verstrekken:
Gegevens van de contactpersoon bij de provincie Flevoland

- [redacted], senior jurist privacy AVG, avg@flevoland.nl, 06-15878227;
- Gegevens over het datalek (korte samenvatting van het incident waarbij er een inbreuk is geweest op de beveiliging van persoonsgegevens, minimaal en maximaal aantal betrokkenen waarop de inbreuk betrekking heeft, een omschrijving van de groep betrokkenen waarop de inbreuk betrekking heeft, wanneer de inbreuk plaatsvond (exacte datum of periode), wanneer de inbreuk is ontdekt, mogelijke gevolgen van de inbreuk);
- Gegevens over de aard van de inbreuk (lezen, kopiëren, veranderen, verwijderen, vernietigen, diefstal, verlies);
- Soort persoonsgegevens (NAW-gegevens, telefoonnummers, e-mailadressen of andere adressen voor elektronische communicatie, toegangs- of identificatiegegevens, financiële gegevens, BSN, paspoort of kopieën van andere legitimatiebewijzen, geslacht, geboortedatum en/ leeftijd, bijzondere persoonsgegevens (zoals: etniciteit, politieke opvattingen, levensbeschouwing, lidmaatschap vakbond, genetische gegevens, biometrische identificatie, gezondheid, seksuele leven en strafrechtelijke gegevens);
- Welke technische en organisatorische maatregelen genomen zijn om de inbreuk aan te pakken, eventuele nadelige gevolgen te beperken en om verdere inbreuken te voorkomen;
- Technische beschermingsmaatregelen (waren de persoonsgegevens op het moment van het ontdekken van het datalek (deels) versleuteld, gehasht of op een andere manier onbegrijpelijk of ontoegankelijk gemaakt voor onbevoegden? Op welke manier waren de persoonsgegevens geheel of gedeeltelijk onbegrijpelijk dan wel ontoegankelijk gemaakt?).

Een datalek is een inbreuk op de beveiliging, die flinke nadelige gevolgen kan hebben voor de burger of voor de bescherming van de persoonsgegevens. Denk hierbij aan een kwijtgeraakte USB-stick met persoonsgegevens, een gestolen laptop of een inbraak op het netwerk (hack). Als de kans bestaat dat het datalek nadelige gevolgen kan hebben voor burgers, dan moet het óók worden gemeld bij de betrokken burger(s). Daarnaast moet de burger worden geïnformeerd over welke maatregelen zijn genomen om de risico's en schade te beperken.

Ook indien bovenstaande informatie nog niet bekend is, wordt er direct door de provincie Flevoland contact opgenomen met het contactpunt datalekken van RVO:

- E-mail: rvoinformatiebeveiliging@rvo.nl
- Bereikbaarheid: op werkdagen tussen 08:00 en 18:00

Agrarische ondernemer Van Vilsteren

Contactgegevens

Naam ondernemer	[redacted]
Type bedrijf	Varkenshouder/akkerbouw
Contactpersoon	[redacted]
Adres	[redacted] Kraggenburg
Telefoonnummer	0527-[redacted]
Email	[redacted]@hotmail.com
Provincie	Flevoland

Betrokkenheid

Benaderd voor gebiedsproces	Ja/Nee
Contact opgenomen per	Mail/Telefoon/Bijeenkomst/etc.
Zelf contact opgenomen	Ja/Nee
Reeds contact gehad met	[redacted]
Datum eerste contact	Onbekend
Datum maatwerkgesprek	1-12-2020

Opmerkingen

...

Vergunning

Emissie	Wnb	Milieuvergunning	Opmerkingen
NH3 7360,11 kg/j 2,46 mol/ha/ja		Kenmerk vergunning: 2016/0048081	eDocs 1881067

Afstanden

Veluwe	Wieden	Weerribben	Naardermeer
.. km	.. km	.. km	.. km

Toezeggingen en acties

Datum	Wie / wat / waar	Afspraken	Acties
		Agrarisch adviseur is nu (na 2e gesprek) aan het rekenen m.b.t. een mogelijke verdeelsleutel. Nieuw probleem is dat er getornd lijkt te worden aan de RAV-emissiefactor voor biologische luchtwassers, en dat creëert een extra risico voor [redacted] Kan men op de wetgeving bouwen? I.s.m. adviseur komen tot concrete scenario's en dan onderhandelaars inschakelen	Open
23-12-21		<u>Situatieschets bedrijf</u> [redacted] gemengd bedrijf: -1 stal met 280 zeugen zonder luchtwasser -2 stallen met 3000 vleesvarkens: een (nieuwe) stal met luchtwasser en een (oude) stal zonder luchtwasser -akkerbouw 130 ha (vooral door vader van [redacted] en onderhuur): wintergraan, suikerbiet, aardappel, wintertarwe, ook mestafzet. -volgens adviseur [redacted] voldoet het bedrijf aan de wettelijke eisen <u>Terugblik</u> -december 2020 gesprek met provincie over mogelijkheden reductie stikstof emissie -n.a.v. dit gesprek heeft Exlan in opdracht van de provincie een onderzoek uitgevoerd en op 29 oktober 2021 opgestuurd. -in dit onderzoek staan verschillende mogelijkheden beschreven inclusief investeringskosten, exploitatiekosten en de effecten op de emissie en depositie. Door een misverstand is dit rapport niet aan [redacted] gestuurd. [redacted] excuseert zich over deze gang van zaken. [redacted] licht het rapport kort toe. De huidige vergunde situatie geeft ruimte voor 5765 kg NH3 emissie per jaar. Wanneer beide oude stallen worden voorzien van luchtwassers en aanvullende maatregelen kost dit circa 500.000 EUR aan investeringskosten en 70.000 EUR exploitatiekosten, waarbij de aanpassingen aan de zeugenstal het meest kostbaar zijn (55% van de kosten). [redacted] geeft aan dat in het voorjaar van 2022 zon PV panelen (1600) op de stallen zullen worden geplaatst. <u>Voorkeursalternatief</u> In het voorkeursscenario van [redacted] wordt alleen oude vleesvarkensstal stal voorzien van een luchtwasser en zijn er een aantal aanpassingen nodig, waarvoor offertes zijn aangevraagd. De kosten bedragen circa 45% van	

		de eerder genoemde investerings- en exploitatiekosten, toegelicht in het rapport. <u>Vraag aan provincie</u> Wat heeft de provincie over voor de reductie van NH3 emissies? Wil de provincie hiervoor onderhandelingen starten? [redacted] excuseert zich nogmaals voor de interne gang van zaken, waardoor hij het rapport niet heeft kunnen bestuderen. [redacted] geeft aan dat voor het plaatsen van de luchtwasser geen aanpassing van de vergunning nodig is. [redacted] geeft aan dat de provincie in dit gebied (oostkant van Noordoostpolder) een gebiedsproces zal starten om te komen tot een reductie van de stikstofemissie. <u>Afspraken</u> - [redacted] stuurt het rapport naar [redacted] en [redacted] - [redacted] bespreekt het rapport en de vraag aan de provincie in het kernteam.	

Communicatie

Datum, medium	Hetgeen besproken / gecommuniceerd is	Opmerkingen
1-12-2020 Maatwerkgesprek	Heeft Wnb vergunning en voldoet aan Beh, maar een extra luchtwasser kan veel stikstofruimte opleveren. Van Vilsteren wil zelf ontwikkelruimte houden voor de toekomst, maar er schiet mogelijk wel een deel over voor de provincie. Korte samenvatting die per mail is rondgestuurd: De [redacted] staan niet perse negatief tegenover installatie van een extra biologische luchtwasser, als de/alle kosten gedekt zijn. Daarbij valt ook te denken aan het aanleggen van een extra waterbron (zo'n 60k Euro). De huidige bron wordt al maximaal benut door de twee aanwezige biologische luchtwassers. Daarmee komen de totale kapitaalkosten op zo'n 300k Euro. Verder zijn de elektriciteitskosten 48 Euro per dag (!) als ik het goed genoteerd heb. De 1200m3 stikstofrijk spuiwater (die jaarlijks vrijkomt?) uit de luchtwassers wordt momenteel gemengd met de drijfmest. De [redacted] gaven verder aan eventuele vrijkomende stikstofruimte zelf achter de hand te willen houden. Hiermee zouden in de toekomst eventueel nog bedrijfsuitbreidingen kunnen worden gerealiseerd (de zoon is pas 32). Met de luchtwasser daalt de emissiefactor van 3.0 naar 0.45, dus kunnen er theoretisch 3.0/0.45 = 6.67 keer meer varkens worden gehouden dan nu in de bewuste stal staan, dus 6.67 x 943 = 6290. Op het hele bedrijf staan nu zo'n 4000 varkens, dus de vraag is of het reëel is om zóveel ruimte achter de hand te houden. Wat ook meespeelt is dat [redacted] op dit moment precies alle varkensmest op zijn eigen land (zo'n 140ha akkerbouw) kwijt kan; bij verdere uitbreiding zullen de mestafzetkosten snel oplopen. Gezien de enorme stikstofruimte die de biologische luchtwasser dus oplevert, is het idee ontstaan om een deel van de ruimte op het bedrijf te houden en een deel, tegen vergoeding, af te staan aan de provincie. [redacted] heeft nu hun adviseur benaderd om dit verder uit te zoeken met de boer en wellicht te komen tot een interessante verdeelsleutel. Daarna kunnen we eventueel verder praten.	

Agrarische ondernemer [redacted]

Contactgegevens

Naam ondernemer	[redacted]
Type bedrijf	Composteerder huisvuil
Contactpersoon	[redacted]
Adres	[redacted] Lelystad
Telefoonnummer	0320 [redacted]
Email	[redacted]
Provincie	Flevoland

Betrokkenheid

Benaderd voor gebiedsproces	Ja/Nee
Contact opgenomen per	Mail/Telefoon/Bijeenkomst/etc.
Zelf contact opgenomen	Ja/Nee
Reeds contact gehad met	[Naam medewerker]
Datum eerste contact	Dd/mm/20xx
Datum maatwerkgesprek	8-12-2020

Opmerkingen

...

Vergunning

Emissie	Wnb	Milieuvergunning	Opmerkingen
NH3 29700 kg/j NOx 3562,87 kg/j		Kenmerk vergunning: 2016-009910	eDocs 2411648

Afstanden

Veluwe	Wieden	Weerribben	Naardermeer
.. km	.. km	.. km	.. km

Toezeggingen en acties

Datum	Wie / wat / waar	Afspraken	Acties
8-12-2020		Kan het verlenen van een vergunning [redacted] doen besluiten een luchtwasser te installeren? Eventueel dit argument inbrengen in de discussie hierover met andere afdelingen van de provincie	Open
8-12-2020	[redacted]	Vragen naar stavaza	Open

Communicatie

Datum, medium	Hetgeen besproken / gecommuniceerd is	Opmerkingen
8-12-2020 Maatwerkgesprek	Verband tussen overwegingen om een nieuwe luchtwasser te instelleren en mogelijkheid een nieuwe langetermijnvergunning voor het terrein te verkrijgen. Verslag eDocs: 2771644	

Agrarische ondernemer [redacted] - Lelystad

Contactgegevens

Naam ondernemer	[redacted]
Type bedrijf	
Type bedrijf2	
Contactpersoon	
Adres	[redacted] Lelystad
Adres2	
Telefoonnummer	**06** [redacted]
Email	[redacted]@planet.nl [redacted]@planet.nl>
Provincie	Flevoland

Betrokkenheid

Benaderd voor gebiedsproces	onbekend
Contact opgenomen per	X
Reeds contact gehad met	X
Datum eerste contact	Dd/mm/20xx
Datum maatwerkgesprek	nvt

Opmerkingen

PAS-melder, mee in contact gekomen via CCS die graag een stiksofstripper bij hem wil plaatsen en hiervoor subsidie aan wil vragen

Vergunning

Emissie	Wnb	Milieuvergunning	Opmerkingen
... kg ammoniak		Kenmerk vergunning:	

Afstanden

Veluwe	Wieden	Weerribben	Naardermeer
.. km	.. km	.. km	.. km

Toezeggingen en acties

Datum	Wie / wat / waar	Afspraken	Acties

Communicatie

Datum, medium	Hetgeen besproken / gecommuniceerd is	Opmerkingen
[Datum] Maatwerkgesprek		
25 maart 2021	Aanwezig bij bijeenkomst 'van papier naar praktijk' om over stikstofstripper te spreken	
Datum onbekend	Met [redacted] en [redacted] zijn contacten over het plaatsen van een stikstofstripper achter de bestaande mestvergister in een pilot omgeving. Hij heeft verzocht om de financiering van de onrendabele top van €150.000,- Gezocht wordt naar een mogelijkheid om eenmalige subsidie te verlenen hiervoor. Een concreet voorstel is besproken met Harold en Jan Nico. Zij staan er positief tegenover. Jan Nico neemt het mee in zijn PO van 22 maart en komt erop terug. [redacted] ondersteunt hierbij om een goede subsidievorm te vinden.	

Aan: De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en de leden van de Bestuurlijke Adviescommissie Vitaal Platteland

Onderwerp: Gezamenlijk aan de slag met overgangszones

Datum: 3 december 2020

Geachte Minister van LNV en leden van de Bestuurlijke Adviescommissie Vitaal Platteland,

Onze oproep en aanbod: zet in op overgangszones in aanpak stikstof om herstel van onze natuur mogelijk te maken terwijl de landbouw daarbij ook perspectief houdt.

De afgelopen maanden is onder uw regie hard gewerkt aan een Uitvoeringsprogramma om invulling te geven aan de door u vastgestelde Hoofdlijnen Programma Natuur. Systeemherstel, gebiedsgericht werken, opgavegericht en optelbaarheid maatregelen zijn daarin centrale thema's. Tijdens onze gesprekken met u over Programma Natuur is nadrukkelijk gesproken over de rol van overgangszones voor het verbeteren van de benodigde biotische en abiotische randvoorwaarden voor natuur en de randvoorwaarde dat er een duidelijk en realistisch toekomstperspectief voor de grondeigenaren en grondgebruikers in deze zones is.

Wij constateren dat het Uitvoeringsprogramma Programma Natuur het belang van overgangszones erkent en dat de uitwerking in een latere fase plaatsvindt. Wij vinden echter dat bij de start van het Programma Natuur ook met de uitwerking van de overgangszones moet worden gestart. Daardoor zullen sneller resultaten geboekt worden: zowel voor natuurontwikkeling als ten aanzien van de agrarische ontwikkelingsperspectieven in deze zones. Bij deze uitwerking willen wij, de ondertekenaars van deze brief, actief en in samenhang betrokken worden. Dit zorgt ervoor dat er ook betrekkelijk snel gestart kan worden met de uitvoering.

Daarom roepen wij in deze brief op om:

- In spoor 1 van het Uitvoeringsprogramma Natuur duidelijk aandacht te besteden aan de inzet van overgangszones voor het optimaliseren van het Nationaal Natuur Netwerk (NNN)/N2000 en het verbeteren van de kwaliteit buiten NNN/N2000.
- In het Uitvoeringsprogramma Programma Natuur de ruimte op te nemen om vanaf 1 januari 2021 te starten met de voorbereidingen die nodig zijn om uiteindelijk te komen tot de benodigde coöperatie en beweging in de overgangszones gericht op duurzame ecologische én economische ontwikkelingen. Dit zodat uiterlijk in het derde jaar gestart kan worden in de overgangszones.
- Het verder uitdenken en uitwerken van het landgebruik in de overgangszones te doen met de betrokken overheden, met het NAJK, Netwerk GRONDig, de terreinbeherende organisaties, FGP, Unie van Bosgroepen, BoerenNatuur en andere betrokken partijen. Zodat vanaf het begin samen gebouwd kan worden aan deze waardevolle en omvangrijke opgave.

Wat verstaan we onder overgangszones?
Het begrip overgangszones is geen uitgekristalliseerd begrip. Wat wel duidelijk is dat overgangszones geen doel op zich zijn, maar een middel om te komen tot een duurzaam, toekomstbestendig landgebruik waar zowel de natuur als de landbouw een plek heeft: zowel in de Natura 2000 gebieden als in de overgangszones zelf. De doelen voor de gebieden worden bestuurlijk bepaald op niveau van Rijk en Provincie. In het gebiedsproces worden deze doelen geconcretiseerd naar maatregelen waarmee een overgangszone wordt gevormd. Randvoorwaarden zijn doelbereik en duurzaam bedrijfsmatig perspectief voor betrokken partijen. Om invulling te kunnen geven aan deze maatregelen en randvoorwaarden is het noodzakelijk om een breed instrumentarium te ontwikkelen. Het doel geeft aan wat nodig is en het instrumentarium biedt op gebiedsniveau ruimte om samen die opgave te realiseren**.**

Op dit moment hebben we nog beperkt taal en instrumentarium voor overgangszones. Woorden als 'landbouw' en 'natuur' zijn geen helpende woorden voor een overgangszone want die verbinden niet. Ook instrumenten als 'functiewijziging' zijn niet helpend, want die dwingen te kiezen voor óf landbouw óf natuur. We moeten dus op zoek naar een nieuwe, gemeenschappelijke taal, en ook de daarbij behorende (nieuwe) instrumenten en ondersteunende organisaties.

Om het begrip overgangszones verder te laden kunnen we gelukkig gebruik maken van de vele initiatieven die we in Nederland kennen en waar we van kunnen leren en op voortborduren. Denk bijvoorbeeld aan het initiatief in Zeeland waar Het Zeeuws Landschap, boeren en het agrarisch collectief Poldernatuur Zeeland gronden uitruilen en bij elkaar in beheer geven waardoor de boer en de natuur er beter van worden. Denk aan het gebiedsproces Aldeboarn-De Deelen rondom het Natura2000 gebied De Deelen in Friesland waar op initiatief van boeren en burgers samen met overheden wordt gewerkt aan een breed gedragen toekomstscenario. Denk aan het Landgoedmodel dat op verschillende plekken in het land gebiedsgericht maatwerk en de gewenste verbindingen realiseert. Denk aan de collectieven die het agrarische natuur- en landschapsbeheer organiseren. En zo zijn er nog veel meer. Maar dit is niet genoeg. Er is meer nodig. Hieronder bespreken we drie punten die in onze ogen nodig zijn om de overgangszones te laten slagen.

Wat is er volgens ons nodig om de overgangszones te laten slagen?

1. Een wenkend toekomstperspectief
In de overgangszones zijn de eigenaren en gebruikers, voornamelijk boeren, aan zet. Essentieel is daarom dat eigenaren en gebruikers overgangszones ervaren en zien als een kans om landschapsbeheer een waardevol onderdeel van hun bedrijfsvoering te maken. En daardoor trots te zijn op de bijdrage die zij leveren aan hun omgeving; zowel landschappelijk als maatschappelijk. Om het als zo'n kans te zien is het van groot belang om een veilig ondernemersklimaat te creëren waarin ruimte is voor vernieuwing, samen kennis ontwikkelen en delen. Voor eigenaren en gebruikers moet helder zijn dat in de overgangszones een wenkend toekomstperspectief wordt geboden voor iedereen die in dat gebied wil blijven. Dit betekent dat je heldere kaders moet stellen: dat er een heldere opgave ligt voor een overgangszone; dat er een open dialoog is waar iedereen zich moet kunnen uitspreken; het vertrekpunt is dat grondeigenaren participeren op basis van vrijwilligheid; dat er een breed instrumentarium beschikbaar moet komen zodat de eigenaar keuzes heeft en kan kijken wat

voor hem passend is. Daarbij is langjarige zekerheid van groot belang, zodat hij langjarig de gevraagde bijdrage kan leveren. Het instrumentarium dat nodig is, is dus breed: het kan gaan om beheervergoedingen, om een grondbank, maar denk ook fiscale voordelen, borgstellingen bij investeringen, kennis, etc. Verder willen we gezamenlijk monitoren, evalueren en leren om te zien of we de gestelde opgave realiseren in plaats van dat we vooraf 'overgangsgebieden' fysiek gaan intekenen en begrenzen.

2. Meekoppelen met ander beleid, te beginnen met afstemming tussen bestuurlijk overleg Stikstof en Programma Natuur

Momenteel wordt via twee sporen gewerkt aan de stikstofopgave: via het bestuurlijk overleg Bronmaatregelen stikstof wordt gewerkt aan een tool box om de stikstofuitstoot te verlagen en via het Programma Natuur waarin gewerkt wordt aan de verbetering van de natuurkwaliteit. Wij zijn er van overtuigd dat juist in de gebiedsgerichte aanpak in de overgangszones deze beide sporen bij elkaar moeten komen. Juist een mix van het instrumentarium kan het voor grondeigenaren interessant maken om te participeren. Daarvoor moet tijdens het gebiedsproces in de overgangsgebieden de integratie plaatsvinden van de beide programma's. Daarbij is het van belang dat Programma natuur en het Bestuurlijk overleg Bronmaatregelen stikstof hun programma's goed afstemmen. Deze afstemming gaat volgens ons verder, want denk ook aan de klimaatopgave; de wateropgave, zowel kwaliteit als kwantiteit; de realisatie van de Bossenstrategie; de veenweideproblematiek, het versterken van de identiteit van het landschap en de biodiversiteit etc. Het ecosysteem en het landschap gaan niet uit van verkokerde doelen, maar zijn een samenhangend geheel en vragen daarom om een integrale, gebiedsgerichte benadering.

Zaak is daarom de instrumentenkoffer voor de overgangszones zo goed mogelijk te vullen, zodat het voor betrokken partijen en individuen interessant en mogelijk wordt om echt stappen te zetten in een gebied. Dus door een boer die weg wil uit te plaatsen, ontstaat er ruimte voor blijvende boeren om verder te extensiveren. Maar dat is alleen mogelijk als de vrijkomende grond bij deze boeren in bezit en/of gebruik blijft en zij gefaciliteerd worden door een breed inzetbaar instrumentarium om zo de bijdrage aan het systeemherstel te kunnen leveren die gevraagd wordt. En dan op zo'n manier dat ze ook een toekomstbestendig bedrijf kunnen runnen en door ontwikkelen. Ons inziens is het stapelen en verbinden van de verschillende instrumenten in de gebieden de enige mogelijkheid om systeemherstel te realiseren.

3. Tijd, ruimte en lef om gebiedsgericht te bouwen

De economische urgentie van de stikstofproblematiek maakt dat er haast is en dat is volstrekt logisch. Tegelijkertijd weten we ook dat we voor systeemherstel tijd nodig hebben. Ook omdat systeemherstel niet alleen gaat over het herstel van het abiotische en biotische systeem, maar zeker ook over het herstel van het maatschappelijke systeem, de verbinding van mensen met natuur. Met dat laatste bedoelen we het opheffen van de scherpe scheiding in opvattingen, beleidsterreinen, taal, mensen, organisaties, tussen 'landbouw' en 'natuur'. Juist nu is er een kans om stappen te zetten naar herstel omdat glashelder is dat we de grens hebben bereikt met de huidige aanpak van een harde scheiding tussen 'natuur' en 'landbouw'. We redden het niet meer door het faciliteren van 'natuur' en 'landbouw'. Wat nu nodig is, is het faciliteren van de samenwerking in de gebieden. Het kost tijd, ruimte en lef

om het proces in de gebieden zelf te laten ontstaan en gebeuren. Draagvlak is essentieel. Dat zal gaan met vallen en opstaan, maar met heldere kaders zijn wij in staat en meer dan bereid om onze schouders er onder te zetten.

Samenvattend
Overgangszones zijn cruciaal als je én het stikstofprobleem wilt aanpakken én wilt werken aan systeemherstel, zowel abiotisch, biotisch als maatschappelijk. Alleen dan kan er een robuust systeem ontstaat wat mee kan bewegen in de dynamiek van klimaatverandering, zoals het omgaan met droge voorjaren en extreme regenval. Overgangsgebieden hebben dus een belangrijke rol in het sneller bereiken van de gewenste gunstige staat van instandhouding van Natura 2000 gebieden. Quick wins in een gebiedsgerichte aanpak hebben meer effect dan alleen opkoop van de piekbelasters.

We realiseren ons maar al te goed dat het niet makkelijk zal zijn. Maar door te werken aan een wenkend toekomstperspectief; door instrumenten en daarmee ook gelden te stapelen; door van onderop vanuit het gebied te werken maak je volgens ons de grootste kans dat we er ook echt in slagen om stappen vooruit te zetten. Dan is het wel nodig dat in het Uitvoeringsprogramma Natuur in spoor 1 de overgangszones een prominente plaats krijgen én dat in de eerste twee jaar van het Programma Natuur verder wordt gewerkt aan de uitwerking en voorbereiding van de gebiedsprocessen in de overgangszones.

Wij bieden aan om samen met u, direct vanaf de start van het Programma Natuur, aan de slag te gaan in enkele pilots om te zien wat werkt en wat niet. Daarnaast willen we werken aan het verder vullen van de instrumentenkoffer voor de overgangszones. Daarbij zullen we de komende twee jaar hard nodig hebben omdat het van groot belang is niet alleen van achter het bureau de instrumentenkoffer verder te ontwikkelen, maar deze tegelijkertijd te testen in pilotgebieden. Uiteraard moeten we gebruik maken van de vele ervaringen die al zijn opgedaan. Dit alles moet er toe leiden dat we vanaf het derde jaar, of zoveel eerder als kan, in veel meer gebieden aan de slag kunnen.

NAJK
Natuurmonumenten
Landschappen NL
netwerk GRONDig
Federatie Particulier Grondbezit
Land in vertrouwde hand
Unie van Bosgroepen
BOERENNATUUR

Rol Zuiderzeeland

ter bespreking in BO Stikstof
d.d. 07-12-2020

[redacted]

WATERSCHAP ZUIDERZEELAND

Hoe ‘staat’ Zuiderzeeland er in?

- Wat is de positie van Zuiderzeeland in termen van reductie NOx en NH3?
  - in reductie van eigen emissies;
  - als samenwerkingspartner.

- Waar ontstaan evt NOx-problemen voor Zuiderzeeland?

ZZL – eigen emissies (1): totaal NOx provinciaal

Doelgroep	Nederland NOx (kg)	Flevoland NOx (kg)	Aandeel Flevoland t.o.v. NL in %	Aandeel in totaal emissies Flevoland in %
Afvalverwijdering	3.873.546	7.928	0,20	0,12
Bouw	631.074	3.833	0,61	0,06
Chemische Industrie	9.099.348	5.642	0,06	0,08
Consumenten	9.134.502	187.556	2,05	**2,81**
Drinkwatervoorziening	6.904	154	2,23	0,00
Energiesector	17.225.551	261.257	1,52	**3,91**
Handel, Diensten en Overheid (HDO)	6.314.226	108.797	1,72	**1,63**
Landbouw	41.395.196	1.488.349	3,60	**22,30**
Natuur	1.134.217	41.938	3,70	0,63
Overige industrie	15.769.626	67.599	0,43	**1,01**
Raffinaderijen	4.760.262	0	0	0
Riolering en waterzuiverings-installaties	346.208	4.968	1,43	0,07
Verkeer en vervoer	228.526.413	4.497.588	19,7	**67,37**
Totaal	338.217.073	6.675.609	1,97	100,00

Tabel 1: stikstofemissies in Flevoland (2018) Bron: doorberekening landelijke emissieregistratie 2018 door Gispoint

ZZL – eigen emissies (2) totaal NH3 provinciaal

Doelgroep	Nederland NH3 (kg)	Flevoland NH3 (kg)	Aandeel Flevoland t.o.v. NL in %	Aandeel in totaal emissies Flevoland in %
Afvalverwijdering	542.137	31.322	5,78	**0,75**
Bouw	5.806	105	1,81	0,00
Chemische Industrie	725.984	0	0,00	0,00
Consumenten	7.981.748	222.723	2,79	**5,36**
Energiesector	22.037	0	0,00	0,00
Handel, Diensten en Overheid (HDO)	3.903.857	65.542	1,68	**1,58**
Landbouw	113.954.966	3.695.261	3,24	**89,01**
Overige industrie	796.746	5.649	0,71	**0,14**
Raffinaderijen	11.395	0	0	0
Verkeer en vervoer	4.457.160	131.025	2,94	**3,16**
Totaal	132.401.836	4.151.627	3,14	100,00

Tabel 2: stikstofemissies in Flevoland (2018) Bron: doorberekening landelijke emissieregistratie 2018 door Gispoint

ZZL – eigen emissies (3): ZZL tov provinciaal

1. Berekende ZZL-jaardepositie (nog incl Vissering)

	NOx	**NH3**
	kg/jaar	**kg/jaar**
weg- en vliegverkeer		
-personenauto's	857	67
-vrachtautos's	2.701	40
-vliegtuigen	76	
energie (icl. NOX RWZI's)		
-aardgas	548	
-biogas	950	
-diesel	96	
NH3 emissies RWZI's		16
totaal	**5.229**	**124**

2. Berekende toekomstige reductie Vissering

NOX-emissie:

GAS M1100 = 358,69 kg/jaar

GAS M1300 = 637,19 kg/jaar

DIESEL M1200 = 38,11 kg/jaar

3. ZZL-emissies in % van totaal Flevoland

- NOx-bijdrage ZZL: 0,063%
- NO3-bijdrage ZZL: 0,00003%

ZZL – eigen emissies (4): conclusie

- invloed ZZL-emissies op reductie-doelstelling is marginaal, echter:
  - NOx lift mee op CO2-reductie in komende klimaatagenda (verminderen fossiele brandstoffen, verduurzamen mobiliteit, verduurzamen inkoop, duurzame GWW etc)
  - NOx lift ook mee met KRW-maatregelen
  - NH3 idem maar mindere mate (in absolute zin echter ook al veel minder emissies)

ZZL - samenwerkingspartner

- NH3 obv cijfers grotendeels landbouw
  - graag samen met landbouw e.a. optrekken in thematafels (landbouw, gebiedsgerichte tafels en evt. grond)
  - ook samenwerking in ABW
- zomaar een wilde gedachte…
  - als overheden gelijke duurzame aanbestedingsvoorwaarden (provinciaal? nationaal?)

Eventuele NOx-problemen voor ZZL

- verwachting dat dit in de investeringssfeer zal liggen
  - raakt met name dijkversterkingsproject(en)
  - emissies met name in de uitvoering (machines en transport)
  - impact/behoefte echter nog niet in cijfers bekend want projecten nog in verkennende fase (IJsselmeerdijk start in 2024)
  - project aanleg duurzame oevers lijkt vooralsnog geen problemen te ondervinden

Position paper duurzaamheid

Wegvervoer zet in op halvering CO_2 in 2030
TLN: vergaande transitie mogelijk en pure noodzaak voor de toekomst

In het Klimaatakkoord van Parijs is afgesproken snel een eind te maken aan het gebruik van fossiele brandstoffen. Fossiele brandstoffen zijn voor een belangrijk gedeelte de oorzaak van de overmatige CO_2 uitstoot. Concreet is in Parijs afgesproken de uitstoot van broeikasgassen met ten minste 40 procent te verminderen in 2030 ten opzichte van 1990. Met betrekking tot mobiliteit en het wegvervoer als onderdeel daarvan zijn nog grote slagen te maken om aan deze ambitie te (kunnen) voldoen. Transport en Logistiek Nederland (TLN) is van mening dat een transitie de komende jaren mogelijk, maar bovenal noodzakelijk is. TLN heeft de stellige ambitie om – samen met alle betrokken partijen – een halvering van CO_2 uitstoot van het wegvervoer te bewerkstelligen in 2030.

Drie speerpunten: zero emission, low emission en high efficiency
Waar in 2015 de klimaatemissies van vrachtauto's in Nederland optelden tot ruim 5 miljard kg CO_2 wil TLN die emissies tot 2030 terugbrengen naar minder dan 2,5 miljard kg CO_2. Het reductieplan om dit te gaan halen omvat drie speerpunten op het vlak van:
1. Zero emission
2. Low emission
3. High efficiency

Met deze ambitie geeft TLN duidelijk invulling aan de klimaatafspraken en de maatschappelijke transitieopgave. Het zijn bovendien ambities die goeddeels binnen Nederland tot stand kunnen komen. Dit laatste is van belang om daadwerkelijk een wezenlijke versnelling te kunnen realiseren.

Naast de nationale 'mogelijkheden' is het ook van belang om een aantal zaken/onderwerpen in EU-verband te regelen. De ervaring leert dat hiervoor meer tijd nodig en zullen de TLN-ambities in EU-verband meer voeten in aarde hebben. Niettemin is TLN van mening dat een vooruitstrevende 'best practise' de Nederlandse aanpak in de EU stevig op de kaart zet. Voor de reductie van schadelijke emissies (fijnstof en NO_x) en geluid ging de Nederlandse transportsector de afgelopen jaren al aan kop in de EU. Met de ambities van TLN kan de Nederlandse logistieke sector ook voor CO_2-reductie een leidende positie innemen in de internationale vergroening van transport.

Ambitie 1: *Zero emission per 2025 in de binnenstad*
TLN zet in op zero emission per 2025 in de binnenstad. Met deze ambitie voldoen nieuwe vrachtauto's die worden ingezet voor het vervoer in de binnensteden per 2025 aan de zero emissie norm. Deze transitie kan niet van de ene op de andere dag worden bewerkstelligd. Een overgangsfase blijft uiteraard wel noodzakelijk. TLN zet derhalve voor bestaande vrachtauto's in op een overgangsfase tot 2030 uitsluitend voor Euro 6-vrachtauto's die rijden op biobrandstof (Green Truck Fuel).

Sector vol met ambitie, maar kan het niet alleen
Om de ambitie van zero emission te halen is nauwe samenwerking met (keten)partners van essentieel belang. Met name om (regionale) versnippering te voorkomen en om landelijk geharmoniseerde afspraken voor de toegang tot binnensteden te bereiken. TLN ziet een aantal belangrijke condities:

- Beschikbaarheid door voertuigleveranciers: ten minste twee leveranciers van vrachtauto's dienen tijdig voldoende zero emission voertuigen te kunnen leveren om daadwerkelijk tijdig de transitie naar zero emission te halen.
- Samenwerking met gemeenten: de veertig grootste gemeenten dienen:
    a. Uiterlijk in 2018 hun definitie van de 'binnenstad' te publiceren die vanaf 2025 zal gelden als zero emission gebied zodat transportondernemers daarop hun businessmodel kunnen voorbereiden.
    b. In goed overleg terreinen beschikbaar te stellen aan de rand van de binnensteden voor de ontwikkeling van logistieke ontkoppelpunten met de vereiste laadsystemen.
    c. In de aanloop tot 2025 en daarna tot 2030 (overgangstermijn Euro-6 voertuigen) voordelen te bieden aan bedrijven die vooruitlopend op de normstelling hun binnenstadslogistiek al zero emission uitvoeren (onder het mom van duurzaamheid loont).
    d. Voor bijzondere voertuigen die niet (tijdig) kunnen voldoen aan de emissie-eisen een ontheffing af te geven. Deze voertuigen vragen een veel grotere investering voor ondernemers en hebben tevens een aanzienlijk langere afschrijvingstermijn dan 'normale' vrachtauto's. Denk bijvoorbeeld aan vrachtauto's voor het vervoer van bouwmaterialen of voor verhuizingen.
- Samenwerking met de Rijksoverheid:
  De centrale overheid biedt ondernemers die al voor 2025 inzetten op zero emission een subsidie ter compensatie van hun extra kosten. De hoogte van de subsidie loopt af naarmate 2025 dichterbij komt. Deze investeringssubsidie helpt transporteurs de onrendabele top te overwinnen en versnelt de overstap naar zero emissie technologie.

Ambitie 2: *Low emission met Green Truck Fuel voor binnenlands vervoer*
Zero emissie is voorlopig qua kilometerbereik technisch gezien niet mogelijk voor vrachtauto's buiten de binnensteden (nationaal en internationaal transport). Op basis van de ambitie low emission voor binnenlands vervoer rijden vrachtauto's met brandstofmotor in Nederland vanaf 2025 op Green Truck Fuel. Dat kan zowel vloeibare (bijvoorbeeld HVO) als gasvormige (bijvoorbeeld CBG/LBG*) biobrandstof zijn. Green Truck Fuel kent wel een aantal 'spelregels':

- Green Truck Fuel mag niet concurreren met de wereldvoedselproductie
- Green Truck Fuel kan probleemloos in elke vrachtauto worden gebruikt
- Green Truck Fuel levert over de hele keten (well-to-wheel) een CO_2-reductie van ten minste 50 procent op.

Met de opschaling van de vraag naar geavanceerde biobrandstoffen wil TLN bijdragen aan de transitie en groene groei van de Nederlandse brandstofindustrie.

Low emission: ook gezamenlijkheid van belang
De ambitie low emission voor binnenlands vervoer vergt ook nauwe samenwerking met (keten)partners. TLN ziet een aantal condities:

- De brandstofleveranciers dienen overeenkomstig de juiste specificaties de productie van Green Truck Fuel op te schalen tot de verbruiksbehoefte van 2 miljard liter per jaar en zorgdragen voor landelijk laagdrempelige dekking en verkrijgbaarheid voor transportbedrijven.
- De Rijksoverheid moet beschikbaarheid van Green Truck Fuel waarborgen via een wettelijke regeling.
- De Rijksoverheid en brandstofleveranciers dienen samen zorg te dragen voor de hoogste haalbare bio-blend voor Green Truck Fuel tegen een marktconforme prijs die de Nederlandse concurrentiepositie voor energieproducenten en transporteurs waarborgt.

Ambitie 3: *Verhogen efficiëntie in logistieke ketens*
Transporteurs optimaliseren van nature binnen hun mogelijkheden de *efficiëntie* van hun werkzaamheden. Elke bespaarde kilometer levert zo een bijdrage aan de veelal beperkte rendementen van transportbedrijven. Voorbij 'hun mogelijkheden' liggen er in logistieke ketens niettemin kansen om de efficiëntie verder te verbeteren. Dat vergt afstemming van bedrijfsprocessen tussen verladers, vervoerders en ontvangers. Zo kunnen kleine aanpassingen binnen een schakel grote voordelen mogelijk maken voor een andere schakel. Hierdoor worden ketens efficiënter en tegelijkertijd competitiever. Deze inzet op het verhogen van de efficiëntie in logistieke ketens leidt uiteindelijk tot het verminderen van de energiebehoefte en tot kilometerreductie. Innovaties op het gebied van ketenefficiëntie vallen in de categorie 'no regret' omdat het is gericht op het realiseren van dezelfde transportprestatie met minder kilometers. Zo kan met het vergroten van de efficiëntie de verwachte groei van transport worden opgevangen. Hiervoor is het bedrijfsleven primair aan zet maar zijn samenwerkingsvormen met (de)centrale overheden van groot belang om kansen te vergroten en risico's te verkleinen.

Steeds minder stikstof door wegvervoer

Het kabinet heeft gekozen voor een gebiedsgerichte aanpak van stikstof [1]. Omdat er grote verschillen bestaan tussen de verschillende gebieden is één algemene landelijke aanpak namelijk niet verstandig, volgens het kabinet. De aanpak verschilt per regio. Daarom is gebiedsgericht maatwerk nodig, dat per provincie wordt uitgewerkt. Deze notitie beschrijft de inzet van het goederenvervoer over de weg. Daarbij komt aan de orde wat het wegvervoer al heeft bereikt en welke stappen nog volgen.

1. Moderne vrachtauto's stoten 95 procent minder NO_x uit

Fabrikanten van vrachtauto's moeten voldoen aan steeds strengere emissie-eisen van de Europese Unie. In tegenstelling tot personenauto's moeten nieuwe vrachtauto's ook een praktijktest ondergaan voordat ze kunnen worden toegelaten op de weg. De huidige Euro 6-vrachtauto's mogen nog maximaal 0,4 gram NO_x per kWh uitstoten. Eind jaren '90 was dat voor Euro 1-trucks nog 8,0 gram per kWh. In minder dan 25 jaar tijd is er dus een reductie van 95 procent NO_x gerealiseerd. Door vervangingsinvesteringen is inmiddels 60 procent van het Nederlandse vrachtwagenpark Euro 6. En nog dagelijks neemt dit percentage toe. De schonere Euro 6-technologie is gemiddeld 10.000 euro duurder per voertuig dan hun voorgangers. De sector heeft hierdoor sinds 2014 al ruim 0,6 miljard euro in schone Euro 6-technologie geïnvesteerd.

2. Onderweg naar toepassing zero emissie trucks

Waar een Euro 6-vrachtauto al erg schoon is, kunnen de motoremissies met een elektrisch aangedreven vrachtauto zelfs terug naar nul. Dat geldt dus ook voor NO_x. Met het Klimaatakkoord heeft de transportsector zich eraan gecommitteerd de komende jaren over te schakelen op zero emissie (ZE) voertuigen, vooral voor stedelijke distributie. De actieradius van een elektrische vrachtauto ligt immers tussen 100 en 150 kilometer. Vanaf 2025 dienen nieuwe vrachtauto's zero emissie te zijn in gemeenten die dan een ZE-zone instellen. Voor bestaande Euro 6-vrachtauto's van voor 2025 geldt een overgangsregeling tot 2030.

3. Overheden aan zet voor laadinfra zero emissie transport

ZE-vrachtauto's zijn op dit moment nog nauwelijks af-fabriek te koop. Het gaat nog om kleine voorseries waarvan de prijzen een factor drie tot vier hoger liggen dan van nieuwe Euro 6-(diesel)vrachtauto's. De verwachting is dat het aanbod de komende jaren groter wordt en dat de aanschafkosten zullen afnemen. Daarnaast vormt de infrastructuur om ZE-trucks op te laden een grote uitdaging. Op dat vlak kunnen provincies samen met gemeenten de toepassing van ZE-vrachtauto's versnellen door ervoor te zorgen dat de juiste laadsystemen tegen acceptabele kosten tijdig beschikbaar zijn voor transportbedrijven.

[1] https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/kamerstukken/2019/12/16/voortgang-aanpak-stikstofproblematiek/Kamerbrief+Voortgang+Aanpak+Stikstofproblematiek.pdf

4. Overheden kunnen helpen bij realisatie stadhubs

Voor de vestiging op de juiste locaties is bovendien van belang dat overheden grond uitgeven voor de realisatie van stadshubs aan de rand van steden of juist tussen steden met een zero emissie zone. Dan kunnen ondernemers met meer vertrouwen samen met hun partners-in-business investeren in elektrische vrachtauto's. Zo kunnen overheden en het bedrijfsleven gezamenlijk de transitie naar zero emissie versnellen.

Samengevat...

- Transportsector heeft 600 miljoen geïnvesteerd in de schoonste Euro 6-trucks
- Ruim 60 procent van alle trucks is al Euro 6, de rest volgt snel via natuurlijke vervanging
- Transportsector zet in op zero emissie technologie voor stedelijke distributie
- Aanbod zero emissie trucks komt traag op gang en is nu nog drie tot vier keer duurder dan dieseltrucks
- Provincies en gemeenten kunnen de transitie naar zero emissie versnellen met adequate en betaalbare laadinfra
- Daarnaast kunnen decentrale overheden de transitie naar zero emissie ondersteunen door grond uit te geven voor de realisatie van stadshubs aan de rand of tussen steden met een zero emissie zone

Bijlagen

1. Stikstof en transport

Vrachtauto's en trekkers zijn in 2018 verantwoordelijk voor 7,1% van de totale NO_x-uitstoot in Nederland

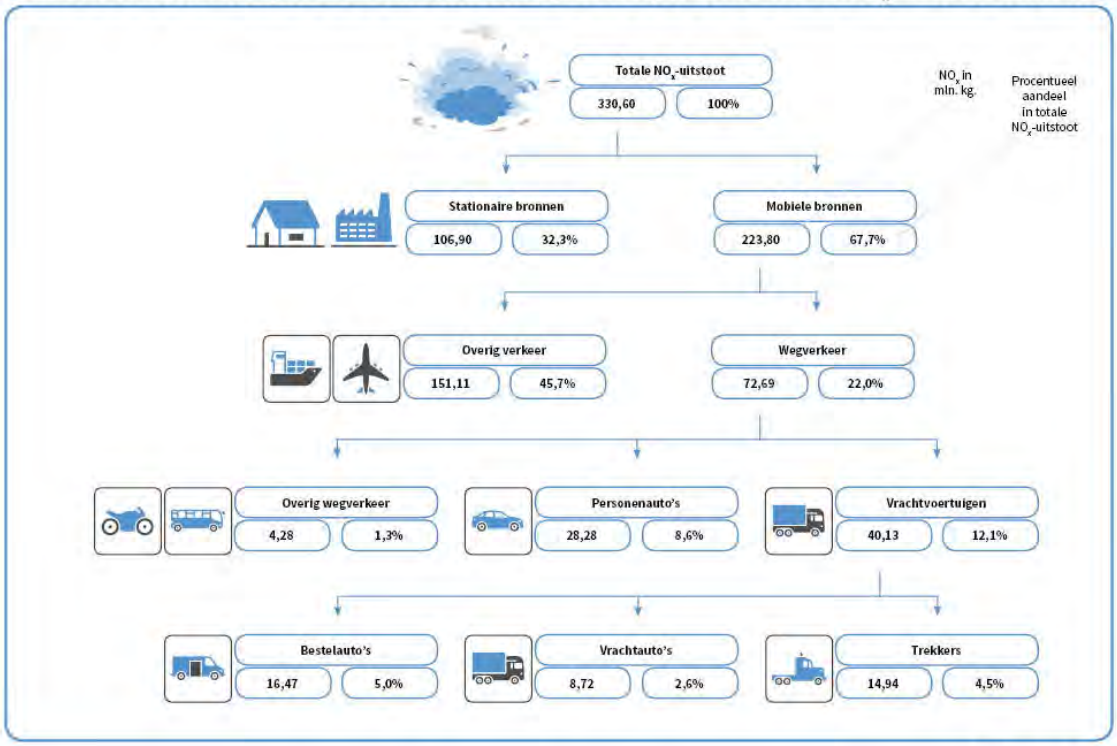

Bron: CBS, bewerking TLN

2. Maximale NO_x-uitstoot in gram/kWh door vrachtvoertuigen volgens Euronormen

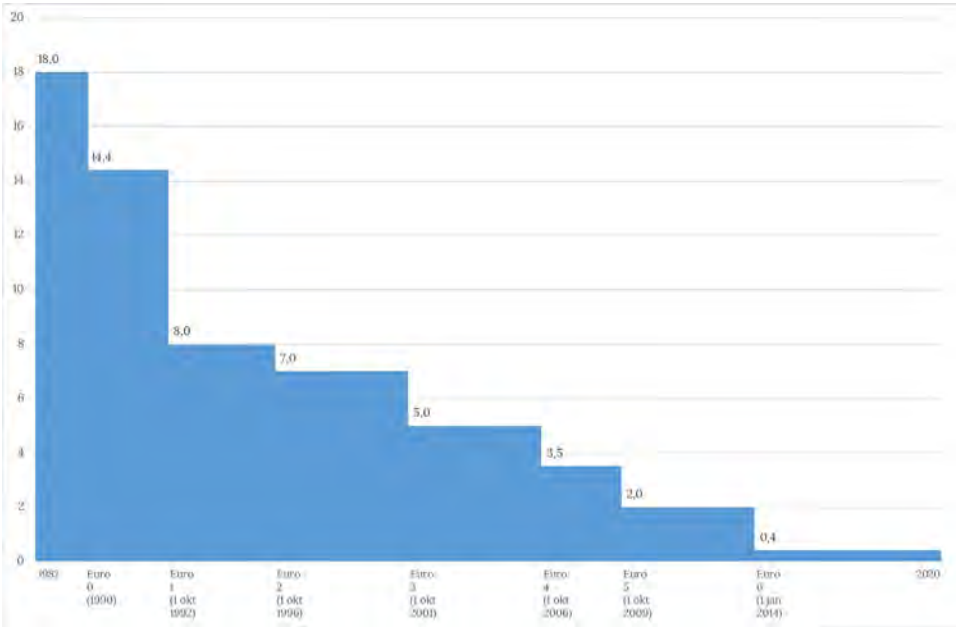

Bron: EU

3. NO_x-uitstoot vrachtauto's en trekkers gereduceerd van 13,4 naar 3,3 miljoen kilogram

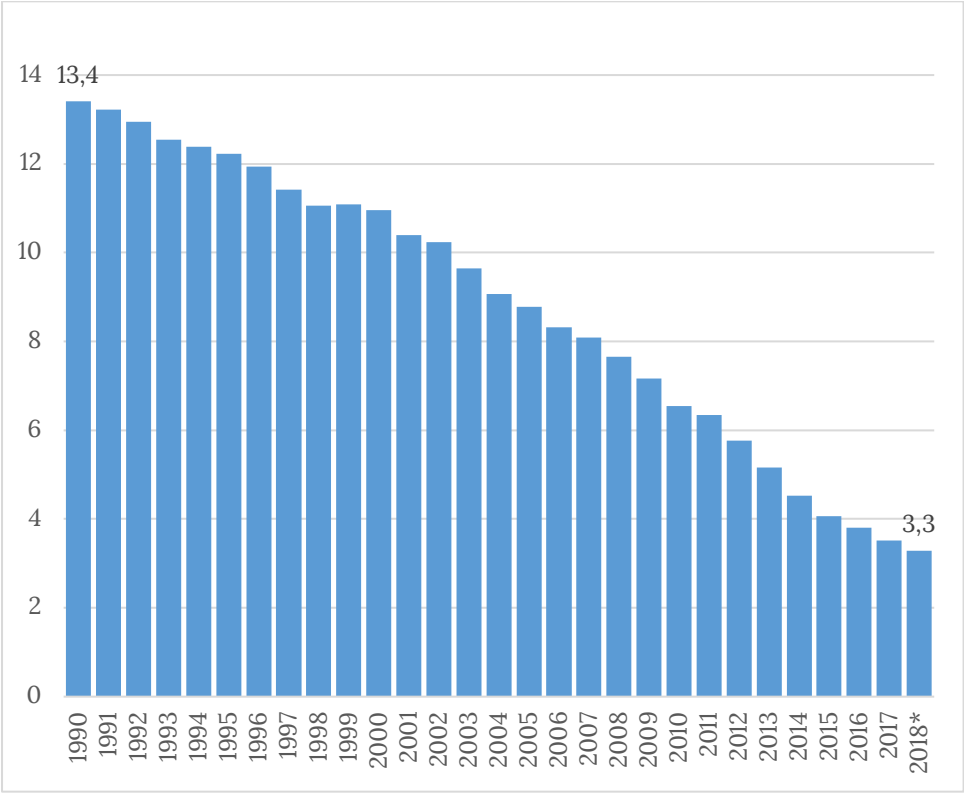

Bron: CBS, 'Emissies naar lucht op Nederlands grondgebied; wegverkeer'

Stikstof Flevoland
Voorzet VNO-NCW Midden (V1)
Door [redacted] *@vno-ncwmidden.nl)*

Inleiding

Naar aanleiding van het overleg aan de regietafel van 29 juni jl. is aan alle deelnemers gevraagd om aan te geven op welke wijze er vanuit de verschillende sectoren concrete maatregelen in beeld kunnen worden gebracht om een emissiereductie mogelijk te maken (i.c. een reductie van 26% in 2030) en maatregelen te bedenken die bijdragen tot natuurherstel.

Binnen de structuur van de *Gebiedsgerichte Aanpak Stikstof Flevoland* zijn wij als koepelorganisatie VNO-NCW Midden verbonden aan het thema *industrie* en het thema *innovaties in de landbouw*. Daarnaast is gevraagd om vanuit onze verbindende koepelrol mee te denken voor het leveren van input aan andere thema's waaronder de thema's *Scheepvaart* en de *Haven van Urk*.

Industrie

Voor wat betreft deze tafel is de basisvraag neergelegd *wat vanuit de industrie gedaan kan worden om de emissie te reduceren*? Daarover het volgende. Het beeld van hoe de industriële bedrijvigheid in Flevoland is samengesteld op dit moment (nog) niet compleet. Een basisoverzicht van verleende vergunningen en meldingen (v.w.b. emissie Nox en ammoniak) is bekend bij de provincie. Maar er is ook behoefte aan een meer volledige lijst van bedrijven in de brede zin (dit samen te stellen aan de hand van SBI- en gemeentelijke overzichten). Zodra deze informatie bijeengebracht is, kan specifieker worden ingeschat welke bedrijven nader betrokken kunnen worden bij het traject van de stikstofreductie[1].

Vooralsnog is de insteek dat (industriële) bedrijven op basis van de afspraken binnen het klimaatakkoord bezig zijn met besparingsinitiatieven op het gebied van energie en dat ze via deze energiereductie bijdragen aan de reductie van stikstof. Afhankelijk van de aantallen bedrijven die in beeld komen ná de genoemde gevevensverzameling zal specieker kunnen worden nagegaan welke energieresultaten geboekt kunnen worden en met welke type bedrijvigheid.

De acties die, voor wat betreft de energiebesparing, kunnen worden opgepakt zijn als volgt.

1) Verduurzaming Flevolandse industrie
(o.a. duurzame opwek elektriciteit, warmte, procesefficiency).

Mogelijke acties:
- Bevorderen van proceseffiency binnen de industrie (incl. Community of Practice en inzet van energie- en innovatie-onderzoek en opzetten van energiepilots).
- Opzetten van een kennisnetwerk industriële bedrijven.
- Onderzoeken mogelijkheden electrificatie bij specifieke bedrijven.
- Onderzoeken van toepassingen van (kleinschalige) waterstofproductie (groen).
- Bevorderen circulariteit (industriële symbiose) met maakbedrijven en procesindustrie.

Potentiële gesprekspartners bij deze acties zijn o.a.:
- OFVG, afvalverwerkers, waterzuiveringen, procesindustrie (food), koelbedrijven, logisitiek en branches als Techniek Nederland, FME/NKI (koeltechnische industrie), Metaalunie, WS Zuiderzeeland, Netherlands Maritime Technology e.a.

[1] Indicatie aantal vestigingen *Industrie* 2019 is 1.657 (bron: Provincie Flevoland, 'werkgelegenheidsonderzoek 2019'. Niet gespecificeerd naar subactiviteit.

2) *Energiebesparing bedrijven algemeen*
(o.a. gerelateerd aan Wet Milieubeheer en de Erkende Maatregelen Lijsten).

Mogelijke acties:
- Samen met branches verkennen welke besparingen mogelijkheden zijn op basis van de huidige EML.
- Voor wat betreft de vrijetijdssector zal met de HISWARECRON en VTE-partijen worden gekeken naar initiatieven op het gebied van energiebesparing en verduurzaming in de sectoren waar zij actief betrokken bij zijn zoals de jachthavens, de recreatie/vakantieparken en de campings.

Potentiële gesprekspartners zijn o.a.:
- OFVG en vanuit de andere branches kunnen KHN, INretail, BOVAG e.a. worden betrokken.

3) *Ontwikkelingen op bedrijventerreinen*
(relevant zijn vraagstukken lokale opwek/verbruik, smart grids, energiebuffering, aansluiting op het net).

Mogelijke acties op bedrijventerreinen zijn:
- Het bevorderen van zon op bedrijvendaken.
- Vervangen van asbestdaken door zonnedaken.
- Realisatie van smart grids.

Potentiële gesprekspartners zijn o.a.:
- Ontwikkelingsmaatschappij Horizon, Liander, ondernemers op de bedrijventerreinen en branches als Techniek Nederland, TLN, verzekeraars, gemeenten e.a.

Landbouw
De vraag die aan de tafel landbouw is voorgelegd is '*welke kansrijke innovaties in beeld zijn en welke manier deze kunnen bijdragen aan de emissiereductie en wat kan worden gedaan om implementatie te stimuleren*?'

Zoals aangegeven kijken we vanuit onze rol als koepelorganisatie over de verschillende sectoren en branches heen om te kijken naar hoe we tussen partijen verbindingen kunnen leggen die op die manier kunnen bijdragen aan de reductie van emissie en aan het natuurherstel. Met als kader dat ontwikkelingen toekomstbestendig zullen moeten zijn en dat rekening moet worden gehouden met het verdienvermogen van ondernemers.

Op het gebied van de ontwikkelingen in de landbouwsector is al aangegeven dat er vanuit verschillende branches en sectoren verbindingen te leggen zijn met partijen die veel kennis hebben op het gebied van onder andere emissiereductiesystemen, verduurzaming van productiesystemen, van (nieuwe) verdienmodellen, circulariteit en energietransitie. Innovatie vormt daarbij een belangrijk kader evenals benodigde aanpassing van wet- en regelgeving.

Acties om met de landbouwsector nader te beschouwen en verder te brengen zijn:

4) *Emissiearme stallen*
(gerelateerd aan inzet nieuwe technologie en innovaties).

Acties zijn:
- Samenbrengen van kennis- en marktpartijen op het gebied van stalontwikkeling die inzetten op vermindering uitstoot en het voorkomen van uitstoot.
- Tevens inzet op scheiding natte/droge stoffen.
- Hergebruik van stalwarmte.
- Opzetten van een innovatieprogramma cq. investeringsprogramma.

Potentiële gesprekspartners zijn o.a.:
- Ontwikkelingsmaatschappij HORIZON, Provincie, kennis- & innovatieleveranciers. Gemeenten. En daarnaast branches als LTO Noord, FME/Taskforce Toekomstbestendige stallen, METAALUNIE, WUR e.a

5) Ontwikkelen van verdienmodellen

(gerelateerd aan het ontwikkelen van extra/nieuwe verdiencapaciteit).

Mogelijk acties zijn:

- Doorontwikkeling van zon-op-boerendak regelingen (rekening houdend met nieuwe voortschrijdende technologie, vraag/aanbodmodellen energie en energieopslag).
- Ontwikkelen innovaties & organiseren van innovatieoverleg voor het oplossen van actuele knelpunten bij boerenbedrijven die kunnen bijdragen aan emissiereductie (bv. vermengen mest/water).
- Verwaarden circulaire reststromen (incl. ondersteunende wet- en regelgeving).
- Ontwikkelen vergoedingen natuurbeheer en natuurherstel (i.k.v. bevorderen biodiversiteit, vernatten veengebieden, of telen nieuwe industriële gewassen t.b.v. innovaties bouw).
- Ontwikkelen ketenontwikkeling/verdienconcepten op gebied van (biologische) agro/food/retail.
- Ontwikkeling activiteiten op gebied van de zorgsector.
- Verbinding zoeken met vrijetijd/recreatie sector.
- Faciliteren woningbouw (bouwen eigen erf).
- Electrificeren van landbouwmachines.

Potentiële gesprekspartners bij deze initiatieven zullen variëren. Dit zijn o.a.

- Vanuit landbouw:
    - LTO-Noord, indiviuele ondernemers (o.a. bedrijven veeteelt, akkerbouw, tuinbouw, gewascombinaties).
    - Kennisinstellingen (o.a. WUR of techniekopleidingen).
- Vanuit bedrijven/ondernemers:
    - Ondernemers circulaire economie (incl. 'cowtoilet', verwerkers industriële gewassen e.a.).
    - Energiepartijen, zonleveranciers, partijen energieopslag, LIANDER.
    - Zorgpartijen, zorgverzekeraars en bestaande zorgboerderijen, gemeenten.
    - Vastgoed- en bancaire partijen.
    - Bouwend NL (koers vergroening).
- Vanuit publieke sector:
    - Ontwikkelingsmaatschappij Horizon, BIJ12, natuurorganisaties, gemeenten e.a.

Bijdrage aan emissiereductie

In deze fase van voorbereiding is het eenvoudigweg nog niet in te schatten welke maatregel of acties welke hoeveelheid emissiereductie kan reduceren. Daarvoor zijn aanvullende gesprekken nodig met de verschillende partners en daarbij zal onder andere ook een afweging moeten worden gemaakt over kosten/baten in relatie tot effectivteit en draagvlak.

Vervolgstappen / aandachtspunten

Voor de volgende fase in dit proces zijn de volgende zaken voor ons relevant.

- Er zal een passende en ondersteunende organisatie- en overlegstructuur moeten worden opgezet (die met inzet van kennis/capaciteit de partijen die meewerken aan de uitwerking van acties en thema's goed kunnen ondersteunen). Dat geldt ook op het moment van uitvoering en realisatie van aangereikte oplossingen. Beschikbaarheid van deskundige (financiële) ondersteuners is essentieel.
- Om projecten en trajecten te kunnen uitvoeren zal ook gedacht moeten worden aan het ontwikkelen van bijbehorende voucher- en financieringsarrangementen om pilots mogelijk te maken, om onrendabele toppen te financieren en of (innovatie)kennis in te zetten.
- V.w.b. het afstemmen van onderlinge acties lijkt het verstandig om te kijken of de discussie aan drie aparte gebiedstafels anders kan worden ingericht. Het bespreken van oplossingen, het integraal denken, werken en uitvoeren kan volgens ons ook plaatsvinden in één gebiedstafel omdat oplossingen niet specifiek geografisch hoeven te worden ingestoken. Met het aanreiken van oplossingsrichtingen zal een overlegstructuur eerder thematisch worden ingevuld.

Mail:
[redacted] *@flevoland.nl en* [redacted] *@flevoland.nl.*

- BDEKO -
Vereniging van BD- en EKO boeren Flevoland

biohuis

de Natuur weide

Biohuis – p/a Bionext
Nieuwe Kazernelaan 2 D42
6711 JC Ede

Aan de leden van Provinciale Staten Provincie Flevoland,
Postbus 55
8200 AB Lelystad

Datum: 30 juli 2020
Betreft: Gebiedstafels Stikstof Flevoland

Geachte leden van de Provinciale Staten,

Het Biohuis, Bdeko en de Natuurweide maken zich zorgen over de ontwikkelingen aan de overlegtafels die de provincie Flevoland heeft ingesteld. In onze brief van 15 mei droegen wij vijf concrete stappen aan voor een gebiedsgerichte aanpak. Helaas missen wij bij de overlegtafels o.a. de door ons benoemde duidelijke langetermijnvisie voor de verschillende gebieden. We vrezen dat de scenario's die bij de overlegtafels besproken worden een gezonde biologische landbouw in de weg staan. Wat ons betreft een gemiste kans. Zeker in een provincie met het hoogste aandeel biologische landbouw van Nederland.

Balans in de biologische landbouw
Binnen de biologische landbouw, als systeemlandbouw, is de nutriëntenkringloop belangrijk. Biologische akkerbouwers zijn verplicht voor tenminste 70% biologische mest te gebruiken. Omgekeerd zijn biologische veehouderijen verplicht biologisch voer te gebruiken. Om deze kringloop regionaal mogelijk te maken zijn er van elk type genoeg bedrijven in een gebied nodig. Volgens het CBS waren er in 2019 in Flevoland 171 akkerbouwbedrijven biologisch en 35 in omschakeling. Er waren slechts 17 biologische melkveehouders en 1 omschakelende melkveehouder in Flevoland.

Het uitkopen van biologische melkveehouders gaat in tegen de maatschappelijke wens om voedsel meer in kringlopen en regionaal te produceren. Ook wordt een sector die geen gebruik maakt van kunstmest, gedwongen haar meststoffen over grotere afstand op te halen. Dat kan volgens ons niet de bedoeling zijn. Kijk daarom naar het gehele landbouwsysteem in Flevoland. De biologische akkerbouw heeft dierlijke mest nodig en heeft hiervoor samenwerkingen met biologische veehouders in de buurt. De akkerbouw heeft de veehouderij nodig. Voor gangbaar speelt dit ook en het sluit aan op de Nationale visie van de kringlooplandbouw, waarbij Flevoland ook nog eens door de Minister is aangewezen voor experimenteerruimte voor deze kringlooplandbouw.

De som bepaalt de uitkomst
De N-emissie van een bedrijf wordt berekend met de Aerius-calculator. De uitkomsten voor melkveehouderij worden hierin grotendeels bepaald door het aantal dieren, het type stal en de bijbehorende vloer. Andere factoren, waarvan we inmiddels weten dat ze een groot

effect hebben, worden niet of zeer beperkt meegenomen. Zo weten we, bijvoorbeeld uit de Proeftuin veenweiden[1], dat omschakeling naar een biologische integrale werkwijze voor de stikstof emissie hierin de meeste reductie behaalde. Dit komt bijvoorbeeld door:

- Minder dieren per hectare.
- Meer beweiding, waardoor feaces en urine gescheiden blijven.
- Geen gebruik van kunstmest
- Lager niveau van stikstof bemesting (geen derogatie)
- Andere voersamenstelling, met minder stikstof (ruw eiwit).

Doordat de Aerius-calculator hier geen rekening mee kan houden, worden boeren met een dergelijk model niet beloond voor hun prestaties.

Tegelijkertijd is het ook niet mogelijk boeren aan te moedigen dergelijke praktijken toe te passen, omdat Aerius hen hier niet voor beloont.

Niet opkopen maar ontwikkelen

Het domweg opkopen leidt, door het negatieve sentiment dat dit bij investeerders oproept, tot een verdere negatieve spiraal op het platteland. Dit wordt bevestigd door de signalen die de Natuurweide hierover ontvangt vanuit banken en investeerders. Het zet een trend in gang waarbinnen ontwikkeling richting een duurzaam platteland onmogelijk gemaakt wordt. Terwijl een meer extensieve vorm van veehouderij, zoals biologisch, juist een duurzame oplossing voor samenleving, boer én natuur is. Het opkopen van een bedrijf is wat ons betreft de allerlaatste optie, als er geen mogelijkheid meer is voor omschakelen, extensiveren of verplaatsen. Dit zal dan altijd ingebed moeten zijn in en bijdragen aan een brede gebiedsgerichte aanpak, die in samenspraak met alle gebruikers tot stand komt.

Graag verwijzen wij hierbij nogmaals naar de brief van 15 mei (tevens toegevoegd) waar wij dit alles uiteen hebben gezet. Op deze manier kunnen oplossingen uit de biologische sector de agrarische sector als geheel verder helpen. Het optimaal ontwikkelen van bestaande en potentiele biologische bedrijven zal bij de afwegingen aan de gebiedstafels meegenomen dienen te worden als integrale oplossing. Juist in de provincie waar de biologische landbouw al hoog in het vaandel staat.

We kijken uit naar uw reactie en zijn graag tot een nadere toelichting bereid.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

Voorzitter Bdeko
(verenging biologische boeren in Flevoland, aangesloten bij Biohuis)

[redacted]

Voorzitter de Natuurweide
(biologische melkveehouders, aangesloten bij Biohuis)

[redacted]

Bestuurslid Biohuis
(vereniging biologische boeren en tuinders)

[1] Verlagen van de ammoniakemissie in de Proeftuin Veenweiden; ontwikkeling op melkveehouderij pilotbedrijven met 25% reductie als streven. K. Verloop et al, Wageningen Livestock Research, september 2019, rapport 1188.

Bestuurlijke procedure besluitvorming tussenrapportage Gebiedsgerichte aanpak

24-07-2020

Datum	***Gremium***
1, 2, 3 september 2020	gebiedstafels
3 september	Bespreking Harold
10 september 2020	bestuurlijke regietafel
7, 8 of 21 september 2020	dialoogsessies PS (via [redacted]) - statenacademie?
8 september 2020	managementraad / MT ([redacted]) - Informeren - Hoe verder met de oostrand?
14 september	Bestuurlijk overleg stikstof (8.30 – 10.00 Lelystad)
21/22 september 2020	Overleg Harold & Harold/Leen
Week van 21 september	Bestuurlijk overleg stikstof met alle gemeenten met Harold
29 september 2020	GS
Oktober	Commissie bespreking, parallel met programmabegroting
11 november 2020	PS: nog bepalen wat het besluit wordt

Mededeling

Onderwerp
Mededeling PS monitoringsrapportage 2021

Kern mededeling:
In de interbestuurlijk afgesproken stikstofaanpak zijn provincies verantwoordelijk voor een gebiedsgerichte aanpak, in Flevoland in februari 2021 verwoord in de Flevolandse aanpak Stikstof (FAS). Onderdeel van de afspraken in het FAS is het jaarlijks monitoren van de resultaten. U krijgt hierbij de eerste monitoringsrapportage aangeboden. Omdat de afgelopen periode veelal ook in het kader van de voorbereiding van de feitelijke aanpak stonden, wordt ook een vooruitblik gegeven op de verwachte activiteiten voor 2022 en verder.

Mededeling:
De provincie Flevoland kent geen stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden, maar activiteiten in Flevoland ondervinden wel hinder van de problematiek en onze provincie moet ook bijdragen aan de oplossing van de stikstofstofproblematiek. Stikstofemissies vanuit Flevoland slaan neer op overbelaste stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden buiten de provincie en dragen daarom bij aan de overbelasting van stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden. Na de vernietiging van het Programma Aanpak Stikstof (PAS) hebben Rijk en provincies gezamenlijk gewerkt aan een nieuwe stikstofaanpak. Daarbij zijn provincies verantwoordelijk voor een gebiedsgerichte aanpak, in Flevoland in februari 2021 verwoord in de Flevolandse aanpak Stikstof (FAS).

Onderdeel van de afspraken in het FAS is het jaarlijks monitoren van de resultaten, waarbij 2019 (jaar van de uitspraak en basis voor de landelijke omgevingswaarden) de 0-situatie bepaald. De eerste monitoringsrapportage betreft daarom 2020 en 2021 en beschrijft onder andere de ontwikkelingen in VTH, de gebiedsgerichte aanpak en het maatregelenpakket.

Omdat 2020 en 2021 veelal ook in het kader van de voorbereiding van de feitelijke aanpak stonden, wordt ook een vooruitblik gegeven op de verwachte activiteiten voor 2022 en verder. Daarmee worden ook de eerste contouren geschept voor de te verwachten inzet van middelen en de aankomende uitvraag daarover in 2022.

Bijlagen

Naam b jlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de WOB (ja/nee aangeven)
Monitoringsrapportage Flevolandse aanpak Stikstof december 2021	2874975	ja

Registratienummer
2874963
Datum
22 november 2021
Afdeling/Bureau
SENB

Openbaarheid
Openbaar

Portefeuillehouder
Hofstra, H.J.

Ter kennisname aan PS en burgerleden

Mededeling

Gedeputeerde Staten

Dossiernummer	3224
Extern Zaak ID	2904104
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	25 januari 2022
Agendapunt	06
Omschrijving	Vervangen beleidsregels salderen en instellen stikstofbank
Organisatieonderdeel	Strategie en Beleid

Geagendeerd	Vergaderdatum
Gedeputeerde Staten	**25 januari 2022**

Parafering			
[redacted]	Akkoord		19-01-2022 12:45
Hofstra, H.J.	Akkoord		19-01-2022 14:30

Toelichting

Gedeputeerde Staten hebben besloten om de regels die gebruikt worden voor het beoordelen van natuurvergunningaanvragen voor stikstofemissies te vervangen. Hiermee worden de zelfde regels gebruikt als in de andere provincies. Ook stelt Gedeputeerde Staten een stikstofbank in waarmee stikstofruimte gespaard kan worden voor belangrijke projecten.

Besluit

1. De Beleidsregels intern en extern salderen 2019 in te trekken
2. De Beleidsregels salderen provincie Flevoland vast te stellen
3. Het Instellingsbesluit stikstofbank vast te stellen
4. Het Instellingsbesluit voor doelgebonden (stikstof)depositiebank prioritaire projecten Flevoland vast te stellen
5. De Mededeling vervangen beleidsregels stikstof en instellen stikstofbank vast te stellen en aan PS te verzenden.

Toelichting

Conform.
Gedeputeerde Smelik laat aantekenen niet in te stemmen met het besluit.

PROVINCIE FLEVOLAND

Agenda
Gedeputeerde Staten
-
2904140

Nota besluitvorming

Onderwerp
Vervangen beleidsregels salderen en instellen stikstofbank

Beslispunten
1. De Beleidsregels intern en extern salderen 2019 in te trekken
2. De Beleidsregels salderen provincie Flevoland vast te stellen
3. Het Instellingsbesluit stikstofbank vast te stellen
4. Het Instellingsbesluit voor doelgebonden (stikstof)depositiebank prioritaire projecten Flevoland vast te stellen
5. De Mededeling vervangen beleidsregels stikstof en instellen stikstofbank vast te stellen en aan PS te verzenden.

Kern voorstel
De Beleidsregels intern en extern salderen 2019 worden vervangen door de Beleidsregels salderen provincie Flevoland. In de kern blijven de beleidsregels gelijk, maar worden enkele noodzakelijke wijzigingen doorgevoerd om weer gelijk te lopen met de interprovinciale afspraken. Daarnaast wordt middels een instellingsbesluit een stikstofbank ingesteld die bestaat uit een interbestuurlijke microdepositiebank voor zeer kleine deposities en de mogelijkheid om doelenbanken in te stellen. De doelenbank voor prioritaire projecten van provinciaal belang wordt direct ingesteld. Met deze bank kan ruimte gespaard worden voor belangrijke projecten en is op korte termijn noodzakelijk voor het opslaan van aangekochte ruimte voor MSNF. De beleidsregels en instellingsbesluiten hebben ter inzage gelegen. Er zijn geen zienswijzen ingebracht waardoor de definitieve besluitvorming ongewijzigd kan plaatsvinden.

Argumenten

1.1 *Op 9 november 2021 heeft het College in concept besloten tot het vervangen van de beleidsregels inzake vergunningverlening stikstof, het instellen van de stikstofbank en het instellen van een doelenbank.*

1.2 *De concept besluiten hebben ter inzage gelegen en hierop zijn geen zienswijzen naar voren gebracht.*

1.3 *De besluitvorming is noodzakelijk om de beleidsregels weer volledig in overeenstemming te brengen met de overige provincies.*

1.4 *Met de doelgebonden (stikstof)depositiebank prioritaire projecten Flevoland kan stikstofruimte voor en door prioritaire projecten gespaard worden.*

Registratienummer
2904140

Datum
25 januari 2022

Afdeling/Bureau
SENB

P&C medewerker

Datum:
25 januari 2022
Agendapunt

Categorie
-
Bevoegdheid
-

Openbaarheid
Openbaar

Portefeuillehouder
Hofstra, H.J.

Routing

Besluit

Datum besluit

Akkoord:

Afdeling
Hoofd financiën
Portefeuillehouder

Kanttekeningen

1.1 *Langer vasthouden aan de huidige set beleidsregels leidt tot risico's voor vergunningverlening, toezicht en handhaving.*

1.2 *De eerste aankopen van stikstofruimte voor MSNF zijn in afronding. De doelenbank is noodzakelijk om deze stikstofruimte veilig te stellen.*

Financiële impact

Er zijn vooralsnog geen directe financiële consequenties. Maar de vulling van de doelenbank(en) kan onder andere komen uit saneringsmaatregelen en innovatie. Voor beiden zijn toekomstige financiële behoeften niet uit te sluiten.

Personele impact

De wijzigingen maken onderdeel uit van het reguliere werkproces en kunnen worden uitgevoerd met de bestaande formatie.

Externe communicatie

De concept besluiten hebben ter inzage gelegen. Ook de definitieve besluitvorming zal gepubliceerd worden. Daarbij zal er extra aandacht besteed worden op de website aan de wijziging van de beleidsregels en de mogelijkheden van de stikstofbank. Gemeentes zijn en worden actief geduid op de (on)mogelijkheden van de doelenbank voor prioritaire projecten.

Samenvatting voor de publieksvriendelijke besluitenlijst

Gedeputeerde Staten hebben besloten om de regels die gebruikt worden voor het beoordelen van natuurvergunningaanvragen voor stikstofemissies te vervangen. Hiermee worden de zelfde regels gebruikt als in de andere provincies. Ook stelt Gedeputeerde Staten een stikstofbank in waarmee stikstofruimte gespaard kan worden voor belangrijke projecten.

Bijlagen

Naam bijlage:		eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de WOB (ja/nee aangeven)
Beleidsregels salderen provincie Flevoland definitief		2904132	Ja
Instellingsbesluit stikstofbank definitief		2904135	ja
Instellingsbesluit doelenbank provinciale projecten definitief		2904133	ja
Mededeling vervangen beleidsregels januari 2022		2904429	ja
Provinciaal Blad Beleidsregels salderen provincie Flevoland		2904493	ja
Provinciaal Blad Instellingsbesluit doelenbank voor doelgebonden (stikstof)depositiebank prioritaire projecten Flevoland		2904540	ja
Provinciaal Blad Instellingsbesluit stikstofbank		2904863	ja

Bijlage 1: begrippenlijst

AERIUS	AERIUS berekent de emissie van stikstof als gevolg van (economische) activiteiten en de depositie op Natura 2000-gebieden.
Extern salderen	Een mitigerende maatregel waarbij stikstofrechten van een ander bedrijf worden gebruikt om de eigen activiteiten mogelijk te maken. Daarvoor moet de stikstofdepositie in de nieuwe situatie worden vergeleken met de stikstofdepositie die is toegestaan op basis van de oude vergunde situatie (referentiesituatie).
Habitatrichtlijn	Richtlijn van de Europese Unie met als doel de biologische diversiteit in de lidstaten te waarborgen door bescherming van habitattypes en soort die van Europees belang zijn. De verplichtingen uit de Habitatrichtlijn zijn verwerkt in de Wet natuurbescherming (Wnb).
Hexagoon	Alle Natura 2000-gebieden zijn ingedeeld in deze zeshoeken met een oppervlakte van 1 hectare. De stikstofdepositie wordt per hexagoon bepaald.
Intern salderen	Aanpassing van de activiteit binnen een project of inrichting die ervoor zorgt dat de stikstofdepositie vermindert of gelijk blijft.
Klein comité agrariërs.	Een groep actieve agrariërs in Flevoland die om de paar maanden naar provinciehuis Flevoland komen om actuele ontwikkelingen vanuit de agrarische hoek te bespreken.
Kritische depositie waarde (KDW)	De kritische depositiewaarde (KDW) is de grens waarboven het risico bestaat dat de kwaliteit van het habitat significant wordt aangetast door verzurende en/of vermestende invloed van atmosferische stikstofdepositie.
Natura 2000-gebied	Een natuurgebied dat onderdeel uitmaakt van het Europese netwerk van natuurgebieden. Dit gebied is aangewezen op grond van de Vogel- en Habitatrichtlijn.
Programmatische aanpak stikstof	Systeem dat is ingevoerd om enerzijds natuurgebieden te beschermen tegen stikstofdepositie en anderzijds activiteiten mogelijk te maken die juist stikstofdepositie veroorzaken. De bedoeling was met landelijke maatregelen meer stikstofuitstoot te besparen dan dat op de grond van het PAS toegestane activiteiten veroorzaken. De Raad van State heeft geoordeeld dat het PAS niet voldoet aan de eisen van de Habitatrichtlijn.
RAV	Regeling ammoniak en veehouderij. In de RAV zijn emissiefactoren opgenomen voor combinaties van stalsystemen en diercategorieën.
Regietafel	Bestuurlijk overleg met wethouders van Flevolandse gemeenten en afgevaardigden van ketenpartners/belangengroepen.
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO)	RVO is onderdeel van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat. Ondernemend Nederland kan bij RVO terecht met vragen op het gebied van duurzaam, agrarisch, innovatief en internationaal ondernemen. Zij bieden voorlichting en advies, financiering, de juiste contacten of gewoon een goed gesprek, ze stellen regelingen op, voeren ze uit en zorgen dat wetten en regels worden nageleefd.
Stikstofdepositie	Het neerslaan van stikstof uit de lucht op een oppervlakte. De depositie wordt uitgedrukt in mol per hectare per jaar (mol/ha/jaar)
Stikstofgevoelig habitattype	Elk habitattype (type natuur) kent een Kritische Depositiewaarde. De KDW is de grens waarboven bij toename van de depositie de kans bestaat op significant negatieve effecten op de natuur. Een habitattype wordt als stikstofgevoelig aangeduid als de KDW beneden of rond de 2400 mol per hectare per jaar ligt. Als de daadwerkelijke depositie hoger is dan de KDW, spreken we van overbelasting door stikstof.
Stikstofstripper	Een stikstofstripper is een technische installatie die de stikstof uit dierlijke mest haalt en vastlegt in een grondstof voor kunstmest.
Vermesting	Vergroting van de voedselrijkdom van de bodem met een sterke groei en vermeerdering van bepaalde dier- en plantensoorten tot gevolg. Dit gaat ten kosten van andere soorten, waardoor de biodiversiteit sterk afneemt.
Verzuring	Toename van verzurende stoffen in de bodem, waardoor ecosystemen worden aangetast.
Wet natuurbescherming	Nederlandse wet die de bescherming regelt van gebieden in het kader van de Habitat- en Vogelrichtlijn, waaronder de Natura 2000-gebieden.

Opdracht

Provincie Flevoland
Postbus 55
8200 AB Lelystad
Factuuradres: crediteur@flevoland.nl
Telefoon: (0320)-265265
Fax: (0320)-265260

ENVIR Advocaten B.V.
Postbus 10012
1001 EA AMSTERDAM

Verzenddatum	*Uw referentie*	*Opdrachtnummer*	*Itemcode*
	VAR_uw referentie	VAR_nummer	VAR_itemcode

1) Opdrachtnummer vermelden op factuur en de factuur per e-mail te versturen aan crediteur@flevoland.nl
2) Opdracht tot het leveren van goederen of diensten zoals hieronder is aangegeven:

Omschrijving	Aantal	Eenheid	Bedrag (excl.btw)
<TXT:Omschrijving;;0;0>	<TXT>	<TXT>	<VAL:1;1;;>
<TXT:Omschrijving;;0;0>	<TXT>	<TXT>	<VAL:1;1;;>
<TXT:Omschrijving;;0;0>	<TXT>	<TXT>	<VAL:1;1;;>
<TXT:Omschrijving;;0;0>	<TXT>	<TXT>	<VAL:1;1;;>
<TXT:Omschrijving;;0;0>	<TXT>	<TXT>	<VAL:1;1;;>
<TXT:Omschrijving;;0;0>	<TXT>	<TXT>	<VAL:1;1;;>
<TXT:Omschrijving;;0;0>	<TXT>	<TXT>	<VAL:1;1;;>
<TXT:Omschrijving;;0;0>	<TXT>	<TXT>	<VAL:1;1;;>
<TXT:Omschrijving;;0;0>	<TXT>	<TXT>	<VAL:1;1;;>
		Totaal	€ 20,00

Levertijd
VAR_levertijd

Kortingen
VAR_kortingen

Handtekening

Naam
VAR_naam ondertekenaar

Afdeling
<VAR:pg_afdeling;0>

<BWS:geen:Geen Algemene Inkoopvoorwaarden toevoegen;OPTIE-3.docx:Algemene Inkoopvoorwaarden toevoegen /v>

Inlichtingen bij
[redacted]

Doorkiesnummer
06 [redacted]

Afleveradres
Visarenddreef 1
8232 PH Lelystad

Art. 5.1.2.e

PROVINCIE FLEVOLAND

Postbus 55
8200 AB Lelystad

Telefoon
(0320)-265265
Fax
(0320)-265260
E-mail
provincie@flevoland.nl
Website
www.flevoland.nl

Busscher Milieu Advies
De heer [redacted]
Dannenkampsweg 37a
7615 NK HARBRINKHOEK

Verzenddatum	*Bijlagen*	*Uw kenmerk*	*Ons kenmerk*
29 APR. 2022		05042022	2944794

Onderwerp
Opdrachtbrief toetsen agrarische inrichtingen i.v.m. stikstofrechten

Geachte heer [redacted]

Op 4 april 2022 heeft u met de heer [redacted] werkzaam bij provincie Flevoland, telefonisch contact met elkaar gehad. Tijdens het gesprek hebben we gesproken over de mogelijke ondersteuning op het vaststellen van 'stikstofrechten' bij agrarische inrichtingen. De heer [redacted] heeft u vervolgens verzocht om hiervoor zo spoedig mogelijk offerte uit te brengen. Inmiddels kan ondergetekende u bevestigen dat wij de opdracht aan u verstrekken. Waarbij we het volgende overkomen.

Hierbij verstrekt provincie Flevoland (hierna "de provincie") opdracht aan Busscher Milieu Advies (hierna "Busscher Milieu Advies") voor het verrichten van de onderstaande diensten.

Busscher Milieu Advies gaat de volgende diensten verrichten:

- Dossieronderzoek i.v.m. vaststellen referentiesituatie en vigerende situatie;
- Bedrijfsbezoek indien luchtfoto's onvoldoende duidelijkheid verschaffen;
- Uitvoeren AERIUS-berekening(en);
- Bespreken resultaten met medewerker(s) provincie Flevoland;
- Bespreken resultaten met inrichtinghouder/adviseur;
- Opstellen rapportage, hierin worden kort de uitgevoerde werkzaamheden, de gekozen uitgangspunten, de mogelijke onzekerheden en conclusies vastgelegd.

Busscher Advies verricht de diensten op grond van deze opdracht in overeenstemming met de in de offerte (kenmerk: 05042022) opgenomen diensten. Deze opdracht wordt, gelet op deze planning, aangegaan van 23 april 2022 tot 31 december 2022.

<u>Opdrachtsom</u>
Busscher Advies verricht de werkzaamheden op grond van deze opdracht op basis van bestede uren tegen een vast uurtarief ter hoogte van € [redacted] (zegge: [redacted] eurocent) exclusief btw (waarbij reisuren voor 50% worden vergoedt en een km-vergoeding van [redacted] per kilometer wordt gehanteerd) tot een maximum bedrag van € [redacted] (zegge: [redacted]) exclusief btw inclusief reiskosten en verblijfkosten en overige bijkomende kosten. Busscher Milieu Advies informeert de provincie per omgaande schriftelijk, indien Busscher Milieu Advies voorziet dat voornoemd maximumbedrag dreigt te worden overschreden.

Inlichtingen bij
[redacted]

Doorkiesnummer
06 [redacted]

Bezoekadres
[redacted]
Visarenddreef 1
Lelystad

Genoemd bedrag betreft de volledige vergoeding die de provincie verschuldigd is aan Busscher Milieu Advies voor de in het kader van deze opdracht te verrichten diensten en te leveren resultaten.

Facturatie
Busscher Milieu Advies factureert het door de provincie op grond van deze opdracht verschuldigde bedrag na afloop van elke maand.

De factuur dient te voldoen aan de wettelijke vereisten, bevat een specificatie van de kosten en het kenmerk van deze opdrachtbrief (2944794). De factuur, al dan niet voorzien van bijlagen, wordt als één bestand digitaal ingediend. Hiertoe wordt het e-mailadres crediteur@flevoland.nl gebruikt.
De provincie voldoet het verschuldigde bedrag, indien gefactureerd overeenkomstig voorgaande factureringsafspraken, na acceptatie van het geleverde resultaat, binnen dertig dagen na ontvangst en goedkeuring van de betreffende factuur.

De provincie vergoedt geen kosten die uit meerwerk voortkomen, tenzij de provincie voorafgaand aan de uitvoering van bedoelde extra diensten of werkzaamheden daartoe schriftelijk opdracht heeft verstrekt. Ook wijst de provincie u er uitdrukkelijk op dat Busscher Milieu Advies aan deze opdracht geen rechten kan ontlenen voor de uitvoering van enige vervolgopdracht of voor een opdracht in enig volgend kalenderjaar.

Voorwaarden
De heer [redacted] van de afdeling Strategie en Beleid, treedt namens de provincie op als contactpersoon voor deze opdracht. Hij is te bereiken via telefoonnummer 06-[redacted] of e-mailadres [redacted]@flevoland.nl.

Op deze opdracht zijn de bijgevoegde Algemene Inkoopvoorwaarden Provincie Flevoland 2018 van toepassing.

Het provinciehuis is gelegen naast het NS-station en bevindt zich in de nabijheid van het busstation.
Komt u met eigen vervoer dan kunt u betaald parkeren op het parkeerterrein aan de Middenweg of in de Zilverparkgarage. Meer parkeerruimte is beschikbaar in de Waaggarage. Het is niet mogelijk een parkeerplaats bij het provinciehuis te reserveren. Meer informatie over de bereikbaarheid vindt u op onze website www.flevoland.nl.

U wordt verzocht beide exemplaren van deze opdracht rechtsgeldig voor akkoord te (laten) ondertekenen, per pagina te paraferen en één exemplaar per omgaande aan de provincie te retourneren ter attentie van mevrouw Schuiling (mailadres: charlotte.schuiling@flevoland.nl)

Hoogachtend,

Provincie Flevoland
De Commissaris van de Koning in de provincie Flevoland,
namens deze,

[redacted]

Voor akkoord:

Busscher Milieu Advies

[redacted]

Naam:
Datum:

ALGEMENE INKOOPVOORWAARDEN PROVINCIE FLEVOLAND 2018 VOOR LEVERINGEN EN DIENSTEN

Deel A. Algemeen deel

De bepalingen van deel A zijn van toepassing zowel op leveringen als op diensten.

Artikel 1 Begripsbepalingen

De hierna volgende begrippen worden in deze algemene inkoopvoorwaarden in de hierna vermelde betekenis gebruikt:

a. provincie: provincie Flevoland;
b. opdrachtnemer: iedere (rechts)persoon alsmede diens vertegenwoordiger(s), gemachtigde(n) en rechtsverkrijgende(n), die met de provincie een overeenkomst sluit tot het verrichten van leveringen en/of diensten, waarop deze algemene inkoopvoorwaarden toepasselijk zijn, alsmede zijn werknemers en door hem bij de uitvoering van de overeenkomst ingeschakelde derden;
c. partij(en): de provincie en/of de opdrachtnemer;
d. overeenkomst: de overeenkomst van opdracht tussen de provincie en de opdrachtnemer op basis waarvan de opdrachtnemer leveringen en/of diensten verricht voor de provincie en de provincie een tegenprestatie voldoet aan de opdrachtnemer;
e. dag: kalenderdag;
f. schriftelijk: door middel van geschreven documenten, fax- of e-mailcommunicatie, alsmede andere door de wet daarmee gelijk gestelde vormen van communicatie;
g. prestatie: het door de opdrachtnemer op basis van een overeenkomst tot stand te brengen resultaat;
h. zaak: roerende zaak, waaronder mede begrepen energie en water;
i. resultaten: alle resultaten van een overeenkomst waaronder begrepen doch niet uitsluitend alle adviezen, ontwerpen, rapporten, rapportages, protocollen, modellen e.d. die een opdrachtnemer in het kader van een overeenkomst voor en in opdracht van de provincie worden opgesteld, samengesteld of vervaardigd.

Artikel 2 Overeenkomst

1. Afwijkingen van deze algemene inkoopvoorwaarden zijn uitsluitend geldig voor zover ze uitdrukkelijk schriftelijk door de provincie zijn aanvaard en gelden slechts voor de overeenkomst waarop ze betrekking hebben.
2. Een wijziging van de overeenkomst komt uitsluitend tot stand nadat een partij een voorstel van de andere partij schriftelijk heeft aanvaard.
3. Indien enige bepaling van deze algemene inkoopvoorwaarden nietig is of vernietigd wordt, blijven de overige bepalingen onverkort en volledig van kracht.
4. In geval van toepassing van het derde lid treden partijen in overleg teneinde nieuwe rechtsgeldige bepalingen ter vervanging van de nietige dan wel vernietigde bepalingen overeen te komen, waarbij zoveel mogelijk het doel en de strekking van laatstbedoelde bepalingen in acht worden genomen.
5. In geval van strijdigheid tussen een bepaling in een overeenkomst en een bepaling in deze algemene inkoopvoorwaarden, prevaleert de bepaling uit de overeenkomst.
6. Indien de provincie tekeningen, modellen, specificaties, instructies, planningen, keuringsvoorschriften en dergelijke voorschrijft, maken deze deel uit van de overeenkomst.

Artikel 3 Meerwerk en minderwerk

1. Indien door aanvullende wensen of door gewijzigde inzichten van de provincie of door wijziging van wettelijke voorschriften, de prestatie die de opdrachtnemer op grond van de overeenkomst moet verrichten, aantoonbaar wordt verzwaard dan wel uitgebreid, is sprake van meerwerk.
2. Tot meerwerk als bedoeld in het eerste lid worden niet gerekend essentiële werkzaamheden die de opdrachtnemer bij het sluiten van de overeenkomst had behoren te voorzien.
3. Indien de prestatie die de opdrachtnemer op grond van de overeenkomst moet verrichten, aantoonbaar wordt verlicht dan wel verminderd, is sprake van minderwerk.
4. Indien een partij meent dat van meer- en/of minderwerk sprake is, doet zij daarvan tijdig en schriftelijk mededeling aan de andere partij onder opgave van de financiële en andere gevolgen daarvan voor de uitvoering van de overeenkomst.
5. De opdrachtnemer vangt niet aan met de uitvoering van meerwerk dan na een schriftelijke opdracht daartoe van de provincie.
6. Meerwerk dat niet vooraf schriftelijk is overeengekomen, wordt niet door de provincie vergoed.
7. De opdrachtnemer zendt een aparte en gespecificeerde nota voor het meer- en/of minderwerk.

Artikel 4 Verplichtingen opdrachtnemer

1. De opdrachtnemer besteedt de uitvoering van de overeenkomst niet in zijn geheel uit aan een derde.
2. De opdrachtnemer besteedt de uitvoering van de overeenkomst niet gedeeltelijk uit aan een derde, tenzij hiermee voorafgaand schriftelijk is ingestemd door de provincie.
3. De opdrachtnemer vervangt de personen die zijn belast met de uitvoering van de overeenkomst en die in de overeenkomst zijn benoemd, tijdelijk noch definitief, tenzij hiermee vooraf schriftelijk is ingestemd door de provincie.
4. De provincie onthoudt haar instemming als bedoeld in de vorige leden niet en verbindt daaraan geen voorwaarden, tenzij dit in het voorkomende geval redelijk kan worden geacht.
5. De opdrachtnemer levert zijn prestatie goed en zorgvuldig, naar beste weten en kunnen op een wijze die aan de overeenkomst beantwoordt en binnen de overeengekomen termijn. De opdrachtnemer maakt daarbij geen inbreuk op intellectuele of industriële eigendomsrechten van derden en leeft alle van toepassing zijnde wettelijke eisen en overige overheidsvoorschriften na.
6. De opdrachtnemer gebruikt de in het kader van de overeenkomst door de provincie aan de opdrachtnemer verstrekte informatie en documentatie, waaronder tekeningen en modellen, alleen indien en voor zover dat in het kader van de uitvoering van de overeenkomst noodzakelijk is.
7. De informatie en documentatie als bedoeld in het zesde lid, blijft te allen tijde eigendom van de provincie.
8. Verplichtingen die naar hun aard zijn bestemd om ook na uitvoering van de overeenkomst voort te duren, behouden hun werking ook nadat de overeenkomst is uitgevoerd.

Artikel 5 Geheimhouding en bekendmaking

1. Partijen zijn verplicht alle direct of indirect van de andere partij vertrouwelijk verkregen informatie en (persoons)gegevens vertrouwelijk te behandelen, ook na afloop van de overeenkomst.
2. Partijen maken de informatie en (persoons)gegevens als bedoeld in het eerste lid, niet aan derden openbaar, tenzij hiermee vooraf schriftelijk is ingestemd door de andere partij, of op grond van een wettelijke verplichting of een rechterlijk bevel. Artikel 4, vierde lid, is van overeenkomstige toepassing.
3. De opdrachtnemer maakt in publicaties of reclame-uitingen geen melding van de overeenkomst en de resultaten hiervan en gebruikt de naam en/of het logo van de provincie niet als referentie, tenzij de provincie hiermee vooraf schriftelijk heeft ingestemd. Artikel 4, vierde lid, is van overeenkomstige toepassing.
4. In geval van overtreding van de voorgaande leden door de opdrachtnemer, verbeurt de opdrachtnemer aan de provincie een onmiddellijk opeisbare boete van € 5.000, - per geval.
5. Voor de opeisbaarheid van deze boete(s) is geen ingebrekestelling vereist en deze geldt onverminderd enig ander aan de provincie toekomend recht, waaronder het recht op volledige schadevergoeding en nakoming.
6. De provincie kan persberichten en andere openbare mededelingen coördineren.

Artikel 6 Toetsing

7. De provincie heeft het recht de prestatie te (laten)toetsen.
8. De provincie kan de toets bedoeld in het eerste lid, zowel voor, tijdens als binnen een redelijke termijn na de levering van de prestatie (laten)uitvoeren.

Artikel 7 Niet-tijdige nakoming

9. De opdrachtnemer meldt een dreigende termijnoverschrijding zo spoedig mogelijk schriftelijk aan de provincie, waarbij hij de aard van de dreigende termijnoverschrijding, de te treffen maatregelen en de verwachte duur van de vertraging vermeldt.
10. De provincie bevestigt schriftelijk de ontvangst van de melding als bedoeld in het eerste lid en geeft daarbij aan of zij instemt met de voorgestelde handelwijze. Deze instemming houdt niet in dat provincie de oorzaak van de dreigende vertraging erkent en laat alle andere rechten of vorderingen die de provincie op grond van de overeenkomst toekomen, onverlet.

Artikel 8 Tekortkoming in de nakoming

11. Een tekortkoming in de nakoming tengevolge van de volgende omstandigheden is in ieder geval toerekenbaar aan de tekortschietende partij: gebrek aan personeel, ziekte of staking van personeel, verlate levering van zaken, files, liquiditeitsproblemen, toerekenbare tekortkoming in de nakoming van door de opdrachtnemer ingeschakelde derden en andere, voorzienbare omstandigheden waarop de opdrachtnemer had kunnen en moeten anticiperen.
12. De provincie heeft het recht om voor rekening van en na overleg met de opdrachtnemer herstel of vervanging zelf uit te voeren of door derden te laten uitvoeren, onverminderd de mogelijkheden die de wet biedt en de overige rechten die haar toekomen, in de volgende gevallen:
    a. nakoming is blijvend onmogelijk;
    b. de in een schriftelijke ingebrekestelling gestelde termijn voor nakoming is ongebruiktverlopen;
    c. er is sprake van zodanige spoedeisendheid dat onmiddellijke actie isgeboden.

Artikel 9 Aansprakelijkheid

13. Tenzij anders overeengekomen, is de partij die toerekenbaar tekortschiet in de nakoming van haar verplichtingen, tegenover de andere partij aansprakelijk voor de door de andere partij geleden dan wel te lijden schade, met dien verstande dat de aansprakelijkheid per contractsperiode beperkt is tot een bedrag van:
    - voor opdrachten waarvan de totale waarde kleiner is dan of gelijk aan € 50.000,–: € 150.000,– per gebeurtenis met een maximum aantal van 3 gebeurtenissen;
    - voor opdrachten waarvan de totale waarde meer is dan € 50.000,– maar kleiner dan of gelijk aan € 100.000,–: € 300.000,– per gebeurtenis met een maximum aantal van 3 gebeurtenissen;
    - voor opdrachten waarvan de totale waarde meer is dan € 100.000,– maar kleiner dan of gelijk aan € 150.000,–: € 500.000,– per gebeurtenis met een maximum aantal van 3 gebeurtenissen;
    - voor opdrachten waarvan de totale waarde meer is dan € 150.000,– maar kleiner dan of gelijk aan € 500.000,–: € 1.500.000,– per gebeurtenis met een maximum aantal van 3 gebeurtenissen;
    - voor opdrachten waarvan de totale waarde meer is dan € 500.000,–: € 3.000.000,– per gebeurtenis met een maximum aantal van 3 gebeurtenissen.
14. Samenhangende gebeurtenissen als bedoeld in het eerste lid, worden aangemerkt als één gebeurtenis.
15. De beperking van de aansprakelijkheid als bedoeld in het eerste lid komt te vervallen:
    a. in geval van aanspraken van derden op schadevergoeding voor dood- en letselschade;
    b. indien sprake is van opzet of grove schuld aan de zijde van de tekortschietende partij;
    c. in geval van schending van intellectuele eigendomsrechten als bedoeld in artikel 4, vijfde lid.

    In deze gevallen zijn de bepalingen uit afdeling 6.1.10 BW onverkort van toepassing, wat betekent dat de aansprakelijkheid van partijen niet door deze algemene voorwaarden wordt beperkt maar door de regeling daarvan in de wet.
16. Onder derden als bedoeld in het derde lid, worden mede begrepen volksvertegenwoordigers, bestuurders, werknemers en andere voor de provincie werkzame personen.
17. Indien een derde de provincie aansprakelijk stelt voor handelen of nalaten waarvoor de opdrachtnemer aansprakelijk is op grond van het bepaalde in de wet, deze algemene voorwaarden, de overeenkomst en bijbehorende documenten, neemt de opdrachtnemer de behandeling van deze aanspraak op eerste verzoek van de provincie en voor eigen rekening en risico over en vrijwaart de provincie terzake, met inachtneming van de leden 1, 2 en 3 van dit artikel.
18. Alle kosten, waaronder begrepen schadevergoeding, boetes en rente, die de provincie heeft gemaakt in verband met de behandeling van een aanspraak als bedoeld in het vijfde lid, komen voor rekening van de opdrachtnemer.
19. In het geval de belastingdienst of instanties aan wie de uitvoering van de sociale verzekeringswetgeving is opgedragen de rechtsverhouding tussen partijen aanmerken als een fictieve dienstbetrekking, neemt de opdrachtnemer de behandeling van alle aanspraken, waaronder begrepen boetes, rente en kosten, op eerste verzoek van de provincie en voor eigen rekening en risico over.
20. De opdrachtnemer verklaart dat hij genoegzaam is verzekerd en zich genoegzaam verzekerd zal houden tegen de aansprakelijkheid zoals bedoeld in deze algemene voorwaarden, de overeenkomst en bijbehorende documenten.

Artikel 10 Ontbinding

1. Partijen hebben het recht, onverminderd de mogelijkheden die de wet biedt en de overige rechten die hen toekomen, de overeenkomst tussen partijen buiten rechte te ontbinden, indien de andere partij enige verplichting uit de overeenkomst niet tijdig of niet behoorlijk nakomt en voor zover de tekortkoming vatbaar is voor herstel, nalaat zodanige tekortkoming te herstellen binnen de in een schriftelijke ingebrekestelling gestelde termijn voor nakoming.
2. Onverminderd de mogelijkheden die de wet biedt en de overige rechten die haar toekomen, heeft de provincie het recht om de overeenkomst tussen partijen direct en zonder ingebrekestelling buiten rechte te ontbinden, indien:
    a. de opdrachtnemer in staat van faillissement of in surséance van betaling verkeert, of op een aanmerkelijk deel van haar vermogen beslag wordt gelegd;
    b. de opdrachtnemer overlijdt of anderszins in de (fysieke) onmogelijkheid komt te verkeren om de overeenkomst uit te voeren;
    c. de opdrachtnemer overlijdt of anderszins in de (fysieke) onmogelijkheid komt te verkeren om de overeenkomst uit te voeren;
    d. de bedrijfsvoering van de opdrachtnemer (deels) is stilgelegd, hij zijn activiteiten (deels) heeft gestaakt of overgedragen of hij in liquidatie verkeert;
    e. de zeggenschap over of binnen de onderneming van de opdrachtnemer wijzigt bijvoorbeeld door wijziging van aandeelhouders of wisseling van bestuursleden;
    f. personeelsleden van of personen die werkzaam zijn bij de provincie, een al dan niet betaalde nevenfunctie bij de opdrachtnemer vervullen of ten tijde van de onderhandelingen hebben vervuld of die belangen hebben bij de opdrachtnemer of bij diens bedrijfsvoering, zonder dat de provincie daarvan voor de totstandkoming van de overeenkomst in kennis is gesteld;
    g. feiten of omstandigheden in relatie tot het bedrijf of de persoon van de opdrachtnemer bekend worden, die, waren deze bekend geweest vóór het tot stand komen van de overeenkomst, aanleiding zouden zijn geweest om geen overeenkomst met deze opdrachtnemer aan te gaan.
3. De opdrachtnemer is verplicht de provincie terstond te informeren over het optreden of redelijkerwijs voorzienbaar zijn van een van de omstandigheden als bedoeld in het tweede lid.
4. In geval van ontbinding van de overeenkomst heeft de opdrachtnemer geen recht op enige schadevergoeding.

5. In geval van ontbinding heeft de provincie het recht om de reeds door de opdrachtnemer geleverde en door de provincie betaalde prestatie te blijven gebruiken.
6. De provincie kan afgifte vorderen van hetgeen reeds op basis van de overeenkomst is ontwikkeld of gerealiseerd en van de gegevens die nodig zijn om een en ander te kunnen voltooien en gebruiken, tegen betaling van een corresponderend deel van de overeengekomen tegenprestatie.
7. Partijen kunnen overeenkomen dat de opdrachtnemer de prestatie zodanig afrondt, dat deze voldoet aan hetgeen is overeengekomen dan wel dat deze door een ander kan worden voltooid.

Artikel 11 Prijzen en tarieven

1. Prijzen en tarieven zijn vast voor de duur van de overeenkomst en in euro's en omvatten alle belastingen, maar exclusief BTW en betreffen de overeengekomen prestatie, alsmede alle overige kosten, zoals die van training of inwerking van personeel, reis- en verblijf- en voorrijkosten, administratiekosten en de kosten van de verpakking.
2. De in het eerste lid bedoelde prijzen gelden ook voor meer- en minderwerk als bedoeld in artikel 3.

Artikel 12 Betaling

1. Tenzij factureringsmomenten zijn overeengekomen, zendt de opdrachtnemer niet eerder een factuur aan de provincie dan nadat de prestatie is verricht en geaccepteerd.
2. In een factuur is in ieder geval opgenomen:
   a. opgave van het aantal werkelijk en noodzakelijk bestede uren, alsmede de data waarop een en ander is verricht, of
   b. een korte omschrijving van de verrichte prestatie.
3. De provincie voldoet binnen dertig dagen na ontvangst en goedkeuring van de desbetreffende factuur de op grond van de overeenkomst verschuldigde bedragen, mits gefactureerd overeenkomstig de factureringsafspraken en na acceptatie van de prestatie en de bijbehorende documentatie.
4. In geval van te late betaling is de provincie de wettelijke rente verschuldigd.
5. In geval van vooruitbetaling door de provincie verstrekt de opdrachtnemer op eerste verzoek daartoe en voorafgaand aan de eerste vooruitbetaling, op zijn kosten voldoende zekerheid voor (terug)betaling, voor het geval de opdrachtnemer op enigerlei wijze tekort schiet in de nakoming van zijn verplichtingen waarop de vooruitbetaling ziet.
6. De zekerheid wordt verstrekt door middel van een originele verklaring (bankgarantie "op afroep") van een erkende kredietinstelling ter hoogte van het door de provincie vooruit te betalen of vooruitbetaalde bedrag, vermeerderd met eventuele rente en kosten, een en ander goed te keuren door de provincie.
7. Indien is overeengekomen dat betaling volgens nacalculatie plaatsvindt, specificeert de opdrachtnemer de factuur zoals overeengekomen.
8. Betaling door de provincie houdt op geen enkele wijze afstand van enig recht in.
9. Het is de opdrachtnemer niet toegestaan zijn prestatie te verrekenen met een vordering op de provincie, uit welken hoofde dan ook verschuldigd.
10. De provincie heeft het recht de voldoening van een factuur op te schorten in het geval van een dreigende vertraging als bedoeld in artikel 7, eerste lid, of een toerekenbare tekortkoming als bedoeld in artikel 8, eerste lid.
11. Overschrijding van een betalingstermijn door de provincie of niet-betaling van een factuur op grond van vermoedelijke inhoudelijke onjuistheid daarvan of in geval van ondeugdelijkheid van de prestatie, geeft de opdrachtnemer niet het recht zijn werkzaamheden op te schorten dan wel te beëindigen.
12. De provincie kan de factuur door een door haar aan te wijzen accountant als bedoeld in artikel 393, eerste lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek op inhoudelijke juistheid laten controleren. De opdrachtnemer verleent de betrokken accountant inzage in boeken en bescheiden en verstrekt hem alle gegevens en informatie die deze verlangt.
13. De controle als bedoeld in het twaalfde lid, is vertrouwelijk en strekt zich niet verder uit dan voor het verifiëren van de facturen is vereist.
14. De accountant brengt zijn rapportage zo spoedig mogelijk aan partijen uit.
15. De kosten van het accountantsonderzoek als bedoeld in de vorige leden, komen voor rekening van de provincie, tenzij uit het onderzoek van de accountant blijkt dat de factuur niet juist dan wel onvolledig is, in welk geval bedoelde kosten voor rekening van de opdrachtnemerkomen.

Artikel 13 Zaken van de provincie

1. In het geval de provincie aan de opdrachtnemer zaken, zoals grondstoffen, hulpstoffen, gereedschappen, tekeningen, specificaties en software, ter beschikking heeft gesteld ten behoeve van de uitvoering van de overeenkomst, blijven deze zaken eigendom van de provincie. Aan de terbeschikkingstelling kunnen voorwaarden worden verbonden.
2. De opdrachtnemer bewaart de ter beschikking gestelde zaken afgescheiden van soortgelijke zaken welke behoren aan hemzelf of aan derden.
3. De opdrachtnemer zal de ter beschikking gestelde zaken merken als eigendom van de provincie.
4. De opdrachtnemer retourneert al hetgeen hij in het kader van de uitvoering van de overeenkomst van de provincie onder zich heeft, binnen veertien dagen nadat de overeenkomst is uitgevoerd zonder kosten aan de provincie.
5. Het is de opdrachtnemer niet toegestaan een kopie van de in het eerste lid bedoelde zaken te bewaren of te gebruiken, anders dan in het kader van zijn archiveringsverplichtingen.

Artikel 14 Arbeidsvoorwaarden en arbeidsdiscriminatie

1. Opdrachtnemer houdt zich bij het verrichten van de werkzaamheden aan de geldende wet- en regelgeving op het gebied van arbeidsvoorwaarden en aan de CAO die op hem en zijn werknemers van toepassing is.
2. Opdrachtnemer legt alle arbeidsvoorwaardelijke afspraken ten behoeve van het verrichten van de werkzaamheden op een inzichtelijke en toegankelijke wijze vast.
3. Opdrachtnemer verschaft desgevraagd en onverwijld aan bevoegde instanties toegang tot deze arbeidsvoorwaardelijke afspraken en werkt mee aan controles, audits of loonvalidatie.
4. Opdrachtnemer verschaft desgevraagd en onverwijld aan provincie toegang tot de in lid 2 genoemde arbeidsvoorwaardelijke afspraken indien provincie dit noodzakelijk acht in verband met het voorkomen van of de behandeling van een loonvordering aangaande verrichte arbeid ten behoeve van het verrichten van de werkzaamheden.
5. Opdrachtnemer legt de verplichtingen voortvloeiend uit de vorige leden onverkort op aan alle partijen waarmee hij contracten aangaat ten behoeve van het verrichten van werkzaamheden en bedingt tevens dat deze partijen vervolgens bedoelde verplichtingen onverkort opleggen aan alle partijen met wie zij op hun beurt contracten aangaan ten behoeve van het verrichten van de werkzaamheden.
6. Ter voorkoming van het maken van ongeoorloofd onderscheid, in het bijzonder naar godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, geslacht, ras, nationaliteit, seksuele geaardheid, burgerlijke staat, handicap, chronische ziekte, leeftijd of welke grond dan ook, zullen alleen functierelevante eisen betreffende de uitvoering van de overeenkomst door de opdrachtnemer aan haar personeel en/of onderaannemers kunnen worden gesteld en door de provincie worden meegewogen.

Artikel 15 Overdracht van rechten en/of verplichtingen

1. Het is partijen niet toegestaan hun rechten en verplichtingen op basis van de overeenkomst zonder voorafgaande schriftelijke instemming van de andere partij geheel of gedeeltelijk over te dragen aan een derde. Aan dit verbod komt goederenrechtelijke werking toe in de zin van artikel 3:83, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek. Artikel 4, vierde lid, is van overeenkomstige toepassing.
2. Het eerste lid geldt niet ten aanzien van het vestigen van eenpandrecht.

Artikel 16 Toepasselijk recht en geschillen

1. Op de overeenkomst en alle overeenkomsten die daaruit voortvloeien is uitsluitend Nederlands recht van toepassing.
2. Partijen lossen waar mogelijk hun geschillen op door middel van goedoverleg.
3. Indien partijen niet tot een oplossing komen of in spoedeisende gevallen, zullen de geschillen worden voorgelegd aan de bevoegde rechter in het arrondissement van de hoofdstad van de provincie.

Deel B. Leveringen

De bepalingen van deel B zijn van toepassing op leveringen, naast de bepalingen van deel A.

Artikel 17 Specifieke garanties voor leveringen

1. Een geleverde zaak bezit tenminste de eigenschappen die zijn overeengekomen en welke de provincie op grond van de overeenkomst magverwachten.
2. Voor een geleverde zaak geldt een garantietermijn van 24 maanden, tenzij uit wet of jurisprudentie een langere termijn volgt dan wel de opdrachtnemer of de branche van de opdrachtnemer een langere termijn hanteert, in welk geval de langste termijngeldt.
3. De opdrachtnemer herstelt voor eigen rekening alle fouten en gebreken die zich binnen de garantietermijn openbaren en die niet te wijten zijn aan normale slijtage of onoordeelkundig gebruik.
4. De opdrachtnemer garandeert dat gedurende de gebruikelijke levensduur van de geleverde zaak nieuwe onderdelen voorhanden zijn om fouten en gebreken aan deze zaak te kunnen herstellen.

Artikel 18 Aflevering van een zaak

1. Aflevering vindt plaats op de overeengekomen locatie en het overeengekomen tijdstip en geschiedt voor rekening en risico, waaronder transport en verzekeringen, van de opdrachtnemer.
2. De opdrachtnemer overhandigt alle documenten die betrekking hebben op of verband houden met een te leveren zaak, zoals certificaten, paklijsten, gebruiksaanwijzingen (in Nederlandse taal gesteld), uiterlijk ten tijde van de aflevering aan de provincie of zendt deze, zo mogelijk, op voorhand aan de provincie.
3. De opdrachtnemer voert alle gebruikte verpakkingsmaterialen voor zijn rekening en risico af en draagt zorg voor een milieuvriendelijke verwerking.

Artikel 19 Risico- en eigendomsovergang

De eigendom en het risico van een zaak gaat pas over op de provincie zodra de zaak is gemonteerd en/of geïnstalleerd, zich in de feitelijke macht van de provincie bevindt en na acceptatie van de levering.

Artikel 20 Toepasselijk recht

De toepasselijkheid van het Weens koopverdrag, en van eventuele andere, internationale regelingen inzake koop van roerende zaken, voor zover de werking hiervan door partijen kan worden uitgesloten, is uitgesloten.

Deel C. Diensten

De bepalingen van deel C zijn van toepassing op diensten, naast de bepalingen van deel A.

Artikel 21 Verplichtingen van de opdrachtnemer

1. De opdrachtnemer verricht de dienst met de zorgvuldigheid, deskundigheid en professionaliteit die gebruikelijk is binnen de branche of beroepsgroep van de opdrachtnemer.
2. De opdrachtnemer zet uitsluitend gekwalificeerde personen in voor het uitvoeren van de overeenkomst.
3. Indien nodig, zorgt de opdrachtnemer voor adequate vervanging van de in het tweede lid bedoelde personen.
4. De aan vervanging als bedoeld in het derde lid verbonden meerkosten zijn voor rekening van de opdrachtnemer.
5. De opdrachtnemer zet uitsluitend personen in die in Nederland arbeid mogen verrichten.

Artikel 22 Intellectuele en industriële eigendomsrechten

1. A) Alle intellectuele en industriële eigendomsrechten en databankrechten die zullen ontstaan of kunnen worden uitgeoefend ten aanzien van de resultaten van de overeenkomst berusten in beginsel te allen tijde bij de provincie.
2. B) Dit uitgangspunt geldt niet:
   - inzake rechten op eventueel ten behoeve van de opdracht door de opdrachtnemer ontwikkelde software modellering en de daarvoor gebruikte softwareprogrammatuur,
   - op andere door de opdrachtnemer in het kader van de overeenkomst ontwikkelde kennis en knowhow die ten grondslag ligt aan het aan de provincie geleverde resultaat.
3. De opdrachtnemer draagt alle intellectuele en industriële rechten die mochten ontstaan ten aanzien van de prestatie – voor zover mogelijk – op het moment van het ontstaan daarvan bij voorbaat en om niet over aan de provincie, welke overdracht door de provincie reeds nu voor alsdan wordt aanvaard. Voor zover voor de overdracht van de genoemde rechten op enig moment een nadere akte zou zijn vereist, machtigt de opdrachtnemer de provincie reeds nu voor alsdan onherroepelijk om zodanige akte op te maken en mede namens de opdrachtnemer te ondertekenen, onverminderd de verplichting van de opdrachtnemer om op eerste verzoek van de provincie aan de overdracht van deze rechten medewerking te verlenen, zonder daarbij voorwaarden te kunnen stellen.
4. De opdrachtnemer doet met de totstandkoming van de overeenkomst afstand jegens de provincie van alle eventueel aan hem, opdrachtnemer, toekomende zogenoemde persoonlijkheidsrechten, in de mate als de toepasselijke regelgeving zodanige afstand toelaat. De opdrachtnemer doet, hiertoe gevolmachtigd, ook namens het aan zijn zijde betrokken personeel, afstand jegens de provincie van alle eventueel aan deze personeelsleden toekomende persoonlijkheidsrechten, in de mate waarin de toepasselijke regelgeving zodanige afstandtoelaat.
5. De opdrachtnemer mag de resultaten van de overeenkomst waarop krachtens het eerste lid een eigendomsrecht ten behoeve van de provincie rust enkel voor zichzelf of ten behoeve van derden gebruiken zolang de belangen van de provincie hierdoor niet worden geschaad.
6. Indien de intellectuele eigendomsrechten niet berusten bij de provincie zoals gesteld in lid 1, verleent opdrachtnemer de provincie door het sluiten van de overeenkomst een eeuwigdurend gebruiksrecht ten aanzien van de in het eerste lid bedoelde, uitgezonderde rechten.
7. De provincie geldt als ontwerper in de zin van artikel 6, tweede lid, van de Eenvormige Beneluxwet inzake tekeningen en modellen en heeft bij uitsluiting het recht om een eindproduct dat daarvoor in aanmerking komt te deponeren bij het in artikel 8 van die wet bedoelde bureau, al dan niet door tussenkomst van een nationaledienst.
8. Indien een derde de provincie aansprakelijk stelt ter zake van (gestelde) inbreuk op intellectuele of industriële eigendomsrechten van die derde, vergelijkbare aanspraken met betrekking tot kennis, ongeoorloofde mededinging en dergelijke daaronder begrepen, waarvoor de opdrachtnemer aansprakelijk is op grond van het bepaalde in deze algemene voorwaarden, de overeenkomst en bijbehorende documenten, neemt de opdrachtnemer de behandeling van deze aanspraak op eerste verzoek van de provincie en voor eigen rekening en risico over. De opdrachtnemer verplicht zich tot het op zijn kosten treffen van alle maatregelen die kunnen bijdragen tot voorkoming van stagnatie en tot beperking van de te maken extra kosten en/of te lijden schade als gevolg van bedoelde inbreuken.

busscher
MILIEU ADVIES

Provincie Flevoland
T.a.v. de heer [redacted]
Afdeling Strategie & Beleid
Visarenddreef 1
8232 PH Lelystad

Dannenkampsweg 37a
7615 NK HARBRINKHOEK
Telefoon: 06-[redacted]
E-mail: [redacted]@busschermilieu.nl

KVK-nummer: 67735479
btw-nummer: [redacted]
Bankrekeningnummer: [redacted]

Datum: 5 april 2022
Ons Kenmerk: 05042022

Onderwerp: offerte toetsen agrarische inrichtingen i.v.m. stikstofrechten

Geachte heer [redacted]

Op 4 april 2022 hebben uw collega, de heer [redacted], en ondergetekende telefonisch contact met elkaar gehad. Tijdens het gesprek hebben we gesproken over de mogelijke ondersteuning van mijn kant bij het vaststellen van 'stikstofrechten' bij agrarische inrichtingen. De heer [redacted] heeft mij vervolgens verzocht om hiervoor zo spoedig mogelijk offerte uit te brengen.

Uw vraag
Een x-aantal (agrarische) inrichtingen binnen de provincie Flevoland heeft belangstelling voor het opkopen, verplaatsen, dan wel herinrichtingen van hun bedrijf. Dit al dan niet met (financiële) ondersteuning vanuit de provincie Flevoland. Voor de provincie Flevoland is het hierbij van belang om inzicht te krijgen in de situatie en mogelijkheden van deze bedrijven. Dit inzicht wil de provincie Flevoland via een onafhankelijke (externe), maar deskundige partij verkrijgen.
Het is vooraf niet vast te stellen om hoeveel bedrijven het hierbij gaat en het is vooraf ook niet duidelijk op welke momenten de provincie Flevoland een beroep gaat doen op de in te huren partij.

Ons voorstel
Busscher Milieu Advies kan voor u het door u gewenste inzicht bij de (agrarische) bedrijven verschaffen. Hierbij merken wij op dat wij op dit moment geen werkzaamheden uitvoeren voor bedrijven welke zijn gelegen binnen de provincie Flevoland. Hierdoor zal er geen sprake zijn van belangenverstrengeling.

De uit te voeren werkzaamheden zullen per dossier en in onderling overleg worden vastgesteld.
In grote lijnen bestaan de werkzaamheden uit:

- dossieronderzoek ivm vaststellen referentiesituatie en vigerende situatie;
- bedrijfsbezoek indien luchtfoto's onvoldoende duidelijkheid verschaffen;
- uitvoeren AERIUS-berekening(en);
- bespreken resultaten met medewerker(s) provincie Flevoland;
- bespreken resultaten met inrichtinghouder/adviseur;
- opstellen rapportage, hierin worden kort de uitgevoerde werkzaamheden, de gekozen uitgangspunten, de mogelijke onzekerheden en conclusies vastgelegd.

Uitgangspunten en voorwaarden

Voor een goede samenwerking zijn de volgende voorwaarden:

- Alle werkzaamheden worden verrekend tegen een tarief van € [redacted] per uur (exclusief btw);
- De overleggen vinden in principe digitaal plaats;
- Reistijd en -kosten voor overleg op locatie of bedrijfsbezoek worden gedeclareerd tegen 50% van het uurtarief en [redacted] per gereden kilometer;
- Eventuele overige kosten zullen slechts na goedkeuring van uw zijde worden gedeclareerd;
- De in deze offerte genoemde tarieven zijn geldig tot en met 31 december 2022;
- De betalingstermijn van de facturen bedraagt 20 dagen;
- Voor de provincie Flevoland is er geen sprake van een minimum aantal af te nemen uren bij Busscher Milieu Advies;
- Voor zover niet anders overeengekomen is, is van toepassing de "De Nieuwe Regeling 2011, Rechtsverhouding opdrachtgever–architect, ingenieur en adviseur" (herziene versie d.d. juli 2013). Deze regeling zal op uw verzoek aan u ter beschikking worden gesteld. U kunt de regeling ook downloaden via de link: http://www.nlingenieurs.nl/wp-content/uploads/2013/03/Rechtsverhouding-DNR2011-juli2013-NED.pdf;
- Bij bepalingen in dit contract die afwijken van de DNR 2011 prevaleert dit contract.

Mocht u naar aanleiding van deze aanbieding nog vragen of opmerkingen hebben, dan kunt u uiteraard contact met mij opnemen (tel. 06-[redacted] of email: [redacted]@busschermilieu.nl).

Ik vertrouw er op u hiermee een passende aanbieding te hebben gedaan en zie graag uit naar een verdere samenwerking. Wanneer u akkoord gaat met dit voorstel, verzoek ik u vriendelijk om een schriftelijke opdracht te verstrekken.

Datum:

Met vriendelijke groet,

[redacted]

Voor akkoord,
provincie Flevoland

Extra bijeenkomst aanpak stikstof Noordoostpolder – notulen 19 april 2022

Op 19 april waren ruim 50 agrarische ondernemers online aanwezig bij de Teamsvergadering. Namens de provincie Flevoland lichtten hier [redacted] en [redacted] de berekeningen toe die we willen gaan hanteren in het gebiedsproces Noordoostpolder. Want de Flevolandse bijdrage in de neerslag van stikstof in dichtbijgelegen stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden moet worden teruggebracht. Die neerslag wordt, zoals dat landelijk geldt, ten opzichte van de situatie in 2019 met stappen verminderd: 40% in 2025, 50% in 2030 en 74% in 2035. Het kabinet overweegt om de 74% reductie te versnellen naar 2030.

Reductiedoelstelling
De Flevolandse bijdrage aan de stikstofneerslag in Natura-2000-gebied de Weerribben-Wieden in Overijssel bedraagt 10,2%.
De vermindering van de uitstoot met de genoemde percentages heeft betrekking op deze 10,2%. Dit willen we bereiken door een reductie van de uitstoot van ammoniak in het deel van de Noordoostpolder dat grenst aan de Weerribben en Wieden in combinatie met een beperktere vermindering van de uitstoot bij de bedrijven in de rest van de provincie. We halen hiermee de doelstelling, omdat de Weerribben-Wieden ten opzichte van de andere Natura 2000 het dichtstbij liggen. De streefpercentages in de oostrand van de Noordoostpolder (NOP) zijn een daling van 50 tot 70% van de 10,2% die Flevoland bijdraagt aan de stikstofneerslag in de Weerribben-Wieden.
In de rest van de provincie is het streefpercentage een reductie van 20% van het 10,2%-aandeel in de depositie.

Gebiedsgerichte aanpak
In de gebiedsgerichte aanpak gaat het om het vinden van een nieuwe balans tussen ecologie en economie, waarbij het terugdringen van (de effecten van) stikstofdepositie in kwetsbare natuurgebieden een randvoorwaarde is. Hierbij kijken we vooral naar knelpunten, kansen en maatregelen op gebiedsniveau. Uit eerdere gesprekken met agrarische en niet-agrarische bedrijven blijkt dat de voorkeur uitgaat naar een aanpak die zowel voor de Weerribben en Wieden als voor de bedrijven in Flevoland effectief is. Een nieuw evenwicht is van belang. We willen ontwikkelingen weer mogelijk maken, maar ook de landbouw duurzaam toekomstperspectief bieden.
Dit perspectief ontstaat in samenspraak met de maatschappelijke partners van de provincie: met gemeenten, bedrijfsleven, boeren en natuurorganisaties.

Vervolg
Deze avond was het vervolg op de startbijeenkomst van 30 maart 2022. Het eerste vervolg zijn de keukentafelgesprekken waarin we bij de ondernemers in de noordoostelijke rand van de Noordoostpolder op de koffie komen. We willen met elkaar de mogelijkheden verkennen van bijvoorbeeld innovatieve maatregelen om de doelstellingen te halen. De financiering vanuit het rijk is hierbij van belang. Dit is een reden waarom de provincie het gebiedsplan op tijd gereed wil hebben. Als het gebiedsplan op tijd gereed is, dan kan de financiering van het maatregelenpakket bij het Rijk aan worden gevraagd.

Op 18 mei 2022 organiseren we wederom een bijeenkomst bij de Orchideeenhoeve. Daarbij geven we graag nog een verdiepende toelichting op de berekeningen, datagegevens en beantwoorden graag uw vragen.

In juni komen we terug bij de ondernemers in de noordoostelijke rand van de Noordoostpolder met de eerste tussenrapportage als resultaat. Dit is een verkennend eerste beeld waarbij de interesse is gepeild om deel te nemen aan stikstofmaatregelen van het rijk en de provincie.

Gegevens beschikbaar
De provincie zorgt ervoor dat alle gegevens, data, cijfers, berekeningen, presentaties en informatie beschikbaar komt op de website www.flevoland.nl/stikstof voor iedereen in het gebied en in heel Flevoland. Er komen meerdere momenten met een verdere toelichting op deze gegevens. De ondernemers in het gebied in de Noordoostpolder worden hierover op de hoogte gehouden.

Verslag 19 april 2022

1. **Opening**
   - In de bijeenkomst zijn [redacted] en [redacted] nader in gegaan op de aanleiding, uitgangspunten, begrenzing, vervolgproces en planning voor het gebiedsproces Noordoostpolder.

2. **Stikstof vanaf het begin**
   - Europese afspraken voor het beschermen van natuurwaarden en biodiversiteit in zogenoemde Vogel- en habitatrichtlijn.
   - In Nederland verankerd in de Wet natuurbescherming (voorheen Natuurbeschermingswet 1998).
   - Voor elk natuurgebied zijn instandhoudingsdoelen vastgesteld.
   - Grootste deel van de lucht bestaat uit stikstof (N2)
   - Alleen reactieve stikstof heeft natuurgevolgen:
     NH3 – Ammoniak – voornamelijk mest
     NOx – Stikstofoxiden – voornamelijk verbranding

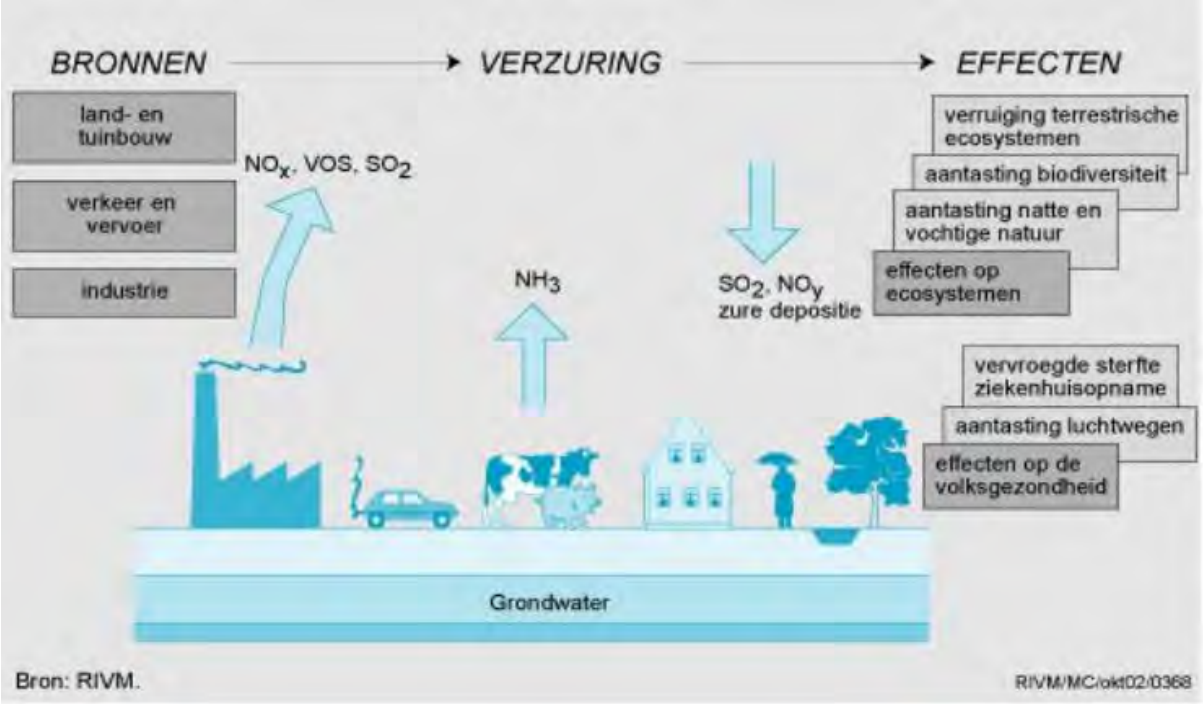

3. **De stikstofaanpak in NL**
   - In eerste instantie begonnen met vergunnen van grote industrie en veehouderij.
   - In 2009 werden de eerste vergunningen vernietigd.
   - Aantal provincies probeerden een stikstofbank.
   - In 2015 Programma Aanpak Stikstof (PAS) opgesteld en in 2019 vernietigd – ruimte uitgegeven die nog niet was gemaakt.
   - Na PAS heeft Kabinet een nieuwe aanpak ontwikkeld, de basis ligt in de Wet stikstofreductie en natuurherstel.
   - Het kabinet streeft naar een omgevingswaarde van 74% onder de Kritische Depositie Waarde (KDW) in 2035, dat komt overeen met pakweg 50% reductie stikstof. Het kabinet wilt dit bereiken door een combinatie van generiek beleid en gebiedsgerichte aanpak.
   - Daarvoor is 6 miljard beschikbaar.

- Nieuwe kabinet vervroegt de doelen naar 2030 en zet in op transitie landelijk gebied, zodat zij kan combineren met andere grote opgave zoals Kaderrichtlijn water (KRW) en klimaatopgave.
- 25 miljard beschikbaar bovenop de 6 miljard voor stikstof.

4. **Hoofdlijnen Flevolandse aanpak stikstof (FAS) Programma Stikstof in Flevoland**
   - **Uitgangspunt: Flevoland wil een innovatieve, agrarische en duurzame provincie blijven.**
   - Maatschappelijk doel: herstellen biodiversiteit & natuur en vlot trekken economie → naar een nieuw evenwicht.
   - **Flevolandse aanpak stikstof doel**: reductie van de Flevolandse bijdrage in de overbelasting van dichtbij gelegen stikstof-gevoelige Natura 2000-gebieden met 74% ten opzichte van 2019.
   - Medio 2022: richtinggevend gebiedsdoel.
   - Medio 2023: vaststellen provinciale gebiedsplannen.

5. **Conclusies**
   - Sectoren verkeer en vervoer, energie en industrie moeten stikstofoxiden verminderen; dit loopt voldoende via ingroei Euro 6 normen, Stikstofoxiden regelgeving en CO2 beleid.
   - Met emissiereducties in agrarische sector in tabel halen we het doel van de Flevolandse aanpak stikstof op een efficiënte en robuuste manier.
   - Er zijn in ieder geval meekoppelkansen vanuit bossenstrategie / agro forestry/ natuur inclusief en andere thema's.
   - Voorstel provincie Flevoland: gezamenlijk verkennen van mogelijke maatregelen die passen bij de bedrijven in de NOP. Desgewenst opties laten evalueren door een gezamenlijk te kiezen bureau. Daarbij kijken naar toepasbaarheid in de NOP, kosten (investeringen, gebruikskosten), prestaties en andere vragen die u belangrijk vind.

6. **Q&A**

Vraag: wat gegeurd er met de depositie als het eenmaal in de bodem is?
Antwoord:

Vraag: is de reductie van 74% o.b.v. depositie of emissie?
Antwoord: 74% reductie van depositie.

Vraag: Is in de NH3 emissie alleen uitgegaan van veehouderij?
Antwoord: cijfers NH3 zijn gebaseerd op alle sectoren en die van NOx ook.

Vraag: Hoe is de emissie van akkerbouw bepaald?
Antwoord: Emissie akkerbouw is bepaald door de WUR op basis van onderzoek en bedrijfsgegevens van RVO.

Vraag: wat is het aandeel landbouw ten opzichte van de Nederlandse landbouw (Flevoland is een vee extensieve provincie)
Antwoord: Zie TNO rapportage voor verdeling per provincie (blz 9). Maar is op depositieniveau, niet emissieniveau.

Vraag: kan 1 stal in meerdere paarse vlakjes zitten?
Antwoord: 1 stal kan maar 1 paars vlakje zitten.
Vervolgvraag: Lijkt me een groot aantal. Zijn dit nog allemaal stallen waar ook vee wordt gehouden?
Vervolgantwoord: er zijn in de provincie 516 vlakjes met 1 of meerdere stallen.

Vraag: Ik lees dat u uitgaat van rond de 1600 agrarische bedrijven in Flevoland. Klopt dat wel?

Vraag: wat is de emissie van de natuur ten opzicht van de akkerbouw
Antwoord: emissie van de akkerbouw is hoger. Zie rapport Verkenning stikstofuitstoot door dieren in de natuur | RIVM uit 2021. Uitstoot natuur is ongeveer 1,5 % van de totale ammoniakuitstoot.

Vraag: Is er rekening gehouden met bedrijven die nog ruimte in de vergunning hebben en die dus meer vee kunnen houden?
Antwoord: Nee, we gaan uit van de feitelijke emissies. De ruimte in vergunningen - de latente ruimte - ontwikkelt het Rijk momenteel een strategie voor.

Vraag: U noemt groene landschapselementen, maar de minister doet daar niets mee?
Antwoord: Bij interesse vanuit ondernemers willen we juist richting Rijk om te zorgen dat zaken op de agenda komen. Inclusief middelen. Daarom willen we ook zo graag de keukentafelgesprekken aangaan. Om te inventariseren wat de ondernemers zelf als kansrijk/interessant zien.

Vraag: waarom stoot biologische koe minder uit dan een gangbare koe, het blijft dezelfde koe?
Antwoord: Emissies uit de landbouw zijn gebaseerd op onderzoek, met name van de WUR. Zij kijken specifiek naar gangbare zowel als biologische sector. Zie dit rapport bv voor ammoniakemissies uit de biologische sector: https://research.wur.nl/en/publications/quick-scan-stikstofproblematiek-en-biologische-veehouderij-mogeli

Vraag: Is omschakelfonds landelijk of provinciaal?
Antwoord: Volgens mij doelt u op deze landelijke regeling: https://www.aanpakstikstof.nl/themas/landbouw/vragen-en-antwoorden/omschakelprogramma

Vraag: Kunnen jullie kwantificeren hoeveel kg N er gereduceerd moet worden, hoeveel kg N er nodig is voor de PAS melders en hoeveel kg N er nodig is voor ontwikkelingen zoals huizenbouw en haven Urk?
Antwoord: PAS-melders wordt over paar maanden inzichtelijk. We hebben de verificatie dossiers allemaal binnen, maar duurt een tijd om daar doorheen te gaan. Ontwikkelingen is zeer beperkt. Meeste ontwikkelingen ontstaan op voormalig bemeste akkers en kunnen daarom 'intern salderen'. Sowieso gaat het altijd om depositie. Een kg dichtbij 'levert meer depositie op' dan een kg reductie ver weg.

Vraag: Mocht de reductie na een aantal jaren gehaald zijn, wat is hierna de toekomst van het gebied? Eeuwige stilstand of zijn er nog mogelijkheden tot ontwikkeling op de echt lange termijn in het gebied, en is hier over nagedacht?
Antwoord: Dit is het rapport van de WUR over landschapselementen in Flevoland. https://research.wur.nl/en/publications/effecten-van-landschapsinrichting-in-de-gebiedsgerichte-aanpak-va. Op het mogelijke effect van het aanbrengen van landschapselementen in de provincie Flevoland op de ammoniakdepositie op drie nabij de provincie Flevoland gelegen stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden (De Wieden en Weerribben, Veluwe en Naardermeer) is een literatuurstudie gedaan en is een aantal indicatieve modelberekeningen uitgevoerd. Hierbij zijn voor de provincie Flevoland effecten van verschillende varianten van landschapselementen op de ammoniakdepositie op de drie Natura 2000-gebieden doorgerekend met de modellen INITIATOR en OPS. Hoewel er vrij extreme scenario's zijn gehanteerd, zijn de te behalende reducties in depositie zijn relatief klein en sterk afhankelijk van de lokale omstandigheden.

Vraag: https://man.rivm.nl/ is dat hier niet te herleiden waar de meet punten zijn, dan is er geen opgenomen in wieden/weerribben?
Antwoord: De Meetnet Ammoniak in Natuurgebieden (MAN) metingen zijn concentratie metingen. Er worden geen bodemmetingen gedaan in de MAN.

Wat verwachten jullie nu van de akkerbouw? Het gaat eigenlijk alleen maar over maatregelen voor de veehouderij.
Antwoord:

Art. 5.1.2.e

PROVINCIE FLEVOLAND

Postbus 55
8200 AB Lelystad

Telefoon
(0320)-265265
Fax
(0320)-265260
E-mail
provincie@Flevoland.nl
Website
www.flevoland.nl

Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V.
De heer [redacted]
Postbus 11756
2502 BT Den Haag

Verzenddatum	*Bijlagen*	*Uw kenmerk*	*Ons kenmerk*
- 2 AUG. 2022		HB/SvW/11016026	2956368

Onderwerp
Opdrachtbrief n.a.v. aanvullende offerte stikstofzaken

Geachte heer [redacted]

Hierbij verstrekt provincie Flevoland (hierna "de provincie") opdracht aan Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V. (hierna "Pels Rijcken & Drooglever Fortuijn N.V.") voor het verrichten van de diensten zoals opgesteld in de offerte met kenmerk HB/SvW/11016026.

Pels Rijcken & Drooglever Fortuijn N.V. verricht de diensten op grond van deze opdracht in overeenstemming met de in de offerte opgenomen.

Opdrachtsom
Pels Rijcken & Drooglever Fortuijn N.V. verricht de werkzaamheden op grond van deze opdracht op basis van bestede uren tegen een vast uurtarief ter hoogte van [redacted] (zegge: [redacted]) exclusief btw en inclusief [redacted], tot een maximum bedrag van [redacted] (zegge: [redacted]) inclusief [redacted] en exclusief btw .

Genoemd bedrag betreft de volledige vergoeding die de provincie verschuldigd is aan Pels Rijcken & Drooglever Fortuijn N.V. voor de in het kader van deze opdracht te verrichten diensten en te leveren resultaten. Genoemde bedragen en tarieven zijn inclusief eventuele reis-en/of verblijfkosten en overige bijkomende kosten en exclusief BTW.

Pels Rijcken & Drooglever Fortuijn N.V. informeert de provincie per omgaande schriftelijk, indien Pels Rijcken & Drooglever Fortuijn N.V. voorziet dat voornoemd maximumbedrag dreigt te worden overschreden.

Facturatie
De factuur dient te voldoen aan de wettelijke vereisten, bevat een specificatie van de kosten en het kenmerk van deze opdrachtbrief. De factuur, al dan niet voorzien van bijlagen, wordt als één bestand digitaal ingediend. Hiertoe wordt het e-mailadres crediteur@flevoland.nl gebruikt.
De provincie voldoet het verschuldigde bedrag, indien gefactureerd overeenkomstig voorgaande factureringsafspraken, na acceptatie van het geleverde resultaat, binnen dertig dagen na ontvangst en goedkeuring van de betreffende factuur.

De provincie vergoedt geen kosten die uit meerwerk voortkomen, tenzij de provincie voorafgaand aan de uitvoering van bedoelde extra diensten of werkzaamheden daartoe schriftelijk opdracht

Inlichtingen bij
[redacted]

Doorkiesnummer
06 [redacted]

Bezoekadres
Visarenddreef 1
Lelystad

heeft verstrekt. Ook wijst de provincie u er uitdrukkelijk op dat Pels Rijcken & Drooglever Fortuijn N.V. aan deze opdracht geen rechten kan ontlenen voor de uitvoering van enige vervolgopdracht of voor een opdracht in enig volgend kalenderjaar.

Voorwaarden
De heer [redacted] van de afdeling Strategie en Beleid, treedt namens de provincie op als contactpersoon voor deze opdracht. Hij is te bereiken via telefoonnummer 06-[redacted] of e-mailadres @flevoland.nl.

Het provinciehuis is gelegen naast het NS-station en bevindt zich in de nabijheid van het busstation.
Komt u met eigen vervoer dan kunt u betaald parkeren op het parkeerterrein aan de Middenweg of in de Zilverparkgarage. Meer parkeerruimte is beschikbaar in de Waaggarage. Het is niet mogelijk een parkeerplaats bij het provinciehuis te reserveren. Meer informatie over de bereikbaarheid vindt u op onze website www.flevoland.nl.

U wordt verzocht beide exemplaren van deze opdracht rechtsgeldig voor akkoord te (laten) ondertekenen, per pagina te paraferen en één exemplaar per omgaande aan de provincie te retourneren ter attentie van de heer [redacted]

Hoogachtend,

[redacted]

D.J. Tijl,
Provinciesecretaris

Voor akkoord:

Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V.

Naam:
Datum:

Notulen Kernteam Stikstof

Datum: 4 oktober 2021
Aanwezig: [redacted]
Afwezig:
[redacted]

Voorzitter: [redacted]
Notulist: [redacted]

Datum	Onderwerp	Beschrijving	Actiehouder
4/10/2021	Omgevingsanalyse	- [redacted] doet een oproep om goed te checken of de omgevingsanalyse nog actueel is. - 18 oktober is omgevingsanalyse gereed.	[redacted]
4/10/2021	Bosstrategie	- Er zijn mogelijkheden voor landbouw om te katten naar bos. - [redacted] is hierbij ook betrokken geweest. - Er is ook een kansenkaart (kansen waar realisatie van bos mogelijk is) met ook kosten per hectare om per zoekgebied een doorrekening te maken. - Ton gaat dit verder uitbouwen en stemt dit verder af met [redacted]	[redacted]
4/10/2021	Presentatie technische maatregelen: verkenning	- [redacted] deelt presentatie technische maatregelen: verkenning. - Voor akkerbouw kan met maatregelen, o.a. met verdunnen van mest, tot wel 30% reductie stikstof leiden. - Nu verder met technisch geschoold personeel om verder de technische zaken op orde te krijgen en verder koers incl. afwegingskader richting gedeputeerde Harold.	[redacted]
4/10/2021	Toelichting aanmelding gebiedsproces	- Gebied A + B relevant voor gebiedsproces. - Gebied D nu ook relevant voor gebiedsproces (n.a.v. technische maatregelen). - [redacted] aan het kijken voor impact stikstof op Flevolandse natuur en bekijken mogelijkheden voor aanbesteding onderzoeksbureau i.s.m. [redacted]. Doel van dit externe onderzoek: afwegingen voor investeringen voor eigen Flevolandse natuur verder onderzoeken.	[redacted]

Notulen Kernteam Stikstof

Datum: 18 oktober 2021
Aanwezig: [redacted]
Afwezig: [redacted]

Voorzitter: [redacted]
Notulist: [redacted]

Datum	Onderwerp	Beschrijving	Actiehouder
18/10/2021	Kernteam Stikstof	- Besluit is genomen dat we eens in de twee weken een fysiek overleg is op maandag van 15:00 – 16:00 uur.	[redacted]
18/10/2021	Strategie	- Op 19 november 2021 is de tweede strategische sessie met Harold. - Nu met Harold bespreken hoe we z.s.m. PS gaan informeren en dit kunnen vervroegen van dec. 2021 naar nov. 2021 en dat voorleggen aan griffie en procedurecommissie. - Daarbij zijn er 2 routes denkbaar: 1. Interactieve sessie met PS (meedenken, meebesluiten) 2. Mededelende sfeer (wel de snelste optie) - Er is een lichte voorkeur voor de tweede optie (mededelende sfeer), waarbij we bij PS nadrukkelijk terugkomen als de participatie is doorlopen. - [redacted] gaat voorstel voorbereiden voor PO 27/10 en voorstel voor daadwerkelijk PO plaatsvind, met [redacted] afstemmen.	[redacted]
18/10/2021	NOP gebiedsproces	- Er zijn meerdere meekoppelkansen (bodemklasse, bossenstrategie e.d.) in de Noordoostpolder. - Voor de Noordoostpolder is een analyse nodig met alle meekoppelkansen met kaartmateriaal. - [redacted] gaat i.s.m. [redacted] een analyse voor Noordoostpolder met meekoppelkansen opstellen.	[redacted]
18/10/2021	Communicatie	- [redacted] deelt communicatiestrategie en vraagt iedereen om voor vrijdag 18:00 uur te reageren, ook als je eens bent met de communicatiestrategie, wilt [redacted] graag reactie. - Voor communicatiestrategie Noordoostpolder volgt een aparte memo.	[redacted]

Notulen Kernteam Stikstof

Aanwezig: [redacted]

Datum	Onderwerp	Beschrijving	Actiehouder
15/11/2021	Mededelingen	- [redacted] wil graag een maatwerkgesprek. [redacted] doet een oproep wie mee wil: [redacted] willen mee. Saneren van [redacted] is wel de moeite waard, kan via een los traject. - Inkoper [redacted] is uitgevallen. Daarvoor is vervanger [redacted] aangenomen en gaat alleen MFSN afronden.	[redacted]
15/11/2021	Insteek maatwerkgesprekken	- Wordt volgende week in kernteam besproken.	
15/11/2021	Subsidies	- Verwachting hoge respons na gebiedsproces > dus nu nadenken over maximale subsidiebedragen (30-50%). - Waarbij we niet alleen op Noordoostpolder focussen en wellicht ook generiek smalle budgetten kunnen inzetten.	
15/11/2021	Voorbereiding bijeenkomsten	- Gebiedsproces wordt digitaal en er volgen individuele maatwerkgesprekken met ondernemers in noordoostpolder. - Powerpointpresentatie voor klein comite agrariers wordt in PO van 24/11 als laatste nog gepresenteerd. - Powerpointpresentatie voor [redacted] volgt als agendapunt bij kernteam 22/11	

Notulen klein comite agrariers – 25 november 2021 – provinciehuis Flevoland

Aanwezig: [redacted]
Afwezig: [redacted]

Voorzitter: Gedeputeerde Hofstra
Notulist: [redacted]

Datum	Onderwerp	Beschrijving	Actiehouder
25/11/2021	Landelijke ontwikkelingen	- Op 9 december is er een bestuurlijk overleg met Minister Schouten. In dat overleg zal Gedeputeerde Hofstra benadrukken dat Flevoland als een gelijkwaardige partner aan tafel wilt zitten. Hij zal dan ook benadrukken dat het gebiedsproces een belangrijk onderdeel is voor de Flevolandse aanpak stikstof en graag benadrukt Gedeputeerde Hofstra dat we ook verschillende opgaven met elkaar kunnen koppelen en daarbij ook perspectief hebben voor andere ontwikkelingen (duurzame landbouw, verduurzaming, kringlooplandbouw, klimaat- en woonopgave). Daarvoor is er wel budget voor innovatie nodig en Gedeputeerde Hofstra zal daarop inzetten. - LTO doet een oproep om rechtszekerheid te geven aan PAS-melders, want een positieve weigering is nog geen vergunning. Provincie Flevoland is met IPO in gesprek om mogelijkheden te onderzoeken om in plaats van een positieve weigering toch een deugdelijke natuurvergunning te geven.	
25/11/2021	Gebiedsproces	- 60 agrarische ondernemers hebben zich aangemeld. - Na de kerst komen we weer fysiek bij elkaar, met agrariërs, waterschap, rijksvastgoedbedrijf en gaan we de opgave bekijken hoe we gezamenlijk aan de slag kunnen met een degelijk en goed gebiedsproces. - In het gebiedsproces met Zeewolde en Dronten komen we al heel ver met generieke maatregelen die gaan gelden voor alle agrariërs. In de Noordoospolder zijn alleen generieke maatregelen niet genoeg, daar wordt een ander proces opgetuigd, waarin we een iets andere opgave hebben, waarbij we vanuit het kader gezond economisch toekomstperspectief blijven denken. - LTO doet een oproep om alle stakeholders in het gebied een rol te laten vervullen en niet alleen voor de individuele boeren. Dit signaal is ook bij de provincie Flevoland ter ore gekomen en dit gaan we goed in het proces borgen. - Verder wordt ook meegegeven dat er bij de avond met Noordoostpolder er een bepaalde hongerigheid is naar stoppende agrariërs. Dat is niet de insteek geweest, maar ook zeker niet het doel van de bijeenkomst. Provincie Flevoland betreurt dit en heeft dit signaal ontvangen en gaat nu intern	

		terugkoppelen aan de gebiedsmanagers, zodat het beeld van de hongerigheid naar stoppende agrariërs in de ban wordt gedaan. - Verder doet Gedeputeerde Hofstra de toezegging dat LTO vroegtijdig bij de voorbereiding van externe bijeenkomsten betrokken wordt. - LTO geeft aan dat opkopen van bedrijven of aanpakken van piekbelasters alleen kan in goede samenhang met elkaar in een gebiedsproces. Dat houdt in dat er niet via de binnenbocht allemaal zaken worden gedaan. Gedeputeerde Hofstra benadrukt dat we als provincie de middelen niet hebben, maar ook niet de intentie om agrariërs (hele boerenbedrijven) uit te kopen. - Daarbij houden we ook verbinding met het Rijk en stemmen af hoe Rijk de stikstofrechten opkoopt. De strategie van het Rijk kunnen we dan toepassen in ons gebiedsproces.	
25/11/2021	PAS melders	- 119 PAS-melders hebben zich gemeld voor legalisatie. 20 PAS-meldingen zijn beoordeeld. 4 hebben een positieve weigering ontvangen en hebben geen vergunning nodig voor intern salderen. Tot 2024 willen we de overige dossiers afronden. Waarbij we eerst een verificatieslag uitvoeren en staan we gereed als er ruimte vrij komt. - Er zijn ook PAS-melders die zich niet hebben gemeld, zij krijgen nu een herinneringsbrief.	
25/11/2021	Innovatieubsidies	- Het loopt niet storm met de aanmeldingen voor subsidies, terwijl er bij provincie Flevoland nog wel budget beschikbaar is. - Agrariërs willen best stappen zetten. Voor een onvergunde PAS-melder ligt het minder voor de hand om te gaan investeren. Na een beoordeling of verklaring van geen bedenkingen kunnen er zeker stappen gezet worden en is bereidheid om te investeren. Nu is de onzekerheid te groot. - De verwerkingskosten van pop3 subsidie zijn hoog en kan niet elke willekeurige boer mee doen aan pop3 subsidie. De afhankelijkheid van een gezamenlijke pop3 subsidie is te groot. Het loopt stroperig tussen LTO, Horizon en provincie Flevoland en voorstel is om dit te bespreken ([redacted] van LTO, [redacted] van Horizon, [redacted] van provincie Flevoland).	
25/11/2021	Stikstofbanken	- Beleidsregels voor nieuwe stikstofbank (microdepositiebank) liggen ter inzage. Het doel van de nieuwe stikstofbank is om stikstofrechten voor prioritaire projecten op te kopen. Er zijn ook twee voornemens voor nieuwe stikstofbanken, o.a. legalisatie voor PAS-melders met een eigen doelenbank. Er zijn nog een aantal praktische zaken te doorlopen, voordat er een bestuurlijk akkoord op kan komen. Verder is er ook voornemers om een gebiedsgerichte stikstofbank op te richten, waarbij de stikstofruimte die vrijkomt met innoveren en extensiveren in een bank te zetten en in het gebiedsproces in te zetten. - De discussie over latente ruimte speelt in IPO. Vergunde rechten leveren namelijk geen reductie op, het blijft een rekenkundige exercitie. In de oostranden van Flevoland kan het opkopen van latente	

		ruimte wel interessant zijn om dat elders in Flevoland in te zetten. Die exercitie houden we graag in beeld en praten we graag met de deelnemers van dit overleg mee verder.	
25/11/2021	Communicatie	- Op ambtelijk niveau is een keer in zes weken een goede vergaderfrequentie. Daarbij kunnen we in gaan op de lopende ontwikkelingen en elkaar goed en volledig informeren. Een keer per kwartaal in de huidige setting is voor iedereen akkoord. - Voordat we extern communiceren, willen we graag met dit comité verifiëren in hoeverre er gevoeligheden in staan en zoeken hierbij graag de samenwerking.	

591

PROVINCIE FLEVOLAND

Klein comité agrariërs stikstof Flevoland

28 februari 2022

Agenda

1. Opening
2. Landelijke ontwikkelingen: PAS-melders, Overijssel, transitie landelijk gebied
3. Gebiedsproces en generieke ontwikkelingen
4. Overleggen en vervolgafspraken
5. Rondvraag

Landelijke ontwikkelingen

- PAS-melders
- Overijssel
- Gebiedsdoelen
- Jurisprudentie
- Akkoord nieuw kabinet: transitie landelijk gebied

Uitwerking stikstofstrategie

1. FAS-doel uitgewerkt
   - 74% reductie FL bijdrage aan overschrijding KDW's

2. 7 Scenario's doorgerekend →
   - NOP: gebiedsproces, substantiële reductie
   - FL: generieke aanpak: beperktere reductie
   - Via FL-beleid en samenwerking Rijk, IPO en (buur)provincies

   + maatregelen + kosten + beleidsinstrumenten

   NB in april N2000 richtinggevende gebiedsdoelen + samenwerking Overijssel

3. Meekoppelkansen/ integrale aanpak

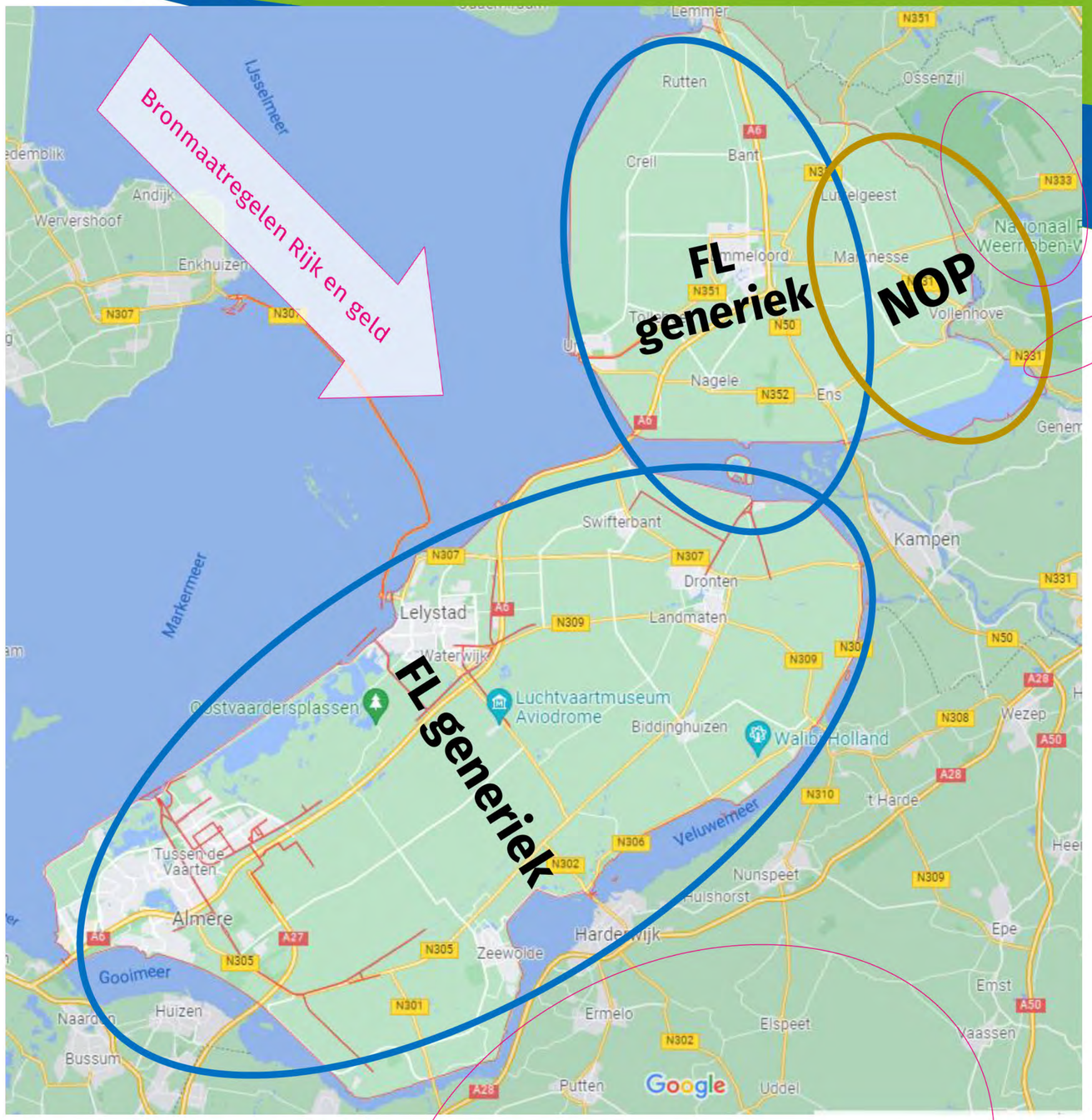

Vervolgproces: in mrt/apr naar GS en PS

Planning uitwerking stikstofstrategie	
Dec ’21	•GS en PS •Regietafel stikstof •Nieuwe regeerakkoord
Jan ’22	•Doorvertaling akkoord nw kabinet •Flevodeal/ deal m Rijk •Advies nwe N2k doelen •Buurprovincies
Feb	•Meekoppelkansen •Doorrekening nwe scenario’s •Regietafel + klein comité agrariërs
Mrt/apr	•Gebiedsproces + kennismaking Erik •Doorvertaling nw gebiedsdoelen •GS en PS: besluitvorming definitieve N-strategie FL •Grote FL sessie •Voorjaarsnota
Juli	•Doorvertaling v gebiedsproces •1e versie gebiedsplan FL
Juli-dec	•Gebiedsproces •Eerste uitkomsten
Medio 2023	•Definitief gebiedsplan FL

Uitgangspunten gebiedsproces

Flevolandse aanpak stikstof (feb. 2021)

Extra reductiedoelstelling no NOP zien als richtinggevend gebiedsdoel

Starten bij de landbouw, stikstof en landbouwperspectief (gebiedsplan Wsn)

In proces verbreden naar integrale doelen en (ruimtelijk) gebiedsperspectief (NPLG,)

Kernboodschap 1: **provincie gaat gebied in** om **samen met de boeren** een **'goed en overtuigend plan'** te maken met een **vrijwillig maatregelenpakket** dat kan dienen als basis voor het **inzetten van Haagse en provinciale middelen** . Ondernemerschap en tijd benutten, niet wachten op wettelijke normering

Uitgangspunten gebiedsproces

Flevolandse aanpak stikstof (feb. 2021)

Verwachtingen (SWOT) - en stakeholdermanagement (ex- en intern) **permanent** in proces inbouwen

samenwerking met Overijssels deel WWR actief onderzoeken (natuureffectief, innovatief, gelijk speelveld) actief samenwerken met **gemeente NOP, waterschap, LTO/klein comite**

Gebiedsproces FL en NOP generiek starten na zomer 2022 (meer tijd voor combineren 'smal spoor' (generieke stikstofreductie)

met meer integrale aanpak

Kernboodschap 2: veel is nog onzeker/niet concreet/niet geregeld (landelijke omgevingswaarde, gebiedsdoel Wieden Weerribben (WWR), beschikbaarheid middelen/instrumentarium, meekoppelkansen. **Gebiedsproces wordt daarom 'iteratief'**: na elke stap **op ijkmomenten 'tussenresultaten' toetsen** aan doelbereik, haalbaarheid, mate van (on)zekerheid en no regret en aanpak daarop waar nodig afstemmen (wat kan al wel en wat nog niet?)

Hoofdlijnen plan van aanpak

Gerichte benadering alle agrarische bedrijven (keukentafelgesprekken) in aantal rondes met ijkmomenten en tussenrapportages. Zoveel mogelijk aansluiten bij plannen van ondernemers zelf, provincie ondersteunt met **advies en maatwerk.**

Dit jaar minimaal 2 rondes bedrijfsgesprekken **van inventariseren/verkennen (beeld/analyse) naar maatwerkadvies (aanpak) en (maatwerk)afspraken (maatregelen)**

Kansen op inzet (rijks)bronmaatregelen en integraal **mee koppelen** natuur/bossen, water, bodem, klimaat, energie **direct in proces oppakken.**

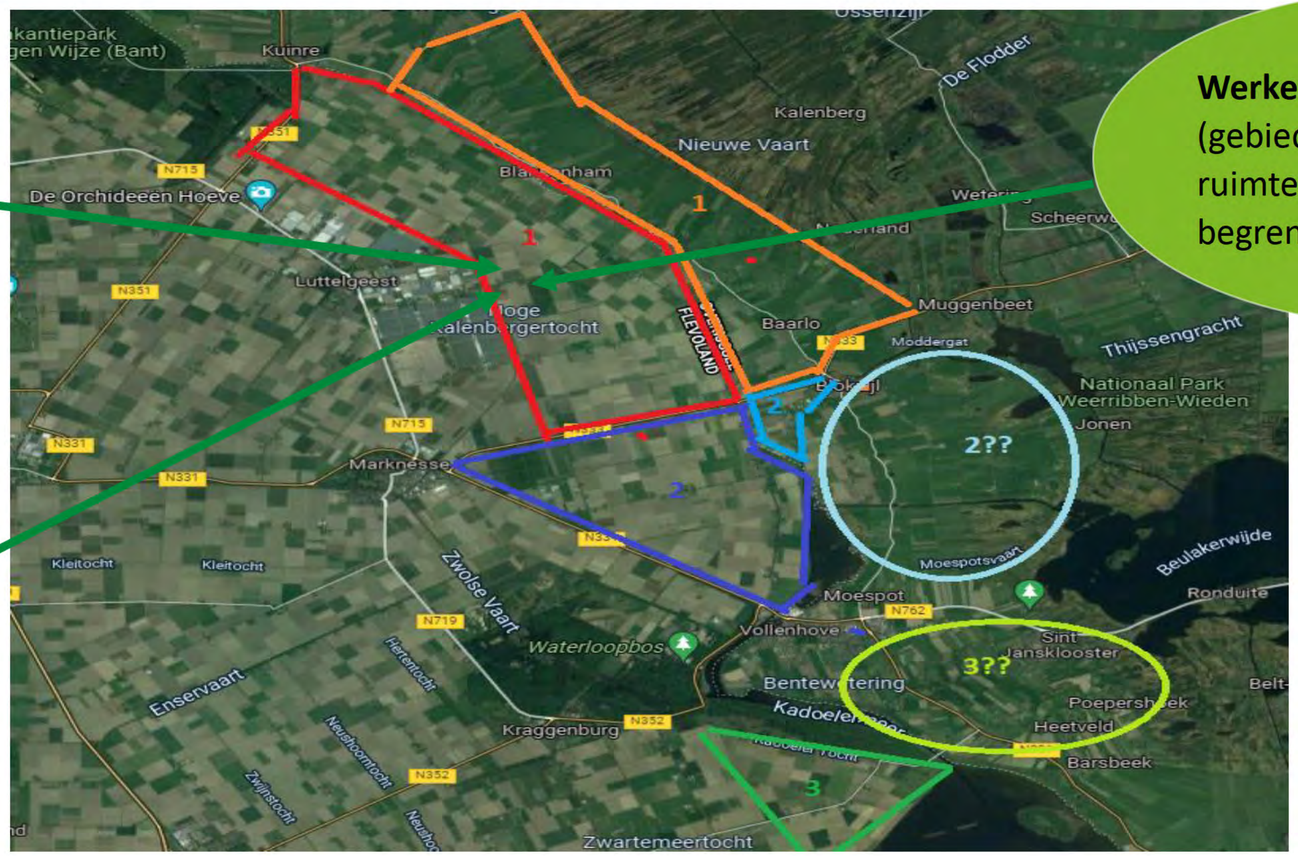

Werken met 3 deelgebieden (gebiedsproces afbakenen in ruimte) met als indicatieve begrenzing

Beoogd resultaat eind 2022

1. **Helder beeld over doelbereik:** voor welk maatregelenpakket is energie en draagvlak in het gebied en zijn de provinciale gebiedsdoelen voor stikstofreductie daarmee haalbaar

2. **Proces klaar voor 'afsprakenfase':** 'onderhandelen' en uitwerken maatregelenpakket in vrijwillige maatwerkafspraken over de stikstofreductie per bedrijf of samenwerkende bedrijven en over de inzet van provincie en rijk

3. **Gebiedsplan stikstof in concept** klaar en '**verbreedbaar**' tot een **gebiedsplan landelijk gebied** met integraal ruimtelijk gebiedsperspectief

Aanpak op hoofdlijnen

- **In 3 gespreksronden werken:**
- **Ronde 1 maart/april/mei:** verkennende fase
- **Ronde 2 mei/juni:** adviserende fase
- **Ronde 3: december/januari:** maatwerk fase

Ronde 1: maart/april/mei 2022: verkennende fase

Afstemming aanpak met klein comité en regietafel → Startbijeen komst maart 2022 → 1e tussenrapportage (mei 2022)

1e tussenrapportage (mei 2022) :
- Eerste beeld 'energie'
- Bereidheid vrijwilligheid
- Type maatregelen
- Mogelijke/potentiële reductie
- Kosten
- Instrumentarium
- Beleidsambities

Ronde 2: juni/juli – augustus/september 2022: adviserende fase

Check op (beleids)ond erdelen → Koppelkansen / medewerking → 2e tussenrapportage (oktober 2022)

2e tussenrapportage (mei 2022):
- Eerste beeld effectiviteit van gezamenlijke reductieplannen
- Concrete beleidsafstemming
- Afstemming rijk over bronmaatregelen.

Ronde 3: december 2022/januari 2023: afsprakenfase

Afspraken kader per bedrijf → Relatie met VTH → 3e tussenrapportage (januari/februari 2023)

3e tussenrapportage (jan. 22/feb.23)
- Maatwerkgesprekken per bedrijf
- Eindrapport GGA naar GS/PS
- Gebiedsplan landelijk gebied
- Gebiedsplan breed afstemmen Omgevingsvisie gemeente

Externe en interne organisatie

Governance

Klein comité agrariërs en LTO

Regietafel

Expertteam stikstof

Gespreks team stiktof

Project- en kernteam Stikstof incl gemeente en waterschap

Integratieteam programma LG

Verwachtingenmanagement en communicatie

- **proces met veel onzekerheden** gedurende hele proces:
- FAS en scenario en daarmee gebiedsdoelen nog niet vastgesteld
- Beschikbaarheid rijksmiddelen voor Flevoland (mv MGA) nog niet bekend
- Verhouding gevraagde – benodigde – beschikbare provinciale middelen nog niet bekend
- gebiedsdoelen rijk 2022/2023 Wsn nog in eerste fase, wat betekent dit voor gebiedsdoelen WWR

- Vraagt om goede communicatie met stakeholders en **verwachtingenmanagement**
- **SWOT analyse** op tussenmomenten updaten

SWOT-analyse

Sterkten • Eenheid, verbinding en samenwerking binnen kernteam en portefeuillehouder inhoudelijk sterk: inhoud, kennis, data, innovatie. • Goede contacten met stakeholders: klein comité agrariërs, regietafel, bijeenkomsten, communicatiemiddelen. • Interne strategische sessie GGA en gebiedsproces sterk - steun portefeuillehouder.	**Zwaktes** • Eigen invloed/regie/daadkracht behouden ondanks grote afhankelijkheid externe factoren. • Dilemma: zorgvuldigheid volgorde informeren diverse gremia (GS, PS, regietafel, agrariërs) versus de (snelheid in de) voortgang en opvolging van het proces van de GGA: maatwerkgesprekken, gebiedstafels, meedenkavonden.
Kansen • Het rijk stelt financiële middelen beschikbaar voor gebiedsprocessen in de provincies, om zo te kunnen voldoen aan de vermindering van de stikstofdepositie in Nederland. • Flevoland heeft meer ruimte voor agrariërs (uit eigen/andere provincies) door het ontbreken van eigen N2000-gebieden. N.b.: PAS-melders en pacht RVB. • Innovatieve bron- en generieke maatregelen bieden kansen voor stikstofdaling. B.v. stikstofstripper, Lely Sphere. • Bereidheid tot meedenken bij 40% FL agrariërs: uitkoop, verplaatsing of innoverende maatregelen om de uitstoot te verkleinen – mits financiële compensatie. • Interne samenwerking en verbinding: meekoppelkansen met andere thema's en programma's binnen provincie (Landbouw meerdere smaken, agroforestry, bodemdaling, klimaataanpak). • Procescommunicatie: openheid over feiten, cijfers, onderzoeken.	**Bedreigingen** • Afhankelijkheid van (onzekere) externe factoren. Dossier is weerbarstig, besluitvorming traag. Nieuw kabinet moet knopen gaan doorhakken over stikstof. Besluitvorming andere provincies heeft invloed op proces GGA FL (bv. extern salderen) • Uitspraken in vele landelijke/provinciale rechtszaken vragen steeds om nieuwe duiding van de aanpak. • Het vertrouwen van de agrarische sector in de overheid is zeer laag. Zet ook provinciaal handelingsperspectief onder een vergrootglas. • Onzekerheid PAS-melders duurt al jaren. Recente WOB-uitspraak helpt ook niet. De boeren voelen zich 'aangeschoten wild'. • Betwisting feiten stikstofemissies en gevolgen – uiteenlopende standpunten. • Versplintering in vertegenwoordiging agrariërs. • Onduidelijkheid over financiële ruimte: subsidies voor de GGA in FL, voor agrariërs van de innovatieve maatregelen, … • Geen eigen N2000-gebieden in Flevoland: minder compensatiemogelijkheden stikstofdepositie. • Landelijke doelstellingen worden naar provinciale doelen doorgerekend. Geeft meer duiding, maar is ingewikkeld uit te leggen.

Mijlpalenplanning

	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Sep	Okt	Nov	Dec	Jan	Q1/Q2 2023
Vastellen plan van aanpak	X											
Informatiebijeenkomst		X	X									
GS: vaststelling FAS en richtinggevende gebiedsdoelen		X										
PS: vaststelling FAS en richtinggevende gebiedsdoelen			X									
1e tussenrapportage GGA				X								
Impact gebiedsdoel WWR bepalen					X							
1e afstemming Rijk over bronmaatregelen ihkv GGA Stikstof							X					
Keuze aanpak gebiedsproces FL en NOP							X					
2e tussenrapportage GGA								X				
Invlechten programma stikstof en programma landelijk gebied									X			
Maatwerkgesprekken vastleggen en VTH strategie bepalen										X		
Eindrapportage											X	
Opleveren gebiedsplan stikstof Wsn en NOP als onderdeel gebiedsplan LG												X
2e afstemming rijk ihkv GGA												X

Vervolgbijeenkomsten 2022

- Mei
- Juli
- September
- December

PROVINCIE
FLEVOLAND

Vragen?

Van: [redacted]
Aan: [redacted]
Cc: [redacted]
Onderwerp: aandeel NOP op Wieden Weerribben
Datum: dinsdag 10 mei 2022 15:04:48
Bijlagen: image001.png

Hoi [redacted]

Voor bijeenkomst 17 mei hebben we boeren gevraagd vragen te stellen. Bekend is dat aandeel Flevoland op Weerribben-Wieden 10% is.
Men vraagt nu wat aandeel NOP is?

Kun je dat berekenen? Bij voorkeur ook uitgesplitst naar aandeel gebiedsproces en aandeel rest.

Met vriendelijke groet,

[redacted]
Afdeling Strategie & Beleid
Provincie Flevoland
T 06-[redacted]
E [redacted]@flevoland.nl

logo

Plan van Aanpak Gebiedsgerichte Aanpak (GGA) stikstof noordoostrand NOP

Sheet 1 Uitgangspunten

- **GGA sluit aan op de voorgestelde strategie FAS**: generieke doelstelling in Fl en grootste deel NOP en extra reductiedoelstelling in noordoostrand NOP (no NOP)

- **Extra reductiedoelstelling no NOP zien als richtinggevend gebiedsdoel** en daarmee als streefwaarde emissiereductie 2030 voor het gebiedsproces en gebiedsplan stikstof

- **Starten bij de landbouw** (sector moet het doen, landbouw draagt identiteit van het gebied, agrariërs zijn in ’21 al uitgenodigd voor proces), **later in het proces divergeren** van **landbouwperspectief** en stikstofspoor (gebiedsplan Wsn) **naar het bredere (ruimtelijk) gebiedsperspectief (gebiedsplan a la NPLG)**

- **Kernboodschap 1: provincie gaat gebied in** om **samen met de boeren** een ‘**goed en overtuigend plan**’ te maken met een **vrijwillig maatregelenpakket** dat kan dienen als basis voor het **inzetten van Haagse en provinciale middelen** is. Pakket omzetten in VTH-spoor is stap daarna, moet wel gebeuren, nu nog niet bepaald wat het goede moment is

- **Kernboodschap 2:** veel is nog onzeker/niet concreet/niet geregeld (landelijke omgevingswaarde, gebiedsdoel Wieden Weerribben (WWR), beschikbaarheid middelen/instrumentarium, meekoppelkansen). **Gebiedsproces wordt daarom ‘iteratief’**: na elke stap **op ijkmomenten ‘tussenresultaten’ toetsen** aan doelbereik, haalbaarheid, mate van (on)zekerheid en no regret en aanpak daarop waar nodig afstemmen (wat kan al wel en wat nog niet?)

- **Verwachtingen (SWOT) - en stakeholdermanagement** (ex- en intern) **permanent** in proces inbouwen

- Streven naar **samenwerking met Overijssels deel WWR**, dit actief onderzoeken (natuureffectief, bestuurlijk innovatief, gelijk speelveld) en actief samenwerken met **gemeente NOP en waterschap**

- gebiedsproces FL en NOP generiek starten na zomer 2022 en dan ook voor dit proces keuze maken tussen ‘smal spoor’ (generieke stikstofreductie) en/of bredere aanpak (integraal gebiedsplan NPLG)

Sheet 2 Hoofdlijnen Plan van aanpak

- **Gerichte benadering alle agrarische bedrijven** (‘keukentafelgesprekken’) in aantal rondes met ijkmomenten en tussenrapportages. Kleur: zoveel mogelijk **aansluiten bij plannen van ondernemers** zelf, **helpende houding** bieden met advies en maatwerk**,** wil niet zeggen dat provincie/overheid hele rekening betaalt

- Rondes volgens methode ‘BOB’ (beeld-oordeel-besluit), bedrijfsgesprekken **van inventariseren/verkennen naar maatwerkadvies naar maatwerkafspraken.**

- **Kansen op inzet (rijks)bronmaatregelen** (opkopen, beëindigen/verplaatsen, omschakelen/extensiveren) en integraal **meekoppelen** natuur/bossen, water, bodem, klimaat, energie **direct in proces oppakken**

- **Werken met 3 deelgebieden** (gebiedsproces afbakenen in ruimte) met als indicatieve begrenzing:

- **Afstemming Programma Stikstof en Programma Landelijk Gebied direct meenemen**: van samen actief afstemmen (beeld ronde 1) naar samen werken (maatwerk ronde 2) naar samengaan (bij ronde 3 gebiedsplan stikstof en landelijk gebied op elkaar leggen). In najaar vervlechten beide programma's bekijken (of, hoe en wanneer)

- **Beoogd resultaat eind 2022**:

  - **Concreet beeld op halen** politiek (PS) gestelde **gebiedsdoelen stikstofreductie** in 2030 (totaal reductiepercentage bedrijven, totaal inspanningen rijk en provincie)
  - Basis klaar voor **vrijwillige maatwerkafspraken** (ronde 3) over de **stikstofreductieopgave per bedrijf** en de inzet provincie per bedrijf
  - **Basis** klaar voor uitwerken stikstofspoor en landbouwspoor naar Wsn proof (medio 2023) gebiedsplan en invlechten in en verder uitwerken tot een **gebiedsplan landelijk gebied**

Sheet 3 Vooraf en tussentijds per ronde

- **Voor start ronde 1 (verkennende fase, maart/april):**

- aanpak afstemmen met klein comité en regietafel
- prioriteitsvolgorde bepalen (piekbelasters eerst, bedrijven met eerder getoonde interesse eerst?)
- startbijeenkomst: alle ondernemers in gebied gezamenlijk informeren over de aanpak, het proces en waar we nu staan en wat we wel en nog niet weten (verwachtingsmanagement)
- deelgebied 2 en 3: groepsgewijze aanpak?

- **Resultaat ronde 1: eerste tussenrapportage GGA-stikstof (mei) met:**

- eerste beeld van 'energie' (positief en negatief), van bereidheid om vrijwillig maatregelen te nemen en het type maatregelen, van interesse om aan rijkspakket bronmaatregelen deel te nemen en of en waar er welke koppelkansen liggen
- eerste beeld van mogelijke/potentiële reductie
- eerste beeld van kosten en in te zetten instrumentarium
- eerste beeld van samenloop met beleidsambities gemeente en waterschap
- bespreken in regietafel en in GS, ter informatie aan PS want mogelijk ook input voor eerste kostenraming ten behoeve van de perspectievennota 2023

- **Voor start ronde 2 (adviserende fase, juni/juli – augustus/september):**

- check op match tussen de reductieplannen in gebied en de politiek gekozen (streef)reductiepercentages (april)
- check op impact natuur- en gebiedsdoelen in het gebiedsproces WWR NW Overijssel (meer reductie nodig?)
- check op (meest kansrijke) koppelkansen (natuurinclusief, bossenstrategie)
- check op instrumentarium en globale uitgangspunten/kaders voor toepassing instrumentarium: omgaan met verschillen per bedrijf, bij welk bedrijf willen we waarmee ondersteunen en waarom, verdeling bijdrage ondernemer – overheid, bijdragen aan investeringen of ook aan exploitatielasten, wat valt onder no regret en past bij gewenst landbouwperspectief
- check op waar medewerking en toestemming van gemeente(n) en/of waterschap nodig

- **Resultaat ronde 2: tweede tussenrapportage GGA-stikstof met (oktober):**

- concreet beeld van de effectiviteit van de gezamenlijke reductieplannen in het gebied en van de daarbij gevraagde ondersteuning in instrumenten en kosten

- input voor eerste afstemming met rijk over omvang beschikbare rijksmiddelen voor bronmaatregelen vanuit GGA-spoor (mn innovatiegelden)
- input voor concrete beleidsafstemming met gemeente en waterschap
- input om gehele gebied te informeren over beeld en vervolgstappen richting gebiedsplan
- bespreken met regietafel, daarna voorstel aan GS en PS over doelbereik FAS en financiële strategie: hoe omgaan met de beschikbare en nog benodigde middelen, no regret, claim op rijksmiddelen etc)
- (richtinggevend) besluit over invlechten programma stikstof in programma landelijk gebied

- **Voor ronde 3 (maatwerkfase, december/januari**):

- vorm voor afsprakenkader bepalen (subsidieovereenkomst etc)
- relatie met VTH spoor bepalen (stok achter de deur?)
- check op instemming van gemeente(n) en waterschap waar nodig
- aanpak verbreden van stikstofspoor naar spoor landelijk gebied en van gebiedsplan Wsn naar gebiedsplan landelijk gebied breed inclusief wijze van betrekken gebied
- borgen dat deel stikstof in breed gebiedsplan per medio 2023 klaar is (nodig voor benutten bronmaatregelen rijk)

- **Resultaat ronde 3: eindrapportage GGA stikstof en (door)start gebiedsplan breed (januari/februari 2023):**

- Maatwerkafspraken per bedrijf
- eindrapportage GGA stikstof aan GS en PS (vorm nader te bepalen)
- (door)start gebiedsplan landelijk gebied met concept paragraaf stikstof
- Gebiedsplan breed goed afstemmen met aanpak Omgevingsvisie gemeente

Sheet 4 Externe en interne organisatie (stakeholdermanagement)

Extern:

- **Klein comité** (ook) **klankbord** voor GGA no NOP
- **Regietafel** adviseert over tussenrapportages, **bestuurlijk voorportaal** voor GS/PS
- Governance: 3 bestuurders uit Regietafel (wethouder, heemraad en gedeputeerde) zijn **bestuurlijk opdrachtgever in stuurgroep** onder voorzitterschap provincie Flevoland. Bij samenwerking met provincie Overijsel, stuurgroep met Overijsselse gedeputeerde uitbreiden

Intern:

- **Projectgroep** samenstellen met
  - kern/gespreksteam: programmamanager GGA, (EvB), senioradviseur stikstof (HL), accounthouder programma LG/strategisch adviseur S&B (AV), projectleider landelijk gebied 'quick wins' (RH)
  - projectsecretariaat en logistieke ondersteuning (nog extern in te vullen) en communicatie (BB)

- **kring/integraal team** met:
  - inhoudelijk specialisten gebiedsthema's (natuurinclusief, landbouw, water etc S&B,en programma LG.) en specialist (senioradviseur) VTH-stikstof (MB) en data/GIS (TB). Na 1e ronde externe specialist VTH-stikstof opnemen in kernteam (nog in te vullen)
  - ambtelijk vertegenwoordiger(s) gemeente en waterschap

- bij integreren WWR provincie Overijssel, interne werkorganisatie opnieuw bekijken

-

Sheet 5 Verwachtingsmanagement en communicatie

- **proces met veel onzekerheden** gedurende hele proces:
- FAS en scenario en daarmee gebiedsdoelen nog niet vastgesteld
- Beschikbaarheid rijksmiddelen voor Flevoland (mv MGO) nog niet bekend
- Verhouding gevraagde – benodigde – beschikbare provinciale middelen nog niet bekend
- Natuur – en gebiedsdoelen WWR nog niet bekend
- Verplichtende rijksnormering 2030 nog niet bekend

- Vraagt om goede **SWOT analyse en verwachtingsmanagement**

- sheet [redacted] invoegen

Sheet 6 Mijlpalenplanning

Planning	Mijlpaal	IJkmoment	Bestuurlijk moment	Communicatie
februari	Bespreken en vaststellen PvA			
Maart/april	Informatiebijeenkomst			Kernboodschap
	Start en afronden Ronde 1		GS vaststelling FAS en richtinggevende gebiedsdoelen GGA	
april			PS vaststelling FAS en richtinggevende gebiedsdoelen GGA	Gebied informeren
mei		Eerste tussen-rapportage GGA	Eerste tussenrapportage in regietafel en GS met mogelijk eerste raming Perspectievennota informeren PS	
juni	Start Ronde 2	Impact Gebiedsdoel WWR bepalen		
juli	Doorloop Ronde 2			
Augustus				
September	Afronden Ronde 2			
		1e afstemming rijk bronmaatregelen ihkv GGA Stikstof		
	Keuze aanpak gebiedsproces FL en NOP		Voorstel aanpak gebiedsproces FL en NOP GS	
Oktober		Tweede tussen-rapportage GGA	Bespreken 2e tussenrapportage regietafel/GS, mogelijk voorstel inzet middelen PS	Gebied informeren
	Start Ronde 3			

november	**Invlechten programma Stikstof en programma Landelijk Gebied bekijken**		**Besluit over samenvoegen beide programma's**	
December	**Maatwerkafspraken vastleggen en VTH strategie bepalen. Einde ronde 3**			
Januari 2023	**Eindrapportage**		**Vaststellen eindrapportage regietafel en GS, informeren PS**	**Gebied informeren en betrekken**
Q1/Q2 2023	**Opleveren gebiedsplan Wsn en NOP (zo mogelijk) als onderdeel gebiedsplan LG**	**2e afstemming rijk ihkv GGA Stikstof**	**Vaststellen gebiedsplan on NOP door GS/PS en (door)start naar breed gebiedpslan**	**Besluit motiveren aan gebied**

Art. 5.1.2.e

Van: [redacted]
Verzonden: vrijdag 11 maart 2022 09:15
Aan: [redacted]@overmorgen.nl
CC: [redacted]
Onderwerp: Fw: doorkijk-gebiedsgerichte-aanpak-stikstof.pdf
Bijlagen: doorkijk-gebiedsgerichte-aanpak-stikstof.pdf

Ha [redacted]

dit overzicht van gebiedsaanpakken in de provincies vond ik op het internet. Waarschijnlijk heb je het al. Geeft een aardig overzicht maar is wel verouderd.

groet,
[redacted]

From: [redacted]@gmail.com>
Sent: 09 March 2022 15:45
To: [redacted]
Cc: [redacted]
Subject: doorkijk-gebiedsgerichte-aanpak-stikstof.pdf

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 20401 2500 EC Den Haag

College van Gedeputeeerde Staten van Flevoland
t.a.v. De heer Hofstra
Postbus 55
8200 AB Lelystad

Programma DG Stikstof

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001858272854000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)

Behandeld door
[redacted]

T 070 [redacted]
[redacted]@minlnv.nl

Ons kenmerk
DGS / 22133808

Datum 5 april 2022
Betreft Uitvraag Gebiedsgericht werken 2022 en 2023

Geachte heer Hofstra,

Zoals aangekondigd in de hoofdlijnenbrief van 1 april 2022 met kenmerk 22055867 (https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2022/04/01/versnelling-en-vergroting-stikstofaanpak-voor-sterke-natuur-en-gezonde-leefomgeving) stuur ik u hierbij de uitvraag om samen met u een inventarisatie te maken van concrete projecten en voorstellen om vooruitlopend op de gebiedsplannen al stevige stappen te zetten in gebiedsgericht werken. Gezien de urgentie van de opgave vind ik het van belang dat we zo snel mogelijk extra actie ondernemen. De vraag is of bepaalde maatregelen, vooruitlopend op de gebiedsplannen al uitgevoerd kunnen worden, of perspectief geboden kan worden aan de landbouw daar waar dat kan en delen van de gebiedsprocessen naar voren gehaald kunnen worden of verbeterd kunnen worden. Het gaat om voorstellen die in 2022 of 2023 uitgevoerd kunnen worden. Voor de voorstellen denk ik aan criteria als het doelmatig, duurzaam bijdragen aan één of meer van de doelen van de aanpak, en zo min mogelijk lock-in effecten. Hierbij kan ook al rekening gehouden worden met de quick scan van de natuurdoelanalyses die binnenkort beschikbaar komt. Ook vind ik het van belang dat er draagvlak in de regio is en moeten de versnellingsacties niet afleiden van het werken aan een duurzame oplossing in de gebiedsplannen.

Werkconferentie op 22 april om voorstellen op te halen en te concretiseren en elkaar te inspireren
In gesprekken die ik met u en met andere betrokkenen gevoerd heb, is vaak naar voren gekomen dat de urgentie groot is om snel actie te ondernemen. De kennis en inzichten van de provincies zijn essentieel om tot goede voorstellen te komen die ook aansluiten bij de gebiedsplannen in wording. Ik zal daarom een ambtelijke werkconferentie organiseren op 22 april a.s. om met de provincies gezamenlijk concrete projecten en voorstellen te inventariseren, te bespreken en te concretiseren. Daarbij nodig ik ook vertegenwoordigers van de waterschappen, gemeenten en terreinbeheerders uit. In aanloop naar de werkconferentie zal ik alle provincies verder via de gebruikelijke kanalen informeren over de aanpak en betrekken bij de opzet, waaronder ook het kwartiermakersoverleg tussen provincies, IPO en LNV.

Vervolg na werkconferentie
Mijn voorstel is begin mei op bestuurlijk niveau met elkaar van gedachten te wisselen over de beste aanpak en de middelen die nodig zijn om nu snel samen verdere stappen te zetten en in 2022 en 2023 een nieuwe impuls te geven aan gebiedsgericht werken aan de genoemde doelen. Ik zal het initiatief nemen om ook in goed overleg met het IPO hier een concreet voorstel voor te doen.

Ik besef goed welke impact deze opgave met zich mee brengt en wat ik van u vraag. Alleen gezamenlijk als één overheid kunnen wij de transitie van het landelijk gebied goed vorm geven. Bij deze wil ik u alvast enorm bedanken voor de continue inzet voor de uitdagingen waar we voor staan. Ik hoop dat we op deze manier de inspanningen kunnen bundelen om al op korte termijn resultaten op de verschillende doelen te laten zien en de gebiedsgerichte aanpak in uw provincies verder kunnen stimuleren.

Christianne van der Wal-Zeggelink
Minister voor Natuur en Stikstof

Art. 5.1.2.e

Van: [redacted]
Verzonden: maandag 7 maart 2022 11:42
Aan: [redacted]
Onderwerp: FW: Verslag Brede Netwerkbijeenkomst Programma Natuur (25-1 jl.) met links naar presentaties en de nieuw ingerichte webpagina lerende samenwerking programma Natuur
Bijlagen: Final_Gespreksverslag netwerkbijeenkomst lerende samenwerking Programma Natuur_ 25012022.pdf

Categorieën: WOO

Van: [redacted]
Verzonden: dinsdag 15 februari 2022 17:15
Aan: [redacted]@flevoland.nl>; [redacted]@overmorgen.nl>
Onderwerp: FW: Verslag Brede Netwerkbijeenkomst Programma Natuur (25-1 jl.) met links naar presentaties en de nieuw ingerichte webpagina lerende samenwerking programma Natuur

[redacted]

Het is veel om te bekijken, maar toch interessant vanwege de link met de gebiedsgerichte aanpak en het Nationaal programma landelijk gebied.

Groeten,
[redacted]

Van: [redacted]@minlnv.nl>
Verzonden: dinsdag 15 februari 2022 13:49
Onderwerp: Verslag Brede Netwerkbijeenkomst Programma Natuur (25-1 jl.) met links naar presentaties en de nieuw ingerichte webpagina lerende samenwerking programma Natuur

Beste betrokkene bij Programma Natuur,

Op 25 januari jl. gingen we tijdens de Netwerkbijeenkomst met elkaar in gesprek over de stand van zaken en verschillende aspecten van het programma Natuur en hebben we verder invulling gegeven aan de lerende samenwerking.

Terugblik
In het plenaire deel spraken we over de in het Regeerakkoord aangekondigde integrale gebiedsgerichte aanpak en de betekenis daarvan voor het Programma Natuur. Daarna is gereflecteerd op vragen en thema's die vanuit de benodigde samenwerking op gebiedsniveau naar voren komen.
Tijdens de verschillende deelsessies over systeemherstel, grondinstrumentarium en borgen van natuurherstelmaatregelen in beheerplannen zijn best practices gedeeld en hebben we breder gereflecteerd op wat er nog nodig is om de uitvoering van programma Natuur een stap verder te brengen. Ook zijn jullie in de deelsessies over monitoring en overgangsgebieden bijgepraat over de stand van zaken en verdere planning.

Verslag
Van deze mooie oogst hebben we een verslag (zie bijlage) gemaakt met daarin links naar de filmpjes van de presentaties en een uitgebreide terugblik op de verschillende programma-onderdelen.

Website

Alle informatie over de lerende samenwerking is vanaf nu ook te vinden op:
https://www.bij12.nl/onderwerpen/stikstof-en-natura2000/programma-natuur/
https://www.bij12.nl/onderwerpen/stikstof-en-natura2000/programma-natuur/meer-over-het-programma-natuur/

We hopen dit verder uit te bouwen tot een interactief platform waar we ook vragen vanuit de uitvoering kunnen matchen aan bestaande kennis en ervaringen en inzichten die op andere plekken zijn opgedaan. Met dank aan BIJ12 voor de tijdelijke hosting!

Nogmaals veel dank voor jullie deelname en bijdragen aan de bijeenkomst. We zien elkaar weer snel bij de volgende bijeenkomsten. Meer informatie daarover volgt.

Hartelijke groeten, namens het team lerende samenwerking programma Natuur,

[redacted]

[redacted]@minlnv.nl
06-[redacted]

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.
De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.
The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Art. 5.1.2.e

Van: [redacted]
Verzonden: vrijdag 8 april 2022 21:36
Aan: [redacted]
Onderwerp: Fwd: brief stikstofgroep landbouw Flevoland
Bijlagen: Brief pauzeren GGA Flevoland.pdf

Categorieën: WOO

Mvg [redacted]
06[redacted]

Begin doorgestuurd bericht:

> **Van:** [redacted]@gmail.com>
> **Datum:** 8 april 2022 om 21:33:08 CEST
> **Aan:** [redacted]@flevoland.nl>
> **Kopie:** Harold Hofstra [redacted]@flevoland.nl>, [redacted]
> [redacted]@flevoland.nl>
> **Onderwerp: brief stikstofgroep landbouw Flevoland**
>
> geachte leden van Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten van Flevoland,
>
> bijgevoegd een brief aan u namens de leden van Stikstofgroep Landbouw Flevoland, een brede samenwerking van vertegenwoordigers van de land- en tuinbouw in Flevoland.
>
> Met vriendelijke groet,
>
> [redacted]
> 06-[redacted]

Art. 5.1.2.e

Van: [redacted]
Verzonden: dinsdag 22 maart 2022 11:03
Aan: [redacted]
CC: [redacted]

Onderwerp: Q&A tbv PS 23-03-22
Bijlagen: Q&A tbv PS 23-03-22.docx

Categorieën: WOO

Ha [redacted]

Hierbij de Q&A def. Met alle wijzigingen verwerkt, voor het voorbereidingsoverleg morgen 14.30 uur.
Dank!

Groet, [redacted]

Q&A t.b.v. PS 23-03-2022

Algemeen

Q: Welke concrete acties/stappen zijn door de provincie gezet t.b.v. het dossier stikstof? A: We hebben de aanpak stikstof verder uitgewerkt en geactualiseerd. Hiertoe zijn verschillende scenario's doorgerekend. **1.** We verifiëerden en berichtten de eerste 20 pas melders en stuurden daarbij enkelen een positieve weigering. **2.** We ontwikkelden een nieuwe toezicht- en handhavingsstrategie, die we binnenkort voorleggen. **3.** We kochten stikstofruimte voor MSNF (voor het geval dit nodig zal zijn)**. 4.** We hebben een doelenbank voor prioritaire projecten opgericht en de regels voor extern salderen aangepast. **5.** We zijn begonnen aan het uitwerken van een voorfinancieringsdeal met het ministerie van LNV t.b.v. de versnelde legalisering van de PAS-melders in de provincie. **6.** We zijn de tweede fase van het gebiedsproces gestart; hiertoe is een selectie gemaakt van ondernemers in de Noordoostpolder. Tevens zijn enkele avonden gepland. **7.** Er is een tiental maatwerkgesprekken geweest met ondernemers in de provincie. Hierin en hiernaast zijn veel vragen beantwoord van ondernemers over onder andere de legalisatie van PAS-meldingen. Ook zijn opties geïnventariseerd voor mogelijke opkoop van stikstofrechten, en/of verplaatsingen van bestaande (agrarische) activiteiten. **8.** We hebben bijgedragen aan het opstellen van de nieuwste POP3-subsidieronde, waarbij mogelijke investeringen die (ook) stikstofemissies verminderen nadrukkelijk in de scope zijn opgenomen. We hebben een innovatie voor het terugbrengen van ammoniakemissies goedgekeurd, namelijk de stikstofstripper (te gebruiken in combinatie met een mestvergister). Hiernaast zijn de meest veelbelovende (nieuwe) innovaties voor het reduceren van emissies uit stallen en velden in kaart gebracht en geevalueerd. **9.** We concretiseerden meekoppelkansen van stikstof met het generieke landbouwdossier ('landbouw meerdere smaken' en 'natuurinclusief'). Hiertoe is contact gezocht met dossierhouders binnen de provincie. Dit heeft onder andere geleid tot een eerste aanzet van een toekomstperspectief van de agrarische sectortoekomstperspectief. **10.** Er is 9 1/2 miljoen van het rijk verkregen voor natuurontwikkeling en een (voorlopige) reservering voor 8 à 10 miljoen In de boeken van het rijk voor de nieuwe tranche van de aankoop regeling. **11.** Er is contact gezocht met andere provincies, met name Overijssel, over het afstemmen van mogelijke opkoop- en innovatieacties.
t.b.v. daargelegen Natura2000-gebieden. Er is veel tijd gestoken in overleg met andere provincies, met name in IPO-verband waarbij de aanpak in Flevoland genoemd wordt als proactief en gebaseerd op een grote kennis van zaken.

Q: Waarom is er geen besluitronde meer voor PS op 20 april? Dat was toch de bedoeling? A: Het is de afgelopen maanden gebleken dat we (ondanks een nieuw regeerakkoord met belangrijke intensiveringen op stikstof gebied) toch binnen het mandaat blijven van de Flevolandse Aanpak Stikstof die u in februari 2021 vaststelde.

Q: Is er al duidelijkheid voor de PAS-melders?
A: De legalisatie van de PAS-melders is wettelijk vastgelegd. Het Rijk moet binnen drie jaar na start van het legalisatieprogramma (28 februari 2022) de ruimte vrijgemaakt hebben voor legalisatie. In de tussentijd hebben bevoegde gezagen afgesproken niet actief te handhaven op PAS-melders. Er zijn echter uitspraken van de rechter die er toe dwingen om dit in bepaalde gevallen alsnog te doen. Provincie Flevoland zet dan ook in op versnelling van deze legalisatie en zoekt naar mogelijkheden om zelf eerder ruimte vrij te maken. Er wordt ingezet op afspraken met het Rijk om de kosten die hieruit voortvloeien bij het Rijk terug te vorderen.

Q: Wanneer is er duidelijkheid over extern salderen voor de Wieden-Weerribben?
A: Op 8 maart 2022 heeft GS Flevoland het extern salderen op de Wieden en de Weerribben tijdelijk stil gelegd. Dit in navolging van de provincie Overijssel. De provincie Overijssel moet eerst onderbouwen dat er voldoende maatregelen worden genomen voor de natuur en andere stikstofreductie dus ingezet mogen worden voor nieuwe ontwikkelingen (de zogenaamde additionaliteitsvereiste). Deze onderbouwing kan enige maanden in beslag nemen waarna extern salderen weer wordt open gesteld. Er is intensief overleg met de provincie Overijssel over een mogelijke gezamenlijke aanpak om depositie op deze Natura2000-gebieden effectief en efficient terug te brengen. Hiertoe worden over en weer data en berekeningen uitgewisseld.

Q: Wanneer weten jullie meer over subsidiemogelijkheden voor investeringen om de stikstofuitstoot terug te brengen?
A: In 2021 is de scope van de nieuwste POP3-subsidieronde zodanig uitgebreid dat mogelijke investeringen die (ook) stikstofemissies verminderen nadrukkelijker in beeld zijn gebracht. Hierbij zijn meevangkansen (emissiereductie effecten van andere innovaties en investeringen) in het evaluatiekader benoemd en meegewogen. Hiernaast zijn ondernemers in december op de hoogte gebracht van nieuwe nationale subsidierondes (onder andere het Corona-herstelfonds) en is contact geweest met beheerders van subsidieprogramma's (IDL, RVO). Er is reeds een innovatie voor het terugbrengen van ammoniakemissies goedgekeurd (stikstofstripper die ammoniak zuivert van digestaat afkomstig van mestvergisters). Recent zijn de meest veelbelovende (nieuwe) innovaties voor het reduceren van emissies uit stallen en velden in kaart gebracht en geevalueerd. Er wordt momenteel gewerkt aan een breed instrumentarium, met onder andere subsidies voor innovaties, opkoop en verplaatsingen. Waar mogelijk wordt gebruik gemaakt van bestaande subsidieregelingen van het Rijk en de Europese Commissie, terwijl hiaten en speerpunten kunnen worden aangevuld vanuit provinciale middelen met een eigen subsidieverordening. Deze wordt in de loop van 2022/2023 verwacht.

Vragen uit avond meedenkers NOP 22-11-2022

Q: Hoe zinvol is het te starten met het gebiedsproces zolang de PAS melders nog niet zijn gelegaliseerd? En hoe zit het met andere categorieën agrariërs, zoals 'interrimmers' en 'vrijgestelden'?
A: De zorg voor voldoende stikstofruimte, nodig voor het legaliseren van de PAS-melders, ligt bij het rijk. Het rijk wil dit binnen 3 jaar gerealiseerd hebben. Omdat de stikstofopgave groot en urgent is wil de provincie dit niet afwachten. Insteek van het gebiedsproces is dat iedereen na het proces gelegaliseerd is en tegelijk de gestelde stikstofdoelen gerealiseerd zijn. Zou dit niet tegelijk worden aangepakt bestaat de kans dat bedrijven na legalisering van hun PAS-melding alsnog met aanzienlijke aanvullende stikstofeisen geconfronteerd worden. Een synchrone aanpak wordt dus wenselijk geacht. Of dit in de praktijk haalbaar is hangt af van verschillende factoren; dit moet tijdens het proces duidelijk worden. Ook zet de provincie erop in dat ook nog niet gelegaliseerde bedrijven zoveel mogelijk mee kunnen doen aan de verschillende subsidiemogelijkheden, in ieder geval aan de provinciale subsidies.

Q: Hoe groot is het stikstofprobleem? En hoeveel stikstof (%) moet er gereduceerd worden? Wat zijn de overige emissiebronnen die moeten reduceren?
A: Er zijn er analyses gemaakt voor alle sectoren, waaronder landbouw, mobiliteit en industrie. De grootste emissies en deposities afkomstig van de provincie komen vanuit de landbouw. De emissies vanuit de mobiliteit en industrie worden gereduceerd vanuit het klimaatbeleid. Een analyse van de opties die er zijn om depositie en emissies te verlagen laat zien dat een gecombineerde aanpak - waarbij een relatief bescheiden generieke reductie wordt gecombineerd met een meer ambitieuse aanpak in een klein gebied - het meest effectief is. Hierbij kan optimaal gebruik gemaakt worden van het innovatievermogen in de hele provincie terwijl met een gericht proces en met aanvullende ondersteuning een verdergaande reductie kan worden uitgewerkt in en met deelnemers van een gebiedsproces. Concreet voorzien we voor de landbouw een gebiedsproces met 50-70% reductie aan de rand van de Noordoostpolder en een generiek reductiepercentage van 20% voor de rest van Flevoland. Hoe en waar de reductie in het gebiedsproces moet plaats vinden is het resultaat van het gebiedsproces dat we willen doorlopen.

Q: Hoe breed moet de strook worden voor het gebiedsproces?
A: Vooralsnog worden de volgende gebiedsprocessen voorzien:

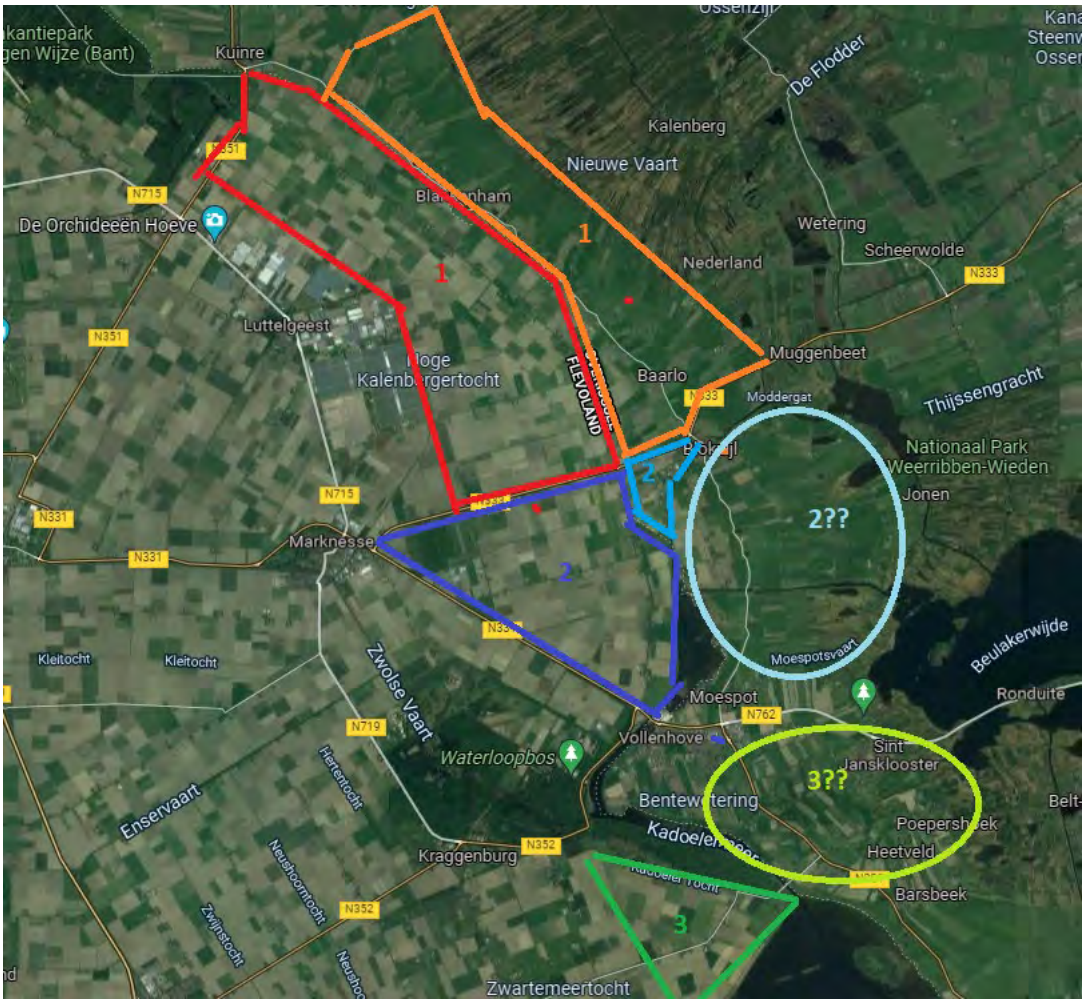

De donkere kleuren betreffen hier de gebieden in onze eigen provincie. De lichte kleuren de gebieden vanuit Overijssel die mogelijk bij ons gebiedsproces kunnen aansluiten en waarmee in ieder geval afstemming dient plaats te vinden.

Q: Wat voor reductiepercentages zijn haalbaar?
Wat is bekend over het effect van technische maatregelen, zoals lager eiwitgehalte in voedsel voor de uitstoot van stikstof?
A: Dit is afhankelijk van het soort bedrijf. Veel maatregelen heeft de provincie al onderzocht en wil de provincie samen met u bespreken. Daarnaast wil de provincie ook andere stakeholders aan tafel, zoals andere overheden en maatschappelijke organisaties. Het gaat er daarbij om alle verschillende belangen op tafel te krijgen en te proberen tussen deze belangen een brug te slaan. Bij een bedrijf waarbij nog geen reducties hebben plaatsgevonden is 70% reductie een realistisch doel.

Q: Hoe kunnen agrariërs aantonen dat ze de reducerende effecten van technische maatregelen duurzaam borgen zodat ze standhouden voor de rechter?
A: dit is een belangrijke vraag die ook andere provincies en vergunningverleners bezighoudt, zeker sinds de uitspraken van de rechtbank over de onzekerheden van reducties zoals vastgelegd in de Regeling Ammoniak en Veehouderij (RAV factoren). Deze uitspraken zijn nog niet bevestigd of ontkracht voor de Raad van State. Provincies en Rijk onderzoeken vooruitlopend hierop al de mogelijkheden, zoals bijvoorbeeld het aanhouden van een bandbreedte/buffer. Voor de totale opgave hebben we 10-13 jaar. In die periode moeten we beter borgen dat de reducties behaald worden, zoals geclaimd door de fabrikant. We zien mogelijkheden om maatregelen die door de rechter zijn afgeschoten, beter te onderbouwen zodat ze wel juridisch stand kunnen houden. De gezamenlijke overheden gaan hier extra aandacht aan schenken. Monitoring hoort daarbij ook tot

de mogelijkheden. Hiertoe en hiernaast worden vanuit de provincie (kleinschalige) onderzoeksprojecten ondersteund die richting moeten geven in het uitwerken van een solide en goed geborgde aanpak van reductie van stikstofemissies. In dit proces worden nadrukkelijk ook spelers uit de provincie (hogeschool, verenigingen, ondernemers) betrokken.

Q: wat is de relatie van bossen/energieopwekking tot stikstofreductie?
A: het gaat over landgebruik. Zonnepanelen in de wei stoten minder stikstof uit dan koeien in de wei. Met name het wegvallen van bemesting levert een grote emissie/depositie-reductie op indien er nabijgelegen stikstofgevoelige gebieden zijn. Uiteraard moet het nieuwe landgebruik wel passen binnen de gebiedsontwikkeling en het gewenste eindplaatje. Dit past bij de zoektocht naar mooie scenario's voor het gebied.

Q: Waar moeten de kilo's reductie voor de PAS melders/interimmers/vrijgestelden vandaan komen? Die komt nog bovenop de huidige opgave.
A: Juridisch gezien is dit waar. Praktisch gezien betreft dit veelal bestaande activiteiten, waarbij legalisatie met bronmaatregelen ook leidt tot een daling. De mogelijkheid voor dit 'dubbel gebruik' is wel gebonden aan juridische beperkingen. Richtsnoer voor het gebiedsproces is dat iedereen aan het einde van het proces gelegaliseerd is. We willen de totale benodigde hoeveelheid stikstofruimte hiervoor analyseren en dit meenemen in het gebiedsproces.

Q: Hoe kan rekening gehouden worden met het soort bedrijf dat moet reduceren?
Hoe wordt de opgave verdeeld tussen individuele bedrijven?
A: het hangt af van de diersoort wat voor reducties haalbaar zijn en welke maatregelen bedrijfseconomisch haalbaar zijn. Ook hebben sommige bedrijven al vergaande reducties doorgevoerd, waardoor de mogelijkheden beperkt zijn. We denken daarom dat maatwerk onderdeel moet zijn van de gebiedsgebonden aanpak, want verschillende bedrijven vragen om verschillende oplossingen. Een aantal bedrijven zal mogelijk willen verplaatsen of stoppen. Dit betekent uiteraard een volledige sanering van de betreffende stikstofemissies, waardoor de resterende bedrijven voor een minder grote uitdaging staan.

Q: De gebiedsopgave komt bovenop de generieke maatregelen, het gaat dus niet om laaghangend fruit! Dat betekent dat de opgave moeilijk zal zijn om aan te voldoen. Klopt het dat het niet makkelijk zal zijn hieraan te voldoen?
A: Dat klopt! Daarom wordt ook gewerkt aan een uitgebreid instrumentarium met verschillende subsidiemogelijkheden voor innovatie, verplaatsing en sanering. Allemaal op basis van vrijwilligheid.

Vragen uit avond meedenkers Dronten 25-11-2021

Q: Een van de slides noemt 18 % reductie door agrariërs. Wat doen andere sectoren?
A: In de Flevolandse aanpak stikstof (FAS) zijn alle stikstofbronnen in kaart gebracht. Alle sectoren moeten meedoen. Reductie in de mobiliteit loopt via de klimaatwet; de reductie van stikstof loopt gelijk op met de vereiste reductie van CO2 uitstoot, voor de industrie is de provincie in gesprek met een paar piekbelasters; bijvoorbeeld door andere motoren en de inzet van walstroom. Voor de bouw wordt ingezet op emissieloos bouwmaterieel. Alle sectoren zijn dus bezig! In Flevoland is de bijdrage van agrarische sector fors, dus ook die sector moet aan de bak.

Opmerking: discussie is mogelijk over de uitstoot van landbouw! in de rekenmodellen is dat zo, in de praktijk zal dat vaak anders liggen.

Q: Wat zit er voor de boeren in het vat? Ze hebben al veel gedaan! Het laaghangend fruit is geplukt. Wat levert het de boeren op als ze nog meer doen?
A: Er moet gereduceerd worden; daar ontkomen we niet aan want de samenleving zit 'op slot'. Iedereen levert zijn bijdrage. Wat er voor u inzit is dat we dat op zo'n manier willen organiseren dat iedereen, ook u daar een goede duurzaam economisch gezond bedrijfsmodel aan overhoudt. Dat iedereen kan blijven ondernemen, dat middelen beschikbaar komen om dat mogelijk te maken en in goede banen te geleiden.

Voor agrariërs van belang is dat Flevoland een agrarische provincie is en dat ook wil blijven. Een agrarisch toekomst perspectief is van belang voor boeren. Nu is er onrust. Flevoland wil samen met agrariërs de stikstofopgave aanpakken, op weg naar een goede toekomst. Dit is een belang dat provincie en agrariërs gemeen hebben. Daarnaast kan de provincie zorgen voor subsidieregelingen en hulp in het traject. Boeren staan er dus niet alleen voor!

Q: Is er wel een stikstofprobleem? Momenteel dweilt de provincie met de kraan open. Alle pijlen zijn gericht op de veehouderij, maar die stoten maar fractie uit vergeleken met het nieuwe datacentrum van een Amerikaans bedrijf, equivalent aan 1000 boeren met 100 koeien, dat bovendien nauwelijks werkgelegenheid oplevert en ook nog het grondwater vervuilt.
A: we begrijpen de zorg. Alle sectoren moeten hun best doen om de reductie omlaag te krijgen. Vanavond gaat het echter om de gebiedsgerichte aanpak.
Het datacentrum verbruikt overigens veel stroom, maar levert weinig lokale uitstoot.

Q: Wat is het tijdsperspectief van het gebiedsproces?
A: De provincie start het gebiedsproces met een startbijeenkomst op 30 maart en een eerste ronde gesprekken met alle bedrijven in april -mei en een tweede ronde in het najaar. Eind 2022 moet dit proces leiden tot een ontwerp-gebiedsplan met een maatregelenpakket voor stikstofreductie en een integrale gebiedsagenda. Het maatregelenpakket vormt de inzet van de provincie naar de rijksmiddelen bij het indienen van het gebiedsplan medio 2023.

Q: Is dit proces van zoeken naar oplossingen/win/wins te vergelijken met een 'smart office start up'? Hoe kijkt u aan tegen het idee om bijvoorbeeld om samen met andere boeren bomen te planten tegen een vergoeding per boom?
A: Er zijn idd vergelijkingen. Klinkt als een goed idee.

Q: Wat zijn de ideeën van provincie over de vereiste reductiemaatregelen? Jullie zeggen dat je wil faciliteren: hoe gaat dat? Het moet voor boeren wel financieel haalbaar zijn; het moet wel uitkunnen. Bij veel boeren is die financiële ruimte er echter niet; die hebben geen ruimte om te investeren. Er wordt gesproken over innovatiesubsidies bij RVO: geef ons svp een handreiking.
A: Uw zorg is herkenbaar. Zonder extra middelen zal het niet gaan. Veel zal afhangen waar de rijksmiddelen neer zullen slaan. Maar ook als provincie maken we extra middelen beschikbaar via een subsidieinstrumentarium in de loop van 2022/2023.

Vragen uit avond meedenkers Zeewolde 30-11-2022

Q: Volgens coalitierapport mogen geen landbouwgronden worden opgeofferd aan bossen, dus extensivering van landbouw grond door nieuwe bosbouw is geen optie.
A: De bossenstrategie is door dezelfde coalitie vastgesteld en die strategie sluit dat niet op voorhand uit, daar moeten we het in het gebiedsproces dus verder over hebben. Bij stoppers/verplaatsers komen er gronden vrij. Die kunnen gebruikt worden van extensivering van de blijvende bedrijven, maar ook voor andere vormen van grondgebruik. We willen dit mét het gebied samen bekijken.

Gebundelde vragen n.a.v. bijeenkomsten meedenkers (november 2021) en enquête (juli 2021)

Q: Kansen voor kringlooplandbouw, vraag: wat is de invloed van bos en natuur voor mijn bedrijf?
A: Extensivering en kringlooplandbouw maken onderdeel uit van het te voorziene perspectief voor de landbouw. Beiden kunnen ook leiden tot stikstofreductie en combineren dus goed met een gebiedsgerichte aanpak.

Q: Kan ik mijn bedrijf blijven ontwikkelen in de toekomst? Waarbij ontwikkelen betekent, de kwaliteit verbeteren, kwantiteit, omvang en marge/verdiencapaciteit.
A: Er wordt nadrukkelijk gezocht naar een perspectief voor de blijvende landbouw. Daarbij hoort ook doorontwikkeling. Het gesprek moet gaan over de richting en inzet van die doorontwikkeling.

Q: We zitten dichtbij de Weerribben en ik hoorde dat de beheerders van de weerribben plannen hebben voor het aanleggen van blauwe graslanden (zeer stikstof gevoelig).
Dan vraag ik me af, we zijn druk bezig de stikstof uitstoot in de hand te krijgen, maar dan worden er plannen gemaakt voor nieuwe natuur, die zeer kwetsbaar is voor stikstof. Zo krijgen we er toch nooit vat op.
Oplossingsrichtingen: Geen nieuwe natuurontwikkelen. Vegetatie laten groeien waar het past. Kritisch kijken naar de huidige KDW (kritische depositie waarde) van planten.
A: De beoogde natuur en natuurdoelen liggen vast in de aanwijzingsbesluiten van de gebieden en de natuurdoelen. Daar waar bepaalde natuursoorten verloren zijn gegaan kan herstel ervan onderdeel zijn van die doelen. Bij vrijwel de meeste gebieden zitten er echter aan de randen al bestaande stikstofgevoelige gebieden. Herstel/aanleg van stikstofgevoelige gebieden binnen die grenzen zal dus ook niet leiden tot een extra beperking. Eventuele stikstofgevoelige gebieden die buiten de begrenzing worden aangelegd genieten niet de zelfde bescherming en kunnen dus ook niet leiden tot een extra beperking vanuit de Wet natuurbescherming.
Q: Is uitbreiding nog mogelijk op huidige locatie? evt verplaatsen bedrijf emmissiearm bouwen doormiddel van intern salderen en samenwerken met akkerbouwers (wat al jaren gebeurd)
A: We voorzien een generiek reductiepercentage van 20% en een reductiepercentage van 50-70% voor het gebiedsproces aan de oostrand van de NOP. Dat betekent dat er met interne saldering/innovaties nog ruimte kan zijn voor uitbreidingen. Het Rijk zet in op een transitie van de landbouw. Hoe deze transitie vormgegeven gaat worden is nog niet bekend.

Vragen uit de enquête (juli 2021)

Q (Akkerbouwers): Wat is onze relatie tot de stikstofproblematiek?
A: Meer dan de helft van de emissies/depositie van ammoniak komt vanuit bemesting. Het betreft de grootste bron van stikstof voor de meeste gebieden in Nederland.
Q: Is er wel een crisis? Is er wel een stikstofprobleem? En is de stikstofproblematiek niet verzonnen?
A: De natuur laat duidelijk tekenen zien van verzuring (minder kalk leidt bijvoorbeeld tot broze botten en uitgedroogde eieren zonder schaal) en vermesting (bramen en gras verdringen bijzondere planten). Dit is een probleem vanuit de afspraken die we op Europees niveau gemaakt hebben. Deze zien toe op het behoud van bijzondere natuur omdat deze grote biodiversiteit (verscheidenheid aan planten en dieren) herbergt.
Q: Oproep om meer verantwoordelijken aan te spreken: (vlieg-)verkeer, industrie, consumenten, dieren in Oostvaardersplassen.
A: industrie en mobiliteit laten al jaren een dalende trend zien. Deze wordt doorgezet richting een nullijn door de inzet voor klimaat. De emissie/depositie van consumenten is zeer beperkt, maar wordt wel bezien in het landelijke spoor door het Rijk. Emissies van lokale fauna tenslotte is veelal cyclisch: lokaal opgenomen en lokaal uitgescheiden. Bij zeer mobiele fauna (zoals vogels) kan de verplaatsing soms wel relevant zijn, maar betreft dit een moeilijk te beïnvloeden proces.
Q: Wat als wij wel stikstof reduceren, maar het buitenland niet?
A: Dit scenario lijkt vrijwel onmogelijk. Ook in Duitsland en België legt de rechter de stikstofuitstoot steeds meer aan banden. Ook lift daar de reductie van mobiliteit en industrie mee met de klimaataanpak.
Q: Oproep tot goede en eerlijke metingen en berekeningen

Antwoord: de metingen en modellen zijn openbaar beschikbaar. Zie Stikstof - Meten, berekenen en modelleren | RIVM De modellen worden regelmatig aan onafhankelijke reviews onderworpen ter verbetering.

Q: De boeren hebben toch al heel veel gedaan?

A: In de jaren 80/90 is grote reductie bereikt. De afgelopen twee decennia lijkt deze reductie, ondanks de inzet, zich niet te hebben doorgezet.

Q: Vliegveld Lelystad en datacenter: waarom minder stikstof uit de landbouw en wel een nieuw vliegveld of datacenter?

A: alle activiteiten die zich willen vestigen moeten aan de zelfde regelgeving (de Wet natuurbescherming en de provinciale Beleidsregels salderen) voldoen.

Q: De overheid wordt door enkelen als onbetrouwbaar beschreven: 5km begrenzing, rapport Lelystad airport.

A: Een betreurenswaardig beeld dat we altijd proberen te voorkomen. U bent altijd vrij ons op feiten / aannames te bevragen en uzelf te overtuigen.

Q: Flevoland heeft weinig veehouderij en weinig uitstoot. Dus waarom moeten wij hieraan meedoen?

A: De emissies van ammoniak bestaat voor het merendeel uit bemesting. Niet alleen de veehouderij, maar ook de akkerbouw is dus relevant. Wel ligt Flevoland relatief ver van de meeste stikstofgevoelige gebieden. Daarom dat het gebiedsproces met de ingrijpende reducties zich richt op de oostrand van de NOP, nabij de Wieden en de Weerribben.

Q: Waarom zijn bepaalde maatregelen populair in vergelijking met anderen? (Financieel? Effectiviteit? Praktische uitvoerbaarheid?)

A: De overheid richt de maatregelen hoofdzakelijk op een combinatie van kosten, effectiviteit en meekoppelkansen.

Art. 5.1.2.e

Van: [redacted]
Verzonden: dinsdag 10 mei 2022 08:52
Aan: [redacted]
Onderwerp: voor PO: stukken voor Raad NOP 16 mei
Bijlagen: memo stikstof voor gemeenteraad Noordoostpolder v2.docx; presentatie Raad NOP 16 mei 2022.pptx

Opvolgingsvlag: Opvolgen
Vlagstatus: Met vlag

Categorieën: WOO

Zoals gisteren in kernteam besproken.

Met vriendelijke groet,

[redacted]
Afdeling Strategie & Beleid
Provincie Flevoland
T 06-[redacted]
E [redacted]@flevoland.nl

PROVINCIE FLEVOLAND

Art. 5.1.2.e

PROVINCIE FLEVOLAND

Postbus 55
8200 AB Lelystad

Telefoon
(0320)-265265
Fax
(0320)-265260
E-mail
provincie@Flevoland.nl
Website
www.flevoland.nl

ENVIR Advocaten
Mevrouw [redacted]
Jan van Goyenkade 110III
1075 HP AMSTERDAM

Verzenddatum	*Bijlagen*	*Uw kenmerk*	*Ons kenmerk*
– 2 JUNI 2022		30 mei 2022	2964267

Onderwerp
Opdrachtenbrief juridisch advies stikstof gerelateerde vragen/zaken

Geachte mevrouw [redacted]

Hierbij verlengt provincie Flevoland (hierna "de provincie") de opdracht aan ENVIR Advocaten (hierna "ENVIR") voor het verrichten van de diensten conform de offerteaanvraag met ons kenmerk "23 mei mailbericht" en uw offerte van 30 mei 2022 met kenmerk "20220531 engagment letter provincie Flevoland". Deze opdracht is het resultaat van een enkelvoudige onderhandse aanbesteding op basis van uw offerte van 30 mei 2022 met kenmerk 20220531 engagment letter provincie Flevoland.

ENVIR gaat de volgende diensten verrichten:
- advisering op het gebied van het omgevingsrecht, en dan in het bijzonder het natuurbeschermingsrecht.

ENVIR verricht de diensten op grond van deze opdracht in overeenstemming met de in de offerte opgenomen dan wel bij deze opdrachtbrief gevoegde planning.

Opdrachtsom
ENVIR verricht de werkzaamheden op grond van deze opdracht op basis van bestede uren tegen een vast uurtarief ter hoogte van [redacted] (zegge: [redacted]) exclusief btw, tot een maximum bedrag van [redacted] (zegge: [redacted]) exclusief btw. ENVIR informeert de provincie per omgaande schriftelijk, indien ENVIR voorziet dat voornoemd maximumbedrag dreigt te worden overschreden.

Genoemd bedrag betreft de volledige vergoeding die de provincie verschuldigd is aan ENVIR voor de in het kader van deze opdracht te verrichten diensten en te leveren resultaten. Genoemde bedragen en tarieven zijn inclusief eventuele reis-en/of verblijfkosten en overige bijkomende kosten.

Facturatie
ENVIR factureert het door de provincie op grond van deze opdracht verschuldigde bedrag na afloop van elke maand.

De factuur dient te voldoen aan de wettelijke vereisten, bevat een specificatie van de kosten en het kenmerk van deze opdrachtbrief. De factuur, al dan niet voorzien van bijlagen, wordt als één bestand digitaal ingediend. Hiertoe wordt het e-mailadres crediteur@flevoland.nl gebruikt.

Inlichtingen bij
[redacted]

Doorkiesnummer
06 [redacted]

Bezoekadres
Visarenddreef 1
Lelystad

De provincie voldoet het verschuldigde bedrag, indien gefactureerd overeenkomstig voorgaande factureringsafspraken, na acceptatie van het geleverde resultaat, binnen dertig dagen na ontvangst en goedkeuring van de betreffende factuur.

De provincie vergoedt geen kosten die uit meerwerk voortkomen, tenzij de provincie voorafgaand aan de uitvoering van bedoelde extra diensten of werkzaamheden daartoe schriftelijk opdracht heeft verstrekt. Ook wijst de provincie u er uitdrukkelijk op dat ENVIR aan deze opdracht geen rechten kan ontlenen voor de uitvoering van enige vervolgopdracht of voor een opdracht in enig volgend kalenderjaar.

Voorwaarden
Mevrouw [redacted] van de afdeling Strategie en Beleid, treedt namens de provincie op als contactpersoon voor deze opdracht. [redacted] is te bereiken via telefoonnummer 0320-[redacted] of e-mailadres [redacted]@flevoland.nl.

Het provinciehuis is gelegen naast het NS-station en bevindt zich in de nabijheid van het busstation.
Komt u met eigen vervoer dan kunt u betaald parkeren op het parkeerterrein aan de Middenweg of in de Zilverparkgarage. Meer parkeerruimte is beschikbaar in de Waaggarage. Het is niet mogelijk een parkeerplaats bij het provinciehuis te reserveren. Meer informatie over de bereikbaarheid vindt u op onze website www.flevoland.nl.

U wordt verzocht beide exemplaren van deze opdracht rechtsgeldig voor akkoord te (laten) ondertekenen, per pagina te paraferen en één exemplaar per omgaande aan de provincie te retourneren ter attentie van [redacted]

Hoogachtend,

De Commissaris van de Koning in de provincie Flevoland,
namens deze,

[redacted]

Voor akkoord:

ENVIR Advocaten

Naam:
Datum:

ALGEMENE INKOOPVOORWAARDEN PROVINCIE FLEVOLAND 2018 VOOR LEVERINGEN EN DIENSTEN

Deel A. Algemeen deel

De bepalingen van deel A zijn van toepassing zowel op leveringen als op diensten.

Artikel 1 Begripsbepalingen

De hierna volgende begrippen worden in deze algemene inkoopvoorwaarden in de hierna vermelde betekenis gebruikt:

a. provincie: provincie Flevoland;
b. opdrachtnemer: iedere (rechts)persoon alsmede diens vertegenwoordiger(s), gemachtigde(n) en rechtsverkrijgende(n), die met de provincie een overeenkomst sluit tot het verrichten van leveringen en/of diensten, waarop deze algemene inkoopvoorwaarden toepasselijk zijn, alsmede zijn werknemers en door hem bij de uitvoering van de overeenkomst ingeschakelde derden;
c. partij(en): de provincie en/of de opdrachtnemer;
d. overeenkomst: de overeenkomst van opdracht tussen de provincie en de opdrachtnemer op basis waarvan de opdrachtnemer leveringen en/of diensten verricht voor de provincie en de provincie een tegenprestatie voldoet aan de opdrachtnemer;
e. dag: kalenderdag;
f. schriftelijk: door middel van geschreven documenten, fax- of e-mailcommunicatie, alsmede andere door de wet daarmee gelijk gestelde vormen van communicatie;
g. prestatie: het door de opdrachtnemer op basis van een overeenkomst tot stand te brengen resultaat;
h. zaak: roerende zaak, waaronder mede begrepen energie en water;
i. resultaten: alle resultaten van een overeenkomst waaronder begrepen doch niet uitsluitend alle adviezen, ontwerpen, rapporten, rapportages, protocollen, modellen e.d. die een opdrachtnemer in het kader van een overeenkomst voor en in opdracht van de provincie worden opgesteld, samengesteld of vervaardigd.

Artikel 2 Overeenkomst

1. Afwijkingen van deze algemene inkoopvoorwaarden zijn uitsluitend geldig voor zover ze uitdrukkelijk schriftelijk door de provincie zijn aanvaard en gelden slechts voor de overeenkomst waarop ze betrekking hebben.
2. Een wijziging van de overeenkomst komt uitsluitend tot stand nadat een partij een voorstel van de andere partij schriftelijk heeft aanvaard.
3. Indien enige bepaling van deze algemene inkoopvoorwaarden nietig is of vernietigd wordt, blijven de overige bepalingen onverkort en volledig van kracht.
4. In geval van toepassing van het derde lid treden partijen in overleg teneinde nieuwe rechtsgeldige bepalingen ter vervanging van de nietige dan wel vernietigde bepalingen overeen te komen, waarbij zoveel mogelijk het doel en de strekking van laatstbedoelde bepalingen in acht worden genomen.
5. In geval van strijdigheid tussen een bepaling in een overeenkomst en een bepaling in deze algemene inkoopvoorwaarden, prevaleert de bepaling uit de overeenkomst.
6. Indien de provincie tekeningen, modellen, specificaties, instructies, planningen, keuringsvoorschriften en dergelijke voorschrift, maken deze deel uit van de overeenkomst.

Artikel 3 Meerwerk en minderwerk

1. Indien door aanvullende wensen of door gewijzigde inzichten van de provincie of door wijziging van wettelijke voorschriften, de prestatie die de opdrachtnemer op grond van de overeenkomst moet verrichten, aantoonbaar wordt verzwaard dan wel uitgebreid, is sprake van meerwerk.
2. Tot meerwerk als bedoeld in het eerste lid worden niet gerekend essentiële werkzaamheden die de opdrachtnemer bij het sluiten van de overeenkomst had behoren te voorzien.
3. Indien de prestatie die de opdrachtnemer op grond van de overeenkomst moet verrichten, aantoonbaar wordt verlicht dan wel verminderd, is sprake van minderwerk.
4. Indien een partij meent dat van meer- en/of minderwerk sprake is, doet zij daarvan tijdig en schriftelijk mededeling aan de andere partij onder opgave van de financiële en andere gevolgen daarvan voor de uitvoering van de overeenkomst.
5. De opdrachtnemer vangt niet aan met de uitvoering van meerwerk dan na een schriftelijke opdracht daartoe van de provincie.
6. Meerwerk dat niet vooraf schriftelijk is overeengekomen, wordt niet door de provincie vergoed.
7. De opdrachtnemer zendt een aparte en gespecificeerde nota voor het meer- en/of minderwerk.

Artikel 4 Verplichtingen opdrachtnemer

1. De opdrachtnemer besteedt de uitvoering van de overeenkomst niet in zijn geheel uit aan een derde.
2. De opdrachtnemer besteedt de uitvoering van de overeenkomst niet gedeeltelijk uit aan een derde, tenzij hiermee voorafgaand schriftelijk is ingestemd door de provincie.
3. De opdrachtnemer vervangt de personen die zijn belast met de uitvoering van de overeenkomst en die in de overeenkomst zijn benoemd, tijdelijk noch definitief, tenzij hiermee vooraf schriftelijk is ingestemd door de provincie.
4. De provincie onthoudt haar instemming als bedoeld in de vorige leden niet en verbindt daaraan geen voorwaarden, tenzij dit in het voorkomende geval redelijk kan worden geacht.
5. De opdrachtnemer levert zijn prestatie goed en zorgvuldig, naar beste weten en kunnen op een wijze die aan de overeenkomst beantwoordt en binnen de overeengekomen termijn. De opdrachtnemer maakt daarbij geen inbreuk op intellectuele of industriële eigendomsrechten van derden en leeft alle van toepassing zijnde wettelijke eisen en overige overheidsvoorschriften na.
6. De opdrachtnemer gebruikt de in het kader van de overeenkomst door de provincie aan de opdrachtnemer verstrekte informatie en documentatie, waaronder tekeningen en modellen, alleen indien en voor zover dat in het kader van de uitvoering van de overeenkomst noodzakelijk is.
7. De informatie en documentatie als bedoeld in het zesde lid, blijft te allen tijde eigendom van de provincie.
8. Verplichtingen die naar hun aard zijn bestemd om ook na uitvoering van de overeenkomst voort te duren, behouden hun werking ook nadat de overeenkomst is uitgevoerd.

Artikel 5 Geheimhouding en bekendmaking

1. Partijen zijn verplicht alle direct of indirect van de andere partij vertrouwelijk verkregen informatie en (persoons)gegevens vertrouwelijk te behandelen, ook na afloop van de overeenkomst.
2. Partijen maken de informatie en (persoons)gegevens als bedoeld in het eerste lid, niet aan derden openbaar, tenzij hiermee vooraf schriftelijk is ingestemd door de andere partij, of op grond van een wettelijke verplichting of een rechterlijk bevel. Artikel 4, vierde lid, is van overeenkomstige toepassing.
3. De opdrachtnemer maakt in publicaties of reclame-uitingen geen melding van de overeenkomst en de resultaten hiervan en gebruikt de naam en/of het logo van de provincie niet als referentie, tenzij de provincie hiermee vooraf schriftelijk heeft ingestemd. Artikel 4, vierde lid, is van overeenkomstige toepassing.
4. In geval van overtreding van de voorgaande leden door de opdrachtnemer, verbeurt de opdrachtnemer aan de provincie een onmiddellijk opeisbare boete van € 5.000, - per geval.
5. Voor de opeisbaarheid van deze boete(s) is geen ingebrekestelling vereist en deze geldt onverminderd enig ander aan de provincie toekomend recht, waaronder het recht op volledige schadevergoeding en nakoming.
6. De provincie kan persberichten en andere openbare mededelingen coördineren.

Artikel 6 Toetsing

1. De provincie heeft het recht de prestatie te (laten)toetsen.
2. De provincie kan de toets bedoeld in het eerste lid, zowel voor, tijdens als binnen een redelijke termijn na de levering van de prestatie (laten)uitvoeren.

Artikel 7 Niet-tijdige nakoming

1. De opdrachtnemer meldt een dreigende termijnoverschrijding zo spoedig mogelijk schriftelijk aan de provincie, waarbij hij de aard van de dreigende termijnoverschrijding, de te treffen maatregelen en de verwachte duur van de vertraging vermeldt.
2. De provincie bevestigt schriftelijk de ontvangst van de melding als bedoeld in het eerste lid en geeft daarbij aan of zij instemt met de voorgestelde handelwijze. Deze instemming houdt niet in dat provincie de oorzaak van de dreigende vertraging erkent en laat alle andere rechten of vorderingen die de provincie op grond van de overeenkomst toekomen, onverlet.

Artikel 8 Tekortkoming in de nakoming

1. Een tekortkoming in de nakoming tengevolge van de volgende omstandigheden is in ieder geval toerekenbaar aan de tekortschietende partij: gebrek aan personeel, ziekte of staking van personeel, verlate levering van zaken, files, liquiditeitsproblemen, toerekenbare tekortkoming in de nakoming van door de opdrachtnemer ingeschakelde derden en andere, voorzienbare omstandigheden waarop de opdrachtnemer had kunnen en moeten anticiperen.
2. De provincie heeft het recht om voor rekening van en na overleg met de opdrachtnemer herstel of vervanging zelf uit te voeren of door derden te laten uitvoeren, onverminderd de mogelijkheden die de wet biedt en de overige rechten die haar toekomen, in de volgende gevallen:
   a. nakoming is blijvend onmogelijk;
   b. de in een schriftelijke ingebrekestelling gestelde termijn voor nakoming is ongebruiktverlopen;
   c. er is sprake van zodanige spoedeisendheid dat onmiddellijke actie isgeboden.

Artikel 9 Aansprakelijkheid

1. Tenzij anders overeengekomen, is de partij die toerekenbaar tekortschiet in de nakoming van haar verplichtingen, tegenover de andere partij aansprakelijk voor de door de andere partij geleden dan wel te lijden schade, met dien verstande dat de aansprakelijkheid per contractsperiode beperkt is tot een bedrag van:
   - voor opdrachten waarvan de totale waarde kleiner is dan of gelijk aan € 50.000,–: € 150.000,– per gebeurtenis met een maximum aantal van 3 gebeurtenissen;
   - voor opdrachten waarvan de totale waarde meer is dan € 50.000,– maar kleiner dan of gelijk aan € 100.000,–: € 300.000,– per gebeurtenis met een maximum aantal van 3 gebeurtenissen;
   - voor opdrachten waarvan de totale waarde meer is dan € 100.000,– maar kleiner dan of gelijk aan € 150.000,–: € 500.000,– per gebeurtenis met een maximum aantal van 3 gebeurtenissen;
   - voor opdrachten waarvan de totale waarde meer is dan € 150.000,– maar kleiner dan of gelijk aan € 500.000,–: € 1.500.000,– per gebeurtenis met een maximum aantal van 3 gebeurtenissen;
   - voor opdrachten waarvan de totale waarde meer is dan € 500.000,–: € 3.000.000,– per gebeurtenis met een maximum aantal van 3 gebeurtenissen.
2. Samenhangende gebeurtenissen als bedoeld in het eerste lid, worden aangemerkt als één gebeurtenis.
3. De beperking van de aansprakelijkheid als bedoeld in het eerste lid komt te vervallen:
   a. in geval van aanspraken van derden op schadevergoeding voor dood- en letselschade;
   b. indien sprake is van opzet of grove schuld aan de zijde van de tekortschietende partij;
   c. in geval van schending van intellectuele eigendomsrechten als bedoeld in artikel 4, vijfde lid.

   In deze gevallen zijn de bepalingen uit afdeling 6.1.10 BW onverkort van toepassing, wat betekent dat de aansprakelijkheid van partijen niet door deze algemene voorwaarden wordt beperkt maar door de regeling daarvan in de wet.
4. Onder derden als bedoeld in het derde lid, worden mede begrepen volksvertegenwoordigers, bestuurders, werknemers en andere voor de provincie werkzame personen.
5. Indien een derde de provincie aansprakelijk stelt voor handelen of nalaten waarvoor de opdrachtnemer aansprakelijk is op grond van het bepaalde in de wet, deze algemene voorwaarden, de overeenkomst en bijbehorende documenten, neemt de opdrachtnemer de behandeling van deze aanspraak op eerste verzoek van de provincie en voor eigen rekening en risico over en vrijwaart de provincie terzake, met inachtneming van de leden 1, 2 en 3 van dit artikel.
6. Alle kosten, waaronder begrepen schadevergoeding, boetes en rente, die de provincie heeft gemaakt in verband met de behandeling van een aanspraak als bedoeld in het vijfde lid, komen voor rekening van de opdrachtnemer.
7. In het geval de belastingdienst of instanties aan wie de uitvoering van de sociale verzekeringswetgeving is opgedragen de rechtsverhouding tussen partijen aanmerken als een fictieve dienstbetrekking, neemt de opdrachtnemer de behandeling van alle aanspraken, waaronder begrepen boetes, rente en kosten, op eerste verzoek van de provincie en voor eigen rekening en risico over.
8. De opdrachtnemer verklaart dat hij genoegzaam is verzekerd en zich genoegzaam verzekerd zal houden tegen de aansprakelijkheid zoals bedoeld in deze algemene voorwaarden, de overeenkomst en bijbehorende documenten.

Artikel 10 Ontbinding

1. Partijen hebben het recht, onverminderd de mogelijkheden die de wet biedt en de overige rechten die hen toekomen, de overeenkomst tussen partijen buiten rechte te ontbinden, indien de andere partij enige verplichting uit de overeenkomst niet tijdig of niet behoorlijk nakomt en voor zover de tekortkoming vatbaar is voor herstel, nalaat zodanige tekortkoming te herstellen binnen de in een schriftelijke ingebrekestelling gestelde termijn voor nakoming.
2. Onverminderd de mogelijkheden die de wet biedt en de overige rechten die haar toekomen, heeft de provincie het recht om de overeenkomst tussen partijen direct en zonder ingebrekestelling buiten rechte te ontbinden, indien:
   a. de opdrachtnemer in staat van faillissement of in surséance van betaling verkeert, of op een aanmerkelijk deel van haar vermogen beslag wordt gelegd;
   b. de opdrachtnemer overlijdt of anderszins in de (fysieke) onmogelijkheid komt te verkeren om de overeenkomst uit te voeren;
   c. de opdrachtnemer overlijdt of anderszins in de (fysieke) onmogelijkheid komt te verkeren om de overeenkomst uit te voeren;
   d. de bedrijfsvoering van de opdrachtnemer (deels) is stilgelegd, hij zijn activiteiten (deels) heeft gestaakt of overgedragen of hij in liquidatie verkeert;
   e. de zeggenschap over of binnen de onderneming van de opdrachtnemer wijzigt bijvoorbeeld door wijziging van aandeelhouders of wisseling van bestuursleden;
   f. personeelsleden van of personen die werkzaam zijn bij de provincie, een al dan niet betaalde nevenfunctie bij de opdrachtnemer vervullen of ten tijde van de onderhandelingen hebben vervuld of die belangen hebben bij de opdrachtnemer of bij diens bedrijfsvoering, zonder dat de provincie daarvan voor de totstandkoming van de overeenkomst in kennis is gesteld;
   g. feiten of omstandigheden in relatie tot het bedrijf of de persoon van de opdrachtnemer bekend worden, die, waren deze bekend geweest vóór het tot stand komen van de overeenkomst, aanleiding zouden zijn geweest om geen overeenkomst met deze opdrachtnemer aan te gaan.
3. De opdrachtnemer is verplicht de provincie terstond te informeren over het optreden of redelijkerwijs voorzienbaar zijn van een van de omstandigheden als bedoeld in het tweede lid.
4. In geval van ontbinding van de overeenkomst heeft de opdrachtnemer geen recht op enige schadevergoeding.

5. In geval van ontbinding heeft de provincie het recht om de reeds door de opdrachtnemer geleverde en door de provincie betaalde prestatie te blijven gebruiken.
6. De provincie kan afgifte vorderen van hetgeen reeds op basis van de overeenkomst is ontwikkeld of gerealiseerd en van de gegevens die nodig zijn om een en ander te kunnen voltooien en gebruiken, tegen betaling van een corresponderend deel van de overeengekomen tegenprestatie.
7. Partijen kunnen overeenkomen dat de opdrachtnemer de prestatie zodanig afrondt, dat deze voldoet aan hetgeen is overeengekomen dan wel dat deze door een ander kan worden voltooid.

Artikel 11 Prijzen en tarieven

1. Prijzen en tarieven zijn vast voor de duur van de overeenkomst en in euro's en omvatten alle belastingen, maar exclusief BTW en betreffen de overeengekomen prestatie, alsmede alle overige kosten, zoals die van training of inwerking van personeel, reis- en verblijf- en voorrijkosten, administratiekosten en de kosten van de verpakking.
2. De in het eerste lid bedoelde prijzen gelden ook voor meer- en minderwerk als bedoeld in artikel 3.

Artikel 12 Betaling

1. Tenzij factureringsmomenten zijn overeengekomen, zendt de opdrachtnemer niet eerder een factuur aan de provincie dan nadat de prestatie is verricht en geaccepteerd.
2. In een factuur is in ieder geval opgenomen:
   a. opgave van het aantal werkelijk en noodzakelijk bestede uren, alsmede de data waarop een en ander is verricht, of
   b. een korte omschrijving van de verrichte prestatie.
3. De provincie voldoet binnen dertig dagen na ontvangst en goedkeuring van de desbetreffende factuur de op grond van de overeenkomst verschuldigde bedragen, mits gefactureerd overeenkomstig de factureringsafspraken en na acceptatie van de prestatie en de bijbehorende documentatie.
4. In geval van te late betaling is de provincie de wettelijke rente verschuldigd.
5. In geval van vooruitbetaling door de provincie verstrekt de opdrachtnemer op eerste verzoek daartoe en voorafgaand aan de eerste vooruitbetaling, op zijn kosten voldoende zekerheid voor (terug)betaling, voor het geval de opdrachtnemer op enigerlei wijze tekort schiet in de nakoming van zijn verplichtingen waarop de vooruitbetaling ziet.
6. De zekerheid wordt verstrekt door middel van een originele verklaring (bankgarantie "op afroep") van een erkende kredietinstelling ter hoogte van het door de provincie vooruit te betalen of vooruitbetaalde bedrag, vermeerderd met eventuele rente en kosten, een en ander goed te keuren door de provincie.
7. Indien is overeengekomen dat betaling volgens nacalculatie plaatsvindt, specificeert de opdrachtnemer de factuur zoals overeengekomen.
8. Betaling door de provincie houdt op geen enkele wijze afstand van enig recht in.
9. Het is de opdrachtnemer niet toegestaan zijn prestatie te verrekenen met een vordering op de provincie, uit welken hoofde dan ook verschuldigd.
10. De provincie heeft het recht de voldoening van een factuur op te schorten in het geval van een dreigende vertraging als bedoeld in artikel 7, eerste lid, of een toerekenbare tekortkoming als bedoeld in artikel 8, eerste lid.
11. Overschrijding van een betalingstermijn door de provincie of niet-betaling van een factuur op grond van vermoedelijke inhoudelijke onjuistheid daarvan of in geval van ondeugdelijkheid van de prestatie, geeft de opdrachtnemer niet het recht zijn werkzaamheden op te schorten dan wel te beëindigen.
12. De provincie kan de factuur door een door haar aan te wijzen accountant als bedoeld in artikel 393, eerste lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek op inhoudelijke juistheid laten controleren. De opdrachtnemer verleent de betrokken accountant inzage in boeken en bescheiden en verstrekt hem alle gegevens en informatie die deze verlangt.
13. De controle als bedoeld in het twaalfde lid, is vertrouwelijk en strekt zich niet verder uit dan voor het verifiëren van de facturen is vereist.
14. De accountant brengt zijn rapportage zo spoedig mogelijk aan partijen uit.
15. De kosten van het accountantsonderzoek als bedoeld in de vorige leden, komen voor rekening van de provincie, tenzij uit het onderzoek van de accountant blijkt dat de factuur niet juist dan wel onvolledig is, in welk geval bedoelde kosten voor rekening van de opdrachtnemerkomen.

Artikel 13 Zaken van de provincie

1. In het geval de provincie aan de opdrachtnemer zaken, zoals grondstoffen, hulpstoffen, gereedschappen, tekeningen, specificaties en software, ter beschikking heeft gesteld ten behoeve van de uitvoering van de overeenkomst, blijven deze zaken eigendom van de provincie. Aan de terbeschikkingstelling kunnen voorwaarden worden verbonden.
2. De opdrachtnemer bewaart de ter beschikking gestelde zaken afgescheiden van soortgelijke zaken welke behoren aan hemzelf of aan derden.
3. De opdrachtnemer zal de ter beschikking gestelde zaken merken als eigendom van de provincie.
4. De opdrachtnemer retourneert al hetgeen hij in het kader van de uitvoering van de overeenkomst van de provincie onder zich heeft, binnen veertien dagen nadat de overeenkomst is uitgevoerd zonder kosten aan de provincie.
5. Het is de opdrachtnemer niet toegestaan een kopie van de in het eerste lid bedoelde zaken te bewaren of te gebruiken, anders dan in het kader van zijn archiveringsverplichtingen.

Artikel 14 Arbeidsvoorwaarden en arbeidsdiscriminatie

1. Opdrachtnemer houdt zich bij het verrichten van de werkzaamheden aan de geldende wet- en regelgeving op het gebied van arbeidsvoorwaarden en aan de CAO die op hem en zijn werknemers van toepassing is.
2. Opdrachtnemer legt alle arbeidsvoorwaardelijke afspraken ten behoeve van het verrichten van de werkzaamheden op een inzichtelijke en toegankelijke wijze vast.
3. Opdrachtnemer verschaft desgevraagd en onverwijld aan bevoegde instanties toegang tot deze arbeidsvoorwaardelijke afspraken en werkt mee aan controles, audits of loonvalidatie.
4. Opdrachtnemer verschaft desgevraagd en onverwijld aan provincie toegang tot de in lid 2 genoemde arbeidsvoorwaardelijke afspraken indien provincie dit noodzakelijk acht in verband met het voorkomen van of de behandeling van een loonvordering aangaande verrichte arbeid ten behoeve van het verrichten van de werkzaamheden.
5. Opdrachtnemer legt de verplichtingen voortvloeiend uit de vorige leden onverkort op aan alle partijen waarmee hij contracten aangaat ten behoeve van het verrichten van werkzaamheden en bedingt tevens dat deze partijen vervolgens bedoelde verplichtingen onverkort opleggen aan alle partijen met wie zij op hun beurt contracten aangaan ten behoeve van het verrichten van de werkzaamheden.
6. Ter voorkoming van het maken van ongeoorloofd onderscheid, in het bijzonder naar godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, geslacht, ras, nationaliteit, seksuele geaardheid, burgerlijke staat, handicap, chronische ziekte, leeftijd of welke grond dan ook, zullen alleen functierelevante eisen betreffende de uitvoering van de overeenkomst door de opdrachtnemer aan haar personeel en/of onderaannemers kunnen worden gesteld en door de provincie worden meegewogen.

Artikel 15 Overdracht van rechten en/of verplichtingen

1. Het is partijen niet toegestaan hun rechten en verplichtingen op basis van de overeenkomst zonder voorafgaande schriftelijke instemming van de andere partij geheel of gedeeltelijk over te dragen aan een derde. Aan dit verbod komt goederenrechtelijke werking toe in de zin van artikel 3:83, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek. Artikel 4, vierde lid, is van overeenkomstige toepassing.
2. Het eerste lid geldt niet ten aanzien van het vestigen van eenpandrecht.

Artikel 16 Toepasselijk recht en geschillen

1. Op de overeenkomst en alle overeenkomsten die daaruit voortvloeien is uitsluitend Nederlands recht van toepassing.
2. Partijen lossen waar mogelijk hun geschillen op door middel van goedoverleg.
3. Indien partijen niet tot een oplossing komen of in spoedeisende gevallen, zullen de geschillen worden voorgelegd aan de bevoegde rechter in het arrondissement van de hoofdstad van de provincie.

Deel B. Leveringen

De bepalingen van deel B zijn van toepassing op leveringen, naast de bepalingen van deel A.

Artikel 17 Specifieke garanties voor leveringen

1. Een geleverde zaak bezit tenminste de eigenschappen die zijn overeengekomen en welke de provincie op grond van de overeenkomst magverwachten.
2. Voor een geleverde zaak geldt een garantietermijn van 24 maanden, tenzij uit wet of jurisprudentie een langere termijn volgt dan wel de opdrachtnemer of de branche van de opdrachtnemer een langere termijn hanteert, in welk geval de langste termijngeldt.
3. De opdrachtnemer herstelt voor eigen rekening alle fouten en gebreken die zich binnen de garantietermijn openbaren en die niet te wijten zijn aan normale slijtage of onoordeelkundig gebruik.
4. De opdrachtnemer garandeert dat gedurende de gebruikelijke levensduur van de geleverde zaak nieuwe onderdelen voorhanden zijn om fouten en gebreken aan deze zaak te kunnen herstellen.

Artikel 18 Aflevering van een zaak

1. Aflevering vindt plaats op de overeengekomen locatie en het overeengekomen tijdstip en geschiedt voor rekening en risico, waaronder transport en verzekeringen, van de opdrachtnemer.
2. De opdrachtnemer overhandigt alle documenten die betrekking hebben op of verband houden met een te leveren zaak, zoals certificaten, paklijsten, gebruiksaanwijzingen (in Nederlandse taal gesteld), uiterlijk ten tijde van de aflevering aan de provincie of zendt deze, zo mogelijk, op voorhand aan de provincie.
3. De opdrachtnemer voert alle gebruikte verpakkingsmaterialen voor zijn rekening en risico af en draagt zorg voor een milieuvriendelijke verwerking.

Artikel 19 Risico- en eigendomsovergang

De eigendom en het risico van een zaak gaat pas over op de provincie zodra de zaak is gemonteerd en/of geïnstalleerd, zich in de feitelijke macht van de provincie bevindt en na acceptatie van de levering.

Artikel 20 Toepasselijk recht

De toepasselijkheid van het Weens koopverdrag, en van eventuele andere, internationale regelingen inzake koop van roerende zaken, voor zover de werking hiervan door partijen kan worden uitgesloten, is uitgesloten.

Deel C. Diensten

De bepalingen van deel C zijn van toepassing op diensten, naast de bepalingen van deel A.

Artikel 21 Verplichtingen van de opdrachtnemer

1. De opdrachtnemer verricht de dienst met de zorgvuldigheid, deskundigheid en professionaliteit die gebruikelijk is binnen de branche of beroepsgroep van de opdrachtnemer.
2. De opdrachtnemer zet uitsluitend gekwalificeerde personen in voor het uitvoeren van de overeenkomst.
3. Indien nodig, zorgt de opdrachtnemer voor adequate vervanging van de in het tweede lid bedoelde personen.
4. De aan vervanging als bedoeld in het derde lid verbonden meerkosten zijn voor rekening van de opdrachtnemer.
5. De opdrachtnemer zet uitsluitend personen in die in Nederland arbeid mogen verrichten.

Artikel 22 Intellectuele en industriële eigendomsrechten

1. A) Alle intellectuele en industriële eigendomsrechten en databankrechten die zullen ontstaan of kunnen worden uitgeoefend ten aanzien van de resultaten van de overeenkomst berusten in beginsel te allen tijde bij de provincie.
2. B) Dit uitgangspunt geldt niet:
   - inzake rechten op eventueel ten behoeve van de opdracht door de opdrachtnemer ontwikkelde software modellering en de daarvoor gebruikte softwareprogrammatuur,
   - op andere door de opdrachtnemer in het kader van de overeenkomst ontwikkelde kennis en knowhow die ten grondslag ligt aan het aan de provincie geleverde resultaat.
3. De opdrachtnemer draagt alle intellectuele en industriële rechten die mochten ontstaan ten aanzien van de prestatie – voor zover mogelijk – op het moment van het ontstaan daarvan bij voorbaat en om niet over aan de provincie, welke overdracht door de provincie reeds nu voor alsdan wordt aanvaard. Voor zover voor de overdracht van de genoemde rechten op enig moment een nadere akte zou zijn vereist, machtigt de opdrachtnemer de provincie reeds nu voor alsdan onherroepelijk om zodanige akte op te maken en mede namens de opdrachtnemer te ondertekenen, onverminderd de verplichting van de opdrachtnemer om op eerste verzoek van de provincie aan de overdracht van deze rechten medewerking te verlenen, zonder daarbij voorwaarden te kunnen stellen.
4. De opdrachtnemer doet met de totstandkoming van de overeenkomst afstand jegens de provincie van alle eventueel aan hem, opdrachtnemer, toekomende zogenoemde persoonlijkheidsrechten, in de mate als de toepasselijke regelgeving zodanige afstand toelaat. De opdrachtnemer doet, hiertoe gevolmachtigd, ook namens het aan zijn zijde betrokken personeel, afstand jegens de provincie van alle eventueel aan deze personeelsleden toekomende persoonlijkheidsrechten, in de mate waarin de toepasselijke regelgeving zodanige afstandtoelaat.
5. De opdrachtnemer mag de resultaten van de overeenkomst waarop krachtens het eerste lid een eigendomsrecht ten behoeve van de provincie rust enkel voor zichzelf of ten behoeve van derden gebruiken zolang de belangen van de provincie hierdoor niet worden geschaad.
6. Indien de intellectuele eigendomsrechten niet berusten bij de provincie zoals gesteld in lid 1, verleent opdrachtnemer de provincie door het sluiten van de overeenkomst een eeuwigdurend gebruiksrecht ten aanzien van de in het eerste lid bedoelde, uitgezonderde rechten.
7. De provincie geldt als ontwerper in de zin van artikel 6, tweede lid, van de Eenvormige Beneluxwet inzake tekeningen en modellen en heeft bij uitsluiting het recht om een eindproduct dat daarvoor in aanmerking komt te deponeren bij het in artikel 8 van die wet bedoelde bureau, al dan niet door tussenkomst van een nationaledienst.
8. Indien een derde de provincie aansprakelijk stelt ter zake van (gestelde) inbreuk op intellectuele of industriële eigendomsrechten van die derde, vergelijkbare aanspraken met betrekking tot kennis, ongeoorloofde mededinging en dergelijke daaronder begrepen, waarvoor de opdrachtnemer aansprakelijk is op grond van het bepaalde in deze algemene voorwaarden, de overeenkomst en bijbehorende documenten, neemt de opdrachtnemer de behandeling van deze aanspraak op eerste verzoek van de provincie en voor eigen rekening en risico over. De opdrachtnemer verplicht zich tot het op zijn kosten treffen van alle maatregelen die kunnen bijdragen tot voorkoming van stagnatie en tot beperking van de te maken extra kosten en/of te lijden schade als gevolg van bedoelde inbreuken.

INFO: variabele ""NAAM"" niet gedefinieerd!

PROVINCIE FLEVOLAND

Postbus 55
8200 AB Lelystad

Telefoon
(0320)-265265
Fax
(0320)-265260
E-mail
provincie@Flevoland.nl
Website
www.flevoland.nl

Mijnheer [redacted]
[redacted]@live.nl

Verzenddatum – 9 JUNI 2022
Bijlagen Mail van 8 mei jl.
Uw kenmerk
Ons kenmerk 2965665
Onderwerp Reactie op uw ingekomen mail van 8 mei 2022

Geachte mijnheer [redacted]

In uw mail van 8 mei jl. zet u een flink aantal vraagtekens bij de stikstofaanpak van de provincie en bij het gebiedsproces waarmee de provincie onlangs is begonnen.

Uw twijfels over onderbouwing van de stikstofaanpak
U zegt het niet met zoveel woorden maar volgens mij uit u vooral uw twijfels over de onderbouwing van de aanpak (waarom wordt er niet gemeten?), over het effect van stikstof op het Natura 2000 gebied De Weerribben en Wieden in relatie tot allerlei andere en mogelijk ook schadelijke activiteiten in de omgeving van dit gebied, over de bijdrage van de industrie en stelt u de vraag of de van oudsher aanwezige landbouw in de Noordoostpolder niet de 'oudste rechten' heeft boven de nog niet zo lang geleden aangewezen Natura 2000 gebieden.

Reactie provincie Flevoland op de stikstofaanpak
Ik kan mij voorstellen dat u vragen en twijfels heeft over de bronnen van stikstofuitstoot en de manier waarop die uitstoot wordt bepaald. Tegelijkertijd ziet de provincie dat hierover veel gegevens beschikbaar zijn omdat zowel de uitstoot als de neerslag van stikstof al vele jaren wordt onderzocht zowel met berekeningen als met metingen. De meetgegevens worden daarbij gebruikt om de betrouwbaarheid van de rekenmodellen te toetsen en bij te stellen als dat nodig is.

Uit deze onderzoeken komt naar voren dat landelijk gezien industrie en verkeer via verbranding van fossiele brandstoffen het grootste aandeel hebben in de uitstoot van stikstofoxiden (NOx) en de landbouw (veeteelt en akkerbouw) in de uitstoot van ammoniak (NH3). De glastuinbouw stoot met name stikstofoxiden uit. Dit beeld zien we (gedeeltelijk) ook terug in onze provincie: verkeer en vervoer dragen voor ruim 2/3 (67%) bij aan de uitstoot van NOx, de industrie nauwelijks (1%) omdat er weinig grote bedrijven in Flevoland gevestigd zijn. Met rijksmaatregelen zoals het elektrificeren van het wagenpark moet de NOx bijdrage van verkeer in 2030 gehalveerd zijn. De ammoniakuitstoot uit de landbouw bedraagt in Flevoland 89%. De ammoniakuitstoot ten gevolge van menselijke activiteiten zoals wonen en recreatie ligt op 5%. U kunt deze gegevens ook vinden in de voortgangsrapportage stikstof van de provincie van maart 2022 (www.flevoland.nl Dossier Aanpak Stikstof).

Sinds 2021 hebben alle provincies de wettelijke taak om te laten zien hoe zij gaan werken aan het verminderen van de stikstofbelasting van de Natura 2000 gebieden die ook voor stikstof gevoelig zijn. Hoewel er in Flevoland geen stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden liggen moeten wij als provincie toch de bijdrage vanuit Flevoland op de ons omringende stikstofgevoelige natuur in kaart

Inlichtingen bij [redacted]
Doorkiesnummer 06 [redacted]
Bezoekadres
Visarenddreef 1
Lelystad

brengen en een plan maken met maatregelen om die bijdrage te verminderen. Dat plan richt zich vooral op de landbouw omdat de ammoniakuitstoot voor het grootste deel uit stal- en veldemissies komt. Dat plan willen we wel maken volgens onze eigen aanpak: we doen wat het rijk wettelijk van ons vraagt maar niet meer en willen alleen maar wat doen waar dat ook het meeste effect heeft.

Daarom kunnen we met het verminderen van 20% van de veldemissies uit de landbouw in de hele provincie volstaan en zetten we ook in op een 20% reductie voor stalemissies. Alleen in de oostrand van de Noordoostpolder streven een hogere reductie van 50-70% in de stalemissies na omdat dit gebied dicht bij de Weerribben en de Wieden ligt. We verwachten dat het percentage van 20% voor een groot deel kan worden gehaald met maatregelen die het rijk voor het hele land wil instellen (het zogenaamde generieke pakket maatregelen) en voor de extra inzet van de veehouders in de Noordoostpolder gaan we extra medio 2023 met een gebiedsplan financiële ondersteuning bij het rijk claimen. Daarom spreken we ook van een 'inzet' en nog niet van een definitief emissiereductiepercentage.

Niet stilzitten
Uiteraard zien en beseffen wij ook aan de hand van uw reactie dat onze inzet om tot vermindering van stikstof te komen, tot veel vragen en zorgen in het gebied waar u woont en werkt heeft geleid. Tegelijkertijd zien wij dat inmiddels ook in allerlei uitspraken rechters steeds meer een streep zetten door vergunningen en provincies dwingen tot optreden als provincies geen concrete stappen zetten in de reductie van stikstofneerslag.

Alleen al daarom willen wij niet op onze handen blijven zitten en willen we zorgen dat de vergunningensituatie (ook voor de PAS-melders) in orde kan komen. Daarom zijn en willen we met de betrokken bedrijven in gesprek over hoe we het beste aan een gezamenlijk plan kunnen werken dat toekomstperspectief voor de landbouwbedrijven biedt.

Contactgegevens
Ik hoop u met deze reactie in ieder geval antwoord te hebben gegeven op uw vragen. Mocht u onze [redacted] daarover of over uw bedrijfssituatie verder willen spreken, dan kunt u hem via stikstof@flevoland.nl bereiken.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Flevoland,
namens deze,

[redacted]

Art. 5.1.2.e

Van: [redacted]
Aan: [redacted]
Onderwerp: tav [redacted]
Datum: maandag 27 juni 2022 13:15:23
Bijlagen: Getekende optracht onderzoek stikstofvastlegging vlinderbloemigen.pdf

---

Beste mevrouw [redacted]

Zie bijlage de getekende opdracht mbt het onderzoek stikstofvastlegging vlinderbloemigen. Graag ontvang ik een bericht ter bevestiging van ontvangst. Alvast bedankt.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

Secretaris VVB

Van: [redacted]
Aan: [redacted]@fryslan.frl; [redacted]@gelderland.nl; [redacted]@provinciegroningen.nl; [redacted]
Onderwerp: presentatie Strategische agenda navsessie AC Stikstof 6 april
Datum: woensdag 6 april 2022 12:41:43
Bijlagen: image001.png
image017173.png
image115961.png
image818684.png
image295546.png
220402 strategische agenda.pptx.DRF

Beste AC-leden,

Op verzoek van Harold deel ik de presentatie aan de hand waarvan we net de strategische agenda doornamen. Het was een open bespreking en bedoeld om e.e.a. te doordenken / aan te scherpen. Dus heb daar bij eventueel delen van de presentatie aandacht voor (dat niet de indruk ontstaat dat wat in deze presentatie staat de definitieve vragen zijn / aanpak is). Verder graag nog jullie aandacht voor het doorgeven van deelnemers voor de strategische denktank generiek beleid en NPLG.

Hartelijke groet,

[redacted]

[redacted]
Herengracht 23
2511EG Den Haag
Tel: +316[redacted]
Email: [redacted]@ipo.nl

Het nieuws van, voor en door provincies ontvangen? Meld je dan nu aan voor de IPO-Newsroom

Naar een duurzaam Nederland: bekijk hier wat provincies in de praktijk doen op het gebied van de energietransitie.
This message may contain informat on that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. IPO, the Association of the provinces of the Netherlands, accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent to the electronic transmission of messages.

Van: [redacted]@ipo.nl>
Verzonden: maandag 4 april 2022 15:55
Aan: [redacted]@ipo.nl>; [redacted]@drenthe.nl>; [redacted]@flevoland.nl; [redacted]@fryslan.frl; [redacted]@gelderland.nl; [redacted]@provinciegroningen.nl; [redacted]@prvlimburg.nl>; [redacted]@brabant.nl>; [redacted]@noord-holland.nl>; [redacted]@overijssel.nl>; [redacted]@provincie-utrecht.nl>; [redacted]@provincie-utrecht.nl>; [redacted]@zeeland.nl>; [redacted]@pzh.nl>; [redacted]@ipo.nl>; [redacted]@ipo.nl>; [redacted]@ipo.nl>; [redacted]@ipo.nl>; [redacted]@p2.nl>; [redacted]@p2.nl>
Onderwerp: RE: Programma strategische sessie AC Stikstof 6 april

Goedemiddag AC leden,
Graag willen we komende woensdag elkaar kunnen spreken over de hoofdlijnenbrief. Om aan het

begin van onze bijeenkomst hier tijd voor te kunnen nemen verschuift het programma met 30 minuten; onderstaand treffen jullie het aangepaste programma voor de sessie van woensdag.
In de bijlage voeg ik de -vrijdag al verzonden- bijlagen voor het programmaplan toe, met daarnaast de hoofdlijnenbrief zoals deze vrijdag is gepubliceerd op Rijksoverheid.nl.

Programma Strategische sessie AC stikstof
6 april 2022, 09:30 – 12:30 (via Teams)

-
09:30 – 10:00 Hoofdlijnenbrief
Er is gelegenheid gedachten uit te wisselen over de hoofdlijnenbrief, opvallende onderwerpen zaken uit te lichten en met elkaar te bespreken.

10:00 – 11:00 Programmaplan IPSN
In dit onderdeel van de sessie willen wij jullie graag meenemen in het programmaplan dat op 21 maart door het MT van de IPO vereniging is vastgesteld. Het programmaplan bevat een verdere invulling van het besluit dat in juli 2021 door het IPO Bestuur werd genomen om de ambtelijke organisatie door te ontwikkelen naar een programmaorganisatie stikstof en natuur. Als opmaat naar de vaststelling van het programmaplan in de BC van 21 april willen wij jullie graag meenemen in de inhoud van het plan en daarbij specifiek ingaan op de rol die de AC kan vervullen in de relatie tussen IPSN en de provincies (waar kunnen we elkaar helpen en hoe past de rol van de portefeuillehouders hierin?).
Ter voorbereiding op dit gesprek treffen jullie in de bijlagen het programmaplan en bijbehorend slidepack.

-
11:00 – 11:10 Pauze

-
11:10 – 11:30 Uitvoeringscondities bij richtinggevende doelen
Medio/eind april zal het Rijk kiezen voor een scenario om tot richtinggevende gebiedsdoelen te komen. Als volgende stap zal het Rijk de provincies vragen te reflecteren op het gekozen scenario en concept richtinggevende gebiedsdoelen. De provincies zullen hierbij ook uitvoeringscondities formuleren.
In een beeldvormende bespreking gaan we in op de uitvoeringscondities die we op dit moment al in beeld hebben. AC leden worden in een korte bespreking gevraagd om daarbij aanvullingen te geven en aandachtspunten aan te dragen.

11:30 – 12:30 Strategische Agenda
Op basis van een eerste oriëntatie binnen de AC Stikstof en de programmaorganisatie IPSN wordt een zestal onderwerpen voor de strategische agenda voor april 2022 – november 2022 voorgesteld. In onze bespreking wordt per onderwerp stilgestaan bij de hoofdvraag en aanpak.

Onderwerpen voorlopige strategische agenda
1. Bepalen en uitwerken provinciale inzet generieke stikstofbeleid
2. Voorbereiden inzet NPLG (onder andere structurerende keuzes en gebiedsafbakening)
3. Verkenning toekomstige toestemmingsverlening
4. Uitwerken doelbereik natuur
5. Bepalen provinciale inzet ten aanzien van perspectief voor de landbouw
6. Voorbereiding inzet na de provinciale verkiezingen 2023

-

Met vriendelijke groet,

Strategische agenda IPSN

Vooruitkijken om in het stikstofdossier weer meer aan de voorkant te komen

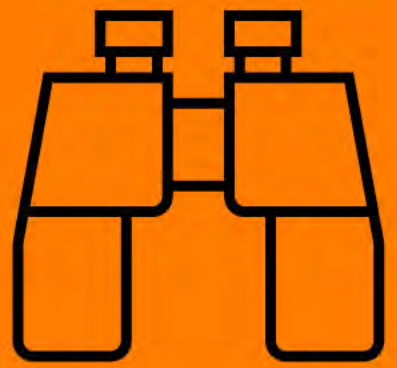

Interprovinciaal Overleg
van, voor en door provincies

Strategische agenda

Doel:

Op onderwerpen waar de provinciale inzet nog niet is bepaald een verkenning / proces te starten gericht op meningsvorming / bepalen provinciale inzet.

Werkwijze

- Beperken tot maximaal 5 grotere onderwerpen. Waar nodig koppelen aan lobby inzet.
    - Agenda vaststellen door BC (21 april) en twee keer per jaar actualiseren
    - Eerste agenda april 2022 – november 2022.
- Op deze 5 onderwerpen organiseren we verkennend onderzoek om inhoud of proces te verduidelijken.
- Dit leidt tot notitie in BC mbt provinciale inzet op dit onderwerp. Eenmalig of terugkerend.

prioritering stategische agenda lange termijn

Mentimeter

Voorlopige strategische agenda

1. Bepalen en uitwerken provinciale inzet generieke stikstofbeleid
2. Voorbereiden inzet NPLG
3. Verkenning toekomstige toestemmingsverlening
4. Uitwerken doelbereik natuur
5. Bepalen provinciale inzet ten aanzien van perspectief voor de landbouw
6. Voorbereiding inzet na de provinciale verkiezingen 2023

Bespreekpunten:

- **Wat is de hoofdvraag en wat willen we bereiken?**
  - **GRAAG JULLIE AANSCHERPING!**
  - **SOMS MAG HET NOG ‘FUZZY’ ZIJN**
- **Wat geven jullie mee mbt aanpak / organisatie?**

1. Bepalen inzet generiek beleid

Hoofvragen:

Wat is de gezamenlijke inzet van provincies?

- Wat zijn de verschillende opties voor generiek beleid en wat zijn effecten van keuzes??
- Welke aanscherping van generiek beleid / normering vinden provincies gewenst?
  - Wat zijn hiervoor de belangrijkste argumenten?
  - Hoe kan ook generiek beleid onontkoombaar worden?
- Timing: wanneer vraagt dit actie / beïnvloeding en hoe richten we dat bestuurlijk in?

Aanpak

- Strategische denktank: medewerkers IPSN / VP en provincies. In samenwerking met LNV:
  - Verkennend onderzoek starten: opties generiek beleid en effecten in beeld
  - Pilot staleisen
- Voorbereiden verkennende notitie(s) voor de BC Stikstof, bedoeld om hier standpunt in te bepalen.
- IPSN neemt hierin coördinatie
- Dit leidt tot een voorstel richting BC voor een gezamenlijke inzet van provincies richting het rijk

2. Inzet NPLG

Hoofdvragen:

- **Welke structurerende keuzes → wat willen provincies?**
- **Wat betekent NPLG voor de gebiedsaanpak**
  - Hoe krijgt wisselwerking structurerende keuzes en gebiedsuitwerking vorm? Welke gebiedsafbakening?
  - Welke wederkerige afspraken horen hierbij?
- **Hoe worden doelen en opgaven bepaald (ook voor KRW / Klimaat)?**
  - Schaal van opgaven/doelen, welke opgaven/doelen zijn nationaal en welke regionaal
  - Vergt nadere analyse: doelstellingen, beleidstekorten, schaalniveau, betrokkenheid en commitment rijk
- **Welk bestaand en nieuw instrumentarium is beschikbaar?** Hoe wordt onontkoombaarheid geborgd?
- **Governance / interbestuurlijke samenwerking**
  - Hoe krijgt interbestuurlijke samenwerking vorm, op landelijk en gebiedsniveau
  - Vormgeving borging, monitoring, evaluatie, kennisontwikkeling

A**anpak:**

- 3 varianten bestuurlijke inrichting → BC 21 april
- Strategische denktank provincies (koppeling met generiek)
- Reactief / pro-actief

3. Toekomstige toestemmingsverlening

Hoofdvragen:

- **Toekomstig: wat is de strategie voor KT, MLT, LT?**
- **Hoe verankeren we juridisch daadwerkelijk additionaliteit en onontkoombaarheid?**
- **Hoe zetten we natuurdoelen meer voorop → zie uitwerken doelbereik natuur**
- **Wat betekenen leidende principes hoofdlijnenbrief? Hoe werken we die uit?**
    1. *de houdbaarheid van het systeem (en daarmee zekerheid initiatiefnemers) verkiezen boven meer, maar onzekerder ontwikkelruimte.*
    2. *beleidsmatige keuzes moeten er aan bijdragen dat toekomstige vergunningverlening op basis van salderen in principe niet leidt tot een feitelijke toename van stikstofdepositie. (dilemma: dit staat soms op gespannen voet staat wanneer (tijdelijk) beperkte uitstoot volgt uit de noodzakelijke verduurzaming van processen en sectoren).*
    3. *Door de keuzes die gemaakt worden in het systeem meer nadruk op de controleerbaarheid van activiteiten, vergunningen en uitstoot door bevoegde instanties, toezichthouders en handhavers.*
- **Wat is plan B** als de optelsom van maatregelen in 2023 onvoldoende soelaas biedt?
    - Hoe krijgen we tussen provincies **eenheid in verscheidenheid** die ook ‘één voor allen en allen voor één’ mogelijk maakt?

Aanpak:

Interdisciplinaire werksessies (VTH-ers, beleidsadviseurs natuur en landbouw.) Ook koppelen met denktank generiek beleid.

4. Uitwerken doelbereik natuur

Hoofdvraag: wanneer is het doel bereikt / wanneer is het goed?

- Hoe bepalen we of we natuurdoelen hebben bereikt?
  - Doelbereik Natura 2000 → Koppeling met Natuurdoelanalyses → gericht op IHD stikstofgevoelige natuur
  - Niet stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden → Beheerplannen
  - Doelbereik VHR → 70 % doelbereik programma Natuur → 100 % doelbereik?
- Wat zijn consequenties van de actualisatie Doelensystematiek / wijziging N2000 aanwijzingsbesluiten? Wanneer worden (**100 !)** aanwijzingsbesluiten aangepast?
  - Hoe kunnen we tijdig anticiperen op impact (o.a. voor gebiedsplannen en VTH)
- Wat betekent dit voor de aanpak
  - Uitvoeren bestaande afspraken (Prog Natuur / Natuurinclusief)
  - Prog Natuur Fase 2

Aanpak:

- Doelbereik stikstofgevoelige N2000 → via traject NDA
- Doelbereik overige N2000 → beheerplannen
- Afstemming met lopend traject actualisatie doelensystematiek (BACVP)

5. Landbouwperspectief

Aanleiding

Politiek bestuurlijk is er brede behoefte aan een duidelijk perspectief voor de landbouw. Minder focus op ‘verlies’ (aankoop bedrijven, zonering etc) maar meer focus op ‘wat voor landbouw willen we overhouden’ ? Wat betekent dit voor keuzes / beleid?

Hoofvraag

Wat is de provinciale inzet ten aanzien van ‘perspectief voor de landbouw’ en tot welke bestuurlijke afspraken met het Rijk moet dit leiden?

- Voor welke vorm van landbouw is waar ruimte (doel / middel sturing)?
- Primaire sector irt keten / Agro&food sector
- Is er een ruimteclaim nodig om de omslag naar grondgebonden te kunnen maken?
- Welke instrumenten beschikbaar?

Aanpak

In aansluiting op strategisch traject vanuit BACVP werken aan perspectief landbouw. Voortouw bij programma Vitaal Platteland, IPSN haakt hierop aan.

- Voorstellen voor inzet bespreken in tweedaagse BACVP / BC?

6. Verkiezingen

Aanleiding:

In maart 2023 vinden Statenverkiezingen plaats.

Wanneer willen we oriëntatie starten op de provinciale inzet met betrekking tot stikstof en natuur voor de periode 2023-2027?

Aanpak

- Eerst beeld van inzet op hoofdlijnen agenderen in BC na de zomer september /oktober 2022
- Koppelen aan bredere IPO inzet richting verkiezingen
- Koppelen aan ideeënvorming voor inrichting bestuurlijke adviescommissies na de verkiezingen

7. Overige

Van: [redacted]
Aan: [redacted]
Onderwerp: FW: Programma strategische sessie AC Stikstof 6 april
Datum: maandag 4 juli 2022 14:19:47
Bijlagen: image003.png
hoofdlijnenbrief 20220401.pdf.DRF
1. 20220401 Programmaplan IPSN Conceptversie 10 maart 2022.pdf.DRF
2. 20220401 Slidepack programmaplan IPSN Conceptversie 10 maart 2022.pdf.DRF

En dat is 2.

Van: [redacted]@ipo.nl>
Verzonden: maandag 4 april 2022 15:55
Aan: [redacted]@ipo.nl>; [redacted]@drenthe.nl>; [redacted]@flevoland.nl>; [redacted]@fryslan.frl; [redacted]@gelderland.nl; [redacted]@provinciegroningen.nl; [redacted]@prvlimburg.nl>; [redacted]@brabant.nl>; [redacted]@noord-holland.nl>; [redacted]@overijssel.nl>; [redacted]@provincie-utrecht.nl>; [redacted]@provincie-utrecht.nl>; [redacted]@zeeland.nl>; [redacted]@pzh.nl>; [redacted]@ipo.nl>; [redacted]@ipo.nl>; [redacted]@ipo.nl>; [redacted]@ipo.nl>; [redacted]@p2.nl>; [redacted]@p2.nl>
Onderwerp: RE: Programma strategische sessie AC Stikstof 6 april

Goedemiddag AC leden,
Graag willen we komende woensdag elkaar kunnen spreken over de hoofdlijnenbrief. Om aan het begin van onze bijeenkomst hier tijd voor te kunnen nemen verschuift het programma met 30 minuten; onderstaand treffen jullie het aangepaste programma voor de sessie van woensdag.
In de bijlage voeg ik de -vrijdag al verzonden- bijlagen voor het programmaplan toe, met daarnaast de hoofdlijnenbrief zoals deze vrijdag is gepubliceerd op Rijksoverheid.nl.

Programma Strategische sessie AC stikstof
6 april 2022, 09:30 – 12:30 (via Teams)

-
09:30 – 10:00 Hoofdlijnenbrief
Er is gelegenheid gedachten uit te wisselen over de hoofdlijnenbrief, opvallende onderwerpen zaken uit te lichten en met elkaar te bespreken.

10:00 – 11:00 Programmaplan IPSN
In dit onderdeel van de sessie willen wij jullie graag meenemen in het programmaplan dat op 21 maart door het MT van de IPO vereniging is vastgesteld. Het programmaplan bevat een verdere invulling van het besluit dat in juli 2021 door het IPO Bestuur werd genomen om de ambtelijke organisatie door te ontwikkelen naar een programmaorganisatie stikstof en natuur. Als opmaat naar de vaststelling van het programmaplan in de BC van 21 april willen wij jullie graag meenemen in de inhoud van het plan en daarbij specifiek ingaan op de rol die de AC kan vervullen in de relatie tussen IPSN en de provincies (waar kunnen we elkaar helpen en hoe past de rol van de portefeuillehouders hierin?).
Ter voorbereiding op dit gesprek treffen jullie in de bijlagen het programmaplan en bijbehorend slidepack.

-
11:00 – 11:10 Pauze

-
11:10 – 11:30 Uitvoeringscondities bij richtinggevende doelen

Medio/eind april zal het Rijk kiezen voor een scenario om tot richtinggevende gebiedsdoelen te komen. Als volgende stap zal het Rijk de provincies vragen te reflecteren op het gekozen scenario en concept richtinggevende gebiedsdoelen. De provincies zullen hierbij ook uitvoeringscondities formuleren.
In een beeldvormende bespreking gaan we in op de uitvoeringscondities die we op dit moment al in beeld hebben. AC leden worden in een korte bespreking gevraagd om daarbij aanvullingen te geven en aandachtspunten aan te dragen.

11:30 – 12:30 Strategische Agenda
Op basis van een eerste oriëntatie binnen de AC Stikstof en de programmaorganisatie IPSN wordt een zestal onderwerpen voor de strategische agenda voor april 2022 – november 2022 voorgesteld. In onze bespreking wordt per onderwerp stilgestaan bij de hoofdvraag en aanpak.

Onderwerpen voorlopige strategische agenda
1. Bepalen en uitwerken provinciale inzet generieke stikstofbeleid
2. Voorbereiden inzet NPLG (onder andere structurerende keuzes en gebiedsafbakening)
3. Verkenning toekomstige toestemmingsverlening
4. Uitwerken doelbereik natuur
5. Bepalen provinciale inzet ten aanzien van perspectief voor de landbouw
6. Voorbereiding inzet na de provinciale verkiezingen 2023

-

Met vriendelijke groet,

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 20401 2500 EC Den Haag

College van Gedeputeerde Staten van Flevoland
t.a.v. de heer Verbeek
Postbus 55
8200 AB Lelystad

Programma DG Stikstof

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001858272854000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)

Ons kenmerk
DGS / 22300633

Bijlage(n)
4

Datum 19 juli 2022
Betreft Toelichting startnotitie NPLG en gezamenlijk vervolg

Geachte heer Verbeek,

Op vrijdag 10 juni jl. heb ik, mede namens de minister van IenW en de minister voor VRO, de startnotitie Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) gepubliceerd. Daarin staat de integrale aanpak voor natuur, water en klimaat, waaronder de richtinggevende doelen voor stikstofreductie. De minister van LNV heeft tegelijkertijd plannen gepresenteerd voor een perspectief voor agrarische ondernemers en stuurt begin september een vervolgbrief naar het parlement over de toekomst van de landbouw. Beide Kamerbrieven zijn sterk met elkaar verbonden en beide zijn van belang bij het realiseren van de transitie van het landelijk gebied. Daarover hebben de minister van LNV en ik op 23 juni jl. met de Tweede Kamer gesproken.

De inhoud van de brieven, waaronder de kaart met richtinggevende doelen voor stikstofreductie, maakt veel los in de samenleving. Ik merk dat ook in de gesprekken die ik onder meer met verschillende agrarische ondernemers heb. De verscheidenheid aan reacties, van boos tot steunend, en de veelheid aan partijen die zich roeren, geven aan hoe groot de betrokkenheid is. De demonstraties, acties en emoties raken ook mij. Ze laten zien dat de plannen impact hebben op veel inwoners. Ook uw College heeft hiermee te maken. De reacties zijn bovenal een signaal dat we nog veel uit te werken hebben en dat we met elkaar in gesprek moeten blijven. Johan Remkes zal als onafhankelijk gespreksleider optreden in een aantal gesprekken tussen het kabinet, medeoverheden, de agrarische sector en andere belanghebbende organisaties.

Op 15 juli jl. heb ik het parlement geïnformeerd over de stand van zaken en toe te kennen middelen voor de Versnellingsvoorstellen die u en andere provincies dit jaar hebben ingediend. Daarnaast ga ik in die Kamerbrief onder meer in op de moties die in het Kamerdebat zijn aangenomen, de financiering van het legalisatieprogramma en geef ik net als in deze brief aan uw provincie de nodige toelichting bij de startnotitie NPLG en specifiek de richtinggevende doelen.

In deze brief ga ik ten eerste in op de richtinggevende doelen voor stikstofreductie als onderdeel van het NPLG. Een aantal bijlagen geeft daarbij nog de nodige detailinformatie. Daarna ga ik in op de mogelijkheden die uw provincie heeft om maatwerk te leveren in uw gebieden, en ga ik in op reacties uit uw provincie.

Vervolgens schets ik welke ondersteuning u van mij kunt verwachten. Tot slot ga ik in op de financiële middelen voor het legalisatieprogramma.

Ik verwacht dat de Kamerbrief en deze brief tegemoet komen aan een groot deel van uw vragen en ingaan op een deel van de uitvoeringscondities die u in de denkrichting in IPO-verband aan mij heeft meegegeven. Op de overige uitvoeringscondities, waaronder de uitvoeringskosten, kom ik na de zomer terug.

Richtinggevende doelen per gebied
Met het publiceren van de startnotitie NPLG is de integrale aanpak voor natuur, water en klimaat neergezet. Voor de volledigheid sluit ik deze bij. De kaders voor het NPLG zijn het coalitieakkoord, de Wet stikstofreductie en natuurverbetering en de (inter-) nationale afspraken over natuur, water en klimaat. De richtinggevende doelen voor stikstofreductie zijn ingebed in het NPLG. Ze vormen een startpunt en geven richting aan het proces om het komende jaar met elkaar tot definitieve onontkoombare doelen en integrale gebiedsprogramma's te komen.

Rijk en provincies staan samen aan de lat. Het Rijk neemt haar verantwoordelijkheid onder meer door het instellen van het Transitiefonds, de bestaande maatregelen uit het structurele pakket, de buitenlandaanpak en onderzoekt verdergaande vormen van generiek beleid. Ik vraag u om de komende tijd aan de slag te gaan met de nadere uitwerking van de richtinggevende doelen in uw provincie en het opstellen van uw provinciale gebiedsprogramma. Daarnaast vraag ik u om in IPO-verband, in aanvulling op de denkrichting, een advies op te stellen over de uitvoeringscondities die u nodig acht om de opgave op het gebied van stikstofreductie te realiseren en dit uiterlijk in september 2022 met mij te delen. Ook daarna zullen we uitvoerig met elkaar in gesprek blijven over de uitvoeringscondities bij de integrale opgaven en zal ik mij er samen met het kabinet voor inspannen om deze condities te scheppen.

De richtinggevende doelen voor stikstofreductie zijn voortgekomen uit het gezamenlijke proces dat we als Rijk, IPO en provincies met elkaar hebben doorlopen om ervoor te zorgen dat de doelen aansluiten bij de gebieden. De denkrichting over een maatwerkscenario, die u in IPO-verband aan mij heeft aangeboden, is door het kabinet meegewogen in de besluitvorming. Voor een technische toelichting op de totstandkoming van de richtinggevende doelen wijs ik op bijgevoegde notitie van het RIVM en de technische briefing voor de Tweede Kamer over het rekenmodel[1]. In de bijgevoegde Q & A geef ik antwoord op de meest gestelde vragen die ik onder meer van provincies heb gekregen, waaronder de betekenis van het Natuurnetwerk Nederland en de veenweidegebieden.

Ruimte voor maatwerk
Als een andere verdeling van gebieden of percentages voor stikstofreductie in uw provincie passender is dan de richting die het kabinet nu aangeeft, dan kan daarvan, binnen de kaders van het NPLG, worden afgeweken, zoals ook in de startnotitie NPLG is beschreven. Op die manier ontstaat een aanpak die recht doet aan de kenmerken en omstandigheden van het gebied. Anticiperend op het wetsvoorstel om de nieuwe omgevingswaarde voor 2030 vast te stellen, verzoek

[1] https://www.tweedekamer.nl/debat_en_vergadering/commissievergaderingen/details?id=2022A05209

ik u om samen met het Rijk erop in te zetten dat in 2030 74% van het stikstofgevoelige areaal in Natura 2000-gebieden onder de KDW is gebracht. Verder blijven de voorwaarden dat verslechtering in het kader van de Wet natuurbescherming wordt voorkomen en dat de doelen voor natuur, water en klimaat worden gerealiseerd. Daarbij is het van belang om aanpassingen in de doelen voor emissiereductie te blijven relateren aan de deposities van stikstof op Natura 2000-gebieden in uw en andere provincies.

Rekening houden met voorlopers
Maatwerk is het uitgangspunt. Daarom is het cruciaal dat de gebiedsprocessen die u samen met de gebiedspartners bent gestart nu door gaan. In de gebieden en in gesprek met elkaar kan dat maatwerk ontstaan. Het is dus belangrijk dat alle relevante gebiedspartners, ook de agrarische ondernemers, aan tafel zitten, zodat zij hun zorgen en ideeën over nieuwe mogelijkheden kunnen inbrengen. Dat biedt ook de ruimte om rekening te houden met agrarische ondernemers die al forse stikstofreductie hebben bereikt, bijvoorbeeld door in te zetten op natuurinclusieve bedrijfsvoering of kringlooplandbouw.

Aanvullende informatie over de doelen
De komende tijd zijn er verschillende momenten waarop nieuwe inzichten en informatie beschikbaar komen, die ook tot aanpassing van de doelen kunnen leiden. Hieronder vindt u de belangrijkste momenten. De komende tijd worden vanuit het Rijk Regiodagen en technische sessies georganiseerd om gezamenlijk tot passende doelen te komen. In juli 2023 worden de definitieve onontkoombare doelen vastgesteld samen met de provinciale gebiedsprogramma's. Begin 2023 is er een ijkmoment om samen te bekijken waar we staan en welke stappen we nog moeten zetten op weg naar op 1 juli volgend jaar.

Aanvullende informatie en belangrijke momenten	
Okt 2022	Aanvullende regionale doelen voor natuur, water en klimaat
Najaar 2021	Actualisatie AERIUS
Okt - Dec 2022	Klimaat- en Energieverkenning 2022 + emissieramingen
Jan 2023	IJkmoment voortgang gebiedsprogramma's
Begin 2023	Richtinggevende doelen overige sectoren, o.a. industrie en mobiliteit
Voorjaar 2023	Natuurdoelanalyses
Juli 2023	Vaststelling definitieve onontkoombare doelen en oplevering provinciale gebiedsprogramma's

Alle sectoren dragen bij
Veel aandacht gaat nu uit naar de landbouw. Dat geeft niet een volledig beeld. De inzet van alle sectoren is nodig om de doelen te halen. Daarom is in het coalitieakkoord afgesproken dat alle sectoren een evenredige bijdrage leveren. Via het NPLG geven we invulling aan de transitie van het landelijk gebied en werken we via gebiedsgerichte inzet, in het bijzonder in de landbouw, aan de opgaven voor natuur, water en klimaat. Hiervoor worden middelen uit het Transitiefonds beschikbaar gesteld. Tegelijkertijd zet het kabinet via het Klimaatakkoord en generiek landelijk en internationaal beleid in op het terugdringen van de CO2-uitstoot, met name uit de industrie en mobiliteit. In het kader van de structurele

aanpak stikstof zijn aanvullende maatregelen getroffen. Hier worden richtinggevende doelen voor stikstofreductie aan toegevoegd, die begin 2023 worden gepubliceerd en 1 juli 2023 definitief worden vastgesteld. In de gebiedsprocessen is ook ruimte om hoge lokale belasting van deze sectoren terug te dringen.

Reacties en vragen uit uw provincie
Via verschillende wegen heb ik van uw provincie reacties en vragen gekregen naar aanleiding van de publicatie van de startnotitie en de genoemde Kamerbrieven van 10 juni jl. In deze brief licht ik er een aantal zaken uit. Ik realiseer me dat ik daarmee mogelijk niet volledig aan uw informatiebehoefte voldoe. De komende tijd zijn er meerdere momenten en mogelijkheden om verder door te praten.

Uw provincie heeft een relatief lage reductieopgave, omdat Flevoland zelf geen Natura 2000-gebieden met een stikstofoverbelasting heeft. Met uw reductieopgave draagt u wel bij aan reductie-opgave in andere provincies (zoals Overijssel). Dat is een goede ontwikkeling en die inzet wordt gewaardeerd. Uw zorg is dat uw provincie voornamelijk akkerbouwbedrijven heeft en weinig veehouderijen, waardoor het lastig is om de reductiedoelstelling van 442 ton ammoniak (NH3) te halen. Dit legt de last op relatief weinig schouders. U wijst daarnaast op de impact van stikstofdepositie uit de randstad, waaronder de industrie en mobiliteit, waarbij u beperkt mogelijkheden ziet om daar binnen de Flevolandse gebiedsaanpak oplossingen voor aan te reiken. Ook geeft u aan verrast te zijn over de reductieopgave in de NNN-gebieden en mist u perspectief voor de PAS-melders in uw provincie die nog niet gelegaliseerd zijn. Dit zijn allemaal zaken om de komende tijd samen te bespreken en uit te zoeken.

De gepresenteerde kaarten zijn het resultaat van een modelberekening gecombineerd met een reeks principes en uitgangspunten die het Rijk gesteld heeft. Ze helpen richting te geven aan de gebiedsprocessen. Het is in bepaalde gebieden denkbaar dat u in de gebiedsprocessen uitkomt op andere reductiepercentages rondom of in natuurgebieden, die beter aansluiten bij de specifieke lokale omstandigheden of status van (stikstofgevoelige) gebieden. Die ruimte is er. De (aanvullende) doelen voor klimaat, natuur en water, die in oktober bekend worden, zullen naar verwachting relevant zijn voor wat er kan in de toekomst. De bijgevoegde Q en A geeft u meer inzicht in specifieke keuzes uit de startnotitie.

U bent reeds gestart met het gebiedsproces om in Flevoland stikstof te reduceren. Daarin trekt u met betrokken gebiedspartners op om voort te bouwen op reeds lopende initiatieven die zich richten op de reductie van de uitstoot van stikstof, bodemdalingsproblematiek, toenemende verzilting en de verbetering van natuur. Het is zaak uw doelen en aanpak en die van het NPLG in samenwerking nader tot elkaar te brengen. Op veel plekken in Flevoland zijn voorlopers te vinden die zich inzetten voor een betere balans tussen natuur en landbouw. Extensivering is vaak een belangrijk uitgangspunt, en dat kost ruimte. In deze gebiedsprocessen speelt het Rijksvastgoedbedrijf (RVB) een belangrijke rol: het RVB bezit veel gronden in Flevoland en veel relevante kennis. Bij de verdere uitwerking van de richtinggevende doelen is juist deze kennis van het gebied en die van uw partners onmisbaar.

Net als u vind ik een leefbaar, vitaal landelijk gebied van groot belang. Daarom zijn verwachte sociaaleconomische effecten van maatregelen onderdeel van de op te stellen gebiedsprogramma's. Deze bieden belangrijke inzichten om eventueel aanvullend (flankerend) beleid te ontwikkelen. Ook op dat terrein kunt u op mijn betrokkenheid rekenen.

Ondersteuning en partnerschap
We staan voor een enorme opgave die gedurende lange tijd veel van ons zal vragen. Ik wil uw provincie daarbij maximaal ondersteunen, onder meer vanuit de Regieorganisatie transitie landelijk gebied (RTLG). De RTLG biedt ondersteuning vanuit het Rijk bij gebiedsprocessen en organiseert onder andere de feedback- en leerloop tussen Rijk (beleidsvorming) en de provincies (implementatie). Ik heb daarnaast Wageningen Universiteit gevraagd advies uit te brengen over maatregelen die het meeste effect sorteren voor zowel natuur, water als klimaat. Deze uitkomsten kunnen behulpzaam zijn voor uw gebiedsprogramma. Ik verwacht de publicatie daarvan dit najaar. Ook zal het RIVM een rekentool ter beschikking stellen die u kunt gebruiken om tot passende doelen voor stikstofreductie te komen.

Ik hoor graag welke hulp u de komende tijd nog meer kunt gebruiken. Daarom ga ik na de zomer in gesprek met alle provincies. Ik spreek dan ook graag met uw bestuur over waar u staat en wat er nodig is in uw provincie. Daarnaast zijn de landsdelige teams vanuit de RTLG beschikbaar voor vragen en ondersteuning.

Financiële middelen voor het legalisatieprogramma
Verschillende provincies hebben mij eerder verzocht om zo snel mogelijk middelen vrij te maken om op provinciaal niveau maatregelen te kunnen treffen, waarmee u de uitvoering van het legalisatieprogramma kunt versnellen. Ik stel uw inzet op provinciaal niveau zeer op prijs en kom hieraan graag tegemoet. Daartoe stel ik in totaal €250 miljoen voor de provincies beschikbaar. Deze middelen worden naar voren gehaald uit de tweede tranche van de Landelijke beëindigingsregeling veehouderij (Lbv).

De middelen worden beschikbaar gesteld middels een SPUK-regeling. Ik ontwikkel deze regeling op korte termijn en laat deze zo spoedig mogelijk in werking treden. Ik informeer u uiterlijk aan het einde van deze maand over de relevante kaders die hierbij van toepassing zullen zijn. Hierbij houd ik rekening met het kunnen bieden van maatwerk. Ik vraag u om deze uitgaven vanuit uw algemene middelen voor te financieren.

Tot slot
Het realiseren van natuurherstel en -behoud is nodig om de biodiversiteit te versterken. Daarmee ontstaat op termijn ruimte voor duurzame economische en maatschappelijke ontwikkelingen voor alle sectoren. Ik realiseer me dat de integrale opgaven voor natuur, water en klimaat veel van ons vragen, zeker van agrarische ondernemers en hun directe omgeving. Nederland zal ingrijpend veranderen en ieder gebied zal zich op zijn eigen manier aanpassen. In de gebiedsgerichte aanpak sluiten we zo goed mogelijk aan bij lokale behoeftes en condities, waarbij ook nieuwe kansen kunnen ontstaan. Daarin hebben we

allemaal onze rol te spelen; wij als overheden, samen met onze maatschappelijke partners, op alle niveaus. In die samenwerking kunnen wij het verschil voor de provincie Flevoland en voor Nederland maken. We dragen de moeilijke keuzes en kijken vooruit naar nieuwe mogelijkheden. Laten we samen de schouders eronder blijven zetten.

[redacted]

Christianne van der Wal-Zeggelink
Minister voor Natuur en Stikstof

Bijlage: Q&A Richtinggevende doelen voor stikstofreductie

Welke mogelijkheden hebben provincies om van de richtinggevende doelen af te wijken?
De richtinggevende doelen zijn het vertrekpunt en dienen als input voor de gebiedsprocessen. Er is op basis van locatie-specifieke kenmerken ruimte voor flexibiliteit en maatwerk. Gedurende het gebiedsproces en bij oplevering van het (concept) gebiedsprogramma kunnen provincies gemotiveerd afwijken. Het kan dan gaan om:

- Aanpassing van de (bestuurlijke) gebiedsindeling: het kabinet heeft een richtinggevende indeling gegeven van de gebieden op basis van het maatwerkscenario. Hierbij is het water- en bodemsysteem sturend. De provincies kunnen hier gemotiveerd afwijken, bijvoorbeeld omdat dit beter past bij de (bestuurlijke indeling van) het gebied.
- Aanpassing van de reductiepercentages per gebied, bijvoorbeeld binnen Natura 2000-gebieden of in transitiegebieden omdat dit ecologisch beter passend is.

De voorwaarde hiervoor is dat de landelijke doelstelling uit de Wet stikstofreductie en natuurverbetering wordt behaald, dat verslechtering in het kader van de Wet natuurbescherming wordt voorkomen en dat de doelen op natuur, klimaat en water gerealiseerd kunnen worden. Daarbij is het van belang om niet alleen naar emissiereducties te kijken, maar ook telkens de link te leggen met het effect op depositie op stikstofgevoelige natuur. Voor uw provincie geldt daarom dat met de richtinggevende emissiedoelen ook het beoogde depositie-effect op de Natura 2000-gebieden in uw provincie – en de overige elf provincies – in kaart is gebracht is in de startnota van het NPLG. Bij aanpassing van de richtinggevende doelen in het gebiedsproces dient hier rekening mee te worden gehouden. Via het ministerie van LNV is meer informatie beschikbaar.

Op welke momenten komen aanvullende inzichten beschikbaar?
Totdat de definitieve doelstellingen worden vastgelegd in het gebiedsprogramma in juli 2023, kunnen de doelstellingen gaandeweg het gebiedsproces nog worden bijgesteld op basis van nieuwe inzichten. Op hoofdlijnen gaat het dan om de volgende momenten:

- Oktober 2022: Structurerende keuzes en doelen op (naast stikstof) natuur-, water- en klimaatdoelen;
- Najaar 2022: actualisatie AERIUS
- Januari 2023: ijkmoment voortgang provinciale gebiedsprogramma's;
- Voorjaar 2023: Uitgewerkt ontwerpprogramma NPLG inclusief plan-MER. Tevens zijn dan de natuurdoelanalyses en richtinggevende stikstofdoelen voor NOx-sectoren zoals mobiliteit en industrie bekend.
- 1 juli 2023: Oplevering integrale gebiedsprogramma's door provincies, inclusief definitieve structurerende keuzes en doelen water, klimaat en natuur (+stikstof).
- Medio 2023: Definitieve vaststelling NPLG.

In aanvulling hierop wordt momenteel gekeken of en hoe via normering een bijdrage aan het doelbereik kan worden geleverd. Het streven is hier zo spoedig mogelijk meer informatie over te geven.

De richtinggevende doel lijken in sommige gebieden niet mogelijk, hoe zit dat?
De kaart met richtinggevende doelen is op basis van een aantal, soms algemene uitgangspunten opgesteld. De kaart is dan ook niet bedoeld om op individueel bedrijfsniveau op te sturen. De uitgangspunten zullen namelijk mogelijk niet altijd (volledig) aansluiten bij de situatie in het gebied, bijvoorbeeld omdat er (te) beperkt emissiebronnen voorkomen of omdat de gebieden in 2030 al autonoom niet meer stikstof-overbelast zijn. Het kan dan gaan om Natura 2000-gebieden waarbinnen of direct eromheen op de kaart reeds een fors reductiepercentage van 70 à 95% is ingegeven. Het voorbeeld van de Waddeneilanden is in dit kader meermaals voorbij gekomen. Ook kunnen er transitiegebieden of bufferzones op de kaart voorkomen waar weinig emissies plaatsvinden vanuit de landbouw (veehouderij). De uitgangspunten zullen in het gebiedsproces daarom verder moeten worden verfijnd: de provincies hebben hier ruimte om maatwerk toe te passen.

Waarom is gekozen voor 95% in Natura 2000-gebieden?
Natura 2000-gebieden hebben als primaire functie natuur. Dat betekent dat (agrarische) activiteiten in deze gebieden in balans moeten zijn of worden gebracht met deze functie. Het richtinggevende doel van 95% reductie is vanuit dit uitgangspunt ingestoken. Uiteraard vraagt dit om maatwerk in het gebiedsproces, waar per gebied gekeken zal worden wat een realistische

reductiedoelstelling is die aansluit bij de praktijk. Zo kunnen (agrarische) activiteiten in natuurgebieden bewust onderdeel zijn van natuurbeheer – waardoor emissies nodig blijven.

Gelden er dan ook reductiedoelen voor de Natuur Netwerk Nederland-gebieden?
Met de publicatie van de richtinggevende stikstofdoelen zijn vragen ontstaan over de status van de Natuurnetwerk Nederland-gebieden (NNN) op de kaart. Het kabinet vindt het belangrijk te onderstrepen dat de wettelijke omgevingswaarde (74% onder de KDW in 2035 met de ambitie deze te versnellen naar 2030) alleen toeziet op stikstofgevoelig areaal binnen Natura 2000-gebieden en dus niet op gebieden die alleen de status van NNN-gebieden hebben. Provincies hebben de taak om binnen het NNN de wezenlijke waarden en kenmerken van de natuur te beschermen. Bij het ontwikkelen van de uitgangspunten van de aanpak is voor NNN-gebieden gekozen voor een hoge reductiefactor vanuit het idee dat emissiereductie daar plaatsvindt waar natuur prioriteit krijgt. Dit draagt er ook aan bij dat in andere gebieden meer ruimte voor de landbouw ontstaat. De uiteindelijke invulling van de reductieopgave in het NNN vergt echter maatwerk in het gebiedsproces van de provincies, waar per gebied gekeken zal worden wat een passende reductiedoelstelling is die aansluit bij de praktijk en de verscheidenheid aan type gebieden in het netwerk. Hierbij kunnen de provincies rekening houden met het agrarische gebruik in en rondom het NNN, op een manier die past bij het integrale karakter van de gebiedsgerichte aanpak.

Waarom zijn er geen doelen voor andere sectoren dan de landbouw?
Het kabinet heeft in het coalitieakkoord vastgelegd dat alle sectoren een evenredige bijdrage moeten leveren aan de stikstofreductie. Begin 2023 komt het kabinet met richtinggevende doelen voor de sectoren mobiliteit en industrie. Deze doelen krijgen een definitieve status in juli 2023. Het kabinet heeft ervoor gekozen om nu al richtinggevende gebiedsdoelen (NH3) aan de provincies mee te geven gezien de omvang en urgentie van de stikstofopgave. Deze doelen zijn noodzakelijk voor het kunnen starten en uitwerken van de gebiedsprocessen. Provincies hebben in de gebiedsprogramma's de mogelijkheid om ook maatregelen te nemen in andere sectoren dan de landbouw als dat past binnen de doelstellingen. Dat kan bijvoorbeeld gaan om industriële uitstoot van zowel NH3 als NOx.

Moet ieder bedrijf in een gebied reduceren?
Het is niet zo dat elk bedrijf dat bijvoorbeeld in een gebied met 47% stikstofemissiereductie ligt, ook daadwerkelijk zoveel moet reduceren. Het doel is dat 47% emissiereductie plaatsvindt in de volledige zone van de desbetreffende provincie. De richtinggevende doelstellingen zijn niet geschikt of bedoeld voor sturing op bedrijfsniveau. In het gebiedsproces wordt nader ingevuld welke bedrijven welke reductie zal moeten realiseren, maar ook via welke ontwikkelrichtingen dat kan. Het gaat dan onder andere om aanpassing van de bedrijfsvoering door bijvoorbeeld innovatie, extensivering of natuurinclusief boeren, stoppen of verplaatsen.

Wordt er rekening gehouden met koplopers in de sector?
Het omschakelen naar de extensieve en grondgebonden werkwijze van biologische landbouw draagt bij aan de vermindering van stikstofuitstoot, verbetert de waterkwaliteit door verminderd gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en mest en leidt tot meer biodiversiteit en een betere bodemkwaliteit. De agrarisch ondernemers die reeds deze vorm van landbouw bedrijven leveren dus al positieve bijdrage aan de doelen. Dit betekent ook dat in het gebiedsproces in het bijzonder rekening gehouden kan worden met ondernemers die al forse stappen gezet hebben.

Wat is de status van deze doelen?
De status van de huidige doelen is richtinggevend. Deze richtinggevende doelen hebben- geen juridische status onder de Omgevingswet. De doelen zullen uiteindelijk definitief worden vastgelegd in gebiedsprogramma's in juli 2023. Samen met provincies wordt bekeken op welke manier deze gebiedsprogramma's (inclusief de doelen) juridisch kunnen worden geborgd.

Waarop is de 47% reductiedoelstelling in veenweidegebieden en transitiegebieden gebaseerd?
De kenmerken van het water- en bodemsysteem zijn als onderlegger gebruikt voor de ruimtelijke verdeling van stikstofreductie. Het is uiteindelijk een iteratief proces geweest om tot de verdeling van de uitgangspunten te komen waarbij aspecten als doelbereik, integraliteit met natuur, water

en klimaatopgave, efficiëntie en mogelijke verschillende ontwikkelrichtingen zijn meegenomen. Dit komt tot uiting in de gebiedstypen waarvoor richtinggevende reductiedoelen zijn opgesteld. Het Rijk heeft vervolgens getoetst of het richtinggevende reductiedoel in de transitie- en veenweidegebieden aansluit bij de integrale problematiek in deze gebieden.
Voor de transitiegebieden en veenweidegebieden geldt overigens dat deze worden gekenmerkt door grote onderlinge verschillen. Als richting geldt dat in deze gebieden in ieder geval één of meerdere beperkende omstandigheden ervoor zorgen dat bijvoorbeeld intensieve landbouwactiviteiten nu of in de toekomst minder passend zijn. Dit geldt niet alleen vanwege de stikstofopgave, maar ook vanwege onder meer de water- en klimaatopgave. Ontwikkelrichtingen in deze gebieden betreffen daarom transities naar bijvoorbeeld natuurinclusieve of extensieve bedrijfsvoering.

Waarom worden richtinggevende doelen gegeven in en rondom een Natura 2000-gebied dat in 2030 geen overbelasting kent?
Bij het bepalen van de stikstofreductiepercentages in en rondom Natura 2000-gebieden is het basispad 2018-2030 gehanteerd, waarbij de KEV 2020 het beleidsmatige uitgangspunt is geweest. Er is daarbij nog niet aan de voorkant per Natura 2000-gebied getoetst wat de mate van overbelasting door stikstof is in 2030. De richtinggevende doelen zijn bedoeld als startpunt voor het gebiedsproces. In de praktijk zal blijken dat op basis van lokale kennis en gebiedskenmerken sommige doelstellingen niet passend zijn voor dat specifieke gebied. Er kan daarom gemotiveerd worden afgeweken als blijkt dat dit beter passend is. Dit geldt ook voor de ring rondom een Natura 2000-gebied, bijvoorbeeld indien er in 2030 geen sprake meer is van overbelasting.

Waarom eerst de stikstofdoelen en dan in oktober pas de doelen water, klimaat en natuur vanuit het NPLG?
Om de partijen in de gebiedsprocessen zoveel mogelijk tijd te geven om de gebiedsprogramma's nader in te vullen heeft het kabinet ervoor gekozen om de richtinggevende, regionale doelen voor stikstofreductie nu reeds te publiceren. Deze informatie is namelijk van grote betekenis voor de gebiedsprocessen, die op 1 juli 2023 afgerond dienen te zijn. De startnotitie NPLG vormt daarbij het startpunt van een langjarig proces om als Rijk, medeoverheden en maatschappelijke partners de benodigde transitie van het landelijk gebied mede vorm te geven via een gebiedsgerichte aanpak. Bij de regionale doorvertaling van de opgave voor stikstof is daarom vanuit een integraal perspectief nadrukkelijk rekening gehouden met (onder meer) bodem- en waterkenmerken.
Ten aanzien van de doelen op klimaat, natuur en water zijn in de startnotitie tevens reeds vastgelegde regionale waterkwaliteitsdoelen en natuurdoelen weergegeven. Verder is inzichtelijk gemaakt welke regionale doelen daar in oktober nog bij komen en wat daarvan de verwachte implicaties zijn. Deze overige (indicatieve) doelen maakt het kabinet in oktober bekend.

Is het Transitiefonds ook bedoeld om maatregelen in andere sectoren dan de landbouw te financieren?
De Instellingswet Transitiefonds landelijk gebied en natuur en de Instellingswet Klimaatfonds worden momenteel uitgewerkt, hierin wordt onder meer vastgelegd welke maatregelen uit het fonds gefinancierd kunnen worden. Met de middelen in het Transitiefonds worden landbouw- en natuurmaatregelen getroffen die bijdragen aan de natuur-, stikstof- en wateropgave en de klimaatopgave voor landbouw en landgebruik en de hiervoor benodigde transitie in de landbouw. Er is echter een mogelijkheid om maatregelen uit andere sectoren te financieren. Hieraan zijn een aantal voorwaarden verbonden: onder andere dat aangetoond moet worden dat de maatregel ten minste even doelmatig of doeltreffend is en mits hiermee de doelstellingen zoals omschreven in de wet worden gediend. Daarnaast draagt het klimaatfonds bij aan het oplossen van de stikstofproblematiek door de NOx-effecten die klimaatmaatregelen kunnen hebben.

Welke stappen worden er nu gezet in de buitenlandaanpak?
Stikstof stopt niet bij de grens; een effectieve aanpak van natuurherstel en vermindering van stikstofemissie doen we daarom in samenspel met buurlanden. Zeker in de grensregio's vormt het buitenland een belangrijke bron van stikstofdepositie. Binnen de buitenlandaanpak, zoals die is vastgelegd in het Programma Stikstofreductie en Natuurverbetering, worden verschillende stappen gezet in de grensoverschrijdende samenwerking. De betrokkenheid van en afstemming met provincies is hierbij van groot belang.

Nederland en Vlaanderen werken al structureel samen en hierbij worden ook de betrokken provincies meegenomen. Afgelopen maart is tijdens het eerste Vlaams-Nederlandse Bestuurlijk Overleg besloten te werken aan een gezamenlijke strategische agenda. We gaan in enkele pilotgebieden concreet aan de slag. Daarnaast wordt kennis gedeeld ten behoeve van concrete afstemming over beleid en maatregelen. De (breder ingezette stikstof)aanpak richting Duitsland wordt op dit moment verder ontwikkeld. Hierbij is gekozen voor een separate aanpak richting betrokken Bondsministeries in Berlijn, ministeries van Noordrijn-Westfalen (NRW) en Nedersaksen (NdS) en de Landkreisen daarbinnen. Ook betrek ik de aangenomen Tweede Kamer-motie om voorstellen te doen hoe we verschillen aan de grens zo klein mogelijk kunnen maken. Tot slot moeten een deel van de aanpak voortkomen uit het aanscherpen van Europees beleid. Daarom zetten we ons in Europees verband en internationale dossiers ook in voor ambitieuze emissie-eisen binnen industrie, landbouw en mobiliteit. Een voorbeeld hiervan is de inzet van Nederland op de Richtlijnen Industriële Emissies waarover de Tweede Kamer op 29 juni is geïnformeerd (22 112, nr. 3435).

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 20401 2500 EC Den Haag

Gedeputeerde Staten
Provincie Flevoland
t.a.v. dhr. H.Hofstra
Postbus 55
8200 AB Lelystad

Provincie Flevoland
ONTVANGEN
- 8 AUG. 2022

Programma DG Stikstof

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001858272854000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)

Behandeld door
[redacted]
T 070 [redacted]
[redacted]@minlnv.nl

Ons kenmerk
DGS / 22385930

Datum 4 augustus 2022
Betreft Voorwaarden bij besteding van middelen legalisatieprogramma

Geachte heer Hofstra,

Zoals aangekondigd in de brief van 15 juli jl. aan u, en in de Kamerbrief van dezelfde datum betreffende 'Stand van zaken stikstof en landelijk gebied'[1], is het kabinet voornemens om € 250 miljoen beschikbaar te stellen waarmee het voor u mogelijk moet zijn om maatwerk te leveren en te doen wat nodig is om de uitvoering van het legalisatieprogramma PAS-melders te versnellen. Ik stel uw aanbod om bij te dragen aan de versnelling zeer op prijs en hoop u daarbij via deze brief op een behulpzame wijze te faciliteren.
Met deze middelen kunt u andere maatregelen treffen naast de (aanvullende) maatregelen die het Rijk treft. Met deze stap vindt geen verschuiving van verantwoordelijkheden plaats.

Het is de bedoeling om de beschikbare middelen naar voren te halen uit de tweede tranche van de in voorbereiding zijnde Subsidieregeling landelijke beëindiging veehouderijlocaties voor stikstofreductie (Lbv) en om eventuele niet bestede middelen ook weer terug te laten vloeien naar de Lbv. Het plafond voor de verstrekking van specifieke uitkeringen bedraagt € 250.000.000. De middelen worden dan beschikbaar gesteld met een specifieke uitkering per provincie, waarvoor een ministeriële regeling wordt voorbereid. Ik streef ernaar deze zo spoedig mogelijk in werking te laten treden.

Het voorstel is om de middelen in twaalf gelijke delen voor de provincies beschikbaar te stellen en toe te kennen op basis van een aanvraag. Met een gelijke verdeling over de provincies wordt zo goed als vanuit het Rijk mogelijk is recht gedaan aan de complexiteit van de opgave. Provincies die veel meldingen hebben, hebben een kleiner budget per melding aangezien daar relatief veel potentiële saldo-gevers zijn en vice versa. Provincies hebben de mogelijkheid om uiterlijk 19 september 2022 een alternatieve verdeelsleutel voor te stellen. Indien er tegen die alternatieve verdeelsleutel geen fundamentele bezwaren zijn, zal die bepalende verdeelsleutel worden opgenomen in de ministeriële regeling.

Bestedingen die u vanaf nu – vooruitlopend op die regeling – doet met inachtneming van de hieronder vermelde voorwaarden en de vereisten die gelden in het kader van Single Information Single Audit (SiSa), kunnen na publicatie van

[1] Kamerstuk 35 925-XIV, nr. 161

de regeling ook uit de hier bedoelde specifieke uitkering gedekt worden. Ik vraag u om die uitgaven vanuit uw algemene middelen voor te financieren. De voorwaarden voor de bestedingen worden formeel vastgesteld in de ministeriële regeling, waarbij ook de vereisten voor de verantwoording worden vastgesteld. Op hoofdlijnen zijn de voorwaarden hieronder vermeld. In essentie geven zij aan dat de middelen zo slim en doelmatig mogelijk besteed dienen te worden. Over de verdere uitwerking van de voorwaarden in de ministeriële regeling wil ik graag met u in gesprek blijven om ervoor te zorgen dat we hiermee daadwerkelijk bijdragen aan het oplossen van de problematiek en zodat de uiteindelijke begunstigden van de middelen daaraan zekerheid kunnen ontlenen.

Voorwaarden:

- Besteding van middelen heeft als doel de problematiek van de positief geverifieerde PAS-melders op te lossen. Daarbij kunnen de middelen worden ingezet voor maatregelen om een reductie van stikstofdepositie te bewerkstelligen waarmee stikstofruimte wordt gegenereerd om PAS-melders te legaliseren door het verlenen van toereikende natuurvergunningen, maar ook andere oplossingen zijn denkbaar als daarmee de problematiek van de PAS-melders kan worden opgelost. U wordt bij besteding van de middelen verzocht om waar mogelijk rekening te houden met de verwachte uitkomst van de gebiedsprocessen.
- De besteding van middelen voldoet aan de staatssteunregelgeving. Indien sprake is van staatssteun, zorgt de provincie zelf voor melding of notificatie bij de Europese Commissie, al naar gelang wat is vereist. Als bijvoorbeeld de middelen worden aangewend voor het doen sluiten van productiecapaciteit op vrijwillige basis, ziet de Europese Commissie dat in de context van de Lbv als staatssteun en is notificatie nodig, zo is gebleken uit overleg tussen LNV en de Europese Commissie. Ook kunnen de staatssteunregels ertoe dwingen om voorwaarden te stellen, zoals een doorstartverbod. En een overheidsbijdrage voor innovatieve maatregelen mag op grond van de Landbouwvrijstellingsverordening niet meer bedragen dan 40% van de kosten.
- Provincies spannen zich in voor de meest kostenefficiënte besteding per PAS-melding. Er worden voor de maatregel voor het oplossen van een PAS-melding niet meer middelen besteed dan de waarde van het bedrijf waarvoor de PAS-melding is gedaan en met een maximum van € 3.500.000.[2] Dit bedrag is slechts in uitzonderingsgevallen nodig om te besteden.
- De maatregelen waaraan de middelen worden besteed, voldoen aan de op het moment van besteding geldende juridische en beleidsmatige kaders van het Rijk en uw provincie inzake toestemmingverlening. Besteding mag bijvoorbeeld niet leiden tot dubbele emissies.
- Vergoedingen of subsidies worden vastgesteld op basis van ten hoogste de marktconforme waarde.
- Uitvoeringskosten worden niet vergoed uit de middelen.
- Vermogensvorming bij de provincie wordt niet vergoed, zoals de restwaarde van door de provincie verworven landbouwgrond als die grond een natuurbestemming krijgt. Alleen de netto-kosten van de aankoop

[2] Gebaseerd op het gemiddelde balanswaarde van agrarische bedrijven volgens Wageningen University & Research, Financiering transitie naar duurzame landbouw (2020).

worden vergoed, dus in dit voorbeeld de kosten van de waardevermindering van de grond.
- Uiterlijk op 31 augustus 2023 moet vaststaan hoe de provincie de middelen besteedt of heeft besteed, bijvoorbeeld blijkend uit een gesloten koopovereenkomst of een genomen subsidiebesluit. Dan staat vast welk gedeelte van het budget wordt besteed. Het resterende budget kan alsnog bij de Lbv ingezet worden.
- Bij de aanvraag tot subsidieverlening wordt toegelicht op welke wijze de middelen zijn of worden uitgegeven ten behoeve van welke PAS-meldingen en wordt ingegaan op de kostenefficiëntie. Subsidievaststelling vindt plaats nadat de maatregel waarvoor de middelen zijn toegekend is uitgevoerd.

Voor de volledigheid meld ik ten aanzien van uw voorfinanciering dat het parlement nog moet instemmen met de incidentele suppletoire begroting die hiertoe zo spoedig mogelijk zal worden ingediend. Ik wil u meegeven dat de Tweede Kamer veel urgentie voelt voor het legaliseren van de meldingen. Dat leid ik onder meer af uit de forse meerderheid waarmee de Tweede Kamer voor de motie-Bisschop over het versnellen van het legalisatieprogramma heeft gestemd. Mede op grond daarvan beschouw ik de stap zoals in deze brief is toegelicht in de geest van de wensen van de Kamer. Op basis daarvan vertrouw ik erop dat het parlement zal instemmen en de middelen definitief worden toegekend, waarna verrekening zal kunnen plaatsvinden.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.
Mocht deze brief leiden tot nadere vragen, bijvoorbeeld of concrete voorstellen zullen voldoen aan de criteria, dan kunt u contact opnemen met het ministerie van LNV via [redacted] ([redacted]@minlnv.nl).

Hoogachtend,

[redacted]

Christianne van der Wal-Zeggelink
Minister voor Natuur en Stikstof

Kernboodschap Landelijk Gebied

Provincie Flevoland zet, samen met het Rijk, in op het vergroten van de leefbaarheid in het landelijk gebied in Flevoland. Ons landelijk gebied staat voor veel uitdagingen. Denk aan bodem, water, stikstof en biodiversiteit. Tegelijkertijd willen we naar een toekomstbestendige landbouw en is er ruimte nodig voor de energietransitie en woningbouw. Dat vraagt om een integrale aanpak met duurzame oplossingen voor meer vitaliteit van het landelijk gebied. Dit bereiken we samen met (agrarische) ondernemers en inwoners. Zo versterken we de kwaliteit van onze leefomgeving en ontstaat een landelijk gebied waar het fijn wonen is, ondernemers duurzaam ondernemen en de natuur sterk genoeg is.

<table>
<tr><th colspan="3">Flevoland moet de uitstoot van stikstof terugdringen. Daar hebben we iedereen voor nodig; alleen dan kan de provincie blijven ontwikkelen en de natuur in Nederland herstellen.</th></tr>
<tr><td>Veel Natura 2000-gebieden in Nederland worden geraakt door het overschot aan stikstof dat er op neerdaalt.</td><td>De Flevolandse Aanpak Stikstof bevat kaders om structureel stikstofuitstoot te verminderen. Ondernemers, gemeenten, waterschap en provincie leveren hier allemaal een bijdrage aan door duurzamer en innovatiever te werken.</td><td>Zo kunnen er weer vergunningen verleend worden voor de bouw van huizen, uitbreiding van bedrijven en belangrijke economische projecten voor Flevoland, zonder dat kwetsbare natuur daaronder lijdt.</td></tr>
<tr><td>

Het gaat om specifieke Natura 2000-gebieden die gevoelig zijn voor teveel stikstof. Bijzondere, beschermde planten komen hierdoor in de verdrukking, waardoor de biodiversiteit in deze gebieden achteruit gaat.
Flevoland heeft zelf geen stikstofgevoelige Natura-2000 gebieden, maar veroorzaakt wel een deel van het overschot in Natura-2000 gebieden in andere provincies [nb. we hebben wel stikstofgevoelige natuur die niet in een Natura-2000 gebied ligt]

<table>
<tr><th>Natura 2000 -gebied</th><th>Totale depositie mol/ha/ja NL+Buitenland</th><th>Schatting totale depositie vanuit Flevoland in mol/ha/ja</th><th>Aandeel Flevoland in totale depositie in %</th></tr>
<tr><td>Wieden-Weerribben</td><td>1251</td><td>128</td><td>10 %</td></tr>
<tr><td>Veluwerand</td><td>1877</td><td>130</td><td>7 %</td></tr>
<tr><td>Naardermeer</td><td>1380</td><td>44</td><td>3 %</td></tr>
</table>

Raad van State heeft in 2019 geoordeeld dat bedrijven en ondernemers pas een vergunning mogen krijgen, als zij vooraf maatregelen treffen om de stikstof die zij produceren niet terecht zal komen in de natuurgebieden. Vaak zal dit betekenen dat bedrijven hun stikstofuitstoot moeten beperken tot 0.

</td><td>

Er is een wettelijk vastgelegde landelijke doelstelling van 40% natuur onder KDW in 2025/50% in 2030/74% in 2035. Voor dit laatste is een reductie van de uitstoot van 50% nodig.
Flevoland volgt de doelen, maar heeft deze vertaald naar de Flevolandse situatie: reductie van de Flevolandse bijdrage aan de overschrijding van de Nederlandse KDW's met 40% in 2025/50% in 2030 en 74% in 2035.
De focus ligt op ammoniak, omdat de uitstoot van fossiele brandstoffen naar verwachting sterk zal dalen door de afspraken in het klimaatakkoord.
Flevolandse Aanpak Stikstof kent korte termijn acties om ontwikkelingen mogelijk te maken, zoals extern salderen en het inrichten van een interprovinciale stikstofbank.
Voor de langere termijn is het doel stikstofreductie. Daarvoor nemen we nu acties, die pas op termijn resultaat opleveren. Denk

</td><td>

Projecten van provinciaal belang – economisch belangrijk, veel werkgelegenheid – kunnen doorgaan. Het gaat dan bijv. om MITC, MSNF, De Floriade.
Ondernemers hebben duidelijkheid over de voorwaarden waaronder een Wnb vergunning kan worden verleend.
Door in te zetten op innovatie in ammoniakbeperkende maatregelen en het uitvoeren van het klimaatakkoord is er ruimte om te ondernemen.
Bedrijven die te goeder trouw hebben gehandeld in het verleden worden voorzien van de benodigde Wnb vergunning.

</td></tr>
</table>

• Stel je voor: als elk Natura-2000 gebied als een emmer is met de hoeveelheid stikstof die daar in kan, dan stroomt de emmer bij veel Natura-2000 gebieden over. Om weer nieuwe stikstof toe te voegen aan de emmer, moet er eerst stikstof uit. Daarom werken we aan structurele vermindering van stikstofuitstoot. Bij nieuwe én bestaande bedrijven. • Stikstof komt in de lucht door verbranding van fossiele brandstof en als ammoniak door ontlasting van vee.	bijvoorbeeld aan het starten van twee gebiedsprocessen. • Door middel van een gebiedsgerichte aanpak nemen we als eerste maatregelen in de gebieden die dichtbij Natura-2000 gebieden liggen, en daarom het effectiefst zijn. In thematafels bespreken we met alle partijen wat de juiste maatregelen zijn om te nemen (veeteelt, akkerbouw, grond, bouw). • We vragen ondernemers om actief kansen te zoeken en verzilveren voor verduurzaming van hun bedrijf. • De provincie wil hen helpen met kennis, (subsidie)regelingen en waar nodig en mogelijk regelruimte. • Het activiteitenplan is flexibel en kan aangepast worden als dat nodig is vanwege ontwikkelingen of voortschrijdend inzicht. • Plan is geen stappenplan, schetst kaders	

Stikstofproblematiek niet langer in de weg bij ontwikkeling project van provinciaal belang: Maritieme Servicehaven MSNF		
Provincie zorgt d.m.v. extern salderen voor de benodigde stikstofruimte voor een project van provinciaal belang: Maritieme Servicehaven Urk.	Daarmee staat de stikstofproblematiek niet langer in de weg van de komst van MSNF, een belangrijk economisch project voor Flevoland. De provincie streeft naar doorgang van dergelijke projecten, zonder dat kwetsbare natuur daaronder lijdt.	De Flevolandse Aanpak Stikstof bevat kaders om structureel stikstofuitstoot te verminderen. Ondernemers, gemeenten, waterschap en provincie leveren hieraan een bijdrage door duurzamer en innovatiever te werken.
• Het is belangrijk dat projecten van provinciaal belang doorgang kunnen vinden voor de economie en de werkgelegenheid. • De MSNF zorgt ervoor dat de economie minder afhankelijk is van uitsluitend de visserij en het levert zo'n 400 banen op.	• In de Aanpak Stikstof gaat het om de balans tussen ecologie en economie. • Voor de langere termijn is het doel stikstofreductie. Daarvoor nemen we nu acties, die pas op termijn resultaat opleveren.	• Raad van State heeft in 2019 geoordeeld dat bedrijven en ondernemers pas een vergunning mogen krijgen, als zij vooraf maatregelen treffen om de stikstof die zij produceren niet terecht zal komen in de natuurgebieden. • Ruimte voor natuur vraagt een gebiedsgerichte aanpak die nog in de opstartfase is. • Extern salderen met andere bedrijven is een van de mogelijkheden om vergunningverlening door te kunnen laten gaan. • Flevolandse Aanpak Stikstof kent korte termijn acties om ontwikkelingen mogelijk te maken, zoals extern salderen en het inrichten van een interprovinciale stikstofbank. • De bedrijven die meewerkten om de MSNF mogelijk te maken konden geen gebruik maken van de opkoopregeling van het Rijk. We concurreren dus niet met de Rijksaanpak.

Volgens mij moet je iig voorbereiden op:
-wat doe je met de ruimte die er over is? (opnemen in doelenbanken)
-hoe verhoudt zich dit tot de gebiedsgerichte aanpak? (bedrijven vallen er verder buiten – denk ik?)
-waarom wel al ruimte voor economische ontwikkelingen en nog niet voor de natuur? (deze casus speelt al enige jaren en ruimte voor natuur vraagt een gebiedsgerichte aanpak die nog in de opstartfase is)
-konden deze bedrijven geen gebruik maken van de opkoopregeling van het Rijk? (nee)
-wat vindt de sector van deze aankopen?

Communicatieframe Stikstof Gebiedsproces NOP '22

669

PROVINCIE FLEVOLAND

RICHTING KIEZEN

INTERN
- Interne samenwerking verstevigen en verbreden voor meekoppelkansen: NPLG, LMS, Bodemdaling, Kaderrichtlijn Water, Agroforestry, Natuur, Klimaat
- Structureel nformeren PS en GS. Voldoende meenemen in het proces, zodat zij met de volledige informatie de juiste beslissingen kunnen nemen

COMMUNICATIE-STRATEGIE
Communicatie specifiek afstemmen op kleine groep agrarische ondernemers die kansen zien en willen participeren, met (financiële) ondersteuning van de provincie en het Rijk.

DOELSTELLINGEN GEBIEDSPROCES
NOP stikstofreductie veehouders 40-70 % (generiek FL: 20 %)

COMMUNICATIEDOELSTELLINGEN
- Betrekken, interactie, dialoog: d.m.v. maatwerkgesprekken en nieuw op te richten klankbordgroep in het gebied
- Eigenaarschap: initiatieven agrarische ondernemers om het proces zelf te dragen aanmoedigen, ondersteunen en faciliteren – procesmatige rol provincie
- Informeren: betrokkenen zijn tijdig op de hoogte van de voortgang door structurele communicatie en informatie

ISSUES EN KANSEN
I: LTO 'pauzebrief' invloed op ondernemers in gebied: schroom om te participeren wegens groepsdruk
I: Startnotitie NPLG met gebiedsdoelen kabinet: afwijkend van strategie FL, veel landelijke commotie, dalend vertrouwen in de overheid
I: Maatwerkgesprekken: terugkoppeling en vervolg - Animo voor deelname neemt af
I: Legalisatie PAS-melders (rijksaangelegenheid) -jarenlange onzekerheid voor betrokkenen
K: Constructieve gesprekken met kleine groep agrarische ondernemers leiden tot kansen voor heel Flevoland. Sommigen geven al aan (op termijn) te willen stoppen.
K: Innovatieve maatregelen (Lely Sphere, stikstofstripper) en subsidies doen de rest
K: Het Rijk maakt middelen vrij om uit de landelijke impasse te komen
K: RvB verpacht grond, andere voorwaarden voor ondernemers leiden tot kansen

REALISATIE

STAKEHOLDERS GEBIEDSPROCES
- (Agrarische) ondernemers Noordoostelijke rand NOP
- Rijksvastgoedbedrijf
- Gemeente Noordoostpolder
- Provincie Overijssel
- Gemeenten FL, Waterschappen, buurprovincies, Ministerie LNV
- Koepelorganisaties: Praktijknetwerk veehouderij NOP, LTO, FAJK, Landbouwcollectief, SBB, Flevolandschap, Natuurmonumenten, VNO-NCW
- Omgevingsdienst OFGV
- RIVM, BIJ12
- Zie verder de omgevings- en stakeholdersanalyse

AANPAKKEN EN WAARMAKEN
Strategische actielijnen
1. Maatwerkgesprekken: voortzetten en kansen verzilveren uit eerdere gesprekken
2. Kopgroepformule: klankbordgroep geeft vanuit eigenaarschap het eigen proces vorm, provincie faciliteert, procesrol
3. Verbreding: niet alleen stikstof, transformatie FL naar duurzame landbouw (NPLG) (structureel) – interne samenwerking

PLANNING augustus - december '22
Aug: Voorbereiden communicatie maatwerkgesprekken
Sept: Nieuwsbrief terugkoppeling maatwerkgesprekken, Regietafel, GS, PS, voorbereiden start klankbordgroep
Okt: Klein comité, start klankbordgroep
Nov: Kopgroepformule, faciliteren klankbordgroep
Dec: Nieuwsbrief, Regietafel, faciliteren klankbordgroep